Familievennen

Underholdende Billedblad for Hjemmet. Redigeret af Fr. Winkel Horn (senere V. Østergaard).

Udgivet af N.C. Roms Forlagsforretning. Udkom 1877-83.

Skanningen (affotograferingen) er udført efter eksemplarer fra biblioteker eller i privat eje.

Tidsskriftets skønlitterære indhold er indekseret på Dansk Forfatterleksikon:

https://danskforfatterleksikon.dk/1850p/p109188.htm

Familievennen.

Underholdende Billedblad for Hjemmet.

Redigeret af N. C. Rom.

Aargang 1881.

Med 180 Billeder.

Kjøbenhavn.
N. C. Roms Forlagsforretning.
Trykt hos J. H. Schultz.
1881.

Kristine Madsen

Indholdsfortegnelse.

Fortællinger.

Historiske og biografiske Afhandlinger.

Digte.

Fra Naturen og Folkelivet.

Billeder.

Smaaling

et hænder til Tider, man
sender mig ud
med et eller andet lille
Bud,
en venlig Hilsen, et Ønske
og andet,
til gode Venner rundt om
i Landet.

Nu vel!
At have en Ven, er godt,
naar trofast og ærlig han viser sig blot,
og er han tillige munter, fornøjet,
med Smil om sin Mund og en Skjælm i Øjet,
og kan han korte os Tiden lang
og — det forstaar sig — imellem en Gang
lidt godt og nyttigt os alle lære,
saa er han netop, som han skal være.

En saadan Ven anbefaler sig her,
der rundtom er bleven for alle kjær,
thi ikke for intet mod Hjemmet han stævner
og sig for „Familievennen“ nævner.
Han er en trofast og ærlig Svend,
som giver til unge og gamle sig hen.

Alt, hvad han ved, der kan lysne i Sinde,
varme og frede i Hjærtet inde,
alt, hvad han ved, der kan kalde frem
Glæde og Lyst i et stille Hjem,
all, hvad kan unge og gamle fornøje,
bringer i Aarets Løb han for Øje.
Han fører os med sig paa Rejse ud;
det koster ham kun et Ord, et Bud,
saa flyttes vi bort over Hav og Lande
til Polens Bjærge og Tropers Strande,
til Havets Grunde, hvor Mylren bor,
til Bjærgets Indre, hvor Guldet gror,
til Hjærtedybets den skjulte Vraa,
hvor Lidenskabsbølgerne brusende gaa,
til fjærne Tider, hvorom kan meldes
hvad værd er at høre og fortælles.

Alt dette han fører for Øjet frem,
naar blot man vil unde ham Hus og Hjem,
— saa tør vi da love for kommende Aar
at virke med Flid, alt hvad vi formaar,
saa Fader og Moder, samt Pigen og Svenden
skal blive tilfreds med

Familievennen.

De hjemløse.

Tidsbillede fra det sextende Aarhundrede.

Ved Emanuel Henningsen.

~~~~~

Første Kapitel.

Sommeraftenen begyndte at sænke sine Skygger ned over den gamle By Gent, og fra de mange Taarne, som hævede sig op over Husrækkerne, begyndte Klokkerne at sende deres malmfulde Toner ud over Byen, først svagere og derefter stærkere og stærkere, alt eftersom flere Klokker stemmede i med og kaldte til Aftensang. Paa Gaden blev der samtidig et livligt Røre, i det Arbejderne, som var sysselsatte i de forskjellige Dele af Byen, nu lagde Værktøjet til Side og skyndte sig hjem til deres spredte Boliger for at udhvile sig ved den hjemlige Arne.

Oppe i et af Taarnene stod der en Mand foran en Række af umaadelig store Tangenter; ikke uligt Tangenterne paa et kæmpemæssigt Klavér. For hver Gang han slog paa en af dem, gav en af Klokkerne Lyd, og paa den Maade fremkom der en langsom, højtidelig rungende Melodi, der, hørt i Frastand, ikke var blottet for en vis gribende Virkning. Det var let at se, at Klokkespilleren havde stor Øvelse i sin Gjerning, thi, uden at hæfte Blikket paa Tangenterne, slog han hver Gang den rette an, og han dvælede med øjensynlig Behag ved saadanne Toner, der særlig tiltalte ham.

Da Melodien var endt, satte han sit Kæmpeinstrument til Ro, og han hørte nu en dæmpet Gjenlyd nede fra Klosterkirken af Munkenes Sang til den hellige Jomfru:

Til dig vi sukker,
til dig vi raaber,
og Klagen høres
i Taaredalen.

„De lovpriser Skabningen og glemmer Skaberen," mumlede han halv højt for sig selv.

Han havde stillet sig ved et af Lydhullerne i Taarnet og lod Blikket svæve ud over det Rundskue, der aabnede sig for ham. Neden for ham laa Byen, omgiven af sine Volde og Fæstningsværker, og tydelig, som paa et Kort, saa han Gaderne, Torvene, Kanalerne og Broerne udbredt under sig. Det truende Citadel, „Spaniernes Slot", som Flamlænderne kaldte det, stod ligesom paa Vagt for at holde den underkuede By i Ave. Pragtfulde Kirker, mørkt udseende Klostre, anselige Privatbygninger og vældige Fabrikker hævede deres Tage op over de andre Huse.

Det var dog ikke Byen selv, som tildrog sig Klokkespillerens Opmærksomhed, ikke heller den Skov af Skibsmaster, som hævede sig nede fra Havnen. Hans Blik søgte ud over Stadsmurene til de grønne, af Kanaler gjennemskaarne Marker, hvor der viste sig et livligt Røre. Vogne kom kjørende fra alle Sider, Telte blev oprejste, og alt var Liv og Bevægelse. Det syntes næsten, som man uden for Byen var i Færd med at opslaa en Lejr.

„Skulde Brødrene virkelig vove at holde Forsamling saa nær ved Byen," mumlede Klokkespilleren igjen, i det han betænksomt rystede paa Hovedet. „Blot det ikke ender med Forfærdelse for os alle! Tungt er det dog, naar man kun med Livsfare kan tjene sin Gud paa den Maade, man anser for den rigtige!"

Han blev endnu en Stund staaende og saa ud over Lejrstedet, hvor stadig ny Klynger af ridende, kjørende og gaaende strømmede til; derefter gik han hen i en mørk Krog af Taarnet, tog med nogen Besvær en løs Sten ud af Muren og stak Haanden ind i den saaledes fremkomne Aabning. Den Skat, han bragte frem for Dagens Lys, bestod i en lille Bog, indbunden i brunt Skind: et af Morten Luthers Skrifter, der ved Bogtrykkerkunstens Hjælp var mangfoldiggjort i tusende og atter tusende Exemplarer og spredt viden om.

At være Ejer af en saadan Bog var i de Dage i Nederlandene det samme som at være en overbevist Kjætter og at have fældet sin egen Dødsdom. Filip den anden af Spanien holdt Landet i et Jærnaag, der laa knugende tungt paa det fribaarne Folks Skuldre, og trods sine Løfter og al Folkeret havde han paa ny indført Inkvisitionen i Landet med samt dens Følgesvende: Kjætterforfølgelser, Baal, Pinebænk og Marterredskaber. Hans mandhaftige Søster Hertuginde Margrete af Parma var bleven indsat som Statholderinde over Landet, og den frisindede Del af Statsraadet, nemlig Prins Vilhelm af Oranien, Grev Egmont og Admiral Horn, mægtede ikke at sætte Grænse for de Vilkaarligheder og Overgreb, som Dag for Dag øvedes af Spanierne. Det gjærede derfor alle Vegne rundt om i Landet; der behøvedes tilsyneladende kun en ringe Gnist, for at Oprøret skulde slaa ud i lys Lue.

Alt dette var vel kjendt af vor Klokkespiller, og naar han nu satte sig til at læse i en af de Bøger, hvis Besiddelse kunde koste ham Livet, var
~~~~~

det med fuld Bevidsthed om den Fare, han udsatte sig for. I Begyndelsen svævede ogsaa hans Blik sky om i Taarnet, hver Gang en Lyd ude fra afbrød Stilheden der inde, men snart fordybede han sig saaledes i Bogen, at han glemte al Frygt og fuldstændig gik op i det læste. Endelig lukkede han Bogen i, gjemte den forsigtig paa dens forrige Skjulested og gav sig langsomt paa Vej ned ad Trapperne. Da han traadte ud i Klosterets Forhal, faldt hans Blik paa en Augustinermunk, som i sin hvide Messesærk gik frem og tilbage paa Gulvet med afmaalte Skridt, medens han læste halv højt for sig selv op af en Bog, han holdt opslagen i sine Hænder. Det var en høj, stærktbygget Skikkelse med et skjægget Ansigt, over hvis skarpe Træk der laa et Udtryk af ubøjelig Strænghed.

I det Klokkespilleren sagte vilde liste sig forbi ham, standsede Munken sin Gang og fæstede sit Øje skarpt og gjennemborende paa ham.

„Du deltager sjælden i Messen nu, Gerard Franck," sagde han strængt. „Hvad er Aarsagen dertil?"

„Klokkeringen optager min Tid, ærværdige Fader," svarede Klokkespilleren undskyldende.

„Den, der ønsker at tjene Gud, finder ogsaa Tid dertil. Ringningen er ophørt for længe siden, og dog kommer du først nu ned fra Taarnet. Har du maaske frydet dine Øjne ved Synet af Kjætternes Lejr der uden for Byen? Vogt dig, Gerard Franck, at du ikke kommer paa urette Veje!"

„Hvor kan I dog tro, ærværdige Fader . . ."

„Jeg tror, du trænger til at advares," afbrød Munken ham truende, „og det er du nu blevet. Har jeg gjort dig Uret, skal det glæde mig, men ve dig, hvis du bliver en frafalden, ligesom din Søn er bleven det. Da vil Dommen ramme dig uden Naade og Barmhjærtighed. Gaa!"

Gerard Franck adlød Befalingen med rystende Knæ og skyndte sig bort fra det mørke Kloster, hvor han paa Grund af sine musikalske Anlæg i den sidste halve Snes Aar havde haft Ansættelse som Klokkespiller. Det forekom ham, at Munkens flammende Øjne havde skuet ind i hans inderste Sjæl og læst alle hans Tanker, og han vidste kun alt for godt, at han vilde være redningsløst fortabt, hvis den Mistanke, Munkens Ord havde indeholdt, nogen Sinde blev stadfæstet. Pater Reginus, som Munken hed, var bekjendt for at være den mest fanatiske Forfølger af alt, hvad der hed Kjætteri, og af hans Barmhjærtighed vilde der intet være at haabe. Franck tænkte med Bekymring paa den lille Bog, som laa skjult oppe i Taarnmuren. Blev den funden, vilde hans Skæbne være afgjort med det samme.

Opfyldt af denne Tanke, ilede Klokkespilleren gjennem de nu næsten menneskètomme Gader mod Hjemmet. Dette var et uanseligt lille Hus i en af Sidegaderne og bar Vidnesbyrd om, at Franck hørte til den Menneskeklasse, som ikke er overflødig velsignet med jordisk Gods. I Overensstemmelse med Datidens almindelige Bygningsstil laa Huset med Gavlen vendt mod Gaden. Midt paa Huset var Indgangsdøren, til hvilken et Par slidte Trappetrin med Jærnrækværk førte op.

Da Franck steg op ad Trappen, aabnedes Døren, og en ung Pige, der øjensynlig havde staaet paa Udkig ved Vinduet ved Siden af Døren, slyngede sine Arme om hans Hals med det Udraab:

„Aa, Fader, hvor du blev længe borte! Jeg har været helt angest for din Skyld, men Gud være lovet, at det var uden Grund!"

„Plag dig ikke med unyttige Bekymringer, Barn," svarede Franck, medens hans Ansigt mildt opklaredes under hendes Kjærtegn. Han fæstede et Blik, fuldt af inderlig Kjærlighed, paa hende og klappede hende paa de friske røde Kinder.

„Vi har faaet en Gjæst, medens du har været borte," tog den unge Pige igjen til Orde. „Hr. Arnoldson har næsten ventet en Time efter dig."

„Arnoldson!" gjentog Franck. Tonen, hvormed dette ene Ord blev udtalt, lod en i Tvivl om, hvor vidt den omtaltes Besøg var ham kjært eller ukjært.

Klokkespilleren hængte imidlertid sine Nøgler fra sig og fulgte Datteren ind i Stuen, hvor en undersætsig, men kraftig bygget Mand, der haltede stærkt, traadte ham i Møde med udstrakt Haand og en hjærtelig Hilsen.

„Du havde nær gjort mig Tiden lang med din Udeblivelse," sagde Arnoldson med en Basstemme, hvis kraftige Klang forraadte en tætsluttet Personlighed. „Hvis ikke din kjære Datter Lysken havde forstaaet saa godt at korte mig Tiden, tror jeg, at jeg havde opsat mit Gjensyn af dig til en anden Gang."

„Det vilde have gjort mig ondt, om sligt var sket," svarede Klokkespilleren og trykkede sin Gjæst i Haanden.

„Aa hvad, vi havde vel nok truffet hinanden i Morgen," mente denne. „Du ved jo, at vore Venner til den Tid holder Forsamling uden for Byen, og du møder selvfølgelig der ude."

„Jeg saa oppe fra Taarnet, at man var ved at slaa Lejr," svarede Franck undvigende. „Men vil det ogsaa gaa godt?"

„Uden Tvivl! Vore Forfølgere vil ikke vove at formene os vor Ret."

„For fem Aar siden prædikedes der paa den Maade i Tornay og Valenciennes, men Følgen

blev, at John Lancy maatte bestige Baalet," indvendte Klokkespilleren og rystede paa Hovedet.

„Men nu er der kommet andre Tider. Flamlænderne har sluttet sig sammen for at bekæmpe Inkvisitionen og det fremmede Tyranni, og den gode Sag vil sejre til sidst."

„Gid du spaaede sandt," ytrede Klokkespilleren med et Suk, medens han med et ængsteligt Blik sukket under Spaniernes Aag; dette vil snart briste. Lad vore Fjender længe nok spotvis kalde Fædrelandets Forsvarere for Geuserne*); det Navn vil en Gang blive et Hædersnavn for os og en Skræk for vor Forfølgere!"

Medens Vennerne saaledes talede med hinanden, den ene modløs, den anden fuld af Haab og Fortrøstning til Fremtiden, havde Lysken dækket

Den første Advarsel.

saa ud ad Vinduet, om der ikke var nogen udenfor, som havde kunnet opfange Vennens højt udtalte Ord. „Men jeg frygter for, at meget Blod vil flyde, inden vi naar saa vidt."

„Muligt det, Ven Franck," svarede Arnoldson, „men hvem ofrer ikke gjærne sit Liv for den gode Sag? Tro mig, den Tid oprinder snart, da vi ikke alene har Frihed for vor Tro, men ogsaa Frihed i vort borgerlige Liv. Flamlænderne har længe nok Aftensbordet og indbød nu Mændene til at tage for sig af hvad Huset formaaede. Under Maaltidet spurgte Franck:

„Og du bliver endnu ved at vandre om med dine Bøger, stadig med Døden for Øjnene? Vil du ikke en Gang vælge dig en mindre farlig Livsstilling?"

*) Tiggerne.

„Bør Soldaten vel forlade den Post, han er sat paa, om ogsaa en Kugle en Gang imellem fløjter ham om Ørene? Ganske vist er min Virksomhed: at udbrede og sælge Luthers og andre protestantiske Høvdingers Skrifter, ikke uden Fare, men Faren kan ogsaa afvendes til sine Tider, naar man er nær ved at tro, at alt er tabt. Saaledes blev jeg forleden greben og slæbt for Dommeren, han, „sælg blot saa mange som mulig af den!" Dermed lod han mig gaa uden at ane, at der bag i Bogen var aftrykt hele Kapitler af Kalvin, Luther og Melanchton."

Franck og Lysken lo, medens Arnoldson fornøjet gned sig i Hænderne. I samme Øjeblik for Klokkespilleren forskrækket i Vejret ved Lyden af en kraftig Banken ude paa Gadedøren.

En Morgenhilsen.

og alle mine Handelsvarer, Kniplinger, Lommetørklæder og baldyrede Sager blev frammede op. Da begyndte Borgmesteren at le: „Kongen af Spanien fører ikke Krig mod Kvindeprydelser," sagde han, „men kanske har du andre Varer at sælge." Saa fik man fat i Bøgerne, og han tog en af dem og læste Titlen: Forklaring over Louvains Artikler af den højærværdige Pater Ruard Tapper. „Men det er jo en prægtig Bog," sagde

„Hvem kan det være?" udbrød han med en Uro, han ikke mægtede at skjule.

Hans Frygt blev dog strax efter forvandlet til Glæde. Lysken var hurtig ilet ud til Døren, og et jublende Udbrud fra hendes Side overtydede Klokkespilleren om, at det ikke var nogen uvelkommen Gjæst, der havde indfundet sig. Et Øjeblik efter stod der en ung Sømand midt i Stuen og trykkede med et Smil den gamles Hænder.

„Du her, min Søn!“ udbrød Klokkespilleren fornøjet. „Det var en uventet Glæde at se dig saa hurtig igjen.“

„Ja, Rejsen gik over Forventning godt, og nu ligger Skibet i Havnen igjen,“ svarede den unge Sømand, medens han hilste Arnoldson som en gammel Ven. „Har alt ogsaa staaet vel til, siden jeg forlod Hjemmet? Det var jo rart! Aa, Lysken, jeg har store Nyheder . . . men jeg er saa sulten som en Ulv; jeg styrede Vejen hjem efter, saa hurtig jeg kunde, og gav mig ikke Tid til at spise min Aftensmad. Har du noget til mig, Søster?“

„Det har jeg rigtignok, Villiam,“ svarede Lysken. „At sige, hvis du ikke er alt for kræsen.“

Hun skyndte sig at sætte Mad og Drikke frem for Broderen, og alt imens straalede hendes smukke Øjne af en Glæde, der viste, hvor kjær han var hende. Efter at den unge Sømand havde taget for sig af Retterne med en Appetit, der frydede den unge Husmoder, lagde han sig tilbage i Stolen og sagde:

„Jeg bringer, som sagt, store Nyheder denne Gang. Jeg skal hilse eder begge fra Onkel Floris og Kusine Nina.“

„Fra min Broder!“ udbrød Klokkespilleren overrasket. „Har du talt med ham?“

„Baade talt med ham og besøgt ham, Fader, og det ikke en, men mange Gange. Han bad mig bringe eder hans kjærlige Hilsen, at intet vilde være ham kjærere, end om I vilde flytte bort her fra til Antwerpen og bo hos ham. Han havde Rigdom nok til at dele med eder, og intet vilde glæde ham mere, end at I vilde følge hans Indbydelse.“

„Jeg forstaar det ikke,“ sagde Franck og rystede paa Hovedet; „jeg har saa tit længtes efter at se ham igjen, men aldrig fandt der nogen Tilnærmelse Sted fra hans Side, efter at . . .“

„Efter at Moder havde foretrukket dig for ham,“ vedblev Sønnen, da Faderen holdt inde. „Han har selv fortalt mig sin Ungdomshistorie og om det Nag, der skilte eder ad. Men det er nu glemt for længe siden. Onkel Floris er en af vore, han længes efter at trykke sin Broder i Favn . . . og Nina vil blive rigtig glad ved at lære dig at kjende, Søster Lysken.“

Der strømmede nu det ene Spørgsmaal efter det andet ind paa den unge Sømand, og han fortalte udførlig, hvorledes han ved en Tilfældighed havde gjort Farbroderens Bekjendtskab, og hvor vel han havde fundet sig som Gjæst i hans Hus.

„Men Nina, Broder?“ sagde Lysken. „Hvorledes er hun?“

„Hvorledes hun er?“ gjentog den unge Sømand, i det en varm Rødme et Øjeblik for hen over hans brune Kinder. „Hun ligner dig, Lysken; hun er den bedste og kjærligste Datter og vil blive dig en trofast Veninde, naar I lærer hinanden at kjende.“

Medens man saaledes talede med hinanden, var Mørket faldet paa, og Arnoldson rejste sig og tog Afsked, efter at han endnu en Gang havde paalagt Klokkespilleren ikke at forsømme Mødet uden for Byen den næste Dag. Kort efter slukkedes Lyset i Klokkespillerens Sovekammer, men Villiam og Lysken sad endnu længe sammen i den lille Dagligstue og talede med hinanden om deres Slægtninge i Antwerpen.

Andet Kapitel.

Tidlig den næste Morgen aabnedes Klokkespillerens Gadedør, og Lyskens friske, ungdommelige Ansigt kom til Syne i Døraabningen. Hun saa et Øjeblik op til den klare, blaa Sommerhimmel, der forjættede en smuk Dag, derefter gled hendes Øjne med et hurtigt Blik hen mod et Hus, der laa en Snes Skridt fjærnet paa den anden Side af Gaden. Dettes Gadedør aabnede sig i det samme, og en ung velvoxen Mand forlod Huset og gik rask hen ad Fortovet i Retning af Klokkespillerens Hus. Da han fik Øje paa Lysken, forstærkede han sine Skridt og stod snart ved hendes Side. Han tog hendes svagt modstræbende Haand i sin og sagde muntert:

„God Morgen, Lysken! Nu ser jeg da, at Solen ikke løj, da den skinnede ind til mig og fortalte, at der var langt bedre ude end inde, siden jeg skulde forundes et Glimt af dig.“

„Tys, tys, Karl!“ formanede den unge Pige rødmende. „Du taler jo saa højt, at hele Gaden kan høre dig.“

„Og om saa var? Er der vel noget ondt i, at jeg holder af dig, og du af mig? Aa, min lille søde Lysken, lad mig et Øjeblik slippe ind i Forstuen til dig. Giv mig et Kys med paa Vejen; det det vil lyse op for mig hele Dagen.“

„Et Kys, nej!“ udbrød Lysken helt forskrækket. „Hvor kan du dog tænke paa at forlange sligt!“

„Aa, det er vel ikke saa forskrækkeligt et Forlangende endda,“ sagde Karl smilende. „Holder du maaskee ikke af mig mere, Lysken?“

„Holder af dig! Jo, vist gjør jeg. Men ved du, Karl, at til sine Tider er jeg næsten bange for, at du ikke holder af mig paa samme Maade, som jeg af dig.“

„Ja saa!“

„Det er min oprigtige Mening, Karl; det er

ikke Spøg," sagde Lysken og saa alvorlig ud. „Saa det vilde gjøre mig ondt, om du vilde le deraf."

„Jeg er frygtelig alvorlig," forsikrede den unge Mand, i det han lagde Hovedet paa skraa, med en Skjælm kigende ud af hver Øjenkrog, „og jeg er frygtelig begjærlig efter at vide, paa hvad Maade jeg nu igjen har forsyndet mig."

„Du ved det godt," svarede Lysken ivrig. „Du har henne i Trykkeriet klædt dig ud som Pater Reginus og efterabet ham og gjort ham til Latter for alle dine Kammerater, og du har tegnet et Vrængbillede af ham paa Muren ved Siden af Trykkeriet, saa Folk har samlet sig derom og let deraf. Er det ikke sandt?"

„Forfærdelig sandt," sagde Karl og drog et dybt Suk.

„Men kan du da ikke forstaa, at det er umaadelig letsindigt!" udbrød Lysken utaalmodig. „Om det nu kom Pater Reginus for Øre, hvad saa? Han har Magt til baade at tilintetgjøre din og min Fremtid!"

„Faar jeg saa det Kys?"

„Karl!"

„Naa da, løb nu ikke din Vej, Lysken; jeg vil jo være alvorlig, jeg er alvorlig! Pater Reginus, siger du! Tror du da virkelig, at jeg frygter den sortsmudsede Munk med de skarpe truende Øjne. Lad ham komme mig for nær, og jeg sværger dig til, han skal faa en Modtagelse, der skal betage ham al Lyst til at blande sig i mine Sager!"

Den unge Mand rettede sig ved disse Ord stolt i Vejret, men Lysken rystede misbilligende paa sit lille kjønne Hoved og sagde:

„Du taler daarlige Ord, Karl. Bag ved Pater Reginus staar der en Magt, mod hvilken du ikke mægter at kæmpe, var du end ti Gange stærkere og modigere, end du er. Hvis du ret holdt af mig, vilde du lade slig udfordrende Færd fare. Du høster ingen Gavn deraf, men kan en Gang bitterlig komme til at fortryde den."

„Du ser Spøgelser ved høj lys Dag," svarede Karl. „Men lige meget, jeg skal dog føje dig for at vise dig, at jeg virkelig holder af dig og gjærne vil rette mig efter dig."

Lyskens Ansigt opklaredes, og da Karl kort efter tog Afsked, fik han til Løn Lov til at kysse hendes Haand. Dermed maatte han lade sig nøje for denne Gang, og fløjtende en munter Vise fortsatte han sin Vej til Trykkeriet, hvor han havde Plads som Typograf.

Lysken blev et Øjeblik staaende og saa efter hans velvoxne Skikkelse, indtil den forsvandt om Gadehjørnet; derefter drog hun et let Suk og løb med hurtige, lette Skridt op ad Trappen for at lytte efter ved Faderens og Broderens Soveværelse; da hun fandt det stille der inde, ilede hun atter ned og skred strax efter tværs over Gaden til det Hus, ad hvis Dør Karl var kommen ud. Hun aabnede Døren og traadte ind, hilsende et venligt Godmorgen til en midaldrende Kone, som sad inde i Værelset og var sysselsat med at lære en lille Dreng de første Begyndelsesgrunde i Læsning.

„Alt saa tidlig oppe, kjære Tante Margrete," sagde Lysken, i det hun klappede Drengen paa de sunde røde Kinder.

„Morgenstund har Guld i Mund," svarede den tiltalte og saa op til den unge Pige med et venligt Blik; „den Lærdom søger jeg netop nu at indprente min lille Povl, ligesom jeg ogsaa i sin Tid hjalp Karl til at forstaa den. Du saa ham vel, da han gik til Trykkeriet?"

„Ja, jeg talte et Par Ord med ham," sagde Lysken og slog rødmende sine Øjne ned. Tænk, Tante Margrete, i Aftes overraskedes vi af Broder William, som uventet var kommen hjem efter en heldig Rejse. Jeg glemte rent at fortælle Karl det; han vilde vist ellers have glædet sig ved at høre det."

„Det vilde han ganske vist; de har jo været Venner lige fra Barn af. Men ventelig ses de allerede i Eftermiddag ved Forsamlingen; I tager vel alle der ud?"

„Jeg haaber det, skjønt Fader ikke er rigtig dristig ved at overvære Mødet. Han siger, at Pater Reginus har truet ham, og Munken er ikke god at have til Uven i disse Tider."

„Aa nej," svarede Margrete alvorlig, „han er stærk i sit Had. Gud tilgive ham, hvad han har gjort mod mig og mine Børn. Det var ham, som bragte min Mand til at dø paa Pinebænken."

„Pater Reginus!" raabte Lysken forfærdet.

„Tys, stille!" formanede Margrete hende, i det hun saa sig forsigtig om efter den yngste Søn, der havde nyttet Lejligheden til at smutte ud ad Døren. „Lad aldrig Karl faa Nys derom; han er heftig og voldsom af Karakter, og Gud alene ved, hvad han kunde faa i Sinde, hvis han fik Kundskab om, at Pateren var Skyld i vor Ulykke . . . Ja, det var Pater Reginus, som anklagede min Mand for Inkvisitionen og fik ham fængslet og pint til Døde, og det var det bitreste Had, der ledede ham dertil. Han og min Mand havde været Venner i deres Ungdom, og Pater Reginus, som den Gang endnu ikke havde tænkt paa at blive Munk, fattede Kjærlighed til hans yngste Søster og vilde have ham til at tale hans Sag hos hende. Men i det Sted advarede min Mand hende mod Filip, som Pateren den Gang kaldtes, thi han vidste, at han havde ført et vildt Liv — og det førte til, at hun ikke vilde høre paa hans Frieri, men giftede sig

„Kommer til mig, alle I som arbejde og ere besværede, og jeg vil give Eder Hvile."

(Tegnet efter et Maleri af Prof. C. Bloch).

med en anden. Men dette kostede siden min Mand Livet, thi Pater Reginus glemmer hverken sit Had eller sin Hævn."

„Forfærdeligt!" udbrød Lysken gysende.

„Der sker dog intet uden Guds Vilje," vedblev Enken med vemodig Hengivelse, „og jeg er nu glad ved, at min kjære van Muler hellere gik i Døden end fornægtede sin Tro. Vilde kun Gud naadig bevare mine to Børn, da skal jeg ikke klage over det Kors, han tidlig lagde paa mine svage Skuldre."

(Fortsættes).

Kommer hid!

„I, som stønne, I, som lide,
I, som er af Byrden trætte,
kommer hid, o kommer alle,
jeg vil eders Byrde lette!"

Det var Guddomsmandens Tale;
rundt om Lande end den bæres;
lyt dertil, I faldne Hjærter,
som af Synd og Sot fortæres!

Sig kun frem, du slagne Kæmpe,
syge Barn og trætte Kvinde,
sig det, I, som til ham søgte:
sveg han Løftet nogen Sinde?

Gjorde Knæfald I forgjæves,
blev jert Raab omsonst frembaaret?
Gav han ikke Bod for Savnet,
lægte ej han Hjærtesaaret?

Vidn det da alt Landet over,
vidn det frit og ti ej længer!
Der er mange trætte Sjæle,
som saa haardt til Hvilen trænger.

Vis dem ham, som gav dig Haanden,
gav dit eget Hjærte Varme.
Sig, at end i Synderflokken
rækker frem han sine Arme.

Zakarias Nielsen.

Carit Etlar.

Af —n.

Den begavede jyske Digter St. St. Blicher har nu alt længe hvilet i sin Grav; men ved hans Bortgang blev hans Digtergjerning tagen i Arv af en yngre, der ved sit aandelige Slægtskab med den bortgangne og ved sin rige Begavelse overhovedet blev i Stand til som ingen anden at fortsætte Blichers Forfattervirksomhed. Denne Mand er Carit Etlar eller, som hans virkelige Navn lyder, Johan Carl Christian Brosbøll. Han er bleven Blichers Arvtager, for saa vidt som han har bearbejdet det samme rige poetiske Omraade, som Blicher fandt paa den jyske Halvø, og som han opdyrkede med saa stort Mesterskab; men for øvrigt har Carit Etlar behandlet sine Æmner fra Hede og Klit, sine Skildringer af Natur- og Folkeliv paa en saa selvstændig Maade, at hans Digtning ingenlunde kan betragtes som Gjen- eller Efterklang af Blichers —, hvorimod den maa betragtes som en Fremtoning for sig selv, udsprungen af en helstøbt og selvstændig Digterpersonlighed. Der er vel ingen Tvivl om, at Blicher har haft stor Indflydelse paa Carit Etlar; men paa den anden Side kan der heller ikke være Tvivl om, at denne sidste er en saa kraftig Natur, at han, selv om Blicher aldrig havde levet, vilde have brudt sig Vej tidligere eller sildigere som ypperlig folkelig Forfatter.

Carl Brosbøll fødtes den 7de August 1820 i Fredericia. Faderen, der var Kjøbmand og Brandinspektør og ejede en Tobaks- og Kartefabrik, bestemte tidlig Sønnen til Handelen, og den unge Brosbøll maatte, endnu inden han var voxen, gjennemstrejfe Jylland, Fyn og Sønderjylland i Hjemmets Anliggender; men det tørre, beregnende Forretningsliv behagede ham saa lidet, at han allerede som sextenaarig Dreng drog bort til Kjøbenhavn for at bryde sig en selvstændig Bane ved en mere aandelig Virksomhed. Ankommen til Hovedstaden, gjennemgik han alle Skolerne paa Kunstakademiet og optraadte derefter som Skribent. Kun 18 Aar gammel, udgav han „Smuglerens Søn" og flere andre Noveller under det Forfattermærke, som han senere har beholdt. I 1840 besvarede han Universitetets Prisopgave og blev tilkjendt Accessit, i 1844 besvarede han en anden Opgave og blev tilkjendt Guldmedaillen, men kunde ikke faa den, fordi han endnu ikke var Student. I Slutningen af samme Aar blev han akademisk Borger og fik kort Tid efter sit første Skuespil, det anonyme Drama „Ejaghs Sønner" opført paa det kongelige Theater. To Aar senere besvarede han for tredje Gang Univer-

sitetets æsthetiske Prisopgave og vandt atter Guldmedaillen for en Afhandling. Ved den Række Fortællinger, han i Mellemtiden havde skrevet, var hans Digtervirksomhed tilstrækkelig bekjendt, og i den efterfølgende Tid, lige op til 1880, har han udfoldet en saa rig Forfattervirksomhed, at man maa forbavses over hans Opfindsomhed og uopslidelige Arbejdskraft. I 1859 begyndte han at udgive sine „Skrifter", der udgjøre en anselig Række og hvoraf Størsteparten er oversat paa tysk, fransk, engelsk, hollandsk o. s. v. Af disse skal her blot nævnes: Gjøngehøvdingen, Herregaardshistorier, Medens de kæmpe, Herverts Krønike, Tranens Varsel, og fra de senere Aar Viben Peter, Fangen paa Kalø, Folk i Nød, Undervejs, af hvilken sidste der i disse Dage er udkommen en vellykket tysk Oversættelse. Foruden den lange Række af Fortællinger har han uden at navngive sig vist omtrent skrevet lige saa meget i vore forskjellige Blade: Naturskildringer, Rejseiagttagelser, Kritiker o. s. v., endelig ogsaa dramatiske Værker, der er blevne opførte paa det kongelige Theater og Sekondtheatrene i Kjøbenhavn. Flere af disse Skuespil („Tonne gaar i Krigen", „Naar Solen gaar ned", „Rørfuglen", „Tordenskjold" o. s. v.) er blevne modtagne med megen Begejstring, og navnlig har de Skuespil, hvori den af Forfatteren saa kjækt tegnede Folkehelt Tordenskjold optræder, vundet stærkt Bifald.

I Aaret 1853 fik han Ansættelse ved det store kongelige Bibliothek, hvorved han opnaaede en Stilling, der ikke alene levnede ham Tid til digteriske Sysler, men som ogsaa aabnede fortrinlig Adgang til rige Bogskatte. At han har forstaaet at benyttet Bogsamlingens historiske Kilder, derom vidner en stor Del af hans bedste Arbejder, der springer frem fra Sagnets eller den virkelige Histories Baggrund. Baade i ældre og nyere Tid har han foretaget længere Udenlandsrejser, ved hvilke han i rigt Maal har samlet Indtryk og Æmner til ny Arbejder. I 1867 berejste han for det Anckerske Legat Nordafrika, i 1869 gjæstede han Østevropa, og i de senere Aar har han fremdeles besøgt Spanien, Italien o. fl. St. Frugten af de tvende førstnævnte Rejser blev de fortrinlige Rejseskildringer, han har udgivet under Navnet „Araber og Kabyler" og „Gjennem Ungarn og Siebenbürgen". Den førstnævnte af disse Rejseskildringer er overført paa svensk Grund, medens en tysk Oversættelse af den sidstnævnte blev forbudt „paa Grund af Bogens Tendens."

At Carit Etlars Liv har været rigt paa Hændelser og ikke er gledet hen som en rolig solbeskinnet Strøm, derom vidner klarlig nok hans Arbejder, af hvilke mange bærer Mærker af stærke indre Kampe og er prægede af dyrtkjøbte Erfaringer. Man fatter, at det er mægtige og dybe Følelser, der har arbejdet bag hele hans Digtning, der er Kraft og Lidenskab i den, han er fuldstændig vaagen, opfyldt og optaget af sit Stof, undertiden i den Grad, at han lader sig beherske af det, lader sig saaledes rive hen af de tænkte Situationer og Forviklinger, at han stundum synes at glemme eller ringeagte det højere digteriske Maal, han oprindelig havde sat sig, og hvori det hele skulde samle sig. Hermed hænger det sammen, at han har sin Styrke i Udmalingen af Enkeltheder, saa vel de mindre dagligdags Optrin som de store Situationer, hvori stærke Følelser, mægtige Kræfter brydes. Der er et Liv, en Fylde og Kraft i hans Malerier, som paakalder Læserens hele Opmærksomhed og Beundring, og i mangfoldige af hans Arbejder har han paa en mesterlig Maade samlet alle Enkeltheder til en harmonisk Enhed, der stempler dem som ægte Digterværker.

Saa meget er vist, man finder intet af den Poesi, som kvalmer, hos Carit Etlar, man skal ikke beskylde hans Arbejder for at være paavirkede af den engelske Gouvernante-Literatur; tvært imod synes han stundum af lutter Rædsel for alt, hvad der hedder Sødhed og Følsomhed at gaa lidt videre end nødvendigt i Retning af kraftige Handlinger og Situationer. Han vandrer helst ud i Mose og Hede, hvor Naturen udfolder sig i kraftige, djærve Træk, og hvor Vinden suser frisk over Hovederne, men hvor Lidenskaberne til Gjengjæld brydes med utøjlet Voldsomhed. Han er Digter for det store, sunde Publikum og henter gjærne sine Æmner fra dets egen Lejr. Det er stærke Midler, han anvender; han ved, at dette Publikum kan taale kraftig Kost. Med hvilken Virkning tumler han ikke med sine lurvede Tatere fra de mørke Jordhuler paa Heden, disse vejrslagne vilde Skikkelser i ugarvede Lammeskindskofter og med blanke Knive i Bæltet! Det løber uvilkaarlig koldt ned ad Ryggen paa en, hver Gang man under Læsningen af hans Historier ser de mørke, senestærke Karle med lynende Øjne fare op mod hinanden; thi man har en Forudfølelse af, at der stunder Optrin til, som ender med braadne Pander eller i heldigste Tilfælde med blodige Flænger eller andre Mærker af den dragne Kniv. Og dog — hvor tit skuffes Læserne ikke i sine Gætninger? Hvor ofte slaar Begivenhederne ikke ind i ny, uanede Spor og sætter Læserne fra den ene Forbavselse ind i den anden? Nævn en Forfatter, der kan stilles ved Siden af Carit Etlar i Opfindsomhed, i Evne til at skabe virkningsfulde Optrin og Gaver til at slynge Begivenhederne sammen med faa kraftige Pennestrøg.

Hvilken levende, glødende Fantasi er han dog ikke i Besiddelse af! Hvor skarpt og klart tegner ikke Gjenstandene sig for hans Øje, og hvor levende springer ikke Handlingerne frem af hans Indbildnings uudtømmelige Kilde! Hertil kommer, at man paa ethvert Blad i hans Bøger kan spore en skarp og fin Iagttagelsesevne, der har Blik for Naturens karakteristiske Fremtoninger, ser til Bunds i det menneskelige Sjæleliv og formaar skarpt at opfatte og fastholde dets Tankers og Følelsers Udtryk i Ord og Bevægelser.

Skjønt der gjennem alle Carit Etlars Arbejder gaar en Luftning af Friskhed, Sandhed og Kraft, er Grundtonen i hans Digtning næsten altid mørk og tungsindig. Ossians Sørgesang, Vestenvindens melankolske Susen over Lyngheden, lyder for os, det er, som om der fra Dybet af hans Digterverden strømmer Læserne et langt og klagende Suk i Møde. Livet synes at have lært ham at tvivle paa Manden, til Gjengjæld tror han ganske vist paa Kvinden; hvorledes skulde det ellers have været muligt at tegne alle disse fine, ophøjede og ædle Kvindeskikkelser fra Folk i Nød, Fangen paa Kalø, Undervejs og Viben Peder. Hengivelsen og Forsagelsen, det Rene og det Uberørte hos Kvinden har funden sin troende og veltalende Talsmand i hans Bøger. Carit Etlar pynter ikke paa Livet med farverige Skildringer af den Lykke, Fred og Harmoni, som det dog visselig ejer for mange Sjæle, og som han jo ogsaa paa mange Steder selv røber Tro paa; den løftende Frigjørelse, som kan hæve Menneskeaanden ud fra al Livets Elendighed og pege trøstende opad, overlader han som oftest til andre Forfattere, der er mere frejdigt og religiøst anlagte. Carit Etlar er stærkest i at male S k y g g e b i l l e d e r, at skrive om F o l k i N ø d. Han ved, hvor ofte de onde Magter sejrer, hvor ofte Raaheden har Overtaget i Livet. Vel har han ogsaa vist, at han mesterlig forstaar at tale Fædrelandskjærlighedens, Heltemodets og andre store Følelsers Sag, og vel har han i adskillige af sine Skrifter givet Lunet Tøjlen og ladet alt ende i „Fryd og Gammen"; men hans fleste Fortællinger er tegnede paa mørk Baggrund. Hvor virkningsfuld forstaar han ikke at tegne lumske og ondskabsfulde Karakterer, som f. Ex. det sorte Uhyre, der under Navn af Kulsoen øver sine djævelske Kunster i Gjøngehøvdingen! Og hvor fortrinligt forstaar han ikke at vise, hvor ofte den troskyldige, umistænksomme Bravhed brænder sig i Livet, medens den snedige Slangekløgt, der forstaar at bugte sig gjennem Farerne, som oftest naar sit Maal. Det er som sagt i Regelen mørke, rystende Livsbilleder, han ruller op for Læserne; men med disse mørke Billeder opnaar han ikke alene at give Indblik i Fortidens raa Kulturtilstande og at bringe en Spænding ind i Udviklingen, som kan vedligeholde Læserens Interesse, lære ham at veje sine Illusioner og bortkaste, hvad der befindes at være for let. Og selv om det maa indrømmes, at man undertiden ender Læsningen af Carit Etlars Bøger med et dybt Suk, med Følelser, d e r g j ø r o n d t, saa maa det paa den anden Side indrømmes, at han forstaar at give Læserne en gavnlig Lære — den nemlig, at man maa væbne sig med Taalmodighedens og Udholdenhedens stærke Panser, naar man vil vente at slippe nogenlunde helskindet gjennem Livet, — ligesom det ogsaa maa indrømmes, at han forstaar med indgaaende Styrke at paakalde den ædle Harme, den uforsonlige Indignation, som ethvert Menneske, der føler Trang til at bekæmpe Livets raa Jættemagter, maa være gjennemglødet af.

Carit Etlars Skrifter har fundet en Udbredelse i Danmark, som kun bliver faa Forfatteres Værker til Del. Man vil vist have gjort den Erfaring overalt, at af vore nu talrige Sognebibliothekers Bøger er der faa eller ingen, der er efterspurgte som hans, og navnlig er „Gjøngehøvdingen" — denne fortrinlige Folkebog, der har gjort saa mangen Ynglings Kind hed — stadig paa Vandring fra Hus til Hus. Det er ogsaa saare naturligt, at denne Forfatters Skrifter med deres fyndige, malende Stil, deres kraftige Fuldblodsskikkelser, deres brede Vid, deres hele fængslende Indhold maa tiltale et Folk, der er fostret op ved Sagaens kraftige Kost og Kæmpevisens manende Trylleri, og hvis Almue i den Grad har vist Hunger efter krydret Næring, at det — med en des værre grundig vildledt Smag — har slugt og endnu sluger en Mængde af det literære Ukrudt, som i Form af usle Romaner og uhyggelige Viser indsmugles rundt om i Husene af samvittighedsløse Spekulanter. At vort Folk, trods alle Smagsudskejelser, har saa at sige slaaet Kreds om saadanne Forfattere som St. St. Blicher og den Mand, hvis Billede og Levnetstegning „Familievennen" i Dag bringer, og at det med Glæde og Taknemmelighed tilegner sig de Værker, de har skabt, er et glædeligt Tidernes Tegn; thi det viser, at det endnu har — ikke alene s t æ r k e — men ogsaa s u n d e og g o d e Følelser paa Bunden af sit Hjærte.

* * *

Med Forfatterens og Forlæggerens Tilladelse skal vi i følgende Fortælling give en Prøve af Carit Etlars mindre Historier.

En klog Borgermester.

Fortalt af Carit Etlar.

(Efter: Skrifter af Carit Etlar, 19 Bind, „Sagn og Æventyr". C. Steens Forlag.)

List og Læmpe
er vildest Kæmpe.

En Aften faldt der stærk Regn i Horsens. Folk skyndte sig hjemad og Gaderne blev tomme. Paa Nørregade var der dengang en lille Smøge mellem to Huse, saa smal, at man kunde række fra Mur til Mur. Ud til denne Smøge gik der et Vindue fra det ene Hus, og en Loftsluge fra det andet. Da Regnen var stærkest, kom en ung Karl frem i Loftslugen, stak Hovedet ud og saa sig om til alle Sider; derefter tog han en Kjæp og bankede sagte paa Vinduet lige overfor. Strax blev der lukket op, først paa Klem, siden mere, og der viste sig en ung Pige, indhyllet i et uldent Tørklæde, som hun havde trukket op over Hovedet. De stod lidt og saa paa hinanden, smilede og rakte hinanden Haanden. Derpaa spurgte han, hvorledes hun havde det, og om Dorthe havde tænkt paa ham i Dag. Medens han talede, holdt han hendes Haand i sin, og Dorthe lod ham have sin Vilje, støttede sit Hoved til Karmen og sukkede dybt.

„Det gaar os ikke, som det skulde," sagde hun. „For lidt siden kom Kobbersmedens Erik Nissen her over og talte med Fader, og de sad længe inde paa [illegible]bænken og lagde Raad op sammen, men hvad de talte om, gjaldt mig, for da jeg kom ind med Mellemmad, tav de begge, og Erik Nissen blev saa rød som et dryppende Blod i sine tykke Kinder."

„Det skal aldrig spørges, at du skal faa den Erik Nissen, om jeg saa skal lade mit Liv, sagde han. Du er for god og for fin og for hvid til ham, en Karl, der altid har sorte Hænder, og som kun forstaar at banke paa en Kobberkjedel fra Morgen til Aften. Nej, saa priser jeg Væverne. Og nu skal jeg betro dig en dybsindig Plan, mit søde, lille Hjærte! den jeg har udgrundet, imens jeg sad og spolede i Formiddags. Jeg gaar ind og tager min brune Kofte paa og min Sabel ved Siden, saa banker jeg paa hos Mester Bigum for at forhøre, om jeg ikke kan tale mig til Rette. Det Gudfader den Almægtigste lægge sin Velsignelse i!" Da han havde sagt dette, aftalte de, at hun skulde være nede og lytte efter, naar Dørhammeren lød, for at han kunde faa hende at se, før han gik ind til Mester Bigum. Derefter bød de hinanden Farvel og lukkede for sig. Regnen vedblev at strømme, men de to havde andet at tænke paa end Regnen.

Der var i de samme Dage stor Strid og Ufred i Horsens. Byen var delt i to Lejre. De skulde vælge en ny Borgermester og kunde ikke blive enige om Valget. Snedkerne, Smedene og Hjulmændene havde en, Væverne, Skrædderne og Skomagerne en anden, Kjøbmændene, Høkerne og den menige Almue en tredje. Hvert Lav holdt paa ham, der kunde bringe dem mest Fordel, og det var rimeligt nok. Denne Uenighed havde nu staaet paa i over to Uger, og blev med hver Dag større. Medens Mestrene stredes paa Raadstuen om Dagen, sloges deres Svende om Aftenen paa Kroftederne, Læredrengene tog ogsaa Parti i Sagen, og alle var de opfyldte af en saa ædel Iver, at en Skomagerdreng til sidst ikke kunde se en Smededreng paa Gaden, før de satte deres Sager fra sig og begyndte at prygle paa hinanden af Hjærtenslyst. Nu skulde det just træffe sig saa uheldigt, at Dorthes Fader var Oldermand for Snedkerne, medens Terkel Skjøt, hendes Kjærestes Fader, var Oldermanden for Væverne, og disse to Lav stod skarpt mod hinanden. Tidligere havde Bigum og Skjøt været Hjertensvenner og siddet sammen hver Aften paa Bænken uden for Gadedøren og røget Tobak. Det var ogsaa en ren Aftale mellem dem, at Dorthe skulde gifte med Terkel, naar den Tid kom, men hvad hjalp det nu. Naar det angaar Landets Velfærd, gjælder der intet Kammeratskab, sagde Bigum, og da Væver Skjøt ikke vilde slaa sig til samme Parti som han, vendte han ham Ryggen og trak Hatten dybt ned i Panden, naar de mødtes paa Gaden. Nu maa der føjes til, at Terkel Skjøt var en gammel, klog og besindig Mand, hvis Mening og Raad Folk gjærne hørte og stod sig vel ved at følge. Han nød megen Anseelse i Horsens, hvortil hans Rigdom vel ogsaa bidrog sit. Han holdt to Senge i Hospitalet ved Sønderport og havde givet sexten Daler til den nye Klokke paa Raadhuset. Alle de Lav, som holdt med Væverne, vilde vælge Terkel Skjøt til Borgermester, men de andre sagde nej, Terkel var dem for aflægs, især i den sidste Tid. Han var bleven saa svag, at han maatte støtte sig til to Stokke for at gaa over Gaden. Saadan stod det til i Horsens, da Terkels Søn, Jens, gik over til Bigum for at fri.

Den unge Pige var ganske rigtig kommen ind i Forstuen og lukkede op, da han bankede. Hun rakte ham begge sine Hænder, men rystede sørgmodig paa Hovedet til det, han havde i Sinde. Jens kunde heller aldrig være kommen paa en mere ubelejlig Tid. Medens de stod og talte sammen oppe i Lugen, havde Mester Bigum faaet Besøg af Oldermændene for alle de Lav, som hørte til hans Parti; de sad nu inde i Storstuen og drak Øl og

raadslog med hinanden. Da Jens stod uden for Døren og rettede lidt paa sit Tøj, hørte han højrøstede Stemmer indenfor, alle Oldermændene talte paa en Gang. Enhver vilde give sin Mening tilkjende, og den talte bedst, der raabte højest. Da han lukkede Døren op, kunde han i Begyndelsen næppe se Stuen til Ende for Tobaksdamp, men det første, han fik Øje paa, var den tykke Erik Nissen,

og store Tinkander i Hænderne, hvoraf de skænkede Prysing og Brunsviger Mumme, men Mester Bigums Hustru gik om og stoppede Kridtpiber. Den gamle Snedker blev meget forundret ved at se Jens, han gik hen til ham og holdt sine Hænder paa Ryggen, for at alle skulde lægge Mærke til, at han ikke gav en Fjende Haanden til Velkomst. Dernæst spurgte han, hvad han vilde. De andre

Carit Etlar.
(Tegnet efter et Maleri af Monies.)

Kobbersmedens Søn. Han laa med det ene Ben oppe i Sofaen, som om han kunde være hjemme, og det var intet godt Tegn. Der var sat to Fjerdinger ind i Stuen, og paa dem var der lagt en høvlet Fjæl til Bænk, for skjøndt Bigum var Snedker, havde han dog ikke Stole nok til alle de Mennesker, han ventede i Aften. To Læredrenge gik omkring med deres blaa Lærredsforklæder paa

tav stille og Jens fremførte sit Ærende med lydelig Røst. Mester Bigum smilede og saa hen til Oldermændene paa Bænken. „Det er ogsaa et Ærende at komme med, naar Landets Velfærd staar paa Spil, sagde han."

„Hver passer sit, sagde Jens."

„Kan du faa din Fader til at gaa over paa vor Side?"

„Dertil kjender Mester Bigum ham vist for godt."

„Aa, skænk den Mand et lille Glas Pryssing," sagde Bigum. „Og saa Farvel, Jens."

„Ellers Tak," sagde Jens. „Ingen Pryssing for mig."

„Kan du faa din Fader til at blive borte fra Raadstuen i Morgen?"

„Ingenlunde!" sagde Jens. „Han kommer, om han saa skal lade sig bære derop."

„Farvel, Jens, og hils hjemme!" sagde Bigum. Han aabnede med disse Ord Døren. Jens Skjøt gik, og Oldermændene gav sig til at drikke Pryssing og raadslaa paa ny.

Den næste Dag var det blevet godt Vejr. Da skulde Borgerne træffe det endelige Valg. Dermed forholdt det sig saadan, at Lavene først valgte den, de syntes bedst om. Naar Oldermændene derefter var blevne enige om en bestemt Mand, foreslog de den valgte for Raadet, som igjen maatte lade Valget bekræfte af Lensmanden. Borgermesteren var Stadens Dommer, han hjalp Byfogden med at skifte Lov og Ret mellem Bymændene, og naar en Sag syntes ham vanskeligere, end at han selv kunde overkomme den, lod han den udømt gaa ind til de adelige Herrer paa Landstinget, som vidste bedre at dømme. Ellers var Taxten for en Dom, før Enevoldsregimentet, ti Skilling, men han havde ofte stor Ulejlighed for disse ti Skilling. Naar han var Haandværker, kom han i Uvenskab med sine Lavsbrødre, som han ikke dømte til Behag, og den, Dommen gik imod, undte ham heller ikke mere sin Søgning.

Det var altsaa Dagen efter den stærke Regn, da Borgerne samledes paa deres Lavshus. Derfra drog de op til Raadstuen, som laa paa Hjørnet af Søndergade og Provstegyden. Først kom Bryggerne; de havde Sværd ved Siden, skjønt Kong Christiern havde sat Bøde for den, der drog væbnet til Lav eller Tinge, men det brød de sig ikke om. Bryggerne ansaa sig for bedre end de andre, Loven gjorde ogsaa nogen Forskjel paa dem. En gammel Byret sætter den Straf for Bager og Slagter, at „Hvilken som faar gjort svigelig mod den Skikkelse, Kongens Foged sætte paa Brødsens Godhed og Storhed, tredie Gang skal udi et ganske Aar ej bruge sit Embed, og ej desmindre skal han pines med legemlig Pine, som kaldes Støde. Det samme siger Vi og om dem, som opholde Bryggeri, dog det undtagen, at de ikke skulle pines med legemlig Pine". Efter Bryggerne kom Tømmerlavet; de havde ingen Sabel, men i Steden derfor gik hver Mand med en Bindøxe paa Skulderen, og det var nok saa godt. Paa deres Huer havde de røde og gule Silkebaand, som flagrede i Luften. Efter Tømrerne kom Bødkerne. Foran dem gik der en udpyntet Bajads med en Tønde paa Ryggen, hvoraf han lod som han drak. Ham syntes Folk bedst om, han sprang omkring paa Gaden, fra den ene Side til den anden, og vilde kysse Pigerne. Skræddernes Fane var den bedste, den var af gult Silketøj. Skomagerne kom dernæst; deres Fane var gammel og rød med et Billede, som forestillede en Ørn. De tog sig ikke saa godt ud, men til Gjengjæld var deres Lav det eneste, som førte Musik med sig. Derefter kom Snedkerne, de var de fleste og gik en for en for endnu at strække længer. En havde en Sav, en anden en Vinkel paa Skulderen, og forrest gik fire Mænd, som bar Laden i to Stænger paa deres Skuldre. Laden saa ud som en lille Ligkiste, og ved Siden af den gik andre med Sølvtøjet, Kander og Bægre bundne fast til en lang Stang, saa at denne Stads kunde synes i Frastand. Alle Snedkerne havde ogsaa en tyk Knippel i Haanden, for Oldermanden sagde, det var bedst at tage den med; man kunde aldrig vide, hvad der kom paa. Alle disse Lav holdt stille paa den store Raadstueplads og delte sig der saaledes, at de som var enige om at vælge den samme Mand, stod paa den ene Side af Rendestenen, og deres Modstander paa den anden. Gaderne, hvorigjennem Toget gik, var fulde af Mennesker. Folk kom frem i Vinduer og Døre for at se paa Stadsen. Bødkernes Bajads skreg og sang. Skomagernes Musik blev ved at spille, og Solen skinnede ned over den hele Forsamling. Læredrengene havde ogsaa faaet Lov den Dag; de holdt hellig paa deres Maade og fulgte Lavene, de hørte til. Kurvekoner med Kringler og ristede Aal gik omkring og falbød deres Varer, og midt paa Pladsen holdt en Vogn med to store Tønder Øl, hvoraf der flittig blev skænket. Væevernes Lav kom efter alle de andre; foran det gik en gammel Mand, indsvøbt i en lang Kofte, kantet med Pelsværk, skjønt det var varmt i Vejret og tidligt paa Efteraaret. Han støttede sig ved to Stokke og saa højst sygelig og affældig ud. Det var Terkel Skjøt, Fader til den ulykkelige Jens, som Mester Bigum ikke vilde have til Svigersøn. Oldermændene gik nu op paa Raadhuset for at bringe Raadslagningen til Ende, deres Lavsbrødre blev nede paa Gaden og fordrev Tiden imedens med at spise og drikke. I Førstningen gik det fredelig til, men Bødkernes Bajads drak til sidst temmelig meget, han sprang omkring og gjorde nogle spottende Tegn og Miner over mod de andre. Først lo de deraf, saa truede de ad ham, til sidst kastede de en Sten efter ham og begyndte at skjælde paa hverandre. Læredredrengene pustede til, de skreg og begyndte at slaas for deres egen Fornøjelse, Svendene tog Parti med dem, Kniplerne

kom frem, Udfordringerne og Ukvemsordene blev lydeligere, og fra de aabenstaaende Vinduer oppe paa Raadstuen lød hævede Stemmer, Raab og Støj, som tydede paa, at det ogsaa der gik heftigt til. De venligtsindede Lavsbrødre rykkede nærmere sammen, Skrædderne trak Koften af, der lød et almindeligt Skrig hen over Raadstuepladsen, og Slagsmaalet skulde lige til at begynde, da der nede fra Søndergade, kom en Hob væbnede Ryttere til Syne, som red ind paa Torvet. Det var Lensmanden fra Bygholm, Hr. Erik Lange, Stadens Foged og øverste Dommer. Gamle Terkel Skjøt havde i al Hemmelighed skikket Bud ud til ham om Morgenen tidlig og sagt ham, hvordan det stod til i Byen. Han kom ogsaa i en heldig Stund, hans Ryttere var vel væbnede, selv sad han i Jærn og Plade paa sin Hest og red om paa Pladsen og skilte de kamplystne, der hvor Trængselen var størst. Han formanede Mændene til at holde Fred, ellers skulde de ske al Landsens Ulykke. Samme Erik Lange var en stor Guldmager; han havde et Taarn hjemme paa Bygholm, hvor han øvede sine hemmelige Kunster. Der sagde de, at den onde kom og besøgte ham, og der lyste og skinnede den røde Lue ud om Natten, saa det kunde ses langt borte. Han tjente dog ikke meget ved at gjøre Guld, hans Gaard forfaldt og han kom til sidst, som Krøniken melder, i saadan Vidtløftighed, at han kunde ikke svare Kongen sin Afgift, men pantsatte Gaarden, hvorfor han siden paa Herredagen blev dømt fra Slot og Len. Der er endnu en Historie om ham, som her maa anføres. En Gang var han i stor Forlegenhed for Penge. Diglen gav intet af sig, og han havde laant i Øst og Vest, hos alle dem, han kjendte. Saa fandt han paa følgende Maade at frelse sig paa. Der gik en Alfarvej over Bygholm Mark, fra Horsens sønder paa ned til Færgestedet ved Klakringstrand. Erik Lange sendte Bud efter Tømmermanden og sagde, at han skulde bygge ham en stor Bro midt paa denne Vej.

Tømmermanden lo. Hvorfor vilde Naadigherren have en Bro, sagde han; her er jo ingen Vand, og en Bro koster jo mange Penge.

Hvad kommer det dig ved?" sagde Hr. Erik Lange.

„Men en Bro koster ogsaa Penge for dem, som farer over den," sagde Tømmermanden.

„Hvad kommer det mig ved?" svarede Ridderen.

Tømmermanden rejste altsaa en Bro midt paa den tørre Vej. Da den var færdig slog Lensmanden Bom for, satte en Bommand til Vagt, og fra nu af maatte enhver vejfarende betale ham Afgift for at faa Lov til at komme over. Derved tjente han meget, og det kunde ingen gjøre ham noget for. Der stod i Recessen, at „Herremand har Lov til at lægge Bro, hvor han vil, og hver Mand, som Broen gaar over, skal betale efter Rimelighed."

Hr. Erik Lange red altsaa ind paa Raadstuepladsen og gjorde Ende paa Striden. Horsens Borgere holdt meget af ham; de fortjente mange Penge hos Herskabet paa Bygholm. Ved Lehnsmandens Side red en anden Herre, det var Hr. Holger Rosenkrans fra Boller; han kunde nu gjøre og lade alt, hvad han vilde med Bymændene. Det var hans Fader, som efter den store Ildebrand aabnede sine Lader og uddelte sit Korn uden Vederlag til de fattige Borgere, og som Vinteren derefter kjørte otte Dage i Rad en Stabel Brænde ind paa Torvet, det Byfogden skulde dele ud til alle dem, der trængte og ikke havde Raad til at betale.

Medens nu Erik Lange red lidt frem og tilbage paa Raadstuepladsen, med draget Sværd i Haand, og saa sig barsk om til alle Sider, lagde Hidsigheden sig, og det blev roligere. Hans Ryttere fulgte efter ham, hen hvor Mængden var størst, og Raabene højest; de kamplystne Borgermænd blev adsplittede og trængte ind mod Husene. Der gik da to Mestere frem paa Torvet, tog en af Ladens Sølvkander og fyldte den med Øl fra Vognen og bød Lensmændene lidt at drikke. Erik Lange takkede, drak og gav Kanden til Rosenkrans. „Det var da noget dejligt Øl," sagde han, da han havde faaet ham til at drikke; „surt som en evig Ulykke og tyndt som det rindende Vand." Med disse Ord spyttede han en Mundfuld Øl ud paa Jorden. Derefter kaldte han paa nogle Ryttere og lod dem hjælpe ham ned paa Jorden. Det var nemlig paa de Tider ikke let for en Mand i Harnisk at komme af Hesten, endnu større Møje kostede det at stige op paa den, og naar en Ridder først faldt af, var han saa at sige prisgiven sin Fjende. Det vidste Bønderne godt i den første Ditmarskerkrig. Derfor raabte Wolf Isebrand til sine Mænd: Schlaagt den Perd dodt! Det samme gjorde de i Grevens Fejde, da Bønderne sloges med Ridderne ved Svenstrup Mose.

Da Lensmanden og hans Ven havde formanet Borgerne til at holde Fred, gik de op paa Raadstuen. Der var Støjen og Striden endnu stærkere end paa Gaden. Snedkerne, Smeddene, Hjulmændene og Bødkerne havde Aftenen forud bestemt sig for en Mand i deres Kreds, Hattemagerne, Væverne, Skrædderne og Skomagerne for en anden, om disse gik nu Striden. Forsamlingen havde delt sig i to Hold, hvert paa sin Side i Salen. Det store Raadstuebord stod imellem dem. Henne i en Krog sad der en gammel Mand, indsvøbt i en lang Kofte, det var Terkel Skjøt, Oldermanden for Væverne. Han tog kun ringe Del i

Samtalen, støttede sig til sin Stok og hostede ofte. Hans Modstander, Mester Bigum, var saa meget ivrigere, han talte næsten hele Tiden, slog ud med Hænderne, var ildrød i Ansigtet, og Sveddraaberne perlede paa hans skaldede Pande.

„Vi maa se at blive enige,“ sagde han, „Snak har vi nok af. En god Borgermester er Landets Velfærd, det sætter jeg over alt. Gud ske Lov for den rare Regn i Nat, den har spoleret alle Garvernes Kuler nede ved Dæmningen; deres Skind ligger nu og sjasker om i Aaen, saa de kan ikke komme med op og stemme mod mig og mine.“ Det var Indholdet af hans Tale. Landets Velfærd fremfor alt.

Da Lehnsmanden og Holger Rosenkrans kom ind, stod de først og hørte til. Erik Lange gik derpaa hen til Terkel Skjøt, gav ham Haanden og spurgte, hvordan han havde det.

„Med mig er det kun daarlig bevendt,“ sagde Terkel. Den slemme Hoste, hun klemmer mig, og det bliver hver Dag ringere. Efter disse Ord hostede han igjen, stærkere end før.

Det vakte stor Opsigt, at Lensmanden bød Væver Skjøt Haanden, og ikke mindre, at han nødte ham til at blive siddende, medens de talte sammen; men Forsamlingen fik ingen Tid til at grunde herover, thi Erik Lange gik strax efter hen og slog i Bordet og sagde, at nu maatte de se at blive enige i Hast; naar de ikke kunde det, vilde han vælge dem en Borgermester, den, de da skulde lyde og følge. „Oldermanden for Borgerskabet har Lov at foreslaa, men Lensmanden beskikker, det staar at læse i Recessen,“ føjede han til.

Der gik atter nogen Tid bort med Tale; da sagde Lensmanden til Mester Bigum, at nu skulde han tage tre Mænd af sit Parti og følge med ind i den næste Stue, saa vilde de raadslaa sammen. Det skete. Hr. Erik Lange gik med de fire Mænd ind i Tingstuen og lukkede Døren efter sig. Det var en Hjulmand, en Smed og en Bødker, som Bigum tog med sig. Da de kom ind, hviskede Erik Lange til Bødkeren: „Min Hustru klager meget over de Kar, som Mester har stikket hende sidst til Mælken: Gjordene holder ikke, og Træet bliver svart. Jeg har i Sinde at unde en anden Bødker min Søgning herefter.“

Han kaldte derpaa Smedden affides til sig og sagde: „Jeg har et godt Stykke Arbejde til Mester hjemme paa min Gaard; vi skal snakkes ved om det, naar vi gaar fra Raadstuen. Lad mig nu høre, hvad I gode Oldermænd har tænkt paa,“ sagde han til de andre, „og hvorfor I ikke kunne blive enige.“

„Landets Velfærd fremfor alt,“ sagde Mester Bigum.

„Aa Snak!“ sagde Hr. Lange, „jeres egen Velfærd fremfor alt, det er det, I mener, og det fortænker jeg ingen i. Hvem af jer er den bedste?“

„Ja, de paastaar rigtignok, at jeg skal være den dygtigste til at tale for mig,“ sagde Bigum, „men Selvros lader ilde. Jeg siger blot, Landets Velfærd —“

„Det har vi hørt,“ sagde Lensmanden. „Hvem af jer kjender Loven bedst?“

„Det gjør vel Terkel Skjøt,“ sagde Bigum. „Han roder i de gamle Stadsretter og lærer dem udenad om Helligdagen, medens vi andre gaar paa Kroen, men Terkel kan der da ikke være Tale om. Han er jo saa gammel og aflægs, at man kan ryste Benene ud af ham. Hør blot, hvor han sidder og hoster der inde.“

„Og hvem tror I da, at I vilde være bedst faren med at faa til Borgermester,“ sagde Erik Lange. „En Mand, der er mægtig og stridbar, og som forstaar at sætte sin Vilje igjennem, eller en, der er aflægs og skrøbelig, ham I kan vende og dreje, som I bedst synes.“

Bødkeren og Smedden havde endnu ikke talet. Den første stod og sørgede over, at han skulde miste Lensmandens Søgning, den anden glædede sig over det ny Stykke Arbejde, han havde i Vente.

„Jeg holder paa vor Lensmands Mening,“ raabte Bødkeren.

„Det gjør jeg ogsaa, sagde Smedden.“

Bigum grublede lidt. Hr. Erik Langes Ord fremstillede Sagen fra en ny Synsmaade for ham.

„Var jeg i eders Sted,“ vedblev Lensmanden, „saa valgte jeg nu netop den gamle, affældige Terkel Skjøt. Inden Aar og Dag ligger han i den sorte Jord, saa husker hans Lavsbrødre paa eders Eftergivenhed og vælger Mester Bigum til Gjengjæld. Bliver den gamle Mand Borgermester, er det dog i Grunden jer, der regerer. Mester Bigum, der taler saa godt for sig, kan faa ham til at gjøre og lade alt, hvad det skal være. Det er han vist Mand for.“

„Jeg holder paa vor Lensmands Mening,“ sagde Bødkeren.

„Det gjør jeg ogsaa,“ sagde Smedden.

„Ja, for mig kan I gjøre, hvad Fanden I vil,“ sagde Erik Lange, „lad os blot faa Ende paa den Sag. Naar vi er færdige, skal jeg hjem og snakke med Mester Bigum om et nyt Salsgulv, vi trænger til paa Bygholm.“

„Landets Velfærd for alt,“ sagde Bigum, „men siden mine agtbare Lavsbrødre er enige, saa stemmer jeg ogsaa paa Terkel Skjøt. Det vilde ellers slet sig skikke, om Naadigherren gik hjem til en ringe Mand som mig. Jeg kan komme op til Bygholm og tage Maal af det Salsgulv, hvornaar det skal være.“

„Ja, lad os gaa ind og sige dem vor Mening,“ sagde Lensmanden.

Da de fem Mand kom ind i Raadstuesalen, havde Terkel Skjøt rejst sig op. Han gik hen til Lensmanden, støttende sig til sine to Stokke, og sagde:

„Mens Naadigherren raadslog i Tingstuen, er nogle af os blevne enige her inde, og jeg og mine har valgt Mester Bigum til Borgermester.“ Bigums røde Ansigt straalede af Stolthed og Glæde, men Lensmanden traadte frem for ham og sagde: Vi er ogsaa blevne enige hist inde, og Mester Bigum og hans Venner har valgt eder. I er en klog og forfaren Mand, der kjender Loven. Jeg lægger min Stemme til Bigums.“

„Ak, Naadigherre!“ sagde Terkel Skjøt. „Jeg er saa gammel og skrøbelig, tænker I ikke paa det?“ Med disse Ord begyndte han at hoste langt heftigere end før.

„Kroppen faar at være, som den vil,“ sagde Hr. Erik Lange, „naar blot Hovedet duer. I skal være Borgermester og ingen anden.“

Der blev nu en stor Støj i Salen og et almindeligt Omslag i alles Meninger. Terkel Skjøt blev valgt, de trængte sig omkring ham, trykkede hans Haand og raabte hans Navn ud af de aabne Vinduer, ned paa Pladsen. Væveren stod midt i Kredsen, det syntes, som om han voxede større i den, hans Ryg var ikke længer saa kroget, han hostede heller ikke mere, og han sagde: „Hvis jeg skal være Borgermester, saa sker det kun paa den Maade, at Mester Bigum lover med Haand og Mund, at han vil blive ved at være min gode Ven, som i gamle Dage, og at han vil gaa mig til Haande med Raad og Daad, for hans Lige til at tale for sig har jeg endnu ikke kjendt.“

Snedkeren rakte Terkel Haanden; han tørrede sine Øjne, saa rørt var han over denne Lovtale. Alle hans Lavsbrødre følte sig ogsaa smigrede paa hans Vegne, og nu udbrød der en almindelig Jubel omkring den ny Borgermester. Terkel gik da ud paa Raadstuetrappen, tog sin Hue af og hilste ned paa Forsamlingen. „Jeg er bleven valgt til Borgermester, meget imod mit Ønske,“ sagde han med en Røst saa kraftig, at den naaede over paa den anden Side af Gaden. „I kunde have valgt den, der var bedre, men det faar at være. Nu skal I lystre mig, som gode Borgere. Den, der ikke gjør det, skal jeg tvinge dertil efter Lov og Ret. Min første Befaling er, at der bringes to Tønder godt Øl her ud paa Pladsen; det skal Jens besørge, og Tappen maa ikke drejes for, før Øllet er drukket, men Klokken ti kommer Vægteren og sætter Kjæden for Gaden, saa skal hver Mand gaa til sit. I Morgen tidlig gives af de fattiges Vadmel sex ny Klædninger til dem, som mest have det behov. Det være nok for denne Gang, dermed tage Vorherre jer i sin Varetægt alle sammen.“

Da han havde sagt dette, gik han ind igjen i Salen. Her havde de imedens sat den store Raadstuekande paa Bordet og fyldt den med Franskvin. Denne Raadstuekande var af drevet Sølv, saa stor, at den kunde rumme tre Stob, men en Stob var lig med to Potter. Indvendig var Kanden afdelt med smaa Pæle. Enhver af de tilstedeværende drak nu sit Maal, Lehnsmanden først, dernæst den ny Borgermester, det kaldtes at drikke til Pæls. Ellers lagde Folk Mærke til, at da Terkel Skjøt gik tilbage fra Raadstuetrappen, støttede han sig kun ved en Stok, men da han siden kom ned paa Gaden, gik han med begge sine Stokke under Armen. Hans Ryg rettede sig bestandig ligere, og nu hostede han slet ikke mere.

Da Terkel kom hjem, fik de travlt i Huset. Konen blev hentet fra Øltapperens, hvor hun stod i Boden og hjalp med at skænke Øl ud. Alle Væverdrengene blev sendte i Byen, med flittig Hilsen fra Mester, om den og den vilde gjøre ham den Fornøjelse at spise til Middag hos ham Klokken to slet. Først blev Mester Bigum budt, til ham gik Jens, dernæst de fleste af hans Lavsbrødre, saa mange Væverens Hus kunde rumme. Konen stod i Køkkenet, Kjøbmandens Piger gik hende til Haande. Saa kom Musikken og begyndte at blæse uden for Gadedøren; dem gik Terkel selv ud og skænkede for. Der var nok at tage Vare paa for dem alle. Jens blev ellers lovlig længe borte. I Dag var det ham, som sad oppe paa Hovedbænken og hørte Bigum tale, men Dorthe sad ved hans Side, og de holdt hinanden ved Haanden. Da nu Selskabet om Middagen var samlet, tog Terkel Skjøt Vinkanden og bød alle Velkommen. Næste Gang gik Kanden rundt for den ny Borgermester, derefter bragte Bageren en Skaal for Borgermesterinden, som sad ved det lille Bord, for der var ikke Plads ved det store. Da Bageren vel fik begyndt, stod Mester Bigum og klaprede med Laaget paa Kanden til Tegn paa, at han vilde tale. Bageren sendte ham nogle onde Øjne, men det brød Snedkeren sig ikke om; han hævede sin Røst og sagde, at nu skulde der først drikkes en Skaal for Jens og Dorthe, som i Dag havde trolovet sig. De to unge stod ude ved Køkkendøren og lyttede til; nu kom de frem med hinanden ved Haanden, Jens i sin ny Kofte og en tyk Blomsterkost midt paa Brystet; Dorthe havde sin Blomsterkost i Haanden.

„Jeg troede ellers, at Dorthe skulde have Kobbersmeddens den tykke Erik Nissen,“ sagde Gjørtleren.

„Der har nok været talt om den Ting frem og tilbage,“ svarede Bigum kort og fyndig, „men der

blev intet Løfte eller Haandslag givet, saa det haver føje at sige." Da Maaltidet var endt, aabnede de alle Vinduerne; imedens gik Selskabet, to og to med hinanden under Armen, lidt ned til Ladebrohoved og saa paa Vandet. Mester Bigum fulgte med Terkel Skjøt, og naar Folk stod stille og tog Huen af for den ny Borgermester, tog Bigum sin Hue af for dem igjen.

Om Eftermiddagen kom Raadmændene med Nøglerne til Stadens Kister, til Segl og Bøger. De blev ogsaa bedte om at blive, saa Huset til sidst var saa fuldt af Gjæster, at de maatte tage Væverstuen til Hjælp. Men om Aftenen, da Lystigheden var paa det højeste, kom der en Svend fra Grynmøllen ind og sagde, at Mester Bigums Brodersøn havde været i Slagsmaal nede paa Fuglholm Bro og slaaet sin Modstander det ene Øje ud. Den saarede havde de bragt ind til Barberen. Synderen førte Folk nu op til Terkel Skjøts Dør.

„Det har vel ikke saa stort at betyde, som du gjør Væsen af," sagde Mester Bigum. „Jeg skal gaa ud og høre Sagens Sammenhæng."

„Det er vist bedst, jeg gjør det," sagde Terkel Skjøt.

Han gik nu ud paa Gaden. Der stod en Mængde Mennesker, hvoraf to holdt Slagsbroderen, hver i sin Arm. Bigum fulgte med og lod dem forklare, hvordan alt var gaaet til. „Vi skal nok se at faa den Sag jevnet med det gode," sagde han. „Lad nu bare min Brodersøn gaa sin Vej."

„Bring ham paa Raadstuen," sagde Terkel Skjøt, „og lad Raadstuesvendene slaa Laas og Bolt for ham. I Morgen skal han dømmes efter Ret og Skjel."

Mester Bigum saa forbavset over paa Terkel. „Det er er da ikke dit Alvor?" sagde han.

„Det bliver som jeg har sagt," svarede Terkel bestemt. Dermed vendte han sig om og gik ind i Stuen igjen. Mester Bigum var rasende; han mærkede, at han var gaaet i Fælden, satte sig hen i en Krog af Stuen og vendte Ansigtet om mod Væggen. Naar nogen kom hen og talte til ham, saa han paa dem, men svarede ikke. Terkel Skjøt lod, som om han ikke lagde Mærke dertil, han talte og spøgede som før. Silde om Aftenen, da Selskabet skulde skilles, blev der atter Opløb i Gaden. Da kom Vægteren trækkende med en drukken Mand. Han havde faaet en lang Snor gjort fast til Knebelen af Klosterkirkens Klokke, og siden staaet nede paa Gaden og kimet med Klokken, saa Folk kom ilende til, og troede der var Ildløs. Da Vægterne vilde tage Snoren fra ham, gav han sig i Slagsmaal med dem og slog to af dem til Skamme. Terkel Skjøt udspurgte dem nøje om alt, den berusede skreg og slog om sig og mente, at det havde intet at sige, for han var i nær Slægt med den ny Borgermester.

„Hvad skal vi gjøre derved?" sagde Snedkeren, som nu var bleven god igjen.

„Først vil jeg gaa paa Raad med min gamle Ven Mester Bigum," sagde Terkel, „hvad han mener her bør foretages; for jeg er selv Part i Sagen."

„Jeg mener, vi skal sætte den Synder op paa Raadstuen til den anden," sagde Bigum, „han er ikke bedre."

„Det mener jeg ogsaa," sagde Terkel, „sæt ham ned i Synderhullet i Kjælderen, slut ham en Lænke fra Haand til Fod, og lad ham ligge paa Straa til i Morgen, saa skal han faa sin Dom. Den, som bryder Byfred eller handler voldelig med Stadens Vagt, skal bøde fireti Mark eller stryges til Kagen. Det staar i Loven."

„Ja, men han er jo af din egen Slægt," sagde Bigum.

„En Borgermester har ingen Slægt," svarede Terkel.

Næste Morgen blev der holdt Dom, uden at dog Bigum blev spurgt til Raads. Han, som kimede paa Klokken, blev straffet haardest. Om Formiddagen kom Lensmanden op til Væveren og fik halvtredsindstyve Daler til Laans mod godt Pant og Sikkerhed, og siden holdt Terkel Skjøt et strængt Regimente. Men Folk havde stor Tillid til ham. Han gjorde lige Ret og Skjel mod alle. Han blev en gammel Mand og hostede fra den Dag aldrig mere. Naar man kommer ind i den gamle Klosterkirke, gaar man paa hans Ligsten.

Længsel.

Efter Goethe, ved Andr. Beiter.

Hvi længes saa mit Hjærte? Hvi drages jeg saa haardt
som med tusend stærke Arme fra Hjemmets Stilhed bort?
Se hvor de Skyer drage hen over Bjærgetop,
did hen gaar min Længsel, der vil jeg stige op!

Der flagre sorte Ravnes selskabelige Flok,
jeg slutter mig til Toget, og over Stok,
over Bjærge og Kløfter vi svinge os fro;
der nede gaar hun ene i Fred og i Ro.

Der kommer hun saa fodlet, jeg flyver efter glad
som en syngende Fugl under friske Bøgeblad.
Saa standser hun og lytter og siger saa fro:
„Ak, hvilken yndig Kvidder, for mig den synger jo!"

Og langsomt daler Solen med gyldenrøde Brand;
den skjønne vandrer drømmende langs Sølverbækkens
Rand.
Paa Engens Blomsterbredder hun gaar i stille Fred,
og sagte hyller Mørket sit Slør om hendes Fjed.

Da lyser jeg fra Himlen, en Stjærne ren og skjær.
„Nej se hvor klart den straaler, saa fjærn og dog
saa nær!"
Og har du med Undren mig set at straale der,
da ligger for din Fod jeg, og lykkelig jeg er.

I Skoven.

(Se Billedet paa næste Side.)

Nu ejer Moder ej mer en Pind
at putte under sin Gryde,
saa maa de afsted med Rebet til Skovs,
de tørre Grene at bryde.

De samler til Bunke med flittig Haand
langs Grøft og ved Gjærde og Stente;
men „Munter" han føjter bare omkring
og bjæffer ad Krage og Glente.

Hvor er der et Liv i Skoven endnu,
skjønt alt imod Høst det lakker!
End fløjter Drossel, end pipper Stær,
og Spætten i Barken hakker.

Og Bærret rødmer paa Busk og Urt
i Straaler fra Solens Kjærte!
Jo, der er nok at fryde sig ved,
især for et barnligt Hjærte.

Men fuldt de gjør af Hænderne Brug,
ej blot af Øjet og Øret,
snart Knippet af Kvas og Kviste er fuldt,
og Rebet omkring det snøret.

Saa tager de frem deres Sul og Brød
med Sang og med munter Støjen,
og ærlig de deles om Retterne nu,
som før de deltes om Møjen.

Saa kan Hr. Munter holde sig til,
han mener, han hører til Laget,
og hvor det gjælder at „tære sit Brød",
er Munter en Mand af Faget.

Og naar de en Stund saa har holdt Rast,
til Hjemmet de atter vende.
„Aa, Mo'er, hvor var det en dejlig Tur,
og se, hvilken Bylt af Brænde!"

J—n.

Trojanske Udgravninger.

Da Grækerne under den trojanske Krig havde indtaget Byen Troja, stak de den i Brand, hvorved den blev saa fuldstændig ødelagt, at der kun blev en Del Ruiner tilbage af den. Disse Ruiner blev efterhaanden saa stærkt medtagne af Tidens Tand og til Dels dækkede af Jord, at ethvert Spor af dem forsvandt fra Jordens Overflade. Af denne Grund har der stedse hersket stor Uenighed blandt de lærde om, hvor den ødelagde Stads Ruiner egentlig var at finde, men i den senere Tid er det imidlertid ved forskjellige Forskninger og Undersøgelser bleven paavist, at det gamle Troja har ligget paa det af Digteren Homer angivne Sted ved Hissarlik.

Dette Resultat skyldes en Tysker, Dr. Schliemann, som i April Maaned 1870 begyndte en Udgravning ved Hissarlik, og dette Arbejde blev fortsat i tre Aar, nemlig til Oktober 1873. Ved disse Udgravninger stødte Schliemann i en Dybde af 22—30 Fod paa meget mærkelige Ting. Han fandt her Rester eller Ruiner af en Mængde store og smaa Bygninger, Paläer, Taarne o. s. v., og overalt viste der sig tydelige Spor af, at det hele var bleven ødelagt ved en stærk Brand. Der kunde derfor ikke være nogen Tvivl om, at han her havde opdaget Ruinerne af det gamle Troja. Han gjorde den mærkelige Opdagelse, at der i Aarhundredernes Løb paa dette Sted stadig havde ophobet sig forskjellige Lag af Ruiner, det ene oven paa det andet. Han fandt ikke mindre end sex saadanne forskjellige Lag, af hvilke de fire underste henhører til den forhistoriske Tid, de to øverste derimod til en nyere, det vil sige til den Tid, da Grækerne anlagde et nyt Troja oven paa Ruinerne af det gamle, omtrent 700 Aar før Kristi Fødsel.

Han fandt ikke mange Rester af Mennesker her, hvilket antages at hidrøre fra den paa den Tid almindelige Skik at brænde Ligene. Af disse Rester skal vi kun nævne nogle enkelte. I en Dybde af 38—44 Fod fandt man Ruinerne af et Hus, der viste, at det var bleven ødelagt af Ilden, og ved disse Ruiner opdagede man blandt andet Skelettet af en Kvinde, der havde villet redde sig ved Flugt, men paa denne var bleven dræbt af Ilden. Ved dette Skelet fandt man tillige en Ring, tre Ørelokker og en svær Naal af Guld, hvilke Gjenstande bar tydelige Spor af at have været udsatte for en stærk Hede. Noget her fra fandt man ved Ruinerne af et Taarn en Urne, der indeholdt Resterne af en anden Kvinde samt en Mængde Aske og Ben; ved en nøjagtig Undersøgelse viste disse Rester sig at hid-

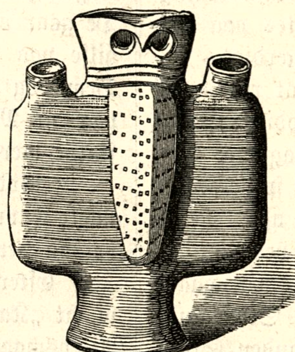

Raſt i Skoven.

røre fra to ved deres Død endnu unge Trojanerinder. Omtrent i samme Dybde fandt man to Menneskeskeletter af fordums Krigere. Paa Hovederne havde de endnu deres Hjælme, der trods de mange forløbne Aarhundreder endnu var saa godt bevarede, at man nøje kunde iagttage deres Overensstemmelse med de Forklaringer, som Digteren Homer har givet af saadanne Gjenstande.

De talrige Fund af Gjenstande af Bronce, samt af Guld- og Sølvsmykker, der er komne frem ved disse Udgravninger, godtgjør tydelig, at de gamle Trojaner har kjendt Kobberet, og at de har forstaaet at legere eller blande det med Tin til Bronce. De trojanske Kunstnere har ogsaa forstaaet at bearbejde Guldet og Sølvet med Smag. Det har mærkelig nok vist sig af de fundne Sager, at de ældre, der er opdagede i de forhistoriske Lag, er langt bedre forarbejdede end de, som er fundne i de øverste Lag fra en senere Tid, hvilket ikke alene gjælder Gjenstandene af Guld og Sølv, men ogsaa Arbejderne af Jærn og Ler. Man kan heraf slutte, at Kunsten og Industrien fra et temmelig højt Standpunkt er gaaet tilbage til et lavere i Steden for at gaa fremad. Det er iøvrigt ret interessant at se, at de udgravede Gjenstande for største Delen svarer til lignende Sager, som er fundne langt borte her fra i ganske andre Egne, f. Ex. i Frankrig, Danmark, under Ninives og Babylons Ruiner o. s. v. De trojanske Fund, baade af Flint, Ben, Elfenben, Bronce, Guld, Sølv, Jærn og Ler, bekræfter i det hele Homers Beretning om en vidt fremskreden Civilisation, Kunst og Industri hos det trojanske Folk i den forhistoriske Tid.

Af Lervarer fandt man ved Udgravningen en Mængde Kar i meget forskjellige Former og Størrelser, baade fine og grove, af rød, gul eller sort Farve. Blandt disse Gjenstande findes kun faa, som er forarbejdede paa Pottemagerskiven, men det ses dog, at dette ældgamle Redskab ogsaa har været kjendt og brugt af Trojanerne, vistnok paa lignende Maade som det bruges endnu den Dag i Dag. Dekorationerne er i Almindelighed simple; Ornamenter eller andre Prydelser ses at være udgravede i det bløde Ler, og derpaa er de udgravede Partier eller Linjer igjen udfyldte med en Lersort af en anden Art eller Farve. Formen vexler i det uendelige. Man har fundet Gravurner, Mad- og Drikkekar, Kopper, trebenede Potter, Terriner, Skaale, Tallerkener, Lamper, Kar til Parfume o. s. v. i stor Mængde. Det første af de medfølgende Billeder fremstiller et stort Lerkar og paa det andet ses en enkelt meget interessant Udgravning, ved hvilken man stødte paa en Mængde Urner med Asken af de brændte Lig.

Et Lerkar.

Det vigtigste Fund ved denne Udgravning er det, som Schliemann kalder „Priamos's Skat“, et for Historien uvurderligt Fund. De ved dette Fund opgravede Vaser og Lerkar var af en anden Karakter end de andre fundne Sager af lignende Art. Man fandt her Savredskaber og Stridsøxer af Sten, Lanser, Sværd, Dolke, Øxer og Skjolde af Bronce, Skaale og Bægere af smukt forarbejdet Sølv, meget elegante Kopper, Bægere og Hovedsmykker af fint Guld, Diademer, dannede af Kjæder og belagte med Blade, forsynede med Minervas Symboler. Endvidere fandt man særdeles smukke Øren- og Fingerringe, Armbaand, Knapper, Haarnaale og Perler, alt af fint Guld. Den mærkeligste Gjenstand i denne interessante og kostbare Samling var en stor og særdeles smukt forarbejdet Skaal af rent Guld, som vejede 600 Gram. Alle disse Gjenstande fandtes i en firkantet Bunke, hvoraf man slutter, at de har været gjemte i en Trækasse; tæt ved dem fandtes en Nøgle af Bronce, der formodes at have hørt til denne Kasse.

En Samling udgravede Urner.

Damperen „Karavanen".

Historie fra Missisipi, af Sam Slick.

„Karavanen" var, hvad man nu vilde kalde en noget langsom Baad; i den Tid for femti Aar siden bekjendtgjortes den sædvanlig under Benævnelsen „hurtiggaaende". Dens regelmæssige Ture fra New-Orleans til Natchez varede sædvanlig fra sex til otte Dage; en Tur, som endtes paa fem Dage, betragtedes som noget rent mærkværdigt.

Det var min Skæbne en Gang at rejse med denne Baad. Kaptejnen var en godmodig, tjenstvillig Mand, omhyggelig for sine Passagerers Bekvemmelighed og yderlig hengiven til at spille Kort. Vi havde været noget over fem Dage ude, og vi havde Haab om at faa de stejle Bakker ved Natchez i Sigte den næste Dag. Vort Brænde var gaaet med, og nu faldt Mørket paa. Den Styrmand, som havde Vagten paa Dækket (den anden Styrmand havde paa samme Tid tre Esser paa Haanden, medens Kaptejnen sad med tre Konger) sendte Bud ned, at Baadsmandsmaten meldte Brændebeholdningens Sammensmelten til en halv Favn. Den værdige Kaptejn bad om Undskyldning hos den Styrmand, som havde Vagten under Dækket, og hos de to Passagerer, som udgjorde Partiet, og skyndte sig op paa Dækket, hvor han snart ved Hjælp af Landmærkerne opdagede, at vi befandt os omtrent en halv Mil fra et Brændeoplag, som han sagde var beliggende „just paa den anden Side af den fremspringende Odde."

„Men," mumlede Kaptejnen, „jeg synes just ikke videre om at tage Brænde af den gamle gule Skurk, som staar for Gaarden; han forlanger altid en kvart Dollars mere end alle andre. Dog nu findes der ingen anden Udvej."

Baaden drev frem, det bedste den formaaede, og inden en Time, da vort Brænde næsten var forbi, passerede vi Odden, og vore Kabler bleve stukne ud og fæstede ved Træerne langs med en Brændestabel af et betydeligt Omfang.

„Holla, Oberst! Hvad koster Brændet i Dag?"

En citrongul gammel Herre, med et to Uger gammelt Skjæg, Tovstumper over Skuldrene for at holde et Par vitriolfarvede Buxer, hvis Ben naaede lidt neden for Knæene, op under Armhulerne, Sko uden Strømper, en gammel, afbleget, bredskygget Hat, som en Gang havde været sort, og en Pibe i Munden, kastede et Sideblik til de tomme Brændekasser paa vor Baad og svarede med en Slags Grynten:

„Aa, Kaptejn, vi maa have tre og en Kvart i Dag."

„Fanden heller!" svarede Kaptejnen, (Kaptejner plejede at bande lidt den Gang); „hvad skal den Fjerdedel til, om jeg maa spørge. De forlangte jo kun tre, da jeg gik ned."

„Jo, Kaptejn," gryntede Brændehandleren med et Slags Skelen i sit gule Ansigt, som klarlig viste, at hans Brænde var saa godt som solgt, „Brændet er steget, siden De gik ned for to Uger siden. For øvrigt maa de være saa god at huske paa, at De meget sjælden stopper, naar De gaar ned. Naar De gaar op, saa er De af og til tvungen til at hilse paa mig, eftersom De har Strømmen imod Dem, og der findes ikke noget andet Brændeoplag paa ni Miles Afstand; og hvis De tilfældigvis skulde være nær ved Enden paa Brændet, saa —"

„Godt," afbrød Kaptejnen ham, „vi vil tage nogle Favne under de forhaanden værende Forhold," og saa vendte han tilbage til Spillet.

Efter hen ved en halv Times Forløb, mærkede vi, at „Karavanen" begyndte at krybe fremad igjen. Aftensmaaltidet var forbi, og jeg trak mig tilbage til min Køje, hvorfra jeg kunde overse Spillebordet, hvor Kaptejenen var stærkt sysselsat med den anden Styrmand til Modspiller. Vi plaskede frem i al Mag og syntes at gaa med en skikkelig Fart.

„Hvordan brænder Vedet?" spurgte Kaptejnen Baadsmandsmaten, som saa paa Spillet.

„Det er ikke meget bevendt med det, tror jeg," svarede han, „det er Bomuldsbrænde og for største Delen grønt, saa at . . ."

„Godt, Thompson — (Tre Esser igjen, Hr. Passager. Jeg tager Tidollarssedlen, hvis De behager, — det er Dem, som giver). — Thompson, siger jeg, det er bedst at tage tre eller fire Favne ved det næste Brændeoplag; det kan ikke være mere end sex Mil herfra. — (To Esser og en Matador imod Esset! Lang mig Femdollarssedlen der!)."

Spillet fortsattes, og Hjulskovlene vedblev at bevæge sig. Klokken elleve meldtes det til Kaptejnen, at vi var nær ved Brændeoplaget, Lyset derfra saas tydelig af den vagthavende Styrmand.

„Hold hen mod Bredden da, og tag sex Favne ind, hvis det er godt. Se efter med det, Thompson. Jeg kan ikke godt forlade Kortene just nu. Det gaar varmt til her. Den Styrmand, — han knuser os da allesammen til pure Støv!"

Efter at Brændeindkjøbet var endt, plaskede vi fremad igjen. Kaptejnen syntes at blive noget urolig, da Thompson sagde ham, at Prisen var den samme som ved den forrige Brændegaard eller tre og en kvart, men snart var han igjen dybt inde i Spillet.

Fra min Køje kunde jeg betragte de spillendes Bevægelser. Hele Kampen syntes at finde Sted mellem Kaptejnen og Styrmændene (de sidste Herrer passede deres Forretninger efter Tur, at styre Baaden og spille Kort), og en af dem vandt næsten

uden Undtagelse, medens de to Passagerer ikke havde andet at gjøre end at give Kort, tage af og betale deres Penge. De vare iøvrige for at lære Spillet — og de lærte det ogsaa. Undertiden, naar de havde to Esser og et Herrekort, kunde de vove en Indsats paa fem eller ti Dollars, men de vare altid tvungne til at stryge Flag over for Kaptejnens eller Styrmændenes forskrækkelige Trumfer. Uagtet denne Modgang vedblev de at spille, — de vilde saa gjærne lære det.

Klokken tre spurgte Kaptejnen Baadsmandsmaten, hvorledes det gik frem.

„Meget tarveligt, Kaptejn," svarede han. „Man kan næppe sige hvad Fart vi gaar med, thi vi er nødte til at holde os midt i Floden, og det er desuden af og til taaget. Dette hersens Brænde synes alligevel at være bedre end det, vi tog ind hos den gamle gule, men det er snart forbi igjen, og vi maa have mere. Jeg saa et Lys før paa Styrbordssiden. Skal vi praje det?"

„Ja ja," sagde Kaptejnen, „ring med Klokken og spørg dem, hvad Prisen paa Brændet er heroppe. (Nu har jeg kusket Dem igjen; jeg har to Konger.)"

Jeg hørte Klokken ringe og Styrmanden spørge:

„Hvad er jeres Pris paa Brænde?"

En ungdommelig Røst inde paa Bredden svarede:

„Tre og en kvart!"

„Hallo!" skreg Kaptejnen, som just havde tabt Prisen paa to Favne til Styrmanden, medens de fremmede Passagerer ligeledes tabte noget ved samme Lejlighed, „tre og en kvart igjen! Kommer vi da aldrig til et billigere Sted? (Vær saa god at give, min Herre! Bedre Lykke næste Gang.)"

Den anden Styrmands Røst hørtes paa Dækket:

„Hvormange Favne har I?"

„Kun en ti Favne," svarede den ungdommelige Handelsmand.

Kaptejnen sagde da til Thompson, at der skulde kjøbes sex Favne, som burde kunne holde ud til Morgen, og vendte derpaa igjen sin Opmærksomhed til Kortene.

Nu byttede Styrmændene Plads. Jeg gad vide, naar de Herrer sov. Efter at Brændet var taget ind, indtog „Karavanen" paany sin Plads midt i Floden og plaskede frem som sædvanlig. Til sidst gryede Dagen, Spillepartiet opløstes, og Regnskabet gjordes op, under hvilken Forretning Kaptejnen fik Lejlighed til at skryde med sin Dampbaads Hurtighed: den maatte efter hans Beregning nu have gjort sine sexti Mil og vilde have tilbagelagt flere endnu, hvis man havde kunnet skaffe bedre Brænde. Det viste sig, at de to Passagerer ved denne deres første Undervisning i Spillet tilfældigvis havde tabt hundrede og tyve Dollars. Kaptejnen, som rejste sig for at se efter, om han kunde faa noget bedre Brænde, hvad han ansaa for sikkert, da han var kommen oven for Lavlandet, vinkede af sin Medspiller, Styrmanden, med hvem han under Spillets Gang syntes at staa paa en spændt Fod, og sagde i en lav Tone:

„Fyrre til hver, til Dem og mig og James (den anden Styrmand), det var ikke saa galt paa en Aften."

„Jeg var staaet op og gik ud med Kaptejnen for at nyde Synet af de høje Bakker. Der fandtes imidlertid Taage nok til at forhindre os i at se mere end sexti Alen frem for os, saa at jeg blev skuffet i min Forventning. Vi nærmede os atter til Bredden i den Hensigt at se efter mere Brænde, eftersom Kysten ikke var til at se fra Midten af Floden.

„Der er det!" raabte Kaptejnen. „Stop!"

„Ding, ding, ding!" lød den store Klokke, og Kaptejnen raabte:

„Hallo! Brænde!"

„Hallo, De selv!" svarede en pibende Fruentimmerrøst, som kom fra en Madam med en Kjole over Skuldren i Steden for Shawl.

„Hvad er jeres Pris paa Brænde?"

„Jeg tænkte, De vidste denne Gang, hvad Prisen er, svarede Fruentimmeret i Kjolen; det er tre og e..n k..v..a..r..t, ..og nu ved De det!"

„Tre og Fanden," faldt Kaptejnen ind. „Hvorfor har I lagt paa jert Brænde? Jeg vil give tre og ikke en Øre mer!"

„Ja saa," sagde Kjolen, „her kommer den gamle selv. Han kan tale med Dem."

Og, min Sjæl, krøb ikke den blegede Hat, de vitriolfarvede Buxer, det gule Ansigt og det to Uger gamle Skjæg, som vi havde set Aftenen forud, frem af Stuen, og samme Røst, som vi havde hørt bestemme Prisen paa Bomuldsbrændet, gryntede følgende, ledsaget af samme skelende Blik i samme gule Ansigt:

„Fanden ta'e mig, Kaptejn, hvis der findes mere end tre eller fire Favne tilbage, — men da det er Dem, saa skal jeg ikke være saa paastaaelig, men lade Dem faa Resten for tre, eftersom De er en saa god Kunde."

Efter et hurtigt Blik paa Landmærkerne rundt omkring, laasede Kaptejnen sin Dør og lagde sig til Ro. Det var klart, hvad Læseren formodentlig allerede for en Stund siden har opdaget, at vi havde ligget og hjasket midt i den stride Strøm uden at avancere og havde kjøbt Brænde hele Natten paa et og det samme Sted!

———

Smaating.

En undersøisk Skov. Under Udgravningsarbejderne ved Anlæget af et nyt Strømbassin tæt ved „The surrey commercial Doks“ ved London, har man for nogen Tid siden gjort en interessant Opdagelse. Da Arbejderne var komne 6 Fod under Grundens Overflade, traf man overalt paa Resterne af en undersøisk Skov med megen Tørvejord, og hvor Træerne for den største Del stod opreist. Den hele Skov dannedes af Træarter, som endnu voxer i England; hyppigst forekom Eg, El og Pil. Træerne var ikke forstenede, men havde bevaret deres vegetabilske Karakter. I Tørvejorden fandt man store Ben af en Art Oxe (Bos primigenius) ligesom ogsaa en Mængde Skaller af Fersk-vands-Muslinger. Det opdagede Skovleje anses for at være en Fortsættelse af den uhyre store og i fordums Tid begravede Skov, der i vor Tid ved flere Lejligheder er kommen for Dagens Lys paa begge Sider af Themsen, især i Aarene 1862, 1869 og senest for nogle Aar siden ved Westminster i Nærheden af det ny Akvarium og Vinterhaven. Ved alle disse Lejligheder er Skoven funden begraven under Marsklereen, og heraf sluttes, at Skoven med hele Egnen i sin Tid er sunken ned under Vandets Overflade.

Et Naturspil. I en Skov i Nærheden af Jowa i de amerikanske Fristater findes der to Træer, der hører til den Slægt, man kjender under Navnet „den røde Eg“, som i omtrent 12 Fods Højde fra Jorden er forenede ved en Gren, der voxer fra det ene Træ til det andet. Træerne staar omtrent 2 Fod 6 Tommer fra hinanden; det Træ, fra hvilket den forbindende Gren udgaar, er 44 Tommer i Omkreds ved Roden, 41 Tommer under Grenen og 36 Tommer over den. Det andet Træ er 26 Tommer i Omkreds for neden, 24 Tommer neden for og 33 Tommer oven for det Sted, hvor den forbindende Gren forener sig med Stammen; Grenen er 22 Tommer i Omkreds. Stammen paa det store Træ er frisk under Grenen, medens Toppen øjensynlig visner. Toppen af det lille Træ trives og er sund, medens Stammen næsten er gaaet ud og næppe har voxet en Tomme i flere Aar. Det tykke Træ er næsten 30 Fod højt, og det tynde over 40 Fod.

En Sladdermund.

Paa Bænken hist i Lunden de slog sig til Ro,
der fik han hendes Løfte, der vandt han hendes Tro;
men Bænken selv holdt ikke Tand for Tunge.
Med sikre Træk den tegned, hvad her den havde set,
og trykte, uden derom en Gang at være bedt,
Forlovelseskortet for de unge.

Stærens Klogskab. Som et Exempel paa Stærens Klogskab meddeles følgende Tilfælde, som er forekommet i Schwerin (Mecklenburg): En Mand, der arbejdede i sin Have, hørte pludselig en Støj bag ved sig, og da han vendte sig om, saa han, at det var en Stær, der kredsede om lige bag ved ham og fløj bort. Strax efter kom der en anden og fløj et Par Gange om hans Hoved og bort i samme Retning som den første. Hans Opmærksomhed blev derved vakt, han kastede sin Spade og løb i samme Retning, som Fuglene fløj. Han opdagede nu en Kat lige uden for det Hul, hvor Stærene havde bygget deres Rede. Katten vilde have fat i Ungerne, og de gamle kunde ikke komme til Reden. I deres Angest var de kloge Fugle fløjne hen til Manden og havde omkredset hans Hoved for at vække hans Opmærksomhed. At „Mis“ maatte fortrække, behøver ikke at fortælles.

Kjender du ham?

„Kunsten er lang, Livet er kort," siger et latinsk Ordsprog, og særlig er Regnekunsten somme Tider grumme lang og kjedelig, hvad den for øvrigt har til fælles med adskillige andre regelbundne Kunster. At sidde der inde i Skolestuen en hel Time til Ende og manøvrere med endeløse Talrækker, medens Sommersolen skinner saa velsignet udenfor, og Fuglene i fuld Nydelse af deres Frihed flyver kvidrende fra Gren til Gren, titter ind gjennem Vinduet og taler højrøstet om en splinterny kæmpemæssig Papirsdrage, der netop prøver sin første Himmelfart op under Skyerne henne ved den anden Ende af Byen — det er unægtelig haardt for et ungt, livslystent Medlem af Samfundet. Intet Under derfor, at det unge Medlem, som vort Billede fremstiller, har følt sig trættet af det regelbundne og kastet sig over en af de fri Kunster, i det han med rask henkastede Træk — som det hedder i Anmeldelserne fra Kunstens og Literaturens Mark — har tryllet Regnelæreren frem paa Tavlen. Og nu er Øjeblikket kommet, da han i fuld Følelse af sin egen Genialitet sender sit Produkt til Udstillingen, i det han rejser Tavlen i Vejret og med berettiget Stolthed giver Anvisning paa det til Billedet knyttede Spørgsmaal: Kjender du ham? Om Kammeraterne kjender ham! Der er næppe en af dem, uden at han jo strax opfatter den forbavsende Lighed mellem Portrætet og Originalen; deres glade Ansigter viser, at de forstaar at skatte hans Kunstværk, og at de ikke med smaalig pedantisk Kritik hænger sig fast ved enkelte Ufuldkommenheder uden Betydning, og den unge Kunstners Ansigt giver en Afspejling af den

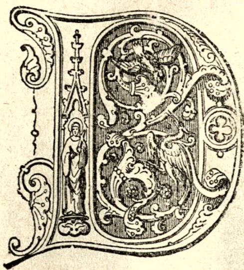
Lykke, hans Arbejde gjør hos samtlige Kammerater. Men vogt dig, du unge Ætling blandt Kunstens udkaarne, Regnelæreren bærer ikke „Røret" forgjæves; fortab dig ikke alt for meget i Øjeblikkets kunstneriske Fantasier, at du ikke skal vaagne op i Forskrækkelse ved „Rørets" ublide realistiske Berøring.

De hjemløse.

Tidsbillede fra det sextende Aarhundrede.

Ved Emanuel Henningsen.

(Fortsat).

Den unge Pige havde Møje med at fatte sig efter den Skræk, Margrete van Mulers Fortælling havde fyldt hende med. Om nu Pater Reginus havde hørt Tale om Karls kaade Streger, hvad kunde man da ikke vente sig af et Menneske, der saaledes gjennem Aaringer kunde bære paa sit Had og tage en saa forfærdelig Hævn? Lysken gøs ved Tanken om, at Munken maaske allerede havde besluttet den unge Mands Undergang, men hun nænnede ikke at fylde Moderens Hjærte med Angest ved at indvie hende i sin egen Frygt. Hun skjønnede, at Margrete van Muler ikke havde nogen Anelse om, hvorledes Karl dumdristig havde udfordret den skumle Munk.

Da Lysken kort efter kom hjem, fandt hun baade Faderen og Broderen paa Benene og lejrede om Frokostbordet. I den Stemning, hun var i, faldt det hende ikke ind at lægge Skjul paa, hvad hun havde hørt, men fortalte dem alt, hvad hun vidste om Munkens Forhold til van Mulers Familie.

„Den Skurk!" udbrød Villiam oprørt, medens han hug Skaftet af sin Kniv haardt mod Bordpladen. „Jeg gad have ham om Bord paa vort Skib i fire og tyve Timer for en Krigsret af brave Søgutter; jeg tænker da, han skulde faa en Afkøling, som kunde indvirke paa hans hede Blod!"

„Forsynd dig ikke min Søn!" sagde Klokkespilleren og saa ængstelig hen til Vinduet. „Hævnen hører Herren til og ikke os. Mod Pater Reginus mægter vi ikke at stride."

„Maaske ikke," svarede Villiam, „men kommer Karl i Betryk, Søster, saa vær vis paa, at han skal faa den Haandsrækning, jeg mægter at give ham. Der er for godt Tømmer i ham, til at han skulde bruges som Brændsel til et Kjætterbaal. Munkevældens Tid er vel ogsaa snart forbi, tænker jeg. Alene det, at man trods al Forfølgelse samler sig til fælles Gudsdyrkelse nær ved Byen, tyder paa, at lysere Tider er ved at bryde frem. . . . I gaar da vel begge med til Forsamlingen?"

„Jeg ved næsten ikke, om det er raadeligt," sagde Klokkespilleren hovedrystende, „og dog har jeg stor Lyst dertil, Lysken vist ogsaa."

„O ja, Fader; jeg vilde blive meget bedrøvet, hvis jeg skulde blive hjemme," paastod den unge Pige.

„Vi gaar med alle tre, Fader," vedblev Sønnen opmuntrende. „Det er jo alligevel din Mening at rejse her fra Byen om ikke lang Tid, hvorfor da ængstelig holde sig tilbage fra at deltage i en lovlig Forsamling. Jeg er vis paa, at vi vil træffe mange Venner der ude."

Baade han og Søsteren vedblev at tale saa længe for den gamle, at denne indvilligede i at følge med dem uden for Byen, men de sky Blik, han kastede om sig, medens de vandrede gjennem Gaderne, viste tydelig nok, at han frygtede for, at hans Eftergivenhed vilde drage skæbnesvangre Følger efter sig. Først da han kom uden for Byens Port og saa Lejren ligge udbredt foran sig, medens Hundreder af Mennesker, Mænd og Kvinder, unge og gamle, væbnede og vaabenløse, strømmede sammen fra alle Sider, begyndte han at aande fuldstændig frit. Af og til vexlede Familien Hilsener med Venner og Bekjendte i de Klynger, der stod samtalende hist og her ved Siden af Vejen, og Lysken gjorde sine Ledsagere opmærksom paa Arnoldson, der var ivrig syssélsat med at anbefale sine protestantiske Skrifter, for hvilke han alle Vegne fandt en livlig Afsætning.

„I Dag handler vi ikke med Kniplinger," raabte han til dem i Forbigangen, „men med ægte Guldsager!"

Sveden trillede ham ned ad Kinderne, medens han stærkt haltende, men ufortrøden hastede fra den ene Gruppe til den anden.

Af og til banede en ridderklædt Rytter sig Vej gjennem Klyngerne, dragende Folkets Blik paa sig, eller en høj kutteklædt Skikkelse lod sig til Syne for strax efter at blande sig mellem Mængden. Man saa Folk af alle Samfundsklasser, velhavende Haandværkere i deres Søndagsstads, fløjelsklædte Adelsmænd i stadselige Karosser eller ridende paa deres med prægtige Skabrakker udstyrede Heste, Fattigfolk i deres simple Klæder og væbnede Lanseknægte med Hjælmhatte og Bøssen over Skulderen. Midt i Folkemassen hævede der sig en Talerstol, bygget af simple uhøvlede Brædder.

Pludselig forstummede Støjen rundt om, en dæmpet Mumlen gik gjennem Klyngerne, og alles Øjne vendtes hen mod Talerstolen, hvor en høj Skikkelse, iklædt Munkekutte og med Hætten kastet

tilbage over Skulderen, traadte frem. Da han lod sit Blik svæve hen over Forsamlingen, saa man et magert blegt Ansigt med dybtliggende Øjne, der straalede af Begejstringens Energi. Det var en Dominikanermunk ved Navn Herman Stryker paa hvis Liv der var sat en høj Pris; men skjønt han jagedes som det vilde Dyr i Skove og vidste, at den pinligste Død ventede ham, hvis han blev tagen til Fange, lod han sig dog ikke hindre i at give Møde, naar det gjaldt om at lægge en Sten til den Bygning, han og hans Trosbrødre arbejdede paa.

Tavsheden blev brudt af Munkens malmfulde Røst, der opsendte en Bøn, som af Hjærtet istemmedes af hans Tilhørere. Derefter hævede der sig en Sang af tusendfoldige Røster, dannende et vældigt Kor, hvis Gjenlyd rungede vidt og bredt ud over Egnen og vakte Følelsen af Kraft og Fortrøstning i hver enkelts Bryst. Da Salmen var endt, tog Prædiken sin Begyndelse, og Herman Stryker viste her, at hans Ry som Taler ikke var blevet overdrevet. Med en hellig Begejstring, der gav hans Stemme Malm og Ordene Kraft, talede han om de Forfølgelsens Tider, der var komne over de troende som en Prøvelse fra Herren og en Mindelse om ikke at forsage i Striden. En anden Salme, som blev afsungen efter endt Prædiken, rungede endnu mægtigere end den første ud over de vide Marker. Det var, som om Munkens Ord allerede bar Frugt, og alle de fortrykte med Tillid og Hengivenhed saa Fremtiden i Møde.

Næppe var Salmen endt, før der i en af de Klynger, som var længst fjærnede fra Talerstolen, opstod en urolig Bevægelse, og man hørte forskjellige forbitrede Udraab: „Slaa ham ned!“ — „Væk med Spionen!“ — „Riv Kutten af ham og varm hans brede Ryg!“

Den, der gav Anledning til denne Uro, var Pater Reginus. Uden at agte Faren, han udsatte sig for, havde Munken blandet sig mellem Tilhørerne, og medens disse alle havde deres Øjne henvendte paa Prædikanten, lod han sit Blik løbe søgende rundt i Mængden for at se, om der var kjendte Ansigter at opdage. Det varede da heller ikke længe, før han fik Øje paa Klokkespilleren og hans to Børn, til hvilke Karl van Muler havde sluttet sig. Ingen af dem lagde Mærke til det mørke strænge Ansigt, der holdt Øje med dem, før Klokkespilleren følte en tung Haand paa sin Skulder og med et Udbrud af Skræk mødte Munkens truende Blik.

„Gaa hjem, Gerard Franck,“ sagde Pater Reginus strængt, „og tag din Datter med dig. Træffer jeg dig tiere paa saadanne Veje, vil du bitterlig fortryde, at du glemte den Advarsel, jeg gav dig i Aftes.“

Klokkespilleren var alt for skrækslagen til at kunne svare et eneste Ord, men Villiam maalte Munken fra øverst til nederst med et Blik, fuldt af Foragt, og spurgte:

„Med hvad Ret byder I over min Fader? Skylder han eder Regnskab for sine Handlinger maaske? Skynd eder heller bort, ærværdige Herre, dette Sted er ikke sundt for Folk af eders Kaliber!“

Munken saa et Øjeblik paa den unge Sømand med et uredegnistrende Blik, men derpaa vendte han sig atter til Klokkespilleren og tog fat om hans Arm, i det han bydende sagde:

„Kom, Gerard Franck, hvis du ikke vil være hjemfalden til Dommen.“

Han førte ham et Par Skridt frem gjennem Klyngen, og Lysken fulgte efter med et ængsteligt Aasyn. Villiam blev et Øjeblik staaende, uenig med sig selv om hvad han skulde gjøre, men Karl van Muler sprang rask til, og inden Munken saa sig for, spændte den unge Mand Ben for ham, saa at han faldt til Jorden, saa lang han var. En skraldende Latter fra Klyngen hilste hans Fald, og ude af sig selv af Vrede rejste han sig op og gik truende ind paa Livet af den unge Mand, der rolig og med et spottende Smil ventede paa ham.

„Formastelige!“ raabte Pater Reginus. „Vover du at angribe en af Kirkens Tjenere!“

„En Ulv i Faarepels,“ svarede Karl van Muler, „en snigende Spion, som er ude at søge sig Ofre! Ja, saadan en Kirkens Tjener vilde jeg ikke være bange for at sparke ind til Byens Port. Hvad mener I, Godtfolk, skal vi taale denne luskende Hund i vor Midte?“

„Nej, nej! Afsted med ham!“ lød Svaret fra de omstaaende, som for det meste bestod af unge Haandværkere med deres Svende og Lærlinge.

Munken saa sig om i Kredsen med et flammende Blik og hævede sin stærke Skikkelse i Vejret. Det syntes et Øjeblik, som om han vilde kaste sig over den unge Typograf og slaa ham til Jorden, men han beherskede sig og sagde kun:

„Du taabelige Dreng! Den Dag vil sikkert komme, da du ligger bønfaldende for Fødderne af den Mand, du i dette Øjeblik mener at kunne haane. Da vil du komme til at mindes denne Stund med Anger. Og I andre forblindede, som med lukkede Øjne vandrer Fordærvelsen i Møde — tag eder i Agt, medens det endnu er Tid!“

Han blev afbrudt ved, at en kaad Læredreng, der kun betragtede det hele som en god Spads, kastede ham en tør Jordklump i Hovedet, saa Støvet stod ud til alle Sider. Dette var Signalet til et almindeligt Angreb paa Munken, og bearbejdet med Skjødskind, Spandremme og Albuestød blev han i en Haandevending dreven ud af Klyngen, hvorefter

hans Skikkelse snart tabte sig i den bølgende Mængde, der gjorde sig rede til Opbrud eller til at indrette sig i Lejren for Natten. Meningen var nemlig, at der atter den følgende Dag skulde prædikes paa samme Sted.

Men før Munken forsvandt, havde Lysken opfanget et saa hadefuldt og hævngnistrende Blik fra hans mørke Øjne, at hun følte en gysende Skræk gjennemfare sig fra Isse til Fod, og da hun paa Tilbagevejen til Byen en kort Stund gik ene ved Siden af Karl van Muler, sagde hun bedrøvet:

„Karl, du har i Dag letsindig sat vor Fremtid paa Spil. Gud give, at du aldrig maa fortryde, at du saa hurtig brød det Løfte, du havde givet mig."

Tredje Kapitel.

Det var i en nedtrykt og ængstelig Stemning, at det lille Selskab naaede tilbage til Byen. Klokkespilleren og Lysken var begge opfyldte af Frygt for den kommende Dag, Villiam gik og grundede paa, hvorledes han skulde afværge Munkens Hævn i den korte Tid, de endnu agtede at forblive i Byen; thi Faderen var nu bleven bestemt paa at følge Broderens Indbydelse og drage til Antwerpen, og hvad Karl van Muler angik, saa klang Lyskens Bebrejdelse ham endnu i Øret og bragte ham til at angre sin overilede Handlemaade. Han vidste ikke selv, hvorledes det var, men Synet af den skumle Munk med de skarpe truende Øjne bragte stedse hans Blod i Kog og æggede ham til Strid. Det var, som om der ubevidst for ham selv boede en Anelse i ham om, at Pater Reginus var Skyld i de mange sorg-

Gudstjenesten i Lejren.

fulde Taarer, han havde set Moderen udgyde, medens han endnu var Barn. Han var en opbrusende heftig Karakter, der let lod sin Forstand overmande af Øjeblikkets Stemninger; men paa den anden Side var han en brav varmhjærtet ung Mand, der havde et aabent Øje for alt, hvad der var smukt og godt, og aldrig rakte Haand til noget, der var ondt eller uædelt.

hvor let vi kan blive udsat for Forfølgelser i disse trange Tider. Du ved, hvilken skrækkelig Død din Fader maatte lide, og nu udfordrer du selv ham, som . . . nu vel, du kan lige saa godt faa det at vide nu . . . det var Pater Reginus, som fik din Fader fængslet, og som lod ham pine til Døde."

„Pater Reginus!" raabte Karl og sprang ligbleg op fra sin Stol. Han følte, hvorledes alt

Faren nærmer sig.]

Da Mørket faldt paa, sad Klokkespillerens Familie og van Mulers efterladte sammen i den sidstes Hus og talede sammen om Dagens Begivenheder. Margrete van Muler var meget bleg og aabenbart et Bytte for en pinlig Angest. Hver Gang man hørte den svageste Lyd ude fra Gaarden, foer hun sammen af Skræk og stirrede hen mod Døren.

„Hvor kunde du dog handle saa letsindigt, Karl," sagde hun halv grædende, „da du dog ved,

Blodet strømmede ham til Hjærtet, og snappede et Par Gange efter Vejret for at faa Luft. „Pater Reginus, siger du, Moder! Ved den levende Gud, havde jeg vidst det, saa var han nu ikke mere blandt de levendes Tal . . . Nej, jeg vil ikke længer høre paa dine Formaninger om Taalmodighed og Forsagelse, Moder . . . en saadan Skjændighed skal ikke blive ustraffet! Hvorfor har du ikke fortalt mig det for længe siden, Moder? Saa du da ikke, at

min Arm var stærk nok til at ramme Morderen og give ham hans fortjente Løn, eller troede du vel, at mit Hjærte var fejt og bange for at tage Kampen op med den elendige . . ."

„Karl . . . Karl!" udbrød Moderen forfærdet ved Synet af hans Ophidselse, „betænk dog, hvad du siger!"

„Jeg har aldrig i mit Liv sagt noget, der staar fastere end det, jeg siger i dette Øjeblik," svarede Karl roligere. „Saa sandt, der er en retfærdig Gud til, saa sandt skal vor Faders Død blive hævnet, saa sandt skal hver Taare, som du har fældet i Angest og Sorg, blive sonet i Blod!"

„O, Karl . . . Karl dog!"

„Vær rolig, Lysken, jeg ved, hvad jeg siger, og jeg maa sige det nu, da alle Minder fra min Barndom strømmer ind paa mig og raaber tusendtunget om Hævn for ham, der tog mig i Favn og kaldte mig Søn! Jeg ved, at jeg maaske mister dig for stedse, thi ogsaa du hylder den Lære, at vi skal taale og lide og lade os trampe i Støvet, uden at kny eller sætte os til Modværge — men det faar saa være, jeg kan ikke leve paa den Maade, jeg vil det ikke! Der er andre Maader at tjene Herren paa end at lade sig kue og tie stille dertil . . . jeg vælger enhver anden Maade, kun ikke denne!"

„Vel talt, min Gut," sagde Villiam og klappede Vennen opmuntrende paa Skulderen, „den Dag kommer nok, da der er Brug for stærke Arme og modige Hjærter, og da skal jeg staa ved din Side!"

Klokkespilleren havde forgjæves søgt at tysse paa den højrøstede Tale, i Skræk for, at den skulde kunne høres ud paa Gaden. Nu skød han i Hast Jærnbolten for Yderdøren og greb Villiam om Armen.

„Tys, vær stille! Hører I da ikke, at der nærmer sig væbnede Folk? Hør, nu er de her snart ved Døren."

Alle lyttede efter og fandt hans Paastand bekræftet. Lyden af klirrende Vaaben og taktfaste Skridt naaede tydelig ind til dem; lidt efter kom der en Standsning, og der lød en høj Banken paa Nabohusets Dør.

„Luk op, i Kongens Navn!" lød en barsk Røst ude i Mørket.

„Det gjælder ikke os," sagde Margrete van Muler med et lettende Suk, „det var ved Tøjmagerens, de standsede."

„Jeg er alligevel bange for, at det gjælder Karl," svarede Klokkespilleren, „og at de kun af en Fejltagelse er standsede ved Tøjmagerens. Er her intet sikkert Skjulested i Huset?"

„Gjælder det mig, saa lad dem tage mig, om de kan," udbrød Karl, medens han i Hast stak nogle Papirer og en kort spids Dolk i Lommen. Begge Dele havde ligget gjemte i den øverste Skuffe af Dragkisten, der stod i et Hjørne i Værelset. Han skød sagte Skuffen i igjen og trykkede Moderens og Lyskens Hænder.

„Farvel, Moder," sagde han. „Tilgiv mig, hvis jeg har beredt dig Smerte . . . jeg kunde ikke tale anderledes. Farvel, Lysken; glem mig ikke, medens jeg er borte. Jeg har den Tro, at vi atter vil mødes under lykkeligere Forhold."

„Men, ulykkelige Barn," sagde Moderen, „hvorledes vil du komme bort fra Huset?"

„Intet er lettere," svarede han og pegede paa den store Kamin, som efter Landets Skik var aaben for neden og dannede et Ildsted, der i fornødent Fald kunde benyttes som Kogested. „Der op ad gaar Vejen til Friheden, men jeg forlader ikke Huset, før jeg hører, at det er mig, det gjælder."

„Op med dig da," afbrød Villiam ham, „nu har vi strax Vagten her. Naar du hører mig nævne dit Navn højt og lydeligt, er det Tid at fly. Vi mødes i Morgen ved Daggry nede ved Havnen. Lykke paa Rejsen!"

Næppe var disse Ord udtalte, før der lød en stærk Banken paa Døren, og medens Karl med en Kats Behændighed forsvandt i Skorstenen, lød den samme befalende Røst, som man før havde hørt:

„Luk op, i Kongens Navn!"

„Vel, vel!" raabte Villiam og gav sig til at skyde Bolten paa Døren frem og tilbage for at vinde Tid for Vennen til at undslippe. „Der skal strax blive aabnet."

Først da de udenfor staaende begyndte at blive utaalmodige, besluttede han sig til at aabne Døren, og en spansk Officer, efterfulgt af nogle Lanseknægte, af hvilke et Par bar Fakler i Haanden, viste sig paa Dørtærskelen.

Officeren lod sit Blik glide om i Stuen og lagde derefter Haanden paa den unge Sømands Skulder.

„Er dit Navn Karl van Muler?" spurgte han.

„Karl van Muler!" gjentog Villiam højt i tilsyneladende Forundring. „Nej ingenlunde! Mit gode ærlige Navn lyder Villiam Franck, Styrmand paa Briggen „Fremad", nylig hjemkommen fra Messina, anløbende Antwerpen som sidste Station."

„Meget vel," sagde Officeren, „jeg har ingen Grund til ikke at tro paa Rigtigheden af dit Udsagn. Men hvor er den unge Mand, hvis Navn jeg nævnede?"

„Han drog i Eftermiddags bort fra Byen ad Brügge til," svarede Sømanden uden Betænkning. „Han er Typograf og rejste ud for at søge Arbejde."

„Meget vel," sagde Officeren i sin afmaalte Tone, „ikke des mindre er han set her i Huset for et Par Timer siden, hvad der kun daarlig sam-

stemmer med dit Udsagn . . . Kom her ind," vedblev han, henvendt til Lanseknægtene, „gjennemsøg Huset fra øverst til nederst, og tag den unge Mand levende eller død, alt efter som han giver sig godvillig eller sætter sig til Modværge."

Hans Befaling blev strax efterkommen, og man hørte snart Lanseknægtene tumle omkring paa Loftet, medens de undersøgte alle Kroge. Alt imens havde Officeren tilsyneladende ligegyldig sat sig i en Stol, som Margrete van Muler havde skudt frem til ham. Det lod til, at han ikke brød sig om at udspørge nogle af Husets Folk, men at han stolede paa, at Knægtene nok af sig selv skulde finde den eftersøgte. Et Par Gange gled hans Blik som ved en ren Tilfældighed hen paa Lysken, der bleg og med bankende Hjærte stod støttet til Bordet og lyttede til hver Lyd, der lod sig høre. Klokkespilleren havde vendt sig om til Vinduet og saa ud gjennem de mørke Ruder, Villiam stod nær ved Døren og betragtede den koldblodige Spanier med en Interesse, der viste, at han ikke var paa det rene med, hvad Slags Mand han havde for sig, og Margrete van Muler sad nedtrykt og angest i en Krog tillige med Povl og lyttede spændt efter Trinene af Soldaterne.

Endelig kom disse ned ad Trappen, uden at have fundet nogen, og de vilde nu give sig paa Vej ind i Sideværelserne, da Officeren standsede dem med en Haandbevægelse og koldblodig sagde:

„Det behøves ikke; han sidder oppe i Kaminen."

Et forfærdet Udraab, der undslap Lysken, fik et flygtigt Smil til at fare hen over Spanierens mørkhudede Ansigt, medens Villiam rynkede Panden og foer med Haanden ned i Sidelommen. Klokkespilleren og Margrete van Muler vexlede et bekymret Blik, medens Lanseknægtene spørgende saa paa Befalingsmanden. Denne rejste sig langsomt op og gik hen til Kaminen.

„Stig ned, Karl van Muler!" raabte han op i den mørke Aabning. „Det gaar kun ud over dig selv, om du ikke giver dig godvillig."

Der fulgte intet Svar paa denne Opfordring, og efter forgjæves at have ventet en kort Stund, bød han en af Lanseknægtene at stige op paa Ildstedet og støde Flygtningen ned med Partisanen. Lanseknægten adlød, og enhver af de tilstedeværende ventede med Spænding paa Udfaldet. Man hørte Øxen klinge mod Skorstenens Sidevægge, men øjensynlig uden noget Resultat.

„Højere op!" kommanderede Officeren utaalmodig.

„Jeg kan ikke række højere."

„Op i Kaminen med dig da; han skal ned!"

Den svære Lanseknægt blev løftet i Vejret af sine Kammerater, indtil han fik Fodfæste; derefter begyndte han langsomt at kravle opad, medens man fra neden søgte at lyse for ham med Faklerne. Kort efter var han forsvunden i Mørket.

„Kan du se ham?" spurgte Officeren.

„Her er mørkt som i en Grav og snævert som en Ulykke," lød Lanseknægtens brummende Svar. „Av! for tusend Ulykker, hvad er det!"

„Har du ham fat?"

Der fulgte intet Svar, men en dump Larm som af en vild Kamp trængte ned gjennem Kaminen. Den stod kun paa et Øjeblik, saa kom Lanseknægten rutschende ned gjennem Kaminen, rivende Stene, Kalk og Sod med sig i Faldet, indtil han hovedkulds styrtede ud over Kaminpladen midt ud paa Gulvet.

„Fordømte Bæst!" udbrød Officeren, der nær var bleven bragt ud af Ligevægten ved Sammenstødet med Lanseknægtens tunge Legeme. „Hvordan er det, du kommer afsted?"

I Steden for at svare, gav Soldaten sig til at hoste og spytte og hive efter Vejret som en Blæsebælg, der er bleven utæt. Hans Ansigt og Hænder var blevne sværtede med Sod, saa han saa ud som en Morian.

„Tal!" befalede Officeren vredt. „Er Flygtningen der oppe?"

„Om han er der oppe!" gjentog Lanseknægten og rakte en Tunge, saa sort som Beg, langt ud af Munden for at tørre Kulstøvet af den. „Den Hund havde Tag i min Halskrave, før jeg anede det, og vred den om, saa Aanden forgik mig. Derefter satte han sin jærnskoede Hæl lige i min Pande, saa Himmel og Jord gik i et for mig, og jeg ramlede ned."

„En Ting er klar," svarede Officeren med et Skuldertræk, „og det er, at du er et Fæ, som lader dig trampe ned af en Hanekylling . . . Ud i Gaarden, I andre, sæt en Stige til Taget, og giv ham en Hellebard i Nakken oven fra, saa kommer den Satan nok ned."

Lanseknægtene forsvandt skyndsomst, og Officeren satte sig igjen rolig hen paa sin forrige Plads, medens Lysken og Margrete van Muler vexlede et fortvivlet Blik. Kort efter hørte man Larm oppe fra Kaminen, og en hæs Røst raabte ned:

„Knægten er forsvunden! Der sprang en Skygge hen over Taget paa Nabohuset og blev borte. Hvis det var ham, ligger han nu rimeligvis knust nede paa Gaden."

„Meget vel," svarede den spanske Officer. „Undersøg de nærmeste Gader, og meld mig, naar I har fundet ham."

Befalingen blev efterkommen. Der forløb endnu et Kvarters Tid, i hvilket de stakkels Kvinder led alle Uvishedens Pinsler, uden at de turde

gjøre et Skridt for at finde Beroligelse; kun Villiam nikkede med et Smil opmuntrende til dem. Endelig hørte man Soldaterne vende tilbage; deres Søgen havde været uden Resultat.

Atter faldt Officeren ud af sin tilvante Ro, han bandede sine Folk, og i det han pegede paa de tilstedeværende, sagde han:

„Tag disse Personer med til Fængslet; de har hjulpet Forbryderen til at undslippe."

„Hr. Officer," afbrød Villiam, „jeg protesterer imod dette, som stridende mod Lov og Ret."

„Lov og Ret er her," svarede Spanieren koldt og slog med Haanden paa sit Sværd. „Det vil I dorske Flamlændere faa at føle ... Tag dem imellem eder, og sørg for, at ingen af dem undslipper!"

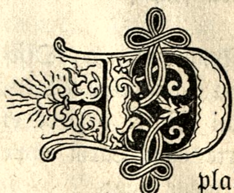
Lanseknægtene traadte nærmere, og en af dem tog Villiam ved Armen; men i samme Nu tørnede den unge Sømands knyttede Næve mod hans Pande med en saadan Kraft, at han styrtede baglængs om og rev en af sine Kammerater med sig i Faldet. Inden de andre havde fattet sig efter det uventede Angreb, foer Villiam med et Spring ud gjennem Døren og forsvandt i Mørket. Et Par af Lanseknægtene satte efter ham, men inden de var komne til Enden af Gaden, havde de tabt hvert Spor af Flygtningen, og de vendte tilbage med uforrettet Sag.

Kort efter drog en Klynge væbnede Mænd med taktfaste Skridt gjennem Gaderne og tog Retningen mod Raadhuset. Det var Vagten, som førte Klokkespilleren og Lysken tillige med Margrete van Muler og hendes lille Søn til Fængslet. En enlig Skikkelse sneg sig forsigtig i Afstand bag efter dem; da Fængselsporten lukkedes, forsvandt den i en af Sidegaderne.

(Fortsættes).

Danzig.

Ved Johan P. J. Johannsen.

Den anseligste af de tyske Handelspladser ved Østersøen er Danzig, der ved Citadellerne Weichselmünde og Neufähr tillige bliver en Fæstning af første Rang. Den ligger ved Mottlaus Udløb i Weichsel, omtrent en Mil fra Kysten, og har rigelig 100,000 Indbyggere. Den toarmede Mottlau, en ubetydelig Lavningsflod. paa hvilken dog Skibe af indtil otte Fods Dybgaaende kunne passere lige til Byens Indre, deler Danzig i Altstadt, Øgruppen med Banegaarden, og Niederstadt. Til Byens egentlige Søhavn, Neufahrwasser ved Danzigbugten, der ligger lige over for Weichselmünde, fører Weichselens venstre Mundingsarm, medens den højre gaar i østlig Retning ud i det friske Hav.

Den ældgamle Asastad ved Ravkysten kaldes snart det nordiske Venedig, snart det nordiske Nürnberg. Hint Navn har Danzig erhvervet sig ved sin virksomme Deltagelse i det mægtige Hanseforbunds Krigs- og Handelsforetagender og ved sin maleriske Beliggenhed; dette derimod tillægges den paa Grund af dens arkitektoniske Udstyrelse, i hvilken et stolt og opadstræbende Bourgeosies Historie fra Middelalderen tydelig afspejler sig.

Danzigs Gader faar deres ejendommelige Præg af deres Sneverhed og af de mod Gaden vendte smalle Huses høje, rigt udstyrede Gavle, et Præg, der er saa sælsomt og fantastisk og dog af saa stemningsfuld Virkning i sin Helhed, at man endog har kaldt Byen et Herkulanum i gammeltysk Stil, som hidtil med Held har modstaaet Tidens alt tildækkende Lava. Vel ses nu til Dags ikke faa Bygninger af nyere Stil; hist og her afbrydes de gamles ærværdige Rækker; men hines Antal er paa sine Steder endnu forholdsvis saa ringe, at de her gjør Indtryk af at være ikkun fremmede Tilskuere. Som noget for disse Gader mest karakteristisk, der dog i de senere Aar forsvinder mere og mere, maa nævnes de saakaldte „Bislag", patriciske Forskansninger, som gjør hvert Hus, foran hvilket de findes, til en afsondret lille Fæstning, saaledes som vort Billede af et Parti af Fruestrædet viser det. Et saadant Bislag bestaar af en stensat Opgang, der med fem til sex Trin fører op til en ligeledes med Stenfliser belagt Platform, som strækker sig i hele Husets Bredde og er omgiven af Stenskulpturer eller af et Jærngitter, medens store Piller eller kæmpemæssige Stenkupler begrænser Indgangen. Hen under Opgangene løber vandtætte, af Bjælker tømrede Afløbskanaler, hvis kun halvanden Fod brede Dække danner Gadernes tarvelige Trottoir. I tidligere Dage fandtes mægtige Lindetræer foran alle Bislagene, og da man her under Træernes Løvtag plejede at indtage sine Maaltider, naar Aarstid og Vejr tillod det, lignede Gaderne den Gang sande Boulevarder.

I Baggrunden af Fruestrædet ses paa vort Billede Danzigs bekjendte Domkirke, den saakaldte Mariekirke, ogsaa benævnt den gammelprøjsiske Domkirke, der er en af de største Tempelbygninger i Evropa. Foruden det firkantede, oven til afstumpede Hovedtaarn, der er 320 Fod højt og har syv Klokker, har Mariekirken endnu syv mindre Taarne. Syv Døre fører ind i Kirken, hvis Indre, i hvilket der hersker en ren og ophøjet Stil, med sine Kapeller, Prædikestole, Orgeler, Døbefonte og Altre frembyder et lige saa imposant som glimrende Skue. Dommedagen, malet af Hans Memling, og

Fruestrædet i Danzig.

et astronomisk Ur, hører til dens fornemste Seværdigheder. En Mærkelighed er, at Færdselen fra Fruestrædet gjennem Kirken er tilladt endog under Gudstjenesten, hvis Aarsag det for mangen en Tilhører vel sagtens kan være vanskeligt nok at holde Andagten ved lige, naar han midt under Prædikenen ser Slagtere med deres Kjødtrug paa Nakken og deres Hunde i Hælene, Tjenestepiger med deres Kurve paa Armen, ja hele smaa Kolonner Soldater med Gevær i Hvil ugenert marschere igjennem det samme Rum, hvor han er søgt hen for at opbygges. At dette uden al for stor Forargelse dog kun kan finde Sted i en Kirke af meget store Dimensioner — Mariekirken er 300 Fod lang — vil være indlysende.

En anden mærkelig Bygning er Børsen. Den hidrører fra Hansetiden og har fra først af været benyttet som Artusgaard, hvilket Navn den endnu bærer. Den var i de Tider de fornemmes Forsamlingshus, hvor de, efterlignende Kong Artus, flokkedes til muntre Gilder omkring det runde Bord.

Dog endnu et maa nævnes, inden vi forlader Danzig, nemlig dens berømte „Guldvand", en fint destilleret Brændevin, hvori der svømmer smaa Guldblade. „Noget aldeles fortræffeligt", siger Værten i Lessings „Minna v. Barnhelm" om den, — „stærk, liflig, sund; veritabel Danziger; ægte dobbelt Lax; den kan bringe en forvaaget Mave i Orden igjen." Kommer Læseren til Danzig, kan han i Gjæstgivergaarden „Der Lachs" selv overbevise sig, om Lessing har skildret naturtro eller ikke.

En Korsdrager.

Af Leo Ritter.

Ved Aabjærg Skov laa, og ligger maaske endnu, et lille Hus, som hørte under Herregaarden og, paa den Tid vor Fortælling foregaar, beboedes af to Mænd, Hans Jensen og Iver Stavgaard, med deres Familier. Hans var fra det nærliggende Fiskerleje, havde i sine unge Dage faret til Søs, og siden som Orlogsgast været med Anno 48, da han mistede sit ene Ben. Staten gav ham et Træben i Steden og en lille Pension. Han sagde Farvel til Søen, blev Landkrabbe, lejede sig ind i Skovhuset, lærte at flikke Sko og Støvler og giftede sig med en ældre, rask Pige, som havde lidt til bedste. Forresten hørte han til de nøjsomme Naturer, som ikke stiller større Fordringer til Livet end dette kan opfylde. Paa Arbejde skortede det ham ikke, han sang sine Viser, helst saadanne, som lugtede af Saltvand, og holdt nok af, at en god Ven om Aftenen gjorde ham Selskab ved et Glas Grog og hørte paa hans Historier.

Iver Stavgaard var derimod formet af et andet Stof. Han var utilfreds med sig selv og Verden og anstillede i Almindelighed Betragtninger over, hvor ulige Skjæbnens Goder ere fordelte i denne uretfærdige Verden, og ærgrede sig i Særdeleshed over sin Husfælles gode Humør og den i hans Øjne betydelige Pension, hin oppebar for Ingenting! — Træbenet regnede han nemlig ikke for noget — og meget andet: Ærgrelse er en Urt, som aldrig dør af Mangel paa Næring. Iver var Pessimist, saa alt sort i sort og mente, at hele Menagen var splittergalt indrettet og han lige saa godt kunde klynge sig op i Dag som i Morgen; han opsatte det rigtignok altid. En Dag, da han sad nede i Kroen, traf han der en tysk Skræddersvend, som snakkede vidt og bredt om Socialisme og Menneskerettigheder. Iver kunde ikke rigtig følge med, men saa meget forstod han dog, at Samfundet var raaddent, der maatte en anden Gænge i det, Arbejderen skulde ikke slide og slæbe, for at de rige kunde mæske sig, alle Mennesker skulde være lige, og den rige dele med den fattige; saadan som det var, kunde det ikke gaa længer; der maatte en anden Orden paa Krammet, og det vilde der blive, naar de forurettede blot tog Skeen i en anden Haand og sluttede sig sammen i Kampen mod Storborgere og Herremænd.

Den Tale gav Iver noget at tænke paa.

I flere Dage rørte han ikke en Haand til Arbejde, men gik hver Dag ned til Kroen for at høre, hvor vidt Kalfatringen var fremskreden; dog de gyldne Dage udeblev, og Iver maatte igjen gribe til Spaden, men trøstede sig med, at Folket snart vilde tiltvinge sig sin Ret, som Skræddersvenden havde spaaet.

Iver vilde bringe Hans Jensen paa sit Parti, men denne lo kun ad ham og spurgte, om han var bleven smaatosset.

„Alle Mennesker skulle være lige, siger du! Naada! Naar vi gaar til Søs, sidder en Mand til Agters, ellers girede vi nok snart fra den rette Kurs, og hvis der ingen var til at kommandere, saa det galt ud, og de kloge Hoveder maa tænke for de dumme. Ellers kom det hele snart af Lave. Nej, du; der er Fejl ved Alting, men det kan hverken du eller jeg raade Bod paa, og fordi en tysk Skræddersvend kommer og siger, at det er snavs og maa blive anderledes, saa lad ham gjøre det, i Fald

han kan, men han lader det minsæl kjønt være, tro du mig!"

Og Hans syede ivrig videre og fløjtede dertil.

„Ja, du er nu en Storborger, derfor taler du saadan," brummede Iver.

„Naa, saa jeg er en Storborger, udbrød Hans, og der spillede en Skjælm i hans ærlige graa Øjne. „Det kan gjærne være, for jeg skal ærlig tilstaa, jeg ved ikke, hvad det er. Men hvis det er en Mand, som ærlig og redelig gjør, hvad han kan, og ikke bemænger sig med Ting, der ikke kommer ham ved, saa kan du kalde mig en Storborger."

Nogle Dage efter denne Samtale var Iver paa Vej til Aabjærg for at bede Herremanden om Henstand med Huslejen. Et Stykke fra Gaarden mødte han Hans, som kom derfra og havde opgjort sit Regnskab; han var i Søndagsklæder og humpede muntert afsted, smøgende af sin korte Træpibe. Synet af ham virkede irriterende paa Iver; hans venlige Hilsen besvarede Iver kun med et kort Nik og saa saa menneskefjendsk ud som en Moppe i Regnvejr.

Da han kom op til Herremanden og havde fremført sit Ærende, gjorde denne ham Bebrejdelser og udtalte sin Forundring over, at en saa rask og kraftig Arbejder som Iver ikke kunde betale den ubetydelige Leje.

Iver saa ned for sig og indvendte noget om de daarlige Tider.

„Tiderne er vel ikke daarligere for dig end for enhver, der kan og vil arbejde. Der er nu Hans Jensen, han møder altid paa Pletten og bliver mig aldrig en Skilling skyldig."

„Ja," sagde Iver og drejede Huen mellem Hænderne, „somme Folk kommer til Verden med Sølvskeer i Munden, og til dem hører Hans Jensen. Det er intet Under, at han kan betale, han faar jo Pengene kastede ind ad Døren og behøver ikke at trælle for dem, som en anden."

„Hans har en lille Pension, det er sandt, men til Gjengjæld har han ogsaa et tungt Kors at bære paa. Hvis du, som han, havde mistet et Ben, vilde du nok klage mere end nu, skjønt du sagtens ogsaa havde en Pension?

„Jeg, klage!" udbrød Iver hastig, „der tager De fejl, Herre! Havde jeg været saa heldig at miste et Ben og derved vundet det samme som Hans, skulde jeg aldrig kny! De siger, at han bærer et tungt Kors — men jeg mener, at Pensionen letter ham det betydeligt. Det tungeste Kors, jeg ved, er at maatte slide som et Asen for at skaffe Tag over Hovedet og lidt at putte i Munden."

Herremanden var en forstandig Mand og en Ven af en lille uskyldig Spøg, og eftersom han kjendte Ivers misundelige Tilbøjeligheder, fik han Lyst til at overtyde denne om, at det letteste Kors snart faar knugende Vægt for den utilfredse.

„Jeg kjender dig, Iver," sagde han, „og tror, at du har et galt Blik paa Tingene. Men hvis du virkelig tror, at din Husfælles Kors er saa overvættes let og vil paatage dig at bære et endnu lettere, skal du ikke svare en Skilling i Leje, saa længe du bliver dit Forsæt tro."

„Med Forlov, hvad skulde det være for et Kors?" spurgte Iver, der frygtede for, at det muligt var noget, han ikke kunde paatage sig.

Herremanden havde imidlertid taget et Stykke Kridt. „Nu tegner jeg et Kors paa din Ryg, og saa længe, du bærer det, skal jeg ikke minde dig om Lejen."

„Det er vel Herremandens Spøg?" indvendte Iver.

„Mit ramme Alvor!"

„Ja, vær saa artig, her er min Ryg," sagde Iver grinende. Men saa skal De ikke mere gjøre Regning paa Leje af mig; saadan et Kors kan jeg bære saa længe, jeg lever."

„Vi faar at se," sagde Herremanden med et lunt Smil, i det han tegnede Korset, stort og iøjnefaldende. „Holder du dit Løfte, holder jeg mit."

„Nu skal De have Tak og Farvel."

„Farvel!" sagde Herremanden smilende, „det klæder endda ikke saa ilde."

Iver gik gladere bort, end han var kommen, og lo i sit stille Sind over den uventede Lykke.

„Herremanden er en god Tosse," sagde han ved sig selv, „saadan at give Afkald paa sin Leje. Han kaster jo ligefrem Pengene bort. Naa, det bliver hans Sag — jeg har ikke bedt om det, saa det maa han selv om."

I mange Tider havde Iver ikke i saa godt Humør betraadt Hjemmet, som denne Morgen. Alting var ham tilpas, han lo, spøgte, gjorde Løjer med Børnene og var saa god at komme til Rette med, at hans Kone slet ikke kunde forklare sig det, især da hun vidste, at det langtfra havde været noget behageligt Ærende, han havde udrettet.

Iver havde sat sig med Ryggen op til Skabet; derfor saa Konen ikke det hvide Kors paa hans Frakke, men næppe vendte han sig om for at trække Uret op, før hun slog Hænderne sammen og udbrød:

„Ih, du forbarmende? Hvordan er det, du ser ud? Det er en Guds Lykke, at jeg fik det at se, ellers havde du været til Nar for Folk. Lad mig børste dig af. Sikke Narrestreger. Det er godt, at Børnene er i Skole, ellers var de rendte efter dig."

„Gjør dig ingen Ulejlighed," sagde Iver og drejede sig hurtig om, „jeg vil ikke have det børstet af. Skjøt dine egne Sager og lad min Ryg i Fred."

„Nej, min sandten om jeg gjør," svarede hun, „jeg vil ikke have den Skam, at min Mand skal blive et Fugleskræmsel for hele Landsbyen. Det var ellers kjønt? Jeg vil børste det af. Du kan jo ikke vise dig for Folk, saadan som du ser ud."

Iver vidste kun altfor vel, at naar hans Ægtehalvdel en Gang havde sat sig noget i Hovedet, lod det sig ikke pille ud, derfor svarede han ingen Ting, men benyttede et Øjeblik, da Konen gik ud i Køkkenet til at slippe bort, men slog Døren haardt i efter sig som et Udtryk for, at han var Herren.

„Kvindfolk er der ikke noget at stille op med," brummede han, „de skulle have Næsen i Alting. Havde hun været fornuftig, var det min Agt at fortælle hende min store Lykke, men nu kan hun skabe sig saa galt hun lyster, af mig faar hun ikke et Ord."

„Hejda Iver!" raabte Jesper Murer, da vor Korsdrager kom forbi. „Hvem Pokker har gjort Løjer med dig? — Du bærer jo et Kors paa Ryggen, saa en bliver ganske angest og bange. Du ligner jo den vandrende Pest. Kom ind til vor Mo'er, og lad hende børste det af!"

„Tag vare paa din egen Ryg og lad min i Fred," brummede Iver vredt og gik hurtigt videre.

„Iver, Iver!" raabte lille Karen Marie, Høkerens Datter, og løb efter ham. „Du har et Kors paa din Ryg. Kom ind til Mo'er og faa det visket af."

Men Iver mumlede noget mellem Tænderne, og den lille Pige blev staaende med aaben Mund og kunde slet ikke forstaa, hvad der gik af ham.

Ellers lagde ingen Mærke til Iver, før han kom i Nærheden af Smedjen. Udenfor holdt Slagterens Vogn, og Smedden stod i Skjødskind og bare Arme og talte med ham.

„Er du der, Iver," sagde Slagteren, da han blev ham vaer, „du kommer just til Pas. Kan du ikke høre ind til mig i Morgen?"

I det samme kom en gammel Kvinde, som gik under Navnet „Halte-Ane", med Forklædet i Haanden humpende i fuld Fart hen imod Mændene.

„Herre Jøsses, hvor jeg har rendt — jeg kunde ikke vinde ind paa dig, Iver. Man bliver gammel og aflægs, ak ja — Skarnsmennesker har malet dig et stort Kors paa Ryggen. Staa lidt stille, saa skal jeg tørre det af."

Hun løftede just Forklædet for at lægge Haand paa Værket, men Iver vendte sig om med et vredt:

„Lad det bare sidde, og spar din Ulejlighed!"

Nu var Smedden ogsaa bleven opmærksom paa Korset og raabte leende til Slagteren:

„Du kommer til at give Iver en banket Trøje, Peer!"

„I, for Pokker, hvem har mærket dig saadan?" udbrød Slagteren, som ogsaa maatte le. „Du ligner jo en levende Begravelse."

Hvad skulde Iver gjøre?

Halte-Ane stod parat med Forklædet for at borttage Korset trods Ivers bestemte Protest. Slagteren vilde banke det af, og Smeddens fede Ansigt var et eneste bredt Grin. Alle tre havde ham til bedste. Under disse Omstændigheder var der ikke andet for ham at gjøre end hurtigst at tøfle af; det gjorde han da ogsaa, i det han bemærkede noget om „nævenyttige gamle Sladdertasker og Folk, som ikke havde mere Levemaade end at le en ordentlig Mand op i Øjnene."

Da Iver bøjede om det næste Hjørne, følte han dog, at Korset langt fra var saa let, som han havde forestillet sig.

I Dag syntes ogsaa alt at have sammensvoret sig imod ham; ligesom han naaede Skolen, var Undervisningen til Ende, og Børnene væltede brølende og summende ud paa Gaden, sjæleglade over den vundne Frihed og rede til at vise deres gode Humør i Gjerningen.

Iver var forud ikke i det bedste Lune, men ringere blev det ved Synet af den glade Ungdom; han blev formelig uhyggelig til Mode, da han hvert Øjeblik kunde befrygte, at de vilde falde over hans Kors. Hans Frygt viste sig fuldstændig grundet; henved halvtredsindstyve smaa Slyngler fulgte, besjælede af ungdommelig Kaadhed, i Hælene paa ham, raabte Hurra, svang deres Huer og skraalede af fuld Hals: „Et Kors! Et Kors! Han har et Kors paa Ryggen!"

Det var nu slet ikke pænt af dem. Naar Børn kommer fra Skole, skal de gaa stille og adstadig hjem og ikke gjøre Løjer med ældre Folk. Iver var aldeles ædderspændt og havde maaske valgt en eller anden til Syndebuk, hvis Skolelæreren ikke tilfældig var bleven opmærksom paa den syndige Spektakel og var traadt imellem for at gjøre sig bekjendt med Aarsagen.

Børnene forstummede strax, og Iver fremførte sin Klage for Læreren over de uopdragne Børn og fordrede en exemplarisk Afstraffelse.

Læreren som imidlertid ligeledes havde opdaget Korset paa Ivers Ryg, svarede i en mild og værdig Tone, at han selvfølgelig vilde dadle og straffe enhver usømmelig Opførsel fra Skolebørnenes Side. „Men, Iver Stavgaard," vedblev han, „du ved maaske ikke, at du selv har givet Anledning til det hele. I saa Fald vil jeg blot sige dig, at en eller anden har tegnet et hvidt Kors paa din Ryg, saa stort og paafaldende, at endog ældre Folk kunde fristes til Latter, end sige mine Skolebørn, og jeg raader dig derfor til saa snart som muligt at

skaffe det bort, hvis du ikke vil udsætte dig for flere Fortrædeligheder."

„Min Ryg er min egen, Skolelærer," sagde Iver stødt, „og den kommer ingen ved."

Dermed drejede han sig om paa Hælen og fortsatte sin Gang.

Men Korset tyngede ham med stigende Vægt.

Mangfoldige Tanker gjennemkrydsede hans Hoved og plagede ham uafladelig. Det var rigtignok en stor Lettelse for ham at bo husfrit, men naar hele Byen, selv de gamle Kællinger og Skolebørnene frit kunde rive ham Korset i Næsen, vilde han jo aldrig mere faa en rolig Time; det følte han kun alt for vel. Og selv om Naboerne og hans daglige Omgang med Tiden vilde vænne sig dertil og lade ham i Fred, saa kjendte han dog en, som aldrig slog sig til Taals, og denne ene var hans Kone.

Jo mere han grundede derover, desto tydeligere gik det op for ham, at Affæren slet ikke var saa fordelagtig, som han i det første Øjeblik havde forestillet sig.

Da Iver under disse Betragtninger gik ned ad Vejen, fik han Øje paa Herremanden, som stod uden for Kroen i Samtale med en Stenslager, og strax efter kom ogsaa til hans store Bestyrtelse Hans Jensen hen imod ham, i Følge med en Husmand, som i hele Egnen var kjendt for sin hvasse Tunge og sit bidende Vid. Der var intet, Iver frygtede saa meget som at tjene til Skive for den vittige Husmand, især da Hans var til Stede.

Hans første Tanke var, at trække Frakken af, men den forkastede han strax; hvad vilde Herremanden sige dertil!

Raadvild om hvad han skulde gjøre, bestemte han sig endelig til ikke at lade sig anfægte, og i det han med et tørt Goddag gik forbi Mændene, traadte han ind i Kroen og forlangte et Glas Øl.

Det viste sig snart, at deri havde han ikke handlet klogt. Gjæsterne, som sad der, begyndte at le og puffe til hverandre og gjøre Bemærkninger om Ivers Ryg. Da Krokonen blev opmærksom herpaa og opdagede Grunden, erklærede hun, der var en resolut Kone, at i hendes Hus skulde ingen holdes for Nar, saa længe hun havde Evne til at forhindre det; hun lod strax bringe en Klædebørste og et vaadt Haandklæde, og Iver, som mærkede, hvad der skulde komme, maatte hurtig tage Harens Parti, hvis han vilde beholde sit Kors og den Fordel, som var knyttet dertil.

Da Iver gik hjemme fra, var det hans Agt at gaa til Nabobyen, hvor han havde Ærende; men alle de Fortrædeligheder, der hidtil var mødt ham, havde ærgret ham i den Grad, at han nu besluttede hellere at vende Kursen hjem.

Han foretrak dog at lade sig skjælde ud af sin Kone — det blev i det mindste i Familien — fremfor at være til Latter for hele Landsbyen.

Paa Vejen hjem var Iver til Mode som et jaget Vildt. Snart fremskyndede han sin Gang for ikke at blive indhentet, snart gik han langsomt for ikke at indhente andre, snart sneg han sig bag en Hæk, snart gjennem en Have eller over en Mark, men stadig ad Gjenveje, hvor han var mindst udsat for at blive set, bestandig snigende, ængstelig spejdende til alle Sider som en, der har en daarlig Samvittighed.

Korset var allerede blevet saa tungt, at det næsten oversteg hans Kræfter at bære det.

Næppe var den stakkels Mand havnet i sin Stue, før hans Kone fik Munden paa Gang.

„Du er gaaet ud som en Tosse og kommer hjem som et Fæ," sagde hun. „Alle vore Kjendinge have været her og spurgt, om du virkelig var gaaet fra Forstanden. At en Kone skal taale den Tort og Skam. Nu ser jeg, at de har Ret. Har en Mand nogen Sinde været gal, saa er det dig! Men det siger jeg: du trækker Frakken af, strax paa Minuttet, ellers henter jeg Sognefogden."

Hvis hun havde taget lidt mere varsomt og roligt paa Sagen, vilde hun efter al Sandsynliged have opnaaet sin Hensigt, men nu gjorde hun kun ondt værre, og der fulgte en Scene, som var alt andet end fredelig.

Men paa enhver Storm følger Stille, det skete ogsaa her. Da Ivers Vrede havde lagt sig, og han var kommen til den Overbevisning, at saa længe det Kors sad paa hans Ryg, kunde han ikke gjøre Regning paa Fred hverken hjemme eller ude, — saa tog han sit Parti, trak Frakken af og børstede Korset bort.

Mandagen efter gik Iver op til Herremanden og lagde Huslejen paa Bordet.

Herremandeu smilede.

„Jeg tænkte nok, at Korset vilde falde dig for tungt," sagde han. „Tilfredshed er det største Gode, et Menneske kan eje. Den, som har det, behøver ikke at misunde andre, selv om han tror, at de bærer en langt lettere Byrde, end han selv. Alle har vi vort Kors, men Vorherre gjør det ikke tungere, end vi har Kræfter til at bære det."

De Ord tænkte Iver over og huskede dem siden. Han forsonede sig ogsaa med sin Husfælles Pension, og de to blev gode Venner; den forhenværende Sømands gode Humør gav Iver et sundere Blik paa Livet. Rigtig tilfreds blev han dog aldrig, han ansaa sig endnu ved enkelte Lejligheder for et Stykke af en Korsdrager. Historien med Kridtkorset og Aarene bragte ham imidlertid til at indse, at det, der stundum synes let, kan være

tungt, og omvendt; man skal kun finde sig i sin Lod, og er man utilfreds, afhjælpe den ved Handling, ikke ved Klager; det første giver Agtelse, men de sidste bryder ingen sig om.

Engelbrekt Engelbrektsen.

Ved J—n.

De tre nordiske Rigers Forening (1397) var et Kæmpeværk, som vil sikre Dronning Margrete et udødeligt Ry, saa længe Verden staar. Havde de efterfølgende Regenter været lige saa snilde og dygtige, lige saa forsigtige og kloge, som hun var, vilde den treløbede Snor sikkert have holdt længere, end den gjorde; men som bekjendt gav allerede hendes Eftermand Erik Pommerinke Anledning til den Splid og Misfornøjelse, der senere kilede sig stærkere og stærkere ind mellem Broderfolkene, og som kun alt for snart endte med et fuldstændigt Brud mellem Danmark og Sverige. Erik Pommerinke var den første Udlænding, der besteg Danmarks Trone. Han var en svag og troløs, men stivsindet og opfarende Mand og viste snart sin Uduelighed til at bære Nordens Trillingkrone. Den Krig, som Dronning Margrete havde ført med de holstenske Grever om Sønderjylland, fortsatte han, men med en saa jammerlig Ledelse, at den trak ud i hele 23 Aar og først sluttedes Aar 1435, endda med den Bestemmelse, at den holstenske Grev Adolf den 8de skulde beholde det omtvistede Hertugdømme; men denne lange Krig vil vi ikke her indlade os paa, derimod vil vi vende os til Urolighederne i Sverige og navnlig fortælle de vigtigste Træk af den Helts Liv, hvis Navn staar over disse Linjer.

Svenskerne var forbitrede paa Kong Erik, fordi han pressede store Skatter af dem til Brug ved Krigsførelsen; men endnu mere forbitrede var de over den Strænghed, hvormed disse Skatter blev indfordrede af de af Kongen indsatte fremmede Fogeder. Iblandt disse var der navnlig en Blodhund, ved Navn Jens Eriksen, hvem Svenskerne hadede for hans bøddelagtige Strænghedes Skyld. Han faar det Skudsmaal af vor gamle Historiker Barfod, at han ranede Mændenes Ejendom og Kvindernes Ære. „Naar han havde udpantet Bondens sidste Hest, spændte han ham selv for Ploven og hans frugtsommelige Kvinde for Hølæsset, eller han hudflettede dem, skar Ørene af dem og hængte dem op i Røg for at gotte sig ved deres Sprœl." Det hjalp ikke, at de ulykkelige Bønder klagede til Kongen, thi han holdt dem kun op med tomme Løfter og jammerlige Udflugter; men da fremstod der en Mand, som evnede at befri sine Landsmænd fra Tyrannernes Aag og bringe bedre Gang i Tingene; det var Folkehelten Engelbrekt Engelbrektsen. Han var en Mand af fribaaren Stand, vel lille af Vært, men kraftig bygget, kjæk, dannet og smuk, hvortil kom, at han var godt inde i Krigsvæsenet og havde ualmindelige Talegaver. „Kort at sige, denne Mand var," siger Holberg, „begaven med slige Qvaliteter, der udfordres af een, som Himlen har udvalt at være Instrument til store Revolutioner." Han var ansat som Inspektør ved Falun Kobberværk i Dalarne; men da Bøndernes Veraab kom ham for Øre, sadlede han sin Hest og red syd paa for at tale deres Sag hos selve Kongen. For ham fremstillede han nu i djærve Ord, hvorledes Bonden blev behandlet af den fornævnte Foged, og forlangte, at Kongen skulde sende Bud efter Jens Eriksen og tage ham i Forhør. „Viser det sig da, at jeg har ført falsk Klagemaal, da er jeg rede til at tage Strikken om Halsen; men har jeg Ret, da forlanger jeg, at han skal straffes." — „Du byder noget højt," svarede Kongen; „men rejs nu hjem; jeg skal nok sørge for, at Rigens Raad undersøger Sagen." Dermed slog Engelbrekt sig foreløbig til Ro og drog hjem; men da Rigens Raad havde undersøgt Forholdene paa selve Stedet og afgivet den Kjendelse, at Engelbrekt havde fremstillet Sagen rigtig, drog han atter til Kongen. „Aa, du klager ogsaa altid," udbrød Kongen, „gaa din Vej, og kom mig ikke tiere for Øje." — „Jo, en Gang skal jeg komme igjen," sagde Engelbrekt ved sig selv, da han gik. Nu drog han atter hjem, men denne Gang med den Beslutning at lade Staalet tale for Eftertiden. Han fremstillede sig nu for Dalkarlene, (se omstaaende Billede) dette „kongelige Folk i luvslidte Kofter, født i Armod, klædt og ammet i Møje, haardt og hærdet som Malmen i dets Gruber, men varmt for Frihed og Fædreland, — opildnede dem til Kampen og lod sig kaare til deres Høvedsmand. I Høsten drog Engelbrekt med sine Folk til Vesteraas for at jage den forhadte Foged bort; men ved fagre Løfter af Raadets Udsendinge lod de sig bevæge til at vende hjem igjen. Jens Eriksen vedblev imidlertid med sine Grusomheder, og Dalkarlene kom derfor igjen; men ogsaa denne Gang lod de sig snakke for, i det Raadet bestemt lovede at afsætte Fogden. Denne blev vel ogsaa jaget paa Døren*); men en anden forhadt Udlænding fik hans Embede, og der gik Ord om, at Kongen nok

*) Bønderne faldt senere over ham og afhuggede hans Hoved.

skulde sørge for, at Bønderne blev pinte endnu værre end forhen. Engelbrekt havde imidlertid faaet 1000 Dalkarle paa Benene og begyndte nu (1434) Kampen for Alvor mod Regeringen og dens Venner, afbrændte det ene Slot efter det andet og fordrev alle fremmede Fogeder og Befalingsmænd fra Landet. Efterhaanden som han rykkede frem med sine Karle, sluttede flere og flere sig til, ja endog en Del af Adelsmændene gjorde fælles Sag med Bønderne. Inden lang Tids Forløb var Engelbrekt Herre over alle faste Pladser i Landet. Ved et Møde, som Rigens Raad holdt i Vadstena, indfandt den mægtige Folkehelt sig og forlangte, at de høje Herrer skulde sende Kongen et Opsigelsesbrev. „Vi kan ikke bryde den Troskabsed, vi har svoret Kongen," indvendte vel adskillige af dem; men Engelbrekt svarede hertil, at naar Kongen rask væk brød sine edelige Forsikringer over for dem, kunde de umulig være forpligtede til at holde deres. „Vil I desuagtet staa paa Kongens Parti," tilføjede han, „saa ser jeg ingen anden Udvej end at give jer i Bøndernes Vold." Dermed tog han en af dem i Kraven og truede med at smide ham ud til Bønderne; men Raadsherrerne gav nu Kjøb og lavede Opsigelsesbrevet i Stand. Engelbrekt, hvis Hær var naaet op til 100,000 Mand, bemægtigede sig nu de sydligste Landskaber samt Halland, der den Gang hørte til Danmark, hvorefter han drog hjem og lod sine Folk gaa hver til sit. Kongen gjorde nu i Slutningen af Aaret et Tog til Stokholm for at bringe Svenskerne til Lydighed igjen; men hermed gjorde han kun ondt værre, thi Bønderne og til Dels Adelen rejste sig igjen, og Kongen maatte drage tilbage til Danmark med uforrettet Sag. Ved Nytaarstid sammenkaldtes der derefter en Rigsdag i Arboga, og her valgtes Engelbrekt enstemmig til Rigsforstander. Svenskerne var nu villige til at slutte Fred med Kongen, der i denne Anledning igjen drog op til Sveriges Hovedstad. Halland skulde gives tilbage til Danmark, de svenske Slotte maatte kun betroes til indenlandske Mænd, en Drost og en Marsk skulde udnævnes til at staa for Styret, naar Kongen var fraværende, Engelbrekt skulde have Ørebro som Len, og al Ufred skulde derefter være gjemt og glemt. Kongen gik ind paa Forliget, men overholdt det ikke, og da han derhos paa Hjemturen plyndrede de svenske Kyster, kaldte Engelbrekt igjen paa sine Karle og drog, tillige med den nyvalgte Drost Karl Knutson, imod Stokholm, der snart faldt i deres Hænder. Rigets Stormænd holdt derefter en Herredag, ved hvilken et nyt Rigsforstandervalg blev foretaget. Karl Knutson blev valgt; men da den tilsidesatte Engelbrekt og hans talrige Venner ytrede lydelig Misfornøjelse herover, maatte Karl Knutson finde sig i at dele Befalingen med Engelbrekt. Denne drog syd paa med sin Hær og begyndte en ny Kamp for Fædrelandets Frihed og Selvstændighed. Paa nogle faa Maaneder havde han ikke alene tilbagevundet næsten alle Landets Slotte, men havde endog indtaget Bleking og Halland.

Hermed var hans Livsværk til Ende. Endnu inden Felttoget var forbi, blev han syg og maatte drage hjem til sit Len Ørebro. I Nærheden af samme boede en af hans Fjender Bengt Stensson, med hvem han dog nu sluttede Fred og Forlig. Bengt havde imidlertid en Søn, Maans Bengtsson, i hvem Hadet til Engelbrekt vedblev at koge, og da den sidstnævnte en Aften paa en Rejse vilde gaa i Land paa en lille Holm i Bjørksund, faldt Maans over ham og myrdede ham med Øxehug i Hoved og Hals (1436). Sorgen over den tapre og ædle Helt var stor i hele Landet. Morderen tog Flugten, men Bønderne stak Ild paa hans Fædrenegaard og jævnede den med Jorden, hvorefter de førte Engelbrekts Lig til Ørebro og jordfæstede det hæderligt. „Saadant Endeligt fik denne store Mand udi sit Fædrene Land, som han havde vovet saa ofte sit Liv for," siger Holberg. „Bønderne dyrkede ham lang Tid som en Helgen, ja ansaa ham som en Martyr, der var død for Landets Frelse. Alle forundrede sig over, hvorledes en saa maadelig Person turde understaa sig at omkomme saadan Mand; men man mærkede siden, at der var andre større Mænd med udi denne Læg, og røbede Marsken Carl Knudson sig strax selv, i det at han offentligen tog Mogens Bengtson udi Forsvar og lod udgaa Breve over det hele Land, at ingen maatte forkaste ham denne Gjerning." Men var end Helten segnet for Snigmorderstaalet, saa tilintetgjordes ikke derved hans Manddomsdaad, som var at frelse Fædrelandet fra fremmed Vold og Uret. Ved hans Død sang hans Ven Biskop Tomas:

„Herre Gud! där i himmerikes bo
låt honom njuta, det han var Sverike tro!
Jungfru Mariæ, med din heliga bön
du hjälpe hans själ till himmerikes lön!
Alle Guds helgon i himmerik,
beden för honom evinnelik!"

Hvedemyggen.

Et Æventyr af A. C. Rom.

Solen skinnede, og Lærkerne sang, Dugperlerne glimrede paa Kløveren i den tidlige Morgenstund, og Hvedens knejsende Ax saa helt velnærede ud, medens Blomsterne hængte som bløde Kapper sig, medens det lyder inden i ham: „Alt dette er mit Værk!" Og Hovmodsdjævelen i ham raaber højt: „Alt dette kan du alene takke dig selv for! Du er Manden!" medens de svejende Hvedeax nikker ja! ja! i tusendvis. Og han ser omkring sig paa de frugtbare Marker med det fede Kvæg, og atter lyder Røsten i ham: „Alt dette kan du alene takke dig selv for! Det er alene Frugterne af d i n Flid,

Engelbrekt og Dalkarlene.

om dem. Og det var den stolte Hvedemark, som den gamle rige Bonde stod og saa paa med hovmodig Glæde. Ja, han havde vel ogsaa Grund til Stolthed? Tog han ikke mod Marken for mange Aar siden, da den knap kunde føde en Ko, næppe kunde bære et ordentlig Straa, og havde han ikke ved ufortrøden Flid og Stræben gjort Marken til hvad den nu er, saa at han nu formaar at beregne sig Hundredemaal af Tønder? Stolt bryster han

d i n Dygtighed!" Og atter og atter gjentoner Hovmodsrøsten højt i hans Bryst: „Du er den dygtigste! Du er den klogeste! Du er Manden for det hele!" Og hans Hoved knejsede om Kap med de forhaabningsfulde Ax.

Men Morgenvinden susede hviskende i de svagt bølgende Straa, og Manden syntes at høre milde Røster tone ham i Øret, og han syntes at høre Stemmerne hviske: „Er du sikker i din Sag? Kan

du skærme din Høst? Er du Manden for Væxten?" Og hans Øje gled opad og søgte Himlen, søgte Uvejret, Stormen og Regnen, ikke ham, der styrer Vindene. Bekymret og prøvende saa hans Øje opad, men den klare blaa Himmel svarede ham kun med Smil og Lærkesang, medens han atter syntes da kan jeg alene takke min Dygtighed for de fyldte Ax." Men Stemmerne hviskede atter med Morgenluftningen i den gyngende Flade: „Betænk dig vel, om du er sikker i din Sag, at du da er Manden for det hele!" Og atter pustede Hovmodsaanden hans Bryst højt op, og han raabte højt: „Ja, jeg

Hvor er Frugten.

at høre Stemmerne hviske: „Stormen, Regnen og Uvejret skal ikke skade din Mark, og Duggen skal vederkvæge den med sine kostelige Perler; er du saa Manden, er du saa sikker paa din Høst?" Og hans Blik gled atter ud over den stolte, bølgende Flade, og Stemmen i hans Bryst svarede: „Ja, saa er jeg Manden! Staar Vejret mig bi, da sejrer min Flid, er Manden, jeg!" og i det hans Øjne faldt paa et lille bitte Dyr, der sad paa et Hvedestraa, saa spædt og fint som et Fnug, vedblev han: „Saa vist som dette usle Kræ ikke formaar at skade mig for en Kjærne, saa vist kan jeg takke mig selv alene for min rige Hvedehøst!" Og han gik bort med knejsende Hoved, medens Hvedeaxene hviskede til hin-

anden: „Ja, han er Manden, den kloge, den dygtige," og de nikkede klogt med deres knejsende Hoveder, medens den milde Morgenvind kyssede Dugdraaberne af deres Dunblomster.

Tiden gik, og Manden kom igjen og betragtede atter og atter sin Hvedemark. Han tyktes, at det snart var paa Tide, at de ranke Ax skulde bøje sig for deres voxende Afkom, og dog nikkede de ham lige knejsende i Møde hver Morgen, medens de tydelig hviskede: „Du er Manden! Du kan takke dig selv alene for hvad du er, og det kan vi ogsaa; men du er dog Manden for det hele!" Og atter og atter nikkede de til ham i Tusendvis, alle med lige let Sind.

Men Mandens Mine blev mørkere og mørkere hver Dag, og hans Sind vedblev ikke at være lige saa let som Hvedens Ax. Vejret var saa dejligt, frugtbart og velsignet, Morgen paa Morgen kom han og saa og saa, og lige letsindig nikkede de knejsende Hvedeax deres Morgenhilsen imod ham — det var som Gjenlyden af hans gamle Tanker, og dog mørknedes hans Ansigt mere og mere. Da udbrød endelig Manden smertelig: „Hvor bliver dog eders Frugt af?" Thi han saa med Forfærdelse, at Axene blev tomme. Men de nikkede glade og hviskede: „Den kommer, den kommer! Vi ved jo, at du alene er Manden for det hele, vi stoler lige saa fast paa dig, som du gjør selv; naar Tiden bliver dig belejlig, da kommer Frugten, og vi vil bøje vort Hoved med Ydmyghed for din Duelighed, din Flid, din Magt!" Saa vadede han forbitret ind i sin før saa kjære Hvedemark og saa den med sit erfarne Øje efter alle Vegne, men den fejlede intet; svære og kraftige stod Straaene med de knejsende og smilende Ax; kun saa han alle Steder mange af de smaabitte Dyr, som han havde bemærket et af hin Dag, da han stod i Hovmod og Stolthed ved sin Mark; men hvad kunde vel de jammerlige smaa Kryb gjøre? Ikke en Kjærne kunde de jo fordærve, tyktes ham, og han rystede forvirret paa Hovedet og gik mismodig og beklemt hjem.

Og Marken hvidnede mod Høsten, da Manden en Aftenstund atter stod ved sin Hvede, medens Luftningen atter bar de knejsende Axes Nik og Hvisken over til ham. Næste Dag skulde Leen klinge hen over Marken, og han søgte for sidste Gang Ax efter Ax igjennem, ledende efter den tunge Hvede, men fandt atter og atter tomme Ax og svange Kjærner, medens han rasende mumlede: „Hvor blev Frugten af min Sved og af min Duelighed, fordømte golde Straa? Høsten er kommen, hvor blev eders Frugt?" Og han syntes at høre spottende Hvisken gjennem de golde Ax: „Det bliver jo din Sag! Du sagde jo, at du var Manden for det hele! Vi voxede og trivedes jo af alle Kræfter og blev stolte og dygtige lige som du! Hvad kunde vi for, at Egenkjærlighedens og Hovmodens næppe synlige Kryb kjærtegnede os, medens de umærkelig berøvede os vor skjønne Frugt i Fødselen. Du var jo Manden, hvorfor skjærmede du os ikke for Faren, du dygtige! Hvor er Frugten?"

Da bøjede Manden sit hvide Hoved med Skamfuldhed og Fortvivlelse, thi Stemmen gjenlød i hans Indre: „Hvor er Frugten?" Men Hovmodsrøsten forblev tavs, medens en ydmyg, ængstelig Stemme tonede fra hans Bryst: „Hveden stolede alene paa din Dygtighed, din Kraft, og blev uden Frugt! Hvad om du, der alene med Hovmod har stolet paa det samme, ogsaa i dit Livs Aften skulde sænke dit Hoved uden Frugt!"

Og alt som Dagen kvældede, og de glimrende Stjærner en for en tindrede frem paa den rene Høsthimmel, dæmrede det i hans Indre; som Natten tilslørede Jorden, saa han, hvorledes Hovmod og Egenkjærlighed havde omhyllet hans Sjæl; men som Stjærnerne atter glimtede frem gjennem Nattens Mørke, brød pludseligt et længst forglemt og foragtet Bibelord fra Barndomsdagene frem som en vejledende Stjærne i hans Sjæl, og det tonede højere og klarere for ham: „Hvo, som bliver i mig, og jeg i ham, han bærer megen Frugt, men uden mig kunne I slet intet gjøre".

Et Fjordbillede.

Af A. Sundt.

Man siger med god Grund „ude" ved Fyret, thi det er rigtig at bo ude, paa et Fyrs ugjæstmilde Holme. Helst er det saa ved et vist Fyr, langt vester i Norge, hvor Havet i al sin Vælde kan bryde mod Stranden og sprøjte sit Skum op mod Taarnet. Selv naar Havet er roligt, naar det, som Digteren siger: „roligen hvælver spejlblanke Skjold over Vikingers Grav", lyder Bølgernes Skvulpen mod Stranden som en underlig Hulken. Visselig er Havet skjønt; skjøn er ogsaa Fyrets Ide: det er en Soldat paa Vagt!

Men der er saa tungsindigt og ødsligt, og saa kan det hænde, at Menneskene, som lever i den strænge Ensomhed, bliver vejrbidte, ikke ulige de stakkels knudrede Birkestammer, som ogsaa der kunne krybe frem, hvor der findes en Smule Ly mellem Klipperne. Dette var nu Tilfældet med Hans

Knudsen. Han var voxet op paa Fyret og havde faaet Forvalterposten efter sin Fader. Han var en sværlemmet underlig Fyr, med et uroligt Udtryk i de store matte Øjne. Det saa ud til at plage ham at være sammen med andre Mennesker, og han var derfor sjælden at se udenfor sit Fyrtaarn. En gammel vranten Kvinde stellede (holdt Hus) for ham. Hun hed Gro.

Før Knudsen kom til at bestyre Fyrforvalterposten, gjorde han en Rejse for at se sig om i Verden. Men han var allerede den Gang en underlig en og fik snart nok af Rejselivet. Han havde paa den Rejse fundet sig en Hustru. Det var en vakker liden Kone, med et lykkeligt Smil, og hun kunde synge vakkre smaa Sange. Dog enten det var Vesterhavets barske Sange eller Mandens Brummen, som bragte hendes til at forstumme, hvem kan sige det.

Hun havde en Søster, der var bleven Enke og sad i smaa Kaar. Saa føjede Knudsen hende i at hjælpe Søsteren ved at tage et af Børnene til sig. Da den lille Lovise kom, fik hun atter sine Sange paa Læberne; men hun gik om med sin Dødssygdom, og det varede ikke i mange Aar at hun kunde være den lille i Moders Sted. Hun lærte imidlertid Lovise Katekismen og at „læse indeni en Bog", det var den Lærdom, som der kunde være Tale om, thi hvem vilde kalde det en Lærdom, at hun fyldte Barnets Øren med alle sine Æventyr og Sange.

Ti Aar var den lille Pige, da Fostermoderen døde, og der stod hun forladt og ensom paa en Holm i Havet mellem de knudrede Birkestammer, Forvalteren og hans Husholderske. At Knudsen havde et Hjærte, som led ved Konens Død, det lod han ingen vide noget om, og at Barnet trængte til kjærlige Ord, det faldt ham ikke ind.

Der var dog endnu en Person, som hørte Huset til, Per, Betjenten ved Fyret. Navnet Æventyr er jo i de senere Aar blevet ligesom adlet, men endnu er der mange, som kalder det noget dumt Tøjeri. Dette var endnu mere Tilfældet, før Navnet blev adlet. Madam Knudsen havde ikke fortalt sine Æventyr for Manden eller for Gro, derimod havde hun ikke sjældent Per som Tilhører, og saa viste det sig, at Per ogsaa kunde fortælle. Da nu Moderen var borte, blev det Per, som tog sig af den lille Pige. Hun var med ham, naar han skulde se til Udgangsfaarene, og naar han satte Garn ud og trak det ind, og saa faldt der da lidt Prat imellem dem. Han „kunde" et Æventyr, som hun ofte bad ham om at fortælle. Det var om en lille Pige, som blev sendt hen for at laane Varme (Ild) hos nogle Nonner. I Regelen fortaltes Æventyret saaledes, at de enkelte Partier punkteredes ved et Tonefald og en Gestus, som nøjagtig gjentog sig for hver Gang. Naar Per nævnte Nonnerne, pegte han i en bestemt Retning saaledes, at Lovise fik den Forestilling, at de maatte bo et Sted derhenne, disse mystiske Væsener, som var bleven enige om at tildele den unge Pige gode Gaver, og som gjorde hende saa rig og dejlig.

En Dag hændte det, at Gro ved Middagsbordet forklarede Husbond, at hun skulde have hjem en af „Smalerne" (Faarene). „Lad Per rejse ud, men sig, han skal svinte (skynde) sig," blev der svaret.

Lovise havde „læst fra Bordet". Morbro'r var gaaet ind til sin Middagslur. Lovise havde faaet et meget sædvanligt, knubbet Ord af Gro og var løbet ned til Stranden. Der var Per just i Færd med at løse Baaden.

„Jeg vil være med dig, Per."

„Nej, du skal ikke."

„Aa jo, vær saa snild, faar jeg Lov du?"

Men i Dag var Per som døv paa begge Øren. Heftig stød han Baaden paa Vandet og roede afsted uden at se hen til hende. Han vidste vel, at han ikke havde kunnet modstaa hendes bønlige Miner.

Med bitter Smerte saa Barnet efter ham og brast i Graad, da hans Baad forsvandt ved Indløbet til Øens lille sikre Havn.

Om lidt tørrede hun sine Øjne, rejste sig og gav sig i Færd med en liden Baad, som hun kaldte sin egen, en K o g, som en saadan liden Tingest kaldes paa de Kanter.

Paa den Tid af Døgnet plejede hun daglig at ro omkring derinde paa Vigen. Den kunde maale vel en halv Fjerdingvej rundt Bredderne, og der var saa stille som paa en Indsø, om Stormen uden for rasede som heftigst. Nu var det for Pigebarnet et Øjebliks Sag at faa Baaden skudt paa Vandet, Nøglen efterset og Aarerne trukket frem af Nøstet, og saa stød Baaden ganske rask afsted. Her var hun nu paa sin Barndoms Legeplads, og Baaden vuggede hendes Barnedrømme. Medens kom Søfuglene flyvende, de smukke hvide Maager og Terner og de andre sorte og brogede; de gik omkring og spankulerede paa Stranden, eller de sad og saa paa hende og pludrede og sang, eller trættedes om Pladsen paa en Sten.

Fuglene var hendes gode bekjendte. Hist og her voxede smaa Klynger af Træer, hvor der var Ly og lidt Mul; hver saadan liden Klynge og hver Pynt havde hun givet Æventyrnavne, men hist under en Birk, som stod omgivet af Roser og Vildæbletræer, og hvor nu de gule Kosmosblomster funklede i Grønsværet, der skulde „Moder" bo.

Derhen styrede hun nu for at søge Trøst i sin Sorg. Men da hun var kommen paa Land og havde begyndt at lege „Besøg hos Mo'r", blev hun grebet af den kolde Virkelighed. „Mo'r er jo ikke her, jeg vil hjem til Mo'r!" Saa stillede Onkelen

og Gro sig frem for hendes Tanke som Umuligheder. Saa kom Taarerne og mildnede Sorgen, saa kom en liden Sangfugl og satte sig til at kvidre i Birken, og saa var hun midt inde i sin Drømmeverden. Nu fik dog Drømmen en ny Skikkelse. Hun vilde ro hen til Nonnerne og bede dem om Hjælp til at komme hjem. Hun var sig bevidst, at det var en Leg, men den havde Nyhedens Interesse, og det fik en lokkende Magt at vove sig udenfor Havnen. Fyrtaarns-Holmen var den mest fremskudte af en hel Klynge, som laa paa dens Nordvestside. For første Gang vendte hun Baadstavnen udenfor sin egen Vig. Med al den Iver, som et tolvaars Barn kan eje, roede hun afsted mellem de graa Klipper, søgende et passende Sted for sine Veninder. Men der var goldt og uhyggeligt overalt, og desuden var det vanskeligt for hende at finde en Landingsplads. Paa den Maade var hun kommen temmelig langt bort, var saa i Grunden træt af Legen og vilde vende tilbage. Men nu tog hun fejl af Retningen og forvildede sig mellem Holmene og Skjærene. Hun huskede paa, at det sikkert var Kaffetid nu. Naar Onkelen havde drukket sin Kaffe, plejede han at have Øje med Lovises Skriven og Regnen. Han vilde spørge efter hende og være vred. Hun roede til af alle Kræfter, men forvirret og ængstelig, som hun var, tog hun stadig fejl af Kursen og kom bestandig længer bort. Pludselig saa hun sig helt inde paa Fjorden! Forfærdet lagde hun Aarene ned og stirrede omkring sig. Hist henne var Fyrtaarnet. Nu vidste hun dog Retningen, og hun gav sig ivrig til at ro, men hvor anstrængt hun roede, kom hun det dog ikke nærmere, thi hendes Kræfter var udtømte og Strømmen bar imod. Da kastede hun sig fortvivlet ned i Baaden, græd, skreg og raabte paa Onkelen. Hun var jo midt ude paa dette Hav, som hun saa mangen Gang havde staaet og stirret paa, naar det rasede i sin Vildhed og Vælde. Efterhaanden blev der Stilhed i hendes Sind. „Det hjælper ikke, at jeg skriger paa Onkel," tænkte hun, „han kan jo ikke høre mig." Det var, som om nogen hviskede til hende: „Kald paa mig i din Nød, og jeg skal hjælpe dig." Ja, saa kaldte hun paa Gud i sin Nød, og satte sig stille hen i Baadens Bagstavn og spejdede rundt. „Der lyste Fyret allerede!" Hun løftede Haanden med Tanken paa igjen at bruge Aarerne, men hun formaaede det ikke. „Onkel vil ikke være vred paa mig, naar jeg er død," tænkte hun og stirrede paa den blege Stribe, der strakte sig ud over den stille, blanke Sø. Der kom Maanen op over Havet langt ude, og dens Glans opfyldte Horisonten. Himmelen var saa blaa og Stjærnerne saa rigt udsaaede. Stillingens Alvor og Naturens Skjønhed fyldte Barnets Sjæl og løftede den et Øjeblik som under en Aabenbaring. Om lidt syslede den ganske prosaisk med den materielle Trøst, at det ikke var farligt, naar Søen var saa stille. „Dersom det nu begyndte at blæse, hvad saa?"

Men hendes Hjærte havde nu en Gang erobret den Grundstemning, at hun var tryg i Guds Haand. Saa laa hun stille og faldt til sidst i Søvn. Medens Baaden snart laa næsten stille og vuggede sig paa den rolige Havflade, eller snart jagedes afsted af en liden Bris, sov hun sødt under Maanens Straaler.

Da Fyrforvalteren kom ind til Kaffebordet, var altsaa Lovise ikke til Stede. Han spurgte, hvor hun blev af, og saa blev der svaret: „Ja, det maa Vorherre vide. Jeg har været ude og skreget paa hende, men hun var ingen Steds at se."

Hr. Knudsen gav sig da i Færd med sin Kaffe og Eftermiddagsmad, men om en Stund kræmtede (buldrede) han utaalmodig.

Som Svar paa denne Kræmten gjorde Gro et Udfald: „Hun er ventelig rejst hjem til Mo'ren sin, som hun bestandig snakker om."

Han tilkastede hende et haanligt Blik: „Tryne! Kan det Barnet være rejst hjem."

„Hun er naa sat afsted ud paa Søen i Kaggen."

„Hun er vel med Per."

„Nej var det ligt. Jeg sa' til Per, at Husbond sa', han skulde svinte sig. Og saa skulde han ikke ta' hende med, sa' jeg, for da faar han ikke Ende paa Reglerne (Historierne) sine, sa' jeg."

Han rejste sig. „Siger hun, at hun vil hjem?" spurgte han. „Ja da; men jeg siger som sandt er, at hun skal takke til, at hun faar være her. Jeg skal ikke tro, at det blev for sødt at komme hjem til den Fattigdommen."

Han gik ud paa Bakken, og bøs var han.

„Hun kan jo komme hjem; hun skal komme hjem; jeg sender hende afsted i Morgen!"

Men Timerne gik, og alt som de gik, vexlede Vrede med Angest i hans Hjærte.

„Stakkels Barn," tænkte han, „det er da ikke saa underligt, at hun gjærne vil hjem." Han tænkte paa den vakre lille By, som havde været Hustruens og Barnets Hjemsted. Som i et Fata Morgana viste det sig for ham med Løv og Blomster i en Vaardags Glans, som den Gang han hentede sin unge Hustru derfra. Saa kaldte han paa Gro og bad hende hjælpe sig med at faa Storbaaden ud. Da blev Gro myg, thi hun maatte tilstaa, at hun havde laant den ud til sin Broder. Forfærdet over hans Vredesudbrud, løb hun ind i sit Kammer og op i Vindueskarmen for at springe ud, om han skulde komme efter. Men han gik op i Taarnet for at se efter den lille Baad. „Aa, hun er vel med Per," beroligede han sig selv, og saa fulgte der en liden Trusel med. Omsider viste Pers Baad sig.

Knudsen iagttog den med sin Kikkert. „Nej, der var ingen liden Pige i Baaden, det var sikkert nok.“

Nu gjaldt det om at komme ud for at søge efter hende. Gro blev sat til at tænde Fyret, og Per maatte ro ud igjen med Fyrforvalteren. Det var Morgen, da de kom tilbage efter forgjæves Søgen. Da havde de været ved Skydsstationen og faaet Baade sendt ud. Ved Middagstid blev den lille hvide Baad fundet tom, drivende paa Søen. Da den blev leveret Forvalteren, kom der Taarer i hans Øjne, thi alle Gisninger standsede ved at hun maatte være forulykket. Han rejste til Byen og fik en Stedfortræder, medens han selv fortsatte Rejsen til Lovises Moder. Hende fik han med til Fyret, og der sørgede man over lille Lovise som over en død, og den barske, vrantne Gro sørgede med og gjorde sig Flid med at være blid og hyggelig mod Barnets Moder.

Historien om lille Lovise er dog ikke forbi endnu. Strømmen og Vinden legede med den lille Nøddeskal med det sovende Barn og bar det raskt afsted. Om Morgenen var Baaden kommen til Land ved en Ø og inde i en Vig, hvor der var saa stille, at der voxede Siv ved Stranden. Lovise frøs og havde ondt i sit Hoved; men hun vaagnede først rigtig, i det en noget gnaldrende Stemme raabte: „Gudbrand, Gudbrand! Nej, nu skulde du aldrig set noget saa rart i dit Liv!“

Da Lovise slog Øjnene op, havde hun et gammelt, rødøjet Kvindeansigt over sig. Hun mente, at det var en Troldkvinde, og raabte: „Aa, kjæren vene, spar mit Liv!“ Kvinden blev borte, men saa kom der en Mand, som tog hende i sine Arme og bar hende i Land. At han stødte Baaden ud, i det han sprang paa Land, lagde ingen Mærke til.

Pigebarnet var besvimet; hun havde allerede Feber. Hun var kommen til et Par gamle Kvækerfolk, som levede der i Ensomheden, ubekymret om den øvrige Verden. De lagde det fremmede Barn i sin egen Seng og plejede hende forsigtig og omhyggelig. Det varede nogle Dage, før Bevidstheden vendte tilbage. En Dag vaagnede hun, men laa stille og lyttede til en hviskende Samtale mellem Ægtefolkene.

„Tror du, at hun staar det over?“ spurgte Manden.

„Ja,“ blev der svaret i en afgjørende Tone, „naa retirerer hun.“

„Gudskelov,“ hviskede han igjen. „Jeg har været rent ræd for, at hun maatte dø, den lille vakre Ting.“

„Kan du skjønne (tænke) dig paa, hvor hun er kommen fra?“ spurgte Konen.

„Aa, det er en Prinsesse fra Danmark, kan du vide.“

„Ja, og nu har vi snart Prinsen af Engelland her, det forstaar sig.“

„Men ligger ikke der Prinsessen med aabne Øjne. Naa, Lillemo'r, hvordan staar det til? Skal vi ha' en Eke Suppe?“

Lovise lukkede sine Øjne, det der om Prinsessen var saa underligt, at det en Stund gik rundt for hende. Dog kom hun sig nu snart og kunde give Forklaring om sit Hjemsted. Nu gjaldt det rigtignok om, saa snart som muligt at sende Bud didhen om, at hun var i Behold. Men de gamle boede alene paa Øen, og Gudbrand havde forstuvet sin Haand, saa det var ham umuligt at føre en Aare. Der maatte ventes.

Imidlertid levede deres Gjæst lykkelige Dage. Hendes Værtsfolk havde for Skik at smaadrille hinanden fra Morgen til Aften. Det var en ren Komedie for hende at høre dem smaaskjændes saadan for Spøg. Medens hun laa i sin Seng, fulgte hendes Øjne alting med den største Opmærksomhed. Hun vidste snart Besked om hele Gangen i Huslivet, fra Husmoderen rejste sig om Morgenen og tændte Ild under Kaffekjedlen, til Ilden var slukket om Aftenen, og alt var stille. Det hele gik regelmæssigt og jævnt som et Urværk. Kopperne kom frem, og Kopperne sattes bort, Gulvet blev fejet, Bordet skuret, og Rokken kom frem, den ene Dag og den næste og den dernæst. Variation i Huslivet afgav Passiaren med Pus og de venskabelige Trætter mellem Mand og Kone. Synneve lod, som om hun var meget fortrydelig over, at han ikke skaffede Fisk til Middagen, men plejede dog hans Haand med stor Omhu.

Da Lovise var kommen op af Sengen, kom hun ogsaa snart udenfor Døren, og da gjorde hun Bekjendtskab med flere levende Væsner, der behandledes som Familiens Medlemmer. Der var nu Koen, som kom til Husdøren efter sin Saltportion, den hilste Lovise med et højtideligt Brum, og der løb Faarene rundt om Fa'r og Mo'r som forkjælede Unger, og Grisen var ikke mindre larmende og paatrængende.

Da omsider Gudbrands Haand igjen var arbejdsfør, var Lovise saa frisk, at hun kunde følge med ham. Synneve skulde da ogsaa være med for at være ham behjælpelig efter Omstændighederne med Sejl eller Aarer.

Lovise var lidt bedrøvet ved at skulle forlade sine ny Venner, men hun vilde dog ogsaa gjærne komme hjem, og hun var meget nysgjerrig efter at vide, hvad Onkel vilde sige til hendes æventyrlige Hændelse, og hvad Per vilde sige. Saa sad hun ude paa Bakken i den friske Luft og i Solskinnet og havde Lyst til at le og græde paa en Gang. Dog var hun glad. Saa begyndte hun at synge af

fuldt Bryst; alt hvad hun vidste af Sange og Visestubber løb overgivent over hendes Læber. Gudbrand og Synneve lyttede. „Hvor vakkert det lyder," sagde de. „Ja, det er underlig med Gaverne."

Da nu Rejsen skulde gaa for sig, blev der i enhver Henseende sørget godt for den lille rejsende Dame. Baaden blev forsynet med Halm med Dækkener over, saa hun kunde hvile som i en blød Sofa, og i Nistebommen (Madæsken) var der fine Lefser (blødt Fladbrød) og sød Mælk. Gudbrand og Synneve var i Søndagsdragt. Saa sejlede man rafkt afsted og — saa var man fremme. Per stod nede ved Bryggen, da de lagde til.

„Jeg mener, det er Lovise som kommer igjen jeg," sagde han. „Naa, det var jo bra det da." Han rakte Haanden ned mod hende og hjalp hende i Land.

„Hvad sagde Onkel, Per?"

„Aa, han har nu sørget da maatru. Skal jeg gaa ind og sige det?"

„Ja, gjør det, Per!"

Men hun løb lige bag efter Per.

Fyrforvalteren tabte Piben af Munden og stirrede paa hende som paa et Gjenfærd, da hun stod midt inde paa Gulvet. Men hun kastede sig om Halsen paa ham og kyssede ham. Hvem havde nu lært hende dette? Det var ikke Gudbrand og Synneve; det maatte være Solen. Eller ligger der størst Magt i det, som ikke læres?

Vist er det, at da der var kommen Ro i Sindene, efter at alt var berettet og forklaret, var et nyt, lykkeligere Liv begyndt i hin lille Husstand ude paa Fyret.

Kongelige Manerer.

Ved R. N.

Naar Negerkonger drikke, lader de altid Halvdelen af det, de drikke, løbe i Skjæget. De sætter megen Pris paa de heraf opstaaende Rendestene og det anses for en Slags Flothed.

Kongen af Loango indtager sine Maaltider i to forskjellige Huse; han spiser i det ene og drikker i det andet. Børnene i Loango gaar altid nøgne. Saa snart de kan gaa, hænger man en lille Klokke om deres Hals, for at man med nogenlunde Lethed kan finde dem igjen, naar de er blevne borte, men Kongens Børn har to Klokker om Halsen.

Hos Tartarerne i Daghestan samler Prinserne sig i en Rundkreds ved Kongens Død. En Præst kaster derpaa et Guldæble ind imellem dem, og den, som det rammer, beklædes med den kongelige Magt.

Plinius fortæller, at visse Afrikanere havde en Hund til Konge, og at de fuldkomment underkastede sig dens Herredømme og dens Luner.

Paa Ceylon var det omvendte Tilfældet. Naar Undersaatterne talte til deres Konge, turde de ikke betragte sig selv som Mennesker. I Stedet for at sige: jeg har gjort det, sagde de: Benet af en Hund har gjort det. Spurgte Kongen: Hvor mange Børn har du, svarede man: Dit Ben af en Hund har saa og saa mange Hvalpe.

Kongen af Momomotapa's Garde var to hundrede store Hunde, og han gik aldrig ud uden at være ledsaget af fem hundrede Gjøglere.

Efter Kongen af Congo's Kroning tiltaler en Adelsmand ham saaledes: „Du, som skal være Konge, bliv ikke tyvagtig, gjerrig eller hævngjerrig; bliv de fattiges Ven; brug Løsesummerne for Fanger og Slaver til Almisse; hjælp de ulykkelige; vær Religionen hengiven; stræb at holde Fred og Ro i Landet." Hele Forsamlingen kastede derefter Sand og Jord paa ham og raabte: „Du vil en Gang blive til Støv, skjønt du er Konge."

Før Spanierne erobrede Mexiko, maatte Kejseren strax efter sin Hylding begynde et Felttog og vinde en Sejr over Statens Fjender. Ved sin Kroning aflagde han Ed paa, at under hans Regering vilde der falde en passende Regnmængde, at Floderne ikke vilde bevirke Oversvømmelser, at Jorden vilde være frugtbar, og at Folk ikke skulde faa nogen Grund til at klage over Vejret eller Solen. Man mener, at den Ed var beregnet paa at foreholde Kejseren at regere med saa meget Maadehold og Visdom, at ingen kunde tilskrive hans Dumheder eller Udskejelser de Ulykker, som kunde ramme Nationen. De store Ulykker betragtedes nemlig den Gang som Straffe fra Himlen.

Kongen af Zinterne i Afrika var tidligere forpligtet til at tage sig selv af Dage, naar Lægerne ikke kunde helbrede ham, ja endog naar han blot manglede to Tænder, fordi man ansaa det for nødvendigt, at en Konge var uden Lyde.

Et stejlt Bjærg i Abyssinien danner paa sin Top en Slette, men Bjærget er saa stejlt, at man kun kan komme derop ved Hjælp af et Hejseværk. For tre hundrede Aar siden blev Kongens Brødre og Sønner forviste til denne Slette. De fik Bevogtere og Tjenere med sig, som dyrkede Korn og passede Kvæg for dem og anlagde en Have. Bevogterne behandlede dem med megen Strænghed, og det var umuligt for dem at modtage noget Budskab fra Omverdenen. Ved Kongens Død lod man hans Efterfølger komme ned, men de andre maatte blive, hvor de var.

Kongen af Monomotapa var omgivet af Digtere og Spillemænd, som sang Vers til hans Pris og kaldte ham Hersker over Solen og Maanen, Overtroldmand og Generaltyv.

Herskeren over Arrakan bærer Titel af Kejser af Arrakan, Ejer af den hvide Elefant og de to Ørenringe, og som Følge af denne Besiddelse Pegus og Bramas retmæssige Arving, Herre over Bengalens tolv Provinser og tolv Konger, der lægger deres Hoveder under hans Fodsaaler.

Kongen af Ava havde Titel af „Gud". Naar han skrev til en fremmed Hersker, kaldte han sig Kongernes Konge, hvem alle Mennesker skulde adlyde, saasom han var alle Guders, Himlens og Jordens Slægtning og Ven og den, hvem disse havde overdraget Bevarelsen af alle Dyr og Aarstidernes regelmæssige Rækkefølge, Solens Broder, Maanens og Stjærnernes Fætter, uindskrænket Herre over Ebbe og Flod, Konge af den hvide Elefant og de fire og tyve Parasoller.

Medens Kaptejn Sarris var i Mokka, modtog han et Besøg af Kongen af Rabaita paa Kysten af Abyssinien. Hans Majestæt kom aldeles nøgen ridende paa en Ko.

Sønnerne og Svigersønnerne af Kongen over Landene ved Sertos Bredder bærer, ligesom Kongen, en Hue af Pilekviste, og det er den eneste Prydelse, som adskiller dem fra de øvrige Negere.

Dronningen af Foulis vender aldrig sit Hoved og lægger aldrig Mærke til, hvad der sker bag ved eller ved Siden af hende, da dette vilde være under hendes Værdighed. Man maa tage sig i Agt for at gjøre nogen Støj, for ikke at friste hende til at se efter, hvad der er paa Færde.

Kongen af Dahomey bevogtes alene af Kvinder. Da Suelgrare havde Foretræde hos ham, saa han tre Kvinder, som holdt Parasoller over hans Hoved, og fire, som stod med Geværet paa Skulderen.

Naar Abyssinierne hører deres Konges Navn nævne, bøjer de sig og berører Jorden med Hænderne. Pater Lobo beklager sig over at have faaet Stokkeprygl i det Øjeblik, han skulde træde ind til Kongen. Da han spurgte, hvorfor man slog ham, svarede man, at Hofmændene var bevæbnede med lange Stokke for at lære Folk, at den abyssinske Nation er den tapreste af alle, og at man derfor maa ydmyges, naar man traadte frem for deres Konge.

Negerne i Loango titulerer deres Konge som Gud og Elementernes Herre. I Slutningen af December samles Folket og underretter ham om, at Landet trænger til Regn. Han afskyder da en Pil imod Himlen, og hvis det saa giver sig til at regne samme Dag, vedvarer Glædesudbrudene hele Maaneder. En af Kongen af Congos Officerer er Overintendant over Vejret.

Der gives Folkefærd, som lemlæster sig selv, naar deres Konge er bleven saaret. Kongen af Æthiopien paalagde sine Tjenere denne Forpligtelse, og hans Venner og Undersaatter opfyldte hans Ønske af Hengivenhed for ham. „Det er en Skam," sagde de, „at gaa godt, naar Kongen er halt, og at se med begge sine Øjne, naar han kun har et.

Portvinen.

Den Egn, i hvilken Portvin avles, ligger paa begge Bredder af Floden Douro i Portugal i en Længde af 12 Mile og en Bredde af 2—3 Mile og hører til Provinsen Traz os Montes. Udbyttet af en god Gjennemsnitshøst beløber sig til 76—78,000 Piber. Dyrkningen er meget møjsommelig og udfordrer stor Arbejdskraft samt mange Penge. Den største Del af Vinegnen bestaar nemlig af høje, temmelig stejle Klipper af Kalksten eller Lerskifer; disse Klipper indsuger Solstraalerne for atter at kaste dem tilbage med forøget Kraft, og heraf faar Druen den Ild og Styrke, som i saa høj Grad udmærker den gode Portvin. For nu at opdyrke et Vinbjærg maa dette forvandles til Terrasser, der bæres af 5—6 Fod høje Mure. Paa hver Terrasse, der er 4—5 Fod bred, plantes en Række Vinstokke, men først efter 5—6 Aars Forløb kan man gjøre Regning paa fuld Høst, og i hele denne Tid kræver det ny Vinbjærg meget Arbejde uden at give det mindste Udbytte. Derfor skal de fleste Vingaardsmænd ogsaa leve i den største Fattigdom og er aldeles afhængige af de rige Vinhandlere i Byen Oporto, der forstrækker dem med den fornødne Driftskapital for flere Aar. Disse høster næsten hele Fordelen, medens Vinbjærgsarbejderne har et strængt Arbejde og en meget ringe Fortjeneste.

Efter at Vinhøsten er endt, beskæres Stokkene, og nu begynder et Arbejde, der næsten varer hele Aaret igjennem og bestaar i at holde Insekterne borte fra Stokkene, grave Afledningskanaler for det overflødige Vand o. s. v. Høsten, der varer omtrent 14 Dage, falder i Almindelighed i den sidste Halvdel af September eller i Begyndelsen af Oktober, og da den sædvanlige Arbejdskraft paa denne Tid ikke er tilstrækkelig til at blive færdig med de forskjellige Arbejder, der maa udføres hurtig og rask, saa kommer stedse flere tusende Spaniere fra det nærliggende Gallicien for at hjælpe med at høste. De portugisiske Høstpiger afskærer Klaserne med store, skarpe Knive, andre piller de raadne eller

umodne Druer fra, medens de nylig nævnte Spaniere møjsommelig maa bære Druerne ned ad stejle Stiger til Persen. Denne bestaar af et muret Bækken, der er 3 Fod dybt og 20—25 Fod i Omkreds. Naar dette er aldeles fyldt med Druer, springer 10—20 Spaniere, hvis eneste Beklædning bestaar af en Slags Svømmebuxer, ned i Bækkenet og begynder at springe og danse omkring i det røde Druehav under Støjen af en brusende og larmende Musik fra en Bande af 3—4 Mand, hvilken Musik ledsages af Arbejdernes vilde Kor. Det er et ejendommeligt Syn at se disse nøgne, skjæggede Mænd springe og danse omkring hinanden som lige saa mange vanvittige, indtil Sveden i store Strømme blander sig med Druesaften, der rigtignok fuldkommen forstaar atter at befri sig fra dette plebejiske Kammeratskab, naar den gaar i Gjæring. I 18 Timer maa Spanierne fortsætte deres vilde Spring; derpaa tilstaas der dem 6 Timers Hvile, og saa begynder Dansen atter, som varer to Dage, indtil al Saften er udpresset. Hele Massen forbliver derpaa i 3—4 Dage i Bækkenet, hvorpaa Skaller og Stilke kastes oven paa af den gjærende Most for til sidst at danne et formeligt Tag over Saften neden under. Naar Gjæringen har naaet den rette Styrke, ledes Saften gjennem Rør til de under Bækkenet liggende store Træfade, der kaldes Tonnels og omtrent rummer 13 Piber; af den tilbageblivende Masse presses der endnu en sur og daarlig Vin, der drikkes af Vingaardsmanden selv og hans Folk. I disse Træfade gjærer Saften endnu i flere Maaneder og maa da i denne Tid gjentagne Gange styrkes med Sprit; hele denne Proces udkræver stor Nøjagtighed og Færdighed for rigtig at understøtte og lede Vinens stærke Gjæring. Jo ædlere og kraftigere Vinen er, desto større Møje udkræver den, saa at en Times Forsømmelse ofte er nok til at fordærve en hel Tonnel. — I Begyndelsen af Februar begynder en formelig Vinmesse omkring paa Vinbjærgene, fordi Vinhandlerne i Oporto da rejser omkring og opkjøber Vinen. Under en Kjældermesters Opsigt bliver derpaa den indkjøbte Vin sat paa Piber og bragt til Oporto. Her bliver Vinen endnu forarbejdet paa mangfoldige Maader, og den, der skal udføres, forstærkes med Spiritus. Den forsendes sædvanlig først, naar den er 2 Aar gammel, og en egen Avtoritet inddeler den da i Klasser, af hvilke kun de to første tør udføres. Udførselen beløber sig omtrent til 30,000 Piber aarlig til en Værdi af 16—18 Millioner Kroner, og omtrent den bedste Tredjedel heraf gaaar til England.

Opdaget!

„Nu maa du, lille Anna, være rigtig sød og rar,
hvis ikke faar du aldrig mere Kys og godt af Fa'r;
lad mig nu se, at du det ej vil glemme!" —
„Aa Mo'r, du siger ogsaa tit, vor Pige er ej rar,
men Stine fik dog ligegodt i Gaar et Kys af Fa'r,
jeg saa det godt; men du var ikke hjemme.

Smaating.

Fra Rekrutskolen. Løjtnanten: „Naa, hvorledes har saa en Soldat at bære sig ad i Felten foran Fjenden?" Rekrutten: „Det kommer alt an paa, hvorledes Fjenden bærer sig ad, Hr. Løjtnant; i Ufredstid kan en aldrig være forsigtig nok."

Fra Kasernen. Obersten er ved at inspicere og spørger en af Soldaterne: „Er De tilfreds med Kosten?" — „Ja, Hr. Oberst." — „Bliver Kjødet ligelig uddelt? Faar ikke en af eder en lille Portion, og en anden en stor?" — „Nej, Hr. Oberst, de er alle saa bitte smaa, saa det aldrig er værd at tale om Forskjellen."

De hjemløse.

Tidsbillede fra det sextende Aarhundrede.

Ved Emanuel Henningsen.

(Fortsat.)

Fjerde Kapitel.

Samme Aften ved Midnatstid standsede en enlig Vandrer uden for en rig Borgers Hus i Gent og bankede tre Gange med bestemte Mellemrum paa Porten. Husets Beboere laa tilsyneladende i en dyb Søvn, thi alle Vinduerne var mørke, og ingen Lyd hørtes inden for dem. Ikke des mindre varede det kun kort, før Portdøren lydløs aabnede sig paa sine Hængsler og lod Nattevandreren træde ind, hvorefter den igjen lukkedes til uden Støj.

Med et sagte fremhvisket Løsen gik Vandreren forbi de to Mænd, som fuldt væbnede holdt Vagt inden for Porten, steg op ad en Trappe, der udmundede i Portrummet, og stod snart uden for en Dør, bag hvilken der lød Mumlen af Menneskestemmer. Efter at have banket paa Døren paa samme Maade som før paa Porten, traadte han ind og fandt sig nu i et rummeligt Værelse, hvor en Snes Mænd og nogle faa Kvinder var forsamlede. Deres Dragter viste, at de dels hørte til Adelsstanden, dels til den mere velhavende Borgerstand. Afskedsbægeret var lige i Begreb med at vandre om imellem dem.

Det hemmelige Raad.

I det den fremmede traadte ind, faldt Lyset paa hans Ansigt og beskinnede Karl van Mulers Træk. Den unge Mand saa ophidset og anstrængt ud; han traadte hen til Bordet, hvorom en Del af de tilstedeværende sad lejrede, og sagde:

„Jeg beder undskylde, at jeg trænger mig ind i eders Raadslagning; men jeg har vigtige Ting at meddele.“

„Hvem er den unge Mand?" spurgte en anselig Krigerskikkelse, der sad bænket for Bordenden og syntes at lede Forhandlingerne. Det var den over Nederlandene saa vel bekjendte Grev **Egmont**, der senere i Forbindelse med Horn skulde lade sit Liv paa Skafottet.

„Det er en af vore; jeg kjender ham og indestaar for ham," svarede Husets Vært, den rige Kjøbmand **Klaas van Ruyter**.

„Kom da frem med hvad du har at melde," sagde Egmont. „Det er vel sagtens ingen god Tidende, kan jeg tro, eftersom slige kun sjælden spørges i disse Tider."

„Des værre, nej," ytrede Karl, „den Tidende, jeg bringer, kan næppe kaldes god. Herman Stryker, som prædikede i Lejren uden for Byen i Eftermiddags, er ved en skjændig Løgn lokket bort fra sit Opholdssted og fængslet. Jeg kommer der ude fra og fik Efterretningen fra en Ven, der var paalidelig underrettet."

„Stakkels Herman Stryker," sagde Egmont, „han staar ikke til at redde, thi han er allerede for længe siden dømt til Baalet. Men hvorledes kunde han lade sig lokke bort fra sit Skjul?"

„Man bad ham komme til en døende for at bringe denne den sidste Trøst, og i det Sted førte man ham i et Baghold, hvor Lanseknægtene bandt ham og sporenstregs slæbte ham til Citadellet."

„Hvem var Ophavsmanden til denne skjændige Streg?"

„Munken, Pater Reginus," svarede Karl med sammenbidte Tænder, „et Uhyre, der ikke synes at kunne mættes af Blod."

„Er Folkene der ude i Lejren underrettede om Sagen?"

„Endnu ikke, men det vil næppe kunne skjules længe for dem."

„Højst rimelig," ytrede Grev Egmont. „Jeg forudser, at vi faar en bevæget Dag i Morgen, mine Venner, men hvorledes det nu end bliver eller ikke: et maa staa klart for os alle, nemlig at Tiden endnu ikke er moden til at bryde det Aag, som tynger paa os. Derfor maa I, saa vidt det staar til eder, med mig virke hen til, at Freden ikke bliver forstyrret. Vi maa endnu haabe at vinde Retfærdighed, uden at udgyde Strømme af Blod."

De forsamlede tilkjendegav deres Bifald, og man beredte sig til at skilles for denne Gang. Værten skjænkede et Bæger Vin til Karl, der saa træt og bleg ud, og da han hørte, at den unge Mand kun ved at klatre langs med Hustagene havde undgaaet at blive fængslet, tilbød han ham beredvillig Ophold i sit Hus, indtil han havde fundet sig et sikkert Tilflugtssted. En Time senere havde alle Gjæsterne forladt Kjøbmandens Hus, og dettes Beboere søgte nu Hvile i Søvnens Arme.

Karl fik dog ikke megen Søvn i sine Øjne; de urolige Tanker, som tumlede om i hans Hoved, lod ham ingen Ro. Atter og atter forelagde han sig det Spørgsmaal, om han ikke havde nedkaldt Forfølgelsen over sine Slægtninges og Venners Hoved ved selv at unddrage sig den ved Flugten. Paa den anden Side kunde han ikke taale at tænke paa, at han skulde have overgivet sig magtesløs til Munkens Hævn, denne Munk, hvis Hænder var plettede med hans Faders og hundrede andre uskyldiges Blod. Det gjærede og sydede i ham, alle hans fromme Moders Formaninger om Forsagelse og Hengivenhed i Guds Vilje var forglemte; han saa kun hendes bitre Taarer, hendes dybe Sorg, da Faderen var revet bort fra hende for at lide en forfærdelig Død. Han havde udaandet paa Pinebænken under Bøddelens Hænder, medens Pater Reginus havde søgt at aftvinge ham Tilstaaelsen om Forbrydelser, der aldrig var komne i hans Tanke. Hidtil havde Karl van Muler kun haft lidt Alvor i Sind; han havde været livlig og bevægelig, oplagt til at være med til en hvilken som helst munter og tankeløs Spøg; denne ene Nats Grublen modnede ham til Mand.

Han var oppe med det første Dagskjær, der trængte sig ind i hans Kammer; han mindedes, at Villiam havde sat ham Stævne ved Havnen, og længtes efter at høre, hvorledes det stod til i Hjemmet. Ad alle Haande Kringelkroge, der var ham vel kjendte fra hans Barndom, forbi Kirker og mørke Klostre samt skydende Gjenvej over Broerne, der i et Antal af flere hundrede førte over de Kanaler, som gjennemskærer Byen den Dag i Dag, ilede han ned til Havnen og søgte nu mellem Skibene, som laa fortøjede ved Bolværkerne, at finde den Brig, paa hvilken Villiam var Styrmand. Efter nogen Tids forgjæves Spejden saa han, at den laa for Anker midt ude i Floden, og at en lille Jolle, der roedes af en halvgammel Ulk, styrede fra Fartøjet ind mod Land.

„Baad ohøj!" raabte Karl dæmpet og vinkede.

„Vel, vel!" brummede Sømanden til Svar. „Nu skal jeg snart være der."

„Er Villiam Franck om Bord?" spurgte Karl, da Jollen lagde til.

„Hvem er det, som spørger?" sagde Sømanden forsigtig.

„Karl van Muler."

„Vel, vel! Saa er Styrmanden om Bord. Stig ned i Jollen, saa lægger vi strax til der ude."

Karl fulgte Indbydelsen og klatrede snart op ad Briggens Faldereb, hvor Villiam stod rede til

at modtage ham. Et Øjeblik efter var Karl sat ind i Sagernes Stilling, og Villiam sagde:

„Det er en slem Historie, du har rodet vore gamle ind i, Karl. Jeg ved i Øjeblikket ikke, hvad der er at gjøre, men vi faar nu begge se at lægge vore Hoveder i Blød og finde en eller anden Udvej til at befri dem."

„Jeg melder mig selv som Fange!"

„Det gjør du nu slet ikke," sagde Sømanden findig, „desformedelst at det slet ikke vil nytte det ringeste, uden for saa vidt, at du vil times en Ulykke. Der vil rimeligvis blive anstillet Husundersøgelse baade i dit og mit Hjem, og det fejler sig næppe, at man jo nok vil finde tilstrækkeligt til at bygge en Anklage paa for Kjætteri. Imidlertid er Sagen maaske ikke saa farlig, som den ser ud til. Jeg fulgte efter Vagten og saa, at de blev førte til Raadhuset. Var de blevne førte til Citadellet, kunde vi lige saa gjerne strax have strøget Flaget; der fra vilde man næppe have kunnet tænke paa Flugt."

„Men hvad kan vi gjøre nu?"

„Det kan jeg endnu ikke sige, vi maa handle efter Omstændighederne, som de viser sig at være ... Jan!" kaldte han, i det han bøjede sig ud over Rælingen.

„Her!" svarede Sømanden, som havde roet Karl ud til Briggen.

„Du gaar altsaa i Land og ser at faa saa meget at vide som muligt."

„Vel, vel, Styrmand!"

„Jo hurtigere du vender tilbage, jo bedre."

Jan nikkede eftertrykkeligt og satte Kaasen ind mod Land, medens de to Venner gik ned i Kahytten for at raadslaa om, hvad der var at gjøre. Et Par Timer efter vendte Jan tilbage og lagde til ved Skibet.

„Hvad nyt?" spurgte Villiam.

„Sært nyt," svarede Sømanden, „hele Byen er som en Myretue, man har pirret op i. Det lader til, at Munken, som prædikede i Gaar, er bleven taget til Fange, og alle Folk er strømmede fra Lejren ind i Byen for at fordre ham udleveret. Der bliver Mudder over en lav Sko."

„Og hjemme?"

„Ja, Huset er gjennemrodet fra øverst til nederst; det var fuldt af Lanseknægte, da jeg gik der forbi."

„Hørte du noget om Fangerne?"

„De sidder i Raadhuskjælderen; Slutteren fortalte mig det selv."

„Godt," sagde Karl pludselig, „nu er det Tid for os at arbejde. Lad os afsted hurtigst mulig."

Som sagt, saa gjort. Sømanden greb atter til Aarerne, og snart gav de sig alle tre afsted ind mod Byens Midtpunkt. Jo nærmere de kom dette, jo tydeligere hørte de den Larm af fjærne Raab, som havde ledet deres Skridt, jo livligere blev den Bevægelse, der ytrede sig i de Gader, de gjennemskred. Væbnede Mænd af alle Samfundsklasser kom ud af Dørene til højre og venstre og sluttede sig til dem, og snart efter drog de som en stadig voxende Strøm ind paa Torvet der var myldrende fuldt af ophidsede Mennesker, som raabte i Munden paa hinanden og svang de mest forskjelligartede Vaaben over deres Hoveder.

„Ned med Spanierne!"

„Bort med Inkvisitionen!"

„Herman Stryker ... Herman Stryker!"

„Til Citadellet ... afsted til Citadellet!"

Saaledes lød Raabene rundt om i den oprørte Skare, der øjensynlig kun manglede en Anfører for at lade disse Raab gaa over til at blive Handling. De spanske Lanseknægte saa man intet til, de havde trukket sig tilbage til Citadellet og afventede bag dettes Mure, hvad der vilde komme. De kjendte Gents Borgere fra gammel Tid af; tredive Aar i Forvejen havde Byen kæmpet en haardnakket og fortvivlet Kamp med Karl V., før det lykkedes denne at bringe de 80,000 væbnede Folk, som Byen kunde stille paa Benene, til Fornuft.

Pludselig opstod der en Bevægelse i det ene Hjørne af Torvet, og man saa flere adelsklædte Ryttere trænge sig frem gjennem Folkehoben.

„Grev Egmont leve!" lød Raabet.

„Egmont skal føre os!"

„Til Citadellet ... til Citadellet!"

Den forreste af Rytterne, som red en mælkehvid Hest, og under hvis fjersmykkede Filthat man saa Egmonts djærve Ansigtstræk, hævede Haanden for at paabyde Stilhed, og inden ret længe hendøde Raabene og efterfulgtes af en forventningsfuld Tavshed.

„Mine Venner!" raabte Egmont med en Røst, der klang tydelig fra den ene Ende af Torvet til den anden. „Hvad er det, I forlanger? Retfærdighed og Frihed under de bestaaende Love! Nu vel, det er billige Fordringer, som vi, der er eders Fortalere, vil søge at faa fyldestgjorde i alle Maader. Men vil I have, at Loven skal ske Fyldest over for eder, saa maa I selv respektere den og ikke gribe ind med voldsom Haand. Magistraten er forsamlet paa Raadhuset for at raadslaa om, hvad der under de forhaandenværende Omstændigheder er at gjøre, og jeg beder eder alle være forvissede om, at eders og Fædrelandets dyrebare Interesser ikke skal blive tilsidesatte."

Han formanede dem derfor indtrængende til ikke at forstyrre Byens Rolighed, men hver for sig at vende tilbage til den daglige Gjerning med

Tillid til, at Øvrigheden vilde vide at sørge for alles bedste.

Hans Tale gjorde for saa vidt Virkning, som man udbrød i Leveraab for ham, men næppe havde han med sine Ledsagere forladt Torvet for at deltage i Magistratens Forhandlinger, før der opstod et øredøvende Raab, der forplantede sig fra den ene Ende af Folkemassen til den anden: „Til Raadhuset! Til Raadhuset!"

trappe, der førte op til Indgangen, stod William, Karl van Muler og Jan. Den sidste var i et ypperligt Humør og havde væbnet sig med en vældig Stridskølle, besat med Pigge.

„Immer lystig, Gutter!" raabte han til de nærmest staaende, „saa giver de nok Kjøb! Lad os faa Herman Stryker og de øvrige Fanger frem af Kjælderne!"

Hans Ord faldt i en god Jordbund, og atter

Tumulten.

Som en vældig Strøm, der river alt med sig i sit Løb, trængte Folkemasserne sig gjennem Gaderne i Retning af Raadhuset. Rygter om, at Herman Stryker sad fangen i en af Kjælderfængslerne tillige med flere andre Protestanter, trængte sig med Lynets Fart fra Hob til Hob, og Raabene blev stedse mere truende. Den store Plads foran Raadhuset var snart fyldt af den tæt sammenstuvede Menneskemasse; nærmest ved den store Sten-

lød det tusendstemmige Raab: „Herman Stryker! Frem med Herman Stryker!"

„Munken er i Citadellet," sagde Karl van Muler dæmpet, „det er sikkert nok, og ham mægter vi ikke at redde. Men om saa Byen skal vendes paa den anden Ende — vore kjære skal i Frihed!" Og atter raabte han: „Herman Stryker! Frem med Fangerne!" et Raab, som gjentoges fra alle Sider.

I dette Øjeblik traadte en Del Magistrats-

personer ud paa Trappen. En af dem vinkede med et Papir, han holdt i sin Haand, og lidt efter lidt dæmpede Larmen og gav Plads for en forventningsfuld Stilhed. Da der var blevet tilvejebragt Tavshed, begyndte han at oplæse en Proklamation fra Kommandanten i Citadellet, i hvilken Spanieren truede med at erklære Byen i Belejringsstand, saafremt den oprørte Hob ikke adskiltes inden faa Timer. Om Herman Stryker udtalte Proklamationen, at han efter Landets Lov og Ret var bleven dømt til Døden paa Baalet, og at intet vilde kunne frelse ham fra at lide den ham idømte Straf.

Dette Budskab virkede i høj Grad nedslaaende paa Folkemassen, en ubestemt Mumlen gik en kort Tid gjennem Klyngen, indtil Jans vældige Røst brølede: „Ned med det spanske Pak! Ned med Tyrannerne! Bort med Inkvisitionen!"

„Ned med Spanierne!" lød det som et forbitret tusendstemmigt Ekko. „Frem med Fangerne! Til Kjælderne . . . til Kjælderne!"

„Se saa, nu er det Tid," sagde Karl van Muler, og i det han rask sprang op ad Trappen, dragende Villiam og Jan efter sig, raabte han: „Frem, gode Venner, lad os befri Inkvisitionens Fanger!"

I et Nu var Trappen fuldproppet af væbnede Mænd, Magistraten søgte skyndsomst Tilflugt i Raadsværelset, og strax efter var Raadhuset fyldt af en larmende Skare, der sprængte Dørene til Fængslerne og satte alle dem i Frihed, som fandtes indespærrede der.

Foran Raadhuset.

Jan havde faaet fat i Slutteren, der bleg og skjælvende havde forsøgt at skjule sig.

„Naa gode Ven," sagde Sømanden, „ikke forknyt! Det er ikke dig vi vil entre. Før os nu til de Fanger, du modtog i Aftes, om du ellers har din Hals kjær."

Slutteren adlød, og snart efter omfavnede Karl og Villiam deres kjære, som, satte i Skræk ved Larmen og uden Kjendskab til dens Foranledning, ikke ret vidste, om de var kjøbte eller solgte.

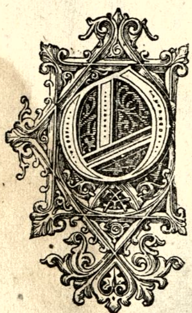
„Karl . . . Karl, hvad er dog dette?" spurgte Margrete van Muler.

„Det er Friheden og Livet for eder alle," svarede Karl. „Følg kun med uden Frygt, vi er iblandt lutter Venner."

Kort efter stod de alle velbeholdne nede paa Gaden, og man tog nu Retningen mod Hjemmet, som de uden Fare kunde betræde, da alle Soldaterne var trukne tilbage til Citadellet for at afvente et muligt Angreb paa dette.

(Fortsættes).

Kvinderne paa Korsika.

Den Korsikas storartede Bjærgnatur, der er ligesaa vild som de uigjennemtrængelige Urskove i Sydamerika, stemmer godt overens med dens Beboeres Karakter; thi paa denne lille Ø er baade Mænd og Kvinder fødte Helte og Heltinder. Lige saa vulkansk som Øens Jordbund er, uagtet den ingen ildsprudende Bjærge kan opvise, lige saa vulkansk er ogsaa dens Beboeres Natur. Opfyldte af Begejstring for Krigshaandværket, men afsluttet fra den store Verden, hvor denne Lyst kunde finde en ærefuld Tumleplads, og indskrænket til deres lille Ø, udvikler Beboernes dristige Aand sig ofte i en ond Retning. Raa og tapre, men kun lidet modtagelige for Civilisationen, uagtet de staa under fransk Herredømme og er Frankrig og Italien saa nær, hvor der blomstrer en høj Kultur, lever Korsikanerne endnu i vore Dage i en krigerisk Naturtilstand og har til Dels bevaret deres barbariske Sæder og Skikke, der gaar tilbage til den graa Oldtid.

De korsikanske Kvinder er næsten ligesaa kamplystne som Mændene og staar ikke tilbage for disse i Tapperhed og Heltemod. De er øvede og flinke Ryttersker, der sidde lige saa fast i Sadlen som deres Ægtefæller og Brødre. Ligesom de fleste andre krigerske Folk sætter Korsikaneren en Ære i at bære Vaaben. Krigshaandværket er efter hans Mening det eneste Arbejde, der passer for en fri Mand, og alt andet Arbejde vælter han over paa Kvinderne. Disse maa baade passe Huset og Marken og er i alle Retninger Mændene underordnede; de passe denne tjenende Stilling med Beskedenhed og Taalmodighed. De tilberede Maden, sætter den paa Bordet og opvarte Mændene, men sidder ikke selv og tager Del i Maaltidet. Trods denne underordnede Stilling har flere korsikanske Kvinder dog hævet sig til den største Højde af jordisk Magt; vi behøver blot at erindre om, at Napoleonidernes Stammoder, Lætitia Bonaparte, var en Korsikanerinde. Paa Korsika fødte hun de Børn, som senere kom til at beklæde mægtige Troner og satte de smukkeste og rigeste Landes Kroner paa Hovedet. Af hendes Døtre blev to regerende Fyrstinder i Italien og en tredje blev Dronning af Neapel. Paa samme Tid blev en anden Korsikanerinde Kejseren af Morokkas første Gemalinde.

Korsikanerinderne er i Besiddelse af en ejendommelig vild Skjønhed. Deres mørke, glødende Øjne med de skarpt tegnede Øjenbryn, det ravnsorte Haar og Ansigtets antike, klassiske Træk, alt dette gjør et fremmed Indtryk. Dog ser man ogsaa hist og her blide, blaa Øjne, bløde, kvindelige Ansigtstræk og en lys Ansigtsfarve. Paa Hovedet bærer de den saakaldte Mantille, et langt Tørklæde, som bedækker Panden og vikles om Haaret, saa at man ikke kan se dette; det giver dem et aldeles orientalsk-maurisk Udseende, er af ældgammel Oprindelse og klæder især de unge Piger særdeles godt. Kvinderne af den højere Stand bærer som oftest et sort Slør paa Hovedet, medens Kvinderne af Middelstanden i Almindelighed indhyller sig i den klædelige Faldetta, et langt og som oftest sort Stykke Tøj, hvis bageste Ende kastes omkring Hovedet. Bønderkvinderne bærer som oftest en rund Straahat med en meget lav Pul; paa denne lægges en lille Pude, og de kan da bære meget tunge Byrder paa Hovedet. Paa Korsika er Kvinderne nemlig Øens Lastdyr; her ser man næsten altid Manden gaa tomhændet, medens Kvinden følger bag efter ham, stønnende under en tung Byrde. Naar de bærer deres Byrde paa Hovedet, har de i Almindelighed ogsaa en Haandten i Haanden og spinder under Gangen. Tidlig om Morgenen drager de i store Skarer ud fra deres ensomme Landsbyer eller stiger ned fra de stejle Bjærge, bærende store Kurve paa Hovedet med Frugter og Grønt, som de sælger paa Torvet i den nærmeste Kjøbstad. De skrider flinkt og let til Bens frem paa Vejen, i det de ler, spøger og passiarer indbyrdes, og trods deres Fattigdom er de dog altid net og renligt klædte. Om Aftenen samles Konerne og Pigerne ved Brøndene for at slaa en lille Sladder af, og dette er den eneste Adspredelse, der falder i deres Lod efter Dagens trættende Arbejde, og da

de fleste af dem har Haandtenen med og spinde paa den, gaar Tiden ikke spildt. Det er et smukt Syn at se en saadan Samling af passiarende Kvinder, da Korsikanerinderne ligesom andre sydlandske Kvinder udmærker sig ved en medfødt Ynde.

Naar det gjælder om at forsvare Fædrelandet staar de korsikanske Kvinder heller ikke tilbage for Mændende, men staar disse bi efter bedste Evne. Saavel i de tidligere Kampe mod Genua som i de senere mod Frankrig, hvis Herredømme Korsikanerne som et frit Folk ikke vilde underkaste sig, kæmpede Kvinderne ofte tappert i Soldaternes Rækker, ved hvilken Lejlighed de bar Mandsklæder og var væbnede med Bøsse og Sværd. Enkelte Kvinder har erhvervet sig et berømt Navn ved deres Tapperhed i disse Kampe. I den lille By Corte viser man endnu den Dag i Dag et lille af mange Kugler gjennemboret Hus som et glimrende Vidnesbyrd om kvindelig Tapperhed. Dette talende Monument skriver sig fra Midten af det attende Aarhundrede, da Korsikanerne trods de mange Nederlag, som de nylig havde lidt, atter prøvede paa at afryste det forhadte genuesiske Aag. Gaffori, en af deres bedste og mest tapre Anførere, havde stillet sig i Spidsen for dem, og han var saa heldig i sine dristige Foretagender, at han truede med at blive meget farlig for Genueserne. Disse besluttede derfor at benytte en Dag, da han var fraværende, til at overfalde hans Hus og fange hans Hustru, og ved at true med at ville dræbe hende troede de at kunne faa lagt et Baand paa Mandens Dristighed. Da Gaffori's Hustru saa Genueserne komme, forskandsede hun i en Fart Husets Døre og Vinduer, saa godt det lod sig gjøre, og med nogle faa Venners Bistand, som var ilede hende til Hjælp, forsvarede hun derpaa Huset i flere Dage mod Genueserne, som stadig overøste det med en Hagl af Kugler. Da Faren stedse blev mere truende, raadede hendes Venner hende til at overgive sig, men hun hentede nu en lille Tønde Krudt fra Kjælderen, greb en Lunte og truede med strax at ville sprænge Huset i Luften, hvis hendes Venner ophørte med at skyde paa Fjenden. Disse, som kjendte hendes fortvivlede Mod, optog atter Kampen, indtil omsider Gaffori med en Skare Korsikanere kom til og drev Genueserne tilbage. Da Gaffori kort efter faldt i Kampen, lod den ulykkelige Enke sin unge Søn sværge paa, at han altid vilde hade Genueserne og hævne Faderens Død.

Da Pasquale Paoli, den ædle Patriot, som hele sit Liv igjennem kæmpede for Korsikas Frihed, en Gang forberedte sig til et nyt Krigstog og var overlæsset med Forretninger, gav han Vagtposten Ordre til, at ingen maatte faa Adgang til ham; strax efter indfandt der sig en Kvinde med en væbnet Yngling ved Vagtposten og forlangte at komme til at tale med Paoli, men blev afvist. Paoli, som blev lokket ud ved Støjen, aabnede sin Dør og spurgte ærgerlig, hvad hun ønskede. „Hør mig, min Herre," sagde Kvinden med en bevæget Stemme; „jeg var Moder til to Sønner; den ene af disse faldt ved Girolatas Taarn, den anden, som staar her, kommer jeg nu for at tilbyde Fædrelandet i den faldne Broders Sted." Derpaa vendte hun sig til Ynglingen og sagde: „Glem aldrig, at Fædrelandet har større Krav paa dig, end jeg har." Med disse Ord fjærnede hun sig. Paoli, der hidtil havde staaet som rodfæstet til Jorden, ilede nu efter hende, omfavnede hende og Sønnen og forestillede dem for sine Officerer.

Ligesom Mændende er Kvinderne besjælede af den højeste Fædrelandskjærlighed, der for Korsikanerne er den helligste Pligt; først efter den kommer Kjærligheden til Familien. Korsikanerne skatter endnu den Dag i Dag Søsterkjærligheden som den højeste og reneste Form af Kjærligheden, i Lighed med hvad der fandt Sted hos de gamle Hellenere. Søskende-Forholdet betragtes paa Korsika som det helligste af alle Forhold, saa at endog Hustruen i det højeste Udtryk af Kjærlighed kalder sin Mand „Broder". I nøje Forbindelse med denne Familiekjærlighed staar den frygtelige „Vendetta" eller Blodhævn, der endnu i vore Dage udøves paa Korsika i hele sin Vildhed.

Gjennem de blodige Kampe der varede i Aarhundreder, var al ordentlig Retspleje efterhaanden bleven ophævet, og den genuesiske Regering brugte selv mere end en Gang Mordvaabenet for at faa en eller anden af Korsikanernes dristige Anførere ryddet af Vejen. Som Følge af disse uhyggelige Tilstande paa Øen ophørte lidt efter lidt al Agtelse for Lov og Ret, og der herskede overalt den største Usikkerhed. Kun Familierne holdt fast sammen. Naar et eller andet Medlem af en Familie blev fornærmet eller dræbt paa en voldsom Maade, holdt de andre det for en hellig Pligt selv at hævne dette. Drab hørte langt fra til de sjældne Hændelser, da enhver Strid som oftest fik et blodigt Udfald paa Grund af Korsikanernes heftige Karakter. Morderen tog da strax sin Tilflugt til de høje, øde og utilgængelige Bjærge eller til de tætte Skove. Da han som oftest manglede ethvert Middel til at kunne forlade Øen, førte han en ynkelig Tilværelse i sit Tilflugtssted, hvor han skjulte sig i en eller anden Hule og ernærede sig af Urter eller Rødder, hvis han ikke var saa heldig at træffe paa Gedehyrder, der var villige til at dele deres tarvelige Kost med ham.

Naar den myrdedes Slægtninge ikke kan faa fat paa Morderen, vender deres Hævn sig mod

hans nærmeste Paarørende, som med deres Blod maatte bøde for hans Gjerning. Af denne Grund væbner begge Familier sig, den ene for at hævne Mordet paa Gjerningsmanden eller hans nærmeste Slægt, og den anden for at værge sig mod Hævnen. De forskanser sig ligesom midt i Krigen i deres Huse, vover hverken Dag eller Nat at aflægge Vaabnene og tør næppe vove sig ud af Huset af Frygt for en Kugle eller et Knivstik. En Korsikaners Hævntørst udslukkes aldrig, om Mordet end er nok saa gammelt, og det er i Korsikanernes Øjne vanærende ikke at hævne sig. Trods de strænge Straffe, som den franske Regering har fastsat for Vendettaen, kan den dog ikke faa Bugt med den korsikanske Hævntørst, og Vendettaen er endnu i vore Dage en Forbandelse for Øens Indbyggere.

Kjærligheden fører ogsaa ofte til en blodig Hævn, da de korsikanske Kvinder er ligesaa hævnlystne som Mændene. En ung korsikansk Karl havde en Gang forstødt sin Kjæreste og forlovet sig med en anden Pige. Da han en Dag sad paa en aaben Plads i sin Landsby og morede sig med at spille Dam, kom hans forstødte Kjæreſt hen til ham, overøste ham med Forbandelser, trak derpaa en Pistol frem og knuste hans Hoved med en Kugle. En anden forstødt Pige havde en Gang sagt til sin Kjæreſt: „Hvis du forlover dig med en anden Pige, skal du kun faa kort Glæde deraf." To Aar derefter førte Karlen en ung Pige til Kirken for at ægte hende, men da han traadte ud af Kirken, strakte hans forstødte Kjæreſt ham til Jorden med et Skud. Øvrigheden dømte Pigen kun til tre Maaneders Fængsel, og da hun atter blev fri, fik hun det ene Ægteskabstilbud efter det andet, medens derimod ingen brød sig om den myrdedes Enke. Efterfølgende aldeles sandtro Begivenhed afgiver ogsaa et godt Exempel paa de korsikanske Kvinders Hævntørst. I Aaret 1794 glædede Indbyggerne i den lille By Appietro sig ved Karnevalet. Efter den gamle Skik, som endnu vedligeholdes paa Øen, sad Karnevalskongen med en gylden Krone paa Hovedet, omgiven af sine Ministre, midt paa Markedspladsen, hvor der var opstillet Borde med Vin, Frugter og alle Slags Spisevarer, og der blev spist og drukket dygtigt, medens man forlystede sig med Musik og Dans. Midt under den almindelige Jubel faldt der et Skud, som ramte Felix Pozzo di Borgo, en Yngling af en rig og anset Familie, og dræbte ham. Han var bleven dræbt af Andrea Romanetti, som troede sig fornærmet af ham, og Morderen flygtede strax til Skovene. Man bar den dræbte Yngling hen til hans Moders Hus; hun var Enke og havde oplevet megen Sorg. Da Sønnen var bleven begraven, spildte hun ingen Tid med Sorg og Klage, men tænkte kun paa Hævn, thi hun var en modig Kvinde og hørte til den urgamle Familie Colonna d'Istria. Hun tog strax Mandsklæder paa, væbnede sig og stillede sig i Spidsen for sine Slægtninge for at forfølge Morderen. Denne flygtede forgjæves fra Skov til Skov, fra Hule til Hule og fra Bjærg til Bjærg, men den myrdedes Moder Marianna var stedse i Hælene paa ham. I en mørk Nat flygtede han til sin Landsby og skjulte sig i sit Hus, men her opdagede en af Mariannas Slægtninge ham og forraadte hans Skjulested. Marianna ilede strax til og omringede Huset med sine Slægtninge. Romanetti forsvarede sig fortvivlet, men da han hverken havde Kugler eller Krudt mere, og Fjenden havde besteget Taget for gjennem dette at trænge ind i Huset, erkjendte han, at han var fortabt. Han raabte derfor nu ud til sine Fjender: „Hold inde, jeg vil overgive mig, naar I blot vil love mig, at jeg maa komme til at skrifte for en Præst, inden jeg skal dø." Marianna Pozzo di Borgo lovede ham dette, og han kom ud af Huset og overgav sig frivillig til sine Fjender. De førte ham derpaa strax til Præsten Saverius Casalongas Hus i Landsbyen Sopya, og Marianna bad denne om at modtage Romanetti's Skriftemaal, inden han blev skudt. Præsten bønfaldt om at skaane den ulykkelige Mands Liv, men hans Bønner var forgjæves. Romanetti knælede derfor for Præsten og skriftede sine Synder, medens Marianna paa samme Tid ligeledes knælende opsendte en Bøn for hans Sjæls Frelse. Da Skriftemaalet var endt, førte man Romanetti bort og bandt ham til et Træ uden for Landsbyen for at skyde ham der. Man havde allerede hævet Bøsserne til Skud, da Marianna pludselig styrtede frem og raabte: „Hold inde for Guds Skyld!" Med disse Ord løb hun hen til Træet, hvor Romanetti stod bunden, og i det hun dækkede sin Søns Morder med sit eget Legeme, sagde hun: „I Guds Navn tilgiver jeg dig. Om du end har gjort mig til den mest ulykkelige af alle Mødre, skal man dog før faa Lov til at dræbe mig, inden man tilføjer dig noget ondt." Præsten, som var fulgt efter, traadte nu til; men hans Mellemkomst var overflødig. Mændene løste strax Romanetti; denne var nu fri, og efter Marianna's Opfordring blev der aldrig senere krummet et Haar paa hans Hoved.

Uden Undtagelse fejres ethvert Bryllup paa Korsika som en stor Højtid, hvori alle Venner og Slægtninge tager levende Del. En korsikansk Historieskriver, som har givet mange interessante Skildringer af Folket og Folkelivet paa denne lille Ø, skildrer en korsikansk Fiskerpiges Bryllup paa følgende Maade: „Ved Indgangen til Fiskerlejet var der bleven op-

rejst en grøn Triumfbue, pyntet med brogede Baand. Brudens Slægtninge, Naboer og Venner samledes paa en aaben Plads i Fiskerlejet for at ledsage hende. Nu traadte en Yngling frem foran Bruden og beklagede, at hun maatte forlade Fiskerlejet, hvor hun var opvoxet, og hvor hun altid havde fundet Venner, Koraller og Blomster. Da hun nu ønskede at forlade sit Fødested, vilde han i hendes Venners Navn ønske hende Lykke og Velsignelse i Fremtiden og bringe hende et Levvel. Ved disse kjærlige Ønsker rakte Bruden bevæget Ynglingen en Gave, som hun bad Vennerne gjemme til Erindring om sig. En pyntet Hest blev nu ført frem, paa hvilken Bruden satte sig, omgiven af ridende unge Karle, der var væbnede og pyntede med Blomster. I Spidsen for hele Brudefølget red der en Yngling, som bar en med mange brogede Baand pyntet Freno (Spinderok), der betragtes som et Sindbillede paa Flid og Frugtbarhed. Da Følget kom til den By, hvor Brudgommen boede, var der ved Indgangen til denne opført en smuk grøn Triumfbue, og her traadte en Yngling frem, som med smukke Ord overrakte Bruden en med brogede Baand ombunden Oljegren. Nu sprængte i rasende Hast to unge Karle afsted fra Brudens Følge for at kappes om den Ære, hvem af dem, der først kunde naa Brudgommens Hus og bringe Bruden Nøglen fra dette, som Sindbillede paa hvilken en Blomst tjener. Den hurtigste Rytter fik Blomsten, hvilket Symbol han derpaa sprængte tilbage med og overrakte Bruden. Nu satte hele Brudefølget sig i Bevægelse mod Brudgommens Hus. Paa alle Balkoner i Byen stod der Koner og unge Piger, som strøede Blomster, Ris og Hvedekorn paa Vejen og kastede Frugter til Følget, i det de udtalte Ønsker om Lykke og Velsignelse for Brudeparret. Da man naaede Bestemmelsesstedet, traadte Brudgommens Fader ud af Huset og sagde i en alvorlig Tone til Brudefølget: „Hvo er I, Mænd i Vaaben? Venner eller Fjender? Ledsager I en Donna gentile, eller har I røvet hende, uagtet jeg efter eders Udseende at dømme maa tro, at I er tapre og ædle Mænd?“

Derpaa svarede Brudeføreren: „Vi er Gjæstevenner og ledsager denne smukke Jomfru. Vi har plukket de smukkeste Blomster ved Stranden og bringer dem som en Gave til Campo (saaledes hed den By, som Brudgommen boede i).“

„Vær da velkomne, Gjæstevenner,“ svarede nu Brudgommens Fader, „træd ind i mit Hus og vederkvæg eder til Festen.“ Derpaa gik han hen til Bruden, løftede hende af Hesten, omfavnede hende og førte hende ind i Huset, hvor den lykkelige Brudgom modtog hende i sine Arme.

Nu begav Brudeparret og hele Brudefølget sig til Kirken, hvor Kjerterne var tændte og en Mængde Myrter udstrøede med ødsel Haand, og efter at Vielsen var fuldbyrdet, vendte man tilbage til Brudgommens Hjem. Efter at det unge Brudepar her havde taget Plads paa to Feststole, kom en Kone med et udpyntet Svøbelsebarn, som hun lagde i Brudens Skjød. Denne tog Svøbelsebarnet, kjærtegnede og kyssede det og satte en lille frygisk Hue, der var pyntet med brogede Baand, paa dets Hoved. Derpaa omfavnede enhver af Slægtningene Brudeparret, i det enhver af dem udtalte det gamle korsikanske Mundheld:

„Div vi dia buona fortuna,
Tre di maschi e femmin' una.“

(„Gud give eder en god Lykke, tre Sønner og en Datter.“)

Til sidst uddelte Bruden smaa Gaver til sin Mands Slægtninge, af hvilke de nærmeste altid faar en lille Mynt. Man gik derpaa til Bords. Efter Maaltidet fulgte et Bal, som varede lige til den lyse Morgen, og man dansede især de korsikanske Nationaldanse: Cercaen, Marsilianaen og Tarantellaen.

Korsikanerne elsker Musik og har et meget musikalsk Øre. De spiller baade Guitar og Mandolin og ledsager Spillet med Sang. Deres Sange er fulde af Romantik og Poesi, men som oftest tungsindige. Selv under Arbejdet hører man altid Sang. Hver Aften samles Husets Ungdom uden for dette, man spiller Guitar eller Mandolin og synger dertil, ved hvilken Lejlighed man ofte kan høre særdeles smukke Sange blive udførte med en kunstløs Skjønhed. De fleste Sange er digtede af Kvinder.

Begravelserne foregaar paa Korsika med stor Højtidelighed. I det indre af Øen har de urgamle hedenske Begravelsesskikke vedligeholdt sig aldeles uforandret til vore Dage, medens de derimod i de større Byer, hvor Kulturen er trængt ind, enten er aldeles eller dog til Dels fortrængte. Naar Døden er indtraadt, beder de omkring Dødslejet samlede Slægtninge ved Rosenkransen og opløfter derpaa et Klageskrig. Liget bliver derefter lagt paa et ved en Væg stillet Bord, som kaldes „Tola“. Hvis den døde er en ung Pige, iførser man hende en hvid Ligskjorte og bekranser hende med Blomster; en ung Kone iføres som oftest en broget og en gammel Kone en sort Klædning. Ved „Tolaen“ bliver der i Almindelighed vaaget og klaget hele Natten igjennem, medens Ilden brænder. De højeste Klager høres, naar Ligbærerne tidlig om Morgenen kommer for at føre Liget bort til Begravelsen, i hvilken Venner og Slægtninge fra hele Omegnen deltager. En Kvinde, der som oftest er Digterinde, anfører Klagekvindernes Kor. Saa snart dette Kor træder ind i Sørgehuset, slutter Klagekvinderne en Kreds omkring „Tolaen“ og svinger sig hylende

omkring den døde, i det de snart opløser og snart atter slutter Kredsen, stedse under Klageraab og de højeste Tegn paa Sorg. Med det opløste Haar flagrende omkring Brystet, funklende Øjne og flagrende sorte Kaaber slaar de Hænderne sammen eller mod Bryster, river sig i Haaret, hulker, kaster sig ned mod „Tolaen“ og strør Støv paa sig. Pludselig hører Støjen op, og Grædekvinderne sætter sig nu stille ned paa Gulvet. Paa de Steder, hvor de urgamle Begravelsesskikke har vedligeholdt sig aldeles uforandret, river Grædekvinderne Ansigtet paa sig til Blods, da Blodet efter den urgamle, hedenske Forestilling var behagelig for den døde og kunde forsone Skyggerne.

Naar den døde har fundet sin Død ved et Mord, optræder Grædekvinderne saa rasende og vildt, at de aldeles ligner Furier. De drejer sig med opløst Haar hvirvlende omkring i Kredse, i det de hylende paakalder Hævnen. Deres hylende Sang og vilde Optræden har en saa voldsom Virkning paa Morderen, om han hører paa dem, at han, greben af Rædsel og Samvittighedsnag, uvilkaarlig forraader sig selv. Man fortæller om en Morder, som en Gang havde den Frækhed at overvære den myrdedes Begravelse indhyllet i Ligbærernes Kappe, at han kom til at ryste saa stærkt, at Kjærten faldt ud af hans Hænder, da han hørte Grædekvindernes Sang, og saaledes forraadte sig selv. Ved Rettergang gjælder nemlig Vidners Beskyldning mod den, som har rystet ved denne Lejlighed, som et fuldgyldigt Bevis paa Skyld.

Denne Skildring gjælder dog kun de Egne paa Øen, som staar i ringe Forbindelse med hele Omverdenen. Langs Øens Kyster, hvor Beboerne ved Skibsfart og Handel staar i Berøring med andre Nationer, er de gamle korsikanske Skikke bleven mildnede i mange Retninger. Dette gjælder især den frugtbare Slette, hvor Øens vigtigste Stæder Ajaccio og Bastia ligger. I disse Byer, hvor der findes Undervisningsanstalter baade af højere og lavere Art, har den moderne Civilisation fundet Indgang, og den har ogsaa banet sig Vej til deres hele Omegn.

Kongeligt Mod.

Af Andreas Beiter.

Den, som er Herre over sit Sind, er større end den, der indtager en Stad.
Salomo.

Op mod Oljebjærget vandrer David,
Jødefolkets sejerrige Konning,
han, som mægtig greb i Lyrens Strænge,
saa de tone skal til alle Tider.
Men hans Fod er tung, og Øjet graadfyldt,
thi for Absalon, sin Søn, han flygter —
Absalon, der frækt, af Herskesygens onde Aand besat, har løftet Haanden,
lig det graadige, det vilde Rovdyr,
mod sin Fader, Landets ædle Konge.
Sledsk og snedig Absalon har snæret
med sin glatte Tunge Folkets Hjærte,
saa det nu i blind Forvirring raser,
medens Oprørsfaklen rød og blodig
flammer med sit Skjær paa Broderblodet,
paa de knuste Lig af Landets Sønner.

Over Landet er der Graad og Jamren,
med sit stærke Raab til Himlen trænger
de uskyldiges og spædes Klager.
Men med stille Graad den ædle Konge
vandrer frem, mens han sit Hoved hyller,
og den nøgne Fod af Stubben saares:
„Gud er mægtig, jeg mit Hoved bøjer,
han kan rejse, og han kan fornedre!
Tøve vil jeg her paa Oljebjærget,
til jeg ser hvad Herrens Raad beslutter.“

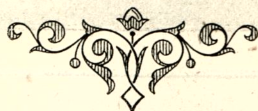
Og han staar og skuer ned i Dalen.
Se, da kommer Simei, den frække;
Hadet luer i det vilde Øje,
og han truer den forladte Konge,
haaner ham, som, skjønt af Herren salvet,
røvet blev sin Magt og Kongepurpur:
„Bort, du Blodhund, du er traadt i Støvet,
Gud til Absalon har givet Kronen!
Gaa, du Søn af Belial, hvis Hænder
ofte har besmittet sig med Blodet!“
Saa hans Mund af bitter Ondskab flyder,
lig en Mudderstrøm, der skyller over
Markens Blomsterflor, og med sin Aande,
stinkende og ful, forpester Luften.
Rasende, mens fælt hans Træk fordrejes,
hæver Simei sin Haand mod Kongen,
kaster Sten paa David og hans Følge.

Brat da standser Abisai, den kjække,
mod sin Konge tro, en tapper Kriger,
medens Vreden funkler i hans Øje:
„Hvi skal denne Hund ustraffet haane
dig, min Herre Konge? Byd din Tjener,
og jeg gaar og bringer dig hans Hoved!“

David kastet har sin vide Kappe,
rank og høj han staar med blottet Aasyn;
over Pandens Hvælving bølger Haaret,
ubedækt, med Løvens Man at ligne.
Under stærke Bryn hans Øje lyner,
dyb og bred sig rynker Pandens Fure,
Haanden knyttes — kun et Vink er nødigt,
kun et sagte Vink af Herskerhaanden,
og den frække Spotters Liv er udslukt,
lig et Lys, som pustes ud af Vinden.

Men i samme Nu den ædle Konge
atter ydmygt sænker Herskerblikket,
medens Taaren funkler i hans Øje:
„Herre, din er Magten, din er Æren!
Du kan løfte, og du kan fornedre!
Rør ham ikke, ham, som mig forbander,
thi om Herren saa det har befalet,
hvo tør sige da: det er ej velgjort?“
Og han bøjed Knæ, mens Taaren strømmed:
„Tag mit Hjærtes Tak, min Gud og Herre!
Tak, fordi du lærte mig at knæle!
Naar du dybest mig i Støvet bøjer,
da gjør du mig stor, thi af mit Hjærte
bort du driver al min egen Stolthed,
og i dig jeg al min Styrke finder!“

Ned bag Oljebjærget daler Solen,
straaler endnu med sit sidste Gjenskin
luerød hen over Ørkensletten,
kaster Glans i Kongens mørke Lokker.
— — — — — — — —
Den er dalet, Davids Sol, den daled,
Magtens Sol, som straalte om hans Isse —
— — — — — — — —
Men med Glans den hæved sig tilvisse,
skjøn og herlig Dagen atter gryede,
medens Nattens mørke Skygger flyede.
Og den straaler end igjennem Tiden,
Davids Sol, men ingen Sinde siden
med en Glans, som da i Ydmyghed
her han for sin Herre knælte ned.

Karl den tolvtes Ligfærd.

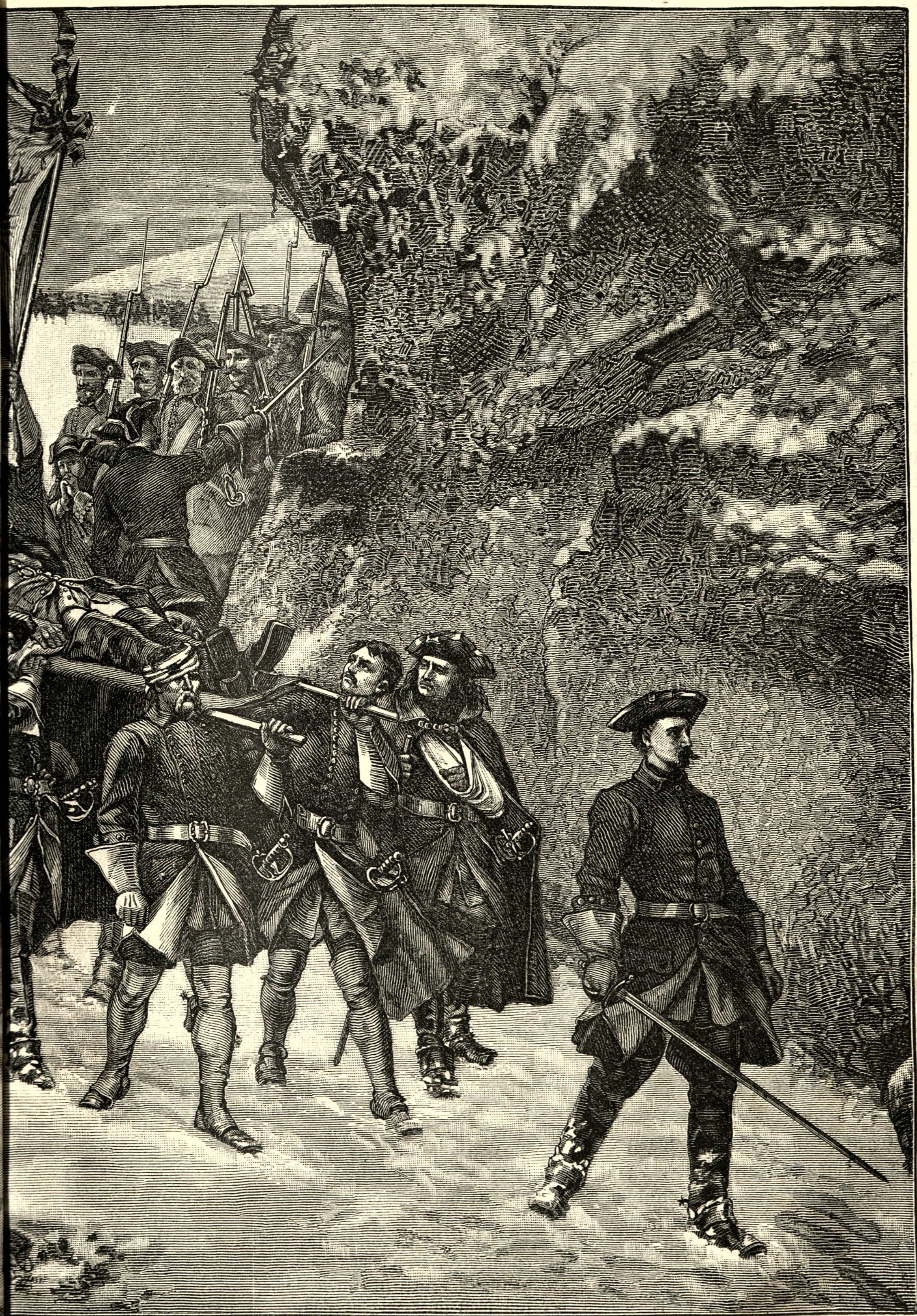
Hans Liv var kort. Hvi skulde han vel graane?
Hvi skulde dølge sig hans Morgens Gry
bag Middagsdis og blegen Aftenmaane,
mens nu den straaler evig ung og ny?
— — — — — — — — — —
Kong Karl og han de skulde følges sammen
i Livets Tvekamp og i Dødens Fred,
i Daadens Glans og Rygtets Evighed,
thi de var Tvillingskud af Asastammen.
C. Ploug: „Peder Tordenskjold“.

Var Karl den tolvte Sverrigs Nationalhelt, inden Geijer skrev Nationalsangen „Kung Karl den unga hjelte“, eller var det Sangeren og Sangen, der gjorde ham fortrinsvis til den nationale Helt? Saaledes kunde man næsten fristes til at spørge, naar man kjender Sveriges Historie, navnlig dets glimrende Krigshistorie i det 17de Aarhundrede, da det blandt sine Konger talte Helte som Gustav Adolf og Karl Gustav. Var Karl den tolvte større som Kriger end hine Forgængere? Det tør vist næppe paastaas, medens Historien jo paa den anden Side lærer, at han i alt Fald langt fra var saa lykkelig Kriger som hine. Og i Højsind, i ridderlige Dyder vil vist næppe nogen stille ham foran Heltekongen, der ved Lützen ofrede sit Liv for Reformationens Sag. Men hvad der dog forklarer, at det Folk, som han, trods sin Anførerdueligbed, trods sit grænseløse Mod, bragte til Afgrundens Rand ved sin Stivsindethed og sin Mangel paa Herskerklogskab — dog gjorde ham til sin Yndlingshelt, er det æventyrlige i hans Liv. Kun 15 Aar gammel fik han Regeringens Tøjler, kun 18 Aar gammel førte han en svensk Krigshær til et kort Felttog mod Danmark, og strax efter begyndte den unge Helt sine Angreb paa Polen og Rusland, under hvilke den lille svenske Hær vandt saa mange berømmelige Sejre, indtil den til sidst i 1709 blev tilintetgjort af Czar Peter paa Stepperne ved Poltava. Han selv søgte Tilflugt i Tyrkiet, hvor han i 5 Aar forgjæves stræbte at opnaa Forbund med Muselmændene mod den russiske Arvefjende. Denne lange Fraværelse fra Land og Folk, der først ophørte, da Tyrkerne med Magt drev ham bort fra sit Asyl efter en fortvivlet Kamp, er lige saa mærkværdig, som hans Tilbagerejse, der skete i et 18 Dages Ridt gjennem Evropa. Langt fra at være bleven fredelig stemt, besluttede han nu med Kraft at fortsætte Krigen mod Danmark, den nordiske Elleveaarskrig. Her vilde han søge Erstatning for, hvad Sverrig havde tabt til Rusland, og han søgte endog til dette Øjemed Forbund med sin gamle Fjende, den statskloge Czar Peter den store. Men Sverige var udmattet. Tordenskjold krydsede hans Planer ved dristige Søtog, og til sidst, da Karl vilde

Karl

(Efter den svenske Kr

...es Ligfærd.

(...derfelds berømte Maleri.)

begynde Erobringen af Norge ved at bemægtige sig Grænsefæstningen Frederikshald, bortrev en Kugle ham pludselig i en af Løbegravene, just som han en Aften bøjede sig over Brystværnet (1718). Der har endog været opkastet Formodning om, at den Kugle, der saaledes udslukte hans Liv i hans 36te Aar, var svensk, noget, der naturligvis aldrig bliver opklaret. Men det er vist, at hans Død kom i en belejlig Stund for det ulykkelige Sverige, fordi den banede Vejen for den Fred, hvortil Landet saa højlig trængte. Herpaa tænkte dog maaske næppe de af hans Krigere, der bar hans afsjælede Legeme bort fra Stedet, hvor han var falden, saaledes som vi ser det paa foranstaaende Billede. For dem var han vel kun den elskede Høvding, der delte ondt og godt med sine Soldater og ikke forlangte noget for sig selv, modig indtil Dumdristighed, retfærdig uden Persons Anseelse. Og saa var denne Høvding en Konge, der sejerrig paa mange Valpladse havde baaret Sveriges Navn gjennem Evropa. Nu er det klare Øje slukt, den stærke Røst forstummet, de kjære mandige Træk stivnede i Døden. Sverige har ingen Hersker, dets Hær ingen Fører. Hvad Under, at Soldaten, den simple Soldat, der ikke raader Statskløgtens Gaader, græder over sin faldne Herre, som han nu yder den sidste Tjeneste, for hvem han forretter den sidste Vagt. Men Frederikshalds Borgere jublede, og det lettede, som om en Sten var falden fra de nordiske Folks Bryst. Der blev snart sluttet Fred — en Fred, der kun en Gang er brudt i de 160 Aar, som er forløbne, siden Karl den tolvte endte sit æventyrlige Liv. Sverige var yderst svækket ved Karls Død; det havde mistet sine bedste Provinser ved Østersøens østlige Kyst til Czaren, der midt under Krigen havde ved Nevaens Munding lagt Grunden til den Hovedstad, som bærer hans Navn; Skatkammeret var udtømt, og Folket var forarmet. Men alt som i den følgende Fredstid Krigens Saar lægtes, glemte Folket Karls Uklogskab og hans Fejl. Hans glimrende Sejre (ved Narva slog han med 8000 Mand 80,000 Russere), hans Heltemod, hans Afholdenhed og hans Retfærd forenede sig til en Glorie omkring hans Hoved, og han blev i Sang og Sagn den mest yndede Folkehelt. Kung Karls Sangen er derfor sjungen ud af det svenske Folkehjærte, og af de prægtige Mindesmærker, der pryder Stockholms offentlige Pladser, er der ingen, som Folket ser op til med større Stolthed end til Standbilledet af „den unga hjelte“.

—r—n.

Soldatens Barn.

Efter Runebergs „Fänrik Ståls sägner“,

ved Andreas Beiler.

Min Fader var en ung Soldat, den vakreste forsand,
paa femten Aar Gevær han tog, paa sytten var han Mand.
Kjækt svulmede hans friske Mod,
paa Ærens Mark saa glad han stod
i Sult og Kulde, Ild og Blod; —
han var min Fader, han.

Jeg var et Barn, da han drog bort, da Fredens Dage svandt,
dog mindes jeg hans stolte Gang, jeg mindes den saa grant,
hans Fjederhat, hans Buskebryn,
hans brune Kind og Øjets Lyn:
nej, aldrig gaar det af mit Syn,
hvor herlig jeg ham fandt.

Det hørtes snart fra høje Nord, da Hæren rykked ned,
hvor han var kjæk, hvor han var stærk i hver en Strid han stred.
Et Ordenskors de gav ham paa,
det spurgtes snart, at han fik to;
ak, tænkte jeg, mens Hjærtet lo,
var jeg nu bare med!

Og Vintren gik med hviden Sne, og det blev atter Vaar,
da kom der Bud: din Fader faldt, han faldt for ædle Saar.
Jeg tænkte da — jeg ved ej hvad,
var stundom sorgfuld, stundom glad;
min Mo'er græd Dage tre i Rad, —
saa blev hun lagt paa Baar'.

Min Fader sank ved Fanen om paa Lappo's Mark i Strid;
de sagde, det var første Gang han blev om Kinden hvid.
Paa Uttismalm, for Gustafs Land,
min Far'far' faldt med Sværd i Haand;
hans Fader faldt ved Willmanstrand,
han var fra Karols Tid.

Saa leved og saa blødte de, saa det dem altid gik
et herligt Liv de førte dog, en herlig Død de fik.
Ak, hvem vil stavre træt og arm?
Nej, Krigerdød, mens ung og varm
for Æren svulmer højt vor Barm —
den Lod har bedre Skik!

Jeg er en fattig Gosse, jeg, som spiser andres Brød,
jeg har ej Tilhold eller Hjem, alt siden Faders Død;
men aldrig jeg beklager mig,
hver Dag jeg voxer mere høj,
jeg er en Krigergosse, jeg,
og har slet ingen Nød.

Og lever jeg, til jeg bli'er stor og fylder femten Aar,
til samme Nød, til samme Kamp, til samme Død jeg gaar.
Hvor Kugler tættest ned mon slaa,
der skal man finde mig at staa,
ja der jeg prøve vil at gaa
i mine Fædres Spor.

Under Vandfloden.

Fortalt efter en engelsk Landmands Beretning, af —n.

Vandfloden! En feberagtig Skjælven farer endnu igjennem mit Legeme, hver Gang jeg nævner dette Ord. Hvor levende mindes jeg ikke hin mørke Efteraarsdag, da Havet gød sine hvidkammede Bølgehære ind over det flade Kystland, kastede dem Favn for Favn op over de nøgne Agre, som maaske aldrig tilforn havde været vædede af dets salte Vande. En hjærterystende Angest greb mig, da jeg saa Vandet skvulpe op ad Vægge og Tag paa et af de nærmest Havet liggende Huse. Du gode Gud! Vilde Vandmasserne maaske om faa Minutter ogsaa vælte sig op imod mit, højere oppe liggende, Hus, trænge sig ind ad Døre og Vinduer, bortrive Vægge og Tag, bortrive mig selv, Hustru og Børn og hvirvle os i Dødens Favn! Gud være lovet, vi blev sparede for dette rædselsfulde Endeligt! Havet steg ikke højere; men Ødelæggelsen var stor nok alligevel. Hvad der foregik paa andre Egne, hvor Kystlandet var endnu fladere, og hvor Vandmasserne derfor væltede sig længere ind og anrettede endnu skrækkeligere Ødelæggelser, er det ikke min Hensigt her at dvæle ved. Kun hvad jeg saa med egne Øjne, hvad jeg selv oplevede hin forfærdelige Dag, vil jeg opfriske i min Erindring og særlig dvæle ved et Træk fra Dyrelivet, der greb mig med en saa betagende Magt, at jeg endnu føler mit Hjærte sitre ved at gjenkalde dets Enkeltheder i min Erindring.

Huset der nede ved Tangbunkerne vaklede som en søsyg paa et gyngende Skibsdæk, Væggene var sønderslaaede, og Taget halvt afrevet. Fra mit Havedige saa jeg, hvorledes Ejeren, en gammel Enkemand, og hans voxne Datter og fjortenaarige Søn løb forvirrede til og fra Loftslugen, vridende Hænderne i navnløs Rædsel. Hvad skulde jeg gjøre? Jeg ejede ingen Baad, og vade eller svømme derned vilde være en Umulighed. Da saa jeg et Stykke borte mod Øst en Baad kæmpe sig gjennem Bølgerne i Retning mod Huset. Det var John Fisker og hans Søn, som boede nogle hundrede Favne derfra, og som begge var almindelig bekjendte for at være djærve og behjærtede Mænd. Efter en halv Times møjsommelige Anstrængelser havde de to Fiskere faaet de vandlidte Stakler indskibede i deres lille Fartøj og satte Kursen op efter mit Hus, der syntes dem bekvemmest til Landsætning. Lykkeligt blev de bjærgede, skjønt i en noget forkommen og forvirret Tilstand. „Men Hunden . . . Hunden!“ udbrød Datteren, da hun begyndte at komme lidt til Samling. „Aa, Gud!“ raabte Drengen, „min stakkels „Djalma“, hun drukner med alle sine Unger!“ Inden jeg anede det, havde de to modige Fiskere forladt Stuen, og da jeg kiggede ud af Vinduet saa jeg, at de stod nede ved den skvulpende Brænding paa Marken og saa ud efter en paa Bølgerne svømmende Gjenstand omtrent et tusend Alen borte. Jeg opdagede snart, at det var den omtalte Hund, der, svømmende paa sit Hus, til hvilket den var lænket, kastedes hid og did paa Bølgerne, i det den snart krøb oven paa Huset, tilsyneladende med en Gjenstand i Munden, snart kastedes eller sprang af sig selv ned i Vandet igjen. Jeg løb ned til Fiskerne, efterfulgt af den jamrende Dreng, og næppe var jeg kommen der ned, før et langtrukkent Hyl fra det ulykkelige Dyr lød op til mit Øre. „Ja, Villiam, faar lige godt prøve paa det,“ sagde den gamle Fisker, „for det er dog skræperlig at se og høre paa!“ Et Øjeblik efter havde de brave Mænd skudt Baaden, som vi før havde hivet op paa Land og fortøjet ved en Træstub, ud i Søen igjen, og roede ud efter det svømmende Hus. Lykkelig og vel blev Hunden og to af dens Unger bjærgede, hvorimod en tredje Hvalp var druknet, inden Hjælpen kom. Fiskerne har senere fortalt, at det var rørende at se, hvorledes den trofaste Moder værgede om sine smaa ved at holde Poterne omkring dem og trække dem op til sig med Munden, naar de var ved at glide ned af Huset. Alt imellem stak den i sin Angest og Vaande Hovedet i Vejret og hylede hjærteskærende, som om den vilde paakalde Himlens Barmhjærtighed. Men hvilken uendelig Glæde viste ikke det stakkels Dyr, da det, befriet fra Hus og Lænke, med sine tvende Børn var bragt ind i Baaden. Det sprang omkring, slikkede afvexlende sine Redningsmænds Hænder og de to forkomne Hvalpe, der dirrende krøb sammen i Bunden af Baaden. Taknemmeligheden lyste ud af det kloge Dyrs Øjne, og Glæden sporedes i hver af dets Bevægelser. Men pludselig, efter at det en Gang havde slikket de to reddede Hvalpe, sprang det op, lagde Forlabberne paa Rælingen, stirrede hen over Søen og udstødte et langt sorgfuldt Hyl, der bedre end Ord udtrykte Savnet af den tredje Hvalp. Før Fiskerne kunde forhindre det, havde Hunden kastet sig i Havet og svømmede snøftende omkring, og det var kun med yderste Møje, og navnlig ved at bruge de to Hvalpe som Lokkemidler, at de fik den til at nærme sig Baaden saa meget, at de kunde faa fat i dens laadne Pels og faa trukket den ind i Baaden igjen. Endnu flere Timer efter at de tre Dyr var bragte til Land, løb den sørgende Moder flere Gange ned til Strandbredden og stirrede hylende ud over Vandet, som om den ikke endnu vilde opgive Haabet om at faa sit savnede Barn tilbage. Jeg følte mig forunderlig

grebet ved at betragte Dyrets hele Adfærd og ved at høre om dets rørende Omhyggelighed for sine smaa, medens det tumledes om med dem paa det flydende Hus. Ja, jeg ved ikke, hvad der denne Dag gjorde mit Hjærte mest godt, enten at se de tre Mennesker eller de tre umælende Skabninger blive frelste. Senere, da jeg tænkte ædrueligere over Sagen, indsaa jeg selvfølgelig strax, at et Menneskeliv er af langt betydeligere Værd end et Dyreliv; men jeg er endnu den Dag i Dag af den uforgribelige Mening, at de to brave Fiskeres opofrende Medfølelse for de stakkels umælende er lige saa værdig til offentlig Omtale og Anerkjendelse, som deres Behjærtethed over for de tre ulykkelige Mennesker.

I Nød.

Bahama - Øerne.

Ved E. T.

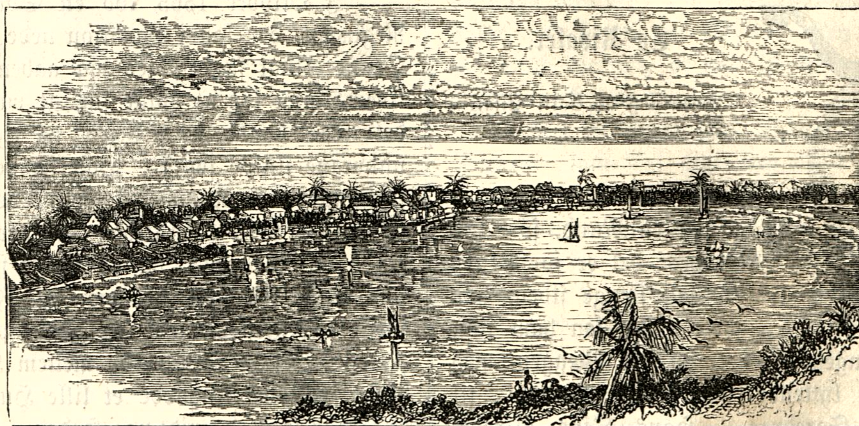
Bahama-Øerne, der ogsaa kaldes Lucayes-Øerne, strækker sig i en stor Cirkelbue fra Halvøen Florida i den sydlige Del af Nordamerika til Øen Hayti i Vestindien. Denne stor Øgruppe, der omfatter ikke mindre end 650 Øer, adskilles fra Kuba ved den gamle Bahama-Kanal og mod Nord fra Florida ved den ny Kanal af samme Navn. En af disse Øer var det første amerikanske Land, som Kristoffer Kolumbus opdagede paa sin store Opdagelsesrejse i Aaret 1492, paa hvilken han fandt en vel fortjent Løn for sin Taalmodighed, sit Mod og sin Tillid. Han kaldte denne Ø San Salvador, der paa dansk betyder Frelseren, fordi Opdagelsen af den reddede ham fra at vende tilbage til Spanien med Beskæmmelse, uden at have opnaaet noget Resultat af sin Opdagelsesrejse, og han steg i Land paa denne Ø den 8de Oktober 1492.

De mærkelige og i flere Retninger til Dels meget industrielle Bahama-Øer, adskilles fra hinanden ved dybe Kanaler, der er farlige at besejle. Folkemængden paa disse Øer, af hvilke mange er ubeboede, er omtrent 40,000. Skjønt de ligger lavt og indeslutter store saltholdige Strøg eller dybe Søer, er Klimaet dog meget sundt, og Øerne er derfor ofte et Tilflugtssted for syge, der lider af Tæring, Nervesmerter eller Gigt.

Under den sidste amerikanske Krig var Bahama-Øerne til stor Hjælp for Sydstaterne, som herfra kunde sende deres Produkter til Europa og faa Penge og Vaaben tilbage. Det var en lykkelig Tid for Byen Nassau, den vigtigste By paa Øerne, thi den og dens Havn var under hele Krigen et almindeligt Marked for store Omsætninger i Bomuld og andre Produkter. Men efter Indtagelsen af Richmond og Krigens Slutning kom Modgangens Tid for Byen. Den frygteligste Orkan, som havde raset i et helt Aarhundrede, hjemsøgte Nassau i Aaret 1866. Havet styrtede sig med en uhyre Voldsomhed over Byen og dens Havn, og Bølgerne rasede saa frygtelig, at de endog naaede op til Galleriet paa Fyrtaarnet, omtrent 60 Fod over Havets Overflade. En stor Mængde Huse blev bortskyllede eller ødelagte, Træer knækkedes som Siv, ja hele Skove bortreves endogsaa i stor Udstrækning. I Løbet af 24 Timer blev næsten hele Nassau ødelagt og frembød et Skue, som om Byen var bleven hjemsøgt af Fjenden. Ødelæggelsen var saa omfattende, at Byen endnu ikke ret har kunnet forvinde denne store Ulykke.

Parti af Havnen og Bugten ved Nassau.

Uden for Havnen ved Nassau ligger Øen Hog, en stor Koralø, der danner en vældig Bølgebryder. Vandet omkring denne Koralø er saa klart, at man endog i meget store Dybder kan se smaa Gjenstande paa Havbunden og iagttage dens vidunderlige Rigdom paa Polypernes forunderlige Arbejder. Gaderne i Byen frembyder ogsaa et sælsomt Skue. Deres snehvide, saltagtige Udseende bliver endnu mere blændende ved Gjenskinnet fra de Kalkbjærge, som omgiver Byen, og alt dette oplives af Havernes friske Grønt og den frodige Plantevæxt. Skjønt Grunden paa Bahama-Øerne især bestaar af en graaagtig Kalkmasse, der let ophedes, og Jordlaget oven paa denne er meget tyndt, voxer dog baade Granen og Palmerne frodigt her, to Kontraster fra forskjellige Plantebælter. Desuden voxer her ogsaa Mahognitræet, den vilde Ananas, Cederen, Bomuldstræet, Figentræet samt Kaffetræet og forskjellige Orangetræer. Et af de mærkeligste Træer, som forekommer her, er det saakaldte Silke-Bomuldstræ. Dette Træ er mærkeligt, ikke alene ved sin forbavsende Højde, men ogsaa derved, at det udskyder Rødder til en utrolig Længde; man har Exempler paa, at Silke-Bomuldstræet har udsendt Rødder, som strakte sig ikke mindre end 1/8 engelsk Mil fra Stammen.

Parti af Øen Abaco med Byen Hopetown.

Omkring Bahama-Øerne drives et betydeligt Svampefiskeri, der udgjør en vigtig Indtægtskilde for flere af disse Øer, og den store Mængde Svampe, som fiskes og sælges her, spredes derefter ad tusende Veje over hele Jorden. En anden Industri, som heller ikke er af ringe Betydning, skjønt den er gaaet en Del tilbage, er Tilvirkningen af Salt. Med Undtagelse af en enkelt af Øerne, som endnu synes at være i Færd med at udvikle sig, har ingen af Bahama-Øerne hverken Floder eller Ferskvandsindsøer, derimod træffer man overalt paa Indsøer, der er mere eller mindre saltholdige. Paa Øerne Exuma, Long Is-

land, Rose Island og Inagua tilvirker man fra disse Søer en umaadelig Mængde Salt, som især udføres til de forenede Stater.

Tidligere havde Indbyggerne paa Bahama-Øerne et slet Rygte for at drive en vis Industri med strandede Skibe, ja man paastod endogsaa, at de fremkaldte Strandinger ved at udsætte falske Sømærker. Denne Industri finder i alt Fald ikke Sted mere, i det den er bleven gjort umulig ved den Aarvaagenhed, som baade Øvrigheden og Assuranceselskaberne viser.

Det første af de foranstaaende Billeder fremstiller et smukt Parti, som dannes af Havnen og Bugten ved Nassau, den før omtalte Hovedstad paa disse Øer. I den rummelige Havbugt uden for Havnen ses en Del større og mindre Skibe, som livlig besøger den lille By fra de fjærneste Steder. Det andet Billede fremstiller Øen Abaco med Byen Hopetown, som tidligere skal have været Hovedsædet for de berygtede, gamle Sørøvere, der herfra drev deres farlige Næringsvej og gjorde Sejladsen usikker i en stor Udstrækning omkring Bahama-Øerne. Nu beboes den lille By af fredelige Efterkommere af disse gamle Sørøvere. De fattige Indbyggere lever mest af Skaldyr eller Fisk, og hvis det er sandt, hvad man siger, at den udelukkende Ernæring af Havdyr har en heldig Indflydelse paa Udviklingen af Forstandsevnerne, saa maa disse Beboere være meget intelligente.

To Rivaler.

Fortælling af Carit Etlar.

Der var en Mand, som hed Dreves; det er for Resten ikke saa længe siden, han døde. Jeg saa ham sidst i Arbejderforeningen; lænet op til Væggen med sænket Hoved, lyttende med dyb Andagt til den, der holdt Foredrag. Hans Øjne plirede, Taarerne løb ham ned over Kinderne, og hans Opmærksomhed og synlige Bevægelse var ikke ganske uberettiget — det var om ham selv, der blev fortalt den Aften.

Dreves var Sergent, en af disse gamle Soldater fra Frederik den sjettes Tid, der afløste de „Gevorbene", og hos hvem alt var reglementeret fra Isse til Fod. Hans Religion var Disiplin og Subordination, han lystrede uden at raisonnere, Generalen var hans Gud, Obersten hans Profet; det er med saadanne Folk, der lader sig udrette noget.

Da jeg lærte ham at kjende, var han en ældre Mand, høj, bredskuldret og firskaaren, med en snorlige Holdning. Ingen kunde tage fejl af, at det var en Soldat, naar man saa ham komme, parademæssig til daglig Brug, Kontramarsch naar det hastede; hans Haar begyndte at blive tyndt, hans Skjæg graaligt, hans rynkede Ansigt var brunt af Exercerpladsens og Fælledens Sol og Vind. Dreves havde en bekjendt, som hed Jakob Oldenberg, der ogsaa var Soldat, „kun en Rytter", forklarede Dreves med et ringeagtende Skuldertræk. Jakob var begyndt ved Husarerne, kom derefter til det holstenske Landsenerregiment i Kolding og blev endelig Vagtmester ved Gendarmeriet i Slesvig. Dreves og Oldenborg havde kjendt hinanden fra Børn, de gik sammen i Fattigskolen, sad paa samme Bænk, i samme Klasse, og bar som smaa den samme tarvelige Uniform. Hvad der betegner dette lange Bekjendtskab, var dog hverken Tilbøjelighed eller Varme; saa langt de kunde huske tilbage, havde de bestandig været hinandens Medbejlere, hvilket Dreves fandt sig i med stor Lethed, men som fra Oldenbergs Side i Aarenes Løb fremkaldte en Bitterhed, et Had og en Harme, der i det mindste havde den Undskyldning for sig, at han i ethvert Sammenstød med sin Modstander bestandig var den tabende.

Det er om disse to Personer, vi skal fortælle vor Historie.

I Oktober 1863 løb en Soldat bort fra sit Regiment, der laa i Garnison nede i Sønderjylland. Denne Flugt fandt Sted saa aabenlyst og med saa liden Omhu for at dølge sig, at man strax var paa det rene baade med Vejen og Egnen, hvor den undvegne skulde søges. Han havde omtalt sin Beslutning til en Kammerat, denne røbede ham; hans Tornyster var bleven tilbage, og deri fandtes et Brev fra hans Farbroder og et andet fra hans Moder, som begge beklagede sig over hans Fraværelse. Den første var Hestepranger og boede paa en Udflyttergaard i Jels, en Landsby mellem Kristiansfeldt og Ribe. Moderen havde et lille Hus i det nordlige af Skads Herred, midt paa Heden. Samme Morgen han undveg, var det bekjendt i Regimentet. Man antog, at han havde taget Vejen nord paa; der blev strax affendt en Gendarm efter ham med Fuldmagt til at paagribe ham, hvor han fandtes. Man valgte Jakob Oldenberg til at udføre dette Ærende.

Vagtmesteren modtog sin Ordre om Middagen, en halv Time efter sad han til Hest og jog ud af Byen. Medens Konen gik ud i Køkkenet for at

skære ham en Mellemmad, lagde han et Spil Kort for sig paa Bordet, smilede veltilfreds med det Resultat, de fremstillede, og stak dem derefter til sig i Uniformsfrakken, fordi man jo ikke kunde vide, om deres Raad og Vejledning vilde gjøres nødvendig paa Rejsen.

Nu maa man bære sig fiffig ad og bruge Konduite, sagde han til sig selv. At jeg tager ham, er afgjort, det staar at læse i Papirerne. Der ligger nok en sorthaaret Knægt i Vejen, han spaar mig mange Bryderier, men til sidst vinder jeg dog Bugt med ham. Det kommer blot an paa Maaden, for den snakker de ikke om. Med disse Tanker satte han Sporerne i Hestens Side, fløjtede en gammel Landsenermarsch og red nord paa.

Vejen førte i Begyndelsen af Rejsen igjennem et frugtbart og veldyrket Land, indkredset af Diger og høje Risgjærder, hvis Løv med hver Dag blev gulere og tyndere. Inden for laa Stubmarkerne, Kornet var kjørt sammen i store Hæs omkring Bøndergaardene. En enlig Pløjemand, med Tømmen om Halsen, drev sine Heste hen ad Ageren, efterfulgt af en skrigende Flok Krager, som hoppede langs med de pløjede Furer og pikkede Regnorme op fra dem. I enhver Retning mødte Øjet Rester af Bøgeskove, som lidt oven for Jels forenede sig i et stort og mægtigt Parti. Den nedgaaende Sol faldt hen over dem og kastede et stærkt rødligt Lys paa det falmede Løv. Egen var endnu grøn, den hævede sig majestætisk over de øvrige Træer, som en Patriark over sit Folk, lidt vissen i Toppen og begroet med Tidens ærværdige Mos. Hvad har disse gamle Træer ikke været Vidner til om Fortiden og dens Kampe, thi at der er bleven kæmpet, det beviser de mange smaa, toppede Gravhøje, der ligger spredte hist og her omkring paa alle Marker, og som tiltager, jo længer man rejser nord paa, indtil de oppe i Andst Herred, paa Lejrskovslette, danner en fuldstændig Kirkegaard, Høj ved Høj, Grav ved Grav.

Vagtmesteren red altsaa op ad mod Jels, tilfreds med alt omkring sig, som man altid er, naar man haaber et lykkeligt Udfald af den Sag, man virker for. Det led hen imod Aften, da han saa en Vogn noget borte; den jog hen ad Landevejen, næsten saa stærkt som Hestene kunde løbe. Bonden, som kjørte, sad paa en Agesjæl, bag ham en høj Mand, indsvøbt i en gammel Vadmels Kavaj, som han havde trukket op over Ørerne. Da Oldenberg naaede Vognen, kastede han et mønstrende Blik paa Manden, red videre og saa sig tilbage, derpaa holdt han stille, til Vognen naaede ham. Nu havde Manden draget Kavajen saa højt op om sig, at hans Ansigt næsten skjultes. Det man saa, var et Par kloge og dybtliggende Øjne, en kroget Næse og lidt af et graat Overskjæg.

„Men Guds Død og Pine!“ raabte Oldenberg i en Tone, som røbede en ubehagelig Overraskelse. „Er det ikke gamle Dreves?“

„Jo, det har sin Rigtighed,“ sagde Dreves, i det han med et polisk Smil stak Hovedet op over Kavajkraven.

„De var nok bange for, at jeg skulde kjende Dem?“ spurgte Vagtmesteren.

„Fanden heller! Hvorfor skulde jeg være bange? Der skal mere til. Jeg har blot en hul Kindtand.“ Imidlertid slog han dog Kavajkraven tilbage og vedblev at betragte Vagtmesteren nok saa muntert. Oldenberg lod ikke til at være synderlig tilfreds over dette Møde, Dreves var vist en Medbejler, der rejste i samme Ærinde som han. Men han er ikke saa fiffig som jeg, tænkte han og red og grublede lidt herpaa, før han vedblev:

„Med Forlov! Hvor skal De hen?“

„Op til Depotet i Kolding efter Munderingsbuxer. Med Forlov! Hvor skal De hen?“

„Jeg skal ud og fæste Pige,“ sagde Oldenberg.

„Naada! Fæste Pige! — Den var god?“

„Tror De mig ikke?“

„Jo Vorherre bevares! Hvorfor skulde jeg ikke tro Dem. Maa vi bare bede om en anden.“

„Jeg skal over og spise Sortepølse hos Degnen i Rødding,“ sagde Vagtmesteren.

„Endnu en lille en i Tilgivt!“ vedblev Dreves leende.

„Naar De endelig vil vide det,“ sagde Vagtmesteren dæmpet, „saa skal jeg vester paa til en klog Kone, som sætter for Rotter. Jeg er saa plaget af det Skab hjemme, at jeg ikke kan faa Søvn i mine Øjne om Natten.“

„Jeg vil ogsaa over til den kloge Kone,“ sagde Dreves, „hun skal give mig et Raad for min hule Tand.“

Vagtmesteren var rasende, men han tav stille og skyndede blot paa sin Hest. Da Dreves saa dette, gav han Kusken et Dunk i Ryggen og hviskede nogle Ord til ham, Kusken piskede paa sine Heste, Vognen holdt bestandig Linje med Vagtmesteren.

„Det er en kjøn Egn at rejse igjennem,“ raabte Dreves, „lutter Kornhæs ved enhver Gaard, en frugtbar Jord og veldyrkede Marker.“

„Jeg bryder mig kun lidt om veldyrkede Marker,“ sagde Oldenberg. „Det er en forbandet Egn, en Egn for Halunker og Gavtyve, Podninger og Diger overalt; maa jeg bede om en dygtig lang og flad Hede; der kan man se, hvem man har for sig, og manøvrere og vende med Hesten.“

„Vagtmester er ikke i godt Humør i Aften,“ sagde Dreves.

„Det kan nok være," svarede Oldenberg muggent.

„Er det fordi, De mødte mig? Saa lad os gaa til Sandhedens Bekjendelse og sige hinanden vort rette Ærende."

„Det er et Ord," svarede Oldenberg. „De begynder!"

„Jeg begynder! Altsaa, Vagtmester er skikket ud for at kigge lidt efter en Desertør, som i Morges løb bort fra Regimentet."

„Naa! Og De?"

„Jeg rejser maaske i samme Forretning," svarede Dreves leende. „Enhver af os vil gjærne have Æren for at bringe Knægten tilbage. Det er saa begribeligt, lad os derfor enes som to gamle Kammerater og ikke sjokke i Hælene paa hinanden. Drager Vagtmester til Øst, saa gaar jeg til Vest, vil De den ene Vej, gaar jeg den anden. Vælg selv."

„Det er der Raison i," sagde Oldenberg. „Jeg drager da mod Øst."

„Er det et Ord? — saa drager jeg Nord paa; der henne bøjer Vejen af. Gud i Vold, Vagtmester! Lykke paa Rejsen!"

Efter denne Hilsen gav Dreves sin Kusk et Tegn og lod Vognen dreje ind paa en Sidevej. Oldenberg derimod red i den modsatte Retning, op ad efter Kolding. Strax efter var Vognen forsvunden; den sidste Lyd af den hendøde, da Vagtmesteren pludselig holdt stille, lyttede og saa sig om.

„Nu kan du for mig kjøre mod Nord, eller hvor Fanden du vil," sagde han, „men jeg drager min Sjæl vester paa; der bor Gavtyvens Farbroder, og det er der, vi skal søge ham. Hovedsagen er, at jeg lykkelig og vel slap fri for den gamle Dreves."

Med denne Beslutning red han samme Vej tilbage igjen, op imod Landsbyen Jels.

Natten brød frem med et heftigt Regnvejr, som nødte Vagtmesteren til at søge Ly hos en Bonde. Den næste Morgen i Daggryet var han atter paa Landevejen. Lidt uden for Jels kom en Flok Kreaturer imod ham. Oldenberg gav sig i Samtale med Driveren og spurgte ham, om han havde mødt nogen under Vejs.

„Jeg har mødt en Karl i en Vadmels Frakke og en blaa Soldaterhue," svarede Driveren. „Han gik ad Jels til."

„Ja, hvad kommer Soldaten mig ved?" sagde Oldenberg; „har du ikke mødt et højt, svært Fruentimmer med en lille Tøs paa Armen? Husk dig rigtig om."

„Nej, jeg har ikke mødt noget Fruentimmer," svarede Driveren. „Med Forlov! Hvor skal han ellers hen saa tidlig?"

„Efter Jordemoderen," svarede Oldenberg og red sin Vej.

„En Karl i en Vadmels Frakke, med en blaa Soldaterhue," gjentog han for sig selv og smilede i stor Tilfredshed, „og han gik ad Jels til, det er dejligt! Han løber jo lige i Kløerne paa mig. Nu kunde jeg nok ønske at have gamle Dreves her som Tilskuer ved Forretningen, for nu er det hele afgjort i en Snub. Jeg griber Arrestanten, og imens sidder han i sin Kavaj og kjører Fanden i Vold, op ad Skagen til. Det er der ogsaa Raison i."

Hesteprangeren Mads Lysholdts Gaard laa enligt paa en aaben Mark, uden for Jels; lidt længere mod Nord er der et lille Hus, og bag dette begynder Skoven. Oldenberg steg af bag Havegjærdet, saa sig forsigtig om, før han aabnede Porten, og trak Hesten ind i Gaarden. Mads Lysholdt stod oppe paa Vandtruget ved Brønden, med et Par store Træskostøvler paa Fødderne og en rød, strikket Hue med Dusk i paa Hovedet. I hans grønne Vest havde han syet et Par uldne Ærmer, det var lige saa godt som en Trøje; hans Ansigt var solbrændt og havde et Træk omkring Munden, som om han altid lo. Han havde en stor Kjørepisk i Haanden, som han stod og knaldede med, medens en Karl trak en gammel Hest frem og tilbage foran ham. Da han saa Oldenberg holde stille i den aabne Port, kom han hen til ham.

„Han ser mig ud til at være en listig Hund," tænkte Vagtmesteren, „han lader som ingen Ting, men bi kun lidt, jeg er da heller ikke kommen til Verden i Nat. — Kan I laane mig en Hammer til at pikke et Søm i min ene Hestesko?" sagde han til Prangeren.

„Det kan jeg nok," svarede Mads Lysholdt og gik ind i Stuen. Imedens vendte Oldenberg sig om til Karlen, som stod ved den syge Hest.

„Er Mandens Brodersøn endnu ikke kommen?" spurgte han.

Det svarede Karlen nej til.

„Er der ellers ingen fremmede kommen til Gaarden i denne Morgen? Sig det kun, der er en Species Penge at tjene for en god Besked." Med disse Ord tog han sin Pengepung frem og raslede lidt med den.

Karlen saa mistroisk paa ham, derpaa vendte han sig hen imod Døren, i det han hævede Stemmen, og sagde: „Jeg ved ingen fremmede af."

I det samme kom Hesteprangeren til Syne med en rusten Hammer og nogle Hesteskosøm.

„Har I nylig hørt fra jeres Brodersøn i Slesvig?" spurgte Oldenberg, medens han bankede Skoen fast.

„Jeg har ingen Brodersøn her nede," svarede Mads Lysholdt frimodig.

„Ikke det? Jeg har dog læst et Brev fra jer, som I sendte til hans Regiment."

„Se vi det! Ja jeg glemte rent, at der staar en et Sted i Tjenesten her nede."

„Har I saa mange af dem?" spurgte Vagtmesteren.

„Jeg har saa meget andet at tænke paa i denne Tid," sagde Mads, „min Kvinde har nu snart ligget syg i sytten Uger, vi skal hen til den kloge Mand med hende i Dag."

„Lad os nu bare ikke komme med Snak," sagde Oldenberg. „I har en Brodersøn, som er løben bort fra sit Regiment; han har søgt Tilhold hos jer. Hvor er han?"

„I har jo allerede hørt, hvad min Karl sagde," svarede Prangeren. „Jeg siger det samme."

„Hvor ved I, hvad jeres Karl sagde?" spurgte Vagtmesteren barsk.

„Jeg stod jo og lurede bag Gaarddøren," svarede Mads, og saa lo han.

„Ja, lad os blot komme til at søge efter ham," sagde Oldenberg. „Det vil gaa ud over jer selv, Mads Lysholdt, at I dølger en Misdæder."

„Jeg dølger ingen," sagde Mads. „Se selv efter."

De gik ind i Stuen, Vagtmesteren først, Prangeren fulgte ham. I en Alkove ved Væggen laa et Menneske og jamrede sig. Oldenberg stak Hovedet derind, han saa en ligbleg og indfalden Kvindeskikkelse, med graat og uredet Haar, og hvis glansløse, næsten brustne Øjne stirrede stift paa ham.

„Her er ingen," sagde Mads, da hele Lejligheden forgæves var gjennemsøgt.

„Hvor er da den Felthue kommen fra?" spurgte Vagtmesteren og tog en Soldaterhue frem fra en Krog under Vinduet.

„Ser vi det!" sagde Mads Lysholdt ufortrødent. „Den har jeg kjøbt i Kolding. Drengene gaar og leger med den."

„Lad os saa komme over paa den anden Side," sagde Vagtmesteren og forlod Vaaningshuset. „Sikken et Føre," vedblev han, da de kom ud i Gaarden. „Det er jo næsten ikke muligt at vade frem i dette Søle."

„I skulde tage Træsko paa, ligesom vi andre," ytrede Mads.

„Gaar I da allesammen med Træsko paa her i Gaarden?"

„Ja!"

„Allesammen?" gjentog Vagtmesteren.

Da Prangeren vedblev sin Bekræftelse, greb Oldenberg ham i Vestekraven og trak ham hen til Porten. „Hvem har da gaaet her med Støvler paa i Dag?" spurgte han og pegede paa et Fodtrin, som viste sig frisk og tydelig indtraadt i den fugtige Jord langs med Muren.

„Ser vi det!" sagde Mads Lysholdt, „det har været Dyrlægen fra Vonsild, som saa til vor syge Følhoppe."

Vagtmesteren stemte begge Hænder i Siden og betragtede Prangeren med et rasende Blik. For Resten sagde han intet, men gav sig strax efter til at undersøge Stalden, Laden og Foderloftet, uden dog at finde den, han søgte. Derpaa satte han sig til Hest og red sin Vej igjen. Mads Lysholdt og hans Karl blev staaende i Porten og saa ud. Oldenberg syntes, han kunde høre, de lo ad ham, da han var kommen et Stykke ned paa Vejen.

Nærmere oppe imod Skoven laa, som sagt, et lille Hus. Da Vagtmesteren kom om forbi det, saaledes at man ikke kunde iagttage ham nede fra Hesteprangerens, steg han af Hesten og trak den ind i et Skur. Der stod en fattig Kone uden for, i Færd med at binde Døren fast til Stolpen.

„Maa jeg faa Lov til at sidde lidt inde hos jer?" spurgte Oldenberg. „Jeg er saa syg, at jeg ikke kan ride videre."

„Det kan I gjærne," sagde Konen, „men der er ingen hjemme uden et Par Børn, for nu skal jeg til Dagsgjerning oppe paa Skodborggaard og hjælpe dem med at lave til Høstgilde. Vil I bare binde til efter jer, naar I drager afsted igjen." Med disse Ord aabnede hun Døren for Vagtmesteren og gik sin Vej ad en Gangsti, som førte ind igjennem Skoven.

Da Oldenberg havde sørget for sin Hest, traadte han ind i Stuen, som paa en Gang tjente Beboerne til Dagligværelse, Køkken og Sovekammer, og hvori alt tydede paa Savn og Fattigdom. Det brød han sig nu ikke om. Hovedsagen var, at man fra Vinduet saa prægtig kunde holde Udkig med Hesteprangerens Gaard paa den aabne Mark og iagttage enhver, som kom eller gik derfra. Inde mellem de opstablede Dyner i Sengen sad en lille Pige paa fem eller sex Aar, med et forsultent og magert Ansigt. Da hun saa Oldenberg, blev hun bange og krøb ned under Dynen, lidt efter tog hun Mod til sig og kom frem igjen, men vedblev forbavset at stirre paa den fremmede Mand, der lod, som han var hjemme og satte sig hen ved Vinduet. Paa Lergulvet stod en Gangkurv og midt i den et endnu mindre Barn, med store brune Øjne og en Pind, hvorom der var svøbt en lille Klud, i Haanden. Rundt omkring Gangkurven havde Huskonen, før hun gik, hængt smaa Stykker Brød i Snore; disse tog Barnet og sugede paa, naar det blev sulten, medens Moderen var borte. Vagtmesteren polerede de smaa grønne og solbrændte Ruder med sin Haand, og holdt fra nu af uafbrudt Øje med Hesteprangerens Gaard. Imidlertid tog han den Mellemmad frem, som hans Kone havde givet ham med paa Rejsen, stoppede sig dernæst en Pibe og talte af

og til lidt med den lille Pige, som nu sad og klædte sig paa i Sengen.

„Hvad bestiller du her hjemme, medens din Moder er ude?" spurgte han.

„Jeg giver Grisen," sagde Pigen.

„Det kan du da ikke gjøre hele Dagen."

„Saa passer jeg min lille Søster og længes efter, at Moder skal snart komme hjem."

„Naar kommer hun da hjem?"

„Naar det begynder at blive mørkt."

„Naa, det var jo rart, og nu begynder det først at blive lyst. Bestiller du ikke andet end at længes?"

„Jo, saa sover jeg, og saa sidder jeg og ser op paa min Dukke." Med disse Ord pegede hun hen paa et korsfæstet Kristusbillede af Gibs, som hang paa Væggen, med en stor vissen Krans om. „Den har jeg faaet af min Gudmoder i Skodborg til Jule Helligdag."

„Det er noget godt Sludder," sagde Vagtmesteren. „Det er jo ingen Dukke, dit Tossehoved!"

Pigen tav en Tid lang, bange for den barske Tone, hvormed Vagtmesteren talte. Lidt efter begyndte hun igjen med den samme frygtsomme og sørgmodige Røst: „Er det ingen Dukke, hvad er det da?"

„Det er en Mand, mit Barn, som er bedre end alle andre Mennesker," sagde Vagtmesteren.

„Hvorfor gjorde de ham da Fortræd og hængte ham op paa et Kors?" spurgte Barnet.

„Det ved jeg Fanden ikke, hængt op blev han, og de drev ham store Spiger igjennem Hænder og Fødder, og saa bad han endda om Forladelse for de Slyngler, som handlede saa skjændigt imod ham; men han kom ned af det tossede Kors igjen, du, og naar et Menneske er stødt i den haardeste Nød her i Verden, og vender sig til ham, og beder ham om at hjælpe sig, saa hjælper han dem, min lille Pige! — Det skal du for Resten nok selv faa at mærke, naar den Tid kommer."

Barnet i Gangkurven begyndte at klynke, det frøs og stod og sugede paa Brødstykkerne, medens det af og til holdt sine smaa, røde Hænder op under Hagen for at varme dem.

„Nu gaar du hen til Vinduet," sagde Vagtmesteren til den store, „og siger mig til, saa snart du ser nogen komme ud fra Mads Lysholdts Gaard. Giver du nøje Agt, saa vanker der et Stykke af mit rare Smørrebrød; jeg hjælper nu din lille Søster lidt til rette imedens." Pigen stod ud af Sengen og gik hen til Vinduet. Oldenberg tog det lille Barn op fra Gangkurven, lagde det ned i Vuggen og pakkede Dynen til omkring det, saa gav han det et Stykke Brød i Haanden og trak Vuggen saa nær til Vinduet, at han kunde naa Gængen med Foden. Barnet laa og saa paa ham. De store, brune Øjne fulgte ham, hvor hen han gik; da det begyndte at føle Varmen af Vuggens Puder, smilede det og strakte ham Hænderne i Møde. Vagtmesteren sad paa Bænken og sang for det, medens han vuggede med den ene Fod og havde Piben i Munden og bestandig kiggede igjennem de smaa, solbrændte Ruder, for at give Agt paa, naar der kom nogen ud fra Hesteprangerens Gaard. Den anden Pige stod og betragtede ham.

„Hvem sidder I og ser ud ad Vinduet efter?" spurgte hun.

„Efter min gamle Oldemo'er," sagde Vagtmesteren. „Hun kommer kjørende i stor Stads paa en Trillebør med fire Ildhjul under og en Hane, som blæser i Trompet, til Forrider."

Denne Spøg faldt i den lille Piges Smag; hun smilede, fordi hun saa Oldenberg smile, og bad ham fortælle mere.

Tiden gik, langsomt og uden anden Afvexling, end den Vagtmesteren var i Stand til at skaffe sig selv ved at fortælle den lille Pige Historier, der blev mere fantastiske og gyselige, jo længer han kom frem i dem. Saaledes blev det Middag. Pludselig opklaredes Gendarmens Ansigt. Han saa Hesteprangerens Port aabne sig, en Vogn kjørte ud, hvori der sad to Personer.

„Se, der har vi dem endelig," sagde Vagtmesteren. „Vidste jeg ikke nok, Kortene maatte være sandfærdige. Og saa kjører Vognen lige her op; kan man med Billighed vel forlange mere?"

Han blev paa sin Plads ved Vinduet og saa ud. En Bondekarl kjørte Hestene. I Agestolen bag ham sad en tilhyllet og sammenkrøben Skikkelse med en sort Fløjels Kyse paa Hovedet, og derover et rødblomstret Bomuldstørklæde.

„Det skal altsaa forestille et Fruentimmer," sagde Vagtmesteren til sig selv og smilede spottende. „Ganske net skal de se! Den Komedie har jeg for Resten hørt omtale førend i Dag. Bi bare lidt, saa skal vi nok snakke os til rette."

Han lod Vognen kjøre uden at vise sig, før den kom om paa den anden Side Huset, som vendte ind mod Skoven, og hvor man fra Lysholdts Gaard ikke kunde se, hvad der foregik. Derpaa raabte han ud ad Døren, at de skulde standse. Vognen holdt øjeblikkelig. Da Oldenberg kom hen til den, gjenkjendte han i Kusken Karlen fra om Morgenen, og fra Agestolen stirrede det samme lidende og gulblege Ansigt ham i Møde, som han havde set inde i Alkoven. I det skarpe Dagslys, der faldt hen over den syge Kone, saa hun endnu mere lidende og hentæret ud. Hun sad og rokkede frem og tilbage i Agestolen under en bestandig og dæmpet Hoste, og var indpakket i en stor Dyne, hvor over hun

havde en Rejsekappe og to Dækkener; for Resten var Vognen tom, her var ingen Fejltagelse mulig.

„Hvor skal I hen?" spurgte Oldenberg, efter at have kastet et flygtigt Blik ind i Vognen.

„Op til den kloge Kjælling i Skanderup," svarede Karlen. „Mads mente, hun kunde gjøre Noget ved Motter, siden det ikke forslog med Doktoren. Med Forlov! Hvorfor er Vagtmester ikke kommen videre?"

„Min Hest har faaet Bugvrid," sagde Oldenberg barsk.

„Saa skik bare Bud over til Madses, han er Mand for at kurere Bugvrid."

„Pas du din syge Kone, og lad mig om min Hest," svarede Oldenberg. Efter den Besked vendte han Karlen Ryggen og gik ind i Huset igjen, medens Vognen kjørte videre.

Da han kom ind, vedblev han en Tidlang at vandre op og ned ad Gulvet i dybe Tanker over den bitre Skuffelse, han havde lidt.

„Den Gang slog det fejl," sagde han; „vi maa gjøre det om igjen, maaske bliver det bedre siden, hen imod Mørkningen; saa tror de, den hellige Grav er vel forvaret."

Han delte den sidste Rest af sin Mellemmad med de to Børn, satte sig hen til Vinduet og begyndte paa en Historie, som i Overdrivelse og Usandsynlighed langt overgik alle de andre. Lidt før det blev mørkt hørte han Lyden af en Vogn, som kom oppe fra Skoven.

„Der er de med ham," tænkte Vagtmesteren. „Nu gjælder det om at lukke Øjnene rigtig op."

Han gik om til Skuret og skjulte sig bag en Tørvestak, saaledes at han kunde have Udkig med enhver, som kom paa Vejen. Vognen nærmede sig. Oldenberg saa to Personer, den ene indpakket i en stor Kavaj. De holdt stille ved Huset, og den ene steg ned. Da Vagtmesteren kom, slog han Kavajen tilbage. Det var gamle Dreves, der stod for ham, og som brast i en Skoggerlatter, medens han drog Oldenberg til Side, for at Kusken ikke skulde høre, hvad han sagde.

„Gud Fader bevares! Hvor Vagtmester dog er bleven pudset af idag," hviskede han, „jeg da ogsaa, kan jeg tro. Er der ikke kommen en Vogn her forbi i Middags?"

„Jo, det kan gjærne være," svarede Oldenberg. Han syntes slet ikke om denne Indledning.

„Ja, De maa jo vide det," vedblev Dreves, „siden De var ude og eftersøgte den. I Vognen sad der en syg Kone. Det saa De, men hvad De ikke saa var, at vor Desertør laa nede ved Fødderne foran hende, under Sengedynen."

„Vor Desertør!" raabte Oldenberg rasende og rev sig i Haaret.

„Vor Desertør!" gjentog Dreves smilende. „Han er altsaa sluppen bort lige for Øjnene af Dem."

„Men hvor har De faaet det at vide?"

„Jeg sad jo i Kroen og fik mig en Kaffepunsch. Der kommer Karlen ind, da han havde kjørt Konen op til Doktoren, og fortæller Kromanden den hele Historie. Ja, Vagtmester kan da nok forestille sig, hvordan han morede sig over at have spillet Dem den Streg. Oppe i Skoven sprang Soldaten af Vognen, og nu er han løben Fanden i Vold."

„Men hvad bestilte De i Kroen?" spurgte Oldenberg. „De vilde jo drage nord paa."

„Ja, og Vagtmester vilde jo drage Øster paa. Vi har vist begge taget fejl af Vejen. Skal vi nu være enige om at rejse op til Kroen for i Nat, og faa os en forsvarlig Aftensmad oven paa vore Anstrængelser; jeg mener, vi har fortjent den. Saa begynder vi hver for sig paa en frisk i Morgen tidlig."

„Lad os det," sagde Oldenberg med en Forbitrelse, som han kun slet forstod at skjule. Saa gik han ind og sadlede sin Hest og red bort med Dreves; men den lille Pige fik en Mark til Belønning for den Opmærksomhed, hvormed hun havde siddet og hørt paa hans Historier.

Vejen igjennem Skoven til Kroen blev tilbagelagt i Tavshed. Vagtmesteren red lidt foran Vognen. Det begyndte at blive mørkt, det nedfaldne Løv skjulte Grøfterne, saa at man kun med Møje kunde finde sig til rette. Dreves sad og hviskede med sin Kusk. „Naar vi nu kommer ind i Kroen, skal du blive holdende i Porten og ikke spænde Hestene fra," sagde han. „Giv dem blot et godt Foder, og faa dig selv noget at leve af, saa at du kan være rede til at tage bort paa første Vink."

Kusken smilede og nikkede, det lod til, at han forstod ham. Lidt efter blev det lysere imellem Træerne, de skimtede et Lys, hørte en Hund gø og naaede Kroen. Da Oldenberg kom ind i Vognporten, sagde han til Staldkarlen, som tog imod hans Hest: „Tyl saa megen Havre i hende, som hun vil æde, men tag ikke Sadlen af."

„Hvorfor det?" spurgte den enfoldige Dreves. „Jeg mente, vi skulde slaa os til Ro her i Nat."

„Det mener jeg ogsaa," svarede Oldenberg, „men det er altid godt at være forberedt."

„Det har Vagtmester min Sjæl Ret i," svarede Dreves, „man kan aldrig vide, hvad der vil ske. Jeg begriber blot ikke, at De, som dog er saa udspekuleret i alt, kunde lade Dem saadan trække til Vands af den Bondeknægt. Skal vi gaa inden for?" vedblev han, da han havde set sig om efter sin Kusk og givet ham et betydningsfuldt Nik.

(Fortsættes).

Smaating.

Afrikanske Frisurer.

Løjtnant Cameron, der har gjort sig bekjendt ved sin Opdagelsesrejse i Afrika, fortæller i sin „Rejse fra Zanzibar til Benguela" følgende om Damernes Toilette i Landet Lovale:

„Medens Kvinderne i Lovale indskrænker deres Klædedragt til det mindst mulige, ofrer de derimod megen Tid paa at opsætte deres Haar paa en kunstig Maade, den eneste Del af Toilettet, som disse Damer finder det Umagen værd at lægge Vægt paa. Naar Ordningen af Haaret endelig er færdig, bedækkes det hele med et Lag Fedt og Ler, der bearbejdes saaledes, at det bliver glat og blankt. Nogle Kvinder inddeler deres Haar i en Mængde smaa Krøller af et Kirsebærs Størrelse, andre fletter det og danner derpaa Bukler af det, der snart er adskilte og snart forbundne med hinanden og sammenblandede paa den mest ubegribelige Maade. Undertiden danner Haaret en Mængde store Snoninger, hvis Ender er ordnet saaledes, at de frembringer en Tegning i Relief, der springer et Par Tommer frem. Det er Skik og Brug at trække Haaret ned paa Panden og omkring Ansigtet, saa at Ørerne aldeles skjules.

Fig. 1.

Fig. 2.

Fig. 3.

Mange af disse Frisurer prydes desuden af en Plade af Jærnblik eller Kobber, der er dekoreret med Huller og Gjennemskæringer, som danner vilkaarlig valgte Tegninger; enkelte af de mest elegante Damer bærer to Proptrækkere, som hænger ned hver fra sin Side af Ansigtet. Ordningen og Opsætningen af Haaret vexler paa de mest forskjellige Maader efter den enkeltes Smag, men saa forskjellige de end er, har de dog alle mere eller mindre Lighed med de Frisurer, som er fremstillede paa nedenstaaende Billeder. Noget af det mærkeligste er Frisuren, som er fremstillet i Fig. 3, hvor Haaret er flettet paa en særlig kunstig Maade, og hvor det Lag Fedt og Ler, som det er bedækket med, giver det Udseende af at være skaaren ud i en Træblok.

„Ak, du lieber Augustin, alles ist væk, væk, væk." Denne over hele Verden kjendte Vise skriver sig fra en Wiener-Folkesanger, den lystige Augustin, som levede i det 17de Aarhundrede, og allerede i sin Ungdom havde helliget sig til Musikens ædle Kunst. Med Sækkepiben under Armen og et Dusin Viser i Hovedet vandrede han paa Festdagene omkring i Forstæderne og de omliggende Byer. Hans Viser gjorde megen Lykke, og enkelte af dem var paa alles Læber. I Aaret 1679, da den store Pest rasede, faldt Augustin en Aften, da han var drukken, ned i en Grav uden for Burgthor i Wien. Graven var halv fuld af Lig af Folk, der var døde af Pesten. Alle hans Anstrængelser for at slippe op af Graven var forgjæves, og som sidste Udvej gav han sig til at synge: „Ak, du lieber Augustin" o. s. v. Nogle Postkarle hørte det og kom til og trak ham op. Han levede endnu 23 Aar og døde den 17de Februar 1702.

De hjemløse.

Tidsbillede fra det sextende Aarhundrede.

Ved Emanuel Henningsen.

(Fortsat.)

Den katolske Gejstlighed havde med Skræk set Oprøret i Byen og mente sig forpligtet til at gjøre sit til at besværge Stormen. Som Følge deraf udgik der fra Kirken St. Bavon ved Middagstid en pragtig Procession, bestaaende af Præster og Munke, som, ledsagede af Piber og Trommer og omgivne af bevæbnede, drog gjennem Byens Hovedgader, førende Helgenbilleder, Relikvier og en pragtfuld Statue af den hellige Jomfru med sig i højtideligt Optog. Tanken med dette Optog var at gyde Mod i den katolske Befolkning samtidig med, at man imponerede de oprørske Protestanter.

Men Resultatet svarede langt fra til Forventningen. Katolikkerne holdt sig inden for aflaasede Døre, og Pøbelen, som altid er rede, naar der er noget paa Færde, respekterede ikke de ærværdige Fædre med deres hellige Snurrepiberier. Spottegloser og alt andet end ærbødige Tilraab regnede ned over Præster og Munke, og hvad der var værre, kort efter regnede der ogsaa Stene ned over dem — som forvildede Faar flygtede Deltagerne i Processionen til alle Sider, forfulgte med Latter og Haansord.

Processionen.

Da den sidste af Processionen var forsvunden, hævede der sig et Raab, der som et Lyn foer fra den ene Ende af Byen til den anden: „Til Kirkerne . . . ned med Afgudsbillederne!“ Og dermed tog en Vandalisme uden Lige sin Begyndelse.

Vilde og ophidsede Pøbelhobe, væbnede med Øxer, Hammere, Køller og Stænger trængte ind i Byens Kirker — Gent talte den Gang et halvt hundrede saadanne —, sønderbrød de kostbare Maria=

billeder, rev de juvelbesatte Prydelser i Stumper og Stykker, kastede Malerierne ned fra Væggene, skar dem igjennem paa Kryds og tværs, slog de med prægtige sjældne Glasmalerier prydede Vinduer i Splinter og efterlod Bygningerne med tomme Vægge som et Billed paa Ødelæggelsens Vederstyggelighed.

Det var Begyndelsen til „Billedstormen", som i utrolig kort Tid bredte sig ud over hele Landet. Der fandtes næppe en By, som i Løbet af de følgende otte Dage undgik Ødelæggelsen. Utallige Kunstværker gik for stedse til Grunde, og mangfoldige Menneskelivs bedste Værker lagdes øde.

Da Protestanterne saa, hvorledes Pøbelen fiskede i rørt Vande, trak de sig tilbage fra Bevægelsen. De indsaa det umulige i med Magt at befri Herman Stryker, for hvis Skyld de havde grebet til Vaaben, og med sorgfuldt Hjærte brød de Lejren op uden for Byen og drog hver til sit.

Da Billedstormen var faret forbi, indtraadte der en meget naturlig Reaktion i Sindene, og den katolske Gejstlighed hævede atter Hovedet, støttende sig til Spaniernes Magt. Mangfoldige Mennesker blev fængslede, Undersøgelser blev indledede, og Straffe idømte. Blandt dem, der dømtes til at have deres Liv forbrudt, var Villiam Franck, Karl van Muler og Matrosen Jan Frieser, men da ingen af dem var at finde i Byen, udsattes der en Pris paa deres Hoved, og Stikbreve blev udsendt efter dem til alle Sider.

Fjorten Dage efter at Urolighederne i Gent var endte, havde en tæt sammenpakket Menneskemasse samlet sig oppe paa Torvet. Midt paa dette var der rammet en sex Alen høj Pæl ned i Stenbroen, og rundt om Pælen var der lagt Risbundter og Knipper af let brændbart Materiale, som var overgydt med Tjære. I nogen Afstand der fra stod der en Ring af fuldt væbnede Lanseknægte, som holdt Tilskuerne i Afstand.

Fra en af Sidegaderne, som førte fra Citadellet til Torvet, kom en Afdeling Lanseknægte gaaende med taktfaste Skridt, førende en munkeklædt Skikkelse med sig. Det var Herman Stryker, som førtes til Baalet.

En dæmpet Mumlen gik igjennem Folkemassen, da hans høje Skikkelse med det blege Ansigt kom til Syne, et Par Kvinder brød ud i en hulkende Graad og skyndte sig bort, medens Mændene harmfuldt knyttede Hænderne i magtesløs sorgfuld Vrede.

„Det er en Skjændsel, at sligt kan ske trods Lov og Ret," sagde en midaldrende Borgermand med en dyb Basstemme til sin Sidemand. „Havde jeg saa vist hundrede brave Geusere om mig, saa skulde dette Sørgespil ikke føres til Ende!"

„Her er vi magtesløse, Arnoldson," svarede den tiltalte med et Suk, „men jeg har det Haab, at der stunder lysere Tider til."

„Gud give det, min Ven!" sagde Arnoldson. „Hør, han synger! Han gaar som en brav Herrens Stridsmand i Døden. Lad os vise ham, at han er omgiven af Venner, som beder til Gud om at gjøre hans Pine kort og hans Opstandelse fuld af salig Glæde."

Med disse Ord istemte han den af Protestanterne vel kjendte Salme, hvis Melodi han havde hørt Munken synge. Hans kraftige Basstemme hævede sig op over Mængden og vakte Opmærksomhed, flere stemmede i med, og snart lød et Kor af mange hundrede Stemmer hen over Torvet. Den dødsdømtes Aasyn oplivedes, han steg uden Hjælp op paa de sammenstablede Risknipper, og medens Bøddelen bandt ham fast til Pælen, strakte han sine Hænder velsignende ud over Mængden. Højere og højere klang Salmens vemodige, klagende Toner, overdøvende Kvindernes Graad, Bøddelen og hans Medhjælpere stak Ild paa Brændet, det knitrede og bragede, Røgen steg op i tunge Skyer og skjulte for en Stund den døende. Da han atter kom til Syne, omgiven af Flammerne paa alle Sider, havde han foldet sine Hænder og vendt sit Ansigt op mod den lyse Sommerhimmel, der skyfri og blaa hvælvede sig for oven som et Protest mod den umenneskelige Grusomhed, der øvedes her nede. Atter kastedes der ny Brande paa Baalet, Flammerne og Røgen steg højt i Vejret, men højere steg Sangen fra den omgivende Folkeskare; den svang sig som en Bøn op for selve Guds Trone. En Time efter var Baalet kun rygende Emmer; en af Protestanternes ihærdige Høvdinger havde ophørt at leve.

Femte Kapitel.

Det var en smuk Sommeraften, da en indtagende ung Pige vandrede om i den store og smukke Have, som strakte sig bag den rige Kjøbmand Floris Francks anselige Hus i Antverpen. Hendes fine Ansigtstræk var af en fuldendt Skjønhed, hendes Øjne var mørke og straalende, og hver Bevægelse af hendes slanke formfuldendte Skikkelse fuld af Lethed og Ynde. Hendes rige guldvirkede Kjole, der sluttede tæt om hendes Skikkelse og fremhævede dens Skjønhed, var nedskaaren i Firkant for oven og lod en broderet Krave af det fineste Lærred, der om Halsen endte i en opstaaende Flip, komme til Syne. I en tynd Guldkjæde, der slyngede sig om hendes Hals, hang der en juvelbesat Medaillon af emailleret Guld ned paa hendes Bryst. I Øje-

blikket hvilede der et Udtryk af Tankefuldhed over hendes ungdommelige Aasyn, medens hun langsomt vandrede frem og tilbage i en skyggefuld Gang mellem to Rækker gamle frodige Lindetræer og mekanisk plukkede Bladene af den Rose, hun holdt i sin ene Haand.

En Lyd fra Havelaagen, der blev aabnet og lukket igjen, vakte den unge Pige op af sine Tanker, og hun gik med lette Skridt hen til Enden af kraftig formede Pande to Øjne, fulde af Ro og Viljestyrke, skinnede frem. Hans Gang var let og elastisk som en Mands, der er vant til at færdes meget til Fods, og den dannede derfor en egen Modsætning til hans Ledsagerindes, der var rokkende og usikker, som om hun var plaget med Ligtorne. Hendes Ansigt, der var gjennemfuret af Rynker, havde et ejendommeligt spændt Udtryk, som forraadte en urolig Aand, der ikke var fri for at

Paa Baalet.

Lindegangen for at se, hvem det var, der var traadt ind i Haven.

En midaldrende Mand og en Kvinde, der øjensynlig havde overskredet Livets Midsommer, kom langsomt gaaende ned ad Midtgangen. Manden, som var klædt som en af Datidens velhavende Borgere med bræmmet Kappe og en baretlignende Hovedbedækning, var høj og velbygget og havde et af Sol og Vind brunet Ansigt, under hvis høje og ligge i Strid med sig selv. Af og til kunde der tegne sig Haardhed deri, som om hun var kommen til at tænke paa et eller andet, der vakte Bitterhed til Live i hendes Sind, men kort efter kunde dette Udtryk saa atter give Plads for den Slaphed, der plejer at følge efter lidenskabelige aandelige Kampe.

Da den unge Pige saa disse to komme gaaende, ilede hun dem i Møde med opklaret Ansigt.

„Velkommen, Hr. van der Haase,“ udbrød hun og strakte den kommende en Haand i Møde, som trykkedes venlig. „De venter vist paa Fader, han kommer vistnok om kort Tid tilbage. Tror du ikke, Tante Filippa?“

„Han maa være her om et Øjeblik, hvad jeg ogsaa underrettede Hr. van der Haase om,“ svarede den ældre Dame. „Jeg har imidlertid Strygningen at passe . . . hvad bestiller vel de dovne Piger, meri klædte hende fortryllende, „men det bliver nok ellers ham, der kommer til at underholde mig, om ellers ikke Forholdet bliver vendt op og ned.“

„Ja, det faar I nu selv om,“ sagde Tante Filippa paa hendes mutte Maade.

Den fremmede fulgte med et halvt Smil de to Kvinders Samtale og gik med dem hen til en af Havebænkene, som stod i Skyggen af et gammelt Lindetræ. Her tog han Plads ved Siden af Nina

Under Linden.

naar jeg er borte? Det er ikke, som i mine unge Dage, da man kunde betro alt til Pigernes Omsorg og være vis paa, at alt Arbejdet var ryddet til Side, naar man kom igjen . . . Nej, nu om Stunder er det ikke saaledes, aa Gud, nej! Jeg mente derfor, du kunde underholde Hr. van der Haase, til din Fader kom, Nina.“

„Det vil jeg gjærne efter bedste Evne,“ tog den unge Pige til Orde med et Smil, hvis Skjæl- og begyndte en Samtale med hende om ligegyldige Ting. Tante Filippa blev endnu en kort Stund staaende hos dem; det lod til, at hun kun ugjærne lod dem ene, men Tanken om Strygningen lod hende ingen Ro, og efter faa Øjebliks Forløb fjærnede hun sig hurtig i Retning af Huset.

Næppe var hun forsvunden, før Nina udbrød: „Hvor er det kjedeligt, at Tante Filippa hænger saa fast ved den papistiske Lære og ikke kan

indse dens Vildfarelser! Jeg er næsten bange for, at hun har Mistanke til eder, ærværdige Fader, og aner, at der skjuler sig en af vor Tros ypperste Kæmper under Borgeren van der Haases Navn. Vidste hun, at I er Francis Junius selv, er jeg næsten bange for, at hun vilde fortælle det til sin Skriftefader."

„Din Tante er af det Slags Mennesker, som giver sig fuldt hen i Troen, Nina, og det kan man

Kjærlighed og Beundring af alle Protestantismens Tilhængere. Hans ihærdige Kamp mod Inkvisitionen, hans utrættelige Virksomhed og ubegrænsede Mod havde, i Forbindelse med hans vidunderlige Begavelse som Taler, omgivet ham og hans Gjerning med en Straaleglorie som en Helgens. Han var endnu ganske ung, da han blev kaldet fra Genf til at forestaa den hemmelige protestantiske Kirke i Antwerpen, og gjennem Aarene var han, som ingen

Reformatoren i Klosteret.

ikke dadle, om de end i deres Følelsers Lidenskab tager fejl af Sandheden. Faar hun en Gang Øjet op for denne, da vil hun bekjende den højt og lydelig, uden at skrækkes af den Fare, hun derved udsætter sig for . . . og jeg har det Haab, at den Tid en Gang vil oprinde."

„Gud give det," sagde Nina.

Manden ved hendes Side bar et Navn, hvis Klang gjenlød over hele Landet og nævnedes med

anden, bleven forfulgt af Inkvisitionen og dens Tilhængere, uden at det dog en eneste Gang var lykkedes hans Fjender at faa ham fat. De Æventyr, han under forskjellige Forklædninger havde oplevet, var utallige og gik fra Mund til Mund, gjørende hans Navn endnu mere anset og afholdt, thi det Mod, han havde udvist, i det han reddede sig ud af Faren, var lige saa storslaaet som den Arbejdskraft og Udholdenhed, hvormed han forvaltede sit

farefulde Embede. For ikke længe siden havde han, forklædt som Munk, besøgt et Katarinerkloster, hvor den berygtede Pater Reginus den Gang opholdt sig, og han havde i selve Refektoriet holdt en Prædiken for de forsamlede Munke, som næsten havde lammet dem med Skræk, thi det var det rene Gudsord, han forkyndte. Til sidst var Pater Reginus sprungen op med det Udraab: „Enten er I Francis Junius selv eller hans nærmeste Discipel!" og det var kun ved en hurtig Flugt lykkedes ham at undgaa at blive fængslet. Hans Evne til at gjøre sin Person ukjendelig ved alle Haande vel gjennemførte Forklædninger gjorde ham det muligt at vandre om paa Gaden ved høj lys Dag midt imellem Fjender, der vilde have anfaldet ham som vilde Dyr i samme Øjeblik, de havde gjenkjendt ham. I Floris Francks Hus var han saaledes for alle Ikke-Protestanter kun kjendt under Navnet van der Haase, og ingen af de uindviede anede i den adstadige Borgermand at se Protestantismens berømte Forkæmper Francis Junius.

Som han sad der ved Siden af den unge Pige og lod sit rolige Øje hvile paa hendes smukke Ansigt, medens hun fortalte ham, hvad nyt der var sket i Hjemmet, siden han sidst havde været Faderens Gjæst, var der dog en saa umiskjendelig Højhed udbredt over hans regelmæssige Træk, at selv den, der ikke vidste, hvem han var, maatte sige sig selv, at det næppe var et almindeligt dagligdags Menneske, der her havde sat sig til Hvile. Hele den unge Piges Maade at tiltale ham paa bar ogsaa, trods hendes naturlige Frimodighed, et Præg af hengiven Ærbødighed til Skue, som viste, at hun saa højt op til ham og nærede en ubegrænset Tillid til hans Dom.

Da de havde talt sammen en halv Times Tid, hørte Nina igjen Lyden af Havelaagen, og med Udraabet: „Der kommer Fader!" rejste hun sig hurtig op og løb den kommende i Møde. Det var en halvgammel Mand med graasprængt Skjæg og lokket, næsten hvidt Haar, der hang ham ned paa Kappekraven. Der var nogen Lighed til Stede mellem ham og Klokkespilleren, dog var Floris af en mere anselig Skikkelse, ligesom ogsaa hans Træk havde et ædlere og finere Præg. Man saa dog let, at han og Gerard maatte være nærbeslægtede.

„Velkommen hjem, Fader," sagde Nina, i det hun omfavnede ham og kyssede ham paa Panden, medens han klappede hende mildt paa Kinden. „Du ved vel, at Pastoren er her? Han er henne paa Bænken under Lindetræet. Hvis I vil blive her ude i Haven, skal jeg bringe eder et Bæger Vin og passe paa, at I kan tale uforstyrret med hinanden."

„Tak, det er vel betænkt af dig, mit Barn," svarede Kjøbmanden venlig. Nina styrede Vejen op til Huset, medens Floris Franck tog Retningen mod den anviste Bænk, og snart efter trykkede de to Mænd hinandens Hænder med en Hjærtelighed, der viste, at de begge var glade ved Mødet.

„Vi har længtes inderlig efter Dem i denne trange Tid, Hr. Pastor," tog Kjøbmanden til Orde, i det de begge satte sig til rette paa Havebænken. „Det har været Dage fulde af Frygt for os, disse Billedstormens Dage, da alle onde Lidenskaber syntes at være slupne løs. De har vel hørt, hvorledes det er gaaet til her i Kirkerne? Den prægtige Kathedralkirke staar som et Billede paa Ødelæggelse med nøgne Mure, alle dens uskatterlige Kunstværker er ødelagte, og i de andre Kirker staar det ikke bedre til."

„Man har allerede underrettet mig derom," svarede Junius. „Den samme Billedstorm er gaaet over Landet og har efterladt Ruiner alle Vegne. Det har gjort mig ondt, at det er saaledes, ikke blot for de Kunstværkers Skyld, som for stedse er gaaede tabte, og som, fraset den afguderiske Dyrkelse, der blev dem vist, fortjente at bevares for Efterverdenen, men ogsaa fordi vore Fjender ved Billedstormen har faaet grundet Anledning til ny Forfølgelser mod vore Trosbrødre. Jeg hørte i Gaar, at man i Gent har fængslet Herman Stryker — han vil blive en ny Martyr for vor Tro, thi hans Dom er jo, ligesom min, for længe siden fældet, og Inkvisitionen vil næppe efter de sidste Begivenheder vise større Skaansel end hidtil. End videre hørte jeg — og det bedrøver mig at fortælle Dem det — at Deres Broder og hans Datter skal være fængslet."

„Min Broder!" udbrød Kjøbmanden i en Tone, fuld af Sorg og Skræk. „Min stakkels gamle Gerard! Hvad kan han have forbrudt . . . dog, hvad siger jeg, i disse Tider behøver man jo kun at søge Sandheden for strax at blive dømt som Forbryder . . . Jeg vil endnu i Morgen rejse til Gent og gjøre alt for at redde ham og hans Barn . . . des værre, jeg har alt for længe glemt, hvad jeg var dem skyldig."

„Jeg ventede, at De vilde tage denne Beslutning," sagde Junius, „og jeg kan ikke andet end billige den. Maaske har Rygtet ogsaa overdrevet eller vel endog forvexlet hans Navn med et andet, i hvert Fald er der jo en Mulighed for, at De kan være ham til Nytte. Men tys! der kommer Deres Datter; lad hende foreløbig være ukjendt med Sagen, indtil der er mere Visshed for den. Hun sad her, før De kom, og fortalte, med hvilken Glæde hun ventede Besøg af sin Onkel og Kusine."

I dette Øjeblik kom Nina til Syne, bærende paa en Bakke, hvorpaa der stod en Sølv-Vinkande

og to fint udarbejdede Bægere af samme Metal. Hun flyttede et lille Havebord hen til Bænken, satte Kanden og Bægrene til rette derpaa og fjærnede sig derefter igjen for ikke at forstyrre de fortrolige Meddelelser, hendes Fader og hans Gjæst havde at gjøre hinanden.

(Fortsættes).

Blodvidnerne.

Ved Jørgen Stub.

Næppe havde Jesus, der selv blev det første store Blodvidne for sin hellige Lære, forladt sin lille Discipelskare, før de Varsler, hvormed han havde forudsagt sine troende Venners Forfølgelser og Mishandling, begyndte at gaa i Opfyldelse. Stefanus segnede under Bødlernes Stenkast, og Apostlene faldt alle for Blodommen, maaske en undtagen. Og efterhaanden som den kristne Menighed udbredtes og fæstnedes, blev Forfølgelserne mod dem hæftigere og hæftigere. De første tre hundrede Aar af Kirkens Historie er plettet med Blod paa næsten ethvert Blad; men vidunderligt er det ved Siden af alle disse skrækkelige Blodomme at lægge Mærke til, hvorledes Herrens Løfte om at være med sine alle Dage tilfulde stadfæstedes netop i hine Forfølgelsens Tider, i det han ikke alene gav sine Venner Mod og Kraft til at lide, men samtidig sørgede for, at hans Rige udbredtes Dag for Dag, trods Verdens Had og Forfølgelse.

Kristi Rige var „ikke af denne Verden," og dog var der intet, som Verden mere trængte til og ubevidst sukkede efter end netop dette Rige. Det skulde bringe Folkene den Kraft og Fornyelse, som de saa haardt trængte til. Fra først af udbredtes det næsten umærkeligt; dog da Aanden i de kristnes Samfund var stik modsat Romeraanden, maatte det komme til en Kamp mellem de romerske Magthavere og den kristne Menighed; men medens denne sidste brugte Aandens Sværd, anvendte de romerske Tyranner som sædvanlig Haandens blodige Glavind. Under Kejser Nero begyndte Forfølgelserne. Denne grumme Tyran, der stak Rom i Brand for at fryde sig over det mægtige Flammehav, skød Skylden for sin egen Udaad paa de kristne og begyndte at forfølge dem paa det skrækkeligste. Nogle blev indsyede i Dyrehuder og derefter sønderrevne af glubende Hunde, andre blev oversmurte med Tjære og dømte til at brænde som Fakler i Kejserens Lysthaver og under Væddeløbene, atter andre blev korsfæstede eller ophængte ved Hagen paa spidse Kroge o. s. v. Det er rædselsfuldt at tænke paa, med hvilken Opfindsomhed man baade den Gang og senere forstod at udtænke ny kvalfulde Dødsmaader for de kristne. At Nero selv maatte ende sit Liv under forfærdelige Samvittighedskvaler og som fortvivlet Selvmorder (Aar 68), var kun en daarlig Trøst for de efterlevende kristne; men disse søgte heller ikke deres Trøst her nede men paa højere Steder, og den Herre, som havde givet deres Brødre og Søstre Kraft til at lide Døden uden Angest og Vaklen, gav de efterlevende Mod til at gaa Fremtiden i Møde med Lovsangens Toner paa Læberne.

Under Kejser Domitian (81—96) begyndte den anden store Kristenforfølgelse, i hvilken ogsaa Evangelisterne Markus og Lukas samt Pavli Lærling, Timotheus, maatte ofre Livet. Dog har denne Forfølgelse næppe været saa omfattende som den første. Værre blev det under Kejser Trajan, der dog havde Ord for at være en af Roms dygtigste Kejsere. Han udgav Aar 99 en formelig Lov, hvorefter de kristnes Samfund blev adsplittede og de enkelte Medlemmer forfulgte. En af hans Landshøvdinge, Plinius den yngre, lagde to kristne Kvinder paa Pinebænken for at faa dem til at aabenbare deres Tros Hemmeligheder; thi baade han og mange andre hedenske Magthavere mente, at den kristne Tro eller „Overtro", som de kaldte den, maatte være grundet paa frygtelige Hemmeligheder, som dens Dyrkere ikke vilde frem med. Han fik dog ikke af de to nævnte Kvinder, eller af de andre ulykkelige, som han paa lignende Maade mishandlede, bragt anden Oplysning for Dagen, end at de kristne samledes paa en bestemt Dag hver Uge, sang Salmer og bad til Kristus „som til en Gud", samt lovede edelig ikke at gjøre ondt, hvorefter de samledes om Aftenen til et tarveligt Maaltid. Den taabelige „Overtro", der laa bag alt dette, burde udryddes, mente baade Plinius og Kejseren, saa meget mere, som den hedenske Gudsdyrkelse tabte i Anseelse og forsømtes af Romerne, samtidig med at Kristendommen vandt Fremgang. De kristne vidnede desuden nok saa frimodig om deres Troes Fortrin og om Hedenskabets Løgn og Mørke, ja forudsagde endog Romerrigets og hele Verdens Undergang. Fortjente disse frække „Gudsfornægtere" og Oprørere mod Statsreligionen ikke at forfølges og udryddes? Det er forunderligt, hvorledes de vantro baade den Gang og senere oprørtes af den Mildhed og Kjærlighed, som er Kristendommens Særkjende. Alt, hvad man hørte om de kristne, blev fordrejet og udlagt paa aller værste Maade. Man fortalte saaledes, at deres Sammenkomster om Søndagen gik ud paa Sammensværgelser mod Staten; endvidere, at de kristne Mænd og Kvinder ved deres hemmelige Møder gjorde sig skyldige i Uterlighed og afskens

liderlig Færd, ja man gik endog saa vidt, at man beskyldte dem for, at de ved deres saakaldte Kjærlighedsmaaltider, ved hvilke de nød Nadverens Sakramente i Forening, ofrede og aad deres egne spæde Børn. Men disse Beskyldninger, der æggede den offentlige Mening imod de kristne, bidrog dog ogsaa til, at mange af Nysgjerrighed eller i Sandhedens Interesse gjorde sig Umage for at lære at kjende de kristne paa nært Hold, hvorved de blev grebne af deres Tro.

Det vilde blive for vidtløftigt her at komme nærmere ind paa de ti større Forfølgelser, som Historien fra de første tre Aarhundreder melder om. Desuden har den ene Forfølgelse en des værre kun alt for sørgelig Lighed med den anden, om end deres Karakter var mer eller mindre grum. Vi vil oprulle et enkelt Billede fra Martyrtiden for at give Læserne et lille Begreb om de romerske Herskeres gruopvækkende Fremfærd mod de kristne, samt tillige et Begreb om disses vidunderlige Trosmod og Kraft til sidste Aandedrag.

I Smyrna i Lille-Asien levede den berømte ældgamle Biskop Polykarp, der var en Dicipel af Apostlen Johannes. Han blev anset for at være den ypperste af alle kristne i Østerlandene paa sin Tid, og selv i Vesten var han højt æret for sin inderlige Tro og Gudsfrygt. I Aaret 167 begyndte der en frygtelig Trængselstid for hans Menighed, og Polykarp blev omsider selv slæbt for Landshøvdingen. Man søgte at overtale den gamle til at ofre til de hedenske Guder og kalde Kejseren „vor Herre". „Tænk paa din høje Alder," sagde Landshøvdingen, „sig blot: Bort med de ugudelige (de kristne)!" Da raabte Polykarp, i det han vendte sig mod den blodtørstige Hedningeskare, som var stimlet sammen: „Bort med de ugudelige!" Men man skjønnede nok, at han havde lagt en anden Mening i Ordene, end han maatte, og man begyndte paa ny at trænge ind paa ham. „Sværg, saa vil jeg lade dig gaa," sagde Dommeren, „sig blot noget ondt om Kristus!" Men Polykarp svarede: „Nu har jeg tjent Kristus i 86 Aar, og aldrig har han gjort mig andet end godt; hvor kan jeg da tale ondt om ham, min Herre og Frelser!" Dommeren vedblev at trænge ind paa ham, for at faa ham til at sværge ved „Kejserens Skytsaand"; men Polykarp sagde nu rent ud: „Jeg er en kristen, og hvis du ønsker at lære Kristendommen at kjende, saa skal jeg efterkomme dit Ønske." „Jeg har Rovdyr i Baghaanden," sagde Dommeren, „og hvis du ikke besinder dig, kaster jeg dig for dem." „Lad dem kun komme," svarede den gamle, „jeg gaar fra det onde og over til Retfærdighed." „Siden du ikke frygter Dyrene, saa lader jeg Baalet tænde for dig," sagde nu Landshøvdingen. „Baalet!" udbrød Polykarp, „det brænder kun en stakket Stund; men du lod nok være med at true med Baalet, dersom du kjendte den Fortærelsens Ild, som paa Dommedag venter de ugudelige; — dog, hvorfor tøver du, gjør kun, hvad du tykkes bedst!" Da lod Dommeren udraabe tre Gange: „Polykarp har tilstaaet, at han er en kristen!" Disse Ord vakte et forfærdeligt Røre i Forsamlingen; nogle vilde strax have hidset en glubende Løve paa ham; men da det ikke kunde ske, raabte alle som med en Mund: „Brænd ham, brænd ham!" Polykarps Aasyn lyste med en Ro, og salig Glæde, som forfærdede Landshøvdingen, og frejdig gik den graahærdede Biskop til Retterstedet, hvor han selv afførte sig sine Klæder. Bødlerne vilde efter sædvanlig Skik nagle ham fast til Brændestablen, men han sagde: „Lad kun være; den Herre, jeg tror paa, vil nok give mig Kraft til at blive rolig paa Baalet." Man nøjedes da med at binde hans Hænder paa Ryggen. „Herre almægtige Gud," bad han derpaa, „Fader til Jesus Kristus, din elskelige, velsignede Søn — dig takker jeg, fordi du har agtet mig værdig til at lide dette!" Han fortsatte med Bøn og Lovprisning en Stund, derefter blev Brændestablen, paa hvilken han selv havde sat sig, antændt, og Luerne slog op over hans Hoved; men der fortælles, at de dannede ligesom en Hvælving over ham uden at røre eller skade ham, og fra Ilden udgik samtidig en Vellugt som af den herligste Røgelse. Hans Legeme blev imidlertid nu gjennemstukket med et Spyd, og Blodet flød saa rigelig ud af Saaret, fortælles der, at Baalet slukkedes. Saaledes endte den gamle Troshelt sit Liv her nede.

Vel lod en Del af de kristne, hvis Tro ikke var stærk nok til at overvinde Pinslerne, sig friste til Frafald, men ikke des mindre øgedes Menighedens Tal efter hver ny Forfølgelse. For ikke at tirre Magthaverne eller selv give Anledning til Forfølgelse, holdt de kristne deres Sammenkomster hemmelige, i det de samledes i Huler og underjordiske Gange, hvor de uforstyrret af Verden kunde dyrke deres Gud ved Bøn og Lovsang og ved Nadverens Nydelse. Under Staden Rom strækker sig milelange Klippehuler, de saakaldte Katakomber, til hvilke den romerske Menighed søgte Tilflugt i Trængselstiderne. Oprindelig blev disse underjordiske Gange brugt af de kristne til Begravelsespladser for henfarne Brødre og Søstre, og endnu den Dag i Dag ses i disse labyrintiske Ganges retvinklede Sidevægge indhugne Gravkamre med Indskrifter over de afdøde, som her fandt deres Hvilested. Ligets Ansigt vendtes imod Øst, hvor fra man ventede Opstandelsesraabet, og en Stenflise blev efter Jordefærden muret for Aabningen for at dække den kjære afdødes Levninger. Her nede mellem hensmuldrende

De første kristnes hemmelige Gudstjeneste.

Lig holdt de kristne deres hemmelige Møder. Til Brug ved gudstjenstlige Sammenkomster var der forøvrigt udhugget rummelige Sale, hvis Vægge og Loft var prydede med Malerier over bibelske Emner.

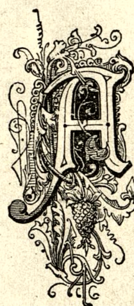
Paa Billedet, som ledsager disse Linjer, ses en lille Skare troende Mænd, Kvinder og Børn forsamlede til Gudstjeneste i et aabent Stenbrud. Medens Ordets Forkynder løfter sine Hænder til Bøn, og Skaren ydmyg bøjer sig og lytter til hans Ord, ligger en Broder paa Udkig oven for Hulen for at sikre Forsamlingen mod Overrumpling af ildesindede Fjender. Mærker han det mindste Tegn til Fare, giver han øjeblikkelig sine Troesfæller Underretning derom, for at de i betimelig Tid kan sprede sig og ubemærket vende tilbage til Hjemmet.

Under Kejser Gallienus (259—68) blev Kristendommen lovlig Religion i Romerriget, men det var kun som et kort Havblik før den forfærdelige Forfølgelsesstorm, som atter udbrød under Kejser Diokletian. Atter kom de blodtørstige Bødler i Virksomhed, atter blussede Baalene trindt om i det romerske Rige. „Havde jeg hundrede Tunger og Munde," skriver en samtidig, „og en Røst med Malmets Klang, jeg vilde dog umulig kunne skildre al den Kval, de retfærdige blev undergivne." Døden, som ellers er Menneskenes Skræk, blev de kristne en forønsket Udløsning fra Pinslerne. Skarevis slæbte man Mænd og Kvinder til Pinebænken, sønderflængede deres Legemer, piskede dem med Svøber og knuste dem under Skruestokken, stak spidse Syle op under Neglene, sejpinede Kroppene ved at lade dem brændes over en langsom Ild og saaledes videre i det uendelige. Men omsider fremstod den Hersker, som skulde blive den kristne Troes Forsvarer, og som skulde give Tiden et forandret Udseende i det hele, nemlig Konstantin den store, der blev Eneherre i det romerske Rige Aar 323. Maaske var det mere af Politik end af Tro, at han gjorde Kristendommen til Statsreligion; men saa meget er vist, at han tog de kristne varmt i Forsvar og begunstigede dem ved sine Love frem for Hedningerne, hvorfor ogsaa Kirkefaderen Evsebius hæver ham til Skyerne. Forøvrigt var det nok en meget tvivlsom Vinding for Kirken, at Konstantin satte sit Statssegl paa den; thi det blev nu en Modesag at være kristen; mange strømmede til og lod sig døbe uden at føle sig drevne af Aandens Trang, og paa samme Tid kølnedes den vidunderlige Kjærlighed, som havde knyttet de troende sammen under Trængselstiderne. Kristi Rige, som ikke er af denne Verden, stod ikke længere som den uovervindelige Stormagt, med alle Verdensstormene rettede imod sig, og Menighedens ildfulde Tro og brændende Kjærlighed tabte efterhaanden en Del af sin Inderlighed og aabnede Plads for Kjætterstridigheder og verdslig Indblanding; men Kirkens Herre maa have haft sin kjærlige og vise Hensigt med at skabe ny udvortes Vilkaar for sit Rige, og de efterfølgende Slægter maa i hvert Fald love og prise ham for, at han har forskaanet dem for en Gjentagelse af hine grænseløse Lidelser, som Kirkens Historie fra de første tre Aarhundreder vidner om.

I Svejts.

Rejsebilleder af Zakarias Nielsen.

I. Vandfaldet ved Schaffhausen.

Altsaa nu i Svejts, altsaa nu i det herlige Klippeland med de hvide Alpetoppe, med de glimrende Isbræer og med de smilende blaagrønne Søer, — Landet med det kraftige, frihedselskende Folk, Vilhelm Tells og Arnold Winkelrieds Land! Ja, rundt om os breder Nordsvejts sin bølgende Natur med Skove, grønne Enge og nøgne Højder. Hist ligger Schaffhausen med det berømte Vandfald, som vi alt fra Barnealderen kjender fra Geografien. Nu skal vi træde det nær og se det — ikke gjennem Fantasiens Glas, men i dets uforfalskede storartede Virkelighed.

Schaffhausen er, som bekjendt, Svejts's nordligste By, liggende umiddelbart op til Rhinen, hvis Vande her spille i det dejligste blaagrønne Farveskjær, der tager sig ganske anderledes frisk ud end den blakkede Farve, Floden har i Rhinpreussen. I øvrigt maa Flodens Vande, der her, ligesom i sydlige Egne, strømmer frem med rolig, men uimodstaaelig Kraft, trælle tidlig og silde for driftige Borgere, navnlig ved at drive Møller og Fabrikker af forskjellig Slags. Langs med Bredden findes en Række mægtige Turbiner, der tilsammen virker med mange tusend Hestes Kraft, og som ved Hjælp af Tandhjul, Axer og Remme driver de umiddelbart op til Bredden staaende Bomulds- og Staalvarefabrikker. Paa en Højde ved Byens vestre Side knejser en gammel Fæstning med 10 Alen tykke Mure og bombefaste Hvælvinger, og ved Byens modsatte Ende findes i et lille Parkanlæg et smukt Sandstensbillede af den berømte Historiker Johannes von Müller, der blev født her i Byen 1752. Mange af Byens Huse er paa hele Forsiden prydet med store gammeldags Malerier, der forestiller forskjellige historiske Begivenheder, og over flere af Byens offentlige Brønde findes ældgamle Vandværker med ejendommelige Stenforsiringer og med en knejsende Ridderskikkelse paa Toppen.

Vandfaldet ved Schaffhausen, eller egentlig ved Laufen, et gammelt Slot paa Toppen af en høj Klippe en halv Mils Vej fra Byen, optager hele Rhinens Brede og er ved sine skummende Vandmasser overordentlig storartet og skjønt. Fra en Pavillon ved det omtalte Slot ser man dybt nede Flodvandet strømme forholdsvis rolig hen imod den første Affats paa Flodsengens bratte Skraaning, for derpaa pludselig at blive spaltet og oprevet af tusende fremstaaende Klippespidser i Flodbunden og med rivende Fart draget ned over Faldet. Forbitrede over at være styrtede i dette uanede Dyb, rejser Vandmasserne sig i skummende Flager og krummer sig op imod Affatsen, men styrter i samme Nu ned i et Dyb, hvor de kløves og knuses af ny fremstaaende Klippestykker, skydes opad og til Siderne i store Skumhvirvler og i Millioner fine Draaber, spillende paa Kryds og tværs i Luften. Med ustandselig Fart vælter Vandmasserne saaledes videre over det ene skjulte Klippetrin efter det andet, indtil de omsider naar ned til den jævne Flodseng, hvor de, brølende af Raseri over de forræderske Faldgruber, som Flodguden havde opstillet for dem, atter samler sig og skynder sig bort med en harmfuld Mumlen.

Midt i Floden, nær Skraaningens Fod, staar et Par anselige Klippeblokke, af hvilke den ene er bevoxet med Buske og Vedbend og forsynet med et lille rundt Bliktag, der som en Solskjærm hvælver sig over Klippespidsen. Hvor har det været muligt for noget Menneske at komme ud paa Klippen med dette Jærntag? spørger man uvilkaarlig. Hvor har nogen dødelig turdet trodse de vilde Vandmasser, der sprøjter helt op over Klippens Top? Og dog — se, der nede til venstre for Faldet trænger en Baad med fire Personer sig frem mod den rivende Strøm, øjensynlig med den formastelige Hensigt at gaa midt ind i Faldet for at naa Klippen. Du gode Gud, hvad bliver der af disse Mennesker, naar den skrøbelige Jolle naar midt ind i de knusende Brændinger? Et Nu — og Baaden vil være hvirvlet i Dybet og knust paa Klippesiderne. Se, hvor den vugger og svinger mellem de hvide Bræmme, medens Rorkarlen med Anspændelsen af al sin Kraft tvinger den fremad mod Klippen. For hvert Aaretag glider Baaden et lille Skub frem, men i næste Nu river Strømmen den omtrent lige saa langt tilbage. Hurtig, hurtig hvirvler Aarerne i Luften, ompiskede af Skum og Sprøjt. Nu er Baaden helt skjult mellem Brændingerne, der kommer den atter frem som en svømmende Hund efter en Dukkert. Saa! nu griber Strømmen fat i Forstavnen, svinger den med et rasende Tag til Siden . . . store Gud, Baaden er borte, hvirvlet i . . . nej, der dukker den atter frem, borende Stavnen ind i ny Skumbjærge! Ak, men det værste Stykke er endnu tilbage — de optaarnede Vandmassers rasende Malstrøm inde ved Klippefoden. Vil Baaden ogsaa uskadt kunne bore sig gjennem den?

„Der maa vi over," siger min Rejsefælle smilende. — „Nej Tak, min Bro'er, jeg skal dog ikke have noget af som disse gale Englændere — eller hvad det er for Folk — at styrte mig i den mest øjensynlige Livsfare, blot for siden at kunne rose mig af at have sat Foden paa Vandfaldets Klippespids." Det lod imidlertid til, at min rejsevante Ven mente sit Forslag alvorlig. Gjennem Vandfaldets øredøvende Larm hørte jeg ham raabe noget om, at Faren ikke var saa stor, som den syntes her oppefra. „Nu vel, har du Lyst til at dele Skæbne med de to ulykkelige Engelskmænd, som for en Del Aar tilbage druknede her, saa værs'artig — jeg gaar ikke med."

Halvt skjult som mellem fygende Snedriver, havde Baaden imidlertid trængt sig nærmere og nærmere mod Maalet. Se, hvor den gynger og krænger som i en forrygende Storm! Nu maa det afgjørende Øjeblik komme. Folkene ryster Kapperne, stryger Skummet af Haaret og synes at forberede sig paa en sidste Dyst med det rasende Element. Baaden stikker Stavnen i Vejret for derpaa i næste Nu at jage den ned i Skummet, Vanddampene indhyller den som i et halvt gjennemsigtigt Slør, en fremvæltende Bølgemasse skjuler den . . . nu . . .! nej, Gud være lovet, de er frelste! En Mand springer i Land haler Baaden ind og fortøjer den, og det øvrige Selskab springer ind paa Trappetrinene. En for en stiger de op ad Klippesiden, og faa Minutter efter komme de alle til Syne paa Toppen, hvorfra de skuer ud over Faldet med tilsyneladende stolt Glæde over at have trodset Faren for at nyde et henrivende Skue. Nu vel, det henrivende Skue er jer vel undt; men gid I forvovne Galninge var levende ovre paa den anden Side igjen.

Fra Slottets Pavillon kan man stige ned ad Klippen til forskjellige andre Udsigtspunkter. Fra et Bræddeskur helt nede ved Floden ser man saa at sige midt ind i Faldet. Her fra set synes Vandmasserne at vælte sig lige ind mod en, oversprøjtende Taget og kastende en Plaskregn ind gjennem de aabne Udsigtsrum paa Skurets Sider. Man gyser næsten ved at se de skumpiskede Kæmpemasser rulle ned ad Skraaningen og ved at høre den uophørlige Larm, de foraarsager; men Solstraalernes Spillen paa det snehvide Skum, og Regnbueglansen, som farver den over Faldet hvilende Taage, virker samtidig saa løftende paa ens

Vandfaldet ved Schaffhausen.

Sind, at man føler Hjærtet sitre af Beundring, af ophøjet Begejstring.

Snart drog vi over til Flodens modsatte Bred. Der fra tog Baadfarten ud til Klipperne sig ikke slet saa forrykt ud som oppe fra Slottets Pavillon. I Virkeligheden var Farten heller ikke forbunden med stor Fare, naar man da selv viste lidt Forsigtighed. „Værs'artig, har Herrerne Lyst til en Tur der over?" sagde en lurvetklædt Rorkarl, der netop var færdig til at afgaa. Et Par tyske Lærere kom i det samme til, og efter at Karlen havde gjort et forgjæves Forsøg paa at lette vore Lommer for det dobbelte af, hvad Turen tarifmæssig koster, steg vi alle i Baaden, — jeg unægtelig med en spændende Følelse, der ikke havde det mindste med Dødsforagt at gjøre. En anden Karl sprang ned bag i Baaden, tog Aarerne og begyndte at ro, medens den førstnævnte stod i Forstavnen og styrede med en bredbladet Aare. Snart vare vi naaede ud i Strømmen, Vanddraaberne begyndte at piske os om Ørene, og foran os slog den kogende Malstrøm hele Flager af Skum i Vejret. „Her er Regnkapper, mine Herrer, værs'artig," sagde Styrmanden, — naturligvis atter med Tanken henvendt paa et Extragreb i vore Pengepunge. „Tak, behøves ikke," svarede en af Tyskerne mut. — „Kan aldeles ikke undværes, bliver pjaskvaade." — „Vi skal ingen ha'!" lød Svaret kort og bestemt fra min Rejsefælle. Fyren bed Tænderne sammen og gjorde uvilkaarlig et lille Nik, som om han vilde sige: „Ja, ja, vil I ikke flaas, skal I, saa sandt som jeg staar for Styret her, faa dyppet jer, mine Herskaber." Da vi naaede ud i den værste Brænding, hvor det hvidsydende Vand sprøjtede os højt over Hovederne, drejede han med et rask Tag Baaden lidt til Siden, hvorved en fremvæltende Bølgemasse slog ind over „Herskaberne" og overdængede særlig Tyskerne saaledes, at de mer eller mindre lignede druknede Mus. Især blev den førnævnte Tysker, der sad Styrmanden nærmest, i den Grad syltet ind i Skum og Vand, at der ikke blev en tør Trævl tilbage paa Kroppen af ham. Karlen, der ved en rask Snoning selv havde forstaaet at undgaa Styrtebadet, drejede Hovedet om og udbrød med uforlignelig kjærlig Deltagelse: „Aa, blev De vaad?" hvorefter han igjen skyndsomst drejede omkring, gjemte Hovedet nede mellem Skuldrene og fortsatte med oppustede Kinder og en vis klukkende Nikken sit travle Arbejde. „Ja, ich bin naß — sehr naß," sagde Tyskeren, henvendt til os andre; „men jeg har heldigvis en tør Dragt hjemme paa Hotellet . . . den Slyngel!"

Fra Landgangsstedet var der i Klippen indhugget en Trappegang, der snoede sig mellem friske, dugvaade Buske op til Toppen. Skjærmen, som ovre fra Slottet ikke tog sig større ud end en almindelig Solskjærm, viste sig nu at være saa stor, at en halv Snes Mand magelig kunde staa i Tørvejr under den. Et mere storartet og højtideligt Naturoptrin end det, man her oppe fra er Vidne til, finder man ikke mange Steder i Evropa. Rundt om sig ser man de hvide Vandmasser rejse sig som i indbyrdes Berserkerkamp under Nedstyrtningen. Larmen er saa rystende, at Luften bævrer omkring en, ja selv Klippen under ens Fødder skjælver ved den nedstyrtede Strøms Stormløb mod dens Granitfod. Den forreste Klippe, der er utilgængelig for Mennesker, er i den Grad underhulet ved Strømmens evindelige Gnidning, at den luder langt for over og truer med Nedstyrtning. Skummet flyver som hvide Sommerfugle i Luften, Vanddraaber med de dejligste Farvespejlinger springer omkring Klipperne som fra tusende Fontæner, store snehvide Skyer trækker langsomt hen over Faldet, medens dobbelte Regnbuer danner sig under ens Fødder og synes at flytte sig, for hvert Skridt man gjør. Og medens Naturen rører sine Kræfter med utæmmet Vælde her ude, staar Lysthaver og Skove paa begge Sider af Faldet og smiler rolig i Sollyset, forfriskede af de fra Faldet opstigende Vanddampe. Det rødhvide Forbundsflag, lig Dannebrog, vajer mellem de grønne Træer, Dampvognen ruller langs Kysten, pyntede rejsende færdes glade rundt om, Lystbaade glider hurtig ned ad Strømmen, hvide Lommetørklæder vifter i Luften som Signaler fra Baad til Baad — alt synes som i Æventyrverdenen at forene sig om at gjøre Dagen festlig og skjøn.

Harpen i Farm Namore.

Et irlandsk Sagn.

a det stærke, haarde
Englands Sønner
kuede med Sværd
det grønne Erin,
blev den skjønneste af Landets Døtre,
blev Ginevra, Dronningen af Munster,
overgivet Gavaston, Tyrannen.
I Namores Slot hun var som Gidsel
for det undertrykte Folk, der sukked.

Ene skaanet af den grumme Herre,
Vidne til hans Vold mod Irlands Sønner,
bar hun, Enke efter Erins Frihed,
alles Smerte i sit ædle Hjærte.

Hvorfor standser nu den skjønne Dronning?
Hvorfor iler hun ej hjem til Slottet,
da hun, fulgt af Engelskmandens Svende,
efter Dagens Jagt tilbage vender.
Nær hun Hjemmet er, og nær er Natten,
hvorfor standser ligefuldt Ginevra?
Sang hun hørte tone hist fra Bakken,
vemodsfuld den klang med kjendte Toner,
og hun ser den djærve nu og taler:

„Hvem er du, som end tør løfte Røsten?
Ved du ej, at siden Irlands sidste
hundred Skjalde blødte hist paa Valen,
Harpeleg og Sang blev strængt forbuden?
Disse Toner, som gav Kraft i Armen,
Mod i Striden, Trøst i Undergangen,
blev for stedse fra vor Ø forviste.
Vore gyldne Harper sloges sønder;
thi hvor Ord og Toner er i Frihed,
Armen sig mod Vold og Uret løfter;
kun i Tavshed kan man bære Lænker.
Hvem er du, som daarlig trodser Loven?"

Uden Frygt gjenmæled unge Sanger:
„Alpin er jeg, Søn af Lewellyn, Skjalden,
af en Æt, hvis Mænd i mange Slægter
maatte dø, o Dronning, eller sjunge!"

Spurgte da med Vemod Erins Stolthed:
„Kalder du vel Sang din bløde Klage?"
Men den unge Sanger sagde stille:
„Døm mig ikke, skjønne Herskerinde,
Skjald jeg er, men Skjalden, naar han lider,
synger ej, som det af Kvinden yndes,
tier ej, som det af Manden fordres;
tolke maa han alles dybe Smerte,
men hans Toner præges maa af Skjønhed."

Munsters Dronning rørtes dybt og spurgte:
„Kan jeg fattige dit Hjærte glæde?"

„Hundred Aftner har jeg søgt Ginevra" —
sagde Ynglingen med Haab i Øjet —
„for at bede hende med sin Forbøn
skaffe mig min rige Arv i Hænde."

„Men din Fader, Yngling, ejed kun sin Harpe!"

„Var, o Dronning, han ved den da fattig?
Erins Harper myrdedes ved Kindar,
kun ej denne! Ene, som et Minde
om vor Storhed, fik den Lov at leve,
men et usselt Liv — thi den er fangen!
Hist i Slottets Taarn den stolte hænger
stum, thi Erins Heltemod og Frihed
kan den ikke længer nu besynge!"

Og Ginevra kvalte tunge Sukke,
smilte mildt og sagde: „Følg mig, Broder!"

Langsomt Skaren rykked frem ad Vejen
drog saa ind i Skovens mørke Skygger;
alt var tyst og stille nu der inde.
Ej som fordum saa man Landets Piger,
smykkede med Søens hvide Roser,
svinge sig i Dans om graanet Barde,
mens han sad paa Højens Top med Harpen,
talende med Skyggerne bag Skyen,
medens Maanen græd i henrykt Tavshed
Sølvertaarer, og Johannesormen
lyste som en Funke op fra Tuen,
troende sig uset i sin Glæde.
Ej som før den tankefulde Yngling
drak af Tonerne om Fædres Minde
Styrke for sit Haab, og ingen Konge
delte Kranse ud for Daad og Skjønhed.
Stumt var alt, hvad Dronningen og Skjalden
elskede i Barndoms glade Dage,
ikkun Vindens Suk gik gjennem Skoven,
Hjærtets Suk med Vold var underkuet,
og dets Følelser var dybt i Brystet
blevne som i Graven sluttet inde.
Hør, da klinger dæmpet i det fjærne
Toner, hjemlige, om end kun spæde.
Det var Droslens Røst. Den vidste ikke,
at nu Erins Frihed længst var svunden,
ikke heller, at dens Sang var Oprør,
saa blot Solens Guld paa Skovens Toppe,
saa, at Havet rødmede, og langsomt
Bølgen efter tusend Miles Vandring
brast i Graad mod Kystens haarde Klipper,
tyktes end, at alt var frit og herligt,
lukked syngende sit klare Øje.
Og de unges Blik i Vemod mødtes.

Da de kom til Bjærget, der hvor Slottet
løfter sine Taarne, lig to Arme
i Fortvivlelse strakt op mod Vesten,
hvor de fries Land end ej var fundet,
og hvor Havet, brusende mod Klippen,
sang med hver en Draabes Lyd om Frihed,
Lys fra alle Vindver lystigt skinned,
Skarer saas af Tjenere og Heste,
og ved Slottets Port med prægtigt Følge

stod en jærnklædt Mand. Af Fjederbuske
bølgede en Skov fra tyve Hjælme.
Hundred Blus belyste stærkt de mørke
Mænd i Ridderskarens stolte Klynge,
Englands Banner bølgede i Vinden.
Hver en Gang en Luftning rørte Dugen,
sprang og krummede sig mere smidig
Leoparderne paa Fanens Side.
Da han talte, Gavaston, Tyrannen:

„Skjønnere end Skovens bly Dryader
hvorfor er som dem du næsten lysky?
Se, fra Englands Konge kom der Gjæster,
værdige at blændes af dit Aasyn,
og du flyr, trods alle mine Bønner,
flyr, som Svanen flygter bort for Ørnen.
Glemmer du, at skjønnest er den hvide
Fugles Dronning, naar sin Hals den bøjer,
spejlende i Havets Dyb sin Skjønhed,
ikke naar til Skovs paa Flugt den jager,
vendende tilbage uden Bytte!"

Stille gav til Svar ham Munsters Dronning:
„Uden Bytte kom jeg ej tilbage,
intet Skovens Barn min Falk har myrdet,
men jeg fandt og førte til min Bolig
ligefuldt et Hjærte, som forbløder.
Bøj dig, Ridder, dybt for denne Yngling!
Han er Lewellys Søn, den store Bardes,
og om i dit Land han agtes ringe,
er han her dog Lige med sin Dronning.
Arv han bad mig om: sin Faders Harpe,
som, bortrøvet fra ham, her man skjulte."

Mørkt da smilte Gavaston, Tyrannen:
„Tusend Bønner mægter du at finde,
ingen dog, som jeg dig kunde nægte!
Al sin Ret skal denne Yngling nyde.
Lov mig blot, at du vil under Festen
med dit Aasyn glæde Englands tapre."

Over Ridderskaren fløj den skjønnes
Blik, og uden Frygt hun rolig sagde:
„Først til Festen møde vil Ginevra,
naar du giver hendes Broder Harpen,
og naar Slottets Sal paa ny gjenlyder
af en Sang om Erins svundne Dage.
Hører Tonerne hun, evig kjære,
gjærne gaar hun da fra Jomfruburet,
tager Del i stolte Kæmpers Gilde!"

Skjalden tavs for hende Knæet bøjer,
da sin Falk til Gavaston hun rakte,
og kun mellem sænkte Fjederbuske,
fulgt af Terner, gik til Højenloftet.
Men til Skjalden gav med haanlig Smilen
Gavaston sin Haand; han flux ham førte
med de øvrige til Riddersalen.

Som en Rose, hegnet ind af Tidsler,
syntes for den unge alt her inde,
hærjet grumt, dog lige kjært og helligt.
Hvor man fordum saa blot simple Jagtspyd,
Sværd og Skjolde, glimrende som Solen,
hang der mørke Rustninger og Pansre,
flettede med Kunst som Tigrens Striber
eller som en Ham af onde Drager,
Køller, ej til Dødsslag blot, men Marter,
spækkede med blodbestænkte Spiger,
Hjælme, som de hvasse Pile spotted,
Skjolde, som for Lansen ej gav efter,
og bemalede med mangt et Billed
af de vilde Dyr, som Heraldiken
havde laant fra Ørkner eller Fabler.
Og hvor fordum som en venlig Fader
Munsters Konge sad med sine tapre,
bredte frækt sig nu Gavastons Gjæster,
mens ved Siden, hvor Lewellyn sjunged
før med Harpens Jubel eller Vemod,
nu en Nar, halv skræmt og halv forvoven,
fjantet legede med Bjældestaven.

Men han talte, Gavaston, Tyrannen:
„Ædle Herrer, Riddere og Kæmper!
Trodset har man her i eders Paasyn
mig, hvis Stemme er blandt Irlands Klipper
Gjenlyd af vor Herre Konges Lovbud.
Det er Tid at skifte Ret, at straffe!
Yngling, du som frækt har krævet Skjaldens
Harpe som din Arv, din Kunst skal prøves.
Og hvis du for hende, som du kalder
Dronning, flux din Harpe slaar i Stykker,
sværgende den aldrig mer at røre,
er dit usle Liv, som før, dit eget —
trodser du, du selv dig giver Døden!"

Bleg blev Alpins Kind ved denne Tale,
men hans Valg var let. Og ind i Salen
førtes Lewellyns Skat og Munsters Stolthed,
Underharpen, tyve Slægter gammel.
Ej som før af en af Kongens Sønner
eller Terner, ædle Slægters Blomstring,
ej af Riddere, end ej af Narren
blev den nu indbaaren, men af B ø d l e n.
Og et Blik paa Harpen viste alle,
at fra Sangens helligt høje Redskab
var den blevet Redskab for Torturen.
Strængene var skærpede med sindrig
djævelsk Kunst, saa Tonen ej var vegen,

men et enkelt Greb i disse Strænge
maatte sønderslide Skjaldens Hænder,
og en Times Harpeleg var bleven
til en Times Dødskamp for den dømte.

Rødmende af Harm, ej bleg af Rædsel,
Alpin Harpen tog i Favn og kyssed
gyldne Englehoved, som den smykked:
„Skulde jeg fornægte dig, min Søster,
fordi frækt du skjændedes af Magten?
Skulde jeg min Faders Hverv forsage,
blot fordi i Dag mit Blod det kræver?
Nej, I stolte fremmede fra Østen,
kald kun mine Brødre hid at lytte!
Som den store Barde sang i Jubel,
maa den ringere i Smerte synge,
lykkelig, i Fald hans Toner svage
bliver for hans Folk en Trøst i Nøden!"

Derpaa af sin Faders Aand besjælet
griber han i Strængene, og Harpen
endnu ejer, underlig at sige,
al sin Velklang og sit Væld af Toner.
Og med blødende, men sikre Hænder
slaar han Lewellyns Stridssang, den, som førte
imod Dødens frem paa Kindars Hede
før de tapreste blandt Erins Kæmper.

Op sprang Døren. Straalende, forklaret
stod i Salen Dronningen, Ginevra,
fulgt ej blot af Terner og af Frænder,
men af alle, som i Slottet lider
Sorg og savner alt, hvad Fosterlandet
endnu trolig dyrker og begræder.
Ej den ringeste var udelukket.
Tjenere og Fyrster, Børn og Kæmper,
isgraa Skjæg og blege Jomfrukinder,
Enker uden Sønner, faderløse
om hverandre trænges for at lytte,
for at mindes. Ingen kunde modstaa,
thi ved Harpens Toner fødtes Hunger
efter aldrig glemte Hjemlands Sange.

Til sit Sæde ledtes af Tyrannen
Erins Skjønhed, store Tiders Datter.
Og som Maanen skuer ned i Natten,
sad hun der og herskede og smilte.
Men det himmelfyldte, klare Øje
mødte ingen iblandt Albions Fyrster,
thi det sænkte sig i Fred paa Skjalden,
lig en Bøn, som ogsaa er en Gave,
lig en Tak, som ogsaa er et Løfte.

Da, af overjordisk Magt bevinget,
uden Følelse for egen Smerte,
løftes han til Skjaldeflugt og lokker
underfulde Toner frem af Harpen.
Sang kan løfte end, naar Skjalden bløder!
Saa til tusend kvalopfyldte Sjæle
rækker Skjaldens rige Sjæl et Spejl,
hvor de skuer Erins stolte Minder.
Harpens underfulde Væld af Toner
giver atter til de alderstegne
svundne Kraft fra deres Ungdoms Dage,
giver Enken hendes Mand tilbage,
giver Invaliden Sværd for Krykken,
rejser dem, der bøjet var i Støvet,
for paa ny at krone dem som Fyrster,
vender Savnet om til Haab saa trøstigt,
vender Haabet om til Visheds Sødme.

Blege sad nu Englands stolte Sønner
med en Følelse af lønlig Blusel,
bøjed deres Aasyn ned mod Gulvet.
Mand for Mand de sneg sig ud af Salen,
ene Gavaston med trodsigt Øje
blev tilbage, sikker i sin Venten,
jærnhaard, marmorkold. Men Erins Sønner,
rige, som de var paa alt, hvad dybest
samler sig i et bedrøvet Hjærte,
højt de græd, den største i den ringes,
Tiggeren i Kongesønnens Arme,
græd som Børn ved Harpens kjendte Toner,
som de mange kjære Minder vækked.
Pludselig som bedst den vældig klinger,
tier Harpen. Brudte svage Toner
gisper efter Liv, men Skjaldens Arme
magtløst synke ned, og uden Nytte
nu Ginevra Bifaldssmil ham skjænker.

Thi det var forbi. Af Lewellyns Sønner
fire ofred Livet glad ved Kindar,
løvestærke ved den gamles Hærskrig,
mens de værned tro om deres Fader.
Nu den sidste paa en anden Valplads,
i en anden Strid, men ej en værre,
havde kæmpet ud. Hans Liv var flygtet,
Sjælen var hos Brødrene i Lyset.

Frem til Skjalden ilede Ginevra,
bleg som Døden, lagde Kindens Runding
til hans Bryst. Men Hjærtets Slag var standset
alt med Harpeklangen. Dronningkaaben
vædedes med Blod. Et Skrig af Rædsel
løfted sig rundt om, og hundred Hænder
søgte Vaaben. Magtesløst de atter
sank med Suk fra vaabenløse Side
eller løftedes til Bøn mod Himlen.

Og den haarde Gavaston, Tyrannen,
ene Gravens Stilhed brød og sagde:
„Dette er den Straf, der venter alle,
som tør trodse imod Englands Lovbud.
Lydighed vi fordrer strængt og Tavshed!"

Saa han talte og var brat forsvunden.

Og Ginevra, Munsters ædle Dronning,
ene med sit Folk, ej brød i Klager
ud, ej i Forbandelser og sagde
intet Ord i Harme eller Stolthed.
Men den unge Sangers
Lig befaled
hun at bære did, hvor dybt
i Klippen
Munsters Kongeæt sit Gravsted havde.
Harpen stilled hun ved
Skjaldens Side.
Og det siges end, naar
Vestenstormen
farer over Ø, af haarde
Stene
bruser Toner, som af Erins
Hjærte,
Vemodstoner, længselsfulde,
milde,
taler de om Erins svundne
Frihed.
Men da Natten dækked over
Jorden,
alt var mørkt, og paa den
høje Himmel
kun Orion, Stjærnehærens
Konge,
kæmpede mod Skyens mørke
Skygger,
da lod Dronningen, ved
Terners stille
kyske Sang, af Mænd en
Gravsten rejse,
og paa denne lod hun siden riste
simple Ord, at ære Skjaldens Minde:
Alpin, Lewellyns Søn, den store Bardes,
var den sidste af sit Hjemlands Skjalde;
at han Harpen slog var Erins Glæde,
og at han forblødte, mærkte ingen.

Edv. Bächstrøm.

En mærkelig Jærnbane.

Det Billede, som vi her viser Læserne, fremstiller en mærkelig Jærnbane, som især er ejendommelig derved, at den næsten, som man ser, er bygget lodret op i Luften. Det er vistnok en af de mærkeligste Jærnbaner, som der endnu er anlagt, og den giver et slaaende Bevis paa, hvor utilbøjelig man i vore Dage er til at skrækkes tilbage for nogen nok saa stor naturlig Hindring, da Menneskets Opfindsomhed næsten altid hitter paa en Udvej til at overvinde denne. Den Jærnbane, som fremstilles her, er anlagt i Pensylvanien i de forenede nordamerikanske Fristater op ad et meget stejlt Bjærg tæt ved Byen Ralston. Den bruges især til Transport af Kul fra Gruberne i dette Bjærg til en Jærnbanestation ved Foden af det. Det er allerede interessant nok at tage et saadant ejendommeligt Jærnbaneanlæg i nøje Øjesyn, men det er dog endnu mere interessant at gjøre en lille Tur op og ned med Toget. Naar man kommer ind i det lille Hus ved Foden af Bjærget, hører man her hvert Øjeblik en tom Jærnbanevogn hvine saa hurtig forbi, at man næppe faar Tid til at se den, og med den samme Hurtighed ruller Vognene ogsaa op ad den stejle Bjærgvæg, hvis øverste Kant de naar i Løbet af nogle faa Minutter. Vi vil tage Mod til os og i Tankerne stige ind i en tom op ad gaaende Vogn, hvor vi efter Behag kan tage Plads saaledes, at vi enten faar Hovedet ned ad og Benene op ad eller omvendt. Inden Farten begynder, vil vi helst lade være at kaste et Blik op ad den stejle Skraaning, da vi maaske ellers let vilde føle for stor Betænkelighed ved at prøve en efter vor Mening saa halsbrækkende Tur. Det gaar imidlertid her som ved saa mange andre Lejligheder i Livet, Skinnet bedrager; hvor halsbrækkende en saadan Tur end ser ud, kan man dog kjøre lige saa sikkert paa denne Bane som paa en almindelig Jærnbane. Naar man først har naaet Toppen af Bjærget, vil man heller ikke fortryde at have gjort Turen, paa Grund af den smukke og storartede Udsigt, som man her har over hele Omegnen i en vid Kreds.

En mærkelig Jærnbane.

To Rivaler.

Fortælling af Carit Etlar.

(Sluttet.)

I det sirlige Krosted fik Vagtmesteren og hans Ven anvist et fælles Værelse, og Værten kom ind og hilste paa dem, medens den bestilte Aftensmad blev beredt.

„Hvor er De fra? Med Forlov!" spurgte han.

„Jeg er fra Mark-Brandenburg og Jülich-Cleve-Berg," svarede Oldenberg venlig, „men jeg vil bare lade jer vide, at jeg rejser inkognito for at bese et lille Gods her i Jylland til min Svoger, der er Formand i Ridderforsamlingen og Statshauptmand i Wolfenbüttel."

Kromanden saa forbavset paa Dreves, Dreves trak paa Skuldren og hviskede: „Grenaderen er skrupgal, det hører De nok, jeg skal op med ham til Daareanstalten i Aarhus; men lad Dem for Guds Skyld ikke mærke med noget; faar han Mistanke om, at De ved, hvad der skader ham, saa klinker han Dem min Sjæl alle Ruder ind, det har han gjort næsten ethvert Sted, vi kom hen. Han vender Huset paa den anden Ende. Nu ved De det."

Lidt efter bragte en Pige Maden ind, Kromanden gik, og de to Venner blev alene.

„Nu kunde et Par stærke Tevandsknægte gjøre godt," sagde Dreves, da de havde spist. „Hvad synes Vagtmester?"

„Det var et rart Indfald," svarede Oldenberg, som Maaltidet synlig havde opmuntret. „Men jeg vil lade Dem vide, at det er mig, der betaler det hele."

„Eja! stor Kavaller, byt mig en Toskilling i to Enesteskillinger!" sagde Dreves leende. „Hvorfor skal De betale? Nej, lad os saa heller spille om Punschen."

„Det kan heller ikke være saa fejl," svarede Oldenberg. „Jeg har Papirerne hos mig."

Han tog Kortene op af Frakkelommen, og nu begyndte de at spille, først om to Tevandsknægte, dem tabte Vagtmesteren.

„Jeg sidder i Uheld i Aften," sagde han. „Skal vi prøve det en Gang til, kvit eller dobbelt."

„Det bliver jo en hel Bolle," svarede Dreves og kløede sig bag Øret, „men lad gaa, jeg følger Vagtmesters Exempel, og i ethvert Fald, fra Stolen til Sengen er der ikke langt. Vagtmesteren gav Kort, Spillet begyndte atter med megen Betænksomhed og under den dybeste Tavshed fra begge Sider, kun var det umuligt for gamle Dreves at fornægte sit gode Lune, han sad og gjorde Grimacer og smilede uafbrudt. Til sidst vandt han Spillet.

„Jeg har tabt igjen," sagde Oldenberg. „Lykken hænger jo ved Deres Fingre, Sergeant! Og det er dog mine Kort, vi spiller med. Nu gaar jeg ud til Krokonen for at faa hende til at skille sig ordentlig ved sine Sager."

Vagtmesteren forlod Stuen. Dreves aabnede Vinduet og saa ud. Det var et fuldstændigt Mørke, taaget Luft, ingen Maane eller Stjærner. Ovre fra Skoven hørte man en Ugle skrige, og ude i Vognporten skinnede Lygten og svajede frem og tilbage for Trækvinden. Gaardskarlen skar Hakkelse og sang dertil. Ægtbonden, som havde kjørt for Sergeanten, sad paa Vognstjerten og skar sig et Stykke Brød, Madkassen, han havde bragt med fra Hjemmet, stod paa hans Skjød. Dreves blev afbrudt i sine Betragtninger, i det Stuedøren gik op, og Vagtmesteren viste sig med en dampende Bolle i Hænderne. „Her har jeg en Most, der kan bringe Tø i Frostvejr," sagde han. „Kom nu Sergeant, og Gud naade jer! hvis I svigter, saa længe der er en Draabe tilbage."

„Men Gud fri og frels os!" sagde Dreves, „hvad skal det blive til? Den Bolle er jo stor nok til hele Regimentsmusiken. Jeg tør aldrig tage Halvparten paa min Samvittighed."

„Lad os bare faa vel begyndt," sagde Oldenberg, „saa gaar Resten af sig selv."

Han satte sig lige over for Dreves, skjænkede for ham, klinkede, drak og skjænkede igjen og nødte bestandig den gamle til at drikke mere. „Nu skal vi have os en lystig Sang," sagde han, „saa glider Punschen bedre."

„Lad gaa," sagde Dreves, „men jeg er hæs, Vagtmesteren er desuden den første i Rangen. De begynder." Oldenberg lod sig nøde lidt, før han sang.

Atten Guldringe! Atten Guldringe!
Atten Guldringe, atten!
Atten og to det gjør en Snes,
Fire Minuetter koste en Pjes,
Atten Guldringe, atten!

„Det var da en dejlig Vise!" raabte Dreves begejstret, „kan jeg ikke faa den afskreven?"

„Jo nok!" sagde Oldenberg, „nu synger De!"

„Nej, jeg kan ikke sanse noget i Aften," svarede Dreves. „Punschen er for stærk, den løber mig i Hovedet." Han skoggerlo, medens han slog i Bordet, hans Ansigt var bleven kobberrødt, han befandt sig øjensynlig under Indflydelsen af en dygtig Rus. Oldenberg derimod saa ganske alvorlig ud,

han skjænkede for sin Ven og klinkede med ham, indtil Dreves paa en Gang skød Glasset bort fra sig.

„Nu kan jeg ikke mere," mumlede han. „Vagtmester maa have kommet noget Djævelskab i den Punsch. Hele Stuen galopperer jo rundt med mig." Efter disse Ord lagde han begge Arme op paa Bordet og lod Hovedet synke ned paa dem. Strax efter tilkjendegav et dybt og langtrukkent Aandedrag, at Dreves var falden i Søvn. Oldenbergs Øjne veg ikke fra ham. Nu smilede han, sang og ruskede i Dreves, men Sergeanten sov uafbrudt. Han blev endnu siddende en Stund, derpaa rejste han sig.

„Denne Gang har jeg nok vundet Spillet," hviskede han. „Nu afsted op til Abelhede efter min Gavtyv."

Han trak sin store Rytterkappe paa, gik over i Stalden og steg til Hest. Vinduet til Gjæsteværelset stod aabent; i det Vagtmesteren red forbi, holdt han stille og saa ind. Dreves sad endnu ved Bordet i samme Stilling som før.

„Han er jo døddrukken og sover saa haardt som den døde," sagde Vagtmesteren og gav Hesten af Sporerne.

„Ja, Gu' sover jeg," sagde Dreves, i det han pludselig aabnede det ene, saa det andet Øje, hævede Hovedet og saa sig forsigtig om til alle Sider.

Det lod til, at ethvert Spor af Rusen pludselig var forsvunden. Han kaldte paa Værten og forlangte sin Regning. Vagtmesteren havde betalt alt. Derpaa steg Dreves op i Vognen, svøbte sig ind i Bondens Rejsekappe og kjørte bort. Men han valgte en anden Vej end Oldenberg.

Lad os nu tænke os en Landsby, ikke langt fra Herredsvejen mellem Vorbasse og Varde, uden at nævne Navnet, siden Beboerne lever der endnu, hæderlige, trofaste og djærve Folk, med smaa Svagheder, som vi alle har, men hvis Hjærte og Sind dog, naar det gjaldt, altid har været, hvor det skulde være. Landsbyen ligger midt i en stor Lynghede. Jorden er skarp og sandet, dens Udbytte kun ringe. Den gulbrune Okker og Ahl skinner op fra enhver Grøftekant. Paa flere Steder siver et lille Vandløb eller en Aa igjennem Heden, og bobler og bugter og skynder sig afsted, som om den ilede med at komme bort fra Egnen. Et Sted kaldes en saadan Aa Andsager, længer mod Vest er det Holms Aa, men imod Nord danner Grindsted Aa en Dal, en Sø og græsbevoxede Enge, som Viben ruger over om Sommeren, og som Brokfuglene og Steen Blicher besøgte om Vinteren. Brokfuglene kommer der endnu, lidt færre end før, altid mere sky og i mindre Flokke, efterhaanden som Lyngen forsvinder. Blicher derimod kommer der aldrig mere, han er gaaet „paa andre Æventyr og Rejser."

Før maatte han af og til bede Kromanden skrive Fortæringen op paa Tavlen, til han saa ind igjen. Nu er hans Gjæld betalt.

Han sang og savned, bad sit Folk om Brød,
og det ham gav en Sten — da han var død.

I den omtalte Landsby var der en Kro, hvor Værten havde trolovet sin Datter og gjorde et lille Jagilde samme Dag, de efterfølgende Optrin fandt Sted. Der gik en smal Stenbro fra Landevejen op til Hovedbygningen, den var fejet og bestrøet med hvidt Sand. I Dørstolperne havde de stukket Kristtorngrene og smukke Blomster af udskaarne Roer og Gulerødder. Egnens Gaardmænd i lange blaa Frakker, med store Sølvknapper, værdig Holdning og en tilrøget Merskums Pibe i Haanden, bevægede sig ud og ind ad de aabenstaaende Døre, de saa paa den grønne Vogn, som nylig var bleven malet, og paa den røde Kvie, som Kromanden kjøbte i Avgust, paa sidste Vorbasse Marked. Klokken var lidt over to. Selskabet havde nylig forladt Middagsbordet, alle Stuer vare opfyldte af en behagelig Tobaksdamp. I tre Alens Afstand var det næsten ikke muligt at kjende hverandre.

Inde i Storstuen sad Byens Smed, Kromanden og nogle Prangere fra Omegnen og talte sammen. Gjenstanden for deres Underholdning var en Soldat, som Dagen i Forvejen var løben bort fra sit Regiment og kommen tilbage til Egnen. Smeden fortalte:

„Jeg vidste nok, at det ikke kunde vare længe, før han kom igjen, enten paa den ene eller den anden Maade. Konen, hans Moder, er syg, og hun gjør det vist ikke længe. Jeg har to Gange taget Bud med for hende til Apothekeren og kjøbt hende en Æske med rødt paa, af de smaa, bitre Piller, I ved nok, dem der ligger i Mel; de har altid kureret mig, naar jeg skadede noget, men hende vilde de ikke hjælpe. Saa fik hun mig til at skrive et Brev til ham, og saa kom han nu i Gaar Aftes. Der har altid været noget aparte ved de to Mennesker. Hun er kommen af daarlig Familie, hendes Mand bissede Landet rundt med en Glaskiste paa Ryggen, men fra det hun fik den Dreng, blev hun til et andet Menneske. Altid saa man dem sammen, tidlig og silde; gik han og legede ude i Heden, sad hun i Nærheden, paa en Sten, og keg efter ham, hun fulgte ham i Skole, over til Kaspersen, og gik uden for og bandt paa sin Hose, naar han skulde hjem igjen; bestandig havde de noget at tale om, saa gik de og holdt hinanden i Hænderne, som to Kjærester, og naar de ikke talte sammen, kunde de sidde timevis og se paa hinanden. Da han blev større og kom ud imellem Folk, besøgte

hun ham hver Søndag og gik til Marked med ham og tog helst Arbejde paa Gaarden, hvor han var, og alt hvad han kunde tjene, det bar han trolig hjem til hende. Hun drog ham op i Herrens Formaning, det var Synd at nægte, og naar der kom nogen af de andre Glarmesterfolk til Huset, der nede i Gyden, og støjede og forlangte Mad, som den Slags gjærne plejer, saa vendte hun dem Ryg og gav sig aldrig af med dem. Gud fri os! som hun tog paa, da han skulde ind paa Skolen. Jeg troede, hun var gaaet fra Samlingen. Hun rev og sled i ham for at holde ham tilbage, og da han søgte at tale hende til rette, vilde hun drage med ham, og saa sad de uden for paa Havediget og snakkede frem og tilbage, hele den udslagne Nat. Hvad han sagde, ved jeg ikke, men til sidst gav hun sig da tilfreds og lod ham drage sin Vej med de andre Karle og fulgte ham blot et Stykke paa Vej; men fra den Tid har hun aldrig rigtig duet til noget. Hun blev bleg og hul og hulere i Kinderne, og saa tog hun saadan paa med at ryste, som om hun altid gik og frøs. Snakke vilde hun heller ikke gjærne. Naar nogen spurgte, hvad der skadede hende, virrede hun paa Hovedet og sagde: Ingen Ting. Nu i September, da vi skulde til at grave Kartofler op, blev hun rent aflægs og faldt sammen, derfor var det, jeg skrev det Brev, og saa løb Drengen fra Regimentet. Galt gaar det ham vist alligevel, for de skikker nok Bud herud, og finder de ham, er han leveret."

Medens Smedden sagde dette, kom der en Rytter ind i Gaarden. Han var klædt i en lyseblaa Ridekappe, med Vagtmestersnorer paa Armen, og trak sin Hest over i Stalden, som om han agtede at slaa sig til Ro for det første. Smedden var gaaet hen til Vinduet. „Der kommer en Klør ridende," sagde han, „som nok har Ærende til Malenes Søn. Det er en af Gendarmerne sønder fra; jeg tør sætte min Knap paa, at han er skikket ud for at søge efter ham."

„Holder han sig da skjult her i Nærheden."

„Derovre i det lille Hus, de har sat Stiver til," hviskede Smedden. „Han er snart funden, og saa tager Gendarmen ham med sig."

„Det skal vi dog nappes om," sagde en kæmpestor Pranger, som med synlig Deltagelse havde hørt paa Smeddens Fortælling. „I det mindste skal det ikke ske, imens jeg er til Stede. Lad os komme lidt ind til ham."

„Det kan jeg lide Josisen for," sagde en anden, „hvor I slipper, der skal jeg begynde. Jeg tænker ogsaa, vi er mandsstærke nok til at vippe den Fyr af Sadlen. Lad os se lidt paa ham."

Med denne Beslutning gik de ind i Gjæstestuen, just som vor gode bekjendt, Oldenberg, viste sig i Døren.

„Kan jeg blive her i Nat?" spurgte Vagtmesteren.

„Ikke godt!" svarede Kromanden, „for jeg har Huset fuldt af Gjæster, som I ser."

„Er det da ikke en priviligeret Kro?"

„Jo."

„Godt, saa bliver jeg her," sagde Oldenberg. Dermed satte han sig ned og lod til at anse den Sag for afgjort.

„Sergeanten har maaske Ærende til nogen her i Byen, siden I kommer saa højt op over Grænsen?" spurgte Josisen.

„Hør min gode Mand," sagde Oldenberg, „naar I kalder mig Vagtmester, saa forstaar jeg bedre, at det er til mig, der tales. Er der nogen her, som kjender Malene Gyde?"

„Malene fra Gyden!" gjentog Smedden. „Aa jo endda. Vil I tale med hende?"

„Nej, men jeg vil forbandet gjærne tale med hendes Søn, det Asskum; han er løben bort fra sit Regiment."

„Hvad vil I sige til ham, Vagtmester?"

„Jeg vil binde Hænder og Fødder sammen paa ham og putte ham ind i det første det bedste Arresthul, jeg kommer til."

„Det skulde I helst lade være med," sagde Josisen. „For det kan hændes, at der kom nogen og stoppede jer paa Vejen."

„Hvem skulde det vel være?" spurgte Oldenberg spottende.

„Saadan ser en af dem ud," svarede Kæmpen uden at hæve Stemmen, i det han satte sig ned og lagde begge Armene paa Bordet, lige over for Vagtmesteren.

„Naa, saa I vil hindre det," sagde Oldenberg ganske fredsommelig, medens han blev ved at stoppe sin Pibe af Værtens Kasse. „Det var jo rart. Jeg gad ellers nok vidst, hvordan I vilde bære jer ad dermed."

„Det lod sig gjøre," vedblev Prangeren med et Hovednik. „Jeg har brændt mit Mærke i dem, der var mere springse end I. Foruden mig staar her ogsaa nogle andre omkring Bordet, som kan give en Haandsrækning til at faa Beslag paa jer. Lad det derfor hellere være, Vagtmester, I er alene, vi er en halv Snes."

„I tager fejl, min gode Mand," svarede Oldenberg, „jeg er ikke alene. Hvor er Værten?"

„Her er jeg," sagde Kromanden.

„I er nu for det første paa mit Parti. Hvor er saa Sognefogden?"

„Det er mig," sagde den ene af Prangerne ved Bordet.

„I staar ogsaa paa min Side," vedblev Oldenberg.

„Er det saa afgjort?"

„Vi skal strax faa det at se. Her er min Instrux. Hør efter!" Oldenberg tog et trykt Papir op af Lommen og oplæste: „Paragraf 33. Enhver er pligtig at understøtte og hjælpe en Gendarm paa dennes Opfordring. Fornemlig paaligger det de lokale Politiofficialer, Sognefogder og lignende Bestillingsmænd, at understøtte Gendarmeriet i dets Virksomhed, fremdeles Herbergere, Gjæstgivere og Kroholdere — og saa en hel Del andre Mennesker, som ikke kommer jer ved. Det var altsaa tre paa min Side."

„Ja, og vi er ti," sagde Prangeren.

„Men for Fanden, regner I da mig for ingen Ting?" raabte en Stemme, og en høj Mand, som hidtil havde siddet og lyttet i en Krog ved Kakkelovnen, skød pludselig Kredsen til Side og trængte sig frem til Bordet.

Han var indsvøbt i en gammel Kavaj. Da han slog denne til Side, saa man en Sergeants Uniform komme til Syne, og gamle Dreves viste sit smilende Ansigt og nikkede veltilfreds over til Vagtmesteren. Hans pludselige Komme gjorde en mægtig Virkning, men det lod dog ikke til, at Oldenberg blev synderlig glad der over, hans Smil forsvandt, han rynkede Øjenbrynene og slog i Bordet, i det han raabte:

„Saa for Satan! Er I nu ogsaa her."

„Ja, hvor skulde jeg ellers være, naar min Hjærtensven var i Betryk?" svarede Dreves forekommende. „Jeg sad der henne i Krogen og ventede blot paa Dem; hvis De nu vil, kan vi gjærne strax gaa ned til Konen i Gyden; hvad den Fyr angaar, som nylig holdt sin Prædiken, saa gad jeg nok set ham brænde sit Mærke ind paa os to, selv om han fik trommet den omtalte halve Snes sammen."

„Ja, lad os gaa derover," sagde Vagtmesteren, og nu gik han og Dreves over til Gyden.

„De skal alligevel ikke faa ham med," sagde Josisen, da de var borte.

Den bugtede Sti, som førte ned til Malenes Hus, gik langs med Diget af en Mark, saa over et smalt Engstykke, hvor igjennem Aaen, under en af dens mange Slyngninger, havde funden Vej. I gamle Dage maatte denne Aa have været stor og mægtig, det betegnede de bratte, skarpt afbrudte Bakker paa begge Sider, og de mangfoldige store Rullesten, Vandet paa dets Vej havde ført med sig og kastet omkring paa Egnen; nu var Aaen derimod svunden ind paa flere Steder til en almindelig Grøfts Bredde. Paa et Sted var der lagt Bro over den af to Stykker gammelt Tømmer, som fordum havde tjent til Stolper i en Bygning; derom vidnede endnu deres brunrøde Kalkfarve og de indstemte Huller. Fra Broen kom man ind i en lille Gyde, dannet af en høj og stenet Sandbanke, som gav Læ for Nordvestvinden, og hvis øverste Lyngskorpe var gledet et Stykke ned paa Skraaningen. Midt under Banken laa Malenes Hytte, lille og faldefærdig. Den havde kun et Vindue med fire, smaa Ruder i, som vendte ud mod Engen. Væggene var klinede op med hakket Lyng og Ler, hvoraf Stykker sædvanlig opblødtes og regnede ned hver Vinter. Om Foraaret, naar Frosten var forbi, plejede Naboerne at hjælpe med at kline dem op igjen. I Aar havde de glemt det, derfor kunde man paa nogle Steder se ind i Stuen, men Malene havde trukket en stor, blaa Kiste hen for det største Hul og stablet nogle Græstørv op foran de andre. Dermed hjalp hun sig. Fattigkommissionen havde for sidste Halvaar tilstaaet hende en Bjælke til at bøde lidt paa de gamle med, den var endnu ikke bleven sat ind, men stod stillet op for at støtte paa Gavlen, som i længere Tid havde vist en tiltagende Lyst til at helde udad. Ulykken og en usigelig Elendighed syntes at ruge over Stedet. Disse fire faldefærdige Mure havde ogsaa indesluttet mange skjulte og uænsede Kampe. Tilintetgjørelsens Mærke stod præget paa alt, Skorstenspiben var blæst ned, Røgen gik op imellem Græstørvene paa Stentaget, Brønden laa tilgroet med Bregner og Rajgræs, Vippen foran den var bortraadnet; om det saa var den gamle Hyld paa Havegærdet, stod den vissen og hentørret og strakte sine nøgne Grene i Vejret. Det eneste frodige i dette golde Billede var Husløgen og Mosset paa Taget.

Da Oldenberg og Dreves naaede Hytten, stod Malene i Døren, som om hun havde været forberedt paa deres Komme. Hun var indhyllet i et stort, graastribet Tørklæde, trukket op over Hovedet. Under Tørklædet kom et frygtelig magert og udtæret Ansigt til Syne, med en kroget Næse, sortebrune Øjne, der bestandig sendte sky og ustadige Blikke omkring sig, en gulbleg og rynket Hud og blaalige Læber, som hun uafbrudt vædede med Tungen; en Skikkelse, som maatte forbavse enhver fremmed, og som dog hørte hjemme i de Omgivelser, hvori hun viste sig. Hun havde en Stok i Haanden og var øjensynlig syg og lidende, thi hun stod og rystede som i en heftig Feber og maatte læne sig tilbage mod Dørstolpen, for at kunne holde sig oprejst.

„Aa! I maa ikke gjøre mig Fortræd!" raabte hun med en bønlig Røst, da de to Krigsmænd kom hen til hende. „Han er her ikke."

„Naa, saa I ved, hvad vi vil, før vi for-

tæller det," sagde Vagtmesteren. „Ja, det er godt, maa vi saa komme ind."

Malene blev ved at spærre Døren for dem. „Han gik herfra i Middags," sagde hun, „nord paa; hvor kan I nænne at være saa haard imod den stakkels Dreng? Hvad har han gjort, andet end at føje mig? Jeg bad ham saa mindelig om at komme hjem, for at jeg kunde faa ham at se endnu en Gang, før jeg lukkede mine Øjne."

„Hvad han har gjort!" gjentog Oldenberg. „Det Afskum! har han ikke glemt sin Pligt, sin Ed, forladt sit Regiment. Regner I det for ingen Ting?"

Malene lod ikke til at høre efter det, han sagde, hendes Tænder klaprede i Munden, medens hun vedblev, mere bønligt og inderlig: „Saa gik han hen til Kaptajnen og bad om Forlov, han sagde nej; saa gik han til Lieutnanten, han sagde ogsaa nej; men Drengen vidste nok, hvordan jeg laa og længtes. Jeg brød mig aldrig om andet i Verden end den Dreng; han kunde ikke blive, saa løb han hjem. Aa Herregud! maa jeg ikke beholde ham i otte Dage, saa skal det nok være forbi med mig, saa skal I faa ham igjen — bare i otte Dage!" gjentog hun og strakte sin rystende Haand ud efter Vagtmesterens Kappe.

Dreves saa hen paa Oldenberg, som stod og stak i Græstørven med sin Sabelskede. „Hvad siger De, Vagtmester?" spurgte han.

„Jeg siger, at en brav Karl skal tænke paa sin Pligt og lade alt andet fare."

„Ja, for Satan!" raabte Dreves, som ikke vilde lade sig mærke med, hvor bevæget han var, „det kalder jeg kun en daarlig Moder, der lokker sin Søn bort fra Pligt og Ære, fordi hun sidder og længes en Smule efter ham."

„Har I en Søn?" spurgte Malene.

„Jeg!" gjentog Dreves forundret, „ikke saadan rigtig, jeg har ikke en Gang en Kone."

„Saa lad os blive med at tale om det, til den Tid kommer," sagde hun barskt. „Min Dreng tænkte blot paa mig, og han er her ikke mere, jeg siger jer, han er gaaet sin Vej igjen."

„Tør I sværge paa det?" spurgte Oldenberg.

„Det vil jeg gjøre min Saligheds Ed paa," svarede hun hæst, „vil I saa lade mig i Fred?"

„Jeg vil sige jer noget, Malene," sagde Oldenberg, „Døden har gjort jeres Læber blaa, I skulde ikke gaa ud af Verden med en Løgn paa dem. Lad os nu komme inden for."

Hun bad og klynkede og foldede ydmyg sine Hænder imod dem, men Vagtmesteren stød hende til Side og gik ind i Gangen.

„Hvad venter De paa?" spurgte han Dreves, som blev staaende.

„Det er ikke værd, vi gaar ind begge to," svarede Dreves. „Det er bedst, jeg stiller mig her ved Gærdet og passer paa, at han ikke smutter ud, mens De gjennemstøver Lejligheden."

Vagtmesteren betænkte sig lidt. Det er rigtignok rimeligere, at han søger at slippe ud i Heden, end at han lader sig gribe derinde, tænkte han. Det spekulerer den Satans Dreves paa. Nu vil han bestemt narre mig igjen. „Ved De hvad Sergeant!" sagde han højt, „gaa De inden for og se efter, saa tøver jeg imens her ude."

„Som De vil," sagde Dreves, og saa smilte han polisk og gik ind i Stuen. Men Oldenberg krøb op paa Havediget, hvor han kunde iagttage Huset fra begge Sider.

Stuen var saa lav, at Dreves maatte bøje sig for at gaa opreist derinde. Der stod en mægtig Gyldenlak og blomstrede i Vinduet, og oppe under Loftet hang en tørret Tobias i en Sytraad for at vise, hvad Vinden var, men paa Bordet laa en Kardus Tobak og en lille Træpibe. Han saa sig lidt omkring, saa stor en Nød og Armod, som den der her fremstillede sig, havde han aldrig set. Hans første Blik faldt dog paa Piben og Kardusen.

„Naa! og saa nægter I endda, at han er her," sagde han og pegede hen paa Bordet.

Konen svarede ikke, hun havde lænet sig tilbage paa Sengen og skjulte sit Ansigt i Puderne, for at han ikke skulde se, at hun græd.

Lejligheden var gjennemsøgt med et flygtigt Øjekast. Huset bestod kun af denne ene Stue. Det var ikke muligt at skjule sig der inde. Dreves stod som om han betænkte sig, det listige Smil var forsvundet, han gik hen mod den rystende Kone.

„Græd ikke saa meget," sagde han dæmpet. „Der er da ingen Ulykke sket endnu." Efter disse Ord gik han.

I Gangen stod en Stige, som førte op til et Hul i Loftet. Det øverste Trin havde to Høns valgt til Soveplads, de fløj forskrækkede og skrigende ud i Heden, da Dreves krøb op. Gjennem Glamhullet og dets Spindelvæv i Gavlen faldt Eftermiddagssolen hen paa en Bunke Tækkehalm, som var ophobet imod Taget. Længere inde paa Loftet laa en lille Dynge Kartofler og en Stak Bygvipper, som Malene havde samlet til Grisen. Dreves tog Tækkehalmen til Side, det første og det andet Knippe, da han bar det tredje bort, snublede han over en Gjenstand, som laa foran ham, et Ansigt kom til Syne med et Udtryk, hvori den dødeligste Angest stod malet.

„For Satan!" hviskede Dreves, og sparkede Mennesket gjentagne Gange paa Benet. „Kan du ikke tage dine Skanker til dig?"

Med disse Ord lod han Halmknippet falde

tilbage paa Manden og gik ned ad Stigen igjen. Konen havde listet sig efter ham og hørt alt. Hun knælede ned foran den gamle Sergeant, hun gispede efter Luft for at faa Ord frem, men det vilde ikke lykkes hende. Hun kyssede sin Haand og lagde den derefter paa hans Frakke, en ydmyg Hilsen som gamle Folk endnu bruger der ovre, naar de ret vil udtrykke deres Tak. Dreves smilede, i det han lagde sin Haand paa hendes Skulder og hviskede:

„Otte Dage, — ikke mere, — hører I? bliver han over den Tid, skal jeg komme tilbage og ringe for jeres Øren."

„Om otte Dage har jeg hørt Himmerigs Klokker ringe," svarede hun med Læber, der skjælvede af Graad og af en ubeskrivelig Lykke. „Han skal nok komme. — I kan stole paa det."

I det Dreves forlod hende, lagde han to Mark paa Bordet, nikkede og gik uden at sige mere.

„Han var der sku ikke!" raabte han til Oldenberg, da han kom uden for.

„Saa skal De se, han slipper fra os," svarede Vagtmesteren.

„Det lader til det," sagde Dreves.

„Havde De bare ladet mig handle paa egen Haand uden at krydse min Vej, skulde jeg nok have bragt Knægten tilbage. Jeg vil lade Dem vide, min gode Sergeant Dreves, det er Deres Skyld, han narrer mig."

„Jeg tør ikke sige Dem imod," sagde Dreves beskeden, „det kan min Sjæl gjærne være."

Samme Aften forlod han og Vagtmesteren Kroen. Josisen fik Ret: De bragte ikke den undvegne med.

Otte Dage efter gik Dreves igjennem Rækken af Regimentet og kastede et mønstrende Blik paa sin Afdeling. Han standsede foran en Soldat, smilede og sagde halvhøjt til ham:

„Naa, er du der igjen? Saa er du sluppen læmpelig fra din Lystfart op til Malene i Gyden."

„Det kan jeg jo takke Dem for," svarede Soldaten.

„Aa Snak!" sagde Dreves. „Men det er sandt, du er da ikke vred, fordi jeg sidst kom til at sparke dig lidt paa Skinnebenene?"

„Ikke det mindste," forsikrede Soldaten.

„Det var jo rart. Jeg var saa bange for, at du skulde have taget mig det ilde op. — Og din Moder?"

„Hun er død," svarede Soldaten.

„Det var en honnet Kone," sagde Dreves.

En Konge som Solodanser.

Paa min Rejse i Afrika — fortæller Doktor Sweinfurth i sit interessante Værk „I Hjærtet af Afrika" — opholdt jeg mig i længere Tid hos en Stamme, som kaldes Mombuttuserne, og som regeres af en Konge, ved Navn Munza. Jeg og mine Rejsefæller besøgte Kongen flere Gange, ved hvilke Lejligheder der altid fandt Festligheder Sted. Den mest ejendommelige og overraskende af disse Fester var den, som afholdtes i Anledning af Høvdingen Munmeris Ankomst. Denne Høvding havde været ude paa et Krigstog mod en anden Stamme, og efter at have vundet en fuldstændig Sejr vendte han nu tilbage for at nedlægge det erobrede Bytte, som bestod af Slaver og Slavinder, Elfenben og Geder, for Kongens Fødder. Munmeris, der ankom med et talrigt Følge, opholdt sig kun en Nat i Kongens Bolig, og den næste Dag fandt den store Fest Sted.

Uagtet det var et fugtigt og koldt Vejr, forkyndte Jubelraabene tidlig om Morgenen, at Festen var begyndt. Henimod Middag fik jeg at vide, at Lystigheden var paa sit Højdepunkt, og at Kongen nu selv vilde danse for hele sit Hof. Ved denne Efterretning ilede jeg strax hen til den Sal, hvor Forestillingen skulde gaa for sig, og jeg blev her Vidne til et Skuespil, som vistnok er enestaaende i sit Slags, i det jeg saa en Konge optræde som Solodanser for sine Undersaatter. Det er denne ejendommelige Forestilling, som er fremstillet paa medfølgende Billede, der viser en meget stor Sal, hvor man ser den dansende Konge midt paa Brædderne, omgiven af talrige Tilskuere. I Forgrunden paa Billedet ser man hele Kongens Harem, der bestod af ikke mindre end 80 omhyggelig sminkede Kvinder, siddende paa smaa Skamler med Ryggen mod Læserne. Rundt omkring de andre Sider af den store aabne Plads stod hele Hofpersonalet samt en Mængde Krigere i Gala, væbnet med Lanser. Alle mulige musikalske Instrumenter, som man kunde faa fat paa, var anskaffede, saa at man hørte en forvirret Musik af Trommer, Timbaler, Valdhorn, Jagthorn, Fløjter, Piber og Klokker. De fleste af Musikanterne havde ikke det mindste Begreb om Behandlingen af disse Instrumenter, men lokkede efter bedste Evne alle mulige Toner frem af dem, medens Kongens mange Koner paa samme Tid gav deres Bifald til Kjende for den dansende Konge ved at klappe af alle Kræfter i Hænderne. En af de største Glæder for en afrikansk Konge er at kunne vise sig for sine Undersaatter i en ny Dragt og fryde sig ved deres Beundring. En saadan Glæde var Kong Munza i Stand til at kunne skaffe sig,

naar han følte Lyst dertil, da han havde et helt Hus fuldt af forskjellige Dragter, Pelsværk og Smykker. Ved denne Fest bar han en høj Hue paa Hovedet af Bavianskind, og paa Toppen af denne Hue var der anbragt en vajende Fjerbusk, som man skulde tro en Gang havde siddet paa en Grenaderhue. Paa hans Arme var der fastgjort Haler af Desmerkatte, om Haandleddene bar han Haarduske, og rundt omkring Livet havde han et Skjørt af forskjellige Dyrehaler; hans nøgne Ben var pyntede med en Mængde Metalringe, der klingrede, naar han rørte sig.

Denne Dragt var ejendommelig nok, men den var dog intet i Sammenligning med hans Dans. Medens hans Arme bevægede sig i alle Retninger og stadig slog Takt, udstrakte han snart sine Ben parallelt med Jorden og slog dem snart op i Luften som en Klown, hvilket alt skete med en utrolig Hurtighed og Kraft, ledsaget af en i høj Grad vild og ensformig Musik.

Jeg er ikke i Stand til at kunne sige, hvor længe denne ejendommelige og i høj Grad komiske Forestilling varede. Jeg kan kun fortælle, at Kongen, da jeg kom, sprang omkring, som han var fuld eller rasende. Jeg ventede stadig at se ham vakle og falde, men det skete dog ikke, da Folkene i denne Egn maa være af en meget kraftig Natur. Af og til gjorde han en kort Pavse og begyndte da atter at springe omkring og danse endnu mere ivrig end tidligere. Alle Tilskuerne var saa optagne af dette Syn, at ingen lagde Mærke til min Ankomst, saa at jeg aldeles uforstyrret kunde tegne medfølgende Billede af Forestillingen. Midt under Forestillingens Tummel begyndte Elementerne at rase, og der brød et Uvejr løs med et Raseri, som er ejendommeligt for disse Egne. I Begyndelsen brød Tilskuerne sig ikke herom, men da Tordenen overdøvede Instrumenternes Larm, forsvandt Kongen, og Tilskuerne flygtede nu vildt bort i alle Retninger.

En Konge som Solodanser.

Smaating.

Præsten og Politikeren. En berømt engelsk Prædikant havde den Legemsfejl, at han haltede lidt. Da han en Gang var paa Rejse, traf han paa en Jærnvejsstation sammen med en for sin Vittighed velbekjendt Politiker, der syntes at skulle kjende ham, og spurgte, om han ikke var den Præst, der havde holdt Hovedtalen ved Hedningemissionsmødet i N. N. forrige Aar.

Præsten svarede jo, det var ham.

„Jeg var til Stede der og hørte Dem," vedblev Spørgeren, „og jeg kjender Dem paa Deres haltende Gang."

„Naa, det var jo rart!" udbrød Præsten med et Anstrøg af Uvilje, som han forgjæves søgte at skjule. „Hin Halten har altsaa gjort et dybere Indtryk paa Dem end min Prædiken!"

„Ah, Deres Højærværdighed!" svarede Politikeren med et Buk. „Jeg forsikrer Dem, det er den højeste Ros, man kan yde en Præst, at han kjendes mere paa sin Vandring end paa sin Prædiken."

Venneraad. Hansen: „Hvad mener du, skal jeg gifte mig med Marie eller ikke?" — Jansen: „Under slige Omstændigheder afholder jeg mig principmæssig fra ethvert Raad. Kun det vil jeg sige dig: Var du min Søn, og du vilde gifte dig med denne pyntesyge og kokette Dukke, som jeg ikke en Gang vilde ønske Fanden til Svigerdatter, saa gjorde jeg dig strax arveløs og smed dig paa Døren. Men for Resten skal jeg, som sagt, nok vogte mig for at udtale nogen Mening om din paatænkte Forbindelse med Frøken Marie!"

Nøjsomhed. Den nygifte Kone: „Hvad koster det Taffelur der?" — Urmageren: „Tresindstyve Kroner." — Konen: „Nej, lad mig faa et, der er billigere, thi vi kan godt hjælpe os med et mindre Ur, da vi kun er to."

De hjemløse.

Tidsbillede fra det sextende Aarhundrede.

Ved Emanuel Henningsen.

(Fortsat.)

Sjette Kapitel.

Samtidig med at Kjøbmanden og Præsten underholdt sig med hinanden nede i Haven, gik et lille Selskab, bestaaende af to Kvinder og en halvgammel vejrbidt Sømand, op ad Gaden og standsede tøvende uden for Kjøbmandens Hus. Tante Filippa, som netop var sysselsat i Forstuen, fik Øje paa de fremmede, og da hun saa, at de ikke var paa det rene med, om de skulde gaa ind eller styre Vejen videre, traadte hun hen i den aabne Dør og sagde paa sin mutte Maade at tale paa:

„Hvis I søger Floris Francks Hus, saa er det her."

„Jeg er Lysken Franck," tog en af Kvinderne frygtsomt til Orde, „og . . ."

„Lysken!" afbrød Tante Filippa hende ivrig. Hun ilede ud og tog den unge Piges Haand. „Kom ind, Barn, kom dog ind, og I andre ogsaa, hvem I saa end er! . . . Saa du er Lysken, min Svogers Broderdatter! Hvor Nina vil glæde sig, og hvor

Ankomsten.

I vil faa meget at snakke sammen om . . . Du er vel Protestant?"

„Ja," svarede Lysken halvt forskrækket ved den barske Tone, hvori Spørgsmaalet kom frem.

„Jeg kunde jo tænke det," mumlede Tante Filippa. „Men lige meget, kom nu ind, alle sammen, saa skal jeg sende en Pige ud efter Nina."

Hun førte dem ind i Familiens Dagligstue, et

stort Værelse med mørke Egetræs Paneler og udskaaret Bjælkeloft og udstyret med en Rigdom og Luxus, der gjorde Lysken helt beklemt om Hjærtet. Omgivelserne virkede ogsaa imponerende paa Jan Frieser, Sømanden; han saa sig en Stund om efter et Sted, hvor han kunde være bekjendt at spytte, men da han ingen passende Plads kunde opdage, listede han sig ud til Gadedøren og spyttede betænksomt tre Gange midt ud paa Gaden.

Medens en af Tjenestepigerne løb efter Nina, forestillede Lysken Margrete van Muler og Jan for Tante Filippa, og denne bød dem begge et venligt Velkommen. Strax efter aabnedes Døren til Sideværelset, og med et Udbrud af Glæde løb Nina gjennem Stuen og slyngede sine Arme om Kusinen.

„O, min søde Lysken, tusend Gange kjærlig Velkommen!" udbrød den unge Pige og overvældede sin Gjæst med Kjærtegn. „Du kan ikke tro, hvor jeg har længtes efter dig! Der har næppe været en Dag, siden Villiam forlod os, uden at jeg jo har ventet at se dig træde ind ad Døren. O, Lysken! Lysken! hvor jeg er glad ved at se dig ... du er netop saaledes, som jeg havde ventet at finde dig, saa sød og smuk som den lyse Dag!"

„En Engel med broderet Kjole og hvidt om Halsen kunde ikke have gjort det pænere," sagde Jan siden, da han gjengav dette Optrin for Villiam. „Det var, Drollen splide mig, ... aa Gud forlade mig min Synd! — ligefrem nysseligt! Hun er den stolteste Gallionsfigur, jeg nogen Sinde har set, ja, ja, ja, det er nu ikke at snakke om!"

Den kjærlige Modtagelse gjorde Lysken godt, og hun og Margrete van Muler følte sig snart hjemme i de ny Omgivelser, særlig efter at Tante Filippa havde forladt Værelset for at se efter ved Pigernes Arbejde. Lysken fortalte nu de Begivenheder, som var foregaaede i Gent og havde fremskyndet deres Afrejse, og hvorledes de paa Rejsen til Antwerpen flere Gange havde været udsatte for at falde i deres Forfølgeres Hænder. Samme Dags Eftermiddag var de ankomne til Byen, hvor de gjennem en af Villiams Venner havde faaet at vide, at han og Karl var efterlyste med Stikbreve, og at det vilde koste dem Livet, hvis man fik dem fat. De var derfor tillige med Klokkespilleren og Karls Broder Povl foreløbig forblevne i et Herberg i Byens Udkant, hvor de vilde oppebie et Bud fra Floris Franck om, hvorledes han mente, de bedst skulde forholde sig i den kritiske Stilling, hvori de for Øjeblikket befandt sig. I den Anledning var Jan fulgt med til Kjøbmandens Hus.

„De skal naturligvis bo her hos os alle sammen!" udbrød Nina, da Lysken havde endt sin Fortælling. „Skal det knibe, har vi Skjulesteder nok her i Huset til at indlogere ti Gange saa mange, om saa skal være ... Saa Villiam har handlet saa modig og smukt ... det glæder mig, at han ligner dig, Lysken; aa, det er for mig, som om jeg havde kjendt dig i mange Tider ... Naa, endelig kommer da Fader ... og," vedblev hun, medens hun dæmpede Stemmen til en sagte Hvisken, „den Mand, der følger med ham, er den berømte Pastor Francis Junius. Tante Filippa kjender ham kun under hans antagne Navn Hr. van der Haase."

Et Øjeblik efter aabnedes Døren, og de to omtalte traadte ind. Nina løb Faderen i Møde og satte ham med faa Ord ind i Sagernes Stilling. Hendes Fortælling væltede en tung Byrde fra Kjøbmandens Hjærte, og han gav sine Gjæster et hjærteligt Velkommen.

„Jeg vil selv gaa ud til Herberget efter vore Venner," sagde han. „Med Guds Hjælp skal de ingen Fare være udsat for her i dette Hus. Sørg du nu paa bedste Maade for dine Gjæster, Nina; om en Time vil jeg være her igjen."

Da han og Junius, efterfulgt af Jan, kom ned paa Gaden, sagde Præsten:

„Se saaledes, gamle Ven, vender Gud i et Øjeblik Uro og Bekymring om til Glæde. Ogsaa deri viser hans Kjærlighed sig, at han sender Prøvelsen forud, for at vi skal end fuldere kunne nyde Glæden, som han har tiltænkt os."

„Det er sandt," svarede Floris Franck alvorlig, „Gud har været god og kjærlig imod mig over al Maade. Gid jeg vidste, hvorledes jeg, menneskelig talt, kunde afbetale noget af den store Gjæld, hvori jeg staar til hans uendelige Naade og Barmhjærtighed ... Sig mig, Hr. Pastor, trænger De ikke til noget at uddele til Deres fattige? De ved, at jeg saa gjærne vil yde alt, hvad De ønsker."

„Jeg ved det, kjære Franck, og jeg skal ogsaa senere drage Vexler paa Deres rige Rundhaandethed, men jeg har endnu langt fra brugt de sidste 2000 Gylden, De stillede til min Raadighed ... Hvad har De nu tænkt at bruge de unge Mænd til?"

„Min Brodersøn skal faa et af mine Skibe at føre. Det er vel bedst, at han i nogen Tid holder sig uden for Landet. Manden, der følger med os her, kan jeg anvende i mine Pakhuse, om han har Lyst dertil, og hvad den fremmede unge Mand angaar ..."

„Ham kan jeg bruge. Blev der ikke sagt, at han var Typograf?"

„Jo."

„Nu vel, saa send ham hen til mig i Morgen Aften, at jeg kan tale med ham."

„Det skal jeg."

Lidt efter skiltes de to Mænd med et varmt Haandtryk, og Præsten gik ned ad en Sidegade,

medens Kjøbmanden, ledsaget af Jan, styrede Vejen ud mod „det gyldne Horn", som det Værtshus hed, hvori vore Venner havde taget Ophold.

Gjensynet mellem Brødrene var varmt og hjærteligt; begge havde Taarer i Øjnene, da det lange Favntag løsnedes, hvormed de havde hilst paa hinanden.

„Du er bleven gammel, Gerard, siden vi saas sidst," tog Kjøbmanden til Orde.

„Du ogsaa, Broder Floris," sagde Klokkespilleren.

„O, ja, det er jo ogsaa mange Aar, siden vi skiltes, Gerard, og dog ligger den Tid, vi var sammen, mig forunderlig nær i dette Øjeblik. Husker du vore Aftenvandringer ude ved Gents Volde; hvilke Timer tilbragte vi da ikke i hinandens Selskab, hvormeget havde vi ikke at fortælle hinanden!"

„Jeg husker det alt sammen, Broder Floris," sagde Klokkespilleren vemodig, „jeg har gaaet der mangen Aften siden og gjenemlevet de Tider i Tanken.

„Ja, ja, ja," udbrød Floris og greb hans Haand, „du var mere trofast end jeg, der higede efter Rigdom og Ære og glemte dem, jeg havde kjær . . . Nej, undskyld mig ikke, Gerard, jeg har handlet daarlig imod dig, jeg har ikke været en Broder for dig . . ."

„Du var den bedste Broder," mumlede Klokkespilleren, „det var mig, som stødte dig fra mig . . . det var min Skyld alt sammen."

Saaledes stod de gamle en Stund, holdende hinanden i Hænderne, skuende hinanden i Øjnene med vemodig Glæde, medens Erindringerne fra deres Ungdom trængte ind paa dem og overvældede dem. Floris fattede sig først, og i det han rakte de unge Mænd, som stiltiende havde været Vidne til dette Optrin, sin Haand, sagde han:

„Naa, Gud være lovet, at jeg har faaet jer alle vel beholdne her til. Vil Gud, skilles vi ikke mere. Jeg har Rigdom nok til at sørge for eder paa bedste Maade, hvad det timelige angaar; dog derom skal vi nu senere tale sammen. Lad os nu give os paa Vej til Hjemmet."

Som sagt, saa gjort. Uden at forulempes af nogen, naaede de Kjøbmandens Hus, hvor de blev modtagne af Tante Filippa, der førte den lille Povl op til det Gjæsteværelse, hvor Lysken og Margrete van Muler, trætte efter Rejsen, var blevne bragte til Ro. Kjøbmanden og hans Broder trak sig tilbage til den førstes Værelse for at tale uforstyrret med hinanden, Jan blev bænket ved et vel besat Bord nede i Folkestuen, og strax efter kom Tante Filippa tilbage til Dagligstuen og bød de unge Mænd at følge med. Hun førte dem op ad den brede Egetræs Trappe, der med sit udskaarne Rækværk ledede op til Husets andet Stokværk, og traadte med dem ind i et stort Værelse, hvis Buevinduer vendte mod Vest. Her sad Nina i en Lænestol tæt ved et af Vinduerne med en opslagen Bog paa sit Skjød. Vinduet nærmest ved hende stod aabent; man havde derigjennem Udsigt ud over den store vel vedligeholdte Have med alle dens ældgamle Træer, grønne Buskadser og spraglede Blomstergrupper. Fra den rødmende Aftenhimmel i Vest trængte et mildt Lys ind gjennem Vinduet og overgød den unge Piges Ansigt med et svagt Purpurskjær. Eller var det maaske Blodet fra hendes underligt bankende Hjærte, der farvede hendes fine Kinder?

„Velkommen, Hr. van Muler, velkommen, Fætter Villiam," sagde den unge Pige med en vis fornem Værdighed, der klædte hende godt og samtidig imponerede de to Ynglinge. „Det glæder mig, at I er komne velbeholdne her til. Efter hvad jeg hører, har I jo været udsatte for Fare baade i Gent og paa Rejsen og samtidig dermed ogsaa udsat eders nærmeste for den samme Fare."

„Jeg forsikrer dig, Nina . . .," stammede Villiam, der syntes helt at have tabt sit frejdige Mod, samtidig med at han traadte ind ad Døren.

„Tak, Fætter Villiam," afbrød den unge Pige ham, „jeg er fuldt underrettet."

„Naar det er Tilfældet," tog Karl van Muler til Orde, „maa Frøkenen ogsaa vide, at det ikke var min Ven Villiam, men mig, som letsindig nedkaldte Forfølgelsen over os. Ingen viste sig mere snarraadig og modig end han for at bringe os ud af Klemmen, og, Gud ske Lov, det lykkedes jo ogsaa."

Det glæder mig at høre Dem sige det," svarede Nina med et venligt Blik, „men ikke des mindre er I begge to fredløse."

„Jeg giver Fredløsheden en god Dag!" udbrød Villiam og rettede sig stolt i Vejret; Ninas Modtagelse havde øjensynlig saaret ham. „En Sømand finder et Fristed alle Vegne; naar Landjorden svigter ham, er Havet ham tro."

„Ja, de Protestanter . . . de Protestanter," brummede Tante Filippa, som havde taget Plads bag Ninas Stol og maalte de to unge Mænd med et hvast Blik, „de er nogle urolige Hoveder. Aldrig kan de holde Fred eller tage mod Fornuft. De farer løs paa Kirkerne og slaar alle Helligdomme ned for Fode . . . intet er dem helligt, ikke en Gang Guds Moder selv!"

Med disse Ord forlod hun Stuen, raslende med Nøgleknippet ved hendes Bælte, og lod de unge alene. Villiam saa mørk og fortrædelig ned for sig, men da han igjen løftede Blikket og saa

Skjælmen spille i Ninas Øjne, opklaredes hans Ansigt, og han gik dristig hen og greb hendes Haand.

„Du er jo ikke vred paa mig, Nina," sagde han, „er du vel?"

„Du skal dog ikke være saa vis i din Sag, det kunde dog være, du bag efter vilde fortryde det . . . Men sæt eder nu ned og fortæl mig alt, hvad der er sket siden sidst, du var her, Villiam. Jeg har vel nok hørt det fortælle af Lysken, men

„Er du saa vel vred paa mig, Nina?"

„Nej, du store Dreng; men pas paa, at jeg ikke bliver det."

Strax efter traadte de ind i den oplyste Spisestue, hvor Kjøbmanden og Klokkespilleren allerede ventede paa dem ved det under vægtigt Sølvtøj og mange Haande Retter bugnende Bord.

Gjensynet.

det kunde jo være, at hun ikke havde husket alting."

Som Følge af denne Opfordring var der snart en livlig Samtale i Gang mellem de unge. Tiden randt hurtig for dem, og da Tante Filippa kom op for at kalde dem ned til Aftensbordet, undrede de sig alle tre ved pludselig at opdage, at det næsten var blevet helt mørkt.

Da de gik ned ad Trappen, fandt Villiam Lejlighed til ubemærket at hviske til Nina:

Syvende Kapitel.

Næste Dags Aften gik Karl van Muler ned gjennem en af de Smaagyder, som fører ned til Havnen, og som mest er bebyggede med kolossale Pakhuse. Himlen var overtrukken med mørke Skyer, og en fin Støvregn sænkede sig ned over Byen. Af og til trængte et køligt Vindstød ind i den snævre Gyde og bragte Vindfløjene paa Toppen

af Pakhusene til at dreje sig skrigende paa deres rustne Stænger. Denne Piben var med Undtagelse af en enkelt Pladshunds dumpe Gøen den eneste Lyd, som afbrød Stilheden.

Da den unge Mand næsten var naaet ned til Enden af Gyden, standsede han ved en jærnbeslagen Dør, som førte ind til et af de største Pakhuse, hvis solide Mure og gitrede Vinduer gav det Lighed med en lille Fæstning. Han bankede et Par

„Saa følg mig."

Gjennem et stort Pakrum, der var opfyldt med alle Haande Vareballer, Fustager og Handelsgods, førtes han ind i et mindre Rum med panelede Vægge og enkelte Møbler, der viste, at det af og til brugtes som Kontor. Manden lod Haanden glide hen ad Væggen under en Hylde, hvor der var opstablet Pakker med Tvist, og strax efter knagede det i Væggen, en Dør, der hidtil ikke havde

Paa Rejsen.

Gange haardt paa Døren, og umiddelbart derefter aabnede den sig knirkende paa sine Hængsler og tillod ham at træde ind. Der stod en Mand inden for Døren, og han lukkede den omhyggelig til ved Hjælp af to svære Jærnbolte, saa snart Karl var kommen ind. Derefter vendte han sig til Karl og spurgte:

„Dit Navn?"

„Karl van Muler."

været synlig aabnede sig med en svag Støj og lod Karl se ind i et Værelse, hvorfra Lyset strømmede ham i Møde.

Det var et Værelse af middelmaadig Størrelse han var kommen ind i, men bekvemt udstyret med alle nødvendige Møbler. Højt oppe paa Væggen var der et Vindue, forsynet med et mørkt, uigjennemsigtigt Gardin, de to Sidevægge var dækkede af Reoler med alskens Bøger og Papirer, ved den

tredje stod der et simpelt Skrivebord, ved hvilken der sad en Mand og skrev ved Skjæret af to Voxlys, der i simple Stager var stillede foran ham. Da Døren aabnede sig, saa han op; det var Francis Junius.

Karl blev staaende ved Døren og hilste ærbødig.

„Er det dig, der er sendt mig fra Kjøbmand Franck?" spurgte Junius, i det han fæstede sit Blik opmærksomt paa Karl.

Denne svarede bekræftende og nævnede sit Navn.

„Og du er Typograf? Forstaar du at sætte en Bog?"

„Fuldkomment, Hr. Pastor!"

„Jeg kunde tænke mig det, siden du har haft Ansættelse i Genf ... Jeg har ladet dig kalde, fordi jeg har din Hjælp nødig. Vort hemmelige Trykkeri her i Antwerpen er fuldt optaget af at trykke en ny Udgave af Bibelen og maa foreløbig ikke forstyrres af noget andet Arbejde. Det er mig imidlertid om at gjøre hurtigst muligt at faa udgivet et Skrift, som jeg har skrevet for vore Trosfæller. Vil og kan du paatage dig at trykke det? Der er Fare forbunden dermed, men paa den anden Side tjener du den gode Sag dermed."

„Jeg vil gjerne udføre Arbejdet, Hr. Pastor. Men Trykkeriet? Hvor er det?"

„Det glæder mig, at du er villig til at paatage dig det," sagde Junius med den indtagende Venlighed, hvormed han kunde vinde alles Hjærter. „Trykkeriet ligger i en Landsby tre Mile her fra og ejes af en Grovsmed, ved Navn Arnoldson."

„En Broder til Bogkræmmeren?"

„Netop. Er du rede til at tage afsted i Morgen?"

„Ja, naar som helst, Hr. Pastor?"

„Nu vel, saa skal der i Morgen tidlig Kl. 4 være en Vogn uden for Kjøbmand Francks Hus. Sæt dig op paa den, Kusken ved Besked, han er en af vore, og han vil føre dig til Arnoldsen, ligesom han ogsaa vil overgive dig Manuskriptet til Bogen og et Brev til Grovsmeden. Trykningen af Bogen vil tage et Par Maaneders Tid, naar ingen Forstyrrelse ellers indtræffer. Kan du afse saa lang en Tid?"

„Med Lethed, Hr. Pastor?"

„Det var rart, at jeg traf dig. Sæt dig ned og lad os tale lidt sammen."

Karl adlød, og Præsten ledede nu Samtalen hen paa den unge Mands Forhold og fik ham til at fortælle om de sidste Begivenheder i Gent. Den Menneskekundskab, Junius var i Besiddelse af, lod ham snart se, at han fuldt ud kunde stole paa Karl; han blev desaarsag selv mere meddelsom og fortalte til Gjengjæld enkelte Træk af sit bevægede Liv. Da Karl rejste sig og tog Afsked, undrede det ham ikke mere, at denne Mands Navn var berømt og elsket; han følte sig til Mode, som om han havde haft Foretræde hos en Konge og ikke hos en Præst, der boede i Skjul i en Kjøbmands Pakhus. I det han gik, sagde Præsten:

„Jeg haaber, du vil være forholdsvis sikrere mod Efterstræbelser der ude i den lille Landsby end her i Byen. Men det er aldrig til Skade at være forsigtig; vis dig derfor ikke for meget blandt fremmede."

Han trykkede venlig hans Haand og lod ham gaa.

Om Aftenen tog Karl Afsked med alle Vennerne, da han skulde afsted saa tidlig næste Morgen. Ikke des mindre mødte han dog Lysken paa Trappen, da han om Morgenen kom ned fra sit Sovekammer.

„Jeg vilde dog endnu en Gang sige dig Farvel og ønske dig en lykkelig Rejse," sagde hun og rakte ham Haanden.

„Det var smukt af dig, Lysken."

„Og saa, kjære Karl, vær forsigtig, hører du ... Og skulde det føje sig saaledes, at Forfølgerne skulde komme efter dig ... Gud forbyde, at det skulde ske ... men hvis det sker, da lid heller, hvad ondt det skal være, end at begaa nogen Voldsomhed ... Kjære Karl, lov mig, at du vil holde Hævntanken borte fra dit Hjærte."

„Hvor kan jeg nægte dig noget!" svarede han, bevæget ved hendes Bøn, der klang lige saa ydmygt som indtrængende. „Jeg lover dig det, min egen Lysken. Men lov saa ogsaa mig til Gjengjæld, at du vil tænke paa mig."

„Hvor vilde jeg vel kunne lade være! O, Karl, gaar det ogsaa an? Er det ikke Synd af os?"

Han havde taget hende i sin Favn og kyssede hende paa den bløde Mund og paa Ojnene, der stod fulde af Taarer.

„Saa ... o, Karl, jeg elsker dig dog saa inderlig!"

Endnu et Kys, og hun løb let op ad Trappen til sit Værelse. Karl hørte hendes Dør aabnes og lukkes og fortsatte sin Vej ned til Dagligstuen, hvor Moderen ventede paa ham og nødte ham til at spise lidt, før han tog afsted.

Kort efter lød der Vognrumlen ude paa Gaden, og en halv Snes Minutter efter rullede Karl igjennem de endnu mennesketomme Gader ud af Byen.

Hans Kusk var en lang mager Skikkelse med en spidspullet Hat paa Hovedet og syntes at være meget faatalende af Naturen, thi han gav kun Enstavelsesord til Svar paa de Spørgsmaal, Karl stillede til ham.

„Ved De, hvor vi skal hen?"

„Ja."

„Hvem har underrettet Dem om det?"

„Han selv."

„Pastor Junius?"

„Ja."

„Kjører De tilbage til Byen?"

„Nej."

„Saa skal De maaske videre frem?"

„Ja."

Til sidst indsaa Karl Umuligheden af at faa en Samtale i Gang og sank ligesom Kusken hen i Tavshed. Det var en yndig frisk Sommermorgen med Solskin og Fuglesang. Duggen laa endnu paa Græsset og Buskene langs Vejen, der i længere Tid fulgte Flodens Løb, indtil den svingede ind mellem frodige Enge og vidtstrakte Marker, hvor Kornet bølgede i den svage Morgenvind. Den unge Mand følte sig let og glad i Sindet. Kjøbmand Franck havde lovet ham paa bedste Maade at sørge for hans Moder og Broder samt at varetage hans Interesser i Gent ved Hjælp af en af sine derværende Handelsvenner. Naar Huset og deres faa Ejendele blev solgte, vilde Moderen faa en lille Kapital i Hænde, ved Hjælp af hvilken der altid vilde kunne aabne sig ny Udveje, om det atter skulde blive nødvendigt for hende at skifte Opholdssted.

Pludselig pegede Kusken forud med Pisken og sagde:

„Du er min Søn."

„Hvad er jeg?" udbrød Karl temmelig forbavset ved saa pludselig at faa en ny Fader.

„Min Søn, siger jeg jo," svarede Kusken utaalmodig og pegede atter forud, hvor Toppen af nogle hvide Telte ragede op over det grønne Buskads. „Vejen gaar lige forbi Spaniernes Lejr, og bliver vi adspurgte, er du min Søn."

„Naa saadan at forstaa!"

„Ja," sagde den tavse Kusk.

Det varede ikke længe, før den lille Lejr, der afgav Ly for en Afdeling Lansknægte, traadte tydeligere frem for dem. De saa Røgen af Blussene, hvorved Soldaterne kogte deres Morgendrik, stige op mellem Teltene, og snart kjørte de forbi en enlig Vagtpost, der stod halvsovende og støttede sig til sit Vaaben uden at skjænke dem mindste Opmærksomhed.

Kusken havde haft Ret, Vejen gik lige forbi, eller rettere lige igjennem Lejren. Lansknægtene var komne paa Benene efter Nattehvilen og var sysselsatte paa forskjellige Maader. Medens nogle var i Færd med at koge Øl ved Ilden, sad andre lejrede om en Tromme i Begreb med at spille Tærninger, atter andre drev om mellem Teltene og saa ørkesløse paa Kokkene, hvem de opmuntrede med forskjellige Tilraab af en ingenlunde høvisk Art.

Netop som Vognen svingede ind i Lejren, kom en høj sværlemmet Munk gaaende fra den modsatte Side, og Karl følte en Gysen fare sig igjennem Legemet. Han kjendte denne bredskuldrede Skikkelse med det strænge Ansigt og de skarpe mørke Øjne — det var Pater Reginus. Karl hyllede sig tættere ind i sin Kappe og vendte ikke sit Øje bort fra Munken. Han saa hvorledes denne, tilsyneladende hensunken i sine egne Tanker, gik forbi Lansknægtenes Grupper, uden at agte paa de forskjellige og mindre ærbødige Tilraab, der sendtes ham fra alle Sider, og han var allerede sikker paa, at Vognen vilde rulle ham forbi uden at vække hans Opmærksomhed, da Pateren pludselig hævede Hovedet og fæstede sit skarpe Blik paa ham og Kusken. I samme Øjeblik rullede Vognen ind gjennem Lejren, og adskillige Spottegloser regnede nu ned over det gammeldags Kjøretøj.

Der var dog ingen, som gjorde Mine til at forulejlige dem, og Karl saa sig allerede med lettet Hjærte tilbage, da han i det samme saa Pater Reginus vende om og tiltale Lansknægtene, i det han pegede i Retning af Vognen og syntes at opfordre dem til at standse den.

„Munken har kjendt os," sagde Karl hurtig, „han er min Dødsfjende. Om et Øjeblik har vi Lansknægtene efter os."

„Kusken vendte sig om og saa sig tilbage, derefter gav han et Smæk med Tungen, og de kraftige Heste satte afsted i et strygende Trav, der i en kort Stund lod Lejren langt tilbage.

„Vi hytter os vel," sagde han.

Ikke des mindre lod han til at være lige saa urolig i Sindet som Karl, thi han vendte sig hvert Øjeblik om i Retning af Lejren og ansporede stadig Hestene til en raskere Fart. Det gik nu ikke længer i Trav, men i fuldt Firspring. Den gamle Vogn hoppede op og ned paa den stenede Vej og knagede af og til, som om den vilde skilles i sine Sammenføjninger, men uden at tage Hensyn dertil blev Kusken ved at drive Hestene frem.

„Der er de!" sagde han med et og brummede noget mellem Tænderne, der havde en betænkelig Lighed med en Ed. Karl saa sig tilbage og fik Øje paa en Støvsky, der hævede sig foran Lejren og aabenbart stammede fra en Trop Ryttere, der forlod den i fuld Galop.

„Vi er fortabte!" udbrød han, fuld af Skræk ved Tanken om, at Manuskriptet og Brevet til Grovsmeden skulde blive opdagede. Begge Dele laa skjulte i Agestolen.

„Nej!" sagde Kusken energisk.

Hidtil havde han ikke brugt Pisken, men nu lagde han et kraftigt Slag hen over Lænden paa hver af Hestene, og de opskræmmede Dyr, som øjensynlig ikke var vante til en saadan Behandling, udstødte en forskrækket Prusten og for vildt afsted med sænkede Hoveder. Det var en Kjørsel, som Karl endnu aldrig havde prøvet, og han ventede hvert Øjeblik, at Vognen skulde blive slynget hovedkulds ned i en af Grøfterne, men Kusken lod ikke til at frygte noget saadant; han styrede Retningen med fuldstændig Ro og tillod ikke sine Heste at sagtne Farten.

(Fortsættes).

I Svejts.

Rejsebilleder af Zakarias Nielsen.

II. Hviledage i Zürich.

Naar man har sejlet op ad Rhinen, skuet ud fra Schwarzwalds Højder og forfrisket sig som ved et aandeligt Styrtebad ved Laufens herlige Vandfald, da ruller man unægtelig ned i Svejtserlandets Indre med store Fordringer. Den nordlige Del af dette Land tilfredsstiller imidlertid ikke ganske Forventningerne, da Naturen her hverken er storartet eller ualmindelig smuk. Overalt lave, skovbevoxede Bjærge, adskilte ved grønne Dale, hist og her en lille Vinmark, en af sorte Skruer tæt besat Tørvemose, et Stykke Runkelroer eller en gusten, prosaisk Kartoffelager, Det hele gjør et noget kjedeligt og hverdagsagtigt Indtryk. Men naar man

I Lejren.

saa endelig ned til Zürich og hilser paa den første af de berømte blaagrønne Svejtsersøer, da purres Opmærksomheden igjen op af sin Dvale.

Züricher-Søen, der som en bred Flod krummer sig mod Sydøst i en Længde af 5—6 Mil, er ved sine høje, men blødt afrundede, frodige Kyster, sin livlige Skibsfart og ved den herlige Baggrund, som Glarner- og Schwyzeralperne danner ved lys Himmel, et af Svejts's skjønneste Vande og er derfor ogsaa i Tidernes Løb blevet omkranset af Landsbyer, Herregaarde og Villaer. Staden Zürich ligger ved Søens nordligste Spids og er gjennemstrømmet anselige Banegaard i Kjøbenhavn. Fra en bred Søjleopgang gaar man gjennem store Korridorer ind i Ventesalen, der ved Søjler og andre Skillemærker er delt i flere Rum, saaledes at f. Ex. 3dje Klasses Ventesal bestaar af tre eller fire Afdelinger, af hvilke den ene til Dels opfyldes af et Bassin med et højt Vandspring og er overhvælvet med et mat Glastag. De andre Ventesale er selvfølgelig udstyrede med endnu større Pragt. Væggene bestaar saaledes til Dels af gult slebet Marmor. Perronerne er uhyre brede, Ankomstsiden har sex Spor og Afgangssiden andre sex. Rundt om den

Udsigt over Zürichersøen.

af Floden Limmat. Hele den vestre Del af Staden er nyopbygget og bestaar af tre og fire Etages Huse, der ved deres fremspringende Sandstensaltaner, rigtsirede Friser, talrige Fordybninger med dejlige Billedstøtter og store glinsende Spejlglasruder gjør et storartet Indtryk og bibringer os Forestillinger om en Rigdom og Overdaadighed, som man ikke finder Mage til ret mange Steder. Banegaarden, en overordentlig omfangsrig Bygning, overgaar i ydre og indre Udstyrelse de fleste Banegaarde i Evropa, og er navnlig langt større og smukkere end den efter vore Forhold dog ellers ret store Bygning løber et udvendigt Galleri, hvor Folk spaserer omkring og nyder Udsigten over Floden og Søen. Det ene Tog kommer eller gaar efter det andet, der er en Piben og Fløjten og Klokkeringning i det uendelige. Lange Rækker af Drosker og Herskabsvogne ruller til og fra Søjleopgangen, Folk mylre som Bier i Ventesalene, talende alle mulige Tungemaal i Munden paa hverandre, sveddryppende Dragere med Kasser og Vadsække paa Nakken herser omkring alle Vegne, og midt under alt dette Virvar ruller og kimer og fløjter det uafbrudt ude fra Bygningens modsatte Side, hvor

Togene kommer og gaar. „Er her saadant Liv hver Dag?" spurgte vi en Hoteltjener. — „Ak ja, og om Natten med, kan man gjærne sige. Herrerne maa vide, at her kommer og gaar 150 Tog i hvert Døgn." 150! Naa, der tog Fyren nok ogsaa Munden saa fuld, som han kunde have den.

Blandt andre iøjnefaldende Bygninger tiltrækker Grossmünsteren sig mest Opmærksomheden. Det er unægtelig udvendig en storartet og smuk Kirke, men hvor er den dog — ligesom overhovedet alle reformerte Kirker — fattig og tarvelig udstyret indvendig! Og dog — hvor gribes man ikke af hellig Alvor og stille Ærbødighed ved at betragte disse gamle skjoldede Mure og Hvælvinger, der for noget over halvfjerde Hundred Aar siden var Vidne til Ulrich Zwinglis mærkelige Reformatorgjerning. Hvilken Trængsel har der ikke været inden for disse Mure i hine Dage, da Stadens trosivrige og nyhedsberusede Borgere stimlede til for at høre den djærve Præst, der med uforfærdet Sandhedsiver vidnede mod Løgnevævet i Pavekirken, trodsende de rasende Katolikers knyttede Næver, ja endog trodsende deres Trusler om Anvendelsen af „Gift og Dolk".

Det var Søndag, og der afholdtes Kaproning eller rettere Kapstagning paa Limmatfloden. En Flok af unge kraftige Karle, klædte i blaa Bluser og med et rødt Skjærf om Livet, søgte under flere Tusende Tilskueres spændte Opmærksomhed at overbyde hinanden i Styre- og Stagefærdighed. I deres lette Smaajoller gled de i rutschende Fart paa Strømmens furede Ryg, en for en, nogle Hundrede Alen ned ad Floden, for derefter i kortest mulig Tid at stage Baaden mod den rivende Strøm tilbage til Udgangsstedet. Det var en Fornøjelse at se, med hvilken Kraft og Smidighed disse unge Idrætsmænd forstod at tvinge Jollerne gjennem Strømmen langs Flodbredden. Kampen endte med en Slags Fastelavnsspøg, der bestod i, at en af Idrætsmændene, siddende eller liggende paa fire sammenbundne Tønder, sejlede om Kamp med to Svømmere. Under Raaben og Fægten med Arme og Ben søgte den førstnævnte at skyde sit løjerlige Fartøj i saa stærk Fart ned ad Strømmen som mulig. Pludselig gjorde Tønderne sig balstyrige og svingede ud fra hverandre, hvorved Styrmanden tabte Balancen og gik paa Hovedet i Strømmen. Det varede dog kun et Øjeblik, før hans vaade Hoved atter kom til Syne i Nærheden af Tønderne, og i næste Nu havde han svunget sig op paa Fartøjet igjen og fortsatte Farten under Sang og Hurraraaben; men Svømmerne, der ved Tøndemandens Uheld havde faaet et betydeligt Forspring, kom til Maalet længe før denne og blev hilsede med Fanfare og jublende Hurraer af Tilskuerne.

Nede ved Søen ligger Byens fornemste Koncerthal, „Palmehaven" eller „Tonhalle", (som Læserne ser paa omstaaende Billede til venstre) hvor et Orkester paa 40 Mand hver Sommeraften fryder de som oftest talrige Gjæster med dejlige Musikstykker. Omkring et plaskende Vandspring og mellem Grupper af Palmer og andre tropiske Vækster sidder Venner og Kjendinge og nipper til deres Øl- eller Vinglas eller nyder et let Aftensmaaltid, medens Tonerne ruller ud under Hallens brede Tag. Vi gjæstede gjentagne Gange Palmehaven, ikke alene for den dejlige Musiks Skyld, men ogsaa for at nyde Udsigten over Søen i Maaneskin. Et af mine smukkeste Minder fra Rejsen knytter sig til denne Plet. Det var en mild, stille Aften. Maanen lyste over Søen med denne dæmpede Glans, der giver Naturen et saa vidunderlig fredeligt og dog højtideligt Præg, Bjærgene bag Søen fortonede sig i den blaalige Luft, medens Lysene ovre fra Kysten sendte lange og gyldne Striber hen over Vandfladen. En Flok tamme Svaner skød sig majestætisk frem langs Bolværket, og længere ude gled smaa kajaklignende Baade, roede af barhovede Ungersvende og styrede af unge Piger, langsomt og stille over Vandspejlet, medens dejlige Harmonier, Brudstykker af Mozarts „Tryllefløjte" lød ud over Søen fra den aabne Koncerthal. Det var et af disse stemningsrige Øjeblik, der ikke blot i et flygtigt Nu løfter Hjærtet, men som senere tit og ofte vender tilbage i Mindet og bestyrker en i Troen paa Fordelivets Skjønhed og Poesi.

Aftenens Romantik gik senere over i en Toneart af en i bogstavelig Forstand rystende Karakter, i det et pludselig optrækkende voldsomt Tordenvejr afløste den drømmende Fred, der før havde hvilet over Naturen. Den stjærnebesaaede Himmel sortnede i Synskredsen og gjennemkrydsedes af et fjærnt Lyn, hvis siksakformede Spejlbilleder tegnede sig med skarpe Rids mellem de mylrende Fartøjer paa Søens mørke Vande, samtidig med at Tordenen rullede skrattende og drønende hen over Byen og Søen. Lokket af den Tiltrækningskraft, som et sligt storartet Naturoptrin har for mange Mennesker, gik min Rejsefælle hen mod en Landgangsbro, hvor der laa en Del Baade til Udlejning, og vilde forsøge at kapre en Jolle til en natlig Fart paa den endnu temmelig rolige Sø. Jeg fulgte naturligvis Trop, men jeg skal ærlig tilstaa, at jeg — i hvor gjærne jeg end under almindelige Omstændigheder vilde lade mig vugge af Züricher-Søens Vande — dog helst ønskede i dette Øjeblik at blive paa det tørre, i det jeg ikke følte den aller mindste Lyst til at gjøre min Person til Legebold for disse uforudselige Kastevinde, der saa ofte ledsager et Uvejr i Bjærglandene. Ovre fra Skovene hørtes en hul Susen, der spaaede

om alt andet end stille Nattefred. „Skal vi være Mennesker?" spurgte jeg min navtiske Ven og tog ham i Ærmet. Efter nogle korte Meningsudvexlinger fik jeg endelig besejret hans Udvandrelyst. I Steden for at pløje den af de stedse hyppigere og hyppigere Lyn oplyste Sø, valgte vi at søge Havn i vort trygge Hotel, og næppe var vi komne til Køjs, før en skybrudlignende Regn, ledsaget af Tordenbulder og susende Vindstød, væltede ned over Staden. I Løbet af Natten blev Uvejret endnu værre, og da Opvartningspigen næste Morgen kom op med Te til os, fortalte hun, at et saadant Herrens Vejr havde de ikke haft i de sidste 5 Aar der paa Egnen; Lynet havde slaaet ned paa mangfoldige Steder i Byen og Omegnen, utallige Tagsten var blæste af Husene, og adskillige Træer knækkede.

Da vi næste Aften sad i Palmehaven, kom et Par yngre Herrer og satte sig ved det Bord, ved hvilket vi havde Plads. Uden at give synderlig Agt paa dem, sad vi længe tavse og lyttede opmærksomt til Musiken, medens vore tvende andre Bordfæller førte en temmelig ivrig Samtale paa Tysk. Den ene af dem bar paa Hovedet en lille Straahat, omvunden med et bredt sort-gult-rødt-hvidt Baand, der gav mig Anledning til at stille det Spørgsmaal til min Rejsefælle: „Hvad mon det er for et spraglet Mærke?" „Ved det ikke, rimeligvis et eller andet tysk Foreningsmærke." Vi fik ikke Tid til nærmere at drøfte Spørgsmaalet, thi næppe havde Hattens Ejermand opfanget et Par afbrudte Ord af vor Samtale, før han afbrød den tyske Samtale og med en glad Haandbevægelse udbrød: „Danskere!" Han sprang op med Hatten i Haanden og sagde: „Undskyld, jeg hører, at De er danske, maa jeg som Landsmand have den Fornøjelse at hilse paa Dem?" I samme Nu gjenkjendte jeg ham. „Det er jo Hr. Thoresen!" udbrød jeg og gav ham et godt dansk Haandslag. Der blev Glæde paa begge Sider, og vi kom snart i en fornøjet Samtale. Gamle Minder fra Skyttefester i Roskilde, hvor vi flere Gange havde truffet sammen, levede op og bragte Samtalen ind paa mange forskjellige fædrelandske Æmner. Han havde opholdt sig i tre Aar i Zürich for at studere ved den derværende berømte polytekniske Anstalt, og da han i saa lang Tid havde været borte fra Fædrelandet, interesserede det ham selvfølgelig at høre noget her hjemme fra. „For øvrigt," sagde han, „har jeg i disse Dage faaet mundtlige Hilsener fra Danmark igjennem den bekjendte Forkæmper for Skyttesagen, Kaptejn Nielsen." „Er Kaptejn Nielsen her i Byen?" spurgte jeg og glædede mig allerede til at faa fornyet et for mange Aar siden stiftet Bekjendtskab med ham. „Nej, han tog des værre bort i Gaar; han rejser omkring her i Landet for at gjøre sig bekjendt med Skyttevæsenet her nede." Jeg maatte saaledes give Afkald paa den Glæde at hilse paa den af vort eget Skyttevæsen saa fortjente Mand. (Skulde han tilfældigvis faa fat paa disse Linjer, beder jeg ham modtage min Hilsen og Tak.)

Om det svejtsiske Skyttevæsen fortalte for øvrigt Hr. Thoresen, at det ikke var i saa udmærket Gænge, som man gjærne bildte sig ind hjemme i Danmark, og navnlig savnede man ved de store Skyttefester en kraftig ledende Aand, der kunde tilvejebringe den ved slige Lejligheder saa nødvendige Orden og Præcision. Med Hensyn til det flerfarvede Hattebaand fik vi nu den Oplysning af Hr. Thoresen, at det var Foreningsmærke for en Roklub, af hvilken han var Medlem, og ved hvis Kapsejlinger han — efter hvad der senere blev fortalt os — flere Gange havde taget første Præmie. Byen havde flere saadanne Kaproningsforeninger, hvis Medlemmer jævnlig i Sommerens Løb tumlede sig i deres letflydende, lange og smalle engelske Robaade i ivrige Væddekampe paa den friske Sø. Da vi skiltes fra Hr. Thoresen, indbød han os til at gjæste hans Hjem næste Aften, en Indbydelse, som vi saa meget hellere vilde efterkomme, som vi derved vilde faa Lejlighed til at gjøre Bekjendtskab med hans Moder — den berømte Forfatterinde Magdalene Thoresen, der i flere Aar har boet i Zürich sammen med sin Søn.

Næste Aften tilbragtes derfor i dette hyggelige Hjem. Jeg kunde nu levere en lang Skildring, maaske en interessant Skildring af „Digterinden Magdalene Thoresen i sit Hjem." Navnkundige Personers Levevis og hjemlige Forhold har altid haft en mægtig Tiltrækning paa Publikum, og jeg tvivler ikke om, at det vilde interessere mange af „Familievennens" Læsere at høre noget om, hvorledes den rigtbegavede nordiske Digterinde ser ud, hvorledes hun klæder sig, hvordan hun vogter sine Husmoderpligter, hvad hun helst taler om, og hvordan hun bærer den store Ære, som i de senere Tider er tilflydt hende derved, at en Mængde ansete tyske og svejtsiske Blade har gjenlydt af Ros over hendes nu paa tysk overførte Digterværker — alt dette, siger jeg, vilde sikkert interessere mange af Bladets Læsere, navnlig dem, som har et grundigere Kjendskab til hendes dramatiske Værker og hendes Skitser og Fortællinger; men jeg skal vel vogte mig for, hvor fristende det end kan være, her at komme ind paa en Skildring, der gaar Privatlivets Fredhellighed for nær. Kun saa meget tror jeg at turde sige, at de Timer, som vi den paafølgende Aften tilbragte i det lille gjæstfri danske Hjem lidt uden for Staden, og som under Samtaler om Nordens Aandsliv i vore Dage kun alt for hurtig fløj afsted, vil mindes af os begge som nogle af de herligste Timer, vi havde paa Rejsen.

Kloakerne i Paris.

Enhver stor By har sine Kloaker, underjordiske Afløb for Spildevandet. Det gamle Roms Kloaker, af hvilke man endnu finder kolossale Levninger, der i henved to Tusende Aar har trodset Tidens Tand, var beundringsværdige; men det storartede System af Spildevandsledninger, som i de sidste femti Aar er anlagte i Frankrigs uhyre Hovedstad, staar næppe i nogen Henseende tilbage for hine i det gamle Verdensriges Metropol. Under Gader og Stræder, under Pladser og Boulevarder strækker sig en anden By, dannet af underjordiske Kanaler og Bassiner, der er bestemt til at rense den store Organisme, som man kalder Paris, til at modtage og lede ud i Seine alle Slags Urenligheder fra den store Stad. Paris har saaledes sine Blodaarer, som den har sine Pulsaarer; gjennem Vandledningerne tilføres der rent Vand til Brug for Ernæringen og Renligheden, gjennem Kloakerne udføres atter dette Vand, efter at det har været benyttet. Til Fuldstændiggjørelse af Kredsløbet mangler end ikke visse Anlæg, som vil blive omtalt i Slutningen af disse Linjer.

Paris's Kloaker er tilgængelige for Publikum, og det lønner Umagen at gjøre sig bekjendt med dem. Paa visse Dage udstedes et bestemt Antal Adgangskort for Lysthavende, der da bliver førte paa den bekvemmeste Maade gjennem store Strækninger af disse underjordiske Gange. De eleganteste Damer kan, uden Fare for deres Toilette, gjøre Touren med. I Regelen sker Nedstigningen fra Madeleine-Pladsen, tæt ved Kirken, hvor en Støbejærns-Falddør aabnes og en rummelig Trappe fører ned i Underverdenen. Man træder først ned i en hvælvet Sal, hvori udmunder en uhyre Tunnel, der med korte Mellemrum er oplyst af Petroleumslamper. Under Tunnelens høje Hvælving findes en Kanal, hvorigjennem en mørkladen, men ikke stinkende Strøm iler frem i et rivende Løb. Paa begge Sider af denne kunstige Flod findes Trottoirer for de Arbejdere, hvis Idræt det er at udrense og føre Tilsyn med Kloakerne.

Vi begynder Farten ned ad disse. Fire Mænd med store Støvler paa løsner paa et givet Signal Ankertovene af en stor Pram, hvori 12 Personer magelig kan faa Plads. Bænkene er betrukne med grønt Klæde og fuldkommen fri for Smuds. Damerne tager Plads i Midten, Herrerne for og agter. Prammen bliver trukken af Arbejdere, der gaar langs ad Kanalens Bredder. Under Farten har man Lejlighed til at iagttage, hvorledes hyppig andre Kanaler, som løber under de Gader, der skærer Hovedlinjen, udgyder deres Vande i den store Hovedaare. Enhver af disse Ledninger bærer Navn efter den Gade, under hvilken den løber, saaledes, at hvem der skulde forvilde sig paa disse underjordiske Veje, vil, naar han kjender Paris, let kunne finde en Udvej af Labyrinthen. Undertiden falder Sidegadernes Kanaler som Vandfald i Hovedkanalen med en Larm, hvis Ekko bruser frem under de lange Galleriers Hvælvinger. I Regelen er der en svag Kjælderlugt i Kloakerne; men disse er iøvrigt saa ypperlig ventilerede, at man aldrig bliver forulæmpet af stinkende eller usunde Uddunstninger.

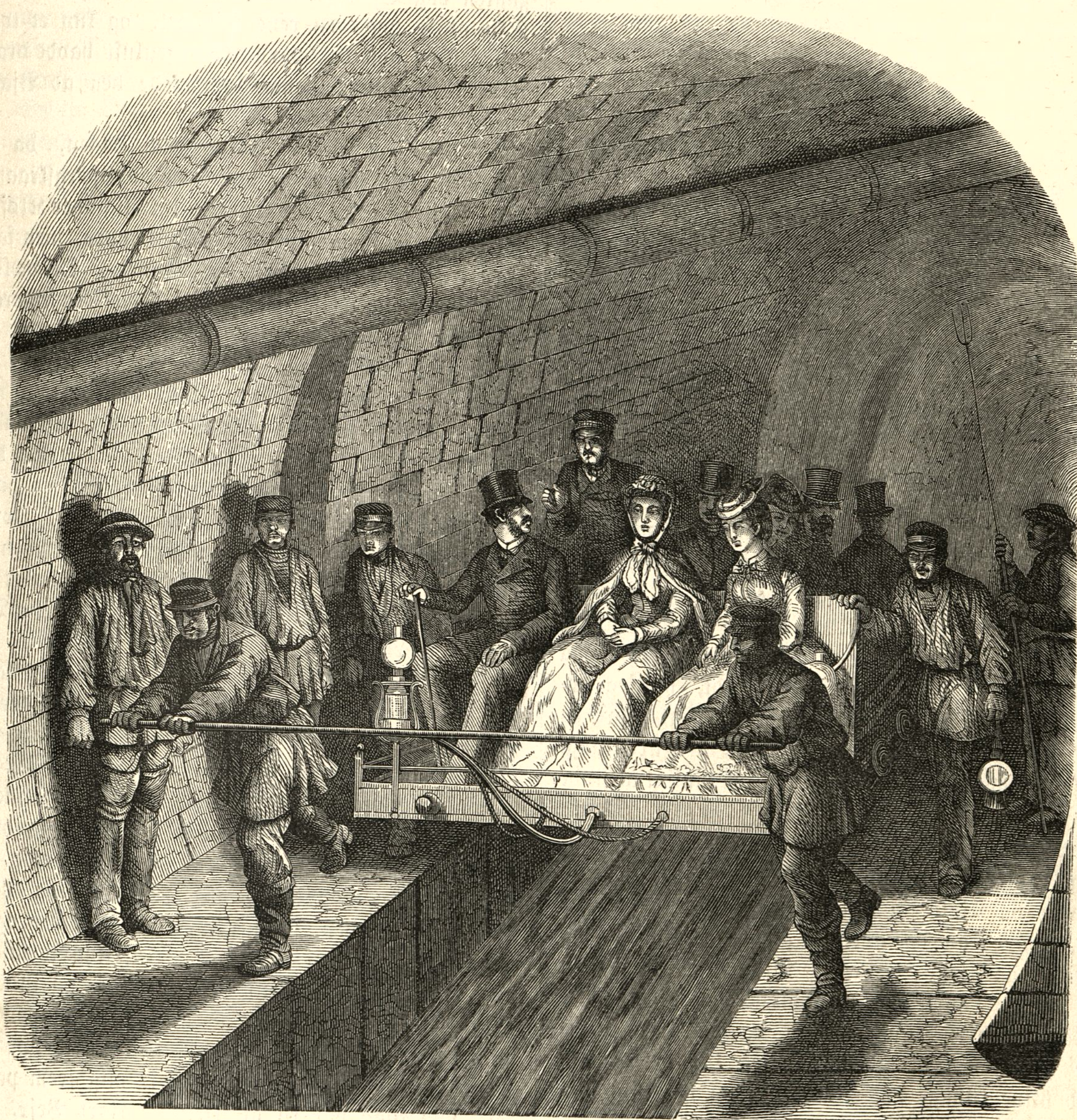
En Del af Kloakerne er noget mindre, men dog store nok til at man ogsaa, hvis man har Lyst, kan passere dem; men Befordringen sker da paa en noget anden Maade, nemlig i et Slags Sporvogne, hvis Hjul løber paa hver sin Side af Kanalen i dertil indrettede Spor. Vognene føres fremad af 4 Mænd, 2 foran og 2 bagved, der følger Sporene, og hvoraf de forreste imellem sig holder en Lygte, da disse Gallerier ikke er oplyste. Baade foran og bag Vognen ruger derfor det dybeste Mørke, indtil man igjen nærmer sig enten en af de større Veje eller et af de mægtige Bassiner, der findes paa nogle Steder, hvor flere af Hovedaarerne samler sig, og af hvilke det under Boulevarden Sebastopol er det største. Man anbringer nu ogsaa i et stort Omfang Vandrør, Gasrør og Telegraftraade under Hvælvingerne i Kloakerne, hvilket jo blandt andet har den Fordel, at de lettere kan repareres, og at der ved Reparationerne ikke foraarsages Standsninger af Færselen i Gaderne.

Dette kæmpemæssige System af underjordiske Ledninger, der er bygget med en Soliditet, som svarer til dets storartede Dimensioner, og som i mange Henseender overgaar det gamle Roms cloaca maxima, er blevet til i de sidste 50 Aar. Indtil Midten af forrige Aarhundrede havde Paris kun aabne Afløbsrender, stinkende Aaer for Stadens flydende Urenligheder. Da begyndte Ministeren Turgot at overhvælve den største af disse; men indtil 1830 var Kloakernes Størrelse og Renlighed i høj Grad ufuldkommen, og Vanskeligheden ved at rense dem meget stor. Da fandt man paa at udskylle Ledningerne ved Hjælp af en Kanal; men herved var den store Ulempe, at de urene Vandmasser udgød sig i Seinen midt inde i selve Paris og gjorde derved Flodvandet uklart og fuldt af usunde Bestanddele. Ved det ny Kloaksystem udføres alt Spildevandet til et Sted neden for Paris, hvor der hinsides Broen ved Asnieres er en uhyre underjordisk Beholder, hvori Vandet samler sig, inden det strømmer ud i Floden.

Naar man betragter Vandet i disse underjordiske Afløb, vil man finde, at det har en sort-

agtig Farve, der hidrører fra Asfalten, Paris's Gadebelægning, ved hvis Afkjølning der dannes en tyk og sej Masse paa Bunden af Ledningerne. Overfladen af Vandet er bedækket af en fedtagtig Hinde og af et Skum, der sikkert kommer af de store Masser af Sæbe, som bruges i Paris's Husholdninger. Men Lugten er som sagt, takket være den ypperlige Ventilation, ingensteds frastødende, selv

menter. Ved Hjælp af en Damppumpe udtømmer man den underjordiske Beholder og opsamler Spildevandet i Bassiner. De fedtagtige Stoffer, som danner sig paa Overfladen af det smudsige Vand, afskummes, og derpaa lader man det ved Hjælp af et Vandingssystem af mangfoldige Kanaler strømme ud over de dyrkede Marker, hvor det efterlader et Bundfald af organiske Bestanddele — en ypperlig

En Kloakfart i Paris.

ikke i de store Bassiner under Boulevard Sevastopol og Asnières.

Man har nu begyndt efter en stor Maalestok at exploitere Kloakerne med det dobbelte Formaal for Øje at rense Spildevandet for de deri indeholdte Urenligheder og at benytte disse til Markernes Frugtbargjørelse. I Clichy, kort før Udløbet i Sejne, er i denne Hensigt anlagt storartede Etablisse-

Gjødning, der tjener i høj Grad til at berige Jordbunden. Efter at have passeret Kanalerne, er Kloakvandet allerede blevet meget forandret; fra at være sort og tykt er det bleven gulagtigt. Det opsamles nu i ny Bassiner, hvor det blandes med Svovlaluminiam, der opløser de organiske Stoffer, som det endnu indeholder. Efter nogen Henstaaen lader man det strømme ud i Seine, og det er for-

bavsende at se det udgyde sig i Floden som en klar Strøm, lugtfrit, uden Spor af Urenlighed. Naar man om Sommeren besøger Markerne ved Clichy, vil man forbavses over deres umaadelige Frugtbarhed, over Størrelsen af de Havevæxter, som der dyrkes. Den taknemmelige Jordbund lønner her mangefold Menneskene for den Næring, den har modtaget fra Kloakernes smudsige Strømme.

Et Æventyr paa de grønne Bjærge.

Under mit Ophold i Nordamerika for nogle Aar siden, fortæller en Englænder, tilbragte jeg den skjønne Sommertid med en Udflugt til den dejlige Egn omkring de grønne Bjærge og opholdt mig i længere Tid i en lille Landsby paa den vestlige Side af disse Højder. Egnens vilde Udseende og dens store Skove havde en ganske fortrinlig Tillokkelse for mig, og jeg morede mig med hver Dag at strejfe omkring i disse uhyre Skove, hvor der baade fandtes Bjørne, Ulve, Ræve og flere andre vilde Dyr. Desuden var der ogsaa fuldt op af Kronvildt, og jeg besluttede derfor en Dag at gjøre en Udflugt op ad den Bjærgstrækning, ved hvis Fod Landsbyen laa, for om muligt at skyde en Hjort.

Ved Hjortejagten i denne Egn maa man møjsommelig arbejde sig op ad de stejle Stier gjennem Skovene og skjule sig et eller andet Sted i det tætte Krat, hvor man da uden at give den mindste Lyd fra sig maa ligge og vente, indtil der kommer en eller anden Hjort paa Skudvidde. Man tør ikke en Gang tage en Hund med sig, da dens Støj sikkert vilde skræmme Dyrene bort. Jeg lod derfor min Hund blive tilbage hos min Vært og tog blot min Riffel med.

Den Bjærgkjæde, som jeg havde valgt til Skueplads for Jagten, var en uregelmæssig sammenhobet Masse af Høje, hvis paa hverandre optaarnede Toppe hævede sig temmelig langt over alle Kjædens Højdepunkter. Hele Bjærgkjæden var tæt bedækket med Skov med Undtagelse af Klippespidserne og nogle stejle Kløfter, i hvilke der brusede Skovstrømme. Paa den sydlige Skraaning fandtes der nogle aabne Steder, der var bedækkede med saftigt Græs, hvorhen Kolonisterne drev deres Kvæg ad en gjennem Krattet hugget Sti. Højere oppe var det hele tæt, vild Skov og Krat.

Solen var rigtignok staaet op, da jeg begyndte paa min Vandring, men hidtil ikke synlig, thi den var endnu skjult bag den østlige Side af Bjærgkjæden, som hævede sig foran mig, og en mørk Skymasse dannede den skarpt afskaarne Grænselinje for Glansen, der begyndte at hæve sig paa Horizonten bag Bjærget. Der var ellers ikke en eneste Sky at se paa den rene Himmel, og kun et tyndt Taageslør, som den varme Morgenluft havde draget op fra de lavere Egne, svømmede hen ad Bjærgkjædens mørke Skrænter.

Det var endnu tidlig paa Dagen, da jeg arbejdede mig højere og højere op ad Bjærgskraaningen. Efter at jeg var kommen lykkelig over Kløften, forfulgte jeg ivrig min Vej mod Toppen, men fandt Stien mere og mere stejl og ubanet. De vældige Ege, Bøge og Ahorntræer, som bedækkede Bjærgets midterste Bælte, begyndte lidt efter lidt at give Plads for lave Birke-, Gran- og Fyrretræer paa de skarpe og stejle Fjælde. Jeg banede mig møjsommelig Vej fra den ene Klippe til den anden; der var hverken Vildt eller Fugle at se paa disse høje Punkter, og efterhaanden som jeg steg højere op, svandt Træerne ind til rene Dværge, Jorden blev mere og mere nøgen, og snart var Klippen kun dækket af Mos med nogle enkelte Græspletter hist og her. Efter megen Møje naaede jeg endelig Toppen af Bjærget.

Udsigten herfra var saa herlig, at jeg længe sad hensunken i Nydelsen af den, indtil omsider den dalende Sol mindede mig om, at det maatte være paa Tiden at tænke paa Hjemvejen. Da jeg steg ned ad Toppen, blev jeg overrasket ved Synet af en tynd, hvid Sky, der i dette Øjeblik begyndte at samle sig i Luften, omtrent i lige Højde med Bjærgets Top. Medens jeg stod og tog den i Øjesyn, blev den stadig større og mørkere og bevægede sig lige hen mod mig. Jeg skyndte mig nu ned, men Skyen indhentede mig snart, og inden to Minutter var forløbne, var hele Bjærgtoppen indhyllet i en tæt Taage. Jeg kunde nu næppe se ti Skridt for mig, men maatte famle mig frem paa en Sti, som knap var til at skjelne i klart Vejr. Det varede derfor ikke længe, før jeg kom bort fra den og ind i en anden Retning, der førte mig til en Skovstrøms Leje, der løb ud i en Afgrund. Jeg prøvede nu paa at vende om, men da Taagen imidlertid var bleven mere og mere tæt, kom jeg efterhaanden dybere ind i det tykke Krat, og det var mig snart umuligt at afgjøre, om jeg var paa den østlige eller vestlige Side af Bjærget. Jeg klatrede op ad enhver Høj, jeg kom til, i Haab om der fra at kunne øjne et eller andet bekjendt Punkt, som

atter kunde føre mig paa den rette Vej, men forgjæves, Taagen var for tæt, til at jeg kunde se noget i længere Afstand.

Min Stilling begyndte nu at blive saa ubehagelig, at der opstod alle Slags melankolske Tanker hos mig. Aftenen nærmede sig med stærke Skridt, og hvis jeg ikke snart opdagede den rette Vej, maatte jeg tilbringe Natten mellem Fjældene. Jeg var meget let klædt, og en Nat paa Bjærgene plejer ikke at være varm; det var allerede nu bleven temmelig køligt. Sulten begyndte ogsaa at plage mig, da jeg allerede for længe siden havde fortæret den Smule Mad, som jeg havde ført med mig. Mit Haab om, at Taagen omsider vilde fordele sig, viste sig forgjæves. Jeg løb hid og did, men var aldeles usikker med Hensyn til Vejen og vidste kun saa meget, at jeg stadig gik ned ad Bakke.

Det begyndte nu at blive mørkt, saa at ethvert Haab om at kunne naa Hjemmet inden Natten indtraadte, maatte opgives. Jeg saa mig derfor om efter en bekvem Plads til et Natteleje. Jeg valgte først et Træ, hvor jeg i det mindste vilde være sikker mod Angreb af vilde Dyr, men den kolde Blæst, der rejste sig, tvang mig til at opsøge en mere lun Plads. Omsider opdagede jeg en smal, for Træer blottet Fordybning i en Klippe, der var dyb nok til at kunne yde mig Ly mod Blæsten. Denne Fordybning var bedækket med Mos og Løv, og her besluttede jeg at tilbringe Natten.

Ved Hjælp af min Bøsse lykkedes det mig at faa tændt Ild i nogle tørre Blade og Fyrrekviste, og snart steg der en klar Lue op i den taagede Luft, der baade lovede mig Værn mod Kulden og mod Overfald af de vilde Dyr. Det var endnu ikke ganske mørkt; Solen var vel gaaet ned, men Maanen var allerede stegen op og udbredte et sparsomt Lys over mine Omgivelser. Efterhaanden som Natteluften blev friskere, svandt Taagen ogsaa mere og mere, men Maanen gik snart ned, og alt blev atter mørkt med Undtagelse af mine nærmeste Omgivelser, der oplystes af mit Baal.

Skjønt jeg baade var træt og udmattet, varede det dog længe, før jeg ret kunde faa Lyst til at sove, ikke fordi jeg troede mig udsat for nogen Fare, da mit Baal og min Bøsse jo var Værn nok mod vilde Dyr, men Natten og Ensomheden holdt mig vaagen. Jeg blev ved at kaste tykke Grene paa Ilden, da Nattekulden snart blev meget følelig. Efterhaanden blev jeg mere og mere søvnig, men jeg kunde dog ikke bekvemme mig til at nyde denne Vederkvægelse i min sørgelige Ensomhed. Søvnen overvældede mig imidlertid snart i den Grad, at jeg ikke mere kunde modstaa den. Jeg lagde derfor en stor Del Brænde paa Ilden og strakte mig derpaa, med Fødderne vendt mod den, saa lang jeg var paa Bunden af Fordybningen. Det varede heller ikke ret længe, inden jeg slumrede ind, men min Søvn blev meget foruroliget ved Drømme. Det forekom mig, som om jeg stod paa Toppen af et Bjærg, hvor en Sky omhyllede mig og førte mig bort; ligesom fra en Luftballon saa jeg ned paa Egnen under mig, da Skyen pludselig brast, og jeg styrtede ned i Champlain-Søen.

I samme Øjeblik vaagnede jeg, og det forekom mig, at jeg kæmpede hæftigt mod noget, som havde grebet fat paa mig. Jeg følte mig drejet om, og i det næste Øjeblik fik jeg et Slag, som bedøvede mig. Jeg kom dog snart atter til mig selv og saa mig om. Alt var nu ganske mørkt, og uagtet jeg var overbevist om, at jeg var bleven slæbt bort fra mit tidligere Leje, kunde jeg dog ikke opdage noget vildt Dyr i Nærheden af mig. I det jeg søgte at gjennemtrænge det tætte Mørke med Øjnene, opdagede jeg et forunderligt Lysskjær oven over mit Hoved, som om der var en Aabning, fra hvilken et rødligt Skin lyste ned til mig. Jeg sprang nu op og prøvede paa at bevæge mig, men til min store Forbavselse stødte Armene strax mod en lodret Klippevæg. Jeg saa endnu en Gang op mod Lyset og gjorde da den Opdagelse, at jeg nu befandt mig paa Bunden af en dyb Klipperevne, og at Lyset trængte ned gjennem en smal Sprække oven fra. Denne Lysning kunde kun komme fra mit eget Baal, og ved nøjere Undersøgelser og ved de Smerter, som jeg begyndte at føle, blev det mig klart, at jeg i Søvne var falden ned gjennem den Aabning, jeg kunde se oven over mig.

Det forholdt sig ogsaa virkelig saaledes. Den Hule, i hvilken jeg havde opslaaet mit Natteleje, var dannet af to store Klipper, der sandsynligvis var bragt saa tæt sammen ved en eller anden Jordrystelse, at de dannede den Kløft, hvis Aabning var overgroet af et saa tæt Lag Mos, at det kunde bære Vægten af et Menneske. Om Ilden havde bidraget til at opløse Mosset, eller dette omsider gav efter for Vægten af mit Legeme, kunde jeg ikke afgjøre. Jeg vidste kun saa meget, at jeg var styrtet ned, fordi Grunden var løsnet under mig.

Jeg gned mine Øjne og følte paa mine forslaaede Lemmer; jeg havde vel intet Saar, men derimod mange meget ømme Steder. Bunden af Hulen var dækket med Blade, løs Jord og Bregner, som jeg havde revet med mig i Faldet, ellers vilde jeg sandsynligvis have knust Hovedet, da Højden i det mindste var 15—20 Fod. Jeg famlede nu omkring i Mørket i Haab om at kunne finde et eller andet fremspringende Klippestykke, som jeg kunde klatre op ad, men Klippevæggene var desværre saa lodrette og glatte, at jeg ikke kunde komme op til Aabningen. Fire eller fem Skridt længere fremme

stødte Klipperne sammen, saa at jeg ikke kunde komme videre. Jeg vendte derfor om og gik til den modsatte Ende, men der var lige saa lidt Haab om at kunne slippe bort ad denne Kant, thi ogsaa her gik Klipperne tæt sammen.

Medens jeg i dybe Tanker stod og grublede paa, hvad der nu var at gjøre, hørte jeg pludselig en Støj, som om noget kom ned mod mig, og i det næste Øjeblik opdagede jeg et Par funklende Øjne, som tindrede mig i Møde fra den modsatte Ende af Hulen. Ved dette Syn isnede mit Blod, og Haaret rejste sig paa mit Hoved, den kolde Sved sprang frem paa min Pande, og lammet af Skræk følte jeg mine Fødder ligesom fastgroede i Jorden. Næsten bevidstløs stirrede jeg paa de glødende Øjne og ventede hvert Øjeblik, at et eller andet vildt Dyr skulde springe løs paa mig. Selv den mest uforfærdede vilde vistnok have bævet, ligesom jeg gjorde, thi det blev mig klart, at jeg befandt mig i en Ulvehule.

Ulven og jeg stirrede endnu stadig paa hinanden, men heldigvis rørte den sig ikke. Efter nogen Tid kom jeg atter til fuld Bevidsthed og tænkte mig om. Flugt var umulig for mig; jeg maatte enten dræbe Ulven eller lade mig sønderrive af den. Jeg havde ikke andet Vaaben hos mig end en stor, skarp Kniv, som jeg tog frem, greb fast om den og gjorde mig færdig til at styrte løs paa min Modstander. Det var vel et fortvivlet Stykke Arbejde, men dog altid bedre end om jeg ventede, til Dyret sprang løs paa mig. Ulven vedblev at være ubevægelig og syntes at ligge i den modsatte Ende af Hulen. Medens jeg stod og saa paa den, forekom det mig forunderligt, at den tøvede saa længe med at styrte løs paa mig. Der var allerede gaaet flere Minutter, og den havde endnu ikke gjort andet end at stirre paa mig. Dette gjengav mig mit Mod; jeg afbrød mine Betragtninger og saa noget mere koldblodig paa Ulven. Den laa paa Jorden med de glødende Øjne, i hvilke jeg troede at opdage Frygt, fæstede paa mig. Jo mere jeg saa paa den, desto mere steg min Tillid, dog iagttog jeg stadig al mulig Forsigtighed, for at kunne tage mod den, hvis den skulde faa i Sinde at styrte løs paa mig.

Det forholdt sig ganske, som jeg havde formodet; Ulven var sandsynligvis i en halv sovende Tilstand, da jeg faldt ned i dens Hule; man kan altsaa forestille sig den Skræk, som det pludselige Fald maatte indjage den. Som det senere viste sig, laa den i den dybeste Del af Hulen, bedækket med Løv og Jord, og jeg havde en dunkel Erindring om, at jeg strax efter mit Fald havde kæmpet med noget, som rørte sig. Den havde da vistnok trukken sig tilbage til den yderste Del af Hulen og var bleven liggende der, overvældet af Skræk.

Den ene Time gik efter den anden, medens jeg saaledes stod lige over for min Modstander, der intet Forsøg gjorde paa at angribe mig; da den frembrydende Dags første Lys faldt ned i Hulen, saa jeg den endnu ligge paa samme Sted med alle Tegn paa Frygt. Jeg havde vel nu overvunden den første Skræk, men den frembrydende Dag overbeviste mig snart om, at det var mig umuligt at slippe ud af mit Fængsel uden Hjælp uden fra. Det var mig umuligt at klatre op til Aabningen oven over mig, og i Hulen fandtes der kun et meget lille Hul, gjennem hvilket Ulven kom ud og ind, men det var for lille, til at jeg kunde slippe bort gjennem det.

Jeg tænkte forgjæves paa Midler til at komme ud af denne fortvivlede Stilling, og jeg turde desværre ikke vente, at noget menneskeligt Væsen kunde komme mig til Hjælp her. Sult, Træthed og den udstaaede Skræk havde gjort mig saa svag, at jeg maatte sætte mig ned. Jeg forestillede mig allerede, hvilke forunderlige Tanker, der vilde opstaa hos den, der en Gang fandt mine Ben paa dette Sted, thi jeg havde opgivet alt Haab om Redning. I disse sørgelige Betragtninger opskræmmedes jeg pludselig ved en dump Knurren af min Modstander; jeg troede allerede, at den vilde styrte løs paa mig, og ansaa mig for redningsløs, da jeg var for svag til at kunne gjøre nogen alvorlig Modstand. Men i det næste Øjeblik hørte jeg en Hunds Gøen i det fjærne. Til min store Glæde følte jeg nu, at Hjælpen var nær, thi der kunde ikke mere være Tvivl om, at mine Venner søgte efter mig og var paa det rette Spor. Hundeglammet kom stedse nærmere. Ulven syntes at blive lige saa urolig, som jeg blev glad; den trykkede sig tæt ind i Krogen og foer sammen af Skræk ved Hundeglammet. Kort efter hørte jeg Mennesker tale oven over mig, og jeg hilste dem med et højt Skrig, der snart førte dem hen til Aabningen. De blev meget forbavsede ved at se mig paa Bunden af Hulen, og bandt i en Hast nogle Grene sammen til en Stige, ved hvis Hjælp jeg snart kom op til Oververdenen. Jeg hørte nu, at jeg alene skyldte min tro Hund min Redning, da den havde fulgt mit Spor og lykkelig ført mine Befriere til mit Fængsel. Saa snart jeg var kommen op, søgte Ulven at undslippe, men den blev strax dræbt ved et Skud af min Værts Søn. Man kan let tænke sig, hvor glad jeg var ved at være sluppen med den Skræk, som jeg havde udstaaet om Natten.

I Baghold.

Stratenrøveriet har haft sine gyldne Tider i alle Lande, men dog fortrinsvis i Riddervæsenets Dage. Fyrsternes og de saa kaldte Rigsretters Magt forslog ofte kun daarlig til Landefredens Opretholdelse. Man havde stundum i forrige Tider begaaet den Dumhed at betale Skat til de adelige og borgerlige Stratenrøvere, og efterhaanden steg Udpresningerne i den Grad, at Stæderne ikke kunde svare Skatten, men maatte gribe til Vaaben. Man har dog Exempler paa, at ikke blot mindre Byer, men ogsaa store Stæder maatte underkaste sig og udrede Skatten, ja selv Kejserstaden Wien løskjøbte sig 1408 fra Plyndring ved at betale en offentlig Løsesum til Røverhøvdingen Johan Laun, og for at betrygge den kejserlige Hovedstad maatte Hertug Leopold end ydermere bekvemme sig til at overlade den modige Æventyrer det forhenværende Hertugdømme Pütten som Pant.

Mange lignende Exempler kan anføres paa, at Fyrsternes Magt var utilstrækkelig til at hævde Retssikkerheden, men de høje Herrer tog det ikke saa nøje, ja man kunde endog stundum se dem selv stige ned fra deres ophøjede Sæde for at tage Del i Plyndringerne.

I Tyskland indtraadte en kort Pavse i Røverlivet, medens Sindene var sysselsatte med Kirkerensningens store Hændelser; men efter Trediveaarskrigens Slutning brød Røveruvæsenet frem med fornyet Styrke. Kampens rædselsfulde Tider var forbi, men Dønningerne havde endnu ikke lagt sig. Stædernes Liv var fuldstændig tilintetgjort, Adelen vanslægtet, Bonden bragt til Undergangens Rand, al Orden opløst, al offentlig Sikkerhed rystet. Især var de omvankende Flokke af afskedigede Soldater en forfærdelig Plage for Befolkningen. De Dage var forbi, da de af deres Ledere blev forsynede med alt, hvad de behøvede, eller i fornødent Fald sendt ud til Rov og Plyndring, nu strejfede de om som forsultne Bander, blottede for alt, og gjorde Røveriet paa egen Haand til en Levevej. Det var Folk fra alle Verdens Lande. Den forhenværende Matros fra Nordsøkysten havde tjent sammen med den italienske Bandit, Røveren fra Ungarns Heder havde som let Rytter i Wallensteins Armé travet Side om Side med den franske Kavaller, som paa Grund af en eller anden ulovlig Handling i Hjemmet havde maattet ty til ny Egne for at forsøge sin Lykke.

Et Overfald.

Krigen var sluttet, og disse Mennesker stod brødløse. De havde ikke lært andet end at slaas og plyndre. Hvad skulde de tage sig til?

Efter den westfalske Fred drog disse Bander gjennem Landet. De havde intet andet i Behold fra den store Plyndrings Tid end deres lasede Klæder og et og andet Vaaben. Musketereren bar endnu sit Hjullaasgevær, Patronbælte og Krudthorn, Rytteren sit Staalspyd og brede Slagsværd, Artilleristen var væbnet med sin Huggert, og Kyrassereren bar sin Hjælm eller Jærnhue paa Hovedet. Den italienske Bandit, der hjemme fra havde givet sig af med at plyndre Lig, var den, der var mest lurvet klædt af dem alle, men han bar sin Kniv og sine Pistoler, og det var nok. Han skal nok blive et dygtigt Medlem af Banden, thi han har en sikker Haand, og ve det Offer, som kommer inden for hans Klinges Rækkevidde. Desuden forstaar han alle Haande Kunstgreb, kan tale Tyvesproget — lave Aftryk af Nøgler — og stille gøende Hunde til Freds.

Det er en saadan Bande af frygtelige Røverkarle, vi ser paa omstaaende Billede. De har fra deres Tilholdssted opdaget, at et Vogntog, slingrende langsomt over den sandede Slette, nærmer sig. Skridt for Skridt. Den gamle Rytter med Hjælmen ordner sine Tropper til Kampen, Italieneren er foran, han skal vove Dysten med Kjøresvenden; bag ved ham staar Ungareren, Riffelskytten fra Holks Jægerkorps. Han skal give Ild, lige meget om han rammer eller ej — Røgen, Knaldet, Ildglimtet gjør Hestene sky, forskrækker Togets Fører, alt kommer i Forvirring, og under Forvirringen er det let at bruge Kniven. En anden Skytte staar bag ved den halvt nedfaldne Mur, mest for at bibringe de rejsende den Forestilling, at der ligger en hel Flok i Baghold; Artilleristen og Kyrassereren skal i Forening optage Kampen med Rytteren. Pladsen er fortræffelig valgt, Stenskuret med den hellige Moder med Barnet i sit Skjød er et Sted, som Kjøresvendene næppe vil drage forbi uden at holde Rast — de vil nærme sig langsomt, følende en indre Paamindelse om her at holde Bøn. Bag ved Stenskuret er den høje Sæd, man kan altsaa i værste Tilfælde let undvige, eller — bringe Rovet i Sikkerhed.

Middagssolen sender sine brændende Straaler ned over Egnen, Hestene arbejder sig møjsommelig frem ad den tunge Grusvej, Kjøresvendene er trætte og søvnige. Skurkene derimod — nej, de er hverken trætte eller søvnige, de er lysvaagne, hører, ser og venter i stor Spænding. Vognen nærmer sig, Røverne trækker sig tættere sammen, Italieneren har taget sin bolognesiske Kniv frem, han prøver stille sine Bens Spændkraft for at kunne være sikker paa, at han i fornødent Fald kan med et kraftigt Spring fare op og kaste sig over sit Bytte. „Vov, vov, vov!" lyder det pludselig. Røverne bøjer sig forskrækkede ned, thi en stor kraftig Hund nærmer sig med lange Spring. En saadan mangler aldrig ved den forreste Vogn. „Lyn og Djævel!" mumler den gamle Rytter, „Bæstet forraader os!" — „Ja," hvisker Ungareren paa sit rotvælske, „Formand holder, Formand bange!" Sultan, Hunden, er imidlertid naaet helt hen til Stenskuret, han snuser i Vejret og kigger, han kjender dette pjaltede Pak og har en instinktmæssig Afsky for disse Landevejsriddere. Endnu et Spring, han studser, knurrer — han staar Ansigt til Ansigt med Italieneren. Ungareren hæver sit Hjullaasgevær og gjør sig færdig til at skyde Hunden ned. „Holdt, holdt!" hvisker Rytteren, læggende sin Haand paa Skyttens Skulder, „er du forrykt? Skuddet vil jo forraade os." — „Tys!" hvisker Italieneren og gjør Tegn med Haanden. „Se her, Diana, Karo, Valdine!" Han har hurtig taget et Stykke Kjød op af sin Lomme, en Levning fra Maaltidet, og holder det hen for Sultans Næse. Skal han tage det? Skal han vove sig nærmere til? Ak, hvis du kommer nær nok til, at han kan række dig med Kniven! Snap Kjødet, Sultan, og skynd dig tilbage, eller du er Dødsens. Din falske Ven har sit aldrig fejlende Vaaben rede — et Stik, og du synker til Jorden, uden at give en Lyd fra dig. Sultan lader sig lokke nærmere, griber Kjødet og trækker sig tilbage med det. Da han har ædt det, nærmer han sig atter for muligen at faa en ny Bid. Kjøresvenden, der har set Hunden snuse rolig omkring, er igjen bleven beroliget og nærmer sig Skridt for Skridt. „Pas nu paa!" hvisker Rytteren. Ungareren griber om sit Gevær, Italieneren har sin Kniv til Rede, Rytteren sit Sværd, Artilleristen og Kyrassereren deres Lanser. Vognene kommer, de standser. „Hellige Guds Moder!" begynder den første andagtsfuld, „bed for os stakkels . . . !" Et Knald, et Lyn og en Sky af Røg! „Hurra, hug ind!" raabes der, og frem springer de forreste af Skurkene. En Hest styrter, truffen af Ungarerens Kugle. Gøende og hylende springer Hunden frem og tilbage; den ene væbnede Bandit styrter frem efter den anden fra Bagholdet. Føreren for Vogntoget gribes af Forfærdelse — endnu et Skud! Kuglen strejfer den medfølgende Rytters Hest, der stejler, fnyser og jager vildt afsted over Sletten med sin Rytter. To, tre vilde Karle kaster sig nu over Vognene, Føreren og hans Ledsagere flygter, thi Skurkenes Vaaben er frygtelige at se til; men Røverne sønderflænger Lærredet, som er spændt over Vognene, og rager begjærlig om i disses Indhold. Ungareren holder sit Gevær truende frem mod Flygtningene, naar disse rædselslagne ser sig tilbage. Da lyder noget borte et skrattende Signal; den flygtende Rytter har

hentet Hjælp henne fra Byen, Stormklokken gaar og kalder Bønder frem til Kamp. Røverne gribes af Forfærdelse. „Bort, bort!“ raaber en af dem, og i næste Øjeblik forsvinder de med deres Bytte i Sæden. Nu faar Togets Fører Mod og begynder at forfølge Røverne; men da blinker et nyt Lyn, og en Kugle suser forbi hans Øre. Bønderne kommer imidlertid nærmere, bevæbnede med Høtyve og Slagler, men de flygtende Røvere har allerede faaet et saa langt Forspring, at de ikke kan indhentes. Snart har de naaet et sikkert Skjulested. Ved Nattens Frembrud skraaler Banden af fuld Hals en Vise fra Wallensteins Dage og udkaster Planer til ny Overfald.

Testamentet.

Fortælling af Andreas Beiter.

Med tørre Taarer
Tøt vil græde.
Edda.

Den gamle Ole Pallesen i Lønborg var død efter nogle faa Dages Sygeleje, og det var en Begivenhed, som havde bragt mangfoldige Gemytter i Bevægelse. Det var nemlig at vente, at han havde efterladt sine Slægtninge en betydelig Arv til Deling, saa hans Død kunde nok volde Sindsrørelse og vække Forhaabninger, eftersom det kun var ham selv, der var gaaet bort, og ikke hans Formue; thi hvor uadskillelig denne end havde været fra hans Person, mens han levede, saa var dog nu enhver Forbindelse mellem ham og den løst. Det gaar med en Mands Penge som med hans Eftermæle: han maa efterlade dem begge her, naar han dør, og kan ikke tage dem med sig i Graven, hvilket sikkert er Gjenstand for mangen døendes bitre Beklagelser.

Hvor stor nu den omtalte Formue var, havde ingen nogen rigtig Visshed om, thi gamle Ole var altid meget tilbageholden med den Slags Ting og indviede aldrig nogen i sine Hemmeligheder. Men man vidste, at han i de sidste Aar havde indladt sig paa meget vovelige Spekulationer og havde været heldig, ligesom man ogsaa vidste, at hans Handel og Værtshushold havde kastet godt af sig. Gaarden, som han beboede, havde han modtaget i en forfalden og forgjældet Tilstand, medens han nu ejede den kvit og frit. Det, man vidste, var altsaa meget og af overordentlig Vigtighed, men netop derfor var man færdig at forgaa af Sorg og Bekymring for at faa endnu mere at vide.

Gamle Ole, der var død som den rigeste Mand i Sognet, havde ikke haft andet at begynde med end et Par arbejdsvante Hænder, et godt Hoved og en lys, klar Forstand. Den sidstnævnte Egenskab skulde man dog ikke lettelig tiltro ham, thi han var en af disse „tørre“ Jyder, som skjuler deres Kløgt og Snildhed under et temmelig enfoldigt Udseende. Hvor ofte blev ikke en Jøde eller anden snu Handelsmand, med hvem han kom i Berøring, overlistet af den ubetydelige Bondemand, der stod, som om han ikke kunde „tælle til fem“, medens han i Virkeligheden med den fødte Handelsmands klare, skarpe Blik overskuede Sagen. Tilsyneladende forsigtig og bange for at vove sig for langt ud, tøvende og betænksom, stod han da og drævede, firede og halede saa længe, til han havde faaet sin Modpart der, hvor han netop vilde have ham — saa slog han til, hurtig som et Lyn, og tog sig bag efter et billigt Grin, naar Handelen var usædvanlig fordelagtig.

Men til at drive Handel hører der ikke alene Dygtighed, men ogsaa — og fornemmelig — Held. Det gaar dermed som med Kortspillet, hvor det først og fremmest kommer an paa, om man har gode Kort paa Haanden, thi er dette ikke Tilfældet, saa kan selv den dygtigste Spiller tabe. Og for Ole Pallesen havde Omstændighederne en Tid lang været ugunstige, saa han i en Række af Aar havde ondt ved at holde Forretningen gaaende. En Gang var han lige ved at blive reven over Ende, men han blev dog „hængende“ ved Gaarden. Med Forsigtighed arbejdede han sig efterhaanden op, og det skred i nogen Tid jævnt fremad; da saa den gode Tid kom, forstod han til Gavns at benytte den og svang sig i Løbet af nogle faa Aar op til at blive en rig Mand.

Mærkeligt nok forstod han ikke den ædle Kunst at skrive, men førte desuagtet selv sine Handelsbøger. Han besad en ganske forbavsende Hukommelse, der tillod ham at fastholde de ubetydeligste Ting i Erindringen, men naar han alligevel noterede, saa benyttede han sig af en ganske særegen og original Methode. Han gjorde nemlig i Bogen en Afbildning af vedkommende Gjenstand. Selvfølgelig kunde det da hænde, at der en Gang imellem kom lidt Forstyrrelse i Regnskabet, naar en Tegning ikke var tilstrækkelig tydelig udført. En Dag kom der saaledes en Mand, som vilde betale sin Gjæld. Ole Pallesen ser efter i sin „Hovedbog“. — „Her er en Øxe,“ siger han, „her er en Skovl og her en Sødmælksost . . .“ — „En Ost? Den ved jeg ikke af, at jeg har faaet.“ — „Ja holdt nu, undskyld!“ sagde den gamle, „det er ogsaa en — Slibesten.“ — Han havde ved nærmere Eftersyn opdaget et Hul midt i Tegningen af den formentlige Ost!

Ole Pallesen var Pebersvend og i flere Henseender en Særling, der maaske aldrig vilde have

plejet Omgang med nogen, om han ikke for Forretningens Skyld havde været nødt til det. Med sine talrige velhavende Slægtninge kom han ikke godt ud af det, thi de havde tidligere bestandig set ham over Hovedet, hvilket han ikke glemte, da de siden, efter at han var kommen paa den grønne Gren, søgte hans Selskab. De blev da behandlede med Kulde og den yderste Mangel paa Forekommenhed, hvilket dog ikke hindrede dem i, som Arvinger i Haabet, at behandle ham med al mulig Venlighed og Imødekommen, skjønt han undertiden kunde snærre slemt ad dem og komme med Spydigheder og bidende Bemærkninger. De af Familien, som især gjorde ham til Gjenstand for deres Opmærksomhed, var de giftefærdige Piger og unge Enker, og Ole kunde nu med største Lethed til Rækken af sine øvrige fordelagtige Forretninger have føjet den: at gjøre et rigt Parti. Men er det end muligt, at Tanken derom er opstaaet i hans spekulative Hjærne, saa er det dog sikkert, at den lige saa hurtig er bleven forkastet igjen, thi han var en afgjort Kvindehader, i hvis Øjne det at gifte sig var den største Taabelighed, som tænkes kunde. Det sagde han tit og ofte til sin Avlskarl, Søren Pallesen, den eneste af hans Slægtninge, som han kunde lide, og som havde været hos ham i en Aarrække og trolig hjulpet ham med Raad og Daad, baade i den daarlige og den gode Tid. Hvor tilknappet og sær gamle Ole end var mod andre — mod Søren var han det ikke, ham viste han ikke alene megen Tillid, men var endog hans fortrolige Ven. Der var kun et Punkt, hvori de til en Tid ikke havde stemt rigtig overens, nemlig i deres Mening om Kvinderne, men efterhaanden var Søren — i det mindste tilsyneladende — bleven af samme Mening om den Sag som den gamle, hvilket denne i høj Grad glædede sig over.

Og dog var han netop, hvad den Sag angik, mindst aabenhjærtig mod Søren, og hverken denne eller nogen anden fik det mindste at vide om Grunden til det nævnte Had. Var det maaske en hemmelig Sorg, som havde gjort ham saa bitter, en forsmaaet Kjærlighed? Ingen kan sige det. Men da han laa paa sin Dødsseng, vendte han sig endnu en Gang mod Søren, som sad paa Sengekanten, trykkede hans Haand til Afsked og sagde med brudt Stemme: „Søren! — jeg siger dig — gift dig aldrig — aldrig, siger jeg! — Det er en falsk — en jammerlig Slægt!"

For Resten tog han Døden med Ro, som enhver anden Begivenhed, en Forretning; i hvert Tilfælde saa det saaledes ud. Lige til det sidste vedblev han at træffe Bestemmelser, vedrørende Bedriften, og afsluttede en Kreaturhandel, nogle faa Timer før Aanden forlod ham. Er det virkelig Sløvhed og Ligegyldighed for Døden, der viser sig hos saadanne Naturer? Det er ikke godt at vide.

Saa kom Jordfæstelsen, og der var et talrigt Ligfølge. Alle Slægtningene havde indfundet sig, selvfølgelig klædte i Sørgedragt, men dette var da ogsaa det eneste hos dem, der tydede paa Sorg. Den kunde jo derfor godt være til Stede, thi heller ikke hos Søren viste der sig nogen Bedrøvelse, og dog var den der. Han sørgede dybt og inderligt over den afdøde, hvem han virkelig havde holdt af, trods hans Særheder, og hvem han nu bittert savnede, i det han med Taknemmelighed tænkte paa, hvad han havde været for ham, den fattige, forældreløse og venneløse Karl.

Hans Stilling var nu ikke ganske den samme som før. Som den, der havde staaet den afdøde nærmest og efter al Rimelighed en af de mest begunstigede Arvtagere, fik han i Slægtningenes Øjne et Værd, som de ikke tidligere tillagde ham, og han kunde paa Begravelsesdagen tydelig mærke deres forandrede Sindelag. De store Bønder af Familien, Jakob i Laustrup, Terkel i Vostrup og Per Krænsen i Bøel tog ham til en Side og indlod sig i Samtale med ham, i det de søgte at faa Oplysninger om den gamles Forhold og om Testamentet, men hvad dette sidste angik, kunde han ikke tilfredsstille deres Nysgjerrighed, da han selv ikke vidste noget.

„Det er da underligt, at du slet ikke fik Besked om den Ting," sagde Terkel.

„Ja, det var en sær „Gedulgthed"," gav store Jakob sit Ord med i Laget, i det han udblæste nogle vældige Røgskyer af sin Merskummer, „men hva' Fa'en! han var jo en løjerlig Snegl, den gamle."

Sørens Ansigt farvedes af en Vredesrødme. „Jeg synes, du kunde gjærne lade ham have Fred nu!" sagde han i en noget bitter Tone. „Han har vist ingen Fortræd gjort dig!"

Per Kræensen blinkede til Jakob.

„Nej det er s'gu sandt nok," sagde denne lidt flov, „men — æ — jeg mente det jo heller ikke paa den Maade, Søren. Men hvad jeg vilde sige, du faar da nok en god Skilling efter ham."

„Kan hænde."

Stemningen blev noget trykket, men til Held for Søren endtes den pinlige Samtale ved, at Mændene blev kaldte til Bords. En „hæderlig" Begravelse hos jyske Bønder ender nemlig med et stort Gilde, hvor det undertiden kan gaa temmelig lystig til, naar den Mængde Brændevin og Punsch, som indtages, har gjort sin Virkning. Der er ofte kun liden Forskjel paa et saadant Gilde og et almindeligt Julegilde, og det er ikke saa besynderligt, thi Gjæsterne maa jo have noget at tage sig for. Medens de gamle spiller Kort og passiarer, søger

de unge at more sig med en Leg eller en Sang, dog foregaar saadan Lystighed aldrig i selve Begravelsesgaarden. Saadan gik det da ogsaa her, og Søren var glad, da den larmende Forsamling omsider opløste sig, og han blev ene tilbage paa Gaarden, som han efter den afdødes Bestemmelse skulde bestyre, til Boet var skiftet.

Saa blev da alle Slægtningene tilsagte til at give Møde paa Herredets Tingstue, og hver kom med sine Ønsker og sine Forhaabninger. De ellers saa rolige og sindige Jyder mistede ved denne Lejlighed en Del af deres Ro, thi det var en over al Maade vigtig Sag, det gjaldt, og spændt Forventning var at læse paa alles Ansigter.

Herredsfogden aabnede det indholdsrige Dokument. Det var et fuldt lovformeligt Testamente, opsat og formuleret af en Prokurator, hvilket maatte anses for et stort Held, thi hvor godt gamle Ole end forstod at finde Rede i sine Optegnelser, saa er det dog i høj Grad usandsynligt, at Efterverdenen vilde have været tjent med et Testamente, skrevet — eller rettere tegnet — af ham selv. Men var Testamentet saaledes regelret og upaaklageligt med Hensyn til Formen, dets Indhold var ganske vist noget besynderligt. Det lød nemlig paa, at Søren Pallesen skulde arve det halve af alt, hvad den afdøde efterlod sig, men paa den Betingelse, at han giftede sig inden tre Maaneders, tre Ugers og tre Dages Forløb efter Testamentets Aabning. Efter den fastsatte Frist skulde Arvingerne atter samles, for af et Tillæg til Testamentet at erfare, hvad der siden var bestemt angaaende Formuen.

Hvilket Sindsoprør denne Meddelelse voldte, kan man omtrent tænke sig. Store Jakobs brede Ansigt blev om muligt endnu bredere, samtidig med at det aldeles skiftede Kulør og fra rødt gik over til graat. Rystende af Harme stak han og et Par andre Hovederne sammen og gav deres Følelser Luft paa en dæmpet, men derfor ikke mindre bidsk og arrig Maade, og paa Hjemvejen undslap der dem mangen drøj Ed af Forbitrelse over den gamle Særling, der saaledes havde narret dem. Efterhaanden blev de dog roligere i Sindet, i det de indsaa, at de endnu ikke burde opgive Haabet, thi den anden Halvdel af Formuen kunde jo endnu komme dem til gode. Den ene Halvdel var uigjenkaldelig tabt, thi Søren vilde selvfølgelig skynde sig med at opfylde den stillede Betingelse, mente de. Ellers maatte han jo være dum som en Torsk. De overvandt omsider sig selv saa meget, at de kunde give ham Haanden og ønske til Lykke med Arven, ja, Terkel gjorde det endog med al mulig Oprigtighed, thi han havde pludselig faaet den Ide, at Søren kunde være et ypperligt Parti for hans Datter Marie. Han kjendte dog Søren for godt til at turde gjøre ham et ligefremt Forslag derom, men talte med Datteren om Sagen, som fuldstændig vandt hendes Bifald.

Hun var en ganske kjøn Pige, men bekjendt for at være lidt skrap, og hun var nu allerede over den første blomstrende Ungdom. At blive Kone i en stor Gaard, og oven i Kjøbet med en saa rolig og spagfærdig Mand som Søren, hvem hun mente at kunne styre med Lethed, det var ret efter hendes Hoved, og hun gjorde sig al mulig Umage for at fange ham.

En berømt Digter*), der var en ganske mageløs Hjærtekjender, siger et Sted:

Med Smiger og Ros den hæsligste Kvinde,
som skabtes paa Jord, let Manden kan vinde,

og det er utvivlsomt sandt. Men hvor meget mere maa det da ikke være Tilfældet, naar Pigen er smuk og tækkelig. Søren og Marie blev virkelig ret gode Venner; han følte sig tiltalt af hende og var hende taknemmelig for den Venlighed, hun viste ham. Det var noget nyt og uvant for ham at blive vist en saadan Opmærksomhed af en smuk Pige, og han følte sin Forfængelighed i høj Grad smigret derved. Thi Forfængeligheden er nu en Gang alle Menneskers svage Side, og Søren var ingenlunde undtaget fra den almindelige Regel.

Men vil man nu end saaledes, ved paa rette Maade at appellere til den menneskelige Forfængelighed, i Regelen kunne opnaa, hvad man ønsker, saa kan der dog være Omstændigheder til Stede, som lader ethvert Forsøg strande. At det var saaledes her, vil vi siden faa at se.

Søren havde nogen Lighed med sin afdøde Onkel, var lidt indesluttet og et Stykke af en Drømmer, hvilket foranledigede, at han ofte, sig selv uafvidende, holdt Enetaler eller „tænkte" højt. Marie blev flere Gange Ørevidne til, hvad han saadan, i afbrudte Sætninger, stod og snakkede om, og hørte da til sin store Glæde, at han nævnede hendes Navn og det paa en Maade, som ikke kunde misforstaas. Det var klart, at han holdt af hende, og hun troede sig nu vis paa Sejren; dog maa det siges til hendes Ære, at hun ikke ledes af blot og bar Egennytte, thi hun havde virkelig fattet Godhed for den skikkelige Karl, hvis gode Egenskaber hun ingenlunde var blind for. Det undrede hende imidlertid, at Søren i deres Samtaler aldrig berørte Sagen, og hun havde undertiden ligesom en Følelse af, at han ikke forstod hende, thi Forholdet imellem dem vilde ikke ret antage den Karakter, som hun ønskede.

*) Shakespeare.

Der kalder intet dog saa tryllerisk
de svundne Tiders Følelser tilbage,
som Blomsterduft og gamle Melodier.
Oehlenschläger.

Der var Julegilde for de unge hos Terkels. I den rummelige, men lave Storstue gik det lystig med Dansen, og de unge rørte Benene, saa det havde Skik, medens Munterhed og Livsglæde lyste af deres Ansigter og lød i deres glade Latter og skjæmtende Ord.

Søren var der ogsaa, men han passede øjensynlig ikke ret i det muntre Lag. Noget undselig og forlegen sad han paa en Bænk og saa til.

Man hvilede sig efter en Dans, og medens nogle af Karlene stod omkring de i et Hjørne af Stuen siddende Spillemænd og drak Snapse med dem, istemte et Par unge Piger en Vise, der gik paa en ejendommelig sørgelig Melodi og var digtet af en Bondepige. Snart sang flere i Kor:

For mig har Verden ingen Glæde,
Naturen ingen Ynde mer,
min tunge Lod det blev at græde,
forladt i mine Lidelser.
Naar Morgensolen lifligt smiler,
mit Blik vemodigt hilser den,
og Kummer paa mit Aasyn hviler,
naar den forlader Himmelen.

Søren sad stille med et drømmende Blik. Det var længe, siden han havde hørt denne Sang, der aandede den knugende Fortvivlelse over en ulykkelig Kjærlighed. Hvilke Minder kaldte den ikke til Live hos ham, hvor tryllede den ikke den svundne Ungdomstid frem igjen!

Han vaktes af sine Drømmerier, ved at Marie kom hen til ham.

„Naa Søren," sagde hun, „du vil da give mig en Dans?"

Han saa paa den friske, glade Pige, hvis Kinder blussede af den raske Dans, hvori hun nylig havde svunget sig. Hun var smuk og munter, og hendes glade Stemning indvirkede øjensynlig paa ham.

„Jeg kan ikke," sagde han halvt modstræbende, „det er saa længe siden, at jeg har danset. — Længe siden!" gjentog han som for sig selv med en egen Betoning.

„Vær nu ikke sær, Søren!" sagde Marie dæmpet, „hør, nu spiller de en Vals! — kom, lad os gaa med!"

Sørens Kinder farvedes af en livlig Rødme. „O ja," sagde han pludselig med Liv, „den Vals glemmer jeg aldrig!" Han greb hendes Haand og førte hende i Dansen.

„Men du danser jo godt, Søren!" sagde Marie forundret, medens de svang sig i den sirlige Valsetakt. „Og jeg, som troede, at Du aldrig havde kunnet!"

Søren svarede ikke, men han dansede med Liv og Lyst; hans Øjne straalede, og hans Kinder blussede. Da Musiken tav, svingede han endnu et Par Gange rundt med Marie og trak hende derefter med ned paa Bænken, hvor han blev siddende med Armen om hendes Liv. Deri var der nu ikke noget usædvanligt, thi det var en gammel Skik, og de fleste af Karlene sad i samme fortrolige Stilling hos deres Piger, enten ved Siden af dem eller med dem paa Skjødet. Men noget paafaldende var der alligevel i Sørens Færd.

Han holdt Maries Haand i sin, han drog hende tæt op til sig, som greben af en feberagtig Bevægelse, og hviskede ømme Ord i hendes Øre: — „Marie, Marie, min egen lille Pige, saa har jeg dig da igjen! Nu skal vi aldrig mere skilles!" — „Søren!" sagde Marie, blussende af Undseelse, thi han havde talt saa højt, at de nærmeste kunde høre det, „for Guds Skyld, ti dog! — Eller — hvad mener du?" — „Hvad jeg mener?" gjentog Søren med forandret Stemme og som vaagnende op af en Drøm, — Han slap hende hurtig, sprang op og ilede ud af Stuen, medens man med Forundring stirrede efter ham. —

Imidlertid var Søren ilet ud og vankede urolig omkring ved Gaarden, kølende sin hede Pande i den kolde Nattevind. Han følte sig skamfuld over sin Særhed og turde ikke for alt i Verden vove sig ind i Dansestuen igjen. Sagte sneg han sig hen i Forstuen og fik fat paa sin Kaskjet og sin Frakke, hvorefter han skyndsomt forlod Gaarden.

Hans Hjærte bankede, og hans Tanker arbejdede. Alle de kjære Minder fra hans Ungdomstid stod saa levende for ham. Han mindedes, hvorledes han en Gang havde danset med Palle Mogensens Marie, hvorledes de mødtes og lovede hinanden Troskab. Og medens han nylig dansede, havde disse Minder saaledes hentryllet ham til en forsvunden Tid, at han rent glemte den nærværende og troede at favne Marie, sin Ungdoms elskede. Men ak! den skjønne Indbildning svandt, og den tørre, sørgelige Virkelighed blev tilbage.

(Sluttes.)

En stor Regnekunstner.

Zerah Colburn var Søn af en simpel amerikansk Landmand. Han var næppe fyldt 6 Aar, da han forbavsede sin Fader ved den Hurtighed, med hvilken han kunde multiplicere Tal og løse andre simple arithmetiske Opgaver. Han kom til London 1812, da han kun var 8 Aar gammel, og hans Evner blev der prøvede af Francis Baily samt andre

dygtige Mathematikere. Mathematikeren Carpenter giver følgende Meddelelse om denne Prøve.

Zerah Colburn kunde multiplicere ethvert Tal, der var mindre end 10, ni Gange med sig selv, den ene Gang efter den anden, ved virkelig Multiplikation, ikke ved Hjælp af sin Hukommelse, hurtigere, end nogen kunde nedskrive det. Han multiplicerede 8 femten Gange med sig selv, og Resultatet, der bestod af et Tal paa femten Cifre, var fuldstændig rigtig. Han kunde multiplicere Tal paa to Cifre 8 Gange med sig selv, men havde Vanskelighed ved at blive ved, naar Resultatet blev større Tal.

Saa vidt er der endnu intet, som ikke kan forklares ved at antage, at Barnet simpelt hen havde Evne til at multiplicere i Hovedet med overordentlig Hurtighed og Nøjagtighed, men paa sædvanlig Vis. Men den næste Prøve udelukker aldeles enhver Mulighed for at kunne forklare hans Arbejde som gjort paa sædvanlig Maade. Han blev nemlig spurgt om, hvilket Tal der, multipliceret med sig selv, gav 106,929, og han svarede 327, før det først nævnte Tal kunde være bleven nedskrevet. Det var højst mærkværdigt. Og derpaa udførte han et Kunststykke, der maa synes endnu mærkeligere, hvis man vil bedømme hans Arbejde efter sædvanlige Regler. Han blev spurgt om, hvilket Tal der, multipliceret med sig selv, gav 268,336,125, og med beundringsværdig Lethed og Hurtighed svarede han 645. Selv om Beregneren har det i sin Magt at regne i Hovedet med lige saa stor Sikkerhed, som naar han skriver hvert Tal op, maa han dog mindst have et halvt Minut for at faa det nøjagtige Resultat. Og for at kunne anstille denne Beregning i Hovedet, maa man oven i Kjøbet have en saadan Evne til at forestille sig hele Talrækker, at selv om Colburns Arbejde kan forklares derved, bliver det dog ikke mindre mærkeligt, om ikke snarere mere ufatteligt. Colburn fulgte imidlertid ikke de sædvanlige Regler, men en Fremgangsmaade, der var særegen for ham. Han var nemlig saa uvidende om den sædvanlige Fremgangsmaade, at det var ham aldeles umuligt at regne et simpelt Multiplikationsstykke eller Divisionsstykke paa Tavle eller Papir.

Vi skal nu gaa over til at nævne nogle andre Exempler paa hans mærkelige Regneevne.

Da han blev spurgt om, hvor mange Minutter der er i 48 Aar, svarede han, før Spørgsmaalet endnu kunde blive nedskrevet, 25,228,800; det er aldeles rigtigt, naar Skuddagene lades ude af Beregningen. Et Øjeblik efter nævnte han Tallet paa Sekunderne.

Nu kommer vi imidlertid til den Del af Prøven, hvis Resultater maa være endnu mere forbavsende for Mathematikerne end de før nævnte, da de angaar Spørgsmaal, til hvilke endnu ingen har været i Stand til at kunne angive en systematisk Fremgangsmaade. Han blev nemlig spurgt, om han kunde nævne to Tal, der, multiplicerede med hinanden, gav 247,483, og han nævnte strax 941 og 263, de eneste to Tal, der opfylder denne Betingelse. Den samme Opgave fik han med Hensyn til Tallet 171,395, og han nævnte følgende Tal: 5 og 34,279, 7 og 24,485, 59 og 2,905, 83 og 2,065, 35 og 4,897, 295 og 581, og til sidst 413 og 415.

Den næste Kunst, han udførte, var vidunderlig. Han skulde nemlig nævne et Tal, der gik op i 36,083, og han svarede øjeblikkelig, at der ikke findes noget saadant Tal; han saa med andre Ord strax, at Tallet var et Primtal, og det lige saa sikkert og hurtigt, som de fleste kan se et Primtal i 17, 19 eller 23, og en stor Del hurtigere end rimeligvis ni af ti vilde se et saadant i 53 eller 59.

Hvis en Mathematiker fik en saadan Opgave, var han nødsaget til at prøve sig frem med mange Tal paa to og tre Cifre, inden han kom fuldkommen paa det rene med, at 36,083 maa være et Primtal. Man behøver naturligvis ikke at prøve med alle Tal lige fra 1 til 36,083; man vil strax kunne se, at, da det ikke er lige, kan det ikke deles med noget som helst lige Tal; heller ikke med 3, thi i saa Fald vilde Tværsummen, efter en vel bekjendt Regel, ogsaa være delelig med 3; lige saa lidt med 5, da Tallet hverken ender paa 5 eller 0. Der var saaledes mange Tal, man strax kunde bortkaste; men det vilde dog tage mindst et Kvarter at udregne, at 36,083 er et Primtal. Her var det imidlertid et Barn paa kun otte Aar, der kom med det rigtige Resultat i samme Øjeblik, han havde faaet Tallet opgivet.

Den næste Kunst var af samme Art, men langt vanskeligere; det er ikke for meget at sige, at den mere end nogen anden beviste den unge Beregners Færdighed. Fermat, en Mathematiker, der har syslelsat sig meget med Læren om de hele Tal, var af Grunde, der ikke behøves at omtales her, kommen til den Slutning, at hvis Tallet 2 blev ophøjet til den 32te Potents, altsaa multipliceret 32 Gange med sig selv, og 1 føjet til dette Produkt, vilde Resultatet blive et Primtal. Resultatet er 4,294,967,297. Efter et møjsommeligt Arbejde og megen Tidsspilde lykkedes det imidlertid den berømte Mathematiker Euler at vise, at Tallet er deleligt med 641. Det nylig nævnte store Tal blev opgivet for Zerah Colburn, uden at han naturligvis blev gjort bekjendt med Eulers tidligere Forsøg, og efter nogle Ugers Forløb var Barnet kommen til samme Resultat, som den erfarne Euler først havde naaet efter meget længere Tids Arbejde.

Barnet var kun lidet meddelsom med Hensyn til den Fremgangsmaade, som det fulgte, uden Tvivl

fordi den Evne, som det besad, ikke var ledsaget af en tilsvarende Klarhed i andre Retninger. Man kan naturligvis ikke forlange, at et Barn paa otte Aar skal kunne forklare Beregningsmaader, hvor lette de end er, lige saa lidt som det skal kunne forklare, hvorledes det taler eller trækker Vejret. En Mathematiker, som mere end nogen anden trængte ind paa Barnet for at faa det til at forklare sin Fremgangsmaade, fik et udmærket Svar af Drengen, skjønt vi aldeles ikke finder det latterligt af Mathematikeren, at han prøvede paa at faa den rette Forklaring af Colburns tilsyneladende mystiske Evne ud af ham selv. „Gud," sagde Barnet, „gav mig disse Ting i Hovedet, og jeg kan ikke faa dem ind i Deres."

En Negerfamilie paa Verdensudstilling.

En Negerfamilie paa en Verdensudstilling.

Ved at gjennemblade nogle amerikanske Blade, har vi truffen paa det komiske Billede, som vi her i formindsket Maalestok præsenterer for Læserne, forestillende en Negerfamilie, som havde indfundet sig for at tage de mange Underværker fra den store Verdensudstilling i Filadelfia i Øjesyn. Læserne kan let se, at denne Familie hører til „den bedre Klasse", og alle dens Medlemmer, baade gamle og unge, er pyntede paa bedste Maade fra Top til Taa for at kunne vise sig paa Udstillingen paa en værdig Maade. Negerpapa har dækket sit Uldhaar med en høj graa Hat og iført sig en lang sort Kjole; om denne er ganske ny og moderne, kan man ikke rigtig se, men den har sikkert en Gang været begge Dele. De opstaaende, hvide Flipper vidner fordelagtig om hans Bestræbelser efter at følge med Parisermodens nyeste Forskrifter. Med Hensyn til Formen af Fatters høje Hat kan vistnok det samme gjælde, som vi bemærkede om hans Kjole; den knejser nok saa stolt oven paa Familiens Hoveds Hoved, og enhver kan let se, at han forstaar at bære den med tilbørlig Anstand. Hvad hans værdige Ægtehalvdel angaar, da synes hun ikke at have fulgt saa godt med Moden som Fatter, der ser ud til endnu at ville spille en Hjærteknusers Rolle paa sine gamle Dage. Efter Omfanget at dømme ser Negermadamen ud til at være gjort af et meget solidt Stof. Hun holder kjærlig sin Ægteherre under Armen, og paa den ene af hendes brede Skuldre har den yngste af Familiens sex uopdragne Poder fundet et mageligt og ophøjet Sæde. Den ældste af Sønnerne ligner Fatter paa et Haar, og man behøver kun at kaste et Blik paa hans høje Hat og stive Flipper for strax at kunne se, at han efter bedste Evne stræber efter at være „paa Moden". Med Hensyn til det kvindelige Væsen, som man ser til venstre paa Billedet, er vi desværre ikke i Stand til at kunne afgjøre, i hvilket Forhold hun staar til Familien, om hun er en Datter, Tante eller anden paarørende; den Kappe, som hun bærer under Hatten, leder til den Formodning, at hun maa være Tante til de fem unge og haabefulde Poder. Udtrykket i Ansigterne paa de forskjellige Medlemmer af denne værdige Familie vidner levende om den store Glæde, de føler ved at betragte Udstillingens mange Vidundere, der vistnok giver Stof til underholdende Samtale for en meget lang Tid.

En Hjertesejr.

Vildt Lidenskaben brænder i Hussitens Blik og Barm,
til Kamp mod Tyranniet han viet har sin Arm.
Hans Tro har man haanet, hans Fører har man brændt*);
men Baalet har i Luer hans Trosiver tændt.

Snart Salmetonen klinger fra Læben, vild og stærk,
og snart til Kamp han haster som en fnysende Berserk.

I Naumburgs Gader bryder et Rædselsskrig der ud;
fra Hussiten er der kommet et Ulykkesbud:
„Jeg kjender ingen Skaansel, men hugger ned for Fod;
i Morgen Flodens Vande skal rødme af Blod!"

Da træder frem en Borger og løfter op sin Arm,
i det han Røsten hæver over Folkesværmens Larm:
„Og hør, I Brødre, Søstre, af mig nu et Raad,
der skal os Frelse bringe og standse Frygt og Graad.

Hussiterne i Naumburg.

Som Ørnen grisk og modig og snar som en Falk
han for sit Mærke kæmper: den gyldne Alterkalk.

Nys har paa Mejssens Marker, i Slagets vilde Dyst,
blandt Kejserhærens Rækker han gjort en blodig Høst,
og mens han Sejersrusen end nyder, vild og hed,
han iler frem mod Staden ved Saaleflodens Bred.

*) Johan Huss brændtes som Kjætter 1415 i Kostnitz.

I ser, vi intet mægter imod Hussitens Hær;
thi vil vi da ej stride med Øxe eller Spær;
nej, skal vi Redning finde, da frem med e d e r s s m a a;
mod Bøn fra Barnelæbe kan ingen Fjende staa!

Thi raader jeg, vi skikker i hvide Klæders Skrud
i Morgen Børneskaren til Fjendens Telte ud;
d e r knæle for Prokop de i tætsluttet Rad
og raabe højt om Naade for deres Fædrestad.

Og vil han ej dem høre, de byde Halsen til;
lad se, om da han vover det grufulde Spil.
Er der en Gnist af Højhed end i hans haarde Bryst,
da skal for vist han skjælve for slig barbarisk Dyst!"

O ve! En angstfuld Gysen igjennem Hoben gik,
Fortvivlelsen sig præger i mangen Moders Blik;
men alle lønligt føler, at, er der Redning nu,
da maa det bedste voves, trods Hjærtets Angst og Gru.

Alt Morgensolen spilled paa Hussitens hvide Lejr,
dens Straaler syntes varsle om Dagens stolte Sejr.
Hen over Hæren runger et mægtigt Salmekor;
saaledes Dagen vies til Plyndring og til Mord.

Ved Feltherreteltet højt det hvide Banner staar,
for Morgenvindens Luftning det let med Fligen slaar.
Ved Teltets Aabning sidder Prokopus sejerstryg
og læner sig i Tanker mod Stolens gyldne Ryg.

Men knap har Salmesangen sin Bølgesusen endt,
før rask han løfter Panden og lytter aandespændt.
„Hvad nu? Mig tykkes høre et dæmpet Sangerkor
af blide Englestemmer gjenlyde over Jord!"

Da ser han hist paa Marken en hvidklædt Børneflok
med løvsmykte Faner og blomsterkranset Lok.
Med stille Gang den nærmer sig Lejren Skridt for Skridt,
mens Sangen liflig toner ud over Marken vidt.

En sælsom Undren griber Hussitens tavse Hær,
Prokopus løfter Haanden til Skjærm mod Lysets Skjær
og ser med ængstet Hjærte mod Børneskaren ud.
. . . Er det en Aabenbaring, et Aandesyn fra Gud?

Men Flokken fremad stævner imod Prokopus' Telt
og kaster sig til Jorden for den frygtelige Helt.
„O, Naade, Naade!" lyder i hundredfoldigt Kor,
„o, skaan mit kjære Hjem, o, skaan min Fa'er og Mo'er!"

Og se, da rører Hjærtet sig i det haarde Bryst
— det Hjærte, som ej rørtes forhen i vilden Dyst.
„Ja sandelig," han hvisker, „Gud sender Bud i Løn,
hans Røst det er, jeg hører i Barnehjærtets Bøn!

Stat op, I Smaabørn kjære, stem op paa ny jert Kvad,
ej ondt skal eder times, ej heller eders Stad!"
Saa byder Generalen med Taaredryp paa Kind,
og Børneskaren jubler med frydefuldt Sind.

„Men har I Smaabørn vundet en Sejr, da er det bedst,
at her, hvor Kampen holdtes, I fejrer Slagets Fest.
Jeg selv vil Glæden dele som eders fuldtro Ven,
I skal en Stund mig lære at blive Barn igjen."

Snart Horn og Trommer lyder til Flokkens glade Spring,
mens Frugt og Kage bydes af Skafferne omkring.
Og Festens Glæde breder sig over Lejren rundt,
en Fest som denne sjælden en Krigshær blev forundt.

„Den, som sit Sind behersker og tæmmer Nid og Had,
han større er end Helten, der tager ind en Stad!"
Hin Sandhed greb Prokopus og gav hans Øje Glans,
imens han saa fornøjet paa Børneskarens Dans.

Da Flokken atter vendte med glade Budskab hjem,
en Jubel uden Lige i Staden bryder frem:
„Viktoria Hussiata!" i Toner raabes ud,
og hvert et Hjærte svulmer af Tak til Frelsens Gud.

Aarhundreder er svundne hen over Naumburg nu,
men grandt hint Frelsens Under end kommes dog i Hu.
Hver Gang hin Dag oprinder ved Sommertid paa ny*),
i festlig Dragt sig klæder den minderige By.

Og glade Børneskarer, i hvide Klæders Skrud,
i festlig Optog drager til Lejrpladsen ud.
„Viktoria Hussiata!" det lyder fjærnt og nær,
og Staden synes smile i Mindets lyse Skjær.

Jørgen Stub.

De hjemløse.

Tidsbillede fra det sextende Aarhundrede.

Ved Emanuel Henningsen.

(Fortsat).

En lille Landsby laa foran dem, og med hvert Ojeblik kom de den nærmere, men trods den Fart, Vognen havde, vandt Ryttertroppen øjensynlig ind paa dem; inden et Kvarter vilde de være indhentede.

„Det nytter ikke," sagde Karl. „Lad os heller skjule Manuskriptet ved Siden af Vejen, før Rytterne er os nær nok til at opdage det. Det er det klogeste, vi kan gjøre."

„Nej!" svarede Kusken.

Atter drev han Hestene et Slag over Lænderne, og et Par Minutter efter naaede Vognen Landsbyen og rullede igjennem den med rasende Fart. Ved Byens anden Ende laa der en Smedje, og da den dukkede op for ude, greb Kusken fastere i Tøjlerne, Hestenes vilde Løb sagtnede lidt efter lidt, og uden for Smedjedøren standsede Vognen.

En underlig Mand med opsmøgede Ærmer stod i Døren.

„Her er Typografen; lad Viktor stige op. Soldaterne er efter os," sagde Kusken.

„Viktor!"

„Her!"

En ung Mand kom frem af Smedjen og ilede ud til Vognen.

„Stig ned, tag Papirerne, giv Viktor din Kappe og Hat!" sagde Kusken igjen og saa sig tilbage.

---

*) Den 28de Juli.

Karl adlød. I en Haandevending havde han Papirerne i Hænde, kastede Kappen og Hatten til den unge Mand og sprang ind i Smedjen. I samme Øjeblik var Viktor paa Vognen, Kusken lod de dampende Heste strække ud, og som et Lyn forsvandt Kjøretøjet ved Omdrejningen af Gaden.

Smedden fulgte efter Karl og spurgte med en rungende Bas, der mindede om Bogkræmmeren:

„Hvem har sendt dig?"

„Pastor Junius; der er her i Pakken Brev fra ham. I er vel Smed Arnoldsen?"

„Det har sin Rigtighed. Er Soldaterne nær herved?"

„De maa komme her forbi om et Øjeblik."

„Saa er der ingen Tid at spilde. Gaa der hen i Krogen, der hvor den røde Flise ligger . . . saadan der! Staa nu fast paa Benene, at du ikke falder . . . Godt! Hold dig i Ro, til du ser mig."

Med disse Ord greb Smedden fat i et Reb, der hang ned fra Loftet over Blæsebælgen, og trak af al Magt i det, og i samme Nu følte Karl Grunden synke under sine Fødder, og han for dybt ned som i en Brønd. Da han efter nogen Tumlen var kommen i Ligevægt igjen, fandt han sig staaende i Bælgmørke og hørte Smedden hamre løs paa Ambolten over hans Hoved. Han famlede sig frem med Hænderne og fik Hold paa en Løjbænk, hvor han satte sig til Hvile, lyttende efter hver Larm, der lod sig høre.

Det varede ikke længe, før der lød Dundren af galoperende Hestehove oven over ham, og han sluttede sig til, at det var Lansеknægtene, som for forbi efter Vognen. Saa lød der atter Hammerslag paa Ambolten, og døsig efter Turen i Morgenluften og den udstandne Spænding lagde Karl sig tilbage paa Løjbænken og faldt i Søvn.

Han vaktes op af denne ved et Lysskjær, som skinnede ham i Øjnene; han gned Søvnen af dem og fik Øje paa Smedden, der stod foran ham med et Lys i Haanden og et Smil paa sit graaskjæggede Ansigt.

„Vel opvaagnet!" sagde Arnoldson. „Jeg tænker nu, at Faren er dreven over for denne Gang. Viktor og Klavs er komne tilbage fra Lejren, og Klavs er allerede afsted igjen."

„Klavs, er det Kusken?"

„Ja; jeg troede, du kjendte ham. Han er en af vore paalideligste Budbringere, taber aldrig Fatningen og forsnakker sig ikke."

„Soldaterne indhentede dem altsaa?"

„Ja, det havde de let ved, da Klavs havde sat Hestene i Skridt tæt uden for Byen. Saa maatte de vende om med til Lejren, men Munken vilde ikke kjendes ved nogen af dem og troede vel, han havde set fejl, og da Klavs foregav, at Hestene var blevne løbske, lod de ham kjøre bort igjen . . . Men lad os nu faa fat paa Præstens Brev."

Karl tog det frem og overrakte ham det, og medens Smedden med øjensynlig Anstrængelse stavede sig igjennem det, tog den unge Mand Omgivelserne i Ojesyn, saa godt det kunde lade sig gjøre ved Hjælp af det svage Lys, der udsendtes fra Kjærten, som Smedden holdt i sin Haand. Han saa, at han befandt sig i en lille Kjælder med murede Vægge og Fliseguly, og at der midt i Kjælderen fandtes en Bogtrykkerpresse af en meget primitiv Beskaffenhed, en Skriftkasse med Typer og øvrige til et Bogtrykkeri hørende Rekvisiter. I et Hjørne var der paa en Forhøjning af Træ opstablet flere anselige Pakker af Trykpapir; i et andet Hjørne fandtes der en aabentstaaende Dør, der ledede ud til et andet Rum, der laa fuldstændig i Mørke.

Da Arnoldson var kommen til Ende med Læsningen af Brevet, saa han op og sagde:

„Det har nu sin Rigtighed alt sammen, ser jeg, og jeg haaber, at vi skal komme godt ud af det med hinanden, saa længe Arbejdet staar paa. Du vil finde alt, hvad du behøver her nede i Kjælderen. Men lad os nu gaa op til Dagslyset igjen. Du er vel sulten, kan jeg tro, og Mutter har vist allerede dækket Bordet."

Med disse Ord gik han foran hen til Døren, og Karl fulgte efter. De kom igjennem en snæver Gang, steg op ad en Stige ved Enden af denne og fandt sig pludselig i Smeddens fliselagte Dagligstue, hvor Konen og Sønnen Viktor bød Karl et venligt Velkommen, medens Arnoldson omhyggelig dækkede Aabningen, de var komne op af, med en flisebelagt Lem, der sluttede saa nøje til de andre Fliser, at det skarpeste Øje ikke vilde have kunnet opdage den.

Endnu samme Dag begyndte Karl paa sit Arbejde, understøttet paa bedste Maade af samtlige Medlemmer af Familien, og det varede ikke længe, før han havde faaet de brave Folk hjærtelig kjær, ligesom de ogsaa fandt stor Behag i deres Gjæst. Et Par Maaneders Tid henrandt i fredelig Ro, og Bogen var nu saa godt som færdigtrykt, da indtraadte der pludselig Begivenheder, der foranledigede Karl til over Hals og Hoved at ile tilbage til Byen.

Ottende Kapitel.

En Middagsstund da Karl stod ude i Smedjen og talte med Arnoldson, kom Viktor hurtig løbende ind og raabte:

„Bort med dig, Karl! Der kommer en Trop Lansеknægte gjennem Byen, ledsaget af en Munk. Jeg er bange for, at det gjælder dig!"

Karl vilde skynde sig ud af Smedjen for at naa Vaaningshuset og Nedgangen til Trykkeriet, men Arnoldson stoppede ham i Farten.

„Det gaar ikke an. Gaa hellere ned gjennem Falddøren. Og hvad som helst der foregaar, saa forraad dig ikke. Maaske gjælder det slet ikke os."

Som sagt, saa gjort. Karl tog fast Fodfæste paa Flisen i Krogen. Smedden trak i Rebet, og atter sank den unge Mand som ved en Trolddom i Jorden. Smedden havde selv opfundet den sindrige Mekanisme, som sænkede og hævede Lemmen, men faa havde Kræfter nok til ene at sætte Maskineriet i Bevægelse. Da Lemmen igjen hævede sig i Vejret, og dens Fliser sluttede tæt med de øvrige, nikkede Arnoldson tilfreds og sagde til Sønnen:

„Lad dem nu finde ham, om de kan."

Han og Viktor gav sig derefter til at arbejde, og snart lød deres muntre Hammerslag ud over Gaden, medens Gnisterne fra det glødende Jærn fløj til alle Sider. Alt imens holdt de Øje med Gaden, og det varede ikke længe, inden de opdagede den omtalte Trop Lanseknægte, der kom marscherende henne ved Omdrejningen af Vejen. En høj sværtbygget Munk gik ved Siden og holdt Skridt med den.

„Ikke skulde det undre mig, om det var den Pater Reginus, som Karl har talt om," sagde Smedden. „Ikke heller tror jeg, vi gaar Ram forbi. Men hvad der saa kommer, ikke et Ord, Viktor, som kan forraade vor Gjæst! Det gjælder Liv og Død for ham, og Pater Junius's Bog for at blive ødelagt."

Strax derefter formørkedes Døren af Munkens Skikkelse, og Arnoldson holdt inde med Arbejdet og lod Hammeren synke, medens han med et barsk Ansigt betragtede den indtrædende, der fulgtes i Hælene af fire Lanseknægte, medens to andre posteredes ude i Gaarden for at holde Øje med Vaaningshuset.

„Hvad er til Tjeneste?" spurgte Smedden.

Munken — som ganske rigtig var Pater Reginus — lod sine skarpe Øjne vandre om i Smedjen, uden at opdage noget mistænkeligt, og gav til Svar:

„Der skal findes et hemmeligt Trykkeri her i Huset og en ung Mand ved Navn Karl van Muler. Vi eftersøger paa den hellige Inkvisitions Vegne begge Dele."

„Ja saa," ytrede Smedden. „Ja, søg saa kun væk, ærværdige Fader, og lad eder ikke forstyrre af os . . . Naa, Viktor, lad os saa tage fat igjen!"

Han slog et Par Slag paa det nu svagtglødende Jærn, men Pater Reginus skød den unge Mand til Siden og traadte truende et Par Skridt nærmere hen til Ambolten.

„I misforstaar eders Stilling," sagde han, „og for at I ikke skal være udsat tiere for at gjøre dette, vil jeg sige eder, at I er anklaget for at skjule efterlyste Protestanter i eders Hus og at stille et Trykkeri til deres Raadighed, hvorved der udbredes forbudne Skrifter. Det er en Anklage, som kan koste eder Livet."

„Ser man det," svarede Smedden rolig. „Ja, hvis den findes grundet. Man kan i disse Tider faa forunderlige Ting at høre i vore fri Nederlande . . . Men meget vel, søg Huset igjennem, I vil da bedst kunne skjønne, om Anklagen er sand eller falsk."

Pater Reginus vinkede til Lanseknægtene, og to af dem traadte hen ved hver Side af Arnoldson, medens de to andre tog Viktor imellem sig. Smedden fandt sig rolig deri, men han beholdt Hammeren i Haanden og sagde:

„Hvis I har jeres Pandeskal kjær, I gode Folk, saa er det bedst, I lader mig have Albuerum."

Da Smeddens Kone saa Soldaterne træde ind ad Døren til Dagligstuen, blev hun højlig forfærdet, men et Blik fra hendes Mand beroligede hende fuldkommen igjen. Huset blev nu gjennemsøgt paa Kryds og tværs, men man fandt intet som helst, der kunde tjene til at stadfæste Mistanken mod Smedden. Munkens Ansigt blev mørkere og mørkere, og til sidst befalede han Lanseknægtene at vende tilbage til Smedjen, medens de to, som stod i Gaarden, blev satte som Vagt ved Stuedøren.

„Jeg ved med Vished, at der er skjult et Trykkeri her i Huset," sagde Pater Reginus strængt. „Vil I vise os det med det gode?"

Arnoldson smilede spottende.

„Hvorfor tager I det ikke selv, naar I er saa vis i jer Sag, ærværdige Fader?"

„Snør Armene sammen paa Fangerne!" befalede Munken koldt.

Smedden gjorde et Skridt tilbage og hævede Hammeren, men indseende Umuligheden af at gaa sejerrig ud af en Kamp med Soldaterne, hvis Hellebarder vilde have kunnet gjennembore ham paa langt Hold, kastede han Hammeren fra sig og fandt sig i, at Lanseknægtene snørede hans Arme sammen paa Ryggen.

Pater Reginus stod imidlertid og saa sig om i Smedjen; han gav en af Lanseknægtene et Vink, denne kastede Enden af Rebet op over en Tværbjælke over Smeddens Hoved og halede til af alle Kræfter. Næppe mærkede Arnoldson Rykket i Armene, før han søgte at frigjøre sig, men det var for sent, hans sammenbundne Arme hævedes bag op med en saadan Voldsomhed, at det knagede i dem begge oppe ved Skulderen. Hans Fødder naaede næppe Jorden. Smeddens Ansigt blev blodrødt, og han stønnede sagte.

„Vil du bekjende, hvor Trykkeriet er?" spurgte Munken.

„Jeg vil bekjende, at kommer jeg nogen Sinde fri, saa skal jeg knuse dit Hoved som et raaddent Æg," svarede Arnoldson.

„Højere op med ham!" kommanderede Munken. „Slid Knoklerne i Stykker paa ham, dersom han ikke vil tale!"

Atter trak Lanseknægtene i Rebet, og Smeddens svære Legeme hævedes en halv Alen op fra Gulvet. De voldsomme Smerter, denne Bevægelse foraarsagede ham, bragte en dump Stønnen frem af hans brede Bryst, hans Ansigt blev blaalig blegt, og Øjnene traadte næsten ud af dens Huler.

„Vil du tale?" spurgte Munken.

„Jeg sværger dig, at du skal dø for min Haand, du Bøddel af en hyklerisk Munk," stønnede Smedden. „Saa vist som du er et Udskud af Menneskeslægten, saa vist vil Gud ikke regne mig det til Synd, at jeg befrier Verden for et Uhyre som dig."

Pater Reginus trak haanlig paa Skulderen og sagde:

„Lad ham hænge. Vi vil forsøge det med den unge."

Men hvor var den unge? Benyttende sig af Lejligheden, da hans Bevogteres Opmærksomhed var henvendt paa Smedden, havde Viktor umærkelig nærmet sig Døren, og nu løb han i vild Flugt gjennem Landsbyen, raabende sine og Faderens Trosfæller til Hjælp.

Pater Reginus udstødte en forbitret Forbandelse over Lanseknægtene og befalede dem at forfølge Flygtningen. Derefter vendte han sig igjen til Smedden, der med sammenbidte Tænder og fortrukkent Ansigt hang under Bjælken.

„Vil du tale?" spurgte han igjen.

„Forbandelse over dig!" stammede Arnoldson med et krampagtigt Suk.

Munken vinkede til Lanseknægtene, og disse firede den pinte saa langt ned, at han netop kunde berøre Jorden med Taaspidserne.

„Læg en Tommeskrue paa ham," sagde Munken, „maaske det gaar bedre."

En tynd Snor blev lagt løst om Smeddens venstre Tommelfinger, og en Ladestok anbragt i Mellemrummet. Derefter blev Stokken drejet et Par Omgange, indtil Snoren skar sig ind i Kjødet, og Blodet sprang frem. Smedden udstødte for første Gang et dumpt Brøl som et saaret Dyr, der er blevet rasende af Smerte.

„Har du betænkt dig?"

„Ja," sagde Arnoldson.

Munken gav et Tegn, og Snoren løsnedes.

„Lad os da høre, hvad du har at sige."

„Jeg har en Ting at sige," svarede Smedden langsomt, „og det er denne: om du saa begrov dig i Jordens Dyb, saa skulde jeg finde dig, elendige Skurk af en Munk; den Dag, vi igjen staar Ansigt til Ansigt, er du Dødsens!"

„Skru til!" raabte Munken rasende. „Han skal snart komme til at synge i en anden Tone!"

Lanseknægtene gjorde sig rede til at udføre Befalingen, da i det samme de to Soldater, som var udsendte efter Viktor, kom styrtende ind i Smedjen med forstyrrede Miner og raabte, at hele Landsbyen var i Oprør, og at et halvt hundrede væbnede Protestanter i Løb nærmede sig Smedjen. Der var intet andet Raad end at søge Redning i Flugten.

Ret som for at vise, at det var det eneste, der var at gjøre, skyndte de sig med det samme bort fra Smedjen, og et Øjeblik efter fulgte de fire andre deres Kammeraters Exempel, uden at agte paa Munkens Trusler. Smedden var sunken ned paa Gulvet og stirrede med et graadigt Blik paa Munken, der raadvild var bleven ene tilbage. En Larm fra Landsbyens Gade underrettede ham dog om, at hvert Øjebliks Dvælen kunde blive skæbnesvanger for ham.

„Vi mødes igjen," sagde han truende til Smedden, i det han skyndte sig ud ad Døren.

„O ja," stønnede Arnoldson og sled i sine Baand, „vi mødes igjen . . . Ved den levende Gud, er der Retfærdighed til paa Jorden, saa mødes vi to en Gang igjen!"

En halv Snes Minutter efter var Smedjen fuld af væbnede Folk fra Landsbyen, og Smedden blev befriet fra Rebene, som snørede hans Arme sammen. Han saa en kort Stund paa sin mishandlede Tommelfinger, der sad i et blodigt Kjød.

„Gud ske Lov, det var den venstre," mumlede han.

Saa svang han langsomt sine Arme frem og tilbage og over Hovedet.

„Alt i Orden," sagde han tilfreds. „Viktor, min Dreng, nu skal du have Tak; jeg tror dog endnu, der er Retfærdighed til i Verden."

Da ved Aftens Tid en større Afdeling Lanseknægte omringede Smedjen, var baade den og Vaaningshuset tomme, og hvor meget Soldaterne end søgte omkring, fandt de hverken Spor af Arnoldson og hans Familie eller af det hemmelige Trykkeri. Men paa Ambolten laa der et Stykke Papir, paa hvilket der med store klodsede Bogstaver stod skrevet følgende Ord:

„Vi mødes igjen!"

Niende Kapitel.

Tiden var indtil de seneste Dage henrunden fredelig og rolig i Kjøbmand Francks Hus. Brødrene havde sluttet sig nøje og inderlig til hinanden, og det samme inderlige Forhold havde udviklet sig mellem Nina og Lysken, medens Margrete van Muler havde sat sig grundig fast i Tante Filippas Gunst ved at hjælpe hende ved Bestyrelsen af Husvæsenet. Tante Filippa kunde efter fjorten Dages Samværen med Enken ikke forstaa, at hun nogen Sinde havde mægtet ene at bære Husvæsenets Byrder. Baade Margrete van Mulers og Klokkespillerens Ejendom i Gent var paa Foranstaltning af Kjøbmanden lykkelig blevne solgte, og Fortidens trange Dage syntes dem alle som en styg Drøm, de nu var vaagnede op af. Villiam var bleven Fører for et hurtigsejlende lille Skib, som stadig var paa Rejse mellem Antwerpen og England, tilsyneladende i Handelsanliggender, men i Virkeligheden for at bringe Bud og Brevskaber mellem Protestanterne i Byen og deres Trosfæller, som var flygtede til England. Jan Frieser fulgte Skibet i Egenskab af Skibshovmester og Proviantsforvalter, denne Stilling havde han foretrukket for en Plads ved Kjøbmand Francks Pakhuse. Villiam havde skiftet Navn og gik for at være Skibets Ejer, der ernærede sig ved Fragtfart, og for at bevare Skinnet tog han af og til Varer om Bord fra forskjellige Kjøbmænd i Byen. Skibet, der var døbt „Lykken", syntes at bære sit Navn med Rette, thi alle dets Farter var hidtil løbne godt og heldig af. En Gang imellem indløb der Brev fra Karl van Muler, som stadig skrev, at han levede i bedste Velbefindende.

Medens saaledes alt stod vel til baade i Kjøbmandshuset og blandt Vennerne uden for dette, var der dog en af Familiens Medlemmer, som, trods den Medhjælperske, hun havde faaet, slet ikke var rolig eller tilfreds. Det var Tante Filippa.

Ved en Tilfældighed havde hun hørt Nina og hendes Fader benævne Hr. van der Haase med Navnet Francis Junius, og hun fik derved Visshed for, at der bag Borgermanden skjulte sig den Præst, hvis Navn var hadet og afskyet af alle rettroende Katolikker. Fra dette Øjeblik af var Tante Filippa et Bytte for den heftigste Sjælekamp. Hver Nat laa hun timevis søvnløs paa sit Leje, græd og bad og kæmpede for at finde Lys, der kunde lede hende paa den rette Vej. Begik hun ikke en Dødssynd ved at tie stille til, at Kirkens og Pavens mægtigste Fjende gik ind og ud i hendes Svogers Hus og modtog hans rige Gaver for ved Hjælp af dem at vinde Udbredelse for den kjætterske Lære, han prædikede? Vilde hendes Sjæl ikke komme til at brænde i Skjærsildens Luer, naar hun behandlede ham som en kjær Gjæst af Huset og vederkvægede ham med det bedste, dette havde at fremvise? Burde hun ikke underrette sin Skriftefader om dette Forhold og sætte en Stopper for, at denne kjætterske Præst fortsatte sin fordærvelige Gjerning?

Disse Spørgsmaal paatrængte sig hende idelig, den ene Gang efter den anden, forstyrrede hendes Nattero og gjorde hende urolig og nervøs om Dagen. Hun gik hyppigere end før til Skrifte, og stedse mærkede Skriftefaderen, at hun havde noget paa Hjærte, som hun gjærne vilde have frem, uden at hun dog mægtede at bringe det over sine Læber, hvor meget han saa end opmuntrede hende dertil.

Da hun derfor en Aftenstund paa ny mødte i den sædvanlige Skriftestol i „Vor Frue Kirke", var det ikke længer hendes gamle Skriftefaders milde Stemme, der talte til hende, men en fremmed haard Mandsrøst, der udmalede hende alle Helvedes Rædsler og fyldte hendes Hjærte med Forfærdelse. Hendes Vilje var som Vox i hans kraftige Hænder, og da hun forlod Skriftestolen, havde hun ingen flere Hemmeligheder at aabenbare. Pater Reginus — thi ham var det — gned sig fornøjet i Hænderne, og Aftenen efter blev Kjøbmand Francks Hus gjennemsøgt fra øverst til nederst, og han selv arresteret. At Margrete van Muler, Klokkespilleren og Lysken undgik at dele Skæbne med ham, laa kun i, at de var tagne om Bord paa „Lykken" tillige med Nina for at aflægge Villiam et Besøg.

En Melding om hvad der var sket, indtraf strax efter paa Skibet, og Nina havde midt i sin Skræk saa megen Besindelse, at hun øjeblikkelig sendte Bud til Pastor Junius med Underretning om det passerede. Derefter skyndte hun sig hjem, ledsaget af Jan. Alle de andre fandt det raadeligst at blive i Skjul paa „Lykken".

Da Nina kom ilende ind i Dagligstuen, fandt hun Tante Filippa opløst i Graad og Fortvivlelse.

„O, Nina . . . Nina, hvad har jeg dog gjort!" udbrød hun og vred sine Hænder. „Det er mig, som har styrtet din Fader i Ulykke!"

„Hvorledes? Du, Tante Filippa!"

„Ja, jeg! Men hvor kunde jeg tro, at det vilde blive regnet din Fader til Last, at han saa Præsten i sit Hus! O, Nina . . . Nina, hvad skal vi dog gribe til?"

Først lidt efter lidt kom Nina til Forstaaelse af, hvorledes det hele hængte sammen, og trods den Smerte, Tantens Bekjendelse forvoldte hende, havde hun dog Sjælsstyrke nok til at trøste den fortvivlede med kjærlige Ord.

„Han indgød mig Rædsel, saa snart jeg hørte hans Røst i Skriftestolen," jamrede Tante Filippa, „og saa kommer det forfærdelige Menneske selv i Spidsen for Soldaterne og slæber din Fader med

sig og forsegler hele Huset, undtagen dit og mit Værelse. Nej, den Pater Reginus er ingen Herrens Tjener, han har brudt Skriftemaalets Hemmelighed!"

Saaledes vedblev Tante Filippa at klage, hvad der for saa vidt var heldigt nok, som hun derved tvang Nina til at betvinge Udbrudet af den fortvivlede Sorg, der strax havde bemægtiget sig hende ved Underretningen om Faderens Fængsling. Den Nat fik ingen af de to Søvn i Øjnene, Tante Filippa anklagede uafbrudt sig selv, medens Nina pønsede paa, hvad der var at gjøre for at udfri Faderen af den Fare, hvori han var kommen.

Den følgende Morgen bragte Jan et Brev fra Villiam til Nina. Den gamle Sømand bad hende ikke være forknyt; der skulde nok komme „Orden og Redelighed" i det hele igjen, forsikrede han tillidsfuldt, og den samme Forsikring gav Villiam hende i Brevet. „Søg først og fremmest at faa at vide, til hvilket Fængsel din Fader er bragt, og se at faa Lov til at aflægge ham et Besøg" — saaledes sluttede Brevet — „sig ham, at vi vil befri ham, det koste saa, hvad det vil, og at han derfor stedse maa være rede til Flugt."

Dette Brev gav Nina lidt Mod tilbage, og hun besluttede strax at følge det Paalæg, der var hende givet. Det var hende let at faa at vide, hvor Faderen sad fængslet, og ved Middagstid gav hun sig, under Jan Friesers Ledsagelse, paa Vejen der hen.

Jan ringede paa Porten, og Fængslets Portner aabnede et lille firkantet Luge og spurgte om deres Ærende.

„Her er en ung fornem Dame, som skal i Besøg hos Fængselsdirektøren," svarede Jan. „Skynd dig og luk op, gode Ven; saadanne Folk, som vi, er ikke vant til at vente uden for Dørene!"

Portneren følte sig øjensynlig imponeret ved Sømandens Optræden og aabnede Portdøren for dem.

„Hør nu, gode Ven," vedblev Jan, da Portneren atter stængede den jærnbeslagne Dør med solide Bolte, „kunde du nu ikke hjælpe os til et rigtigt Bestik og lodse os ind i Direktørens Lukaf. Du skal ikke gjøre det for ingen Ting, forstaar sig, Folk som vi, der ikke behøver at spare paa Mønten . . ."

„Jeg maa ikke forlade min Post," svarede Portneren beklagende, „men der kommer en af Slutterne; han kan vise jer Vej."

Den omtalte var meget villig til at være Vejviser, og Nina fulgte ham over Gaarden, medens Jan stak Hænderne i Buxelommerne og slentrede tilbage til Portneren.

„Det maa da være en nederdrægtig kjedelig Bestilling for dig at sidde her Dag ud og Dag ind og passe paa den Smule Port der," sagde han. „Hvordan kan et kristent Menneske holde saadant et Levnet ud?"

„Aa, Vanen gjør jo sit," mente Portneren.

„Og saa den gode Hyre vel?"

„Hyre! Jo, der skal vi have det! Fulgte der ikke Kost med, saa sultede man ihjel, saa ussel er den!"

„Og Konen og Børnene ogsaa?"

„Ja, dem har jeg nu ingen af."

„Ja, da er det, Drollen splide mig, haardt for et enligt Mandfolk at leve under saadanne Vilkaar," sagde Jan og rystede paa Hovedet. „Det er nu ogsaa sært nok, som det er fordelt her i Verden, en har næppe at bide og brænde, og en anden ligger og vælter sig i Guld op over Ørene. Der er nu, vil jeg sige, den unge Dame, som nyssens gik op til Direktøren . . . aa, Gud bevare os, hvor hun er rig! Og hvad vilde hun vel ikke give den, der skaffede hendes Fader ud af Brummen. Jeg skulde ikke ønske mig flere Penge i denne Verden, ej heller i den hinsides; det er nu vist nok."

„Hvem er hendes Fader?"

„I, du spillevende Landkrabbe, har jeg ikke sagt dig det! Det er den rige Kjøbmand Franck, som de nappede i Aftes. Han kunde forgylde dig, gode Ven, lige fra Knappen af din Stormast ned til Kjølsvinet."

„Hvad har han gjort?"

„Gjort, siger du! Behøver man at gjøre noget for at blive smidt i Hullet i disse Tider? . . . Jeg vil betro dig noget, du . . . men lad det blive mellem os, der jo er som gode Venner . . . det Jesuiterkram er snart færdigt, de haler for rask ind paa Linen, det lider vi Flamlændere ikke . . . det er noget Rak det hele, det er Meningen af det. Og inden de ved af det, har de Geuserne over sig, det er Karle, du! Naa, og saa heraus med hele Lasten! De rider aldrig Stormen af; det skal du faa at se!"

Jan spyttede betænksomt frem for sig, medens Portneren saa sig forskrækket omkring for at forvisse sig om, at ingen Lurer lyttede til den forræderske Tale, Sømanden førte.

„Jeg har faret paa mange Lande," vedblev Jan, „men saadant noget skidenfærdigt Pak som de Spaniere gives der ikke rundt om Jorden. De gnider Enden af deres lange Snydeskaft en Gang om Ugen med en Karklud, og saa lader de det være godt. Og røve og plyndre gjør de over en lav Sko. Jeg har ogsaa hørt fortælle, at de æder Skruptudser og andet ukristeligt Griseri, men det tør jeg ikke bande paa . . . Jeg vil bare sige som saa, hvor kan en fri Flamlænder faa sig til at tjene

saadant et Folkefærd? Drollen splide mig, om jeg forstaar det!"

Medens Sømanden saaledes underholdt sig med Portneren, der blev mere og mere ængstelig ved den Retning, Samtalen tog, bønfaldt Nina Fængselsdirektøren, en graaskjægget spansk Kaptejn, om Tilladelse til at besøge sin Fader i hans Fængsel. Det nyttede ikke, at han indvendte, at denne ikke maatte modtage Besøg af nogen som helst, Nina fugtige Fliser gjennem de lange Korridorer, som gav et lydeligt Ekko af hvert Trin. For hvor mange havde denne Vandring ikke været den sidste paa Jorden? Lykkeligvis tænkte Nina ikke derpaa, hun havde kun Tanke for, at hun snart skulde hvile i den elskede Faders Favn. Vejen gik ned ad nogle Trapper, Fugtigheden blev mere og mere følelig, tunge Vanddraaber hang paa de tykke Stenmure og dryppede langsomt ned paa Gulvet. Til

I Fængslet.

blev ved at bede saa indtrængende, og hun saa saa indtagende ud i sin Sorg, at den gamle Graaskjæg til sidst gav efter for hendes Bønner og selv førte hende til Faderen.

Tavse skred de ved hinandens Side gjennem det gamle Fængsel. Porte aabnedes, Jærnbolte blev trukne tilbage, og de tunge Døre knagede paa deres rustne Hængsler, medens de gik frem over de

sidst stod de uden for Faderens Fængsel; Direktøren søgte Nøglen ud i det store Knippe, han bar i sin Haand, og et Øjeblik efter laa Nina hulkende ved sin Faders Bryst.

„Fader, elskede Fader!" udbrød hun. „Hvor forfærdeligt, at det skulde komme saaledes!"

„Det var saa Guds Vilje, mit Barn," svarede Franck. „Han er den, som ophøjer, og den, som

nedtrykker. Han vil ogsaa give os Kraft til at bære den Prøvelse, han lægger paa os."

„O ja, Fader," sagde den unge Pige og tørrede Taarerne af sine Øjne, „jeg vil heller ikke tabe Modet og gjøre dig det endnu haardere, end det allerede er for dig. Jeg vil bede Gud om Hjælp i vor Nød, og visselig vil det ikke være forgjæves."

Paa Vindeltrappen foran den aabne Dør stod Fængselsdirektøren og lyttede til deres Samtale, men ingen af dem lagde Mærke dertil, før han efter et Kvarters Forløb larmede med Nøgleknippet og betydede den unge Pige, at den Frist, der var givet hende, nu var forbi. Med tavs Smerte klyngede hun sig endnu en Gang til Faderen og kyssede ham, derefter rejste hun sig vaklende op og fulgte sin Fører tilbage gjennem Fængslets mørke Gange.

„Jeg har haft Loddet ude," sagde Jan, da de vandrede fra Fængslet tilbage til Kjøbmandshuset, „jeg tænker, vi klarer Skærene. Vare inte forknyt, lille Frøken!"

(Fortsættes.)

Et Billede fra Polen.

En Fortælling.

Medens der endnu var en Skygge af et uafhængigt Polen, levede en fattig Adelsmand ved Navn Gajewski, der i de mange Storme, som havde hjemsøgt det ulykkelige Polen, havde gjort Tjeneste ved den ridende Nationalgarde, paa en lille Gaard, hvis Jord ernærede ham, og for hvilken han havde en rig Magnat at takke. Skjønt den gamle var nær ved 80 Aar, var han dog endnu en kraftig Mand, thi han var en af de smaa, firskaarne Personer, som Tiden ikke ret kan magte, og som holder sig længe, naar de som han fører en tarvelig patriarkalsk Levevis.

Tro mod sine Fædres Skikke gik Polakken, indhyllet i en Kittel af Lærred, de søgne Dage bag Ploven og var Bonde, men naar Søndagen kom, eller han havde Forretninger hos sin rige Ven og Velgjører Oberst G., saa vendte han Adelsmanden ud, trak den gamle luvslidte Uniform paa, en blaa Jakke med røde Opslag, satte den med Pelsværk kantede firkantede Hue paa det højre Øre og spændte Sablen, der havde slaaet saa mangt et Saar, pareret saa mangen en Terts og Kvart i de blodige Kampe, ved sit Bælte. Obersten holdt grumme meget af den gamle Veteran, ærede i ham Mindet om en heltemodig Fortid og saa gjærne den rolige, næsten underdanige Mand hos sig i sit Hjem. Gajewski fik ogsaa snart et Læs Hø, snart et Par Sække Saakorn, et Anker Vin eller en Side Flæsk, og kneb det en Gang imellem paa Kontanter, vidste Obersten ogsaa Raad for det; thi den gamle Soldat kunde faa Adgang til ham, saa ofte han vilde, uden først at lade sig melde.

Af denne Forret vilde han nu en Gang gjøre Brug, da Obersten just havde fornemme fremmede. Gajewski havde taget sin Stadsuniform paa og nærmede sig sin Velynders Dør for at banke paa som sædvanlig, da en Tjener spærrede Vejen for ham og gav ham at forstaa, at han ikke kunde faa Obersten i Tale, fordi der var fremmede.

„Jeg har kun et Par Ord at sige Obersten," sagde den gamle Soldat og vilde skyde Tjeneren til Side.

„Det gaar ikke an, jeg siger Dem jo, han har fremmede."

„Men det er kun et eneste Øjeblik."

„Kan ikke lade sig gjøre."

„Men jeg vil og maa tale med ham," vedblev den gamle.

„Og jeg siger Dem, det sker ikke!"

Obersten, som havde hørt Skjænderiet, stak nu Hovedet ud af Døren og spurgte om Aarsagen til dette.

„Det er den gamle Herre, som absolut vil forstyrre Hr. Obersten, skjønt jeg siger ham, at De ikke kan tale med ham nu," svarede Tjeneren.

Obersten, som var fortrydelig over at være bleven forstyrret, rynkede Panden og raabte vred: „Aa hvad! Er det ham, den gamle skal lade mig have Ro! Jeg har ingen Tid nu!" Med disse Ord slog han Døren haardt i efter sig.

Dette var Vand paa Tjenerskabets Mølle, der havde et Horn i Siden paa den fattige Adelsmand, fordi han altid saa ned paa det med en vis gammeldags Beskyttermine. To lange Lømler tog derpaa den gamle ved Kraven og satte ham ikke paa den høfligste Maade ned ad Trappen.

Obersten havde glemt baade den gamle og hans mislykkede Audiens og sad i munter Samtale med sine Gjæster, da nogen bankede paa et af Vinduerne i Salen, og da Husherren lukkede Vinduet op, saa han en lille Bondedreng, som stod paa Taaspidserne og rakte ham et Brev, hvorpaa han strax løb bort af alle Kræfter. Brevet indeholdt følgende:

„Deres Højvelbaarenhed!

Ikke for min ubetydelige Persons, men for den Uniforms Skyld, som jeg bærer, og som er bleven beskæmmet, ser jeg mig sat i den Nødvendighed at maatte fordre øjeblikkelig Oprejsning af Deres Højvelbaarenhed. Jeg venter ved Møllen bag Byen. Deres underdanigste Tjener

Gajewski.

P. S. Jeg beder Deres Højvelbaarenhed ikke at bringe Vidner, jeg har heller ingen anden end min lille Fyr hos mig og ønsker overhovedet, at Sagen bliver afgjort i al Stilhed."

Det var en højst fatal Historie. Obersten var vel ikke bange for en lille Fægteøvelse, thi han var en dygtig Karl og havde aflagt talrige Beviser paa Mod og Mandshjærte i Spidsen for de tapre polske Lansenerer, men det gjorde ham ondt at have fornærmet den gamle i Hidsighed. Han bad derfor sine Gjæster undskylde sig en halv Times Tid, da vigtige Forretninger krævede hans Nærværelse anden Steds, spændte sin Sabel om sig og red, fulgt af en eneste Tjener, ad Møllen til.

Strax bag ved Byen i Nærheden af den lille Bøgelund, ved hvilken Møllen laa, stod en beskeden lille Vogn, forspændt med en gammel, mager Vallak, der afgnavede det Græs, som voxede ved dens Fødder. Ved Siden af den gamle Krik laa en lille Dreng paa Ryggen i Græsset og sov, Gajewski sad med Hovedet støttet paa sine Hænder paa et Bundt Hø, der forestillede Agestolen, og sang en gudelig Sang.

I samme Øjeblik som Obersten kom, sprang den gamle ned fra Høet, tog sin Hue af og bukkede dybt for sin Patron, der strax greb den gamles Haand og raabte:

„Hvad Fanden er det, du falder paa, vil du slaas med mig? Jeg er mødt, som du ønskede, fordi jeg kjender dig; du kunde tro, at jeg var bange for dig, eller at jeg ringeagtede dig. Men herved maa det bero. Det gjør mig ondt, at jeg har fornærmet dig, jeg var vred og beder dig om Forladelse, og er du ikke tilfreds hermed, saa følg med hjem, saa vil jeg bede dig om Forladelse i alle de fremmedes Nærværelse."

„Jeg nærer aldeles ingen Fortrydelse mod Hr. Obersten," svarede den gamle med et dybt Buk, „og Talen er her, som jeg allerede har haft den Ære skriftlig at sige Dem, heller ikke om min ubetydelige Person, men om den Plet, der er sat paa min Uniform, og som jeg ikke kan lade sidde paa den. Den kan kun afvaskes med Blod, og dette maa jeg have af Dem, om det saa kun er en eneste Draabe!"

Med disse Ord gik han hen til Vognen og trak en gammel, rusten Sabel, der stak i en Læderskede og var prydet med et Par forslidte Kvaster, frem af Høet.

„Men saa tag dog mod Fornuft!" raabte Obersten, „hvorledes skulde jeg kunne bære det paa min Samvittighed at slaas med dig? Du er en gammel Mand, og selv om du var yngre, end du er, saa er dine Lemmer for slemt medtagne af Krigen. Jeg derimod er endnu temmelig rørig og forstaar, som du ved, at føre en Klinge. Jeg hugger jo dine Parader igjennem og dig selv sønder og sammen i de første Hug."

„Som Gud og den hellige Jomfru vil," svarede den gamle Soldat underdanig, „mit Blod er heller ikke Vand, og saaledes vil vi da i Guds Navn gaa til Værket."

Med disse Ord trak han Sablen ud af Skeden, saa et Øjeblik smilende paa de mange Rustpletter og sagde: „Du er rusten, gamle Ven, det er længe siden, at du og Verden havde noget at bestille med hinanden!" tog en Visk Hø, gned Klingen et Par Gange med det og sagde rolig: „Se nu er det bedre; — Folk siger jo, at Rust skader Blodet!"

„Hallo, ingen Fornærmelser, om jeg maa bede, min Herre!" raabte nu Obersten rød i Hovedet af Vrede, „og glem blot ikke, at Deres Blod kommer over Deres eget Hoved. Til Sagen altsaa!"

„I Guds Navn!" svarede den gamle, gjorde Korsets Tegn for sig med Klingen paa Jorden, satte Huen, som han indtil nu ærbødig havde holdt i Haanden, fast paa Hovedet og ventede, at Obersten vilde gjøre det første Hug.

Hidsig, utaalmodig og med det Ønske saa hurtig som mulig at faa en Ende paa Historien med den gamle, halsstarrige Soldat, gik Obersten ham haardt paa Livet, men den gamle viste snart, at han heller ikke havde glemt sin Ungdom og forstod at bruge sin Klinge saaledes, at Obersten fik nok at gjøre med at værge sig selv og snart maatte gaa Krebsegang. Gajewski fulgte naturligvis efter ham og havde mere end en Gang kunnet gjøre det af med ham, men det syntes, som om han vilde skaane sin Modstander og kun gjøre ham mat. Pludselig slog han Kaarden ud af Oberstens Haand og raabte: „Holdt, Hr. Oberst, der kommer et Gjærde, De kunde falde og slaa Dem, og dertil holder jeg for meget af Dem!"

Obersten saa sig om, bemærkede virkelig et lavt Gjærde og sagde: „Lad os vende om og begynde for fra!"

Som sagt saa gjort. Kampen begyndte atter og blev mere hidsig. Belært af Erfaringen var Obersten nu bleven forsigtigere, men det hjalp ikke. Det varede ikke ret længe, før Gajewski havde drevet ham lige hen til Mølleaaen og raabte: „De skal ikke drukne. Lad os gaa længere tilbage!"

Dette skete. Den gamle gik derpaa hen til Vognen, tog en gammel Rytterkappe, bredte den ud paa Jorden, bukkede og sagde: „Hvil Dem lidt ud, Hr. Oberst, jeg kan vente!"

„Nej!" raabte Obersten, skummende af Raseri, „vi maa have en Ende paa denne Komedie!"

„Som De behager," svarede Gajewski, og Klingerne krydsedes atter.

Ved det tredje Udfald fløj Kaarden ud af Oberstens Haand, og den gamle raabte: „Det er nok, Hr. Oberst, jeg er tilfreds!"

„Hvad behager, hvad skal det betyde?" spurgte Obersten.

„Jeg har, hvad jeg ønskede," svarede Gajewski, i det han pegede paa Oberstens højre Haand, der syntes at være ridset med en Knappenaal, og fra hvilken Blodet piblede frem i ganske smaa Draaber. „Og nu tilgiv De Deres Tjener et Skridt, som han har gjort med blødende Hjærte, men som han skyldte sin Ære!" Med disse Ord omfavnede Gajewski Oberstens Knæ.

Denne løftede ham op, omfavnede ham og tog ham hjem med sig, hvor han forestillede ham for sine Gjæster som sin bedste Ven. Han fortalte disse om Duellen, og alle lod den gamle Soldats Tapperhed og Æresfølelse leve ved et Bæger fyrig Tokaier.

Næsehornet.

Efter forskjellige Kilder ved E. T.

Næsehornet, som paa medfølgende Billede føres frem for Læserne, er næst efter Elefanten et af de største Landpattedyr og hører ligesom denne til Tykhuderne. Det har en meget plump, tyk og langstrakt Krop, der bæres af fire tykke, søjledannede Ben, som er saa korte, at Bugen næsten naar ned til Jorden. Den korte Hale ender med en Haardusk. Halsen er kort og tyk, Hovedet stort med to smaa Øjne, korte, opretstaaende Øren og en meget bred Snude, der er forsynet med 1 eller 2 Horn, hvorfra Navnet „Næsehorn" hidrører. Disse Horn er 2—2½ Fod lange, svagt krummede, kegledannede og spidse, men ikke hule som hos Oxerne. Legemet er dækket af en meget haard Hud, der næsten er en Tomme tyk og hist og her danner stærkt fremtrædende Folder, hvorved Dyret faar Udseende af at være dækket af Skjolde. Huden har i Almindelighed en mørke- eller lysebrun Farve og er næsten aldeles nøgen, i det den kun hist og her er forsynet med korte og stive Haar.

Man kjender 6 eller 7 forskjellige Arter Næsehorn, der har hjemme i det sydlige Asien, paa de indiske Øer samt i Afrika. Det indiske Næsehorn, der er fremstillet paa medfølgende Billede, har kun et Horn, medens de afrikanske Arter har to. De lever alle udelukkende af Planteføde og opholder sig især i vand- og skovrige Egne. Da deres Fordøjelse sker meget hurtig, kan de næsten altid æde, og tager daglig en forbavsende Mængde Næring til sig. De lever enten parvis eller i smaa Flokke. Om Dagen holder de mest af at være i Ro og Fred paa Grund af den stærke Varme, og skjuler sig derfor enten i de tætte Skove eller mellem det høje Græs. Med Solens Nedgang forlader Næsehornet sit Leje og gaar ud for at æde og drikke. Det søger strax hen til Vandet, hvor det vælter sig omkring i Dyndet. Det faar paa denne Maade Huden dækket med et Lag Dynd, der tjener det som Værn mod Stik af Fluer, Bræmser og Myg. Disse smaa Dyr er en slem Plage for Næsehornet, som trods sin tykke Hud dog strax føler deres Stik. Da Dyndet hurtig falder af dets Krop, gjentager det Dyndbadet flere Gange om Natten, og forlader ogsaa en Gang midt paa Dagen sit Leje for at tage sig et saadant Bad. Næsehornet svømmer særdeles godt, og trods sit plumpe Udseende kan det dog løbe meget hurtig. Det har en fin Hørelse og en skarp Lugt, Synet er derimod kun meget svagt udviklet. De afrikanske Arter Næsehorn har i „Oxehakkeren", en Fugl, der er i Slægt med vor Stær, en Ven, der baade bøder paa dens svage Syn og værner dem mod deres værste Plageaander, Fluer, Bræmser og Myg. Denne Fugl ledsager altid Næsehornet og findes stadig i dens Nærhed. Den er meget aarvaagen og advarer ved sit Skrig Næsehornet mod enhver Fare, der nærmer sig. Oxehakkeren har hjemme i Afrika og lever udelukkende af Insekter, som den fanger paa Næsehornet, Elefanten og Flodhesten. Man kan tit se hele Flokke Oxehakkere paa disse Dyr, der rolig lader dem gaa omkring paa deres Legeme og pille Utøjet bort, som findes der i stor Mængde. De opsøger især Dyr, som har aabne Saar, da Fluerne i Mængde lokkes til disse, og de piller Bræmselarverne frem af Huden, hvor de har boret sig ind. Der hersker derfor et meget fortroligt Venskab mellem Oxehakkerne og de ovenfor nævnte Tykhuder.

Naar Næsehornets Hun skal føde, opsøger den et godt Skjul dybt inde i en eller anden tæt Skov. Her bringer den sin eneste Unge til Verden, der er et lille plumpt bygget Dyr, omtrent saa stor som en Hund. Ungen voxer meget hurtig og patter i henved to Aar hos Moderen, der viser den megen Kjærlighed og Omhu og med Raseri forsvarer den mod enhver Fjende.

Næsehornet er overalt Gjenstand for en meget ivrig Efterstræbelse fra Menneskets Side. Jagten

paa det er forbunden med en ikke ringe Fare. Det ser vel ud til at være et meget godmodigt og dumt Dyr, men Skinnet bedrager. Næsehornet er tvært imod et ondskabsfuldt og vildt Dyr, som det altid

Man jager Næsehornet paa forskjellig Maade. Jægeren søger at nærme sig det mod Vinden, for at det ikke ved Hjælp af sin skarpe Lugt skal opdage ham, indtil han er kommen det saa nær, at

Det indiske Næsehorn.

er en farlig Sag at give sig i Kast med. Naar det overfaldes, bliver det aldeles rasende og styrter sig i fuldt Løb ind paa sin Fjende, som det søger at saare med sine Horn, der er et meget farligt og stærkt Vaaben.

han er sikker paa at kunne sende det et dræbende Skud. Hvis det opdager ham, inden han har sendt det sit Skud, eller hvis han kun har saaret det let, styrter det sig rasende ind paa ham. Naar Jægeren vedligeholder sin Koldblodighed, kan han dog let

undgaa dets Overfald; han kan nemlig ganske rolig lade det komme sig paa 12—15 Skridt nær og maa da pludselig springe til Siden. Det rasende Dyr vil da styrte forbi ham, og han kan saaledes faa Tid til enten at skjule sig et eller andet Sted eller at lade sin Bøsse igjen, hvis han atter vil optage Kampen med det. Jægerne skjuler sig som oftest tæt ved det Sted, hvor Næsehornet daglig plejer at tage sine Dyndbad, baade fordi de kan være sikre paa at træffe det der, og fordi Dyret glemmer sin sædvanlige Aarvaagenhed, medens det vælter sig omkring i Dyndet, saa at de kan faa Lejlighed til at sende det et sikkert og dræbende Skud. Undertiden opsøges det ogsaa om Dagen, naar det sover paa sit Leje, men det lykkes kun sjældent Jægeren at nærme sig det paa en passende Skudvidde, da den aarvaagne Oxehakker meget let opdager hans Nærværelse og vækker samt advarer det sovende Næsehorn ved sine Skrig. I Afrika dræber flere af de indfødte Stammer det enten ved Kastespyd eller Pile. I Indien jager man det ved Hjælp af Elefanter. Næsten alt af et dræbt Næsehorn bruges paa en eller anden Maade. Kjødet spises og er meget velsmagende hos enkelte Arter, Huden bruges paa forskjellig Maade, og af Hornene, der kan poleres meget smukt, laves der Bægere og Drikkekar, eller ogsaa bruges de til Haandgreb paa Sabler.

Den svenske Naturforsker Anderson, der opholdt sig meget længe i Afrika, har givet følgende Skildring af en Jagt paa Næsehornet: „Jeg havde en Dag skjult mig i en Grube tæt ved en stor Sump for at gjøre Jagt paa Næsehornene, og efter kort Tids Forløb var jeg ogsaa saa heldig at faa Øje paa en lille Hjord af disse Dyr. De nærmede sig deres sædvanlige Badested, Sumpen, med den største Forsigtighed og standsede næsten hvert Øjeblik, som om de havde Mistanke om, at der var Fare paa Færde. Da de var for langt borte til, at jeg kunde sende et af dem et sikkert Skud, steg jeg op af Gruben for at nærme mig dem, men de fik strax Øje paa mig, flygtede bort og adspredte sig. Medens jeg saa mig om efter et andet Skjul, opdagede jeg pludselig et meget stort, hvidt Næsehorn, der stak sit Hoved frem gjennem nogle lave Buske tæt foran mig og stirrede paa mig med et vildt Blik. Da den var mig saa nær og tillige indtog en heldig Stilling, vilde jeg ikke lade en saa god Lejlighed gaa unyttet bort, men sendte det strax et Skud. Jeg traf det godt, og uagtet Dyret ikke strax styrtede, troede jeg dog, at det ikke ret længe vilde overleve sit Saar. Jeg ladede strax min Riffel igjen, og næppe var dette gjort, før jeg saa et andet Næsehorn, der i fuldt Løb kom ilende for at bade sig i Sumpen. Da det indtog en saadan Stilling, at der ingen Mulighed var for at dræbe det med et Skud, vilde jeg dog i det mindste gjøre det udygtig til Kamp og saarede det derfor i et af Bagbenene med en Kugle. Smerten i Saaret gjorde Dyret aldeles rasende; det styrtede ind paa mig og havde sikkert løbet mig over Ende, hvis jeg ikke hurtig var sprungen til Side. Jeg sendte det strax et andet Skud uden at ramme det. Jeg havde gjærne gjort en Ende paa Dyrets Lidelser ved et nyt Skud, men jeg turde ikke følge efter det, da jeg af Erfaring vidste, hvor farligt det er at forfølge et saaret Dyr, saa længe dette endnu er i Stand til at kunne røre sig. Jeg vendte mig derfor mod det saarede hvide Næsehorn, som jeg snart fandt liggende død paa Jorden. Efter at have taget dette i Øjesyn, vendte jeg atter tilbage til min Grube, men inden jeg havde naaet denne, stillede pludselig det andet Næsehorn sig i Vejen for mig. Da det atter indtog en uheldig Stilling for et Skud, søgte jeg at jage det bort ved at kaste en stor Sten paa det. Dyret styrtede nu atter ind paa mig med sænket Hoved; der var ingen Tid til at fyre, og før jeg kunde flygte eller springe til Side var det inde paa mig og kastede mig til Jorden med et saa heftigt Stød, at mit Krudthorn, min Kuglepung, min Riffel og min Hue blev slyngede langt bort. Det var just det heftige Stød, der reddede mig, thi Dyret tabte selv Ligevægten og styrtede til Jorden med en saadan Kraft, at Snuden ved Faldet blev boret helt ned i Jorden. Jeg søgte at nærme mig dets Bagben, men Dyret slog rasende om sig, kastede mig atter til Jorden og rev Kjødet op paa mit højre Ben lige fra Foden til Knæet. Da jeg tillige paa samme Tid fik et stærkt Slag paa Skulderen af en af dets Forfødder, tabte jeg aldeles Bevidstheden. Efter nogen Tid kom jeg atter til mig selv igjen. Dyret var imidlertid død og en Del af dets svære Krop laa oven paa mig. Jeg gjorde mig med megen Møje fri for denne Byrde, og da min Tjener nu kom til mig, blev jeg forbunden af ham, men det varede flere Uger, inden mine Saar var aldeles helbredte."

I den forhistoriske Tid fandtes der et langt større Antal Arter af Næsehorn end nu, og disse havde tillige en meget større Udbredelseskreds end i vore Dage. Man har fundet Knokkellevninger af disse Dyr i stor Mængde i Siberien samt desuden ogsaa i Rusland, Polen, Tyskland, England og Frankrig. I ingen af disse Lande findes der nu Næsehorn. Dette Dyrs Udbredelseskreds er, som før nævnt, indskrænket til Indien, nogle af de indiske Øer samt den mellemste og sydlige Del af Afrika.

I Svejts.

Rejsebilleder af Zakarias Nielsen.

III. En Dag i Luzern.

Det var tidlig om Morgenen den 2den September. Luzern, Vierwaldstættersøens vestligste Forpost, var klædt i straalende Festdragt — naturligvis i Forudanelsen om de tvende Danskeres Ankomst (!!). Broen, som fører over den brede Vig, der skærer sig ind i Byen, var prydet med Æreporte og Vimpler, Husene inde i Staden var behængte med Blomsterlænker og smykkede med firkantede røde Flag, hvis hvide Kors saa levende mindede om Danebrog; hist og her var ophængt blomstersmykkede hvide Tavler, paa hvilke Ordet „Velkommen", efterfulgt af nogle Verslinjer, prangede med store Bogstaver. Naar man er Gjenstand for en saa storartet Opmærksomhed, bliver man højtidelig rørt og skammer sig næsten over sin Ubetydelighed. „Det er alt for meget, det er virkelig for galt!" udbrød vi hvert Øjeblik, medens vi vandrede om i den festligklædte Stad og faldt fra den ene Overraskelse i den anden. Ak! du søde Fortryllelse, hvor ofte opløser du dig ikke i Skuffelsernes kjedelige Virkelighed og bevirker samtidig, at dine ulykkelige Ofres Ansigter forlænger sig som ved Selvbetragtning i et Hulspejl! Hvorfor kunde alle disse spædlemmede og med røde Kalotter forsynede Studenter, som lidt efter lidt dukkede frem i Gader og Stræder, ikke være blevne borte og ladet os uforstyrret nyde den Ære, Byen viste os. Det var altsaa disse blege Videnskabsdyrkere, stævnede hid fra alle Svejts's Universiteter, der retteligt turde sole sig i Festglansen, medens de tvende flove Nordboere allernaadigst havde at afholde sig fra enhver Tilegnelse af Straaleglansen.

Efter at vi ved Nydelsen af nogle Styrkningsmidler havde slukket Ærgrelsen og gjenvundet en rolig og værdig Holdning, sagde vi med en vis Foragt hele Staden foreløbig Farvel og styrede Kaasen langs Søen, ud til et Valfartssted, hvor vi vidste, at der ventede os en Nydelse, vi som Nordboere havde Ret til at tilegne os med Stolthed og Glæde, nemlig Synet af Thorvaldsens herlige Løvemonument.

„Svejtserløven", som ethvert Skolebarn kjender af Navn, er som bekjendt udhugget i en Klippevæg til Amindelse om den tapre Svejtsergardes heltemodige Kamp og blodige Endeligt ved den parisiske Pøbels Storm paa Tuillerierne den 10de August 1792. I en 45 Fod bred Grotte, indhugget i en næsten lodret Klippevæg oven over et indhegnet Vandbassin, ligger den mægtige Løve, med en afbrækket Lansespids i Siden. Døende holder det majestætiske Dyr sit Hoved ned paa den højre Pote, der igjen hviler paa det franske Kongevaaben, medens den anden Pote hænger mat ned ad Grottens Skraaning — et gribende Billede paa den overmandede Trofasthed og Vælde. „Luzernløven er alt for bekjendt, til at den skulde trænge til nogen nærmere Beskrivelse," siger en fransk Kunstkjender, „og det er vistnok kun saare faa rejsende, der uden en vis Bevægelse har set dette forunderlige Mindesmærke i dets ejendommelige vilde Ramme, denne uhyre Niche, der, indsprængt i Klippen, omslutter det poetiske Symbol i disse Omgivelser af mørke Lærketræer oven over det stille Vand, hvori den døende Løves kolossale Figur spejler sig. Aldrig har nogen Mejsel siden Michel Angelos Tid talt med større Veltalenhed." Billedet er 30 Fod langt og 16 Fod bredt. Oven over det er i Klippevæggen indhugget en latinsk Indskrift, der tilkjendegiver Monumentets Betydning, og under Grotten er indhugget Navnene paa de faldne Krigere. I Nærheden af Monumentet findes et lille Kapel, hvor der hvert Aar paa den 10de August læses en Sjælemesse for de faldne. I en anden lille Bygning i Nærheden opbevares Thorvaldsens Originalmodel til Billedet, og sammesteds findes Udsalg af nydelig udskaarne Trægjenstande, Fotografier, Gibssager o. s. v. — deriblandt naturligvis en Overflod af smaa Efterligninger af det berømte Monument. Ved vor Indtrædelse i Boden kom strax et Par vimse unge Piger frem og holdt os den store Billedhuggers Fotografi op for Næsen. „Vær saa artig . . . den berømte Billedhugger Thorvaldsen, som har modelleret Løven!" „Tak, vi kjender ham, det er vor Landsmand!" „Ah . . . h!" Det forekom mig, at de unge Jomfruers Øjne blev en Del større, end

Thorvaldsens Løve ved Luzern.

de var før, og at deres Ansigter fik et Udtryk af Forbindtlighed, i det de med en let Bøjning paa „Landsmandsskabets“ Vegne ydede os deres Respekt.

Tæt ved Løvegrotten findes en Have, som der næppe gives Mage til i hele Verden, nemlig den saa kaldte „Gletscherhave“, som Bladet i Dag bringer et Billede af. Man plejer ellers ikke at sætte Ordet „Gletscher“ i Forbindelse med „Have“, da Gletscherne, disse uhyre Isflager, som findes paa høje Bjærge, og som langsomt glider ned ad Bjærgsiderne, indtil de smeltes i Dalenes varme Luft, jo ikke plejer at have synderlig med Dalboernes Haver at gjøre. Der er heller ikke i den her omtalte Have mindste Spor af Gletschere, men derimod er der i bogstavelig Forstand dybe Spor efter Gletschere, nemlig en Mængde store runde Huller ned i Klippegrunden, dannede ved nedstyrtende Gletscherbækkes evindelige Skuren og Hvirvlen. Men for at kunne forklare os disse ejendommelige Hulers eller „Jættegryders“ Fremkomst maa vi gaa lidt tilbage i Tiden — blot nogle tusend eller maaske nogle Millioner Aar.

Der har, efter hvad lærde Geologer med fuldstændig Sikkerhed kan paavise, været en Tid, da ikke blot Svejts, men Størstedelen af Jordens nordlige Halvkugle, ligesom nu Grønland, var begraven under uhyre Ismasser, der paa sine Steder endog havde en Tykkelse af flere tusende Fod. Fra denne Jordperiode, der som sagt ligger mange Aartusender tilbage i Tiden, stammer de ovennævnte Jættegryder. I den varme Aarstid opstod der paa Gletscherne Tøvandsbække, der brusende og drønende styrtede sig ned i de Spalter, som hist og her var fremkomne i Isdækket. Disse Spalter gik vel i Almindelighed ikke helt ned til Grunden, men det nedstyrtende Vand borede sig ved sin hvirvlende Bevægelse og ved Hjælp af nedstyrtede Isstykkers Skuren mod Bunden, efterhaanden Vej helt ned til Jordoverfladen. Aar for Aar gjentog den samme Naturvirksomhed sig, og i Aarhundredernes Løb malede Vandhvirvlerne, ved Hjælp af Grus og Smaastene, dybe Huler ned i Klippegrunden. Det er disse kjedelformige Fordybninger, der nu, efter at vor nuværende varmere Jordperiode for længst har bortsmeltet hine Gletschermasser, er komne for Dagens Lys. Men nu møder der os et nyt Særsyn. Paa Bunden af nogle af Jættegryderne findes store, paa alle Sider glat afrundede Rullestene af Granit eller Gnejs, der øjensynlig har været medvirkende ved Kjedlernes Udhuling i Sandstensgrunden. Hvorfra skriver disse „Malestene“ sig? Det er Klippeblokke, som er løsrevne fra Nabobjærgene, og som dels rullende ned ad Gletscherskraaningerne, dels skubbede ned af rivende Isbække, omsider er naaede frem til en Spalte og af det nedstyrtende Vand revne med ned i Jættedybet, hvor de saa af de skummende Vandhvirvler er blevne kjørte saaledes omkring i „Gryden“, at de ikke alene selv har faaet slidt alle fremstaaende Kanter bort, men tillige ved deres evindelige Kjøren rundt bidraget til Kjedlens bestandig voxende Udhuling.

Efter Vandets forskjellige Fald er Jættegrydernes Form ogsaa blevne forskjellige. Nogle af dem er regelmæssig og glat afrundede saa vel i Bunden som paa Siderne, og andre spiralformigt snoede. Den største af dem, der tillige er den smukkeste og mest regelmæssige, er henved 30 Fod dyb og 25 Fod i Gjennemsnit. Man kan af dette Omfang samt af de mandshøje Rullestens Størrelse danne sig et Begreb om, hvilke mægtige Naturkræfter, der her har arbejdet.

Efter Istidens Ophør fyldtes Kjedlerne med nedskyllet Grus, forvitrede Klippedele o. s. v. og blev lidt efter lidt overgroede med Buske og Træer. Først for ganske faa Aar siden, nemlig i 1872, kom de ved et rent Tilfælde for Dagens Lys. Ejeren af Grunden vilde grave sig en Kjælder og fandt derved en af Jættegryderne. Pladsen blev nu i de efterfølgende tre Aar nærmere undersøgt, hvorved den ene Gryde opdagedes efter den anden. Vel kostede det svedige Pander og adskillige blanke Francs at faa tømt og renset dem og at faa omdannet Pladsen til en Have med Snirkelgange og Springvand og med Broer over og Rækværk omkring Gryderne; men Ejeren er en fornuftig Mand, der til Gjengjæld forstaar at stille Krav ikke alene til Gjæsternes Beundring men ogsaa til deres Pengepung. Disse Gruber er sikkert blevne til sande Guldgruber for den driftige Spekulant, i det Adgangen til Haven betales med 1 Franc pr. Hoved.

Haven indeholder for øvrigt mange andre Seværdigheder. I dens nordøstlige Hjørne findes saaledes i en tarvelig, men smagfuld lille Bygning en naturtro, kunstfuld Fremstilling i ophøjet Arbejde (Relief) af Midtsvejts's storslaaede Natur. Paa en Forhøjning omtrent saa stor som et almindelig Sovekammergulv har en General Pfyffer efter 36 Aars møjsommelige Arbejde fremstillet (formodentlig i Papmaché) hele Alpenaturen med dens knejsende Bjærge, dens dejlige Skove, Søer og Floder, saaledes at den forholdsmæssige Maalestok for Bjærgenes Højde, Søernes Størrelse o. s. v., ligesom for de enkelte Punkters indbyrdes Afstand fra hverandre, skal være gjennemført med stor Nøjagtighed. Naturforholdene er yderlig anskueliggjorte ved fremtrædende Farver, saaledes at Bjærgenes Snetoppe er malede hvide eller graa, Søerne blaagrønne, Byerne med deres smaa knejsende Taarne og Spir røde, og saa fremdeles. Ved den ene Ende af Forhøjningen kan man ad nogle Trappetrin stige

ned i en firkantet Fordybning i Gulvet og derfra i vandret Linje betragte den ejendommelige Naturfremstilling gjennem farvede Glas, der giver det hele et virkningsfuldt idealt Skjær.

Gjemt mellem skovklædte Bjærge, bag hvilke Bro — kan man se milelangt ned ad Søen, hvis Kyster bugter og krummer sig med al ønskelig poetisk Uregelmæssighed langs de grønne, med talrige Lyststeder og Bønderhuse overstrøede Skrænter. Med ophøjet Ro skuer Bjærgene ned paa den smilende

Gletscherhaven ved Luzern.

atter himmelhøje Klippemasser hæver deres graa- og hvidsprængte Toppe i Vejret, ligger Luzern — Hovedstaden i Kantonet af samme Navn — ved Reussflodens Udløb af den herlige Vierwaldstättersø. Fra den før nævnte Kæmpebro — den saakaldte ny Sø, hvis Solskinsflade hist og her fures af hurtigløbende Dampskibe og langsomt glidende Sejlbaade. Foruden den nævnte Bro har Staden tre andre, der i ejendommelig Bygningsstil og seværdig Udstyrelse langt overgaar hin; det er tre smalle middel-

alderlige Træbroer, hvis gammeldags Soliditet og djærve Simpelhed stikker morsomt af mellem alle de fine og nymodens Omgivelser. De to ældste af dem, der stammer fra det 14de og 15de Aarhundrede, hviler paa uhyre Bjælkepiller og er for oven dækkede af vinkelformede Trætage. Den længste af dem, „Kapelbroen", er 500 Fod lang og fører over til et ældgammelt ottekantet „Vandtaarn", hvis massive Mure en Gang med samme tavse Trofasthed omsluttede Stadens Skatkammer og Arkiv, Fængsel og Torturkammer. Endnu den Dag i Dag opbevares Stadens Arkiv i Taarnet. Det mærkeligste ved af deres dundrende Skridt, der lød som en fjærn evigtrullende Torden.

Luzern er Midtpunktet for alle rejsende, som gjæster „Ursvejts"s storartede Natur. Franskmænd, Tyskere, Englændere — kort sagt Folk fra alle Europas Lande mødes her i Sommertiden, nyder Livet nogle Dage i den idyllisk beliggende Stad og farter derefter videre til Lands eller til Vands til ny Valfartssteder, navnlig til Rigi, Pilatus eller St. Gotthard. Byen har 17,000 Indbyggere, af hvilke kun 1300 er Protestanter, medens alle de andre er Katoliker. I en af Stadens fem Kirker

Luzern.

Broen er de 121 Malerier, som er udførte paa trekantede Tavler under Taget og som, siddende paa tværs lig Skillerum, inddeler Brohuset ligesom i lange Fag. I kunstnerisk Henseende er disse Arbejder vel værdiløse, men ikke des mindre er det højst interessant at betragte disse gamle naive Billeder, der i skrigende Farver fremstiller forskjellige gruopvækkende Træk af Svejts's, særlig Stadens egen Historie. Talrige Borgere, Studenter, Arbejdere, Mænd og Kvinder færdedes mellem hverandre paa den smalle Bro. Det gjorde et underligt Indtryk at høre Plankegulvet gjenlyde hult var der Betalings-Koncert hver Søndag Aften — formodentlig en Spekulation, hvorved de katolske Præster søgte at bejle til de rejsendes velspækkede Pengepunge, til Fordel for kirkelige Anliggender. Vi kom netop i Aftenskumringen forbi denne Kirke, der laa lidt uden for Staden, og benyttede Lejligheden til at kige indenfor. Oppe i Koret, der var svagt oplyst af nogle søvnige Lamper og Vorpraase, sad i et Par lange Indelukker, der lignede vore gamle Degnestole, tvende Rækker af sort- og hvidklædte gejstlige og halvvoxne Kordrenge, der med dæmpede, ensformige og snøvlende Stemmer

læste i Munden paa hverandre. Vi skyndte os hurtig bort fra denne aandløse Summen, der ikke havde det mindste opløftende ved sig.

Om Aftenen, da vi hver med et Glas „Bier" sad i en lille Lysthave midt i Byen og samtalede om den nederdrægtige Skuffelse, vi om Morgenen havde været Ofre for, opskræmmedes vi pludselig af et mægtigt Kanonbulder, der formelig rystede Luften om Ørene paa os, og samtidig hørte vi en forvirret højrøstet Summen af Hornmusik, Sang og Hurraraab, der efter Larmens tiltagende Styrke at dømme syntes at komme os nærmere og nærmere. Vi sprang ud paa Gaden og saa nu en uoverskuelig Hær af de før omtalte blege Videnskabsdyrkere og andre yngre Svejtserborgere, der under fuld Musik, med vajende Faner og utallige blussende Fakler drog lige hen imod os, som om de i ungdommeligt Overmod agtede at nedtrampe de Rester, som var blevne tilbage af vore Personer, efter at hin knusende Skuffelse om Morgenen havde reduceret os fra et Par selvfølende Æresgjæster til et Par almindelige rejsende. At møde en saadan fremvældende Menneskestrøm med Foragt eller Trods, vilde være den sikre Undergang; her var intet Valg, vi maatte tage en hurtig Beslutning, og for at undgaa personlig Overlast sprang vi hurtig til Side og ydede Toget vor Respekt. Vi opdagede imidlertid nu, at Deltagerne ikke alene ingen Tegn viste paa drilagtige eller overmodige Planer, men at deres ved Faklernes rødlige Skin kobberfarvede Ansigter endog smilede os glade og velvillige i Møde, som om de fuldt ud undte os en Part af Festglansen. Slaaede af denne Velvilje overlod vi vore endnu næsten fulde Ølglas inde paa Havebordet til Værtens eller Opvarterens eget Godtbefindende og sluttede os med forsonlig og broderlig Gemytlighed til Toget. Men hvilken fornøjelig Overraskelse skulde der ikke møde os, netop i det Øjeblik, da vi vilde træde ind i en af de marscherende Rækker. Med Udraabet: „Anton Nielsen!" for jeg ind paa Livet af en skjægget Mand, der med et ungt Menneske under Armen vandrede med i Festtoget, greb ham haandfast i Kraven og raabte: „Du her?" Den overfaldne stirrede et Øjeblik forfærdet paa mig, men udbrød derpaa med glad Overraskelse: „Nej — er det dig!" — „Ja vel er det mig, og her er en anden god Kjending fra Danmark." „Hvad for noget! Nej, hvor det glæder mig . . . her er saamæn en fjerde Landsmand, en af mine Elever, som gjør Turen med mig til Italien." Vi trykkede hjærtelig hverandres Hænder, og Arm i Arm og under Spørgsmaal og skjæmtende Samtaler fulgte vi Toget videre op ad Gaden. Langsomt, men støt, syngende, jublende, vandrende i Takt efter Orkestrets brusende Harmonier skød Menneskemassen sig gjennem Gaden som en jævnt rullende Strøm gjennem en indsnævret Flodseng. Røgen fra Faklerne trak som en rødlig Taage hen over Hovederne, steg til Vejrs og erstattedes af ny Røgbølger. Gasblussene i Gadelygterne og de talrige Blus fra Vinduerne paa begge Sider sendte deres hvide Lyspile ind i Røgen, Faklernes rødgule Skjær gød sig ud over Menneskestrømmen, op ad Husenes Forsider og ud over de grønne Plæner med Grupper af Sirbuske, som Toget af og til vandrede forbi. Rødhvide Flag og lange Vimpler hang ud fra Vinduer og Altaner og svajede let for Vinden; hist og her viftede smilende Kvinder med hvide Lommetørklæder fra Trapper og Vinduer, omstraalede af Lyshavet som Figurerne i et Tableau. Alle Vegne Trængsel, Larm og Glædesraab. Opløbne Lærebrenge og andre nysgjerrige Tilskuere løb pustende og svedende langs Husene og søgte at naa frem i Spidsen af Toget. Med opspilede Øjne og fægtende Arme trængte de sig frem i Stimlen, stød hverandre til Side, faldt paa Næsen, sprang uforsagt op igjen, borede sig ind mellem Armene paa Festdeltagerne og forsvandt paa den anden Side af Gaden. Nu knaldede et Skud, som fra en vældig Kanon, Husene rystede, Damerne udstødte et Forfærdelsesskrig, der dog hurtig afløstes af en lystig Latter. Pludselig hørtes en hvislende Lyd som af en Riffelkugle, nok en og nok en! Slag i Slag steg lysende Raketter til Vejrs, krydsende hverandre i alle Retninger. „Nej se, nej se!" raabtes der fra tusende Munde, og alles Øjne drejedes opad mod Himlen, der hist og her skimtedes svagt mellem Taagebølgerne, og mod hvis mørke Bue Raketterne skød sig op som Straaler fra en Ildfontæne, sprang og knitrede i Luften og faldt ned som en Regn af blaa, røde og gule Gnister. Næppe var de sidste Funker slukkede, før en kraftig bengalsk Flamme sendte sit røde Skjær op ad Husenes Sider, paa ny dundrede „Kanonslagene" gjennem Gaden, paa ny hvislede en Vrimmel af Raketter i Luften, medens Folkeskaren, der nu var naaet frem til en mere aaben Plads, jublede i stedse højere og højere Toner. Toget gjorde omsider Holdt, Faklerne blev kastede sammen i Bunker paa Jorden, rundt over den fyldte Plads knitrede og blussede det, Folk skubbede til hverandre og trængte paa for at komme saa langt bort som mulig fra Baalene, der ikke alene sendte en Regn af sort Røg ud over de nærmest staaende, men tillige udbredte en gloende Hede om sig. Endelig begyndte Blussene at mattes, og et lille prægtigt Fyrværkeri blev nu afbrændt foran et mægtigt Kastanietræ, hvis mørke Krone dannede en herlig Baggrund for de svirrende og spruttende Ildhjul. I den dæmpede Glans fra Gasblussene og de hendøende Flammer fra Faklerne traadte derefter en Taler frem paa en løvsmykket Forhøjning

og holdt en Tale, der næppe blev hørt af ti Mennesker, men som ikke des mindre blev hilset med stormende Jubel. Puh! — nej, nu havde vi faaet nok af Festlighederne; øredøvede, svedige og fortumlede af de idelig vexlende Indtryk trak vi fire Danskere os tilbage og begav os hen til vort Hotel. Paa Vejen der hen hørte vi endnu det ene Skud dundre efter det andet og saa af og til en Brimmel af røde og blaa Sværmere fare i Slangebugtninger mellem hverandre i den mørke Luft, ligesom vi ogsaa alt imellem hørte en opbrusende Bølge af Sangen og Larmen fra den utrættelige Festskare. Men endnu længe efter at Faklerne var slukkede, og Larmen forstummet, sad vi godt bænkede i en hyggelig Krog i Hotellet og samtalede om den storartede Afslutning paa Dagen og glemte naturligvis ikke at drikke en velment Skaal for vort kjære fjærne Fædreland.

Et Minde fra Romsdalen.

Naar man betragter dette Fjældparti, saadan gjengivet paa Papiret, faar man maaske Indtrykket af en jætteagtig Vælde, af noget knugende tungt, som man helst vil unddrage sig. Disse mægtige Stenmasser, som hæver sig til en svimlende Højde, dækket øverst oppe og i Rifterne af den evige Sne. Mørke, nøgne Klipper med lodrette Vægge. Barskhed og Strænghed i alle Træk. Hvem skulde tro det, at just mellem disse Klippemure har Naturen gjemt sine yndigste Perler.

Romsdalen er berømt for sin Skjønhed. Romsdalshorn hæver sin mægtige Top imod Skyen, og kan lignes ved Spiret over et Naturens Tempel. Ser man nøje til og lader Fantasien lægge Farver over det lille Billede, kan man ogsaa gjætte sig til, der maa være skjønt. De har smukke Former, disse mægtige Kolosser med sine takkede Toppe, og ved deres Fod ligger Marker og Skove i maleriske Slyngninger om Fjord og Bugt, og ned ad Fjældene styrter sig de lystige Smaaelve, medens Naaletræer og Birk klattrer opad mellem Rifterne, og over det hele ligger der en farverig Lysglans, som Nordlændingen altid taler om med Begejstring, og som allerede kommer frem i Romsdalen.

Fjældpartierne har ligesom et Evighedspræg over sig. De beholder sit Fysiognomi medens Aarhundreder ruller hen over dem, i Modsætning til det dyrkede Land, som forandrer sit under Menneskenes Hænder.

De Menneskeboliger, som er antydede paa Billedet, er i Forhold til Fjældet rent forsvindende smaa Mærker. Dog er det til sidst dem, der drager vor Opmærksomhed til sig og maaske vort Hjærte. Menneskene fletter sine Kranse fra Hytte til Hytte og Landet rundt og fra Aarhundrede til Aarhundrede. Smaat og smaaligt kan Menneskelivet tage sig ud, og man siger, at om 100 Aar er alting glemt. Jeg er 100 Aar tilbage i Tiden og ser, hvorledes en Familie kommer flyttende til Romsdalen. Civile og militære Embedsmænd der i Landet er ligesom et Slags Nomader eller Trækfugle. Manden befordres, hedder det, og saa drager han og hans Familie saadan en 50 til 100 Mile afsted til det ny Kald, men sædvanlig til en gammel Embedsgaard. Her kom en Officer med sin Hustru og dennes trettenaarige Søster. De kom fra Trondhjem og den lille Pige havde næppe sat Foden paa Land, før hun løb efter Jord til sin Blomsterpotte.

Saa kom hun til at se sig omkring og saa — satte hun sig ned paa Marken og begyndte at græde. Det var det storslagne i den Natur, som omgav hende, den højtidelige Stilhed, som greb hendes Hjærte, følt paa en Gang som Lykke og Smerte. Men saa blev der raabt: „Kassi, Kassi!“

Der var ikke Tid til at drømme og sværme. Et rigtig Arbejdsliv var begyndt baade for den unge Frue og hendes Søster. Men det var dog ikke et tungt Trælleliv, det var dygtige Naturer begge to, som baade kunde arbejde og slaa Gjækken løs. Men i den Tid lille Kassi gik til Konfirmation paa „Vedøen“ var hun stærkt grebet og ønskede sig Døden for at komme bort fra den onde Verden. Og ofte kunde hun længes saa ubeskrivelig.

Der kan længes under Fjældet og med Blikket sendt ud fra den sukkende Strand! Naar Trækfuglene kom nord fra eller syd fra, vilde hun følge dem, hjem til Mo'r, eller ud i den vide Verden! Omsider kom der et Brev, som kaldte hende bort. Det var fra hendes Broder, som var Præst langt syd paa i Norge, han var gift og bad Kassi komme for at hjælpe hans Kone. Svogeren og Søsteren vilde nødig slippe hende, men hun syntes, at hun maatte afsted. Først rejste hun hjem. Da Kassi var liden, var Moderen en velhavende Skipperenke. En Ildebrand havde røvet hendes Ejendom, og hun sad i smaa Kaar. Det blev en Afsked for Livet, da Kassi forlod sin Moder og indskibede sig i et Fragtfartøj, som først efter nogle Ugers Forløb kom i Havn i den lille By, som i 70 Aar blev lille Kassis Hjem. Hun var en gammel Kone, da hun døde, det er ogsaa allerede en Del Aar siden. Men hendes Slægt er spredt ud over Landet og uden for Landets Grænser, og hendes Navn er elsket og æret i denne Slægt. Hun opnaaede, hvad

der havde været et spøgende Ord i Huset, at se en af sine Sønner komme i „Skillingsmagasinet", og nu har den smukke lille Tegning fra Romsdalen givet Anledning til, at dette lille Ungdomsminde fra svundne Tider dukker frem i „Familievennen".

Nicoline Sundt.

Testamentet.

Fortælling af Andreas Beiter.

(Sluttet.)

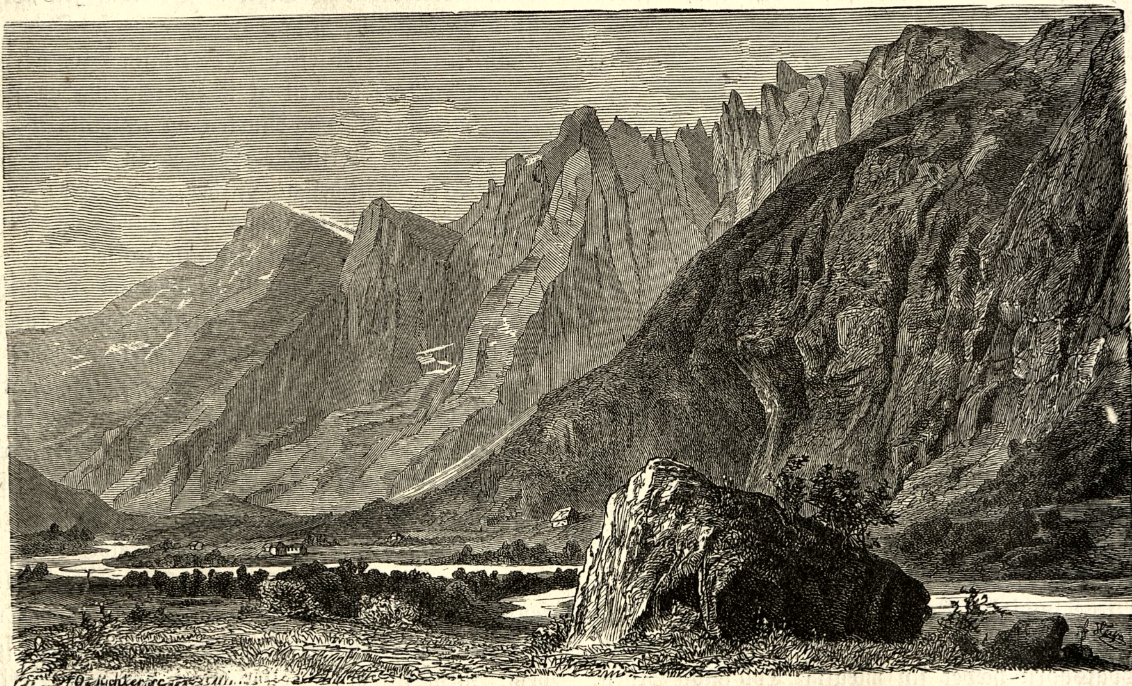
Men den Gang! Ja, da var han den muntreste blandt de glade, da var hans Bryst opfyldt af Ungdomslyst og Frejdighed, og hele Livet laa lyst og smukt for ham. Men da kunde han ogsaa træde Dansen med Byens smukkeste og vakreste Ungmø, stolt og glad i Bevidstheden om, at han var den, hvem hun alene vilde tilhøre, og til hvem hun klyngede sig med en elskende Kvindes hele Tro og Tillid. Hvorfor skulde dog denne Lykke forstyrres, dette fagre Haab lægges øde!

Han havde løftet sine Øine for højt, thi han var kun en fattig Karl, og Marie Mogensen en rig Mands Datter. Da Folk begyndte at tale om de tvende, og Forældrene fik Nys om Forholdet, forbød de med Strænghed Marie at tænke paa Søren og gjorde alt, hvad der stod i deres Magt, for at hindre dem i at tale med hinanden. Det kunde dog selvfølgelig ikke undgaas, at de mødtes i Løndom, men en Gang blev de ved et saadant Møde overraskede af den gamle Palle, som med Vrede, Haan og Foragt for løs mod Søren og befalede ham at pakke sig bort. Den stakkels Marie vred sine Hænder og græd sine modige Taarer, thi det syntes hende umuligt at tænke paa Hjælp og Redning. Søren derimod tog Sagen med Ro. Han nærmede sig Marie, greb hendes Haand og sagde: „Vi har jo intet ondt gjort; fat Mod og bliv mig tro!" Den gamle Palle var bleven ganske maalløs over Sørens Dristighed og stod et Par Sekunder tvivlraadig, i det han havde Lyst til med Vold at jage dem fra hinanden. Han vilde maaske ogsaa have gjort det, hvis ikke Søren hurtig havde bortfjærnet sig.

De mødtes atter, skjønt der nu blev passet dobbelt saa godt paa dem, som før. Men Kjærligheden gjør opfindsom og lader sig ikke hindre af nogen som helst Vanskelighed; tvært imod styrkes den netop af Modgang og Besvær.

Haand i Haand sad de en Aftenstund hos hinanden ude i Haven, omskyggede af det tætte, mørke Løv. Inde fra Lyngheden lød Hjejlens sørgmodige Skrig, klagende som en Afskedssang, et Varsel om Adskillelse og Smerte.

Marie var ængstelig og fuld af bange Anelser. Alt, hvad Kjæresten sagde for at trøste hende, var forgjæves.

Romsdal i Norge.

„Ak Søren, Søren!" klagede hun; „hvis du vidste, hvad jeg maa døje hver Dag. Stadig overhænger mine Forældre mig med Bebrejdelser, de siger, at jeg skal glemme dig, og vil absolut have mig gift med en rig Mand. I Gaar tog jeg Mod til mig og sagde Fader rent ud, at jeg aldrig vil tage nogen anden til Mand end dig, men saa forbitret han blev . . . Aa Gud! Jeg holder det aldrig ud!"

„Det er haarde Vilkaar for os," sagde Søren sørgmodig, „men vi maa ikke tabe Modet. Er det Guds Vilje, at vi skal komme tilsammen, kan dog din Fader ikke hindre det. Ingen har Ret til at skille dem, der i trofast Kjærlighed holder sammen."

Hans Blik tindrede og gjennem hans rolige og faste Stemme klang en Overbevisning, som maatte kue enhver Modstand, nedslaa enhver Tvivl. Marie følte dette, thi hun smilte gjennem Taarer, i det hun saa op til ham, gjennemtrængt af Glæde og Fortrøstning og indgydt fornyet Haab og Mod af hans tillidsvækkende Ord. I dette Øjeblik var enhver Tvivl, enhver Vaklen hos hende forsvunden, hun troede sig besjælet af et urokkeligt Mod og følte sig stærk nok til at gjenoptage Kampen for sit Livs Lykke.

De skiltes, opfyldte af et lysere Haab, end da de mødtes. Ak, de anede kun lidet, at de aldrig oftere skulde gjense hinanden!

Nogle Dage efter blev Søren indkaldt til at møde som Soldat og maatte strax rejse til Kjøbenhavn. Medens han laa inde, var al Forbindelse afbrudt mellem ham og Marie, thi hun fik aldrig de Breve, han skrev, og der blev passet saa godt paa hende, at det aldrig lykkedes hende at sende ham noget Budskab.

Da han kom hjem af Tjenesten, var Palle Mogensens flyttede til en langt borte liggende By, og der gik Rygter om, at Marie skulde giftes med en rig Kreaturhandler. Søren fik det Bud i Hænde fra hende, at alt Haab for dem var forbi, og dyb Græmmelse betog ham.

Sorgen angreb hans stærke Natur og kastede ham paa et langvarigt Sygeleje. Det er sandt, hvad Blicher siger:

Den største Sorg i Verden her
er dog at miste den, man har kjær.

Ingen Sorg kan lignes ved Sorgen over en tabt Kjærlighedslykke, den graver sig ind til den inderste Hjærterod.

Da Søren atter blev rask, var han næppe til at kjende igjen; der var ikke Spor tilbage af den før saa friske og frejdige Ungersvend. Alt Livsmod og al Glæde havde forladt ham, han blev mørk og indesluttet, en Drømmer, der kun drømte en eneste Drøm og vedblivende drømte den om igjen, thi Erindringen om den svundne Lykke var i al sin Vemod og Bitterhed hans eneste Trøst.

Hvor underligt havde det ikke føjet sig for ham siden! Nu var han rig og kunde optræde som Bejler til en hvilken som helst rig Pige, uden at blive vraget, hvad Hensyn til Formuen angik. Men nu var det for sent at tænke paa sligt. Ja mon det var? Et svagt Haab begyndte at dæmre i hans Sjæl, og han besluttede, ikke at give sig Ro, før han havde opsøgt Marie og forvisset sig om, at hun virkelig var tabt for ham.

Den næste Morgen tidlig sadlede han en Ridehest og gav sig paa Vejen. En underlig higende Uro og Længsel fyldte ham, en Følelse, der var som en Levning af det tidligere brusende Ungdomsmod, betog ham aldeles og gjorde ham ung paa ny. Han tyktes sig selv en Æventyrhelt, der drog ud i den vide skjønne Verden for at vinde en dejlig Prinsesse. Det var hans Hjærtes evig unge og vaarfriske Kjærlighed, som fremtryllede sine lyse Billeder for ham.

Aftenen faldt paa, inden han naaede Byen, hvor Palle Mogensen skulde bo, men skjønt han var træt af det lange Ridt, undte han sig dog kun en kort Hvile i Kroen og gik, efter at have opspurgt Familiens Bolig, lige der hen.

Det var en temmelig stor Gaard, men den var i yderste Grad forfalden, og den rummelige Gaardsplads var fuld af alskens Svineri. En snavset Tjenestepige stod ved Brønden, og til hende henvendte Søren sig med Spørgsmaalet, om Palle Mogensen boede her.

„Gamle Palle," sagde Pigen, i det hun betragtede Spørgeren med nysgjerrige Øjne, „hvor er den Mand fra?"

„Det kan jo være det samme," sagde Søren. „Bor han her?"

„Palle — nej, han boer i det lille Hus her sønden omme. Han er Aftægtsmand."

„Er Konen maaske død?"

„Ja hun er."

„Og Datteren . . . Marie?"

„Det er hende, jeg tjener hos, og hun bor da her i Gaarden, saa længe det varer. Ak, Gud bedre det for hende, Stakkel!"

„Hun er altsaa gift?" sagde Søren, beklemt om Hjærtet.

„Ja, Gud bedre det, hun blev saamænd tids nok gift," svarede den meddelsomme Tjenestepige.

„Hvad saa?" spurgte Søren hastig, „og hvad var det, du sagde før om at blive boende paa Gaarden? Svar dog!"

„Herregud, du kjender hende!" sagde Pigen. „Det er da sært, at du saa ikke ved, hvorledes det

staar til. Gaarden skal saamænd stilles til Auktion i Morgen."

„Til Auktion!" udbrød Søren bestyrtet, „du gode Gud, er det saa galt fat! Hvem blev hun da gift med?"

„Med den store Frederik Pranger," svarede Pigen. „Det var rigtig en sølle Skidt, men den Gang var der nu ingen, som vidste det. Palle troede, han var rig, og saa havde han ikke andet end Bram og Brask og Borg og Gjæld. Men det værste var endda, at han var en Svirebroder og en — — — ja, der kommer han for Resten selv, om du ellers vil ham noget."

En Vogn kom rullende ind i Gaarden. To Mænd sad paa Agebrættet, holdende en tredje imellem sig, hvem de derefter søgte at faa ned af Vognen. Men dette var ikke nogen let Sag, thi han var tung og svær og tillige helt ledeløs og ubehjælpsom, eftersom han var ganske døddrukken. Ved Sørens Hjælp fik de ham omsider læsset af, hvorefter han sank sammen paa Jorden, næsten kun en formløs Masse.

„Sørg for at faa ham ind," sagde Mændene til Pigen. „Vi har fulgt ham hjem fra Markedet, for han kunde jo ikke retirere sig selv."

„Vil I ikke ind og have en Bid Brød!" sagde Pigen.

„Nej Tak, det er det samme."

Derpaa gik Mændene, fulgte af Søren, som heller ikke havde Lyst til at blive. Han var glad ved, at Marie ikke var kommen ud; thi et Gjensyn under saadanne Omstændigheder vilde have været alt for tungt for ham. Han havde allerede hørt tilstrækkeligt. Aandsfraværende svarede han paa Mændenes Spørgsmaal om, hvor han var fra, og skyndte sig at sige Farvel til dem, hvorefter han ilede bort, for i Ensomhed at kunne hengive sig til Sorgen, den bitre, tunge Sorg over de fejlslagne Forhaabninger, over hans Livs Lykke, som var lagt i Graven.

Før han den næste Dag begav sig paa Hjemturen, udspurgte han Gjæstgiveren nøje om Maries Forhold. Manden havde ikke andet end godt at sige om hende, hun var en blid og føjelig Kone, der behandlede sin fordrukne Ægtefælle godt, men hun var ingen kraftig Karakter, der kunde tage Haand i Hanke med og styre Bedriften. Man sagde, at hun stedse var sørgmodig, og det var nok heller ikke med hendes Vilje, hun blev gift med Frederik, sagde Værten. Den gamle Palle Mogensen var færdig at gaa i Jorden af Græmmelse, og den før saa hovne og stolte Mand var nu kun en Skygge af sig selv.

Et Glimt af Sol bag Taagen at bevare,
det er det Livsenskrav, en Mand skal klare.
Henrik Ibsen.

Nogle Dage efter sin Hjemkomst opsøgte Søren Terkels Marie og havde en lang Samtale med hende. Han meddelte hende sit Livs Historie, skildrede sin Kjærlighed og Sorg og sagde hende, hvem det var, han havde tænkt paa, og som var Gjenstand for hans Haab og hans Drømme. „Og," sluttede han, „jeg er glad ved, at jeg ikke har set hende, som hun nu er, thi jeg kan nu bedre bevare i mit Hjærte det Billede af hende, jeg i Aaringer har gjemt paa, bevare det lige saa frisk og rent, som det var i hine lyse Dage, i min Kjærligheds Vaar. Jeg vil gjemme Erindringen om hende som min bedste Skat, og ingen Kvinde skal komme til at indtage hendes Plads i mit Hjærte."

Maries Øjne var fugtige af Taarer, da Søren havde endt sit Skriftemaal. Hun tog hans Haand og trykkede den varmt. „Nu er det først, jeg lærer dig ret at kjende!" sagde hun. „Gid jeg var saa god og trofast, som du!"

Tiden var gaaet. Til alles Forundring havde Søren Pallesen undladt at opfylde den i Testamentet stillede Betingelse, og forgjæves brød Folk deres snilde Hoveder med at udfinde Grunden dertil. Det var og blev dem uforklarligt, at man kunde være i den Grad ligegyldig med Hensyn til Penge, og begaa den Dumhed at lade de mange tusend Kroner gaa sin Næse forbi. Hvor let havde det ikke været at vinde dem! Der var jo ti for en, som med Glæde havde givet Søren sit Ja, og det desuden rige Piger, hvis Medgift kunde have fordoblet hans Formue. Nej, det var da aldeles ubegribeligt. Den fastsatte Tidsfrist var udløben, og man samledes atter paa Tingstuen, for at erfare den afdødes sidste og endelige Bestemmelse.

Der herskede om muligt endnu større Spænding i de begjærlige Gemytter, end ved det første Møde, thi der var jo Udsigt til at faa hele Arven til Deling. Med feberagtig Bevægelse betragtede man Herredsfogden, der aabnede det vigtige Stykke Papir. Stilhed hersked, ved Dommerens Mund hang hvert Øje og Øre.*)

Han pudsede sine Briller, rømmede sig og læste:

„Dersom min Brodersøn, Søren Pallesen, har opfyldt den givne Betingelse og fremlægger Bevis for, at han er gift, saa beholder han den ham tillagte Halvdel af min Ejendom, og den anden Halvdel bliver at fordele imellem de øvrige Slægtninge."

*) Schiller.

Da Herredsfogden var kommen saa vidt, standsede han og spurgte: „Er Søren Pallesen af Lønborg her?“ — Det bejaedes, og Søren traadte frem. — „Har De opfyldt den omtalte Betingelse?“ spurgte Dommeren atter, skjønt han godt vidste Besked om Sagen. — „Nej,“ svarede Søren.

Derpaa vedblev Herredsfogden:

„Men for det Tilfælde, at min kjære Brodersøn ikke er en saa topmaalt Nar, at han skulde være i Stand til for en lumpen Pengefordels Skyld at give Afkald paa sin gyldne Frihed og skaffe sig et Kvindfolk paa Halsen, vil og bestemmer jeg — — —“

Dommeren holdt et Øjeblik inde og rømmede sig. Arvingerne betragtede ham i aandeløs Spænding — — —

„Vil og bestemmer jeg,“ vedblev Dommeren, „at bemeldte Søren Pallesen skal arve min hele Formue og alle mine Efterladenskaber, min Gaard med Besætning o. s. v.“

Der var næppe nogen af de tilstedeværende, som hørte Slutningen. Store Jakob udstødte en drøj Ed og for ud af Retssalen; Per Krænsen fra Bøel stod med stirrende Blik og korslagte Arme, bleg som et Lig, og en anden af Arvingerne saas at fælde en Taare. Hvilken Overraskelse var det ikke, den gamle her havde beredt dem, og hvilken Forbitrelse rasede der ikke i manges Bryst ved Tanken derom! Det var jo næsten aldeles ufatteligt, og dog var det den tørre, nøgne Virkelighed.

Og for Søren var Overraskelsen lige saa stor, som for de andre. Usikkert og forvirret stirrede han paa Dokumentet, som blev ham forelagt til Underskrift, og først efter gjentagen Opfordring begreb han, hvad han skulde. Da alt var bragt i Orden, hævede Dommeren Mødet, og man forlod Retssalen.

Kort Tid efter fik Søren Skjøde paa Ejendommen og overtog den tillige med Formuen, som beløb sig til 30,000 Rigsdaler. Han var nu den rigeste Mand i Byen, det vil da sige, naar man undtog Herremanden paa Lønborggaard; thi med ham kunde han ganske vist ikke hamle op.

Ved Hjælp af en Udsending skaffede han sig Underretning om Marie og Frederik. Den fordrukne Mand var død, kort efter at Søren havde været der, og Marie boede nu hos sin gamle Fader, hvem hun maatte hjælpe, da hans Aftægt nu var i den Grad formindsket, at han ikke kunde leve af den. Hun havde lært sig at sy Modepynt og arbejdede flittigt; da hun var almindelig afholdt, var Folk meget gode ved hende, og hun slog sig derfor ret godt igjennem. Men snart forbedredes hendes Omstændigheder betydeligt. Ingen kunde ret forstaa, hvorledes det gik til dermed, men det antoges, at hun havde faaet et Pengelaan af en god Ven. Hun fik snart en god Forretning i Gang, der satte hende i Stand til at give sine Børn en hæderlig og ordentlig Opdragelse og at forsørge den gamle Fader. Søren glædede sig ved stadig at faa gode Efterretninger om hende, men han opsøgte hende ikke og saa hende aldrig siden. I hans Chatol findes der et Testamente, hvori hun og hendes Børn er sikrede for al Fremtidstrang.

Om Terkels Marie er at fortælle, at hun blev en brav og hæderlig Mands Hustru, og at Søren gav hende en Brudegave paa 10,000 Kroner. Imellem hende og Søren bestaar der et hjærteligt Venskab, og det er den gamle Pebersvends største Fornøjelse at besøge hende og lege med hendes Børn, der hilser ham med Jubel og Fryd og glade flokker sig omkring ham, hver Gang han lader sig til Syne.

Smaating.

Frøer som Næringsmiddel.

Franskmændene paastaar, at Frøerne er en meget delikat Spise, naar de tilberedes paa rette Maade, og hvem tør modsige denne Paastand, da Smag og Behag er saa forskjellige, og enhver ved ogsaa, at Kogekunsten i Frankrig mere end i noget andet Land er naaet til at blive en virkelig Kunst.

Efter Meddelelser, hvis Rigtighed ikke kan drages i Tvivl, er der for nogen Tid siden i det korte Tidsrum af tre Uger fra et Handelshus i Belgien sendt ikke mindre end 200,000 Frøer til Frankrig, især til Byerne Paris, Nancy og Rheims. Den Pris, der blev betalt for disse Frøer, var omtrent 13 Francs pr. 1000. Der paastaas, at Laarene af disse Frøer bliver lavet til en velsmagende Frikasé eller stegte og derefter spiste med en hvid Sauce. Huden og alle de øvrige Dele kastes dog ikke bort, tvært imod laver man heraf en udmærket forloren Skildpadde eller Skildpaddesuppe. Det er især Vandfrøen eller den grønne Frø (Rana esculenta), som er Gjenstand for en stærk Efterstræbelse, da dens Baglemmer med rette anses for et sundt og velsmagende Næringsmiddel; dens Krop er lidt over 3 Tommer lang, og Baglemmerne 4 Tommer. Den findes i de fleste Lande i Evropa og er ogsaa almindelig her i Landet.

Denne Tilberedelse er for øvrigt ikke nogen ny Opfindelse, men har været kjendt og brugt i flere Aarhundreder, især i Frankrig og Italien. En rejsende fortæller saaledes, at han en Gang for nogle Aar siden i Majland saa Koner sidde paa Gader og Torve beskæftigede med at forberede de ulykkelige Frøer til deres Bestemmelse som Menneske-

føde. Her blev han Vidne til et græsseligt Dyrplageri, i det han saa Koner sidde med hele Sække fulde af levende eller døde Frøer; de tog dem op en for en, lagde dem i Skjødet og flaaede derpaa Huden af dem, medens de endnu var levende. Derpaa blev de kastet i en Spand, hvor de stakkels Dyr laa og kravlede mellem hverandre, indtil man forbarmede sig over dem og kastede dem paa Stegepanden eller tillavede dem paa anden Maade. I Paris og i mange andre Byer i Frankrig og Italien kan man ligeledes hver Dag se en Mængde Frøer falbydes paa Torvene.

En Hundehistorie. En Farmers Kat — fortæller et amerikansk Blad — havde skjænket sin Herre sex Killinger. Dette var dog for meget af det gode, mente han, og besluttede derfor at drukne fire af dem. Han udvalgte nu de fire Killinger, der var dømte til Døden, og bar dem hen til den nærliggende Bæk, hvor han lod dem falde i Vandet. Hans Hund var fulgt med ham og iagttog opmærksomt Exekutionen. Den gamle Kat, der var vred over Tabet af sine Killinger, sprang nu rasende ind paa Hunden, hver Gang den nærmede sig Laden, hvor Katten havde opslaaet sin Barselseng. Hunden, der plejede at staa paa en god Fod med Katten, syntes ikke om den Historie og beregnede ganske rigtig, at det kun var Killingerne, der gjorde Katten saa ondskabsfuld. Da Katten nogle Dage efter var inde i Huset for at faa noget at spise, listede Hunden sig ind i Laden, tog begge Killingerne i Nakken og gik strax med dem hen til Bækken, hvor den lod dem falde ned i Bækken, saaledes som den havde set sin Herre gjøre. Da den havde overbevist sig om, at Killingerne var druknede, gik den, tilsyneladende meget tilfreds, hjem igjen.

To Meninger.

„Du kalder det en Abe,
men ved du hvad! jeg tror,
at det er et Menneske
— en stakkels gammel Mo'r
med sin søde lille Unge —
her fra vor egen Jord."
„Et Menneske!" — „Ja, af de hvide eller graa,
blot dette ene — det har ej Maske paa!"

B. E.

For meget paa en Gang. Fru Kancelliraadinden rejser en Tur ud paa Landet og giver først Kokkepigen, der er noget indskrænket og har en daarlig Hukommelse, følgende Ordre: „I Dag skal du røre dig dygtig, brænde det Forraad, vi har af Kaffe, vaske Azor med Sæbe, hænge Tæpperne op, banke Sengeklæderne dygtig og gaa ud med Børnene." Da nu Fruen kom hjem om Aftenen, ser hun, at Forraadet af Kaffebønner er bleven dygtig rørt om med Sæbe, Tæpperne vaskede, Børnene dygtig gjennembankede, Azor hængt, Sengeklæderne bragt ud af Huset, og Kokkepigen selv „brændt igjennem" — det vil sige: stukket af.

En theoretisk Kokkepige. Han: „Men, kjære Ven, hvad er egentlig din Mening med dette her; det er jo kun Skallen af en Hummer?" — Hun: „Hører da Hummerne ikke til Fiskene?" — Han: „Jo, paa en vis Maade." — Hun (triumferende): „Ja, saa bærer Kogebogen Skylden, hvis der virkelig er noget galt. Her kan du selv se, der staar det: „Af Fiskene skal Indmaden først tages ud . . ." Han: „Du har Ret; den Bog duer ikke. Det er bedre, vi skaffer os en ny Kokkepige."

De hjemløse.

Tidsbillede fra det sextende Aarhundrede.

Ved Emanuel Henningsen.

(Fortsat.)

Tiende Kapitel.

Ved Aftens Tid kom Villiam for at tale med Nina. Han fandt den unge Pige i en nedslaaet Sindsstemning, men rolig og fattet i sin Sorg. Tante Filippa vedblev derimod at være et Bytte for fortvivlet Selvanklage; hun sad rokkende i en Krog og græd.

„Hvorfor kommer du selv, Villiam!" udbrød Nina ængstelig. „Huset bliver rimeligvis bevogtet, og bliver du ogsaa fængslet, er alt vort Haab brudt."

„Jeg kom ind gjennem Haven," svarede den unge Sømand, „ingen har set mig betræde Huset ... Jeg maatte tale med dig, Nina ... dog, jeg ved ikke ... Tante Filippa ..."

„Tante Filippa forraader os ikke, kjære Villiam."

„Forraade jer med!" udbrød Tante Filippa grædende. „Nej, Villiam, nej, Nina! Jeg har jo gjort det? Jeg har anrettet Ulykker nok, da jeg troede at handle ret. O, min Gud, at det skulde blive mig, som bragte Sorg og Elendighed over dem, jeg havde kjærest i Verden! ... Nej, Børn, jeg har skriftet sidste Gang for Menneskene, herefter vil jeg kun skrifte for Gud!"

„Nu vel," tog Villiam igjen til Orde, „først og fremmest vil jeg da sige eder, at I ikke skal tabe Modet og Haabet. Jan mener halvvejs at have vundet Portneren i Fængslet og har af ham faaet vigtige Oplysninger, som senere kan komme os til gode. Han bliver her i Byen for at varetage vore Interesser, medens jeg sejler med „Lykken" til Vlissingen for at sikre Fader, Lysken og Margrete van Muler Ophold der hos en af din Faders Venner. Naar Tiden kommer, maa du og Tante Filippa ogsaa tage der hen og stole paa, at jeg efter Evne fører Sagen til en god Ende. Dog derom en anden Gang. Endnu maa jeg fortælle dig, at Karl van Muler kom for en Time siden om Bord med Smed Arnoldson og hans Familie; de var med Nød og næppe undslupne Pater Reginus, som ved Middagstid indfandt sig i Smedjen og ved Pinsler forsøgte at tvinge Smedden til at forraade Karl og vise dem det hemmelige Trykkeri ..."

„O Gud, o Gud!" stønnede Tante Filippa, „ogsaa det er min Skyld! Jeg vidste ikke selv, hvad jeg gjorde, da jeg forraadte jer alle sammen."

„Karl Arnoldson og Sønnen Viktor bliver hos mig paa Skibet," vedblev Villiam, „alle de andre Folk er ogsaa tro og paalidelige og rede til at vove alt for din Faders Frelse. Jeg haaber, Nina, at det vil lykkes os at redde ham."

„Gud give det ... O, Villiam, jeg ser dig først nu i din rette Skikkelse, og jeg lægger saa tillidsfuldt og trøstig alt i dine Hænder ... Fordum var jeg tit saa lunefuld og styg imod dig, Villiam ... du maa ikke tænke mere derpaa, det gjør mig nu saa usigelig ondt."

„Nina, hvor kan du dog tro ... du, som har været saa venlig mod mig fra den første Stund, jeg saa dig!" udbrød den unge Sømand og greb hendes Haand. „Nej, Nina, de Minder, jeg ejer fra dette Hus, de er mig saa hellige og dyrebare ..."

„Jeg tror dig, kjære Villiam," afbrød Nina ham. „Men du bør ikke dvæle her længere; husk paa, at alt hviler paa, at ikke ogsaa du falder i Forfølgernes Hænder."

„De faar mig ikke fat," svarede Villiam fortrøstningsfuld. Han trykkede hendes og Tante Filippas Hænder til Afsked og forlod Huset ad samme Vej, han var kommen.

Otte Dage efter blev Floris Franck første Gang stillet frem for Inkvisitionens Domstol, og da denne Retshandling var offentlig, var baade Nina og Tante Filippa til Stede i Retssalen. Floris Franck fik strax Øje paa dem, og et Udtryk af Glæde for et Øjeblik hen over hans rolige, blege Ansigt.

Anklagen mod ham gik ud paa, at han havde plejet Omgang med Kjættere og skjult dem i sit Hus, at han havde understøttet den dødsdømte Præst Francis Junius med betydelige Pengesummer til Protestantismens Fremme, at han selv var gaaet over til den kjætterske Lære, samt at han havde staaet i hemmelig Forbindelse med det statsfjendtlige Parti, som kaldte sig Geuserne. End videre blev det ham foreholdt, at han havde anbragt Størsteparten af sin Formue i England for ved Hjælp af den at støtte Geusernes forræderske Planer.

Hvad de første Punkter i Anklagen angik, bekjendte den fangne frit, at de var grundede. Han var selv Protestant og havde mangen Gang huset forskjellige Trosfæller. I det han hævdede, at Nederlandene var i Besiddelse af fuld Religionsfrihed, viste han, at Anklagen for disse Punkters Vedkommende var uden Betydning. Derimod benægtede han paa det bestemteste at have haft nogen som helst Forbindelse med Geuserne. At han havde anbragt Størstedelen af sin Formue i England var grundet paa, at han i Lighed med saa mange andre af hans Landsmænd agtede at udvandre til dette Land. Heri kunde der ingen Forbrydelse ligge.

Hans Forsvar, der var holdt i en rolig og

maadeholden Tone, gjorde et gunstigt Indtryk paa Tilhørerne, af hvilke de fleste kjendte den rige Kjøbmand som en i alle Henseender hæderlig og brav Mand, men det var tydeligt nok, at det over for Domstolen faldt magtesløst til Jorden, og at den, naar Forhørerne var sluttede, vilde dømme den anklagede til Døden.

Da Nina og Tante Filippa kom tilbage fra Forhøret, kom Jan dem i Møde med den Hilsen, at Villiam ventede dem om Bord paa „Lykken“ i Mørkningen og bad dem om at gjøre sig rejsefærdige. Det holdt haardt for Nina at adlyde. Det var hende næsten en uudholdelig Tanke, at hun skulde rejse bort fra Byen, medens Sværdet hang truende over hendes Faders Hoved, og først efter en tung Kamp med sig selv bøjede hun sig under Villiams Vilje og begyndte at pakke de nødvendigste Ting sammen til Rejsen. For Tante Filippa kneb det endnu haardere, Nina maatte næsten tvinge hende til at tage Rejsetøjet paa og følge med hende, da Tiden til Afrejsen kom.

Efteraaret havde begyndt at melde sin Ankomst med Storm, Regn og Slud. Vinden for sukkende om Hjørnet, og Regnen plaskede i Vandpytterne under Tagrenderne, da de kom ned paa Gaden og styrede Vejen ad Havnen til. Jan, som havde ventet paa dem, gik et Par Skridt bag efter dem, af og til rystende sig som en Hund, der har været ude at svømme.

Pludselig for Tante Filippa angest sammen og trak Nina med sig nærmere ind til Husrækken, i det en enlig Munkeskikkelse, med Hætten slaaet over Hovedet, gik dem forbi.

„Det var ham . . . den skrækkelige!“ hviskede hun stammende. „Saa du, hvorledes han stod i Retssalen og holdt sine truende Øjne fæstede paa din Fader? De siger, at han har stadig sin Gang i Fængslet, og at han forsøger at omvende din Fader.“

„Hvor ved du, at det var ham?“

„Jeg ved ikke, jeg har det paa Fornemmelsen,“ svarede Tante Filippa, „jeg kommer til at ryste over hele Kroppen, saa snart han kommer mig nær.“

Hun saa sig sky tilbage, og Jan, som bemærkede det, traadte nærmere og sagde:

„Vær ikke bange; det var Pater Reginus, men han kjendte os ikke. Han snuser hver Aften omkring Kjøbmandsgaarden, rimeligvis i den Tanke, at han skal fange Pastor Junius. Men Pastoren er advaret for længe siden, og Pateren faar nøjes med en lang Næse.“

Kort efter steg man om Bord paa „Lykken“, hvor vore Venner blev modtagne af Villiam og Lysken, hvilken sidste grædende sluttede Nina i Favn.

„Jeg kunde ikke blive tilbage i Vliessingen,“ sagde hun, „og tiggede derfor Villiam saa længe, til han tog mig med sig tilbage. Min stakkels Nina, hvor du maa have lidt i disse tunge Dage!“

Det var en stor Trøst for Nina at have Veninden hos sig paa Rejsen, og hun takkede hende mange Gange for den kjærlige Omtanke, der havde ledet hende til at tage Beslutning derom. Karl van Muler syntes aabenbart ogsaa, at det var vel gjort af Lysken, at dømme efter de venlige Blik, han stadig sendte hende. Tante Filippa fandt en taalmodig og deltagende Tilhørerinde i Smed Arnoldsons Kone, og hvad Arnoldson selv angik, da havde han og Jan adskilligt at afhandle med hinanden. Smedden var noget stiv i Armene efter den Behandling, han havde lidt, men det vilde nok fortage sig i Løbet af nogle faa Dage, mente han.

Aldrig saa saare steg Dagen frem i Øst, før „Lykken“ lettede Anker og stod for fulde Sejl ud af Havnen. Vinden var gunstig, og Strømmen med, og allerede næste Dags Morgen laa det lille Skib i Havn ved Vliessingen.

Efterfulgte af Jan, som bar deres Rejsegods paa Skulderen, gav de unge Piger sig først paa Vej til deres Bestemmelsessted, en Kjøbmandsgaard, der laa ud til Havnen og tilhørte en af Floris Francks velhavende Handelsvenner, ved Navn Lippershay. Hidtil havde Nina været ved godt Mod, men nu, da hun atter betraadte Landjorden og tænkte paa, hvor mange Mil der var imellem Faderen og hende, blev hun pludselig svag og kraftesløs, og Lysken maatte opbyde al sin Kraft, for at Veninden ikke skulde segne om paa Gaden.

„Men hvad er det, Nina!“ udbrød hun forskrækket ved Synet af den unge Piges blege Ansigt. „Er du syg?“

„Nej . . . nej,“ stammede Nina, „men der kom pludselig en Tanke til mig og gjorde mig mat og svimmel: om jeg nu aldrig mere fik Fader at se!“

„Du vil faa ham at se,“ svarede Lysken fortrøstningsfuldt. „Stol paa Gud, og stol paa „Lykken“, ingen af dem vil svigte i Nøden!“

„O, min Gud, ja, jeg vil stole paa dig . . . jeg vil haabe paa din Barmhjærtighed og Naade,“ hviskede den unge Pige med bævende Læber. „Vredes ikke paa mig, fordi mit Hjærte skjælver, men styrk mig i min Svaghed . . . og saa, o min Gud, din Vilje ske!“

Det var kun med Nød og næppe, at hun mægtede at gaa den korte Strækning, der endnu skilte dem fra Lippershay's Hus, og aldrig saa snart var hun kommen over dets Tærskel, før hun sank fuldstændig sammen og maatte bæres i Seng. Den Spænding, hun havde været udsat for i den sidste Uge, havde været for stærk for hende, og da hun

igjen kom til Bevidsthed, rasede Feberen i hendes Aarer.

Det var med et sorgfuldt og bekymret Hjærte, at Villiam hen paa Eftermiddagen lod Ankeret lette og styrede Kursen ind mod Scheldes Munding for at vende tilbage til Antwerpen.

Ellevte Kapitel.

„Hvordan gaar det med Armene, Smed?"

„Tak, Jan; det gaar godt. Nu er de, som de skal være."

„Saa meget des bedre, for vi faar maaske snart Brug for dem. Tager jeg ikke fejl, gaar det løs i Aften."

„Vel, vel, jeg er parat!" svarede Smedden og svingede Armene over Hovedet.

„Styrmanden, eller hvad jeg vilde sige — Kaptejnen taler med Slutteren i „Fiskehalen", Værtshuset der ovre paa den anden Side, og jeg kan næppe tro, han opsætter det længer end nødvendig. Stop lidt, der kommer han!"

Jan havde set rigtig, det var Villiam, som drejede om Gadehjørnet og styrede ned mod Skibet, som laa for Anker midt ude i Strømmen. Det havde nu allerede ligget tre Dage i Antwerpens Havn.

En lille Jolle bragte Villiam om Bord, og man flokkede sig om ham for at høre de Nyheder, han bragte med sig.

„Jeg har nu afgjort det hele med Slutteren, i Aften skal Forsøget voves. Han paastaar, at Portneren ikke er til at overtale; vi maa altsaa være belavede paa at overmande ham."

„Ham paatager jeg mig," sagde Jan.

„Der er endnu en Fare at undgaa," vedblev Villiam, „thi efter hvad Slutteren paastaar, færdes Pater Reginus meget i Fængslet om Aftenen, og i Følge Direktørens Befaling har han fri Adgang alle Vegne. Skulde han træde os i Vejen . . ."

„Saa er han min Mand!" afbrød Smedden ham med en Røst, der var hæs og afbrudt.

„En Jolle styrer ud mod Skibet," meldte Viktor, som havde Udkigsvagten.

Alles Øjne rettedes med Spænding for ud og fulgte det lille Fartøj, som rask nærmede sig. Et overrasket Udraab undslap Karl van Muler.

„Det er Pastor Junius," sagde han dæmpet. „Det var et Held! Nu kan jeg overrække ham det Exemplar af hans Bog, som jeg fik med mig, og give ham Anvisning paa, hvor han kan finde Resten."

Det viste sig, at hans skarpe Øje ikke havde taget fejl, det var virkelig Præsten, der med ungdommelig Lethed klatrede op ad Falderebet og hilste paa vore Venner.

„Vil I tage mig med til England?" spurgte han, i det han rakte Villiam Haanden og venlig nikkede til de andre.

„Hjærtens gjærne!" lød Svaret.

„Hvornaar letter Skibet?"

„Rimeligvis i Aften sent."

„Og Floris Franck?" spurgte Junius. „Vil Forehavendet lykkes?"

„Forhaabentlig. I hvert Fald kan vi ikke sejle, før det er lykkedes. I Aften skal det gaa for sig."

„Saa bliver jeg om Bord." Han vendte sig til Manden i Jollen og vedblev: „Saa kan du gjærne ro tilbage. Hils Vennerne!"

„Det skal jeg. Lykkelig Rejse, Hr. Pastor! Naar kommer De igjen?"

„Om en tre Ugers Tid, haaber jeg."

„Vel! Lykkelig Rejse!"

Dermed stød Jollen rask ind mod Bolværkerne.

„Jeg syntes, jeg skulde kjende den sære Karl i Jollen," sagde Karl til Smedden, da Præsten havde fulgt Villiam ned i Kahytten.

„Ja, det tror jeg nok," svarede Arnoldson smilende, „det var jo Klavs, din gamle Kusk til Smedjen."

„Klavs!" udbrød Karl forundret. „Ja, jeg tror det ogsaa. Men han var jo næppe til at gjenkjende!"

„Aa nej, han fusker jo ogsaa lidt i Forklædning en Gang imellem . . . Aa, Herregud, bare det dog snart var Aften!" sagde Smedden med et dybt Suk, medens han daskede sig paa de muskuløse Arme.

Lidt efter gik Karl van Muler ned i Kahytten, hvor Præsten modtog ham med et venligt Haandtryk.

„Jeg hører, at du har været i Fare for Bogens Skyld," sagde han. „Tror du, at den er i Behold?"

„Jeg haaber det," svarede Karl og overrakte ham den Bog, han holdt i Haanden, „her er et Exemplar af den. Jeg har selv hæftet den, saa den ser ikke saa godt ud, som den kunde. Men de øvrige Exemplarer ligger færdige til Bogbinderens Haand i det hemmelige Trykkeri under Smedjen. Det var os ikke muligt at føre dem med os paa Flugten, men Arnoldson er overbevist om, at ingen af Fjenderne vil kunne finde den skjulte Nedgang."

„Det er godt, meget godt," sagde Præsten, medens han flygtig bladede Bogen igjennem, „jeg ser, du forstaar dine Sager. Bøgerne skal jeg let faa fat, naar jeg vender tilbage. Du tager vel med til England?"

„Ja, Hr. Pastor."

„Jeg skal skaffe dig Arbejde derovre; du kan ogsaa der tjene den gode Sag. Tag nu foreløbig

min hjærtelige Tak for hvad du har virket i den gode Sags Tjeneste; naar vi naar England, tales vi nøjere ved."

Med lettet Hjærte vendte Karl tilbage til Dækket, hvor Smedden stadig væk gik frem og tilbage og længtes efter, at det skulde blive Aften.

Aftenen kom da ogsaa til sidst, den var skyfuld, men ikke mørk, da det var nær ved Fuldmaane. Da Tusmørket var indtraadt, nærmede fire Skikkelser

„Han sidder inde i sit Lukaf," svarede Slutteren — thi ham var det — ligeledes med dæmpet Røst. „En af jer maa gaa tilbage til ham, naar Tiden nærmer sig. Vent et Øjeblik!"

Han aabnede Døren paa Klem ind til Portnerstuen og raabte:

„Det var mine Venner, der kom. Nu faar du selv passe Porten."

„Godt," brummede Portneren, „god Fornøjelse!"

For Inkvisitionsdommen.

sig til Fængslet, og en af dem ringede paa Porten. Lugen blev aabnet, og en grov Røst spurgte:

„Hvem ringer?"

„Fødselsdagsvennerne!" blev der svaret.

En Larm af Bolte, der blev skudt fra, lod sig høre. Derefter aabnede Døren sig, og de fire udenforstaaende traadte ind. Det var Villiam, Karl van Muler, Smedden og Jan.

„Hvor er Portneren?" spurgte Jan sagte.

De gik nu over Gaarden og vankede igjennem et Par lange Gange, dæmpende deres Fodtrin saa meget som mulig. Pludselig blev en Dør aabnet foran dem, og en Lanseknægt stak Hovedet ud.

„Ej, hvad er det for et Selskab?" spurgte han og aabnede Døren helt, saa Lyset inde fra Værelset faldt paa dem. Det var Vagtstuen; en fem, sex Soldater sad der inde og slog Tærninger.

„Mine Fødselsdagsgjæster," svarede Slutteren

rolig. „Nu skal I ret snart faa min Brunsviger Mumme at smage.“

„Det var brav; spar blot ikke paa Varerne, for vi er tørstige.“

„I skal nok blive tilfredse, mine Dæggelam,“ svarede Slutteren.

Dermed gik han videre, og hans Ledsagere, der med bankende Hjærter havde lyttet til den korte Samtale, fulgte efter ham. Snart efter naaede de

Smedden udstødte en Brummen, der kunde betyde hvad som helst, derefter tog han ogsaa Kanden fat og gjorde den god Beskeд.

Et Par Timer henrandt i ængstelig Venten, under hvilken Slutteren flere Gange havde bragt en frisk Kande Øl ind i Vagtstuen. Da han nu kom tilbage efter saadan en Tur, sagde han:

„De begynder nu at blive døsige der henne; jeg tror, det er paa Tiden, at vi skrider til Værket.

Bort fra Hjemmet.

Slutterens Værelse, og for et Syns Skyld forsynede han dem med en skummende Kande Øl, hvorefter han bragte en lignende Kande hen til Vagtstuen. Da han kom tilbage, var han meget bleg, og hans Haand rystede, da han satte Kanden for Munden og tog et dybt Drag af den.

„Den forbandede Munk er ude i Aften igjen,“ sagde han og tørrede Skummet af Skjægget. „Blot han ikke forstyrrer os det hele!“

En maa gaa ned og vogte paa Portneren, at han ikke gjør Larm; jeg har ikke turdet indvie ham i Sagen. Hvem gaar?“

„Det gjør jeg,“ sagde Jan og rejste sig.

„Kom, jeg følger dig forbi Vagtstuen.“

Da Slutteren atter kom ind i Værelset, tog han et stort Nøgleknippe frem af et Skab i Væggen, hvorefter han vinkede til de tre andre, at de skulde følge ham; selv gik han foran med en Lygte i

Haanden. Vejen gik ned ad en fugtig Stentrappe og gjennem en lang Korridor med massive Døre til begge Sider; de fugtige Mure, der glinsede i Lysskjæret, gav en dump Gjenlyd ved hvert Skridt, de tog.

„Et skrækkeligt Opholdssted!“ hviskede Karl gysende til Villiam.

Denne nikkede tavs. Et Øjeblik efter standsede Slutteren uden for en Dør og søgte efter Nøglen til den mægtige Hængelaas, som lukkede for Døren. Da han stødte den svære Egetræs Dør op og holdt Lygten i Vejret, laa Floris Francks uhyggelige Fængsel foran dem. Kjøbmanden rejste sig halvt op fra Bænken, hvor han havde hvilet, og saa paa de indtrædende, men først da Villiam og Karl hver greb en af hans Hænder, kjendte han, hvem det var.

„Hvorledes kommer I her?“ spurgte han forfærdet.

„Vi bringer dig Friheden, Farbroder,“ sagde Villiam. „Kan du følge med os? „Lykken“ ligger sejlklar i Havnen og venter blot paa dig for at gaa til Søs. Nina og Tante Filippa er i god Behold i Vliessingen.“

„Styrter I ikke jer selv i Ulykke, Villiam? Hvorledes vil det lykkes os at komme ud af Fængslet?“

„Det vil nok lykkes, blot du mægter at følge med os.“

„I Guds Navn da,“ sagde Franck dybt bevæget og rejste sig lidt vaklende op. Villiam og Karl støttede ham hver fra sin Side, og man begyndte paa Tilbagevejen. Slutteren og Smedden gik foran med Lygten, de andre fulgte langsomt efter.

Da de næsten var naaede hen til Enden af Korridoren, hvor Trappen fandtes, skinnede der pludselig et Lys fra Sidegangen, og før de kunde naa hen til Trappen, skred Pater Reginus høje Skikkelse ud i Korridoren, bærende en Lygte i Haanden. Slutteren kvalte en Forbandelse, der var ved at undslippe ham, og Smed Arnoldson udstødte et dybt Suk.

I samme Øjeblik Munken betraadte Korridoren, havde han ogsaa faaet Øje paa Flygtningene, der kun var fjærnede et Par Skridt fra ham. Han blev studsende staaende og hævede Lygten i Vejret, saa at dens fulde Lys faldt paa dem, og han gjenkjendte øjeblikkelig Fangen. Han satte hurtig Lygten fra sig.

„Hvad betyder dette?“ spurgte han derefter strængt.

„Det skal jeg sige dig, ærværdige Skurk,“ svarede Smedden og var ham med det samme inde paa Livet, „vi vil holde Regnskab i Aften, vi to... Skynd jer blot op ad Trappen, I andre, mens jeg snører Arme og Ben sammen paa denne hellige Ulvepels!“

Det var imidlertid lettere sagt end gjort, thi vel havde Smedden ualmindelige Kræfter, men Munken var ham ikke meget underlegen i Styrke, og han slog fra sig med Fortvivlelsens Kraft, da han gjenkjendte sin Modstander. Det Tag, Arnoldsons Haand havde faaet om hans Hals, forhindrede ham i at raabe om Hjælp, men samtidig forhindrede det ogsaa Smedden i at anvende sin fulde Styrke. De to kæmpende brødes en Stund med hinanden, da gled Arnoldsons Fod paa de fugtige Fliser, og han faldt bag over, dragende Munken med sig til Jorden. Hans Tag om Munkens Hals glippede ham dog ikke, skjønt han var kommen til at ligge underst, og hvor meget Pater Reginus end kæmpede derfor, lykkedes det ham ikke at unddrage sig det. Det matte Lys fra Munkens Lygte oplyste Kamppladsen og lod dem se hinanden ind i de vredefunklende Øjne. Pludselig saa Arnoldson det korte Glimt af en Daggert, der med Lynets Fart blev hentet frem af Munkekuttens Folder, og i samme Nu slap han sit Tag om Paterens Strube, spændte sine senefulde Arme fast om Munken og væltede ham af sig. Det dundrede i Korridoren, da Munkens Hoved faldt haardt mod Fliserne, men samtidig fornam Arnoldson en stikkende Smerte i Siden, og han mærkede, hvorledes Blodet løb ned ad ham.

Med en Haand som af Jærn holdt han Pateren lænket til Jorden, med den anden famlede han efter noget under Kappen. Hans Haar stod som Børster om hans Hoved, hans Øjne formelig flammede hans Fjende i Møde.

„Du har selv villet det,“ hviskede han hæst. „Husker du Smedjen, elendige Skurk? Husker du mit Løfte? Nu er det opfyldt ... nu ... nu ... nu!“

For hvert et „Nu“, han hvislede frem mellem de sammenbidte Tænder, hævedes og sænkedes hans Haand med fuld Kraft ned mod Munkens Bryst. En krampagtig Skjælven gjennemfor Paterens Legeme, en dump uhyggelig Rallen trængte sig frem af hans Strube, hans Greb løsnedes, og Haanden med Daggerten gled klirrende ned paa Fliserne, der vædedes af hans Blod.

Smedden rejste sig og saa et Øjeblik paa det ubevægelige Legeme for sin Fod, derpaa strøg han sig et Par Gange over Panden og mumlede ligesom undskyldende for sig selv:

„Han har selv været Skyld deri ... han var et umenneskeligt Uhyre.“

Han tog derefter Lygten til sig og skyndte sig op ad Trappen efter de andre, som tvivlraadige var blevne staaende oven for denne.

„Hvad blev det til?“ spurgte Slutteren.

„Han forraader os ikke," svarede Arnoldson mørkt.

Samtidig hermed var Jan nede i Portnerens Lukaf og underholdt dets Beboer efter bedste Evne. Portneren sad tilbagelænet i en gammel Lænestol, hvid i Ansigtet som en kalket Væg, og Jan stod foran ham og skrabede sine Negle med en lang tveægget Sømandskniv.

„Ja, gode Ven," sagde Jan, „det er meget rigtig, at Folk er forskjellig anlagt anbelangendes de indre saa vel som de ydre Dele. En kan have brav Lyst til at jage det spanske Pak ud af Landet, en anden holder sig ikke for god til at slikke Støvet af deres Støvler — det er nu alt sammen noget, der kommer an paa en selv, hvordan en er indrettet ... Sagde du noget?"

Portneren rystede paa Hovedet.

„Naa, ja, jeg er nu ikke af de Folk, som tvinger andre til at have samme Mening som jeg, men jeg tror nu rigtignok, du gjør fejl Bestik, naar du ikke slutter dig til os ... Jeg vil nu bare til Exempel sige, at jeg var af en grum Natur og sagde til mig selv: Denne Helvedes nederdrægtige spanske Porthund kan gaa hen og gjøre os en lebendig Ulykke, som han ikke vilde gjøre med sex Tommer Jærn i Livet ... Nej, du behøver ikke at se saa barmhjærtig til mig, for jeg er nu slet ikke saa grum, som jeg ser ud til, og du skal faa en skikkelig Behandling i det hele ... men jeg under dig det godt, du, det er Sagen, og vil du følge med, saa skal du ikke fortryde det."

„Jeg tør ikke," stammede Portneren.

„Ikke det?" sagde Jan. „Ja, saa er det jo aldrig værd, vi taler mere om den Ting, for Kujoner kan vi have nok af i Forvejen ... Sid nu bare ganske stille og hengiven, gode Ven, du skal se, jeg skal tage paa dig med Jomfruhænder."

Han tog et Bundt Strikker frem af en af sine dybe Lommer, og i en Haandevending var Portneren surret fast til Stolen med Arme og Ben, saa han ikke mægtede at gjøre en Bevægelse. Et Tørklæde, der blev bundet fast om hans Mund, gjorde ham det umuligt at skrige.

Næppe var denne Forretning endt, før det ringede haardt paa Porten.

„Saa for al Landsens Pestilens og Ulykker!" mumlede Jan. „Nu sidder vi nysseligt i det!"

En fornyet Ringen, heftigere end den første, bragte ham i en Fart ud til Porten. Han aabnede Klappen og spurgte med en paatagen grov Røst:

„Hvem ringer?"

„Fængselsdirektøren!" lød Svaret i en barsk Tone. „Skynd dig og luk op! Hvad smøler du efter?"

„Aa, Herregud, hvor det ser pænt ud!" mumlede Jan, medens han i Hast skød Boltene fra og aabnede Døren. Direktøren traadte ind og maalte Jan med Øjnene.

„Hvor er Portneren?" spurgte han. „Og hvem er du?"

„Jeg er med Deres Velbaarenheds Tilladelse Portnerens Søstersøn," tog Jan til Orde med en Røst, der skulde være blid og indsmigrende. „Min stakkels Morbroder har faaet sig en Kolden paa Halsen og ligger nu inde i Sengen og sveder efter Hyldete, det Skind. Jeg fik ham i Kojen, men det holdt haardt. „Tjenesten," sagde han, „maa ikke forsømmes ... nej ikke for aldrig det! Direktøren er ude i Byen," sagde han, „og før han kommer hjem, gaar det, Drollen splide mig, ikke an. Men jeg lovede ham at blive her og vaage hele Natten, og saa slog han sig til Ro ... det vil sige saadan i Sindet, forstaar sig, for Kolden rystede alle Lemmer paa ham ... Vil Deres Velbaarenhed ikke bareStens lige træde indenfor og sige ham, at De ikke tager ham det fortrydelig op?"

„Nej, han burde have sendt Melding derom til Vagtstuen," sagde Fængselsdirektøren barsk. „Jeg skal strax sende en af Vagtmandskabet ned for at løse dig af. Porten kan ikke betros til fremmede!"

„Ja, men Deres Velbaarenhed," sagde Jan, „dersom Deres Velbaarenhed bare vil ... Nej, for Satan, gjør bare ikke saa megen Kvalm, for her er De, Herren forlade mig, den lille!"

Han havde pludselig grebet Direktøren bag fra og kastet ham ned ad Trappen til Portnerens Lukaf. Inden den saaledes overfaldne kunde raabe om Hjælp eller sætte sig til Modværge, var han snøret lige saa solidt sammen som Portneren, og Jan lagde ham omhyggelig op paa en Slagbænk, der stod i en Krog af Kammeret.

„Se saa!" udbrød han tilfreds, „nu klarede vi de Ærter! Det gjør mig ellers nederdrægtig ondt for Deres Velbaarenhed, for De skal, af en Spanier at være, ellers være et temmelig skikkeligt Menneske. Men hvad skal man sige, en er jo sig selv nærmest, og jeg har ikke den mindste Lyst til at hilse paa de ærværdige Ulve, som sidder i den højhellige Inkvisition."

Der lød en sagte Larm oppe fra Portrummet, og Jan kigede forsigtig ud og fik Øje paa Slutteren og Vennerne.

„All right!" sagde han. Derpaa nikkede han fortrolig til sine to Fanger, slukkede Lyset, der stod paa Bordet og forlod Kammeret, lukkende Døren i Laas efter sig.

En halv Time efter kappede „Lykken" Anker og gled for fulde Sejl nord ud mod Scheldes Munding.

(Sluttes.)

Bigeunerpigen.

Zigeunerpigen.

Oversat fra svensk af Z—n.

Hun rejste i Trods sit Hoved,
i Bølgegang gik hendes Barm,
om Læben sig krusede Spotten,
og Kinderne glødede af Harm.
Jeg saa hende, lænet i Tanker,
mod Brystværnets Blokke staa,
men Tanken i Ord sig formed,
og Sangen dem tolkede saa:

„Hvor Indus rejser sin Bølge
i vældige Fossers Dans,
hvor Vaaren evindelig hersker
med Sang og med Solstraalers Glans,
hvor Livet i Vellyst aander
af Duften fra blomstrende Strand,
der var i længst svundne Tider
vort herlige Fædreneland.

Men rovlysten Nabo sig vendte
begjærlig imod vort Hjem,
og snart som en blodgrisk Løve
han sprang mod sit Bytte frem.
Dog — før end vi skulde os bøje
som Trælle for fremmed Tyran,
vi valgte med Fædre og Frænder
at drage til ukjendte Land.

Nu trindt over Verden vi færdes,
vi rejser vort Telt i hvert Land:
i Nordens bugnende Skove,
paa Sydens solhede Strand.
Hvad gjør det, at hvor vi kommer,
os Folkene haaner frækt?
Det lønnes dem lige for lige
af Indiens hjemløse Slægt.

Med Spaadom og Drømmes Tydning
vi gjække dem, gammel og ung,
og lokker med daarende Løfter
hver Tosses Guld i vor Pung.
Ved Kvæld vi fejrer vort Gilde
ved gnistrende Bavners Glans
og ryster med Fryd Tamburinen
i Takt til vor lystige Dans.

Vi tror ej paa noget, vi leve
blot for den Dag, som vi se.
Vi ler kun ad Munkenes Lære
og blæser ad Kirke, Moske.
Et Liv efter dette? Hvem bryder
sig vel om den kommende Stund?
Man lever, saa længe man nyder,
og siden man dør som en Hund!"

Saa sang hun, Zigeunerpigen,
og Øjnene Ildblink skød,
mens nu efter Dansens Møje
hun Aftenens Hvile nød.
Til sidst hun hævede Haanden
og gav Tamburinen et Smæld,
og kyssende let paa sin Finger
hun flygtede, lig en Gazel.

Artesisk Brøndboring.

Efter „Scientific American".

Naar en artesisk Brøndboring skal lykkes, er der tre Betingelser nødvendige: for det første en Kilde, som ligger højere end det Sted, hvor man vil bore, for det andet en jævn Skraaning af Lagene hen mod Brønden, da en brat Vinkel ikke er heldig, fordi Vandet herved vil flyde bort fra Omraadet af Boringen, som helst maa gaa gjennem en skarp Vinkel gjennem faa Jordlag, for det tredje en Afvexling af porøse og uigjennemtrængelige Lag under Overfladen. Undertiden er det Tilfældet, at Vandets Toppunkt ligger saa højt, at Vandet som et Vandspring bryder frem af Grunden i en uafbrudt Strøm. Ved at hæve Vandet over Overfladen gjennem Rør, opnaar man en passende Vandkraft. Paa mange Steder i Frankrig bruger man artesiske Brønde i dette Øjemed, og det Vand, de afgiver, har man fundet tilstrækkeligt til at drive tunge Maskinerier. Da Vandstrømmen kommer fra en stor Dybde, kan Forsyningen betragtes som stadig og vedvarende. En Kilde i Aire i Artois (hvorefter man har givet disse Brønde Navn af „artesiske") har flydt stadig i omtrent 100 Aar og hævet en Vandsøjle paa 6 à 7 Tønder Vand i Minuttet, og i Byen Lillers, ligeledes i Frankrig, har en saadan Kilde endog strømmet uafbrudt siden Aaret 1126.

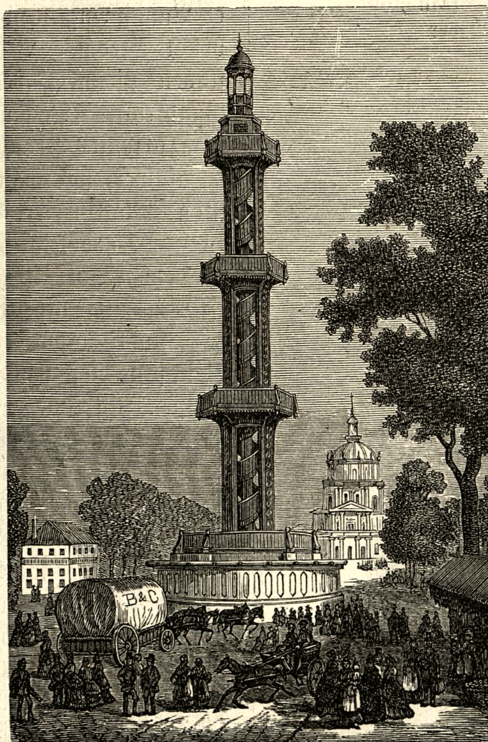
Nedenstaaende Træsnit fremstiller en artesisk Brønd i Grenelle, en af Paris's Forstæder. I 7 Aar og 2 Maaneder arbejdede man uafbrudt paa Boringen af denne Brønd, da den Klippe, som man skulde igjennem, var meget vanskelig at gjennembryde. Man naaede omsider det vandførende Lag i en Dybde af 1,802 Fod, hvorefter Vandet brød frem med omtrent 30,000 Tønder i Døgnet. Kraften er saa stor, at Vandet stiger op til en Højde af 120 Fod fra Overfladen gjennem Rør i det smukke Vandtaarn over Boringen, som man ser paa omstaaende Billede. Den nuværende Vandmængde er henved 20,000 Tønder i Døgnet. Dette Vand, som har en ensartet Varmegrad af omtrent 24 ° R. bruges til at opvarme nogle store Hospitaler i Nabolaget. Der fortælles, at under Boringen brækkede et Bor i en Dybde af 1,254 Fod og faldt med 270 Fod af Stangen ned til Bunden, og man behøvede 15 Maaneders uafbrudt Arbejde for at optage Stykkerne.

Den dybeste artesiske Brønd i de forenede nordamerikanske Fristater er den, som blev boret for Galehospitalet i St. Louis; man naaede her den uhyre Dybde af 3,843 Fod eller 3,000 Fod under Havets Overflade. Dette giver et Vandtryk paa Bunden af 1,293 Pund paa Kvadrattommen. Den dybeste

artesiske Brønd, som hidtil er bleven boret i Verden, er den ved Sperenburg, nogle Mil fra Berlin. Den var oprindelig en Saltmine og var endnu ikke fuldført for nogle Aar siden, da man havde naaet en Dybde af 4,194 Fod. I Algier har Franskmændene boret omtrent 75 artesiske Brønde, der tilsammen giver over 20,000 Tønder Vand i Timen. Disse Brønde er borede i ørkenagtige Egne, som herved er bleven gjorte saa frugtbare, at der er bygget to ny og store Landsbyer der, samt plantet over 15,000 Dadelpalmer i 1,000 ny Haver.

Langs med Pacific-Jærnbanelinjen i de nordamerikanske Fristater har man gravet en Mængde artesiske Brønde for at kunne forsyne Lokomotiverne og Arbejderne i Minerne langs denne Vej med Vand. Den første Brønd findes ved Seperation, 724 engelske Mil fra Byen Omaha, og den sidste ved Rock Spring. Man mener at kunne befri dette Vand for de medfølgende mineralske Salte og bruge det i landøkonomiske Øjemed, saa at den hermed vandede Jordbund sandsynligvis vil blive langt mere frugtbar. En Kilde, der giver 35 Tønder Vand i Timen, vil kunne vande 500 Tønder Land. Naar man borer den til en Dybde af 1,000 Fod, vil Omkostningerne blive omtrent 10,000 Dollars.

Boringer i Jorden for at opnaa en Vandstrøm eller for at undersøge dens Indhold af Kul, Mineralier o. s. v., er, som bekjendt, en Industri, der i de sidste Aar har taget et stærkt Opsving her i Landet, især siden Dannelsen af Aalborg Brøndboringskompagni. Dette Kompagni har allerede udført en Mængde Boringer rundt omkring i Landet af en Beskaffenhed, som man tidligere kun kunde indlade sig paa med overordentlig store Bekostninger, hvis man i det hele taget var i Stand til at udføre dem. Nu derimod udføres de vanskeligste Boringer med en forholdsvis ringe Udgift, og, hvad der er af største Betydning, langt hurtigere og fuldstændigere end tidligere. At undersøge Jorden i en Dybde af flere hundrede Alen er nu en temmelig ligefrem Sag med de udmærkede Redskaber, som man nu kan raade over, og ved mange af de foretagne Boringer har man opnaaet højst interessante Resultater ved pludselig at finde en Overflødighed af det mest udmærkede, spejlklare Vand paa et tidligere vandløst Sted.

En artesisk Brønd i Paris.

En Kammerats Skæbne.

Skitse af th.

Det var sidst paa Aaret 1870.

Man havde lejret sig om Vagtilden. Dagen havde været stræng, selv af en Slagdag at være. Tre Gange havde Kompagniet været i Ilden, og afsted i Løb var det gaaet over opblødte Marker og i øsende Regn. Men nu var det overstaaet, og man havde sejret, der var lagt en hæderfuld Dag til de tidligere, en ny Daad til den store Kjæde af Bedrifter, der betegnede den tyske Ørns Flugt fra Sadowa til Paris. Saa glemte man Kampen og Anstrængelserne.

Maden var sat til Livs, Posterne udstillede og Geværerne satte i Pyramider, og man kunde nu tage det med Ro — saa meget mere som Regnen var ophørt, og Luften mild og stille — og det gjorde man da ogsaa.

Nede til venstre sad eller stod der en fem — sex Mand i en tæt Klynge omkring Vagtilden. Man havde talt om Vejret, om Slaget, om Fodtøjets Befindende, og altsammen i den lette, muntre Tone, der sagde, at det var Sejerherrerne, der talte. Nu var Samtalen for et Øjeblik gaaet i Staa.

„Er der nogen af jer, der har hørt fra Konrad?" spurgte en saa.

„Ja," blev der svaret, „han er død."

„Paa Lazarethet?"

„Ja."

„Skade, han stod Pokkers godt for Skud; jeg saa ham den Dag, han faldt. Det var der nede i Kløften, han havde for Resten faaet sig en god Dækstilling, og tog ogsaa pænt den ene Franskmand paa Kornet efter den anden; han skød godt, som I ved. Men da Broen var tagen, og Fjenden dreven Fanden i Vold, da laa han alligevel oppe mellem Buskene,

og var han ikke død, saa var han allenfals ikke langt fra det."

„Hvor fra ved du, Johan, at han er død?" spurgte en.

„Jeg var i Gaar inde at se til ham," svarede den tiltalte, der havde til Sæde valgt sig en gammel Munitionskasse og sad og læste i en Bog, som han nu stak i Lommen, i det han saa op paa den spørgende, „og han døde, mens jeg var der."

„Var Livet sluppet af ham derude," tog den, der havde set ham falde, Ordet, „saa havde han for Resten faaet fint Følgeskab; Løjtnant von Rübe, Junkeren, I ved, faldt paa det samme Sted."

„Ja, det var underligt, at de to skulde følges ad," bemærkede Johan.

„Hvorfor siger du det, Johan?"

„Aa, det er en gammel Historie."

„Lad os høre den, frem med den," blev der raabt fra flere Sider.

„Ja, hører du, Johan," sagde den Soldat, der sad ham nærmest, „du var jo den eneste ved hele Kompagniet, der ret kjendte Konrad, fortæl os en Gang, hvorfor han var saa underlig."

„Det er ogsaa din Tur i Aften, Johan," sagde en anden.

„Ja vel kjendte jeg ham," sagde Johan, „for vi var fra en og samme Landsby, og jeg har altid været en af hans bedste Venner. Men at fortælle det altsammen . . . det er lige godt sin Sag . . . dog alligevel, han er jo død nu, og det er de begge to, ja, ja, hør saa efter."

Man lagde sig lidt mageligere til rette paa det noget haarde Leje for des mere uforstyrret at kunne lytte til Fortællingen.

„Konrad og jeg," begyndte Johan, „er omtrent lige gamle, og som Drenge kom vi ofte sammen. Min Fader var Smed, ligesom jeg er, hans var Kulsvier, og det blev Konrad ogsaa. Det var vel ikke fri for, at han som Dreng var lidt underlig, i alt Fald saadan som vi andre var han ikke; han snakkede kun lidt, lo sjældent, men græd ogsaa sjældent, og der var mange, der ansaa ham for et Stykke Tværdriver. Han gik hele sin Tid hjemme og hjalp Faderen med Kullene, og da saa den gamle faldt fra, overtog Konrad det hele. Han var nu omtrent voxen og saa ret kjøn ud, det vil da sige, naar han fik Snavs og Kulstøv vasket af sig. Han kom sjældent med til de unges Lystigheder, og der var ikke mange, der troede, at han vilde gjøre Lykke hos Pigerne, al den Stund han aldrig saa til dem og langt fra var skaaren for Tungebaand som saa mange andre, og som I jo nok har erfaret, saa er det Snakketøjet, det mestendels kommer an paa. Saa Fanden forstaar det — gaar han alligevel ikke hen og bliver Kjæreste med den kjønneste Pige i hele Landsbyen. Jeg havde aldrig set ham saa glad som den Dag, da han kom og fortalte mig det, ja i Grunden havde jeg aldrig set ham glad før, alt det dvaske og indesluttede var ligesom med et Slag falden af ham, han hoppede og sprang, tog Hammer og Jærn fra mig, jeg skulde høre, hvordan det var gaaet til, hvordan han først havde været bange for, at Marie holdt af en anden, og hvordan han havde sagt til hende, og hvad hun havde svaret.

„Saa er du nu glad?" sagde jeg.

„Ja, jeg er saa glad, at der ingen Ende er paa det," sagde han og var færdig at tage mig om Halsen, „jeg havde aldrig troet, at man kunde blive saa glad her i Verden."

„Det kunde nok være, at Konrad passede sine Kul lidt daarligere den Sommer end ellers, for det meste af Tiden gik han og hang over Marie, der var hjemme hos sin Moder. Moderen ejede et lille Hus med Have til, og ude i den under de store Lindetræer sad Konrad saa og snakkede med Marie de lange Sommerdage igjennem. Til Efteraaret skulde deres Bryllup staa.

Saa en Dag som de saadan sad, kom den unge Junker von Rübe, der paa den Tid havde Permission, forbi. Det var en baade flot og smuk Herre, som I jo selv har set, og han holdt ogsaa nok af kjønne Piger. Næste Dag kom der Bud oppe fra Herregaarden til Maries Moder, om Marie ikke kunde komme derop, da de saa haardt manglede en Stuepige. Moderen sagde strax ja, thi Marie havde ikke noget nødvendigt at være hjemme efter, og hun flyttede saa derop med det samme, endnu før Konrad havde faaet noget at vide derom. Han blev da heller ikke vel til Mode, da det kom ham for Øre, for nu kunde han jo ikke besøge Kjæresten saa tit; om han ellers havde Anelser ved jeg ikke, men han begyndte snart at se mørk og tvær ud igjen ligesom i gamle Dage.

I Førstningen kom Marie hjem hver Søndag, men det varede ikke længe, saa blev det kun hveranden Søndag eller med endnu længere Mellemrum. Hun sagde altid, at hun havde det godt, og var mod Konrad som forhen. Men paa samme Tid begyndte Folk at snakke om, at Junkeren nok gjorde mere Stads af den kjønne Stuepige, end Konrad egentlig kunde være tjent med, og da der gik en tre Uger, Marie slet ikke lod sig se hjemme, saa gik det op for ham, hvad der stod paa Spil. Nu skulde Marie bort, det koste, hvad det vilde. Men Folk som Konrad er altid voldsomme og heftige, naar de først bliver vrede; mindst af al Ting ser de dem for, og det gjorde han heller ikke. Som et halvgalt Menneske foer han op til Herregaarden, antastede Junkeren, og forlangte at faa Marie løs=

En Aften ved Vagtilden.

Det tyske Lazareth i Versailles.

given strax, ikke et Minut maatte hun være der længere.

„Hvad Satan har din Hvalp med Marie at gjøre!“ sagde Junkeren.

„Hun er min Kjæreste!“ sagde Konrad.

„Har været, mener du vel,“ svarede Junkeren med et eget Smil.

Men nu blev Konrad som rent desperat, og da Junkeren truede med at lade ham smide paa Porten, sprang Konrad forbi ham og op mod Hoveddøren. Øjeblikkelig tilkaldte Junkeren en tre — fire Mand og gav dem Ordre til at gribe og holde Fyren, medens han selv hentede sin Ridepisk og gjennemprygledе ham. Konrad skar Tænder og slog og sparkede om sig til alle Sider; han lod sig ikke godvillig prygle, men der var for mange om ham, og han slap ikke løs, før Junkeren syntes, det kunde være nok. Men da han kom uden for Porten, knyttede han Hænderne og strakte rasende Armene frem mod Junkeren og raabte: „Det skal blive dig dyre Slag!“ og foer saa afsted.

Samme Dag kom han ind til mig i Smedjen og teede sig som en affindig. Han slog i Filebænken, kaldte sig selv det ulykkeligste Menneske paa Jorden og sagde, at han lige saa godt kunde gaa hen og skyde sig. Det gjorde han dog ikke, men han blev ikke bedre, og i den følgende Tid drev han omkring i Mark og Skov uden at tage sig noget nyttigt for. Han fattede nu den fortvivlede Ide, at tage Hævn og skille Junkeren ved Livet, og Folk sagde, at han en hel Nat til Ende skulde have ligget med sin Bøsse ude i Skoven for at passe paa, naar Junkeren kom fra Byen, men tilfældigvis var den unge Herre den Dag reden en anden Vej end den sædvanlige. Hen paa Efteraaret rejste han tilbage til Garnisonen, og Marie kom hjem fra Herregaarden; de havde nok ogsaa faaet en ny Stuepige nu.

En Tid efter kom Konrad en Morgen tidlig ind i Smedjen til mig; vi var ene to, og han sad en Stund uden at sige noget.

„Du har ikke talt med Marie endnu?“ spurgte jeg saa.

„Nej,“ svarede han dumpt, „hvad kan det nytte, det er forbi!“

Han sad lidt, saa saa han op paa mig og sagde:

„Men jeg har faaet et Brev fra hende.“

Han tog det frem og lod mig læse det. Hun fortalte deri, hvordan det stod til med hende, hvorledes Junkeren havde baade truet og lokket hende, hvorledes hendes Vilje og hendes Sind havde ligesom været taget til Fange under hans Ord, kort, hun bekjendte alt, saa selv den haardeste maatte røres derved, og kaldte den højeste til Vidne paa, at det var Sandhed alt sammen. Saa spurgte hun, om han kunde tilgive hende.

Da jeg havde læst det, saa Konrad op paa mig og spurgte, om jeg vilde gaa ned til hende med Svar.

Jeg sagde naturligvis Ja, og saa flyede han mig et grovt Stykke Papir, hvorpaa der med store Bogstaver stod skrevet disse Ord: „Vi to er færdige; men med ham har jeg endnu en Regning at gjøre op. Konrad.“

Jeg gik saa, og Konrad blev tilbage i Smedjen. Da jeg kom derned, traf jeg Marie inde i Stuen; hun lod sig næsten aldrig se ude nu. Jeg gav hende Brevet, og da hun havde læst det, brast hun i en voldsom Graad. „Han kan altsaa ikke tilgive mig!“ hulkede hun og sank hændervridende sammen. Jeg vendte mig bedrøvet fra hende, der var jo ingen Trøst at give.

Der blev ikke noget ved Konrad siden, sit Arbejde forsømte han, og den Smule, han tjente, satte han strax til i Kroen, hvor det vildeste og galeste Selskab aldrig var for galt for ham. Dog en Tanke var der, som han ikke kunde slippe, og som han bestandig kom med forblommede Hentydninger til, det var Hævn over Junkeren, ham, der havde forbitret og ødelagt hans Liv. Hvor meget jeg end bad ham om at prøve at glemme den hele Sag, og se at slaa sig tilfreds med Tingene, som de nu en Gang var, saa hjalp det ikke. Nej, Hævn vilde han have, Hævn, før fik han ingen Fred. Og han var altid sikker paa, at det en Gang maatte stille sig saaledes, at hans Kugle kunde naa Forføreren. Til Marie kom han aldrig. Hun gik og sygnede hen hjemme hos Moderen, og nu er hun saa bleg og usel, at man skulde tro, at hun var tyve Aar ældre, end hun egentlig er.

Saa var det Krigen brød ud, og nu foregik der en pludselig Forandring med Konrad; han drak ikke mer, i Steden for hans tit støjende Færd blev han nu tavs og indesluttet, ligesom før han blev Kjæreste med Marie, og saadan har han jo ogsaa været, siden I lærte ham at kjende her i Hæren.“

Fortælleren tav.

„Og saa er de nu døde begge to,“ bemærkede en.

„Ja, og de faldt paa samme Sted,“ svarede Johan. „Da jeg i Gaar kom ind paa det store Lazareth i Versailles — I ved jo Slottet er omdannet dertil — fandt jeg ham saa bleg og udmagret, som om han havde ligget af en lang Sygdom.

„Hvordan gaar det?“ spurgte jeg.

„Daarlig,“ hviskede han, „jeg er snart færdig; den ramte godt, den samme Kugle.“

„Er du kjed af at dø?“ spurgte jeg saa.

„Aa nej, nu har jeg faaet Fred,“ sagde han. „Junkeren faldt ogsaa der nede.“

„Var Kuglen din?“ spurgte jeg.

„Nej,“ svarede han, „jeg havde Geværet ladet, og Skuddet var bestemt til ham, men saa kom Vorherre mig i Forkjøbet.“

„Det var altsaa Franskmændene, der skød ham?“

„Ja,“ sagde han, „og nu bliver det Vorherres Sag, jeg fik min Part lige efter. Nu ser jeg, det duer ikke at ville fuske ham i Haandværket.“

„Du vil ikke have Bud med,“ sagde jeg, „dersom jeg skal have mere Held med mig end du og komme levende hjem.“

„Jo,“ sagde han, „hils Marie og sig, at nu har jeg tilgivet hende!“

Lidt efter lukkede han sine Øjne for sidste Gang.“

Her endte Johan Fortællingen om sin Vens Skæbne.

Luis de Camoens.

Af Johannes Proelss ved Th. Scheelund.

I Portugal fejrede man ifjor Sommer Mindet om en Digter, hvis Navn kalder en hel svunden Tid frem for os i glimrende Livsfylde, en Tid, da Portugisernes nu saa lille og lidet betydende Land var et Verdensrige, der indbefattede uhyre Landomraader i Afrika, Sydamerika og Asien og havde sit Tyngdepunkt i et Vicekongerige i Indien — Tiden for Portugals Magt og Storhed. Dets Blomstring var kun kort: i Aaret 1498 landede Wasco di Gama i Kalikut, to Aar senere tog Cabral Brasilien i Besiddelse for Emanuel den lykkelige, og den 4de August 1578 mistede dennes ulykkelige, kraftesløse Sønnesøn baade Liv og Krone, hvilken sidste snart efter tilfaldt den spanske Konge Filip den anden. Englænderne, Hollænderne og Spanierne har forlængst bemægtiget sig største Delen af hine Lande og Kolonier og erindrer nu næppe mere de Helte, der i sin Tid opdagede og grundlagde dem. Historien har ganske vist optegnet deres Navne og Bedrifter, men den Helteaand, der besjælede dem, deres Krigshæder i al dens Glans, dem selv i deres Livs Fylde og Kraft — det har kun Camoens's Digt bevaret os. Fjærnt fra de Veje, paa hvilke Heldet tilriver sig Døgnets hurtig visnende Lavrbær, førte Lusiadens Digter sit trange Liv, forfulgt af lavttænkende, hadefulde Modstandere og lønnet med Utak. „Han levede fattig og elendig og døde paa samme Vis,“ saaledes lyder, i al sin Simpelhed dobbelt rystende, Beretningen paa den Gravsten, der sexten Aar efter hans Død rejstes til hans Minde; da endelig erkjendte man, hvad man i ham havde besiddet og tabt.

Og dog var han „Fyrsten blandt sin Tids Digtere,“ som den samme Gravskrift med fuld Ret videre fortæller os, thi Tasso, den eneste samtidige, der kunde rivalisere med ham, staar ikke blot under ham i den livlige og aandfulde Behandling af Stoffet, men ogsaa i selve Udvalget af dette. Luis de Camoens er ogsaa i denne Henseende en sand moderne Digter; Opdagelsen af Søvejen til Ostindien er en af de store Begivenheder, der aabner Døren for den nyere Tid, og herfra hentede Camoens Stoffet til sit Digt, medens Tasso derimod med tilbagevendt Aasyn besang et saa udpræget middelalderligt Emne som den hellige Gravs Udfrielse af de vantros Vold.

Født 1525 af fornemme, men ubemidlede Forældre, faldt Camoens's Ungdom paa en Tid, hvor Nationens store Søhelte var Gjenstand for almindelig Beundring. Faderen havde under deres Ledelse personlig deltaget i de store Togter og ført et Orlogsskib. Efter at en Kjærlighedshistorie havde bevirket den unge Camoens's Bortvisning fra Hoffet i Lissabon, traadte han ved Faderens Side i Fædrelandets Tjeneste mod Mavrerne og Hedningerne og kæmpede med stor Tapperhed paa Faderens Skib i en Søtræfning ud for Ceuta, hvor han fik flere Saar og desværre ogsaa tilsatte det ene Øje. Forgjæves bestræbte han sig derpaa i Lissabon for at erholde en civil Ansættelse som Løn for sin Tjeneste. Der var da ingen anden Udvej for ham end paany at søge sin Lykke paa Havets Bølger, og han sluttede sig da i Aaret 1553 til en Expedition, som Alvares Cabral foretog til Indien. Af de fire Krigsskibe, hvoraf Flotillen bestod, gik de tre fuldstændig til Grunde under heftige Storme; kun et eneste, Admiralskibet, paa hvilket til alt Held Digteren befandt sig, naaede Goa, og det endda først efter i hele syv Maaneder at have kæmpet mod ugunstig Vind. Saa snart han havde sat Foden paa Land, sluttede han sig til en stor Expedition, som Vicekongen foretog mod Fyrsten af Scheubé og som kronedes med Held. Efter at være vendt tilbage til Goa var hans Bestræbelser for at faa et til sin Dannelse og sine Kundskaber svarende Embede atter forgæves, paany saa han sig henvist til Søvejen og valgte denne Gang Admiral Manuel de Vascoucellos til sin Fører. Imidlertid døde i Goa Guvernøren Don Pedro Mascarenhas, og da Camoens i Sommeren 1555 atter vendte tilbage dertil, gjorde han den oprørende Opdagelse, at Nepotismen, Jagten efter Embeder, der bragte alle Poster i nogle faa Familiers Besiddelse og ikke lod andet end Foragt og Had blive den virkelige Fortjeneste til Del, under den ny Guvernør Francisco Barreto var kommen i endnu højere Flor end tidligere. Opflammet af berettiget Harme slyngede han en Række

Satirer, i hvilke han revsede disse Tilstande, ud i Publikum. Dristig var dette Skridt som alle vor Digters Foretagender, men ikke klogt; hans Forvisning til Molukkerne blev Følgen. Fem Aar tilbragte han i Macao, hvor han endelig fik et lille Embede, og her skrev han største Delen af sin Lusiade. 1561 vendte han tilbage til Goa. I Nærheden af Kamborschamundingen led han Skibbrud, men reddede sig og sit Digt ved Svømning.

Hans Modgang var dog endnu ikke til Ende. I Goa fik hans Fjender en Proces i Gang imod ham, og da Francisco Coutinho, Greve af Redando, kom til Roret, lod han ham sætte i Fængsel for Fornærmelser. Sandhed, Dristighed og Mandighed kunde Datiden ikke taale. Efter at han var bleven fri, bragte Gjæld ham atter i Fængsel, hvoraf han dog slap ud ved et højst aandrigt Digt til Vicekongen. Gjæld holdt ham vedvarende tilbage i Indien, saa længe indtil en Kreds af adelige Venner befriede ham fra hans Forpligtelser og gjorde hans Hjemrejse til Lissabon mulig. Hans Digt var nu færdigt. At bringe det i Trykken, og ved denne Højsang om Fædrenes Heltegjerninger at vække Sønnernes svækkede Slægt til ny Handlekraft og sand Fædrelandskjærlighed, var derefter hele hans Attraa. 1569 kom han tilbage til sin Fødeby. Don Joam var død, og paa Thronen sad den ganske unge Don Sebastian, som han besluttede at tilegne sit Digt. Men den af Jesuiterne afhængige Konge havde ingen Udmærkelse at tilstaa den herlige Sanger og Helt. Tilmed rasede der en skrækkelig Sygdom i Lissabon og dens Omegn, hvorved Lusiadens Trykning trak over tre Aar ud. 1571 udkom endelig de mesterlige ti Sange og vandt et saadant Bifald, at der allerede Aaret efter trængtes til en ny Udgave. Digterens Navn fløj fra Mund til Mund, men saavel Folket som Kongen, der hver for sig berusede sig i hans Værk, lod ham selv gaa til Grunde i Elendighed. Det klinger næsten som Spot, at Don Sebastian til Belønning tilstod ham en aarlig Understøttelse af femten spanske Daler med Forpligtelse til bestandig at forblive i Hoffets Nærhed. Syg, fattig og forladt levede den store Digter endnu syv Aar, betjent og plejet af en tro Slave, en Indier fra Dschave, der ingen Anelse havde om, hvad Digterstorhed vil sige, men holdt af sin Herre for Hjærtets Skyld. Saaledes døde Camoens — fattig og elendig, som han havde levet, og endnu kort før sin Død ramtes han af sit Livs største Smerte, Fædrelandets Undergaug, det Fædreland, han havde elsket som ingen anden.

Luis de Camoens.

Fattig og elendig — og dog, hvem blandt alle hans samtidige har nydt saa meget af Tilværelsens højeste Lykke som han? Af et tiltrækkende og vindende Ydre i sin Ungdom, behagelig i Omgang, glad og munter, indtil Ulykken i hans sidste Aar gjorde ham tungsindig — saaledes skildres han af den samtidige Saverin de Faria. Og saaledes maa ogsaa Lusiadens Sanger have været; denne Digter, i hvis Strofer der afspejler sig en Verdensanskuelse saa solrig og forklaret, som kun den fulde Nydelse af Tilværelsen i Forening med den sjældne Evne: at kunne afvinde enhver Livssituation store, løftende eller tiltrækkende og glædelige Synspunkter, kan frembringe den. Den sande Lykkes Muse havde kysset hans Digterpande og hans Digterøje. Tidlig sugede hans unge Heltesjæl Næring af Fortællingerne om Lusitanernes, de store Opdageres Bedrifter og Farter, og Vasco, den dristige Vejfinder gjennem Havets Labyrinther, blev frem for alle hans Helt. Hans blev den Sang, som klang ud over den hele Jordens Kreds og gjennem Aarhundreder endnu stedse klinger og vil vedblive at klinge, saa længe som Sansen for poetisk Skjønhed er til. De fleste dannede Nationers Literaturer besidder Oversættelser, overalt i deres Kredse mindes man med Tak og Højagtelse den Digter, som for tre Hundrede Aar siden døde i Elendighed, men hvis Genius lever gjennem alle Tider. At beskrive og karakterisere hans Værk i hele dets vidunderlig kraftfulde Komposition, i dets henrykkende Velklang, dets Kraft, dets Rigdom paa uovergaaede Naturskildringer og vaabenklirrende Æventyr, dets aandfulde Allegori — vilde være et haabløst Foretagende. Havets umaadelige Rige

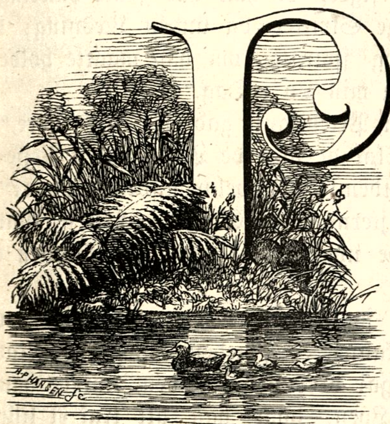
bliver hos ham levendegjort, og saavel i dette som i Luften og paa Jorden viser der sig overnaturlige Kræfter, der forestiller og fremkalder Lykke og Ulykke. Alle de fremstillede Skikkelser er indtil deres inderste Væsen skildrede med en slaaende Sandhed og formede af en kraftig Digterfantasi. Fædrelandet og dets Forherligelse, de portugisiske Heltes Bedrifter, danner Bunden, hvori al den øvrige Prydelse er indvævet.

Det af disse Helte grundlagte Verdensrige styrtede sammen, fordi deres Sønner, forførte af den umaadelige materielle Gevinst, blev lade, svage og tabte baade Kraft og Mod; men Digteren, der i den indtrædende Forfaldstid begejstret besang Fædrenes ideale Stræben, Heltestorhed og sande Æresfølelse — Dyder, som han ikke mere gjenfandt i Livet undtagen i sit eget Bryst — han er bleven udødelig.

Povl Sundby.

Fortælling af

Janus Ridder.

Pintsedags Eftermiddag i Aaret 187* stod to unge Kjøbenhavnere paa Randen af den Klippe, der brat slutter „Paradisbakkerne" ved den østlige Del af Højlyngen paa Bornholm. Den ene af de unge Herrer var en omtrent 25aarig medicinsk Kandidat ved Navn Holm, og den anden en Handelsfuldmægtig Wagner, efter Udseendet at dømme en Jøde, nogle Aar ældre end sin Ledsager. De var begge noget trætte efter en anstrængende Fodtur fra Øens nordlige Del. Nu stod de, som sagt, paa Klipperanden, belyste af den dalende Sol, og betragtede det grønne Landskab, der i Skygge af Bakkekjæden bredte sig neden for dem.

„En fortræffelig Dekoration!" udbrød Holm, i det han satte en Dobbeltkiggert for Øjnene.

„Jeg vil haabe, det er et virkeligt Landskab," sagde Wagner; „jeg er forfærdelig tørstig, og naar jeg faar slukket Tørsten, vil jeg uden Tvivl opdage, at jeg ogsaa er skrupsulten."

„Hvor du er en prosaisk Rejsekammerat," sagde Holm i en halvt vranten, halvt munter Tone. „Naa, ærlig talt," føjede han til, „ogsaa jeg mærker, at det kunde være ganske rart at faa et Fo'er snarest muligt; lad os saa skynde os at komme afsted til Nexø."

„Er det den By der ved Havet?" spurgte den anden med et Suk og pegede paa en Samling røde Huse i Synskredsen.

„Ja vel," sagde Holm og begyndte at se sig om efter en bekvem Nedgang fra den stejle Klippe.

„Hør, Holm!" raabte Wagner efter ham. „Tror du ikke, at vi lige saa godt kunde faa Mad og Drikke paa den Gaard der nede?" I det samme pegede han ned over Toppen paa et stort Egetræ.

„Maaske — man kunde jo forsøge det," mente Holm, i det han resolut svang sig ned paa en fremspringende Afsats paa Klippen, greb en af de yderste Grene paa det omtalte Egetræ og entrede, hurtigere end forsigtigt, ned i Dalen.

Wagner betragtede med Gysen denne Nedfart og syntes næsten, det var for meget at vove Livet for at faa Tørst og Hunger stillet. Pludselig udstødte han et Brøl. „En Hugorm!" skreg han og entrede i halsbrækkende Fart ned til Afsatsen; det sortnede for hans Øjne, og inden hans Kammerat rigtig havde set sig om, trillede han paa Hovedet ned i en Hyldebusk.

Holm sprang op til ham, næsten forberedt paa at finde ham lemlæstet. Heldigvis var han sluppen fra Faldet med et stærkt blødende Saar i den venstre Haand.

„Det er nok godt, du har en Saarlæge med," sagde Holm, da han med et Lommetørklæde forbandt sin Vens rystende Haand. „Men," udbrød han derpaa, „hvordan er det, du ser ud?" Wagner saa ned ad sig og opdagede et stort blodigt Spørgsmaalstegn paa sin lyse Frakke.

Efter dette Uheld havde Wagner en Grund mere til ikke at gaa længer end til den omtalte Bondegaard, for at faa den nødvendige Hjærtestyrkning, og da de i det samme fik Øje paa en Mand, der i Skjorteærmer og smøgende af en Merskumspibe viste sig uden for Gaarden, gik begge de rejsende ham i Møde. De behøvede kun at udtale deres Ønsker halvt for denne Mand, førend Gaardens bedste Stuer og alt, hvad den ellers indeholdt, stod til deres Afbenyttelse; det var nemlig Gaardejeren selv.

Knap et Kvarter efter sad de trætte rejsende ved et Bord, der, naar man betænker den Hast, hvormed det var dækket, vidnede om, at der paa Gaarden til enhver Tid var et rigt og solidt Lager af saavel Spise- som Drikkevarer. Blandt de sidste fandt Gjæsterne særligt Behag i en liflig, virkelig fin Druesaft, som Værten forklarede var „Rokomadore", i det han skjænkede den op i tre store klangfulde Glas.

Da man omsider rejste sig fra Bordet, var baade Værten og hans taknemmelige Gjæster i en meget „animeret" Stemning, fremkaldt ved Gaardejerens hjærtelige Imødekommenhed og næret ved den søde „Rokomadore".

Det var egentlig ret morsomt, syntes Gaardejeren, at Hr. Wagner saaledes kom til Uheld; nu fik han da den Fornøjelse at beholde deres Selskab i Morgen med.

Det skulde være endnu større Fornøjelse for dem, forsikrede Holm, men deres Rejseplan tillod dem desværre ikke at blive længer end til næste Morgen tidlig.

„Men Hr. Wagners Frakke?" sagde den anden smilende. „Den kommer min Kone i Vask i Aften, og før i Morgen Middag er der ikke Tale om, at den bliver tør."

Med den Oplysning slog de sig til Ro, og kort efter blev der anvist de rejsende et Værelse med to Senge. Wagner kom hurtig under det svulmende Dynelag. Holm derimod kom i Hu, at det var hans Tur at skrive i den Dagbog, de havde begyndt paa Rejsen. Han trak Bordet hen til Vinduet, hvor Maanen skinnede ind, fremtog af sin Rejsetaske et Blækhus og en Pen, satte sig med Haanden under Kinden og stirrede op mod den hvide, runde Skive, der svævede oppe over Klippetoppen. Men han kunde ikke samle sine Tanker. Pludselig fik han en Indskydelse og skrev følgende Linjer af Homers Odyssee:

„Men da sig rejste ved Gry den rosenfingrede Dagning,
vandred vi rundt paa Øen og undredes svart ved at se den.

— — — — — — — — — — — —

Saaledes Dagen igjennem til sent, da Solen sig bjærged,
sad vi og nød fortræffeligt Kjød og Vin, som var liflig."

Her slog han en stor Krusedulle, saa Blækket sprøttede, smækkede Bogen sammen og lænede hele Overkroppen ud af det aabne Vindu for at indaande den svale Aftenluft.

Da forekom det ham, som han saa en Skikkelse i en knælende Stilling nede imellem Buskene i Haven. Han foer med Haanden op til sin hede Pande for ligesom at bortmane et Syn, som han troede var skabt af hans omtaagede Hjærne. Et Øjeblik efter saa han atter hen paa Skikkelsen, der endnu laa ubevægelig. „Nej — det er jo umuligt!" sagde han halv højt, lukkede Vinduet heftigt i og laa snart efter i Søvnens Arme.

Solen havde for længe siden skinnet ind til de to sødt slumrende Venner, da Holm vaagnede, saa paa sit Ur, at Klokken var over ni, og vækkede sin Kammerat. I det samme stak en Tjenestepige Hovedet forsigtig ind ad Døren og meldte, at hvis Herrerne ønskede at spise Frokost, saa var der dækket.

„Ja, det kunde nok hændes, der var dækket!" tænkte Wagner, da han lidt efter traadte ind i Storstuen — en saadan Overflod paa solide Spise- og Drikkevarer, som Bordet bugnede af, det var en Kjøbenhavner ikke vant til at se. Gaardmanden kom ind til dem, og saa kilede man løs paa Smørrebrødet, Skinken, Pølsen, Osten, Øllet og Snapsene.

„Er her noget interessant at se i Nabolavet?" spurgte Holm samtidig med, at der blev bragt Kaffe ind.

„Ikke andet," svarede Værten, „end at en omvandrende Kolportør, eller saadan noget, holder Præken her paa Gaarden i Formiddag."

„En Mormon kanske?" henkastede Wagner, med Munden fuld af Mad.

„Ved jeg saamænd ikke," var Svaret, „han kom for et Par Dage siden og bad om Natteleje til i Dag. Folk siger, at han har gaaet omkring og solgt gudelige Skrifter og anden Læsning; i Gaar kom han og spurgte, om han maatte holde „Forsamling" paa min Lo i Dag."

„Saadan en Prædikant gad jeg nok høre," sagde Holm. „Skal vi tage de Løjer med i Rejseplanen, Wagner, siden vi alligevel maa forandre den?"

„For mig gjærne," var Svaret, „men jeg skal rigtignok ikke have noget af at høre paa Præken i Loen."

Holm blev saaledes ene om „de Løjer" at høre paa „Prædikanten", og medens hans Kammerat med en tændt Cigar drev ned i Haven, styrede han sine Fjed over i Loen, hvor han alt traf et lille ventende Auditorium forsamlet. Der var gamle Koner med „Korsklæder" paa, dito Mænd med uldne Halsbind, trods Aarstiden, og der var unge Piger og Karle; selv Børn havde grupperet sig paa Bænkene — Brædder, lagte paa gamle Fjerdinger og Kasser — omkring en Talerstol, hvis Oprindelse ikke kunde ses for de grønne Kviste, hvormed den var tildækket. Der kom flere og flere Folk til, og til sidst var Lokalet overfyldt. Endelig var der nogen, der banede sig Vej gjennem Mængden, en ung Mand dukkede op paa Talerstolen. Men — saa Holm Syner ved højlys Dag? Det var jo Skikkelsen fra Haven den foregaaende Aften — det var jo Sundby!

Det var Sundby. Ingen kunde tage fejl af dette blege Ansigt med det underlig blandede Præg af Lidelse og Livslyst, disse mørke udtryksfulde Øjne og denne alvorlige, fint tegnede Mund.

Holm hørte knap i Gjenkjendelsens overvældende Øjeblikke at Prædikanten bad en kort Bøn, men da Talen begyndte med klangfuld, gjennemtrængende

og dog blød og kjærlig Stemme, da var han maaske den mest opmærksomme Tilhører i dette primitive Gudshus.

Talen var fængslende, vækkende, næsten uimodstaaelig. Den fremhævede med den mest levende Overbevisning Kristi Frelsergjernings store Sandhed, og at Troen paa den var Kilden til den eneste virkelige Lykke. Mange af de tilstedeværende græd; naar Holm ogsaa maatte viske en Taare af Øjet, da havde andre Følelser end blot Andagt grebet ham.

Omsider var Talen til Ende, Lokalet tømtes efterhaanden, og Holm ilede den unge Prædikant i Møde.

„Holm! Du her?" udbrød denne med blandet Glæde og Skræk, i det han uvilkaarlig traadte et Skridt tilbage.

„Kjære Sundby!" sagde Holm bevæget og greb begge hans Hænder, „hvordan har du det, og hvorledes kommer du her?"

„Du ved vel, hvor jeg har været siden sidst vi saas," sagde den anden, kæmpende mod en mægtig Sindsbevægelse for at faa Ordene frem. „Da jeg for en Maaneds Tid siden kom der fra, du ved nok, saa tog jeg her over og har ernæret mig ved at gaa fra Hus til Hus og sælge Smaaskrifter. I Morgen sejler jeg bort fra Nexø med et Skib, hvormed jeg har taget Hyre."

Holm vilde sige noget, men fik intet Ord frem, førend Sundby heftig slyngede sine Arme om hans Skuldre.

„Farvel, Holm," sagde han, „lev vel og hav Tak for alle de gode Dage, vi har tilbragt sammen. Hils din Søster . . . nej" — her brød Taarerne frem — „nej, hils hende ikke fra mig, det vil kun saare hende. Nu rejser jeg bort, langt bort og kommer aldrig mere til Danmark og jer, som jeg har elsket saa inderlig . . . jeg vil søge at begynde mit forspildte Liv for fra."

„Tag disse Blade," sagde han derpaa og rakte Holm et lille Manuskript, som han havde gjemt i sin Brystlomme. „Læs dem, om du vil, og døm mig, som du vil — og saa Farvel for sidste Gang!"

Et Haandtryk, fast og varmt, og Sundby var borte, efterladende den anden, der knap vidste, om han drømte eller var vaagen.

Dampskibet „Skandia" spyede en Røgsøjle ind mod Bornholms takkede Kyster, der efterhaanden sank ned i Horisonten, da Holm Formiddagen efter det nys beskrevne Optrin satte sig paa en af de magelige Bænke paa Skibets Agterdæk, spændte sin Solskærm op og fremtog det Manuskript, han havde faaet af Sundby.

„Er det ikke det, jeg siger," henkastede Wagner, i det han gik forbi, „du er bleven forhexet paa den Gaard, vi kom ned i. Nu sætter du dig i den stegende Sol til at læse, i Steden for at gaa ned og spise Frokost."

Dermed forsvandt han ned ad Kahytstrappen til Lettelse for Holm, der nu endelig fik Ro og med stigende Interesse læste følgende:

Lyse Øjeblikkes mørke Erindringer,

nedskrevne af en Daare.

Hvorfor skriver jeg disse Blade? Og for hvem? Ak, kunde jeg blot i disse mine flygtige lucida intervalla — som Lægen kalder det — naar jeg bag efter læser min egen Historie, af Grunden til mit Fald finde Vejen til min Frelse . . .

Nede paa Laaland, ved Bredden af Sundet, laa et lille, pænt hvittet Bondehus, omgivet paa de tre Sider af Bøgeskov, Piletræer og en med Siv bevoxet Bæk. Jeg ser det saa grant for mig: Huset med den lille Blomster- og Frugthave og Engen, der bredte sig bag om Haven ind i Skoven. I den varme Aarstid prangede Engen med Tusender af Blomster; som fattige, men nøjsomme og derfor lykkelige smaa stod de der i den skjønneste Harmoni, uden at bekymre sig om, at Havens store Pæoner og Georginer og Tulepaner, og hvad de allesammen hed, overlegent saa ned paa dem over det Risgærde, der betegnede Grænsen mellem en fornem og en simpel Verden. Og hvorfor skulde de ogsaa bekymre sig derom? Livets vigtigste Goder, den milde, varme Sol og den læskende Væde, kom jo fra en Himmel, der var over alle, baade store og smaa.

Det var denne Livsanskuelse, som Husets Beboere delte i deres Forhold til andre, og for deres Skyld kunde Greven paa „Gaarden" bag Skoven gjærne beholde sit Grevskab for sig selv. Han havde med sit meget jordiske Gods, naar alt kom til alt, maaske vanskeligere ved at finde Tilværelsen sorgfri, end de fattige Husmandsfolk, der kun havde fra Haanden og i Munden.

Jeg var disse Husmandsfolks eneste Barn. Hvor var jeg lykkelig i min Bardoms første Aar, især naar min Moder stundum tog mig paa Skjødet og fortalte mig om en kjærlig Fader i Himlen. Tidlig lærte hun mig at læse et Stykke højt af Bibelen, naar Fader om Aftenen var kommen hjem fra sit Arbejde. Men ogsaa tidlig fik jeg Anfægtelser. Jeg troede at opdage, at den eller den af mit Hjems nærmeste Omgangskreds ikke altid handlede, som han burde efter Bibelen. Det var mig ufatteligt, at et Menneske vilde sætte hele sin evige, evige Tilværelse paa Spil, blot for i dette Liv at kunne handle efter sit eget Hoved.

„Moder!" spurgte jeg da, „hvorfor er der nogle, som ikke holder Vorherres Bud?"

„Vel fordi de ikke tænker over, at de synder," var min Moders Svar.

„Men om du eller jeg sagde det til dem?"

„Saa vilde maaske nogle tænke over det, men ikke alle."

„Hvorfor ikke alle? . . . Hvorfor ikke alle?" gjentog jeg, da Moder ikke strax svarede.

Hun blev saa tankefuld og alvorlig, at jeg ikke vovede at spørge om mere. I det hun blidt strøg sin Haand over mit Hoved, sagde hun med sin kjærlige, bløde Stemme: „Lille Povl, det vil du først faa at vide, naar du bliver stor og kommer ud i den vide Verden."

Et halvt Aars Tid efter min Konfirmation kom jeg i Huset hos en Onkel, der var Hjulmager i Nabobyen. Her skulde jeg tjene for Føden ved at vogte Kreaturerne om Sommeren. Det var det værste for mig, og det var det, jeg kom til at begynde med. Hvor Tiden var lang og rædsom, naar jeg i disse Sommerdage ene drev omkring mellem de umælende Dyr. Og dog fandt jeg, at Nabogaardens Vogterdreng, min jævnaldrende Ven Hans, havde det værre end jeg. Stakkel! Han havde endnu, medens han var Skolebarn, i den halve Del af Aaret maattet undvære Skolen for at tilbringe Dagene i denne aandsfortærende Lediggang, dvask som de Køer, der var vort Selskab. Naar det blev Aften, drev han Kvæget hjem til Gaarden og fik haanlig Tiltale af Husbondens Børn. Saa fik han sin Aftensmad og kom, som alle andre Vogterdrenge, ind i Tjenestekarlenes fælles Sovekammer i en af Ladebygningerne. Der blev han drillet og fortrædiget, naar Karlene var i ondt Lune, og naar de var i godt Lune, fortalte de ham Historier, der skulde gjøre ham bange, ophidse hans Fantasi og skaffe ham urene Tanker, hvormed han faldt i en urolig Søvn i det stinkende, smudsige Kammer. Alt dette havde jeg hørt og set og gruet over. Lille Hans selv fandt det hele i sin Orden; han kjendte ikke til andet. Og naar hans Moder, den forarmede Fiskerkone, af og til kom op paa Gaarden ved et af Maaltiderne, for da var han hjemme, saa gik han hende i Møde fra Bordet, ræbende og med en oppustet Mave. Moderen betragtede da med et Slags Smil hans tykke Kinder og „takkede Vorherre for, at Hans var hos saadanne gode Folk". Derpaa gik hun ind og takkede selve „de gode Folk", fik sin Hunger stillet ved Bordets Levninger og lidt med hjem i en Pose.

Jo, Hans havde det værre end jeg! Hvorledes skulde der blive Menneske ud af ham?

Hvad skulde der blive af mig selv? Det var Spørgsmaalet, der Dag for Dag trængte sig ind paa mig med forøget Styrke. Jeg havde gode Skolekundskaber, det vidste baade min Lærer, jeg selv og det halve Sogn. Skulde det mon være saa vanskeligt at blive Skolelærer? For det havde jeg Lyst til at blive! En Søndag Eftermiddag gik jeg hemmelig til min gamle, brave Lærer hjemme i Landsbyen og meddelte ham i al Forsigtighed denne min Attraa. Det glædede ham mere, end det overraskede ham, og Resultatet blev, at jeg med alle Parters Samtykke flyttede til ham for at hjælpe ham med Undervisningen og selv blive undervist. Der forløb et Aar saa hurtigt, saa sorgfrit, saa stille og fredeligt. Skolelæreren var Enkemand uden Børn — i mig troede han at have fundet en Søn, og jeg glædede mig til at blive Arvtager af alle hans gode Egenskaber. Alt som Tiden nærmede sig, da jeg med hans Bistand kunde faa en Friplads paa et Seminarium, udmalede jeg mig den lyseste Fremtid som agtet Degn i en hyggelig Skole paa Landet og den store Glæde, det vilde blive for mine Forældre.

Da indtraadte der et Vendepunkt i mit Liv. Jeg havde en Søndag været en Fodtur til Kjøbstaden og gik hen ad Aften tilbage til den en Mils Vej derfra beliggende Skole, da jeg blev indhentet af en Vogn, hvori der sad en meget fint klædt Herre. Jeg standsede, lettede paa min Hue og spurgte, om jeg maatte age med. Det maatte jeg gjærne, og Øjeblikket efter sad jeg da ved Siden af den fint klædte Herre. Ingen af os sagde et Ord et langt Stykke Vej; jeg sad og betragtede ham forskende, og kom til den Slutning, at det maatte være en Handelsrejsende fra Kjøbenhavn, der holdt Foredrag for Provinskjøbmænd over de to store Prøvekasser, der laa bag i Vognen. Endelig vovede jeg at bryde Tavsheden med det indledende Spørgsmaal:

„Herren er vel fra Kjøbenhavn?"

Herren nikkede blot, og saa fulgte igjen en Pavse.

„Det er vel en stor By, Kjøbenhavn?" forsøgte jeg paa ny.

Han lod Blikket glide fra min Kasket til mine Sko, pustede en Mundfuld Cigarrøg ud og svarede op efter Røgen:

„Ja—a, den er jo ikke saa lille . . ." „men," tilføjede han lidt efter, i det han bortblæste den anden Røgsky, „det er rigtignok ingen Ting mod Byer i Udlandet."

„Saa, Herren har altsaa været i Udlandet!" udbrød jeg beundrende. „Aa, fortæl mig lidt om andre Lande, det er saa morsomt."

Nu begyndte jeg nok at synes ham interessant, thi han drejede sig lidt om imod mig i Agestolen.

„Om jeg har været i Udlandet? Baade i Berlin, Wien og Paris — Paris, det er en By, kan De tro! . . . Vil De ryge en Cigar, unge Mand?"

Og saa vedblev han at fortælle om sine Rejser, og hvad han havde set og hørt i fremmede Lande, indtil han til sidst endte med at udtale sin Forundring over, „at et saa dannet, ungt Menneske som jeg endnu aldrig havde været i Hovedstaden."

„Ja, men nu skal jeg ogsaa derind," skyndte jeg mig at oplyse, „jeg skal nemlig læse til Skolelærerexamen."

„Skolelærerexamen!" udbrød den rejsende med et Smil, der ikke var fri for at være haanligt. „Hvad vil De med den?"

Jeg blev ganske forskrækket. Maalet for mine højeste Ønsker ringeagtet. „Det var da en meget nyttig Examen," mente jeg.

„Aa ja, for Folk, der ikke kan blive til noget ordentligt. Nej, det synes jeg ikke, De skulde. De, som er ung, opvakt og har Fremtiden for Dem, De skulde hellere se til at blive Handelsmand, komme i en Stilling, hvor De kunde tjene Penge."

Mine lærte Grundsætninger tro indvendte jeg alvorlig: „Men derpaa kommer det dog ikke an i Livet."

„Da gad jeg s'gu vidst, hvad det ellers kommer an paa!" raabte han.

Det gøs i mig; en indre Stemme sagde mig, at jeg talte med en Mand, der havde et beklageligt Fejlsyn paa Menneskets Livsopgave. Men Spørgsmaalet var det ikke saa lige en Sag at besvare, og for dog at sige noget gjorde jeg blot den Bemærkning: „Hvad staar der i den hellige Skrift?"

„Hm! — Ja, hvad staar der?" sagde han. „Har De læst om de gamle Patriarker, der roses i Skriften? De var hovedrige Folk allesammen — om Fattigfolk tales der ikke, thi de havde ikke Midler til at udrette noget, der var værd at omtale."

„Men Kristus da?" indvendte jeg uden at ane, at den Mand, jeg talte med, maaske var Jøde. Han svarede heller ikke paa min Indvending. Efter et Øjebliks Betænkning pegede han ud over Landskabet.

„Se en Gang paa alle disse Hytter her!" sagde han. „Hvor kjedsommeligt, ørkesløst og tomt maa Livet ikke være for de Folk, der bor i dem. De ved ej, hvad det er at leve, ved ej, hvad skjønt og nydelsesværdigt der findes i Verden for dem, der har Evne og Sans til at søge og finde det. Mens de slider og slæber under en Kummer, der stiger med Alderdommen, samler hele deres Attraa sig i det eneste Haab, at de, naar de en Gang krepere, maa slippe for at komme i det Helvede, som Præsten taler om."

Ungdom og Visdom følges sjældent ad. Bare den gamle Mand, der første Gang udtalte disse bevingede Ord, havde tilføjet noget om, hvad han kaldte Ungdom. En søvnløs Nat fulgte paa Samtalen med den rejsende. Det var mig, som stod jeg ved Indgangen til en ny og bedre Verden, en Verden, som jeg havde læst om i adskillige Forfatteres Skrifter, en Verden, der stod saa højt over den, hvori jeg nu levede, en Verden, som jeg kunde komme ind i, naar jeg blot selv vilde. Og jeg vilde ind i den! For første Gang faldt det mig ind at finde Skolens Stuer mørke og smaa, Skolegjerningen dræbende kjedelig, den daglige Levemaade kneben og at Læreren var en gammel vindtør Stakkel, der havde henlevet sine mange Aar uden egentlig at nyde Livet. Alle mine Omgivelser forekom mig saa fattige og ringe. Den rejsende havde sagt mig sit Navn tillige med Navnet paa det Hus, han rejste for. En halv Snes Dage efter min Samtale med ham satte jeg mig hemmelig til at skrive ham et Brev til, hvori jeg med den smukkeste Skrift og i de høfligste Udtryk bad ham skaffe mig en Plads paa et Kontor eller Lager i Hovedstaden. Det blev besvaret efter faa Dages Forløb med et Tilbud, der var antageligt. Saa kom det ikke lette Skridt at aabenbare mit Forehavende for min Lærer og mine Forældre. Men hvad var der at sige til det? Unge Mennesker maa vælge, hvad de føler Lyst til, sagde min Lærer, og en Plads var mig jo sikret, trøstede mine Forældre sig med. En smuk Majmorgen tog jeg Afsked med mine kjære paa Dampskibet. Min Moders taarekvalte Stemme lyder endnu for mine Øren: „Lev vel, min elskede Dreng! Gid du aldrig maa fortryde, at du forlod dit Hjem, og husk altid paa, at Gud staar de hoffærdige imod, men de ydmyge giver han Naade."

Grosserer Müllers Kontor og Lager laa i en af Hovedstadens nyere Gader. Firmaets rejsende, Wagner hed han, indførte mig i de store Lokaler og anviste mig min Beskjæftigelse. Min Fritid var rigelig afmaalt, og jeg benyttede den først til at se mig om i den store, prægtige By, og navnlig til at besøge dens Kunstsamlinger og Musæer, dernæst til at læse fremmede Sprog og alt, hvad der kunde tjene mig til Nytte i min Stilling. Saaledes forløb et Aar, uden at jeg kunde sige at have oplevet noget, der var synderligt bedre, end hvad tidligere Tider havde bragt mig.

Den første i en Maaned fik jeg forhøjet Lønning og Ros for min Flid og Lyst til Arbejdet. Samme Dag bad jeg Chefens Søn, der bestyrede Kontorforretningerne, om Tilladelse til at forlade Kontoret i nogle Timer.

„Skal De ud at more Dem?" spurgte han.

„Nej, jeg gaar til Alters."

„Død og Pine!" udbrød han, „saa De gaar til Alters? Naa, ja — derfor kan De s'gu godt more Dem!"

Blodet foer mig op i Kinderne.

„Men Hr. Müller dog," sagde jeg, „ved De, hvad det er De taler om?"

„Gu' gjør jeg saa; jeg taler om det latterligste Komediespil, der er til — denne Gaaen til Alters, som der ikke er Fornuft skabt i — naa, det skal der vel heller ikke være!"

„Mener De da virkelig . . .?"

„Jeg mener, hvad ethvert fornuftigt og oplyst Menneske mener om den Slags Ting i vore Dage. Sig mig, læser De aldrig andet end Bibel?"

„Jo—o, jeg gjør."

„For ellers vil jeg f. Ex. anbefale Dem at læse „Common sènse" af Payne. Den burde alle unge Mennesker læse to Gange — saa fik de Øjnene op for Religionens Daarskaber, og saa svarer jeg for, at de ikke brød dem om at gaa til Alters — at sige, naar de for øvrigt havde sund Menneskeforstand."

Da jeg kom ud paa Gaden og gik hen imod Holmens Kirke, havde der rejst sig en Kamp i mit Indre. Denne Bog, som Müller talte om? — Nej, jeg vilde aldrig læse den! . . . Men hvad stod der da i den? „Læste de den to Gange, saa svarer jeg for, at de ikke brød dem om at gaa til Alters." Hvorfor ikke? . . .

Jeg stod ved Indgangen til Kirken, hvor jeg saa Folk langsomt og alvorlig gaa ind. Nej, jeg burde ikke gaa med, naar jeg ikke var enig med mig selv.

Næsten listende traadte jeg op i en Boghandel og spurgte efter den slemme Bog. Man leverede mig den med den ligegyldigste Mine af Verden, medens jeg befandt mig til Mode, som var jeg Adam, der blev budt Frugten af Kundskabets Træ.

„Fire Mark og otte!" lød det over Disken. Mekanisk betalte jeg, og mekanisk gik jeg hjem, slængte Bogen hen i en Krog, besluttet paa ikke at læse den. Men var der da noget ondt i blot at læse den? Nej — jo — nej, det var der ikke!"

Halvt glad ved den sidste Erkjendelse greb jeg Bogen og slugte dens Indhold med feberagtig Spænding. Det var noget nyt og tillokkende, det gav Tanken Frihed til at veje for og imod, hvad jeg tidligere havde taget som given urokkelig Sandhed. Jeg bladede tilbage i Bogen og lod mig rive med af dens Angreb paa Bibelens Troværdighed og Dogmernes Rimelighed. At jeg ikke selv for længe siden havde tænkt paa det! Det var næsten med Undseelse, at jeg tænkte tilbage paa min barnagtige Forestilling om alt det, jeg havde lært i Skolen og af min uoplyste Moder.

Som jeg var bleven et ganske andet Menneske traadte jeg med en vis Fripostighed op paa Kontoret, hvor Müller modtog mig med et: „Naa, hvordan smagte det?"

„De maa ikke tro, at jeg var i Kirken."

„Nej, det kunde jeg nok begribe. Apropos: Kom op til mig i Aften Klokken ti, saa gaar vi ud at se paa Veriderne."

„Men saa er jo Forestillingen forbi."

„Hvem bryder sig om Forestillingen! Vi skal have en rigtig gemytlig Aften. — Kommer De saa?"

Jeg lovede det med Fornøjelse.

Cirkus bragede af Klap og Bravoraab, da fire alfelette Danserinder paa Ryggen af deres Heste forlod Manegen under en Regn af Buketter. Folkemassen fortyndedes paa Bænkene, indtil omsider kun enkelte unge Herrer hist og her gik andre Veje og forsvandt gjennem andre Døre end Tilskuernes Mængde. Blandt disse enkelte var Müller og jeg. Han ledte mig ind gjennem en hemmelighedsfuld Dør, der førte ind til et svagt oplyst Kammer. Der inde befandt sig, midt i et malerisk Virvar af Kostume- og Tojletgjenstande, de fire Veridersker, hvis Antal et stort Spejl paa Væggen fordoblede. De var ved at klæde sig paa igjen, da Müller, hvis Modtagelse røbede Bekjendtskab, sagde dem et Par sagte Ord paa et fremmed Sprog. Saa tog de blot Kaaber og Hatte paa og fulgte ham, medens jeg med en blandet Følelse af Undseelse og Spænding fulgte efter. Vi gik til Müllers Hjem, og jeg fandt her hans ene Værelse pragtfuldt dekoreret med Blomster og Grønt, Stolene var stillede op til Væggen, Bordet var sat hen under de tæt sammentrukne Vinduesgardiner og bar en stor Kage og Frugtskaal, omgiven af otte Champagneglas.

„Bravo!" raabte en tredje Herre, i det han Øjeblikket efter os traadte ind i det duftende Værelse, „det er Fanden tage mig nydeligt, Müller!" Den ankomne, en ung, smuk Mand, øjensynlig kun lidt over tyve Aar, var i Husarofficers Uniform og blev præsenteret som Greve X. Efter ham kom en høj, spinkel Yngling — „Studiosus medicinæ Holm" — præsenterede Müller.

Vi blev nu allesammen forestillede for de fire Damer, Champagneglassene blev fyldte og tømte under Latter og Skjæmt; saa greb Studenten en

gammel Violin, der hang paa Væggen, og spillede op til den vildeste Dans . . .

Hvorledes Natten egentlig endte, stod mig den næste Morgen ikke klart. Jeg vidste kun, at nu havde jeg nok begyndt paa den Nydelse af Livet, som den rejsende havde talt om hin Aften paa Landevejen.

(Sluttes).

En Bryllupsfest i Skyerne.

Bryllupsfester kan, som bekjendt, fejres under mange forskjellige Omstændigheder. Bryllupper paa Søen, paa Landet, ved den bekjendte Smed i Gretna Green i England, ved Dødssengen o. s. v. er noget temmelig almindeligt. Et Bryllup i Skyerne er derimod noget ganske nyt, i det mindste har man ikke tidligere hørt noget herom, men det er jo ikke umuligt, at Methoden kan finde Bifald, naar den bliver noget mere bekjendt.

Det kan maaske ogsaa siges at være noget ganske nyt at benytte et Giftermaal eller et Bryllup som et Avertissement, men, som man ved, forstaar Amerikanerne frem for alle andre Nationer den Kunst at avertere paa alle mulige Maader, og af alle Amerikanere er den noksom bekjendte Barnum maaske den mest driftige i denne Retning. Sagen, som det her drejer sig om, er i Korthed følgende: Da Barnum skulde aabne sit senere saa berømte Hippodrom, der er enestaaende i sit Slags, fik han den geniale Tanke, at et Bryllup i Skyerne kunde være en passende Indledning til den højtidelige Aabning af denne Anstalt, en Indledning, der rigtig vilde falde i Amerikanernes Smag, og som kun en Amerikaner kunde falde paa. En Tanke i Barnums Hoved er det samme som en Handling, altsaa han lejede en Ballon, der blev stillet til Raadighed for de to lykkelige, der snart uopløselig skulde forenes i Hymens søde Lænker. Han sendte endvidere Indbydelser omkring til de udvalgte, som skulde være til Stede som Bryllupsgjæster, og endelig sørgede han naturligvis for en Præst til at forrette Vielsen. Da alt var ordnet paa den bedste Maade, stod der kun tilbage at skaffe Brud og Brudgom. I Hippodromen fandtes heldigvis tvende Sjæle, som intet havde imod at blive til en, selv om de skulde forlade den Jord, paa hvilken de hidtil havde levet, og indgaa Pagten i Himlen eller da i det mindste oppe i Skyerne. Saa var altsaa det hele færdig. Ballonens Gondol blev udstyret med stor Pragt, betrukken med grønt og hvidt Tøj samt behængt med Blomsterguirlander, Buketter, Flag o. s. v. Paa den bestemte Dag Klokken 4 om Eftermiddagen saa man Bryllupsoptoget komme ud af en Pavillon i Byen Cincinnati, bevægende sig i afmaalt Takt efter Mendelsohns Bryllupsmarsch hen imod Ballonen, med den yndige Brud Miss Yates, der var klædt med en udsøgt Smag og med et vist Kunstberidersnit, i sin henrivende Skjønhed, samt Brudgommen i Spidsen; Brudgommen alvorlig, som det sømmer sig en Mand, der skal indgaa den vigtige Pagt, oven i Kjøbet oppe i Himlen. Derefter fulgte Præsten, den uundgaaelige Referent og det øvrige Følge, som alle tog Plads i Gondolen. Da alt var i Orden, kastedes Rebene los, og Ballonen hævede sig majestætisk op over Byen Cincinnati under tordnende Hurraraab fra den talløse Menneskemængde, medens et talrigt Musikkorps udførte en dejlig Vielseshymne. Da Ballonen havde naaet en Højde, der ansaas for passende, forrettedes Vielsen, og de to blev saaledes til en, højt hævet over den øvrige Menneskehed, de var nu en Sjæl og en Tanke, men Tanken var egentlig Barnums. Saa lykønskede man det nygifte Par, kyssede Bruden, drak Skaaler og holdt Taler for Parrets Lykke og Held o. s. v. Man lod nu Ballonen dale ned, og under Nedfarten blev der udkastet en Mængde Bekjendtgjørelser om Aabningen af Hippodromet. Et muntert Bryllupsgilde afsluttede Festen, og Barnum havde nu paa en enestaaende og eftertrykkelig Maade anbefalet sit Hippodrom. Denne ejendommelige Aabnings-Højtidelighed blev omtalt i alle de amerikanske Blade, Folk strømmede til i stor Mængde, baade fra nær og fjærn, for at se Beriderforestillingerne i Hippodromet, og Barnum tjente mange Penge.

Smaating.

Alle Kneb gjælder. En katolsk Præst, der var noget hengiven til Magelighed, besteg en Dag Prædikestolen og tiltalte sine Tilhørere saaledes:

„Troende Tilhørere! Ved I, hvad jeg vil sige jer?"

„Nej," svarede Forsamlingen enstemmig.

„Ak! Hvad nytter det saa at tale til en saa uvidende Slægt?"

Og han gik ned igjen.

Næste Gang spurgte han ligeledes:

„Troende Tilhørere! Ved I, hvad jeg vil sige jer?"

Jo, det vidste de da nok.

„Ja, naar I ved det i Forvejen, saa kan jeg spare mig den Ulejlighed at sige det."

Og han stod ned fra Prædikestolen.

Tredje Gang spurgte han fremdeles:

„Troende Tilhørere! Ved I, hvad jeg vil sige jer?"

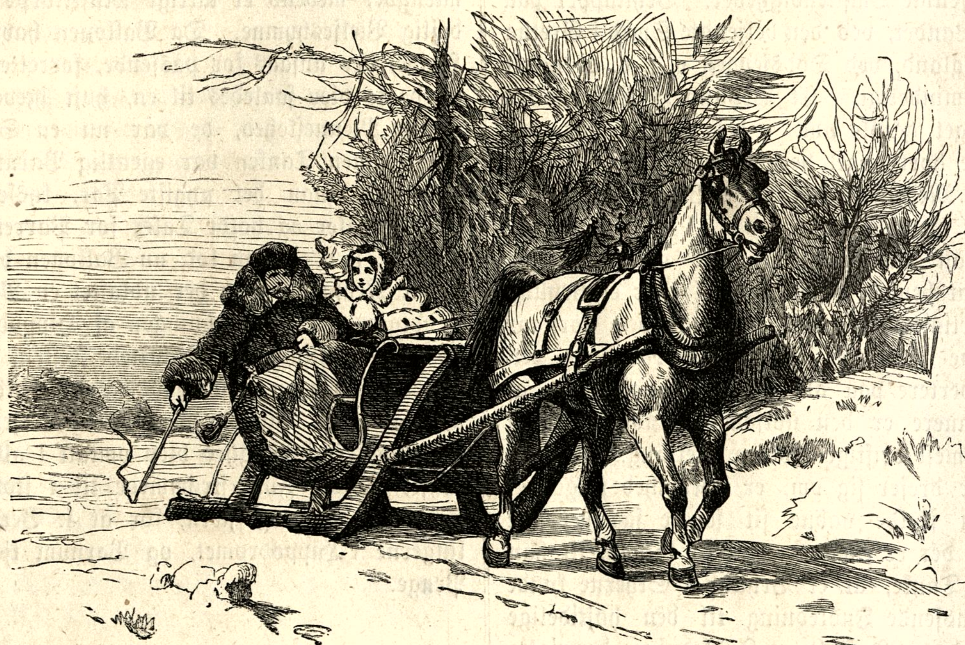
Men denne Gang havde de lagt en Snare for ham, og de svarede:

„Somme af os ved det, men de andre ved det ikke."

Præsten var dem dog for snild, thi han sagde smilende:

„Nu vel! De, der ved, kan sige det til dem, der ikke ved."

De fik heller ingen Prædiken den Dag.

Ved Vintertid.

Tavshed er Guld. En Mand drillede Tasso paa en meget nærgaaende Maade i et stort Selskab; denne tog aldeles ingen Notits deraf, hvilket forundrede alle tilstedeværende, og en af dem sagde højt nok, for at alle skulde høre det, at man maatte være gal, hvis man tav til slige Fornærmelser. „De tager fejl," svarede Tasso, „thi en gal kan ikke tie stille."

Hver Tid sin Lyst.

Naar Himlen spænder sit Telt, det blaa,
over Marker, Enge og Skove,
naar Sejlerne som til en Dans kan gaa
hen over den glitrende Vove;
naar solmættet, tung er Sommerens Luft,
krydret af tusende Blomsters Duft,
fyldt med en bævende, sitrende Klang
af Fuglerøsternes kvidrende Sang —
da er det prægtigt paa rullende Hjul,
at søge til Skovens skyggende Skjul,
og kvæges sødt af den lette, svale
Luftning, der møder i Bøgens Sale.

Har Vinteren bredt sit Lagen af Sne
over Skove Marker og Enge,
og Solen helt sjælden sit Smil lader se
i det straalende Ansigt ret længe,
naar Voven ligger i Baand og Bast,
tvunget af Isens Lænker fast,
naar borte er Fuglenes jublende Kor,
visnet det svulmende Blomsterflor —
er det prægtigt med Svejfer og Klokkespil,
at lade Hesten trave saa stærkt den vil,
og hen over Vejene funklende, hvide,
i lynsnar Fart over Sneen glide.

Ja, hvad enten vi have Efteraar
eller Vinter med soltomme Dage,
hvad enten vi juble fordi det er Vaar
og Sommeren nu staar tilbage, —
det gjælder at nytte den gode Vind,
at oplade Øje, Øre og Sind,
og gribe hvert Glædens Øjeblik,
hver sorgfri Time, vi naadig fik —
da først vi er i det rette Spor
til at fange den Lykke, her findes paa Jord,
naar vi ikke se frem, og ej heller tilbage,
men lader hver Dag ha'e sin Fryd og sin — Plage.

Poul Falk.

De hjemløse.

Tidsbillede fra det sextende Aarhundrede.

Ved Emanuel Henningsen.

(Sluttet.)

Tolvte Kapitel.

Det havde været Dage fulde af ængstelig Spænding for vore Venner i Vliessingen. Ninas Sind, og tusende Spørgsmaal og Tvivl pinte baade gamle og unge. Om nu Flugten var mislykkedes, og alle faldne i Forfølgernes Hænder? Set paa Afstand forekom hele Foretagendet dem saa æventyrligt og fast uigjennemførligt, at deres Hjærter med hver Dag, der kom og gik, mere og mere fyldtes med Angest. Gerard Franck vandrede fra Morgen til Aften omkring ude ved den yderste Havnemole og spejdede ud over Vandet for at op-

I ængstelig Spænding.

Sygdom syntes de første Par Dage at skulle tage en farlig Vending, skjønt hun plejedes med Omhu af Lysken, Tante Filippa og Margrete van Muler, men lidt efter lidt forlod Feberen hende, og Kræfterne begyndte at vende tilbage. Alt imens gik Klokkespilleren hver Dag og spejdede ud over Sejlløbet for at opdage, om „Lykken" ikke var blandt de Sejlere, der daglig gled forbi og styrede ud mod det aabne Hav. En let forstaaelig Uro fyldte alles dage et Glimt af „Lykken" og bringe de andre Underretning derom. Kjøbmand Lippershay og et Par andre Venner og Trosfæller var underrettede om, hvad der forestod, og de søgte efter bedste Evne at opretholde deres Mod.

Det var en smuk Efteraarsdag med skyfri Himmel, da Nina igjen forlod Sygesengen og mat og bleg, som hun var, blev bragt til Sæde i en gammeldags Lænestol i Dagligstuen. Gjennem det

aabentstaaende Vindue, fra hvilket der var en vid Udsigt ud over Havnen, Sejlløbet og det aabne Hav, kom der en sommerlig mild Luftning som en sidste Hilsen fra Aarets varme Aarstid. Klokkespilleren og et Par Venner var til Stede og søgte at opmuntre den unge Pige, hvis blege Ansigt var fuldt af sørgmodig Alvor. Samtalen drejede sig som sædvanlig om, hvorvidt det var sandsynligt, at man denne Dag vilde faa Øje paa „Lykken."

„Maaske er den allerede forbi og paa Vejen til England," sagde Klokkespilleren. „I de maaneklare Nætter, vi har haft i den sidste Tid, har Villiam med Lethed kunnet føre Sejl hele Tiden, og hvem ved, om han ikke er kommen her forbi om Natten? Desuden kan Skibet ogsaa være undgaaet vort Blik i Forbifarten om Dagen."

„Jeg stoler paa, at alt er gaaet godt," ytrede Lysken, „ellers vilde vi nok have faaet Bud paa en eller anden Maade."

„Det er ogsaa Visheden om, at der vilde blive skikket os Bud i værste Fald, der holder Haabet oppe hos mig," sagde Nina. „Men hvor hurtig kan et saadant Bud ikke komme, endnu før vi tænker derpaa? Hver Gang der bliver banket paa Døren der nede, frygter jeg for, at det er Budbringeren, der skal melde os, at alt er tabt. Jeg kan end ikke frigjøre mig for Tanken om, at han nærmer sig Huset i dette Øjeblik."

„Nej, nej, slige Tanker maa du ikke nære," svarede Klokkespilleren, i det han nærmede sig det aabne Vindue og saa ud. „Jeg kan da berolige dig med, at ingen i dette Øjeblik nærmer sig Huset."

Han stod en Stund og saa ud over Havnen, derefter udbrød han med et:

„Endelig! Hilsen fra „Lykken", Nina! Skuffer mine gamle Øjne mig ikke, skyder den i dette Øjeblik forbi Havnen for fulde Sejl . . . Ja, ved Gud, det er den, jeg kjender dens Rejsning igjen . . . det er „Lykken" selv, saa vist som jeg staar her!"

Nina rejste sig skjælvende op og forsøgte at se selv, men hun sank igjen magtesløs tilbage i Stolen.

„Nej, jeg kan ikke," sukkede hun, „det løber rundt for mig . . . O, kjære Onkel, sig mig, hvad I ser."

„Der er ingen Tvivl mere, det er „Lykken"," sagde Klokkespilleren, stadig seende ud af Vinduet. „Skibet har alle Sejl oppe og gaar for strygende Medbør."

„Men Flagene . . . Flagene?"

„Det fører et Flag paa Stortoppen . . . og stop lidt! nu kommer der nok et til Vejrs under det andet . . . der sidder det!"

„O, Gud være evig lovet og takket!" udbrød Nina pludselig, i det en Glædesrødme farvede hendes blege Kinder, „saa er alt gaaet godt, og Fader er om Bord. To Flag paa Stortoppen, det var Tegnet, som Villiam vilde give mig, naar alt var løbet lykkelig af. O, du min Gud, du være evig takket og priset for din Naade og Barmhjærtighed!"

Der var kommen en glad Stemning over dem alle, og den blev ikke mindre, da Kjøbmand Lippershay kom ilende hjem ude fra Havnehovedet og bekræftede, at det var „Lykken", der var sejlet forbi. Den gamle Gerard Franck blev ung igjen i sin Glæde, og i det han kjærlig kyssede Nina paa Kinden, sagde han fornøjet:

„Nu faar du ikke mere Lov til at være syg, lille Nina; nu skal vi ogsaa paa Rejse, jo før jo heller."

Og Glæden er en god Medicin. Ikke mange Dage efter, at „Lykken" var sejlet forbi Vliessingen, var Nina rask nok til at rejse, og efter en bevæget Afsked med Lippershay og de andre gode Venner i Byen, gik de alle om Bord paa et sejlfærdigt Skib, der tilhørte Kjøbmanden og strax satte Kursen efter England. Rejsen gik heldig, og den følgende Dags Aften kastede Skibet Anker i Dovers Havn tæt op til „Lykken", fra hvis Dæk et rungende Hurra klang det i Møde. Oppe paa Dækket stod Floris Franck, Villiam, Karl van Muler, Jan, Arnoldson og Viktor og svingede med Hattene. En halv Time senere laa Vennerne i hinandens Arme.

Dagen efter gik to Mænd frem og tilbage uden for en af Dovers Kirker. Alle Vegne fra strømmede der Folk til Kirken, og af de Samtaler, Kirkegængerne førte med hverandre paa Vejen, var det let at mærke, at man denne Dag ventede sig noget særdeles af Prædikenen. De to Mænd kom flere Gange forbi den aabne Kirkedør, og den ene gjorde et Forsøg paa lempelig at trække den anden med sig der ind.

„Nej, jeg vil ikke, Jan, jeg er ikke værdig dertil."

„Det er jo noget Snak, Arnoldson."

„Nej, det er ikke Snak, det er Alvor," sagde Smedden og rystede mørkt paa Hovedet. „Jeg vil først sone det, jeg bedrev hin Nat; jeg vil slutte mig til Geuserne og slaa et Slag for vor Tro og vort Fædreland . . . siden faar vi saa at se, hvordan det vil stille sig."

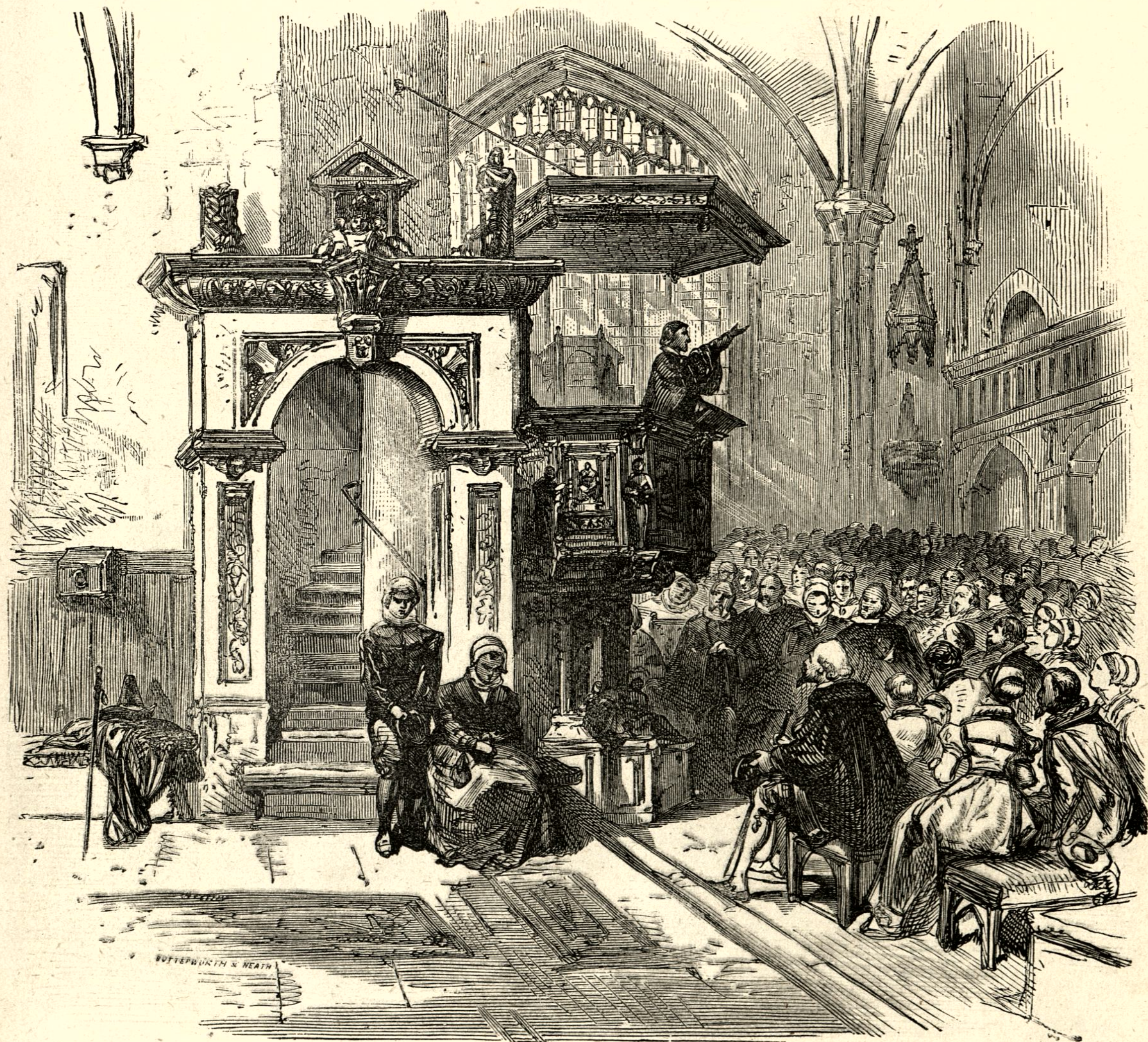
„Men du var jo nødt til at dræbe ham, den hyklerske Skurk!" udbrød Jan utaalmodig. „Han hug jo dig først."

„Det gjorde han," svarede Smedden, „det er nu vist nok. Men jeg havde ikke haft nødig at undlive ham; jeg kunde have snøret ham sammen med de Strikker, jeg havde i Lommen. Det var lige godt min egen Hævn, jeg fuldbyrdede, og det piner mig nu."

Jan trak paa Skulderen, som om han vilde antyde, at han var kjed af at tale mere om den

Ting, men da Smedden ikke vilde betræde Kirken, mente Sømanden dog, det var bedst, han holdt ham med Selskab.

Alle de andre af vore Venner var derimod der inde, og med en Glæde, som alene den kan føle, der i Aaringer kun i Smug har turdet dyrke Gud paa den Maade, han anser for at være den rette, deltog de i Salmesangen. Da denne hørte op, kom en høj imponerende Skikkelse til Syne paa Prædike-

I Kirken.

stolen. Hans Aasyn var fuldt af Højhed, hans Tale gribende og beaandet; det var Pastor Junius, som paa det kjendte og elskede Modersmaal gød Trøst og Haab til Fremtiden i sine landflygtige Trosfællers Hjærter.

Trange Tider oprandt for Nederlandene. Kong Filip vilde med Magt dæmpe de Uroligheder, som hans lovløse Undertrykkelser hist og her fremkaldte, og sendte sin Hærfører, Hertugen af Alba, dertil som Statholder. Strømme af Blod blev udgydte, og i Tusendvis flygtede Indbyggerne bort fra Landet, der syntes viet til Undergang.

Da kastede Vilhelm af Oranien endelig Tærningerne og samlede sine Trosfæller under sin Fane, ligesom han ogsaa ved Hjælp af landflygtige Hollændere dannede en lille Flaade af velrustede Skibe, ved hvis Hjælp han endelig skulde faa Lykke til at sikre sit store Frihedsværk og for stedse jage Landets Tyranner ud over dets Grænser.

En Eftermiddag, nogle Aar efter den Dag, da de Venner, hvis vexlende Skæbne vi har fulgt gjennem denne Fortælling, var forsamlede i Kirken i Dover, stod et lille Skib for fulde Sejl ind mod Dovers Havn og kastede Anker paa Reden. Kort efter blev en Hækjolle firet ned og bemandet med fem Personer, nemlig Villiam Franck, Jan, Arnoldson med hans Søn Viktor og Bogkræmmeren, hans

Broder. Under Jans og Viktors kraftige Aaretag nærmede Jollen sig rask til Bryggen og blev fortøjet ved Broen.

„Lev nu vel indtil videre," sagde Villiam og sprang rask i Land. „Hils Fader og Lysken fra mig og sig dem, at jeg snart skal være hos dem."

Dermed skyndte han sig ind i Byen, medens de andre saa efter ham med et smilende Blik. De vidste, at han tog den lige Retning til Floris Francks Hus, og at han der vilde blive modtagen med

„Gaar du nu igjen og plager dig med Munken, gamle?"

„Med Munken? Nej," svarede Smedden og daskede sig paa Armene, „jeg tænker paa min stakkels gamle, som jeg lod blive ene tilbage i dette fremmede Land, Gud glæde hendes Sjæl i Himmerig . . . hun var en god og trofast Kone!"

„Det var hun," sagde Jan og nikkede eftertrykkelig. „Men hvad nu det anbelanger, at du rejste fra hende, saa havde hun det jo godt hos

Geusernes Flaade ved Dover.

jublende Glæde af sin unge indtagende Brud Nina Franck. Om faa Dage skulde deres Bryllup fejres i Dover.

De andre steg nu ogsaa i Land og tog Vejen op gjennem Dovers Gader. Smedden gik ved Siden af Jan og saa sig om med et forstemt Udtryk i Ansigtet, der ikke undgik hans Kammerats Opmærksomhed. Da de gik forbi den Kirke, uden for hvilken Smedden i sin Tid havde vanket om, pint af Samvittighedsnag, sagde Jan:

Kjøbmanden — det skrev hun jo stadig, ved du . . . Og at hun lod Ankeret falde, mens du var borte," lagde Jan trøstende til, „det var jo hverken af Sorg eller Nød, men hvad jeg vil kalde efter en Naturens Orden . . . Begravelsen var pæn i alle Dele, med Ligvogn og Følge og Tale ved Graven, rigtig fornøjelig."

„Ja, hvem der endda havde været med!" sukkede Smedden.

„Ja, men en kan jo ikke have baade i Pose og

Søk," indvendte Jan, „du krigede jo den Gang af al Magt der nede med Spanierne . . . Hvordan gik det ellers til, at du fik Kig paa Munken?" spurgte han for at aflede Vennens Tanker fra den Retning, de havde taget.

Smeddens Ansigt opklaredes og han svarede:

„Det var en Aftenstund, at vi drog forbi en lille Landsby i Nærheden af mit forrige Hjem, at vi saa en kroget Munk slæbe sig hen ad Vejen med bitrelse, og han gav sig til at udstøde Forbandelser over os med en Røst, saa hæs og pustende som en Blæsebælg. Vore Folk vilde have givet ham hans Bekomst, men jeg traadte dem i Vejen og sagde: „Lad ham gaa, Gud har mærket ham, for at han skal leve og komme til Eftertanke," og saa nøjedes de med at drille ham, til han i magtesløst Raseri slog efter dem med sine Stokke og sank ned paa Vejen, hvor han laa og tumlede sig omkring og

Den lykkelige Stund.

en Stok i hver Haand. Pjaltet og ussel var han og udtæret som en Benrad, og Folkene grinte ad ham. Saa lettede han Hovedet og slog Hætten tilbage, og jeg kjendte det skumle Ansigt igjen, skjønt det kun var Skind og Ben. Det var Pater Reginus, som jeg troede død og begravet for længe siden. Han havde høstet Utak fra sine egne og gik nu ussel og pjaltet og tiggede paa Vejen for at opholde sit søle Liv. Men Skæbnens Haardhed havde ikke bøjet ham, hans Øjne var fulde af Had og Forhylede efter os. Jeg følte mig lige godt lettet i Sindet ved at se ham levende, for jeg tænkte ved mig selv: Du har været Strafferedskabet i Herrens Haand; kanske den Usselhed, han lever i nu, kan bringe ham til Anger og Fortrydelse."

Jan indlod sig ikke paa at udtale nogen Mening om Sandsynligheden af et saadant Resultat, men svarede kun:

„Han har fortjent sin Skæbne, den skinhellige Slyngel. Saa du ham ellers ikke siden?"

„Nej, siden har jeg ikke set ham. Kanske lever han ikke mere."

Man var nu naaet til et Hus, paa hvis Væg der med store Bogstaver stod malet „Karl van Mulers Bogtrykkeri", og Viktor satte den blankpolerede Dørhammer i Bevægelse, saa det gav Gjenlyd i hele Huset. Strax efter blev Døren aabnet, og Klokkespilleren viste sig paa Tærsklen. Han saa rask og ungdommelig ud, og da han fik Øje paa vore Venner, lyste hans Ansigt af Glæde.

„Ej, ej, kjære Venner, velkommen, velkommen!" udbrød han og rakte dem begge sine Hænder i Møde. „Hvor det vil blive en Glæde for Karl og Lysken at se eder! Og du, min gamle Ven fra Gent," vedblev han og trykkede hjærtelig Bogkræmmerens Haand, „hjærtelig velkommen skal du være! Det er mig en uventet Glæde at se dig levende og frisk, efter at Rygtet har ladet dig falde i vore Fjenders Hænder."

„Ja, Rygtet løj endda ikke saa meget," svarede Arnoldson med sin djærve Basstemme, medens han besvarede Vennens varme Haandtryk, „for i Spaniernes Vold har jeg været, og Blødheden af Pincebænkens Leje har jeg ogsaa prøvet, men takket være disse brave Venner, slap jeg fra dem endnu en Gang."

„Saa har du da opgivet din farefulde Boghandel?"

„Nej, nej!" udbrød Arnoldson og lo, „en Soldat som jeg dør paa sin Post, men svigter den ikke. Tvært imod kommer jeg for at forsyne mig med en ny Ladning Bøger hos din vakre Svigersøn, ligesom jeg ogsaa bringer ham nyt Manuskript fra Pastor Junius."

Klokkespilleren rystede betænkelig paa Hovedet; han havde svært ved at forstaa den Frejdighed, hvormed Vennen trodsede Pinsler og Død.

„Men kom nu indenfor," sagde han og aabnede Dagligstuedøren for dem. „Jeg skal strax underrette Karl og Lysken om eders Komme."

Vennerne fulgte hans Indbydelse, og strax efter vendte han tilbage med Karl og Lysken, hvilken sidste bar sin lille førstefødte, en rødmusset og kjøn Dreng, paa sine Arme. Atter blev der vexlet Velkomsthilsener, og Spørgsmaal og Svar krydsede hinanden i en broget Forvirring, indtil Sindene blev lettede for den overstrømmende Glæde, og en almindelig Samtale tog sin Begyndelse.

Der var meget at fortælle fra begge Sider og meget at spørge om, og da Lysken efter en kort Fraværelse kom tilbage og førte Selskabet ind i Spisestuen, hvor Bordet bugnede under de bedste Retter, Huset mægtede at fremvise, blev den almindelige Stemning saa munter og festlig, og Synet paa Fremtiden saa lys, at selv Klokkespilleren lod sig henrive deraf og ytrede:

„Saa I Geuserflaaden ude paa Reden? Prægtige Skibe og prægtige Folk! Nærmest Havnen ligger Briggen, som Broder Floris har udrustet, og som skal føres af Villiam; saa I den?"

„Ja vel saa," sagde Jan, „vi er da ikke Muldvarpe . . . Her sidder Højbaadsmanden om Bord paa Briggen „Lykken"," lagde han til med en vis Selvfølelse, i det han bankede sig selv paa Brystet, „og der sidder Understyrmanden Viktor Arnoldson, for ikke at tale om Proviantsforvalteren, forhenværende Smed Arnoldson. Om vi har set „Lykken"? Drollen . . . hm, jo, det var sært andet."

„Ja, kjære Venner," vedblev Klokkespilleren bevæget, i det han rejste sig med et Bæger Vin i Haanden, „Gud har sørget underlig for os hjemløse og bragt os i Havn, da vi troede alt Haab ude, og det bæres mig for, at han ogsaa vil sørge for vort arme Fædreland, der endnu sukker i Lænker. Jeg har været svag og tvivlende over for det store Befrielsesværk, men nu tror jeg, det bærer frem mod Sejer, skal det end ske med dyre Ofre. En Skaal for vort elskede gamle Land der nede bag Havtaagen, en Skaal for, at det maa afryste sine knugende Lænker og vorde frit som før!"

Et rungende „Leve Nederlandene!" besvarede den gamles Skaal, og Bægrene stødte klirrende sammen, hvorefter de tømtes til den sidste Draabe.

Medens man saaledes jubilerede i Karl van Mulers velindrettede Hus, der bar synlige Spor af, at Ejeren var ved at arbejde sig op til at blive en velhavende Mand, sad Villiam og Nina sammen med Floris Franck, Tante Filippa og Margrete van Muler i Kjøbmandens smukt udstyrede Dagligstue og lagde Planer for Fremtiden. Tante Filippa og Margrete havde sluttet sig nøje til hinanden, og ved Sønnens Bryllup med Lysken Franck havde Margrete indvilliget i at tage Bolig hos Kjøbmanden og gaa Tante Filippa til Haande ved Husvæsenet. Hendes lille Søn opholdt sig hos Karl, der sørgede for hans Undervisning og havde den Plan at uddanne ham som Typograf, naar han blev gammel nok dertil.

Tante Filippa var for et halvt Aar siden højtidelig gaaet over til den reformerte Lære. Hendes Tro paa Katolicismen havde faaet et Knæk ved de forhen fortalte Begivenheder; ved den daglige Omgang med Margrete van Muler fik hun lidt efter lidt Øjet op for Sandheden i den Lære, hun hidtil kun havde nævnet med Afsky og Medlidenhed, og hun blev nu en lige saa ivrig Protestant, som hun før havde været Katolik. En Middelvej laa ikke for hendes lidenskabelige Karakter.

Nu sad de, som sagt, alle der inde i Dagligstuen og talede sammen. Nina og Villiam sad

Haand i Haand, og begges Ansigter var fulde af straalende Lykke.

„Som jeg har talt Dagene, til du kom!“ sagde den unge Pige, i det hun fæstede sine klare Øjne paa den elskede med et varmende Blik. „Aldrig, syntes det mig, var Tiden saa lang, aldrig var mine Tanker ængsteligere. Hvad om nu Spanierne havde fanget dig og pint dig til Døde, hvad om Skibet var forlist, og du havde fundet din Grav i Bølgerne — disse Spørgsmaal plagede mig Dag for Dag.“

„Daarlige Tanker for en Sømands Brud,“ sagde hendes Fader og rystede smilende paa Hovedet.

„Syndige Tanker, Broder!“ udbrød Tante Filippa ivrig. „Mistillid til Guds Styrelse, Nina, det er Synd.“

„O, Tante Filippa, tror du da ikke, at Gud var den, jeg søgte Trøst hos, naar mit Hjærte skjalv af Frygt?“

„Det er rigtigt,“ sagde Tante Filippa og nikkede.

Villiam indlod sig ikke paa at bebrejde sin Brud hendes Frygt, han trykkede kun hendes Haand fastere i sin, og hun læste i hans Øjne, hvor usigelig lykkelig han var ved at besidde hendes Kjærlighed.

I det samme lød der Larm af Trin ude paa Trappen, og med Gerard Franck i Spidsen kom hele Selskabet fra Karl van Mulers Hus ind ad Døren, hilst med et Udbrud af Glæde af alle de tilstedeværende. Floris Franck lod hente en mægtig Kande Vin op fra Kjælderen, og medens Vinen perlede i de blanke Sølvbægere, fejrede man Gjensynet i et muntert og hyggeligt Vennelag.

Faa Dage efter skred et anseligt Bryllupstog op gjennem Skibet i den Kirke, hvor Pastor Junius i sin Tid havde talt sine gribende Ord til den store Forsamling. Det var Villiam Franck, der viedes til sin Kusine Nina. Alle vore Venner saas i Brudefølget, iførte deres bedste Puds, og særlig optraadte Jan Frieser med en Elegance, der syntes at gjøre ham halv fremmed for sig selv, thi han saa af og til ned ad sig med en vis Undren i Blikket og kneb sig derefter selv i Armen, som om han trængte til at overbevise sig om, at det ogsaa virkelig var Jan, der stak i al den fine Stads. Det havde været Floris Francks og Brudefolkenes Ønske, at Pastor Junius skulde have udført Vielsen, men under de nuværende Forhold havde det ikke været muligt for denne at give Møde.

En Uges Tid efter Brylluppet fulgte Nina sin Mand ned til Havnen. Ude paa Reden laa Geusernes Flaade klar til at afsejle, og midt i Flaaden hævede Briggen „Lykken“ sine slanke Master op over de andre Skibe.

„Gud bevare dig, min elskede Husbond,“ hviskede Nina, da Villiam for sidste Gang tog hende i Favn, „han holde sin Haand over dig ved Dage og Nætter, i Fredens og i Kampens Stund!“

Han kyssede hende gjentagende paa den bløde bævende Mund, og de skiltes. Da Jollen med raske Aaretag førte ham ud mod Skibene, stod hun ved Bolværket, kæmpende med sine Taarer og vinkende til ham med sit hvide Lommeklæde.

Hen paa Eftermiddagen tordnede Kanonerne Skud paa Skud, den sidste Hilsen til Vennerne paa Strandbredden, Sejlene blev hejsede, og drevne af en frisk Brise stævnede Flaaden ud mod det aabne Hav, mod Fædrelandets Kyster — til Kamp og Sejer.

Von Essen.*)

Efter Runebergs „Fänrik Ståls sägner“
ved Andr. Beiter.

Han stod ved sin Forstu'trappe
med Hue af Krigersnit,
med Sporer og Rytterkappe;
han agted at gjøre sit Ridt.

Han stod der syvtiaarig,
en Kriger fra Top til Taa,
og rank, skjønt sølverhaarig,
se, saadan just ud han saa.

Men hvad volder hos Gubben Vreden?
Hvi stamper han vild og harm?
Vi lever jo midt i Freden,
hvortil da saadan Allarm?

Betragt kun rolig Processen,
det er ej farligt dermed:
Du ser den gamle von Essen,
der ej saa sjældent er vred.

Nu brøler han. Som en Torden
hans Tale synes dig vel:
„Matts Kusk, du min Straf paa Jorden,
jeg burde slaa dig ihjel.

Hvor længe skal her jeg bie
efter dig, din søvnige Sjæl!
Du ved, hvor naar jeg vil ride,
du kjender Tiden helt vel.“

Og Kusken kom ud af Stalden
med Skimmelen, stolt at se;
i Søvn var han ikke falden, —
for tidlig vaagen maaske.

Mens rank sit Hoved han løfted,
fremledte han Hingsten stum.
Men Skimmelen stod og snøfted,
skjælvende, vaad af Skum.

*) Von Essen, Odert Reinhold. Født 1755, Oberst, Chef for Tawasthus Jægerne, Generaladjutant 1800, introduceret paa „finska riddarhuset“, død i Borgå 1837.

Han steg fra sin Forstu'trappe,
den gamle, i bedste Skik,
med Sporer og Rytterkappe;
da faldt paa Skimlen hans Blik.

Han stod som af Lynild slagen,
som Synet han troede ej:
„Sig, Skurk, er mit Syn bedragen,
er dette dit Værk? — Sig nej!

Men kjører du op med en Fabel
og fylder med Løgn du mig nu,
saa gaar jeg og ta'r min Sabel
og kløver dit Hoved itu."

Det var Matts Kudsk, Soldaten,
han blev ej saa let forsagt;
vel havde han voldet Skaden,
men ej med Vilje og Agt.

„Hvad — Hvorfor skulde jeg lyve?
Det tør I ej tro om mig!
Og havde jeg Skyld for tyve —
jeg løj dog ej, Herre, nej!

Her kom en Kosak paa Vejen,
hans Hest var saa flink og rap.
Hvad? Skulde jeg bli' forlegen?
Jeg red med Fyren omkap."

Von Essen, syvtiaarig,
med flammende Ild i Barm,
saa rank, skjønt sølverhaarig,
han hoppede højt af Harm.

„Bort," skreg han, „jeg skal dig lære!
Til Stalden nu flux, og find
mig en Ridepisk af de svære,
med den skal jeg garve dit Skind!"

Han var en Mand, Soldaten,
der trodsed Kugler og Død,
før tog han sin Kost af Staten;
nu aad han von Essens Brød.

I Tavshed bort han sig vendte
og bragte, som Herren bød,
en Pisk, men hans Kinder brændte,
og Øjet flammed i Glød.

Han rakte den til sin Herre:
„Jeg stod som en brav Soldat,
og slog man, slog jeg end værre
og fælded mangen Krabat.

Skal nu som en Hest jeg smage
en Snært, skjønt jeg handled bedst,
ved Gud, jeg snærter tilbage
og sparker op som en Hest!"

Den gamle studsed; med Ho'det
han gjorde et hurtigt Kast;
han syntes om Svaret, lod det,
og tav, men Blikket var hvast.

Og alt som han stod og skued,
han retted sin Kæmpekrop;
det mer og mer ham hued,
hans Aasyn klaredes op.

„Og hør du," lød det omsider,
„hvor fik du et saadant Mod?
Det der er fra gamle Tider,
det der er voxet i Blod.

Af Minder tages jeg fangen;
jeg ser, hvad jeg ofte saa
i Blikket hos mangen, mangen,
hvem Døden paa Læben laa.

Jeg saa det, hvor Finlands Fane
stolt vajed paa Sejrens Dag;
jeg saa det paa Stridens Bane
og efter det tabte Slag.

Og skulde, naar du dig skikker
saa mandig som nu, min Søn,
naar det i Øjet dig ligger,
jeg gi' dig med Pisken Løn.

Ved Himmelens Gud og Fader!
Da var jeg jo aldrig værd
at nævne de tapre Rader,
blandt hvilke jeg svang mit Sværd.

Men Finland har Helte flere,
gaa, find dig en brav Kam'rat,
og drik et Glas for vor Ære —
her har du en blank Dukat!

Og Tak for det vakre Minde,
du vakte i Hjærtet, Knold!
For Trodsen, du fik i Sinde —
men rejs saa Fanden i Vold!"

Han strøg sig mod Øjenbrynet,
det syntes, hans Blik var Skum,
saa svang han sig, barsk i Synet,
og gik igjen til sit Rum.

Ja, det var den samme „bjesse",*)
jeg mindes fra fordumsdags,
det var den samme von Essen,
der kæmped ved Sawolaks.

Rask monne da Helten være,
nu bar det endda til Fjælds,
for Kulden maatte han bære
Storstøvler og Ulvskindspels.

Naar saa han gik imod Faren,
som vanligt i første Led,
og standsede midt i Skaren,
hver Gang han sin Fod stak ned;

da svedede Gubbens Pande,
da fandt han vel Pligten tung;
man hørte ham stundum bande,
fordi han ej mer var ung.

*) bjesse: en stor, stærk Mand.

Men „fremad for Finlands Ære!"
han raabte med Liv, „gaa paa!
Og, Gosser, I maa mig bære,
hvis ej jeg mægter at gaa!"

Tre Ting i Lyst og Smerte
dem ejed han, kjæk og god:
stolt Sjæl og letrørt Hjærte
og brændende hidsigt Blod.

Naturbillede fra Sydamerika.

Den tropiske Regnvinter har udraset, de tunge, sorte Skyer er forsvundne paa den mørkeblaa Himmel, som nu i uforstyrret Klarhed ser ned paa de umaadelige Sletter ved Floden Orinoko. Blikket søger forgjæves at opdage et grønt Straa, thi de brusende Vande bedækker Landet, saa langt Øjet kan naa. Oceanet har væltet sig ud over hele Landet, men det er ikke det salte Ocean, som er brudt igjennem; denne umaadelige Vandmasse, som man her ser, hidrører fra Skyerne, der har udøst deres store Beholdninger over Bjærge og Dale. Her ligger Landstrækninger, der i Størrelse kan maale sig med Frankrig eller Tyskland, begravne under Bølgerne, hvis Vandørken skummer og bruser hen over en undergaaet Planteverden; den ene Skumlinje følger efter den anden, indtil de alle taber sig i det gyngende, urolige fjærne. Kun hist og her hæver Jordsmonnet sig op af de vidstrakte Vande som enkeltstaaende Klipper, Skjær eller Øer, der tjener som et midlertidigt Hjem for Tusender af forskjellige Dyr, Hjorte, Heste, Bøfler, Ulve, Bjørne, Jaguarer o. s. v., der er flygtede her hen for at undgaa Døden; alle disse Dyr føler sig saa ængstede ved den fælles Fare, at de aldeles glemmer det medfødte Had. Oversvømmelsen varer en lang Tid, de tørre Græsstraa paa Tilflugtsstederne er snart afgnavede, og de forsultne Hestehjorde nødes til at vove sig ud i Vandet for svømmende at søge deres Føde. Hjorden svømmer frem og tilbage, medens kun Hovederne snøftende og pustende rager op af de smudsige Vande, og Øjet spejder uroligt til alle Sider. Hør! Et Føl hviner højt og prøver forgjæves et Spring, men forsvinder i samme Øjeblik sporløst i Dybet for at tjene til Næring for en graadig Alligator; thi disse afskyelige Krybdyr har indfundet sig her i Mængde, lokkede af den sikre Udsigt til Bytte. Hjorden splittes sky ad, og kun de modige Hingste prøver paa Modværge, men det fremmede Element forbyder enhver Kamp. Det ene Medlem af Hjorden efter det andet bliver et Offer for den samme skjulte og graadige Fjende; mange voxne Heste bliver frygtelig lemlæstede, og naar de saa med Møje slæber sig op paa den tørre Brink, frister det udstrømmende Blod de forsultne Ulve, og ny, frygtelige Kampe begynder, under hvilke Hyl og Brøl opfylder Luften. Pludselig lyder der et højt, gjennemtrængende Brøl, som bringer alle til Tavshed; det er Jaguaren eller den amerikanske Tiger, som nærmer sig, i hvem Dyrene erkjender deres Overmand.

Omsider er Oversvømmelsen forbi; de brusende Vande har forvandlet sig til en stinkende Mudderpøl, der vrimler af al Slags Utøj, og fra hvilken Moskitoernes Yngel kommer frem i Millionvis. I Løbet af kort Tid har den tropiske Sols stærke Varme udtørret den vidtstrakte Mudderpøl og lokket de spæde Græsspirer frem af Jorden. I en utrolig kort Tid er den uendelige Slette dækket af mandshøjt Græs, der vajer frem og tilbage for Vinden. Saa langt Øjet naar, ser det kun Græs og atter Græs, og kun hist og her frembyder en Høj, en Palmeø eller Brink et Hvilepunkt i det vidtstrakte Græshav for det trætte Blik. En Mængde forskjellige levende Skabninger sværmer igjennem dette Hav. Gule, brændende røde, hvide og mørkeblaa Blomster forvandler hist og her Græshavet til et Blomsterhav, paa hvilket de mest brogede Sommerfugle, metallisk glinsende og skinnende Kolibrier samt flittige Bier sejler frem og tilbage som smukke Gondoler eller smaa Luftballoner, medens utallige Skarer af Urhøns, Agerhøns, Traner samt forskjellige andre Fugle iler gjennem Plantehavet i Fiskenes Sted, eller som flyvende Fiske pludselig hæver sig over Bølgerne for at lade deres klare Toner høre.

Ulve, Bjørne og andre Rovdyr sniger sig gjennem dette Plantehav for at opspore Bytte, medens Jaguaren lister sig gjennem Græsset med funklende Øjne eller lurer i den samme Hensigt højt oppe i et eller andet Palmetræ.

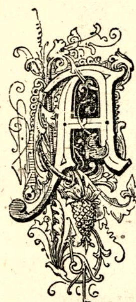
En Hjort farer pludselig forbi i vilde Sæt, jaget af en Flok Ulve, men Hjorten er dem for hurtig, og Jaguaren har gjort et forgjæves Spring fra sit Skjul. Ulvene stikker Halen mellem Benene og gjør slukørede omkring ved Synet af den frygtede Jaguar, hvis vrede Knurren fremskynder deres Flugt, naar de af og til vender sig om for at kaste et længselsfuldt Blik efter den flygtende Hjort. „Hvad skal det usle Pak i mit Jagtdistrikt," synes Jaguarens Knurren at udtrykke. Nu kommer en Bøffelhjord, der stormer frem i uoverskuelige Masser, medens dens Brølen, Snøften og Stampen kan høres i lang Afstand. Enhver Hindring paa Vejen knuses af denne uhyre Masse; Anførerne for Hjorden, de gamle, erfarne Tyre, har allerede opdaget Fjenden, som har skjult sig i Palmetræet. De forreste Rækker

standser et Øjeblik, stejler og pisker sig i Siderne med Halerne, men de drives snart ustandseligt frem af de næste Rækker. Det varer en god Tid, inden Hjorden er passeret forbi, bag efter den kommer Efternølerne og i nogen Afstand fra disse Ulvene, der lurer paa Lejlighed til at overfalde en styrtet Bøffel eller de Bøfler, som Indianernes Pile ofte fælder i Hundredevis. Der kommer en Tyr, som har forsinket sig og nu i vilde Spring galoperer fremad til den lille Pøl, den har opdaget ved Foden af Palmetræet, og i hvilken den vil slukke sin Tørst. Den stikker Snuden ned i det lumre, plumrede Vand, som den indsuger i fulde Drag. Pludselig rører der sig noget i Træet; det er Jaguaren. Bøffelen staar et Øjeblik aldeles ubevægelig, medens Vandet driver ned fra dens Kjæber; den løfter truende sit vældige Hoved, sparker Sandet i Vejret og stirrer, uden at røre sig af Stedet, med sine røde, underløbne Øjne paa Jaguaren, som har rejst sig og krummet Ryg; med sine vældige Kløer omklamrer den krampagtig Palmetræets Stamme, Halen dirrer, og Øjnene synes at sprude Ild. I samme Øjeblik, den ser sig opdaget, gjør den et vældigt Spring; den har taget nøje Sigte, thi den kjender sin Modstander godt og ved, at den er fortabt, hvis den ikke kan undgaa Stødet af Hornene, naar Bøffelen kaster Hovedet tilbage. Jaguaren falder, hvor den vilde, med hele sin Vægt paa Halsen af Bøffelen, som synker i Knæ ved Randen af Sumpen under den tunge Byrde. Jaguaren slaar sine Kløer dybt ind i Bøffelens Sider, medens dens skarpe Tænder sønderflænger Halsen paa det ulykkelige Dyr. Med en tordenlignende Brølen søger Bøffelen forgjæves at ryste den frygtelige Fjende af sig, den kaster sig forgjæves paa Jorden for at knuse Angriberen, som borer sine Kløer og Tænder dybere og dybere ind i det bævrende Kjød, medens det røde og dampende Blod strømmer ud af de gabende Saar. Bøffelens Stønnen bliver mere og mere mat, den føler sine Kræfter svinde, og dens Løb bliver usikkert og vaklende; den samler sine sidste Kræfter, stejler, gaar bag over og vælter sig paa Jorden. Alt er forgjæves; den mærker kun alt for godt, at Jaguaren ikke er knust, med Møje rejser den sig atter op, tumler et Par Skridt fremad med brustne Øjne, standser derpaa pludselig, ryster sig, styrter vaklende og under en dyb Stønnen til Jorden, hvorpaa alt er forbi.

Andreas Hofer.

Ved Z—n.

Af berømte Folkehelte i indeværende Aarhundrede, indtager Tyrolernes kjække Fører **Andreas Hofer** en fremragende Plads. Denne brave, tapre og uegennyttige Leder af hin Folkekrig, ved hvilken de trofaste Bjærgbeboere paany søgte at forene deres Land med Østerrig, fra hvilket Rige det var bleven adskilt ved Freden i Preßburg 1805, var i sin Tid lige saa berømt i Evropa, som den bekjendte italienske Folkehelt Garibaldi senere er bleven. Andreas Hofer blev født i Aaret 1767 i Værtshuset „am Sande" i en af Tyrols skjønne Dale og overtog selv i en voxen Alder Værtshuset, samtidig med at han drev nogen Handel paa Italien. Sine første krigerske Bedrifter øvede han i Aaret 1796, da han i Spidsen for et tyrolsk Skyttekorps hug tappert ind paa Franskmændene ved Gardasøen, og nogle Aar efter viste han sin varme Interesse for sit Lands Forsvarsvæsen ved at arbejde ivrig for Ordningen af Landeværnet. Saa kom 1805, da Tyrol blev løsrevet fra Moderlandet og af Napoleon skjænket til Bajern, hvis Regering paa flere Maader handlede ilde med det lille Bjærgfolk. Af Misfornøjelse herover benyttede Tyrolerne i 1808, da en ny Krig udbrød mellem Frankrig og Østerrig, Lejligheden til at gjøre Opstand mod deres Undertrykkere, og i April 1809 stillede den tapre „Sandvært," som han kaldtes efter sit Værtshus, sig i Spidsen for Befrierne. Foretagendet lykkedes saa godt, at hele Landet blev erobret tilbage, og de fjendtlige Tropper udjagne i Løbet af tre Dage fra den 11te til 13de April, hvortil kom, at 8000 Mand af den fransk-bajerske Hær blev tagne til Fange af den tapre Hofer. Og da en endnu stærkere bajersk Hær brød ind i Landet, blev den slaaet af Hofer i to Træfninger, den 25de og 29de Maj, hvorved Fædrelandet atter befriedes. Imidlertid havde Napoleon sejret over Østerrigerne ved **Wagram**, og ved den derpaa følgende Vaabenstilstand maatte disse forpligtige sig til helt og holdent at rømme Tyrol. Nu rykkede den franske General Lefebvre med en Hær paa 40,000 Mand ind i Tyrol, men blev den 13de Avgust slaaet af Hofer og hans kjække Bjærgboere og maatte fly ud af Landet. Herved paadrog Hofer sig Napoleons dybeste Had. Hofer beklædte nu i et Par Maaneder den højeste civile og militære Myndighed i Landet, men efter Freden i **Wien** den 14de Oktober, ansaa Tyrolerne det for klogest at underkaste sig Fjenden, ligesom Østerrigerne havde maattet gjøre. Men Hofer fortsatte dog snart igjen

Kampen, tilskyndet dertil af falske Rygter om, at Østerrigerne paa ny havde grebet Sværdet og vundet glimrende Sejre. Nu svigtede imidlertid Lykken den tapre. Slagen i flere Træfninger maatte han flygte og skjule sig i Bjærgene, og Napoleon udlovede en høj Betaling for hans Hoved. Han havde med Lethed kunnet flygte til Østerrig; men Kjærligheden til Fædrelandet var saa stærk, at han ikke, før det var for sent, var at formaa til at forlade samme. Denne Kjærlighed blev Aarsagen til hans Tilfangetagelse og Død, hvorom vi nu skal høre nærmere.

Med sin Familie drog Hofer først til Kellerlahn, men flygtede derefter dybere ind i Bjærgene, hvor han tog sin Tilflugt til en ensom af Sne og Is tildækket Alpehytte. Et Vandtrug, samt noget Hø og et Par Knipper Halm, var Stuens hele Møblement, men han ansaa sig her for at være sikker, og det var jo Hovedtingen. Franskmændene eftersøgte ham flere Steder, og lod endog skovle Veje ind under Sneen for at finde hans Skjulested; men Bønderne forstod nok saa listig at vanskeliggjøre Eftersøgningen; Franskmændene blev snart kjede af at lede og ansaa det desuden for sandsynligt, at Hofer var flygtet til Wien.

Der hen maatte nu ogsaa virkelig Hofer se at naa. Med et kort, rørende Brev fra ham ilede den trofaste Johannes Wild til Østerrigs Hovedstad, for allerede tre Dage derefter atter at ile med Pas, Penge o. s. v. tilbage til den ventende Flygtning; men han kom for sent; allerede i Linz læste han i en Avis, at Hofer var bleven tagen til Fange.

En Vintermorgen traadte Hofers Hustru ud af den tarvelige Bolig, og saa da til sin Forskrækkelse en Mand, i hvem hun snart gjenkjendte Frans Raffel, en lumsk og forræderisk Karl, der var vidt bekjendt for det daarlige, omstrejfende Liv, han førte. For at gjøre dette Menneske uskadelig, havde Hofer maattet dræbe ham, men hertil havde han ikke Sind. „Hvad søger du her oppe Frans?" spurgte han blot. „Aa, jeg søger en Kalv, som er rendt bort fra mig," svarede han. „Hvor gaar du hen, naar du gaar her fra?" „Jeg skal ned og føre nogen Vin til Meran." „Naa, saa drik da min Skaal," sagde Hofer og trykkede et Par Daler i Haanden paa ham; „men tilsværg mig ved din evige Salighed, at du ikke vil røbe mit Opholdssted for nogen; om fem Dage drager jeg til Wien." Med de helligste Eder tog Raffel Afsked; men under en Rus forraadte han sin Hemmelighed, og saaledes blev Hofers Skjulested røbet. Andre mener dog, at det var en forræderisk Præst Donay, der røbede det. Raffel blev tvungen eller underkjøbt til at være Vejviser for en Skare af 500 Franskmænd og Italienere, der ved Midnatstid paabegyndte deres Expedition over Sne- og Ismarkerne. En trofast Bonde, som fik Nys om deres Færd, skyndte sig afsted for at advare Hofer men gik vild og kom for sent. Den 27de Januar om Morgenen blev Hofer tagen til Fange.

Natten var lys og stjerneklar. Den i Hyttens øverste Rum, sammen med Hofers Søn Johannes, boende Skriver vaktes ved en knagende Lyd ude fra. Med Raabet: „Franskmændene!" sprang han op, krøb med Drengen ud paa Taget og klatrede ned paa Husets Bagside, hvor han haabede at kunne finde et Skjul i Sneen. Men de var knapt komne ned paa Marken, før de var grebne og bundne, samtidig med at Hytten var omringet paa alle Sider. Næsten i samme Øjeblik traadte Hofer, som imidlertid havde vækket sin Hustru, med faste Trin ud af Rummet, og spurgte med rolig Stemme: „Taler nogen af Dem Tysk?" Kommandanten traadte da frem, og en Gensdarm spurgte Hofer paa Italiensk: „Er du Andreas Hofer?" „Ja, jeg er," svarede den tilspurgte med fast og høj Stemme. „Med mig faar I gjøre, hvad I vil," vedblev han, „men for min Hustru, Søn og den anden unge Mand der, beder jeg om Naade; de er i Sandhed uskyldige." Til de to sidstnævnte sagde han derhos: „Bed og vær standhaftige, lid med Taalmod, og gjør Bod for eders Synder."

Hofer blev bunden saa fast om Hænder og Fødder, at han, da man senere i Botzen løste Baandene, behøvede et helt Kvarter, før han atter gjenvandt Følelsen i dem og var i Stand til at kunne røre dem. Den franske General lod ved Ankomsten til Botzen Fangerne indsætte i et passende Fængsel, hvor de blev behandlede menneskeligt. Hofers Hustru og Søn blev snart sendte tilbage til deres Hjem, men Hofer selv og hans Skriver blev førte til Mantua. Hofers Afsked med sine kjære var hjærtegribende, dog forblev han selv hele Tiden rolig, trøstet og styrket ved sin Tillid til Gud.

I Botzen bad han nogle Personer, som han troede at have krænket, hjærtelig om Forladelse, men fik blot Taarer til Svar. De to Maaneders lange Ophold i Bjærgene, Kulden, den usle Føde, men frem for alt Sagernes sørgelige Vending siden Oktober Maaned havde rystet Hofers kraftige Natur i dens inderste Grundvold. Dette saa man ogsaa strax paa hans Ydre, han var afmagret, Øjnene matte, og Haaret graat; han saa sygelig og udtæret ud, men hans Sjæl var endnu stærk og fuld af kristelig Ro.

Fire franske Officerer, en Bataljon Infanteri og otte Ryttere ledsagede Hofer til Mantua. Han blev der behandlet med den Agtelse, man skyldte en saa udmærket Helt. Fra Mantua skrev han hjem til sin Familie. Snart blev en Krigsret nedsat,

Meningerne lød forskjellig, men paa Napoleons udtrykkelige Befaling blev Dødsdommen afsagt og lød paa Iværksættelse inden 24 Timer. Hofer hørte paa Krigsrettens Dom uden at forandre en Mine. Hans sidste Skrivelse til sin Hustru Gjertrud, sine Børn og Venner bar ogsaa Præg af Ro og Gudhengivenhed. Han foreskrev sin Hustru, hvor hun skulde holde Gudstjeneste for hans Sjæl, hvorledes hans Venner efter Tyrolernes Brug skulde

Andreas Hofer føres til Døden.

beværtes ved Jordfæstelsen o. s. v., og slutter saaledes: „Lev saa alle vel i denne Verden, til vi mødes der oppe i Himlen, hvor vi faar Lov til at prise Gud uden atter at skulle adskilles. . . Farvel, du forgængelige Verden! Døden forekommer mig saa let, at jeg ikke en Gang fælder en Taare for den."

Den 20de Februar 1810 Kl. 11, hørtes Generalmarch. En Grenader-Bataljon udrustedes, Exekutionsafdelingens Anfører traadte ind i Hofers Fængsel og førte ham ud til Henrettelsesstedet. Hofer fulgte glad og frimodig. Da Toget ved Porta Molina gik forbi Kassematterne, hvori nogle fangne Tyrolere sad, laa alle disse paa deres Knæ, bad og græd højt; de, som havde Lov at gaa frit omkring i Fæstningen, nærmede sig ham, kastede sig ned og bad om hans Velsignelse. Han uddelte denne og bad dem om Tilgivelse, hvis han var Skyld i deres Ulykke. De skulde dog blot være standhaftige og holde ud, sagde han; inden ret længe vilde sikkert Kejser Frans komme og bringe Hjælp. For ham udraabte Hofer med fast Stemme et sidste Leve!

Paa en bred Bastion, ikke langt fra Porta Ceresa, gjorde den kommanderende Holdt. Bataljonen dannede derpaa en aaben Firkant; tolv Grenaderer og en Korporal traadte frem med Hofer i

Midten. Trommeslageren rakte ham det hvide Tørklæde, han skulde have om Øjnene og paamindede ham om at falde paa Knæ. Hofer slog Tørklædet bort og vilde ikke bøje Knæ. „Jeg staar over for ham, som har skabt mig, og staaende vil jeg opgive min Aand.“ Efter at han endnu havde givet Korporalen sine sidste Penge og bedet ham om at skyde sikkert, raabte han „Giv Fyr!“

De dødbringende Kugler havde trængt sig ind over Øjenbrynene og mellem Læberne og Kindbenene. Klokken havde lige slaaet 1. Liget jordedes i en Have, som tilhørte den ædle Præst, der havde ydet Hofer Religionens Trøst i hans sidste Timer. Hans Navn var J. J. Manifesti. Han satte en simpel Sten med følgende Indskrift paa Graven: „Her hviler Støvet af Andreas Hofer, kaldet General Barbone*), Fører af Folkevæbningen i Tyrol, skudt i denne Fæstning den 20de Februar 1810 og jordfæstet paa dette Sted.“

Saaledes endte den ædle Folkehelts Liv. Endnu skal kun tilføjes, at Kejser Frans i Aaret 1818, da baade Tyrol og Mantua igjen var komne ind under hans Herredømme, udstedte et Adelsbrev til Hofers Familie og gav den dens tabte Formue tilbage. Samme Aar blev hans Ben førte til Tyrols Hovedstad, Innsbruck, hvor de bisattes i det kejserlige Gravsted. Et smukt Mindesmærke, som senere er oprejst i Staden, viser „Kommandanten“ over Tyrol i hans Nationaldragt, med Vaaben og Fane i Hænderne; men hans skjønneste Mindesmærke, som aldrig skal synke i Grus, har Hofer sat sig i sit Folks taknemmelige Hjærter og i alle ædle Fædrelandsvenners Hjærter over hele den kristne Verden.

*) Italienerne kaldte Hofer „Generalen af Skjægget“ (Barbone) for hans lange Skjægs Skyld.

Povl Sundby.

Fortælling af

Janus Ridder.

(Sluttet.)

Siden den omtalte Nat havde jeg to Omgangsvenner mere. Den unge Greve og Student Holm søgte mig nogle Dage efter paa min Bopæl, vi gjorde nogle Udflugter sammen, og jeg kom senere i Huset hos Holms Fader, en Mand, der førte Titel af Etatsraad. Etatsraad Holm var Enkemand og havde, foruden Sønnen, en Datter ved Navn Marie, en nysselig Blondine paa omkring sytten Aar. En Aften fik jeg den Ære at ledsage hende i det kongelige Theater. Jeg nægter ikke, at det var med en selvbehagelig Følelse, at jeg tog Plads ved hendes Side i Theaterlogen; men denne Følelse forsvandt for en ganske anden, efterhaanden som vi talte sammen. Der var noget saa naturlig smukt og elskværdigt ved den Maade, hun talte paa. Og saa var hun saa yndig! Hendes blonde Lokker bølgede ned over det blaa Kjoleliv, der henrivende smagfuldt fremhævede hendes slanke, bløde og bøjelige Figur . . . Tæppet gik op: Det var Hostrups „Eventyr paa Fodrejsen“, der blev spillet. Da Tæppet gik ned for første Akt, fortsatte vi vor Samtale, der blev mere og mere livlig. Jeg havde ikke tiltroet mig saa megen Evne til at „konversere“, som jeg den Aften var i Besiddelse af; havde vi begyndt vor Samtale, fordi vi syntes, der burde siges noget, saa blev det i Samtalens Løb til en gjensidig Lyst til at meddele hinanden vore smaa Indfald. I anden Mellemakt forlod jeg min Dame for at hente en Forfriskning til hende. Paa Gangen fik jeg et Slag paa Skulderen, jeg vendte mig om og saa en Soldat, der lo over hele Ansigtet. Det varede nogle Øjeblikke, inden jeg kjendte, at det var Hans, min Barndomsven hjemme fra, og det er rimeligt, at mit Ansigt slet ikke udtrykte behagelig Overraskelse. I det jeg temmelig koldt bød ham Haanden til Gjenhilsen og vilde gaa ind paa min Plads, begyndte han at spørge, om jeg ogsaa morede mig.

„Ja—a, Phister er jo udmærket god,“ svarede jeg lidt overlegent.

„Ham, Skriverhans, mener du?“ sagde Soldaten. „Men hør, ved du, hvad jeg har opdaget?“

„Naa!“

„At der sidder en med en Bog nede i et Hul foran Skuespillerne og læser op alt, hvad de skal sige — det kan tydelig ses oppe fra de øverste Pladser,“ fortalte han med en polisk Mine, som havde han afsløret hele Kunstens Hemmelighed.

Jeg drejede mig rundt paa Hælen, henkastede et „Farvel“ over Skulderen og sad strax efter hos det Væsen, der optog hele min Tanke.

Efter Tæppets Fald for tredje Akt, spaserede hun og jeg sammen gjennem Mængden paa Gangen. Det var to lykkelige, sorgløse, unge Verdensbørn, der gik — smukke begge to, om jeg tør sige det. Bekjendte af hende og bekjendte af mig hilste os, af og til standsede vi og vexlede nogle Ord med denne eller hin. Saa kom sidste Akt, og da den var forbi, kom en lang, dejlig Spaseretur ud til hendes Hjem paa Østerbro. Det var en mild, stjærneklar Aften midt i Vaaren. Vi gik langsomt

og talte sagte men levende. Hvad vi da talte om? Hvor ved jeg det! Der var, som jeg før sagde, en gjensidig Lyst hos os til at meddele os for hinanden, Samtalens Stof var det underordnede, vi talte, fordi vi ikke kunde andet. Da jeg — o, alt for snart — maatte sige hende Godnat ved Etatsraadens Dør, var det maaske med mindre fin Takt end med hjærtelig Mening at jeg tilføjede: „Tak for i Aften, Frøken Holm! De er den interessanteste Dame, jeg i mit Liv har talt med."

Der var forløbet halvandet Aar siden dette mit første Sammentræf med Marie Holm. I den Tid var min agtede Principal og min elskede Fader gaaede bort fra denne Verden, den første efterladende sig en lykkelig Søn, der overtog det store Handelshus, og den sidste efterladende sig en sørgende Enke, der nu skulde arbejde ene for Livets Ophold.

Da jeg efter Begravelsen tog Afsked med min Moder, maatte jeg love at sende hende nogle Penge til at dække en Gjæld, der var løbet paa under min Faders Sygdom. Jeg spurgte da den unge Müller om Lønningstillæg. Det var noget tidlig at tale derom, syntes han, men i Betragtning af min Paalidelighed i Forretningssager, havde hans salig Fader bedet ham, foreløbig at give mig et „Gratiale" af to Hundrede Rigsdaler, og disse to Hundrede Rigsdaler — sagde Müller — kunde jeg efter Terminen hæve, naar jeg ønskede det.

En Følelse af Stolthed og Glæde opfyldte mig ved Tanken om, at jeg saaledes blev i Stand til at sende min Moder en meget rundelig Sum. Hvilken betydelig Hjælp vilde ikke blot hundrede Daler være for hende! Og med hvilken Anerkjendelse vilde ikke Omegnens Folk omtale hendes Søn!

Terminen var overstaaet — vi var midt i Sommerens Varme. Den første Juli, en Søndag, var det Student Holms Fødselsdag, i hvilken Anledning han havde indbudt fire gode Venner til at besøge ham i Etatsraadens Sommerlejlighed i Ordrup. Blandt de fire Venner var jeg. Netop som jeg stod i Begreb med at gaa fra mit Hjem, holdt Müller i sin Gig udenfor Gadedøren.

„De kjører vel med, Sundby?" spurgte han muntert — „jeg vil da ogsaa ud at hilse paa Etatsraadens i Dag."

„Sig mig," spurgte han, da vi paa det lette Kjøretøj rullede hen ad Farimagsvejen, „sig mig: tror De, at Frøken Holm er hjemme i Eftermiddag?"

„Hvorfor?" gjenspurgte jeg, lidt drillende.

„Aa, for . . . ikke for noget," svarede Müller, i det han slog et Knald med Pisken, der bragte Hesten til at sætte afsted i strakt Karriere.

Vi talte ikke et Ord mere, førend vi holdt uden for Etatsraadens Villa. Fire Øjne opdagede da samtidig, at Marie Holm befandt sig alene i et Hjørne af Haven; to Hatte blev paa en Gang lettede til en Hilsen for hende, da vi, medens en Karl tog Kjøretøjet i Forvaring, gik op imod Stentrappen til Havestuedøren.

Hvor vidt der var flere end en, der tænkte paa, om hun ikke skulde lade sig se oppe i Stuerne, det ved jeg ikke; men efter at det lille Herreselskab havde spist en let Aftensmad og skyllet den ned med Rhinskvin paa vor unge Værts Sundhed, var der næppe nogen, hvis Hjærte bankede saa stærkt som mit, da hun i sin hvide Kjole, næsten som om hun svævede, gik over Gulvet i den Stue, hvor vi sad.

„Hør, Marie!" kaldte Broderen ad hende, „giv os et lille Nummer paa Fortepianoet!" Samtlige Herrer gjentog i Kor den samme Henstilling.

„Ja," svarede hun da, „naar en af Herrerne vil synge til . . . Hr. Sundby! De synger jo — ikke sandt?"

Desværre — Stemme havde jeg nok, men . . .

„Syng, hvad De selv vil, saa skal jeg akkompagnere."

Hun anslog nogle Akkorder paa Instrumentet, medens jeg lidt forlegen saa hen paa Nodebladet foran hende. Det var Berggreens Musik til Ingemanns „Lyksalig hver Sjæl . . ."

„Den kan De da synge," sagde hun muntert; „den er lidt aparte til Lejligheden, men hvad . . .!" De smalle hvide Fingre løb hen ad Tangenterne.

Og saa sang jeg, medens hendes bløde Akkompagnement understøttede min bævende Stemme. Gamle, søde Barndomsminder dukkede op for mig, — jeg havde sunget denne simple Sang mellem Blomsterne der hjemme paa Engen, jeg havde nynnet den under mit Arbejde paa Landsbyskolen — og nu, her i dette Hus — og ved hendes Side!

„Paa Jorden ej lever saa salig en Sjæl,
jo Lykken kan omskiftes fra Morgen til Kvæld!"

„Bravo!" afbrød Müller, hvem dette Sangnummer syntes at være ubehageligt. Han klappede med tvungen Lystighed i Hænderne. Frøken Holm holdt inde, rakte mig sin bløde, varme Haand til Farvel, hilste derpaa hurtig til det øvrige Selskab og forsvandt.

Inden vi tog Afsked med vor glade Vært, havde Vinen let omtaaget vore Sanser. Jeg var saa uendelig glad, og i min overstrømmende Lyksalighed lagde jeg kun lidt Mærke til, at Müller var bleven mørk og tavs, og at han, da vi havde taget Sæde i Giggen, gav Hesten et drøjt Piskeslag over Ryggen, saa at den med et voldsomt Ryk jog afsted. Det varede ikke længe, førend den, dampende af Sved og bedækket med Skum, holdt uden for Müllers Ejendom.

„Gaa med op paa Kontoret!" sagde han barsk.

Vi fulgtes derop, Müller tændte Lys, fremtog en Pengekasse og udbetalte mig til min Forundring min Løn for den sidste Maaned.

„Men de to Hundrede Rigsdaler?" spurgte jeg forsigtig.

„Hvad for to Hundrede Rigsdaler? hvæsede Müller.

„Dem kan vi tale om i Morgen," svarede jeg — „de to Hundrede, som jeg maatte hæve efter Terminen."

„Hvor staar det skrevet?" spurgte han med et Blik, der trængte mig til Marv og Ben og mindede om Shakspeares Shylock. Jeg tog mig sammen, traadte ham et Skridt nærmere og sagde i en bestemt Tone:

„Hr. Müller! De ved meget godt, at de Penge var en Aftale mellem os! De sagde jo selv, at Deres salig Fader . . ."

„Saa—aa? Nej, det ved jeg aldeles ikke, og jeg maa gjøre Dem opmærksom paa, at nu er det mig, som er Principal! Og saa er der en Ting til Sundby!" tilføjede han heftig, „dersom De bilder Dem ind, at jeg skaffer Dem i Selskab hos Etatsraadens, for at De skal agere Vigtigpeter og snylte Dem ind paa min Bekostning, saa ta'r De Pinedød fejl! Saadan en Hvalp — saadan et Nummer af et Guds Ord fra Landet skal opføre sig, som det passer for ham og hans lige, naar han kommer i Selskab med dannede Folk — forstaar han det! De har hermed deres Afsked, og saa er vi to færdige!"

Blodet steg mig til Hovedet; opromt, som jeg var af Dagens vexlende Begivenheder og af den nydte Vin, hørte jeg paa Müllers Ordsalve med den dybeste Harme. Min Stemme dirrede, da jeg atter spurgte:

„De jager mig paa Døren — og jeg faar ikke de to Hundrede Rigsdaler?"

Hans forrige Blik, ledsaget af et Grin kom igjen, i det han haanlig sagde:

„Til at sætte Bo for, hvad? — Pjalt! he, he, he! Det bliver nok en fin Stilling, du kan byde hende — din tilkommende . . . nej, jeg er ikke saa gal . . ."

Jeg sansede ikke mere!

„Skurk!" raabte jeg, greben i mit inderste af Raseri over en saa grusom Forhaanelse; jeg snappede en Ridepisk, der laa under Pulten, greb den lapsede Svækling i Brystet, kastede ham om paa Gulvet og hudflettede ham, til Trods for hans Skrig, til jeg knap kunde røre min Arm. Saa tog jeg — o, skæbnesvangre Indfald — saa tog jeg de to Hundrede Daler af den paa Bordet staaende Pengekasse og for ud af Døren.

Min Kind brændte, mit Bryst arbejdede, som det skulde sprænges, jeg vidste næppe, hvad jeg gjorde, eller hvor jeg var, førend jeg segnede om paa et Stentrin i „Zahlkammerporten" paa Kristiansborg. Men da jeg lidt efter lidt kom til mig selv og i Halvmørket gik over mod Ridebanen, medens Gjenlyden af mine Fodtrin kastedes uhyggelig tilbage fra Slotsmuren, da stod min Overilelse for mig i hele sin rædselsfulde Klarhed. „Hvad har jeg dog gjort — Tyv, Røver, som jeg er!" raabte jeg, næsten højt, til mig selv og skyndte mig tilbage til Kontoret.

Porten var lukket — jeg ringede voldsomt. Da hørte jeg et Vindue blive aabnet i Stuen, ud af Vinduet stak Müllers Hoved, omviklet med et Tørklæde, hvorigjennem det magre Ansigt grinte. Det gøs i mig — nej, jeg vilde ikke komme ham nærmere — bort, langt bort vilde jeg — men først vilde jeg levere Pengene . . .

Men saa havde jeg jo intet! Og min Moder! Og var de ikke min Ejendom?

Fortumlet vandrede jeg til mit Hjem, angest for mig selv og for alle, jeg mødte. Jeg kastede mig paa en Stol i mit Værelse, begravede Ansigtet i mine rystende Hænder . . .

Døren blev reven op! Der kom to Opdagelsesbetjente — det overraskede mig ikke. De førte mig til Politikammeret — ogsaa det fandt jeg rimeligt, og jeg ravede med uden Modstand. Til „Rapporten" afgav jeg en fuldstændig Tilstaaelse om den Maade, hvorpaa jeg havde behandlet min Foresatte. Og Tyveriet? Jeg havde ikke stjaalet. Hvad det da var for Penge, der fandtes hos mig ved Visitationen? Mine egne, thi saadan og saadan hang det sammen.

Saa blev jeg ladt ene i en Arrest, prisgiven til mit oprørte Sind.

Mit Øje havde ikke været lukket, da jeg næste Formiddag blev fremstillet for Skranken. Der stod han, Müller, med sit forslaaede Ansigt.

„Hr. Müller!" raabte jeg bedende, men dog med Følelsen af nogen Ret.

„Stille!" lød det som en Raket fra Assessoren.

Forhøret faldt ud til min Skade — Müller nægtede sit og jeg tilstod mit. Med en centnertung Følelse af, at maatte bøje mig for „Rettens" knugende Magt, fulgte jeg Betjenten tilbage til Arresten. Paa Gangen strøg Müller forbi os — det isnende lumske Grin stod i hans marmorerede Fjæs, da han bøjede sig hen imod mig og hvæsede mig i Øret:

„Jeg skal nok hilse Frøken Holm fra Dem!"

Jeg vil ikke pine mig selv ved Erindringen om de mange Dage, jeg sad i Varetægtsfængsel. Der

kom endelig en Dag, da to Stævningsmænd traadte ind til mig. Den ene oplæste min Dom: Straffelovens Paragraf det og det — „Thi kjendes for Ret! . . . Povl Sundby bør hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i fem Dage."

„Det er en mild Dom," bemærkede Manden, i det han foldede Akterne sammen, „men derfor kan der naturligvis godt appelleres . . ."

„Vi har vist et Brev til Arrestanten," afbrød den anden, som om den forrige havde sagt noget, han ikke havde Lov til.

Jeg „acqviesserede" ved Dommen, da alt i Verden var mig ligegyldigt; da Mændene var borte, saa jeg paa Brevet. Det bar min Skolelærers Udskrift, det var aabnet — af Øvrigheden formodentlig — og det begyndte saaledes:

„Min stakkels Povl!"

Store Gud! Man vidste altsaa hjemme . . .! Jeg skjælvede for Resten, og først efter nogen Besindelse læste jeg atter:

„Min stakkels Povl! Vi har hørt om din sørgelige Skæbne; men vi har Hjærte til at forlade. I Hast, da jeg har mange Forretninger, skal jeg underrette dig om, at din brave Moder i Nat Kl. tolv indgik til den evige Hvile. Hun bad paa sit sidste for sin elskede Søn, og jeg har lovet at bringe dig hendes Tilgivelse med Haabet om, at vi en Gang maatte samles til evig Glæde hinsides. Det var hendes sidste Ord . . ."

Mere læste jeg ikke — alle mine Sanser og Kræfter svigtede mig, og jeg faldt sønderknust sammen. O, min dyrebare, elskede Moder! Hvorfor skulde jeg — din eneste Søn, din Stolthed, din Lykke, dit Haab — gjøre dig denne forfærdelige Sorg i dine sidste Timer! Men Tak, du himmelske Gud, at hun dog kunde gaa bort med den Trøst, den eneste Lindring for hendes saarede Sjæl, at der var Haab om Gjensyn og Glæde i det evige hinsides!

Jeg behøver ikke at sige, at jeg græd, græd bitterlig og længe. Gud tilgive mig, hvis det var Synd, at jeg ønskede, i hint Øjeblik at maatte følge efter min Moder.

Hvor mange Dage, der saa gik, ved jeg ikke, thi hele min Tilværelse var sløvet. Vinden susede i Jærnstængerne uden for mit lille Vindue, Fodtrin og Raslen med Nøgler lød af og til ude paa Gangen — for Resten var der tyst som Graven omkring mig.

Saa blev jeg flyttet ind i en anden Celle, hvor min Straf skulde exekveres. Paa den fra Væggen nedslaaede Klap — „Bordet" — laa min Føde: Rugbrød i tykke Skiver. Mine Øjne vendte sig fra det med Afsky, Menneskenaturen oprørtes i mig, hver en Nerve sitrede i mig, jeg fik Kræfter paany og knyttede Hænderne i det vildeste Raseri, det mest grænseløse Had til ham, der havde voldt min Ulykke. Jeg forbandede den Dag, da jeg mødte den rejsende paa Landevejen! Og dog — havde jeg ikke haft mine lykkeligste og mest nydelsesrige Timer siden den Dag? Jeg havde lært Marie at kjende — Marie! O, Topmaalet for al min Sjælekval! Nej, gid jeg dog aldrig havde kjendt hende! Hun maa jo foragte mig som alle de andre . . . Barmhjærtige Gud, hvad skal der dog blive af mig? . . . Skolen løb jeg fra — i Handelsverdenen er jeg umulig — ingen Forældre, intet Hjem, ingen Ven . . . Gulvet gyngede under mig, og det var mig, som stirrede jeg ud i et tomt, endeløst Rum.

Om de fem Straffedage gik, det ved jeg ikke. Da jeg ligesom vaagnede efter en lang, lang Nat, befandt jeg mig i ny Omgivelser. Det var en Daareanstalt, opdagede jeg. Her sidder jeg da nu, medens jeg nedskriver disse Brudstykker af mit Livs Historie.

Det er Juleaften. Til Nytaar er jeg udskreven.

Juleaften! Aarets dejligste Festaften, da Barnesjælen er opfyldt af en ubeskrivelig Følelse af noget stort og glædeligt, der ikke er af denne Verden.

Hvor kunde jeg ikke ønske i dette Øjeblik at være et lille uskyldigt Barn igjen, for blot en eneste Gang at se hint Glimt af Sjælens lyse Himmel og blive varmet op af dens Solskin.

Bede vil jeg, bede for alle Jordens store og smaa Børn — bede ogsaa for ham — Stakkel! Han var vel ikke i sig selv saa ond, som jeg mente. Han var jo et Barn, der var fostret af vor forvirrede Tid. Hvad fortalte ikke den gamle Gaardskarl, den skikkelige Lars? Müller havde en Gang som Dreng begaaet en Uret, som Lars satte ham i Rette for og sagde: „Husk, at Gud ser alle Ting." — „Æh!" — grinte Drengen — „men der er ingen Gud!" — „Fy, Barn! Hvor har du saadan skrækkelig Tale fra?" — „Det ved jeg, vores Regnelærer siger, og han er meget klogere end vores Religionslærer."

Jeg ser eder, alle I Regnelærere med samt eders Disciple, sidde og spotte i eders stille Sind over al den megen Højtidelighed paa Kristi Fødselsdag. „Sandelig, det var bedre, at en Møllesten blev hængt om eders Hals, og I blev kastede i Havet, end at I skulde forarge en af disse smaa!"

Men hvad Ret har jeg til at tale saaledes? Ogsaa jeg hører med til de Menneskebørn, der maa synke i Knæ for deres Gud og takke ham for, at det Evangelium har lydt til os paa denne Aften:

Eder er i Dag en Frelser født!

Her endte Manuskriptet. Den unge Læge lod de beskrevne Ark synke ned i Skjødet, støttede sin Haand under Kinden og stirrede ud over Havets glitrende Flade, hensunken i dybe Tanker. Damperens Signalpibe bragte ham til at fare sammen, og først nu opdagede han, at Kjøbenhavns Spir og Taarne allerede laa nær foran Skibet.

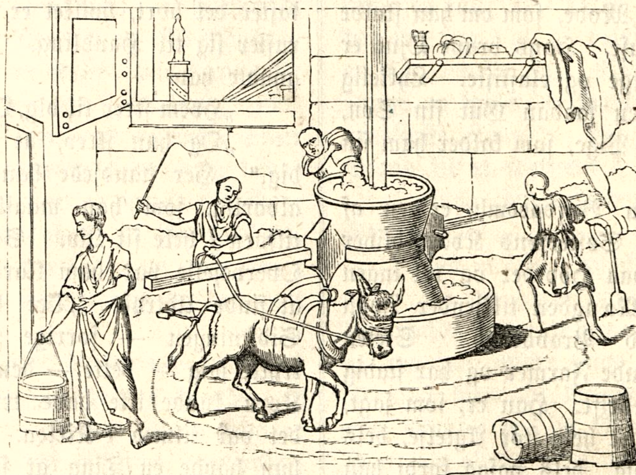
En halv Time efter kjørte han med sin Rejsefælle i en Droske over Kongens Nytorv.

„Blev der noget af Müllers Forlovelse med din Søster?" spurgte Wagner dæmpet, i det han omtrent samtidig tog Hatten dybt af for en lang Modeherre.

„Nej — og det bliver der heller aldrig!" svarede Holm med en Tone, som om det var ham, der skulde afgjøre det.

* * *

Et halvt Aars Tid efter denne Bornholmsrejse blev en fire og tyveaarig Sømand indlagt paa et af Kjøbenhavns Hospitaler. Hans Lunger var stærkt angrebne, sagde Holm, der var Læge paa Hospitalet; Sølivet havde været ham for drøjt, og han stod næppe til at redde. Juleaften døde han. Da var det sidste Gang, at Sundby aabenbarede sig for den eneste Ven, han havde tilbage paa Jorden.

En Melmølle fra Oldtiden.

En Mølle fra Oldtiden.

Det lille Billede, som Læseren ser ovenfor, fremstiller en Mølle fra Oldtiden, vistnok fra Begyndelsen af den nuværende Tidsregning, altsaa for omtrent 19 Aarhundreder siden. Maaske er den endnu ældre, thi man har nemlig ved Udgravningerne i Pompeji opdaget et Bageri, i hvilket der fandtes flere Melkværne af den her viste Form.

En af de ældste Fremgangsmaader ved Tilberedningen af Brødet synes efter meget gamle Beretninger at have bestaaet deri, at man ristede Kornet, ligesom man nu rister Kaffebønner, derpaa blev det knust og saa bagte man Brød deraf. Senere opfandt man at bage Brød af gjæret Dejg, og nu kom Stenkværnene frem, som først bestod af en Understen med en skaaldannet Fordybning og en dertil svarende Oversten eller Løber, oven paa hvilken en Tragt blev anbragt, og som ved Hjælp af en Tværstang drejedes rundt ved Haandkraft. Det er omtrent en saadan Kværn, der er fremstillet paa hosstaaende Billede efter en gammel Tegning; den har, som man kan se, en vis ydre Lighed med vore nuværende Kaffemøller. Den her fremstillede Kværn betegner dog et lille Fremskridt, i det Haandkraften til Dels er bleven afløst af Hestekraft eller rettere sagt Æselkraft. Haandkraften og Heste- eller Æselkraften gaar Haand i Haand her, i det, som man ser paa Billedet, et Æsel virker paa den ene Tværstang, og et Menneske paa den anden.

Paa Æventyr i London.

Efter det engelske ved Knud Skytte.

I. I Nybygden.

Maa jeg begynde med at indbyde Læserne til en lille Udflugt til Mostoka, „det skjønne Skovland" i Kanada? Det skal ikke tage lang Tid, for vi rejser med den Befordring, der hedder „Tankens Hurtighed": over Atlanterhavet, op ad St. Lawrencefloden, forbi Quebec, Montreal, gjennem Tusendøerne, ad den nordre Jærnvej gjennem Kanada — vi har naaet Mostoka eller det skjønne Skovland.

Det er en Dag i September, da vi holder vort Indtog i Nybygden Del Bank. Hele den lille Koloni er i Bevægelse, det er dens store Dag, Udstillingsdagen, og vi træffer en efter Forholdene temmelig talrig Forsamling i Del Bank Mølle. Landet er som til Prøve. Skal det have Ros for sit Korn, sine Rodfrugter, sine Æbler, sit Kvæg? Saare vigtige Spørgsmaal for de alvorlige, kraftige, ihærdige Nybyggere, men ikke for os. Vi er tagne her over i et ganske andet Øjemed. Der er kun to Mennesker i hele Forsamlingen, vi bryder os om; dem maa vi se at faa fat i.

Der har vi Hovedpersonen, et ungt Menneske og den eneste i hele Forsamlingen, der kan kaldes velklædt; men han tager sig ogsaa net og pyntelig ud i sine Corduroy's Buxer, lange Støvler og mangelommede Frakke. Denne unge Mand er John Pomeroy, Søn af Fru Pomeroy og Søsterson til Hr. Burdacomb, Byforstanderen i Sheridan Town.

Ham tilhører det bedste Enspænderkjøretøj, det bedste Par Plovheste og den højest præmierede Tyr, og hans Moder faar første Præmie for sit Smør.

John Pomeroy er fire og tyve Aar gammel. Han er sex Fod høj, kraftig og skulderbred. Hans Ansigt har ikke den fuldblomstrende Rødmussethed, som maaske vilde findes hos en ung og sund Englænder af hans Alder; den klare, tørre Luft har givet det en mørkere Farve; hans Kinder er tyndere, hans Lemmer mindre fyldige, men ikke mindre stærke. I hans Hænder er den tunge kanadiske Øxe saa let som en Pennekniv, og han afhugger de store Grene paa et Træ med samme Lethed, som en Dame beskærer en Rosenbusk. Hans Bryst er bredt og hvælvet, og hans Stemme dyb og velklingende. Naar han gaar, er det som en, der ikke har noget at være bange for. Hans Ansigt har endnu Ungdommens Uskyldighedspræg, fordi han aldrig har set en By — undtagen en Gang, da han var i Toronto, hvor han var til Mode, som om han skulde kvæles mellem de høje Huse. Hans brune Øjne er klare, og hans Skridt lange og elastiske. Lykkelig den Moder, der kalder en saadan Gut sin Søn, men lykkeligere endnu den Pige, som kalder ham sin Fæstemand.

Hans Onkel, Stefen Burdacomb, er en af Dommerne. I det hans Søstersøns Kvæg bliver trukket frem, ryster han paa Hovedet og vil ingen Præmie give ham; men Mængden tilkjender John Pomeroy Præmien med Bravoraab. Stefen Burdacomb er en velstaaende Farmer og har stadig haft Held med sin Landbedrift. Han er, som sagt, Byforstander og nyder i det hele stor Agtelse, dels fordi han har været heldig, dels ogsaa fordi han har Ord for at være en klog Mand, men dels ogsaa fordi han er en yderlig tavs og ordknap Mand. Naturen har udstyret ham med Evne til at være virksom, hvilket i og for sig er en uvurderlig Egenskab, men især i et Land som Mostoka. Naturen har ligeledes givet ham et aldrig fejlende Øje for „de gode Tegn" hos en Ko, Vægten af et Slagtesvin og Værdien af en Plovhest. Han har et, om vi saa maa sige, fortroligt Kjendskab til Agerjord og kan oplæse dens Egenskaber og Evne til at bære Korn som ud af en Bog. Men sin gamle, fordringsløse Simpelhed i Væsen og Adfærd har han bevaret. Han klæder sig, gaar og taler akkurat paa samme Vis, som da han var Smaafarmer hjemme i England. Han taler kun sjældent, fordi det falder ham saa grumme vanskeligt at bruge Mund og Tunge. Naturen nægtede ham Evne til at udtrykke sig med Lethed. Han kjender de faa Hundrede Ord, der kræves for at være Farmer, men er ellers saa godt som stum. Men desuagtet har han været en ypperlig Vejleder og Opdrager for sin Søstersøn, John Pomeroy, det vil sige paa Agerdyrkningens Omraade; thi da dette unge Menneske, femten Aar gammel, var færdig med sin Skolegang, kjendte og forstod han alt, hvad der hørte til Bedriften, næsten lige saa godt som en voxen Mand.

Ud paa Eftermiddagen begynder der at blive mere roligt paa Pladsen. Præmierne er uddelte, og Folk drager bort, det ene Læs, den ene Flok efter den anden og forsvinder i alle mulige Retninger ad de grønne Ensporveje. Del Bank lades tilbage, ensom og rolig som al Tid.

De sidste paa Pletten er Stefen Burdacomb og John Pomeroy. Uden at sige et Ord sætter den gamle Mand sig op i sin Søstersøns lette amerikanske Enspændervogn.

„Tager du hjem med mig, Onkel?" spørger John.

„Ja, min Dreng," svarer han langsomt. Derpaa tager han Halmstraaet ud af sin Mund og kaster det bort, hvilket er ensbetydende med, at han ruster sig til Handling. „Hun skrev til mig," begyndte han.

„Hvem skrev til dig, Onkel? Moder, mener du?"

„Og hun skrev, at hun havde noget at sige dig." Her standsede han og brød sin Hjærne saa alvorlig, som han maaske aldrig havde gjort det tilforn i hele sit Liv. Selve Gjenstanden for hans Overvejelse var ham klar nok, men det gjaldt om at finde Udtryk. „Det har trykket mig svært i Sidstningen — forrige Søndag begyndte det at trykke mig — dette — denne — Ting, at en Tønde Korn kunde ikke have trykket mig haardere. Og det var tilmed i Kirken. Saa at, da hun skrev, hun havde en Ting at sige dig, og da jeg vidste, hvad det var for en Ting — saa sagde jeg til min gamle: „Jeg vil staa Mary bi i tykt og tyndt. Vil Mary sige Drengen denne her Ting, saa maa jeg være til Stede for at staa hende bi. John Pomeroy," sagde jeg — og det var dig, jeg mente, min Dreng, og ingen anden — „John Pomeroy er en flink Dreng, velvoxen, og han har aldrig sagt eller gjort andet, end hvad der var ret. Men han kjender ikke denne Ting, og naar han skal kjende den, saa maa jeg være der og staa Mary bi. Blod," sagde jeg til min gamle, „er tykkere end Vand. Hun er min eneste Søster, og jeg er pligtig at staa hende bi."

John Pomeroy lyttede til denne Tale, der ofte afbrødes af Rødderne og Hullerne og Stenene i den daarlige Vej, saa at Taleren, der lænede sig tilbage i Sædet, blev kastet baade hid og did.

„En Ting, hun vil sige mig, Onkel?" sagde han rolig; for Meddelelsen bekymrede ham ikke synderlig. Unge Mænd af John Pomeroys Slags har ondt ved at tænke sig, at der vil hænde dem

noget slemt; desuden kjendte han jo sin Onkels tunge Maade at udtrykke sig paa, og den højtidelige Indledning gjorde ham ikke i mindste Maade urolig.

„En Ting, hun vil sige mig, Onkel? Godt. Jeg skal være meget glad ved at høre alt, hvad du og Moder har at sige mig. Hun vil rigtig nok blive overrasket, naar hun hører, at den gamle Tyr har taget Præmie. Naa, Stedet hedder ikke Bow=Park, det er vist nok; men hvis de har bedre Kvæg noget Steds end vort — Bow=Park undtagen — saa vil jeg staa op i Morgen tidlig og gaa hen og se det. Halløj! Tag dig i Agt, Onkel! Det var en slem en, den, og vi vil huske denne Vej i Morgen. Men nu er vi da hjemme."

Et Hjem i det skjønne Skovland. Et Vaaningshus og en Avlsgaard. Huset er bygget af Træ, som saa mange andre Huse i Kanada, og det er hvidmalet, med grønne Vinduesskjærme. Det er en toetages Bygning med høje Gavle, hvilken Bygningsmaade er mere almindelig i Provinsen Quebec end i Ontario. Der er en Blomsterhave og en Køkkenhave; der er en Græsplæne foran, ikke slet saa pudset, som man har dem i England. Bag ved Haven er der Skov. Paa alle de andre Sider af Gaarden ligger der frugtbare Agre, som denne stærke unge Gut, der nu staar og spænder Hestene fra, har ryddet, med Undtagelse af Træstubbene, som staar endnu, og han har saa godt som været ene om at pløje og tilsaa hele Marken og høste alt det avlede Korn.

En Kone kommer ud i Døren ved Lyden af Stemmerne. Man kan se paa hendes Hænder, at de er vante til Arbejde. Hendes Klædedragt er simpel, men hendes Ansigt har et Præg, som røber, at hun er en dannet Kone. Hendes Broder, Stefen Burdacomb, er, figurlig, en Jordklump, en Arbejdets Søn. Hun ligner ham i Ansigtet; men hendes Ansigt har et Udtryk af Aandrighed, som røber, at hendes Tanker ikke er bundne til Arbejdet alene. Hun lægger sin Haand paa Sønnens Arm og ser ham op i Ansigtet med et Smil, hvormed hun vil udtrykke sin Glæde over at se ham vel hjemme igjen.

„Aftensmaden er færdig, John. Kom indenfor, Stefen. Kom ind, begge to."

Oxesteg, Franskbrød, The, Æblekage.

Efter at de havde spist, lagde John mere Brænde i Kakkelovnen, gav sin Onkel en Pibe og tog Plads ved Siden af sin Moder.

„Naa, lille Moder, hvad er det saa, du har at sige mig?"

Der paakom hende en heftig Skjælven.

Mælede Stefen Burdacomp: „Jeg skal nok staa dig bi, Søster. Lad kun Drengen vide det."

„For fire og tyve Aar siden," begyndte Fru Pomeroy, „fire og tyve lange Aar, da du kun var en Maaned gammel, kjære John, da sejlede vi fra Liverpool og her over til dette Land, Stefen, din Tante Esther, deres to Døtre og jeg med dig i mine Arme."

„Ja Moder, det ved jeg."

„Vi fortalte Folkene om Bord paa Skibet, og vi fortalte det samme til Folkene her, at jeg var Enke. Men det var ikke Tilfældet, min Søn — o nej! Jeg var ikke Enke og er det ikke den Dag i Dag!"

„Hvad mener du, Moder? Udtrykket i den unge Mands Ansigt fik et Anstrøg af Strænghed, og hun tav i nogle Minuter.

„Rolig, Dreng!" sagde Stefen. „Lad hende tale ud."

„Vi blev uenige, min Mand og jeg," fortsatte hun. „Hvad vi blev uenige om, skal ikke omtales her. Jeg har prøvet paa i alle disse Aar at overtale mig selv til at tro, at det var min Skyld; men jeg kan ikke, John, jeg kan ikke! Uenigheden var saa stor, at vi maatte skilles — men kun for en Tid, tænkte jeg. Men han kom til mig en Uge senere og sagde de skrækkeligste, de urimeligste, de grueligste Ting!" Her holdt hun inde, ude af Stand til at fortsætte.

„Staa din Moder bi, Dreng," mumlede Stefen.

Efter et lille Ophold vedblev hun:

„Og jeg sagde ham, at intet — intet i Verden skulde kunne bevæge mig til nogen Sinde mere at gaa ind under hans Tag. Jeg forlod ham. Jeg tog hjem til Steffens. Jeg hørte intet fra min Mand, og sex Maaneder efter blev du født. Han har aldrig vidst og ved det heller ikke i dette Øjeblik, at han har en Søn. Han ved heller ikke, at hans Hustru lever endnu. Han har været ene hele Tiden, siden jeg forlod ham, og jeg ved ikke, enten han har angret, eller han maaske har forhærdet sit Hjærte."

John lagde sin Haand paa hendes.

„Det er for din egen Skyld, jeg har fortalt dig dette, John. Sig mig, kjære Søn, at du tror, din Moder er uskyldig."

„For ellers," sagde Stefen, „er der ingen Lykke ved at have en Moder, og du maatte hellere have været født uden en saadan."

John svarede ikke lige strax, men trykkede hendes Haand.

„Det er lige saa fuldt min Pligt," sagde han omsider, „at prøve paa at tilgive min Fader."

„Ja, og nu er Tiden kommen," sagde hun, „da du maa rejse over og sige ham det. Han har forladt vort gamle Hjem og bor i London, og han siges at være en rig Mand. Det er i din Interesse, at du tager over og besøger ham."

„Jeg trænger ikke til hans Penge," svarede John hæftig.

„Nej, men det er ikke mere end din Skyldighed, Søn. Jeg skal medgive dig Breve, der blev mig sendte for sex eller syv Aar siden, og af hvilke han klarlig vil kunne se, at det var hans egen Mistænksomhed, der førte ham bag Lyset. Disse Breve skal du give ham, naar du siger ham, hvem du er."

John stod op og gav sig til at maale Gulvet med lange Skridt, og en Stund var der ingen, der sagde noget. Omsider sagde han i en Tone, som om han nu havde taget sin Beslutning:

„Og hvordan skal jeg fremstille mig for ham?"

„Jeg har tænkt paa det, John. Du maa helst gaa under et antaget Navn. Jeg skal give dig et Brev til min gamle Ven, Eli Ramsden, saa at denne brave Mand ikke skal nære Skygge af Tvivl om, hvem du virkelig er. Det er gjennem ham, jeg faar Underretning om min Husbond en Gang eller to om Aaret. Han vil saa tale med dig, og du maa se at faa lagt en Plan."

„Naar skal jeg rejse?" spurgte John.

„Helst snarest mulig — om nogle Dage, du kan bedst undværes i Vintertiden, og til Foraaret vil du komme tilbage til din Moder igjen, eller saa snart du kan. Lov mig det, min Søn."

„Ja, Moder, det lover jeg dig."

Efter en lille Pavse gav hun sig til at tale til sin Broder.

„Han vil rejse over og faa den gamle Gaard at se, Stefen, den kjære gamle Avlsgaard i Moulsey Priors med Solskiven og Vedbenden; og Kirken, hvor alle Burdacomberne ligger begravede, og Floden og Frugthaven. O, Stefen, Stefen! Skal vi aldrig, du og jeg, komme tilbage og se det gamle Land mere?" (Fordi, ser De, at der selv i det skjønne Skovland er Tider, da Tanken om gamle England gaar en til Hjærtet og drager Mindet saa mægtig, som om det var med stærke Reb, tilbage til de lyse og mørke Erindringer fra Dagene, som svandt, hvilke atter synes at have været lykkelige, men var det dog ikke al Tid.) „Og Gud skal vide, hvordan han ser ud nu — efter de mange Aars Forløb — min stakkels Husbond!"

Lykken synes al Tid at have tilhørt den Tid, som er forbi: Stakkels Fru Pomeroy saa tilbage paa sit ægteskabelige Livs lyse Dage, da hun levede sammen med sin vredagtige, mistænksomme, men retskafne Mand, som om det havde været lutter solbeskinnede Hvedebrødsdage. Hun pinte somme Tider sig selv for at finde Aarsagen til de haarde Ord og de bitre Krænkelser, hendes Husbond dyngede paa hendes Hoved. Alle Tider droges hendes Hjærte til den Mand, der havde fornærmet hende; al Tid angrede hun sin Flugt og sin Tavshed; al Tid forestillede hun sig, at hvis hun havde blevet, var hendes Husbond nok bleven mildere, hun vilde have tilgivet ham — o ja, saa villigt! — og alt imellem dem vilde blevet lykkeligt og godt.

II. Det første Eventyr.

En Maaned senere. Efter en lykkelig Overrejse til England tog John Pomeroy først ud til Landsbyen Moulsey Priors i Essex for at tale med den i forrige Afsnit omtalte gamle Kvæker Eli Ramsden, og derefter til Kæmpestaden for at begynde paa Udførelsen af det ligesaa vanskelige som vigtige Hverv, hans Moder havde overdraget ham.

Vi træffer ham en Søndag Aften i London. Han kommer slentrende langs ad den prægtige Holborn-Gade og nyder Skuet af de straalende, oplyste Butiker. Han er ingen „Løve," kan man nok se. Paaklædningen, den langsomme, tøvende, ikke videre skjønne Gang, Maaden han flytter Stokken paa: alt røber, at han maa være „fra Landet." En saadan Person, især om han er noget enfoldig og troskyldig, og frem for alt, om han har Lommen fuld af Penge, er et rent Stykke „Hittegods" at mødes med ved Aftenstid paa en Londonsk Gade, naar „Finderen" er et snarraadigt og opfindsomt Hoved.

Der kommer et Par velklædte Herrer gaaende bag efter John. Den ene er et ualmindelig smukt, men pur ungt Menneske, af dem, der „nylig er kommen ud af Skallen," som man siger, medens den anden kan se ud til at være en halv Snes Aar ældre.

„Et prægtigt Exemplar af en Yankee — en af Mark Twains „naive rejsende," saa sandt jeg lever!" udbrød den ældre og standsede sin Kammerat med et Tag i hans Arm, i det de fik Øje paa John, der stod og betragtede en kunstig Automat, som en Tandlæge havde udstillet i sit Vindue. „Jeg skulde tage meget fejl, om han ikke er godt beslaaet, og det var Synd andet, end at han skulde give Lærepenge. Lad du kun som ingen Ting, jeg skal nok trække ham op."

„Aa, det er Synd — hvad har han gjort os?" indvendte den yngre.

„Ak, hvor længe skal mine Formaninger være spildte paa dig? Ved du da ikke endnu, at en sand Gentleman ikke samtidig kan være et Fæ? Her er netop en Lejlighed for dig til at lære lidt."

Efter at have sagt dette, gik han hen og stillede sig ved Siden af John og saa lige saa opmærksomt som denne paa Automaten, medens Kam-

meraten spankede frem og tilbage paa Fortovet og svippede med sin Lapsestok.

Avtomaten forestillede en ung, smuk Kvinde, der sad med Haand under Kind og stirrede ud paa Gaden.

„Det har jeg endnu ikke set Mage til," begyndte John.

„Ja, ganske vist, ikke sandt?" svarede „Finderen" uden at se paa ham.

„Bare hun vilde holde Munden lukket; men hun aabnede den før, og der var ikke en hel Tand i Gummerne paa hende."

„Ah! Ja, saa har De ikke set det bedste endnu," udbrød „Finderen" og tændte sig en frisk Cigar. „Nu skal De se!"

I det samme begyndte Avtomaten at smile, aabnede Munden og lod dem se et Par smukke Rader Tænder, saa rene og hvide som Elfenben.

„Det var dog mageløst!" raabte John beundrende — „helt ubegribeligt!"

„Ja, ikke sandt? Det gjør virkelig Opfinderen Ære, og det er sjældent, at nogen passerer Holborn, uden at tage Kunstværket i Øjesyn. Selv Prinsessen af Wales kjører aldrig her igjennem uden at standse i nogle Minutter og se paa det."

De fulgtes ad hen ad Gaden, „Hittegodset" og „Finderen" i venlig Samtale, medens den unge — Lærlingen vilde vi kalde ham — holdt sig i deres Kjølvand. Han sagde ikke et Ord.

„Finderen" var Opmærksomheden og Forekommenheden selv over for den fremmede. Der var saa mange Ting at se og beundre; de standsede ofte, „Finderen" brugte Stokken som Pegepind og forklarede det ene Vidunders Brug og Betydning efter det andet. Han var en udmærket og behagelig Ledsager. Der var ikke det mindste i hans Adfærd, der kunde gjøre John mistænksom.

„Naa, jeg gaar nok og spilder min Tid, og den anden Gentlemans med," sagde John omsider. „Jeg maa afsted. Men siden De er saa venlig og forekommende, turde jeg maaske bede Dem sige mig, i hvilken Retning jeg skal gaa efter „Quens Hotel," St. Martins. Det er blevet mig anbefalet som det, der laa heldigst for mig, og der skulde jeg til; men jeg er vist gaaet lidt forkert?"

„O, med den største Fornøjelse!" svarede „Finderen." „Quens Hotel," St. Martins, det maa jo være i Nærheden af Store St. Simon Apostel, Carmel Friars, hvor min Ven der netop skal hen og besøge en Slægtning, og jeg er gaaet med ham for Følgeskabs Skyld. Det træffer sig jo saa udmærket."

„Det var dog mærkværdigt!" raabte John. „Jeg har just en Del Forretninger at besørge i Store St. Simon Apostel, det vil sige senere — jeg kommer der ikke i Aften — men det var dog morsomt!"

„Ja saa: Men turde jeg ikke bede Dem gaa ind og vente i ti Minutter, saa er jeg til Deres Tjeneste. Jeg trænger saa haardt til et eller andet at styrke mig paa — bare en Kop Kaffe — som sagt kun ti Minutter?"

John gjorde ingen Indvendinger, og de traadte ind i det Hus de just var standsede udenfor. Det saa ud til at være en større pæn Kafé.

Der var fire Værelser, som alle stod i Forbindelse med hinanden. Det første var en Spisesal, hvor der stod dækkede Borde; men der var kun faa til Bords. I det tilstødende Rum fik John lige et Glimt af, at der sad en Del Herrer og Damer ved Spilleborde, fordybede i Kortspil. Det bagerste Rum, som Kanadieren ikke fik at se, var den egentlige Spillesal, og den var næsten overfyldt, Damer og Herrer imellem hverandre. Bankholderen sad ved et Bord med en Dynge Guld foran sig. Der stod to Herrer hos ham, en paa hver Side og ragede i Pengedyngen, tog ind og besatte ud, medens hans Medspillende stod i tætte Klynger trindt om Bordet. Spænding og Ængstelse stod tydelig at læse i hvert eneste Ansigt.

Det lod til, at Husets Folk kjendte „Finderen," ved Indtrædelsen saa de paa ham og „Lærlingen," som de vilde sige: „Dem kjender vi nok," hvorefter „Hittegodset" fik et mere prøvende Blik. „Finderen" standsede et Øjeblik i det forreste Værelse og vexlede et Par Ord med en Dame, der syntes at tilhøre Huset. „Værsartig!" med disse Ord aabnede han en Dør, og de traadte ind i et mindre Værelse, hvor ingen var til Stede, og som saa ud til at være Familiens Dagligstue. „Her kan vi sidde i Ro," vedblev han og skikkede John til Sæde. „Værtinden er min Kusine, og derfor er jeg saa huskjendt. Undskyld et Øjeblik!" Med disse Ord forlod han atter Stuen.

Han var aldrig saa snart borte, førend „Lærlingen" fremtog sin Lommebog, skrev med feberagtig Hast nogle Ord deri og viste John den.

„For Guds Skyld — nyd intet i dette Hus!" stod der.

„Tak unge Ven!" svarede John dæmpet og nikkede. „Jeg har allerede besluttet at være paa min Post."

„Finderen" vendte tilbage og aabnede atter en behagelig og underholdende Samtale med „Hittegodset."

Den unge Kone traadte kort efter ind og satte en Bakke med tre Kopper Kaffe paa Bordet.

„Værsartig, Sir! Jeg tør nok byde Dem en Kop Kaffe med?" sagde „Finderen" og satte den ene Kop hen til John.

„Tusend Tak! Jeg har nylig drukket Kaffe."

„Aa, De kan nok gjøre det om igjen. Rejse giver Appetit."

Men John var bestemt og satte Koppen fra sig. „Finderen" og „Kusinen" vexlede et Blik.

„Ja, saa bærer jeg den ud igjen," sagde hun. „Men maaske Herren kunde ønske noget andet? Et Glas Portvin? En Toddy?"

„Tak skal De have! Ikke det ringeste af nogen Slags! Jeg holder streng Diæt og nyder aldrig noget paa uvante Tider."

„Finderens" Ansigt, begyndte at antage et mindre behageligt og interessant Udtryk end hidtil.

„Det var dog mærkværdigt," sagde han med et tvungent Smil; „for en Time siden, vilde jeg have forsvoret, at der gaves et eneste Menneske i i Verden saa bestemt og regelmæssig som De, Sir."

„Lærlingen" var selv ikke bange for at nyde sin Kaffe, som han skyndte sig at drikke.

„Det bliver noget sent med mig i Aften," sagde han og saa paa sit Ur.

„Aa, De vil maaske vise Herren Vej til „Quens Hotel?" Jeg tror, jeg slaar mig til Ro her et Par Timer," sagde den uheldige „Finder." „De skulde ikke have Lyst til at prøve deres Lykke ved et Slag Kort?" tilføjede han som et sidste Forsøg.

„Jeg spiller aldrig," svarede John og stod op.

„Det er i Grunden ogsaa et dumt, Tidsfordriv" sagde Spørgeren. „Saa priser jeg Væddeløb. De er Landmand og forstaar Dem paa Heste! Jeg er vis paa, at De har mere Lyst til at vove en 10-Pundsnote paa et Dyr til næste Væddeløb? Jeg har just et Væddemaal at overlade Dem, mod en billig Avance. Udmærkede Chancer! 20 mod 1 og fuld Sikkerhed for at vinde, Sir. Min Ven kan bevidne det."

„Jeg vædder ikke," svarede John lidt utaalmodig.

„De er dog et løjerligt Menneske Sir . . . om Forladelse!" sagde „Finderen" næsten uhøflig; thi det ærgrede ham, at Byttet ikke vilde lade sig fange. „De hverken spiser, drikker, spiller eller vædder! Er De da ikke kommen til London for at more Dem?"

„Det rager jo ikke Dem, Sir; De begynder at blive mig bansat kjedelig."

Deri havde John dog paa en Maade Uret; thi „Finderen" begyndte netop nu at blive morsom, Han havde siddet længe over sin Kaffe og mekanisk rørt i den, medens han talte med John; men lige med et slubrede han den i sig i en tre, fire Mundfulde, og strax begyndte hans Ansigt, Adfærd og hele Væsen at undergaa en sælsom Forandring. Hans Kinder blussede, og Øjnene lyste med en munter Glans. Et Par Minutter blev han siddende, lænet tilbage i Sofaen og stirrende op imod Loftet, som om han samlede efter en eller anden Tanke, hvorpaa han pludselig fo'r op, slog i Bordet og raabte:

„Ha, ha, ha! En forbandet pudsig Historie! Dolly, det søde Puds, har givet mig fejl Hat, tør jeg bande paa, jeg er saa glad — og saa lystig — og saa modig! Ja, sikket Mod!" Han slog sig for Brystet. „Og sikken Kraft, der er kommen i dette Par Arme! Og saa den prægtige Verden vi lever i, og alle de dejlige Pigebørn, Gud velsigne dem! Og De har Lommen fuld af Penge, Yankee, og De skal spille med mig! De skal! Jeg vil! ser De!"

Han gik truende ind paa John og satte ham sin knyttede Næve op under Næsen. John tog ham i Armen og satte ham ned i Sofaen med et Sæt.

„Finderen" blev siddende nogle Øjeblikke med Hagen ned i Brystet, som om han ikke kunde fatte, hvordan han var kommen i denne Stilling. Men saa sprang han op igjen, slog ud med Haanden og begyndte med pathetisk Alvor at deklamere et tysk Digt. Hans skingrende Røst hidkaldte „Kusinen," der hurtig aabnede Døren, men forsvandt lige saa skyndsomt igjen med et forskrækket Udraab. „Finderen" vedblev at deklamere. En ældre Herre, rimeligvis Værten, traadte ind, bukkede for John og „Lærlingen," gik lige hen til „Finderen," lagde Haanden paa hans Skulder og sagde bestemt: „De maa ikke gjøre en saadan Støj, Sir! Man kan høre Dem over hele Huset."

Deklamatoren blev øjensynlig fornærmet over Afbrydelsen. Han drejede Hovedet om imod Værten, saa ham bistert ind i Ansigtet og raabte med en bydende Haandbevægelse:

„Was plaudern Sie da, alte Rabe! Machen Sie, daß Sie fortkommen! sonst wird Sie bei der Polizei gemeldet!"

„Naa, De taler tysk!" sagde Værten. „Ja, saa ved jeg, hvordan det er fat med Dem, og saa gjør jeg ingen Omstændigheder. De skal i Seng!"

Med disse Ord slyngede han Armen om Livet paa „Finderen" og trak afsted med ham.

„Det var altsaa saadan, han vilde have lavet mig til, hvis jeg havde drukket Kaffen, og Fejltagelsen ikke var sket!" sagde John til „Lærlingen."

De forlod nu Stuen sammen og skyndte sig tilbage gjennem de mange Værelser; men under Vejs blev de indhentede af Værten, der med megen Artighed og under tusende Undskyldninger for det passerede fulgte dem helt ud i Gadedøren.

„Jeg havde tænkt at spasere dette Stykke Vej," sagde John; „men deres løjerlige Ven har spildt mig en hel Del Tid. Nu tager vi en Droske. De skal jo samme Vej alligevel, og vi kjører altsaa sammen."

En Stund kjørte de sammen i Taushed.

„De har gjort mig en Tjeneste," begyndte John, „eller vilde i det mindste have gjort mig en Tjeneste, hvilket kommer ud paa et: maa jeg nu til Gjengjæld give Dem et venligt Raad?"

„Ja, gjærne, Sir," svarede det unge Menneske og flyttede sig urolig i Sædet.

„De ser mig ud til at være ufordærvet — endnu, og det undrer mig derfor, at De synes at være saa godt kjendt paa saadanne farlige Steder, som det vi nylig kom fra."

„Nej, Sir, tro ikke det. Jeg har i det højeste kun været der et Par Gange før."

„Ja, men De burde slet ikke komme der! Hvad vil De der? Sky saadanne Huller som Pesten! Og saa lader det til at være en farlig Kammerat, De har valgt Dem til Ven."

„Vi arbejder begge paa samme Kontor, og saa kan det jo let hænde, at vi en Gang imellem gaar ud sammen — det er det hele."

„Ja, ja! Men jeg vil raade Dem at tage Dem i Agt for ham. Lyt ikke til hans Tale, og lad Dem ikke smitte af hans onde Exempel. De kunde ellers snart, komme bitterlig til at angre det Kammeratskab."

Vognen standsede ved „Queens Hotel," og de steg ud.

„Jeg skal ikke glemme den store Tjeneste, De vilde have gjort, mig, og gid jeg senere kunde faa Lejlighed til at tjene Dem!"

Med disse Ord tog John Afsked med sin unge Ledsager.

Han indlogerer sig paa Hotellet, og har altsaa nu fundet sig et foreløbigt Hjem midt i den store Stad. Det glæder os, at han for saa vidt er kommen lykkelig i Havn.

(Fortsættes.)

Smaating.

Papir til Klædningsstykker.

I Handelen kjendte man allerede ret godt en Art japanesisk Læderpapir, der meget heldig efterligner almindelig Corduanlæder, og som vistnok allerede har fundet udbredt Anvendelse. Paa Verdensudstillingen i Wien saas en betydelig Samling af dette Papir, samt en Del heraf lavede forskjellige Sager, hvilket i det hele vakte stor Opmærksomhed.

Paa den samme Udstilling fandtes imidlertid ogsaa en anden Sort japanesisk Papir, om hvis Fabrikationsmaade man tidligere intet har vidst, fordi den holdes meget hemmelig i Japan; man har kun vidst og set, at der deraf lavedes Gjenstande, som det efter europæiske Begreber syntes umuligt at lave af et saadant Stof. Man saa saaledes paa Udstillingen ikke blot Lommetørklæder og Servietter, Gjenstande, der, som bekjendt nu gaar temmelig almindelig i Handelen, men ogsaa Ting, der ubetinget fordrer en Styrke, som ingen ret vil kunne tro er opnaaelig ved Papir, f. Ex. Paraplyer. At tænke sig en Paraply med Overtræk af Papir er noget, som ikke mange gaar ind paa, men ikke desto mindre var der paa Udstillingen et smukt Udvalg deraf. Endvidere var der ogsaa udstillet forskjellige Slags Lygter af Papir, samt mange andre lignende Sager, og endelig Klædningsstykker. Det var dog ikke blot Flipper, Kraver og Manskétter, som vi hver Dag kan se i Handelen, men man saa ogsaa Klædningsstykker af alle mulige Slags, lige fra Hovedet til Foden og lige fra det aller yderste og ind til den bare Krop. Hat, Trøje, Kjole, Benklæder, Underbenklæder, Skjorte, Sko og Støvler, o. s. v., og alle disse Gjenstande var i Besiddelse af stor Styrke og Holdbarhed, saa at de mange Ting, der var lavede paa denne Maade langt fra blev saa urimelige, som de strax viste sig ved det første Ojekast.

I den sidste Tid er det blevet noget mere bekjendt, hvorledes dette mærkelige Papir laves. Det laves af Barken af det saakaldte Papir-Morbærtræ (Broussonetia papejufera), hvilken Plante dyrkes paa en meget simpel Maade. Rødderne, der skæres i Stykker paa omtrent 3 Tommers Længde, nedlægges i Jorden, men kun i ringe Dybde, for at Spirerne snart kan skyde frem. Disse naar allerede i det første Aar en Længde af omtrent 9 Tommer, i det andet 27, og i det tredje Aar kan hele Planten have naaet en Højde af 13 Fod. Naar Vinteren nærmer sig, afskærer man alle Grenene, hugger dem i Stykker paa et Par Tommers Længde, hvorpaa de koges indtil Barken løsnes fra Grenen og let kan aftages. Det er af denne Bark, at man laver det mærkelige Papir. Først udsættes den for Tørring i 2 eller 3 Dage og bliver derpaa lagt i frisk, rindende Vand i 24 Timer. Barken bestaar af to Slags Fibrer, der bliver saaledes paavirkede ved denne Opløsning, at de let kan skilles fra hinanden ved de dertil indrettede Apparater. De ydre Træfibre er af mørk Farve og bruges kun til simplere Papirsorter, de inderste bruges derimod til Fremstilling af det fineste Papir. De udvaskes godt i rindende Vand og koges i en Lud af god Aske. Derpaa bliver Massen stødt eller stampet i Kar og omdannes herved til en Dej, der bliver æltet i en ikke ringe Mængde af en Vædske, som er uddraget af Manihotplanten (Hebiocus manihot), til hvilken der er tilsat noget Risvand. Naar man saaledes har faaet det dejagtige Materiale færdig, gaar man

for Resten frem paa en Maade, der temmelig svarer til den ældre europæiske Papirfabrikation.

Det Papirmateriale, som man faar paa denne Maade, kan bringes til en saadan Fuldkommenhed, at det ret godt lader sig spinde og derefter væve sammen med andet Stof eller for sig alene til Fremstilling af de tidligere nævnte Gjenstande, ligesom det ogsaa kan bruges paa mange andre interessante Maader.

Svar paa Tiltale. „Skjænk mig Deres Ring," sagde en Sprade-basse til en ung Pige, „den er et Symbol paa min Kjærlighed til Dem, thi den har ingen Ende." — „Nej, jeg vil beholde den som et Symbol paa min Kjærlighed til Dem," svarede den unge Pige, „thi den har ingen Begyndelse."

Gjæstfrihed. En ikke meget kløgtig Værtinde sagde til sine Gjæster: „Lad mig nu se, at De ganske lader, som om De var hjemme. Da jeg selv er hjemme, ønsker jeg af Hjærtet, at De alle maatte være det."

En uforbederlig.

De husker jo nok John Bright, ham med den store Vorte paa Næsen? Ikke det! Ja, da var han ellers et mærkeligt Menneske, han. Det var ham, som væddede med Jim Mearns om, at hans Gris kunde klatre op i et Blommetræ; han væddede om al Ting, den samme John. Naa, saa var det en Gang, han rejste ned ad Missisippi med en Damper, og Kaptejnen gav sig til at sejle om Kap med en anden Damper, der styrede samme Vej. Det var noget for John.

Der sad en Kvæker ved Siden af ham og læste i sin Bønnebog, saadan en ærværdig gammel tør Kvæker.

„Hør," siger John til ham, „jeg holder 50 Dollars paa, at vi tager Magten fra Damperen der!"

Den gamle svarede ikke et Muk, han blev ved at læse. Imidlertid vandt det andet Skib nogle Favne ind paa dem, men Kaptejnen paa Johns Skib blev ikke forknyt, han lod fyre under Kjedlen, saa Ilden stod ud af Skorstenen.

„Det er det samme, Sir," sagde John til Kvækeren, „jeg holder alligevel 100 Dollars paa, at vi kommer først."

Den gamle saa bebrejdende paa ham, sukkede og tav bomstille.

Et højt Væddemaal.

Efter kort Tids Forløb blev det fremmede Skib noget tilbage. Maskinen paa Johns Damper pustede som en drukken Elefant, og Hjulene plaskede i en lynende Fart rundt i Vandet.

„Hør en Gang, Sir," sagde John til Kvækeren, „dette her gaar ikke i Længden. Jeg holder 150 Dollars paa, at vi inden fem Minutter ryger i Luften."

Da rejste den gamle sig og skammede John saadan ud, at han gjærne var krøbet i et Musehul, for han var nu i alle Maader en respektabel Mand, den samme John Bright. Og han indsaa jo nok, at saadant et Væddemaal ikke stemmede med Lærebog og Katekismus. Naa, han lover da Bod og Bedring og saadan, hvad han nu kan sige, og lige med det samme ryger Damperen i Luften med alle Passagererne.

Men saa er det hverken værre eller bedre, end at John og Kvækeren farer op i Luften ved Siden af hinanden, og det var for haard en Prøve for John.

„Hør, Sir," raaber han med det samme, „jeg holder 200 Dollars paa, at jeg flyver højere end De!"

Hjælp i Nøden.

Hvilket jublende Liv der henne ved Skolebakken! Sneen er netop tilstrækkelig frossen til, at Slæderne kan faa en ordentlig Fart ned ad Bakken og helt hen over den islagte Dam, som ligger neden for, og Kulden er ikke strængere, end at man magelig kan holde Varmen ved den Idræt. Hvor kjedeligt dog ogsaa, at Slæden gik i Stykker! Havde det bare ikke været saa uheldigt, at den var løbet lige mod den store Afviserstén, vilde den kunne have holdt endnu i mange Tider, hvor gammel og skrøbelig den end ellers var. Hvordan skulde man faa den sat i Stand i en Fart? At forlange Fader til det Stykke Arbejde nyttede intet; han havde vigtigere Ting at tage Vare paa. Men Bedstefader? Ja, Bedstefader havde jo rigtig nok ogsaa travlt, men der var ikke andet for end at bede ham om Hjælp. Og Bedstefader lod sig ikke bede ret længe; han fik Sav og Øxe, Hammer og Søm frem, og nu gaar det løs med Istandsættelsen af det sønderbrudte Sted, medens Drengene med fornøjede Ansigter ser til og føler deres Hjærte lettet for en tung Byrde. Godt er det at have en Fader, men det er heller slet ikke af Vejen at have en Bedstefader i Baghaanden, naar der er „noget i Stykker."

En Gascogner.

Novellistisk Skitse af P. P.

Vi er i Paris, midt i det syttende Aarhundrede, og træder ind i et fyrsteligt Palæ, Hotel Mazarinis Galleri, en langagtig, hvælvet Sal, hvis midterste Parti dannes af tvende Rader Marmorsøjler. Gjennem de syv Alen høje Vinduer til højre falder Solstraalerne ind; de oplyser skjønne Malerier, Mesterværker af den italienske Skole, paa den modstaaende Væg pragtfulde Loftdekorationer og en Række Statuer af berømte franske Mænd; det var Frankrigs navnkundige Minister, Cardinal Richelieu, der lod disse mejsle i Marmor, men kun fire og tyve i Tallet, flere ansaa han ikke værdige dertil; den tre og tyvende var hans kongelige Herre, Ludvig den trettendes Statue, og den fire og tyvende selve Richelieus. En Fløjdør mod Enden af Galleriet fører ind til Richelieus Eftermand, Frankrigs almægtige Minister under Ludvig den fjortendes Mindreaarighed og første Ungdom, Cardinal Mazarinis Arbejdskabinet, eller rettere hans Sovegemak. Her forhandler han med sine hemmelige Agenter, der enten bringer ham Efterretninger fra de fremmede Hoffer eller meddeler, hvad de har udspioneret i den store Stad og paa andre Punkter af Riget, hvor statsfarlige Bevægelser hører til Dagens Orden, især af den saakaldte Fronde, et mægtigt Parti, hvis Medlemmer er Mazarinis svorne Fjender og stadig foruroliger Regeringen. Ligeledes modtager han i Kabinettet saadanne Ansøgere, der medbringer Anbefalingsskrivelser fra hans Tilhængere, medens derimod Galleriet er den almindelige Audienssal.

I Galleriet ser vi for Øjeblikket martialske Medlemmer af Cardinalens Garde, posterede ved alle Døre, samt en halv Snes ydmyge Ansøgere, der lister sig hid og did med lydløse Skridt, medens de med spændte Miner venter paa at indlades i det allerhelligste. Blandt disse ydmyge Ansøgere bemærkes dog en ung Mand, der, uagtet hans brune Vams er kjendelig luvslidt ligesom den sorte Silkekappe, og den sorte Hat næsten er rød af Ælde, ingenlunde synes imponeret af den her herskende Pragt. Svingende sin med en Hejrefjer smykkede Hat og med den venstre Haand paa Hæftet af den lange Kaarde, der løfter Kappen bagud i Vejret, gaar han med dristige Skridt fra den ene Statue til den anden og mumler med et ironisk Smil nogle Ord mellem Tænderne. Det er en fattig Adelsmands Søn fra Gascogne, Chevalier (Ridder) de Versac, som er ankommen til Paris for at gjøre sin Lykke; stolende paa at han er en vakker Svend, et snildt Hoved, og at han fører sin Kaarde med stor Dygtighed, tvivler han ikke om, at han jo vil kunne indhente og saa ved Pandehaaret fastholde Lykkens flygtige Gudinde; kort sagt, han er en ægte Gascogner. Naar han ved sin Mønstring af Statuerne kommer forbi en af de prægtigst kostumerede adelige Gardister, og denne med en spodsk Mine synes at maale den maaske i hans Øjne noget luvvede Ridder, drejer han sine Knebelsbarter i Vejret og tilkaster Spottefuglen et udfordrende Blik.

Kabinetsdøren gaar op, og en guldgalloneret Dørvogter eller Kammerlakaj kommer ud og ser sig forskende omkring. Chevalieren, som netop betragter Richelieus Statue, der er nærmest Døren, drejer Hovedet om og siger i en noget ligefrem Tone: „Vil I være saa artig at bede Hans Eminence om at skjænke mig, Chevalier de Versac, nogle Minutters Audiens." — „Har I Anbefalingsskrivelse med, og fra hvem?" spørger Lakajen, i det han maaler ham fra Issen til Foden med et baade forundret og ærgerligt Blik, „lad mig se den!" — „I har kun at melde mig, saa vil Hans Eminence selv modtage Brevskabet og se, fra hvem det er," svarer Ridderen i samme Tone. Rystende paa Hovedet gaar Lakajen ind i Kabinettet; efter nogle Minutters Forløb kommer han tilbage, vinker ad den fripostige Kavaler og aabner Døren for ham.

Chevalieren traadte ind og gik rask, dog ikke uden Anstand, nogle Skridt frem over Gulvet, men blev saa staaende, da han saa Cardinalen, som sad foran sit Arbejdsbord indhyllet i en purpurrød Kaabe og med en Kalot af samme Farve paa Hovedet, tilsyneladende fordybet i Læsningen af et Dokument. Han saa sig imidlertid omkring i dette underlige Audiensgemak, hvor utallige kostbare Nipsgjenstande og Portrætbuster var opstillede paa Etagerer, og Væggene bedækkede med Malerier; men i det rummelige Gemaks Baggrund højnede sig en kæmpemæssig, med broderede Tæpper bedækket Seng, hvis Himmel næsten berørte det hvælvede Loft. Derhos undgik det ikke hans Falkeblik, at Eminencen flygtig fra Siden hen over Dokumentet saa paa ham, hvorved et maliciøst Smil for over hans gulblege Ansigt, hvis skarpe Træk og de ligesom tilslørede Øjne forraadte Italieneren. „Aha!" hviskede Gascogneren til sig selv, „han ser jo ud som Djævelen foran sin Esse."

„Hvem er I, og hvad vil I?" begyndte omsider Mazarin, i det han lagde Dokumentet fra sig. Chevalieren gjorde en let Bøjning og traadte rask hen foran Bordet. „Jeg kalder mig Chevalier de Versac, hvilket Navn jeg opgav Dørvogteren; jeg bringer Brev og venlig Hilsen og Budskab fra en

gammel Ven af Eders Eminence." Dermed fremtog han et Brev fra Vamsens Brystlomme. „Diavolo! det kan jeg tænke, siden I træder saa dristig op," mumlede Cardinalen, medens han rev Silkelidsen med Voxseglet fra Brevet. Alt som han læste, trak han de buskede Øjenbryn i Vejret, og med et bittersødt Smil vedblev han: „En gammel Ven, godt nok — — nu mindes jeg, at Joseph de Versac for nogle Aar tilbage en Gang under Frondekrigen hjalp mig ud af Fjendens Hænder ved et Par gode Kaardestød, hvori han var en Mester, og alle de hellige ved det, at jeg belønnede ham rigelig. Saa I er hans Søn; hvorledes har han det nu? Han er vel bleven gammel med graa Blomster mellem de lange Lokker, han bar, og al Tid uden Guld i Pungen?" — „Jeg takker Eders Eminence for naadig Efterspørgsel; hvad det ellers angaar, har han det herligt nok; han bestyrer selv sine store Besiddelser og planter Kaal paa sine gamle Dage, saa jeg tænker med Tiden at faa en gylden Arv efter ham," svarede Ridderen, i det han hævede sig i Vejret og drejede paa Knebelsbarterne. Mazarin lænede sig tilbage i Stolen og saa med et ironisk Blik op og ned ad den unge Pralhans. „Synet og Hørelsen er Sjælens Sanser, som en klassisk Vismand, der havde fortjent at være en god Katholik, har sagt, og da jeg endnu besidder disse Sanser, har jeg alene ved at se og høre eder faaet en anden Mening om Familien de Versacs Forfatning; men I Gascognere gjemmer jo gjærne Gjækken i Ærmet og tror, at ingen ser det, naar den kiger ud — — ha, ha! nu kiger den ud af eders luvslidte Vams." — „Som Eders Eminence rigtig bemærker, er min Ekvipage slemt medtagen af Regn og Støv paa den lange Rejse," sagde Ridderen med uforstyrret Fatning, „og min Bagage med den broderede Vams og den ny Silkekappe, der skulde komme efter mig med en Foermand, bliver mig for længe borte; jeg vilde ikke tøve længer med at gjøre Eders Eminence min Opvartning." — „Ved alle de hellige! ikke saa ilde af en Gasconnade at være; men hvad vil I egentlig her?" — „Jeg vil gjøre min Lykke, og jeg har haabet paa Eders Eminences Bistand." — „Nu ja, kanske med Tiden, naar jeg erfarer noget mer om eder, og I gjør eder værdig dertil." — „Uha! det med Tiden er en lang Tid, og jeg har en tung Byrde at slæbe paa: en tom Pung." — „Gav eders Fader eder ej en Slump Guldstykker med?" — „Saa gjorde han, men Halvdelen er forbrugt paa Rejsen, og Resten lod jeg blive vel forvaret i min Bagage; jeg har stolet paa at faa en øjeblikkelig Hjælp af Eders Eminence, til Minde om den Bistand, min Fader var saa heldig at yde." — „Ah! slap det endelig ud; og om jeg nu gav eder en liden Skjærv, hvad vilde I dernæst bede om?" — „At hjælpes i Vejret til en Stilling, der passer for et riddeligt Sind — — om kanske Eders Eminence vilde optage mig blandt eders adelige Gardister som Fændrik." — „Saa sagte, min gascogniske Ridder! Den, der vil op ad en Stige, faar begynde med det første Trin." — „Men jeg gad helst tage et Par Trin ad Gangen for ikke at vente for længe." — „I har vel ikke Tid at vente for bare Lediggang," mumlede Cardinalen, medens han famlede med Fingrene i en lille sølvbeslagen Kasse, og det syntes at være Guld, der klingrede. Han saa pludselig i Vejret med et prøvende Blik paa den unge Herre. „I skulde vel ikke have Bekjendtskab blandt Frondens hemmelige Medlemmer, eller eders Familie endog Venner blandt dem?" — „Ikke det jeg ved; men skulde jeg træffe sammen med nogen af det Parti, vilde vort Bekjendtskab næppe vare længer end et godt Kaardestød; thi ligesom min Fader anser jeg. Æren for det fejreste Træ i Skoven, og at pleje Bekjendtskab med hemmelige Oprørsmænd er uærligt." — „Det er godt! der har I fem Livres til foreløbige Fornødenheder, og gaa nu; om jeg ellers erfarer noget hæderligt og dygtigt om eder — der holdes Øje med alle vandrende Riddere — samt hvis I kan føre en saa ridderlig Klinge som eders Fader, vil vi siden se videre frem."

Efter med en flygtig Taksigelse at have forladt Cardinalen, slentrede vor Gascogner hen til Palæ Royals Have, der var den elegante Verdens Yndlingspromenade, under hvis Kolonnader der allerede den Gang fandtes Butiker med alle den franske Industris moderne Frembringelser. Forstyrret i sine Grublerier af de mange spaserende, forlod han Haven og fortsatte sin Vandring omkring Palæ Royals ny Theater, foran hvis Portal en Del Ansøgere om Indgangsbilletter stod opstillede; Theatret skulde indvies med Opførelsen af en uforlignelig og paa det prægtigste udstyret Tragedie, præsenteret af de berømteste Scenekunstnere; saaledes læste man paa de kæmpemæssige Plakater over Indgangen. Uden at skjænke Plakaterne eller de snakkende og gestikulerende Theatervenner den ringeste Opmærksomhed, bøjede han med langsomme Skridt ind i Valois-Gaden, hvor der herskede Øde og Stilhed, kun afbrudt af en enkelt Fodgængers Trin og af Kirken Saint Rochs rungende Klokkeklang — den samme Kirke, paa hvis Trappetrin Buonaparte i den store Revolutions Tid plantede sine Kanoner og nedskjød de fremstormende Blodmænd fra Arbejderkvarterene. Klimprende med Guldstykkerne i Lommen udtalte han til sig selv sin Fortrydelse over det magre Udbytte af Audiensen. „Den Graaskjæg har Penge nok, men den lede skal have Nøglen til dem, har jeg hørt sige; man maa nok holde ham tæt til Ilden, om man vil have noget

Fedt af den Gnier. Men kun frisk op, Chevalier de Versac! lad Fanden sørge, han har hverken Krop eller Sjæl, og du har jo begge Dele; du faar at udtænke noget, der i en Fart kan lokke Lykken hid; gjør Verden dig det for broget, lad den erfare, at en Gascogner, naar han bliver vred, kan rive et Horn af den onde og tør gaa paa, som havde han flere Liv hjemme.“ Saa vidt var han kommen i sin Enetale, da han indhentedes af tvende Damer, der gik i samme Retning. Den ene var en pur ung og yndig Jomfru, iført et rødt Fløjls Korset eller Livstykke, snøret med Kjæder af Sølv, og derover en kort Kappe af sort Silketøj; paa Hovedet bar hun en sort Fløjls Hue, sluttende tæt om den hvide Pande og Tindingerne, og i de foldede Hænder holdt hun en Andagtsbog med Sølvspænder. Den anden var en ældre Person, sagtens en Gouvernante eller snarere Opvarterske, da hun bestandig holdt sig i nogen Afstand fra den unge.

Ved Synet af den dejlige og vistnok fornemme Jomfru studsede Gascogneren, og Chevalieren foraadte sig øjeblikkelig, i det han veg til Siden og hilste hende ærbødig med Hatten i Haanden. Hun gjengjældte hans Hilsen med et yndigt Smil og en bly Bøjning af Hovedet, og gik hastig videre, maaske opskræmmet af de skogrende Stemmer, der i dette Øjeblik lod sig høre fra et Vinhus tæt ved. Støjende tumlede nu tre, efter Udseende galante Kavalerer ud paa Gaden; tagende hinanden under Armen skred de med noget usikre Fjed lige imod Damerne, der forgjæves søgte at vige til Siden i den smalle Gade. Kavalererne, der øjensynlig havde en halv Rus, standsede og spærrede dem Vejen. „Min smukke Mademoiselle! et Kys, kun et ærbart Kys, ved den hellige Jomfru! I ligner hende paa et Haar,“ sagde Fløjmanden til højre, og slippende sin Sidemand, slyngede han Armen om hendes Liv; hun udstødte et Skrig, og hendes Ledsagerinde raabte om Hjælp. Gascogneren var i et Nu derhenne og tilraabte Angriberen: „Slip den unge Dame, Monsieur! Og lad hende gaa i Fred, om I ellers er en Kavaler, som eders Udstaffering antyder, men ikke eders Adfærd.“ — „Og hvem er I, Ridder af den bedrøvelige Skikkelse, der vil optræde her som Damernes Ridder?“ spurgte Kavaleren i en haanlig Tone, men gav i det samme Slip paa sit Greb om Jomfruens Liv, da han saa Gascogneren lægge den højre Haand paa Kaardehæftet; de to andre Kavalerer vedblev leende at spærre Vejen for den unge Pige.

„Mit Navn er ellers Chevalier de Versac, og hvad Greve- eller Markititel I end maatte bramme med, har I opført eder som en uopdragen Svend, for hvilke Ord jeg er rede at staa eder til Ansvar.“

„Alt nok dermed og snart for meget, min stakkels Ridder — — fra Gascogne, som jeg kan gjætte mig til af Navnet; men jeg vil give jer et godt Raad: nedstem Tonen lige over for eders Overmand, og gak herfra, paa det der ej skal vederfares eder noget, og lad os heller, da vi er i et farligt Naboskab, slutte Forlig og Fred.“

„Lad os saa, min stornæsede Herre! dog først med Kaarden i Haanden.“

„I er en kjæphøjet Pjalt, mærker jeg, og uværdig til at staa for en rigtig Adelsmands Klinge; gak derfor herfra, raader jeg eder endnu en Gang.“

„I gør som en ræd Hund, men lad os bides,“ udbrød Gascogneren for Alvor opbragt og trak fra Læderet. Det samme gjorde Kavaleren, og de for løs paa hinanden. Tvekampen varede dog kun et Minut; med afgjort Sikkerhed og som legende afparerede Chevalieren sin Modstanders kraftige Angreb, og svingende sin lange Kaarde i lynsnare Kredse om hans Klinge slog han ham den ud af Haanden, saa den slyngedes et Stykke hen ad Jorden; derpaa sænkede han sin Kaarde med en hilsende Bevægelse.

Med hurtige Skridt marscherede en Trop bevæbnede frem i Gaden. „Der har vi Cardinalens Patrouille, kom, Marki! nu er det bedst at forsvinde!“ raabte en af Kavalererne. Markien snappede stiltiende sin Kaarde fra Jorden, og de forsvandt alle tre gjennem Vinhusets Dør; et Par Mand af Patrouillen fulgte efter dem derind.

Chevalieren ilede efter Damerne, der havde benyttet Øjeblikket til at komme bort. Hilsende atter med ridderlig Anstand sagde han: „Jeg er min Skytspatron taknemlig for, at jeg kom i rette Tid for at befri eder, min yndige Mademoiselle, fra disse raade og berusede Personers Uforskammethed; jeg vil prise mig lykkelig, om I forunder mig den Gunst at ledsage eder til Hjemmet; jeg kan tænke, I kommer fra Messen, eftersom I bærer Andagtsbogen i eders hvide Hænder.“

„Jeg takker eder, Monsieur, og tror for Øjeblikket at turde modtage eders Ledsagelse og ridderlige Beskyttelse; mit Hjem er desuden ikke langt herfra.“

„Ved den hellige Jomfru! i saa Fald vilde jeg ønske det saa langt herfra, at Vejen førte gjennem hele vort Liv,“ udbrød den letfængelige unge Herre, dog ingenlunde i nogen fripostig, men snarere inderlig Tone, og hans Blik hvilede beundrende paa den skjønne Pige — slige Forsikringer i et poetisk Sprog hørte jo til Datidens Mode i den fornemme Verden.

„Jeg kommer lige fra Kirken Saint Roch, hvor jeg har holdt min Andagt og bedet for min afdøde Moders udødelige Sjæl,“ svarede hun og

saa op til ham med et saa frit og næsten bebrejdende Blik, at en flygtig Følelse af Undseelse jog Blodet op i Gascognerens Kinder; „I maa vide, Monsieur, jeg fører et stille Liv hos min Fader og er ligesom skjult for Verden, til hvilken jeg ikke kjender stort, og ingen kjender mig undtagen nogle faa Veninder fra Klosterskolen, som jeg nylig har forladt, saa at jeg hverken rigtig fatter eller kan besvare en ung, ridderlig Herres Talemaader." — „Ah! Demoiselle, om end Violen nok saa ydmyg skjuler sig i Græsset, dens liflige Duft forraader den overalt — — og jeg sporer allerede Duften," tilføjede han næsten hviskende, som om han sagde det til sig selv. Hun tilkastede ham et sky Blik, og standsende foran en paladsmæssig Bygning sagde hun: „Nu er jeg hjemme og takker eder endnu en Gang." — „Er det for dristigt, hvis jeg beder eder om at erfare eders Navn skjønne Dame; jeg selv er saa fri at præsentere mig som Chevalier de Versac." „Jeg hedder Marguerite Robert — — min Fader er paa denne Tid af Dagen ude i Forretninger; men det vil sikkert være ham kjært at modtage eders Besøg og takke eder for den ridderlige Beskyttelse, I har ydet hans Datter." Hun hilste med et yndigt Smil og gik ind gjennem det store Hus's Portal. — Han blev et Øjeblik staaende i en ærbødig Stilling med Hatten i Haanden og saa efter hende; saa for han i Vejret, og slaaende ud med Haanden sagde han til sig selv: „Men, men — mærker du ikke, Chevalier de Versac, det er Lykken, der melder sig. — Victoria! nu maa du holde fast og raadslaa med dit snilde Hoved; hist ovre er jo en Vinkypers Have, og se kun Skiltet: Vinguden Bacchus paa sin Tønde med den lille Amor kigende frem bag hans Thyrsosstav; lad os gaa derind; paa Glassets Bund ligger Raad og kraftige Beslutninger — — frisk op, nu gjælder det!" Han satte Hatten paa og skred rask frem ind i Haven, hvor han tog Plads ved et ledigt Bord og slog med Kaardeskæftet paa Skiven. Paa dette Signal kom Kyperen, en buget Skikkelse med et gemytligt og blussende Ansigt, ikke ulig Bacchi Fosterfader Silen, ilsom vraltende hid. „En Flaske Chambertin! — Naa, hvi ser I saa forundret paa mig? har I ikke den Vin i Bacchi Tønde?" Vinhusværten, der med et tvivlsomt Blik mønstrede Gjæsten, svarede: „Jo, Monsieur, og af bedste Aargange; men den er dyr." — „Hvad gaar det eder an, da det er mig, der skal betale; tag den Mønt, gjør jer betalt, og giv mig Resten tilbage!" han kastede et Guldstykke paa Bordet. Kyperen rev sin uldne Hue af Hovedet, bukkede saa dybt, som hans Bug vilde tillade, og skyndte sig bort. Faa Minutter efter kom han tilbage med Vinen og skjænkede i den medbragte Pokal. Gascogneren tømte Glasset og spurgte derpaa i en ligegyldig Tone: „Hvem ejer det store Hus hist ovre?" — „Det er Hotel Robert, og Monsieur maa være nylig ankommen, at I ikke kjender Claude Robert, snart den rigeste Bankier i Paris; men hans bedste Skat er endda hans Datter, den skjønne og fromme Mademoiselle Marguerite, der af de adelige Kavalerer kaldes Marguerite des Marguerites (Perlernes Perle) — Ah, jeg lugter nok Lunten med Monsieurs Tilladelse," tilføjede han med en fiffig Mine, „Monsieur har maskeret sig udi denne Dragt for at spejde; jeg saa nok, at I ledsagede den skjønne Dame hjem; men undskyld, Monsieur! Gjæsterne der henne venter." Han skyndte sig bort.

Vor Gascogner fyldte atter sit Glas og sagde til sig selv: „Det er en snu Krabat, men i Grunden har han for saa vidt Ret, det er eller maa gjælde for en Maskeradedragt, jeg gaar i; og hvad er nu at gjøre? Lad se! ret betænkt, indeholdt hendes Afskedsord en Indbydelse til dig, lykkelige Chevalier, at gjøre Besøg hos hendes Fader og maaske, naa! Tilstaa det kun, af hendes venlige Smil og Blik fødtes et Haab hos dig; men for den rige Bankier kan du ikke fremstille dig i denne luvslidte Dragt; han vilde byde dig et Par Livres og, hvis du meldte dig som Frier, lade dig kaste paa Døren; altsaa, da du har Guld i Lommen, maa du først udstyre din vakre Person paa det galanteste. Hvad der videre er at gjøre, kan vi derpaa raadslaa om." Dermed tømte han det sidste Glas af Vinen og gik sin Vej. Han begav sig tilbage til Palæ Royals Have, hvor han i en moderne Skrædderbutik kjøbte en sirlig Fløjls Vams, en olivengrøn Kappe og en opkrampet Hat med Fjerbusk.

Iført sin ny Dragt, der, som han ogsaa selv syntes, klædte ham godt, skred han Dagen efter med værdig Holdning gjennem Gaderne hen til Hotel Robert. Af Portneren erfarede han, at Bankier Robert var hjemme, og i det han derpaa steg op ad de brede Marmortrapper, sagde han til sig selv: „Nu faar du at gaa med spanske Trin og ikke stritte i din Gang som et Æsel paa Isen." Anmeldt af en Lakaj traadte han ind i Bankierens private Arbejdsværelse, hvor Marguerites Fader, en endnu temmelig ungdommelig Mand med et alvorligt Ansigt og kloge Øjne, modtog ham med stor Forekommenhed, saa snart han hørte hans Navn. Efter en Udvexling af Taksigelser fra hans Side og fra Chevalierens af beskedne Forsikringer om, at det kun havde været en galant Kavalers Pligt i et saadant Tilfælde, han havde opfyldt, bemærkede Claude Robert, at han tidligere havde kjendt Medlemmer af Familien de Versac, der, saa vidt han erindrede, var fra Gascogne. „Ganske rigtigt," sagde Chevalieren med et glad Smil; „jeg er netop nylig

ankommen fra Gascogne, hvor min Faders vidtløftige Besiddelser er beliggende; det er min Agt at indtræde i Armeen, om end foreløbig som underordnet Officer, i hvilken Hensigt jeg allerede har henvendt mig til nogle højtstaaende Myndigheder."

„Men, Monsieur de Versac, har I ogsaa nogen Adresse til Hans Eminence Mazarini?"

„Vist har jeg det; Cardinalen er en gammel intim Ven af min Fader; forgangen Dag gjorde jeg min Opvartning, ved hvilken Lejlighed Hans Eminence erklærede sig beredt til enhver rimelig Gunstbevisning, jeg maatte attraa."

Bankieren, hvis Miner allerede begyndte at antyde en pludselig vaagnende Tvivl, tog den unge, som det forekom ham, brovtende Gascogner i nærmere Øjesyn med et sært forskende Blik. „Ja saa, det forbavser mig," sagde han, „den mægtige Minister Cardinal Mazarini har ellers ikke for Skik, saaledes paa staaende Fod at tilbyde Gunstbevisninger. I min Stilling har jeg haft Lejlighed til at yde Staten adskillige Tjenester i financiel Retning, men er dog endnu i Tvivl om, hvorvidt en af mig til Hans Eminence indgiven Ansøgning om en betydelig Leverance til Armeen vil blive bevilget. Forholder det sig virkelig saa, at I staar i et intimt Forhold til ham, kunde I jo udbede eder den Gunstbevisning, at min Ansøgning bevilges; lykkes det, vil jeg rundelig forskylde eder, saavel for en saadan Mellemkomst som for den Ridderlighed, hvormed I rev min Datter ud af en ærgerlig Forlegenhed. Ved min næste Audients hos Hans Eminence kan jeg i alt Fald paaberaabe mig eders Forbøn."

„Diable! man maa være forsigtig," sagde Chevalieren til sig selv og vedblev højt: „Det skal være mig en Glæde at gjøre al den Indflydelse, jeg maatte besidde, gjældende for eder, Monsieur Robert, og det saa meget heller, som jeg har en særdeles Grund til gjærne at ville staa mig godt i eders Omdømme om mit sande Værd."

„Jeg er spændt paa at erfare, hvad det kan være for en særdeles Grund, der lader eder, Chevalier de Versac med de vidtløftige Besiddelser, lægge Vægt paa mit, den borgerlige Bankiers Omdømme."

Det undgik ikke Gascogneren, at der laa en hemmelig Spot i hans Ord, og han hviskede til sig selv: „Uha! det gaar vist næppe; men frisk op! Du maa gaa paa med Dødsforagt." Han vedblev højt, i det hans Miner antoge et Præg af Forlegenhed: „Sagen er kort og godt den, at Synet af den yndige Demoiselle Marguerite og Samtalen med hende har gjort et uudsletteligt Indtryk paa mig, saa at jeg nu føler mig ganske betagen, ja at jeg vaagen som i Drømme stadig ser hendes fortryllende Billed, hvis Aarsag jeg har fattet en rask Beslutning, og kun dens lykkelige Iværksættelse kan bringe mit Sind i Ligevægt."

Bankieren blev saa forbavset over denne Hjerteudgydelse, at han rejste sig i Sædet og udbrød: „Hvad mener I dermed? Jeg kan ikke tro at have forstaaet eder."

„Velan! Monsieur Robert, saa vil jeg sige det tydelig, uden Omsvøb; jeg elsker eders skjønne Datter og anholder hermed om hendes Haand — — nu, Partiet er vel, ret betænkt, ikke saa ulige, synes mig; lægger I eders gyldne Skatte i den ene Vægtskaal, lægger jeg mit adelige Vaaben i den anden med samt min fremtidige Arv, og det kan vel nok balancere."

Monsieur Robert sank tilbage i sin Stol med mørke Miner og sammentrukne Bryn; han syntes at grunde paa noget. Efter et Minuts Taushed opklaredes atter hans Miner, og med et fiffigt Smil tog han saaledes til Orde: „Det tykkes mig, at I farer noget for heftig, for ikke at sige fremfusende, frem; jeg kjender eder jo endnu ikke, ej heller eders Vandel og Hjælpemidler; under alle Omstændigheder maa jeg først indhente nærmere Oplysninger desangaaende, forinden jeg kan give noget bestemt Svar. Imidlertid, skulde jeg overtydes om, at I virkelig staar i et saadant Forhold til Cardinalen, at I tør optræde som Mellemmand med Hensyn til min Ansøgning, kunde det maaske være bestemmende for hvad Svar, jeg kan give eder; men jeg maa have et sikkert Tegn paa, at I ikke binder mig noget paa Ærmet. Paa Lørdag agter jeg at indfinde mig ved den store Audiens i Hotel Mazarini for at forny mit Andragende; jeg vil foreslaa eder, ligeledes at være der til Stede og paa en eller anden Maade mage det saa, at Cardinalen offentlig giver eder et Tegn paa sin Gunst og Velvilje; derefter kan vi tales videre ved, dog uden at jeg i øvrigt forbinder mig til noget."

Chevalieren betænkte sig; uagtet sin Fripostighed og sit snilde Hoved var han et Øjeblik raadvild; men han indsaa, at hvis han vægrede sig ved at antage Forslaget, kunde alle hans Planer let ryge i Lyset. Opmandende sig, svarede han derfor raskt: „Nu vel, Monsieur Robert! jeg gaar ind derpaa, og I skal blive overtydet om, at det forholder sig, som jeg har sagt."

Dermed var den egentlige Samtale til Ende, og efter nogle gjensidige høflige Talemaader anbefalede den æventyrlige Frier sig. Kommen ud paa Gaden kastede han et Blik i Vejret op ad Hotellets Façade — — og se! paa den lille Blomsterbalkon der oppe tittede Marguerites yndige Ansigt ud mellem Roser og Liljer; hun gjengjældte rødmende hans Hilsen, da han rev Hatten af. „Ah!" hviskede det

i hans inderste Tanke, „hun har mærket noget, maaske lyttet, og vilde se efter dig, ti Fold lykkelige Chevalier!" Paa Tilbagevejen til sit Herberge saa han grublende stift ned for sig, og efter gammel Vane begyndte han paany en Enetale, omtrent saa lydende: „Hvad beslutter du nu, Chevalier, da det afgjørende Moment nærmer sig? Et eller andet Middel maa du udspekulere, hvorved denne Pengemand, som jeg nok mærker er for klog til at lade sig binde noget paa Ærmet, kan overtydes eller, om saa galt skal være, dog duperes; thi Nød bryder alle Love. Lad se, hvad om — — nej, det gaar ikke, ogsaa Eminencen er mig for klog." Han grublede et Par Minutter, i det han af og til rystede paa Hovedet; men løftende pludselig Hovedet i Vejret og lettende paa sin Hat, som om det blev ham for varmt, udbrød han: „Victoria! Jeg har det, saaledes skal det være. Alligevel, hvis Forsamlingen antager det for en Fornærmelse; betænk det vel, Chevalier de Versac, at Æren siger: „jeg gaar for alt" — — aa hvad! Penge siger jo et bestemt „Nej," og den, der vil have Rosen, maa ikke sky Tornene. Velan! Tærningen er i min Haand, og Lykken vil styre Kastet, da der er Kjærlighed med i Spillet; thi Lykken siges jo at være en Kvinde."

Lørdag Morgen lod han sig bære i en Portechaise til Hotel Mazarini og traadte en Time før det til Audiensen berammede Klokkeslet ind i Galleriet; her forefandt han kun Kammerlakajen, hvem han i en høfligere Tone end sidst anmodede om at udbede hos Hans Eminence to Minutter naadigt Gehør, da han kom i et saare vigtigt og uopsætteligt Ærinde. Til hans Forundring gjorde Lakajen ingen Indvendinger, men gik ind i Kabinettet og vendte hurtig tilbage; vinkende ad Supplikanten med en ærbødig Bøjning, lod han ham træde ind.

„Er I allerede der igjen, Monsieur Chevalier," sagde Cardinalen, som syntes i et usædvanligt godt Lune; „det hedder rigtig nok, at den er velkommen, der kommer sjælden, men kom kun; jeg kan tænke, I vil hente Ros for eders ridderlige Færd forgangen Dag, da I som en fuldendt Fægter forjog de uforskammede Kavalerer, der saa frækt antastede la Marguerite des Marguerites, vor Bankier og tilkommende Leverandør til Armeen Claude Roberts Datter, hvilket er blevet mig meldt; da eders Modstandere er Frondører, har I jo uafvidende med det samme indløst eders Løfte angaaende et kort Bekjendtskab med de Folk. Men hvad har I nu at bede om? I ser jo saa glimrende ud som et nyslaaet Guldstykke."

„Jeg kommer aldeles ikke for at hente Ros, fordi jeg opfyldte en Ridders Pligt," svarede de Versac i en beskeden Tone, „og at jeg saa ivrig tog Mademoisellen i Forsvar er ikke saa forunderligt — — Marguerite fortjener sit Tilnavn, hun er saa skjøn og fortryllende, at man med Glæde vover Livet for at blive en saadan Dames Ridder."

„Eja! skjøn og fortryllende — — ved alle de hellige! tror jeg ikke, at om I end slap for et Kaardestød, er I bleven dødelig saaret af Mademoisellens Øjekast. Naa! og hvad begjærer I nu, Monsieur Gascogner? Er eders Bagage med Resten af Rejsepengene da endnu ikke ankommen?"

„Min Begjæring og Bøn angaar hverken Guld eller en Fændriksbestalling, men alene om Eders Eminence ved Audientsen i Dag vil bevise mig den Gunst at give mig et Ørefigen i Forsamlingens Paasyn og saaledes at Monsieur Claude Robert, som jeg ved vil indfinde sig, bliver Øjenvidne dertil."

„Hvorledes, Monsieur le Chevalier de Versac, alene et Ørefigen beder I om, hvortil Bankieren skal være Øjenvidne — — ved den velsignede Madonna! der maa stikke en rigtig Gasconnade under, en udspekuleret listig Plan — — og det begjærer I som en Gunstbevisning af Ministeren; aha, jeg tror dog næsten at gjætte, hvad I dermed tilsigter. Nu vel! I skal faa et Ørefigen i alles Paasyn, og det aner mig, at denne ny Slags Gunstbevisning, som jeg aldrig før har vist nogen, vil indbringe eder kostelige Renter samt Guld og grønne Skove, der i Forening med de vidtløftige Besiddelser i Gascogne kan blive til et smukt Baroni. Gaa nu, og vent derude til Audiensen begynder."

„Jeg takker for den Spaadom om Baroniet, og da Eders Eminence selv siger, at jeg har ført min Kaarde som en fuldendt Fægter, vil jeg vise min Taknemlighed ved at stille den til Cardinal Mazarinis Raadighed, naar Statens Tarv kræver det."

„Godt, godt! da jeg ikke antager dette for en Gasconnade, vil jeg kanske ved Lejlighed tage eder paa Ordet; for dygtige og resolute Folk har jeg desto værre al Tid Brug i disse urolige Tider."

Dermed forlod vor Lykkeridder Gemakket, tilfreds med at have faaet sin Begjæring bevilget og det i saa naadige Udtryk. Eminencen var vist ikke mindre tilfreds med, for saa godt Kjøb at slippe fra den Forpligtelse, han ikke kunde fragaa for sig selv at have til at understøtte Joseph de Versacs Søn, og med det samme at have hvervet en udmærket Champion (Kæmper). I Modsætning til sin Formand, Cardinal Richelieu, som var rundhaandet med Guld, var nemlig Cardinal Mazarini en Gnier og drejede et Guldstykke mange Gange i Haanden, forinden han bortgav det.

I Galleriet fandt Chevalieren allerede en Mængde høje Statsmyndigheder og Adelsmænd forsamlede og opdagede ligeledes Monsieur Claude

Robert; denne, som var omringet af en Del Kavalerer, der ikke ansaa det for under deres Værdighed at nedlade sig til høflig Samtale med den borgerlige, men rige Bankier, lod, som om han ikke saa Gascogneren; spændt paa Udfaldet af det Optrin, der forestod, holdt Chevalieren sig ogsaa tilbage.

Det varede vel en halv Timestid, saa reves begge Kabinettets Fløjdøre op, og Mazarini viste sig paa Tærskelen. Som paa Kommando opstillede de tilstedeværende sig hurtig i tvende Rækker, og alle Rygge krummede sig. Dukkende noget med Hovedet skred Cardinalen med langsomme Skridt frem i Galleriet og kastede skarpe Blikke til højre og venstre. Uden endnu at have tiltalt nogen, standsede han først ved Chevalieren, som med en rask Bevægelse havde trængt sig frem i Rækken. „Ha, ha!" udbrød han, „der har vi jo vor tapre og lystige Gascogner, Monsieur de Versac — — nu da! I har vel allerede tumlet eder artig og set eder om i Paris;" han løftede med det samme sin magre, hvide Haand og gav ham til alles kjendelige Forundring en smeldende Kindhest, hvilken Gascogneren modtog stiltiende og med et dybt Buk, som om det havde været et Ridderslag. Nikkende til ham med noget, der lignede et velvilligt Smil, skred Cardinalen videre, men standsede atter; denne Gang foran Bankieren, og sagde flygtig: „Jeg ved, hvad I vil, Monsieur Robert; I kan en af de næste Dage melde eder hos Statssekretæren og undertegne den udfærdigede Kontrakt angaaende Leverancen." Efter endnu at have endt sin Vandring ned ad den anden Række, og mer eller mindre naadig henvendt nogle Ord til en og anden, trak han sig tilbage til sit Kabinet. Kort derpaa opløste Forsamlingen sig under levende Samtaler om det forefaldne.

Nu nærmede Claude Robert sig Gascogneren. De fulgtes ad ned paa Gaden; her tog den hidtil af Forbavselse stumme Bankier ham fortrolig under Armen og tog endelig saaledes til Orde: „Det er lykkedes eder, Monsieur de Versac, at overtyde mig om eders Indflydelse hos Cardinalen; om hvorvidt I har anvendt den til bedste for min nu bevilgede Ansøgning, vil jeg ikke spørge videre; men jeg saa eder rigtig nok komme ud fra Kabinettet."

„Jeg havde udbedt mig og faaet bevilget et privat Gehør, forinden den almindelige Audiens, og havde en Samtale med Cardinalen, under hvilken eders Sag, Monsieur Robert, ogsaa blev berørt; I saa jo, hans Eminenze var meget naadig stemt i Dag."

„Vistnok var han naadigere, end han plejer, og paa en uforklarlig Maade; jeg kan ikke blive rigtig klog derpaa. Lad imidlertid dette forholde sig saa eller saa; Sagen synes mig afgjort baade til min og eders Fordel. Nu vil jeg indbyde eder til at følge hjem med og spise til Middag hos mig; efter Bordet kan vi derpaa ved et Glas Vin — at sige, hvis I ellers bliver enig med min Datter, hvad jeg nok har Formodning om — afhandle det fornødne angaaende Medgiften og eders Bosættelse her i Paris, saafremt I ikke skulde foretrække at drage med eders tilkommende Gemalinde til eders Besiddelser i Gascogne?" De sidste Ord tilføjede han med et sarkastisk Smil til Lykkeridderen, som i sin Overraskelse og Glæde aldeles overhørte sin Svigerfaders ironiske Bemærkning.

Herrens Vidner.

Det sendtes ud fra Jerusalem,
i hele Verden det fik et Hjem,
det Budskab uden Lige.
Det lød i Tale, det lød i Sang,
det Gjenlyd fik i hver Klokkes Klang,
som kalder til Guds Rige.

De trodsed dog mod det Ord endnu
med Vold og Vælde og bitter Hu,
de Mænd, som Herren dømte;
men de, som flygted i Smertens Nat,
ej frygted mere; thi Modets Skat
til dem fra oven strømte.

„I dømme selv, I højlærde Mænd,
om det er Ret at fornægte den,
som Gud os gav at følge!
I Ære holder vi Stormænds Bud;
men frem for det vil vi lyde Gud,
det kan vi ikke dølge."

Og Haan og Pinsel blev deres Løn;
med ildfast Tro de dog om Guds Søn
højt vidnede for Hoben.
Sankt Stefan vidned med Kraft og Mod,
sit Ord stadfæsted han med sit Blod,
men saa Guds Himmel aaben.

Til nidkjær Voldsfærd drog Pavlus ud;
men ærligst Fjende vil Sandheds Gud
ej lade gaa til Grunde.
Han fik et Ærinde mageløst,
en Kæmpegjerning til Hedningtrøst;
den vilde Gud ham unde.

Og tusend Vidner i blodig Daab,
med Troens Ord og med Livets Haab,
i Døden gik med Glæde,

fordi de vidste det klart og vist:
der var beredt dem en Bolig hist,
hvor Lysets Engle kvæde.

Men vi, som døbtes i Jesu Navn,
vi vide ogsaa, der er en Havn
bag Jordens Sorg og Pine.
Vi har en Hyrde saa god og from,
som mægtig vogter sin Ejendom,
og Herren kjender sine.

C. A. Thyregod.

havde overrakt ham et sjældent, gammelt Drikkehorn. Bjørnstjerne Bjørnson, som var Studentersamfundets Formand, foreslog de tilstedeværende, at de skulde bringe ham en Hilsen, og 400 Mand stærkt indfandt det improviserede Tog sig ved hans Bolig og bragte ham „Ungdommens Jubel og Tak — kom den end sent, saa skulde den til Gjengjæld række gjennem hans Alders Kvæld og gjentages af Ungdom efter Ungdom!“ Det var selvfølgelig den allerede den Gang berømte Digter, der førte Ordet i de unges Navn, og han benyttede Lejligheden til paa sine egne Vegne at udtale de smukke og betydningsfulde Ord:

P. Chr. Asbjörnsen.

Peter Christen Asbjørnsen.

Den 15de Januar 1870 bragte de norske Studenter den Mand, hvis Navn staar over disse Linjer, en smuk Hyldest. Det rygtedes i Studentersamfundet, som tilfældigvis havde Samlingsaftensen, at nogle af Asbjørnsens nærmeste Venner var samlede hos ham i Anledning af hans 58de Fødselsdag, og at de, da han just i det Aar kunde fejre et betydningsfuldt Jubilæum i Norges Literatur, i det det var 25 Aar siden, han udgav sine „Huldreæventyr“, „Gud skal vide, det var bleven lidet med mig, havde ikke du været!“ Det vil forhaabentlig af det følgende korte Omrids af Asbjørnsens Liv og Forfattervirksomhed fremgaa, at disse Bjørnsons Ord ikke er overdrevne, for saa vidt som de indeholder en Antydning af, at den nyere norske Literatur for en stor Del skylder denne Mand sit ejendommelige Præg. Og ved Siden af, at han saaledes har en fremragende Betydning for det Folk, han særlig tilhører, er Asbjørnsen en Forfatter, som ved en enkelt Side af sin Produktion har vundet sig en Plads i Verdensliteraturen og fortjener at kjendes af alle, fordi han just ved at være

saa fuldt ud national, som han er, naar ind til det dybest menneskelige, der kan forstaas af enhver, som blot har Øre derfor.

Peter Christen Asbjørnsen blev født i Kristiania den 15de Januar 1812. Han viste tidlig en ualmindelig Opvakthed og blev derfor bestemt til Studeringerne, som det dog af forskjellige Grunde, bl. a. nogen Sygelighed i Opvæxten og knappe Kaar i Hjemmet, gik temmelig smaat med, saa at han først blev Student, da han var 21 Aar gammel. Forholdene var saadanne, at han strax efter Examen maatte tage en Huslærerplads paa Landet, og først fire Aar efter kunde han vende tilbage til Hovedstaden for at fortsætte sine Studeringer ved Universitetet. Dette lange Ophold, fjærnt fra Bylivet, blev af stor Betydning for Udviklingen af Asbjørnsens Personlighed og Evner. Han havde allerede tidlig lagt for Dagen, at han havde et aabent Blik for Naturen og en fin Sans for Menneskelivet i dets forskjellige Former, og disse Fortrin var yderligere blevne udviklede under et Par Aars Ophold (1826—27) i det naturskjønne Ringerike. Nu modnedes de paa hans Vandringer i de snart vilde, snart smilende men al Tid skjønne Egne, som den norske Natur er saa rig paa, og som han gjennemstrejfede paa Kryds og tvært, og ved hans Omgang med den friske og ufordærvede Almue, der har bevaret saa meget af den fra Fædrene arvede Ejendommelighed i Sæder og Tænkemaade. Han blev i disse Aar i en sjælden Grad fortrolig med sit Lands Natur og Folk, og dette hele hans Liv igjennem stadig udvidede Kjendskab, der ikke er tilegnet gjennem Bøger, men ude i Livet, er et af de Træk, der især bidrager til at give hans Forfatterskab dets Præg og Værd.

Allerede Aaret før han blev Student, havde Asbjørnsen begyndt at optegne norske Folkeæventyr, og dette gav Opholdet paa Landet ude i Almuens Midte ham selvfølgelig forøget Anledning til. Det var en Bog af de berømte tyske Æventyrfortællere, Brødrene Grimm, der først vakte hans Bevidsthed om Betydningen af denne Art af Folkedigtning. Han benyttede ivrig den Lejlighed, hans Vandringer i Landets forskjellige Egne gav ham, til stadig at forøge sin Samling, og det viste sig snart, at Norge var et usædvanlig rigt „Æventyrland“. I sin jævnaldrende Barndomsven og Skolekammerat Jørgen Moe (født 1813, nu Biskop i Kristianssand) fandt han en lige saa begejstret og dygtig Medarbejder, og allerede i 1840 udstedte disse tvende en Subskriptionsindbydelse paa en Samling „Norske Folke- og Børneæventyr“. Opfordringen til at støtte det paatænkte Foretagende modtoges imidlertid saa kølig af det norske Publikum, at Sagen foreløbig maatte stilles i Bero. Det var yderst faa, der havde nogen Anelse om, at Almuen sad inde med rige Skatte af Poesi, der blot ventede paa at blive hævede; Æventyrene, som ingen havde skjænket nogen synderlig Opmærksomhed, stod for den almindelige Bevidsthed som ørkesløst Ammestuesnak, der ikke fortjente, at forstandige Folk ofrede dem en Tanke, og det er derfor ikke saa underligt, at den Interesse, hvormed Asbjørnsen og Moe omfattede denne Sag, i de flestes Øjne tog sig ud som et temmelig løjerligt Indfald. Den var imidlertid af den ægte Art, der holder ud, til den har sejret; i 1842 havde de overvundet eller sat sig ud over de økonomiske Vanskeligheder, der stillede sig i Vejen for Foretagendet, og det første Hæfte „Norske Folkeæventyr, samlede ved P. Chr. Asbjørnsen og Jørgen Moe“ blev udgivet. Aldrig saa snart var dette sket, før Stemningen slog fuldstændig om. Almenheden, der tidligere ubeset havde vraget disse Udslag af den Folket iboende Poesi, fik Øjnene op for, at her var fundet en Guldgrube, og at de to Mænd, der havde givet sig i Lag med at udbytte den, i en sjælden Grad havde Forudsætninger til at hæve Skatten. Det første Hæfte efterfulgtes hurtig af to til, saaledes at Bogen allerede Aaret efter kunde afsluttes. Den er gjentagne Gange udkommen i ny (forøget) Udgave, ligesom den ogsaa uden for Norge slog stærkt an i Oversættelser paa forskjellige Sprog. 1871 udkom der en ny Samling norske Folkeæventyr, udgiven af Asbjørnsen alene, men med Bidrag fra Moes Rejser og Optegnelser, og allerede i 1845 havde han med sine „Norske Huldreæventyr og Folkesagn“, hvoraf han har udgivet to Samlinger, der foreligger fuldstændige i den sidste (3dje) Udgave (1870), betraadt det Omraade, hvor hans Fortællertalent udfolder sig rigest og betydeligst. Endnu maa nævnes, at han i nogle Aar mødte som en kjær Julegjæst med sit „Juletræ“, smaa Samlinger af norske Folke- og Børneæventyr, ligesom han ogsaa har forelagt sine Landsmænd adskillige Æventyr fra fremmede Lande — et lille Udvalg af Brødrene Grimms allerede 1841 — og at han i 1879 udgav et Udvalg af hele sin originale Produktion i denne Retning, ypperlig illustreret af Norges mest fremragende Kunstnere, en i enhver Henseende udmærket Bog *).

I det vi foreløbig opsætter nærmere at angive de Egenskaber, der udmærker Asbjørnsen som Æventyrfortæller, skal vi her endnu blot bemærke, at han paa dette Omraade udfoldede et saadant

*) De to ypperlige Træsnit, der foruden Portrættet ledsager denne Artikel, er ligesom dette laante fra denne paa den Gyldendalske Boghandels Forlag udkomne Samling „Norske Folke- og Huldreæventyr“ og afgiver Prøver paa, hvor smukt denne i Forhold til sin Udstyrelse overordentlig billige Bog er illustreret. (Den store Bog koster kun 4 Kroner).

Talent, baade i Retning af videnskabelig Grundighed og Gjengivelse af den Humor og Poesi, der er nedlagt i den norske Folkedigtning, at det i høj Grad maa beklages, at han ikke blev sat i Stand til helt og holdent at vie sine Kræfter til denne Sag. Det skortede vel ikke paa Opmuntring og Understøttelse — det bør saaledes fremhæves, at af de mange Rejser, han har foretaget for offentlig Regning, gik to udtrykkelig ud paa at samle Folkedigtninger, Eventyr, Sagn o. s. v. — men Forholdene i Norge var i alt Fald den Gang for smaa til, at en Mand helt og holdent kunde ofre sig for et saadant Formaal. Efter at have taget anden Examen (1837) maatte Asbjørnsen bestemme sig for et Brødstudium, og han valgte da Medicinen, nærmest af Hensyn til de dermed forbundne naturvidenskabelige Studier, der al Tid havde interesseret ham, og som stemte godt med hans Tilbøjelighed til at færdes i Mark og Skov. Han tog aldrig medicinsk Examen, men førtes ved sine med stor Iver og Alvor drevne særlig zoologiske Studier ind paa en omfattende populær Forfattervirksomhed, der, om den end ikke i Betydning kan maale sig med hans Eventyrfortælling og hvad dermed staar i Forbindelse, dog med Føje har vundet stor Anerkjendelse og har haft en ikke ringe Indflydelse i Retning af at udbrede Sans blandt det norske Folk for den Natur, det lever og færdes i. Særlig fortjener i denne Henseende at fremhæves hans „Naturhistorie for Ungdommen“ (6 Bind 1839—49), om hvilken det hedder, at den skal have øvet en vækkende Indflydelse paa flere af de yngre, dygtige norske Naturforskere. Tallet paa hans mer eller mindre populære Arbejder af denne Art, der dels foreligger som særlige Skrifter, dels som Artikler i Blade og Tidsskrifter, er meget stort, og man finder særdeles tiltalende Ting imellem dem, prægede, som de gjennemgaaende er, af Forfatterens fine Iagttagelsessans, parret med et friskt og aandfuldt Syn paa Naturen og med en livfuld og fængslende Fremstilling. Særlig videnskabelig Betydning fik hans Granskninger af Havets Dyreliv, som har beriget Zoologien med adskillige mærkelige Iagttagelser og Oplysninger. Navnlig blev et af hans Dybhavsfund vigtigt ved at give et af de første Stød til den Række storartede Undersøgelser af Havets Dyreliv, der er bleven foretaget i de senere Aartier; det var en hidtil ukjendt pragtfuld Søstjærne, han i 1853 fandt i Hardangerfjord paa stor Dybde, og som han gav Navn efter Frejas Brystsmykke Brising, som Loke efter Mythen gjemte i Havdybet. Det viste sig, at Brisinga for saa vidt tilhørte en uddød Dyreverden, som den i lige Linje stammede ned fra en Dyreverden, der nu i det hele forlængst er uddød, og dette og lignende Fund, der kastede et ejendommeligt Lys over Kridtets Dannelse i Fortid og Nutid, blev et af de Punkter, hvorpaa den berømte engelske Videnskabsmand Professor Wyville Thomson støttede sit Forslag til Royal Society i London om at lade udruste den første Expedition til Undersøgelse af Dyrelivet paa de store Dybder. Der er vist nok i det hele taget ingen Tvivl om, at Asbjørnsen ogsaa som Naturforsker og naturvidenskabelig Forfatter har ydet adskilligt af fremragende Værd. Forholdene førte imidlertid med sig, at han efterhaanden maatte opgive sine zoologiske Studier og slaa ind paa en Virksomhed af mere praktisk Art, hvortil han efter hele sin Udvikling var ualmindelig skikket.

I 1856 rejste Asbjørnsen med et betydeligt Statsstipendium, der satte ham i Stand til at blive borte i flere Aar, til Tyskland for at studere Forstvæsenet. Han tilbragte fem Fjerdingaar ved Forstakademiet i Tharand og berejste derefter i lige saa lang Tid Tysklands vigtigste Skov- og Bjærgegne. Efter sin Hjemkomst blev han i 1859 udnævnt til Forstmester, den Stilling, han endnu beklæder, og i hvilken han har udrettet overordentlig meget til Gavn for Ordningen af sit Fædrelands Skovforhold som i det hele taget for Udnyttelsen af Norges naturlige Hjælpekilder. Særlig maa fremhæves hans Undersøgelser af Landets Tørvemoser, hvis Resultater han, foruden i forskjellige mindre Afhandlinger, i 1868 fremlagde i et fra alle Sider som udmærket anerkjendt Arbejde, der blev udgivet efter offentlig Foranstaltning.

Det vil saaledes ses, at det er en mangesidig Virksomhed, Asbjørnsen har udfoldet; hans literære Produktion svarer ganske dertil, thi hvad denne Mand faar at gjøre med, faar han hurtig og let Interesse for, og naar en Ting opfylder ham, faar han snart Pennen i Haanden for at skrive om den — det er langt fra, at vi har faaet alle de Retninger med, i hvilke hans Forfatterskab har bevæget sig; for at give et lidt fyldigere Indtryk af, hvor broget dette i Virkeligheden er, skal vi endnu nævne, at man blandt de mange Skrifter, han har udgivet, ogsaa findes en Række Skildringer fra et ti Maaneders Middelhavstogt, han deltog i i Aaret 1849, samt — „En tidsmæssig Koge- og Husholdningsbog“ (1864). Begge disse Arbejder vakte et betydeligt Røre, det første, fordi det ved Siden af Billeder af Naturen og Menneskelivet, tegnede med sædvanligt Mesterskab, indeholdt en Mangfoldighed af lattervækkende Afsløringer af de nedarvede løjerlige og smaalige Forhold, der paa den Tid herskede i den norske Marine, som Forfatteren med hensynsløs Satire drog frem for Dagens Lys og derved bidrog væsentlig til at faa ændret, men selvfølgelig ikke uden at vække en Del Harme i de Kredse,

Satiren ramte. Var det her Marinen, han en Tid fik imod sig, viste han i det andet af de omtalte Skrifter, at han heller ikke var bange for at rejse en Storm iblandt Damerne. De Anskuelser, han i „Fornuftigt Madstel“ gjorde gjældende, og som i mange Maader tilsigtede en gjennemgribende Revolution paa Madlavningens hidtil for Mændene lukkede Omraade, var imidlertid saa sunde og fornuftige, at de efterhaanden mere og mere trængte igjennem, og denne Bog har saa vel i Norge som i Danmark og Sverige udrettet meget godt.

Betegnende for hele Asbjørnsens omfattende Forfatterskab er ved Siden af det grundige Kjendskab til de Emner, han behandler, den underholdende og livlige Fremstilling, der udmærker alt, hvad der er kommet fra hans Pen. Hvad han saa end skriver om, forstaar han bestandig at faa sine Læsere til at interessere sig for Sagen. Han er da som Følge heraf ogsaa en af sit Lands populæreste og mest ansete Forfattere, og vilde ganske sikkert være det, selv om han ikke havde fortalt et eneste af sine Eventyr. Men det er dog først og fremmest som Eventyrfortæller, han har Betydning for sit Lands Literatur, som det ogsaa er paa dette Omraade, hans Evner har udfoldet sig rigest og ejendommeligst; her indtager han en meget fremragende Plads, ikke blot som Banebryder for sit Land paa dette Omraade, men ogsaa paa Grund af den fuldendte Kunst, hvormed han fortæller. Det er en vanskelig Sag at gjengive den Art Folkedigtning tilfredsstillende, og der skal mange Haande Forudsætninger til. Eventyrene er for en stor Del hele Verdens Fælleseje, har fra deres oprindelige Hjemsted vandret hele Verden over, tilegnede og udformede i de forskjellige Lande i Overensstemmelse med det vedkommende Folks Særpræg. Skal Eventyrsamlerens Arbejde derfor have noget videnskabeligt Værd ud over det, som en tro og nøjagtig Optegnelse af, hvad der umiddelbart lyder fra Folkets Mund, al Tid har, forudsætter det en omfattende Viden, der gaar langt ud over hans Lands Grænser. Men lige saa nødvendigt for den rette Tilegnelse af disse af Folkeaanden stærkt prægede Digtninger er det, at Forskeren kjender sit Folks ejendommelige Væsen til Bunds og er fortrolig med de Naturforhold, hvoraf dette er betinget; gjør han ikke det, vil al Verdens Lærdom ikke sikre ham imod alvorlige Fejltagelser. Disse aldeles uomgængelige Krav til, hvad man nærmest maa kalde den videnskabelige Side af Eventyrsamlerens Virksomhed, opfylder Asbjørnsen i fortrinlig Grad. Men han har ikke blot samlet et Materiale, der har Betydning for Videnskabsmænd, der giver sig af med den sammenlignende Eventyrforskning, han har ogsaa lagt Eventyrene frem for den dannede Læseverden i en Form, der paa en Gang er den ægte folkelige og et Resultat af hans Kunst. Det er nemlig i saa Henseende ikke nok at give Eventyrene, som de umiddelbart nedskrives efter Diktat, thi i saa Fald kommer saa vel Fortællerens tilfældige Personlighed — og det er jo for det meste udannede Almuesmænd, hos hvem Eventyrene maa hentes — som den Omstændighed, at Tiderne ikke er gaaede hen over disse i Folkemunde bevarede Digtninger uden at efterlade sig Spor i dem, til at gribe forstyrrende ind. For at løse den Opgave, Asbjørnsen har stillet sig, maa

Konen der ser Skatten i Elven.

man have levet sig saaledes ind i Folkets og Folkedigtningens Aand, at man med fuld Troskab imod denne kan trænge ind bag Æventyret, saaledes som det, mærket af alskens Tilfældighed, nu lyder i Folkemunde, ofte i høj Grad forskjelligt i forskjellige Egne af Landet, ja hos forskjellige Fortællere i samme Egn. Den, der skal magte det, maa paa en Gang have Videnskabsmandens Dannelse og Digterens umiddelbare Sans for Digtningens Krav; kun den, der forener disse Betingelser, kan løfte Skatten og give sit Folk det Æventyrguld tilbage, der ofte er saa tildækket af Mos og Støv, at det for den, der ikke har faaet denne sjældne Gave, tager sig ud som værdiløse Sten.

At Asbjørnsen i fremragende Grad er i Besiddelse af de videnskabelige Forudsætninger for en Virksomhed som den, han har udfoldet som Æventyrfortæller, har vi allerede fremhævet; vil man have et umiddelbart Indtryk af hans poetiske Evner, da behøver man blot at tage et hvilket som helst af hans Huldreæventyr for sig. Sagnene er her givne i en poetisk Iklædning, der fører en Række Natur- og Folkelivsbilleder frem for os, malede med den virkningsfuldeste realistiske Sikkerhed i alle Detailler og tillige gjennemtrængte af en saadan Stemning, at det bæres en for, at de gamle Æventyr og Sagn næsten med Naturnødvendighed springe frem af Omgivelserne. Fortællingerne er her al Tid saaledes sammenflettede med Skildringen af Stedsforhold og Personer, at det hele danner et harmonisk og i høj Grad stemningsfuldt Kunstværk.

De literære Forhold i Norge var paa den Tid, da Folke- og Huldreæventyrene fremkom, af en ganske ejendommelig Natur. Indtil 1814 var Norge, som bekjendt, forbundet med Danmark, og Forholdene førte naturlig med sig, at den dansk-norske Fællesliteratur væsentlig blev dansk, i det de enkelte fremragende Forfattere, Norge frembragte, f. Ex. Holberg og Vessel, levede i Danmark og gik helt op i den danske Kultur. Først hen imod forrige Aarhundredes Slutning begyndte der at gjøre sig et særligt norsk Element gjældende, og da Norge var blevet selvstændigt, var det første, man tænkte paa, at løsrive sig fuldstændig fra den literære Forbindelse med Danmark. Forudsætningerne for Udviklingen af en selvstændig norsk Literatur var imidlertid aldeles ikke til Stede; den Dannelse, man havde, havde man modtaget fra Danmark, og de særlig norske Bestræbelser afødte foreløbig kun en nærmest komisk brovtende Ordgyder-Poesi, der væsentlig gik ud paa at forherlige Norge og Nordmændene som det ypperste Land og Folk i Verden, men som med al sin Talen om „Norges Fosser“, „Norges Fjælde“, „Norges Løve“ o. s. v. ikke naaede længere end til at gjøre det nationale gjældende i gold Almindelighed. Først i Trediverne begyndte man at faa Øjnene op for, at en norsk Literatur ikke kunde udvikles af intet, og alvorlig at fordybe sig i Fortiden og i Almuens Liv. Der begyndte et ihærdigt Arbejde paa at trænge til Bunds i det nationale Særpræg paa alle Omraader, og i den Henseende kan Betydningen af Asbjørnsens Virksomhed særlig som Æventyrfortæller ikke anslaas for højt. Hans Folke- og Huldreæventyr virkede i højeste Grad befrugtende; da han og hans Medarbejder Moe

Den skudte Tjur.

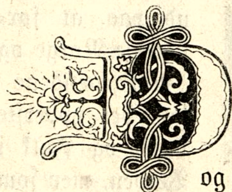
først havde faaet aabnet deres Landsmænds Øjne for det norske Folkelivs og den norske Naturs Ejendommelighed, fik de snart Efterfølgere, der fra forskjellige Sider trængte ind til Kjærnen, og den poetiske Literatur i Norge slog ind paa den Bane, ad hvilken den har naaet en høj Grad af Originalitet og en stadig stigende Frodighed. Og ikke blot med Hensyn til den unge Literaturs Karakter i stoflig Henseende blev Æventyrene af gjennemgribende Betydning; ogsaa paa Udviklingen af det norske Bogsprog kom Asbjørnsen ved hele sin Forfatter-virksomhed, og særlig gjennem Æventyrene, til at øve en betydelig Indflydelse. Han har et usæd-vanlig fint Øre for den ægte folkelige norske Sprog-tone, og hans Stil er bestandig lige langt fra affekteret „Maalstræv" og fra slap Eftergivenhed i Retning af at holde paa det tilvante, naar det ikke naturlig hører hjemme hos det Folk, han skriver for. Ogsaa i sproglig Henseende har den norske Literatur bygget paa den Grund, han har lagt. Bjørnson havde Ret, da han udbrød: „Gud skal vide, det var bleven lidet med mig, havde Asbjørnsen ikke været," og Norges øvrige Digtere i vore Dage kunde sige det samme. Æventyrfortælleren har virkelig i mere end en Henseende været Banebryder.

Fr. W. Horn.

En Nat ved Beresina.

Skitse fra Napoleons Krig i Rusland.

Af B. Auerbach.

Det var Natten mellem den 15de og 16de September 1812. Fra Vinduet i sit Værelse i Kreml betragtede Napoleon Moskvas forfærdelige Brand. Hans Generaler trængte ind paa ham for at formaa ham til hurtigst mulig at foretage Tilbagetoget, men han kunde ikke bekvemme sig dertil. Dog — han nødsagedes dertil. Den stolte Udsigt til Sejrens Lykke, som hidtil havde holdt ham oppe, veg nu, og han begyndte at forstaa, at ogsaa han kunde besejres. Tilbagetoget maatte ske, og det fandt Sted under Rædsler og Besværligheder, som ingen Pen formaar at skildre.

Den stolte Erobrer, Verdens „Behersker," for hvem Konger og Troner rystede, var med sin Hær ankommen til Beresina; men her spærredes ham Overgangen over Floden. Russerne havde befæstet deres Stilling stærkt og havde til Hensigt her at knuse den udmattede franske Hær; men endnu var Franskmændenes Kraft ikke ganske brudt. I hvor vel de var yderlig medtagne af den forfærdelige Kulde, som fulgte dem, blussede dog deres Strids-lyst op ved Synet af Fjenden, og de besluttede hellere at bløde paa Slagmarken, end blive Bytte for de Rovfugle, som fulgte deres Tog. Tusender af ulykkelige var segnede under de anstrængende Marscher, hvilket for en stor Del hidrørte fra, at disse Sydens Folk var uvante til den strænge Kulde. Med den bedste Vilje af Verden kunde Armeen ikke medtage de udmattede; enhver tænkte kun paa, hvorledes han skulde redde sig selv. De Stakler, som blev tilbage, havde ingen anden Udløs-ning fra deres Lidelser end Døden, og den kom over dem med en forfærdelig Hurtighed — alle, som faldt, var hjælpeløst fortabte.

Russerne havde som sagt besat Flodbredden lige over for Franskmændene. Natten brød frem, Striden blev uundgaaelig. I Aftenstunden havde Franskmændene faaet en Bro færdig, paa hvilken nogle Regimenter drog over og begyndte Kampen; som en ledsagende Musik til dette uhyggelige Skue-spil dundrede Kanonerne, saa at Jorden rystede. Alt var indsvøbt i et tæt Mørke. Efter uhyre An-strængelser lykkedes det til sidst Franskmændene at vinde Fodfæste paa den anden Side; de var frelste.

Ja, Slaget var vundet, men med store Op-ofrelser. Ved Beresina formørkedes Napoleons Stjærne; dette Slag skulde snart efterfølges af flere, som skulde vise ham, at Lykken plejer en Gang at vende sine Venner Ryggen. Snart brød han op, kun fulgt af nogle faa fortrolige, ilede Nat og Dag gjennem Tyskland og Belgien for at naa hjem til Frankrig, hvor han haabede at gjenvinde sin Kraft.

Men vi vender tilbage til Beresina. Slag-marken var dækket af Tusender af Franskmænd og Russere. Rundt om herskede Mørke og Stilhed, hvilken sidste kun afbrødes af de døendes og saa-redes Jammerskrig.

Paa den Plet, hvor den varmeste Kamp havde staaet, var mest roligt; her sov Heltene fra saa mange tidligere Kampe stille og fredelig mellem hverandre, Ven og Fjende ved Siden af hinanden. Her var ingen Skaansel bleven givet, og ingen bleven modtaget; næsten alle var døde — deraf den Stilhed, som herskede.

Pludselig hæver sig en af de faldne i Vejret, Blodet strømmer fra hans gjennemstukne Krop ned paa Jorden, hans stive Blik fæster sig paa Kam-meraterne og vender sig derefter mod Syd, mod den bortdragende Armee.

Paa Krigerens næsten kvindelige Ansigtstræk ser vi, at han er ung; det veldannede Aasyn er nu forvredet af Smerterne fra Saaret, og de blege Læber er stærkt sammenbidte. En Stund ser han deltagende paa de mange, som ligger omkring ham; derpaa rejser han sig højere op, støttende sig paa den

endnu usaarede Arm og udbryder: „Farvel, I glade Ungdomstimer, Farvel! Aldrig mer skal jeg gjense Seinens rullende Bølger, aldrig mer mit lille Hjem ved Flodens Bred; men jeg klager endda ikke, thi jeg dør for ham! for ham!" raabte han endnu en Gang begejstret, og det matte Blik livedes op ved det elskede Navn. „For ham, for Napoleon! Vive l'impereur! Dette skal være mit sidste Ord. Maatte det gjenlyde fra dette frosne Norden til Seines Strande, maatte Nordenvinden udbrede det til hans Ære og bekræfte min Trofasthed!"

Han mægtede ikke at sige mere; magtløs sank han sagte klagende ned paa den blodige Mark; hans Øjne tilsløredes, og Pulsens Slag blev stedse mattere.

Med et gjennemskares Luften af uhyggelige Skrig, hvorved den unge Soldat, trods sin Mathed, atter rejste sig; han syntes at kjende denne Lyd, og en Febergysning for igjennem hans Krop.

„O Gud, hjælp mig!" sukkede han. „Skal jeg nu blive et Bytte for disse forfærdelige Rovdyr, som alt har opædt saa mange af mine Kammerater?"

Støjen kom nærmere, og en forfærdelig Mængde Rovfugle begyndte at kredse over Slagmarken og udstøde Sejersskrig over de talrige Ofre. Mange af de saarede vaagnede til Live ved disse gruopvækkende Lyde. I deres Fortvivlelse greb de de Vaaben, der laa dem nærmest, for at bortjage Uhyrerne. Fuglene fjærnede sig vel paa kort Afstand, men kom snart igjen tilbage i større Mængde. De syntes at vente, til de ulykkeliges Kræfter var udtømte, saaledes at de uden at besværes kunde tage til sig af Rovet. Nogle af de saarede forsøgte i deres Fortvivlelse at gjøre en Ende paa deres usle Liv, men deres Kræfter var for svage; de maatte da levende falde i deres forfærdelige Fjenders Klør.

Den unge Soldat laa igjen stille, indeklemt mellem tvende døde Kammerater; han mærkede, hvorledes Livet lidt efter lidt flygtede fra ham; dog vilde han være tilfreds, om han blot levende kunde undgaa de ny Fjender.

Rovfuglene blev dristigere og dristigere; nogle begyndte at sønderslide de saarede, af hvilke flere levede op og udstødte Angestskrig, der blandede sig med Fuglenes uhyggelige Lyde.

Hvilken gruopvækkende Scene vilde det ikke have været at betragte fra et sikkert Sted! Men hvor meget forfærdeligere da for de saarede, som endnu levede! Hvert Øjeblik kunde de vente at dele Skæbne med dem, der nu forblødte under Rovfuglenes skarpe Klør. I Sandhed, denne Tanke kunde vel nedslaa Modet hos selv den modigste.

Skjælvende af Kulde og maalløs af Rædsel, laa den unge Soldat og ventede paa sin sidste Stund. Fuglenes Skare blev større, og deres uhyggelige Skrig tiltog.

Pludselig mærkede han noget paa sin Skulder. Han lukkede sine Øjne op, og saa — en stor Rovfugl, som med Kløerne i den tæt ved liggende Soldats Krop begyndte sit gruelige Maaltid, i det den med sit skarpe Næb søndersled den dødes ubedækkede Ansigt, — den Legemsdel, som var bedst tilgængelig for den. De Følelser, som nu bemægtigede sig den ulykkelige, kan ingen gjøre sig nogen Forestilling om. Vende sig bort kunde han ikke, thi Fuglens ene Vinge dækkede hans Ansigt, den mindste Bevægelse vilde have haft Dødshugget til Følge. Han skulde vel dø — men en saadan Død! Snart havde Fuglen gjort sig færdig med sit første Offer. Hvem skulde da blive det næste? Den unge Soldats Kval var grænseløs.

Vingen hængte endnu over hans Ansigt; men af denne Omstændighed ventede han Redning; thi saa længe den dækkede ham som et Skjold, vilde Fuglen ikke faa Øje paa ham. Et Par Minutter gik, endnu sad Morderen stille; Soldaten vovede knapt at aande. Atter gik nogle Minutter, de forekom ham at vare en Evighed.

En halv Time var hengaaet; endnu sad Fuglen stille. En svag Rullen tilkjendegav at Forløsningens Øjeblik nærmede sig. En brændende Bøn om Naade steg fra den unges Hjærte op til Gud, og dermed tabte han Bevidstheden.

Men pludselig vækkedes han af et Skud, og et Par Kugler hvinede hen over hans Hoved; han saa op.

Mørket var forsvundet, Maanen — Fredens Sendebud steg op paa den med utallige Stjærner oversaaede Himmel og bredte sit milde Skin over de endeløse Stepper, paa hvilke tusende tapres Ben hvilede. I det fjærne saa han Rovfuglene fly. En Mængde Ryttere red ind paa Sletten og steg af deres Heste. Flere af dem nærmede sig til det Sted, hvor han laa; han forsøgte at raabe, men Tungen nægtede ham sin Tjeneste.

De nyankomne var Marodører. Disse Folks Færd er en af Krigens mørkeste Skyggesider; thi alle, som ikke er blevne myrdede i Kampen, falder som oftest for disse Røveres Haand. Da Ynglingen forstod en Smule Russisk, kunde han høre, hvad de sagde. To af dem begyndte at undersøge de i hans Nærhed liggende Kammerater og stod snart ved hans Side.

Angesten hos den saarede tiltog; nys var han undsluppen en forfærdelig Død, nu saa han en anden lige saa gruopvækkende i Møde. Udplyndret til sidste Trævl skulde han blive liggende nøgen, ja maaske skulde han endnu yderligere mishandles. Det var forfærdelige Øjeblikke. Han var nær ved

igjen at miste Bevidstheden, men blev dog Herre over Angesten. Med mat Stemme forsøgte han at raabe, og over de blege Læber trængte sig disse Ord frem:

„Dræb mig hurtig, og lad mig ikke ligge og pines!" I det han sagde dette, besvimede han.

Napoleon ved Moskvas Brand.

„Hørte du noget?" spurgte den ene af Marodørerne.

„Ja, jeg syntes, jeg hørte en tale."

Mændene, der begge var mere ømhjærtede end deres Kammerater, begyndte at søge blandt de faldne og opdagede snart den unge Soldat, tog ham med sig hjem og plejede ham. Han kom snart til Kræfter igjen, trods sine mange Skrammer. En Tid derefter fik han Meddelelse om Kejserens Flugt og om den store Armees Undergang; af dens 500,000 Mand var knapt 20,000 komne helskindede fra det. Denne Underretning bragte ham til Fortvivlelse; men under hans Sorg, ligesom ogsaa forud under hans Sygdom, trøstede og hjalp Husets eneste Datter, en elskelig Pige paa 18 Aar, ham med inderlig Deltagelse. Snart opstod mellem de unge

I Kirken.

en gjensidig varm Tilbøjelighed, og ved den unge Soldats Afrejse lovede han at komme tilbage og hente hende som sin Mage.

Nogle Aar efter ovenstaaende Hændelser finder vi den unge Soldat som Divisionsgeneral i den franske Hær, hvilken han havde fulgt gjennem alle dens Sejre og Nederlag. Ved Waterloo blev han haardt saaret, men ogsaa denne Gang sejrede Ungdommen, saa at han snart blev rask igjen. Hans Livs alvorlige Skæbner havde gjort et dybt Indtryk paa hans Sjæl, Ungdommens Letsindighed var veget for en sand og levende Gudsfrygt, saa at hans Hjærtens Lyst var i Kjærlighed til sin Gud og Frelser at tjene og hjælpe sine Medmennesker. Heri understøttedes han trofast af sin Hustru, som var en from og elskelig Kvinde.

Naar nogen lykønskede ham, fordi han ejede en saa vakker og trofast Mage, svarede han al Tid leende: „Derfor har jeg Beresina at takke.“ Men med alvorligt Blik og en let Rysten paa Hovedet vedblev han: „Men aldrig i mit Liv har jeg oplevet — og beder til Gud, at jeg heller aldrig mer skal komme til at gjennemleve — en saa rædselsfuld Nat som den ved Beresina.“

I Kirken.

Uden for er Støj og Stimlen,
Larmen bølger Slag i Slag;
kun saa faa af Søndagsvrimlen
husker, det er Helligdag.
Ofte Ugens Værk begyndes
efter Letsinds vante Skik,
tit paa Herrens Dag der syndes
mer end i de sex, der gik.

Her er Stilhed, her er Hvile,
Svaling for et sorgtungt Sind.
Her kan Alvorstanken ile
i Guds Riges Forgaard ind,
hente Trøst for Ugens Kvide,
Kraft og Mod til Kampe ny,
skaffe Hjærtet lidt at vide
om hin Glæde over Sky.

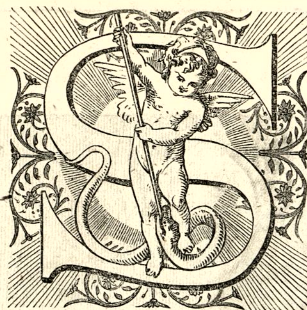
Salmen klinger til Guds Ære,
Ordet lyder til hans Pris.
Her kan Hjærterne frembære
deres Suk paa Barnevis,
her kan Sjælen stille gløde
under Helligaandens Daab,
lære Ugens Værk at møde
med et søndagssmykket Haab.

Jørgen Stub.

Paa Æventyr i London.

Efter det engelske
ved Knud Skytte.
(Fortsat.)

III. I Taagestaden.

Store St. Simon Apostel er ikke en Kirke, men en snæver Gyde bag ved Carmel Friars, lige i Hjærtet af Londons City; men Navnet hidrører fra, at der en Gang i sin Tid har været en Kirke og en Kirkegaard. Den gamle Kirke blev revet ned, og andre Bygninger opførte paa dens Grund. Af Kirkegaarden sparedes en lille Strimmel, som anvendtes til Blomsterhave, og derved frelstes tillige et Par gamle Træer, der udbredte deres Grene over det snævre Stræde.

Gyden eller Strædet fører ind paa en firkantet Plads, der paa alle Sider er omgiven af Bygninger; men man kan ogsaa komme til og fra Pladsen ad snævre Gjennemgange mellem Husene. Den ene af disse Gjennemgange fører ud til en mindre Plads, medens den anden fører ud til Citys menneskefyldte, larmende Gader.

Hver Dag, undtagen Søndag, samt Lørdag Eftermiddag, gjenlyder fra Morgen til Aften Store St. Simon Apostel, Pladserne og Carmel Friars af rastløse, ilende Fodtrin. Alle Bygningerne er udlejede til Forretningsfolk, der har deres Kontorer her, medens de har deres private Lejligheder i andre Dele af Byen. Efter endt Kontortid ruller de ned for deres Vinduer, aflaaser Dørene og tager bort — og Stedet bliver pludselig øde og forladt og uden Spor af menneskelige Beboere.

Den eneste menneskelige Skabning, man maaske kunde faa Øje paa, efter at den sidste Efternøler havde stukket Nøglen i Lommen og skyndt sig bort, var en ung Pige, der havde hjemme i Bygningen Nr. 5, Store St. Simon Apostel. I de smukke, lyse Sommeraftener plejede hun regelmæssig at gaa sig en lille Tur op og ned ad Gaden eller inde paa en af Pladserne.

Denne unge Pige hedder Lettice Langton. Hun er lidt over Middelhøjde; hendes Ansigt er henrivende smukt, Øjnene store, klare, himmelblaa og med et fængslende Udtryk af Stilhed og jomfrueligt Uskyld.

Hun var en Plejedatter af Hr. Pomeroy, der beboede den omtalte Bygning Nr. 5, i hvilken han for fire og tyve Aar siden opslog sin Bolig og begyndte en Forretning, der gik ud paa, at han overtog og udførte alle Haande Kommissioner, navnlig for Landmænd, og Hr. Pomeroy var en

hæderlig og aldeles paalidelig Forretningsmand. Men paa den anden Side var ubøjelig Strænghed et lige saa fremtrædende Karaktertræk hos ham, og med sine Kreditorer følte han aldrig Medlidenhed. Han mistroede alle Mennesker, og naar nogen blev rost i hans Nærværelse, havde han kun en staaende Bemærkning dertil: „Talemaader — lutter Talemaader!"

Hans kort afskaarne Haar var næsten snehvidt, men Synet usvækket, og Blikket skarpt og hvast. Ansigtet var stærkt furet, og Læberne fast sammenklemte. Betlere, der plejer at være gode Ansigtskjendere, forlangte aldrig Barmhjærtighed af dette Stenansigt, og Folk, der gik omkring og indsamlede Gaver i religiøse eller anden velgjørende Øjemed, skyndte sig bort, uden at gjentage deres Bøn, naar de havde hørt det kolde, haarde „Nej!" udtalt med en Røst som fra en Afgrund. Maaske der dog alligevel kunde findes en Krog i hans Hjærte med milde og venlige Følelser; men ingen havde hidtil fundet den.

Lettice i det mindste ikke.

Det var nu syv Aar siden, hun kom til Hr. Pomeroy. En grusom Ulykke havde ramt hende og hendes Broder William. Forældrene boede i en lille Kjøbstad i Priors, Essex. Faderen var Bestyrer af en Landbobank, og Familien boede ovenpaa i Bankbyningen. En Dag gik han ud, efter at han, som han plejede, havde lukket Banken; men han kom ikke tilbage. Om Morgenen blev han funden i en Vejgrøft udenfor Byen — død! Han havde undlivet sig selv. Moderen, der var svagelig og lidende i Forvejen, blev syg og døde en Uge efter, og Børnene stod nu forladte og uden anden Udsigt end Bettelstaven. Men saa kom Hr. Pomeroy og tog dem med sig til London. Pigen beholdt han hjemme hos sig, og Drengen sendte han i Skole.

„Husk paa, jeg vil ikke forstyrres!" sagde han til det tolvaarige Pigebarn. „Ingen Snakken og ingen Sladren! Mor dig, saa godt du kan. Du skal faa Lærere til at undervise dig; men lad mig være i Ro."

Syv lange, tavse, ensomme Aar havde hun nu tilbragt hos denne Mand.

En Aften blev Lettice Langtons triste, ensomme Levevis forstyrret paa en ligesaa behagelig som uventet Maade.

Hun sad just og spillede et eller andet gammelt Musikstykke paa denne drømmende, aandsfraværende Maade, som hun ikke kunde gjøre sig til Herre over, og som daglig tærede paa hendes Ungdoms Haab og Kræfter.

En kold, fugtig Efteraarsaften. Ilden brændte i Kaminen, ved hvilken Hr. Pomeroy sad, saa stum som en Billedstøtte. I Haanden holdt han en Bog, men læste ikke i den. Han stirrede ufravendt paa de brændende Kul.

Klokken slog otte. Et helt Dusin Taarnure meldte Klokkeslættet paa en Gang: „store Benjamin" længere borte, „St. Poul" nærmere, og derefter alle de andre, nogle lidt for sent, saa at Klokken blev fem Minutter over otte, inden det sidste Slag havde lydt. Disse regelmæssige Klokkeslag var ingen Afvexling, men syntes at udgjøre en Del af den evig herskende Stilhed, fordi Øret var saa vant til dem, at det hørte dem ikke.

Men da der nu pludselig hørtes kraftige Fodtrin i det snævre Stræde og derefter et vældigt Tag i Dørklokken, for de begge op.

„Hvad er det, Lettice?" spurgte han.

„Ja, Gud skal vide det, Hr. Pomeroy."

De lyttede i aandeløs Spænding.

Pigen kom ind med et Brev.

„En fremmed Herre venter nede, Sir. Jeg sa'e, at De modtog ingen om Aftenen; men han sa'e, det var et særdeles vigtigt Anliggende."

„Talemaader! Giv mig Brevet!"

Han aabnede det og saa først paa Underskriften.

„Det er fra gamle Eli Ramsden i Moulsey Priors, Kvækeren. Hvad vil han for godt."

„Min kjære Ven, John Pomeroy!
Overbringeren af dette Brev, John Ashton, vil forhandle med dig om praktiske Spørgsmaal. Det vil være til dit eget sande bedste, at du ser ham strax, ser ham ofte og lærer ham nøje at kjende. Dette er Sandhed. Fra din Ven.
Eli Ramsden."

„Til mit eget sande bedste? Se ham ofte? Hvad mon Ramsden mener? Jane, lys den fremmede Herre op ad Trappen og ind i Kontoret — nej herop, det er bedre. Mit eget sande bedste! Som om der kunde ske noget til mit sande bedste!"

Men i hvert Fald maatte der kunne ske meget til bedste for den unge Pige, der sad hos ham, og som løftede sine rolige Øjne i sløv Nysgjerrighed for at se den fremmede — uden Tvivl en eller anden uinteressant Forretningsperson fra City, et af disse ivrige, higende Ansigter, der kom om Morgenen og gik om Aftenen.

Nej. En ung Mand, og hvad han saa ellers maatte være, et eneste Blik sagde hende, at han var ingen uinteressant Forretningsperson fra City — en ung Mand af en ganske anden Slags, en høj, muskelfør, ung Gut med regelrette Ansigtstræk og et støt Blik; og som han stod der uden for Døren med Hatten i Haanden, forekom det Lettice, som

om hun maatte have set ham en Gang før, hvor i al Verden det saa var, maaske i en Drøm.

John Pomeroy den yngre — for det var naturligvis ham — saa foran sig en bleg og overordentlig smuk Pige, der rejste sig fra Klaveret, og ved Siden af Kaminen en aldrende Mand med et haardt, strængt Ansigt og snehvidt, purlet Haar. Værelset var net, men kun tarvelig møbleret. Foruden det nødvendige Bohave i en Dagligstue indeholdt det ikke andet end den unge Piges Klaver, et Bogskab med Bøger og en enkelt Lænestol.

Den unge Mand følte sig sælsom bevæget. Foran sig havde han sin egen Fader, om hvis Tilværelse han ikke havde haft den fjærneste Anelse, indtil for saa Uger siden. Hans Fader! Endnu kjendte han ham jo slet ikke; men det første Indtryk var, at denne hans Fader maatte være i Stand til de mest forbavsende Ting i Retning af faderlig Haardhed.

„Hr. John Ashton, formoder jeg?" spurgte den ældre med et Blik paa Brevet, som han endnu holdt i Haanden.

„Ja vel, Sir! Jeg er — jeg er John Ashton," svarede den yngre med en sælsom Tøven, som om han ikke rigtig var sikker paa, hvem han var.

Og atter havde Lettice en Følelse af, at hun havde set ham før. Selv Røsten syntes hende bekjendt. Den var dyb og klar som hendes Plejefaders.

„Min gamle Ven," sagde Hr. Pomeroy med et fast og forskende Blik paa sin Gjæst — „min gamle Ven Eli Ramsden skriver, at de ønsker at tale med mig. Hvormed kan jeg tjene Dem? Eller, da vi vel begge er Forretningsmænd — jeg foretrækker at nævne enhver Ting med det rette Navn — hvormed kan vi tjene hinanden?"

„Ja, lad os kalde Tingene med de rette Navne. De kan tjene mig med at undervise mig."

„Undervise! Jeg er ikke Privatlærer."

„Og dog kan De tjene mig med at undervise mig. Eli Ramsden har sagt mig, at De bedre end nogen anden forstaar Dem paa alt, hvad der hedder Landbrug."

„Eli Ramsden er en Mand af Sandhed," sagde Hr. Pomeroy. „Jeg vilde ikke have sagt det om mig selv; men naar han siger det, stoler jeg paa, det er rigtigt."

„Jeg ligeledes, Sir. Jeg er en Kanadier, Sir, ikke af Fødsel; for jeg er født i England, men var kun en Maaned gammel, da jeg for fire og tyve Aar siden sejlede til Kanada med det første Dampskib af Allan-Postlinjen, som nogen Sinde krydsede Atlanterhavet, og da jeg altsaa er voxet op og har tilbragt alle de Aar i Kanada, gjør jeg Krav paa at kaldes en indfødt Kanadier."

„De synes at være stolt af det?"

„Jeg er stolt af det, Sir. Vort Land har en Fremtid for sig."

„Talemaader — lutter Talemaader!"

„Mener De? Ja, det kan vi tale om en anden Gang. Jeg er her for at lære alle de ny Fremskridt, alt, hvad der kan læres mig, og som jeg kan føre mig til Nytte paa min Ejendom i Kanada."

„De har altsaa en Ejendom?"

„Ja, det vil sige, det er min Moders; men jeg er hendes eneste Søn og Arving, og derfor er Ejendommen paa en Maade ogsaa min."

„Og De er forsynet med Penge? Her gjør vi ingen Ting af Kjærlighed."

„Jeg har 3,000 Pund til min Raadighed. Største Delen deraf skal bruges til Indkjøb af Avlsredskaber og sligt; men Resten maa jeg anvende paa mig selv."

„Det vil sige: smide bort til, hvad De kalder Adspredelser?"

„Nej, Sir, ikke Adspredelser; men at uddanne mig i saadanne Ting, som jeg ikke kan lære hjemme i Skovene, det er mit egentlige Ærinde i England, og Hr. Ramsden siger, at De kan hjælpe mig."

„Jaja, jeg har med mere end en Slags Forretning at gjøre. Sæt, at jeg kan hjælpe Dem?"

„Saa træffer vi en Aftale med hinanden. Jeg har tænkt mig det saaledes: Tre Aftener om Ugen kommer jeg her, og De besvarer alle mine Spørgsmaal — en hel Mængde, jeg har nok af dem — og siger mig, hvad De ved. De har Hovedet fuldt af nyttige Kundskaber, bare jeg kan faa Adgang til Deres Skatkammer. De kan jo lige saa godt tale med mig som sidde i Arnekrogen."

Hr. Pomeroy var aldeles forbavset. Her var en ung Mand, som han aldrig havde set før, men som i fuldt Alvor foreslog at ville komme til ham her i hans private Værelse tre Aftener om Ugen, forstyrre ham i hans tavse Aftener, plage ham med Spørgsmaal og pumpe ham for Kundskaber — uforskammet!

„De siger, at Deres Navn er Ashton — John Ashton," svarede han tøvende. „Jeg har aldrig kjendt nogen af det Navn, og dog synes jeg ligesom at skulle kjende Dem — paa Øjnene. Jeg har en Gang kjendt en — en Person med de samme Øjne — aldeles de samme Øjne. Jeg troede — bildte mig ind, at jeg i alle Maader kunde stole paa denne Person — Dumhed, Vildfarelse, gammel Historie! Sæt aldrig Deres Lid til nogens Udseende, unge Mand. Stol paa Dem selv og paa ingen anden. Ros ingen, tro ingen, og forlang ikke Tillid af nogen. Se, der har De nu i ti Minutter lært mere Visdom af mig, end De har lært i Deres hele Liv i Kanada."

„Maaske, Sir," svarede John Pomeroy den yngre; „det er i alt Fald en Slags Visdom, som der kan være delte Meninger om. Jeg er vis paa, at denne unge Dame f. Ex. endnu ikke vil tro paa den — lige saa lidt som jeg."

Lettice, der under den foregaaende Samtale havde siddet paa Klaverstolen og hørt til, stod hurtig op.

„Nej," svarede hun. „Det vilde da ogsaa være skrækkeligt, ikke at tro, at der gives gode Mennesker i Verden, Jeg har mødt et godt Menneske i det mindste."

Hun saa til sin Plejefader.

„Passiar Barn! Hvad forstaar vel du?"

„Vil De modtage mig, Hr. Pomeroy?" spurgte den unge Mand. „De maa kalde mig Deres Elev, Deres Lærling — hvad De vil, bare De vil modtage mig. Lad mig komme her tre Aftener ugentlig en Maaneds Tid eller to. Jeg har et godt Nemme og vil blive en villig Lærling, blot jeg maa komme som Ven og Ligemand; ellers er jeg bange for, at mine kanadiske Sæder vil forundre Dem."

„Hvorfor ønsker De at komme saa tit?"

„Hvad behager? Af hundrede Aarsager. Ser De: Kanada er et fattigt Land, det vil sige, hvad Penge angaar. Hvilken er den bedste Maade til at indvinde den pekuniære Kraft?"

„Det er et stort Spørgsmaal."

„Nej, Sir, et ganske simpelt, og Svaret er: heldig Fremgang. Nu tror jeg, at vi er komne godt i Skud, vi er paa Vej til at blive Englands store Kornkammer. Vi har gode Jorder, vi har Skibe, og efterhaanden som vi voxer i Velstand, vil vi ogsaa tiltage i Anseelse. Er det ikke rigtigt, Sir?"

Hr. Pomeroy overvejede i nogle Øjeblikke; derpaa saa han op og sagde med dæmpet Stemme, som om han havde kæmpet en Kamp med sig selv og var bleven overvunden:

„De maa komme. Begynd i Morgen Aften. Og saa god Nat."

„Tak, Sir, jeg skal komme; men jeg kommer som en Ven, og derfor beder jeg Dem at forestille mig for denne unge Dame."

„Denne unge Dame er min Myndling, Frøken Lettice Langton."

Den unge Mand, der kaldte sig John Ashton, bød hende Haanden. Det var en meget smuk og fin lille Haand, der raktes frem for at mødes med hans i et Haandtag.

„Jeg haaber, vi skal blive meget gode Venner, Frøken Langton. Endnu har jeg ingen Venner i London."

„Jeg ikke heller," svarede hun dæmpet.

Dermed gik han. De lyttede, medens han sprang ned ad Trapperne, to Trin ad Gangen. De hørte ham lukke Gadedøren efter sig; de hørte hans Fodtrin i Gyden og ned ad den snævre Gjennemgang. Og saa var al Ting tyst og stille som forhen.

Lettice Langton saa til sin Plejefader. Han saa lige frem for sig, som om han havde set en Aand.

„Hvad er dog dette?" spurgte han sig selv. „Drengens Øjne, Mund, Lader — alt minder mig om hende. Narreværk! Jeg bliver gammel, nervøs! Hun er død, død, for længe siden — død og glemt! Besynderligt, hvor Hukommelsen kan lege Gjæk med en! God Nat, Lettice."

I det nærmeste Hotel sad „den unge Fyr" og skrev et Brev til sin Moder.

„Jeg har set ham," skrev han, „takket være Eli Ramsdens Brev. Han er graahaaret men ser stærk og kraftig ud. I sin Adfærd er han meget kold, og han siger, at han ikke har Tillid til et eneste Menneske i Verden — men det tror jeg naturligvis ikke. Han sagde ogsaa, at mine Øjne mindede ham om „en Person" — han brugte det selvsamme Udtryk — „en Person." Jeg fulgte nøjagtig Hr. Ramsdens Raad. Han er en stiv gammel Kvæker; men han læste alle Brevene, og da han var færdig, sagde han tørt og koldt: „Din Moder er en Kvinde, som jeg maa have Medlidenhed med, Ven John. Jeg vil tænke over, hvad du skal gjøre. Og næste Dag sagde han mig, hvad jeg skulde gjøre. Hr. Pomeroy — jeg er bange for at sige „min Fader", for at jeg ikke en skjøn Dag uforvarende skal gaa hen og plumpe ud med det — er den klogeste Mand i hele England i Henseende til Ting, der angaar Landbruget. Landmændene kommer til ham, og han kjøber Maskiner, giver Raad eller sælger Raad og handler paa deres Vegne. Hans Lige er ikke til, siger Eli Ramsden, og hvis han ikke i andre Henseender var, som han er, vilde han være langt mere bekjendt og erhverve sig en umaadelig Anseelse. Men de bor som Eremitter og har ingen Venner. Ikke en, siger Eli Ramsden, har hidtil set ham i hans private Lejlighed, hvor han lever helt alene. Jeg blev altsaa den første. Jeg bankede dristig paa hos ham, da jeg haabede at blive modtagen med aabne Arme, og omsider gav han Kjøb. Han er dog ikke helt alene, da en Frøken Lettice, en bleg Stakkel, bor hos ham. Moder, jeg er bange for, mit Hjærte har faaet en Skavank! Jeg lovede dig jo at lade dig det vide, saa snart det skete. O, det er saadan en yndig Pige! saadan en stille, sød og indtagende Pige! Men jeg bad ham om at forestille mig, og jeg skal komme der som en Ven af Huset. Som en Ven! Hvis han vidste!"

IV. Sol i Taagen.

Det er en Lørdag Eftermiddag i Efteraaret 1876. Vejret er imod Sædvane smukt, klart og stille. Ogsaa Menneskene er stille og rolige, det vil sige, er gaaede deres Vej, og Store St. Simon Apostel er som uddød. Ikke et Fodtrin hverken i Gyden, i Gjennemgangene til Pladserne eller paa Trapperne. Alle Gadedørene er aflaasede, og Vinduesgardinerne trukne ned.

Dog tys, der høres lette Fodtrin. Indgangsdøren til Nr. 5 er aaben, og en ung Pige staar paa Stentrappen og ser sig om. Hun er paaklædt til at gaa ud. Andre unge Piger vilde maaske sige, at hendes Hat er for gammel, og Trøjen ikke moderne længer. De vilde vel ogsaa gjøre en Bemærkning om, at hendes Dragt er temmelig tarvelig, og hendes Handsker baade slidte og stoppede; men dannede Piger vilde beklage hendes Fattigdom og beundre hendes Skjønhed. Hun vilde vel ogsaa stige i deres Agtelse, naar de vidste, at denne simple, men klædelige Dragt er et Værk af hendes egne Hænders Flid; thi Lettice syr selv sine Klæder, og skjønt Stofferne er billige, vidner dog baade Farve, Mønster, Snit og det hele om en fin og lutret Smag.

Hun gaar langsomt og tøvende ned ad Trappen og langs Jærngelænderet, der hegner for den lille Strimmel Blomsterhave, kaster et Blik op i Toppen af de høje Træer med det gulnende Løv og læser for tusende Gang Indskriften paa en tilbageblevet Ligsten under det ene Træ. Derpaa gaar hun langsomt ned ad Gyden og passerer en af Gjennemgangene, der fører ud til Gaden. Denne er som sædvanlig fuld af Fodgængere og larmende Kjøretøjer. Hun bliver næsten forskrækket over den bølgende Menneskemængde og den øredøvende Larm, og efter et Øjebliks Tøven vender hun atter om og gaar tilbage og ned ad den hvælvede Gjennemgang til den før omtalte mindre Plads. Her vil hun tage sin Eftermiddagstur og giver sig altsaa til at spasere ad Fortovet langs Bygningerne fra det ene Hjørne til det andet.

Der lyder Fortrin ned igjennem Indgangen, og hun staar pludselig Ansigt til Ansigt med en ung Mand.

Hun har forskrækket løftet sit Hoved op, men der lægger sig et lyst og lykkeligt Smil over hendes smukke Ansigt, i det hun faar Øje paa ham, og han staar foran hende med Hatten i Haanden — som en underdanig Tilbeder. Han har dog ikke sagt et Ord til hende om Kjærlighed, og han er for hende ikke andet end en højst interessant fremmed, der synes at være dumpet ned fra Skyerne for at kaste en oplivende Solstraale ind i hendes Livs ensomme Øde.

„De sagde vist,“ begyndte han, „De sagde — det vil sige, jeg haabede, at jeg kunde træffe Dem her.“

„Ja, her spaserer jeg hver Dag,“ svarede hun i en næsten bedrøvet Tone.

„Hver Dag?“ Han saa sig omkring med et Blik, som om hun havde forskrækket ham. „Hver Dag — i dette Fængsel?“

Hun gav sig til at le.

„Jeg finder ikke, at det er et Fængsel; det er mig et kjært Sted, hvor jeg kan saa frisk Luft og Bevægelse, og hvor jeg kan være ene med mine Tanker.“

„Sig mig en Gang,“ sagde han forundret, „kommer De aldrig udenfor disse Mure?“

„O jo, somme Tider. I Dag havde jeg netop tænkt, at jeg vilde have været hen at se St. Pauls-Kirken og spasere op og ned ad den søndre Gang — —.“

„Nok et Fængsel,“ mumlede han.

„Men da jeg kom til Enden af Gjennemgangen, var Trængslen paa Gaden saa stor, og Folk puffede og stødte hinanden saadan, at jeg manglede Mod til at kaste mig ud i dette bølgende Menneskehav. Kjøretøjerne forekom mig ogsaa mere støjende end sædvanlig, og saa vendte jeg tilbage til min gamle Yndlingsplads, hvor ingen vilde forstyrre mig.“

„Og saadan har De det bestandig, den ene Dag som den anden?“

„De mener, mit daglige Liv er ensformigt?“ svarede hun leende. „Hvis De gider høre mig, vil jeg fortælle Dem, hvorledes jeg anvender min Tid. Klokken ni spiser vi Frokost, Hr. Pomeroy og jeg. I Kanada vilde man vist synes, det var altfor sent, Hr. Ashton?“

„Ja, det skal De have Ret i. Jeg forstaar ikke, hvordan vi skulde holde det ud, hvis vi ikke fik noget at spise før Klokken ni.“

„Klokken to sender jeg ham hans Mellemmad ind. Klokken fire eller saa, naar Larmen af bortilende Fodtrin er forbi, gaar jeg ned i Gyden for at spasere og trække frisk Luft.“

„Hun kalder dette frisk Luft,“ mumlede John medlidende.

„Klokken sex lukker Hr. Pomeroy sit Kontor — han lukker det egentlig Klokken fem, men bliver siddende der til sex — og saa spiser vi til Middag.“

„Og naar det er forbi?“

„Hvad vi saa foretager os? Det har De jo selv set flere Gange. Men der er den Forskjel, at naar De ikke er hos os, saa taler Hr. Pomeroy ikke et Ord. Han læser eller sætter sig ved Arnen og stirrer ind i Ilden. Klokken halv otte giver jeg ham en Kop The. Klokken ti tager han sin Pibe

og stopper den, og det er Tegnet til, at jeg siger ham god Nat og gaar ind paa mit eget Værelse."

„Naa, han sidder og læser eller stirrer ind i Ilden — en net Maade at tilbringe sin Aften paa, maa jeg bekjende! (Havde Fru Pomeroy været til Stede, vilde hun rimeligvis have gjort en lille Hentydning til det fjerde Bud.) Hvorfor taler han ikke eller tager Dem med sig et eller andet Sted hen?"

„Det har fra først af været en Aftale imellem os, at Hr. Pomeroy skulde have Lov til at leve, som han var vant til, og at jeg maatte foretage mig, hvad jeg vilde, bare jeg ikke forstyrrede ham. Han gav mig for Exempel et Fortepiano, men betingede sig udtrykkelig, at jeg ikke maatte forstyrre ham med mit Spil, og derfor spiller jeg kun om Aftenen. Somme Tider tror jeg, han hører efter."

„Og taler han aldrig til Dem — ikke et Ord?"

„Jo, førend vi sætter os til Frokosten, siger han „god Morgen", og om Aftenen siger han „god Nat". Naar vi sidder og spiser, hænder det en Gang imellem, at han spørger mig, om jeg ikke mangler noget. Naar jeg saa svarer, at jeg har alt, hvad jeg ønsker, og at jeg er meget taknemmelig for hans Godhed, siger han al Tid: „lutter Talemaader"!"

„Hvad mener han med det?"

„Ja, det er nu en Gang hans Maade. Han bilder sig ind — for det kan naturligvis ikke være andet end Indbildning — at han ikke tror et eneste Menneske. Det hænder ligeledes nu og da, at han spørger mig, hvordan min Broder Will har det, og naar jeg saa siger ham, at han har det godt, og at han er Hr. Pomeroy meget taknemmelig for, at han hjalp ham i Vej, siger han: „Taknemmelig, hm! Talemaader!" hvormed han mener, at stakkels Will ikke er nær saa taknemmelig, som han virkelig er."

„Og har De ellers ingen — aldeles ingen at tale med."

„Aldeles ingen, Hr. Ashton, undtagen Pigerne."

Denne Maade at leve paa var ny og ufattelig for den unge Landmand.

„Men De har endnu ikke sagt mig alt, om hvad De selv bestiller hele Dagen. Tilgiv mig, Frøken Langton, om jeg synes nysgjerrig. Læser De ikke meget? Holder De ikke af at læse?"

„Jo, men af let Læsning har vi ikke det mindste, og jeg tilstaar, jeg kunde nok have Lyst til at læse en Fortælling en Gang imellem."

„Jeg skal bringe Dem hundrede Fortællinger!" udbrød John ivrig. „Jeg forstaar ikke, hvor De kan holde dette Liv ud, al Tid lukket inde i et Værelse med Udsigt til en nøgen Mur! al Tid spaserende i et Fængsel som dette! aldrig en Sjæl at tale til! aldrig Selskab! Og dog siger De, at De er lykkelig, Frøken Langton — virkelig lykkelig?"

„Ja," svarede hun og saa ham op i Ansigtet med sine smukke, ærlige Øjne, „jeg ved da ikke bedre, end at jeg er lykkelig. Livet her er saa stille og roligt, og jeg syntes fra først af, at dette vejede fuldt op mod Ensomheden. Vi havde en stor Modgang, lige som vi kom hertil. Der ramte en skrækkelig Ulykke — Will og mig."

„Will?"

„Ja, min Broder. Jeg ser ham hver Søndag Aften. Saa kommer han nemlig og ser til mig, han drikker The hos mig, og vi musicerer sammen. Den kjære Will! Jeg er vis paa, De vilde synes om ham, Hr. Ashton."

„Det er jeg ogsaa vis paa," sagde John, „hvis han da har den mindste Lighed med — sin Søster."

Hun blev ikke rød. Hun tænkte paa sin Broder og ikke paa sig selv, saa at hun slet ikke lagde Mærke til Johns Smiger.

„Min kjære, eneste Broder!" sagde hun som i Tanker og vedblev derpaa højt: „Han er sytten Aar nu, to Aar yngre end jeg. Det er syv Aar siden — der overgik os saa stor en Ulykke, og naturligvis var det værre for mig end for ham, fordi jeg var ældst. Jeg kom her for at være hos Hr. Pomeroy, og Will blev sat i Skole. Ferierne tilbragte han i Huset hos en af Lærerne, fordi Hr. Pomeroy ikke kan lide Drenge. Da han i Fjor havde fyldt sit sextende Aar, skaffede Hr. Pomeroy ham en Plads i et stort Handelshus i City med en aarlig Løn af 40 Pund. Det er ikke meget, men det er dog en Begyndelse. Og, Hr. Ashton, det er saadan en kjøn Dreng med et rigtig smukt, aabent Ansigt, og der er noget ualmindelig vindende ved ham. O, hvor De vilde synes om min Broder Will, hvis De kjendte ham!"

John hørte paa hende med Forundring eller rettere Beundring, og der var især en Tanke, som stadig sysselsatte ham: at en saadan Perle skulde leve her som en Nonne — nej, som en, der var levende begravet i denne store Stenligkiste. Efter at de en Stund havde gaaet sammen i Tavshed, standsede han, saa venlig overtalende paa hende og sagde:

„Lad os følges ad en lille Tur, et eller andet Steds hen! Det er saadan en smuk Eftermiddag, og der er endnu en Time til Aften. Vil De?"

Hun tøvede et Øjeblik, ikke for at overveje hvor vidt det var passende eller upassende, men fordi hun var bange for at gaa med ham hvor som helst. Paa den ene Side: Klokken var allerede halv fire, Solen vilde være nede om en Time, og der var mere end sædvanlig Støj og Trængsel i Gaderne; men paa den anden Side: hvad kunde

hun have at frygte, naar hun havde denne høje, stærke, unge Mand til sin Beskyttelse?

„Jeg gaar med Dem," sagde hun ligefrem.

De fulgtes ad ud fra Pladsen. John bød hende sin Arm, og hun tog den, for første Gang i sit Liv støttende sig til en Mand, saa at det ikke var fri for, at hun jo følte sig lidt underlig til Mode derved.

(Fortsættes)

Ulovligt.

„Fy skam jer dog, Polle og gamle Mis,
du grimme Køter, du slikvorne Kis!
Har I ikke set den røde Plakat,
hvorpaa den velvise By-Magistrat
bestemt forbyder alt Løsgængeri
— og saa kommer I her med jert Tiggeri.
I burde ha' Straf, og I skal faa Ris,
hvis nu I volder Koppens Forlis!
— Dog, det er det samme, I slikke den maa,
naar blot lidt muntert I lader det gaa;
men hvis I saa ej rupper ud af Døren,
det skal ej vare ret længe, førend,
jeg kalder Betjenten for Ret og Orden,
saa kommer I Kram nok paa Fattiggaarden!"

B. E.

Monolog paa Fødselsdagsmorgenen.

„Aa, hvilket dejligt Vejr vi dog faar!
Og i Dag saa fylder jeg otte Aar!
Jeg maatte saa tidlig op for at se,
om vi ikke skulde ha'e Regn eller Sne!
Sne! Nu snakker jeg rent i Taaget,
Sne i Juni! — Det var dog for broget.
Nej! Hvad det er for en dejlig Luft!
Hvad alle Blomsterne har for en Duft!
Jeg er ikke bleven klædt rigtig paa,
for jeg listede mig saa sagte paa Taa
hen til Døren til Moders Stue,
og det er rigtig, som jeg kan bru'e,
den var lukket af! Der staar Bordet dækket;
Mis er den eneste, som jeg har vækket,
men jeg gaar da ogsaa saa fint og let,
at ikke en Sjæl kan høre det!
Aa, hvilket Vejr til den Kjøretur!
Mon jeg ikke har godt af en lille Lur
paa „Morgenkvisten", som Onkel siger, —
den rare Onkel, som alle smaa Piger,
der kjender ham, holder saa meget af.
Mis, sagde du noget? Det syntes jeg. Hva'?
Hvor er du dog kjælen! Du har vel en Tanke
om alt det Slik, der i Dag vil vanke;
du stryger dig op ad min bare Arm;
aa, nej! Lad nu være! Jeg bliver saa varm.
Saa! Nu gaar det vist ikke længer, at jeg
staar her og snakker. Hvor jeg glæder mig!
For i Dag saa fylder jeg otte Aar,
og for et dejligt Vejr vi dog faar!"

Poul Falk.

Hvordan Mester fik Mutter.

Af Bertel Elmgaard.

Med Tegning af A. M. Brun.

Ser hvor de smaa teglhængte Huse og de knudrede og kantede Brosten slipper op, begynder den tætte, skyggefulde, vel snart hundredaarige Linde- og Kastanieallé. Det er dejligt at vandre her, ligegyldigt paa hvilken Aarstid. Dejligt om Efteraaret, naar Blæsten suser tungt i de gamle Træer, svinger hid og did med Grenene og jager det graagule Løv raslende hen ad Vejen, naar Høstsolen daler, og Mørket falder, tættere og tykkere her end andre Steder, dejligt, thi her er Læ under de svajende Kroner, man hører kun Blæstens Susning, og der er en vis dragende Fred i det bløde, søvntunge Efteraarsmørke. Det er dejligt om Vinteren, naar Træerne staar med Grenene fulde af Rimkrystaller, hvide, blinkende og glimrende, hver Kvist er prud og prægtig nok til at være et Kongescepter. Dejligt om Foraaret, naar Stær og Stillids kommer, naar Vandet silrer her ude i Grøften, naar Græsset spirer omkring Træernes Rødder og danner et blødt Grøntæppe, hvori en enkelt Anemone, der har vovet sig hid fra Skoven, titter undselig frem som et uskyldigt Alfebarn — naar Kastaniens glinsende Knopper svulmer, Linden springer, og en sød friskkrydret Duft bølger hen gjennem Alleen. Og saa paa de lange, varme Sommerdage, naar Solen brænder stegende hedt ned over Marker og Enge, hvor Korn og Græs forlængst har holdt op med at voxe, naar de røde Hustage dirrer i dens gnistrende Straaler, og Vandet flyder tungt og dovent i Aaen, hvor dejligt er det saa ikke at søge Skygge her ude! Her er Luften friskblaa, kølig og fri for Støv, og de opstillede Bænke indbyder til Hvile.

Men allerdejligst tror jeg dog, det er en Sommeraften, naar en Regnsky lige er dragen over Egnen, og Solen har skjult sig omme i Nordvest, medens et Skjær af dens Lys er blevet tilbage og nu usikkert, dæmrende brydes med Nattetaagen, der som et fint Sølvspind lægger sig let og tyst ude over Aaen og Engene. Da staar Græsset frisk mørkegrønt, og Blomsterne tager sig ud som hvide Stjærner deri; Løvet blinker og sitrer, Regndraaberne smelder mellem Bladene, og en enkelt Kornlærke slaar endnu sin Trille oppe i Trætoppene.

En saadan Aften var det, jeg traf forhenværende Skomagermester Møller og hørte Historien. Jeg havde for Resten truffet ham før. I det Par Maaneders Tid jeg havde opholdt mig i den lille Kjøbstad H., havde jeg saa godt som hver Aften paa mine Spasereture i Alleen set ham og hans Kone sidde paa den lange Armbænk til højre. Det var et halvgammelt, triveligt Ægtepar, som jeg strax ved første Øjekast kom til at synes godt om. Det var ikke deres gammeldags Klædedragter — som jeg i Parenthes sagt dog al Tid har næret en Smule Forkjærlighed for — ikke hans side Kofte eller høje Cylinderhat, ikke hendes strimlede Kappe eller falmede Paraply med Messinghaandtaget, der tiltrak sig min Sympathi, men derimod hans lune, smilende Ansigt og hendes mere alvorlige men lige saa venlige Blik.

Efter at jeg var gaaet dem forbi vel en halv Snes Gange, hilste jeg en Aften paa dem og tog Plads paa Bænken ved deres Side. Vi kom snart ind i en interessant Samtale om Vejret, den ny Borgmester, og til sidst om Jærnbanen, som den høje Rigsdag nu endelig havde besluttet at saliggjøre den lille Bys Beboere med. Vort Bekjendtskab var indledet og fortsattes de følgende Aftener med lignende Samtaleæmner. Det lod dog ikke til at skulle blive meget mer end „god Dag og Farvel", som man siger, før Madam Møller en Aften forkyndte en storartet Opdagelse. Denne gik ikke ud paa mindre, end at vi var Naboer: jeg boede i Murmester Nielsens Sted i Vestergade, paa anden Sal, de i Gjenbostedet, i Stuen. Foranlediget heraf spurgte vi hinanden ud om Stand og Stilling, og jeg fik da at vide, at Søren Møller for et halvt Aars Tid siden havde trukket sig tilbage fra sin Skomagerforretning, som var bleven overladt til Sønnen, og nu tillige med Konen levede af sin sammensparede Formue. Fra nu af antog vore Samtaler et stedse fortroligere Præg, og Madamen bad mig flere Gange om at se inden for.

Denne Bøn havde jeg endnu ikke opfyldt, da jeg den omtalte Aften — det var omtrent midt i Juni — traf dem paa det sædvanlige Sted. Talen faldt strax paa det dejlige Sommervejr og de smukke Naturomgivelser, dobbelt smukke nu efter Regnen, der for en Times Tid siden var ophørt.

„Ja, jeg kommer nu til at holde mer og mer af Naturens Dejligheder, jo ældre jeg bliver," sagde Mester, „og derfor var det s'gu heller inte efter mit Bestik, da vi sejlede ind i det Hul af en Stue, vi nu sidder og glor i. Jeg vilde hellere have været

oppe, hvor der var lidt Udsigt, men Mutter kan nu ikke med Trapperne."

„Fatters Ben saamænd lige saa lidt," indskød Madamen smilende.

„Saa—aa, naa, nej der har vi det," sagde Møller. „I Kvindfolk skal immervæk skyde Skylden paa andre, det har I fra gamle Mutter Eva af, og hvad værre er," tilføjede han i en resignerende Tone, „vi Mænd maa kjønt finde os deri."

„Nej, nu ta'r du virkelig Fejl, Møller," svarede Madamen, „det staar tydelig skrevet og forklaret, at det var Adam, der skød Skylden paa Eva, vil du vide det."

„Naa, ja, det kan s'gu godt være, men saa har det Pinedød ogsaa været hende, der havde den."

„Ja, De ved nok," sagde Mutter nu henvendt til mig, „at min Mand ikke kjender noget værre her i Verden end vi Fruentimmer."

„Nej, og saa Gigt," skyndte han sig at tilføje; „med de to Ting i Følge, saa har Pastor Mikkelsen saamænd Ret i, at Livet er en besværlig Vandring."

„Lider De af Gigt, Møller?" spurgte jeg deltagende.

„Ja, jeg gjør," lød Svaret, „og nu i Aften sidder det og kværker heromme i Ryggen paa mig; vi faar snart Forandring i Vejret . . . Ja, det er fra den Amerikasrejse, lille Kone," vedblev han, „den forvinder jeg aldrig."

„Saa, De har været i Amerika?" sagde jeg.

„Ja, han har saamænd," svarede Konen, „og det skal jeg vel ogsaa have Skylden for."

„Ja, gu skal du saa, lille Mutter," sagde Møller og lagde i det samme Armen med et rask Slag om sin Kones Liv, „men den Gang var du endda en ung, kjøn Tøs, det fik gaa an; men du skal Pinedød inte tro, at jeg gjør den Riel om igjen for saadan en gammel Matrone, som du nu er."

„Aa, du holder saamænd ligesaa meget af mig nu som den Gang," sagde hun med et rigtig mildt Øjekast til ham.

„Ja saagu, jeg tror det næsten ogsaa," sagde han og forsøgte at snappe et Kys fra hende. Men hun drejede hurtig Hovedet til Siden og vrissede: „Aa, du med dit Slikkeri. Du skulde dog skamme dig, naar fremmede ser paa os."

Møller opgav alle videre Forsøg, men truede med, at hun kunde vente, til de kom hjem; mærkelig nok lod Truslen ikke i mindste Maade til at ængste hende.

Jeg var imidlertid bleven lidt nysgjerrig efter at faa at vide noget mere om Amerikarejsen, og hvad muligvis dermed stod i Forbindelse. Jeg tøvede derfor ikke længe med at opfordre Møller til at give en Fremstilling af denne Begivenhed; men hvor snaksom han end ellers var, og trods Bekjendtskabet, saa var han dog ikke strax villig til at imødekomme mit Ønske paa dette Punkt. Det hjalp dog betydeligt, da jeg snart fik Madam Møller over paa mit Parti, og endelig gav han efter paa disse Betingelser, at jeg skulde følge med hjem i Haven, hvor vi kunde sidde i det lille Syrenlysthus, ganske anderledes uforstyrrede og hyggeligt end her, og at Madamen, mens han serverede Historien, skulde lave en Toddy. Disse Betingelser blev ham indrømmede.

Da Møller og jeg lidt efter var komne til Sæde i det lille Lysthus, hvor den regnvaade Jord og Løv udspredte en fugtig, duftende Kølighed, begyndte han:

„Ser De, jeg er saa godt som opdragen hos Trines, min Kones, Fader, Skomager Kryger. Han og min Fader havde nok været Kammerater i Krigens Tid, rigtig Perlevenner, og taget mer end en Tørn sammen, hvad nu inte kommer dette hersens ved. Men da saa Fatter lægger sig til at dø, og Mutter sad ene tilbage med Stuen fuld af Rollinger og havde kun lidt at putte i Munden, saa tog Skomager Kryger mig til sig og gav mig Føde og Klæder og hvad jeg i alle Maader kunde trænge til. En rigtig pæn og „naabel" Mand var han, Skomager Kryger, til sine Tider; men vrøvlevorn og saa stædig som en Helmis kunde han Pinedød ogsaa være, naar det kom over ham. Det kunde jo ikke undgaas, at jeg imellem fik et Par paa Kejen og tudede et Stykke, men hvad — det er jo noget, saadan en Lømmel har godt af, saa jeg havde det for Resten meget godt, helt anderledes end min Broder Kris'jan, der kom til at tjene hos den skeløjede Bager nede i Sværtegade; for- han fik Klø, saa det var noget myrdelig. Til sidst rendte han da ogsaa derfra, forstaar sig, men havde det været mig, jeg havde s'gu smurt Haser længe før.

Naa, men det kommer nu heller inte dette hersens ved, som jeg skal fortælle Dem. Ser De, jeg skulde jo være Skomager, begribeligvis, det var Kryger, og det havde Fader ogsaa været, og jeg var aldrig ret stor, før jeg skulde begynde at flikke et Par Sko sammen. Men det var min Sæl et Geschäft, som jeg ikke brød mig videre om, og havde Mester inte været den Mand, der førte Komandoen og sa'e, at Skomagerfaget var den ærligste og bedste Profession i den hele vide Verden, for den Mening var han nu kommen paa, saa var jeg Død og Kritte aldrig kommen til den Bestilling. Der maatte jo somme Tider nogle Rap til for at holde mig der inde i Værkstedet — et rigtig grimt, sort, lille Hul var det, og Mester gjorde det just inte større fornøjeligt — men det hjalp ikke paa Lysten for en sur Sild, for ser De, en Springfyr var jeg, som

jo fler er i den Alder, og jeg havde nu faaet saadan et gefærligt Mod paa at komme til at staa i en Butik og veje Svedsker og Puddersukker af til Tøsene, der kom og kjøbte, for naar det var rigtig kjønne Tøse, saa kunde jeg pinde nok lide dem — Jeg skal si'e os, jeg havde ikke saadan set videre til Trine den Gang, for hun blev opdragen hos noget af Familien, men det kommer vi siden til. Saa en Dag lader jeg mig forstaa med, saadan i al Gedulgthed, at jeg vilde hellere til Handelen end sidde og rive i Rispen. Men saa skulde De have set Mester! Først fløjtede han, saadan hyhihi, hyhihi! Det gjorde han al Tid, naar der var noget i Stykker med „Klanetten“, og saa tænkte jeg, det har vel ingen Nød; men da han saa ogsaa vendte det hvide ud af Øjnene, saa dumpede Hjærtet s'gu ned i Buxerne paa mig. „Av,“ tænkte jeg, „der brænder du dig!“ Saa rækker han saadan hen og tager fat i det højre Øre — det er næsten, ligesom jeg kan mærke det endnu — og saa siger han: „Du vil være Krambodsvend, si'er du, Søren, men jeg si'er, du skal være Skomager! Hvem af os to raader?“

„Det gjør I, Mester!“ svarede jeg; jeg skal love for, jeg havde ikke ret langt til Vandet.

„Naa,“ siger han, „saa er den Snak forbi!“

Ja, det var den min Sandten for den Gang, og jeg fornam endnu i mange Dage efter, hvordan det sved i Øret.

Men saa gik Tiden, og jeg blev henved en Snes Aar; jeg var ikke Svend endnu, mit Arbejde var der saamænd Maade med, Lysten var ikke en Bitte større, end den havde været alle sine Dage, og jeg var saa ustadig, som jeg nogen Sinde havde været. Saa en Dag, da Mester var bleven sprøjtende gal, fordi jeg havde staaet og moret mig lidt med Pigerne, saa tænkte jeg, nu skal det alligevel have en Ende — og da han saa siger, jeg ikke var andet end en Dreng, der ikke kunde gjøre et Stykke ordentligt Svendearbejde, saa farer det jo op i mig, og jeg siger, at jeg var Pinedød inte skabt til at sidde og flikke Sko og tage mod Skjænd og Vrævl af ham, nu vilde jeg raade mig selv. „Værs' go',“ sa'e han, „er min Stand og din Fa'rs Stand for simpel for saadan en Laps som du, saa er der Døren, og saa er vi to færdige!“ Jeg var saa halvt om halvt ved at fortryde det igjen, for det var jo ikke paa den Maade, jeg vilde skilles fra ham. Men der var inte noget at gjøre ved de Dele; var Kryger først bleven gal i Kardusen, saa var han gal, og han var ikke den Mands Søn, der tog sit Ord tilbage. Jeg maatte paa Døren. Det skulde jeg til enhver anden Tid ikke haft saa meget imod, for myrderlig kjed af at sidde indmuret i dette hersens Hul, kan De jo nok forstaa, at jeg var; men se der var en Hage ved, og jeg skal nu være ganske ærlig og fortælle Dem det lige ud af Posen. Se Trine, Mesters ældste Datter, der var bleven opdragen der nede sønder paa hos en Faster, hun var netop kommen hjem i de samme Dage for at blive hjemme og hjælpe til med de mindre Søskende, da Madamen selv var bleven noget skranten i den sidste Tid og laa mesten Dels til Sengs. Det var en nysselig Tøs, det var Trine i hendes unge Dage, saa det var ikke saa sært, jeg kom til at tykkes godt om hende, lige fra den første Stund af. Kinder havde hun saa dejlig trinde og røde som det bedste Gjemmeæble, og Haar saa gult og blødt, og saa et Par Øjne, ja, jeg vil slet ikke prøve at beskrive dem, men naar de saa paa mig, saa glemte jeg alt andet i Verden. Se, hvad jeg skuttet mig mest ved, det var det, at jeg skulde fra hende, ikke saadan at forstaa, at vi havde noget sammen med hinanden, for hun havde kuns været der et Par Dage, og vi var ikke en Gang blevne rigtig kjendte, men det var for mig en hel Fryd at have hende at gaa og se paa hver Dag, og det, mente jeg, var nu forbi.

Imidlertid var jeg saa svineheldig at faa mig en Plads hos Konsul Borch; han var Kjøbmand og boede omtrent skraas ovverfor. Jeg skulde hjælpe til i Gaarden og paa Marken, for jeg skal sige os, han havde Landeri tillige med, og saa skulde jeg gjøre alle Kjørslerne. Dersom jeg nu ikke havde haft det mindste Haandelag paa de Dele i Forvejen, saa kunde det have blevet kavderwælsk nok for mig, men, ser De, som Dreng havde jeg haft min stadige Gang ovre i Konsulens Gaard og derved al Tid bleven lidt orienteret i de lokale Sager. Ja, Gud ved, det var en Perleka'l, den gamle Konsul; han gav mig en honnet Løn og kunde godt somme Tider komme ned i Gaarden og gaa og snakke med mig om Heste, Brakning, Høslet og saadan noget til Faget henhørende, forstaar De, ligesaa gemen, som om vi havde været hinandens Lige. Og saa lod han ogsaa et Par Gange nogle Ord falde om, at hvis jeg nu var flink og adret, saa skulde jeg til Efteraar komme op i Butikken, og det var s'gu det, jeg kløede efter. Ja, det var en herlig Mand; jeg blev ogsaa ved at give ham min Stemme til Byraadet, saa længe han aarked at hinke derop, det gamle Skind.

Som De nok kan tænke, saa kunde jeg jo aldrig have faaet en bedre Plads, for nu kunde jeg endda af og til faa Trine at se. Hver Dag hentede hun Vand ovre i Madam Mortensens Gaard, der laa lige ind til Konsulens, og saa tog jeg somme Tider ogsaa en Spand i Haanden og gik derom, skjønt vi havde min Sæl det dejligste Vand der inde ved os selv, som nogen vilde forlange. Se saa gav jeg mig jo i Snak med hende og hjalp hende med

Gammel Kjærlighed.

at trække Vand op og saadan, og det varede ikke længe, før jeg syntes at skjønne, at hun tyktes aldrig saa fejlt om mig. Og jeg var nu rent ud sagt forelsket i hende, og blev det pinde mer og mer, for hver Gang jeg saa hende. Naa, jeg gik flere Gange og tænkte paa, om jeg skulde sige det til hende, og hvordan jeg skulde bære mig ad, men naar det kom til Stykket, saa havde jeg naturligvis inte Kurasje nok. Jeg var bange, hun skulde gi'e sig til at grine af mig, og det var dog det, jeg nødigst vilde af al Ting. Jeg gik og spankulerede paa Stillingen i baade Nætter og Dage, og var nær ved at blive skidt til Pas, for jeg saa jo nok, at vores Handelsbetjente, og for den Sags Skyld ogsaa andre, gik og kyssede paa Fingrene efter hende, og det ærkrede mig s'gu at tænke paa, at en af disse snippede Rosinpillere skulde faa Hold i hende, for de kunde jo nok gaa og blære sig som nogen Pokkers Ka'le, men se om der ellers var noget ved dem, det var det, vi skulde spørge om, og allenfals var hun for god til dem.

Saa var det en Dag lige midt i Sædtiden. Jeg stod og huggede Pindebrænde inde i et lille Aflukke ved Siden af Porten — det var nu ellers ikke min Bestilling, men Stine, Kokkepigen, havde givet mig en Bolle rent extra til Kaffen, og saa tænkte jeg, nu maa du s'gu vise Levemaade igjen, og saa var det, jeg tog mig dette hersens Pindearbejde paa. Som jeg nu bedst staar der inde, kommer Trine gaaende hen forbi Gaardsleddet med sine Vandspande, og som hun nu gaar, saa kiger hun saadan saa smaat i Vejret. Det tænkte jeg nu mit ved, for lige oven for, oppe i Gavlen, var Loftslugen, og der plejede jeg tit at staa og se efter hende, naar hun gik forbi, og somme Tider slog vi en Sladder af. Men saa kom jeg alligevel til at tænke, hvad om det er den svejryggede Krebs, hun glor efter, kanske han staar og „fritserer" sig og krøller sig deroppe i Vindvet, for var 'et det, saa var 'et s'gu ærkelig. Naa, da hun saa havde kiget lidt, og var gaaet ind til Madam Mortensens, saa lister jeg mig uden for og glor akkurat, som hun havde gloet, men der var ingen Ting at se, ikke det fjærneste. Saa har det lige godt været dig, Søren Møller, hun kigede efter, tænkte jeg.

Det var om Formiddagen dette hersens passerede. Om Eftermiddagen var jeg ude i det vestre Vænge at saa det sidste Byg. Det var en rigtig kjøn, blank Foraarsdag, Havren stod allerede næsten helt grøn, Svalerne føjted rundt omkring, og Storken var kommen, og der var da et Liv og en Dejlighed og saadan med Naturskjønheder rundt omkring, at det var rent mageløst; jeg syntes aldrig, det havde set saa kjønt ud før, og jeg var nær ved at blive helt rørendes ved at se, hvordan Kløver og Blomster pipped frem, og høre Fuglene synge til alle Sider. Jeg gik naturligvis og grubliserede og funderede en farlig Tid paa det med Trine. Som De nok kan tænke, var jeg jo bleven lidt storsindet siden i Formiddags, og Resultatet blev da ogsaa, at da jeg om Aftenen gik hjem, da sagde jeg til mig selv: „Nu skal du alligevel gaa paa den med frisk Mod, saa snart du kan! Det nytter inte at være forknyt, naar man vil have med Pigebørn at gjøre, og du skulde dog gjærne se at komme de spatbenede Krambodlapse i Forkjøbet; det kunde hænds' du fik ja, og hvad vil hun vel mer end nej!"

Dagen efter var det Søndag. Jeg trækker i Pudsen, faar Sommerhatten paa, for jeg skal sige os, jeg havde fri den Dag, og saa gaar jeg en Tur derud i Alleen, der hvor vi nyssens sad. Det var et kjønt Solskinsvejr ligesom om Lørdagen, men alligevel var der ikke en levende Sjæl at se der ude, undtagen de smaa Fugle, der sad og sang saa kjønt i Træerne, og jeg begyndte snart at kjede mig helt gebommerligt. Da, lige i det jeg vilde til at gjøre omkring, ser jeg Trine komme kjørendes henne i Alleen med hendes mindste Bro'r — det er ham, der nu er Garver oppe i Bredgade. Jeg fornam, hvordan det pikkede herinde, men jeg tænkte: nu frisk Mod, Søren Møller, ud skal det, om det saa skal ud mellem Sidebenene! Og saa slentrede jeg af hen imod hende.

Jeg hilste pænt paa hende, som jeg plejede, og saa sagde jeg saadan lidt, om hvad der kunde falde mig ind, men det maa jeg ikke være kommen pænt fra, for hun lo af mig, og saa blev jeg helt rød i Hovedet.

„Hør, Trine," siger jeg saa, „der er en Ting, jeg gjærne vilde sige dig."

„Hvad er det?" siger hun.

Saa lægger jeg saadan min Haand oven paa hendes, og saa siger jeg: „Vil du love mig ikke at blive vred paa mig, saa skal du faa det at vide."

„Aa, Herre Gud, Søren," svarer hun saa og ser ned for sig, „dig bliver jeg saamænd aldrig vred paa."

„De Ord skal du have Tak for Trine," siger jeg, og saa ta'r jeg hende lige om Halsen og hvisker til hende: „Vil du være min . . . min . . ." men jeg vidste Gud hjælpe mig ikke, hvad jeg skulde sige, Kone eller Kjæreste, saa forfjamsket var jeg blevet, men det behøvedes heller inte, for nu kiger hun mig lige ind i Øjnene og siger ligesaa skjælmsk: „Aa jeg ved godt, hvad du vil."

„Hvad siger du saa?" spørger jeg.

„Jeg siger ja," svarede hun og gav mig i det samme et rigtigt Mundkys; jeg vilde have haft et til, men det fik jeg dog inte Lov til, for ser De, der

kunde jo let komme nogen og se os, og Drengen i Vognen vrælede, saa det var noget gefærligt.

Jeg vil nu slet ikke beskrive Dem, hvor glad jeg var i de Dage, for det kan jeg inte; der var bare en Ting, der endnu manglede i min Lykke, og det var at faa det afgjort med den gamle. Jeg havde ikke været inden for hans Dør, siden jeg kom derfra, og naar jeg gik ham forbi paa Gaden, saa gloede han op i Vejret, som om han slet ikke saa mig; jeg vidste jo godt, at han var styrtende gal paa mig, for det jeg ikke vilde være Skomager, og da han saa tillige var en velhavende Mand, og jeg en fattig Snegl, saa var det sin Sag at spille Kjæreste med hans Datter. Men havde Trine ikke været, saa havde jeg ligegodt forklaret ham det strax, hvordan Sagerne stod til, for jeg har nu immervæk været af dem, der si'er, ligesaa godt springe i'et, som krybe i'et. Det bad hun mig nu saa mindelig om at lade være, for hun var en god Pige, der nødig vilde volde Spektakel og gjøre sine Forældre imod, og en farlig Hurlumhej vilde der begribeligvis blive, naar dette hersens Kjæresteri kom op.

Det gik saa til hen paa Forsommeren, da hændtes det, jeg nu skal fortælle. Det var en Søndag Eftermiddag. Trine havde givet mig et lille Nys om, at de gamle vilde i Skoven; og da jeg saadan hen ved Klokken tre om Eftermiddagen saa dem trippe af, saa kan De nok vide, det varede ikke ret længe, før jeg sad inde hos Trine. Nu syntes jeg, vi kunde have det saa rart ene, vi to, og det syntes hun da med. Vi satte os saa ind i Sovekammeret og snakkede og frydede os ved hinanden. Om de gamle vidste vi, at vilde de til Skoven, saa kom de ikke hjem de første Timer, saa der var ingen Fare. Men vi havde lige godt kun siddet en halv Times Tid, før vi hører Dagligstuedøren gaa, og Kryger og Madamen komme lyslevendes ind. Siden fik jeg at vide, at det var, fordi hun var bleven snavs undervejs.

„Jøsses, hvad gjør vi nu?" hviskede Trine, for hun var ligesaa lidt glad, som jeg var.

Der var kun den ene Dør, ud til Dagligstuen, og Vinduet kunde ikke lukkes op, det vidste jeg. „Ja, hvad gjør vi," sa'e jeg, „du maa ud til dem, og jeg kryber i Sengen, det gaar ikke at være raadvild; men se saa at hjælpe mig ud, naar du kan."

Hun gaar saa ud til dem, og jeg kryber i en af Sengene, trækker Dyne og Tæppe godt op over mig og tænkte, kan det nu ikke gaa, saa faar Ballonen at revne. Naa, den revnede s'gu da ogsaa! For, som jeg sagde, Madamen var jo bleven syg og kom nu listende for at gaa i Seng. Det er, ligesom jeg endnu kan høre, hvordan hun kom rokkende hen over Gulvet. Hun tager Tæppet til Side, vil til at linne Dynen og ser jo saa mig.

„Ih du sødeste Gud!" skreg hun og klaskede sine Hænder sammen, „ligger her ikke et levendes Mandfolk i Sengen! Trine, Kryger, kom, kom! Aa, Gud hjælpe os!"

Nu kom Kryger der ind, og saa blev der jo en Larmenteren og Spektakel; Trine stod bag ved med Øjnene fulde af Vand, jeg saa nok, hun var ikke glad. „Hør," siger jeg saa, da jeg kommer af Sengen, „vil I nu holde i lidt igjen, saa skal jeg ærlig og redelig forklare jer, hvordan det er gaaet til." Og saa siger jeg det, ligesom det var, jeg og Trine var Kjærestefolk, og saadan og saadan var det gaaet til, at jeg var kommen i Madamens Seng.

Men da Kryger hørte det, saa slog han i Bordet, saa det knaldede efter, og bandte Fanden ta'e sig paa, at hvis jeg tænkte paa at faa hans Datter, saa tog jeg fejl! Saadan en Dagdriver, saadan en Fusker som jeg, der ikke en Gang kunde forsaale et Par Sko ordentlig, og saa endda løb fra sit Haandværk, jeg kom og friede til en æstimerlig Borgers Datter, jeg skulde paa Døren, skulde jeg, og kom jeg igjen, skulde jeg blive fugtlet ud med en Spanderem.

Jeg begyndte saa i al Skikkelighed at bede om godt Vejr, og jeg sagde til Mester, at vilde han lade Trine og mig faa vores Vilje, saa vilde jeg tage fat paa Skomageriet igjen og vise, at jeg kunde gjøre det til Nytte, og det var ogsaa min oprigtige Mening, at jeg vilde det; men det hjalp ikke noget. Mester blev jo længer jo mer desperat. Ja løbe fra det ene til det andet, det kunde jeg, sa'e han, men den, der en Gang havde vraget den ærligste Pofession i Verden, ham skulde han inte have mer med at gjøre. Saa forstod jeg nok, at der ikke blev Buxer af de Skind for det første, og saa tøflede jeg af.

Fra den Dag af blev det Trine forbudt at hente Vand omme i Madam Mortensens Gaard. Hun maatte nu gaa den lange Vej op til Blæsbjærg efter det, og jeg havde mange Gange ondt af, at hun skulde lide saa meget for min Skyld, og sa'e det ogsaa til hende, naar vi en sjælden Gang mødtes, men saa var hun al Tid saa glad og godt fornøjet. Ja, hun var en god Pige, og det er hun endnu.

Mester blev ved at være ligedan, og jeg kom saa i Tanker om at rejse til Amerika. Det var den Gang, da alle og enhver skulde der over for at grave Guld til et Svinetrug, og jeg tænkte saa, ka'ske du ogsaa kunde gjøre din Lykke der. Nok er det, Trine lovede at vente paa mig, for hun vilde nu ogsaa helst, at jeg skulde se at drive det til noget, og jeg drog saa af Sted om Efteraaret. Det var noget andet end at komme til at staa i Konsul Borchs Butik, men jeg havde nu en Gang sat mig det i Hovedet, og saa skulde det prøves.

Nu kunde jeg give en lang Beskrivelse af alle de Seværdigheder, jeg saa og oplevede der ovre, men det vil jeg nu ikke, for det kommer inte dette hersens ved, og Mutter er her nok snart med Punschen. Jeg var der i fire Aar, laa syg en Tid og døjede tit næsten baade Sult og Nød. Det smed ingen Ting af sig at grave efter Guld, og saa gav jeg mig til Skomageriet og tænkte, nu skulde det være Alvor, Mester havde kanske Ret i, at det var det bedste for mig alligevel. Jeg tjente saa nogle faa Skillinger og kom vel en hundrede Kroner rigere hjem, end jeg drog afsted. Det var det hele, og det skulde inte stikke Øjnene ud paa Mester; men jeg vilde nu alligevel hjem og se, hvorledes det stod til, for der ovre kom jeg ingen Veje og jeg længtes tillige saa farlig efter Trine. Jeg havde ikke hørt der hjemme fra, siden jeg rejste; for som De jo nok kan begribe, kunde det ikke hjælpe, at vi tænkte paa at skrive hinanden til.

Naa, det første Sted, jeg gik til, da jeg var kommen her til Byen, var til Skomager Krygers. Begribeligvis var jeg lidt spændt paa, hvordan Modtagelsen vilde blive, det vil sige hos Mester, for Trine vidste jeg, jeg kunde stole paa, meget bedre end paa mig selv.

Jeg pikker paa Døren til Dagligstuen og træder indenfor. Der var ingen andre der inde end Trine.

„God Dag Trine!" siger jeg.

„Aa nej! God Dag Søren!" siger hun nok saa fornøjet og kommer farende hen imod mig for at tage mig om Halsen.

Saa i det samme ser jeg, at hun har en Ring paa Fingeren. Jeg mærkede, jeg blev kridhvid i Ansigtet. „Nej, stop lidt Trine," siger jeg saa og ta'r hende fast i Armen, „hvad betyder det, er du bleven forlovet?"

Saa blev hun saa rød som en Rose lige op om begge hendes Ører, og saa sagde hun: „Du maa ikke blive vred Søren, men det er for Fa'rs Skyld, han er saa syg; naar du nu vil sætte dig pænt ned, saa skal jeg fortælle dig den hele Sammenhæng."

Jeg vilde sætte mig paa en Stol, men hun sa'e, jeg skulde tage Plads i Sofaen, og hun satte sig saa ved Siden af mig og fortalte, hvordan al Ting stod til. Madamen var død for et Par Aar siden, og nu i Vinter var Mester en Frostdag falden om paa Gaden og havde brækket sit ene Ben. Han maatte jo til Sengs og kunde aldrig tage sig en Døjt for, og saa blev han endnu mer vrævlevorn end forhen. En Dag skjælder han Førstesvenden Huden fuld. Det vilde Mikkelsen — saadan hed Svenden — ikke taale. Han siger strax op og etablerer en Forretning lige over for, og i hver Uge lod han store Stykker indrykke i Avisen, om hvor billige og solide Varer han førte paa Lager. Se det læste Kryger, og han hørte jo ogsaa snart, at Mikkelsen trak mange af hans gamle Kunder til sig; for jeg skal sige os, Mikkelsen var en Fyr, der havde „Pli" paa sig, og kunde snakke baade ud og ind med Folk, og da han var kommen bort, kunde Kryger ikke faa en ordentlig Svend igjen, der kunde forestaa Sagerne, og det gik derfor snavs baade i Butik og Værksted. Noget voldte naturligvis ogsaa disse hersens lange Skroller, som Mikkelsen satte i Avisen. Nu kunde Mester have gjort det samme, men saadan en nymodens Skik, kunde Kryger ikke lide — ser De, det var i de første Aar, Aviserne kom i Gang — og han laa nu i Sengen og ærkrede sig, saa han var nær ved at gaa fra Konceptérne. Benet begyndte at komme sig, men saa blev han rigtig syg, af bare Ærkrelse, tænker jeg, og nu laa han og kunde hverken leve eller dø, Doktoren sagde rigtig nok, at der var lidt Haab om, at han med Tiden kunde komme paa Stylterne igjen, men det havde lange Udsigter, og det gik daarligere og daarligere paa Værkstedet.

Naa det var det ene Kapitel, nu kommer vi til det andet. Ser De, før Mester blev syg, havde han holdt en farlig Spektakel med Trine, om at hun skulde slaa mig af Tankerne og gifte sig med Skrædder Tobiesen i Østergade. Det vilde Trine paa ingen Maade, hun baade græd og bad for sig, men den gamle var jo en tykhudet Rad, og den, der vilde føre Exersitsen. Han sa'e, saadan og saadan skulde det nu være, og saa lod han anskaffe Forlovelsesring, og Jagildet var allerede bestemt, men saa var det, han brækkede Benet, og det maatte opsættes. Trine vilde ikke bære Ringen, og herover blev den gamle naturligvis lynende gal, og da han blev rigtig syg, laa han og vrævlede om det, baade vaagen og i vilds'. Saa ynkedes Trine over ham, og da Doktoren ogsaa sagde, at hun helst maatte se at føje ham, saa tog hun Ringen paa, uden at hun derfor i mindste Maade vilde have noget med den skjævbenede Tobiesen at gjøre.

Da saa Trine var færdig med at forklare mig hele denne Re'lighed, saa siger jeg: „Ja hænger det saadan sammen, saa har du fortjent et Kys; men den Forlovelsesring havde ellers nær sat mig Kruser i Panden." Naa saa sad vi jo og kjæledes lidt og snakkede baade om gammelt og nyt, men jeg mærkede snart, at hun var lidt forknyt over den Maade, som det gik paa i Forretningen.

„Ved du hvad, Trine," siger jeg saa, „hvad om jeg overtog hele „Flotiljen," indtil din Fader igjen kommer paa Sokkerne; jeg er slets inte saa ueffen, som jeg har været før, og jeg vilde dog nok se, om jeg ikke kan hamle op med ham Mikkelsen."

„Ja, kunde du det," sa'e hun, „saa vilde jeg

rigtig nok være glad, og saa kunde det ogsaa nok være, at Fader vilde synes bedre om dig."

„Men han maa ingen Ting vide," siger jeg, „ingen Ting, hverken at jeg er kommen eller noget som helst, før han omtrent er rask."

„Det skal han heller ikke," siger hun, „der kommer ingen andre end Doktoren og jeg ind til ham."

Naa, kort at fortælle, jeg tog Kommandoen over det hele. Sikken et Mas jeg havde med at faa ryddet ordentlig op i Krammet, men da der saa først kom Gang i Tøjet, saa gik det s'gu ogsaa.

Jeg averterede to Gange om Ugen, var om mig baade her og der, sørgede for at Folk blev honnet expederede, og da Krygers Forretning alligevel var anset fra Fortiden af, saa varede det Pinedød ikke ret længe, før Mikkelsen maatte til at kappe af paa Sejlene.

Det var for Resten en rigtig dejlig Tid. Jeg gik jo sammen med min Kjæreste hver Dag, fik Kosten der i Huset, og vi to havde det i alle Henseender saa komfortabelt, som vi kunde ønske os det, især da Trine kom af med den grimme Forlovelsesring. Jeg vidste jo nok, det var for Faderens Skyld, hun gik med den; men jeg kunde alligevel ikke lade være at ærkre mig hver Gang jeg saa den. Det gik saagu ellers let nok baade med at faa den og Tobiesen selv visket af Vejen, og jeg skal dog nu med det samme fortælle Dem, hvordan det gik til.

Ser De, Trine og jeg sad ved hinandens Side i Sofaen og drak vor Eftermiddagskaffe; da gaar Døren op, og der kommer en lille spinkel Herre ind, saa tør og brun i Ansigtet som en røget Skinke. Jeg kjendte ham ikke, men da jeg saa det Par Øjne, han satte op ved at se os to sidde i Sofaen, saa fik jeg en Anelse. I det nu Trine rejser sig op, saa kommer han farendes hen imod mig, kiger mig lige ind i Synet og siger, saa det skingrer igjen i hele Stuen:

„Ka'skesens De inte ved, at Jomfru Kryger er min Forlovede?"

„Nej, men ved De, hvad jeg ved," siger jeg, „jeg ved, hun er min Kjæreste! Tør jeg ellers spørge, med hvem jeg har den Ære . . . Det skulde da ikke være Skrædder Tobiesen?"

Sikke Øjne han saa laante mig, ligesom et Par Tallerkener. Saa vender han sig til Trine og siger: „Sover din Fader!"

„Det ved jeg ikke," svarede hun, „men Doktoren har sagt, der maa ingen komme der ind."

„Fa'en med det," sa'e han og gik hen til Sovekammerdøren, „jeg skal tale med ham."

„Nej, stop nu lidt," siger jeg og træder ham i Vejen, „der ind kommer De ikke; har De Ærinde til ham, saa kan De forrette det her."

Men saa brallede han op, saa De skulde ha'e hørt; først fik jeg en Overhaling. Saadan en Laban, der gik og gjorde sig lækker for Pigebarnet, for en andens Forlovede, sneg sig ind i Huset, mens Manden laa syg; men jeg kunde være vis paa at faa Ben til at gaa paa. Det skulde han være Mand for. Saa kom Omgangen til Trine. Jeg kunde i Førstningen ikke lade være at more mig over, hvordan saadan en vissen Spirrevip kunde lade Kjæften løbe, men jeg blev s'gu lige godt arrig ved at høre paa det Vrævl i Længden, og jeg gi'er saa et ordentligt Næveslag i Bordet og siger:

„Nu er det nok! Dersom De ikke vil smides ud, min Herre, saa gjør De bedst i at gaa Deres Vej strax! Trine," siger jeg saa og gaar hen til hende, „giv ham Ringen, jeg vil ikke se det Stads mer!"

Hun saa to Gange til mig og en Gang hen til Sovekammerdøren, saa forstod jeg, hvad hun mente. „Det skal vi nok klare," siger jeg, „lad os nu faa Ringen!"

Jeg tager den af Fingeren paa hende, gaar hen til Tobiesen: „Værs'go'," siger jeg, „her har De Deres Ring, og saa vil jeg raade Dem til, ikke at tænke mer paa Pigebarnet, for saa faar De Pinedød med mig at bestille."

Se saadan blev vi færdige med ham. Jeg gik øjeblikkelig hen til Guldsmed Nielsen paa Torvet og bestilte Forlovelsesringe til Trine og mig, og hvem der blev glad, det var hende, for hun havde tit været kjed af den Ring.

Omsider begyndte Mester at komme sig, og da han var bleven saadan, at han snart kunde komme op, saa lagde Trine og jeg sammen om, hvordan hele Re'ligheden skulde aabenbares ham. Han havde jo af og til spurgt, hvordan det gik med Forretningen og Mikkelsen, men hun havde stadig væk snakket saa godt uden om, at han ingen Ting havde faaet at vide. Saa en Dag ser jeg i Avisen, at Mikkelsens Lejlighed er til Leje til førstkommende Flyttedag.

„Nu er han min Sæl paa Pumperne," siger jeg til Trine, „gaa nu ind og fortæl din Fa'r baade det og hele Kommersen, for jeg længes Pinedød snart efter Enden paa den Komedie."

Hun gaar saa der ind, og jeg staar uden for Døren og lytter, for De kan stole paa, jeg var bleven bandsat nysgjerrig.

„Naa, Fa'r," begynder hun, „nu skal Mikkelsen flytte."

„Skal Mikkelsen," siger han, „den Ærkeslyngel! Hvad vil det sige?"

„Det vil sige, at han ikke kan begaa sig," svarer hun.

„Ikke begaa sig," siger han, „Pokker heller, med den Søgning?"

„Ja, du ved ikke, lille Fatter," siger hun saa og sætter sig ned ved ham, „hvad der er passeret her, mens du har ligget syg." Og saa fortæller hun ham det hele, som det er gaaet til fra først til sidst. Om hvordan der var kommen en ny Svend og havde sat hele Kramkisten i Orden og ladet indrykke Avertissementer i Avisen ligesom Mikkelsen, saa alle de gamle Kunder snart kom tilbages, og al Ting begyndte at florere ligesom i gamle Dage. Hun roste mig s'gu nu temmelig meget, for hun havde selv hjulpet godt til ved imellem at staa i Butikken, men jeg tænkte som saa, det skader inte, hun smører lidt tykt paa.

Kryger havde nær givet sig til at danse i Sengen af bareste Glæde, da han hørte det. „Men Tobiesen," siger han saa, „hvorfor ser jeg aldrig ham? Har han slet ikke hjulpet jer?"

„Nej, han har ikke," svarede Trine, „de siger nu, at han har forlovet sig med Kjøbmand Schmidts Datter."

Og det var nu ogsaa rigtig nok, hun sa'e.

„Forlovet," siger Mester og var nær faren af Sengen, „er han gal, han skulde jo have dig."

„Ja men, det vil han nok ikke Fa'r," siger hun saa, ligesom hun var gruelig kjed af det.

„Ja, sørg nu ikke mit Barn," ta'r han saa Ordet igjen, „vi finder nok en Mand til dig. Men sig mig nu blandt andet, hvad hedder den ny Svend, som har taget sig saa flink af Tingene?"

„Møller."

„Møller," siger han; „det maa være en evig dygtig Fyr. Hm, han minder mig om ham, Knægten, Søren, der løb sin Vej. Gud ved, hvordan han har det? (Han har altsaa ikke glemt mig, tænkte jeg.) Ja, havde han været saadan en Karl, lille Trine, men han var en Flynder, var han, der ikke duede for en sur Sild. Men hør, min Pige," siger han „lad mig dog se den ny Svend."

Naa, jeg kommer saa der ind. „God Dag, Mester!" siger jeg og rækker ham pænt Haanden.

„Hva', hva', er det dig, Søren?" udbryder han og rejser sig op paa Albuen; „nej, saa skulde da Pokker ... men hvordan gaar det til, er du bleven Skomager igjen?"

„Ja jeg er, Mester," siger jeg, „og nu vil jeg ogsaa blive ved at være det alle mine Dage."

„Hvordan er det ellers gaaet dig i Amerika?" spørger han saa, da vi havde snakket lidt om Forretningen.

„Ja, jeg har ingen Penge tjent," siger jeg, „men jeg har lært at bruge mine Næver saadan, at Trine har taget mig god; hvad siger I saa?"

„Naa, det staar saadan til endnu," siger han, „ja, jeg kunde tænke det ... Men hør, lille Trine, saa skal du Pinedød inte gaa med den Ring længere."

Ja, hun forklarede ham jo saa, hvis Ringen var.

„Naa, det er allerede saa vidt," siger han, „og jeg som har troet, at det var Tobiesens Ring, ja, du er en Gavtyv ... Lad gaa da, her er min Haand!"

Ja, ser De, det er hele Historien," sluttede Møller, „og nu har De faaet den, ligesom den er. Hvordan det siden gik, kan De jo nok gætte Dem til. Saa snart Mester kom paa Benene, stod Bryllupet, og jeg overtog Forretningen. Men hvis De vil udgive Historien paa Prent, og jeg har nu en lille Anelse om, at det er Meningen, saa skal De s'gu love mig en Ting."

„Og det er?" spurgte jeg.

„At De fortæller den akkurat, som det er gaaet til, og som jeg nu har lagt det ud for Dem, og ikke spinder ny Ender til eller blander noget rørendes om Kjærlighed og pæne Talemaader imellem, som i Romanbøgerne."

„Jeg forsikrer Dem," sagde jeg, „jeg fortæller allerhelst Tingene, som de er."

„Ja, ja, lad os saa se da," sagde han beroliget, „men jeg har nu al Tid tænkt om de Folk, der lavede Roman- og Fortællingsbøger, at det var noget, de spandt ud af sig selv."

Jeg vilde lige til at tage Ordet for at overbevise ham om hans Fejltagelse, men i det samme kom Madam Møller med Toddyen, og enhver Diskussion af literær Natur var dermed afskaaren.

Jeg har nu her fortalt Søren Møllers Historie, som han meddelte mig den hin Sommeraften inde i sit lille, venlige Syrenlysthus, og skulde muligvis en og anden have mig mistænkt for, enten at have taget fra eller sat til, saa vil jeg med fuld Fortrøstning svare: Spørg forhenværende Skomagermester Søren Møller selv; De vil endnu stadig hver Aften, naar Vejret er godt, kunne træffe baade ham og Madamen ude i den gamle, løvtætte Linde- og Kastanieallé.

Theodor Kolokotronis, den græske Frihedshelt.

Ved —r—n.

Det osmanniske Rige har i de sidste Menneskealdere knaget i sine Fuger. Ødelæggende Kræfter i det indre har samvirket til at svække det og løsne Forbindelsen mellem dets enkelte Dele. Voldsomme Storme fra Nord har fremskyndet Ødelæggelsen, fuldbyrdet Adskillelsen, og nu ligger Osmans mægtige Rige, i sin Tid en Skræk for Syden og Østen, som et hjælpeløst Vrag, hvis Tilintetgjørelse kun et Øjeblik endnu forhales, fordi de aarvaagne Bjærgere ikke kan blive enige om, hvem der skal „redde" de sidste Rester. Men Folkeslagene, der i Aarhundreder sukkede under Slaveriets Forbandelse: Rumænere og Bulgarer, Serber, Bosniaker og Græker, aander atter frit, og der er Haab om en lykkelig Tid for disse af Naturen saa rigt velsignede Lande. Det er nu et halvt Aarhundrede, siden Grækenlands Befrielse blev fuldbyrdet efter en tiaarig skrækkelig Kamp, under hvilken store Landstrækninger blev lagt øde, Skove og Byer afbrændte, og Folket forarmet. Naar man mener, at det ikke har hævet sig saa højt endnu, som det burde, gjør man det vist Uret og glemmer, hvor dybt det var sunket. Og netop for Tiden faar man et levende Indtryk af, at Grækernes Fædrelandskjærlighed er rede til at bringe Ofre af Gods og Blod for at befri deres endnu undertrykte Stammefrænder og atter skabe et stort og mægtigt Grækenland. I dette Øjeblik er hele Evropas Øjne fæstede paa den lille Stat med Frygt for, at der skal blive tændt en Brand, som let kan sætte hele vor Verdensdel i Flammer. Henved 100,000 Grækere staar i dette Øjeblik under Vaaben for atter at tage fat paa Løsningen af det frygtelige orientalske Spørgsmaal, og medens Diplomaterne arbejder paa at forhale Udbruddet, er Grækernes Beslutning saa fast, at en ny Tyrkekrig sandsynligvis er uundgaaelig. Dens Udfald og Følger er det umuligt at forudsige.

Efterfølgende Linjer giver nogle Billeder fra den første græske Frihedskrig gjennem en Skitse af en af dens Helte, der tillige indeholder interessante Træk af Tilstandene i Grækenland før Befrielseskrigen. Theodor Kolokotronis er en stærk udpræget Type for den græske Race paa en Tid, da Røveri var en Adkomst til offentlig Agtelse, og Snigmord en patriotisk Handling.

Han var Uafhængighedskampens mest sejrede Helt. Han var hovmodig, havesyg og grusom, men ingen kunde som han styre de vilde og stolte Mænd fra hans Fødeland Messeniens Bjærge, føre dem til Kamp og Sejer mod Dødsfjenden; intet Navn bragte som hans Tyrkerne til at skjælve.

Han beskrives som en høj, mager Mand med herkuliske Kræfter. Han havde en lav Pande, fremspringende Kindben, Ørnenæse og Øjne, der funklede af Vildhed og Grusomhed. Før Befrielseskrigen var han ikke stort bedre end en slet og ret Røver. Hans Slægt var gammel og anset paa Peloponnes, hvor hans Forfædre gjennem mange Slægtled havde fra deres Klippeborge, snart med List, snart med Magt, hævdet en vis Uafhængighed af Tyrkerne, og hvem et større Distrikt af Bjærgboere betragtede som deres Stammehøvdinge. Men deres Haandværk var Krigen og deres Værktøj Sværdet, og ligesom fordum de nordiske Vikinger ikke tog det saa nøje paa deres Plyndringstog, om de angreb en fredelig Kjøbmandsskude eller en Fjende, saaledes gjorde Kolokotronis sig ingen Skrupler af at afbrænde en græsk Landsby og udplyndre Indbyggerne, hans egne Landsmænd og Trosfæller. Han gjorde ikke selv senere nogen Hemmelighed deraf, og det blev saa lidet regnet ham til Skam, at det var ham, der 1831 som kommanderende General gik i Spidsen for det kongelige Følge ved Ottos, den første Grækerkonges Indtog i sin Hovedstad. Ved denne Lejlighed bar den gamle Klefte*) med halv komisk Værdighed en stor rød Hjælm med blaa Fjerbusk, en Gave til ham af den engelske Admiral. Han var som alle Grækere begjærlig efter Rang og Værdigheder og havde ogsaa, som hans Landsmænd i Almindelighed, høje Begreber om sin egen Dygtighed. Der fortælles endog, at han nogle Øjeblikke havde den Ærgjerrighed at ville være Præsident for sit Lands lovgivende Forsamling, uagtet han næppe kunde skrive sit Navn.

En fransk Officer, der har kjendt Theodor Kolokotronis i Athen, har af hans egen Mund en Aften hørt følgende karakteristiske Skitse af hans Liv:

„Jeg er født den 3dje April 1770 under et Træ paa en af de vildeste Bjærgtoppe i det gamle Messenien, medens mine Forældre, udmattede af Træthed, havde sat sig til Hvile paa Flugten for tyrkiske Soldater. En Ged var min Amme. Jeg maa have haft en Jærnnatur for i den spæde Alder at kunne udholde det Liv, som vi den Gang førte, og som i Virkeligheden langt fra skadede mig; maaske skylder jeg endog for en Del dette Liv min overordentlige Legemsstyrke. Jeg er overbevist om, at jeg stod under en mægtig Skytsaands Beskyttelse; jeg har ofte set den i mine Drømme.

*) Klefter eller Armatoler var de halv uafhængige græske Krigsfolk, særlig disses Høvdinge, der i Tyrkeherredømmets Tid dannede et Slags Smaastater i Staten, og modtog Sold af Paschaerne for at opretholde Orden i deres Distrikt, hvor de for Resten ogsaa undertiden selv drev Rov og Plyndring.

Da jeg var 15 Aar gammel blev min Fader dræbt efter en fortvivlet Kamp, under hvilken han sendte et stort Antal Fjender til Helvede, førend han selv bukkede under. Det var et passende Endeligt for en Kolokotronis; ikke en eneste Mand af min Familie er død i sin Seng. Man valgte mig til Anfører i hans Sted. Vel var jeg kun et Barn, men mine Fædres Aand var i mig, og, paa min Ære, jeg lærte de tyrkiske Hunde, hvad en Kolokotronis formaar. Jeg tilføjede dem saa stor Skade, at de, da de ikke kunde overvinde mig, sluttede Fred med mig og udnævnte mig til Armatole i Bondari.

I fem Aar gik al Ting godt. Min Fader havde ved Karytène ejet en gammel forfalden Borg, der siges at hidrøre fra Korstogenes Tid. Det var en rigtig Ørnerede, ophængt paa en nøgen og stejl Klippetop mere end 1500 Fod over Havet. Jeg morede mig med at istandsætte disse Ruiner, og Borgen blev mit Yndlingsopholdssted.

I mit tyvende Aar giftede jeg mig og levede saa i 7 Aar fredelig paa mine Ejendomme, byggede Huse og anlagde Vingaarde og Olivenlunde; det var den roligste og maaske den lykkeligste Periode af mit Liv. Jeg sov dog stadig kun med det ene Øje, og havde bestandig Haanden paa mine Pistoler og Bøssen ved min Side; jeg vidste, at Freden ikke var til at stole paa. Tyrkerne, der var skinsyge paa mig for mit Held, beskyldte mig for at have taget Del i nogle der omkring stedfundne Røverier. De havde for saa vidt Ret i at mistro mig, som jeg sørgede over mit Folks Elendighed og ventede utaalmodig paa Lejlighed til at knuse dets Lænker. Tyrkerne angreb mig i et Øjeblik, da jeg mindst ventede det; de stak Ild paa mit Hus, og det var kun med Nød og næppe, at jeg undslap til Bjærgene med min unge Hustru, to smaa Børn og sexti trofaste Ledsagere. Denne Katastrofe afgjorde min Skæbne. Tyrkerne havde svoret min Undergang og satte en Pris paa mit Hoved. Jeg var saaledes uden for Loven. Da jeg manglede Brød og Krudt, maatte jeg skaffe mig begge Dele, og jeg gjorde mig heller ikke mange Skrupler over Midlerne dertil. Min Hustru og mine to Børn fulgte mig overalt. Snart bar jeg Børnene paa mine Arme eller paa min Ryg, medens min Hustru fulgte bag efter, snart anbragte jeg dem, naar Vejene var nogenlunde taalelige, paa en sikker Hest. Vi blev jagede som vilde Dyr, og Tyrkerne udstedte et Ferman, hvorved den Landsby, der udleverede mig, død eller levende, blev lovet Skattefrihed i fire Aar.

Undertiden fandt jeg et Asyl i et Kloster; undertiden tilbragte vi hele Dage i underjordiske Huler eller i næsten utilgængelige Klippespalter, halvdøde af Sult og Kulde. Mer end en Gang var jeg nær ved at blive forraadt af dem, hvem jeg bad om Hjælp, mer end en Gang var jeg udsat for at blive snigmyrdet eller forgivet, men jeg undslap alle Farer. Dette varede i ni Aar.

Jeg havde bestandig min Hustru og mine Børn hos mig, men af alle mine brave Vaabenbrødre var der kun tre Palikarer*) tilbage. Endelig lykkedes det os i Aaret 1806 at skuffe vore Fjender og undslippe deres Efterstræbelser. Vi naaede Havnen Marathon og indskibede os til Zante under Beskyttelse af det engelske Flag. Jeg tjente som Kaptejn, senere som Major i den engelske Arme, men Tanken om Fædrelandet opfyldte mig bestandig. Jeg var landflygtig i 15 Aar til 1821, og i den Tid forlod jeg kun Zante to Gange. Kjed af det ensformige Liv vilde jeg en Gang prøve Lykken paa Havet. Jeg fragtede en Brig, hvormed jeg gjorde Jagt paa Tyrkerne. Man kalder det Sørøveri, men jeg kalder det ærlig Krig.

I 1808 gik jeg nogen Tid over til Albanien for at hjælpe Ali-Pharmaki, der den Gang var angrebet af Tyrkerne. Ali var Muselmand, men min Fader og hans havde fordum indgaaet Fostbroderskab, og uagtet vi aldrig havde set hinanden, ansaa vi os dog forpligtede til at hjælpe hinanden i Farens Stund. Da han var haardt betrængt, kom han til at huske paa Pagten med min Fader og paakaldte min Hjælp. Jeg hadede Muselmændene og vil hade dem alle Dage, men om Ali havde været Muhamed i egen Person, vilde jeg dog have hjulpet ham. Min Undsætning frelste ham.

Det Liv, fuldt af Farer og Besværligheder, jeg havde ført fra min Ungdom af, bar Frugt, da Opstanden udbrød i Grækenland. Jeg var vant til at taale Hunger og Tørst, Kulde og Hede, jeg kjendte de hemmeligste Bjærgstier, jeg kunde passere de vanskeligste Veje. Saa snart der glimtede en Straale af Haab om Grækenlands Befrielse, tøvede jeg heller ikke. Jeg havde længe været indviet i de sammensvornes Planer, og da disse var modnede, landede jeg en mørk og stormfuld Nat paa Fastlandet ved Nardamyles. Det var 15 Aar siden jeg gik i Landflygtighed; døm selv, hvad jeg maatte føle ved at gjense disse Strande! Jeg var den Gang femti to Aar; men jeg regner mit Livs Begyndelse fra dette Øjeblik.

Jeg vendte mig først mod Karytène; jeg kunde ikke taale at se min Fædreneborg i Tyrkernes Hænder. Jeg havde kun tre Hundrede Mand, men da jeg udstedte et Opraab til Messenerne, strømmede de til min Fane, og snart talte jeg 5000 Mand. Men det var Bønder uden Krigserfaring og Disciplin, og 500 tyrkiske Ryttere var nok til at sprede dem som Avner for Vinden. Med Raseri i Hjærtet

*) Græske Soldater af irregulære Tropper.

Græsk Hyrdepar i Arkadien.

flygtede jeg og kom ene til et lille Kapel, indviet til Panagia*), hvor jeg kastede mig ned foran det hellige Billede og bønfaldt hende om at frelse de kristne. Jeg har aldrig bedet saa inderlig, men jeg blev ogsaa bønhørt; og jeg er overbevist om, at jeg i denne Time hørte en Stemme svare mig: „Grækenland skal ikke gaa til Grunde."

Dette gav mig Haab og Mod; jeg fortsatte min Vej og kaldte Indbyggerne paa Lakoniens Bjærge til Vaaben. De fulgte Opraabet, og nu udvalgte jeg iblandt dem 400 Mand, som skulde følge mig overalt, endog i Døden. De maatte sværge en højtidelig Ed, hellere at dø end at overgive sig, og de sveg ikke denne Ed. Hver Morgen indøvede jeg dem til den forestaaende Kamp, og de var snart forvandlede til regulære Soldater. Men jeg var nødt til at være stræng. Hvem der gjorde Forsøg paa Desertion, blev først pisket, derpaa sværtet fra Hoved til Fod, og undertiden lod jeg dem desuden indbrænde paa Skulderen Ordet „atimos" (vanæret).

I Maj Maaned indtog jeg Tripolitza. Man har talt meget om Grækernes Grusomheder ved denne Indtagelse, og det undrer mig meget, at man har villet gjøre saa mange Ophævelser over den Sag. Kunde man vente sig andet af Folk, der tørstede efter Hævn for Aarhundreders Grusomhed og Undertrykkelse! Hvor mange Tusende Grækere har de ikke myrdet! Vi tog vore Repressalier. Jeg vilde dog have frelst Kvinderne og de gamle, men de hævnfnysende Soldater, som kun tænkte paa alt, hvad de havde lidt, hørte mig ikke. Det er dog en falsk Beskyldning, naar man paastaar, at jeg har underkastet Fanger Torturen. Saadant er maaske sket, men jeg har ikke haft med det at gjøre. Og hvis virkelig 8000 Tyrkere er omkomne under Plyndringen, saa havde Muselmænd jo massakreret fem Gange saa mange Grækere paa Kios. De Hunde fortjente ingen Medlidenhed og ventede den vel heller ikke.

Man har ogsaa talt om min personlige Ærgjerrighed. Men hvis jeg havde sat min Ærgjerrighed over mit Lands Interesser, vilde jeg da have taalt Ypsilanti og Capo d'Istrias**)? Ypsilanti var en brav Mand, men han holdt for meget af Luxus, og han vilde gjærne lære os Klefter Evropas Sæder og Skikke, der kun passede daarlig til Krigsfolk, opdragne i Moreas Bjærge. Jeg havde lagt Mærke til, at han og hans Officerer, stolte af deres smukke Uniformer, spottede indbyrdes vore Dragter, som de fandt barbariske. Da fandt jeg det passende at give ham en Lektion. En Aften var alle Officererne samlede om et paa evropæisk Vis dækket Bord med Sæder omkring. Jeg traadte ind og sparkede med Foden et halvt Dusin Stole over Ende med de Ord: „Lad Frankerne om det; ægte Palikarer behøver ikke at sidde til Bords." Ypsilanti blev ikke vred paa mig derfor; det beviser, at han har et ædelt Hjærte. Derpaa har han for Resten givet større Beviser. I 1822 brød Dramati med en tyrkisk Armé ind i Morea og ødelagde alt med Ild og Sværd; alle flygtede for ham. Men Dimetros Ypsilanti indelukkede sig med 200 tapre i Argos og svor, hellere at begrave sig under Fæstningens Ruiner end at overgive sig. Han forsvarede sig der i flere Uger med saa stor Tapperhed, at Fjenderne maatte trække sig tilbage. Dette smukke Forsvar gav mig Tid til at samle mine bedste Tropper i Hulvejen ved Mykenæ, den eneste Forbindelsesvej mellem Argos og Korinth. Fra dette Baghold overfaldt jeg Tyrkerne og tilintetgjorde dem. Dramati døde af sine Saar. Senatet hædrede mig herfor, og jeg mener, at jeg havde fortjent det. Men mit Indtog i Tripolitza var dog den største Triumf, jeg har fejret. Hvilken Stolthed følte jeg ikke ved at se disse Hunde af Tyrker kappes om at holde min Stigbøjle, og saa kom Erkebispen og hele Kleresiet, den ene ivrigere end den anden, og lykønskede mig. Hvem skulde tro, at de samme Grækere mindre end to Aar efter havde forglemt alle mine Tjenester og kastede mig i Fængsel.

Jeg havde imidlertid næppe siddet i Fængsel i 3 Uger, før Ibrahim Pascha med sine Ægyptere faldt ind i Morea. Man fik snart at føle, at det var en anden Slags Folk end Tyrkerne. Mine Soldater raabte paa deres gamle Anfører og afslog rent ud at adlyde nogen anden; man blev nødt til at frigive mig.

Som en Triumfator blev jeg modtaget i Nauplia; mine Fjender maatte ydmyge sig. Men jeg pønsede dog ikke paa Hævn. Jeg erklærede, at jeg vilde tilgive dem, og jeg holdt Ord. Jeg vil ikke paastaa, at det er mig, som har frelst Grækenland; men jeg kan rose mig af, at jeg har trukket Kampen i Langdrag, indtil de allierede Magter kom os til Hjælp.

Nu har Evropa givet os en Konge og mit Værk er til Ende. Jeg vil rolig opslaa min Bolig i Nauplia eller maaske i Karytène. Mit Fædreland er frit, mine Ønsker er opfyldte, mine Forfædres Maner er hævnede. Men maaske vil jeg blive forhindret i mine Planer om at trække mig tilbage til et fredeligt Liv. Regeringen er allerede fortørnet

*) Et sædvanligt Tilnavn i Grækenland for den hellige Jomfru.

**) Berømte græske Frihedshelte. Dimetros Ypsilanti stod i Begyndelsen i Spidsen for Opstanden, trak sig for en Tid tilbage, men anførte igjen senere de græske Tropper med stor Dygtighed. Johan Anton Capo d'Istrias, en Joner, valgtes 1827 til Præsident i Grækenland, men kom i Konflikt med det selvraadige Folk og blev snigmyrdet den 9de Oktober 1831 i Kirken i Nauplia.

paa mig, et Uvejr trækker op, som maaske tidligere eller senere vil ramme mit Hoved.

Lad ske, hvad der vil; jeg har udholdt saa mange Storme i mit Liv; denne skal heller ikke gjøre mig bange."

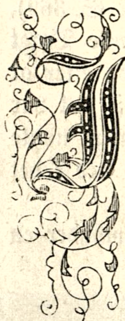
Saaledes lød den gamle Partigængers Fortælling. Men hvad han ikke fortalte, var, at Regeringen havde god Grund til at mistro ham. Misfornøjet med ikke mere at spille den første Rolle, havde han stiftet en Sammensværgelse. Den blev opdaget, og nogle Maaneder efter blev han dømt til Døden, en Straf, der dog af Regentskabet blev formildet til 20 Aars Fængsel. Men Kong Otto var en mild Fyrste. Da han overtog Regeringen, benaadede han Kolokotronis og gjengav ham alle hans Værdigheder. Den gamle Frihedshelt endte sit æventyrlige Liv den 4de Februar 1843, 73 Aar gammel, i sin Seng — den første af Familien, hvem dette var hændet. Hans Søn blev General og Adjutant hos Kong Otto, og hans Sønnesøn er Officer og Adjutant hos Kong Georg og er nylig hædret med en dansk Orden: Tempora mutantur.

Borgen Karyténe i det forrige Arkadien, hvor den gamle Bandit, der døde som General og Statsraad, flere Gange trodsede sine Fjender og senest i lang Tid lykkelig forsvarede sig mod Ibrahim Pascha og hans Ægyptere, er en sand Klipperede. Paa en af de højeste Toppe af en vild Bjærgkjæde, gjennemfuret af dybe Dale, hvor igjennem rivende Strømme baner sig en snæver Vej, ligger Kolokotronis's Citadel. Til alle Sider falder Klippen stejlt af indtil en svimlende Dybde; kun paa et Sted er der indhugget en trang og besværlig Vej ned til Byen, hvis smaa hvide Huse, der ligger paa en af Bjærgets Terrasser, fra Borgen tager sig ud, som om de klamrede sig til Klipperne for ikke at styrte ned i den Kløft, i hvis Dyb Floden Alphæos tegner sin hvide Skumstribe. Naar man staar paa Borgen møder Øjet kun sønderrevne Klippetoppe, hist og her tækkede med mørke, og gabende Svælg, hvis Bund man forgjæves søger at udspejde.

Allerede i Korstogenes Tid var Karyténe en Ridderborg, og mange af Lehnstidens mægtige og selvraadige Vasaller har i det græske Kejserriges Tid her trodset Lehnsherrens Magt og herfra behersket Byen og de omliggende Bygder. Der findes endnu i de mægtige Ruiner betydelige Levninger fra hin fjærne Tid, saasom et temmelig vel bevaret Kapel og prægtige Cisterner. Kolokotronis's Soldater har adspredt de Skatte af Vaaben og Rustninger fra Korsriddernes Dage, der endnu den Gang skal være fundet i Borgens Rustkammere.

Hvad Levningerne af selve Citadellet angaar, da frembyder de adskilligt af Interesse for Beskueren. Porten med dens Skydeskaar og to mægtige Taarne paa begge Sider af samme er temmelig vel bevarede saa vel som en Del af den med Udfaldsporte forsynede Ringmur. Slottets Indre vilde endnu uden stort Besvær kunne blive tjenligt til Tilflugtssted for en Kolokotronis og hans Mænd, hvis ikke, til Lykke for Grækenland, den Tid var forbi, da Retten sad i Spydstagen.

Et Bageri i Pompeji.

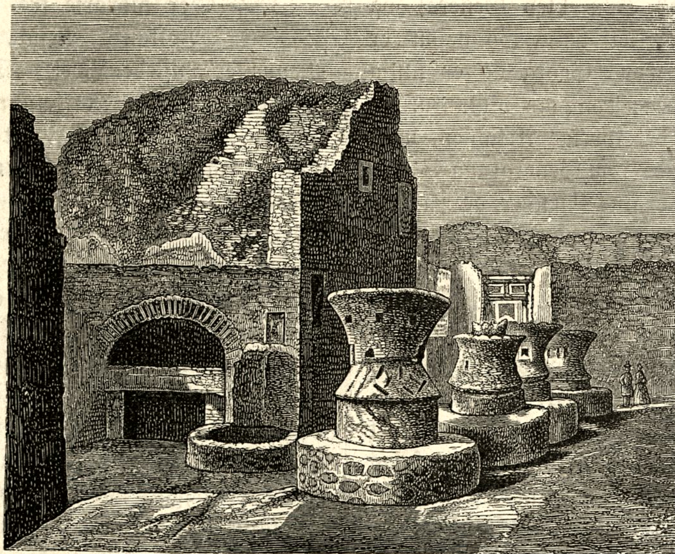

I Aaret 79 efter Kristi Fødsel blev Stæderne Pompeji, Stabiæ og Herculanum i det sydlige Italien i Omegnen af Neapel fuldstændig begravede ved en Askeregn, der hidrørte fra et voldsomt Udbrud af Vulkanen Vesuv, hvorved en Mængde Mennesker mistede Livet. Disse gamle Byer laa derefter i mange Aarhundreder forglemte under Jorden, indtil man i Aaret 1748 ganske tilfældig under Gravningen af en Brønd opdagede Spor af Pompeji. Denne Opdagelse vakte megen Opsigt, og Opmærksomheden blev nu henledet paa disse gamle og saa længe aldeles glemte Byer. Man begyndte strax paa en Udgravning af Pompeji, og denne Udgravning er med forskjellige Afbrydelser bleven fortsat lige indtil vor Tid, saa at nu atter omtrent en Tredjedel af Byen er bleven bragt for Dagens Lys. Da Herculanum ligger langt dybere begraven og da desuden Byen Resina, en Forstad til Neapel, er bleven bygget oven paa den, har man kun været i Stand til at kunne udgrave en ganske ringe Del af den, og af den tredje By, Stabiæ, har man endnu kun fundet nogle ubetydelige Levninger. Det følger af sig selv, at man ved disse Udgravninger har fundet en Mængde særdeles godt bevarede Gjenstande; disse gjemmes i det store Nationalmusæum i Neapel, og de giver et rigt Bidrag til Kundskaben om de gamle Romeres Liv og Kultur.

Blandt den Mængde forskjellige Bygninger, som man stødte paa ved Udgravningen af Pompeji, var der ogsaa et Bageri, som fremstilles for Læserne paa omstaaende Billede. Til venstre paa dette ser man selve Bagerovnen, som næppe er meget forskjellig fra mange af de Ovne, som bruges i vor Tid. Til højre ses fire Møllekværne staaende i en Række, saaledes som de er bleven brugte for 18 Aarhundreder siden. Efter forskjellige Beretninger skal de gamle Romere have været vidt fremme i Møllebyggeriet, men de Kværne, som man ser her, vidner just ikke meget herom. Disse Kværne har

omtrent samme Form som et Timeglas; de dannes af to hule koniskformede Sten, den ene stillet omvendt oven paa den anden og holdt i Stilling paa denne ved en kort Jærnbolt i Midten. Begge Bundene kom saaledes til at ligge mod hinanden, og imellem dem blev Kornet malet til Mel. Kornet blev kastet ned i den øverste Sten som i en Tragt, og derpaa blev Stenen sat i Bevægelse paa den Maade, som vi har fremstillet i den lille Skildring af en Melmølle fra Oldtiden (se 8. Hæfte S. 369). Gjennem nogle Huller i Bunden af denne Tragt kom Kornet ud mellem begge Fladerne, og efter at det her var bleven malet til Mel, der vist nok var temmelig grovt og simpelt, faldt det gjennem nogle Huller i Bunden paa den nederste Sten ned i det underste Kar, hvor det blev opsamlet.

De udgravede Gader i Pompeji frembyder en Mængde højst interessante Mærkværdigheder; det samme er ogsaa Tilfældet med Husene, som man kan gaa ind i og tage i Øjesyn, og som findes bevaret i samme Tilstand, som den Gang da den frygtelige Ulykke ramte Byen. Blandt disse Bygninger findes der ogsaa ikke saa faa af den Slags Møller, som vi tidligere har omtalt. Uagtet disse Møller har været begravne i mange Aarhundreder, vilde man dog være i Stand til at kunne male Mel paa dem endnu den Dag i Dag, hvis man nu vilde være tilfreds med en saadan daarlig Malning.

Et Bageri fra Oldtiden i Pompeji.

Jødernes Grædeplads.

Der er ikke noget Folk i hele Verden, der er saa mærkeligt som det lille Jødefolk. Skjønt dets Land er i Tyrkens Vold, og det lever adspredt over hele Jorden som Faar uden Hyrde, saa gaar dog dette Vidunderfolk ikke op i de Nationer, blandt hvilke det bor „som Gjæster og Udlændinge“; men hvad baade Moses og Vorherre Jesus forudsagde om det, gaar i Opfyldelse hver Dag for vore Øjne og er saaledes et storartet Bevis for Evangeliets Sandhed. Derfor slutter ogsaa Holberg sin „Jødiske Historie“ med de Ord: „At se et adspredt, forhaanet, med Ild og Sværd forfulgt Folk endnu at udgjøre et Antal af nogle Millioner Mennesker, der har bevaret deres gamle Sprog, Love, Sæder, Religion og Ceremonier er et Paradox, som ikke kan begribes, og en Knude, som ved menneskelig Ræsonneren og historiske Exempler ikke kan løses, saa at man ikke kan rede sig ud deraf uden at erkjende Guds Finger.“

Men især er det mærkeligt at betragte de Jøder, der nu findes i kummerlig Tilstand i deres Fædres Land, og der er vel intet, der gjør et vemodigere Indtryk paa rejsende end Synet af de i Jerusalem boende Jøder, som hver Fredag Eftermiddag endnu som i mange henrundne Tider samles ved Foden af Moria-Bjærgets sydvestlige Hjørne paa en aflang, firkantet Plads, belagt med Fliser, der kaldes Jødernes Grædeplads. De samles her foran den Mur, der vel staar som den sidste Levning af den gamle Mur, som Salomon lod opføre omkring det prægtige Tempel, og de samles, mærkeligt nok, paa den Dag i Ugen, da de korsfæstede den Konge af Guds Naade, der varslede mod dette Sted.

„Fra snævre Gyder
Toget ud sig vinder
af stille Mænd, af
hvidt tilslørte Kvinder;
de mumle Bønnerne
og lydt sig hvene
og kysse saa med Graad
de kolde Stene.“

En dansk rejsende fortæller herom i „Minder fra Østerland“: „De blev alvorligere og alvorligere, som de nærmede sig Pladsen, og da de svingede om det sidste Hjørne, ilede de til og kastede sig grædende ind imod Muren. Her stod de nu i tætte Klynger, Mænd og Kvinder, gamle og unge. De laa henstrakte langs Muren, kyssede den og vædede den med Taarer, eller de skjulte deres Ansigt i deres Hænder og knugede Panden mod Stenene, eller de stak Albuerne ind i Murens Huller og støttede Hovedet i Hænderne. Nu sang Forsangeren: „For Slottet, der ligger øde,“ og Folket svarede: „Sidder vi her ensomt og græder.“ Forsangeren sang atter: „For Templet, som er forstyrret, for Murene, der er nedrevne, for vor Højhed, som er

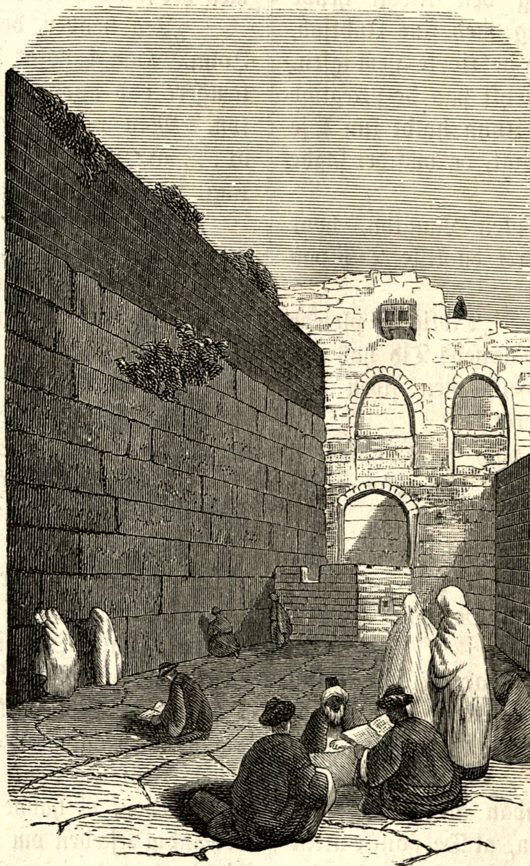
forsvunden," og Folket svarede: „Sidder vi her ensomt og græder!" Og Klagetonerne varer længer og længer ved, og der kommer flere og flere Jøder til, og alt som de bliver flere, bliver Klagekoret mægtigere, i det de indtil den silde Aften svarer Forsangeren i hjærteskærende Toner. Der var en Kvinde, hun havde samlet det hvide Klæde tæt om sit Hoved og lagt Ansigtet paa Muren; hun græd, saa en lille Dreng ved hendes Side saa forfærdet op paa hende og gav sig til at klappe hende trøstende; men hun sank mer og mer sammen, indtil hun til sidst kastede sig ned ved Foden af Muren, i det hun med de andre istemte Koret. Men uden at standse sang Forsangeren: „For vore store Mænd, som er døde, for vore kostbare Stene, som er brændte, for vore Præster, som er faldne, for vore Konger, som har foragtet Gud," og Folket svarede: „Sidder vi her ensomt og græder . . ." Synet var rystende, Scenen uforglemmelig, og mangen en Evropæer forlod Pladsen med Taarer i Øjet."

Digteren Chr. Richardt siger træffende til disse klagende Jøder:

„O, Israels Folk, som
paa Messias bier,
som endnu tror de gamle
Profetier —
af disse Stene kunde
Trøst du hente,
de taler just om ham,
paa hvem I vente.

Thi kommen er den Konge af Guds Naade,
den salvede, om hvem Jesaja spaa'de,
og han har varslet mod dit Tempels Stene, —
og derfor sidder Staden nu saa ene."

J.

Jødernes Grædeplads ved Tempelmuren.

Paa Æventyr i London.

Efter det engelske ved Knud Skytte.

(Fortsat.)

„Jeg har ikke i Sinde at trække Dem Gade op og Gade ned og gaa Dem træt," sagde John. „Vi tager en Droske og kjører til West-End. Har De nogen Sinde været i Regentstreet?"

Hun rystede paa Hovedet. Bevægelsen gjorde hende godt, og hun følte, at hendes Frygtsomhed og Nervøsitet lettelig lod sig overvinde paa den Maade. Folkemængden, Butikkerne, af hvilke nogle allerede var oplyste, vækkede hende som af en Døs.

De kom til Regentstreet, og John lod Kusken holde.

„Nu spaserer vi," sagde han.

Spasereturen gjennem den lange, rigtstraalende Gade fra Piccadilly til Oxford-Circus tog tre Kvarter. Undervejs havde John ført hende ind i adskillige Butikker. En af dem var en Handskebutik, hvor han kjøbte nogle af de allerbedste Handsker, Størrelse: 6 1/4 Tomme, hvilket, underlig nok, var Maalet paa Lettices Haand. Fremdeles kjøbte han to, eller maaske det var tre smukke Silke-Slips, hvis Mønster særlig bifaldtes af Lettice, der var henrykt over at blive tagen paa Raad med. Der næst gik de ind til en Fotograf, kjøbte nogle smukke, kanadiske Landskaber, ligeledes efter Lettices Valg. Hvorpaa han førte hende ind i en Boglade og kjøbte en Del Bøger og forlangte dem affendte efter en Adresse, som han nedskrev og gav Butiksdrengen. De kom til en Modehandel, hvor der var udstillet en Mængde smukke Ting i Vinduerne, og en lille Skare unge Damer var standset uden for og betragtede opmærksomt alle disse skjønne Sager; men John lod sig ikke nøje med at se paa dem; de gik indenfor, og han kjøbte en Damehat efter allernyeste Mode; han sagde Lettice, at det var til en ung Dame af hendes Størrelse, saa naar hun

vilde prøve den, var han vis paa, at den ogsaa maatte passe den unge Dame, der skulde have den. Lettice var saa venlig at føje ham, hvorpaa han betalte og gav en af Butiksfolkene Adressen paa, hvor Indkjøbet skulde sendes hen. Nu førte han hende ind til en Musikhandler og kjøbte efter at have gjennemsøgt Lageret 20—30 Musikstykker, som han tog med sig. Endelig tog han hende med sig ind til en Juveler, og Lettices smukke Øjne straalede af Henrykkelse. O, hvilken Rigdom! hvilke Skatte! John kjøbte et Guldkors, en Guld-Kapsel og en Smaragd-Ring, som Lettice passede paa sin venstre Haands Guldbrand, og den klædte hende nydelig. Nu var John færdig med sine Indkjøb, han lejede en anden Drosfe, og de kjørte hjem igjen.

Lettice sad og stirrede henrykt paa de prægtige Butikker, som fløj dem forbi; John holdt kun Øje med Pigens dobbelt skjønne Ansigt, og omsider sagde han venlig:

„Sig mig en Gang, Frøken Langton, hvor længe er det siden, De har været en lille Tur paa Landet?"

„Fire Aar," svarede hun. „Tidligere plejede jeg hvert Aar at tilbringe en Maaneds Tid hos min Tante i Moulsey Priors, Essex; men siden hun døde, har jeg ingen Steder været."

Moulsey Priors! Det var jo Landsbyen, hvor hans Moder var født, og som han nylig havde besøgt.

Efter en lille Pavse vedblev han:

„De har altsaa været Fange i hele fire Aar! Frøken Langton, vil De — vil De have en lille Smule Tillid til mig?"

„Jeg tror, at jeg allerede har en stor Tillid til Dem," svarede hun. „Er det ikke Bevis nok, at jeg har ladet Dem føre mig paa denne vidunderlige Tur?"

„Nej, nej, det er ikke saadan at forstaa; men jeg kan ikke udholde Tanken om, at De ganske alene skal gaa her og vandre omkring i denne afskyelige skumle Bolig."

„Men naar jeg nu er alene, og det ikke kan blive anderledes?"

Han vilde have sagt noget, men betænkte sig, fordi Tiden endnu ikke var kommen.

„O," sukkede hun, „nu er det snart forbi! Der er Mansion House. Hvad er Klokken Hr. Ashton? Et Kvarter over sex? Saa har vi været ude næsten i tre Timer — hvor er den Tid dog bleven af? Se saa, her har vi Carmel Friars."

Vognen standsede, de steg af og fulgtes ad til Fods op ad Gyden, der var mørk og tog sig mere skummel ud end nogen Sinde.

„Jeg ved ikke, om jeg tør bede Dem gaa med indenfor," sagde hun, „skjønt Hr. Pomeroy holder meget af at tale med Dem om Aftenen. Han sagde det udtrykkelig forleden Dag, da De var gaaet: „Det er en fornuftig ung Mand, og jeg kan rigtig godt lide ham — men det er maaske „kun Talemaader." Han mente, ser De, at han var bange for at synes altfor godt om Dem. Lad det nu ikke vare for længe, inden De besøger os igjen."

„Vil De snart være med til vor næste Kjøretur?" spurgte han. „Denne Eftermiddag har været den fornøjeligste i hele mit Liv."

„Virkelig?" udbrød hun barnlig glad. „Det synes jeg ogsaa. Ja, jeg vil inderlig gjærne kjøre, men det kan vel ikke blive saa snart igjen — tror De?"

„Jeg haaber, det ikke skal vare længe," svarede John. Han beholdt hendes Haand inden i sin lidt længere end nødvendigt. „God Nat Frøken Langton. Men ... jeg glemte at sige, at jeg haabede, at ... at, De ikke vil afslaa at modtage disse Smaating, jeg kjøbte i Dag, som en lille ..."

„Modtage? Jeg, Hr. Ahston? O nej, det kan jeg virkelig ikke ... alle disse kostbare Ting! Nej, hvor kan jeg det?" svarede hun dybt rødmende.

Han følte sig en Smule bragt ud af Fatning, og der stod han nu net i det! Men saa huskede han paa, at han var en Kanadier, og det gik ingenlunde an at lade sig slaa af Marken som en Kujon. Altsaa til Sagen igjen:

„Hvem skulde jeg ellers have kjøbt Sagerne til, Frøken Langton, naar det ikke var til Dem? Naar en ung Pige ovre i mit Land første Gang følges med en af os, saa er det al Tid Skik og Brug at forære hende et eller andet til Minde derom. Ser De vel: naar De spiller disse Sange, saa vil De tænke paa vor Vandring gjennem Regentstreet." — Han lagde Nodepakkerne i hendes modstræbende Haand — „og naar De bærer dette Kors og denne Kjæde, vil De tænke paa vor Kjøretur i Gaderne og Glæden, vi havde af den," han hængte nok saa behændig Kjæden om hendes Hals, inden hun kunde hindre ham deri. „De andre Ting vil være her i Morgen. Det er jo noget, der følger af sig selv, at da jeg er en Kanadier, maa jeg ogsaa følge mit Lands Skikke, og jeg haaber, De tilgiver mig?"

„O, Hr. Ashton! at kjøbe alle disse Ting — og til mig!" Taarerne stod hende i Øinene.

Han trykkede hendes Haand endnu en Gang og skyndte sig bort.

Vi har aldrig hørt eller læst om denne kanadiske Skik; men man kan jo heller ikke godt tro, at John paa staaende Fod opfandt den alene til Brug ved denne Lejlighed.

Hendes Hjærte bankede, det unge Blod strømmede hurtigere gjennem Aarerne, og hendes Øjne lyste med en Glæde, som hun aldrig før havde hørt eller drømt om. Hun kunde have sprunget op

og givet sig til at danse, alene ved at tænke paa den vidunderlige Kjøretur. Men hun var nødt til at sidde stille under det langvarige Maaltid og gjemme sin Fryd hos sig selv, medens Hr. Pomeroy sad ved sit Glas Vin saa stum som en Sfinx, uden at bekymre sig hverken om hendes Glæder eller hendes Sorger.

Da de endelig stod fra Borde, satte hun sig til at spille sin ny Musik over. De skjønne muntre Toner anslog visse Strænge i den gamle Mands Hjærte og kaldte slumrende Minder til Live hos ham. Klokken ti, da hun reiste sig for at sige god Nat, aabnede han sin Mund og sagde:

„Hvad var det, du spillede?"

„Det var noget nyt, som Hr. Ahston forærede mig i Dag. Han indbød mig til en Kjøretur og kjøbte det til mig. — —"

„Ah! det lød som noget gammelt. Altsaa et Spil af min fejlende Hukommelse, der fremmanede Skyggerne af de døde. Ashton, siger du? Ja, han er en praktisk Mand, der forstaar sine Ting, og saa sandt der er Penge at tjene i Kanada, er han den rette Mand til at faa fat i dem. Sig ham, hvis du træffer ham igjen — naar du træffer ham igjen," rettede han sig med en usædvanlig Pliren med Øjnene, „at det skulde glæde mig at se ham en Aften imellem til Spisetid, altsaa Klokken sex. Jeg sender ham ingen anden Indbydelse. God Nat, Lettice! — Hun siger al Tid, hun er saa taknemmelig!" mumlede han, da hun var gaaet. „Ligner alle de øvrige — alle de øvrige! Færdig til at løbe fra mig med den første den bedste Elsker! Men hvorfor skulde hun være bedre end alle andre Evadøtre? Taknemmelighed? Bah! Talemaader, lutter Talemaader!"

Han tændte sin Pibe og dampede mere voldsomt, end han plejede. Klokken havde slaaet tolv, inden han stod op og gik i Seng.

Om Morgenen ankom Vennegaverne; men ihvor nøje Lettice end ledte, var der dog to Ting, hun ikke kunde finde — Kapselen og Smaragd-Ringen. Hvem mon i al Verden de var kjøbte til?

V. I en god Lære.

Vi skal nu snart faa Lejlighed til at lære William Langton nærmere at kjende. Han var for ung endnu til at være fordærvet og ødelagt; men han var desværre allerede paa daarlige Veje, og havde Lyst til Ting, som unge Mennesker gjør vel i at gaa uden om. Han vilde more sig, Pengene sad løse paa ham; han var noget svag af Karakter, og lod sig let paavirke baade til det gode og det onde.

Det unge Menneske var yngste Kontorist paa det store Handelshus „Ferris & Halkett" og var det paa bedre Vilkaar end de fleste i den Alder, fordi han kunde Fransk og Tysk. Hans aarlige Løn var 40 Pund, og Hr. Pomeroy tilskød et lignende Beløb. Med 80 Pund eller 1440 Kroner maatte et syttenaarigt Menneske kunne slaa sig igjennem.

Men den unge Langton kunde paa ingen Maade faa denne Indtægt til at dække sine Udgifter, og da Aaret var omme, havde han ikke alene brugt sine 80 Pund, men desuden 30 Pund til, som han havde faaet af sin Søster. Som en rigtig flot „Gentleman" tog han paa Borg hos Skrædder og Skomager, saa han var den bedst klædte af alle de unge Kontorister hos „Ferris & Halkett", men ingen af hans Klæder var betalte. Pengene blev altsaa brugte til andre Ting, det vil sige: til Fornøjelser og Adspredelser, og William Langton besøgte flittig de offentlige Forlystelsessteder, sædvanlig i Følgeskab med en af sine Medkontorister, Ernst Kugel.

Denne Kugel, en ung Mand paa en fem og tyve Aar, var af Fødsel en Tysker, men havde levet længe nok i England til at kunne tale Engelsk næsten som en indfødt. Ogsaa denne unge Mands Tilbøjelighed gik hovedsagelig i Retning af „Nydelse", og han førte et Liv, der var langt over hans Evne. Hvad var 120 Pund om Aaret, for ham, der Dag og Nat kun drømte om Penge, Penge! vel at mærke ikke til at lægge op eller bruge paa en nyttig Maade, men til at leve „kongelig" for!

Ernst Kugel haabede en Gang at naa sine Ønskers Maal, ikke ved Arv; for det havde han ingen Udsigt til — ikke heller ved stadig Flid, hvilket efter hans Begreb var lige saa umuligt, men ad andre og lettere Veje. En af disse Veje var: at vædde paa Heste. Saa ofte han havde et Pund til overs, vovede han det paa et Dyr, naar han i Forvejen havde forskaffet sig hemmelig Underretning om, at det sandsynligvis vilde gaa af med Sejeren ved næste Væddeløb. Denne Fornøjelse fyldte vel en sjælden Gang hans Lommer med Penge; men det sædvanlige Resultat var Tab og stadig Armod, saa han var al Tid i Gjæld. Naturligvis tog han paa Kredit, naar og hvor han kunde faa den, men misbrugte Tilliden og holdt aldrig Ord. Han var kort sagt, et af de værste Exemplarer af unge Ødelande, som London kan fremvise, snedig og samvittighedsløs. Han drak „som en Tysker," og med Undtagelse af de Timer, da han var paa Kontoret eller sov, saa man ham aldrig uden med en Cigar eller Pibe i Munden. Han var den allerværste Omgangsfælle, stakkels unge Langton kunde falde i Hænderne paa. Men netop fordi Langton var uskyldig og aabenhjærtig og vilde gjærne more sig,

valgte Kugel ham til sit Offer og begyndte at lære ham alt, hvad han selv vidste.

Kugel var paa en Maade et smukt Menneske, det vil sige, hans tyske Ansigt var almindeligt nok, men det var alligevel et interessant Ansigt. Han havde lysebrunt Haar og klare, blaa Øine. Han var snarere over end under Middelhøjde. Hans Ansigt bar kun faa Mærker af hans udsvævende Liv, undtagen en vis nervøs Uro i dets Muskler; men Figuren var unaturlig fed og lasket, og hans Helbred var allerede noget nedbrudt. Han havde runde Skuldre og dukkede lidt med Nakken, naar han gik.

Det første, de foretog sig, saa snart de var ude af Kontoret, var at stoppe og tænde deres Shagpiber. William Langton fandt egentlig ingen videre Smag i Tobak, og han røgte aldrig undtagen i Selskab med sin Ven; men der var noget flot og utvungent ved at spasere langs ad Gaden med en Cigar i Munden.

„Hvor skal vi hen i Aften?" spurgte Drengen.

„I Aftes var vi i Connaught Hall," svarede Kugel, „og der er ikke noget ved at se Balletten to Aftener i Træk. Lad os faa en lille Pullie. Er du ved Muffen?"

„Jeg har 10 Shillings," svarede Knøsen.

„Meget godt — det er mer end nok," svarede hans Lærer. „Jeg skal lære dig, hvordan man deler Pullien, min Dreng."

„Ja men, Kugel," vedblev Langton med et forskrækket Ansigt, „sæt, at Cassandra ikke vinder — —"

„Er du gal? Det er en Umulighed — hun skal vinde. Har Beriderens egen Fætter ikke sagt mig, at ingen Væddeløber kan holde Stand mod hende? Og er hun ikke i den sidste Tid gaaet op fra 20 mod 1 til 6 mod 1?"

„Ja, vinder hun ikke, saa er jeg blanket net af!" vedblev Langton med en tvungen Latter.

„Aa, Bagateller, du har din Søster i Baghaanden; hun hjælper dig jo al Tid."

William rystede paa Hovedet, og der undslap ham et Suk.

„Stakkels Lettice! Hun har allerede givet mig de tre Fjerdedele af sine Naalepenge for i Aar. Der er ikke mer at hole, og mine Kreditorer rykker mig, saa det er en Jammer."

„Jeg ved det, jeg ved det! Men Herre Gud, Menneske, gaa nu ikke og bliv melankolsk over ingen Ting. At Cassandra vinder, er givet, det er 100 Pund til mig og 20 til din Part. Tænk — 20 Pund, min Far! Hvad skal vi have?"

De bestemte sig just ved Indgangen til et Hotel.

„Jeg vil have en Kop Kaffe," svarede Langton. „Og jeg skal have mig en Genever eller to; men jeg skal nok vente, til du er færdig. Vi maa se at faa Samling paa Fuglene og have os en lille Pullie."

En Aften tilbragt i et lavt og daarlig ventilleret Billardværelse i Selskab med ti eller tolv andre Kontorister af samme Slags som Ernst Kugel. Tobak og daarligt Øl hele Aftenen. Resultat: 8 af de 10 Shillings tabt, ubetydeligt Fremskridt i Kunsten at spille Billard, Hovedpine, rystende Hænder og en betydelig Fremgang i at sige daarlige Vittigheder.

Klokken var halv fire om Eftermiddagen, da unge Langton traadte ud af „Ferris & Halketts" store Forretningslokale og knappede Frakken om sig. Der var god Grund til, at den blev knappet tæt; for i sin Brystlomme havde han en Pung fuld af Banknoter og Guld, som han skulde besørge indbetalte i Banken; thi som bekjendt er det en meget almindelig Fremgangsmaade blandt vore handlende at betro slige Hverv til den yngste, altsaa den mindst paalidelige af alle Kontoristerne. I sin Pult havde han en Bog, hvori Numrene paa Banknoterne og Beløbet i Guld var noteret. Banken var i Lombardstreet, og „Ferris & Halketts" Forretning i et af de snævre Stræder mellem Cheapside og Queen Victoriastreet. Der var altsaa kun en ti Minutters Gang fra Kontoret til Banken.

William Langton saa ikke lykkelig ud den Eftermiddag. Han sad i Gjæld til op over Ørene, og Kreditorerne rykkede ham for Penge, som han ikke havde og ikke kunde skaffe. Efter Kugels Raad havde han vovet 20 Shillings paa Cassandra og i de sidste tre Uger vugget sig i det sikre Haab, at hun skulde tage Præmien paa Væddeløbsdagen. Og det var netop i Dag, at den skæbnesvangre Afgjørelse, Væddeløbet, fandt Sted. Hans unge Sjæl var opfyldt af bange Anelser; thi just i de sidste Dage var den „Mulighed" endelig falden ham ind, at Cassandra maaske ikke tog Præmien alligevel. Og hvis denne „Ulykke" indtraf, hvad saa? Hele Dagen havde han grublet over sin ulykkelige Stilling, i Fald Cassandra ikke frelste ham.

Og den frygtede „Ulykke" skete naturligvis. Eller hvem kan nævne et eneste Exempel paa, at en Ødeland, en Nar, der forødte alt paa et falsk Paradis, blev frelst ved at vove sin sidste Skilling paa en Lotteriseddel eller et Væddemaal?

William Langton var denne Ødeland, denne Nar. Men vi vil dog ikke dømme ham altfor haardt, for det første fordi han er saa ung, kun sytten Aar, og for det andet fordi han er Lettices eneste Broder.

Paa denne Tid maatte Væddeløbet være forbi, og hans „Skæbne" afgjort. Han spejdede op og

ned ad Gaderne for at faae Øje paa en Udraaber, der offentliggjorde Udfaldet, men forgjæves. Medens han nu skyndte sig af Sted i Retning af Lombardstreet, lød der hurtige Skridt bag efter ham, og en Haand lagde sig paa hans Skulder.

Det var hans tyske Ven, og ved Synet af dennes modfaldne Miner vidste Will, at Væddemaalet var tabt.

„Der maa være tilstødt hende et Uheld,“ stønnede Kugel, „ikke en Gang nævnt! Kunde vi endda faa at vide, hvordan det er gaaet til! 100 Pund tabt — snydt for 100 Pund!“

William blev ordentlig syg af at høre ham.

„Frisk Mod, unge Ven!“ vedblev hans Vejleder. „Lykken vender sig nok, skjønt vi har tabt denne Gang, hvad er 20 Shillings, naar alt kommer til alt? Det er værre for mig, der vovede fem Gange saa meget. Jeg var saa sikker paa mine 100 Pund, som om jeg allerede havde dem i Haanden — det er, som om jeg havde tabt de 100 Pund, og ikke 5.“

„Det kan ikke være værre for dig end for mig. Jeg havde bygget saa sikkert paa de 20 Pund — jeg har ingen Penge, ved ingen Udvej for Penge, og jeg skal have Penge! Skrædderen truer med at gaa til Hr. Pomeroy og sige ham det hele.“

„Lad ham gaa!“

„Ja, du har let ved at snakke; men du kjender ikke Hr. Pomeroy. Hvis han vidste, hvordan jeg forøder min Tid og mine Penge med — med —“

„Med mig!“

„Ja, i Driveri med dig og dine Lige, saa fik jeg ikke en Øre mere af ham. Og stakkels Lettice! Kugel, du maa hjælpe mig ud af Kniben!“

„Det er bansat uheldigt for os begge to! Min Værtinde ved ikke, hvor jeg er ansat, faar det heller aldrig at vide, og det er for saa vidt heldigt nok for mig. Jeg skylder for tre Uger nu — Husleje, Kul og Frokost. Lovede at betale hver Løverdag. Det rimeligste er, min Dreng, at naar hun næste Lørdag sender sin Regning op, vil hun finde Buret tomt, og Fuglen fløjet. Hvor meget mangler du egentlig?“

„Regningen er paa 50 Pund, 5 Shillings og 6 Pence.“

„Bagateller! Du maa bede om Henstand. Det er den eneste Udvej.“

Just i dette Øjeblik slog Taarnurene fire. Det gav et Sæt i William.

„Fire! Og nu er Banken lukket!“

„Skulde du have været i Banken?“

„Ja, med et Pengebeløb.“

„Aa, det har mindre at sige, tag det med tilbage, og lad Kassereren gjemme det Natten over.“

Det var sandt nok, Vanskeligheden var ikke større; men da William vilde aflevere Pengene, var Kassereren sysselsat og ikke til at faa i Tale. Han prøvede det igjen Kl. 5, men da var Kassereren gaaet, saa at, da vor unge Ven forlod Kontoret fem Minutter senere, havde han endnu Banknoterne og Guldet hos sig.

„Behold Pengene i Nat og spring paa Banken med dem i Morgen tidlig,“ sagde Kugel.

William var saa godt som nødt til at følge dette Raad. Vennerne gik ud sammen.

„Det er latterligt,“ sagde Kugel, da han nogle Minutter senere sad med Geneverflasken for sig. „Det er topmaalt latterligt at gjøre saa meget Væsen af en Smule Gjæld. Naar du ikke kan betale, sig det saa ligefrem, og lad dem gjøre hvad de vil. En Gentleman maa more sig, og Morskab koster Penge. Blæse med Gjælden!“

„Men hvis Skrædderen gaar til Hr. Pomeroy og fortæller ham alt —.“

„Ja, det vil blive en lille Scene, det er det hele. Det ender dog med, at han betaler, og Komedien vil faa et nysseligt Udfald. Kom, Langton, du skal have et Glas et eller andet.“

William rystede paa Hovedet, han tøvede. Der var endnu en Shilling i hans Lomme — nok til Middagsmaden i Morgen.

„Pokker med i Morgen!“ sagde hans Ven.

William tog et Glas „et eller andet.“ Saa røgte de hver en Pibe, og fik igjen et Glas „et eller andet.“

Klokken otte var Drengens Kinder blussende røde, og hans Mæle tykt og sluddervornt.

„Hvor meget Guld har du i Lommen?“ spurgte Kugel.

„200 Pund i Banknoter og 85 i Guld.“

„85 i Guld!“ mumlede den ældre eftertænkende. „Jeg formoder, at Numrene paa Banknoterne er noterede?“

„Ja, jeg noterede dem selv. Bogen ligger hjemme i min Pult.“

„Ja, saa! I din Pult — din egen Pult! Pas godt paa Pengene, min Dreng, at du ikke taber dem. 85 Pund! Sikke Løjer vi kunde have, du og jeg, om vi ejede 85 Pund! Betale alle vore Regninger, komme paa Fode igjen. Kunde det ikke gaa an at sige, at du havde tabt Pengene? Lad mig se: Du blev nødt til at sige, at du gik med dem i Haanden, og at en snappede dem fra dig? Og du turde ikke sige det førend om Morgenen — hvad?“

Kugel bøjede sig frem og hviskede ham dette onde Raad i Øret.

„Sige, at jeg har tabt Pengene?“ udbrød William forundret. „Men jeg har jo ikke tabt dem?“

Kugel, der drak Øl som Vand og var lige saa ædru, som da han begyndte, turde ikke forfølge Maalet yderligere paa den Maade. Han tog altsaa sin unge Ven under Armen og gik videre med ham.

VI. Alt tabt.

Klokken var halv ni, og den kolde Aftenluft jog største Delen af Øldunsterne fra stakkels Williams omtaagede Hjærne. Men Kugel havde ikke i Sinde at lade sit Offer slippe saa let. Altsaa: en Times Tid i en Sangerindeknejpe med daarlig Luft, mere Øl og mere Tobak; nok en Time i et Billardværelse med værre Luft, mere Øl og mere Tobak. Og saadan videre — fra Time til Time. Da Kugel, der fremdeles var fuldstændig ædru, havde faaet sin Ven paa det „Punkt", hvor han ønskede ham, hyrede han en Vogn og kjørte ham hjem til sin egen private Lejlighed.

Denne bestod kun af et eneste Værelse til Gaarden i et Hus i Soho, lejet ud til saadanne logerende som Ernst Kugel, der af visse Grunde foretrak en Stue for to. En ung Franskmand, der tilbragte hele Dagen i det brittiske Musæums Læsesal, beboede Værelset til Gaden i samme Etage, nemlig Stueetagen.

Kugel fik Kusken til at hjælpe sig sit Offer ind i Værelset, hvorpaa han lagde ham paa Sengen. Stakkels William var rent fra Samlingen nu; Øjnene stod stive i Hovedet paa ham, og han kunde ikke længere tale.

De tvende Værelser, Kugels og Franskmandens, havde tidligere, i Husets bedre Dage, været forbundne ved Fløjdøre, som nu var aflaasede og ikke mere brugtes. Det skulde nu netop hænde, at Franskmanden ikke kunde sove den Aften, hvorfor han sad op i Sengen og læste med Piben i Munden. Klokken elleve blev han forstyrret i sine Studeringer af det usædvanlige, at et Kjøretøj rullede for Døren. Hvem af dette Hus's Lejere kunde vel have Raad til at komme kjørende hjem? Kort efter at Vognen var standset, hørte den lyttende tunge Trin i Gangen, som af to Mænd, der bar noget tungt og sluttelig fandt Vej til Værelset bag ved. Derpaa gik den ene Mand igjen, Døren lukkedes, og Vognen kjørte bort. Nu hørte Lureren en Stemme — Naboens i Bagværelset — der talte dæmpet og i en advarende Tone til en eller anden. Dette var dog mærkværdigt, tænkte Franskmanden. Her var virkelig mere end fuld Erstatning for et Par søvnløse Timer. Han stod sagte op af Sengen, svøbte et Tæppe om sig, pustede Lyset ud, og satte sit Øje til Nøglehullet i Fløjdøren.

Medens han nød sin Pibe i Sengen, havde han, skjønt vaagen, vugget sig i sin Yndlingsdrøm: at blive en heldig Skuespildigter. Om en saadan Lykke drømmer alle Franskmænd med mindste Anlæg i literær Retning. Unge Henri de Rosnay var en af disse Drømmere. Han beundrede og misundte Sardou frem for alle andre dødelige. At kunne skrive saadanne Skuespil, vinde et saadant Bifald og erhverve sig en saadan Navnkundighed — det maatte være den højeste jordiske Lykke.

I Aften havde hans Sjæl især været levende opfyldt af slige ærgjerrige Drømme. Men ak! det skortede ham paa Evne til at skabe spændende Situationer. Bare han havde Situationen! At lægge sine Helte og Heltinder de rette Ord i Munden, var han nok i Stand til.

Men — var her ikke netop, hvad han manglede? Var dette ikke en Situation? Midnat: tvende Mænd sniger sig hemmelig ind i Naboværelset med en Byrde! Denne Byrde er et menneskeligt Væsen! Mand eller Kvinde?

Her var det, han steg ud af Sengen, slukkede Lyset, og med Tæppet om Skuldrene kigede han igjennem Nøglehullet.

Og hvad han saa, var i Sandhed mærkeligt!

Naboen var imod Sædvane ikke alene i sit Værelse. Der var en ung, næsten fuldvoxen Dreng hos ham, liggende paa Sengen, med blussende røde Kinder, halvt lukkede Øjne og tungt Aandedræt. En ualmindelig smuk Dreng med fine Ansigtstræk og brunt, krøllet Haar. Men han var beruset, det var afgjort. Af hvad Grund havde den anden bragt ham hid? Henri de Rosnay tænkte paa sælsomme Historier, han havde læst, fra Paris, Kairo, Neapel og Rom og begyndte at gnide sig fornøjet i Hænderne. Se, her var Materiale til en fængslende Situation: en Dreng, doddrukken, bragt hid for at blive — myrdet? udplyndret? Og her ved Nøglehullet det usynlige Vidne. Saa godt som et fuldfærdigt Skuespil!

Det første, Naboen foretog sig, var ikke ganske i Overensstemmelse med melodramatisk Tradition. Han hentede et Glas og fyldte det med — „en giftblandet Drik", tænkte Franskmanden. Saa galt var det dog ikke; i Virkeligheden var det en Blanding af Genever og Vand. Han løftede Drengens Hoved fra Puden og holdt ham Glasset til Læberne, og unge Langton havde just Kræfter nok til at tømme det. Hans Hoved rullede rundt, hans Øjne lukkede sig, og han faldt tilbage i en fuldstændig dødlignende Søvn. Tænk, om hans Søster havde set ham i dette Øjeblik!

Franskmanden saa ham, saa dem begge.

Det næste, han saa, var, at den agtværdige Ernst Kugel — hvis Navn han forøvrigt ikke kjendte — satte sig ned og begyndte at tænke, medens han

tavs betragtede sit sovende Offer. Nu fremtog han en Pennekniv og aabnede den langsomt, stadig betragtende den sovende. Havde han virkelig til Hensigt at myrde Drengen? Henri de Rosnay drog et dybt Suk og begyndte at overveje, hvad han skulde gjøre.

Hans eget Forhold til, hvad der gik for sig, var i dette Øjeblik højst vanskeligt. Udstødte han et Raab og styrtede ind i næste Værelse, hindrede han vel Morderen i at fuldføre sit forbryderske Forsæt, men dermed var tillige den dramatiske Situation ødelagt. At blive siddende og se til maatte frembringe et prægtigt Tableau — men ogsaa et gyseligt Mord! Henri de Rosnay var et godhjærtet Menneske, skjønt hans Kjærlighed til Kunsten syntes at overvinde hans Afsky for Mord; thi nægtes kan det ikke, at han vaklede og var i Tvivl.

Heldigvis fik han ikke nødig at vælge; thi det lod slet ikke til, at Ernst Kugel havde i Sinde at myrde Drengen. Det hele, han foretog sig med Kniven, var at afskære, ikke Offerets Hoved, men hans Frakkeknapper — ikke at støde sit Vaaben i Drengens Strube, men at flænge og udskære hans Knaphuller. Hvad skulde det nu være godt for?

Henri de Rosnay lagde Mærke til, at Drengen havde sin Frakke tæt tilknappet over Brystet, og nu, da Knapperne var afskaarne og Knaphullerne flængede, fik det Udseende af, at Frakken var bleven aabnet med Vold. Den vordende Skuespildigter lo indvendig, saa det klukkede i ham.

Og han blev ikke i mindste Maade overrasket, da han dernæst saa den agtværdige Ernst Kugel stikke sin Haand ind i Drengens Brystlomme og fremtage en Pung — en grov Sejldugs Pengepung!

Der stod et Bord ved Fødderne af Sengen, paa hvilket Røveren — thi det var han uden al Tvivl — ganske rolig udhældte Pungens Indhold: en lille Pakke Banknoter og et kontant Beløb i Guld. Guldpengene optalte han i Stabler, 10 Pund i hver. Der var otte saadanne foruden en mindre Stabel. Derpaa samlede han Guldet i sit Lommetørklæde og slog Knude for det, medens han stak Papirspengene i en Konvolut. Han saa sig omkring efter et Skjulested. Først fjærnede han Gulvtæppet og fandt saa, ved Siden af Kakkelovnen, en løs Planke, som han rimeligvis vidste af at sige i Forvejen, og som let kunde tages op, naar der var noget galt ved Gasledningen. Under denne Planke gjemte han sit stjaalne Gods. Franskmanden gned sig i Hænderne. Prægtigt! Ypperligt!

Alt dette tog Tid; men omsider var Røveren færdig, og nu begyndte han at klæde sig af. Drengen lod han blive liggende i Klæderne og bredte blot et Tæppe over ham. Selv gik han i Seng og lagde sig til at sove saa rolig, som om han havde udført en god og ædel Handling.

Manden ved Nøglehullet saa ham puste Lyset ud. For denne Gang var der altsaa ikke mere at opdage, hvorfor han trak sig tilbage fra sit Kighul og gik i Seng i en løftet, digterisk Stemning.

(Fortsættes.)

Smaating.

Smugler-Musæet i London.

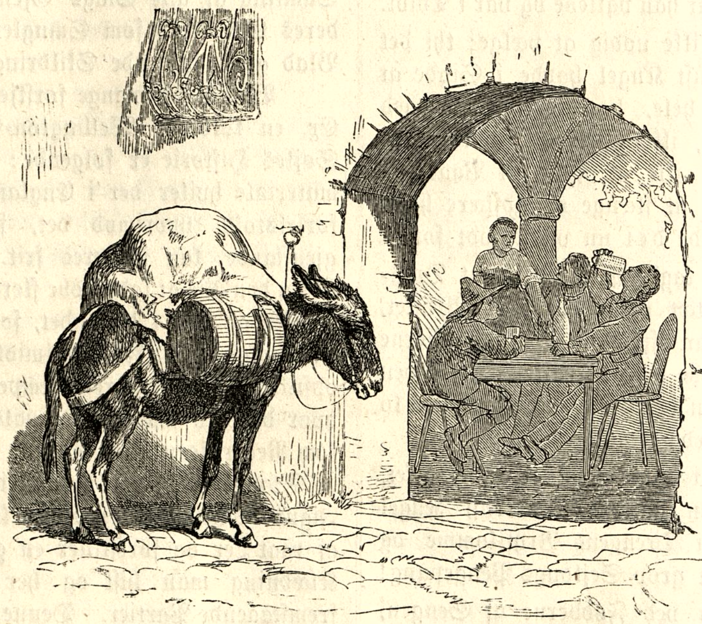
Et af Londons mest interessante Musæer er det saakaldte Smugler-Musæum, der indeholder en Samling af alle Slags Gjenstande, der har tjent deres Ejermænd som Smugleredskaber. Et engelsk Blad giver følgende Skildring af dette Musæum:

Blandt de mange forskjellige Gjenstande ses f. Ex. en kolossal Wellington-Søjle af Bly; denne Søjles Historie er følgende: Paa Bly som Krigsmateriale hviler der i England en meget høj Indførselstold, hvorimod det, forarbejdet til Kunstgjenstande, kan indføres frit. En snild Spekulant fik nu den Ide at lade støbe flere hundrede Wellington-Søjler af Bly i Udlandet, som derpaa blev indførte til England. Disse blev imidlertid aldrig solgte eller opstillede, men vandrede simpelt hen til Birmingham, hvor de blev smeltede i Kuglestøberierne. Omsider kom Regeringen efter Sagens Sammenhæng og satte en Stopper for denne Industri. En anden interessant Figur i Musæet er en uformelig Statue, der er lavet af raat Ler og forestiller en gammel Kone, paa hvis Klædning man hist og her ser mere ujævne og fremstaaende Partier. Denne Figur viser, paa hvilken Maade de kvindelige Smuglere i Reglen plejer at skjule de toldpligtige Varer. Ved Siden af denne Lerfigur hænger en stor Kjole, fuld af Folder; naar man vender Nederdelen eller Skjørtet paa den om, opdager man to store Sækkelommer, der er bestemte til at skjule Varer i. En taarnhøj Chignon, der er bedækket med kunstigt ordnet Haar, viser sig ved nøjere Eftersyn at være et helt Magasin for ægte Brysseler Kniplinger. Et andet Sted ses en lille uskyldig Skjødehund, der ser saa inderlig from ud, men den er desværre ikke levende; ved nøjere Eftersyn viser det sig, at den er udstoppet med Kniplinger, Brillanter og lignende Kostbarheder. En tilsyneladende almindelig Vinterfrakke præsenteres ogsaa blandt disse forunderlige Gjenstande; i dens Foer har man fundet ikke mindre end 120 Guldure. I en Krog staar en vældig Stok, hvis Soliditet synes at gjøre den til et farligt Mordredskab; naar man løfter paa den, vil man imidlertid blive overrasket

ved dens paafaldende Lethed. Da dens forhenværende Ejermand blev greben, tog man ikke mindre end 10,000 til Dels kostbare Ringe ud af denne Stok. En ganske simpel Støvle har det interessante ved sig, at den har hørt til tusend Par, der blev konfiskerede, fordi deres Saaler havde den Fejl, at de var udforede med presset Tobak. Af indsmuglet Tobak ses ogsaa lange Ruller, der er tjæret udvendig og aldeles ser ud som solide Ankertove. Paa et Bord ligger en Oljekage, som indvendig er fyldt med Snustobak. Ved Siden af ligger en Bog, „Wolfs Livsfilosofi“; naar man vender nogle af dens Blade, ser man en Mængde runde Huller, som i sin Tid har tjent som Gjemmested for 60 Guld-Dameure.

I dette Musæum findes en Mængde lignende Ting, der alle er bestemte til Studium for Toldvæsenets Embedsmænd. Publikum tilstedes derimod i Almindelighed ikke Adgang til dette Musæum.

Kunde dog passe. Baron H. var meget tunghørig. En Gang blev han adspurgt, hvorledes hans Gemalinde, der var bekjendt for at være meget arrig af Sind, befandt sig. Baronen mente, at Spørgsmaalet angik ham selv, og svarede, idelig afbrudt af Hoste, som han led meget af: „Ikke synderlig godt! Jeg anvender alt, for at skaffe mig denne Plage fra Halsen, men jeg kommer nok til at slæbe den omkring med mig til min Død.“

Ved Osteriet

Det kommer ud paa et.

Jeg syntes hver Dag, naar jeg kom der forbi,
at det var det reneste Dyrplageri,
naar Pietro sad der inde og svaled sig i Læ
af den buede Hvælving og det skyggende Træ;

slukkede sin Tørst i den funklende Vin
og gantedes med Allerkjæresten sin,
mens Æslet stod ude i Solens hede Brand
og smægtede efter lidt Grøntfoer og Vand.

Og nær jeg havde lagt et Ord for Æslet ind;
men da var det, der dukkede op i mit Sind,
et Billede fra om Vinteren, da jeg i Kane for,
og søgte tit i Sneen et lille, bitte Spor.

Det havde hendes Fødder saa let og sirlig traadt,
og det ledte mig bestandig saa forbavsende godt,
at snart jeg hende naaede med flot og dristigt Sving,
mens jeg lod som det var den naturligste Ting,

at her vi skulde mødes; bandt Hesten ved et Led
og styrede med hende ind i Skoven mine Fjed.
Og mens gamle Peter trængte til sin Stald og sit Foer,
var jeg saa det lykfaligste Menneske paa Jord.

Nej! Jeg lod Pietro hvile sig i Fred og i Ro.
Vi er af samme Surdejg, det saa jeg nok, vi to!
Hesten den døjed Kulde — Æslet fik det for hedt,
men Grunden var den samme; ja, det kom ud paa et!

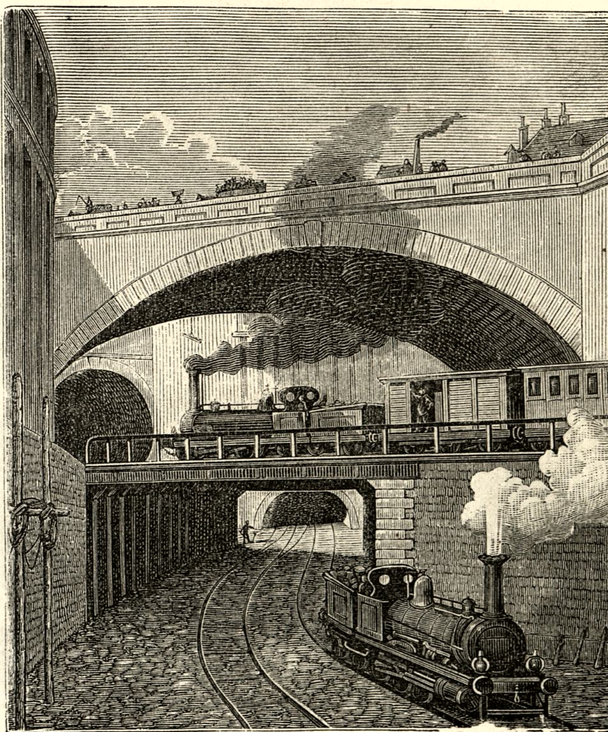
P. F.

En Udflugt paa Themsen.

Af Sophus von Leunbach.

I London, denne vidunderlige Kæmpeby, der strækker sig saa uhyre vidt, at man for at kjøre med en Vogn igjennem den fra Øst til Vest eller fra Nord til Syd, næsten maatte bruge en hel Dag, har man en naturlig Trang til mange og forskjelligartede Befordringsmidler. Afstandene i dette vor Tids Babylon er saa store, at alene den lange Tid, der nødvendig vilde medgaa, naar man til Fods vilde begive sig fra sit Hjem til sin Forretning eller sit Arbejdssted, i og for sig er tilstrækkelig til at forbyde en slig Tidsspilde, ligesom ogsaa de fleste — selvfølgelig med Undtagelse af de ikke saa trænerede engelske Fodgængere — vilde finde en saadan flere Timer lang Vandring mindst to Gange daglig, temmelig trættende. Der er derfor heller ingen By i Verden, hvor der i Forhold til Byens Folkemængde findes et saa stort Antal Befordringsmidler, som i London. Af Droschker, af hvilke der er to Slags, firhjulede og nydelige tohjulede, findes der henved 20,000 Stykker; for Omnibusser er der mindst hundrede forskjellige Linjer, og hver Linje ejer et større eller mindre Antal Vogne; i Regelen afgaar der en Omnibus, hver 7de eller 10de Minut fra hver Linjes Begyndelsespunkt, men da mange af Linjerne benytter flere af Hovedgaderne i Fællesskab, kan man uden Overdrivelse paastaa, at man aldrig i nogen af de betydeligere af Londons 11,000 Gader behøver at vente mere end et Par Minutter paa en Omnibus! Ja i Byens to Hovedaarer, der forener Citys Centrum, The Bank of England, med Regent Street i West-End, den ene Aare Gaderne Cheapside, Ludgate Hill, Fleet Street og Strand, den anden Aare Cheapside, Newgate-Street, Holborn og Oxford Street, bevæger bogstavelig fra tidlig Morgen til silde Aften Omnibusserne sig som en uendelig vedvarende Vognrække. I det nordlige, østlige og sydlige af London krydser desuden en talrig Mængde Sporvogne Gaderne i alle Retninger. De hidtil nævnte Befordringsmidler har London jo imidlertid til fælles med de fleste andre Byer, om de end langt fra findes i saa stort et Antal andre Steder, men der er en Befordring, og det endda Londons mest benyttede, i Henseende til hvilken Byen er enestaaende i den hele Verden — det er Jærnbanetogene. I næsten enhver Retning gjennemskærer Jærnbanelinjer Kæmpebyen — snart i underjordiske Tunneler under Byens Gader, snart langs Jordens Overflade, snart oppe i Luften paa Viadukter langs Husenes Tage. Samtidig som London hvert eneste Aar voxer saa uhyre — i de senere Aar er der gjennemsnitlig bygget henved 300 ny Gader aarlig — tiltager ogsaa Antallet af Jærnbanelinjer og Jærnbanestationer, af hvilke sidste Byen nu i 1880 har 335. En af Hovedjærnbanelinjerne er „The Metropolitan Railway", der i en temmelig uregelmæssig Cirkel med et Par Sidegrene paa en Strækning af henved 35 engelske Mil, slynger sig rundt under Jorden i Centrum af Byen. Antallet af Passagerer paa denne Linje er alene 78 Millioner aarlig; i Følge statistiske Tabeller er Antallet af Passagerer med Omnibusser 55 Millioner, med Sporvogne 50 Millioner aarlig, og naar vi i Henhold hertil anslaar Antallet af Passagerer paa de øvrige Jærnbanelinjer i Byen til 150 Millioner — en temmelig lav Ansættelse — faar vi altsaa, at der i London aarlig, paa Jærnbaner, Omnibusser og Sporvogne mindst befordres 338 Millioner Mennesker, aldeles bortset fra det Antal, der befordres med Droschker og Dampskibe. Jeg siger Dampskibe; thi medens man jo af det foregaaende ser, at terra firma paa den mest udstrakte Maade benyttes til Anvendelse for de mest forskjellige Befordringsmidler, saa er Vandet dog ogsaa benyttet, og Themsen, der bugter sig lige midt igjennem Kæmpebyen, er al Tid fyldt med en Mængde Floddampere, der bringer Folk

Jærnvejkrydsning i London.

fra en Del af Byen til en anden. London Steam-Boat Company ejer over 20 forskjellige Dampbaade, der fra Morgen til Solnedgang damper op og ned ad Floden og landsætter Folk ved de mange Broer — Piers — hvoraf der i selve London findes 30, i det hele langs Themsens Bredder 45.

Lad os gaa ned ad de brede Stentrapper ved London Bridge og gjøre en lille Tur op ad Floden. Damperen, vi bestiger, er lille og temmelig styg, den ligger lavt paa Vandet, og kan vel rumme henved 200 Mennesker paa Dækket og omtrent 50 i Kahytten, hvor der dog næsten aldrig opholder sig en eneste, lad Vejret være nok saa barskt.

Vore Medpassagerer, er en broget Blanding af de mest forskjellige Individer fra Samfundets

en ægte Typus paa en af City's rige Kjøbmænd, iført den lange sorte „frock-coat" og den uundgaaelige sorte Silkehat, støttet paa sin Silkeparaply og læser „Times". Ved hans Side og som en levende Modsætning staar en elegant klædt Franskmand, hvis Ansigt har den mellem Nutidens Franskmænd saa almindelige Lighed med Napoleon den tredje. — En Dandy fra West-End, iført en spraglet Dragt og med en mørkerød stor Rose i Brystet og et Øjeglas i det højre Øje, sidder smægtende paa en Bænk og taler med to unge, slanke Misser, hvis dejlige Teint forøger Ansigternes klassiske Skjønhed; de er iførte elegante tætsluttende Dragter, der stærkt fremhæver de smukke Figurer, for hvilke Albions Døtre er saa bekjendte.

Jernvejsfart under London.

forskjellige sociale Trin, dog er Arbejdsklassen stærkest repræsenteret. Over Halvdelen bestaar af den kraftig byggede engelske „workman" med sin korte Kridtpibe i Munden, eller af „the London factory-girl" (Fabrikspige) med sit brogede Tørklæde om Halsen og sine kulørte Sløjfer i Haaret. Englands og maaske særlig Londons Damer er jo anerkjendte for at være nogle af de smukkeste Kvinder i Verden, og dette gjælder endog den laveste kvindelige Klasse, Fabrikspigerne, iblandt hvilke det ikke er saa sjældent at træffe paa Ansigter og Figurer, som er værdige til at foreviges ved en stor Malers Pensel.

Hist henne, lænet imod den lave Ræling, staar

I denne den sociale Friheds Kejserstad er det vanskeligt at afgjøre, til hvilken Del af Samfundet de to Skjønheder hører; men dersom vi skal dømme efter den ugenerte Maade, hvorpaa de begge har slaaet Benene over Kors og fremviser et Par ulastelige Ankler og nogle for Englænderinden sjældne smaa Fødder, iførte elegante Pariserstøvler, og efter de næsten mer end kokette Blikke, den ene stedse kaster til den rige City Kjøbmand, der dog lader til at interessere sig mere for Handelsspalterne i „Times" end for kvindelig Skjønhed, saa tror jeg ikke, at vi fejler, naar vi ganske rolig henfører dem til „Halvverdenens" Damer.

Men nu har Dampbaaden sat sig i Bevægelse,

og vi glider ud paa Themsens Vande, hvorfor vi maa begynde at betragte Livet paa Flodbredderne. Lige bag ved os ser vi London Bridge, i sit Slags en af Verdens smukkeste Broer. Den blev bygget fra 1824 til 31 af Rennie og aabnet med stor Højtidelighed den 1ste August 1831 af Kong William og Dronning Adelaide. Broen kostede over 2 Millioner Pund Sterling, altsaa over 36 Millioner Kroner; den er 56 Fod bred og 930 Fod lang, og bestaar af 5 store Granitbuer, af hvilke den midterste har et Spand af 152 Fod. Lampestanderne er af Bronze fra franske Kanoner, der blev erobrede fra Napoleon. Man anslaar Antallet af kjørende og gaaende over Broen i Timen til 10,000 Fodgængere og 2,000 Vogne. Da det i de senere Aar mer og mer viser sig, at Færdselen over Broen er alt for stor for en uhindret Trafik, er det bleven bestemt, at Broen enten skal udvides et godt Stykke i Bredden, eller at der skal anlægges en ny Bro et Stykke længere ned ad Themsen.

Naar vi ser ind mod den Del af Byen paa Flodens nordlige Side, som ligger bag ved os, lægger vi først, temmelig langt tilbage i Baggrunden, Mærke til en Række massive, graahvide Bygninger med Taarne, der hæver sig lige ved Flodbredden. Det er det berømte gamle Tower, denne historiske Fæstning, Palads og Fængsel, med sine talrige Minder — Minder, der mest fylder os med Gysen. Ikke ret mange nu bestaaende Bygninger er saa gamle som denne berømte Fæstning, der allerede blev opført af Julius Cæsar og længe bar Navnet „Cæsars Tower". Derfor kan en engelsk Forfatter med rette sige: „Sæt imod Tower of London, med dets 800 Aars historiske Liv, med dets 1900 Aars traditionelle Berømmelse, ethvert som helst andet Palads eller Fængsel, og de vil alle ved Siden af Tower svinde ind til at synes blot af en Times Alder." — Den ældste Del af de nuværende Bygninger er selve Midtporten — det saakaldte White Tower — der er en Del højere end de øvrige Bygninger og bærer et højt, slankt Taarn paa hvert af de fire Hjørner. Denne Del blev bygget under Wilhelm Erobreren omtrent 1078 af Biskop Gundulph, den samme, der byggede den berømte Kathedral og det gamle Kloster i Rochester. — Hvor mange af de skiftende Scener dette ældgamle Tower har været Vidne til, ruller ikke op for vor Tanke? Snart er det glimrende Fester, der blev holdte her i de 500 Aar, da det var et kongeligt Palads; snart er det vilde Krigsgny og Vaabenlarm, saaredes Smerteskrig og døendes Stønnen under de mange Belejringer, det har udstaaet. Men oftest er det dog de mørke Fængsler med deres ulykkelige Ofre, der viser sig for vor Tanke — disse skumle, snævre Stenkammere, der indesluttede saa mange store Mænd og Kvinder, saa megen Skjønhed og Aand, og som endnu den Dag i Dag i rørende Inskriptioner paa Væggene bærer Vidne om deres Beboeres Lidelser og Tanker. Hvor mange Hoveder er ikke faldne her for Bøddelens Øxe? Hvor er det muligt at lade være at tænke paa den smukke, fromme Lady Jane Grey, der, efter en kort Tid imod sin Vilje at have baaret Englands Krone, lagde sit dejlige, guldlokkede Hoved paa Blokken; eller paa Henrik den ottendes muntre, livsglade Dronning, Anna Boleyn, der med sit unge Liv maatte betale den Ære for en kort Tid at være en Konges Hustru. Hvilken Række stolte og store Mænd er ikke fra de mørke Fængsler i Tower vandrede ud til Tower Hill for en Gang endnu at se Dagens Lys og indaande den fri Luft, et kort Øjeblik før Bøddelens Øxe afkappede Hovedet? Vi tænker paa Mænd som Sir Thomas Moore, Englands lærde Storkantsler, paa Jarlen af Essex, Lord Robert Devereux, denne sin Tids Alkibiades, begavet med Skjønhed, Rigdom og Magt som faa, allerede fra 18 Aars Alderen Englands „jomfruelige Dronnings" Tilbeder, som dog i en Alder af 34 Aar maatte lægge sit Hoved paa Blokken. Vi tænker paa Hertugen af Sommerset, Hertugen af Northumberland, Hertugen af Monmouth, Jarlen af Warwick og mange andre; og i det vi tager vore Øjne bort fra Towers hvidgraa Mure, maa vi give den store Historieskriver, Lord Macaulay, Ret, naar han siger, at der ikke findes ret mange Steder paa Jorden, der er sørgeligere end Tower of London.

Nu findes her store og interessante Samlinger af Vaaben og Rustninger fra Oldtiden til Nutiden og fra alle Dele af Verden, samt et Værelse, hvor der i Midten i en stor Glaslade opbevares Kronjuvelerne eller Regalierne, hvilke herlige Smykker repræsenterer den smukke Sum af 60 Millioner Kroner. I Dronning Viktorias Krone er der ikke mindre end 2,783 Diamanter; af disse er den store Rubin, der sidder foran, skjænket til „den sorte Prins" af Don Pedro af Kastillien i 1367, og baaren af Henrik den 5te paa hans Hjælm i Slaget ved Agincourt.

Naar vi nu lader Blikket fra Tower glide op imod London Bridge, ser vi tæt bag ved Broen en høj, moderne Bygning, det er Billingsgate, det berømte Fiskemarked. Denne smukke Bygning blev først fuldendt 1877. I Stuetagen er en mægtig Hal, hvis Loft, der er 43 Fod over Gulvet, bestaar af et Glastag, baaret af Jærnsøjler; her er hver Morgen fra Kl. 4 til Kl. 7 et Skue, som man ikke ser Mage til andre Steder i Verden, naar de Millioner af Fisk, der daglig fortæres i London, kjøbes og sælges.

Omtrent i lige Linje med London Bridge,

tæt ved en Kirke, hæver sig en høj, riflet, dorisk Søjle af portlandske Sten, der paa sin øverste Top bærer en forgyldt Urne, 42 Fod høj. Selve Søjlen er 202 Fod høj, altsaa Verdens højeste isolerede Søjle. Indvendig fører en sort Marmorvindeltrappe paa 345 Trin op til et ydre Galleri, hvor man har en god Udsigt ud over en Del af det omliggende London. Denne Søjle, hvis Navn er „The Monument“ blev opført fra 1671—77 af den bekjendte Arkitekt, Sir Christoffer Wren, som et Minde om den store Ildebrand 1666, der ødelagde en Tredjedel af det daværende London.

bundede Pramme, der bringer Varer til de talrige Værfter, der knejser langs Siderne paa begge Flodbredder, og af hvilke de fleste er meget gamle og afgiver et ejendommeligt malerisk Skue med deres uregelmæssige fantastiske Former. Bag Værfterne, især paa den nordre Side, hæver sig en Mængde Taarne og Spir fra de utallige Kirker, og hist straaler et Guldkors i Solens Skin, og en mægtig Kuppel hæver sig højt og majestætisk op over alle Omgivelser — det er St. Pauls berømte Kathedral. Langt tilbage i Tidens Mørke, da Kristendommen først blev forkyndt i England, grundlagdes der en

London Bridge.

Dampbaaden er imidlertid allerede standset ved en af de mange Broer, hvor nogle er gaaede i Land — deriblandt City-Kjøbmanden, der lige til det sidste vedblev at være følesløs for den unge Skjønheds varme Blikke, — medens en hel Del ny Passagerer er komne om Bord, blandt hvilke 3 Hornmusikanter, som strax begynder at blæse en bekjendt engelsk Melodi, som flere af Arbejderne og Fabrikspigerne istemmer. Opholdet ved Broen har kun varet henved 2 Minutter, saa hurtig iler Folk i Land og om Bord, og vi damper nu igjen op ad Floden, der her næsten er fort af store flad-

Kirke med Navnet St. Pauls paa det samme Sted, hvor den nuværende Kathedral staar. Den blev ødelagt under Diocletian, hvorfor Kejser Konstantin byggede en ny Kirke, der imidlertid blev ødelagt af de hedenske Saxer. Aar 610 byggede Kong Sebert, Regent i Kent, en Kirke paa det gamle Sted; denne bestod saa, til en Ildebrand 1083 fortærede den. Biskop Mauritius byggede nu den fjerde Kirke, en meget smuk Bygning, der er bekjendt i Historien under Navn af „gamle St. Pauls“; den store Ildebrand 1666 ødelagde den fuldstændig. Den nuværende Kathedral, der altsaa er den 5te i

Rækkefølgen, blev bygget i Løbet af 35 Aar. Den første Sten blev lagt 1675, den sidste Sten 1710. — Kirken, som er bygget i Form af et latinsk Kors, er 510 Fod lang og 282 Fod bred; fra Jorden til Toppen af Korset er der 405 Fod, selve Korset er 30 Fod højt. Kuglen under Korset vejer 5,600 Pund og kan rumme 12 Personer, Korset vejer 3,360 Pund. Kuppelen, der i Formskjønhed anses for den smukkeste i Verden, er 145 Fod i Diameter. — Paa Kirkens vestlige Façade findes to Taarne, af hvilke det sydlige har et Ur, paa hvilket Viseren er halvfemte Alen lang; her findes et smukt og imponerende, om end noget bart og mørkt Indtryk paa Tilskueren, og navnlig føler man sig grebet, naar man staar lige i Midten af Kuppelen, der er baaret af 8 uhyre Piller, hver 40 Fod bred, og stirrer op i den umaadelige Højde, hvor der svæver ligesom en evig lyseblaa Taage. — Der højt oppe er Kuppelens Indre prydet med 8 store Malerier af Sir James Thornhill, Hogarths Svigerfader, hvilke forestiller Scener af Apostelen Pauls Liv.

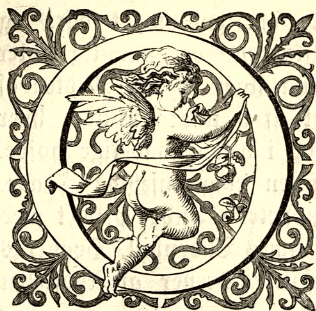
Men vi maa forlade St. Pauls med sine mange berømte døde, der her har fundet deres

Blackfriars Bridge.

ogsaa den berømte gamle Kirkeklokke, hvis Lyd kan høres over 20 engelske Mil bort. Denne mægtige Malmklokke, der vejer over 10,000 Pund, ringer kun hver Gang, Døden har hentet en af den kongelige Familie eller Englands Primas, Erkebispen af Canterbury, eller Biskoppen af London. I det nordlige Taarn er der 12 ny Kirkeklokker, som blev skjænkede til St. Pauls i 1878 af de forskjellige gamle rige Lav i City; den største af disse Klokker er en Gave fra „The Corporation of London", den vejer 6,944 Pund og er 5 Fod og 9 Tommer i Diameter, dens Tone er B. — Kirkens Indre gjør sidste Hvilested. Damperen glider ind under to store Jærnbroer, af hvilke paa den ene to Jærnbanetog møder hinanden i susende Fart. Det er Blackfriars Bridge. Den Bygning med to Taarne, der ligger lige ved Enden af Jærnbanebroen, er Blackfriars underjordiske Jærnbanestation; her fører Trapper ned under Jorden til en Platform, hvorfra Togene bruser af Sted ind i Londons Katakomber.

(Sluttes.)

Paa Æventyr i London.

Efter det engelske
ved Knud Skytte.
(Fortsat.)

Om Morgenen vækkedes han af Stemmer fra Natværelset. I et Nu var han ude af Sengen og paa Knæ ved Nøglehullet igjen.

„Aha!" tænkte han. „Nu begynder næste Akt."

Kugel var paaklædt, og Drengen sad paa Sengekanten og saa ynkelig ud.

„Ja, det var en skrækkelig Historie!" sagde den første, „og hvordan det er gaaet til, er mere, end jeg kan begribe. Du vilde ikke blive hos os i Aftes, ikke paa nogen Maade, og jeg lod dig gaa. Jeg troede, du var ædru nok til at gaa hjem, og da jeg selv en Times Tid senere kom ud og vilde hjem, sad du paa Fortovet og snorksov med Frakken aaben og uden Knapper — akkurat som den endnu hænger om dig i Laser. Saa var det, jeg samlede dig op og hjalp dig her hen."

William Langton stønnede. Endnu kunde han ikke rigtig samle Tankerne. Han pressede Hænderne mod sine værkende Tindinger.

„Jeg husker ikke det ringeste fra i Aftes," sagde han, „og mit Hoved er, som det skulde sprænges."

„Stakkels Fyr! Men det er det samme, jeg skal staa dig bi — stol kun paa mig! Det værste er, Langton, at det ikke gaar an at sige paa Kontoret, at Pengene er stjaalne — ingen vil tro dig."

„Vil de ikke tro, at nogen har taget Pengene fra mig?"

„Nej, de vil sandelig ikke. Vi havde en lignende Historie for et Aars Tid siden med en stakkels Djævel, der foregav, at Pengene var tabte. Men han maatte s'gu pænt for Skranken, blev forhørt og dømt skyldig. Fem Aar fik han."

Hr. Kugel glemte imidlertid at fortælle, at de tvende Tilfælde i Hovedsagen var vidt forskjellige, i det den saakaldte „stakkels Djævel" blev overbevist om, at han ikke selv havde tabt Pengene, men selv brugt dem.

William faldt tilbage paa Puden og skjulte sit Ansigt i begge Hænder.

„Nej, hvad der er at gjøre, er dette: jeg vender tilbage til Kontoret og siger ikke et Ord om dig, og du bliver her, til jeg kommer hjem igjen. For Øjeblikket maa du helst lægge dig til at sove. Jeg skal sige til Værtinden om at bringe dig Frokost Klokken tolv, og Klokken fire giver hun dig Middagsmad. Men Hovedsagen er, at du bliver her, til jeg vender tilbage, og det bliver maaske noget sildig. Der er rigelig Genever i Flasken, og her er Tobak. Og nu, min Ven, bliv saa her og indret dig saa bekvemt, som muligt. Det driver nok over med det første, saa du kan komme ud af Buret igjen."

Langton gik ind paa alt. Han var saa ulykkelig, saa syg og lidende, at han vilde have indvilget i hvad som helst, og maaske var Søvn for Øjeblikket det, han trængte haardest til. Han lagde sig til rette i Sengen igjen og sov næsten øjeblikkelig.

Kugel lagde et Tæppe over ham og gik ind til Værtinden og bestilte Frokost og Middagsmad til ham. Dermed forlod han Huset.

M. de Rosnay, der stadig havde fulgt det beskrevne Optrin med den mest levende Interesse, skyndte sig at faa Støvlerne paa, snappede sin Hat og forlod ligeledes Huset. Han fulgte Kugel i nogen Frastand, men holdt sig stadig paa den modsatte Side af Gaden.

Gjennem Soho's Stræder til Holborn, langs ad den prægtige Holborn til Newgate og fra Newgate til Cheapside, derefter ned ad et af de søndre Stræder, til de naaede „Ferris & Halketts" Kontor. Der gik Kjeltringen ind — Franskmanden modig bag efter.

„'Vem var den 'Erre? 'ans Navn?" spurgte Henri de Rosnay Dørvogteren.

„Det er en af vore tyske Gentlemen," svarede Manden; „Hr. Kugel hedder han."

„Kugel! taget fejl altsaa — om Forladelse!" sagde Franskmanden med en stærk fremmed Udtale.

Han vidste nu, hvad han ønskede at vide, Slyngelens Navn og Kontoret, paa hvilket han havde Plads. Han vendte om og gik langsom og eftertænksom tilbage. Røveren var Kontorist hos „Ferris & Halkett," saa meget var sikkert, og han kunde tages ved Vingebenet, naar det skulde være. Godt! Men hvem var den stakkels ulykkelige Dreng?

Denne Gang tog han ikke sin Tilflugt til Nøglehullet, men aabnede dristig Døren til Fjendens Værelse og traadte ind. Som han havde formodet, var Drengen endnu saa stille som en død, han sov — snorksov. Og saa tung var hans Søvn, at han ikke en Gang vaagnede, da Franskmanden stak sin Haand ind i hans Brystlomme og fremtog Brevet, Kreditors Sendebrev, og læste Navnet.

„A—h! 'Err. William Langton, 'Errer Ferris 'Alkett. Bliver indviklet, denne Affære. Situation: To Kontorister i samme Bureau. Godt! Den yngre Kontorist drikkes fuld — den ældre Kontorist plyndrer 'am ud!" Han løftede Pegefingeren paa en Maade, der skulde udtrykke hans dybeste Afsky. „Tiens, tiens — 'vad saa? Næste: 'an skjulte Pen-

gene. 'Vor? Sous le plancher — under Gulvet. Bien, bien."

Han satte sig ned paa Hænder og Fødder og begyndte at lede. Det var en let Sag at drage Tæppet til Side og finde den løse Planke, og under den laa Lommetørklædet med Guldet og den sammenrullede Pakke Banknoter.

„'Vad saa? 'vad saa? Laer Penge ligge, 'an kommer maaske og ta'er dem og gaar. Jeg ta'er Penge, saa maaske mistænke mig? Nej, nej! Det er umuligt — mistænke 'Enri de Rosnay! 'Vem vove? Ingen. Jeg tage Penge og passe paa i Dag, i Morgen, ja, saa gaa til 'ans Kontor og udpege Røver. Ende paa Akt tre med grand tableau!"

Han puttede baade Brev og Penge i Lommen og forlod Værelset, medens William fremdeles sov den retfærdiges eller rettere uretfærdiges Søvn.

Det var sikkert nok, at Forbryderen ikke vilde vende tilbage før Aften — sent endogsaa, havde han jo sagt til Drengen — og M. de Rosnay tog altsaa fat paa sine egne Forretninger. Først gik han til det Brittiske Museum og skrev et Brev til det Pariserblad, for hvilket han var Meddeler. I Brevet lod han falde et Vink om, at han var paa Spor efter en hemmelig og skurkagtig Forbrydelse, som, hvis Opdagelsen havde været i Hænderne paa en med mindre Kjendskab til det menneskelige Hjærtes bugtede Snigveje, gjærne kunde blevet uopdaget til Dommedag. „Lad mine smukke Læserinder være forsikrede om," skrev han, „at dette Land hverken er Persien eller Frankrig. Det er Penge og ikke Kjærlighed, Røveri og ikke Skinsyge, der er Knudepunktet i det Eventyr, jeg taler om. Og hermed lover jeg dem, at de med det første skal modtage en ny original og spændende Fortælling fra min Haand."

Klokken syv tog han hjem igjen for ikke at komme for sent. Den stakkels Dreng var endnu alene i Naboværelset. Han sad foroverbøjet med Ansigtet i de hule Hænder og saa saa ulykkelig og fortabt ud, at det skar Henri de Rosnay i Hjærtet.

Det var en kjedsommelig Bestilling, hele Aftenen at sidde og vente paa Manden, der stadig udeblev. Men hvad kunde afskrække en Franskmand, der havde faaet Færten af et „spændende Eventyr?" Klokken elleve var han træt og gik i Seng; men han lagde sig med den Beslutning at vaagne op, saasnart han hørte Fodtrin i Naboværelset.

Klokken var over to, da Fodtrinene endelig vækkede ham. Men Kugel klædte sig øjeblikkelig af og gik i Seng, saa der var intet at sidde oppe efter.

VII. Bitter Sorg.

Det var ikke før Klokken tolv næste Dag, at Langtons Udeblivelse begyndte at vække Opmærksomhed. En Time senere vidste man, at Pengene, man havde betroet ham, ikke var blevne indbetalte i Banken. Dette var en alvorlig Omstændighed. Der blev sendt Bud til hans Logis; for Langton var ikke som hans Ven Kugel, en af dem, der foretrækker at skjule deres Bopæl for andre. Budet vendte tilbage med den Efterretning, at Drengen ikke havde været hjemme om Natten. Der afholdtes en Raadslagning, hvis Udfald blev, at man meddelte Husets Chef det passerede.

Hr. Halkett var en Mand, der handlede efter Grundsætninger. Han lønnede sine Folk efter en fastsat stigende Scala, der ikke var for høj, især for den, der havde naaet dens øverste Trin. Han indrømmede hver af dem en Ferie paa 3 Uger — saa længe han ikke havde noget paa dem at klage. Han vilde kun have „kirkelige" Folk i sin Tjeneste og var meget nøjeregnende med Hensyn til de unge Menneskers moralske Grundsætninger. Enhver af dem vidste, at al Utroskab blev straffet efter Lovens strængeste Bogstav.

Hr. Halkett skrev strax et Brev til Hr. Pomeroy og meddelte ham kort og godt, hvordan det stod til.

— Klokken kunde være omtrent tre om Eftermiddagen, da John Ayston kom ud fra sit Hotel og mødte Lettice Langton, bleg, skjælvende og ude af sig selv. Hun var just gaaet ud for at træffe ham.

„O, Hr. Ashton!" raabte hun og tog begge hans Hænder, „hvis De ikke kan hjælpe mig, saa er der ingen, der kan!"

„Hjælpe Dem, kjære Frøken —" begyndte han; men hun afbrød ham.

„Min Broder William —" var alt, hvad hun kunde faa frem.

„Kom med ind i Dameværelset og fortæl mig, hvad det er."

Der var ingen i Værelset, og Lettice tog Mod til sig og fortalte sin Ven hele den skrækkelige Historie.

Klokken halv tre var der kommet et Bud med Brev fra „Ferris & Halkett" til Hr. Pomeroy, om han kunde give nogen Meddelelse om, hvor unge Langton var; thi han var forsvunden og omtrent 300 Pund med ham. Hr. Pomeroy svarede mundtlig, at han havde Forretninger og vidste ikke noget om Drengen; men maaske Drengens Søster vidste? Han gav hende Brevet — og hun læste den grusomme Meddelelse.

Det var denne skrækkelige Historie, Lettice fortalte sin Ven, hurtig og i afbrudte Sætninger. Om han kunde finde ham — et eller andet Sted i det store London?

„En vanskelig Opgave," tænkte John. Men

ved Synet af det forgrædte Ansigt, der sad og stirrede forventningsfuldt paa ham, besluttede han at gjøre sit bedste for at komme paa Spor efter Drengen — om noget Spor var at finde — og forfølge ham Skridt for Skridt, indtil han kunde gjengive ham, skyldig eller uskyldig, til Søsteren, enten til at blive grædt over eller til at blive modtaget med aabne Arme.

„Stakkels, stakkels William!" jamrede Lettice. „O, Hr. Ashton, prøv, om De endnu ikke kan tro, at min Broder ikke — er noget virkelig slet Menneske! Han kan ikke — o, han kan ikke forsætlig have taget Pengene! Der maa være hændet et eller andet; han maa — o, jeg ved ikke, hvad jeg skal tænke!"

„Prøv paa helt at lade være at tænke, Frøken Langton. Lad mig tænke for Dem. Maa jeg begynde?"

„Ja, hvis De vil være saa god."

„London er en stor By, fuld af Fristelser. Deres Broder er kun sytten Aar. Han bor i et Lejeværelse, helt alene — kun sytten Aar. Hvor skal han gaa hen om Aftenen? Han maa være kommen i slet Selskab. De maa ikke dømme altfor haardt om en syttenaarig Knøs, der bor helt alene. Lad os nu først se at faa at vide, i hvad Omgang han sidst har tilbragt sin Fritid. Sig mig, Frøken Langton, har de nogen Grund til at tro, at Deres Broder ikke var — ikke var stadig?"

Hun tøvede og — rødmede.

„Havde De spurgt mig i Gaar, vilde jeg have svaret nej. Men nu kommer jeg dog i Tanker om et og andet. Han var al Tid pengeløs. Han faar kun 40 Pund om Aaret; men Hr. Pomeroy giver ham ligesaa meget, og — og han bruger alle mine Penge ogsaa."

„Alle Deres Penge?"

„Ja, saa godt som alle. Hr Pomeroy giver mig 40 Pund til at klæde mig for, og for i Aar har stakkels William laant det af mig næsten altsammen."

„Tre Gange 40 er 120 Pund! Hvad giver han i Leje af sit Værelse?"

„Han har kun et enkelt Værelse, med Adgang til Dagligstuen med 5 Shillings om Ugen."

John regnede efter og gjorde et Overslag: „5 Shillings i Husleje, 2 Shillings for Frokost, 7 Shillings for Middag, med 2½ Shillings for The og Aftensmad, et Par Shillings for Vask og 18 Pence for Smaaudgifter, det bliver kun 52 Pund om Aaret. Hvad tror De, han bruger Resten til?"

„Han maa selv klæde sig."

„Godt, 15 Pund altsaa, med det øvrige 67 Pund, Rest 53 Pund. Hvad bruger han 53 Pund til, over 1 Pund om Ugen?"

Lettice hang med Hovedet.

„Ak Gud!" sukkede hun. „Jeg er bange for, han bruger dem til Fornøjelser."

John Ashton svarede ikke. Hvad skulde han svare? I denne unge Landmands Øjne, der aldeles intet anvendte til Drik, Tobak og Adspredelser, med mindre Jagt var en Adspredelse, var en syttenaarig Dreng, der bortkastede over et Pund (18 Kr.) om Ugen til Morskab, simpelthen en uforskammet tøjlesløs Ødeland, der burde have Ris! Han kunde næsten ikke fatte, at sligt var muligt!

„Jeg maa først af Sted til d'Hrr. „Ferris & Halkett," sagde han. „Det vil sige, naar jeg har fulgt Dem hjem, Frøken Langton, om De tillader det. Maaske Drengen af sig selv søger hjem for at tale med Dem, og det er derfor bedst, De holder Dem hjemme. Men ellers lover jeg Dem, ikke at helme, førend jeg har fundet ham."

Lettice forlod Hotellet, styrket ved Tanken om, at en saa paalidelig, brav og behjærtet ung Mand vilde arbejde for hende og hendes Broder. Den frygtelige Tanke, at hendes Broder dog maaske var skyldig, forekom hende ikke mere saa uudholdelig — trods, at Hr. Pomeroy ansaa det som noget aldeles vist og afgjort, at Drengen var skyldig — nu da hendes kanadiske Medforbundne havde udtalt hendes Tvivl i klare Ord og vist hende, at der kunde været hundrede Ting foruden — hun kunde ikke faa over sit Hjærte at udtale det stygge Ord „Tyveri," ikke en Gang i Tankerne. Og desuden, havde William nogen Sinde røbet forbryderske Tilbøjeligheder? Aldrig! Men stakkels Lettice var i sit Eneboerliv forbleven helt ukjendt med den sørgelige Kjendsgjerning, at nu om Stunder er det ingen Sjældenhed, at unge Kontorfolk, der hidtil gjaldt for særdeles ærbare Mennesker, pludselig „forsvinder" med langt større Pengesummer.

VIII. Redningsforsøg.

John spildte ikke Tiden men skyndte sig af Sted til „Ferris & Halkett."

Saa snart Hr. Halkett, havde hørt hans Ærinde, blev hans Ansigt endnu mere højtideligt end ellers.

„Vi har," sagde han „fire hundrede Betjente ved vor Forretning, og hvis vi viste Overbærenhed mod den ene, der skejer ud fra den lige Vej, er det rimeligt, at de øvrige tre hundrede og ni og halvfemsindstyve vilde følge i Synderens Spor."

Tilsyneladende en rimelig Bevisførelse, men er det dog ikke alligevel, fordi det er urigtigt at gaa ud fra, at Frygt for Straf er det eneste, der afholder Folk fra at slaa ind paa Forbrydervejen. Det er vel ikke for meget at antage, at de fleste af de andre tre hundrede og ni og halvfemsindstyve

er Mennesker med Selvagtelse, og at de altsaa ikke vilde blive til Kjæltringer, om ogsaa Broder Barrabas undgik at falde i Lovens Kløer.

„Nu vel, Sir," svarede John, uden Tanken om at ville være uærbødig, „vor Herre, har mange fler end fire hundrede Tjenere, og hvis han var lige saa hastig til at straffe Synden, hvordan vilde det saa gaa os?"

„Jeg haaber, Hr. — Hr. — Ashton." — Hr. Halkett saa paa Johns Kort — „jeg haaber, at De ikke er kommen for at angribe mine religiøse Grundsætninger?"

„Paa ingen Maade, Sir," sagde John, „jeg ønsker kun at vide, hvad De har i Sinde at gjøre ved unge Langton?"

„Faa ham straffet," svarede Kjøbmanden kort. „Statuere et Exempel til Advarsel for hans Medtjenere. Findes han ikke, eller kommer han ikke tilbage inden fire og tyve Timer, saa lader jeg udtage en Politiordre til hans Paagribelse. Det er, hvad jeg har i Sinde at gjøre."

„Sæt imidlertid at jeg — sæt, at en eller anden kom og sagde til Dem: jeg vil betale Pengene, paa det Vilkaar, at de lader ham gaa?"

„Det nyttede ikke. Jeg har mine faste Principer at gaa efter og lader mig ikke rokke."

Og Hr. Halkett lagde sig tilbage i en Stilling som den ubestikkelige Dydighed. Læseren kan let gjøre det efter; der behøves ikke andet end: Hovedet lidt tilbage, himmelvendte Øjne, den ene Haand hvilende paa Stolearmen og den anden lige ud paa Kanten af Bordet. Prøv det!

„Nej, det vilde være spildt Ulejlighed," gjentog han. „Hvad har vi mistet? 83 Pund i Guld — Seddelnumrene er noterede og indberettede — altsaa en Bagatel. Hvad vinder vi ved at lade Fyren afstraffe? Alle de andres Retskaffenhed. Er det intet?"

„Ja vel Sir," svarede John, „De er Mand i Deres eget Hus og kan gjøre, som De vil. Men jeg beklager dette Land, hvis alle Husbonder ligner Dem."

„Hvad mener De, Sir?" skreg Hr. Halkett opbragt.

„Jeg mener dette, Sir. Først, at jeg vil prøve at finde den stakkels Dreng, og lad ham være skyldig eller uskyldig — hvis jeg finder ham, skal De blive fri for at faa Fingre i ham — stol paa det. For det andet, De gjør Krav paa at kaldes en kristen men er det ikke — ikke en Gang den kristne Børnelærdom har De tilegnet Dem, Sir. Drengen savnes. De slutter strax, at han har stjaalet Pengene? Hvor kan De vide det? Men paa denne løse Formodning bygger De, og i Overensstemmelse dermed er De parat til at gjennemføre Deres kristelige Grundsætninger og lade hans Navn figurere som brændemærket i alle Englands Blade, medens De samtidig afslaar, at en anden erstatter Dem den tabte Sum! God Morgen, Hr. Halkett. Hvis De nogen Sinde kommer over til Kanada, skal jeg være villig til at give Dem nok en Lektion i Kristendom."

John gik sin Vej, og han var yderst forbitret. Men da Vrede var en Ting, der ikke nyttede det mindste, naar det gjaldt om at finde den savnede Kontorist, begyndte han at overveje, hvad der var at gjøre.

Først tog han en Droschke og kjørte til Langtons Bopæl.

Han boede i Holborn og havde, lige som sin Ven Kugel, kun et enkelt Værelse. I Modsætning til Kugel havde han en Værtinde, der vidste, hvor han havde Plads, og hvordan hans daglige Liv var.

John fortalte hende, fra hvem og hvorfor han var kommen — Drengens Forsvinden og Søsterens Angest.

Hun tøvede lidt, og derpaa fortalte hun, hvad hun vidste.

„Han var saa skikkeligt et Menneske, som der nogen Sinde gik paa Guds grønne Jord," sagde hun med Varme, „og saa hjærtensgod som han er smuk — indtil for tre Maaneder siden, da han blev kjendt med denne Kugel."

„Hvem er Kugel?"

„Han er en af den Slags, hvis eneste Fornøjelse er Drik, Tobak, Væddemaal og slet Selskab," vedblev hun. „En af dem, der lokker unge Mennesker som Hr. Langton i deres Garn for at ødelægge dem. Jo, jeg kjender ham!"

„Hvor kan jeg træffe denne Kugel?"

„Jeg ved ikke, hvor han bor nu; men jeg ved, hvor De vil kunne træffe ham de fleste Aftener, fordi Hr. Langton, der var Oprigtigheden selv, har sagt mig det. Han er mesten Dels at træffe i Connaught Music-Hall, hvor Væddemaalsmændene samles og snakker om deres tossede Væddemaal, eller ogsaa i Royal Linster Arms, hvor de mødes med deres Venner og spiller Billard, og et prægtigt Sted er det for et ungt Menneske med Karakter."

John skrev en Billet til Langton og gav Værtinden, for det Tilfælde, at hendes logerende skulde vende hjem, og saa telegraferede han til Lettice og meddelte hende, hvor vidt han var kommen. Men da han havde afsendt Telegrammet, kom han i Tanker om, at han kunde jo ingen Ting videre foretage sig før Aften, og at det vilde være langt behageligere at være hos Lettice og tale med hende, end at sidde hjemme alene. Han tog altsaa en Droschke og kjørte til Store St. Simon Apostel. Lettice sad i sit ensomme Værelse og var lige saa

urolig og trøstesløs, som da han sidst forlod hende. Hr. Pomeroy var formodentlig paa sit Kontor, og John satte sig hos den stakkels Pige og gjorde sit bedste for at gyde Haab og Trøst i hendes ulykkelige Hjærte. Tilfreds kunde hun ikke blive; men det var dog store Ting, at hun havde fundet en trofast Hjælper i Nøden. John, der for en Uge siden var hende fremmed, var nu hendes nøjeste Ven. At han tænkte at blive hende mere end en Ven, var en Tanke, som hidtil ikke var falden hende ind — uskyldig og uerfaren som hun var.

„De har kun kjendt mig en Uge, og dog er De saa god og venlig imod mig," sagde hun. „Er alle Kanadiere lige som De?"

Han sagde hende ikke, hvad der fyldte hans Hjærte. Det var ikke Tid til at tale om Kjærlighed, nu hun var bleven ramt af saa tung en Modgang. Ellers vilde han have sagt hende, at hans Venlighed var af et dybere og maaske mere egenkjærligt Udspring end Venskab og kanadisk Opdragelse.

„Vi er gamle Venner allerede, er vi ikke?" sagde han — „som om vi havde kjendt hinanden al Tid. Men nu er Klokken halv sex, og jeg maa gaa igjen. Haab nu det bedste, Frøken Langton; i Morgen skal jeg lade Dem vide, hvad jeg har foretaget mig."

„Haabe!" gjentog hun med Øjnene fulde af Taarer. „Ja, jeg haaber, saa længe De er hos mig; men saa snart De er borte, og jeg er alene, kommer de mørke Tanker igjen, og det er forbi med mit stakkels Haab. Stakkels William! Min stakkels kjære Broder! O, han kan ikke — han kan ikke have — — stjaalet Pengene!" Hun sukkede.

„Nej, tro aldrig det!" sagde John kjæk.

„Ja, men Hr. Pomeroy tror det. Og førend De kom, havde jeg saadanne sørgelige Tanker om Politi, Forhør og alt saadan noget, som der staar om i Bøger. O, sig mig" — hun strøg sig med Haanden over Panden — „sig mig, om det er en Drøm? Vil De forsvinde og atter lade mig være alene i dette store, tavse Hus, hvor ingen kommer, og ingen taler til mig? Før de kom hertil, kunde jeg somme Tider drømme ved højlys Dag. Drømmebillederne kom og gik, og stundum vidste jeg ikke, om jeg var vaagen eller gik i Søvne. Og nu føler jeg det samme igjen, som om jeg gik i Søvne, og det hele kun var en Drøm."

John greb hende med begge Hænder. Han kunde have grædt af Glæde.

„Lettice!" raabte han. „Jeg vil aldrig mere lade Dem være alene! Jeg er da ingen Drøm i det mindste. Er disse Hænder en Drøm? Plejer drømte Arme at omfavne Dem saadan?"

Hun blev forskrækket og viklede sig ud af hans Favntag.

„Tilgiv mig, Lettice," vedblev han, „men tal aldrig paa den Maade. De gjør mig helt forrykt. Lov mig, at De aldrig mere vil give saadanne Tanker Rum i Deres Hjærte. Husk paa, jeg er ingen Drøm, med mindre vi er Drømme begge to, men jeg er Deres oprigtige, trofaste Ven, saa sandt De giver mig Lov til at være det."

„Om jeg giver Dem Lov til at være det," gjentog hun — „jeg, der aldrig har vidst, hvad det er at have en Ven!"

Han tog hendes Haand igjen og beholdt den, medens han tilbagetrængte den Tilstaaelse, der allerede svævede ham paa Læberne.

„Og nu maa jeg gaa," sagde han, „og se om jeg kan finde William til i Morgen!"

IX. Paa Sporet.

Der sad en fremmed paa Sofaen i „Hotel Royal Lainster Arms" Billardværelse. Det var en høj, kraftig, ung Mand og i hans Udseende, Paaklædning o. s. v. var der et og andet, der tydede paa, at han maatte være en Udlænding. Han hverken røgte eller drak — allerede noget usædvanligt — og han indlod sig ikke i Samtale med nogen af de spillende. Han sad ganske stille, som om han gav Agt paa Billardspillet, og da man opfordrede ham til at spille, afslog han at være med.

De spillende, der samledes her den ene Aften efter den anden, kjendte alle hver andre, og en tilstedeværende Mand, som ingen kjendte, og som hverken vilde drikke, spille eller røge, var ligefrem til overs. De fleste var unge Mennesker paa en fire — fem og tyve Aar eller saa, skjønt de i Reglen saa ældre og temmelig medtagne ud. Alle havde de Pibe i Munden, og alle havde de staaende et Glas „et eller andet," som de stadig nippede til. Deres Samtale var temmelig fri og utvungen, for ikke at sige noget værre, og i deres egne Tanker var de allesammen store Filosofer. Klokken kunde vel være omtrent otte, da en ældre udseende, lyshaaret, bebrillet Kammerat traadte ind i Værelset. Hans Ankomst hilsedes med et almindeligt Jubelraab.

„Kugel!" Ved at høre dette Navn løftede den tavse fremmede sine Øjne og stirrede opmærksomt paa den indtrædende. Aha! Det var „Finderen" fra „det første Eventyr!"

„Kugel langt om længe! Hvor er unge Langton?"

„Det vilde jeg just netop have spurgt jer andre om."

„Passiar! Han er al Tid med Dem, og De tog ham med Dem forleden Aften. Han havde en ordentlig Bjørn at trække med."

„Nej, han var gaaet, længe før jeg tog hjem," sagde Kugel.

„Hvad behager? Vi fulgtes jo ad ned ad Trappen alle tre," paastod han, der først havde talt.

„Kjære De, hvor kan det være muligt, naar jeg siger Dem, at jeg blev her mindst en halv Time længere end han?"

„Saa maa det have været et Syn som Bachus lod mig se gjennem Vindunsterne," lo den anden. „Men jeg synes alligevel bestemt, jeg kan huske, at De hjalp ham ved den ene Side, medens jeg afstivede ham ved den anden."

„Er det noget at strides om?" raabte en tredje. „Hvad gjør det til Sagen, hvem der gik først? Langton kommer nok igjen."

Den fremmede, der selvfølgelig ikke var nogen anden end John Ashton, rejste sig nu og blandede sig i Samtalen.

„Undskyld, Sir," henvendte han sig til det unge Menneske, der havde sagt, at Kugel og Langton gik ud sammen, „er De ogsaa sikker paa, hvad De siger?"

„Jeg indser ikke, hvad denne Sag vedkommer Dem," svarede han. „Vi er alle Venner her, og ingen af os kjender Dem?"

„Sagen vedkommer Dem alle," paastod John. „Da Langton var her sidst, havde han hos sig en Pengesum, der tilhørte hans Principaler, d'Hrr. „Ferris & Halkett." Han mødte ikke paa Kontoret om Morgenen, han har ikke været i sit Logis, og ingen ved, hvor han er blevet af. Da det altsaa er rimeligt, at De, mine Herrer, med det første vil blive tilkaldte som Vidner i Sagen, maa det vel ogsaa være Dem magtpaaliggende at komme paa det rene med, i hvis Selskab William Langton forlod dette Værelse?"

De saa paa hinanden i Taushed. Situationen blev alvorlig.

Omsider sagde han, der først havde talt, i en helt anden Tone:

„Kugel, De forlod Værelset sammen med Langton — jeg er aldeles vis paa det. Er der ingen af jer andre, der kan huske det?"

„Nej, ikke med Vished; men to eller tre syntes at have en svag Mindelse derom. Maaske de alle var bange for, at Mistanken mulig kunde falde paa nogen af dem.

„Og hvem er De, Sir?" spurgte Kugel, „der trænger Dem her ind i vor fredelige Vennekreds og stikker Deres Næse i andres Sager? En Snushane af en Yankee maaske?" Det lod ikke til, at han gjenkjendte sin Kontrapart fra Æventyret i Holborn.

Ingen Kanadier holder af at blive kaldt en Yankee, lige saa lidt som nogen af de sidste kan lide at skjældes ud for en „Snushane." Johns Fingre kløede ogsaa efter at faa Tag i den uforskammede Spørger; men han dæmpede sin Hidsighed og svarede rolig:

„Jeg er her som Udsending fra Drengens nærmeste paarørende, og jeg er gaaet ud for om mulig at komme paa Spor efter den forsvundne. Hvis nogen af Dem er hans Venner, som De jo siger, haaber jeg ogsaa, at De vil hjælpe mig."

De saa tvivlraadige paa hverandre.

„Mine Herrer," sagde en af dem, „hvis Drengen har ruttet med Pengene, eller Kugel har hjulpet ham at komme bort, og vi bliver indkaldte som Vidner i Sagen, saa vil det næppe være behageligt for nogen af os at fortælle Dommeren, hvad vi ved om deres Kammeratskab, eller hvordan vi tilbringe vore Aftener."

Der hørtes en bifaldende Mumlen, de tog efter deres Hatte.

„Hør, Kugel," sagde han, der havde været med til at hjælpe Langton ned ad Trappen. „De maa staa paa deres egne Ben. Det er sikkert, at De og han gik bort sammen, og jeg saa Dem tydelig dreje forbi Hjørnet og ud i Holborngaden, stadig med Drengen under Armen. Det vil jeg gjøre min Ed paa, om forlanges. Men hvad Resten angaar, ved jeg intet, og jeg vil ikke udsætte mig for at miste min Plads hos mit kristelig vakte Firma med at bekjende, at jeg om Aftenen driver om paa Sangerinde-Knejper, i Billardværelser og slige Steder."

Efter at han havde sagt dette, lagde de alle deres Billardstokke, tog deres Hatte og gik. Kugel vilde følge efter; men John lagde sin Haand paa hans Skulder.

„Det haster vel ikke?" sagde han, „De og jeg er jo gamle bekjendte — De husker Avtomatet i Holborn — og vi maa snakke lidt med hinanden, førend vi skilles. Hvad har De gjort ved Drengen?"

„Jeg har ingen Ting gjort ved Drengen, og jeg ved ikke det mindste, hverken om ham eller Pengene," svarede Kugel og stirrede forvirret paa Spørgeren.

„Godt, Sir. Gaar De hjem nu?"

„Ja, jeg gjør."

„Saa gaar jeg med Dem."

Kugel stirrede atter paa den fremmede, der var højere, mere bredskuldret og vistnok langt stærkere end han. Uden at sige et Ord vendte Tyskeren sig om og gik ned ad Trappen.

Da han var kommen ned paa Gaden, vendte han sig om og saa tilbage. Kanadieren var i Hælene paa ham.

Side om Side fulgtes de ad ned ad Holborn i dybeste Taushed.

Klokken var ni.

Da Klokken var bleven ti, spaserede de endnu

Side om Side, uden at vexle et Ord. Tyskeren var den første, der brød Tavsheden.

„Jeg haaber, at De ikke bliver træt?"

„Tak, Sir," svarede John i samme høflige Tone. „Jeg føler ikke det mindste til Træthed. Det er saa forfriskende at gaa og spasere i den kølige Aftenluft."

„Og Regnen er ogsaa særdeles forfriskende — ikke?" Det havde nemlig begyndt at ruskregne.

„Aa ja," svarede John, „især naar man har Overfrakke paa."

Denne Snært stak Tyskeren i Lommen; thi han havde ingen Overfrakke paa, medens hans Ledsager heldigvis var forsynet med dette Klædningsstykke.

Klokken blev elleve, de spaserede endnu, men hurtigere, som om de blev utaalmodige og længtes efter at komme hjem.

De var nu i Nærheden af Soho. Pludselig standsede Tyskeren udenfor en Dør.

„De bor altsaa her?" spurgte John.

Kugel svarede ikke men ringede. Døren aabnedes hurtig, og han traadte ind — John i Hælene paa ham. De gik op ad Trapperne og traadte ind i et Bagværelse, hvor der sad to Mænd ved et Bord. De var sysselsatte med nogle Papirer, som en af dem hurtig krammede sammen og stak i Lommen.

„Det er Dem Kugel?" sagde han forundret. „Hvad vil De — paa denne Tid? og hvem er det, De har bragt med Dem?"

„Det ved jeg ikke," svarede Tyskeren. „Det er en Mand, som forfølger mig og endelig vil vide, hvor jeg bor."

De tvende saa til hinanden, var der Ugler i Mosen?

„Han har stjaalet en Dreng, der havde 300 Pund paa sig," forklarede John.

Parret — begge unge Mænd med unaturlig magre Ansigter — saa spørgende paa Kugel.

„Det er Løgn!" raabte Tyskeren. „Jeg ved ikke det mindste om, hvor hans Dreng er bleven af."

„Følg mig saa til Deres Bopæl," forlangte John. „Naar De ikke har noget med Drengens Forsvinden at gjøre, hvorfor søger De saa at skjule Deres Opholdssted? Gentlemen," vedblev han henvendt til de andre to, „jeg ved ikke, hvem De er, eller hvad Forretning, De driver. Har De i Sinde at huse denne Herre, saa sig det — og jeg vil raabe Allarm; for jeg vil vide, hvor han bor, og „Liv eller Død!" er Ordet, om vi skal slaa os til Rette."

Naa, Parret saa ingenlunde krigerisk ud, og der lod til at være mange private Grunde for dem til, at de ikke ønskede sig indviklede i en Affære, der let kunde antage en offentlig Karakter; det er f. Ex. ikke al Tid behageligt at skulle gjøre Rede for, hvordan man har anvendt de sidste to—tre Aar. De var, kort sagt „Væddemaalsmænd" af Profession, men havde ogsaa en Bifortjeneste af andre Smaaforretninger, som en livlig Fantasi let kan opfinde, især naar man sætter Pris paa en flot Levemaade og elsker magelige Dage. For Øjeblikket var de i Færd med at udklække en splinterny Forretningsgren, bygget paa den gamle Grundsætning: „Naar Tosser kommer til Marked, faar Kræmmeren Penge" — hvilken de senere førte ud i Livet, og hvorved de erhvervede sig en vis Navnkundighed. Kort at fortælle: deres Storhed har nylig været forkyndt i al Verdens Blade, de mest ansete Tidender gjorde den til Gjenstand for ledende Artikler, og Opfinderen lønnedes sluttelig med — nogle Aar i Portland.

„Nu vel, Kugel," sagde den ene; „De ser nok, at Sagen er Deres og ikke vor. At stjæle Drenge, der har Pengesummer hos sig, er en forbandet snavs Forretning. Maaske denne Gentleman" tilføjede han med et prøvende Blik paa John, „vilde lade sig affinde — Penge jævner alt?"

„I saa Fald er jeg ikke umedgjørlig," sagde Kugel og satte sig ned.

„Liv eller Død!" svarede John bestemt.

(Fortsættes.)

Kuglemøllerne ved Kyffhausen.

Det er nok Umagen værd, paa en smuk Sommermorgen at foretage sig en Rejse fra Salzburg til Untersberg, ved Foden af Bjærget Kyffhausen, og besøge Kuglemøllerne der. Er den rejsende naaet op til det gamle Slot Glanech, som ved en flittig Vedligeholdelse er skjærmet mod Tidens Tand, har han der fra en næsten fortryllende Udsigt. Rundt omkring staar høje Løvtræer, hvis sagte Susen blander sig med den dumpe Lyd fra baade naturlige og kunstige Vandfald, som styrter ned over sønderrevne Klippestykker. Han vil hurtig her fra kunne naa Kuglemøllerens Hus, hvor han finder en venlig Modtagelse og Forfriskninger, hvis han ønsker saadanne. Efter en kort Hvile gaar han videre for at bese Fabrikken, om man tør kalde den saaledes, og naar, efter en Stund at have fulgt en bugtende Bjærgsti, en rivende Vandstrøm. Faa Øjeblikke efter staar han foran Kuglemøllen. I Midten af et stort Vandfald ses et Hjul snurre hurtig rundt og summende bevæge sig med en saa øjensynlig Lethed, at det synes at være Børneværk, og dog er dette Hjuls Hurtighed saa stor, at den derved frembragte Kraft er stærk nok til at bringe en

Kuglemøllerne ved Kyffhausen.

Mængde haarde, firkantede Smaastykker af Marmor til at male rundt saa længe, til de antager fuldstændig Kugleform. Den nærmere Fremgangsmaade ved Forfærdigelsen af disse er følgende: Marmorstenene hugges først i smaa firkantede Tærninger. Af disse lægges 100—150 paa en Slags fastliggende, flad Møllesten (Underliggeren), hvori der er et vist Antal cirkelformige Furer. Naar Marmortærningerne er lagte i disse Furer, anbringes her oven paa en anden flad Møllesten (Løberen) med samme Diameter og nøjagtig tilsvarende Furer paa Undersiden. Oven paa denne Sten er fastgjort en lodret staaende Axel, som, støttet af et Træstel, tjener til at meddele Løberen sin Bevægelse fra de paa den øverste Ende af Stangen vandret fastgjorte Skovle. Nu ledes Vandet fra Vandfaldet gjennem en Trærende hen over Skovlene og driver ved sin Kraft disse rundt og med dem Løberen. Dette bevirker da, at Marmorstykkerne maa følge Løberens Bevægelse, og ved den bestandige Gnidning glattes de lidt efter lidt, hvilket Arbejde i høj Grad lettes ved de Vandmasser, som under Bevægelsen trænger ind i Furerne. Møllen passer nu sig selv og vedbliver at gaa rundt, indtil Kuglerne er blevne saa smaa, at de netop passer i Furerne, og Løberen berører Underliggeren; herved bliver Gnidningsmodstanden saa stor, at Vandets Kraft ikke er i Stand til at overvinde den, og Møllen standser da af sig selv. Løberen tages bort, og Kuglerne tages ud, runde, glatte og færdige til Salg. Ny Tærninger lægges i Møllen i Steden for Kuglerne, Løberen anbringes atter paa sin Plads, og Vandet ledes igjen hen over Møllen og saa fremdeles.

Hvis den rejsende, efter at have betragtet Kuglemøllerne, i disse Bjærge nu følger Bjærgstrømmen op efter, vil han for hvert Skridt bestandig finde ny afvexlende Partier. Til sidst naar han „Grotten" eller Strømmens Udspring. En Række naturlige Trappetrin af Marmorkalksten fører ham til denne Grotte, hvor Vandet er ubeskrivelig rent og forfriskende.

De fleste besøgende forener med Besøget ved Kuglemøllerne og Grottevældet, Opstigningen til Untersbergs Top. Untersberg er som en Station, hvor fra Turisten kan skue ud over Alpeverdenen. Alle Alpernes Hoveddele kan han her fra se. Kæmpebjærgene rejser sig foran ham som vældige Forposter, opstillede i en Halvkreds, og hele det Land, som før var adskilt i flere Kongeriger, men nu — oversaaet med Kanaler, Jærnbaner og Landeveje — forenet i det store tyske Kejserdømme, er synlig i mange Miles Omkreds.

A. L.

To Grovsmedde.

Af Aug. Blanche; ved J. Sk.

Som Dreng mødte jeg ofte en Person — jeg har ogsaa senere mødt ham — som jeg al Tid betragtede med en blandet Følelse af Frygt og Beundring. Det var en usædvanlig høj og stærkt bygget Mand med et bredt men veldannet Ansigt, sort Skjægbund, svære Bakkenbarter og buskede Øjenbryn. Snart viste han sig i Borgervæbningens Officersuniform, og snart med et stort Skjødskind for, frit for Sod og Pletter, men prydet med Hammer og Tang af rødt Safian kantet med gult Silke. Det var Kornetten ved Borgervæbningsrytteriet, Hofsmeddemester og Oldermand Ekeberg, som havde sit Værksted ved Lille Vandgade. En smuk lille Kornet, synes man vel, der uagtet sin kongelige Udmærkelse ikke skammede sig ved at spasere paa Gaden i sin Arbejdsdragt. Saamænd; men den gamle Tids Lavsmestere ytrede nu deres Storhed paa sin Maade; thi selv om de gjennem deres Haandværk havde erhvervet sig saa stor Velstand, at de ikke mere behøvede selv at tage Haand i med, stod de alligevel i Værkstedet, men med fint Skjødskind og i fine Træsko. Men Gud naade den Svend eller Læredreng, som ikke tog fat! Den Tid piskede Svenden Drengen, Mesteren Svenden, og Mestrene hinanden indbyrdes; men desuagtet var Omgangen mellem Herre og Tjener kanske fortroligere end nu. Ekeberg var stolt af sit Haandværk og paastod, at han var den ypperste Grovsmed i hele Stockholm, og hvad hans militære Fortjenester angik, da forsikrede han, at, væbnet bare med sin Forhammer, var han Mand for at jage et helt Kompagni paa Flugten. Ingen modsagde ham, hverken i den ene eller den anden Henseende, dels fordi man troede paa hans Frygtelighed, dels ogsaa fordi ingen vovede at tvivle derpaa, al den Stund Mester Ekeberg var, ulig stærke Mænd i Almindelighed, meget hidsig og al Tid færdig til paa Øjeblikket at give Slag i Sagen, og den, der efter et Sammenstød med Ekeberg slap fra ham med et Par tilmurede Øjne, en forvreden Haand eller Fod, kunde glæde sig ved at have sluppet for særdeles godt Kjøb. Sædvanlig gjaldt det Tabet af Arme og Ben, ja endog Livet. Der ymtedes om, at han havde udredet baade hel og halv Mandebod, og at han ofte, som en Følge af sin haardhændede Færd,

havde siddet paa Hovedvagten, en Udmærkelse, der tilkom ham som Officer.

Navnlig gik der megen Tale om en frygtelig Kamp, han skulde have haft paa Værtshuset Nordbakken med et Medlem af det hæderværdige Slagterembede, en Jætte og Slagsbroder som Grovsmedden selv, og som endte højst ulykkelig for Slagteren.

„Han blev som den møreste Bøfsteg," forsikrede Smedden; „men han kostede mig ogsaa hundrede Rigsdaler (Bøden), den Oxe."

Hundrede Rigsdaler for en Oxe var paa den Tid en urimelig Pris.

For øvrigt nød Ekeberg megen Anseelse baade som en formaaende og ordentlig Borger, der stedse var punktlig i at opfylde eller afgjøre et Mellemværende, hvad enten det gjaldt Tegnebogen eller Knytnæven.

Som Kornet ved Borgerskabet havde hans Jætteskikkelse vakt Kong Karl Johans Opmærksomhed, og ved en Parade havde højstsamme en Gang glædet hans Hjærte med nogle Ord.

„Jeg forstod ikke hans Rotvælsk," ytrede Kornetten bag efter, „men det ved jeg, at for ham skal jeg gjærne slaa nogle Slag, som ti Napoleoner skal blegne ved."

Hoffmeddemestrene havde Kvartalssammenkomster paa den lille Børssal, hvor Embedets Forhandlingsæmner drøftedes; derpaa fulgte et rundeligt Fællesmaaltid og en stor Punschebolle. Da rejste sig en Samtale eller Underholdning lig en fjærn Tordens Buldren. Ord vexledes, som kunde have bragt en Grevinde til at daane, og der gjordes Armbevægelser, som vilde have skræmt en hel Flok Kammerjunkere paa vild Flugt. Det behøver næppe at siges, hvem der ved saadanne Festligheder havde det højeste Ord og de frygteligste Bevægelser, Ekeberg naturligvis; der fordredes Grovsmeddes Ørehinder og Ribben for at udholde det.

Det var ved en slig Sammenkomst, at Grovsmeddeunderholdningen naaede sin højeste Højde, og at Ekeberg var vildere og ustyrligere end nogen Sinde tilforn. Han havde allerede kastet tre af sine bedste Venner og Lavsbrødre under Bordet og var netop i Færd med at stable nogle Dusin knuste Punscheglas over dem, da der fra Baggrunden af Salen hørtes en klar Basrøst, der gjennemtrængte det vilde Bulder.

„Stille, Ekeberg!" lød Røsten.

Alle tav og stirrede med Forbavselse ad den Kant, hvorfra Røsten kom.

„Hvem raaber „Stille" til mig?" spurgte Ekeberg med et Udtryk af haanlig Foragt.

„Stille, Ekeberg!" gjentog den samme Røst.

Røsten kom fra en Lavsbroder, som sad for sig selv ved et mindre Bord længst borte i Salen og hyppig flyttede sin Mund mellem Mundspidsen paa en Kridtpibe og et stort og meget mørkebrunt Toddyglas. Hans Navn var Løfgren, og han var ganske vist agtet som en hæderlig og retskaffen Haandværker, men de fleste ansaa ham dog for at være et Stykke af en Kryster, fordi han sjældent gav et Ord i Laget, og, hvad der var endnu mærkeligere, aldrig havde lagt Haand paa nogen, end ikke paa sine egne Arbejdsfolk, der holdt af ham som en Fader. Men hans Lavsbrødre paastod, at han ved sin Blødhed og Overbærenhed fordærvede baade sine Svende og Drenge, hvorvel de maatte indrømme, at hans Arbejde var ikke ringere end deres.

„Kjære Løfgren," sagde Ekeberg og nærmede sig Manden med Kridtpiben og Toddyglasset, „var det dig, der bad mig være stille, min lille Dreng?"

„Stille, Ekeberg!" gjentog Løfgren for tredje Gang, i det han rolig lagde Piben paa Bordet og rejste sig langsomt op, saa at han endelig stod Ansigt til Ansigt med sin frygtelige Fælle.

Løfgren var jævnaldrende med Ekeberg, men ikke saa høj som han, og hans Underkrop var heller ikke bygget af saa svært Tømmer som dennes, men Hals, Skuldre, Bryst og Arme kunde tilfulde jævnføres med Ekebergs, og hans Hænder var næsten vanskabt store og grove. For øvrigt havde han lyst Haar og lysladent Ansigt, med et barnligt, godmodigt Udtryk. Man saa tydelig, han var en gjennemhæderlig, fredelskende Mand, som, naar ikke hans Indre oprørtes, ingen Ting ønskede højere end at færdes og leve i Fred og Ro blandt sine Medmennesker.

„Befal din Sjæl i Guds Haand!" brølte Ekeberg, og hans Øjne gnistrede som en tirret Løves.

„Det gjør jeg hver Dag og Time," svarede Løfgren; „men gaa du hjem og læg dig, din Tosse."

Den stærke Slagters Overvinder hævede sin knyttede Kæmpenæve, og tungt faldt den. Men Slaget afbødedes af Løfgrens Arm og det med saadant Eftertryk, at Ekeberg tumlede overrasket et Skridt tilbage. Kanske anede Stockholms største Forhammer først nu, at den havde mødt Værkhammeren, som dreves af den vældige Strøm. Men Ekeberg betænkte sig ikke længe. Han styrtede paa ny ind paa Løfgren, og de to Kæmper tog nu Tag i hinanden.

Den, der har fortalt mig denne Tildragelse, er selv en haandfast Grovsmed og langt fra bly af sig. „Men," saadan faldt hans Ord, „ved dette Naptag blegnede vi alle, og Væggene skjalv, Gulvet sukkede, og Stykker af Loftsgibsen faldt ned i den halvt tømte Bolle. Men Striden var ikke lang. Snart saa vi, hvorledes Løfgren greb Ekeberg ved Halsen med den højre Haand og i hans ene Ben med den venstre, løftede ham saa op fra Gulvet i Højde med sit Ansigt og værfede ham saadan fra

sig, at han, Ekeberg, kastedes mod Gulvet, og det med saadan en Fart og et Drøn, at alle Fødder i Salen, Bordenes og Stolenes saa vel som alle Grovsmeddemestrenes, uvilkaarlig hoppede til paa samme Gang.

Derpaa fulgte nogle Sekunders Tavshed, og saa frygtet var Ekeberg, at, endskjønt alles Ansigter ikke alene udtrykte Forbavselse, men ogsaa den højeste Tilfredshed, vovede alligevel ingen at aabne sin Mund til Bifald.

„Herre min Gud!" brød Løfgren endelig Tavsheden; „min lille Pibe holder virkelig Ild endnu. Er det dog ikke mærkværdigt?"

Og saa indtog Sejerherren atter sin Plads ved det lille Bord, drog nogle Sug af sin lille Pibe og smagte paa sin Toddy lige saa rolig, som om der ikke var hændet det mindste mærkeligt.

Ekeberg rejste sig endelig og med synlig Anstrængelse fra Gulvet. Han saa jammerlig ud. Knap en hel Traad paa hans Krop, en Følge af det voldsomme Muskelspil under Striden, og hans Ansigt var hvidt som Borddugen. Uden det mindste Ord eller Blik til nogen af Siderne hinkede han ud af Salen og kom der aldrig siden.

Nu omringede alle Smeddene Løfgren og udtrykte deres Glæde over hans Sejer og Beundring for hans uhyre Legemsstyrke.

„Bah!" svarede Løfgren; „en retskaffen Grovsmed bør holde sig i Skindet baade ude og hjemme; og for Resten, mine kjære Brødre, er det ikke værd for os at skryde af vore stakkels Knokler, dem den mest fordrukne Graver en Gang kan spille Boldt med. Men tøm nu Bollen, Kammerater! nu tømmer jeg mit andet Toddyglas."

Fra den Dag var Ekeberg et helt andet Menneske. Han saas sjælden ude, men naar det hændte, viste han sig saa from og spag som et Lam. Dog levede han ikke mange Aar derefter. Men Løfgren, al Tid sig selv lig, vandrer endnu hver Aften Kl. 6 fra sit Værksted til Kjælderen Viktoria paa Nordlandsgaden, hvor han nyder sin vanlige Toddy, hans eneste Overflødighedsartikel.

Eget Bo.

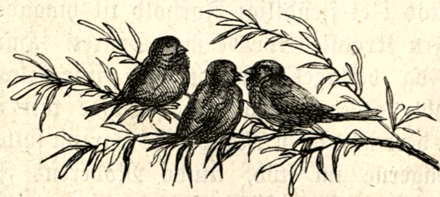
Fremtidsperspektiv.

Da Vaarsolen rigtig brød varmende frem,
de skyndte sig hid til vort nordlige Hjem,
der søgte og fandt de bag Bladenes Hang
den Plet, hvor de byggede Reden med Sang.

Forlængst er den, tækket med Mos og med Dun,
blevet dem en Arne saa fredsæl og lun;
de tvende Æg, som Hunnen har lagt,
de øver nu paa dem en fængslende Magt.

Skal Hunnen sig lægge? Det grunder de paa;
i Tankerne ser de to dunede smaa
bryde sig Hul paa den plettede Skal
og fjerklædte flagre i løvrige Hal.

P. F.

En mærkelig Paradisfugl.

Af Paradisfuglen, der lever i Avstraliens Kratskove og i Henseende til Fjerbeklædning hører til de mærkeligste Fugle paa Jorden, gives der flere Arter. I det vi i Dag bringer et Billede af en af de ejendommeligste, skal vi med et Par Ord omtale dens Udseende. Paa hver Side af Hovedet ser man tre langskaftede Fjer, paa den yderste Ende forsynede med en kort Fane. Disse Fjer er Fuglen i Stand til at bevæge saaledes, at de snart staar i en halv opret Stilling, som paa Billedet, og snart hænger ned om Hovedet. Paa Siderne bærer Fuglen et tykt Lag sorte Fjer, som den ligeledes kan bevæge i forskjellige Retninger; paa Billedet ser man dem opreist saaledes, at de omtrent skjuler Vingerne. Brystet er beklædt med et Fjerdække, der ligner Fiskeskæl, er grønt af Farve og ser ud, som det var kantet med Guld. Fuglens Hovedfarve er sort, kun er dens Hovedtop graa, og Nakken glimrende grøn.

En mærkelig Paradisfugl.

Den onde Slotsfrue.

Ved Em. Henningsen.

I.

Frokosten var til Ende. De tre Kvinder, som sad ved det runde Bord foran Kaminen rejste sig op for at gaa til deres Arbejde. Jomfru Lund, den lille Husbestyrerinde, som i nogle og tredive Aar havde styret Husholdningen paa Voldgaard, tog hurtig Nøglekurven i Haanden og skyndte sig ud. Fru Kronsted, en ældre statelig Dame, som var klædt i dyb Sorg, og hvis endnu smukke Ansigt bar Spor af gjennemgaaede Lidelser, tog Plads i Sofaen og begyndte at sy, medens hendes syttenaarige Datter satte sig ved Vinduet og med et Suk fremtog noget Broderiarbejde af sin Sykurv. Da hun havde faaet fat paa alt, hvad hun behøvede til sit Arbejde, syntes hendes Lyst til at sysselsætte sig med dette ogsaa at være forbi. Hun lod den venstre Haand med Broderiet hvile i Skjødet, støttede det brunlokkede Hoved mod den højre og stirrede aandsfraværende ud gjennem de af Regnen duggede Ruder.

Fru Kronsted havde et Par Gange, halv utaalmodig, halv bekymret, betragtet sin Datter, og saa snart den gamle Frederik, Tjeneren, havde taget af Bordet og forladt Værelset, spurgte hun:

„Er du ikke rask, Magdalene?"

Den unge Pige for sammen.

„Jo, jeg er, kjære Moder; jeg er blot doven," svarede hun og begyndte ivrig at sy.

Hendes Moder rystede paa Hovedet.

„Det Svar tilfredsstiller mig ikke fuldt, mit Barn. Jeg har allerede i flere Dage lagt Mærke til, at du ikke er, som du plejer at være. Du synger ikke mere, ler ikke, men sidder tavs som en syg lille Fugl. Kom, og tal en Gang rigtig fra Hjærtet med mig. Hvad er der i Vejen med dig?"

„Kan du ikke selv gætte det, Moder?" spurgte Magdalene, medens hun med en Blanding af Trods og Bedrøvelse fæstede de glinsende blaa Øjne paa Moderen. „Dette kjedsommelige Liv her paa Voldgaard er . . ."

„Hvor kan du være saa utaknemmelig, Barn!"

„Mod hvem skulde jeg vel være taknemmelig!" udbrød den unge Pige heftig. „Mod Onkel maaske, ham, som aldrig bekymrede sig om os, mens han levede, og som efter sin Død satte os i Fængsel her!"

„Kalder du dette at sidde i Fængsel?" svarede Moderen, i det hendes Blik gled rundt i det rigt møblerede Værelse. „Husk paa vore fattige smaa Stuer, tænk paa alle de Forsagelser, vi maatte bære, alt det Arbejde, vi maatte udføre for at holde Nøden borte."

„Ja, men lille Moder, husker du ikke, hvor fornøjede vi var ved Arbejdet, og hvor stolte vi var, naar vi ved de Penge, vi selv tjente os, forskaffede os, hvad vi behøvede?"

Fru Kronsted sukkede.

„For mig er det sørgelige Minder," sagde hun, „og jeg ønsker kun, at du en Gang vil høre op med stadig at mane dem frem. Vær fornuftig, Barn; lad det svundne være forbi, og vis dig værdig til den lykkelige Vending, som vor Skæbne pludselig har taget."

„Ja, hvis jeg blot kunde indse, at dette er Lykke. Hvad bryder jeg mig om Fløjls Tapeter og Atlaskes Forhæng og store høje Værelser, naar der rundt om mig ikke findes andet end Heder og Skove, og naar det desuden stadig regner saa gyselig, at det er aldeles umuligt at besøge dem!"

„Havde du da saa mange Adspredelser i vort gamle Hjem?" spurgte Fru Kronsted utaalmodig. „Tænk dig en Gang om! Mere end det daglige Brød kunde vi aldrig erhverve os, at omgaas vore Lige var vi for fattige til, vi besøgte ingen, og ingen besøgte os . . ."

„Jo, Fætter Hans kom jo næsten hver Aften," afbrød Magdalene hende, „og Moritz kom ogsaa af og til, inden han rejste til Kjøbenhavn."

„Vær nu ikke saa barnagtig! Du kan da umulig sætte saa megen Pris paa de to Drenge, at du for deres Skyld vilde vende tilbage til de forrige Bekymringer!"

Naar Fru Kronsted kaldte de to Fættere for Drenge, var det kun af gammel Vane, thi Moritz havde allerede Plads i et af de ministerielle Kontorer, og Hans var for nylig bleven Løjtnant. Magdalene gjorde imidlertid ingen Indvendinger mod denne Maade at nævne dem paa, men spurgte efter en kort Tavshed:

„Moder, hvorfor har Onkel ikke før gjort Ende paa dine Bekymringer og ladet os komme her til? Er det sandt, hvad Jomfru Lund paastaar, at I stod i et fjendtligt Forhold til hinanden?"

Fru Kronsted tøvede med Svaret. Hun havde angret og beklaget Bruddet med sine Slægtninge saa dybt, at hun aldrig før havde talt med sin Datter derom. Men Magdalene var nu sytten Aar; som Sagerne nu stod, kunde Moderens Familieforhold ikke forblive skjult for hende, og det var i

alt Fald bedre, at hun lærte at kjende dem gjennem sin egen Moder end gjennem en anden. Hun svarede derfor efter en kort Tavshed, under hvilken hun for et Syns Skyld havde talt sine Masker:

„Fjendskab er for stærkt et Ord. Vi skiltes ved Forholdene. Da jeg endnu var en ung og uerfaren Pige, friede Lindholm til mig. Jeg gav ham Afslag, da jeg allerede den Gang var hemmelig forlovet med din Fader . . . Tante Lindholm, hos hvem jeg boede siden mine Forældres Død, blev naturligvis fortørnet, og jeg har siden efter ikke gjenset hende eller din Onkel Karl."

Magdalene havde ladet Arbejdet synke ned i Skjødet og saa paa Moderen med store Øjne.

„Det maa du endelig fortælle mig noget mere om," udbrød hun. „Hemmelig Forlovelse, en fornærmet Tante, en rig Fætter, som for en fattig Løjtnants Skyld faar en Kurv! Det er jo en virkelig Kjærlighedshistorie . . . Hvor du er lykkelig, at du har oplevet sligt!"

„Lykkelig!" gjentog Fru Kronsted sukkende. „Ak, Barn, saadan noget er i Virkeligheden langt fra saa smukt og behageligt som i Bøgerne."

„Men var du da ikke meget lykkelig med Fader? Jeg var endnu saa lille, da han døde, men jeg mindedes endnu tydelig, hvor dybt og heftig du sørgede . . . Og hvor god og venlig han var, det mindes jeg ogsaa endnu."

„Ja, han var den bedste Mand i Verden," svarede Moderen. „Og alligevel har jeg tusende Gange angret vort Giftermaal, baade for hans og for din Skyld . . . Han var aldrig fri for Bekymringer, og hvilken sørgelig Barndom har du ikke haft!"

Hun vendte sig bort for at skjule sine Taarer, men Magdalene havde allerede set dem.

„Moder, du skal aldrig græde over Ting, som aldrig har været til!" sagde hun, i det hun sprang op og satte sig ved Siden af hende, læggende sine Arme om hendes Liv. „Sørgelig Barndom, siger du! Hvad har jeg da savnet? Først har I begge, Fader og du, elsket og plejet mig, derefter har du gjort det ene, og al Tid har jeg haft noget, hvorved jeg kunde glæde mig!"

Moderen klappede kjærtegnende den unge Piges lokkede Haar.

„Ja, du har al Tid været et godt og taknemmeligt Barn," sagde hun. „For din Skyld har Himlen nu forundt os denne Lykke."

„Hvis Lykken blot ikke var saa forskrækkelig kjedelig," svarede Magdalene spøgende. „Her sidder vi ligesom i et fortryllet Slot, har et „Dæk-dig-Bord", Tjenere af alle Slags, Vogne og Heste. Men lad os være oprigtige, Moder . . . Timerne snegler sig frem, og vort Liv ligner paa et Haar den lange lige Poppelalle der ude, gjennem hvilken man aldrig ser nogen komme . . . Men hvad er det!" afbrød hun sig selv. „Jeg tror virkelig, der kommer nogen nu!"

Hun ilede hen til Vinduet, saa ud i den graa Novemberregn og vedblev fornøjet:

„En Vogn, Moder, en virkelig Vogn med to Skimler! Hvor det er længe, siden jeg saa en smuk Skimmel . . . bare de nu ikke traver forbi! Nej, de drejer ikke bort fra Vejen . . . Vognen kommer virkelig her ind. Hvem mon det vel kan være?"

Med disse Ord vendte hun det glædestraalende Ansigt om til Moderen. Fru Kronsted rystede paa Hovedet og sagde:

„Barn, Barn, du har spottet Lykken! Hvem ved, om det ikke er Ulykken, der kommer rejsende!"

„Hu ha, hvor det klinger gyseligt! Men nu vil jeg dog en Gang se efter, hvorledes Ulykken ser ud," svarede den unge Pige og vilde skynde sig ud. Moderen holdt hende imidlertid tilbage.

„Det maa du slet ikke," sagde hun i en usædvanlig stræng Tone. „Det er nu paa Tide, at du lærer at opføre dig, som det sømmer sig en Dame. Er det Besøg, der gjælder os, saa bliver det os meldt; er det Gjæster til Forvalteren eller Jomfruen, har du intet dermed at gjøre."

Magdalene satte sig lydig hen til sit Arbejde igjen, men det holdt haardt for hende. Hvor havde hun ikke længtes efter at blive voxen for at slippe fri for at blive „kommanderet", og nu var det værre end nogen Sinde før. Hun skulde opføre sig som en Dame! Mon en Dame da aldrig var nysgjerrig?

En halv Times Tid henrandt i Tavshed. Regnen faldt med en ensformig Plasken udenfor, indsvøbende Synskredsen i et graat Taageslør, der gav Haven med dens snorlige Gange og kantede Plæner et endnu kjedeligere Udseende. En Flok Krager fløj skrigende forbi.

„De har det godt," tænkte den unge Pige. „De kan flyve, hvor hen de vil, mens jeg sidder lænket her, borte fra alle Mennesker og alt Liv."

Hun blev hurtig reven ud af disse Tanker ved Lyden af Stemmer og Fodtrin ude fra Gangen. Med spændt Forventning saa hun hen til Døren. Nu bankedes der paa denne, og strax efter traadte Moritz ind. Det var en ung Mand, bleg og spinkel, med en skjødesløs Holdning. Han havde endnu det kolde, spottende Træk om Munden, som Magdalene mindedes saa godt fra gammel Tid og afskyede af hele sit Hjærte.

„Min kjære Tante!" sagde han, i det han skyndte sig hen til Fru Kronsted og kyssede hende paa Haanden. „Min kjære Magdalene!" vedblev han med den samme formelle Venlighed og vendte

sig til Vinduet, ved hvilket den unge Pige sad. Det saa ud, som om han vilde omfavne hende, men hun unddrog sig derfor og rakte ham blot Haanden.

„Kjender du mig ikke mere, Magdalene?" spurgte han og søgte at drage hendes modstræbende Skikkelse til sig. Hun rev sig heftig løs fra hende og sagde med et vredesrødmende Ansigt:

„Jo, det er netop derfor, jeg helst vil have dig tre Skridt fra Livet."

„Magdalene!" udbrød Moderen irettesættende.

„Bryd dig ikke om det, kjære Tante, den vilde Killing skal nok blive tam," sagde den unge Mand. „Nu maa jeg først og fremmest tale med dig."

„Du kommer vel i Anledning af Arven?" spurgte hun med en Røst, der ikke var fri for at skjælve.

„Netop. I Gaar blev Testamentet aabnet," svarede han. Derefter tav han og betragtede sine Negle.

„Naa?"

„Det er det største Vanvid, man nogen Sinde har tænkt sig," sagde han med sit sædvanlige spottende Smil, et Tyranni fra Graven, som overgaar enhver Forestilling. Forvalter Klavsen og Jomfru Lund skal til Exempel blive i deres Plads, saa længe de behager, og styre Godsets indre og ydre Anliggender paa den gamle Vis. Vil de slaa sig til Ro, har de Ret til fuldt Underhold og fri Bolig paa Voldgaard. Flytter de bort, skal deres Underhold fordobles. Det samme gjælder om Tjenestefolkene. Voldgaard bliver en hel Forsørgelsesanstalt!"

„Og hvem er Arvingen?" spurgte Fru Kronsted, da Brodersønnen igjen tav.

„Det er mig, med den Betingelse, at jeg gifter mig med den Pige, som Onkel har bestemt for mig."

Han strøg det mørke Haar tilbage fra Panden og stirrede ned for sig. Fru Kronsted var blegnende sunken tilbage i Sofaen og gispede en Stund forgjæves efter Vejret. Derefter spurgte hun næppe hørligt:

„Ved du intet om nogen anden Bestemmelse? Har Fætter Karl intet gjort for os?"

„Ingen Ting for dig personlig, saa vidt jeg erindrer, eller i hvert Fald kun ubetydeligt," svarede han; „men Magdalene arver, som der staar i Testamentet, lige med mig, forudsat at hun og jeg gifter os med hinanden."

„Og hvis jeg nu ikke vil det?" spurgte den unge Pige heftig.

„Dit Samtykke er forudsat som faldende af sig selv," svarede Moritz. „Hvis jeg vægrer mig ved at gifte mig med dig, faar du som Skadeserstatning en vis Sum, og Resten tilfalder en anden Gren af Familien.... Men jeg vægrer mig ikke," lagde han til med et spottende Smil.

„Det behøver du heller ikke... Jeg gifter mig aldrig med dig, ikke for alt i Verden!" forsikrede Magdalene med dirrende Stemme.

„Magdalene, tænk paa hvad du siger... Hvilken ukvindelig Opførsel!" raabte Moderen. „Ikke et Ord mere!" vedblev hun næsten heftig, da den unge Pige lod til at ville svare.

Magdalene brast i Graad og ilede ud af Værelset. Moritz trak paa Skuldrene.

„Døm hende ikke for strængt," sagde Fru Kronsted, „den Ensomhed, i hvilken hun har levet..."

„Bryd dig ikke derom, kjære Tante," afbrød Moritz hende. „Det barnlige hos hende vil snart gaa bort. Jeg havde maaske gjort klogere i først at tale med dig om Sagen, saa havde du kunnet forberede hende... men at gjøre saa mange Omstændigheder er saa ubekvemt, og jo hurtigere vi erkjender en Nødvendighed, som saadan, jo lettere finder vi os deri."

„En Nødvendighed," gjentog Fru Kronsted. „Du mener da vel ikke, at Testamentets Bestemmelser maa opfyldes."

„Det maa de des værre. Saa meget jeg end har tænkt frem og tilbage, finder jeg ingen anden Udvej. Den afdøde har forudset alt. Gjør jeg den mindste Indvending mod Testamentet, taber jeg al Ret til Fordel for andre Arvinger. Et Giftermaal paa Skrømt drager de samme Følger efter sig, thi saa snart vi forlanger Skilsmisse, taber vi begge enhver Ret til Formuen. Vi faar først Raadighed over denne, naar der er født os et Barn; ja egentlig fuld Raadighed faar vi i Grunden aldrig, thi den bliver først vore Arvinger til Del."

„Men hvad Hensigt kan Fætter Karl have haft med alle disse Betingelser?"

„At plage mig, det er tydeligt," svarede Moritz. „Han har har aldrig kunnet lide mig. Vi følte os al Tid frastødte af hinanden, og ingen af os lagde Skjul derpaa. Ulykkeligvis havde jeg faaet Nys om, at Onkel Karl, da jeg endnu laa i Vuggen, havde lovet min døende Fader, at han vilde sørge for min Fremtid. Det har jeg stolet for sikkert paa... Jeg vidste, at han ikke vilde bryde sit Ord, og undsaa mig derfor for at hykle for Arvens Skyld. Jeg gik saa meget som muligt af Vejen for den gamle Tværbider og fandt al Tid paa Undskyldninger for ikke at besøge ham, men nu indser jeg alt for vel, at jeg har handlet dumt deri."

„Men vi... hvad har vi at gjøre dermed?" udbrød Fru Kronsted oprørt. „Da jeg efter Karls Død opfordredes til at flytte her til, maatte jeg vel antage, at han har tilgivet mig og vilde sørge for Magdalenes Fremtid."

Moritz lo kort.

„Han tilgav ikke let," sagde han. „Se blot,

hvilken forfinet Hævn, der ligger skjult under den afdødes tilsyneladende Ædelmodighed. Hvad du haaber paa for din Datter, tilfalder hende ene og alene ved et Giftermaal med en Lindholm, medens jeg ved denne Forbindelse nødsages til at opgive de ærgjærrige Planer, som jeg — hvad Onkel helt vel kjendte — byggede paa mit Giftermaal. For Magdalene har Onkel Karl alligevel draget den bedste Omsorg; andre Mødre vilde være taknemmelige ved at faa sig testamenteret en Svigersøn."

„Hvor kan du tale saa letsindig om saadan noget!" begyndte Fru Kronsted, men Moritz faldt hende i Talen:

„Jeg spøger slet ikke, kjære Tante," sagde han, „tvært imod beder jeg dig bringe den lille Tøs til Fornuft og give os din Velsignelse. For øvrigt vil Onkels juridiske Konsulent komme her til med det første og anvende sin Indflydelse som Formynder til mit bedste."

„Hvad! vil han have noget at gjøre med dette Giftermaal?"

„Men, kjære Tante, hvorfor skulde han ikke ville det!" sagde Moritz stødt. „Magdalene faar en Mand af god Familie, hvis Personlighed ikke heller er at foragte. Hun bliver en rig, misundt Frue . . . Hvad mere har du at forlange for hende?"

„Men I elsker ikke hverandre," indvendte Fru Kronsted mørkt.

Moritz trak paa Skulderen.

„Bedste Tante, hvad Kjærligheden i Ægteskabet betyder, det burde du vide," sagde han i en spottende Tone. „Saa ung jeg end var, da din Mand døde, forstod jeg dog tydelig nok, at du, allerede medens han endnu levede, længtes tilbage til Ægyptens Kjødgryder."

„Skammer du dig ikke, Moritz! Hvor vover du at sige det . . . sige det til mig!" afbrød Tanten ham, og hendes Røst skjalv af Ydmygelse.

„Hvorfor ikke?" svarede han rolig. „Det er Sandhed, og det er godt, ja endog nøvendigt for Magdalenes Skyld, at du erindrer dig det. Desuden burde du netop i min maaske noget uforsigtige Sandhedskjærlighed se en Borgen for din Datters Fremtid. Andre vilde i mit Sted have spillet en Kjærlighedskomedie for dig og din Datter, til de havde opnaaet deres Hensigt . . . og siden ladet Masken falde. Jeg derimod tilstaar oprigtig, at jeg blot for Arvens Skyld vil gifte mig med Magdalene . . . Sig selv, hvad er mest hæderligt?"

Fru Kronsted saa raadvild ned for sig. Hendes Følelse sagde hende, at Moritz ikke havde burdet gaa ind paa Onkelens Betingelser, ikke burdet tage mod Arven, men hun kæmpede imod denne Følelse. Hvor ofte havde ikke hendes Følelse allerede misledet hende! Hun gjorde sin Pligt, naar hun denne Gang lod Klogskaben raade. Og havde Moritz da ikke Ret? Hun havde overvurderet sine Kræfter, da hun forsagede en Fremtid i Rigdom og Overflod for at gifte sig med en fattig Mand . . . Og hvad kunde hun vel gjøre, naar Formynderen med sin Jærnvilje var stemt for Giftermaalet? — Det bedste, hun kunde gjøre, var at samtykke. Det vilde gjøre det uundgaaelige lettere for Magdalene.

Moritz, der betragtede hende, medens disse Tanker for igjennem hendes Hoved, sluttede sig til af det forlegne Smil, hvormed hun saa op paa ham, at hun fandt sig i at gjøre, hvad han ønskede, og han kom hende til Hjælp, i det han sagde:

„Jeg lader dig nu ene. Din klare Forstand og din Erfarenhed vil blive mine bedste bundsforvandte. Jeg beder dig, tal med den lille, bring hende til Fornuft, og du skal i mig faa den bedste Svigersøn."

Med disse Ord kyssede han Tantens Haand, og medens hun i Tanker sagde sig selv, at han var en forstandig og elskværdig ung Mand, gik han ud af Døren med en stille Forbandelse over alle taabelige Fruentimmer.

II.

Magdalene var grædende flygtet til Sovekammeret, som hun delte sammen med Moderen, havde kastet sig paa sin Seng, grædt sig træt, derefter rejst sig op igjen, tørret sine Øjne og spurgt sig selv med lidt Forundring, hvorover hun egentlig saa pludselig var kommen i Fortvivlelse.

„Fætter Moritz's modbydelige Ansigt er Skyld deri," sagde hun til sig selv. „Den Tanke at nødes til at gifte mig med ham . . . Nødes? Dertil kan man ikke tvinge mig! Men det var dumt, at jeg opførte mig saa barnagtig . . . Moritz vil bilde sig ind, at jeg er bange for ham . . . men jeg skal vise ham, at det ikke er saaledes!"

Hun gik hen til Spejlet for at ordne det nedfaldne Haar. Da hørte hun, at en Stol flyttedes i Værelset ved Siden af.

„Nu gaar han bort," tænkte hun, „saa kommer Moder med Bebrejdelser og Taarer, og det udholder jeg ikke — saa vil jeg hellere fryse i de kolde Værelser der nede eller gaa ud i Regnen.

Hun aabnede sagte Døren, skyndte sig ud forbi Moderens Arbejdsværelse og sprang allerede ned ad Trappen, da Døren knirkende aabnedes oven for, og Moritz med tunge Trin gik til sit Værelse, som laa ved den anden Ende af Gangen. Han var fordybet i sine Tanker, men da han kom forbi Trappen, forstyrredes han i sine Grublerier af Magdalenes Røst, som jublende klang op til ham fra det underste Stokværk. Moritz bøjede sig ud

over Rækværket. Han kunde ingen se, men han hørte tydelig Magdalenes Udraab: „Hvorledes er du kommen her til?" og en klangfuld mandlig Røst, som svarede: „Jeg er paa Vej til min ny Garnison og vilde dog hilse paa Tante og dig, lille Magdalene."

Denne Røst . . . den kunde ikke tilhøre nogen anden end Hans Kronsted, Magdalenes Fætter.

„Det manglede bare," brummede Moritz for sig selv, medens han langsomt steg ned ad Trappen — langsomt, thi han havde endnu ikke klaret for sig selv, hvorledes han skulde forholde sig. Han hørte Jomfru Lund jamre sig over Løjtnantens gjennemvaade Kappe og formane ham til at klæde sig om; hørte Hans svare, at han ikke havde taget nogen Oppakning med sig, eftersom han allerede i Morgen ved Daggry atter maatte af Sted; hørte Magdalene forsikre, at hun ikke vilde tillade det, og Fætterens spøgende Spørgsmaal, hvorledes en Soldats Datter og vordende Soldaterkone kunde være saa umedgjørlig. Derefter gik de ind i Spisestuen, og Moritz fulgte efter dem.

Da han traadte ind, sagde Magdalene, som ved Hans's Side var gaaet hen til den store Kakkelovn:

„Det er vel til Ære for Moritz, at her er lagt i Kakkelovnen."

„Moritz her!" udbrød Hans, just ikke i den gladeste Tone, men Fætteren kom med udstrakt Haand og venligt Smil hen til ham. Det var vel uundgaaeligt, at Hans blev til næste Morgen, men Moritz vilde i det mindste drage Omsorg for, at ingen uforstyrret Samværen med Magdalene kunde finde Sted.

Medens Fætterne hilste paa hinanden og udvexlede nogle almindelige Spørgsmaal, fløj Magdalenes Blik fra den ene til den anden. Aldrig havde Uligheden mellem dem været større end netop nu.

Den lysladne Hans med sin rige Haar- og Skjægvæxt, med den høje, skulderbrede Skikkelse, de aabent lysende Øjne, med det om Kraft og Fasthed vidnende Udtryk over det godmodige Ansigt, var en sand Modsætning til den blege, spinkle Moritz med den slappe Holdning og det blaserede, udlevede Udtryk i Ansigtet. — Og denne sidste skulde hun gifte sig med! . . . Hvad vilde Hans sige dertil? Hun brændte af Utaalmodighed efter at fortælle ham alt. Hvis blot Moritz vilde gaa ud! Men han blev inde og holdt Hans op med ligegyldig Snak, og da den gamle Frederik og Jomfru Lund dækkede Frokostbordet for den ny Gjæst, satte Moritz sig ogsaa ved Bordet, endskjønt han efter sit eget Sigende allerede havde spist Frokost strax efter sin Ankomst til Voldgaard.

Magdalene kunde til sidst ikke udholde at høre længere paa Talen om ukjendte Officerer, Forfremmelser og Udnævnelser og afbrød rask Samtalen.

„Er du ikke nysgjerrig efter at vide, hvad der har ført Moritz her til?" spurgte hun uden at bryde sig om det Sideblik, Moritz kastede paa Jomfru Lund, der syslede med Tillavningen af Kaffen ved den anden Side af Bordet. „Onkel Lindholm har testamenteret mig til ham og ham til mig. Nu er han kommen for at tage sin Del af Arven i Besiddelse og vise mig min."

„Hvad skal det betyde?" udbrød Hans, i det han gav Slip paa Kniv og Gaffel og saa skarpt paa Magdalene med de ellers saa venlige Øjne.

„Onkel Karl har bestemt, at vi skal gifte os med hinanden," svarede Moritz i hendes Sted.

„Men vi gjør det ikke," sagde Magdalene, da hun saa, at Hans skiftede Farve.

„Det faar vi jo se," udbrød Moritz i en Tone, der baade kunde tages som Spøg og Alvor.

„I maa helst tale fornuftig," sagde Hans. Moritz, som vilde svare, blev hindret deri, ved at en Tjener traadte ind og bad Magdalene strax komme op til hendes Moder.

Magdalene rejste sig.

„Jeg gaar med dig," sagde Hans, men Moritz lagde Haanden paa hans Arm.

„End først din Frokost," sagde han, og Jomfru Lund, som i det samme kom til med en dampende Kop Kaffe, formanede ham til først at tage noget varmt efter sin Vandring i Regnvejret.

„Ja, det maa du!" istemmede Magdalene. „Jeg melder dig hos min Moder." Med disse Ord skyndte hun sig ud. Hun ansaa det for raadeligst at tale med Moderen, før denne mødtes med Hans.

Han satte sig igjen og begyndte med en mørk Mine at røre om i sin Kop. Moritz saa til i Tavshed.

„Har du virkelig den Hensigt at gifte dig med Magdalene?" spurgte Hans endelig, i det han løftede Hovedet og saa Fætteren stift i Øjnene.

„Jeg er vel nødt dertil," svarede denne og begyndte at se paa sine Negle, hvilket han al Tid gjorde, naar andres Blikke blev ham for besværlige. „Onkels Bestemmelser er saadanne, at vi ikke kan unddrage os dem. Hvad mig angaar, har jeg i Forventning om Arven gjort saa megen Gjæld, at jeg under hvilke som helst Betingelser maa tiltræde den . . . Det vilde ogsaa falde haardt for Tante at vende tilbage til den gamle Elendighed."

„Og for saadanne Beregninger skal Magdalene opofres!" udbrød Hans. „Det taaler jeg ikke! Vov ikke at tvinge hende!"

„Forhast dig ikke, gode Hans," afbrød Moritz

ham. „Mener du maaske, at vi med Vold vil slæbe den lille til Alteret? Det er ikke vor Hensigt og vil heller ikke behøves. Hendes Moder og Formynder vil forestille hende, hvorledes Forholdene staar. Barnagtig, som hun er, vil hun vel stritte imod nogen Tid, men vil til sidst give efter . . . siden vil hun være glad ved at have gjort det."

„Det vil hun aldrig," sagde Hans heftig, „thi du elsker hende ikke og vil ikke forstaa at skatte hende!"

„Maaske dog . . . som et Billede, malet paa Guldgrund," svarede Moritz i sin spottende Tone.

Hans sprang op.

„At gifte sig for Penge er usselt!" raabte han. „Og at tilstaa det saa skamløst . . ."

„Ikke et Ord mere, Hans!" afbrød Moritz ham hvast.

Jomfru Lund sagde ængstelig:

„Hr. Løjtnant, jeg tror, den naadige Frøken kaldte paa Dem."

Han tav og forlod Værelset med et Ansigt, der glødede af Vrede. Lidt efter fulgte Moritz ham, og den lille Husbestyrerinde saa oprørt efter ham.

„Saadan en . . . saadan en . . .," mumlede hun for sig selv, uden at kunne finde et Udtryk, der var hende stærkt nok. „Og han skulde gifte sig med vor kjære Frøken, som slet ikke kan lide ham! Og min kjære, gode Herre, som mente hende det saa godt, skulde være Skyld deri! . . . Det er umuligt . . . Det maa have været det første Testamente, de har fundet, det, som Herren satte op i en af sine mørke Timer! Men det andet, hvor er det blevet af?"

Hun satte sig ned og tænkte efter, som hun havde gjort hundrede Gange tilforn, hvor hun skulde søge efter dette Testamente. Der fandtes imidlertid ikke en Krog eller et Stykke Møbel i hele Huset, som hun ikke allerede havde gjennemsøgt.

Duften fra den fulde Kaffekop, som Hans havde ladet urørt, ledte hendes Tanker i en anden Retning.

„Det er Synd at spilde Guds Gaver," sagde hun til sig selv og begyndte at tømme Koppen. „Løjtnanten er en rigtig brav ung Mand, og han og Frøkenen er ligesom skabte for hinanden. Det er da ogsaa tydeligt, at de holder af hinanden . . . Det har Herren set, og derfor har han gjort et andet Testamente; thi det har han gjort, hvad Peter Klavsen saa end siger."

Med eftertænksom Mine tog hun Kaffetøjet fra Bordet, og strax efter tog hun Vejen over Gaarden til Peter Klavsen, for endnu en Gang at raadføre sig med denne.

Hun fandt ham siddende i sin Lænestol, iført en lang Frakke, foret med Lammeskind, og med en Nathue trukken halvt ned over Ørene. Han var en Mand paa hen ved tresindstyve Aar, mager og gulladen med skarpe Ansigtstræk, over hvilke der hvilede et Udtryk af vrantent Lune. Hans skarpe, mørke Øjne, der beskyggedes af buskede, graa Øjenbryn, fæstede sig ikke videre velvillig paa den lille Husholderske, og han besvarede hendes Hilsen med et kort Nik.

„Hvorledes gaar det med Gigten, Klavsen?" spurgte Jomfru Lund, i det hun satte sig ned paa en Stol og glattede paa sit Forklæde.

„Som al Tid, naar det er saadant et Hundevejr," svarede Forvalteren gnavent. „Jeg er slidt op her paa Gaarden . . . jeg duer ikke til meget mere."

„Men salig Herren har ogsaa paaskjønnet det; han har sørget godt for os to, Klavsen."

„Skam den, der siger andet. Og dog ærgrer det mig at se dette fremmede Slæng trække her ind som sultne Ravne."

„Saadan maa De ikke sige, Klavsen. Den lille Frøken er saa sød og god, som nogen Pige kan være, og Løjtnanten er en brav ung Mand . . ."

„Og denne sortsnudede Kjøbenhavner! Det er vist ogsaa en brav ung Mand," afbrød Klavsen hende. „Der har gaaet sære Historier om den Karl, og et Par Dage før Herren blev syg, fik han Nys derom, saa vidt jeg kunde skjønne. Jeg har aldrig set Herren saa vred som den Dag, da han havde gjennemlæst sine Breve."

„Ja, er det ikke det, jeg siger!" udbrød Jomfruen ivrig. „Der maa være et andet Testamente, hvor det saa er blevet af! Hvor kunde Herren vel paabyde, at Frøkenen, som han var kommen til at holde saa meget af, skulde gifte sig med denne Moritz, som han ikke kunde lide! Hvor kunde han lade den Bestemmelse staa, spørger jeg? Nej, der er et andet Testamente, det er jeg vis paa! Jeg saa Herren forsegle et stort Brev med blaa Segl, samme Dag han blev syg. Det var Testamentet! Men hvor er det blevet af?"

„Ja, det var det," svarede Forvalteren ironisk. „Men hvor er det blevet af? Bliv mig fra Livet med den Snak, den har ingensteds hjemme uden i Ammestuer og lignende Steder. Et Testamente smider man ikke saadan væk . . . Nej, Krammet derovre er godt nok Herrer her paa Godset, men vi har ogsaa vore Rettigheder, takket være Herren, og jeg for min Part skal nok vide at hævde mine."

Jomfru Lund rystede misbilligende paa Hovedet og forsøgte endnu en Gang paa at overbevise Klavsen om Tilværelsen af et andet Testamente. Det var imidlertid forgjæves, Forvalteren lod sig ikke bringe fra sin en Gang fattede Mening.

(Sluttes.)

Smaating.

Svar paa Tiltale. En skjørhovedet Laps spurgte en begavet Skuespiller, hvor han kunde beslutte sig til at spille Narreroller. „Jeg gjør det ligesom De: af Mangel," svarede Skuespilleren, „De af Mangel paa Forstand, jeg af Mangel paa Penge."

En Stedfortræder. „Jeg vil komme til at føle mig meget ensom, naar du er borte, kjære Ven," sagde en ung Ægtemand, i det han ledsagede sin Hustru til Jærnbaneperronen, da hun skulde til et Badested. Da hun sad i Kupeen, og han stod udenfor og kun ventede paa Afgangssignalet, sagde hun i en beroligende Tone: „Kjære William, jeg har sørget for, at du skal faa Selskab, medens jeg er borte. Min Moder kommer og bliver hos dig, til jeg kommer tilbage, og da hun er meget bange af sig, kommer du til at blive hjemme hver Aften og holde hende med Selskab!"

Dog til at udholde. „Jeg synes nu ikke, at Fregner er noget saa forfærdelig slemt," sagde en yndig ung Dame; „jeg har ikke det mindste imod at se dem paa en af mine Rivalinders Ansigt!"

Paa Skrædderværkstedet.

Mester har Ordet:

„Ja, jeg si'er nu, hvad jeg si'er, hvad jeg al Tid har sagt,
at Skræddere dog det bedste er paa Jorden,
had' I Godtfolk ej os, saa var der mi'sæl bagt,
thi hvad blev der af Facon vel og Orden.

Til os maa Ministeren og Præst og Rigsdagsmand
og hver en Svend, der føjter om paa Gaden;
vi kiger dem i Sømmene og ser, hvad de kan,
og vort Lav er det ældste s'gu i Staden.

Thi drev Fatter Adam ej selv vor Professsion,
saa maa I sylte mig i salte Lage;
ka'ske var han en Fusker og had' ej videre Facon,
men den Gang var man ogsaa langt tilbage.

Og jeg si'er nu, hvad hjælper alt de lærdes Vrøvleri,
Rigsdag, Befæstning og hvad der er paa Moden.
Nej, Klæ'er skaber Folk, det er vores Filosofi;
med den kan vi regere hele Kloden!"

B. Elmgaard.

Johan Gutenberg.

Johan Gutenberg er som bekjendt Navnet paa den Mand, der opfandt Bogtrykkerkunsten eller rettere Kunsten at sammensætte Bøger med bevægelige Bogstaver; thi allerede længe før hans Tid havde Munkene i Klostrene begyndt at skære Bogstaver ud i Træplader. Dette var imidlertid et meget sent Arbejde, især da Bogstaverne skulde udskæres bagvendte, og en stor Ulæmpe var det tillige, at Pladerne kun kunde anvendes til den Bog, de en Gang var udskaarne til. Der maatte derfor her foregaa et Fremskridt, hvis Opfindelsen skulde komme til at bære nogen kjendelig Frugt; Ideen med de udskaarne Bogstaver maatte føres videre, saaledes at de enkelte Ord kunde adskilles og derefter igjen de enkelte Bogstaver. Det er sandsynligt, at mer end en Munk i al Hemmelighed i sin ensomme Celle har syslet hermed uden dog at komme til noget tilfredsstillende Resultat. Da endelig i det i saa mange Henseender aands- og daadsrige 15de Aarhundrede fremstod den Mand, hos hvem Tanken fremtraadte i en klar og modnet Form, og som ved at bringe den til Udførelse er kommen til at staa som en af Slægtens Velgjørere.

Gutenberg er født omkring Aaret 1400 i Mainz og nedstammede baade paa Fædrene- og Mødrenesiden fra gamle og ansete Slægter. Under nogle Stridigheder, som i Aaret 1420 udbrød mellem Byens Adel og Borgerstand, maatte hans Fader gaa i Landflygtighed. Indtil 1445 levede Gutenberg nu i Strasburg, hvor han for en stor Del skal have ernæret sig af at slibe Ædelstene og polere Metalspejle. Men ved Siden heraf sysselsatte han sig tillige, dog i stor Hemmelighed, med Bogtrykkerkunsten, og i Aaret 1438, mener man, at han har begyndt at anvende bevægelige Trætyper. Ved en Proces tabte han imidlertid alt, hvad han ejede, og

Bogtrykkerkunstens Opfindelse.

fattig paa Penge og Venner, forlod han i Aaret 1443 Strasburg og drog tilbage til sin Fødeby Mainz, efter først at have ødelagt sine med Møjsommelighed udførte Redskaber, for at andre ikke skulde berøve ham hans Arbejdes Frugter.

Efter mangfoldige mer eller mindre mislykkede Forsøg, staar den utrættelige Mand endelig 1450 færdig med sin store Opfindelse: Bogtrykkerkunsten. Et gammelt Dokument, som beviser dette, findes endnu i Mainz. Af dette fremgaar det, at Gutenberg i August Maaned, ovennævnte Aar, havde afsluttet en Kontrakt med en rig Borger i Mainz, Johan Fust, i Følge hvilken denne skulde forskyde ham den nødvendige Kapital til Anlæggelsen af et Trykkeri, samt være fælles med Gutenberg om Foretagendets Udbytte. Johan Fust var selv Jurist, men han havde en Farbroder, Jakob Fust, der var en dygtig Guldsmed, og som baade med sine Raad og sin Kunstfærdighed i at støbe kom Firmaet til stor Nytte. Kort efter indtraadte Peter Schøffer som tredje Mand i Interessentskabet. Schøffer var en dygtig Skjønskriver og i det hele et lyst Hoved, som gjorde den nys opdukkede Kunst flere væsentlige Tjenester.

I Aaret 1455 blev det store Værk, hvorpaa Gutenberg først prøvede sine Kræfter, færdigt. Det var den store latinske Bibel, et Kæmpeværk i to Folianter, og hver af disse indeholdende omtrent 320 Blade. Med Undtagelse af de første ti Sider er alle de øvrige Sider tospaltede. Af dette gamle typografiske Monument, findes i de offentlige europæiske Bibliotheker sexten Exemplarer i Behold, hvoraf syv er trykte paa Pergament og ni paa Papir; de første med Begyndelsesbogstaver i Guld og flere forskjellige Farver, de sidste i blaat og rødt. De fleste findes i England, Frankrig og Tyskland; Mainz selv ejer dog ikke noget Exemplar deraf.

Gutenbergs Modgangstid var dog ikke til Ende. Hans Kammerater, der nu var i Besiddelse af hans Hemmelighed, og altsaa ikke længere behøvede Manden selv, vidste paa en mindre ærlig Maade at trænge ham bort og selv tilegne sig det hele Bogtrykkermateriale, tillige med hvad der allerede var trykt. Først efter ny Anstrængelser lykkedes det Gutenberg at faa en ny Kompagnon, i Forening med hvem han anlagte et nyt Trykkeri.

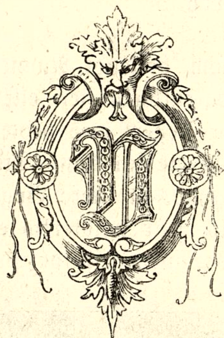
I Begyndelsen af 1468 døde Gutenberg; men med hans Opfindelse, der blev af saa stor Betydning for Menneskeslægten, og staar som et af Kulturhistoriens mest straalende Glanspunkter, skal hans Navn leve til de sildigste Slægter.

Foranstaaende Billede fremstiller det vigtige Ojeblik, da Gutenberg for den rige Borger i Mainz, Johan Fust, fremviser Aftrykket af det første trykte Bibelark.

En Udflugt paa Themsen.

Af Sophus von Lennbach.

(Sluttet.)

i passerer nu den smukke „Thames Embankment," hvor det i det klare Solskin myler med Damer og Herrer til Hest, til Vogns og til Fods. For nogle Aar siden laa her en Mængde hæslig stinkende Gyder; men Londons driftige Magistrat bortryddede alle disse Arnesteder for Forbrydelser og Sygdom, og opførte den brede, luftige, elegante Boulevard; det kostede rigtig nok 40 Millioner Kroner; men tænk saa i hvor høj Grad det har bidraget til at forøge Kæmpebyens Sundhed og Skjønhed!

Vi passerer et mægtigt, smukt Palads, der vender en Front paa 400 Fods Længde ud mod Floden. Det er „Sommerset House," der blev paabegyndt at opføres i Aaret 1547 af Hertugen af Sommerset, Henrik den ottendes Svoger og Englands daværende Protektor; men før det mægtige Palads blev fuldendt, faldt Hertugens Hoved under Bøddelens Øxe i Tower. Nu bruges Paladset til offentlige Kontorer; saaledes er her Stempelpapirskontor og Hovedregistratskontor for Fødsler, Død og Ægteskaber i England. Man kan gjøre sig et Begreb om Bygningens Størrelse ved at høre, at der findes 3,600 Vinduer i den.

Vi passerer nu ind under Waterloo-Bridge, som den store Billedhugger Canova kalder Europas smukkeste Bro, og glider tæt forbi et ejendommeligt Skib eller rettere Hus, der flyder paa Vandet lige tæt ved Flodbredden; i Vinduerne ses Blomster og grønne Planter, og paa et Skilt læser man skrevet med store Bogstaver: „Themsens Hovedpolitistation". Et kort Stykke derfra vugger der sig en smalbygget kulsort Dampbaad, ogsaa med et Slags Hus paa Ryggen, op og ned i Vandet, paa den læser vi „Flydende Politistation Nr. 3". Themsen har nemlig sit eget Politi lige saa vel som selve Byen; en Styrke paa 200 Mænd færdes Dag og Nat paa Floden for at holde Orden, forhindre Smugleri, hvilket i tidligere Tid gik for sig i stor Maalestok, og for om muligt at forhindre Forbrydelser, baade Mord og Selvmord, hvilke sidste er meget almindelige.

Hist paa Embankment knejser den ældgamle ægyptiske Obelisk, „Cleopatras Naal", som for et Par Aar siden med saa store Omkostninger blev slæbt fra sin solrige Hjemstavn her op til Englands taagede og stenkulstilrøgede Hovedstad.

Vi sejler nu forbi Charing Cross store smukke Jernbanestation langs Victoria Embankment og nærmer os det berømte og i arkitektonisk Skjønhed næsten enestaaende Westminster. Det meste af den kolossale Bygning, det saakaldte „House of Parliament,“ der er bygget lige ud i Vandet, er ganske nyt. En voldsom Ildebrand den 16de Oktober 1834 ødelagde Størsteparten af det daværende Westminster, men skaanede heldigvis den skjønne og historisk berømte „Westminster Hall“, der nu danner Indgangen til Parlamentet og de mange herværende Retslokaler. — „Westminster Hall“ blev byggget af William Rufus, som sagde, at den blot skulde være et Soveværelse til det Palads, han agtede at opføre, men da Soveværelset var færdigt, ramte Døden Kongen paa en Jagt. Den er vistnok Verdens største Hal og har et hvælvet Loft, der ikke bæres af en eneste Søjle; den er 250 Fod lang, 70 Fod bred og 92 Fod i Højden. Loftet, der hovedsagelig bestaar af Kastanietræ, er anset for at være et Mesterværk. — Store Minder dukker op for vor Tanke, naar vi træder ind i denne ældgamle og skjønne Hal, der er garneret med Statuer af engelske Konger og Dronninger; her sad det første Parlament i England: her er bleven holdt store kongelige Fester — deriblandt glimrende Kronings Banketter — her blev Karl den første forhørt og dømt til Døden, og paa samme Plet blev Cromwell udraabt til Lord Protektor, klædt i Purpur og Hermelin, men da intet i Verden er flygtigere end Folkegunst, blev hans Hoved otte Aar senere udstillet i Hallen paa Spidsen af et Spyd.

Efter den store Brand 1834 paabegyndte man i 1840 at opføre det nuværende House of Parliament, der indtager et Fladerum af otte Tønder Land. Façaden mod Floden er 940 Fod lang, og den er prydet med Statuerne af alle Englands Konger og Dronninger lige fra Vilhelm Erobreren til Dronning Viktoria. De ny Bygninger indeholder 11 aabne Gaarde, 1100 Værelser og 100 Trapper. I det sydvestlige Hjørne hæver det kolossale Viktoria-Taarn sig 331 Fod op mod Himlen. En Vindeltrappe paa 553 Trin fører op til det øverste af Taarnet, hvor der findes fire smaa Taarne, et paa hvert Hjørne, og i Midten knejser en Flagstang af Smedejærn, som er 120 Fod høj. Midt over Bygningen hæver der sig et smukt gothisk Spir til en Højde af 261 Fod, og i det nordvestlige Hjørne staar det berømte Klokketaarn, 320 Fod højt. Her er der et Ur med fire Skiver, hvoraf hver er 22 Fod 6 Tommer i Diameter; Timeslagene slaaes af „Big Ben“, der vejer 20,160 Pund; Kvarterslagene af 8 mindre Klokker. I Paladsets Indre findes de to store Sale, „House of Lords“ og „House of Commons“, af hvilke „House of Lords“ vist nok i Skjønhed overgaar enhver anden Sal i Verden. Her findes desuden en rig Samling af andre prægtige Sale og Haller.

I det vi sejler forbi „House of Parliament“, ser vi lidt bag ved det den vidunderlig skjønne ældgamle Kirke, Westminster Abbedi. I det 7de Aarhundrede blev den grundlagt af Kong Sebert til Ære for Gud og St. Peter, men vore Forfædre ødelagde den paa et af deres Togter til England, hvorfor Edward Bekjenderen lod den gjenopbygge omtrent 1050; en Del af denne Bygning findes endnu, Resten er fra det 13de og 14de Aarhundrede. Ikke mange Kirker i Verden gjør et mægtigere Indtryk paa den besøgende; Forholdenes Harmoni, Farvernes Rigdom og Marmorsøjlernes rene Skjønhed gjør en gribende Virkning. Ikke med Urette kalder man denne dejlige, gamle Kirke Englands nationale Valhalla, eller dets Berømmelses Tempel. Thi her hviler i prægtige Kapeller den store Række af Englands Konger og Dronninger, lige fra Edward Bekjenderen, foruden Statsmænd, Krigere, Digtere og Kunstnere; den største og den sidste Ære, den engelske Nation kan vise dem af sine Børn, der har udmærket sig, er at bringe deres Støv ind til Hvile i denne dejlige Kirkes Hvælvinger.

Damperen lægger nu til ved Vauxhalpier, og da Klokken er bleven mange gjør vi bedst i at følge de to skjønne Missers Exempel og gaa i Land her. Vi kan muligvis have haft Lyst til at følge de Snoninger og Bugtninger, hvori den gamle Flod, Fader Themsen, krummer sig tilbage mod sit Udspring, forbi Fængsler og Hospitaler, forbi Fabrikker og Paladser, indtil den et Par engelske Mil mod Vest, begynder at begrænses af grønne Marker og yppige Parker. Dens Farve bliver her mere og mere blaa, den ser mere og mere barnlig glad ud, indtil den efter at have passeret Richmonds dejlige Park og Hampton Courts verdensberømte Kastanie-Alleer slynger sig som et Sølvbaand om det gamle romantiske Windsor Castle, og derpaa glider ud i Midten af gamle England.

Farvel du Englands ædleste, du Evropas vigtigste Flod. Du er som et Billede paa Menneskets Liv. I landlig Fred og idyllisk Ro har du dit Udspring; som den glade Barndom glider du først forbi de friske Marker, de grønne Skove fyldte med Fuglesang, og de smaa muntre Byer; paa din Ryg bærer du kun smaa Baade med glade Selskaber. Da bliver det livligere og livligere paa din Overflade, store Baade, ja selv Dampskibe, glider nu gjennem dine Vande; du voxer og udbreder dig, iler forbi mægtige Bygninger, Fabrikker og Hospitaler, indtil Larmen fra Verdensstadens tusende Gader toner ud over dine Vande, der formørkes af

Røg og Støv; du er nu bedækket med tusende Fartøjer, der iler op og ned, ladet med Kostbarheder i Millionvis; over dig udspænder den ene Kæmpebro sig efter den anden, hvorpaa pustende og stønnende Jærnbanetog iler af Sted. Du er som Mennesket i sin modne Alder — idel Virksomhed — og videre ruller du frem, bredere og mægtigere, ligesom beriget med Erfaringer, endnu fuld af Liv og Virksomhed, men efterhaanden mer og mer omgivet af Stilhed, som Mennesket i Alderdommen, indtil du til sidst falder ud i det store mægtige Hav og forsvinder der ligesaa sporløst som Mennesket i Døden!

Paa Æventyr i London

Efter det engelske ved Knud Skytte.

(Fortsat.)

Parret stak Hovederne sammen og hviskede, hvorefter den ene af dem kundgjorde deres fælles Beslutning.

Kleopatras Naal ved Themsen.

„Vi vil ikke have det mindste med denne Sag at gjøre, Kugel. Det er aldeles afgjort. Og skjøndt det gjør os ondt for Dem, kan det ikke blive anderledes — vi kan knap hjælpe os selv, naar det kniber. De maa gaa."

„Jeg bliver," raabte Kugel. Han var allerede halvdød af Udmattelse og gjennemvaad af Regnen.

„Gaa Deres Vej, Kugel; vi kan ikke ha'e Dem, vi hverken kan eller vil."

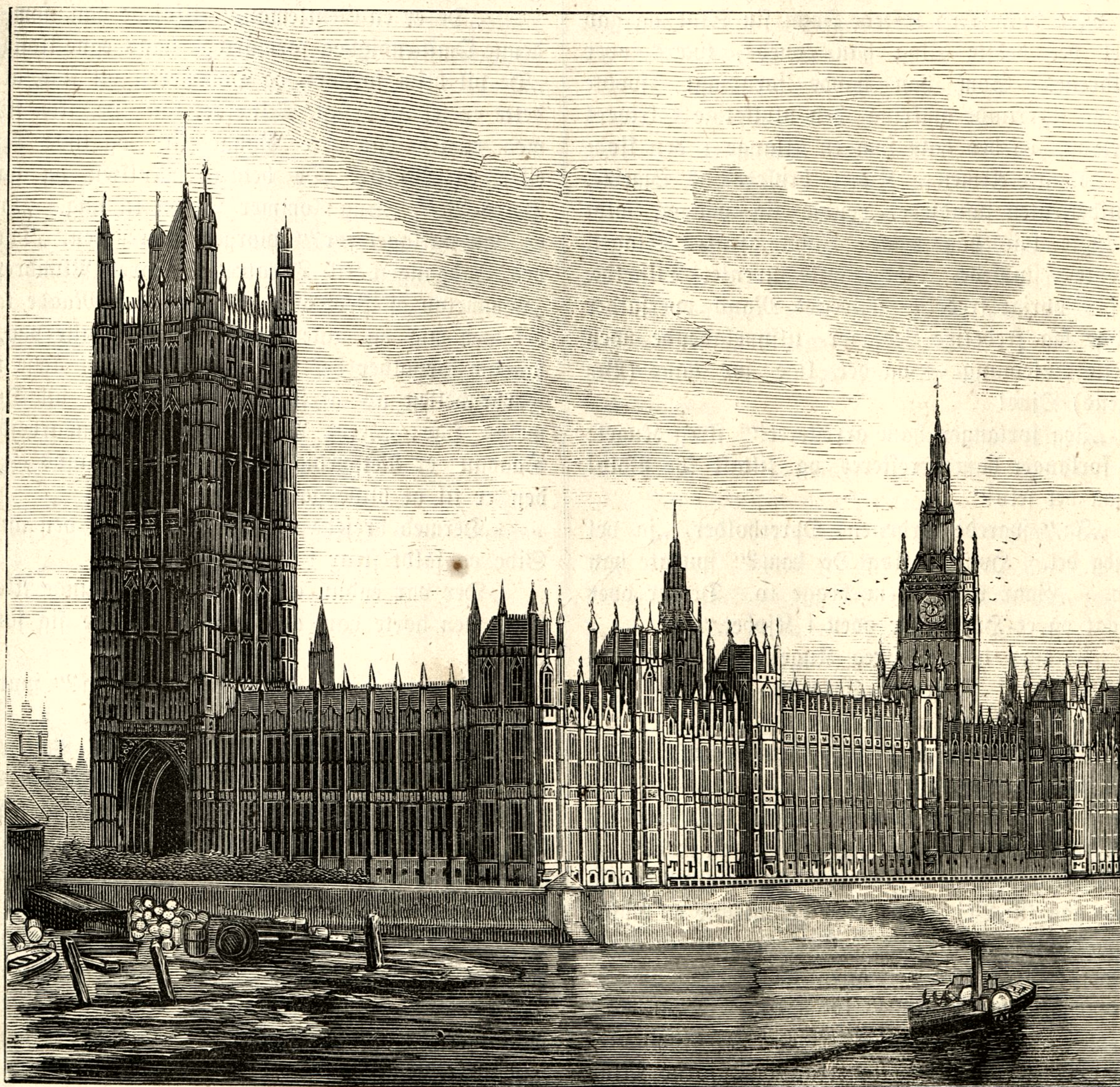
„Nette Kammerater!" stønnede Kugel.

„Vi er ikke Deres Kammerater. Var De kommen alene til os; havde Sagen været en anden, og vi havde maaske fundet en Udvej. Men som Sagen nu staar — gaa Deres Vej."

Han saa, der var ikke bedre Kjøb og steg uvillig ned ad Trapperne igjen. John efter ham.

„Hør saa, hvad jeg vil gjøre: Jeg venter, til vi møder en Politibetjent, og saa snart jeg faar Øje paa ham, giver jeg Dem en Dragt Prygl. Han tager os i Forvaring. Jeg kan sige hvem jeg er — og De bliver nødt til det samme."

En ganske snild Opfindelse, der paa en Gang tilfredsstillede Kanadierens Længsel efter at garve Tyskerens Hud og hans Ønske om at faa at vide, hvor han boede. For han var nu fuldt paa det

Westminster.

Saasnart de tvende Gentlemen igjen var alene, fik de atter Papirerne frem og tog fat paa deres „Forretning."

Det regnede stærkere end før, og der var ikke et Menneske paa Gaden.

„Nu begynder jeg at blive træt af Legen," sagde John. „vil De følge mig til Deres Bopæl."

„Nej!"

rene med, at hans Ledsager ikke godvillig gav Kjøb, men hellere foretrak at gaa paa Gaden hele Natten.

„Ser De denne Spaserestok," vedblev han med forstilt Venlighed. „Den er vægtigere, end den ser ud til, og saa smidig som en Slange. Naar man slaar med den f. Ex. paa en Gavtyvs Skuldre, saa har den en ejendommelig Tilbøjelighed til at lægge sig rundt om hans Krop og nappe ham i

Armen. En ypperlig Stok, vilde De sige, hvis De rigtig kjendte den."

Kugel svarede ikke.

I Løbet af det næste Kvarterstid kom en Politibetjent til Syne, vandrende langsomt ned ad Gaden.

„De maatte helst gaa med mig til Deres Hjem?" sagde John.

„Nej," svarede Tyskeren.

„Ja, saa er det altsaa Deres egen Skyld."

Med disse Ord løftede John sin Stok og gav Kugel det bedste Slag han evnede, tværs over Skuldrene. Som han havde forudsagt, svøbte Stokken sig rundt omkring den ulykkelige Skrivers Overkrop, og bed ham som en Slange i den kjødrige Del af Armen. Kugel brølede af Smerte. Politibetjenten standsede, vendte sig om og holdt sin Lygte lige paa dem. John gjentog Slaget. Betjenten studsede. Et ganske uventet Tilfælde. En for øvrigt fredelig udseende Mand overfalder sin lige saa fredelige Ledsager, tilsyneladende uden ringeste Anledning — og det lige for hans (Betjentens) Øjne!

„Jeg forlanger ham arresteret!" skreg Kugel; „jeg forlanger ham arresteret og tiltalt for Vold! De saa det selv!"

„Ja," svarede Ordenens Opretholder, „ja vel saa jeg det. Hvorfor slog De ham?" spurgte han John. „Gaar rolig hjem begge to. Det er over Midnat og et Hundevejr oven i Kjøbet."

„Arrester ham!" skreg Kugel og stampede i i Brostenene af Raseri og Smerte.

Politibetjenten tøvede.

„Jeg overgiver mig," sagde Kanadieren. „Før os til Politistationen."

Men da de kom paa Politistationen, skete der noget, som John ikke havde ventet. Han troede, at han kun behøvede at opgive sit Navn og sin Adresse og saa gaa sin Vej igjen; men han glemte en vigtig Omstændighed, at ubekjendte Personer der er arresterede for Brud paa den offentlige Orden og Sikkerhed, i Reglen ikke slippes løs igjen, efter at have nedskrevet deres Navn og Adresse. Da John altsaa havde efterkommet dette Krav og gjorde Mine til at ville gaa igjen, blev han meget ubehagelig overrasket, ved at erfare, at han skulde tilbringe Resten af Natten i Arresten.

Og hans Ærgrelse over denne Modgang blev ikke mindre af det hadske og skadefro Afskedsblik, der sendtes ham af Kugel.

„De fik vel ogsaa hans Navn og Adresse?" spurgte John.

Der svaredes ja, og for saa vidt var al Ting godt. At tilbringe en Nat i Arresten ikke alene, men i Selskab med andre ulykkelige, er ikke, som man maaske forestiller sig, fri for Ulæmper. John maatte dele Celle med de andre Lidelsesfæller. Den ene af dem var aldeles beruset og saa godt som uden Bevidsthed. Han laa paa den ene Side og aandede tungt. Den anden var en Dreng, der var falden i Søvn, da John traadte ind; men nu vaagnede han og spurgte ivrig, hvad han var „nappet" for? og ved at høre, at det var paa Grund af Overfald, gjorde han en Bemærkning om „visse Folks Lykke."

„De er en Gentleman," tilføjede han, som om denne Omstændighed formørkede hans egne Udsigter. „De vil blive forhørt, og Dommeren vil sige, at da dette er et alvorligt Tilfælde, kan De ikke slippe med ringere end fire Gange fire og tyve Timer eller en Mulkt. De betaler Mulkten og gaaer Deres Vej. Saa kommer Turen til mig. „Hvad er han anklaget for?" spørger Dommeren. „Tyveri ved Indgangen til Theatret," svarer Plyndreper, „Lommetyv af Profession." Paa den Maade ta'es det med mig og mine lige; de sværger alle paa, at saadan forholder det sig, og at de „kan læse mig Forbrydelsen ud af Øjnene." Og saa vil Dommeren sige: „Fem Aars Forbedringshusarbejde!" Saadan er Retfærdigheden her til Lands — og den er til at blive gal over."

Dermed drejede han sig om paa den anden Side og faldt strax i Søvn igjen.

Der var endnu en tredje; John kunde ikke se ham, men hørte ham af og til at vaande sig som i Smerte.

„Hvorledes har De det? Er De syg?" spurgte John.

„Elendighed, Sir, Ruin, Fængsel, Vanære!" stønnede Synderen. Og da han skjønnede, at han havde faaet en Staldbroder, der vilde høre paa ham, fortalte han hele sin „Skjæbne" — en Kjæde af Forbrydelser, der endte med Opdagelse og Fængsling.

Det var, som om der lagde sig en tung Byrde paa Johns Bryst ved at høre Mandens Skriftemaal. Han havde jo nylig set City-Kontoristen i hans værste og ynkeligste Skikkelse, han havde besøgt „Vennekredsen" i Billardværelset, set dem drikke, hørt dem tale, bande og spotte — her var nu et Exemplar af samme Race — ved Banens Ende, og det forekom ham, at hele Racen var ens, de lignede alle hverandre som den ene Draabe Vand den anden. Moralen var den samme, enten han saa denne stakkels opdagede Svindler, Kugel eller — William Langton! Væddemaal, Billard, Drik, Adspredelser! Han krøb sammen i sin Krog og ønskede han var hjemme i Kanada igjen — forudsat at Lettice var med ham.

Om Morgenen blev Arrestanterne kaldt frem

efter Nummer. Turen kom til John, men da der ikke meldte sig nogen Anklager, blev han frigiven og kunde gaa sin Vej.

Han bad om, at man vilde opgive ham Kugels Adresse. Han fik den og skyndte sig af Sted for at optage Jagten paa ny.

Men til hans usigelige Harme viste det sig, at Skurken havde taget baade ham og Politet ved Næsen — og opgivet falsk Adresse!

Stakkels enfoldige Kanadier! Men de amerikanske Urskove er da heller ikke den rette Skole, naar det gjælder om at studere menneskelig Snedighed.

Hvad Kugel angaar, da forlod han Politistationen næsten i godt Humør og ilede hjem. Vel sandt, han havde faaet Prygl — Mærkerne af den „fortræffelige" Stok bar han endnu paa sine Skuldre, og det sved og værkede endnu i hans Arme; men hans Fjende var tagen ved Næsen og havde ikke faaet at vide, hvor Kugel boede. Meget godt!

„Vil han myrde Drengen i Nat?" tænkte Franskmanden ved Nøglehullet.

Nej, det lod ikke til det; thi han lagde Tæppet over ham ligesom forrige Aften, og da han selv var kommen af Klæderne, tog han sig et Drag af Geneverflasken og skyndte sig i Seng.

„Væmmeligt!" hviskede Franskmanden. Han gik til Hvile med den Beslutning, at i Morgen skulde der handles.

X. I Fælden.

„De har ikke fundet ham?" raabte Lettice i i bitter Skuffelse.

„Nej, endnu ikke."

John fortalte hende sine Hændelser, og hvorledes han var bleven narret April.

„Taalmodighed!" formanede han. „Legen er ikke endt endnu. Jeg maa af Sted til Kontoret igjen, og maaske de der kan have modtaget en eller anden Oplysning, som kan være nyttig."

Hr. Halkett kunde han ikke faa i Tale lige strax, da han kom; men maaske han vilde vente saa længe?

John tog Plads paa en Stol i det store Forværelse. Der var en stor Disk, paa hvilken der stod en Del Kasser, der skulde efterses og føres til Bogs, inden de sendtes bort. En Mængde Kontorister var just sysselsatte med dette Arbejde. John blev kjed af at sidde og se paa og gav sig til at gaa frem og tilbage i Værelset. En Dør med flere Glasruder førte ind til et indre Værelse, i hvilket han talte 60 Skrivere, som sad ved deres Pulte og skrev, og blandt disse opdagede han sin Ven Ernst Kugel, Helten i sidste Nats Eventyr. Han sad nok saa flittig og skrev tyske Breve, uden ringeste Anelse om, at hans Fjende kun befandt sig nogle faa Skridt fra ham, og at Opdagelsens Stund nærmede sig.

Thi ovenpaa opholdt sig den franske Journalist i Samtale med Hr. Halkett. Hans Kjendskab til engelsk var begrænset, men dog langt fra saa begrænset som Hr. Halketts Kjendskab til fransk. Og det var mere ved Tegn og skuespilleragtige Gestikulationer end ved Ord, at Henri de Rosnay søgte at gjøre Kjøbmanden begribelig, hvad det var han havde at meddele.

Da Hr. Halkett omsider klart havde fattet Meddelelsen, ringede han og lod gaa Bud efter en Politibetjent. Saa snart dette Bud var afsendt, var han færdig til at modtage Hr. Ashton.

„De, Mossjø," sagde han til Franskmanden, „vil nok være saa god at blive siddende hos mig og tie stille — aldeles stille — for det første."

„Mossjø" føjede ham villig heri. Han forstod, at en ny Akt af Dramaet var i Færd med at begynde, og at den maaske vilde ende med et prægtigt tableau.

„Naa, Hr. Ashton," begyndte Kjøbmanden, „har De saa været heldig? Har De fundet Sporet?"

John rystede paa Hovedet.

„Det er des værre kun lidt, jeg har udrettet, Sir. Men i Gaar fik jeg opsporet, hvem der er Langtons fortroligste Ven, og i Dag har jeg opdaget, at han er en af Deres Kontorister."

„Ja, ja; det er dog altid noget."

„Og Mandens Navn er Kugel."

Franskmanden nikkede.

„En af vore udenlandske Korrespondenter. Maa jeg bede Dem at blive ved, Hr. Ashton. Vil De ikke sidde ned? Vær saa artig."

„Jeg fik nemlig at vide, hvor jeg heldigst kunde træffe denne Kugel — i en Billardsalon — og jeg gik derhen og fandt ham. Jeg spurgte ham, hvad der var bleven af Langton. Han afslog at sige mig det; men det blev godtgjort, at de havde forladt Værelset sammen, og at Langton var beruset."

„Beruset!" raabte Franskmanden. „Aldrig i mit Liv 'ar jeg set et Menneske saa beruset!"

John saa forbavset paa ham.

„Var De der da ogsaa?"

„Aa, vær saa god at fortsætte, Hr. Ashton," sagde Kjøbmanden. „Og saa?"

„Da han afslog at give mig nogen Meddelelse om Drengen, sagde jeg ham, at saa vilde jeg gaa med ham hjem. Læg nu Mærke til, Hr. Halkett, at i Fald han var uskyldig, kunde han jo heller ikke have noget imod, at jeg gik med ham og saa, hvor han boede. Men hvad gjorde han? Spaserede med mig til Klokken et om Natten, og da jeg gav

ham en lille Riel midt paa offentlig Gade, opgav han Politiet en falsk Adresse."

„Gav ham en lille Riel? O, nu forstaar jeg! De vil dermed sige, at De pryglede ham?"

„Ja, jeg gjorde, Sir. Og nu, Hr. Halkett, eftersom jeg er ganske sikker paa, at saa snart vi har fundet, hvor Deres Kontorist bor, vi da ogsaa skal faa at vide, hvad der er bleven af Knøsen, eller i det mindste komme paa Spor efter ham, har jeg et Tilbud at gjøre Dem. Jeg er ikke rig, men jeg har endnu adskillige Hundrede Pund. Det er rigtig nok min Moders Penge, men jeg kan bruge dem. Jeg vil strax betale Dem hele Beløbet pr. Anvisning, naar De vil lade Drengen slippe for Straf."

Hr. Halkett tav et Øjeblik. „De husker," sagde han, „vor Samtale fra i Gaar. Men dette er et ganske særegent Tilfælde. Jeg ved nemlig mere end De, Sir, som De strax skal erfare, og jeg vil paa Forhaand sige Dem, at der aldeles ikke vil blive Spørgsmaal om Afstraffelse. Om Drengen har haft nogen forbryderisk Hensigt eller ikke, er mig endnu ubekjendt; men jeg ved, at han i Virkeligheden er uskyldig."

„Gud ske Lov!" jublede John.

„Og, hvis jeg maa være saa fri at spørge, hvad Slægtskab staar De i til Drengen, Sir?"

„Aldeles intet, Sir; jeg har aldrig set ham, saa vidt jeg ved."

„Ja saa! Hvad kunde da bevæge Dem til for hans Skyld at gjøre mig et saa ædelmodigt Tilbud?"

„Lutter Egenkjærlighed, Hr. Halkett. Jeg ønsker at føre Drengen tilbage til hans eneste Søster, og jeg har i Sinde at spørge den unge Dame, om hun vil være min Hustru."

„A!" raabte Franskmanden og hævede sine Hænder. „Det er 'immelsk! Det er 'enrivende! Et tableau for Porte St. Martin! 'Vorfor vil jeg give Penge? Er jeg Nar? 'Ar jeg mistet Forstand? Nej — ikke fordi jeg er Nar eller mistet Forstand. Det er" — her lagde han bevæget Haanden paa Hjærtet — det er fordi, jeg elsker Englands fagre Mees (Miss)!"

I dette Øjeblik ankom Politibetjenten.

„De er nok saa god, Sir," sagde Hr. Halkett til ham, „at blive staaende bag dette Skjærmbræt, indtil jeg ringer. De, Hr. Ashton, og De, Mossjø, maatte egentlig ogsaa helst gaa bag ved Skjærmbrættet og vente et Øjeblik; men saa snart jeg ringer, maa De komme."

„A moi!" raabte Franskmanden og og gik foran de andre. „De, Monsieur le Gendarme 'er; De, monsieur, der, og jeg foran. — Naar Klokk' ringer — jeg støder til Skjærmbræt — saadan. Det falder med et — 'vordan kalder De det i — grand fracar. Tableau!"

Dette var nøjagtig, hvad der skete. Da Kugel et Par Minutter senere traadte ind til sin Principal, stod alle de andre tre fuldstændig skjulte bag Skjærmbrættet.

„Jeg lod Dem kalde, Kugel, for at tale et Par Ord med Dem om denne kjedelige Historie med unge Langton."

„Ja, Sir."

„Saa vidt jeg har kunnet skjønne, var De hans mest fortrolige Ven."

„Jeg skal aldrig nægte, vi var Venner," svarede Kugel.

„De ved intet, der kunde bringe en Smule Lys i Sagen?"

„Ikke det mindste, Sir, det forsikrer jeg — gid jeg kunde! Da han forlod Kontoret, fortalte han mig, at han skulde have været paa Banken med en Sum Penge, men at det nu var for sent."

„Han talte ikke om, at han havde Pengene hos sig?"

„Nej, Sir, og jeg spurgte ham heller ikke derom. Jeg kan næppe tro, at han vovede at gaa med alle de Penge i Lommen."

„Meget sandt, det skulde ogsaa være underligt. Naa, De og han forlod hinanden tidlig paa Aftenen?"

„Vi fulgtes ad hen paa et Hotel, hvor jeg ofte standser og faar mig en Kop Kaffe. Der sad han, da jeg gik derfra, og jeg har ikke set ham siden."

„Besøgte Langton hyppig Billardsaloner, Musikhaller og slige Forlystelsessteder?"

„Ikke det jeg ved; men det er for øvrigt noget, jeg skal lade være usagt. I hvert Fald kunde det ikke let hænde," tilføjede han med et uskyldigt Smil, „at vi skulde træffes paa saadanne Steder. Mine Aftener tilbringer jeg paa en helt anden Maade."

„Det glæder mig virkelig. Naa, De ved altsaa ikke det mindste om Sagen?"

„Nej, jeg ved ikke, Sir, ikke andet, end hvad jeg allerede har sagt."

„Og De kan ikke gætte, hvor Langton opholder sig? Tænk Dem om. De omgikkes ham meget. Kan De ikke tænke Dem et eneste Sted, hvor han kan have skjult sig for at undgaa Følgerne af sin Forbrydelse?"

„Jeg har ikke den fjærneste Ide, Sir."

„Han gjorde Gjæld, hører jeg. I Dag har her været en Mand og spurgt efter ham. Langton skyldte ham Penge og havde lovet at betale i Gaar — i Gaar! samme Dag, som han blev borte. Det gjør ikke Sagen lysere."

„Det overrasker mig virkelig at høre, at han var i Gjæld," svarede Kugel. „Det har han aldrig

sagt mig. Men jeg er bange for, Sir, at De overdriver min Fortrolighed med Langton noget. I Virkeligheden kjender jeg kun grumme lidt til hans Sager, meget mindre end andre af Folkene her, der er hans jævnaldrende."

„Godt. Ja, saa har jeg ikke flere Spørgsmaal at gjøre Dem. Men nu skal jeg sige Dem noget, Kugel," vedblev Hr. Halkett, i det han pludselig skiftede Tone — „De lyver, og De ved, hvor Langton opholder sig."

„De tager fejl, Sir, jeg lyver ikke," svarede Skurken frækt.

„De ved baade, hvor han og Pengene er! Vil De bekjende?"

„Jeg forsikrer paa Ære, Sir, at jeg ikke har Anelse om, hvor han er, og at jeg ikke har set ham siden Onsdag Aften."

„Det er en anden Sag — men lad os nu se!" Hr. Halkett ringede heftigt.

Skjærmbrættet bag ved hans Stol blev hastig skudt til Side, og Kugel saa sin halsstarrige Forfølger fra om Aftenen, en Politibetjent og en tredje Mand, som han aldrig før havde set.

Han skiftede Farve og kom til at ryste.

Men saa huskede han, at han havde givet en falsk Adresse — det var ikke sandsynligt, at nogen af dem vidste, hvor han boede.

Og dog saa de saa dristige og tillidsfulde ud, disse to Mænd: den ene, som han kjendte, og den anden — en sorthaaret Mand med gjennemtrængende Øjne, der nærmede sig langsomt med foldede Arme og i det hele med en Holdning som en Skuespiller paa Brædderne, naar Tæppet gaar op.

Og Franskmanden var virkelig ogsaa paa Brædderne i dette Øjeblik. En Skjærmbræt-Scene er ikke noget nyt paa Theatret, og Lady Teazle er ikke den eneste Kvinde, der har været skjult bag et saadant. Men en saadan Scene er al Tid virkningsfuld, og Franskmanden forestillede sig, hvordan den vilde tage sig ud paa et virkeligt Theater. I sine egne Tanker repræsenterede han den Karakter, der elskes saa højt af alle franske Novellister, Skuespilforfattere og Digtere — Skæbnens Redskab. Han, en Franskmand, var i Færd med at bringe Ødelæggelse og Gjengjældelse over en Skurk, der oven i Kjøbet var en Tysker!

Det var gribende, guddommeligt!

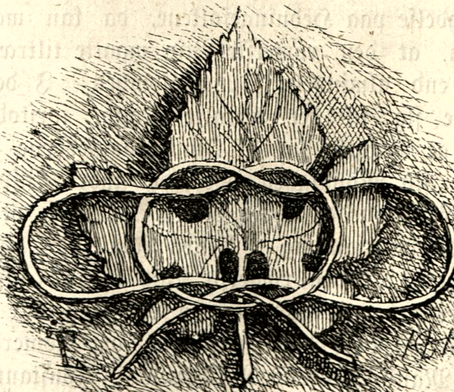
Der hæftede imidlertid en Ulæmpe ved Nydelsen af denne ellers saa fuldendte Situation. Kanadieren spillede sin Rolle fortrinlig, tænkte Franskmanden. Sagen var den, at Johns Ansigt udtrykte en Blanding af Medlidenhed og Forundring ved Synet af Forbryderen, hvem Domfældelsen allerede hang over Hovedet, og det er jo en bekjendt Sag, at en Skuespiller er heldigst, naar det lykkes ham at være naturlig; men Grupperingen ødelagdes af Politibetjenten, der stod, som om han var en følesløs Maskine.

„Naa, Hr. Ashton," sagde Kjøbmanden, „skal vi saa tage ud og se, om vi kan finde Drengen. Vi tager Kugel med os."

De gik ned ad Trapperne, Hr. Halkett forrest. Kugel var den midterste af de fem. Det vakte stor Forbavselse paa Kontoret, da det blev bekjendt, at Kugel kjørte bort sammen med Chefen, en Politibetjent og to fremmede. Alle var enige om, at Kjøreturen hang sammen med Langtons Forsvinden; men paa hvilken Maade den stod i Forbindelse dermed, derom var Meningerne delte. Og de travle Penne standsede i nogle Minutter, medens Skriverne stak Hovederne sammen og hviskede. Nogle mente, at Kugel maatte have en Finger med i det forbryderske Spil, og at det var blevet opdaget; andre gættede paa, at han havde faaet at vide, hvor Langton havde forstukket sig, og at han saa havde forraadt ham til Hr. Halkett — hvilket i saa Fald var lumpent; og der var igjen andre, der tænkte, at de fremmede havde bragt Meddelelse om Flygtningen, og at Kugel var bleven afhentet som Vidne. Der gik ligesom en sagte, pirrende Gysen igjennem Kontoret denne Morgen. En af Folkene — tilmed en af de yngste — var mistænkt som skyldig i en skjændig Forbrydelse, og en anden var maaske hans medskyldige. Den Skam, der overgik disse to, faldt paa de unge Menneskers Hjærte som en alvorlig Advarsel, og de, der havde Gjæld eller af andre Grunde pintes af en ond Samvittighed, besluttede lønlig, at fra nu af skulde det blive anderledes.

Imidlertid sad Franskmanden paa Bukken ved Siden af Kusken, og inde i Vognen de andre fire. Der blev ikke vexlet et Ord undervejs.

(Fortsættes.)

Pavemagten.

Historisk Skitse af —n.

En af Middelalderens mest storslaaede Fremtoninger er uomtvistelig Pavemagten. Dens Historie er til en vis Grad ikke alene Middelalderens kirkelige men ogsaa dens verdslige Historie; i alt Fald greb Pavemagten ind paa alle Magtomraader og vilde herske baade i Kirke og Stat.

Som bekjendt fører den katolske Kirke Pavemagtens Oprindelse tilbage til Apostelen Peter. Efter et romersk Sagn, der muligvis turde være „lavet" i en bestemt Hensigt, skal denne Apostel have været Biskop i Rom; men Peter var jo, som vi ved, den Klippe, hvorpaa Herren vilde bygge sin Menighed; til ham overdrog Jesus Nøgleembedet og gav ham Magt til at løse og binde, saa at hvad han løste paa Jorden, skulde være løst i Himlen, og hvad han bandt paa Jorden, skulde være bundet i Himlen. Efter Peter arvede Roms senere Bisper den samme aandelige Myndighed over Menigheden, og det er i Sammenhæng med denne Anskuelse, at Paven betegner sig selv som Kristi Statholder paa Jorden. Det er imidlertid historisk bevisligt, at Peter aldrig har været Biskop i Rom. De første romerske Bisper nød heller ikke større Anseelse end andre Biskopper, og den katolske Kirkes Paastand om, at Pavemyndigheden skriver sig fra de første kristne Tider, er altsaa grundfalsk. Først flere Aarhundreder op i Tiden begyndte den romerske Biskop at faa Forrangen for Kirkens andre Bisper. Naar man erindrer sig Staden Roms historiske Storhed og Glans, og naar det fremdeles erindres, at denne Stad blev Midtpunktet for Kristendommens Indflydelse paa Hedningefolkene, da kan man let forstaa, at den romerske Bisp maatte tiltrække sig mere end almindelig Opmærksomhed. I det han støttede sig til det omtalte Sagn, forstod han klogt at benytte sig af Omstændighederne til at udvide sin Myndighed over de andre Bisper og over Gejstligheden i det hele. Allerede ved den store Kirkeforsamling i Nikæa Aar 325 blev det anerkjendt, at den romerske Bisp maatte anses for at være en af de ypperste, og ved et senere Kirkemøde (451) blev han anerkjendt som Romerkirkens første Mand, medens Biskoppen i Konstantinopel skulde anses for den vestlige (græske) Kirkes Overhoved; men de romerske Bisper vidste snart at overfløje deres græske Medbejlere, og medens det Aar for Aar gik tilbage for den græske Bisp, steg den romerske Bisps Vælde i samme Forhold. Det vil heller ikke kunne nægtes, at mange af de romerske Bisper var overordentlig dygtige Mænd, der ikke alene ved deres store theologiske Lærdom, men ogsaa ved deres Rettroenhed og hele aandelige Overlegenhed havde Krav paa mere end almindelig Agtelse og Respekt. Det blev snart almindelig Skik ved kirkelige Stridigheder at indanke Stridspunkterne for Romerbispen og at underkaste sig hans Dom, og det var upaatvivlelig ofte til Gavn for Kirken, at en Mand med virkelig aandelig Myndighed kunde træde op med et afgjørende Ord og dermed standse de Kampe, som ofte rasede i Kirken, og som tærede paa dens bedste Kræfter; men denne Overhøjhed førte igjen den Mislighed med sig, at Biskoppen eller Paven (hvilket Ord kommer af papa, der betyder Fader) ofte opkastede sig til Mellemmand mellem Gud og hans Menighed og tiltog sig en Myndighed, som kun daarlig stemmede med Guds Ord. Ingen Steds har Præsteherredømmet udviklet en saadan Magtfuldkommenhed som i Romerkirken, og dette hænger sammen med den Anskuelse, at Præsterne ved Indvielsen til deres Embede modtog en Naadegave, der maa stilles lige med eller endog over de Naadegaver, som skjænkes Menneskene i Daaben og Nadveren. Gejstligheden (det er Aandeligheden) danner saaledes en kirkelig Afdeling, der staar Gud nærmere end Lægfolk; kun igjennem dens Mund taler Helligaanden til Menigheden; men den ypperste gejstlige er Paven i Rom; han er Kristi højre Haand og styrer Kirkens Anliggender paa hans Vegne. Se, det var den Anskuelse, som udviklede sig i stedse større og større Bølgeringe omkring Bispestolen i Rom, og for hvilken Menigmand bøjede sig med den Ærefrygt, man skylder Kirken.

Folkevandringen bragte Forstyrrelse i mange Magtforhold, men Pavemagten stod uantastet. Østgothernes Konge, Theodorik, stævnede vel (503) Pave Symmakus for en synodisk (d. e. biskoppelig) Domstol; men denne erklærede, at Paven, som var alles Dommer, kunde ikke dømmes af nogen. Og da Vestgothernes Konge, Alarik, plyndrede Rom, skaanede han alt, „hvad der hørte Kristus til". I Regelen vistes der saaledes Kirken Respekt, men det var naturligt, at Pavemagten ofte, naar den blev fortrædiget af verdslige Herrer, eller naar den selv vilde udstrække sin Myndighed paa verdslige Omraader, maatte komme i Strid med Konge- og Fyrstemagten. Det varede derfor ikke længe, inden Paverne begyndte at gjøre Brug af verdslig Magt. For at værne om de Ejendomme, som var tillagte Kirken af gavmilde Konger og Rigmænd, blev der i Tidens Løb oprettet en kirkelig Forsvarshær, som

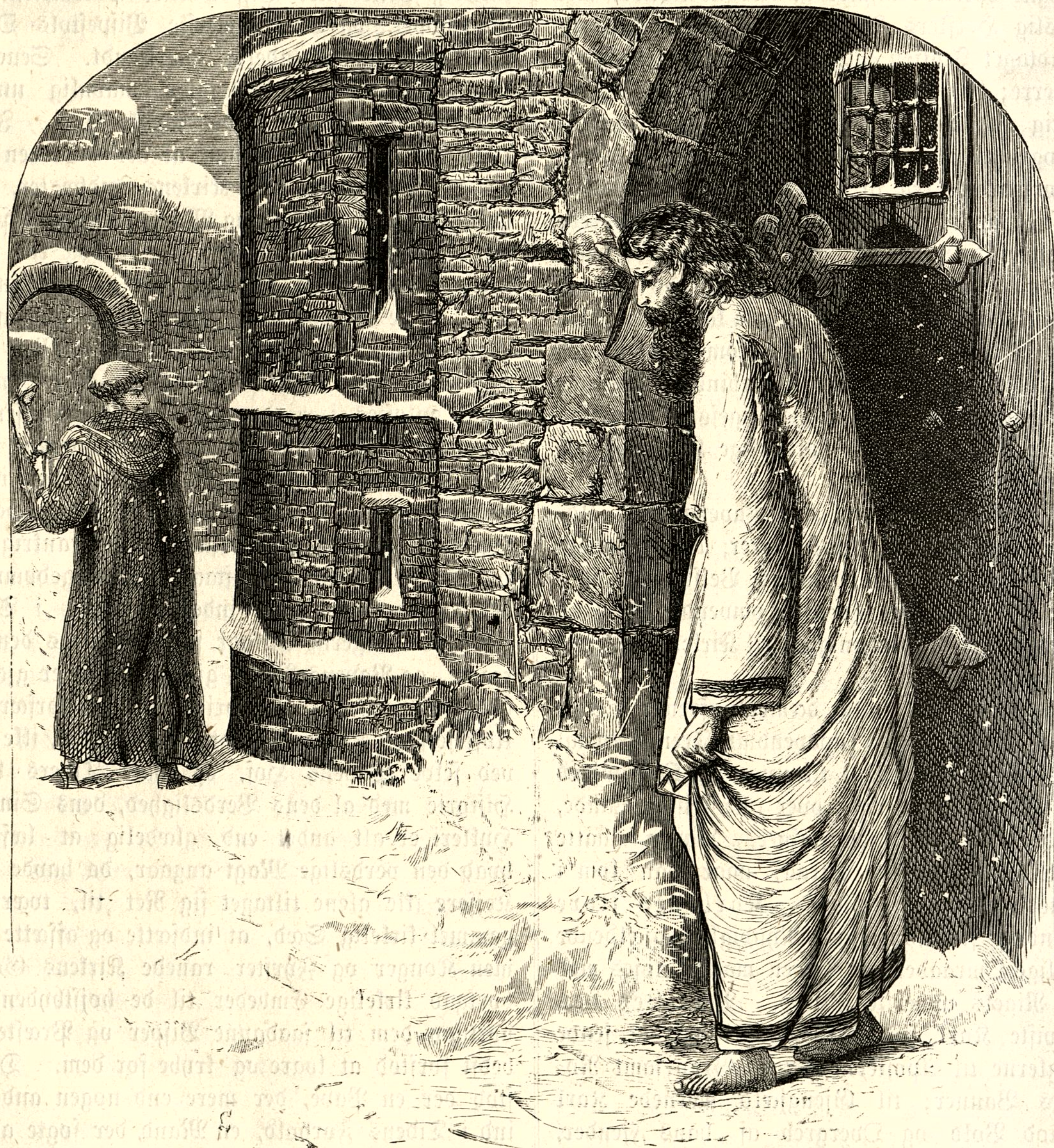
traadte i Skranken mod verdslige Overgreb. Gejstlige Dommere traadte ogsaa ofte sammen med verdslige for at afgjøre Sager, der berørte baade Kirken og Staten. Senere ser man ogsaa, at Bisperne blandede sig ind i Politiken, deltog i Hoflivet og i Rigsforsamlinger og lidt efter lidt banede sig Vej til en betydelig verdslig Magt. Paven raadede over store Ejendomme paa Sicilien, Sardinien, i Dalmatien og mange flere Lande, og kunde i disse Egne optræde blandt de livegne Bønder med en verdslig Herskers Magt. Og da Barbarerne havde indtaget Italien, blev Paven i Virkeligheden Roms Herre; han forhandlede med de græske Kejsere, førte Krig og sluttede Fred med de longobardiske Konger og optraadte saaledes som sit jordiske Fædrelands Forsvarer. En af de kraftigste, men tillige alvorligste Paver fra det 6te og 7de Aarhundrede var Gregor den store (død 604), under hvem Pavevælden tog stort Opsving til Trods for at han personlig var saa ydmyg, at han kaldte sig Guds Tjeneres Tjener. Under ham kom Læren om Skjærsilden og de dermed i Forbindelse staaende Messeofre først ret til Anseelse, ligesom det ogsaa var under ham, at den højtidelige Korsang ved Gudstjenesten indførtes.

En væsentlig Støtte for Pavevældens Udvikling var de katholske Missionærer; der, samtidig med at de bragte Kristendommens Velsignelse ud i Hedningelandene, tillige lærte de omvendte at se op med Ærefrygt og Underdanighed til Kirkens mægtige Fader i Rom.

Den Plan, der tidlig dæmrede frem for Paverne som et herligt og nødvendigt Fremtidsmaal for deres Magt, nemlig at tiltvinge sig Overhøjhed ogsaa i verdslig Henseende over alle kristne Lande, lod sig dog ikke let gjennemføre. Paven maatte længe trække det korteste Straa, naar han kom i Strid med kraftige Herskere. Karl den store gjorde endog sin kongelige Myndighed gjældende paa kirkelige Omraader, og Paven maatte nøjes med at være Rigets ypperste Biskop. Pave Leo den tredje viste Karl sin Ærbødighed ved at sende ham Nøglerne til Apostelen Peters Grav samt Romerkirkens Banner; til Gjengjæld værnede Karl Paven mod Vold og Overgreb af hans Fjender, men lod sig atter til Gjengjæld herfor højtidelig krone af Paven som romersk Kejser. Karl var i øvrigt Kirkens fuldtro Ven, om end maaske for en Del af klog Beregning. Han oprettede en Mængde ny Bispedømmer i Saxen, viste stor Gavmildhed mod Gejstligheden i det hele og navnlig ved at sikre den betydelige Tiendeindtægter, hvorfor han anlagde ikke mindre end 365 Klostre. Men han saa paa den anden Side ogsaa baade Bisper og Præster paa Fingrene. Under Karl den stores Efterkommere, de svage og uduelige Karolinger, steg Pavemagten betydelig. Pave Nikolaus den første tvang en Konge til at tage sin forskudte Hustru til Ægte igjen, ligesom han ogsaa aabenbart forkyndte Pavemagtens Overhøjhed over alle verdslige Fyrster. En Krønikeskriver bemærker om ham, at „han herskede over Konger og Tyranner og underlagde dem sin Myndighed, som om han havde været Verdens Herre.“ Under Nikolaus kom det ogsaa til fuldstændig Brud med Bispen eller Patriarken i Konstantinopel, og den romerske Bispestols Overhøjhed, blev nu almindelig anerkjendt. Senere sank dog Pavemagten en Del igjen, navnlig under de kraftige tyske Kejsere af det saxiske Hus. I Aaret 1046 saa man det Særsyn, at der i Steden for en var tre Paver, der delte Kirkens Indtægter, medens hver gjorde Fordring paa Magten; men Kejser Henrik den tredje affatte dem alle tre og lod Biskopperne vælge en ny, samtidig med at Romerne svore paa, at de aldrig mere vilde antage nogen Pave, uden at han var indsat af Kejseren. Men Bladet vendte sig snart igjen. Karl den stores mægtige Rige opløstes i mindre Stater, Lehnsvæsenet tog større og større Opsving paa Fyrstemagtens Bekostning, Bisper og Abbeder optraadte som mægtige Lehnsmænd og spillede Stormænd mellem verdslige Herrer. Paa en Kirkeforsamling i Frankrig erklæredes Præstedømmet at staa over Kongedømmet, og det varede ikke længe, inden Bisperne i Tyskland foreskrev Kongerne Vilkaar for, hvorledes den skulde regere, og Pavens Magt gjorde sig atter gjældende over Bispernes. I øvrigt gik de forfærdeligste Udskejelser i Svang blandt Gejstligheden, ikke mindst ved selve Pavens Hof, og hine Tiders kirkelige Historie med al dens Verdslighed, dens Simoni og Hykleri er alt andet end glædelig at læse. Og hvad den verdslige Magt angaar, da havde de tyske Kejsere ikke alene tiltaget sig Ret til, tvært imod gammel kirkelig Sæd, at indsætte og afsætte Paver, men Konger og Fyrster ranede Kirkens Gods og bortgav kirkelige Embeder til de højstbydende eller bortgav dem til saadanne Bisper og Præster, som bedst forstod at logre og krybe for dem. Da fremstod der en Pave, der mere end nogen anden greb ind i Tidens Forhold, en Mand der søgte alvorligt at rense Kirken, og som med Jærnhænder stræbte at gjennemføre Kirkens Overherredømme over Staten. Denne Mand var Munken Hildebrandt, som igjennem en Række af Aar havde haft en stor Indflydelse paa Pavestolen, og som i Aaret 1073 selv blev Pave under Navn af Grégor den syvende. Han lod sig vælge af Kardinalerne, Pavestolens nærmeste og højeste gejstlige Embedsmænd, og ikke af den tyske Kejser, og det første han foretog sig, var at sende Kejseren et truende Brev,

hvori han udtalte, at han ikke vilde finde sig i hans Overgreb. Derefter begyndte Gregor at oprette Kirketugten og bekæmpe Gejstlighedens Udskejelser. Han var mild mod de eftergivende, men ubøjelig stræng mod de gjenstridige. Han henvendte sin Opmærksomhed paa hele Kristenheden, sendte Breve og Sendebud baade til Klostre og Kongeborge, han paalagde Bisperne at drage Omsorg for Videnska-

Gejstligheden fra Familiebaandet og andre verdslige Hensyn, som kunde drage deres Tanker bort fra Kirken, og satte sig i det hele som Maal at frigjøre hele Gejstligheden fra Fyrstemagten. „Kirken bør være fri," siger han i et af sine Skrifter, „og bør blive det gjennem sit Overhoved, Kristenhedens første Mand, Troens Sol, Paven. — Den pavelige Magt er som Solen, den kongelige som Maa-

Henrik gjør Bod i Kanossa.

bernes Fremme, han forbød den barbariske Skik at plyndre skibbrudne og bød en Konge gjøre Ende paa Slavehandelen, ligesom han under Trusel af Band forbød baade Filip den første af Frankrig og den før omtalte Kejser Henrik at sælge gejstlige Embeder. Han skærpede Fordringerne om Cølibatet (Præsternes ugifte Stand) for at frigjøre

nen. — Paven er Guds Statholder og styrer Verdensriget. — Da Paven er af Gud, er alt ham underlagt, alle aandelige og timelige Sager bør undergives hans Dom. — Paven er Kristi Stedfortræder og er over alle, høj og forfærdelig er hans Stilling. — I Kraft af sin Myndighed kan Paven indsætte og afsætte Kejsere, Konger, Fyrster,

Erkebisper o. s. v." — Det var i Sandhed store Planer, Pave Gregor omgikkes med, og det var ikke saa underligt, at de høje verdslige Herrer begyndte at blive ængstelige til Mode, især da de kjendte den Kraft og Sikkerhed, hvormed Paven forstod at gjennemføre sine Planer. „Jeg er født til at herske," sagde han, „og før jeg giver efter, før vil jeg dø."

Paa den tyske Kejsertrone sad den Gang den Henrik var frygtelig forbitret over Pavevældens Anmasselse. Rundt om i hans store Rige gjærede Uro og Misfornøjelse med hans Regering, og hans Fjender glædede sig over hans mislige Stilling. Der maatte prøves et kraftigt Slag. Paa et Møde i Worms erklærede han og hans Bisper Paven for afsat. „Stig ned af Pavestolen," saaledes lød Slutningen af det Brev, Kejseren derefter sendte Gregor, „stig ned og vær forbandet i al Evighed."

Kjætterbaal under Pavevælden.

herskesyge, lunefulde og udsvævende Henrik den fjerde, som allerede er nævnt et Par Gange. Det var at forudse, at det maatte komme til et forfærdeligt Sammenstød mellem ham og Paven, og dette lod heller ikke vente længe paa sig. Paven afsatte flere af de Biskopper, som havde kjøbt deres Embeder af Kejseren, og paa et Kirkemøde i Rom fik han vedtaget, at Kejseren ikke mere skulde have Lov til at indsætte og afsætte gejstlige Embedsmænd. Kejser

Men Paven lod sig ikke kyse. Han greb til sit frygteligste Værge, Bandstraalen, og løste samtidig alle Kejserens Undersaatter fra deres Troskabsed. De tyske Fyrster erklærede derefter paa en Rigsdag, at de ikke vilde anse Henrik for deres Herre, men skride til et nyt Valg, hvis han ikke inden et Aar havde frigjort sig for Bandstraalen. Kejseren maatte krybe til Korset. Med sin Dronning og et spædt Barn maatte han midt i Vinterens strængeste Kulde

rejse over Alperne og ned til Slottet Kanossa, hvor Paven havde søgt Tilhold hos den mægtige Grevinde Matilde af Toskana. For at blive befriet fra Bandet maatte Henrik, skilt fra sin Hustru og sine Tjenere og iført en Bodsdragt, i tre Dage og Nætter, fastende og barfodet, staa og vente uden for Slottets Port, indtil Paven endelig tog ham til Naade, og løste ham af Bandet. Trods sin Ed hævnede Henrik sig dog siden paa Paven, rykkede mod Rom og nødte Paven til at flygte til Robert Giskard i Apulien (Neapel) hvor han i Aaret 1085 døde som landflygtig med de Ord: „Jeg har elsket Retfærdighed og hadet Uretfærdighed, derfor dør jeg i Udlændighed.“

Gregors Tid var Begyndelsen til Pavemagtens Blomstringstid. Under Korstogene, der strakte sig gjennem hele det 11te og 12te Aarhundrede, samlede alle Interesser sig om Kirken, og under den almindelige Begejstring, hvormed de kristne i Evropa søgte ved Raad og Daad at frigjøre det hellige Land fra Fjendevold og overvinde Hedningerne trindt om, steg Pavens Magt til en forhen ukjendt Højde. Han bortskjænkede ikke alene Bispedømmer og Abbedier, men indsatte og affatte Konger og Fyrster, og vilde man ikke lystre, greb han til Bandets Lynstraale, hvormed han knuste enhver Modstand. Han aabnede lige let Døren til Himlen og Døren til Helvede. Navnlig maa Innosens den tredje (død 1216) nævnes som den mægtigste Pave, der nogen Sinde har siddet paa St. Peters Stol. For hans Vælde skjælvede Konger og Kejsere, ligesom Gejstlighed og Lægfolk bøjede sig for ham med samme Underdanighed. Han frigjorde Kirkestaten fra Afhængighed af Kejseren og optraadte som verdslig Fyrste. Det var under ham, at Læren om Brødets legemlige Forvandling i Nadveren blev indført. — En anden mægtig Pave var Bonifacius den ottende (død 1303.) Ved hans Kroningsfest opvartedes han ved Tafelet blandt andre af to Konger med Kroner paa Hovedet. Det var ham, der lyste den danske Konge Erik Menved i Band og belagde Landet med Interdikt, fordi han havde vovet at fængsle Erkebisp Jens Grand, og som ved disse kraftige Forholdsregler tvang Kong Erik til ydmyg Underkastelse. I et Brev, hvor Kongen ydmygeligst bad for sig, skrev han blandt andet til Paven: . . . „Hvad skal jeg sige mere? Tal Herre, eders Tjener hører! Den algode Gud bevare eders Hellighed vel og længe!“ — Kongen slap saa med en Bøde. Ogsaa med Frankrigs Konge Filip den smukke kom Bonifacius i heftig Strid, men i denne maatte dog Paven trække det korteste Straa. I det hele taget begyndte Pavevælden at synke i denne Paves Tid.

Fra 1207 til 1377 var Pavens Sæde i Avignon i Frankrig, og dette Rige forstod snildt at benytte sig af den hellige Stol til at fremme verdslige Formaal, men Pavemagtens Anseelse sank betydeligt blandt Folkene derved, at den saaledes lod sig leje ud i verdslige Øjemed. Fra 1378 til 1417 var der to Paver i Avignon og i de sidste otte Aar oven i Kjøbet en i Rom. Disse tre Paver, der kun var enige i at skrabe Guld til sig ved haarde Udsugelser, laa i evig Strid og udslyngede forfærdelige Beskyldninger for Kjætteri mod hinanden, medens de hver for sig, ligesom Gejstligheden i det hele, levede i Utugt og Overdaadighed, til Forargelse og slet Exempel for hele Kristenheden. Den sidst valgte Pave, Johan den 23de, ved hvis Valg de andre to blev erklærede affatte, uden at de dog derfor vilde trække sig tilbage, var en bundfordærvet Natur, der i sin Ungdom havde været Sørøver, og som beskyldes for Mord, Utugt og alle mulige andre Forbrydelser. Ved et Kirkemøde i Kostnitz fra 1414 til 1418, der var saa storartet, at der mødte Udsendinge fra alle kristne Lande, 80,000 Mennesker i alt, blev Pave Johan affat, ligesom hans to Medbejlere, af hvilke dog den ene godvillig trak sig tilbage, vedblivende erklæredes affatte, hvorefter man valgte en ny Pave, samtidig med at man overvejede, hvad der kunde gjøres for at rense Kirken for al dens Daarlighed. Det var en almindelig Mening trindt om i Landene, at der trængtes til en „Reformation baade paa Hoved og Lemmer“; men hvem skulde iværksætte den?

Allerede i Slutningen af det 12te Aarhundrede havde Valdenserne i Frankrig rejst en Bevægelse mod Paven, men de blev heftig forfulgte og adspredtes efterhaanden og tabte sig blandt mer eller mindre kjætterske Partier. I England var Johan Wiklif optraadt skarpt mod Paven og Munkene og vandt mange Tilhængere. Han skrev en Bog om Kirkeforbærvelsen i det hele, ligesom han senere udgav flere Stridsskrifter, hvori han blandt andet kalder Paven Antikrist, den fordømte Pengepuger o. s. v., og angreb navnlig skarp Afladshandelen, der jo som bekjendt bestod i, at Paven ved sine Haandlangere solgte Syndsforladelse for Penge. Wiklifs Skrifter blev brændte, og mange Aar efter hans Død blev hans Ben gravet op og brændte som Levninger af en Kjætter. I Bøhmen optraadte derefter Præsten Johan Huss som Reformator, revsede Afladskræmmerne alvorlig og ivrede mod den sædelige Fordærvelse i Romerkirken; men ogsaa han blev dømt som Kjætter til Baalet (1415). Der fortælles imidlertid, at da han besteg dette, udbrød han: „Nu brænder I en Gaas*), men om hundrede Aar skal der opstaa en Svane af min Aske, og den skal I ikke faa Magt med.“

*) Navnet Huss betyder en Gaas.

De ovennævnte Reformatorer, hvis Tal kan forøges med adskillige andre, havde ikke levet forgjæves. Kirkerensningens Sæd var lagt, Folkene fik Øjnene mere og mere op for Pavevældens forfærdelige Udskejelser, for Gejstlighedens Pengetørst og Vellevnet, ligesom alle alvorlige Mennesker skjønnede, at kun Vantro og Ugudelighed kunde gro i saadanne Kirkelæreres Spor. Da opstod den mægtige Svane, som Johan Huss i Dødens Stund havde varslet om, hin „fromme Guds Mand," der med Guds Ords Sværd gav Pavevælden et Knæk, som den aldrig forvandt. 1517 opslog Morten Luther sine bekjendte „Theses" paa Kirkedøren i Wittenberg, og i Løbet af faa Aartier lykkedes det denne Sandhedens og Troens Kæmpe og hans tro Tilhængere at fravriste Paven Herredømmet over Halvdelen af den romerske Kirke, til Trods for Bandstraaler og Kirkekoncilier, og til Trods for Pavens hensynsløse Drabanthær, Jesuiterne. Selv i de Lande, der vedblev at se op til Paven som Kirkens Overhoved, blev hans Forhold et andet end forhen, Fyrsterne frigjorde sig mere og mere fra hans Overhøjhed, og nu blev det dem, der beskyttede den hellige Stol, hvorimod det omvendte tidligere havde været Tilfældet. Ved den franske Revolution blev Kirkestaten udslettet af Staternes Tal, og vel blev den senere gjenoprettet, men Paven maatte stadig ty til fremmed Hjælp for at opretholde sin Magt. Senere er som bekjendt Pavestolen indlemmet i Kongeriget Italien, saa at Paven i vore Dage har tabt al verdslig Magt, paa samme Tid som det — til Trods for, at man endnu for faa Aar tilbage proklamerede Ufejlbarhedslæren — er gaaet stærkt til agters ogsaa med hans kirkelige Myndighed.

Pavevælden har udspillet sin Rolle; men ved at se tilbage paa dens Historie maa man ikke stirre sig blind paa alle dens Synder. Ved Siden af alle de Misbrug og alle de vrange Lærdomme, som i Tidernes Løb voxede frem som Svampe paa Pavemagtens stærke Stamme, maa det fremhæves, at Pavekirken fra de første Tider værnede om den rette apostoliske Tro. Paa samme Tid, som den græske Kirkeafdeling aabnede Armene for alle Haande falske Lærdomme, holdt Romerkirken fast paa den rene Lære og tillod navnlig ikke, at Sakramenterne, Daaben og Nadveren, forvanskedes. Pavekirken fra de første Tider kan derfor med rette betegnes som en Formur for den sande Tro fra Aposteltiden, i hvor meget man end kan have at indvende mod dens senere Udvikling. Ogsaa højere op i Middelalderen havde den sine store Opgaver at løse. Kirkeriget, i hvilket Paven ragede op som en Fyrste, omgivet af sine Bisper, Præster og Munke, var med alle sine Skrøbeligheder dog Arnestedet for en aandelig Virksomhed, der havde sin store Betydning over for den raa Magt, der udfoldede sig i Middelalderen. Gejstligheden ragede ikke alene op over de andre Samfundslag i Dannelse, men den havde tillige i sin kirkelige Styrke et Middel til at værne om de smaa, de forurettede, og til at sætte Grænser for det Voldsherredømme, som trindt om udfoldedes. Med sin Bandstraale skræmmede Paven mangen Tyran fra blodige Voldsgjerninger og frelste mangt et Slagtoffer fra Bøddelens Haand, og med den gejstlige Myndighed skræmmedes ofte raa og fordrukne Krigsfolk tilbage fra Røveri og Tøjlesløshed. Munkelivet havde ogsaa sin store Betydning for Civilisationen, i det Munkene virkede i vide Kredse for en forbedret Agerdyrkning, Haandværkernes Udvikling og boglige Kundskaber. Men ved Siden af alt dette træder rigtig nok Pavekirkens store Synderegister stærkt frem især i protestantiske Øjne. Naar Paven, trods Kristi Vidnesbyrd om, at hans Rige ikke er af denne Verden, vilde gjøre Kirken eneraadende ikke alene over Samvittighederne men ogsaa over Kroppene, over Stat og Kommune, da var dette en grov Misforstaaelse af Kirkens Natur og Væsen, ligesom ogsaa alle hans selvlavede Lærdomme om Skjærsilden, Messeofferet, Helgener, Afladshandel, Cølibat v. s. v., forkludrede Menighedens Gudsforhold og satte Menneskemagt og menneskelige Paafund ved Siden af eller over Evangeliet og Troen paa det enegyldige Forsoningsmiddel i Kristi Lidelse og Død.

Til et Morgenbillede.

Som Barn jeg lytted til Havets Sang,
naar skumklædt det bruste og bølged;
jeg stirred, jeg undred saa mangen en Gang,
paa hvad det bag ved sig dølged.

Som Barn jeg jubled i Egens Ly
og leged paa Enge og Agre
og skued mod Aftenrødens Sky
med Drømme og Anelser fagre.

Som Barn jeg elsket den fri Natur,
i Slud og i Solskin og Taage,
— langt heller end Stær og Stillids i Bur
jeg hørte paa Nyle og Maage.

Lad det være Vinter hvad eller Vaar,
i Sangens og Sommerens Dage;
lad Bøgen pudre med Rim sit Haar,
og Skyerne sortne og jage;

lad Stæren fløjte, og Lærkerne le,
lad Solen strø Guld over Vove,
lad Stormen kun sukke sit Ak og Ve,
og Høstkvælden mørkne i Skove,

Tidlig Sommermorgen.

Naturen dog er mig en Moder god,
den kjærlig dulmer min Klage,
den mildner mit Sind og fæstner mit Mod,
saa styrket i Strid jeg kan drage.

Derfor jeg glædtes, hver Gang jeg den saa
med Kunstnersnille fremstillet.
— O, kjære, dersom du skjønner derpaa,
saa betragt en Gang dette Billed!

Disse græsgrønne Straa og svajende Siv,
disse nøgne og fattige Stene,
dette friske, duftende, dæmrende Liv,
som præger en Morgenscene.

Disse Blomster, badet i Nattens Dug
og kysset af Morgenens Brise,
fra Agerstjærnen til Tidslens Fnug —
hvilken Pragt har de ikke at vise!

De staar der med Duft, med Farve og Glans,
saa ringe og dog saa rige;
som intet de griber og tryller min Sans,
jeg tror dem fast uden lige.

Og saa denne prægtige Andeflok,
som blødt sig i Græsset har lejret;
af Morgensøvnen den alt har nok
og spejdende kiger i Vejret.

Og se til de smaa, hvad fejler de vel?
— En Fjende de nok har opdaget;
og næppe de helmer med Skræp og Spræl,
før de ham fra Dammen har jaget.

Højt gjennem de slanke, løvede Træer
en sagtelig Susning bæver,
og Sommertaagen saa lys og skær
over Kløvervangen hensvæver.

Hvor sommerlig stille den hele Egn!
Knap høres en Hane at gale
Fra Liljer og Vandax og Skovrosens Hegn
der driver en Em gjennem Dale.

Snart Solen forgylder den friske Luft,
og Lærken den fylder med Toner,
den bølger og vifter og svulmer af Duft
fra Lindens og Poplernes Kroner.

Disse fattige Siv, disse Urter og Straa,
disse Blomster paa Stængler grønne,
hvor tit og hvor ofte jeg end dem saa,
de blev mig dog lige kjønne.

Jeg kan dem ej glemme bag Stuens Mur,
ej Søen, ej Ager og Bakke.
— O, milde, moderlig ømme Natur,
hvor maa vi dog ikke dig takke!

Naar træt jeg hvilte ved mosfede Sti
og vendte mit Blik mod det høje,
et Glimt af den evige Harmoni
jeg syntes at se i dit Øje.

Da gav du Kræfter til fortsat Id,
du gav mig med fulde Hænder,
og mens jeg nu staar i den larmende Strid,
en kjærlig Tak jeg dig sender.

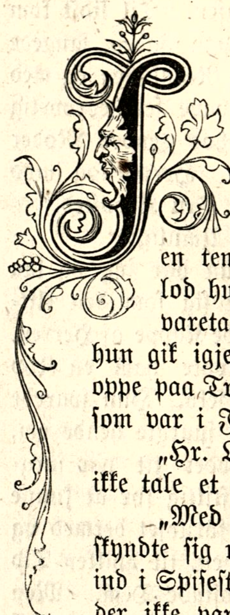
Bertel Elmgaard.

Den onde Slotsfrue.

Ved Em. Jenningsen.

(Sluttet.)

III.

I en temmelig nedslaaet Stemning forlod hun den gnavne Forvalter for at varetage sin huslige Gjerning. Da hun gik igjennem Gangen, hørte hun Trin oppe paa Trappen, og hun fik Øje paa Hans, som var i Færd med at stige ned.

„Hr. Løjtnant," sagde hun, „maa jeg ikke tale et Øjeblik med Dem?"

„Med Fornøjelse!" svarede han og skyndte sig ned til hende. Han fulgte hende ind i Spisestuen, optagen af sine egne Tanker, der ikke var synderlig lyse. I de sidste to Timer havde han forgjæves søgt Lejlighed til uforstyrret at tale et Ord med Magdalene; Moritz og Tanten havde hindret ham deri, og nu havde den sidste bortskikket begge de unge Mænd, medens hun og Magdalene klædte sig paa til Middagsbordet. Magdalenes forundrede Udraab: „Det plejer vi jo ikke!" havde hun besvaret med et Blik, som Hans fandt alt for strængt. Magdalene var dog ikke hendes Slavinde! Men det var jo nok Meningen at gjøre hende dertil, eftersom Fru Kronsted for Pengenes Skyld vilde gifte hende med Moritz, dette jammerlige Menneske uden Hjærte og Samvittighed.

„Men inden det kommer saa vidt, skyder jeg ham ned som en Hund," sagde Hans ved sig selv. Med dette i Tankerne betraadte han Spisestuen uden egentlig at opfatte, hvad Husholdersken sagde til ham; først da hun nævnede Magdalenes Navn, blev han opmærksom og hørte nu til sin Forundring, at Jomfru Lund var overbevist om Tilværelsen af et senere Testamente, hvis Bestemmelser utvivlsomt var mere til Fordel for Magdalene.

„Hun havde vundet Herrens hele Hjærte," sagde hun. „Aldrig har jeg nogen Sinde hørt ham tale saa venlig om nogen som om hende."

„Men han har jo aldrig set hende," indvendte Hans tvivlende.

„Frøkenen ved ikke selv af det endnu, og jeg har ingen Ting fortalt, eftersom jeg troede, Herren vilde overraske hende dermed i sit Testamente . . . Jo, vist har han set og talt med hende. Det var i Fjor i Oktober, da han var paa Rejse. En Dag gik han i Regn og Blæst gjennem en affides Gade i K., da en Flok vilde Skoledrenge kom løbende. Et Vindstød rev Hatten af ham, og Drengene spottede ham, skreg og lo, medens han forgjæves gjorde sig

Umage for at faa fat paa den igjen. Til sidst kom der en ung Pige springende ud paa Gaden, fangede Hatten og bad Herren, som i sin Regnkappe og med det dryppende hvide Haar maa have set bedrøvelig nok ud, om at træde inden for hos hendes Moder og vente der, til Bygen var forbi. Herren tog imod Indbydelsen og kom saaledes til Fru Kronsted."

„Og hun kjendte ham ikke! Umuligt!"

„Hun saa ham slet ikke; hun var syg og laa til Sengs. Men Frøkenen viste sig som den elskværdigste Værtinde, tog den vaade Kappe af Herren, bragte ham til Sæde og paanødte ham en Kop Kaffe, der stod færdig for hende selv. Hun svarede uforbeholdent paa alt, hvad han spurgte hende om, og fortalte ham, at hendes Moder tit var sørgmodig, at hun maatte arbejde flittig for at kunne ernære sig, men at hun selv var fornøjet dermed og hele Dagen glædede sig til Aftenen, til hvilken Tid De, Hr. Løjtnant, plejede at indfinde Dem. Men da Herren spurgte efter Hr. Moritz, hvis Fotografi hang i Værelset, tilstod hun, at hun ikke kunde fordrage denne. Kort at fortælle, Herren og Frøkenen tog Afsked med hinanden som de bedste Venner, og maaske havde hans Længsel efter Barneøjnene, om hvilke han ikke kunde blive træt af at tale, hidført en Forsoning med Moderen . . . og maaske ikke, thi hvad han foresatte sig den ene Dag, syntes ham umuligt den næste . . . Men at han i Brevet med de blaa Segl, som jeg saa ham skrive, har forandret sine tidligere Bestemmelser, tør jeg paastaa lige saa sikkert, som jeg har set dette Brev."

„Hvis vi blot havde det!" sagde Hans. „Men saa længe vi ikke kan fremvise noget andet, bliver det første Testamente ved Magt."

„Og Frøken Magdalene maa gifte sig med Hr. Moritz!" udbrød Husholdersken.

„Det gjør hun ikke," svarede han tillidsfuldt.

Han kom imidlertid til at tænke paa, med hvilken Henrykkelse Tanten havde talt om Opholdet paa Voldgaard og Befrielsen fra alle de forrige Bekymringer, og han fik en Fornemmelse af, at der forestod Magdalene en Kamp, i hvilken hun muligvis vilde bukke under.

„Jeg maa hjælpe hende," tænkte han ved sig selv; „jeg tør ikke tie, indtil jeg har Hus og Hjem at byde hende. Kunde jeg blot komme til at tale et Øjeblik alene med hende! Maaske kan Jomfru Minette finde paa Raad."

Inden han kunde betro Husholdersken sine Bekymringer, ringede Klokken til Middagsbordet, og strax efter kom Tanten og Moritz gaaende, efterfulgt af Magdalene. Hun var klædt i pyntelig Halvsorg med langt Slæb og højt opsat Haar, „forklædt som Dame", som Hans hviskede til hende. Efter hende kom Peter Klavsen, der havde ombyttet sin Nathue med en Fløjelskalot, og Jomfru Lund sagde forlegen:

„Men, Klavsen, hvad tænker De paa, at vove Dem herover med Deres Gigt! Jeg mente, at vi to skulde spise sammen senere; jeg har ikke dækket til os."

„Saa er det bedst, De skynder Dem at gjøre det," svarede Forvalteren gnavent. „Vil den naadige Frue spise paa sit Værelse, skal jeg ikke forstyrre hende, men fra Spisestuen, hvor jeg i fyrretyve Aar har spist sammen med Herren, skal ingen drive os."

Husholdersken satte i Tavshed en Kuvert til paa Bordet, i det hun tilkastede Fru Kronsted et undskyldende Blik, der besvaredes med en Skuldertrækning.

Man satte sig imidlertid til Bords og dannede et lidet hyggeligt Bordselskab. Moritz, som huskede paa Testamentets Bestemmelser og derfor havde hilst koldere end sædvanlig paa Forvalteren, vilde strax fra Begyndelsen lade denne mærke, at han var fuldstændig tilovers, og lod, som om han aldeles ikke var til Stede. Hans, som ærgrede sig over at have faaet Plads mellem Tanten og Forvalteren i Steden for ved Siden af Magdalene, spiste tavs og med en mørk Mine, og Magdalene var forstemt og urolig.

Under en af de hyppige Pavser, som opstod, gjorde Husholdersken den Bemærkning, at det denne Dag var Fuldmaane, og at Vejret derfor maaske vilde vende sig til det bedre.

„Det var ogsaa paa Tiden!" udbrød Magdalene. „At man ikke kan komme uden for Døren, kan gjøre en fortvivlet. I de tre sidste Uger har jeg maattet indskrænke mine Spasereture til Forstuen. Fem Døre til højre, fem Døre til venstre og saa Trappen! Det bliver noget ensformigt i Længden."

„Havde man Mod nok og gik til rette Tid, kunde man vel ogsaa faa noget andet at se," sagde Forvalteren.

„Hvad da?" spurgte Magdalene.

„Mellem elleve og tolv om Natten gaar den onde Slotsfrue omkring."

„Den onde Slotsfrue?" gjentog Magdalene. „Aa, sig mig, Hr. Klavsen, hvad er der med hende?"

„Bryd dig ikke derom," sagde hendes Moder, „det er ikke andet end Ammestuehistorier."

„Naturligvis kalder fine Folk det saaledes; den ene Ravn hugger ikke Øjet ud paa den anden," svarede Forvalteren paa sin plumpe Maade. „Men hvad troværdige Folk i det sidste hundrede Aar har set, lader sig ikke saadan snakke bort. Den onde Slotsfrue gaar endnu omkring ved Nattetid, og hun har fortjent det."

„Hvormed? Fortæl dog!" bad Magdalene. „Hvad har hun forbrudt?"

„Forbrudt!" gjentog han. „Saaledes vilde vel kun faa kalde det. Hun var kun, ligesom de

flefte Fruentimmer, herskesyg og egensindig, ærgrede sin Mand ihjel, mishandlede sine Tjenestefolk og ledsagede hver fattig Skilling, hun gav til trængende, med skarpe Ord. Hun satte kun Pris paa Rigdom og Rang, og ved hendes Børns Giftermaal var der ikke Spørgsmaal om andet. Den ældste Datter giftede hun bort med en Greve, en gammel rig Gnier, men hun havde en anden kjær, blev forstyrret af Sorg og druknede sig. Den anden Datter, som imod sin Vilje maatte gifte sig med sin Fætter, en Sviregast og Spiller, blev en Dag mishandlet saaledes af sin drukne Mand, at hun døde. Men Sønnen, en svag og forskræmt ung Mand, som hemmelig havde ladet sig vie til en smuk, men fattig og simpel Pige og senere blev tvungen af Moderen til at gifte sig med en rig Arving, skød sig, da Historien om hans første Giftermaal blev bekjendt. Godset med alt, hvad dertil hørte, tilfaldt da en yngre Gren af Familien, og den onde Slotsfrue, som Folk kaldte hende, døde — som nogle fortæller — af Harme derover eller — hvad andre paastaar — druknede sig selv. Vist er det, at hun siden den Tid gaar omkring her i Slottet og vil vedblive at gjøre det, indtil hun ved at foraarsage et lykkeligt Ægteskab finder Fred i sin Grav. Men det vil vist vare længe."

„Men hun viser sig kun for visse udvalgte, gamle Kællinger af mandligt eller kvindeligt Kjøn," sagde Moritz spottende. „Du behøver derfor ikke at være bange, Magdalene."

„Aa, de gamle Kællinger har ikke været ene om at se hende," svarede Forvalteren, mørkerød af Vrede. „Spørg kun vore Tjenestefolk, hvad de har set. Det er lutter unge Folk, som bedre forstaar at bruge deres fem Sanser end mangen fin Herre med Glas i Øjet."

Moritz tog sine Næseklemmer paa og stirrede paa den gamle. Fru Kronsted saa fortørnet ud.

„Lad det nu være nok dermed," sagde hun og rejste sig. „Kom, Hans . . . Moritz, byd Magdalene Armen. Kaffen, kjære Jomfru Lund, drikker vi i mit Arbejdsværelse."

Og med et fornærmet Blik paa Forvalteren skyndte hun sig forbi denne ud ad Døren.

Eftermiddagen henrandt omtrent paa samme Maade som Formiddagen, Regnen gjorde enhver Udflugt i det fri umulig. Da Magdalene efter Kaffen foreslog at vise Hans Gaarden — en ensformig gammel Bygning med to Taarne, der ikke frembød noget seværdigt — fulgte Moritz med og holdt stadig Øje med dem. Derefter sad de atter sammen med Fru Kronsted og Moritz og talte om ligegyldige Ting, medens de dog havde saa meget vigtigt at sige hinanden. Det var næsten til at fortvivle over!

Til sidst, da Jomfru Lund ordnede Tebordet, fattede Hans Mod. Medens Fru Kronsted og Moritz talte med hinanden, og Tjeneren, den gamle Frederik, klirrede med Porcelæn og Sølvtøj, tog Hans fat paa Magdalenes Broderiarbejde, og bøjet over det, som om han var optagen af at betragte Blomsterne deri, hviskede han:

„Jeg maa tale uforstyrret med dig, Magdalene . . . for Arvens Skyld . . . for vor Fremtids Skyld. Bestem hurtig naar og hvor!"

Han fæstede Øjet bedende paa hende, og hun svarede:

„I Bibliotheket, saa snart Moder sover. Du husker vel . . . paa denne Side af Trappen, den sidste Dør paa vor Side."

Hun lod frygtsomt Øjnene glide hen over Moderen og Moritz for at se, om ingen af dem havde lagt Mærke til den korte Samtale. Dette syntes ikke at være Tilfældet, og beroliget vendte hun sig til Husholdersken og spurgte:

„Kjære Jomfru, har De virkelig set den onde Slotsfrue?"

„Jeg ikke," svarede Husholdersken, „men vore Tjenestefolk og mange andre har set hende og beskrevet hende for mig."

„Hvorledes saa hun da ud?"

„Det skal være en lille, graa Skikkelse med et sort Klæde over Hovedet, saa man ikke kan se hendes Ansigt. Hun har et Lys i Haanden og skynder sig lydløst frem uden at se til højre eller til venstre."

„Og hvor . . . hvor har hun sin Gang?" spurgte Magdalene med vidt aabnede Øjne.

„Hun kommer ned oven fra, hvor hun havde sit Sovekammer, og gaar ind i Bibliotheket, hvor hendes Søn skød sig. Der bliver hun staaende stille midt i Værelset — saa længe som et Fadervor, siger Folk — sukker saa og gaar videre til den store Sal, hvor han har ligget Lig. Der bliver hun igjen staaende stille, sukker og begiver sig til sidst over Gaarden, gjennem Haven til Graven, hvor han blev bisat. Der staar hun længe og græder og slaar sig for Brystet."

„Og gaar hun saa tilbage til Slottet igjen?"

„Nej, i det mindste har ingen set det. Hun forsvinder pludselig, som om Jorden opslugte hende."

Lidt efter satte man sig til Tebordet, og ud paa Aftenen, da man skiltes for at gaa til Ro, sagde Fru Kronsted:

„Det er kjedeligt, at du maa rejse saa tidlig, kjære Hans. Jeg og Magdalene faar dig ikke at se, før du tager bort."

„Jeg kan staa op og gjøre Hans Selskab ved Frokosten," sagde Magdalene. Men Moderen rystede paa Hovedet.

„Du ved, at jeg ikke holder af at blive saa tidlig forstyrret," svarede hun.

Moritz tilbød at opfylde Værtens Pligter ved Fætterens Afreise. Da det var lykkedes saa heldigt at holde Hans og Magdalene saa godt fra hinanden, følte han sig velvillig stemt.

Magdalene vendte sig bort for at skjule de frembrydende Taarer. Hans gik hen til hende og drog hende med det samme et Skridt længere bort.

„Saa maa vi da tage Afsked, lille Magdalene . . . til vi mødes igjen," sagde han. Og i det han omfavnede hende, som han før havde gjort, naar han skiltes fra hende, hviskede han: „I Biblioteket . . . glem det ikke!"

„Til vi mødes igjen!" gjentog hun som i en Drøm. Først da Døren lukkedes efter de to Fættere, kom hun til fuld Erkjendelse af, at hun havde lovet noget uhørt, næsten umuligt, at stjæle sig bort fra den sovende Moder, i den mørke Nat at gaa ind i Biblioteket, hvor den stakkels unge Lindholm havde skudt sig, og hans fredløse Moders Aand færdedes. . . . Nej, det kunde hun ikke!

Men atter klang Hans's bønfaldende Røst for hendes Øren; hans trofaste, bedrøvede Øjne saa saa bedende paa hende, og Ønsket om at gjøre ham en Glæde beseirede Spøgelsesfrygten, den barnlige Lydighed og alle ensidige Regler for det passende.

IV.

Det tog længere Tid end sædvanlig for Magdalene at klæde sig af denne Aften. Moderen formanede hende gjentagne Gange til at skynde sig i Seng, men inden hun endnu var kommen der, var Moderen falden i Søvn.

Magdalene stod en Stund ubestemt ved Moderens Seng, men tog derefter sagte sin graa Morgenkjole paa, tog et mørkt Shawl over Hovedet og Skuldrene, slukkede derefter Lampen og listede sig sagte ind i Dagligstuen, hvor hun tændte et Lys. Derpaa aabnede hun forsigtig Døren til Forstuen og begyndte sin Vandring med bankende Hjerte. Om nu Døren ved Enden af Gangen blev aabnet, og Moritz kom ud!

„Han vilde tro, det var den onde Slotsfrue, der gaar omkring og spøger," tænkte hun og smilede, trods sin Angest. Den graa Klædning, det mørke Shawl, Lyset i Haanden — alt passede paa Spøgelsefruen. Men om nu det virkelige Spøgelse tog hende det ilde op? En Gysen for igjennem hende fra Isse til Fod. Hun syntes at høre Trin bag ved sig, og fuld af Angest ilede hun hen til Biblioteket og aabnede den paa Klem staaende Dør. Den drejede sig sagte knirkende paa sine Hængsler, og næppe var Magdalene over Tærskelen, før Hans ilede frem og sluttede hende saa heftig i sine Arme, at hun tabte Lysestagen med Lyset ned paa Gulvet.

„O, Magdalene, hvor var det dog smukt af dig, at du kom!" hviskede han. „Men hvor du dog ryster, og hvor dine Hænder er kolde! Jeg havde aldrig troet, at du kjendte til Frygt. Kom, kom, min søde Pige, vær rolig, græd dog ikke saaledes!"

Men hun kunde ikke andet. Krampagtig hulkende lagde hun Hovedet til hans Bryst, og han trykkede hende ind til sig og talte beroligende til hende.

„Havde jeg vidst, hvor tungt det vilde falde dig, havde jeg ikke bedet dig om at møde mig," sagde han til sidst. „Men jeg maatte tale med dig og spørge dig, hvad du havde besluttet med Hensyn til Arven og Moritz. Magdalene, jeg kan ikke taale at tænke paa, at du skulde gifte dig med denne . . . du er jo min Magdalene, min Brud! Allerede som et lille Barn har jeg kaldet dig saaledes, og før jeg afstaar dig til en anden, dræber jeg baade ham, dig og mig selv!"

Hun viklede sig ud af hans Arme.

„Det behøver du ikke," svarede hun, og hendes Øjne straalede ham i Møde gjennem den maanelyse Nats graa Dæmring. „Vær vis paa, at jeg ikke gifter mig med ham! Tvinge mig dertil, kan man dog ikke!"

„Men man kan overtale dig, lille Magdalene. Din Moder vil jamre og græde og forestille dig, hvor godt I vil faa det, naar du siger Ja og gifter dig med Moritz . . . medens jeg . . . O, Magdalene, det gjør mig fortvivlet at tænke paa, hvor længe det vil vare, inden jeg faar det saaledes, at jeg kan gifte mig!"

„Vær rolig; jeg vil vente paa dig, om jeg saa imens skulde blive gammel," sagde hun trøstende og smilede ved Tanken om, at hun skulde blive gammel. „Hvis Moder græder, græder jeg endnu mer, og jeg skal sige Moritz saa tit, at han er mig forhadt, at han til sidst lader mig have Ro."

„Tak, tusend Tak, min elskede lille Pige," udbrød han og tog hende paa ny i sin Favn. „Men du tager det saa let, du ler . . . Mon du ogsaa rigtig ved, hvad det vil sige at elske alvorlig?"

Han drog hende hen til Vinduet og saa hende ind i Øjnene. Maanen gled i det samme frem bag Skyerne og kastede sine Straaler paa det smukke Pigeansigt, der saa op til ham med klare Barneøjne. Smilet forsvandt, og Taarerne fyldte hendes Øjne, og da hun hulkende slyngede sine Arme om hans Hals, følte han med salig Bæven, at hendes unge Hjærte havde aabnet sig for Kjærlighedens Alvor.

En Larm ude fra Forstuen vakte de elskende op af deres Kjærlighedsdrøm. Uden at gjøre sig Rede for hvad hun gjorde, skyndte Magdalene sig

bort fra den maanelyse Vinduesfordybning tilbage i Skyggen og drog Hans med sig. Nu kom der et Lysskjær ind gjennem Dørsprækken.

„For Guds Skyld, hvad skal vi gjøre?" hviskede Magdalene skjælvende.

„Vær rolig, det gjør intet, om man finder mig her, men du . . ."

Han saa sig omkring og fik Øje paa et Forhæng i den anden Ende af Værelset, rimeligvis skjulende Døren til et Værelse ved Siden af. Ellers saa han ikke andet end høje, med Bøger opfyldte Reoler rundt om og et Bord midt paa Gulvet, omgivet af Stole.

„Gaa der hen," hviskede han, pegende paa Forhænget.

Hun fulgte hans Anvisning, medens Hans satte sig ned i en i Skygge staaende Lænestol. Næppe var den unge Pige naaet hen til den anden Ende af Værelset, før Døren blev aabnet, og en lille graa Skikkelse med et sort Hovedklæde og et Lys i Haanden kom ind og skred lydløst hen over Gulvet.

„Den onde Slotsfrue," tænkte Magdalene, og hendes Hjærte slog saaledes, at hun kunde høre det, medens hun søgte Skjul bag Forhænget.

Bag dette var der en Boghylde, opfyldt med gamle Blade og Tidsskrifter. Hvis hun stillede sig foran den, vilde hendes Skikkelse tydelig tegne sig gjennem Forhænget. Til al Lykke var Maanen atter gledet ind bag mørke Skyer, ellers havde Spøgelset, som stadig kom nærmere og nærmere, allerede maattet se hende.

Under en stadig voxende Angest forsøgte hun at klemme sig ind mellem Siden af Boghylden og Døren — og det lykkedes; hun var gjemt.

Men i det hun, snappende efter Vejret, trykkede sig ind i Krogen, mærkede hun, at Forhænget var blevet skubbet saaledes til Side, at det kunde forraade hende. Hun stak forsigtig Haanden ud for at ordne det, da gled hendes Fod, og hun greb for sig for at holde Ligevægten. En Bragen i Forhænget, et tungt Fald, Skriget af en Kvinderøst fulgte lynsnart efter hinanden, derefter kom et Øjebliks Bedøvelse, og da hun kom til sig selv igjen, laa Hans paa Knæ ved hendes Side og holdt hende i sine Arme, medens den lille Husholderske, der med Lyset i Haanden og med de angestfulde, forundrede og opspilede Øjne stod bøjet over hende, saa saa komisk ud, at Magdalene, trods sin Angest og Undseelse, ikke kunde bare sig for at le. I næste Øjeblik slog hun Armene om Jomfruens Hals og bad:

„Kjære Jomfru Lund, forraad os ikke, men hjælp os!"

„Ja, gode Jomfru, De maa endelig hjælpe os!" sagde Hans.

Den lille Husholderske trykkede deres Hænder og forsikrede dem, at hun vilde gjøre alt for dem — hun vidste kun ikke, hvad hun skulde gjøre. Der var ingen Tid til at raadslaa; Døre blev aabnede, Lyden af Trin og Røster hørtes ude i Gangen, og samtidig dermed traadte Fru Kronsted og Moritz ind med Lys i Hænderne.

„Magdalene, hvad maa jeg opleve!" udbrød Moderen, medens Moritz brast i en haanlig Latter, som bragte Hans til at nærme sig ham med en Trusel i hver Mine. Den lille Husholderske skyndte sig imidlertid at stille sig i Vejen for ham.

„Naadige Frue," sagde hun hurtig, „det er mig, der er Skyld i det hele . . . Jeg har fortalt Frøkenen og Hr. Løjtnanten om salig Herrens andet Testamente . . . og har bedet dem hjælpe mig at søge efter Brevet med de blaa Segl . . ."

„Et andet Testamente!" gjentog Fru Kronsted og Moritz med en Mund. Magdalene saa spørgende fra Husholdersken til Hans, og Klavsen, som var kommen ind ved de sidste Ord, trak paa Skulderen.

Imidlertid havde den lille Husholderske draget Forhænget bort; Døren, som skjultes af dette, var sprungen op, Boghylden, ved Siden af hvilken Magdalene havde gjemt sig, laa sønderslagen i Værelset ved Siden af, og Bladene laa strøede rundt om.

Med Lyset løftet højt i Vejret besaa Jomfru Lund Ødelæggelsen. Pludselig udstødte hun et Skrig, ilede over Bræddestumper og Papirdynger ind i Sideværelset, bøjede sig ned og kom i næste Øjeblik tilbage, bleg og skjælvende, men med glædestraalende Øjne.

„Brevet! Brevet . . . med de blaa Segl!" udbrød hun og holdt dette frem, for at de andre kunde se det.

„Brevet! . . . Du gode Gud, her er det da endelig!" lød en Røst fra Baggrunden af Værelset, og lige saa bleg og skjælvende som Husholdersken traadte den gamle Frederik frem.

Moritz havde taget Skrivelsen og læste nu Adressen.

„Fra Onkel Karl til Frøken Magdalene Kronsted," sagde han med ilde dulgt Ærgrelse. „Jeg ved ikke, om vi ikke først burde give Brevet til Formynderen . . ."

„Aldeles ikke!" afbrød Hans ham. „Det er jo tydelig nok bestemt for Magdalene og maa være blevet liggende her ved en eller anden Forglemmelse."

„Ja, Hr. Løjtnant, netop saaledes er det," sagde den gamle Tjener, „det er blevet liggende der ved en Forsømmelse af mig. Samme Morgen, som Herren blev syg, gav han mig Brevet, for at jeg kunde give Postbudet det. Jeg lagde det fra mig et Øjeblik . . . hvor, kan jeg ikke mere huske . . .

og da Herren fik Slagtilfældet, glemte jeg Brevet. Senere, da jeg kom i Tanker om det, var det ingensteds at finde."

„Det er godt, Frederik, nu er det jo fundet," sagde Fru Kronsted utaalmodig.

„Og det har vel ikke meget at betyde," tilføjede Moritz. Hans Udseende modsagde dog hans Ord; thi han var med et bleven meget bleg.

Den lille Husholderske stillede sit Lys paa Bordet, skød en Stol frem og opfordrede den unge Pige til at tage fat paa Læsningen.

„Der staar nok noget godt for Dem deri," sagde hun, „thi Herren havde faaet Dem saa kjær som ingen anden. Endnu paa Dødslejet talte han om Dem."

Magdalene hørte næppe, hvad Husholdersken sagde. Hun havde sat sig ned og holdt Brevet uaabnet i Haanden, indtil Moderen, efter at have raadført sig med Moritz, ligeledes tog Plads ved Bordet og sagde:

„Naa, Barn, vil du ikke læse det? Læs højt, at der kan blive gjort en Ende paa de taabelige Indbildninger og dumme Forventninger."

Den unge Pige aabnede Omslaget med rystende Hænder. Et aabent Brev og et forseglet, adresseret til den afdødes Sagfører i Kjøbenhavn, faldt ned paa Bordet foran hende.

„Mit kjære Barn!" begyndte hun at læse, men Bogstaverne gik i et for hendes Øjne, saa hun maatte holde inde. „Læs du det for mig," sagde hun og rakte Brevet til Hans. Han læste:

„Mit kjære Barn!

Jeg, Karl Lindholm, din Moders nærmeste Slægtning, har Ret til at kalde dig saaledes, og jeg vil kalde dig saaledes, eftersom du har efterladt et saa lyst og smukt Minde hos mig. Det var mig, som du en Eftermiddag i Oktober tog i Forsvar mod en Flok ondskabsfulde Drenge og førte ind i din Moders Bolig, hvor du uforbeholdent lagde dit Hjærte aabent for mig. Hvor godt din Oprigtighed gjorde mig, kan kun den forstaa, der, ligesom jeg, er bleven berøvet sin Lykke ved aarelangt Hykleri og er bleven bitter og menneskesky. I hele Aar har den eneste Pige, jeg elskede, ladet mig tro, at min Følelse besvaredes, medens hun hemmelig var forlovet med en anden."

Magdalene lagde forskrækket sin Haand paa Hans's Arm, saa han holdt inde med Læsningen, men Fru Kronsted sagde utaalmodig:

„Læs videre, denne Anklage rammer ikke!"

Hans vedblev:

„Aarsagen til, at din Moder og jeg aldrig ser hverandre, maa hun selv fortælle dig, om hun vil. At jeg for længe siden har tilgivet, skal mit Testamente bevise, men jeg kunde ikke glemme og kunde ikke gjense hende. Efter min Død maa hun vende tilbage til det gamle Hjem, efter hvilket hun, hvad jeg ved, bitterlig har længtes. Mit Testamente tilsikrer hende en Livrente, og hun skal, om muligt, velsigne mit Minde."

„Hvor det ligner den gamle," hviskede Moritz til Tanten. „Jeg ser tydelig hans ondskabsfulde Grin."

Hans læste videre:

„Men det ligger mig meget mere paa Hjærte, at du mindes mig med Venlighed, kjære Magdalene! Da jeg gjennem dine Meddelelser har vundet Overbevisning om, at din Fætter Hans er dig lige saa kjær, som Moritz er dig forhadt, og da jeg ikke for alt i Verden vil volde dig Sorg, har jeg ophævet de Bestemmelser, som vedrørte dig i mit første Testamente, og udnævnt dig til at være min Hovedarving. Jeg er vis paa, at min Formue ikke vil komme i bedre Hænder end dine . . ."

Et forbitret Udraab fra Moritz afbrød Læsningen. Han var sprunget op; hans Ansigt var blegt og fordrejet af Vrede, og han udbrød med en Røst, der var hæs af Sindsbevægelse:

„Dette Testamente er ikke gyldigt og skal aldrig komme til at staa ved Magt! Den gamle har skrevet det i Vanvid; det er tydeligt, at han ikke har været ved sin Forstands fulde Brug!"

Han gjorde et Greb efter det store forseglede Brev, der indeholdt det ny Testamente, men Hans kom ham i Forkjøbet og stak Brevet i Lommen.

„Det tilkommer ikke dig at afgjøre, om Testamentet er gyldigt eller ej," svarede han rolig. „Mener du dig forurettet, har du Lov til at rejse Sag imod det, men længere gaar din Ret ikke."

Moritz tilkastede ham et rasende Blik, og det lod et Øjeblik til, at han havde Lyst til at kaste sig over Fætteren og med Magt fratage ham det Brev, der syntes at skulle blive saa skæbnesvangert for hans Fremtid, men Visheden om, at han i en Kamp med Hans vilde komme til kort, bragte ham for saa vidt til Besindelse, at han igjen satte sig ned og sagde koldt:

„Bliv ved! Lad os høre, hvad mere den vanvittige gamle har at sige."

Hans havde imidlertid ladet Øjnene løbe ned ad Linjerne og ytrede nu tøvende:

„Jeg ved ikke, hvor vidt det efterfølgende er bestemt for dine Øren; men vil du have det, skal jeg fortsætte Læsningen, naar vi er blevne ene."

Han saa med disse Ord paa Tjeneren og Klausen, der begge havde lyttet spændt efter Oplæsningen, og som efter dette Vink fjærnede sig, Forvalteren brummende for sig selv. Jomfru Lund fulgte dem med et opmuntrende Nik til Magdalene, der sad som i Drømme, ved hvad hun havde hørt.

Næppe havde Døren lukket sig efter hende, før Moritz utaalmodig raabte:

„Læs! Lad os faa en Ende paa denne Daarekistesnak!"

„Som du vil," svarede Hans. Han vedblev:

„Jeg er vis paa, at min Formue ikke vil komme i bedre Hænder end dine, i Hænderne paa Moritz skal den ikke komme. Skjønt der aldrig var noget venligt Forhold imellem ham og mig, troede jeg dog om ham, at han var en Mand af Ære, men Oplysninger, som jeg har modtaget i Dag, og som jeg i dette Øjeblik har liggende for mig, viser mig, at han ikke satte sin Ære højere, end at han kunde bruge mit Navn til et Falskneri."

„Han lyver!" raabte Moritz blegnende.

„Beviserne for dette," vedblev Hans uforstyrret, „findes vedlagte mit andet Testamente for det Tilfældes Skyld, at han skulde forsøge paa ad Rettens Vej at omstøde dette. For øvrigt har jeg, ihukommende mit Løfte til hans døende Fader, ikke des mindre efterladt ham en lille Sum, der sikrer ham en beskeden Fremtid."

„Til Helvede med ham!" udbrød Moritz og sprang op. Han var askegraa i Ansigtet og rystede over hele sit Legeme. „Og I," vedblev han, henvendt til de andre, „I skal ikke triumfere for tidlig! Det Testament skal ikke komme til at gjælde, om jeg saa skal sætte Himmel og Jord i Bevægelse for at forhindre det!"

Med disse Ord, der kun bragte Hans til at smile, medens Fru Kronsted og Magdalene for sammen ved Synet af det vilde Had, der tegnede sig paa hans Ansigt, gik han hurtig ud af Biblioteket og hug Døren haardt i efter sig.

De tilbageblivende følte sig lettet ved hans Bortgang, og Fru Kronsted takkede i sit stille Sind Himlen, at hun var bleven forskaanet for en Svigersøn, hvis rette Karakter hun først nu havde lært at kjende. Den øvrige Del af Brevet var snart gjennemlæst; det indeholdt kun kjærlige Raad til den unge Pige, og da blandt andet det, at hun skulde blive sit Hjærtes første Kjærlighed tro.

„Du græder, Magdalene!" udbrød Hans, da han efter Brevets Gjennemlæsning bøjede sig ned over hende og saa hendes Ansigt overstrømmet med Taarer. „Nu er du jo rig og fri. Men maaske er det nu din Mening at svigte din fattige Barndomsven," lagde han smilende til.

„Aldrig, aldrig!" svarede hun og lagde sin Haand i hans. „Jeg vilde ikke svigte dig for Alverdens Rigdomme."

Hendes taarefulde Øjne fæstede sig bønfaldende paa Moderen, og denne sagde rørt:

„Vær lykkelige med hinanden, Børn! Jeg takker Gud, at det ikke kom videre med Moritz; aldrig havde jeg troet, han var saaledes. Men jeg ved, at jeg ikke har taget fejl af dig, Hans, og at jeg nu, da vore fattige Kaar er forbi, med Tryghed tør give Magdalenes Fremtid i din Haand."

De to lykkelige unge Folk omfavnede glædestraalende hinanden, og Magdalene løb ud efter Jomfru Lund for at melde hende Nyheden. Den lille Husholderske lykønskede dem med Taarer i Øjnene.

„Ser De, Hr. Løjtnant," sagde hun, „jeg havde dog Ret, da jeg talte om Brevet med de blaa Segl! En Lykke var det, at Tilfældet bragte det frem for Lyset!"

„Tilfældet!" gjentog Magdalene, paa hvis smukke Aasyn Brudens Alvor kæmpede med det gamle Barnesmil. „Hvor kan De dog tale om Tilfældet!" Og i det hun omfavnede den lille Husholderske, tilføjede hun: „Nej, den onde Slotsfrue har bragt det frem, og da hun derved har gjort to Mennesker lykkelige, skal hun for Fremtiden være fritaget for at gaa omkring og spøge."

Man kom først sent i Seng den Aften, man havde faaet saa meget at tale om, at det var langt over Midnat, inden man gik til Ro. Moritz havde hurtigst mulig forladt Gaarden, og man var glad ved at vide ham borte.

Tidlig næste Morgen var Magdalene oppe, og da Hans kom ind i Spisestuen for at drikke Te, inden han tog af Sted til Garnisonsbyen, fandt han hende sysslende med Anretningen. Det faldt haardt at tage Afsked, skjønt et snarligt Gjensyn var i Vente, men ogsaa Afskedens Stund med alle dens Kys og Taarer blev overstaaet, og med det vigtige Brev i Lommen kjørte Hans i den graa Morgendæmring rask hen ad Landevejen, opfyldt af Glæde og Lykke.

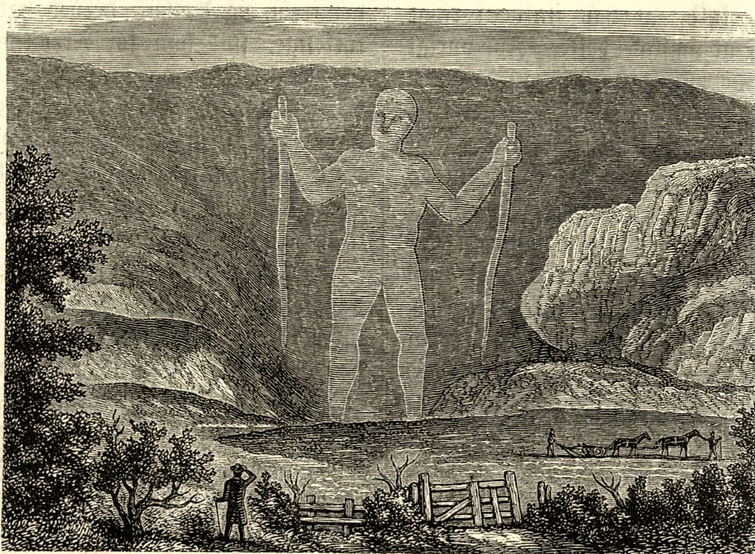
Det faldt ham ikke vanskeligt at faa Orlov, og endnu samme Dag var han paa Rejse til Kjøbenhavn, hvor han egenhændig overgav Testamentet til den afdødes juridiske Konsulent, der blev højlig overrasket ved dets Indhold, men strax udtalte, at der ikke kunde være Tale om, at dets Bestemmelse kunde omstødes. Moritz aflagde ham vel et Par Dage efter et Besøg og truede med at rejse Sag, men da Sagføreren underrettede ham om, at han havde et Par Dokumenter i Hænde, som han i saa Fald efter den afdødes Paalæg saa sig nødsaget til at fremlægge i Retten, blev det kun ved Truslerne alene, og intet Forsøg blev gjort paa at omstyrte Testamentet.

Kort Tid efter tog Hans Kronsted sin Afsked fra Militærvæsenet, og i det følgende Aar var han ivrig sysselsat med under Klavsens Vejledning at sætte sig ind i Landvæsenets Enkeltheder paa Voldgaard. Alt imens vandt han den gamle Forvalters Venskab, og da de unge elskende Aarsdagen efter

Onkelens Død fejrede deres Bryllup paa Voldgaard, hilstes Hans Kronsted med Glæde af alle som Gaardens ny Herre. Ingen udenforstaaende var dog gladere paa denne Dag end Jomfru Lund, som Dag for Dag havde faaet de unge kjærere. Ogsaa Fru Kronsted glædede sig inderlig; de lyse Dage, som var oprundne for hende, havde virket forhyngende paa hende og bragt de mindre elskværdige Sider i hendes Karakter til at forsvinde, og Magdalenes Lykke gav hende tit Anledning til at takke den lille Husholderske, som i saa betimelig Tid var kommen de unge elskende til Hjælp, i Skikkelse af den onde Slotsfrue. Om dennes Spøgeri hørte man virkelig senere hen aldrig Tale; hun havde vel, som Magdalene sagde, til Løn for sin Medvirken endelig fundet Fred i sin Grav.

Kæmpeaanden ved Wilmington.

Hosstaaende Billede fremstiller et Parti af Egnen ved Sussex i England; i Billedets Baggrund hæver der sig en meget høj og stejl Klippevæg, paa hvilken man ser en vældig Kæmpeskikkelse, som Egnens Indbyggere kalder Kæmpeaanden. Hele Skikkelsen er omtrent 200 Fod høj, og Hovedet er næsten 20 Fod i Gjennemsnit fra det ene Øre til det andet, saa at det magelig kan rumme en fuld pakket Jærnbane-Godsvogn. Skikkelsen staar oprejst i hele sin mægtige Vælde med en Spaserestok i hver Haand paa næsten 200 Fods Længde.

Kæmpeaanden ved Wilmington.

Man ved ikke noget bestemt om denne saakaldte Kæmpeaand, som Egnens Indbyggere al Tid nævner med en vis overtroisk Ærefrygt og kun er i Stand til at give følgende simple Forklaring om: Kæmpeaanden viser sig kun af og til og forsvinder derefter saa fuldstændig, at selv det skarpeste Øje ikke vil kunne opdage det mindste Spor af den. Man ved dog ganske nøje, under hvilke Vejrforhold Aanden foretrækker at vise sig. En smuk, klar, tidlig Sommermorgen kommer den i Regelen frem fra sin Klippebolig, men den vælger ogsaa gjærne en klar Efteraarsaften. Den er heller ikke bange for Vinterens Kulde; endog under et Snefald, naar Luften ligesom er fuld af Taage, kommer Kæmpen ofte tydelig til Syne, og dens mægtige Skikkelse synes da at skride fremad som et fantastisk Syn fra den taagede Synskreds. Under heldige Forhold viser den sig saa tydelig, at man kan se den i en Afstand af næsten 2000 danske Fod. Hvis man har Lyst dertil, kan man ogsaa træde ganske tæt hen til den og føle paa den, uden at den forsvinder.

Af den sidste Bemærkning kan Læserne vel slutte sig til, at den saakaldte Kæmpeaand maa være en i Klippevæggen udhugget Figur, som dog fordrer en vis Lysvirkning for at alle dens Omrids fuldstændig tydelig kan vise sig for Beskuerens Blik.

Hvem er den Kunstner, som med sin Mejsel har udhugget denne mærkelige og kæmpemæssige Skikkelse, og hvor gammel er den? Disse Spørgsmaal er ofte blevne opkastede, men uden at man indtil den sidste Tid har kunnet faa noget tilfredsstillende Svar. Tidligere mente man, at Munkene i det fordums Benediktinerkloster i den nærliggende By Wilmington havde udført dette kæmpemæssige Arbejde, men den berømte engelske Oldgransker Phene er efter lang Undersøgelse og taalmodigt Studium kommen til det Resultat, at Skikkelsen er af en langt ældre Oprindelse. Han paastaar, at han efter omhyggelig Gransfning i troværdige, gamle Skrifter, har fundet Skikkelsen omtalt i Julius Cæsars Værker, og at den paa den Tid har dannet Baggrunden til en Kampplads eller Arena, hvor man sammenstuvede Mennesker og vilde Dyr mellem hverandre for at opbrænde dem som Ofre for en barbarisk Overtro. Efter denne Paastand maa altsaa denne forunderlige udhuggede Skikkelse være mindst 2000 Aar gammel.

Albrecht Dürer.

Ved —n.

Kunsten har sine uforglemmelige Navne, hentede fra alle Tidsrum og fra forskjellige Verdensegne. Til disse Navne hører det, der staar over disse Linjer, og mærkelig nok er dets Bærer kommen i større Ry for sin Kunst i vore Dage, end han var paa sin egen Levetid for halvfjerde Aarhundrede siden. Albrecht Dürer regnes nu ikke alene for at være den største af alle de tyske Malere paa Reformationstiden, men tillige for en af de Skjønaander, der har givet Malerkunsten et godt Stød fremad i Retning af Dybsindighed og poetisk Kraft. Det har derfor sin Interesse at se, hvorledes denne Mand har set ud og at høre nogle Træk af hans Livshistorie, og i det „Familievennen“ i Dag lægger hans Billede for Læserne, skal vi kortelig gjøre Rede for hans Liv og Virksomhed.

Albrecht Dürer.

Det 15de Aarhundrede var en forunderlig Brydningstid, under hvilken der paa mangfoldige Omraader udvikledes et nyt og friere Liv over det gamle Evropa. Det er dette Tidsrum og navnlig Slutningen af det 15de og Begyndelsen af det 16de Aarhundrede, man har kaldt Renæssancen, d. e. Gjenfødelsen, og ved dette Navn har man ikke mindst tænkt paa det mægtige Opsving, som Malerkunsten tog i dette Tidsrum. Det var netop i denne Gjæringstid med sine store Følelser, sit friske Liv og sin gjenfødte Driftighed, at Albrecht Dürer blev født. Han kom til Verden i den berømte gamle bajerske Stad Nürnberg Aar 1471, hvor han ogsaa lærte Begyndelsesgrundene i sin Kunst, i det han blev Elev af den derboende Maler Wolgemuth; men denne middelmaadige Læremester kunde ikke i Længden tilfredsstille Dürers fremadstræbende Aand, hvorfor den unge Lærling snart drog ud i Verden paa egen Haand for at uddanne sig efter bedre Mønstre. Senere, nemlig 1494, vendte han igjen tilbage til sin Fødeby, hvor han derefter blev boende lige til sin Død. Dog gjorde han et Par længere Rejser paa Kunstens Vegne, saaledes til Italien, hvor han endog opholdt sig et helt Aar, og hvor han lærte meget af ældre udmærkede Malere, og til Nederlandene, hvor han blev hædret som en Kunstner af første Rang og gjorde Bekjendtskab med Mesterværker af Brødrene van Eyck o. fl. Paa disse Rejser malede han adskillige udmærkede Billeder, der bragte hans Navn i Ry baade i Udlandet og i hans Hjem. I Venedig blev der af Regeringen tilbudt ham en aarlig Løn af 200 Dukater, hvis han vilde blive i Staden, men Dürer elskede sit Hjem og sit Fædreland for højt til, at han skulde sætte sig fast i fremmede Lande. Under Opholdet i Nederlandene 1520-21 var han Gjæst hos den danske Konge Kristian den anden, der netop ogsaa paa denne Tid var paa Rejse der nede, og Dürer fortæller selv i en Dagbog fra den Tid, at han „portræterede Kongen i Oljefarve“ og fik 30 Gylden i Betaling derfor. Med Kunstnerens Pengevæsen var det for øvrigt saa smaat paa denne Rejse, at han maatte laane 200 Gylden til Hjemrejsen.

Allerede efter hans italienske Rejse var hans Ry voxet i den Grad, at Kejser Maximilian den 1ste udnævnte ham til sin Hofmaler, en Stilling, som han ogsaa senere beklædte under Karl den 5te, uden at den dog indbragte ham synderlige Fordele. I Aarene 1507—1513 stod hans Kunst paa Højdepunktet, og i dette Tidsrum udførte han flere Værker (Adam og Eva, kristelige Martyrer, Marias Himmelfart o. fl.), der med rette er blevne beundrede af Datid og Eftertid. Han var en Mand, der mente det alvorligt med sin Kunst, arbejdede med en overordentlig Flid og Udholdenhed, levede og aandede for det skjønne og fremtryllede en Rigdom af ny Ideer med sin Pensel. Og kunde han end i storslaaet Kraft og henrivende Skjønhed ikke

maale sig med de samtidig levende Italienere (Rafael o. fl.), saa stod han visselig ikke under dem i Retning af Dybsindighed, teknisk Finhed og Troskab i Enkelthederne.

Dürers Berømmelse er for øvrigt ikke vunden med Penselen alene. Han var saa at sige en alsidig Kunstner og har navnlig ogsaa udført Mesterværker paa Kobberstik- og Træskærerkunstens Omraader. „Kobberstik" er Billeder, som er trykte med en Kobberplade, paa hvilken Tegningen er indgravet med en fin Staalpren, Gravstikken; „Træsnittet" (Xylografiet) er derimod trykt med en Træplade, paa hvilket Billedet er udskaaret med fine Knive og andre Instrumenter. Dürer bragte disse Grene af den bildende Kunst i stor Anseelse, og adskillige af hans Kobberstik regnes for noget af det bedste, der nogen Sinde er frembragt i denne Retning. Ogsaa i Billedhuggerkunsten har han frembragt fortrinlige Arbejder, fremdeles fint udskaarne Billeder af Træ og Elfenben, og endelig har han efterladt sig en Del Skrifter, der ogsaa har været af stor Betydning for Kunsten i Almindelighed.

En Tid lang saa han mildt til Reformationen og var personlig kjendt med Luthers Medarbejder Melanchton, men han døde dog som Katholik. Ligesom han var opdraget i et godt, kristeligt Hjem, levede han ogsaa hele sit Liv i sand Gudsfrygt. Han døde af Svindsot den 6te April 1528 og blev jordfæstet paa St. Johannes Kirkegaard uden for Nürnberg. Et stort Broncebillede af Dürer er i vort Aarhundrede oprejst i Staden, og hans Bolig er for længst overdraget til en Kunstforening, der har taget Navn efter den store, mindeværdige Kunstner.

Paa Æventyr i London

Efter det engelske ved Knud Skytte.

(Fortsat.)

XI. Et Drama.

I Kugels Værelse sad stakkels William Langton helt alene og saa ulykkelig, at han var tilfreds, han var død. Hans Raadgiver havde formanet ham til at være stille, og frem for alt ikke at forlade Værelset. Han kunde jo ikke en Gang gjøre det, selv om han havde villet, for hans Frakke var skaaren og flænget itu af Røveren, der tog Pengene, og han havde desuden ingen Hat.

Da Vognen kjørte for Døren, sad han og støttede Albuerne paa Bordkanten og med Ansigtet i Hænderne — et Bytte for sine egne sørgelige Betragtninger. Pludselig sprang han op i den pinligste Angest. Der lød Skridt i Gangen, og disse Skridt tog Vejen lige hen til hans egen Dør!

Hr. Halkett var den første, som traadte ind — den Mand, som han gruede allermest for at mødes med. Bag ved Hr. Halkett kom en Politibetjent til Syne, og da William fik Øje paa ham, gav han sig ikke Tid til at se, om der var flere, men skjulte sit Ansigt paa Bordpladen og sukkede dybt.

„Langton," sagde Hr. Halkett, „staa op og sig mig, hvorledes alt er gaaet til."

William stod op og tørrede sine Øjne.

En ny Overraskelse for John! Det var jo hans unge Ven „Lærlingen" fra Æventyret i Spillebulen!

„Pengene er tabte, Sir, og jeg tænker, at en har taget dem fra mig — Du her, Kugel!" raabte han, i det han fik Øje paa sin Ven.

„Fortæl os nøjagtig al Ting," gjentog Hr. Halkett. „Hvordan kom De hertil? og hvorfor er De bleven her?"

„Kugel bragte mig hertil," fortalte han, „og han sagde, at ingen vilde tro mig, naar jeg fortalte, at nogen havde taget Pengene fra mig, og at jeg vilde blive arresteret. Derfor kunde jeg ikke gaa herfra."

„Kugel bragte Dem hid, siger De?"

„Ja, for jeg var — jeg var —" Han slog Øjnene ned, og en Skamrødme gød sig over hans smukke Ansigt.

„Naa, Langton. De var?"

„Jeg var — beruset, Sir, og vidste ikke af mig selv at sige. Om Morgenen laa jeg her i denne Seng. O, Hr. Halkett, jeg er ikke skyldig — jeg er det ikke, jeg er det ikke! Se, hvordan min Frakke er flænget itu! Jeg vidste det ikke, før om Morgenen, og saa var alle Pengene borte."

„Hvorfor gik De ikke paa Banken med Pengene?"

„De sendte mig afsted Klokken halv fire; paa Vejen traf jeg sammen med Kugel, og vi gav os Stunder og snakkede lidt. Han sagde mig, at Cassandra havde tabt."

„Cassandra? Cassandra tabt?"

„Ja, det var Væddeløbsdagen, og vi havde begge væddet paa Cassandra, jeg efter Kugels Raad. Jeg skulde have vundet 20 Pund og Kugel 100, for hun stod i 20 mod 1."

„O!" sagde Hr. Halkett og spidsede Øren. „Saa Kugel giver sig af med at vædde, gjør han? Men førend vi gaar videre, sig mig saa, hvor De og han plejer at tilbringe Aftenen."

Drengen rødmede atter.

„Somme Tider i Musikhallerne og somme Tider spiller vi Billard."

„De og Kugel — godt. Bliv ved. Hvorfor lod De ikke Kassereren gjemme Pengene Natten over?"

„Fordi Klokken var bleven halv fem, da jeg kom tilbage, og jeg var bange for at sige, jeg var kommen for sent. Jeg tænkte, jeg kunde springe paa Banken om Morgenen, saa ingen fik noget at vide."

„Var der nogen, der vidste, at De havde Penge hos Dem?"

„Ingen andre end Kugel, med mindre jeg har sagt det til nogen, da jeg var bleven — —"

„Fuld. En Kontorist, der maa bekjende, at han er en Drukkenbolt!"

„Nej, Sir, nej! Det er den eneste Gang i hele mit Liv!"

„Som er bange for at sige Sandheden, som spilder sin Fritid i lav Omgang og vædder paa Heste! Er saadan et Menneske skikket til at blive paa mit Kontor?"

William Langton hang med Hovedet og tav.

„Naa, Sir," vedblev Hr. Halkett og vendte sig til Kugel, der havde sat sig ned og saa meget fattet og rolig ud. „Først af alt: De er afskediget af min Tjeneste."

„Meget godt," svarede Kugel. „Bliv ved."

„Dernæst anklager jeg Dem for at have plyndret denne Dreng, William Langton, for Penge, som jeg havde betroet ham."

Kugel lo; men det var en temmelig tvungen Latter.

„Bevis det," sagde han, „bevis det. Jeg finder Drengen beruset paa en Dørtrappe, jeg samler ham op og bringer ham hjem i en Hyrevogn. Han var allerede udplyndret, da jeg fandt ham."

„De forlod Billardværelset sammen," bemærkede John. „Det kan jeg bevise."

„Vi skal snart faa den Sag klaret," sagde Hr. Halkett. „Maa jeg nu bede Dem, Mossiø," henvendte han sig til Franskmanden, „at gjentage den Historie, De fortalte mig?"

Franskmanden tog Stilling i Døren. Det var et lille Værelse, og der var temmelig mange der inde, saa der blev ikke meget Spillerum til dramatisk Handling. Men han belavede sig paa at frembringe den størst mulige Virkning.

„Det er Midnat. Klokk' 'ar slaaet tolv, og der er stille i Gaderne. Det regner, og de, der ikk' kan sove, 'ører dryp, dryp! paa Stenene. Tys! A voiture — en Vogn. Dør gaar op, og Fodtrin af Mænd 'øres. Fodtrin af Mænd, som bær —! 'Vad bær' de vel, disse Mænd?"

„Idiot af en Franskmand!" skreg Kugel. „Jeg bar Drengen ind og lagde ham i Sengen, fordi han var drukken."

„Godt, godt. Jeg, 'enstiller, om jeg er Idiot af en Franskmand — er jeg? Vi skal se." Han pegede paa William Langton og vedblev: „Paa Sengen ligger denne Dreng, 'ans Ansigt er rødt og 'vad kalder De det? — gonflé, fordi 'an 'ar drukket alt for mange Slags. 'Ans Øjne er 'alvt lukkede — saadan; og aander tungt — saadan: o—o—o! o—o—! Aldrig i mit Liv set en Dreng saa meget drukken! 'Vorpaa vor kjære Ven, som kalder mig Idiot af en Franskmand, aabner Skab, bien? saadan" — han aabnede den tarvelige Chiffonniere, der stod ved Væggen — „udtager Flaske — en effet — denne Flaske — og skjænker Glas fulde, 'alvt Genever, 'alvt Vand. 'An giver Dreng at drikke, 'vorpaa Drengs Øjne lukkes 'elt i — saadan — og 'an aander endnu mere tungt: gr—r—rr! or—r—r! 'An er mere drukken end før, og 'an ved ingen Ting — aldeles ingen Ting."

Han holdt inde et Øjeblik og satte Flasken ind i Skabet igjen, da dette Redskab ikke skulde bruges mere i den theatralske Forestilling.

„Dernæst min kjære tyske Ven, som det glæder mig meget at se, især naar 'an kalder mig Idiot af en Franskmand, fremtager en Pennekniv — se — som denne — maaske det er samme Kniv." Den laa i Chiffonniereskuffen, han tog den og aabnede den. „Og med Kniven afskær 'an Drengens Knapper — saadan — og flænger 'ans boutonnières — — saadan" han forestillede at gjøre det samme med sin egen Frakke. „Derefter lægger 'an Knapperne i sin tiroir i sin cabinet — 'er er en — aha! og 'er er den anden." Knapperne laa virkelig i Skuffen. Politibetjenten sammenlignede dem med de øvrige Knapper i Langtons Frakke og puttede dem saa i sin Lomme. „Dernæst tager 'an en Pung ud af Drengens Lomme, 'an aabner Pung og tager ud, 'vad der er i den — saadan— og lægger det alt sammen paa Bordet — saadan. Der er Papir — billets de banque; der er er Guld, en Stabel, et lille Bjærg af Guld; 'an tæller det alt sammen, og naar 'an 'ar talt, gjemmer 'an det. 'Vor gjemmer 'an Penge?"

Han saa sig spørgende om i Kredsen; men ingen, ikke en Gang Hr. Kugel svarede. Franskmanden vedblev.

Denne Gang henvendte han sig direkte til Kugel, hvis Ansigt var saa blegt som en Dødnings.

„'Vor gjemte 'an Penge? Aha, voleur, sig os, 'vor 'an gjemte dem? I Seng? Nej. Skal jeg sige 'Err 'Alkett, vor 'an gjemte Penge?"

Han gjorde nogle Trin hen ad Gulvet og følte sig for med Fødderne. Derpaa antog han en Holdning af bydende Overhøjhed, forenet med tragisk Alvor, og sagde til Politibetjenten: „Løft

Tæppet op og find det Tømmer, som ligger løst — der er Pengene!"

Politibetjenten blev staaende uvis; men John fattede Meningen, flyttede Tæppet og gav sig til at lede.

Her brast Taalmodigheden for Kugel, og han begyndte at tage stærkt paa Veje — sagde, at det var klart, at der havde dannet sig et Komplot imod ham, men at han nok skulde vide at gjøre vedkommendes skumle Planer til intet, samt at han ikke havde haft det mindste med Pengene at gjøre, enten de saa fandtes under Gulvet eller ej. Om dette var Lønnen, han skulde have for at have tage sig af en utaknemmelig Kryster af en Dreng, der var bange for at gaa tilbage og indtage sin Plads paa Kontoret? Men det var jo klart, at der var liden Fornuft i Englænderne, især saadanne, som allierede sig med gale Franskmænd — han havde kun et Svar over for slige lave Sjæle — dyb Foragt! Og at — —. Men her blev han afbrudt af John, der udstødte et Overraskelsens Udraab. „Tømmeret, som laa løst, var fundet, Politibetjenten satte sig ned og ledte, men fandt — intet. De tændte et Lys og ledte nok en Gang — intet!

Nu skiftede Kugel pludselig Tone. Nu kunde Frækhed maaske hjælpe!

„Jeg vil lade dem vide, Hr. Halkett — De være saa stor en Mand, som De vil — at De vil blive sat under Tiltale for, at De har ladet Dem tage ved Næsen af denne franske Nar og denne Herre, der vil ødelægge mit Navn og Rygte. Det skal blive Dem en dyr Spøg."

Men Franskmanden havde endnu sit grand coup de théâtre i Baghaanden.

„Aha!" raabte han og smøgede Ærmerne op som for at ruste sig til den sidste stormende Virkning. „Dramaet er endnu ikke til Ende. Deres Penge, monsieur 'Alkett, de var i Noter og Guld — 'vor meget?"

„Omtrent 300 Pund."

„Se Deres Penge!" Han strakte Haanden ind under Skabet og drog Pungen frem. „Tæl Deres Penge! Hein? De tænkte" — her vendte han sig til Kugel — at gale Franskmand var saa stor Nar at lade Penge ligge, og De komme og tage? Nej, nej. Monsieur 'Alkett, er Deres Penge rigtig?"

„Aldeles rigtig, Sir, og jeg takker Dem ret meget for den Del, De har haft i at rive Masken af Deres tyske Ven, som De jo kalder ham. Hr. Politibetjent, De har set nok til at kunne arrestere denne Mand. Hvis De behager, vil vi gaa lige til Mansion House."

„Det er afsluttet," sagde Franskmanden sørgmodig. „Stykket er forbi, og Tæppet falder. Lad os gaa 'erfra!"

For Ernst Kugels Vedkommende var Stykket i alt Fald ikke forbi; snarere var der Udsigt til, at det nu egentlig først skulde begynde.

Men til Held for ham var John Ashton en højmodig Mand, og han sagde til Hr. Halkett:

„De har faaet Deres Penge tilbage, og denne Persons Forsøg paa at bestjæle Dem er tilintetgjort. Vilde det ikke være Straf nok, at hans gode Navn er forspildt, og at han ikke kan faa nogen anden Plads i City: Lad ham løbe."

Hr. Halkett tøvede. I Grunden havde Firmaet jo intet tabt, og Forbrydelsen var jo ogsaa kun halvt fuldbyrdet, saa det kunde forsvares ikke at være altfor streng.

„Gaa, Sir," sagde han omsider. „De er fri, hvis jeg maa raade. Pak Dem bort!"

Kugel tog sin Hat og forsvandt uden at sige et Ord. Da vi hverken har hørt eller set ham siden, er han formodentlig vendt tilbage til sit Fædreland og er maaske for Tiden engelsk Korrespondent paa et Handelshus i Berlin.

„Hvad Dem angaar, Langton," vedblev Hr. Halket, „da haaber jeg, De har modtaget en drøj og gavnlig Advarsel. De kan vende tilbage til Deres Plads paa Kontoret i Morgen. Men jeg skal holde Øje med Dem."

„Nej, Sir," indvendte John. „Vi takker Dem for Deres Ædelmodighed; men Drengen skal ikke vende tilbage til Dem. Han bør skaanes for at meddele sine Kammerater Sagens fulde Sammenhæng, og han udsatte sig for at være mistænkt gjennem sin halve Levetid. Men hvis De vilde være saa venlig at gjøre Kontorpersonalet bekjendt med, at Kugel er den eneste virkelig skyldige, og at De har faaet Pengene tilbage, saa tror jeg, det vilde være heldigst for alle Parter. Der er desuden andre Grunde til, at han ikke skal forblive i Deres Tjeneste."

„Og disse Grunde er?"

„Hvor mange Kontorister har De? Fire hundrede, har De jo sagt. Har De nogen Sinde tænkt alvorlig over, hvilket Liv alle disse unge Mennesker fører i deres Hjem? Ved De, hvilke Fristelser der er i denne store By for ethvert ungt Menneske?"

Hr. Halkett svarede ikke.

„Af alle unge Mennesker i den hele Verden," vedblev John, „er der næppe nogen, der bliver fristet i den Grad som unge Kontorfolk, der bor alene i deres private Lejeværelser."

„Hvordan skulde jeg kunne raade Bod paa det?"

„Jeg ved det ikke, Sir; men hvad jeg ved er alene dette, at De ikke har forsøgt derpaa. Tilgiv mig, Hr. Halkett, at jeg taler saa rent ud. Man siger om dem, at De er en god Mand. Vis det ved at gjøre noget for Deres Folk."

XII. Frelse og Belønning.

John tog sig af William Langton, som om Drengen nu hørte ham til.

„Kom med mig," sagde han; „jeg vil tage Dem med til mit Hotel, „Queens Hotel," St. Martins, De husker det nok fra sidst? Og der kan Deres Søster komme til Dem og tale med Dem, naar jeg faar skaffet Dem et nyt Sæt Klæder i Steden for de Pjalter, De der har paa."

„Hvem er De, Sir?" spurgte William næsten bange for sin stærke Redningsmand. „O, nu kjender jeg Dem! De er . . . det er Dem, der . . ."

„Ja, vist er det mig, og De har kun daarlig fulgt min Advarsel! Men skynd Dem nu, og lad os komme ud af dette forpestede Hul, jo før jo bedre. Jeg er, som om jeg skulde kvæles!"

Han tog Drengen ved Armen og trak af Sted med ham. Trods Williams smukke Træk og sunde Mælk- og Blods Ansigt, saa han i dette Øjeblik ynkelig ud i sin mishandlede Frakke, som han havde sovet i i to Nætter, saa den var fuld af Fjer og Dun, og alle hans Klæder var i et Snavs fra Ende til anden som Følge af, at han i sin berusede Tilstand var falden flere Gange og havde væltet sig i Støv og Gadesmuds. Hans Krave var gul og skiden, Flippen var krøllet og i Uorden, og Hatten havde han tabt.

„Jeg ved næsten ikke," sagde John, „om De er værd alt det Bryderi og al den Ulejlighed, jeg har haft for Deres Skyld. Men De maa vel være det, siden Deres Søster holder saa meget af Dem. Og dog — var der en Gnist af Selvagtelse i Dem, saa forstaar jeg ikke, at De kunde pleje Venskab med denne -- Person!" John vilde have brugt et stærkere Udtryk; men da han aldrig bandede, lod han sig nøje med at kalde ham en „Person." „Jeg har aldrig haft at gjøre med et mere modbydeligt Menneske," lagde han til.

Han fik Drengen ud af Huset — Franskmanden var gaaet ind paa sit eget Værelse, hvor han satte sig til at skrive en interessant Bladartikel, betitlet „L' Affaire Kugel," til sin Redaktør i Paris — og fik fat i en Droske, i hvilken de kunde kjøre til „Queens Hotel," St. Martins. Undervejs standsede han ved en Skrædderbutik og fik den forlorne Søn givet et sømmeligere Udseende. Og endelig — det var Klokken to om Eftermiddagen — havnede han med Drengen i Hotellets Kaffeværelse og skyndte sig afsted med sin Nyhed til Lettice, efter at han paa det strængeste havde paalagt Fyren, ikke at forlade Hotellet, førend han vendte tilbage.

— „Jeg sagde Dem jo," begyndte han, „at De skulde være taalmodig og have godt Haab."

Hun saa paa ham med et tungsindigt Blik. Det var en af hendes mørke Dage, da al Ting viste sig for hende som graat i graat, og der var ikke Skygge af Haab i hendes bedrøvede Hjærte.

„Taalmodighed — hvor længe?" spurgte hun. „Og hvad tør jeg haabe?"

„Alt, Frøken Langton. De behøver ikke at være taalmodig længer; for hvad De har ønsket, er nu sket."

„Dog ikke, at han er uskyldig?"

„Jo, netop. Deres Broders Uskyldighed er bevist; den rette skyldige er funden, i dette Øjeblik fortæller Hr. Halkett sine Kontorister, at det er godtgjort, at Langton hverken er en Tyv eller Bedrager."

Hun foldede sine Hænder. Det var næsten for megen Lykke paa en Gang oven paa al den Tvivl og Angest, hun havde gjennemgaaet. Hun brast i Graad.

„O, min stakkels William! min kjære Broder William! Men jeg forstaar ikke — Hr. Ashton, er De ogsaa vis, helt vis i Deres Sag?"

„Aldeles vis. Der er ikke Skygge af Tvivl tilbage. Deres Broder befinder sig for Øjeblikket i god Behold paa mit Hotel. Pengene er fundne og betalte tilbage. Det er klart, at William var bleven overfalden og udplyndret."

„O, lad mig komme afsted hen til ham."

„Ja, om et Øjeblik, men ikke lige strax," sagde John. „Skjønt Drengen er uskyldig i det, man havde ham mistænkt for, gjør det mig alligevel ondt at skulle sige, at han dog ikke var helt uskyldig, naar alt kommer til alt. Jeg mener," tilføjede han hurtig, da han saa den Skuffelse, der malede sig i hendes Ansigt, og som gik ham til Hjærte — „jeg mener, at hans Fejltrin var et saadant, som et ungt Menneske lettelig gjør sig skyldig i, naar han daglig er overladt til sig selv og udsat for store Fristelser. Han var falden i daarlige Hænder; han var kommen i Vane med den ene Aften efter den anden, at drive om paa saadanne simple Steder, som De vist aldrig har hørt Tale om."

Og nu fortalte han det hele, medens Lettice lyttede til i Tavshed og græd Glædens og Taknemmelighedens Taarer.

„Hvor skal jeg finde Ord til at takke Dem med, Hr. Ashton?" sagde hun. „Jeg er saa taknemmelig! — o, saa taknemmelig! — og saa lykkelig!"

„Og dog er det kun fem Minutter siden, De sad og stirrede ud af dette Fængsels Vinduer og turde hverken haabe det ene eller det andet."

„Ja, her i dette dødsstille Hus er det ikke let at holde Haabet fast. Lad os lytte. Hører De en eneste Lyd?"

„I Hjærtet af City. I Store St. Simon

Apostel. Nær ved Carmel Friars. I et Bagværelse med Udsigt til en nøgen Mur. Ikke en Lyd. Ingen larmende Kjøretøjer. Ingen ilende Fodgængere. Tavshed, Stilhed, Død.

„Og her har De siddet Dag efter Dag i alle de mange Aar og helt alene?"

„Aldeles ene," svarede hun. „Det er meget ensomt — ikke sandt? Og stundum synes jeg, som jeg sagde Dem forleden, at det hele er en Drøm. Jeg ved ikke, om jeg er vaagen, eller jeg drømmer."

„Stakkels Pige!" Han greb hendes Haand. „Stakkels Pige! Maa jeg sige Dem min Plan for os alle — for Dem saa vel som for William?"

„For mig?"

„Hør, hvad jeg har at sige Dem, Lettice — jeg maa nok kalde Dem med Deres Fornavn, om ogsaa kun for i Dag. Jeg maa tilbage igjen til Kanada. Jeg lovede min Moder at vende tilbage igjen til Foraaret. Men jeg har set alt, hvad jeg ønsker at se, og gjort alt, hvad jeg ønsker at gjøre — der mangler mig blot en Ting. Jeg kunde ønske at vende tilbage til mit kjære gamle Hjem, mens det er Vinter, førend Isen bryder op, og Sneen smelter. Men jeg kan ikke udholde at lade Dem blive alene tilbage her paa dette skrækkelige Sted, uden et Menneske at tale til — det er altfor grusomt. Lettice, rejs med mig!"

„Rejse med Dem til — Kanada? Hr. Ashton!"

„Mit Navn er John," svarede han, „og jeg er kun Landmand, driver en Ejendom paa et Par hundrede Acres Land; men vi kan leve af den — i den Henseende er jeg aldeles fri for Bekymring. Ethvert Menneske, som kan arbejde og forsager Drik og anden Synd, har det godt der ovre i Kanada. Det bedste Land i hele Verden. Rejs med mig, Lettice."

Hun saa forundret paa ham. Rejse med ham? Det kunde hun jo ikke.

„Kjære Lettice!" vedblev han. „Lad mig sige Dem, hvad der bor i mit Hjærte. Jeg elsker Dem — elsker Dem saa højt, at jeg knap tør tale derom. Rejs med mig og bliv min Hustru."

„Deres Hustru, Hr. Ashton? O, nej — det kan jeg ikke."

„Og hvorfor kan De ikke det?"

„Fordi — fordi," hun skjulte Ansigtet i sine Hænder og brast i Graad. „Fordi der hviler Skjændsel over mit Navn — baade mit og Williams."

„Skjændsel! Men jeg sagde Dem jo, at William var uskyldig."

„O, det er ikke det! Vor Fader — jeg har jo fortalt Dem, at vi havde en stor Sorg — han blev funden død paa Marken. Han havde begaaet Selvmord. Og de opdagede Aarsagen — at han — o, hvilken Skjændsel og Vanære! — han havde taget nogle Penge!"

Hun saa ikke op, men vedblev at skjule Ansigtet i Hænderne.

„Ingen vilde gjøre det mindste for os, ingen, undtagen Hr. Pomeroy. Saa stræng han lader, har han dog været meget venlig, i det han har holdt baade mig og William fra Arbejdshuset."

„Men det er ingen Skjændsel for Dem, min elskede! Det var jo ikke Dem, der gjorde det. Tror De, at jeg vilde lægge Dem Deres Faders Skyld til Last — tror De, at andre vilde gjøre det, om de kjendte det, hvilket de ikke gjør? Kom kun tryg til mig, min elskede — kom med mig, og bliv min Hustru!"

„O, jeg tør ikke," hviskede hun. „De gjør mig dette Tilbud, fordi De har Medlidenhed med mig."

„Nej, nej, det er ikke paa den Maade. Gud skal vide, jeg har Medlidenhed med Dem, og det af mit fulde Hjærte — jeg maatte jo have et Stenhjærte, om det ikke var Tilfældet. Men den sande Grund er, at jeg elsker Dem. O, min elskede, hver Gang jeg tænker paa dit Engleansigt, naar du saa paa mig under vor Kjøretur gjennem Londons Gader, — dine milde, smukke Øjne — Lettice, kom i mine Arme!"

Han drog hende til sig, og uden Modstand lagde hun sit Hoved til hans Bryst, medens han kyssede hende tusende Gange og kaldte hende med de kjærligste Navne. Hun skjælvede i hans stærke Arme, men hun følte sig gjennemstrømmet af en ny, kvægende Følelse af Sikkerhed og Tryghed. Han var hendes Konge. Han vilde beskytte hende, og han vilde føre hende ud af dette Fængsel og til en Verden, hvor der var Lys og Liv. De skulde rejse bort sammen, og William med dem, til et Land, hvor ingen kjendte hendes Historie, eller, hvis de lærte at kjende den, kun vilde beklage og ikke foragte hende. I det skjønne Skovland vilde hun forglemme de mørke haabløse Tanker og Drømmerier, som hun havde ruget over i sin Ensomhed. John var veltalende, som en trofast Elsker al Tid er, og hans varme, overbevisende Ord gød nyt Liv og lyse Forhaabninger i hendes Bryst. Hun havde hidtil aldrig vidst, hvad Kjærlighed var — i dette Øjeblik lærte hun den først at kjende, i dette Øjeblik sprang Kjærlighedens Blomst ud og stod i fuld Flor i hendes rige Hjærte.

„Du vil altsaa rejse med mig, Lettice?"

„Ja, jeg vil rejse med dig John," hviskede hun, „hvis du vil tage mig med dig."

Han viklede sig nænsomt ud af hendes Favn og lod hende sidde, blussende af Undseelse. Hvilken Forvandling, der var foregaaet med dette blege vel-

signede Ansigt, der nu ikke var blegt længer; disse straalende klare Øjne, som ikke sørgede mere; denne klare, rene Pande, fra hvilken enhver Sky for stedse var banlyst. Kjærlighed, Sejervinderen, er ogsaa den friske Skjønheds gavmilde, skabende Giver. Den blæser Liv i den blege Statue og Sjæl i det kolde Marmor.

„Nu er der kun et tilbage," sagde John. „Det er for dette enes Skyld, jeg er kommen til England. Vil du forud tilgive mig Lettice, at jeg har bedraget dig?"

„Hvordan skulde du have bedraget mig — John?" hun udtalte hans Navn med en Smule Tøven. Tanken om, at hun havde bortskjænket sit Hjærte og ikke mere var fri, var saa underlig, saa ny — saa sælsomme og dog saa søde, disse Elskovstanker!

„Det er et Bedrageri som ikke skader dig min elskede. Men nu ønsker jeg dog, at jeg ikke var gaaet ind paa, hvad man forlangte af mig. Det havde været bedre, om jeg var kommen her under mit rette Navn og havde fremstillet mig som den, jeg virkelig er."

„Dit rette Navn, John?"

„Ja, min Pige. Jeg hedder ikke Ashton. Hvad jeg hedder, og hvem jeg er, skal du faa at vide om et Øjeblik. Tror du Hr. Pomeroy er paa sit Kontor?"

„Det er han vist. Om Dagen forlader han det næsten aldrig."

„Vent saa her et Øjeblik, mens jeg gaar ned og henter ham. Det er bedst, du er til Stede og og hører paa, hvad jeg har at sige ham."

(Sluttes.)

Libanon og Ba'albek

Der er vel næppe noget Bjærg, der er blevet saa lovprist for sin Skjønhed som Libanon, der som et mægtigt Gjærde mod Nordvest omhegner det hellige Land. Allerede Moses bad: „Min Herre, Jehova, du har begyndt at lade din Tjener se din Storhed og din stærke Haand; o, forund mig at drage over og se det dejlige Land hinsides Jordan og det skjønne Bjærg Libanon!" (5 Mos. 3, 24—25) og Profeten Jesajas (35, 1—2) skildrer den Lyksalighed, der skulde oprinde med Messias under Billedet:

„mødes skal i Straaledans
Libanons og Karmels Glans,
Sarons Yndigheder."

Libanon betyder det hvide Bjærg, og dette Navn kommer enten af de hvide Kalkstensklipper, som skinner frem imellem de majestætiske Træer, eller af Sneen, der bedækker Bjærgets Isse, der rager henved 10,000 Fod i Vejret. „Mon Libanons Sne gaar bort fra Klippen paa Marken, eller mon de fremtrængende, friske, rindende Vande standser?" spørger Profeten (Jer. 18, 14), thi da Vinteren al Tid troner paa denne Bjærgkjædes højeste Toppe, risler der stedse rigelige Vandstrømme ned i Dalene, hvilke i Forbindelse med den milde Luft fremtryller et paradisisk Landskab med smilende Morbærlunde, Vingaarde og Oljehaver. De arabiske Digtere kalder derfor Libanon „en slumrende Kæmpe, som i hvide Sølverlokker bærer Vinteren paa sit Hoved, medens Vaaren leger paa hans Skuldre, Høsten hviler i hans Skjød, og Sommeren slumrer ved hans Fødder."

Mest berømt er Libanon dog bleven ved sine prægtige Cedre, hvorom Salmisten synger: „Herrens Træer mættes af Væde, Libanons Cedre, som han har plantet; der hvor Fuglene bygger Rede, Storkens Bo er paa Fyrretræerne" (Salme 104, 16—17), og som ogsaa stod for Salomons Tanker, eftersom han beskrev alle Træer, „fra Cederen paa Libanon og til Isoppen, der voxer paa Væggene," ligesom han ogsaa byggede det prægtige Tempel i Jerusalem af Cedertræ fra Libanon og „talte 70,000 Mand til Lastdragere, og 80,000 til at fælde Træer paa Bjærget, og 3,600 til Opsynsmænd over dem" (2 Krøn. 2, 2). Cederen er et Naaletræ, der ligner vore Lærketræer, med majestætisk Væxt, fast og vellugtende Ved. Det kan blive over 100 Fod højt og henved 30 Fod i Omfang. Det voxer meget langsomt og kan opnaa en særdeles høj Alder. Den hellige Lund af Salomons Cedertræer er endnu — hedder det i Joh. Koks: „Det hellige Land og dets Nabolande" — den største blandt Cederskovene paa Libanon. „Den ligger i Nærheden af en af de mest henrivende Bjærglandsbyer i Verden ved Navn Eden, 5,000 Fod over Havet, hvor ellers den store Trævæxt ikke naar hen. Træernes Antal kan vel anslaas til henved 400; de staar der som ærværdige Vidner til mange Aartusenders Historie." Ezekiel nævner Edens Træer som „de udvalgte og skjønneste paa Libanon" (Ez. 31, 16), og af Omegnens Beboere anses det som en Forbrydelse at fælde en af disse hellige, som de kalder dem. Ved at hæve eller sænke „deres uhyre Lemmer" varsler disse Træer, mener Araberne, om Sneen vil falde ned eller smelte, saa de betragter dem som levende Væsener med et vist Fremsyn.

Mod Østen, lige over for Libanon, hæver sig Antilibanon, hvis sydlige Fortsættelse kaldes Hermon, hvor Jordan har sine Kilder. I den frugtbare og skjønne Bjærgdal imellem Libanon og Antilibanon ligger det gamle Ba'albek, der af Grækerne kaldtes

Heliopolis eller Solstaden, fordi her var et Tempel, der var helliget Solen, der, saa snart den stod op, kunde kaste sine Straaler ind i dets allerhelligste. Der var et større Tempel, vistnok for Ba'al, Solens Gud, og et mindre, sagtens for Jupiter, Himlens Hersker. Desuden var der et stort Pantheon, det vil sige et Tempel for alle Slags Gudebilleder, hvilke Hedningerne samlede sammen for ikke at forbigaa nogen af de mange Guddomme, og for at være sikre paa Hjælp; thi hvis den ene ikke hjalp, saa skulde den anden. Endnu staar der 6 prægtige 70 Fod høje Søjler tilbage af denne mægtige Bygning. Af Soltemplet og især af det lille Tempel er der endnu flere Ruiner tilbage, og „mer end en rejsende har erklæret, at der ikke gives nogen prægtigere Oldtidslevning i hele Verden." En dyb Tavshed hersker her, thi Ba'albeks Beboere vover ikke at tage disse Ruiner i Besiddelse, da de mener, at disse Bygninger er opførte og endnu beboes af de mægtige Aander, som Salomon med sin hemmelige Visdom havde i sin Tjeneste.*)

Libanon.

Professor Scharling, der har besøgt og i „En Pilgrimsfærd i det hellige Land" beskrevet disse Ruiner, siger: „Medens Historien i øvrigt er tavs om disse Steder, har den bevaret et Erindringsblad fra Kristendommens første Kampe her. Thi i Heliopolis fandt Gelasinus Martyrdøden under Kristenforfølgelsen 304. Han var Skuespiller og skulde udføre en af Hovedrollerne ved de store hedenske Festligheder. Der skulde drives Spot med de kristne, og Galasinus forestillede en kristen, som skulde døbes. Han steg, iført den hvide Daabsdragt, ned i Vandbækkenet, men her blev han pludselig omvendt. Han for op af Vandet og raabte: „Jeg er en kristen; jeg saa i Daabsbadet den forfærdelige Glorie, derfor vil jeg dø som en kristen." Den rasende Mængde kastede sig over ham, rev ham bort fra Skuepladsen og stenede ham.

*) Billedet viser os det lille Tempel, saaledes som det saa ud for en halvandet Hundrede Aar siden.

Denne lille Fortælling giver et højst anskueligt Billede af den Lidenskab, hvormed Kampen førtes fra begge Sider. Den stakkels Skuespiller fik, om ikke Latteren, saa, hvad der var mere værd, Sandheden paa sin Side. Den Tro, for hvilken han døde, er bleven Verdensreligion. Ba'albeks Theater er forsvundet, dets straalende Templer er Ruiner, og ny Jordskjælv vil sagtens bringe de sidste Søjler af dem, som endnu staar oprejste, til at falde, men Kristi Kirke staar endnu usvækket trods alle Rystelser og skal vedblive at staa, indtil dette Jordelivs Skyggebilleder skal omskiftes med det evige Livs uforgængelige Herlighed."

K. J.

Jeg er faren vild.

Skin du Stjærne klar
paa din Himmel blaa,
syng du Lærkelil
blandt de grønne Straa.

Og ved Stjærnens Skin
gaar jeg Vejen frem,
medens Fuglens Sang
skal mig lede hjem.

Thi i sorten Skov
er jeg faren vild,
ingen hører mig,
slukt er Baalets Ild.

Stjærnen lys og klar
jeg paa Himlen saa;
mellem gule Ax
sang den Lærke graa.

Ak, hvad hjælper det,
kan ej hjælpe mig;
i den mørke Dal
snor sig ingen Vej.

I den sorte Skov
ingen Sti gaar frem;
ak, jeg kommer nu
aldrig mere hjem.

B. Elmgaard.

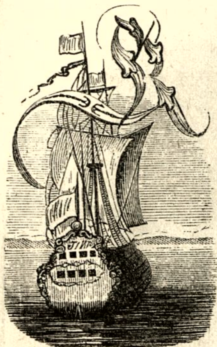

Faret vild.

Højt Spil.

En lille „Ende", „spundet" paa Rattevagten.

Af C. Middelboe.

Kan du stikke den, min Kammerat! Nej, spille mig om du kan, for saa vil jeg — uden at rosse mig selv, la'e mig kalde et Eselshoved*)."

„Ja hvor kan du nu vide det, Per Madsen? Du kan da ikke saadan huske hvert eneste Kort, der er tilbage."

„Ja, ka' du maaske'sens stikke? Ka' du, spø'r jeg," og Per Madsen saa ud til at være nok saa sikker i sin Sag. Hans Medspiller, Frants, svarede kun ved langsomt og med en vis Vægt at lægge en krøllet Spar Ni oven paa Per's Spar Otte. Per blev lang i Ansigtet, spyttede Skraaen ud og bandede en tre, fire Gange, medens Frants sad ganske tavs og betragtede ham med et lunt Smil paa Ansigtet. Endelig sprang Per Madsen op — han havde ligesom Frants siddet paa Hug paa Dækket — slog sig for Panden og sagde: „Jeg vilde have sat mit Ho'de paa, at den Nier var gaaet — men det var jo godt, at jeg ikke satte noget," føjede han polisk til.

„Ja, der kan man se," fortsatte han, halvt i Tanker — „ja der ka' man s'gu se — der er vist to Spar Nier i det Spil! Lad mig se!" og med febrilsk Iver greb han efter Kortene.

„Hvordan skulde det være gaaet til?" bemærkede Frants rolig. „Ja, se kun efter! Jeg skal ikke lægge dig noget i Vejen."

Det var en Søndag Eftermiddag. Folkene havde fri, og medens nogle sad og smaapassiarede, fordrev andre Tiden med Kortspil. Kortene var ikke overdreven rene, dertil havde de sejlet for længe, og de bar alle sammen tydelige Spor af, at deres forskjellige Spillere til sine Tider havde været i Forlegenhed med, hvor vidt de skulde spille dem ud eller ej, thi krøllede var de. Det er en Ejendommelighed hos næsten enhver Sømand — hvor fra den stammer, ved jeg ikke — al Tid at sidde og krumme Kortene efter deres Længderetning og med Bagsiden udad, og saa har alle Matroser en vis Modbydelighed for Hjørner, i alt Fald var der om Bord i Korvetten mange Spil Kort mellem Besætningen, men næppe et eneste Kort havde sine fire Hjørner i uskadt Stand. Per Madsen gik Spillet igjennem, og det var slet ikke gjort i et Øjeblik, netop paa Grund af at Kortene var saa krøllede, som de var.

*) Eselhoved kaldes det Forbindelsesstykke, som holder Mast og Stang eller Bovspryd og Klyverbom sammen.

Et for et og med megen Alvor lagde han Kortene op, men han fandt kun en Spar Ni og kløede sig betænksom bag Øret.

„Uden at rosse mig selv" — det var nu et Mundheld, som Per Madsen brugte meget hyppig, hvad enten der var Mening i det eller ej, ja hyppigst endog uden Mening, og han plejede at udtale Ordet rose, som om det stavedes med to s'er — „jeg ka' sk'unte finde mere end den samme" — her krammede han Spar Ni, som om der ikke skulde blive andet end Atomer tilbage af den — „det var da ellers for Resten møjet mærkeligt, var det itte? Jov!" Saaledes gav han selv baade Spørgsmaal og Svar.

„Det havde da ellers været mærkeligere, om der havde været to," mente Frants, „for hvor sku' den anden Ni'er være kommen fra."

„Ja det havde kanske'sens været møjet mærkeligt nok, men det var dov ellers møjet mere mærkeligere, at jeg saad'n ku' ta' Fejl, for jeg plejer ellers — uden at rosse mig selv — at være gruelig durkdreven til at huske Kortene — ja jeg gjør — og det er en farlig lang Tid siden, det jeg ka' huske, at jeg har været saa bestemt paa et Stik, der var forkert," og Per saa endnu i høj Grad tvivlende ud. Men Kjendsgjerningerne var ham for stærke, lidt efter lidt gav han sig.

„Og jeg kan endda sige, at jeg imellem Stunder stak ham, spanske Hansen, i at huske Kortene," fortsatte han atter halvt i Tanker, „og han ha'de endda spillet sig sin Kjæreste til; ja det var . . ."

„Hvad for en? Hvem er han? Hvordan F . . . gik det til?" væltede Udraab og Spørgsmaal fra Frants.

„Ja—h! Se, de kalder ham spanske Hansen, men det er da ejentli for Resten mest, fordi hans Kone er spansk — og hvordan han fik hende, eller vandt hende? — Ja—h! se det er ejentli itti saad'n fortalt i en Snupfallera — det er s'gu en lang Histaarie."

„Saa gi'e 'en i Nat paa Hundevagten," svarede Frants, „naar du har haft dit Tørn paa Bakken, og jeg ved Rorer, saa ka' du jo gi'e os den."

„Ja—h! De' ka' jeg vel nok," sagde Per Madsen, men han var allerede igjen falden halvt i Staver over den Sag med Spar Ni.

„Du spekkelerer nok," mente Frants og gik for efter.

Han var ellers en støt Fyr, samme Per Madsen, fuldbefaren og dygtig til sin Gjerning. Lidt heftig var han af Gemyt, og han havde en Gang haft en Extra-Vagt, fordi han havde „langet en ud" til en Kammerat; men denne havde rigtig nok ogsaa taget ham paa hans ømme Sted og sagt, at den Ting at spille godt Kort, det kunde ethvert Fæhoved gjøre, mens der var mange begavede Mennesker, som ikke

kunde det. Per Madsen blev rasende og langede ham, som sagt, „en ud"; han slap med en Extra-Vagt, fordi der var „formildende Omstændigheder" ved Sagen, i det den anden var bleven ved med at drille ham. Per spillede for Resten aldrig om Penge — det var altsaa ikke Gevinst eller Tab, der interesserede ham, men han havde en lidenskabelig Interesse for selve Spillets Gang og var stolt af at blive anset for den dygtigste Spiller blandt Mandskabet. Per Madsen var fra Kallehave, medens Frants, hans nærmeste Omgangskammerat om Bord, var en Læsøboer. Han var en rigtig Jyde, rolig og faamælet, men ikke tabt bag af en Vogn, hvad enten det gjaldt at arbejde paa en Raa eller slaa et Slag Kort med Per Madsen.

Klokken et om Natten var Per bleven løst af som Udkig paa Bakken*) og Frants som Rorgænger**). Korvetten plaskede lystig af Sted for en smuk Pasat, og det dejligste tropiske Maaneskin oplyste dens Dæk, hvis Hvidhed var formelig blændende og gav dens Rejsning med de mange Sejl — Læsejl til Luvart og Bovensejlene paa — et eget feagtigt Skjær, som kun et saadant Maaneskin kan give. Det var vel en 19—20 Graders Varme, og Folkene, som ikke havde Tørn, laa og sov rundt omkring paa Dækket, medens Baadsmanden gik og purrede ud paa alle dem, der ikke laa i Skyggen. „Naa da! Rejs ut, min Gut!" var den Tiltale, som omtrent gaves dem, „vil du kanske'sens risk'ere at vrænge Næse a' dig sæl, naar du i Morgen ska' friserere dig i Spejlet? Hva'? Eller vil du maaske'sens ha' Pi'ebarnet til at sla'e op, naar du kommer tilbaves med en Kartoffeltud, der endda er skjæv? Naada! Ka' han humme sig, go'e Ven! Ind i Skyggen med jer. Maanen er en Lurendrejer, saa kjøn hun er; man bli'er dolig af at sove, naar hun ser paa en."

Paa sin Vandring kom han hen under Kommandobroen om Styrbord og saa her en Mand ligge med Ansigtet udenfor Skyggen. Han begyndte sin vante Tale, men blev afbrudt af Frants — det var ham, som laa paa Dækket — med den Bemærkning, at han ikke sov men laa og ventede paa Per Madsens „Ende".

„Har Per Madsen en Ende?" spurgte Baadsmanden, „og hvem spinder du den for, Per? Hva'? Er du en Lurendrejer, Per, som vil sidde og høre paa de andres og inte la' dem høre din, hva'? Sikken en. Kom du barestens med mig! Frants følger nok med."

Men Per mente, at Stedet kunde være godt nok; de andre kunde høre paa ham, lige saa meget de vilde, men de „skrabede" jo. Endelig blev det bestemt, at Per skulde fortælle fra den Plads, han selv havde valgt sig, men vente, til Baadsmanden havde gjort sin Ronde.

*) Det forreste af Skibet. **) Manden, som staar til Rors.

Fem Minutter efter begyndte Per Madsen.

Historien var passeret for en fire, fem Aar siden. Per for med en Skonnertbrig fra Troense, som ejedes halvt af Skipperen, og som „sejlede paa Eventyr", som det kaldes, naar Skipperen sejler efter sit eget Hoved og ikke paa Ordre fra Rederiet. Styrmanden hed Hansen og var en flink Fyr, der spillede djævleblændt godt Kort, og hermed var det givet, at Per Madsen var hans svorne Ven og tro undergivne. Han tog undertiden Per med ind agter i sit Lukaf og spillede To-Mands Whist med ham, „og det er spille mig et fint Spil ellers, der maa man — uden at rosse mig selv — ha'e et Øje paa hver eneste Negl, om man ellers vil vinde," forsikrede Per Madsen. Der var en Tid, hvor Skonnertbriggen — hun hed for Resten Ellen — jævnlig kom til Portoriko, og her havde Hansen forelsket sig. Hun var en spansk Kreolinde og var kjøn, — „uden at rosse mig selv", lagde Per til — og det var ikke saa sært, at Hansen blev forliebt, og da han selv var en smuk Fyr med dejligt lyst krøllet Haar og smukt blond Skjæg, med store alvorlige, blaa Øjne, et rask Ansigt og en kraftig Figur, se saa var det jo da heller ikke saa løjerligt, mente Per, at hun syntes om ham, saa meget mere, som Hansen „ga' den rigtig paa spansk," som Per udtrykte sig, „med Serinajer og hvad nu alt saad'n no'et Pusleri hedder." Nok er det, Hansen og Elvira — for det hed Pigen — de var enige, men de havde endnu ikke faaet talt med de gamle. De var hemmelig forlovede, „og det ska' jo nu være det aller som dejligste."

„Ellen" havde en Rejse til Rio og derfra til New-York. Endelig en smuk Dag hen ad Eftermiddagen kom den tilbage til Portoriko efter at have været henad fem Maaneder borte derfra.

„Styrmanden var begribeligvis svært essig efter at komme i Land og se til Pi'ebarnet," fortalte Per, „og det var lige even bleven mørkt, da han kommer hen til mig og si'er: „Ta' og vrik mig ind med Jollen, Per," si'er han, og jeg faldt*) i Jollen. Hansen var lige kommen ned, og vi ha'de akkurat sat aff — og et dejligt Maaneskin var det, justement som i Nat — saa ser vi en bitte lille Stump af en Jolle komme paddlende**) ud imod Skibet."

*) Falde i et Fartøj er et Sømandsudtryk for: gaa i et Fartøj, stige i et Fartøj eller lignende.

**) Engelsk, paa dansk roende.

„Hvem kan det være," si'er Hansen.

„Ja hvem ka' de vel være," si'er jeg.

„Skynd dig lidt, Per," si'er Hansen, „ellers kan jeg blive opholdt."

„Javehl, Styhrm'n," si'er jeg, og saa vrikkede jeg af Sted.

„Hahns'n! Hahns'n!" raaber det med det samme med en bitte spæd Fruentimmerrøst ovre fra denne her bitte Stump af en Jolle. „Elvira!" udbrød Hansen, og saa fik jeg, rimeligvis jo, Ordre paa at vrikke hen til Jollen. Naada! Sikk'n et Kys! — Huh ha, jeg husker det, som det var i Gaar — Kjæresten var i Jollen med sin Bro'er, en Gut paa en femten Aar eller saa.

„Gaa du om Bord, Per," si'er Hansen, og saa gik jeg om Bord, men imens jeg vrikkede paa Siden af „Ellen" hørte jeg dem snakke spansk og hende græde. Hva' ka' der nu være i Vejen? tænkte jeg — der er da ogsaa al Tid Flæveri med di Pi'ebørn! Naa! Jeg var jo — uden at rosse mig selv — inte filovet, og en halv Time efter tænkte jeg itte mere paa den Ting.

Men den næste Dag var Hansen rent herunter, som man si'er. I det ene Øjeblik saa han ud som en vaad Hund, og i det næste som om han vilde æde os. Han grubliserede, og han skar Tænder. Endelig gaar han ind til Skipperen og faar Lov til at gaa i Land. „Per," si'er han, „ta' og vrik mig ind med Jollen," si'er han, og det gjorde jeg. Paa Vejen saa si'er han: „Per."

„Javehl, Styhrm'n."

„Du ved, jeg har en Kjæreste her."

„Ja jeg ved det, Styhrm'n," si'er jeg.

„Hun skal have en anden."

„Aa Slujjir vel?" (Ja, ser I, jeg talte jo lidt frit til ham, naar vi var alene, for vi var jo ejentli talt Venner.)

„Jo, det er sandt, Per," si'er han, „og de skal have Bryllup om en Maaned."

„Den var værre, Styhrm'n," bemærkede jeg med Medlidenhed — for det er jo itte ejentli saadan rart at se sin Kjæreste bli' gift med en anden — „Hva' er det for en Karl?" spø'r jeg.

„Det er Styrmanden paa den spanske Fuldrigger — du ved nok. Jeg kjender ham; han er en Spillefugl. Han spiller Hazard som en Tiger," si'er Hansen, „men det gjør hendes Fa'er nok ogsaa, saa maaske kan de to meget godt med hinanden. — Men jeg skal dog se, om jeg ikke kan pudse den Karl," og saa faldt han i Tanker, til Jollen laa ved Havnemolen.

„Gaa saa om Bord med Jollen, Per," si'er han, „jeg kommer først sent og skal nok besørge mig selv om Bord."

„Vehl, Styhrm'n," si'er jeg og vrikkede om Bord.

Da Per Madsens Foredrag, som det vil ses, er lidt langtrukkent, fortsætter jeg paa hans Vegne. Ikke alene Per men hele „Ellens" Besætning blev meget forbavset over i den følgende Tid at se deres Styrmand stadig i Selskab med Styrmanden fra den spanske Fuldrigger, og over at det saa ud, som om der hurtig udviklede sig et varmt Venskab imellem dem, hvilket var saa meget mærkeligere, som de ikke havde været de bedste Venner før — ja Hansen havde endogsaa en Gang givet Spanieren, der for Resten hed José Pasto, et Par „blaa Briller"*), som han gik med i over otte Dage, foruden nogle andre drøje Knubs; de var ragede sammen paa Spillehulen oppe i Byen, hvor Hansen kun havde været den samme Gang og da kun som Tilskuer.

Det varede ikke mere end tre, fire Dage, før José havde faaet Hansen indført i Huset hos Alphonso Gantes, hvem hver især betragtede som sin tilkommende Svigerfader. Naar José gik i Land, kom han ofte paa Siden af „Ellen" og tog Hansen med sig — jo det var svært, saa de var blevne fine Venner. Hansen gik ualmindelig meget i Land i den Tid, og han maa have talt med Skipperen derom, for denne var al Tid klar til at give ham Lov og tog af og til selv hans Arbejde for ham; undertiden smilede han ganske polisk, naar de to Venner var satte fra Borde. Flere Gange var den spanske Styrmand om Bord i Besøg hos Hansen, og saa blev de begge budne ind til Skipperen, hvor de spillede Hazard, saa det knagede efter. Det gik ikke af uden Smaaskjænderi, for José var en hidsig Knægt, men Skipperen og Hansen gav al Tid efter, saa der kom ingen Spektakler ud af det; Spanieren blev som oftest i en temmelig drukken Tilstand hjulpet ned i Jollen og bragt om Bord i sit Skib. Saadan gik det i godt og vel tre Uger; Besøgene og Spilleaftenerne om Bord i „Ellen" blev hyppigere og hyppigere, medens samtidig Besøgene hos Svigerpapa aftog. Der var nu kun en 5—6 Dage til Bryllupet, og Hansen saa ligefrem daarlig ud, bleg og forsviret. Han talte ikke meget, og Per Madsen fik ikke noget at vide om, hvordan det stod sig med Forholdet til Elvira. „Han stikker vel a' med hende," tænkte Per, men han kunde dog ikke rigtig rime den Hensigt med det varme Venskab mellem de to Rivaler. Endelig en Tirsdag Eftermiddag, da Per er i Færd med at vrikke Styrmanden i Land, kunde han ikke holde sig for at spørge:

„Hvo'den gaar 'et i Land, Styhrm'n?"

„Brilliant!" Men det var ogsaa det eneste, han fik at vide, og han vilde ikke trænge paa med at gjøre flere Spørgsmaal.

*) „Blaa Øjne".

Da de var komne til Land, siger Styrmanden: „Fortøj Jollen, Per, og følg med mig."

„Ja vehl, Styhrm'n," svarede denne, gjorde Fangelinen fast om en Fortøjningspæl og gik bag efter Hansen, som langsomt gik hen ad Havnemolen. Da Per naaede ham, paaskyndede han sin Gang, og lidt efter siger han:

„Hør nu, Per Madsen. Du er jo klar til at vise mig en Tjeneste, ikke sandt?"

„Brandstage mig ja, Styhrm'n! Det er jeg, spille mig — og ti for en!"

„Tak for det, Per. Hør nu. I Aften viser jeg dig et Hus. I dette Hus bor der en Mand, som hedder Alphonso Gantes; han er Elviras Fader" — her standsede han lidt — „forstaar du, Per?"

„Ja vehl, Styhrm'n."

„Han er en smuk, ældre Mand med hvidt Haar, men med sorte Øjenbryn — jeg tænker, jeg kan vise dig ham gjennem Vinduet — bid godt Mærke i ham."

„Ja vehl, Styhrm'n."

„Og i Huset, saa at du hurtig kan finde det, selv om det er mørkt."

„Ja vehl."

„Naar jeg saa i Morgen Aften har Selskab om Bord — du ved ham Spanieren — („Ja vehl, Styhrm'n") og jeg gi'er dig et Brev, saa tager du Ole og Søren (det var to af Matroserne om Bord paa „Ellen") med dig i Jollen, som ligger lige klar, forstaar du?"

„Om jeg gjør! Brandst . . ."

„Saa roer I, som I var gale, Per — du kan selv vrikke med det samme — og naar I kommer til Land, bliver de to andre liggende med Jollen, klar til at sætte dig og en anden om Bord, og du løber, saa hurtig som du kan, hen til dette Hus og giver Brevet til denne Mand, som er hjemme. Er du med, Per?"

„Om jeg er, Styhrm'n!"

„Han gaar vistnok strax med dig, og saa kommer du saa hastig som vel mulig om Bord med ham og stiller ham op henne ved Skylightet*) til Kahytten, og derpaa stamper du tre Gange i Dækket. Her kan du lade Manden blive indtil videre. Er du nu rigtig paa det rene med det alt sammen, Per? Husk paa, der maa ikke komme Slinger i Valsen."

„Det ska' der spille mig heller itte fra min Side, Styhrm'n. Jeg ska' nok klare min Rulle, ja jeg skal."

„Gjentag for en Sikkerheds Skyld Gangen i det hele," sagde Styrmand Hansen et Øjeblik efter, og det gjorde Per Madsen; han havde naturligvis til Punkt og Prikke forstaaet, hvad han skulde gjøre, og var helt vel fornøjet ved Tanken om at skulle være med til at spille ham, Spanieren, et Puds, for det kunde han jo nok regne ud, at det gjaldt om. De kom snart til Huset, som laa i Kanten af Byen. I Stueetagen var der Lys. Styrmanden listede sig hen og kigede ind gjennem en Sprække paa Siden af det ene Jalousie*), derpaa kom han tilbage og gav Per Ordre til at liste sig hen og kige ind og saa komme tilbage til ham. Per Madsen efterkom Ordren og saa ind i et ret rummeligt Værelse, hvor en smuk, ældre Mand med livet ligt, hvor en smuk, ældre Mand med lidenskabelige Ansigtstræk sad og læste i en Avis, medens en ældre Kone sad ved et Bord og røg en Cigaret. En ung, smuk Pige — Elvira — laa henslængt i en Gyngestol med flettet Rørsæde og klimprede paa en Art Guitar.

„Det saa for Resten lidt a'rakket ud, hvad Møblerne angik," bemærkede Per, da han kom tilbage til sin Styrmand, „men han giver sig jo ogsaa af med at spille." Hansen hørte ham slet ikke, men spurgte ham ud om, hvad han havde set. Per rapporterede nøjagtig.

„Ja, saa kjender du ham," sagde Styrmanden, „gaa saa om Bord og hent mig Klokken elleve."

„Ja vehl, Styhrm'n," sagde Per og gik om Bord.

Næste Eftermiddag kom José Pasto paa Siden af „Ellen" og havde en Kammerat med sig i Jollen. De kom begge to om Bord og gik ind agter i Kahytten, hvor Skipperen og Styrmanden tog imod dem. Først spiste de og drak en hel Del dertil; da de senere sad agter ude paa Hytten**), var de temmelig højrøstede alle sammen, men navnlig Hansen og José syntes at være i et glimrende Humør. De gik og var meget kjærlige mod hinanden og drak adskillige Gange en „Plus Caffée" sammen. (Ved I ikke, hvad en Plus Caffée er? — Det er saad'n en sød Snaps, som man ta'er til sin Kaffe. — Hvor den har faaet saad'n et fint Navn fra? — ja, se det . . . ja—h . . . se alle dem, som har taget Styrmandsexamen, ved jo nok, at en Ting plus en anden, det er, naar man lægger de to Ting sammen — ja—h — se nu mener jeg, at en Plus Caffée, det er, naar man lægger en sød Snaps til Kaffen — forstaar I?" Det var Per Madsens Forklaring paa en „pousse Caffée", og man ser, at han havde tænkt over Sagen, selv om man ikke kan sige, at han var ganske paa det rette Spor).

Da Selskabet var færdig med at ryge, eller rettere sagt, da de havde luftet sig tilstrækkelig, for

*) Vinduet i Dækket over Kahytten.

*) I Troperne haves ikke Glasruder i Vinduerne, men Jalousier. Man har da Skodder, naar man yderligere vil lukke tæt til.

**) Dækshuset agter.

de blev ved at dampe paa Cigarerne, som om de var betalte for det, foreslog Hansen, at man skulde spille. Forslaget blev modtaget med megen Henrykkelse, og navnlig fra Skipperens Side — „se, det gjorde mig nu klar paa, at der var noget Pusleri paa Færde, for vores Skipper ga' sig ellers itte a' med de Dele," bemærkede Per, „men jeg spekkelerede dog forgjæves paa, hvad Fa'en det ku' være, de lavede sammen paa."

„Nu gik 'en ellers strygende der nede i Kahytten. Det kan nok hæn's, at Hansen og José de var ivrige; de blev ved med at drikke Plus Caffée'er og var saa røde i Kabussen saa det var gefærligt — jeg stod nemlig ved Skylightet, ska' jeg si'e vos, for jeg sku' jo være klar, naar Hansen kom med Brevet. — De bandede paa spansk, saa det formelig kriblede i en, de trumfede i Bordet, saa Glassene dansede, og Spanieren saa ud, som om han vilde æde Bordet og Kortene og hele Molevitten. Hansen saa snarere ud, som om han vilde komme ham i Forkjøbet og æde ham. Men lige saa ilter som José blev, lige saa rolig blev efterhaanden Hansen."

Det begyndte med at se galt ud for baade Skipperen og Hansen og den fremmede Spanier, som havde et rent nederdrægtigt Navn, det jeg aldrig har kunnet sige og endnu mindre huske. De tabte alle tre, og det var itte Smaaskillinger, ikke. José stablede Sterling og Pjastere og Dobeloner*) op omkring sig. Men de tog den med Ro, de tre. De satte Pengene ud li'saa glat, som José strøg dem ind, og kun Hansen gjorde af og til noget Vrøvl, men Gud ved, om han mente noget rigtig med 'et? Jeg ha'de saadan paa Fornemmelsen, at det ejentli barestens var for at gjøre Vrøvl, som man si'er. Nu var José færdig med at være Bankør, og vores Skipper skulde til det; men Spanieren vandt immervæk gevaltig. Saa kom den fremmede — ham med det her forbandede Navn — og José blev ved at vinde, næsten i et Kjøre væk. Jeg tænkte ved mig selv indvendig, at de var gale, de tre. Det sku' s'gu itte ha' været mig, itte, der lod mig saad'n blanke a' uden at ta' Reb ind. Men bagefter fik jeg jo Forklaring paa det af Hansen."

„Da den fremmede Spanier var omtrent halvt klar med at være Bankør, begyndte José at tabe saa jævnligt, og Hansens Øjne begyndte at lyse saa livlig.

„Ha, ha! Nu tror jeg, din Tur kommer!" sa'e José til Hansen, som var kommen ind paa at vinde. De talte for Resten spansk hele Tiden, kan I nok vide — begribeligvis jo.

*) Sterling engelsk Mønt; et Pund Sterling = c. 18 Kroner. En Pjaster, spansk Mønt, der gjælder c. 3 Kroner 75 Øre. En Doublon, spansk Mønt, der gjælder 15 Pjastre.

„Ja, nu tror jeg, min Tur kommer," svarede Hansen, „men undskyld mig et Øjeblik, jeg kommer strax igjen."

Han rejste sig og gik ud paa Dækket, jeg listede natyrligvis væk fra Skylightet og var klar til at ta'e imod ham.

„Per Madsen!" raabte han, skjønt jeg stod lige ved ham; „lad bringe noget mere brandy*) ind i Kahytten!" skreg han, saa at de kunde høre ham hele Skibet over, og imens stak han mig Brevet i Haanden.

Jeg sprang i Jollen tillige med de to andre og prajede til Drengen om at bringe brandy'en. Vi jollede af ind imod Land med al den Fart, vi kunde sætte paa Karethen, og jeg var snart paa Vejen til Huset, hvor den gamle Alphonso Gantes boede. Jeg fandt det natyrlig paa en Prik — jeg ha'de jo ta'et mine Pejlinger og Kjendinger Aftenen i Forvejen — jeg bankede paa for en Høfligheds Skyld, men gik rigtig nok ind med det samme — jeg ha'de jo Hastværk. Den gamle var alene i Værelset, som jeg i Gaar havde kiget ind i; jeg flyede ham Brevet og blev staaende. Han læste og sagde „bueno, bueno"**), og hans Øjne begyndte at sprutte — formelig med Gnister, forstaar I. Han for ud af Døren som en Raket og kom ind igjen som en Bombe. „Kom," sa' han, og saa gik det over Stok og Sten ned til Havnen.

„Hvor ligger Baaden?" spø'r han, eller saadan no'et var det da — jeg forstod da, at det drejede sig om Baaden.

„Aki," sa'e jeg — det betyder paa dansk „her", forstaar I — og saa gik jeg i Forvejen og hjalp ham ned i Fartøjet. I en Fart kom vi om Bord og helt for ude havde vi faaet stillet en Falderebslejder***) an, førend vi satte aff; den fik vi ham nu op af, og jeg stillede ham op henne ved Skylightet.

Herre Jemini! Sikken et Mudder, der var der nede. Den gamle Hr. Gantes stod som naglet fast til Dækket og rystede min Salighed over hele Kroppen, som om han sku' springe i Vandet eller noget andet grueligt. De bandede der nede og skjældede, saa det var noget forfærdeligt at høre paa. José var hvid som et rent Lagen, og Sveden stod i Perler paa hans Pande; han dampede af en Segar som et rigtig Lokomotiv. Skipperen og ham med dette her nederdrægtige Navn var dem, der tog det mest roligt; Hansen var derimod ivrig; nu var det ham, der stadig vandt. Hans Segar var gaaet ud, og han havde omtrent skraaet den helt

*) Engelsk. Cognac.
**) Spansk, „godt, godt".
***) En Rebstige til at gaa om Bord.

op. De kølede sig, som man si'er, med en „brandy og water"*), og det var — uden at rosse mig selv — den dejligste Duft — hva' beha'er! — der kom op af Skylightet. Naa! Jeg ha'de jo ejentli for Resten ikke no'et mere der at bestille, jeg ga' mine tre Stamp i Dækket — ja det ha'de jeg begriveli'vis gjort, li'saa saare jeg ha'de faaet Svigerpapa stillet op — og saa drev jeg forefter.

Men — uden at rosse mig selv — jeg kunde brandstage mig ikke holde mig af bare Nysgjerrighed for at faa at vide, hvo'den det gik henne agter. Jeg fik mig listet op i Storvantet om Styrbord, og derfra ku' jeg se ned i Kahytten. José tabte immer væk. Han rev sig i Haaret og bandede og trumfede i Bordet det vildeste, som jeg nogen Sinde har set et Menneske skave sej. Til sidst ha'de han ingen flere Moneter. Han vilde laane hos sin Kammerat — ham med det nederdrægtige Navn — men han sa'e simpelt hen nej. José smeldede ham sin brandy og water lige i „Fisonomiet", og den anden røg mærkelig nok ikke i ham, hvad der ejentli syntes mig noget fordægtig, li'som det, at han ikke vilde laane ham Penge. José rev sit Ur op af Lommen, satte det paa et Kort og raabte:

„Tag det for 20 Pjastre, for Djævlen!"

„Lad gaa," sa'e Hansen, og lidt efter strøg han Uret hen til sin Pengebunke.

„Igjen for 20 Pjastre, for hede Helvede!" brølede José og satte en lang Guldhalskjæde paa det samme Kort.

„Lad gaa," og Hansen tog ogsaa Kjæden hjem.

José var blanket a', som man si'er; han rasede, som var det Satan selv. „Laan mig Penge, din Djævel!" raabte han til sin Kammerat.

„Nej," sa'e han med det nederdrægtige Navn.

„Hold nu heller op, José Pasto," sa'e Skipperen.

„Rejs og ryg!" hvinede José. „For Satan dog! Hvad skal jeg sætte ud? — Hansen, din Slyngel, hvad vil du tage imod?"

„Tør du sætte Kjæresten paa imod alt dette her?" spurgte Hansen — nu forstod jeg ham spille mig først rigtig. Den var ellers fint regnet ud, hva'?

„Ja! I Djævlens Skind og Ben! Hende — og hendes gamle Rævepels af en Fader — og hele den fordømte Bande der hjemme! Læg op!" og Øjnene stod næsten ud af Hovedet paa ham. Hansen var bleven saa bleg i Ansigtet som en nyskuret Bakke, men han smilede roligt, medens Kortene blev lagt op.

José tabte.

*) Engelsk. Cognac og Vand, en meget almindelig Drik i de varme Klimaer, hvor Vand alene let medfører Maveti lfælde.

„Perro furioso! que maldad*)!" brølede Svigerpapa ned gjennem Skylightet med en lang Ramse af spanske Skjældsord.

Men nu sku' I barestens ha' set José. Som en Tiger røg han i Hansen og greb ham med begge Hænder i Struben, brølende li'som en gal Tyr. Skipperen og den anden fløj i dem for at skille dem ad, den gamle løb som gal ned fra Hytten for at komme ind til dem. Jeg kunde begriveli'vis itte holde mig, hvor jeg var; jeg ku' jo ikke vide, paa hvad Side de to Spaniere vilde slaa sig — den gamle og saa ham med det nederdrægtige Navn — men even som jeg kommer jumpende ned paa Dækket, kommer José paa Hovedet ud af Kahytsgangen og Hansen springende bagefter. José blev liggende nede i Borde og stønnede, Hansen var helt revet i Flænger paa Halsen, og Blodet strømmede ned ad hans Skjorte.

„Den var værre, Styhrm'n," sa'e jeg til ham, „sik'ken en forb . . ."

„Smid ham i Jollen, Per, og sæt ham om Bord i hans Skib," sa'e Hansen — „men stop lidt. Lad ham faa alle sine Penge med, den Karl, og Uret — gaa ned, Per, tag Halvdelen af de Penge, der ligger paa Bordet, og Uret og Kjæden — den anden Halvdel kan den anden Spanier faa — og sørg mig for at aflevere det sammen med ham selv til hans Skipper."

„Ja vehl, Styhrm'n," si'er jeg, og saa fik Ole og Søren og jeg Kammeraten i Jollen og satte ham om Bord. Da vi roede tilbage, mødte vi Skipperen og Hansen med de to fremmede i den anden Jolle.

„Gaa I om Bord," sa'e de, „og tag jer kuns en „brandy and water"," og det gjorde vi.

Uden at rosse mig selv — jeg drak mig en lille „Knaldperle" den Aften, jeg var i saadan et forunderlig godt Humør, saadan af det Slags, hvor man drikker og drikker og slets ikke mærker, at man har en lille en paa Skallen, før den er der. Da den var der, tørnede jeg til Køjs og sov som en Sten.

Da Skipperen og Hansen kom om Bord, sendte Styrmanden Bud efter Per Madsen. Per tørnede ud, stak Hovedet i en Pøs Vand for at klare Tankerne lidt og var hurtig agterude hos sin Ven og foresatte.

„Kom her, Per Madsen, og sæt dig ned," sagde Styrmanden, „værs'go', her er en Cigar. Jeg føler Trang til at snakke med dig."

„Tak, Styhrm'n."

„Nu er den Ting i Orden, Per. Pigen er min. Slyngelen er affærdiget."

*) Spansk. „Rasende Hund! Hvilken Nederdrægtighed!"

„Se, se! Saad'n ska' det være, Styhrm'n; men hvo'den ku' de' saad'n flaske sig med det Spilleri?"

„Ja, ser du, Per . . . . ." og nu forklarede Hansen lidt om Sagerne. Han havde sluttet sig til José, den Gang han havde talt med Elvira i Baaden, uden at have nogen bestemt Plan. Han vilde føle sig for. Han blev indført i Alphonso Gantes's Hus og blev der meget forbavset over at høre den gamle Alphonso udtale en stærk Afsky for Folk, der spillede Hazard. Hansen vidste, at han selv var hengiven til denne Last — han havde jo selv set ham spille — men ved at tale med ham om Sagen, kom Hansen dog paa det rene med, at Alphonso mente, hvad han sagde, selv om han selv, oftere end godt var, gav efter for Fristelsen. Aftenen i Forvejen, da Per havde været med inde for at se paa Huset, havde Hansen fortalt Alphonso, at José Pasto var en forfalden Spiller. Den gamle havde ikke villet tro det, og Hansen havde da paataget sig at overbevise ham derom og havde til den Ende fortalt ham, hvad der vilde ske i Aften. Det havde kun været Hansens Mening at vise den gamle, hvor lidenskabelig en Spiller José virkelig var, men da hans Lidenskab var paa det højeste, havde Hansen faaet den Ide, at prøve den Ting med at faa ham til at sætte Kjæresten ind — „hvorledes det gik, ved du jo, Per," sluttede han.

„Ja vehl, Styhrm'n. — Men hvo'den ku' det gaa til, at han til Slut saad'n blev ved at tabe?"

„Ja, ser du, Per. Han havde jo vunden usædvanlig vedholdende i lang Tid og var bleven forfærdelig ivrig, og naar man saa begynder at tabe, gaar det i Almindelighed længe galt. Men for Resten var Skipperen med til at hjælpe mig, og den anden Spanier ogsaa — den Slyngel havde jeg kjøbt dertil for 50 Pjastre, han har et skjævt Øje til José fra Spillehulen."

„Naa saad'n, Styhrm'n, ja saa forstaar jeg."

„God Nat, Per Madsen, og Tak for din Hjælp," sagde Styrmanden og gav Per hjærtelig Haanden.

„Go' Nat, Styhrm'n, og ingen Aarsag," svarede Per, og begge gik til Køjs.

„Ja, han fik altsaa Pi'ebarnet, og dermed er min Histaarie ejentli for Resten forbi," sagde Per Madsen til sine Tilhørere, der ikke havde afbrudt ham en eneste Gang.

„Slog Spanieren sig til Ro med det?" spurgte en af Selskabet.

„Nej, ejentli ikke saadan helt," svarede Per.

„Hvad gjorde han da?"

„Ja, jeg saa ham kun en Gang efter den Aften, og det var en anden Aften, jeg havde vrikket Hansen ind til Land. Li'som Hansen var kommen op paa Molen, saa springer denne lumske Rad af en Slyngel ind paa ham og stikker ham i Armen og Skulderen med en Kniv — ja han gjorde s'gu saa, det Afskum af et Bæst! — Men Hansen langede ham saad'nen en paa Tyggetøjet, som Baadsmanden si'er saa smukt — („Naada! Inte vittig!" lød det lidt stødt fra denne. „Om Forladelse, Baadsmand," svarede Per og fortsatte) — han langede ham saad'nen en ud, si'er jeg, at han gik udenbords — faldt i Vandet, forstaar I.

„Ta' ham op, Per," sa'e Hansen, „og smid ham i Land."

„Ja vehl, Styhrm'n," sa'e jeg, men — uden at rosse mig selv — saa lod jeg ham ligge lidt og brøle. Da jeg synes, at nu ku' det være vel, vrikkede jeg hen til ham, og det var spille mig vel, at jeg ha'de syntes, at det nu ku' være vel med Plaskeriet, for han var brandstage mig lige ved at gi'e den op. „Kom her, din Lurendrejer," sa'e jeg og trak ham ind i Jollen. Han ha'de ikke møjet at skulde ha' bemærket lige strax, men da han ha'de fundet sig lidt, forlangte han, at jeg sku' sætte ham om Bord paa hans Skib.

„Nono! non possible,"*) si'er jeg.

„Si, si!"**) si'er han og viste mig en Pjaster.

„No no, sennor; darme un dublon,"***) si'er jeg — jeg kunde jo li'esaa gjærne være grov i mine Fordringer, da jeg jo vilde drille Raden. Ejentli ha'de jeg tænkt at vrikke ham om Bord for ingen Ting.

„Eh!" si'er han saa ganske gnaven og rækker mig en lille Skilling, som bag efter viste sig at være et halvt Pund†).

„Bueno," si'er jeg og satte om Bord. Ja, det var det sidste, jeg saa til ham, og jeg skjøtter da ejentli heller ikke om at møde ham igjen, for — uden at rosse mig selv — det var en af de værste Halunker, jeg nogen Tid har truffen paa, og man har jo dov i sin Levevej truffen paa en Del. — Gi'e mig saa en Skraa, Frants."

Per Madsen fik sin Skraa, og Fortællingen var endt.

„Hvordan gik det din Styrmand?" spurgte endnu en.

„Han blev gift — begriveli'vis — nu ha'de han jo faaet en Kjæreste. Han bor nu hjemme; det er ham, som de kalder „spanske Hansen". Jeg faar mig undertiden et Slav Kort med ham."

„Naar Enden er god, Børn, er al Ting godt, som man si'er," sagde Baadsmanden med værdig

*) Spansk; paa dansk: „Nej, nej! Ikke muligt."
**) „Jo, jo."
***) „Nej, min Herre. Giv mig en Doublon."
†) Et halvt Pund Sterling omtrent ni Kroner.

Alvor — han sluttede saa godt som enhver Fortælling med en af sine egne Bemærkninger — „og den Ende var jo slets inte do'lig klaret. Men for Resten skylder jeg mig sæl at tilføje," vedblev han med Eftertryk paa Ordet „sæl", „at det ikke er saadan, hva' man kalder ganske passendes, Per Madsen, at „sitrere"*) en af sine Oversuperiører." Og dermed gik Baadsmanden majestætisk forester og begyndte sin Jagt efter Maaneskinssovere, af hvilke han nappede ikke saa ganske faa, thi Maanen havde under Fortællingen forandret sin Stilling, saa at Skyggen faldt anderledes end sidst, da han ronderede.

*) Citere.

Vaskebjørnen.

Ved E. H.

Dette Dyr, der hører til Saalegængernes Klasse, har sit Hjem i det nordlige Amerika og har sit Navn af, at det gjærne, naar det ikke er meget sultent, omhyggelig vasker sin Føde, før det nedsvælger den. Vaskebjørnens Benbygning og Tandforhold viser dens Slægtskab med Bjørnen; dens Udseende minder derimod mere om Vildkatten. Ansigtet har nogen Lighed med Rævens og paa Grund af nogle mørke Striber mellem Øjenbrynene et ejendommeligt mørkt og knarvornt Udtryk, der dog ingenlunde stemmer overens med dens Sindspræg.

Vaskebjørnen.

Dens Poter raader over en næsten abeagtig Behændighed; hver Pote er delt i fem Tæer, som er forsynede med korte, skarpe Kløer. Bagfødderne er baade bredere og stærkere end Forfødderne, da de ofte alene maa tjene Legemet som Støtte. Den kraftige Ryg er hvælvet som hos Katten, og den store buskede Hale, der er forsynet med brune Ringe, kan opnaa en Tykkelse som en Arm. Om Vinteren, naar Dyret er i Besiddelse af sin fuldthaarede graa Pels, har det et kraftigt og smukt Udseende.

Under Gangen sætter Vaskebjørnen hele Bagfoden med Saalen til Jorden; dens Løb bestaar af raske Spring, som den udfører med krummet Ryg og nedhængende Hale. Den er en Mester i at klatre; men da den ikke, som Katten, har den Evne at kunne falde ned paa Fødderne, iagttager den al Tid en vis Varsomhed under Klatringen og lader sig gjærne glide baglængs ned ad den Træstamme, som den et Øjeblik i Forvejen med raske Spring er klatret opad. Dens Ledemod er overordentlig bøjelige. Ligger den paa Ryggen, kan den uden Møje sætte en af Bagpoterne paa Jorden og skyde sig frem, og under Legen drejer den jævnlig et Ben saaledes, at det synes helt vanskabt, for et Øjeblik efter at slaa en munter Kuldbøtte i Luften.

Naar Vinteren nærmer sig, indtræffer Parringstiden, efter hvilken den kun nødig forlader sin lune Vinterseng. Bliver Kulden stræng, tilstopper den gjærne alle Udgange og ligger da snorkende paa sit Leje, undertiden flere Dage igjennem. Den hviler da paa alle fire Ben med Hovedet stukket ind under Brystet, mellem Forbenene og med Halen kastet om til Siden, saa at den ligner en rund laadden Klump. Nogen egentlig Vintersøvn sover den ikke, da den er let at vække og strax er livlig og munter, naar den vaagner. Før den falder i Søvn giver den en snurrende Lyd fra sig i Lighed med Kattens bekjendte Spinden.

Vaskebjørnen er let at tæmme, naar den fanges ung; men den fatter ikke synderlig Hengivenhed for sin Herre; dog forstaar den godt at smigre for ham, naar det gjælder at opnaa en eller anden Gunstbevisning af hans Haand. Omgaas den haardt, glemmer den det ikke let og søger ofte at hævne sig, naar Lejlighed gives. I Dyregaarde, hvor den er under Tvang, ser man den som oftest krybe stille sammen i en Krog; først naar den er fuldkommen fri, faar man Lejlighed til at iagttage de mærkelige Modsætninger, hvoraf dens Sindelag er sammensat. Den viser da en Nysgjerrighed uden Lige, Havesyge og Egensindighed, men paa den anden Side ogsaa Koldblodighed, Selvbeherskelse og Lune. Den mest brændende Nysgjerrighed kan give Plads for stor Ligegyldighed, og fra det mest forstokkede Egensind gaar den med en Kuldbøtte over til den mest ubundne Lystighed.

En Vaskebjørn, der levede paa en Gaard, tillige med nogle andre tæmmede Dyr, havde kastet sin Kjærlighed paa en Grævling, som havde et lille indhegnet Rum til sin Raadighed. Naar det var smukt Vejr, kom Grævlingen gjærne ud af sin Hule og lagde sig til at sove under en Busk. Vaskebjørnen var da strax paa Pletten; men da den kjendte Grævlingens stærke Tænder, holdt den sig varlig bag ved den og rørte kun ved dens Bagdel med sin udstrakte Pote. Da den gjentog disse Kjærtegn med regelmæssige Mellemrum, blev Grævlingen derved holdt vaagen og til sidst bragt til Fortvivlelse. Det nyttede ikke, hvor meget den end snappede om efter sin Plageaand; Vaskebjørnen vidste al Tid at komme i Sikkerhed over Indhegningen. En Dag, da den længe havde fortsat dette Spil, sprang Grævlingen til sidst rasende op og løb ind i sit Hus. Lidt efter stak den imidlertid Hovedet ud af Aabningen og faldt i Søvn. Vaskebjørnen stod længe og iagttog den med en meget alvorlig Mine, og da den indsaa, at den ikke kunde vise Grævlingen den sædvanlige Opmærksomhed, saa længe den laa i denne Stilling, vilde den netop trække sig tilbage, da Grævlingen i det samme vaagnede og spærrede sin Mule vidt op. Dette Syn overraskede Vaskebjørnen overordentlig, og den mønstrede med stor Opmærksomhed de skarpe Tænder fra alle Sider. Grævlingen blev liggende bomstille i samme Stilling, og dens paatrængende Fælles Nysgjerrighed steg nu til det højeste. Den rørte varsomt ved dens Snude, med en Forpote; men Grævlingen rørte sig ikke. Vaskebjørnens Uro steg med hvert Sekund; den maatte have at vide, hvad denne forunderlige Adfærd skulde sige, og efter i nogen Tid at have været uenig med sig selv, om den skulde foretage Undersøgelsen med Poten eller med Snuden stak den pludselig denne ind i Grævlingens opspærrede Gab. I samme Øjeblik klappede de skarpe Tandrækker sammen, og Vaskebjørnen sprællede i et højst uhyggeligt Fangenskab, indtil det endelig lykkedes den at rive sin blodige Snude løs, hvorefter den i Hast ilede bort. Siden den Dag plejede den at fare sig med Poten hen over Snuden, hver Gang den kom forbi Grævlingens Bolig.

Mindre Pattedyr og Fjerkræ blev overfaldne af den, saa snart den fik Øje paa dem, og man havde da Møje med at frelse dem fra dens Kløer. Med andre Dyr, som kunde forsvare sig, kom den gjærne lige saa uheldig afsted, som med Grævlingen. En tam Ræv, der en Gang havde bidt den slemt, plejede senere aldeles at overse den og gik ofte for at ærgre den tæt forbi dens Hus uden at værdige den et Øjekast. En Dag for Vaske-

bjørnen løs paa den og bed den dybt i Halen; men Ræven fortsatte sin Vej med paatagen Ligegyldighed og lod, som om den slet ikke havde mærket det.

En stor Hønsehund, der hørte hjemme paa Gaarden, var Vaskebjørnens bedste Ven. Saa snart den blev løst af sin Lænke, ilede den hen til Hunden, rejste sig paa Bagbenene, lagde Forbenene om dens Hals og strøg sit Hoved op mod dens Kind. Naar denne Hilsen var til Ende, begyndte den nysgjerrig at beføle Vennens Krop og slikkede og strøg dens Haar. Saa længe dette varede, stod Hunden ganske stille og alvorlig, løftende snart et Ben, snart et andet, eftersom Vaskebjørnen fandt det nødvendigt; men naar den gjorde en Bevægelse for at klatre op paa dens Ryg, blev Hunden utaalmodig, og der udspandt sig nu mellem Vennerne en Kraft- og Smidighedsprøve, der var ret ejendommelig at se. Vaskebjørnen slyngede som et Lyn sine Forben om Hundens Hals, klemte samtidig sin Bagkrop ind under dens Bug og søgte at klamre sig fast til dens Ryg med sine Bagpoter. Naar dette lykkedes, maatte Hunden strax give tabt og kunde kun ved at vælte sig i Græsset forsøge paa at fri sig ud af Vennens Omfavnelse. En bidsk Grævlingehund drev den undertiden samme Spil med og jog bort med lystige Spring, naar Knebet var lykkedes den.

Følelsen er Vaskebjørnens skarpeste Sans. Den undersøger derfor først og fremmest Tingene ved at føle paa dem, og dens Lyst til at bade Poterne i Vand udspringer derfor af Nødvendigheden for den til at holde Fodsaalernes følsomme Hud smidig og ren. Efter en lang Tørke kan Synet af en Dam bringe den i Henrykkelse. Efter at have undersøgt Vandets Dybde stiger den forsigtig ned i den og famler paa Bunden efter en eller anden Gjenstand, der kan trænge til at vaskes. En Muslingskal, et Sneglehus eller et Lerskaar er den en kjærkommen Gjenstand, som nu undergaar en grundig Renselse. Skorter det da paa anden Tidsfordriv, tager den til Takke med en lille rund Sten, som den ivrig og med en mageløs Behændighed ruller mellem Forpoterne, medens dens Ansigt vedligeholder sit alvorlige Udtryk, og Blikket er fæstet paa ganske andre Gjenstande. Selv om den taber Stenen, vender den dog ikke Blikket bort, men lader de smidige Poter selv opsøge det tabte Legetøj mellem Græsset.

I vild Tilstand lever Vaskebjørnen fortrinsvis af Frøer, Padder og Vandinsekter; dog tager den ogsaa gjærne en Fugl, naar det kan lykkes for den. Om Vinteren kommer den sjælden til Syne uden for sit Hjem, og om Sommeren forlader den først sit Skjul, der findes i Klippehuler og hule Træer, ved Solens Nedgang. Bliver den jagen, flygter den tilbage til sit Smuthul, hvorfra den gjærne bliver røget ud. Paa fri Mark indhentes den let af Hundene; den kaster sig da om paa Ryggen og forsvarer sig under skingrende Skrig mod Fjenden, der mange Gange først efter en langvarig Kamp faar Bugt med den. Dens Kjød kan vel spises, men smager ikke godt; dens bløde, grovhaarede Skind benyttes som Pelsværk.

Marietta del Arco.

Et Par Pennestrøg fra en Rejse.

Af Poul Falk.

Jeg havde brugt Druekuren ved det tyske Badested Meran og skulde just den næste Dags Morgen rejse til Riva ved Gardasøen sammen med en Bekjendt, som Opholdet ved Badet havde bragt mig, en flink, ung østerrigsk Maler. Vi slentrede afsted Arm i Arm ud ad Vejen, der fører til et gammelt Slot i Nærheden, under en livlig Passiar. Vi var ikke komne ret langt, før jeg, der i de sidste Par Minutter havde gaaet og nydt den smukke Udsigt over den henrivende Dal, stolende paa min Vens Arm, pludselig blev staaende stille ved det voldsomme Ryk, hvormed han rev sin Arm ud af min og raabte:

„Men saa se dog Menneske! der henne ved Kilden, der staar hun jo, Pigebarnet, vi saa forleden ved Musikpavillonen, men som blev borte for os i Menneskemylren. Hun er ypperlig, som hun staar der! Jeg maa have hende strax, i den Stilling. Vær bare rolig!"

Han skrev nede paa Foden af Papiret: „I dybe Tanker, Meran, Oktober 187—", og tegnede saa hurtig og dristig den sorthaarede, maaske næppe fuldt udvoxne Pige med den svulmende Mund, den endnu halvt barnligbløde Næse, de sænkede Øjne med de lange, sorte Vipper og stærkttegnede Bryn, som stod der lænet op ad den vinløvdækkede Klippe, fra hvilken Kilden, kunstig ledet ud gjennem et Rør, plaskede ud i det naturligt dannede Bassin. Hun havde slaaet et stribet, uldent Schawl, der tidligere havde pranget i høje Farver, op over Ryg og Hoved, i Haanden holdt hun et Strikketøj, men hun bevægede slet ikke Pindene. Hun var enten meget

langt borte fra Stedet, hvor hun stod, eller helt optaget af noget i sit eget Indre; det sidste var det rimeligste. Min Ven fik akkurat gjort et flygtigt Udkast, da hun ved en Støj et eller andet Sted fra slog sine store, mørkebrune Øjne op og gjorde en hastig Bevægelse, som om hun vilde til at løbe sin Vej.

„Saa stop hende dog! Stop hende!" raabte han, og jeg skyndte mig hen til hende for at forklare hende Sagen med Maleren, der gjærne vilde tegne hende, og viste hende, for yderligere at lokke hende til at blive, en lille Guldmønt, som jeg holdt op for hende mellem min højre Pege- og Tommelfinger. Glubsk som et katteagtigt Rovdyr vilde hun gribe Mønten, i det hun paa daarligt tysk, blandet med fuldttonende italienske Ord, sagde, at hun nok vilde staa for Maleren.

„Nej, vent lidt," sagde jeg, „Arbejdet først og saa Lønnen!" Jeg sendte et Nik tilbage til Maleren, og lidt efter kom han hen for at rette noget paa hende og faa hende i akkurat den samme Stilling, som han først havde set hende i, og saa skynde sig at gjøre sin halvfærdige Skitse færdig, mens det endnu var lyst nok, thi Solen var lige ved at gjemme sig bag Bjærgene paa den anden Side Floden. Det var hende aabenbart let at indtage samme tankefulde Stilling paa ny, ja, lidt efter var det, som om hun aldeles, uden at tænke paa vor Nærværelse, havde fortabt sig i den samme lange og dybe Tankerække, vor Ankomst havde skræmmet hende op af. Hun var endnu helt borte i den, da Maleren raabte: „Tak, det er godt!" og saa gik det ogsaa først efter et Par Sekunders Forløb op for hende, at hun havde noget at fordre, fordi hun havde staaet for min Ven, og hun rakte bestemt og bydende Haanden ud som for at indkræve, hvad der med rette efter Akkorden tilkom hende.

„Vi vil have lidt endnu for Pengene," sagde jeg venlig og lagde Haanden paa hendes Skulder. „Vi har set dig før, forleden Aften, da du stod og hørte paa Musiken, og vi syntes begge to, at du ikke saa ud til at høre rigtig hjemme her; og nu hører vi jo ogsaa, at du ikke er nogen Mester i det tyske. Italiensk er dit Modersmaal, ikke sandt?"

„Jo, det er det!" sagde hun med straalende Øjne. „Kan Herrerne forstaa det?"

„Saa temmelig, lille Ven. Naa, sig os saa, hvor du er fra, saa er Guldmønten din."

„Men det er sandt," faldt min Ven mig i Talen, „jeg maa absolut have at vide, om det var bedrøvelige eller blot gnavne Tanker, du stod i før. Ser du, det er nødvendigt for Billedet her. Hvad er der i Vejen? Du skal ikke være bange for os. Kom, sæt dig her paa Stenbænken og fortæl. Først og fremmest, hvad hedder du?"

Hun saa ind i hans glade, aabne Ansigt med de trofaste Øjne, som hun vilde læse sig Tryghed til i dem, og sagde:

„Marietta!"

„Naa, Marietta, saa ud med Sproget, her er Guldnøglen, der aabner dine Læbers Lukke."

„Ja, jeg var bedrøvet, Signor, jeg er bedrøvet endnu og bliver vist længe ved at være det, maaske al Tid, hvis jeg ikke kan blive rig, meget rig, saa rig, at jeg kan komme tilbage til Arco ved Riva, nær ved Lago di Garda, for der er vi fra. Men jeg ejer slet ingen Ting, før jeg faar den Mønt der af Dem, og det er dog for lidt, alt for lidt, til det jeg skal bruge Penge til."

Hun tav. „Vi kan maaske hjælpe dig, Marietta," sagde jeg opmuntrende. „Du har Lykken med dig i Aften. Min Ven der og jeg rejser til Riva i Morgen. Sig os, hvad det er, du skal i Arco, og kan vi gjøre noget for dig, saa skal vi."

„Aa, hvis De blot kunde! Det er et Papir, et vigtigt Papir, noget om Fader og Moder, jeg ved ikke rigtig, hvad det kaldes. Alle de andre er der, kun det mangler, og saa længe jeg ikke har det, er der slet intet Haab om, at jeg kan faa ham."

„Hvilken „ham"," spurgte Maleren igjen, da hun atter holdt inde.

„Han er fra Ober-Schönna der henne," svarede hun og pegede i den Retning, hvor denne Landsby laa. „Han er lige gaaet herfra; uf, den lange Vej, og det er snart mørkt. Tit venter jeg ham her forgjæves, og mangen Aften kan jeg saa være lige ved at tabe Taalmodigheden, men saa hører jeg pludselig hans muntre Jodlen, og lidt efter kommer han. Han er saa ung, Signor. Han er ikke bestemt nok."

Hun rejste sig op og stampede i Jorden og blev staaende, mens hun vedblev:

„Naar det ikke er noget ondt, man har for, skal man ikke lade sig sige. Fordi ens Fader er rig, kan han godt være god. Min Fader var fattig og god, men hvorfor skal Rigdom gjøre ond? Han tør ikke holde af mig for sin Fader. Inde hos hans Gudmoder i Meran der bor jeg. Der har han set mig, og han holdt af mig, og jeg af ham den første Gang. Han var den eneste, der talte rigtig kjærlig til mig, da Fader var død, og jeg var saa ulykkelig og ikke vidste, hvad jeg skulde gjøre ved mig selv. Det var ham, der bad sin Gudmoder, og hun kan nu ingen Ting nægte ham, skjønt hun just ikke al Tid er saa himmelsk blid, om at beholde mig og være god imod mig. Jeg tror nok, men jeg ved det dog ikke rigtig, at han stak et og andet til hende for det. Hun beholdt mig saa. Men god er hun nu, som sagt, ikke al Tid mod mig, især efter at hans Fader havde været hos hende og saa-

I dybe Tanker.

dan skjældt og smældt, fordi hans Dreng — jeg kan jo godt sige Herrerne, hvad han hedder, for det kan da ikke skade nogen, Wenzl hedder han — naa, fordi hans Dreng var bleven rent tosset efter den lille italienske Tos, gik og hang med Næbbet og ikke vilde vide mere af Naboens Datter at sige. Jeg hørte det saamænd selv alt sammen, for jeg stod ude i Haven, og i deres Iverighed glemte de naturligvis at lukke Vinduet. Saa gik der lang Tid, hvor jeg ikke saa Wenzl, men da han saa endelig kom igjen, var han saa bedrøvet og modløs, at jeg skammede ham dygtig ud, fordi han bare sad og stirrede paa mig, og næsten havde Taarer i Øjnene. Det var sidste Gang, han saa mig, sagde han; Papirerne var ikke i Orden, havde hans Fader sagt, og der blev aldrig noget af den Historie. Saa kan De tro, Signor, at jeg blev ivrig, jeg truede hans Gudmoder til at vise os Papirerne, og ak, det var sandt, Wenzl sagde selv, at der manglede et. Men vi mødtes dog siden her oppe, og det var alt dette, jeg stod og tænkte paa, og grundede over, hvor jeg skulde faa de Penge fra. Wenzl bliver i den sidste Tid holdt saa knapt af sin Fader, saa han har ingen, og hos hans Gudmoder faar jeg kun Kosten og lidt aflagt Tøj; hun har lært mig at strikke, men det kaster ikke noget af sig, før jeg faar mere Øvelse. Ja, og saa kan jeg synge, Signor, men i disse Klæder!"

Hun pegede fortrydelig ned ad sit Tøj og tav.

„Er du da helt uden Slægt og Venner, stakkels Pige?" spurgte min Ven deltagende.

„Ja, omtrent, Signor. Moder var jo lige død, da Fader rejste med mig. O, hun sang saa dejlig! Saa smukt kommer jeg aldrig til det. Men hendes Bryst var nok ikke saa stærkt, og hun sang for meget. Tit tog de fremmede hende med i hele Dage, og hun maatte synge for dem ude paa Søen i Maaneskinsnætterne; det gav godt af sig, men hun taalte det ikke i Længden, Stemmen gik bort med Hosten; det var snart forbi, otte Dage, saa begravede vi hende. Fader kunde ikke udholde at blive der, han solgte al Ting, kjøbte sig et lille Instrument for nogle af Pengene, lidt havde vi jo saa desuden i Bylten. Han skulde spille, og jeg synge, saadan skulde vi kæmpe os frem til en stor tysk By; der levede en maestro, hos hvem han en Gang i sin Ungdom havde haft Tjeneste ved Hestene; ja, han havde endogsaa selv redet for Publikum en Aften, da en af Selskabet pludselig blev syg. Det talte han tit med Stolthed om, og til denne maestro vilde han nu. Jeg tror, han mente, at han kunde være bleven noget stort paa den Vej, ja, at han maaske endnu kunde blive det. Men her i Meran blev Fader syg, han var ikke vant til det Vandreliv og kunde aldrig komme hurtig nok afsted. Hos Wenzls Gudmoder, i hendes simple lille Logishus tog vi ind; her døde han, alle Pengene gik med til Begravelsen, ja, og saa ved De Resten! I Arco har jeg rigtig nok en gammel Slægtning af min Moder, men hun er døv, fattig og gaar næsten i Barndom, saa hvad skulde jeg have taget der hen for? Saa blev jeg her, og den hellige Gudsmoder gjør maaske al Ting godt endnu!"

„Vi skal se, Marietta, hvad der er at gjøre. Er det nu ogsaa virkelig sandt, at din Fremtidsskæbne beror paa den Attest?" spurgte jeg.

„Herren kan jo gaa hjem og spørge den gamle — jeg mener Wenzls Gudmoder, ad," svarede hun i en bedrøvet Tone.

„Aa nej, det kan være det samme; vi tror dig paa dit Ord. Her har du din Løn. Men hør nu: Vi rejser, som sagt, til Rivo i Morgen. Har du Tillid til os, saa lad os nu følge med dig, og giv os de andre Papirer, saa skal vi se, hvad vi kan gjøre ved den Sag. Gaa nu i Forvejen og vis os Vej til Stedet, hvor du bor, at vi rigtig nøjagtig kan faa skreven Adressen op, til vi skal sende dig Papirerne tilbage."

Og saa sprang hun da foran os, det tillidsfulde, uskyldige, forældreløse Sydens Barn til Gaden og Huset, hvor hun hørte hjemme, og kom lidt efter ud med en lille Pakke, indsvøbt i et temmelig snavset og laset Stykke Papir.

„Her er de, Signor! Gud velsigne Dem for, hvad De vil gjøre for mig. Gid Lykken maa være Dem god! Se, der staar den gamle oppe, hvor hun er forbavset! Det er sandt, hun har igjen forsikret mig om, at Wenzls Fader giver sit Minde, naar Papirerne blot er i Orden. Han er bange, skal jeg sige Dem, han har mistet en Datter, fordi hun ikke maatte faa den, hun havde kjær. Hun er aldrig bleven funden. Floden har sagtens tagen hende med, og Wenzl kunde godt gjøre det samme. Farvel, Signori! Og tusend Tak! Lad mig endelig snart høre fra Dem. Jeg tæller Timerne, til Brevet kommer. Hvor Wenzl dog vil blive glad!"

Og hun fik naturligvis Brevet med alt i Orden, den lille Marietta! Det var ikke forbundet med synderlig Vanskelighed at faa den Vielsesattest udstedt. Moderen havde været Faderens ægteviede Hustru. Den rige Tyrolerbonde vilde intet Slegfredbarn have ind i Slægten; han vilde ingen Pletter have i sit Skjold.

Da vi i April vendte tilbage til Meran, forhørte vi os om Marietta i Logishuset. Den „gamle" havde det ikke længere. Den ny Ejerinde fortalte stolt, at hun styrede Huset for Wenzls Fader, mens Marietta og hendes Mand havde faaet en mindre

Ejendom paa Faderens Jorder, og just for et Par Dage siden havde holdt Bryllup.

„Se, saadan kan det lønne sig at falde i „de dybe Tanker“,“ sagde min Ven Maleren, da vi, vel fornøjede med denne Besked, vandrede hjem til vort Hotel.

Til Ober=Schönna kom vi dog ikke den Gang, hvad vi halvt om halvt havde tænkt paa. Og Marietta vilde vist næppe, selv om hun havde kjendt vor Adresse, have været saa stiv i Pennen, at hun kunde have sendt os sin Tak skriftlig. Vi var begge sikre paa, at hun følte den i sit Hjærte, og vi var glade ved Bevidstheden om at have hjulpet et andet Menneske til at naa sit højeste Ønske og med Guds Hjælp Livets højeste Lykke.

Tom Sheridans Mesterskud.

Medens Tom Sheridan*) var hos Lord Craven til Hampstead, gik han en Dag paa Jagt for sin Fornøjelses Skyld. Han var ganske alene og kun ledsaget af sin trofaste Hund. Men Fornøjelsen svarede langt fra til hans Forventninger, thi det var smaat med Vildtet, og de enkelte Stykker, „Nimrod“ støvede op, „holdt ikke“. Tom gik og gik, med den korte Jagtpibe i Munden og Bøssen paa Skulderen, og førend han vidste af det, var han kommen ind paa Naboens Vildtbane. Just som han gik og tænkte paa, om det ikke var bedst at vende Næsen hjemad, mødte han en trivelig, fornemt udseende Herre, ledsaget af en Tjener og væbnet til Tænderne. Tom satte sig i Forsvarsstilling og ventede Fjendens Komme.

„Halløj, Sir!“ raabte den fremmede; „hvad bestiller De her?“

„Jeg gaar paa Jagt,“ svarede Tom.

„Ved De, hvor De er, Sir?“ raabte den fremmede.

„Jeg er her,“ sagde Tom.

„Her!“ svarede den fremmede vredt. „Ved De, hvis dette „her“ er, Sir? Det er mit, Sir, mit Jagtomraade! Hvad siger De til det?“

„Aa,“ svarede Tom rolig, „skal jeg dømme efter Deres Adfærd, er det ikke meget tiltalende.“

„Spøg til Side!“ raabte Herremanden. „Jeg hader Spøg! Hvem og hvad er De?“

„Hvem og hvad jeg er?“ svarede Tom. „Mit Navn er Tom Sheridan. Jeg er i Besøg hos Lord Craven og for Øjeblikket paa Jagt for at more mig. Men Fornøjelsen har hidtil været tynd, og jeg ved ikke af at have gjort mig skyldig i nogen Overtrædelse.“

*) Berømt engelsk Skuespiller.

„Sheridan!“ sagde Herremanden en Smule mere rolig, „og i Besøg hos Lord Craven? Naa, saadan! Men det kunde jeg jo ikke saa lige vide.“

„Nej, det forstaar sig,“ indrømmede Tom; „men De havde ogsaa et forskrækkeligt Hastværk med at gjøre Dem vred.“

„Vred? Nej, jeg er ikke vred, i det mindste ikke paa Dem, Sir; men De ved ikke, hvad det har kostet mig at faa denne Vildtbane indhegnet, og hvilke Bryderier og Fortrædeligheder jeg har af den. De har let ved at snakke; men jeg gad nok vidst, hvad De i mit Sted vilde have sagt ved en Lejlighed som denne.“

„Hvad behager?“ raabte Tom fornøjet. „Hvis jeg havde været i Deres Herligheds Sted, vilde jeg have sagt: Jeg er overbevist om, Hr. Sheridan, at De ikke havde til Hensigt at fornærme mig, og da De ser ud til at være træt, turde jeg maaske indbyde Dem til at gaa med mig hjem og faa en Smule at styrke Dem paa.“

Herremanden følte sig fuldstændig afvæbnet af den andens lette Tone, og — som det plejer at hedde i Aviserne — „vi behøver næppe at tilføje“, at han virkelig fremkom med den Indbydelse, Tom havde lagt ham i Munden.

Tom gjorde sig til gode ved Herremandens vel forsynede Bord og brugte, medens han forsynede sig, sit vittige Hoved til at komme frem med det ene Indfald mere morsomt end det andet, og da han havde faaet sin Vært i et rigtigt Perlehumør og mere end halvt vunden hans Hustrus og Døtres Hjærter, begav Jægeren sig omsider paa Hjemvejen.

Han kom igjennem en Forpagtergaard. Foran Forpagterboligen var der en Grønning, i Midten af Grønningen en Dam, og i Dammen svømmede og dukkede en utallig Mængde Ænder; paa dens grønne Bredder gik en spraglet Flok muntre Høns, pikkende og kaglende; Forpagteren lænede sig over den nederste Halvdør til Ladebygningen, der stod i Nærheden af Grønningen.

Tom var frygtelig kjed af at komme hjem uden Bytte, og da det hidtil havde slaaet fejl for ham at faa Skud paa noget Vildt, fik han nu pludselig et Indfald, der gav Udsigt til, at han i det mindste kunde redde Skinnet af sin Jægerære. Hvad han altsaa har at gjøre — han gaar hen til Forpagteren, hilser høflig paa ham og siger derpaa:

„Min gode Mand, jeg har et Forslag at gjøre Dem.“

„Hvad er det for et Forslag?“ siger Forpagteren.

„Aa, ser De — jeg har været ude hele Dagen og har ikke faaet løsnet et Skud; begge mine Løb er ladte, og jeg kunde nok lide at faa noget i Tasken. Hvad skal jeg give Dem for at lade mig affyre begge Løb paa disse Ænder og Høns — her fra

Stedet, hvor jeg staar, og saa at jeg maa tage alt, hvad der falder?"

„Er De en dygtig Skytte?" spurgte Forpagteren.

„Aa, saa temmelig, saa temmelig," svarede Tom.

„Og De tager alt, hvad De fælder?"

„Ja, hvert Ben, naturligvis."

„Ni Kroner."

„Det er for meget," sagde Tom; „men jeg vil give Dem sex Kroner, jeg har ikke en Øre mere i Fikken."

„Lad gaa da." Dermed var Handelen gjort, og Forpagteren fik Pengene.

Tom satte Ryggen mod Dørstolpen og lod først det ene Løb gaa og saa det andet. Men sikken en Skræppen og Plasken og Kaglen og Skrigen der blev!

Tom lo over hele Ansigtet, og han afsted hen til Valpladsen! Først samlede han en Høne op og saa en Kylling og saa en And o. s. v. Han fik Jagttasken propfuld.

„Det var rigtig nok et Mesterskud," sagde Forpagteren.

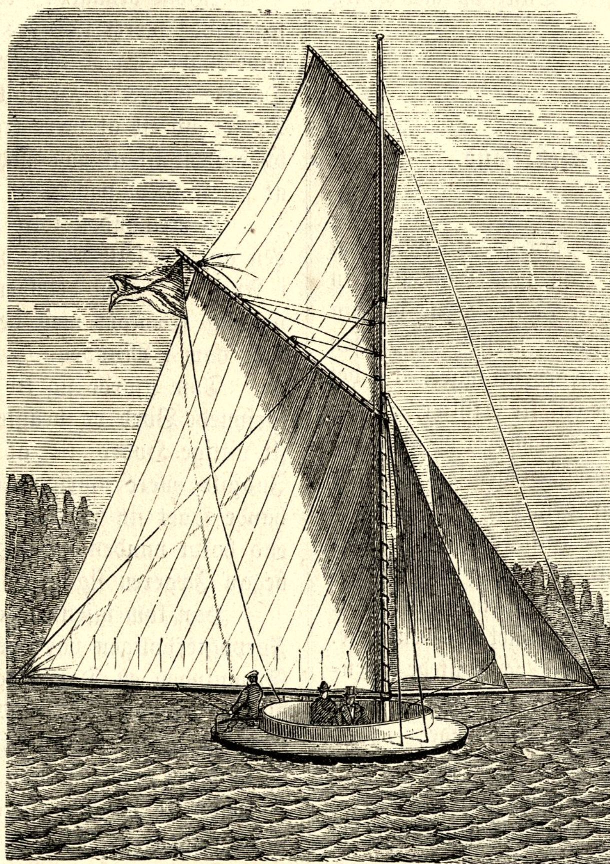
„Ja," svarede Tom fornøjet; „otte fede Høns og Ænder er næsten mere end sex Kroner værd — mener De ikke?"

„Jo saamænd," sagde Forpagteren og kløede sig i Hovedet; „men mig kan det være lige fedt — hverken Høns eller Ænder er mine."

„Naa da!" plejede Tom at sige, naar han kom dertil i sin Historie. „Der blev jeg ordentlig tagen ved Næsen, og det kan nok være, jeg kom afsted i en Fart, inden den rette Ejermand kom — men jeg forsikrer, at jeg af Hjærtet undte Skjælmen, der snubbede mig, hans sex Kroner og mere til for hans Koldsindighed og Snildhed! En saadan Vitz var ærlig sine tyve Kroner værd — ikke sandt?"

Et cirkelrundt Skib.

Det højst ejendommelige, cirkelrunde Skib, som vi paa hosstaaende Billede fører frem for Læserne, er bygget efter en Tegning af den russiske Admiral Popoff, som har foræret det til en i St. Petersborg værende Klub for Lystsejlads.

Et cirkelrundt Lystfartøj.

Dette forunderlige Skib er 20 Fod tværs over Dækket fra den ene Side til den anden og stikker kun 6 Tommer dybt. Det er forsynet med en efter sin Størrelse usædvanlig høj Mast, da denne har en Højde af ikke mindre end 55 Fod; dets Sejl er ligeledes usædvanlig store, da Overfladen af dem er 1000 Kvadratfod. Skibet skal have vist sig meget bekvemt at manøvrere med, og det skal med Held have deltaget i flere Kapsejladser. Det holder sig meget stiv under Sejlene, skjønt disse, som nylig nævnt, har et usædvanlig stort Omfang. I det hele taget har det vist sig, at dette runde Skib ikke krænger nær saa meget som andre Skibe, der er bygget efter den almindelige Form.

Da Kongen af Sverige 1875 besøgte den russiske Kejser, krydsede denne Jagt omkring lige over for Petershoff-Paladset, og under Telegrafkommissionens Møde i St. Petersborg viste den ogsaa sin Dygtighed i Manøvrering, i det en Snes Medlemmer af Klubben for Lystsejlads krydsede omkring paa Newa-Floden i dette forholdsvis lille Skib.

Smaating.

Honnet Ambition.

„Er Fru Petersen kommen hjem?" spurgte Fru Sørensen, der ikke havde været uden for Byen hele Sommeren. „Jo," svarede Stine, „og Fru Hansen kom ogsaa hjem fra Strandvejen i Aftes." — „Vask saa Kridtet af Ruderne, for at Folk kan se, at vi ogsaa er komne hjem."

I en Dampskibskahyt, hvor Passagererne er søsyge. En Passager: „Hvad er Klokken?" — Opvarteren: „Vi er lige i Dagbrækningen."

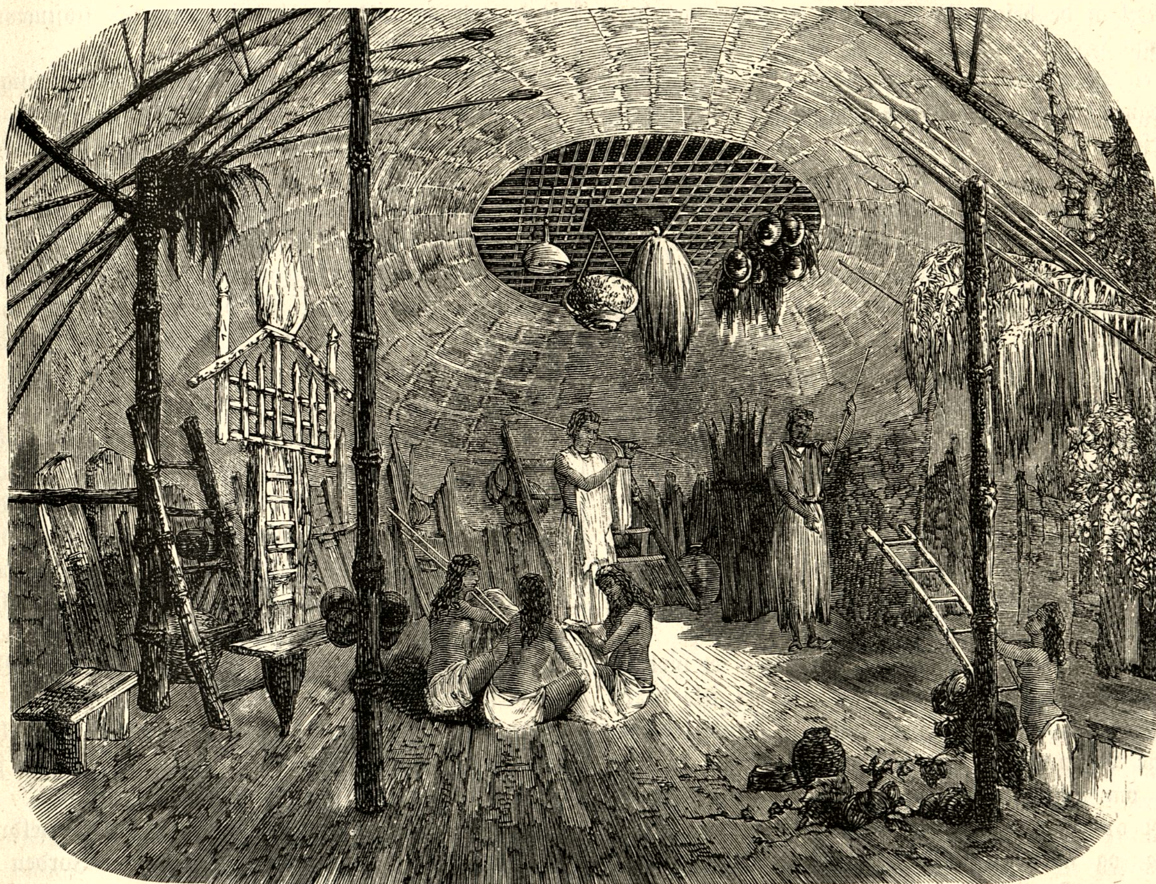
Nikobarøerne.

Ved J—n.

Denne Øgruppe, der ligger i den bengalske Havbugt mellem For- og Bagindien og bestaar af 7 større og flere mindre flade Øer, tilsammen 34 Flademil med 5000 malayiske, kun lidet kultiverede Indbyggere, var for et Hundred Aar siden i Danskernes Eje, men kom senere under Østerrigernes Herredømme. Omtrent ved 1840 gjorde Danmark et nyt Forsøg paa at bringe noget ud af sin gamle Koloni, men efter nogle Aars Forløb maatte Forsøget opgives, nærmest paa Grund af den for Evropæere højst usunde Luft, som findes paa Øerne. I Marts 1869 blev Nikobarøerne tagne i Besiddelse af Englænderne, der jo i vort Aarhundrede har udbredt deres Magt i et storartet Omfang i hine fjerne Egne. Øgruppen, der har faaet Navn efter et Par af de største Øer, Store- og Lille-Nikobar, har en Middelvarme af 20 ° R. Jordbunden er meget fugtig, hvorfor Øerne er klædte med en svulmende Plantefylde. Nordøst- og Nordvestmonsunen blæser over Øerne henholdsvis fra November til Marts og fra Maj til September, og den sidste fører stærke og hyppige Regnbyger med sig.

I 1858 gjæstedes Øerne af den østerrigske Fregat „Novara" paa dennes Verdensomsejling, og fra dette Besøg skriver sig nedenstaaende interessante Beretning fra en af Expeditionens Deltagere.

Fregatten kastede Anker ud for Øen Kar-Nikobar. Nogle af os gik i Land for at undersøge det indre af samme. Vi fandt os snart omringede af en Flok gabende indfødte, næsten aldeles nøgne, men væbnede med lange Knipler og med store Knivsblade uden Skaft. „Good friends? Good friends?" (Er I Venner) spurgte de os. Da vi oplyste dem om vore fredelige Hensigter, rakte de forreststaaende Høvdinger deres Vaaben til de bag ved staaende Ledsagere og strakte os deres fedtede og snavsede Hænder i Møde, hvilke vi selvfølgelig skyndte os at modtage. De kom da frem med en Slags Attester, der var udfærdigede af forskjellige Søkaptejner og skulde godtgjøre Beboernes Redelighed i deres Handel med Kokosnødder. Nogle af disse Papirer indeholdt snurrige Forskrifter for fremmede Matroser, som kom til Øen; saaledes lød det i en af dem: „Hvis I vil være Venner med de indfødte,

Det indre af en Hytte paa Nikobarøerne.

saa stjæl hverken deres Svin eller deres Kvinder." De fleste af Attesterne indeholdt en Prisfortegnelse over de vigtigste Indførselsartikler fra Evropa; men alle Priserne var ansatte i Kokosnødder. Saaledes betaltes en Sabelklinge med 300, en Suppeslev med 150 og et Halsklæde med 100 Nødder. Hvad der betaltes bedst var Frakker og navnlig Filthatte. Den usleste Filthat betaltes med 2500 Kokosnødder og var i Værd regnet lige med en dobbeltløbet Bøsse eller et Fad Rom. Hvis en dreven Handelsmand faldt paa at sende en Ladning gamle Filthatte til Nikobarøerne, skulde han visselig gjøre gode Forretninger med de indfødte. Disse, der har set en Del af de besøgende Kaptejner prydede med dette Slags Hovedbedækning, er af den Tro, at Hatten er et Tegn paa stor Værdighed, ligesom Kronen betegner den Storhedsglans, som omgiver en kongelig Person.

En af de indfødte, der kaldte sig Kaptejn Dixon, rakte mig en Attest, over hvilken han ikke var lidet stolt. „Endskjønt Kaptejn Dixon ser noget snavset ud, er han dog en brav Karl." Manden var velvoxen, nøgen, broncefarvet, med et langt, glinsende Haar, opbundet under et Slags Diadem. En af hans Ledsagere bar en Skjorte, en anden en Frakke, en tredje Støvler, en fjerde et Par Buxer. Tilsammen vilde disse spredte Klædningsstykker vel kunnet give en hel Dragt.

Jeg indbød Dixon og hans Kammerater til et Besøg om Bord, i det jeg forsikrede dem, at vi betragtede dem som Venner, og at de derfor intet ondt skulde frygte. „Nej, ikke Venner," raabte han, „ikke gode Venner, men gode Brødre. En Fa'er, en Mo'er — vi alle Brødre!" — et virkelig smukt Udbrud af Broderfølelse, som det ikke kunde andet end overraske mig at høre af denne fedtede, nøgne Vildmand. Da vi kom om Bord, spurgte han, om vi kunde opvarte med Mad og Drikke og noget at røge. Hele Fregatten vakte deres Beundring, og navnlig studsede de ved at se dens store Kanoner. Da jeg spurgte dem, hvilken Straf de plejede at give deres Forbrydere, svarede en af dem troskyldig: „Vi ikke Skurker, vi alle gode; men hos jer store Skurker, derfor store Kanoner."

En af Høvdingerne indbød os til et Besøg i hans Hytte, der var bygget paa et Dusin Pæle og tækket med Palmeblade, og til hvilken man steg op ved Hjælp af en Stige af Bambusrør. Hytten var næsten tom, kun i et Hjørne saa man to eller tre Kister, der indeholdt alle Kaptejnens Rigdomme; endvidere fandtes der nogle Kastespyd, som var stillede op mod Væggen, en lav Sofa, paa hvilken han bød os tage Plads, og endelig et Stykke Fjæl, der hængte i Snore under Taget og dannede en Slags Gynge, i hvilken vor Vært tog Plads og gyngede højtideligt frem og tilbage med klar Bevidsthed om sin uhyre politiske Betydning.

Vi havde for fire Francs kjøbt en stegt Gris, som vi bød vore Venner ind paa; men ingen af deres Kvinder eller Børn viste sig ved Gildet. „De er flyttede ind i Skoven," sagde man os, „vi ved ikke hvorhen, og saa længe I opholder jer her, bliver de skjulte der inde, om de end staar Fare for at dø af Sult." Vi mærkede tydelig, at de godmodige Mennesker søgte at behandle os med Forsigtighed, i det de formodentlig tilforn havde gjort den Erfaring, at Evropæernes Opførsel just ikke al Tid var den bedste. Ved Evropæernes Sammenstød med de vilde er det sjældent de sidstnævnte, der fra først af har Uret.

Kokosnødden er Øens eneste Handelsgjenstand, men man vilde med Fordel kunne dyrke baade Sukkerrør, Tobak, Bomuld og Ris paa den. Man anslaar Mængden af de aarlig udførte Nødder til 4 à 5 Millioner. Palmen har en Højde af 60—100 Fod og et Gjennemsnit af 2 Fod og bærer en tagformet Krone af stedsegrønne Blade, der svaje sagte i Luften. Hvo kjender ikke den tusendfoldige Nytte, man gjør af dette Træ — dets Blade, Rødder, Stamme, Bark, Saft, Olje, Vin, dets Mælk og dets Trevler.

Nikobarøernes Beboere har en meget udviklet naturlig Følelse for Moral og Ret. Til Trods herfor har kristne Missionærer hidtil ikke haft den ringeste Fremgang blandt dem. Beboerne har modtaget dem med Velvilje, betragtet dem med Nysgjerrighed, hørt paa deres Prædikener, men har intet forstaaet og hidtil været uden Begreb om Hensigten, som laa bag den hele Virksomhed. Vor Vært fremtog dog af sin Kiste en engelsk Bibel og sagde til os med en vis naiv Selvfølelse: „Se, her har jeg Jesus Kristus! Naar jeg er syg, lægger jeg den under Hovedet, og saa bliver jeg rask."

Beboerne har den Skik at opgrave Forældres og Venners Legemer, som har ligget i Jorden et Aar, bære dem ind i en Hytte og samle sig om dem under Graad og Klageraab. I Munden paa hver Benrad sættes en brændende Cigar, hvis Røg betragtes som Billede paa Menneskets Aandedrag. Hovedskallerne bliver sluttelig nedgravede paa en Begravelsesplads, men de øvrige Ben kastes ud i Skoven eller sænkes i Havet. Skulde der heri muligen ligge en Antydning af, at de i Lighed med os betragter Hovedet som Sæde for Forstanden*)? Ved samme Lejlighed plejer de at omhugge nogle Kokospalmer, der lægges ved Siden af Benraden, medens Nødderne kastes omkring til alle Sider for at give Frø til ny Træer. Muligvis har Beboerne

*) Kineserne tror, at Forstanden sidder i Maven.

en instinktlignende Følelse af, at, ligesom nyt Liv bestandig spirer frem af Naturens Skjød, saaledes skal ogsaa Mennesket efter Døden vaagne til et nyt Liv.

Indbyggerne paa Kar-Nikobar danser, men paa en bedrøvelig Maade, ligesom deres Sang er en ynkelig Jamren. Deres Udseende er saa klagende-sørgmodigt, at jeg uvilkaarlig kom paa den Tanke, at de var Efterslæt af en Urbefolkning, hvis Tid for længst var udrunden, og at de derfor gik omkring med den Følelse, at de ikke havde andet at vente end Død og Undergang.

Paa Æventyr i London.

Efter det engelske ved Knud Skytte.

(Sluttet.)

XIII Fader og Søn.

Hr. Pomeroy sad ved sin Pult og var sysselsat med det behagelige Arbejde at skrive Regninger.

„Tør jeg forstyrre Dem et Øjeblik, Sir?" spurgte John.

Hr. Pomeroy løftede sit hvide Hoved og saa alvorlig paa Spørgeren.

„Forstyrre mig?" svarede han. „Ja, hvis De kommer i et Forretningsanliggende, ellers ikke. Det er min Kontortid, maa De vide."

„Det er i hvert Fald en meget alvorlig Sag — ikke et Pengeanliggende, men noget langt vigtigere."

„Det er der jo ingen Mening i, Ashton," svarede Hr. Pomeroy gnavent, „og Deres store Ungdom er den eneste Undskyldning for, at De kan tale saa meningsløst. Kjærlighed, Forelskelse, vil De maaske indvende! Aa! vi elsker os selv og ellers ingen! Det er Reglen uden en eneste Undtagelse, og er der nogen, der paastaar anderledes, saa kjender vi det nok — Talemaader, lutter Talemaader!"

„Nu vel Sir, lad os saa se. For det første er jeg vis paa, De vil blive glad ved, at unge Langton er funden. Han havde ikke stjaalet Pengene; men en anden havde stjaalet Pengene fra ham, og alt er i Orden."

„Hvorfor bar han dem ikke paa Banken?"

„Han snakkede for længe paa Gaden, saa det blev for sent. Hr. Halkett har været saa venlig at meddele de andre Kontorister, at William er uskyldig. Men han skal ikke blive der, og jeg udbeder mig Deres Tilladelse til, at han rejser med mig til Kanada."

„Til Kanada? — Godt saa er han af Vejen."

„De kan ikke lide Knøsen?"

„Jeg lider i det hele ikke Drenge. Husk paa, Ashton, disse to Børn af min gamle Ven Langton, der som De maaske ved, kom i Filteri med sine Penge og sit Regnskab og kom ulykkelig af Dage, har ikke Spor af Krav paa mig. Jeg tog mig af Børnene, fordi deres Fader var min Ven, og fordi han en Gang gjorde mig en stor Tjeneste. Pigen opfører sig godt; hun snakker aldrig og volder mig ingen Ulejlighed. Men Drengen — tag ham hellere end gjærne. Jeg har tilstaaet ham 40 Pund om Aaret, og det samme Beløb skal han fremdeles modtage i fire Aar endnu, eller rettere, jeg vil sende Dem Pengene til ham, hvilket er bedre. Det har aldrig været min Mening at gjøre mere for ham, naar han har fyldt de et og tyve. Se saa, dermed er den Sag i Orden."

„De stoler altsaa paa mig, Sir? De ved kun grumme lidt om mig, og De har kun kjendt mig i fjorten Dage."

„Ja, jeg har Tillid til Dem, Ashton. I det mindste tror jeg, De er, hvad Verden kalder ærlig. Selvfølgelig har De haft Deres eget bedste for Øje, ellers var De ikke kommen her og havde trængt Dem ind paa mig. Noget har jeg lært Dem, vil jeg haabe, og det har været mig en Fornøjelse at tale med Dem. Det hændes ikke ofte, at et ungt Menneske gaar ubrændt gjennem Helvede her, og det er oplivende for os gamle, naar det en enkelt Gang sker. Jeg tilstaar, at skjønt jeg ikke er blødhjærtet, hvilket De vist allerede har erfaret . . ."

„I hvert Fald bliver De aldrig træt af at sige det."

„Jeg siger Folk det forud: John Pomeroy er ikke af de følsomme Mennesker!" Han bankede gjentagende i Bordet, som om han vilde slaa Kjendsgjerningen fast. „Ikke Spor af Føleri, Barmhjærtighed, eller hvad De kalder det, inden for disse fire Vægge. De kommer her, afgjør deres Forretning, betaler hvad de skylder — og gaar. Hvad der er der ud over, er Tidsspilde. Naa, lad os imidlertid høre den vigtige Sag, De har paa Samvittigheden — vigtig, skjønt ikke en Pengesag — ha, ha!"

„Den er saa vigtig, Sir," svarede John tøvende, „at jeg maa bede Dem gaa med op i Deres private Lejlighed, og høre paa, hvad jeg har at meddele Dem. Jeg har mine Grunde, hvorfor jeg helst ønsker det saaledes. Hvad jeg har at sige Dem, har ikke det ringeste at gjøre med Forretning. Det er en Sag, der vedkommer det private Liv."

„Godt, godt. De er en løjerlig Herre — lad gaa da!"

Hr. Pomeroy aflaasede omhyggelig Kontor-

døren og gik med John op i det Værelse, der paa en Gang tjente som Daglig- og Spisestue og som Lettices Jomfrubur.

„Lettice," sagde Hr. Pomeroy. „Hr. Ashton og jeg har et Forretningsanliggende at afgjøre her. Vil du lade os være alene et Øjeblik?"

„Nej, Lettice," sagde John „gaa ikke bort. Den Sag jeg vil tale med Dem om Hr. Pomeroy, angaar ogsaa hende. Og til Bevis herpaa vil jeg begynde med at sige Dem, at hun i Dag har lovet at ville være min Hustru. Vil De give Deres Samtykke til, at hun rejser med mig og sin Broder til Kanada?"

„Der har vi altsaa hele denne vigtige Sag, som ikke kunde taale at afgjøres i Kontoret — ikke sandt?" spurgte Hr. Pomeroy. „Nu vel, De er ung, og jeg formoder De er af den Mening, at Giftermaal er en Sag, der staar over alt andet i Verden.... En uhyre Vildfarelse. I det højeste en Episode, og i Reglen en meget skuffende og kjedelig. Naa, Lettice" — hans Stemme var ikke uvenlig, men kold — „hvad siger du til dette her?"

„Jeg har lovet at følge ham," svarede hun.

„Og saa rejser du naturligvis, det forstaar sig. De husker nok, Ashton, hvad jeg sagde Dem før, at hverken Lettice eller William Langton har noget som helst at vente fra mig. Hvad jeg ejer, vil ingen Sinde tilfalde nogen af dem."

„Ja, det forstaar jeg meget godt Sir; og i Lettices Navn vil jeg takke Dem for Deres Godhed imod hende og hendes Broder — —"

„Lad os ikke spilde et Ord paa Taknemmelighed — Talemaader! Der bliver ingen Bryllupsstads med Brudepiger og alt det Narreværk, Lettice; men du kan gifte dig i Morgen, om du har Lyst, og hvis jeg faar Stunder, vil jeg ogsaa gjærne give dig bort, ellers kan Degnen jo ligesaa godt gjøre det. Bryllupsklokker — ha! Hvis de fleste kjendte, hvad der ventede dem, skulde Bryllupsklokken være en Ligklokke, Brudeparret vilde kjøre til Kirke i en Ligvogn, og Gjæsterne skulde klæde sig i sort og bære Flor om Hatten. Brudekage og Bryllupsstads — bah!"

Dette var ikke meget opmuntrende; men John gjorde ikke andet, end at han lo ad ham og lagde sin Arm om Pigens Liv.

„Brudefærden skal begynde med en Sejltur over Atlanterhavet, Hr. Pomeroy, og vi forlanger ikke andre Bryllupsklokker end Kanebjælder, naar jeg hjemfører min Brud. Den hvide Sne skal være vor fornemste Bryllupsstads, og Skovens pudrede Træer vore Gjæster. Frisk Mod, Lettice; der vil være Munterhed nok for os i det ny Land med Sang og Klang oven i Kjøbet og Glæde for hele Livet."

„Stakkels Tosse!" mumlede den prøvede Mand. „Naar agter De at begynde denne — denne Pilgrimsfart med Kanebjælder og Sne?"

„Det er vor Bestemmelse at gifte os, saa snart som vi kan," svarede John; „men det vil bero paa Dem."

„Jeg har jo sagt Dem, at jeg ikke vil have noget med det at gjøre."

„Vent et Øjeblik, Sir; jeg er ikke færdig endnu. Behag at sidde ned og høre paa, hvad jeg har at sige Dem." De havde hidtil ført Samtalen staaende. „De sagde, da De første Gang saa mig, at mit Ansigt og min Stemme mindede Dem om en anden. Om hvem, Sir?" Han bøjede sig frem og saa Hr. Pomeroy fast ind i Øjnene.

„Om — om en, som jeg mistede for mange Aar siden."

„Om en, som De elskede for mange Aar siden, og hvem De — forskød."

„Forskød! . . . Hun forlod mig tynget med Brøde!"

„Hun forlod Dem uskyldig."

„Hvem er De, Sir?" skreg Hr. Pomeroy og sprang op. „For Guds Skyld, hvem er De? og hvad ved De?"

„Hvad jeg ved? ikke andet, end at hun er uskyldig, hun, hvis Ansigt ligner dette?"

„Hendes," mumlede Hr. Pomeroy.

„Og Deres," sagde John. „Jeg er hendes Søn — og Deres. Ja, Fader, det er sandt," vedblev han bevæget.

„Jeg er kommen her over fra Kanada for at sige Dem, at De har en Hustru, som endnu lever, og som for længe siden har tilgivet Dem, samt at De har en Søn, der i dette Øjeblik staar for Dem, og at jeg har bragt Breve med mig, som jeg endnu ikke har læst, fordi dette vilde være at tro om min Moder, hvad der er en Umulighed, men Breve, som vil overbevise Dem om, at, hvad jeg har sagt, er Sandhed. Hun forlod Dem, blev forstødt af Dem i sin Uskyldighed, og kort efter blev jeg født. Kjære Lettice, dette er mit Bedrageri. Naar Du gifter dig med mig, gifter du dig med Sønnen af din Velgjører."

Hr. Pomeroy skjælvede, medens han lyttede. I fire og tyve Aar havde han været alene, rugende over en indbildt Uret, og næret en affindig Vrede med Tanker om Hævn, som omtrent havde gjort ham til en Menneskehader.

„Bevis, hvad De siger!" raabte han. „Bevis, hvad De siger! Hvoraf ved De, at De er min Søn?"

„De kjender mig jo allerede paa Ansigt og Stemme," svarede John. „For øvrigt vil disse Breve sige Dem mere, end jeg kan bevise. Kan

Brevene ikke overbevise Dem, saa har jeg ikke mere at sige, men skal forlade Dem, som jeg fandt Dem — en fremmed. Føler De Dem derimod overbevist, saa har De funden en Søn og en Hustru, og jeg har funden min Fader."

„Giv mig Brevene."

„Ja vel; men forinden maa jeg bede Dem betænke; jeg er ikke kommen her over for Deres Penges Skyld, tro endelig ikke det! Om De er fattig eller rig, er mig for saa vidt ligegyldigt. Og ligesom jeg ikke beder Dem om noget, saaledes skylder jeg Dem heller intet. For Omsorgen og Plejen i min Barndom, for min Opdragelse, min Ejendom er jeg kun i Gjæld til min Moder. Og glem ikke, at jeg bliver paa hendes Side, i hvad De saa siden dømmer om Brevene."

Hr. Pomeroy tog Brevpakken og aabnede den. Den var omviklet med et grønt Baand, som han hurtig løste og begyndte at læse det ene Brev efter det andet. Der var i alt fire.

John stod og gav Agt paa ham. Lettice sad ved Siden af John og ventede paa Udfaldet. Stunden var højtidelig og skæbnesvanger.

Da Hr. Pomeroy havde læst Brevene, begyndte han atter forfra og gjennemlæste dem endnu en Gang og mere omhyggelig end før. Sveden stod i store Draaber paa hans Pande, og af og til forraadte nogle Trækninger i Ansigtsmusklerne hans indre Bevægelse; men han kuede den med sin Jærnvilje.

„Jeg kjender Haandskrifterne," sagde han, „. . . noget Bedrageri kan der ikke være Tale om. Og dog — nej, det er umuligt. Hvad er Deres Navn?" spurgte han pludselig.

„Mit Navn er John, Sir."

„John Pomeroy. Ogsaa mit Navn. Du er min Søn." Denne Gang var han dog nær ved at give tabt. Han havde endog lidt vaadt i Øjnene; men det var snart forbi.

„Og min Moder?" spurgte John.

„Jeg vil skrive hende til. Der er Ting at sige, som ikke kan siges af andre end mig selv. Hun er bleven . . . højlig . . . forurettet," tilføjede han med en underlig Skjælven i Stemmen. „Du kjender ikke Indholdet af disse Breve?"

„Nej, Sir."

„Eller Grunden til vor Fraskillelse?"

„Nej, Sir."

„Det er ogsaa bedst saaledes. Der er fire Breve her. Det første er fra Eli Ramsden til din Moder. Det er ikke meget, han ved, men dog noget. Det andet Brev er skrevet af din Onkel Stefen og indeholder, hvad han ved om Sagens Oplysning. Saa kommer din Moders egen Beretning. Det sidste Brev er det afgjørende — men det er en skrækkelig Løsning paa Gaaden! Det er skrevet af den Mand, som jeg troede . . . som jeg kaldte min Ven . . . og dateret samme Dag, som han døde! . . . Det afslører . . . aa!"

XIV. Had og Kjærlighed.

Det var næsten med et Skrig, at han ytrede de sidste Ord, og han vred sine Hænder som i Fortvivlelse. Omsider faldt hans Blik paa Lettice.

„Den Mand, som — den Mand, som voldte Ulykken — som løj og bagtalte og satte en Historie i Omløb om den Kvinde, som han forgjæves elskede, — den Mand, som af Hævngjerrighed ødelagde min huslige Lykke — den Mand — den Mand —" hans Ansigt var blevet purpurrødt, og hans Øjne skød Lyn — „den Mand var din Fader! Hører du Tøs — din Fader!"

John lagde sin Haand paa Lettices Skulder for at beskytte hende.

„Taalmodighed, kjære Pige!" hviskede han.

„Du, hvem jeg samlede op af Rendestenen og sørgede for som mit eget Barn — hører du? Datter af en Fallitspiller, en Svindler —!"

„Stop, Sir, denne Dame er min tilkommende Hustru — Deres Søns tilkommende Hustru."

„Aldrig!" skreg Faderen. „Gaa din Vej, bort af mit Hus — strax — paa Øjeblikket! Du kan tigge dit Brød, eller stjæle det, eller omkomme af Hunger — det er mig alt ligegyldigt! Bort fra mine Øjne."

„Hvis Lettice gaar, saa gaar jeg med hende," sagde John bestemt.

„O, kjære John!" udbrød den stakkels Pige, „jeg sagde dig jo, at Williams og mit Navn var vanæret; men dette anede jeg dog ikke! Ja, Sir, ja, jeg vil gaa. Det vilde være urigtigt at blive længer under Deres Tag eller at tænke paa at gifte mig med Deres Søn. Tilgiv mig, Sir. Jeg vidste intet af dette sidste! O, min Gud nej! jeg vidste — jeg anede det ikke!"

„Lettice!" raabte John og slyngede sin stærke Arm omkring hende og holdt hende fast til sit Hjærte, da hun rejste sig, skjælvende og fortvivlet, og vilde gaa, „tror du, jeg vil finde mig i, at du saadan gaar bort fra mig? Skal denne gamle Historie da virkelig skille os og tilintetgjøre vor Lykke?"

„Jeg kan ikke, John. Tænk paa din Moder!"

„Ja," istemmede den gamle, „tænk paa din Moder, hvis du ellers i din tossede Elskovssyge er i Stand til at tænke. Eller tør du virkelig træde frem for din Moder og sige: Her er din ny Datter — den Pige, hvis Fader ødelagde vor huslige Lykke?"

„Nej, det er ikke med disse Ord, jeg vil træde

frem for hende; jeg vil sige: „Lettice er den uskyldige Datter af den Mand, der gjorde dig Uret, men som døde med Anger i Hjærtet." Lettice, du kjender ikke min Moder, siden du kan tænke paa at forlade mig af den Grund, og De, Sir, har glemt hende."

„Du er min Søn," sagde Hr. Pomeroy. „Jeg vidste ikke, at jeg havde en Søn, og jeg vidste næppe — det var mig til i Dag ligegyldigt — om jeg havde en Hustru. Men hør mig. Vælg mellem mig og denne Pige. Fra nu af kan jeg kun tænke paa hende med alt det Had, jeg skylder hendes Fader. Tag hende om du vil — men kom aldrig for mine Øjne mere! Du skal være som en død for mig, og jeg giver din Moder samme Valg; lad hende vælge mellem mig og denne Pige!"

„Jeg vælger — ikke mellem Dem og hende," sagde John, der stadig holdt Pigen fast omslynget, „men mellem Had og Kjærlighed. Og jeg vælger det samme paa min Moders Vegne. Kom, Lettice, lad os gaa. Du skal bo hos din Broder, til vi kan blive gifte. Tab ikke Modet, kjære Pige; det er ikke dig, der skal lide for din Faders Synd."

„Jo! og indtil tredje og fjerde Led!" raabte hans Fader. „Den hellige Skrift er din Dommer."

„Der er et andet Skriftord," svarede John højtidelig: „Sønnen skal ikke bære sin Faders Brøde — tænk over det! Vi forlader Dem nu, Deres Søn og den Pige, hvis Beskytter De saa længe har været. I de ensomme Vinteraftener, naar De sidder her alene med Deres Tanker, den ene Aften efter den anden, vil De somme Tider mindes den Hustru og Søn, som de i Deres vilde Hævnbrynde forstødte. Selve Bohavet her vil vidne højt for den uskyldige Pige, De har jaget fra Deres Hus i Vrede — den anden Kvinde, De har behandlet paa den Maade i Steden for at elske hende. Og naar De tænker paa alt, hvad De har stødt fra Dem, glem saa heller ikke, at vi bor hist ovre paa den anden Side af det store Hav og venter paa den Dag, da De vil skrive til os og bede os komme tilbage, fordi De har indset Deres Uret."

„Nej, aldrig!" svarede Faderen heftig — „aldrig! Fra i Dag af sidder jeg atter alene og tror ikke paa noget Menneske. Gaa bort!"

„Giv mig Deres Haand, Sir. Lad mig fortælle min Moder, at De har rakt hendes Søn Haanden."

„Nej," svarede han — „du har valgt, jeg har hverken Hustru eller Søn, har aldrig haft — og vil aldrig have. Bring mig denne Tøs ud af Syne, at jeg ikke skal gaa hen og forgribe mig paa en af jer!"

Han havde arbejdet sig ind i et saadant Raseri, at han næppe vidste, hvad hans Mund sagde.

De vendte sig og gik, Lettice hulkende. Døren lukkede sig efter dem, og Hr. Pomeroy var alene. De skyndte sig afsted, ned ad Trapperne, ned ad Gyden, bort! bort fra det skrækkelige Sted, og de standsede ikke, førend de havde naaet Hotellet, hvor William Langton sad, angrende og ventende paa sin Søster.

Der kom Folk og vilde tale med Hr. Pomeroy i Forretningsanliggender den Dag; men Kontoret var lukket, og Agenten var ikke til Stede. Han var bleven siddende alene i sin Dagligstue med Brevpakken i Haanden og stirrende ud mod den nøgne Mur, da John og Lettice havde forladt ham. Hans Læber var fast sammenklemte, og Udtrykket i hans Ansigt trodsigt og vredt. Endnu er der ikke Spor af Anger i gamle John Pomeroys haarde Stenansigt, hvordan det saa siden kan gaa.

„Du ser altsaa, kjære Lettice," sagde John, da han og William havde endt deres Fortælling, og de forlovede sad ved hinandens Side og Haand i Haand, medens William sad og saa forundret paa dem begge, „du ser altsaa, min Pige, at det ikke var mig, der gjorde det; men at din Tak i Grunden tilkommer vor Ven Franskmanden."

„Hvor jeg kunde ønske at takke ham?"

Det var slet ikke saa vanskeligt, og Forfatteren til „L'Affaire Kugel" — hvis Fortælling kort Tid efter gjorde stormende Lykke i Paris — blev samme Dag fangen og bragt til Hotellet, for at blive forestillet for den unge engelske „Mees" (Miss), hvis fortryllende Skjønhed han allerede omstændelig havde skildret i sin Fortælling.

Mr. Henri de Rosnay modtog Lettices Taksigelser med en Holdning, der var hans Storhed som vordende Skuespildigter værdig. John bad ham til Middag, og alle fire sad til Bords og overbød hinanden i at sige de mest udsøgte Artigheder. Det var den Del af Dramaets Slutning, som Digteren ikke bruger paa Scenen, men som Tilskueren selv maa forestille sig — den rolige Lykkes Del. Hvem bryder sig om at læse om andres Lykke? Hvem ønsker at se Uskyldighed og Tilfredshed paa Scenen? Men han skrev meget nysseligt derom i et Slutningsbrev, betitlet: „Efterskrift til L'Affaire Kugel" — skildrede Drengens beskedne Væsen efter den ufortjente Modgang, der nylig var overgaaet ham, talte om Søsteren, hvis Øjne straalede af Uskyld og Lykke, og den høje Kanadier, hos hvem der endnu trods hans virkelige Byrd var Spor af fransk Herkomst, navnlig naar der saas hen til hans Styrke og hans ridderlige Hengivenhed for den henrivende Miss. „Hvem kan blive forundret over," skrev han, „at jeg i denne

unge Kanadier har fundet de Dyder, der er et Særkjende for vort eget Folk, naar man husker paa, at hele Kanada en Gang var en fransk Koloni? Disse brave Højlændere." — han tænkte sig, at Kanada maatte være et Alpelandskab — „haardføre, som Folk, der bor i Alpedale og paa Bjærgskraaninger, jo plejer at være, er bestemte, modige og gudfrygtige. Men samtidig med denne Ros, som min kanadiske Ven i saa fuldt Maal fortjener, nødsages jeg til ogsaa at omtale en stor Fejl hos ham. Han sætter ingen Pris paa vort Lands Vin, men er, som de kalder det her, en „Totalafholder". Den Flaske Champagne, i hvilken jeg drak Skaalen for den unge Dames Sundhed og Lykke, var kommen paa Bordet ene og alene for min Skyld. Jeg er indbudt til at besøge ham paa hans Ejendom i Kanada, og af Hengivenhed for Deres Læsere vil jeg ikke lade mig afskrække fra noget som helst. Jeg er rede til, om det kræves, at gjøre Rejsen over det frygtelige Atlanterhav og vove min Scalp blandt hine grusomme Huron'er, blandt hvilke Atala strejfede om, og om hvilke Voltaire har skrevet. De kan derfor vente, hvis jeg overlever det, at høre om Rejser og Farer i de kanadiske Ørkener."

„Og du er ganske sikker paa," spurgte Lettice, da deres Gjæst, var gaaet, „at din Moder vil byde mig velkommen?"

„Ja, saa vis paa det, som at jeg er en kristen," svarede John. „Og nu min elskede, er der kun en Ting tilbage — at holde Bryllup. Hvor vilde du helst, det skulde ske? her i den snævre, kvalme By eller borte herfra, hvor vi kan se grønne Marker og Træer og indaande den rene friske Luft?"

„Hvis det kunde ske paa Landet," — sagde Lettice.

„Ja, saa lad det være saadan. I Morgen tager vi ud til Moulsey Priors, hvor Eli Ramsden vil modtage os, og vi holder Bryllup blandt vor egen Slægt — i alt Fald mellem deres Grave. Der, min Engel, vil vi for Herrens Alter tilgive det skete og gjøre det umuligt, at der oftere kan blive Tale om Fortidens Uret. Og saa med det næste Postskib, der gaar til Kanada, rejser vi over til mit kjære yndige Hjem, hinsides Havet."

„Og din Fader, John?"

Hans Ansigt blev en lille Smule haardt.

„Jeg havde næsten glemt, at jeg havde en Fader. Lettice, jeg kan ikke hykle. Jeg ønsker for min Moders Skyld, det havde været anderledes; men jeg kan ikke føle saadan for ham som for hende. Husk paa, jeg er opvoxet for hende alene, og jeg har kun kjendt ham i to eller tre Uger. Det gjør mig meget ondt; men jeg skal dog ikke gaa og sætte mig graa Haar i Hovedet over en Ting, som jeg ikke kan gjøre for, og som ikke kan ændres. Og han brugte hæslige Ord mod dig, Lettice."

„Det maa du endelig tilgive ham, kjære Ven!" afbrød hun ham. „Lov mig oprigtig, at du vil glemme det? Ordene maa være, som om de aldrig havde været udtalte." Nok et Kys. „O, John! Du har kun kjendt mig i tre Uger! Sæt nu — det viser sig, at jeg er anderledes, end du havde tænkt?"

Nogle Dage senere blev de viede i den lille Landsbykirke i Moulsey Priors, hvis indviede Jord gjemte Støvet af alle de hensovede Pomeroyer, Langton'er og Burdacomber. De havde hverken Brudepiger eller Klokkeringning. Men Kvækeren Eli Ramsden var med, og William Langton bortgav sin Søster.

I Store St. Simon Apostel sad Hr. Pomeroy og skrev sine Regninger, uden hverken at trække fra eller lægge til. Her fandt han ingen Anvendelse for sit Valgsprog: „lutter Talemaader!"

XV. Slutning.

To Maaneder senere. Vi er atter tilbage i Mostoko, „det skjønne Skovland," og det er altsaa ikke Efteraar mere, men vi befinder os midt i Vinterens Hjærte. Sne over det hele, Søer, Floder og Strømme tilfrosne. Ahorntræerne har fældet deres røde Løv, der ligger begravet under det hvide Vinterlagen, medens de mørke Naaletræer rager op som tavse Kæmper over det skinnende Ligklæde, der dækker hele Naturen.

Men medens Naturen sover, er Menneskene vaagne og i Virksomhed, Skovhuggerens Øxe siger kling, klang! gjennem Skoven, og de fældede Stammer føres bort, bragende og knagende gjennem Ris og Buske, ad Veje, som Is og Sne saa at sige har gjort farbare, og somme Tider vil man kunne høre gamle franske Sange fra det syttende Aarhundrede, med hvilke Jacques Cartiers utrættelige Ætlinge forkorter Tiden under deres møjsommelige Arbejde. De er alle fra Provindsen Quebec, disse haardføre Skovhuggere, og ved Sommertid vil man kunne træffe dem i Arbejde der, hvor det fem hundrede Fod dybe Montmorenci Vandfald driver Savmøllerne og giver 3,000 Mennesker Sysselsættelse og rigeligt Udkomme. Hvis vi paa nærværende Aarstid vilde aflægge et Besøg ved Søen Rossisseau, vilde vi langs dens Bredder faa Øje paa en Række hyggelige Arbejdsboliger, fra hvis Arne den fredelige Røg stiger op som lodrette hvide Søjler i den vinterkolde klare, stille Luft. Det er de driftige franske Skovhuggeres Hjem.

Det er om Eftermiddagen, da Stilheden sædvanlig er størst. Men saa snart vi nærmer os unge John Pomeroys Avlsgaard, afbrydes Stilheden;

thi her er Liv og travl Virksomhed. Vi træffer ham ude i Gaarden, hvor han er i Færd med at vande Kvæg. En Karl gaar og fejer Stenbroen, en anden staar og hugger Brænde, og saadan har enhver sit at passe, ingen er ledig, men heller ingen misfornøjet eller utilfreds; thi Arbejde giver ikke alene Sundhed og Kræfter, men ogsaa Nøjsomhed og et muntert Sind.

Omsider er Dagværket endt, Kvæget har faaet det sidste Foder, Stalddørene lukkes, og John Pomeroy gaar ind til Familjen, der venter ham med Julenadveren i den hyggelige Stue. Ved Indtrædelsen mødes hans Blik af to venlige Ansigter, hans Kones og hans Moders. Vi behøver kun at se Lettice for at vide, at hun er lykkelig.

„Jeg for min Part er færdig til at gaa til Bords, saasnart Klokken er sex," siger John. „Kys mig, Lettice! Dette er noget andet en Carmel Friars — ikke sandt, kjære Hustru?"

En Slæde kjører for Døren. Steffen Burdacomb og Fru Burdacomb.

„Glædelig Jul!" siger han. „Plejebørnene kommer bag efter og vil strax være her."

Et ungt Menneske træder ind. Er det muligt! Denne skulderbrede, rødmussede, kraftige, unge Gut, er det virkelig William Langton? Ingen sildige Aftener her, ingen Gasbelysning og Billardstuer, ingen Drikken og røgen Tobak.

Tænd Lampen, rul ned for Vinduerne. Det er Juleaften, og vi skal have det saa rart og hyggeligt.

Nok en Slæde med Bjældeklang.

„Hvad!" siger Stefen paa sin sindige Vis; „Det er tidligt, Pigebørnene kommer, synes du ikke, Mo'er?"

Ikke Pigebørnene. En Mands Fodtrin i Gangen. John gaar ud for at se, hvem det kunde være.

Nej — hans Fader?

Jo, det var gamle John Pomeroy selv. Han stod og gned sin Næse med en Haandfuld Sne.

„Det har vist ingen Fare," sagde han; „jeg er vis paa, det gaar over. Se, John, er den meget rød?"

John undersøgte Næsen og hele Ansigtet.

„Ikke det mindste i Vejen, Sir. Velkommen til Kanada. Hvorledes har De det?"

„Jo — og du, John? Giv mig din Haand, Søn. Glæder mig at se dig."

Alt paa den mest ligefremme Maade, som om han var kommen hjem fra en lille Udflugt paa nogle Dage. Ingen falder hinanden i Armene, ingen Beden om Forladelse paa nogen af Siderne — ikke det mindste af den Slags. Gamle John Pomeroy var ikke af de bløde Mennesker.

Og da de, der var indenfor hørte hans Stemme, sprang den ældre og den yngre Fru Pomeroy op fra deres Stole og greb hinandens Hænder.

„Moder," sagde Lettice, „det er ham."

De skjælvede begge af Overraskelse og Forventning.

„Hjælp mig Pelsen af, John," siger Stemmen udenfor. „Saa, lad os nu gaa ind. I har det alle godt, hvad?"

Han aabner Døren og staar Ansigt til Ansigt med sin Hustru, som han ikke havde set i fire og tyve Aar!

Stefan Burdacomb tager Gulvet i et Par vældige Skridt, stiller sig mellem Ægteparret og siger:

„Jeg staar min Søster bi!"

„Passiar, Stefen — hvordan har du det? hvordan har du det?" svarer Forretningsmanden og skubber ham til Side. Derpaa udstrækker han begge Hænderne mod sin Hustru, som holder ham i Favnen, grædende og hulkende, medens han hvisker hende noget i Øret.

„Kys mig, Lettice — kom, min Kjære!" vedblev Hr. Pomeroy og udstrakte sin ledige Haand mod sin Svigerdatter. „Haaber, du er lykkelig i din Ægtestand? Er han god mod dig? Og du, William — hvordan har du det, min Dreng? Og lad os nu sidde ned og snakke og have det hyggeligt sammen. Udmærket Vejr efter Aarstiden, Svoger Stefen!"

Lettice og William stirrede paa ham i højeste Forbavselse. Var det virkelig Hr. Pomeroy og ikke en anden? At tænke sig, at han kunde foreslaa, man skulde sidde ned og snakke og have det hyggeligt? Var han da rent forvandlet?

„Forundrer det jer at se mig, hvad? Nu vel, Lettice, min kjære" (det var anden Gang, han kaldte hende „min kjære" — forunderligt!) „da du var borte, blev det mig altfor trist og kjedeligt hjemme. Efter at have haft dig om mig i syv Aar var det vel intet Under, at jeg kunde føle mig ensom og længes efter at se dig igjen. Det er Aarsagen, det er det hele. Hvordan gaar det med Landvæsenet, John?"

Han beholdt hele Tiden sin Hustrus Haand i sin. Intet Føleri hos den Mand, nej, slet ikke. „Gamle John Pomeroy var ikke af den blide Slags."

„Lad os alle sammen sidde ned og gjøre os det hyggeligt," gjentog han.

„Jeg tænker, der er lidt endnu, Sir," sagde John rolig.

„Hvilken stivsindet Dreng, du har, kjære Kone," sagde Hr. Pomeroy til sin Hustru, „og hvilket Bryderi du maa have haft sammen med ham under

hans Opvæxt. Nu vel, der er lidt endnu, som du siger, John, og hvad det er, ved din Moder allerede, og det er nok. For Resten en prægtig Knægt, lille Kone, og i det hele just en Søn, saadan som jeg al Tid har ønsket mig ham. Naa, er der mere? Hvad synes du om Lettice, kjære Hustru?"

Hun løftede sit taarevædede Ansigt og smilede.

„Jeg vil svare dig, ligesom du svarede John: Lettice ved det, og det er nok."

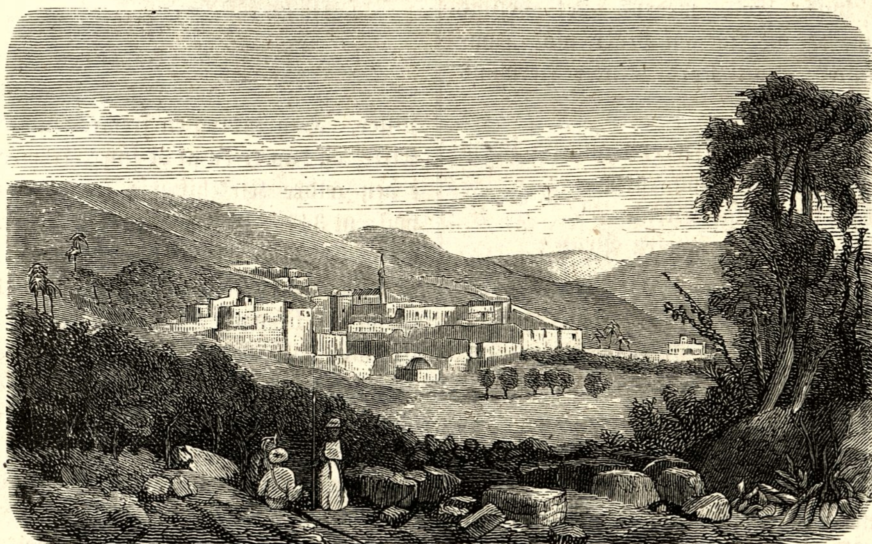
„Aldeles rigtigt. Naa, er der ellers noget?" Denne Gang saa han næsten udfordrende paa sin Svoger Stefen, som om denne skikkelige Mand maaske kunde have en Indvending i Baghaanden.

„Julenadver," svarede Stefen Burdacomb.

„Brillant, Svoger! Lige til Sagen, det passer for en gammel Forretningsmand. Jeg tror, jeg sagde, kjære John, da vi sidst saas, at jeg vilde aldrig tilgive dig — kys mig igjen, Lettice. Du kom med „en meget slaaende Bemærkning om at vælge mellem Kjærlighed og Had, for hvilken jeg er dig meget forbunden. Du nævnede ogsaa et meget træffende Ord af Bibelen, som jeg heller ikke har glemt. Jeg sagde, jeg vilde aldrig tilgive dig, og at jeg hverken havde Hustru eller Søn — Talemaader, kjære — lutter Talemaader!"

Nazareth.

Det lille, venlige Nazareth, som ligger en 3 Dages Rejse eller omtrent 14 Mil nord for Jerusalem, er kjendt og elsket over hele Kristenheden som det Sted, hvor Englebudskabet om Frelseren, der skulde fødes, lød til den velsignede blandt Kvinderne, og som denne Frelsers Barndoms- og Ungdomshjem, hvor han i Stilhed voxede op og forberedtes til sit høje Kald. Byen ligger i en yndig Bjærgdal, som paa alle Sider er omgiven af maleriske Kalkklipper, smykkede med Blomster, som straaler i Græsset med tusendfarvet Glans, medens bugtede Fjældstier slynger sig op ad de stejle Brinker. Smilende Smaahaver, omgivne af Kaktushække med store pragtfulde Blomster, pranger med Figen- og Olivenplantninger, enkelte Palmer og Cypresser, Oranger og andre Frugttræer, hvor Duerne kurrer, og travle Fugle fryder sig. Her er mildt og venligt, thi høje Bjærge omgiver Dalen og holder de barske Vinde borte. Op ad disse Bjærge ligger den lille smilende By med sine snævre Gader, flade Tage og hvide Stenhuse, ad hvilke det mørkegrønne Vinløv slynger sig. Den slanke Minaret af en muhamedansk Moske peger som en mægtig Finger mod Himlen, og det latinske Klosters store Bygninger i Midten af Byen rager op over alle de andre Huse. I den til dette Kloster hørende Kirke viser man den Grotte, hvor Jomfru Maria stod, da hun modtog Budskabet om, at hun skulde blive Frelserens Moder. En Gang med 16 Marmortrin fører fra Kirkens Hovedalter ned til Grotten, der skal have været den hellige Jomfrus Køkken, hvor prægtige Lamper oplyser Rummet, og to Søjler betegner Stedet, hvor Englen og Jomfru Maria stod, da Bebudelsen skete. I en latinsk Indskrift læser man: „Her blev Ordet Kjød." — Grækerne gjør imidlertid ogsaa Fordring paa at have Stedet for Bebudelsen i deres Kirke, som ligger ved den hellige Jomfrus Kilde. Denne mærkelige Kilde udspringer en fem Minutters Gang nordøst for Byen, og til den iler Byens Kvinder, især ved Morgen- og Aftentide, for at hente Vand, og det

Nazareth.

er højst rimeligt, at ogsaa Jomfru Maria her har hentet Vand, og at hendes Søn har hjulpet hende dermed.

„Mellem disse grønne Høje
vogted ham hans Moders Øje,
traadte han sin Barnesko;
gik med Kvinderne til Brønden,
slumred ind ved Bækkens Nynnen,
hvor de høje Palmer gro."

Af Byens 5,000 Indbyggere er de fleste kristne, og der findes en evangelisk Menighed af indfødte; kun et Par Hundrede er Muhamedanere, og slet ingen Jøder.

Fra de Bjærgskraaninger, hvorpaa Nazareth er bygget, haves en herlig Udsigt. Vender man Blikket mod Syd, skuer man ned over Eskalonsletten, „hvor Vaaren holder Fest"; mod Vest ser man Middelhavets blaa Bølger, der beskyller Karmelbjærgets hvide Fod, medens det dejlige Forbjærgs grønne Krone ligesom peger mod Himlens usynlige Kyster; mod Nord blinker Hermons majestætiske Istrone, og

„som en hellig Hymne over Verdensaandens Larm
løfter sig i Øst over Sletten saa varm
Thabor, i et Skyslørs festlige Skrud
med Myrter i Sløret, skjøn som en Brud."

Med disse Omgivelser for Øje er Jesus voxet op. Ligesom Dalen indbød til at samle Sindet, saaledes kunde hans Blik fra Bjærghøjderne skue langt ud i alle Retninger, og saaledes var dette Sted fortrinlig skikket til Opdragelse for ham, som her „forfremmedes i Visdom, Alder og Naade hos Gud og Menneskene."

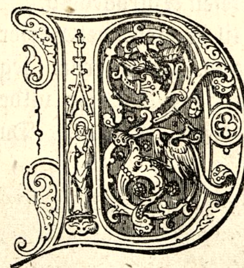
Da Folkene i Nazareth kaldte Jesus „den Tømmermand" (Mark. 6, 3), har det gamle Sagn vistnok Ret, som siger, at Jesus i sin Ungdom gjorde Plove og Aag. Luther fortæller om en from Biskop, som bad Gud om, at han maatte faa at vide, hvad Jesus foretog sig i sit Hjem i Nazareth. Han drømte da nogen Tid derefter, at han saa en Tømmermand udføre sit Arbejde, og ved Siden af ham stod en lille Dreng, som opsamlede de afhugne Spaaner. Derefter kom en Kvinde med en grøn Kjole paa og kaldte ad dem, at de skulde komme ind og spise, og hun satte da et Fad Grød for dem. Imidlertid stod Biskoppen bag Døren og mente sig ubemærket, men den lille Dreng saa ham og sagde: „Skal den Mand, som staar der, ikke ogsaa have noget at spise?" Derover blev Biskoppen saa bange, at han stødte sit Hoved mod Sengekanten og vaagnede.

Men som Vorherres stille Liv i Nazareth er gaaet hen under Arbejde og Bøn, saaledes skal vi kristne, der endnu den Dag i Dag efter hans Barndomshjem af Muhamedanerne kaldes Nazaræere, lære af ham „at arbejde i Stilhed" og at nedbede Guds Velsignelse over vor Gjerning

„Da har og Gud et Nazareth
til os et Steds paa Jorden,
en lille kjøn og yndig Plet
i Syden eller Norden,
hvor overalt vi ser Guds Spor
og lytter glade til hans Ord
som Aand og Liv paa Jorden."

K. J.

Kirkefaderen Johannes Krysostomus.

Det er et Træk af Kirkefaderen Johannes Krysostomus's Liv, som hosstaaende Billede fremstiller. Han indtog en fremragende Plads i sin Tids Kirke, og han er en af de store, fremragende Skikkelser i den ældre Kirkehistorie. Han fødtes i Antiochia omtrent 344. Faderen var en af de øverstbefalende i den kejserlige Hær, Moderen en from og elskelig Kvinde, hvis Liv og Færd var saaledes, at de aftvang den berømte Hedning Libanius det beundrende Udraab: „I Grækenlands Guder, hvilke Kvinder findes der dog ikke blandt de kristne!" Han begyndte med at være Sagfører og udfoldede i den Stilling en glimrende Veltalenhed. Men da han ret blev „greben af Kristus", tilfredsstillede denne Stilling ham ikke, han flyede ud i Ensomheden for der at forberede sig til den Gjerning, der nu stod for ham som hans Livsopgave, hvortil han udelukkende vilde hellige sine rige Evner og store Kræfter, Arbejdet for Sjælenes Frelse. Efter at være forberedt under Ensomhed ved Læsning af de hellige Skrifter, Bøn og Paakaldelse, lod han sig indvie til Præst og forkyndte Ordet med Ild og Kraft i den store Stad Antiochia, hvor der levede 200,000 Mennesker, blandt hvilke en Luxus og Overforfinelse havde fremkaldt Blødagtighed og yderst slappe Sæder; selv de kristne lod sig mangen Gang drage ind i den Ryggesløshedens Hvirvel, hvori Hedningerne levede. Hans henrivende Veltalenhed samlede store Masser om hans Prædikestol, og for denne Veltalenheds Skyld gav man ham Navnet Krysostomus, hvilket betyder „Gyldenmund"; hans Døbenavn var Johannes. Hans Prædikener ser for os tit noget kunstige ud, er fulde af Overdrivelse; han var, hvad vi alle i mer eller mindre Grad er, sin Tids Barn. Men savnedes der end

Enfold og Jævnhed, saa kan vi tydelig høre Kjærlighedens Puls banke mellem Linjerne og faar en levende Fornemmelse af, at den, som talte saaledes, talte ud af et Hjærte, der var gjennemglødet af Kjærlighed til sin Frelser og sine Medmennesker. At det ikke var ham om Menneskenes Bifald at gjøre, bevidner han selv højtideligt: „Saa længe jeg aander, vil jeg opfylde den mig betroede Tjeneste og gjøre, hvad min Herre har foreskrevet mig, hvad enten man saa vil høre mig eller ikke.“ Og Bifaldet, han høstede i saa rigt Maal, gjorde ham bekymret, fordi han tit i Livet saa saa liden Frugt af sine Ord paa dem, som var hans mest begejstrede Tilhørere. „Eders Bifaldsraab,“ siger han, „gjør Taleren berømt, men eders Sjæls Helliggjørelse vil være ham en Anbefaling for Kristi Domstol.“

Afbildningen viser Krysostomus som Bekæmper af en overspændt Gudsdyrkelse, som havde faaet Overhaand paa hans Tid, nemlig Eneboerlivet. Hvad tidligere enkelte havde gjort, hvad han selv for en Tid havde gjort, for styrket og befæstet at kaste sig fra det ensomme Liv ind i det virksomme Liv med dets store Arbejder, dets Kamp og Strid, det kastede mange sig over, og den ene stræbte at overgaa den anden i Selvpinsel, medens det ensomme Liv for andre blev Kilden til ny Fristelser og dybe Fald. Denne Overdrivelse, dette, at Eneboerlivet var blevet en Modesag, modarbejdede Krysostomus, og han gik selv en Gang, som Billedet viser, ud til en Hule, hvori et Menneske havde indesluttet sig, og raabte ind i Hulen: „Arbejd i Herrens Vingaard, det er Gud velbehageligere end det Liv i Lediggang, som du fører.“

Fra Antiochia blev Krysostomus, meget imod sit Ønske og ikke uden stor Modstand fra hans Side, hentet til Konstantinopel som Erkebiskop. Men Hoffets Fordærvelse og den Syndens Pestsmitte, som derfra gik ud over Staden, vakte Harme i den nidkjære Herrens Tjeners Hjærte; aabent satte han Brændemærke paa Ugudeligheden og revsede, uden Gnist af Menneskefrygt, de stores Laster og Lyder. En Storm af Vrede fremkaldte han paa den Maade mod sig. Vreden ulmede til en Tid og voxede i det skjulte, men kunde ikke træde frem, fordi alt Folket hængte ved hans Ord. Til sidst fik Hoffet en Del misundelige Præster i Ledtog med sig. Et Kirkemøde blev foranstaltet, og for det blev Krysostomus stævnet. Venner advarede ham fra den truende Fare, men han lagde ingen Dæmper paa sin Tale. Han sagde højt fra Prædikestolen: „Hvem har jeg at frygte? Skulde det være Døden? I ved jo, at Kristus er mit Liv, og at Døden vilde være mig en Vinding. Skulde det være Landflygtighed? Jorden i hele dens Udstrækning er jo Herrens. Skulde det være Tabet af mine Ejendomme? Men vi har jo intet bragt med til Verden; det er da aabenbart, at vi ej heller kan bringe noget ud derfra. Derfor er Verdens Rædsler foragtelige i mine Øjne, og jeg ænser ikke dens Goder, jeg higer ikke efter Rigdom, jeg skjælver ikke for Døden, og jeg vil kun leve for eders Sjæls Frelse. I, mine Venner, kjender den sande Grund til min Unaade; det er, fordi jeg ikke har betrukket min Bolig med rige Tapeter; det er, fordi jeg ikke har klædt mig i Guld- og Sølvmors Dragter; det er, fordi jeg ikke har smigret visse Folks Blødagtighed og Sanselighed. Jesabels Slægt er ikke uddød endnu, og Naaden kæmper endnu for Elias. Endnu en Gang forlanger Herodias Johannes Hoved“ o. s. v. Det af Hoffet ledede Kirkemøde dømte Krysostomus, paa nogle meningsløse Beskyldninger, for at have overtraadt Kirkens Love. Kejseren bifaldt Dommen, som lød paa Landflygtighed. Midt om Natten blev Krysostomus fængslet, slæbt om Bord i et Skib for over det sorte Hav at blive ført til en eller anden barsk og øde Kyst. Men da Rygtet den næste Morgen for rundt i Staden som en Løbeild, blev der Uro og Bevægelse hos Folket, som elskede den gavmilde, kjærlige Erkebiskop, der al Tid var de fattiges Hjælper og undertryktes Talsmand; det truede med Oprør. Samme Dag rystede et Jordskjælv hele Staden. Kejseren blev bange, Krysostomus blev kaldt tilbage og modtaget med endeløs Jubel og storartede Æresbevisninger.

Freden varede ikke længe. Under intetsigende Paaskud blev det forbudt Krysostomus at prædike i Kirkerne, og da han samlede sine Tilhørere i private Huse, blev Forsamlingerne adsplittede af Soldater under Blodsudgydelse og Voldsfærd af den grusomste og mest oprørende Art. Krysostomus blev nu atter slæbt i Landflygtighed og denne Gang for Alvor. Først blev han ført til Nicæa, derfra til Cucurus, en vild og usund Egn, som hyppigt hjemsøgtes af omflakkende Røverhorder. Her fra skrev han mange skjønne opbyggelige Breve, af hvilke en Del endnu er opbevarede, navnlig til en fornem og umaadelig rig Enke ved Navn Olympias, som brugte sine Skatte til, under Krysostomus's Vejledning, at hjælpe de fattige med, og som med utrættelig og trofast Kjærlighed havde staaet ved hans Side i Kampen imod Fjenderne, og for dette sit Venskabs Skyld døjet Had og Forfølgelse fra sin fornemme Slægts og Venners Side. Til hele Menigheden sendte han et Skrift, der hed: „At den som ikke gjør ondt, kan ingen skade.“ Det var næsten, som om han i sin Fraværelse ved det herlige Minde, han havde efterladt sig, og de opbyggelige Ord, han skriftlig sendte sin dyrebare Menighed, virkede mere end under sin Nærværelse. Det kristelige Liv voxede i Konstantinopel, og dermed Harmen

hos Fjenderne. Det gik ud over den landflygtige; det blev befalet, at han skulde føres endnu længere bort, til de fjærne ubeboede Egne paa Østkysten af Sortehavet. Meningen var vist nok, at han der skulde omkomme af Strabadser og Klimaets Usundhed, saa at man kunde faa ham dødet, uden ligefrem

viet til Martyren Basiliskus; han sov ind; i Drømme saa han Basiliskus og hørte ham sige: „Vær frimodig, Broder Johannes! I Morgen skal vi samles!“ Om Morgenen bad han Soldaterne om Forlov at bede endnu en Stund i Kirken, de nægtede det og slæbte ham med sig, skjønt han næppe kunde gaa.

Krysostomus og Eneboeren.

at slaa ham ihjel. To Soldater slæbte afsted med ham, han maatte gaa med blottet Hoved og utilstrækkelig Klædning, usel Føde fik han. Efter tre Maaneders Vandring kom han mødig og træt til Byen Comanus. Her hvilede han i en Kirke, ind-

Et Stykke Vej uden for Staden døde han med de Ord paa Læben, som havde været hans Valgsprog: „Ære være Gud for alle Ting.“

G—n.

En gammel Students Historie.

Fortalt af Anton Andersen.

Hvor ligger det smukt, det lille Skolehus der henne i Byens Udkant! Roser og Vinløv slynger sig sirlig op ad Muren, og en Række blomstrende Potteplanter pryder Vinduerne. Den lille Veranda ved Gavlen er overvoxet med Caprifolier og Clematis, og den lille Have er fuld af alle Haande duftende Blomster. En Rad af prægtige Linde skygger foran Huset — og her under en af disse sidder en gammel Mand paa en Bænk og smøger paa sin Pibe. Hatten har han lagt fra sig, og vi kan saaledes uhindret se hans Aasyn. Der er en velgjørende Ro udbredt over dette smukke, fintformede Ansigt, og den høje, klare Pande vidner om Intelligens. Vinden leger med hans snehvide Lokker, der kruser sig saa smukt om hans Tindinger. Han synes ikke at ænse Vinden, han er falden i Tanker, og det vexlende Udtryk i hans Ansigt forraader, at vexlende Billeder skifter i hans Sjæl. Det er Erindringens Genius, der besøger ham og maler svundne Scener i hans Fantasi, snart med lyse, snart med mørke Farver. Underlig hvisker Vinden i Bladene; den kjender den gamles Historie, og den fortæller:

Inde i den travle, larmende Hovedstad stod et stort rødt Hus. Der var Ungdom med Mod og Levelyst, der var knoppende Haab og drømmende Længsler der inde — for Huset var Regentsen.

Her boede ogsaa Jakob Torhall, og skjønt Stud. theologiæ var han dog den gladeste af alle glade Sjæle! Hans smukke, regelmæssige Ansigt, der havde et vist jovialt Præg, de venlige, blaa, lidt drømmende Øjne, og det glade Smil om Munden, tiltalte ved første Øjekast. Han skrev kvikke Sange, sang gemytlige Viser og klimprede paa Pianoet, kort: Jakob Torhall var Sjælen i Studenterverdenen. Mange saa i den frejdige, livsglade Svend en vordende Poet, hvis Navn med Berømmelse skulde nævnes vide om Land. Og Torhall selv var ogsaa fuld af skjønne og stolte Forhaabninger om Fremtiden. Det gjærede og sydede i hans Indre, og naar han skrev sine Sange, der var Udtryk for den mest frejdige Livsglæde, indlullede han sig i søde Drømmerier om fremtidig Storhed. Men Mennesket spaar, og Gud raa'r!

Det var bleven hen paa Efteraaret. Sukkende for Vinden om Gadehjørnerne, og de sidste Blade hvirvledes om i lystig Runddans. Den gamle Lind i Regentsgaarden stod og rakte de bladløse Grene op i den graa, taagede Luft, og af og til faldt store klare Draaber til Jorden, ret som fældede den Taarer over Sommerens kortvarige Skjønhed.

Torhall sad paa sit Værelse, fordybet i den spekulative Theologies Mysterier, men han var næsten ikke til at kjende igjen; det var, som om Efteraaret havde sat sit Stempel paa den „glade Sjæls" Ansigt; han malede ogsaa graat i graat. Sagen var, at Jakobs Fader, den gamle Præst i Limhoved, havde i lang Tid været syg og sengeliggende, og hver Dag ventede Sønnen i Spænding paa Efterretninger fra Fædrehjemmet.

Endelig traadte Postbudet ind med et Brev i en lille sirlig Konvolut. Jakob kjendte strax sin Moders stive Skrifttræk, og med dyb Bevægelse læste han følgende Linjer:

„Kjære Jakob!

Din trofaste Fader er ikke mere. Den snigende Sot, der længe har tæret paa hans Livsrod, har nu fortæret hans sidste Kræfter. Blidt og stille er han gaaet ind til sin Herres Hvile. Stor er Sorgen i vort Hjem — kom snarest til os.

Din dybtbedrøvede Moder."

Da Jakob var færdig med Gjennemlæsningen, kastede han sig sønderknust paa Sofaen, trak sin folderige Slobrok op over Ørene og hulkede som et Barn. Den lille Billet var falden ned paa Gulvet — der laa den — saa lille og dog saa skæbnesvanger! Den havde paa en Gang sat et uoverstigeligt Bolværk for alle den unge Mands dristige Fremtidsplaner.

Næste Morgen sad vor Student sammensunken i et Hjørne af Diligencen med den store Krave paa det grønne Rejseslag helt op om Kinderne. Udenfor var alt graat og trist, og Torhalls Humør var ikke bedre. Jo mere han tænkte, des større forekom ham hans Tab, og des mørkere laa Fremtiden for ham. I salig Frederik den sjettes Tid rejste man ikke saa hurtig som i vore Dage, og det var derfor en lang og trættende Rejse, inden Torhall stod i Viborg.

Endelig var han paa Vejen til det kjære Barndomshjem med alle de lyse Minder. Hvor tit havde han ikke vandret denne Vej, med hvilken jublende Længsel havde han ikke i Ferierne ilet hjemad og al Tid nynnet for sig selv:

„Se kun imod det lyse,
se kun imod det lyse!"

Og nu i Dag forekom alt ham saa usigelig trist. Den brune, melankolske Hede og Hjejlens Klageskrig

passede godt til hans egen mørke Sindsstemning. Omsider laa da den kjære Landsby for ham med den venlige lille Kirke bag de store Popler og Præstegaarden ved Gadekjæret. Han fandt Huset opløst i Sorg, og det blev tunge Dage, der nu paafulgte. Og tungt var det for ham igjen at sige Farvel til de kjære, han efterlod sørgende tilbage, og tungere var det for stedse at sige Farvel til det elskede Hjem, hans Barndoms Eden, der gjemte saa mange dejlige Minder fra svundne Dage! Han maatte endnu en Gang ned i den gamle, ærværdige Have med de store, skyggefulde Træer og de mange blomstrende Buske. Fra hver eneste Plet tittede tusende barnlige Erindringer frem, hver lille Blomst vinkede til ham, hver Bænk og hvert Træ ligesom hviskede: „Husker du!“ Ja, han huskede kun alt for vel, og derfor var Adskillelsens Smerte ogsaa stor. Men det tungeste af det hele var dog, at han maatte sige Farvel til Studeringerne for stedse. En fattig Præsteenke med otte Børn har ikke meget tilovers til Sønnernes Uddannelse.

En skjønne Dag ser vi derfor Jakob Torhall rulle ind paa en stor, gammel Herregaard, kranset af Skov og Sø. Han skulde være Hovmester for Baron Løvenfeldts tre Sønner. Det blev lykkelige Dage for Torhall, og snart vendte noget af hans tidligere gode Humør tilbage. Tiden læger alle Saar, og Ungdommen er jo Haabets Tid, siger man; ikke saa underlig derfor, om Livsglæden efterhaanden vendte tilbage, og den med virkelig poetisk Talent begavede unge Mand igjen begyndte at skrive Sange og Smaaskitser. Løvenfeldt, det gamle Herresæde ved Sydsjællands Kyst, har ualmindelig smukke og romantiske Omgivelser, der heller ikke undlod at øve deres gavnlige Virkning paa Hovmesteren, og snart skulde han paa ny se Livet i Rosenskjær. Han skulde lære, at

„Livet, trods hver en Skranke,
naar Fyldest for højeste Krav,
naar kun dets højeste Tanke
udmunder i Kjærligheds Hav!“ *)

II.

Den Familie, Torhall mest besøgte i Omegnen af Løvenfeldt, var Provst Skovs i Halstrup, hvor han til sidst næsten betragtedes som en Søn af Huset; thi der havde igjennem mange Aar bestaaet et trofast Venskab mellem den afdøde Pastor Torhall og den gamle Provst. Det var en ualmindelig elskværdig og højtdannet Familie, og det var lykkelige og nydelsesrige Timer, Hovmesteren tilbragte her. Foruden en voxen Søn, der studerede, var der to voxne Døtre, Agnes og Kamilla, samt to ukonfirmerede Sønner. Provstefamilien havde stor Sans for Poesi og Musik, og navnlig var Agnes ganske ualmindelig musikalsk begavet. Hun havde haft en fortrinlig Uddannelse, men besad ellers en lykkelig Naturgave, der gjorde hende til Kunstnerinde. Naar hun rigtig blev begejstret, da tryllede hun en Verden af Toner frem, der henrev alle og begejstrede alle. Hun havde givet Koncerter i store Byer, og der havde selv i Hovedstaden været stærkt Tilløb til disse, og alle Blade havde lovprist hende; men hun bejlede ikke til Verdens Ære; hun var for huslig og elskede sit Hjem for højt til at kunne ofre sig for Musikken, og dertil kom, at hun var brystsvag. Torhall stod i nogen Tid, som Herkules paa Skillevejen og havde Vanskelighed ved at træffe sit Valg; men snart gik det op for ham, at han holdt grumme meget af Kamilla, men han elskede Agnes.

Det er i Grunden en kritisk Situation, naar man skal til at fri, og der gik ogsaa nogen Tid hen, før Torhall kunde bekvemme sig til at udtale det afgjørende Ord. Da kom Tilfældet ham til Hjælp. En dejlig Majdag var han gaaet ud at spasere langs Søen. Det var Eftermiddag, og Solen skinnede saa mildt behageligt; der var overalt Blomsterduft og Fuglestemmer. Men tænk nu, hvilket sælsomt Skæbnens Spil, at han netop skulde møde Agnes, der var gaaet ud for at plukke Blomster! Samtalen kom let i Gang, og snart gik man frem og tilbage langs den blomstrende Søbred, medens Vinden hviskede sælsom forelsket Snak til Rørene, og medens Fuglene sang fra Reden om „Kjærlighed, hvor „to og to“ med fromme Hjærter bo!“

Agnes's Kinder var rødere end sædvanlig, og Jakob Torhall var da ogsaa bleven grumme veltalende i Dag. Men fortæl os, hvad de talte om?

Nej, kjære Læser, hvem formaar vel ogsaa at tolke Kjærlighedens glødende Sprog! Vor Ven fulgte sin „Hjærtenskjær“ hjem, og da de skiltes ved den lille Laage, der førte ind til Provstegaardens Have, trykkede Torhall et langt, brændende Kys paa hendes Mund; men næsten forskrækket løb hun fra ham og forsvandt bag de duftende Syrenbuske.

Solen gik netop ned; den sendte sine sidste purpurrøde Straaler op over Horizonten, og Lykkens Sol straalede ind i to unge, haabefulde Menneskers Hjærter!

Torhall gik tilbage til Løvenfeldt, ravede op ad Trappen til sit Værelse og kastede sig i et Hjørne af Sofaen. Her blev han siddende i Tusmørket og tænkte sig en Fremtid lys og lykkelig med Agnes ved sin Side; hun skulde være hans gode Engel, hans Lykkes Sol! Ja tusende og atter tusende Luftslotte byggede han op der ude paa Fremtidens taagede Vidder!

Næste Dag skulde der være stort Selskab paa

---

*) Zakarias Nielsen.

Løvenfeldt. Provst Skovs skulde ogsaa med. Torhall havde en stor Skuffelse; han maatte nøjes med Kamilla til Bords; Agnes tog den stive, snakkesalige Kammerjunker Krütz, der aldrig blev kjed af at gjøre Kur til hende, trods sine 40 Aar. Bordet er endt; det muntre Selskab spreder sig i Haven under Sang og Latter. Tusmørket begynder; Slottet straaler af et Lyshav og spejler sig i den dybe Slotssø. Efterhaanden vendte Gjæsterne tilbage til deres behagelige Vært og Værtinde; men nede i Lysthuset ved Søen sad en ung Mand, glædesdrukken, elskovsberuset og stirrede sig blind i et Par dejlige Pigeøjne.

„Ja, vi skal faa et rigtig hyggeligt Hjem!"

„Rigtig hyggeligt!"

„Og er det dog ikke saa, at enhver selv skaber sig et Himmerige eller et Helvede paa Jorden! Kjærligheden gjør al Ting godt, den overvinder alt og bærer alt, og vi skal rigtig være stærke i trofast Kjærlighed, Agnes."

„Ja, det skal med Guds Hjælp nok blive skjønt alt sammen," hviskede hun.

Søndagen derefter gik Torhall paa Frierben til Provstegaarden. Den gamle Skov var nylig kommen fra Kirken og sad nu dampende i sin store polstrede Lænestol. Hovmesteren fortalte saa naivt og oprigtig om sin og Agnes's Kjærlighed, at den gamle blev ganske bevæget. Han spurgte ikke, som saa mange „fornuftige" Fædre: „Hvor mange Penge ejer du? Hvilket Hjem kan du give min Datter?" o. s. v.; men han tog Jakobs Haand mellem begge sine og sagde med den ham egne Mildhed i Stemmen: „Jeg gav dig gjærne min Datter, kjære Torhall, inderlig gjærne; men ved du, med hvem du har trolovet dig?"

Forbavset tav den unge Mand, men Provsten fortsatte med Vemod:

„Hun er en dødsdømt! Lægerne har sagt os det; hun kan ikke leve længe. Den hektiske Rødme paa hendes Kinder har bedraget dig; den stærke Glans i hendes store, straalende Øjne er ikke naturlig. Det har tynget os i den sidste Tid, for hun skulde jo ikke vide det endnu, saa længe hun er saa fuld af Mod og Levelyst. Hun ser lyst paa al Ting. Verden forekommer hende stor, straalende og skjøn, og nu drømmer hun om Lykke ved din Side, om Solskin og Varme i et venligt Hjem, men det er alt sammen kun bristende Illusioner."

Hvilket Slag for Torhall! Hvad var dog alle menneskelige Beregninger og Forhaabninger! Skulde Døden nu tilintetgjøre hans Lykke og for anden Gang bringe ham i Berøring med Livets Dissonantser? Han kunde ikke tro derpaa, nej . . . og dog jo. Blev hun ikke saa træt, naar hun gik — selv en kortere Tur, var hendes Teint ikke næsten gjennemsigtig, og straalede Øjnene ikke med en overnaturlig Glans? Jo, nu forstod han det alt sammen. Borte var Drømmene og Idealerne; han havde kun Virkeligheden. Uden for Døren til Dagligstuen standsede han; Agnes spillede — han stod som fortryllet. Nu var hun atter inspireret. Han forstod saa godt denne rullende Strøm af Toner; det var Bølgernes Skvulpen, Vindens Hvisken og Fuglenes Kvidder, det var Kjærlighedens berusende Følelser, hun tolkede.

Provsten havde talt Sandhed; næppe indfandt Løvfaldstiden og Efteraaret sig, før Agnes næsten daglig maatte holde Sengen, og om Vinteren blev det værre.

O, du forunderlige Følelse, vi kalder Haabet, du Banebryder og Bærer, du, som strør Lysglans paa Vejen for os, til dig klynger vi os som den skibbrudne til Planken! Jakob kunde ikke slippe Haabet ganske; Vorherre kan ikke nænne at tage hende fra mig, tænkte han. Vorherre! Ja, var det ikke underligt, hvor godt og ædelt end den unge Mands Hjærte var, saa havde han dog hidtil ikke tænkt ret meget paa Vorherre, og endnu ikke lært at bede rigtig. Nu skulde han lære det, og hun skulde lære ham det.

Tiden skred; der var atter Foraar og Fuglesang. Om 5 Dage var det et Aar siden deres første Møde i Løvenfeldt's Skov, og Agnes blev med hver Dag svagere. Det var den sidste Dag i Ugen, Solen skinnede saa venlig ind bag de hvide Gardiner til den syge. Hun vilde ikke have rullet ned, hun vilde se den klare Himmel og Træerne der ude i den kjære Have. Torhall havde faaet en lille Ferie, for at han hver Dag kunde vaage ved sin Kjærestes Leje. Hun talte om Døden hele Dagen og om det evige Liv.

„Jeg tænker paa min Broder," sagde hun, „han er et koldt Forstandsmenneske, og han har før talt om Religionen, som om den kun var Børneværk, og jeg vilde forsvare den, men han kom med sine Argumenter og paaberaabte sig Naturens Love; tror du, kjære Jakob?"

„Ja, Agnes," hviskede Torhall.

„Det har tit forekommet mig," vedblev hun, „som Nutiden var saa vantro, som om Forstanden var alt, og Troen intet. Jeg er vis paa, at de, der bygger paa Tomhedens og Ødets Grundvold, dog en Gang vil vaagne. Ogsaa jeg har kæmpet med Tvivl og Vantro, men Gud lod mig sejre."

„Kjære Agnes, du er saa god og ædel og saa stærk i din Tro, at du gjør mange til Skamme. Du har først lært mig at bede ret."

„Ja, naar Livets sidste Haab glipper, naar Døden kommer, da vil Grundvolden vakle under de verdsligvises Fødder, med famlende Hænder vil de forgjæves søge at holde fast paa det, der bandt dem

til Livet, og det vil briste i Dødens Mørke . . . Men har du Tro, Jakob, da skal vi gjenses hisset."

„Vi skal gjenses en Gang! Men du maa ikke dø, min Brud, du skal leve med mig, Livet har maaske endnu megen Lykke for dig; alt kan blive godt endnu, naar Varmen kommer i Vejret."

„Ja, al Ting bliver nok snart godt for mig," hviskede hun og nikkede til ham.

Alle stod med Graad ved Sygelejet, Agnes tog dem alle i Haanden, og da Jakob bøjede sig ned over hende, hviskede hun blidt:

„Tak, min Brudgom, for din Kjærlighed, du gjorde mig lykkelig i Livet og lykkelig i Døden, vi skal mødes i et bedre Land."

Torhall gik hen til Vinduet og saa ud, der var noget vaadt i hans Øjekrog, men han tvang sin Smerte. Solen gik netop ned som hin lykkelige Aften for omtrent et Aar siden, den kastede sine røde Straaler ind og forgyldte de fine, hvide Lagner. Og Fuglene sang, og Blomsterne duftede; Agnes havde lukket Øjnene til det lange, lange Blund!

Torhall bøjede sig endnu en Gang ned over hende. „Skjøn i Døden som i Livet," sagde han til den hulkende Moder; saa pressede han Haanden mod Hjærtet og gik ned i Haven; der var blot bristet en Stræng i hans Indre, men det var den bedste, den klangfuldeste!

III.

Mange Aar er forløbne siden hin Majdag; Roser, Liljer og Forglemmigejer pryder sammen med Eviggrønt Agnes's Gravhøj paa Halstrup Kirkegaard. Den gamle elskelige Provst og hans Hustru er ogsaa gaaet til Hvile, og Kamilla er gift med Efterfølgeren i Kaldet. Jakob Torhall indtager en højst beskeden Plads i Samfundet; han er havnet som Lærer i —borg. Trods sin ringe Stilling, saa vidt forskjellig fra Ungdommens ærgjerrige Drømme, følte Torhall sig vel tilfreds, og det forhindrede jo ikke, at hans Hjærte kunde aabne sig for alt, hvad der var stort, skjønt og ædelt i Verden og i Menneskelivet. Men blev han ikke gift? Nej, for han havde elsket, og den, der rigtig har elsket med Ungdommens varme, sværmeriske Kjærlighed, han elsker kun en Gang. I det lille Skolehus indrettede han sig det saa hyggeligt som muligt. Hvert Aar kom den gamle Præsteenke i Besøg med friske Lyngblomster der ovre fra den jyske Hede og med Minder fra det kjære Barndomshjem i Limhoved; til sidst flyttede Moderen til ham for bestandig, og han lukkede hendes Øjne. Siden kom en ugift Søster til ham og fredede om ham paa hans gamle Dage. Næsten hver Ferie maatte han der over til Viborgegnen for at gjense Hjemmet, der al Tid drog ham med uimodstaaelig Magt.

Paa Løvenfeldt havde han skrevet en Sang om Hjemmet, og hun havde sat Musik til den. Tit og ofte nynnede han endnu denne, medens han med Vemod mindedes hende, der en Gang stod for ham som en dejlig, blomstrende Rose, fuld af Ungdom og Skjønhed. Naar han en enkelt Gang spillede, da var det hendes Sang og de Ord, han den Gang skrev om Hjemmets stille Lykke:

„Ak, intet Sted i Verden
os bliver dog saa kjært
som Barnelivets Egne,
og er det vel saa sært?
Der svandt jo dog vor bedste,
vor lykkeligste Tid,
der kjendte vi slet ikke
til Livets Kamp og Strid.

Var Hytten lav og lille,
en Armods Bolig kun,
den saa dog Barnehjærtets
allerlykkeligste Stund!
Var der end koldt bag Rude,
blot Arnen havde Fred,
da blev der Hjærtevarme,
naar der var Kjærlighed.

Hvad er en fattig Hytte,
hvad er al Sorg og Nød,
naar man med milde Blikke
kan dele glad sit Brød!
Hvad er en stakkels Taare
paa fattig, furet Kind,
naar dog en Haabets Straale
i Hjærtet skinner ind!

Hvad er de vaagne Nætter,
hvad er det strænge Slid,
hvad er vel Sult og Kulde
i Vinterens barske Tid?
Et intet, o, et intet,
hvor Troskabs Blomster gror,
hvor Kjærligheden rigtig
i fromme Hjærter bor!"

Torhall var elsket og agtet af alle. „Han er en stor Børneven", sagde man om ham, og sandt nok; han fandt Glæde i sin Gjerning, og i Livets store Skole havde han selv lært Taalmod og Overbærelse. Og han manglede ikke Kjærlighed og Lykke i Livet. I den Tid hans gamle Moder var hos ham, boede stille huslig Fred der inde, og naar Storme drev hen over Huset, naar Roserne blegnede, og Tornene nagede, da drog den tro Søster ogsaa dertil, da tog man hinanden fastere i Haanden, da var der Enighed og opofrende Kjærlighed, der besejrede alt, og naar da atter lysere Tider oprandt, da syntes Jakob, at han i Grunden var lykkelig, og mere tilfreds end Hæderen og Berømmelsen, han en Gang higede efter, vilde have gjort ham. Og under alle Livets Omskiftelser lærte han at søge ham, hvis Veje dog al Tid er Kjærlighedsveje, og han følte sig stærk ved „hans Kraft, der fuldkommes i vor Skrøbelighed."

En Indsamling af Ørredæg.

(Efter det engelske.)

Den kunstige Fiskeudklækning er en praktisk Videnskab, som, tilsyneladende let for den uindviede, i Virkeligheden paa ethvert Trin er omgivet med idelige Vanskeligheder, Ængstelser og en Del Udgift. Mr. Pondor og jeg har i Aar gjort vort bedste for at faa en god Del Æg til vore Udklækningskasser i Hampton, saa at vi der fra i rette Tid kan udsætte Yngel i Themsen, og det er frem for alt den smukke og velsmagende Hampshire-Ørred, jeg har gjort mig Umage for at faa Æg af. Da jeg havde faaet Tilladelse af Ejerne af Ørredfiskeriet i Hampshire, foretog jeg selv et Forsøg paa at samle Æggene.

Da Solen stod op den 17de Januar, saa jeg ængstelig ud af Vinduet i mit Soveværelse. Hvilket Vejr det ogsaa var! Det øsregnede, Vinden snoede sig omkring Gadehjørnerne med orkanagtige Stød, Rendestenene var som rivende Bække — kort, alt var saa lidt lovende som muligt. Jeg havde indbudt flere af mine Venner til at deltage i Fangsten, men kun en af dem, Hr. Bartlett, indfandt sig. Vi drog saa afsted for at prøve vor Lykke og naaede snart Vandløbet ved Hjælp af en Slags Landsbyomnibus, som foruden os medførte vedkommende Opsynsmand, Garn, Kasser, Fade til Befrugtningen og mange andre nødvendige Ting. Vi naaede det bestemte Sted og steg ud; Vejret var om muligt endnu værre, og Floden var overstrømmende fuld, og det var bitterlig koldt. Lad os kun gaa paa, sagde jeg og gik ud med den ene Ende af Nettet, men da Vandet naaede mig næsten til Armhullerne, maa jeg tilstaa, at jeg først rigtig mærkede, hvor koldt det var, og jeg rystede, skjønt jeg havde en Vadedragt paa, der gik mig lige til Halsen. Vi vidste, at der var en Del Ørreder i dette Hul, men vi vidste ogsaa, at det vilde kræve en god Del Ulejlighed at fange dem, da der var en Del gamle Træstammer i Hullet. Vi fastgjorde Nettet, slog i Vandet og trak endelig Nettet til os, fuldt af sprællende Fisk. I dette første Drætt toges: 1 moden Hunfisk, 2 ikke modne Hunfisk, 1 udlagt Hunfisk og 11 Hanfisk. Jeg tager al Tid selv Fiskene ud af Nettet, da uerfarne Hænder let kommer til at saare Gjællerne, hvilket oftest har Fiskens Død til Følge. Jeg fører al Tid to „Krinoline-Net“ med mig, det vil sige Net, udspændte over Ringe, for at jeg deri kan have Fiskene, til jeg har faaet dem alle og gjort mit Valg. Krinoline-Nettene maa holdes udspændte i dybt Vand, og Fiskene maa udsættes saa lidt som muligt for Luften. Efter faa Minutters Forløb havde jeg en god Del Æg og satte alle Fiskene ud igjen uden at have skadet dem. Man maa slippe Fiskene og ikke kaste dem. Det næste Dræt bragte os to smukke Hanner, der dog begge var tomme. Derpaa gik vi over til en anden Strøm, hvor jeg for tre Aar siden havde haft godt Held. I Dag

Indsamling af Ørredæg.

var ethvert Forsøg imidlertid forgjæves, og efter at vi ligeledes uden Udbytte havde prøvet os for et Par andre Steder, kom vi endelig til en lille Strøm, som var mig bekjendt for al Tid at indeholde Fisk. Medens Arbejderne blev lidt tilbage, nærmede Bartlitt og jeg os forsigtig. Der var en Del Fisk paa Legepladsen, og vi stillede derfor et Net saaledes, at det spændte over det Sted, hvor den lille Strøm forener sig med Hovedstrømmen, og et andet Net satte vi faa Alen oven for Legepladsen. Jeg sprang derpaa pludselig midt ud i Strømmen, thi Erfaring har lært mig, at dette er den bedste Fremgangsmaade. Disse Ørreder er saa forskrækkelig snedige, at de, dersom de fatter Mistanke til, at der er noget paa Færde, sætter afsted i et Øjeblik; men naar jeg plumper lige midt ud i Strømmen, faar de ikke Tid til at tænke sig om og styrter afsted op eller ned ad Strømmen og farer saaledes i det ene eller det andet Net. Det synes underligt, men Hanfiskene gaar uden Undtagelse ned ad Strømmen, og Hunfiskene op ad den. Min List var ved denne Lejlighed heldig — de forskrækkede Fisk for afsted som Pile, og Garnfloddenes Bevægelser sagde mig, at vi havde fanget dem. Men til min store Ærgrelse opdagede jeg, at det alle sammen var Hanner. Vi gik til et andet Sted; der var ligeledes en Hob Fisk paa Legepladsen. Jeg styrtede mig paa ny ud i Vandet, og paa ny fik vi vort Net fyldt med — fem Hanner og to udlegede Hunner. Jeg følte ind under Brinkene, saa langt som min Arm kunde naa, og rørte ved en Fisk, som vistnok var en Hun, og netop som jeg tog det nederst staaende Net ind, for en Fisk ind i det. Det var sikkert den Madam, jeg havde rørt ved, og da hun var en smuk Fisk, tog jeg hende ud af Nettet med den største Omhu. Mærkeligt nok var hendes Skæl næppe røde. Denne Fangst skaffede os omtrent 2,000 Æg. Efter at have nydt et Maaltid, fortsatte vi Fangsten endnu en Stund, og Udbyttet af hele Dagens Anstrængelser blev 48 Hanner, 5 modne Hunner, 7 udlegede Hunner og 8 tomme Fisk. Hannernes Overvægt stemmer med min tidligere Erfaring baade med Lax og Ørred. Ved denne Lejlighed var Forholdet mellem Hunner og Hanner som 1 til 4; tidligere har jeg endog funden Forholdet som 1 til 6.

Rabbis Tryllespejl.

En Jødehistorie af Sacher-Masoch.

Fra tysk ved B. E.

En ond Kvinde ligner Uvejret," siger Talmud, „kun at dette jager Manden ind i Huset, medens Kvinden jager ham ud deraf."

Dette fik Hirsch Bickeles alt for god en Lejlighed til at sande, da Snestormen en Dag i December tvang ham til at ty hjem, skjønt han var gaaet ud for at afgjøre en Forretning med Godsejeren, og næppe var han kommen inden for Døren, før hans Kone begyndte at give ondt af sig og vedblev dermed, indtil han atter var faret ud i det fri.

Hvad hjalp det Hirsch Bickeles, at han var en agtet Mand i hele Byen, at han blev misundt af mange, at hans Handel gik godt? Hvad hjalp det, at han havde en ung og smuk Kone? Schifre opførte sig saa slet imod ham, at han gjærne inden for sine egne fire Vægge havde gjort sig usynlig for sin elskede Mage, dersom han blot havde kunnet gjøre det. Det var ikke ved enkelte bestemte Lejligheder, at Schifre var ond, men hun var al Tid trættesyg; hun begyndte med sin Kiv og Trætte, naar hun om Morgenen stak sin lille Fod i de guldstukne Morgensko, og vedblev endnu dermed, naar Hirsch Bickeles om Aftenen snorkede, som kun en retfærdig kan snorke.

Hidtil havde Hirsch Bickeles taalmodig baaret sin Byrde, men denne Gang vidste han ikke, hvad han skulde gjøre for at formilde Schifre. At sige hende imod havde han forlængst opgivet, men det ærgrede hende netop, naar han tav stille, og allermest naar han gav efter. Hvad var der at gjøre? Hirsch Bickeles vidste intet, og saa løb han i sin Nød lige hen til den vise Rabbi Meiches og klagede sin Nød for ham.

Rabbi Meiches, der var lige saa stor paa Aand og Lærdom som lille paa Legeme, sad paa sin gamle Divan, sammenrullet som en sovende Kattekilling, og hørte smilende paa Stakkelen.

„Hvis De ikke hjælper mig, Talmuds Sol, saa er jeg en fortabt Mand," klagede Hirsch Bickeles, „men De vil redde mig, Dem lyder jo de onde som de gode Aander, og Dem har Gud jo givet Evnen til at gjøre de giftige maalløse og brænde den onde Tunge."

„Ser du Spejlet der?" begyndte Rabbi Meiches.

„Jeg ser det."

„Tag det og gjør, som jeg siger dig."

Hirsch Bickeles tog det lille, gamle Spejl, der var indfattet i en sort Ramme, forsigtig ned fra Væggen og betragtede det forundret.

„Saa tit din Kone begynder at kives," vedblev Rabbi Meiches, „saa hold dette Spejl hen foran hende, forstaar du?"

„Ja vel, og det er alt?"

„Gjør som jeg har sagt dig!"

Hirsch Bickeles takkede og gik med Spejlet.

Snevejret var ophørt, Stormen havde adsplittet de hvide Skyer, Solen kom sagte tittende frem, og det lille, gamle Spejl blinkede i Hirsch Bickeles' Haand.

Han blev staaende og betragtede det igjen. „Det maa være et Tryllespejl," sagde han til sig selv, „saadanne Hexemidler ser al Tid saa simple ud, for at enhver, som de ikke er skjænkede til, ikke skal agte paa dem."

Langsomt nærmede han sig Slagterens Hus, hvis store Hund — „Rys" hed den — aldrig lod nogen Lejlighed gaa forbi til at hjemsøge Hirsch Bickeles og med sine Tænder plukke i hans lange Talar.

Ganske rigtig laa Dyret foran Døren og rejste sig op og viste arrig Tænder, da Hirsch Bickeles kom nærmere.

„Nytter det ikke," tænkte Hirsch, „kan det heller ikke skade." Og hurtig holdt han Rabbis Spejl hen foran den vrede Hund. „Rys" trak sig langsomt tilbage, og da Hirsch Bickeles vedblev at følge efter den med Spejlet, begyndte den venlig at logre og pibe, og til sidst slikkede den Jødens Hænder.

„Hvilket Vidunder!" udbrød Hirsch Bickeles, „den vise Rabbi være priset!" Og trykkende Spejlet ømt til sit Hjærte skyndte han sig hjem.

Den smukke Schifre — hun hed ikke blot saaledes, men var ogsaa i Virkeligheden den smukkeste Kvinde i hele Egnen — modtog sin Mand med en Strøm af Skjældsord. Han smilte kun, han havde jo Tryllespejlet, han halvvejs beklagede hende.

„Er du nu endelig kommen igjen, dit Bæst!" skreg hun. „Ja vent kun, jeg skal ordentlig hjælpe dig en Gang endnu!" Hun for løs paa den arme Hirsch i den Hensigt at rive ham i Skjægget eller i det mindste at kradse ham i Ansigtet. Da, i sin Vaande, holdt han Spejlet frem for hende, og som ved et Mirakkel blev Schifre pludselig stille, ganske stille, gik hen til Vinduet og satte sig ned.

„Skal vi ikke have Mad, Schifre?" begyndte Hirsch Bickeles, hvem den første Sejer havde gjort dristig.

„Nej, intet, ingen Ting faar du!" skreg hans Kone, „Sten skal du æde!"

Hurtig holdt han atter Spejlet frem for hende.

„Aa, gaa dog bort med det hæslige Spejl," sagde Schifre nedstemt.

„Mit Spejl er slet ikke hæsligt."

„Vil du dermed sige, at jeg er det?" vedblev den smukke Schifre, „jeg er dog vist smuk nok endnu for dig."

Hirsch Bickeles holdt, uden at sige et Ord, atter Spejlet hen for hende.

Schifre vendte ham Ryggen, gik hen til Døren og begyndte at græde sagte.

„Hvad er det med dig, kjære Schifre?" spurgte Hirsch Bickeles venlig; thi hans medlidende Hjærte begyndte at vinde Overmagt.

„Du siger, at jeg er smuk," begyndte Schifre, i det hun tørrede sine Øjne, „og Folk siger det; men nu ser jeg, at jeg er styg, rigtig hæslig styg."

„Nej, Schifre, du er smuk som en Engel, det vil sige, naar du — er god."

„Og naar jeg er ond, er jeg styg, ikke sandt?"

„Nej, Schifre, da er du ogsaa smuk, men smuk som en Djævel."

Hun begyndte at le.

„Le kun," udbrød Hirsch Bickeles, „for saa er du allersmukkest! Hvor længe er det dog ikke siden, jeg har set dig le! Du klæder dig heller ikke mere ordentlig paa og reder ikke mere dit Haar, ja jeg tror næsten, at du heller ikke vasker dig mere."

Schifre gik hurtig ud og lukkede Døren efter sig; men Hirsch Bickeles satte sig hen til Vinduet med sit Spejl, han vuggede det som et Barn i Sollyset og kyssede det gjentagende og saa ømt, som havde det været sin Kone, han kyssede. Nu traadte hun lydløs ind, iført glinsende hvidt Hovedlin, Silkekjole, en prægtig Pelskaabe og guldstukne Sko, med sænket Blik og forlegent smilende.

„Men, Schifre, min søde Kone, hvor du nu er dejlig!" udbrød Hirsch Bickeles henrykt.

„Taler du nu virkelig Sandhed?"

„Se blot." Han holdt Spejlet frem for hende.

Hun smilte stolt og lykkelig, og endnu stadig smilende lagde hun sine bløde Arme om sin Mands Hals, kyssede ham og hviskede: „Jeg vil aldrig mere være styg, men tag Spejlet bort, jeg tror, det er et Tryllespejl."

„Det er det ogsaa," sagde Hirsch Bickeles stolt.

Endnu den samme Dags Aften bragte han Spejlet tilbage til den vise Rabbi, og han fik aldrig siden Anledning til at bruge det. Schifre var, som hun havde lovet, al Tid senere smuk som en — Engel.

I Engen.

I Engen.

Vi mejer Hø i Enge
og sætter det i Hæs
og kjører det til Laden
i svingende Læs.
Alle de Smaablomster, der spired i Vaar,
dem hugger vi nu om og lægger paa Skaar,
ja selv den unge El,
og Skovrosen smuk,
maa falde for vort Hug,
men hvad gjør det vel,
thi foran mig jeg skuer to Øjne saa blaa;
ej dejligere Kjærminder man nogen Tid saa!

Hedt Sommersolen brænder
paa vor Jordklode ned,
vi river, og vi mejer
og driver af Sved.
Haardt maa vi slide den udslagne Dag,
Lemmerne trættes i det evige Jag;
ja mangt et mødigt Skridt
maa vi gjøre i Høst,
men vi gjør det med Lyst
og nynner til hver Trit,
thi Søen den er blank, og Himlen den er blaa,
og Bryllup vi lader til Sankte Mikkel staa!

Bertel Elmgaard.

Nogle Dage i Brüssel under den fransk-tyske Krig.

En kold Vinterdag under den fransk-tyske Krig dampede jeg bort fra Hamborg for at begive mig til den belgiske Hovedstad; det frøs flere Grader, og en skarp Nordøst fejede hen over de tilsneede Marker. Jærnbanetrænet var tætpakket med Soldater og nogle civile Passagerer; paa hver Station var der Larm og Trængsel; overalt saa man franske Krigsfanger vandre omkring eller drives bort under Bevogtning. Paa Banegaarden i Köln syntes der især at herske grænseløs Forvirring; Konduktøren glemte at aabne vor Kupé; da Ruderne var bedækkede med Isblomster, kunde vi ikke se, hvor vi var. Omsider slap vi ud, men maatte med vor Haandbagage kæmpe os gjennem Trængslen til den store Ventesal. Et nyt Tog med Soldater og Munition beredte sig netop til Afgang; det hilstes med Raaben og Jubel, der aldrig vilde faa Ende, medens en Flok franske Fanger, der førtes bort fra Stationen, haanedes med et Latterkor. En Del af selve Stationsbygningen var forvandlet til Lasareth; det røde Kors vajede derover, og gjennem de aabne Døre kunde man se ind paa de lange Rækker Senge med saarede, syge og døende. Ogsaa i den udstrakte Vente- eller Restaurationssal laa eller sad omkring i Krogene en Mængde saarede, der ventede paa at faa Plads i Lasarethet. En halv Snes prøjsiske Officerer havde indstalleret sig i første Klasses Dameværelse og var i Færd med, aldeles ugenert, at gjøre Toilette. Da nogle Damer vilde der ind men veg forbløffede tilbage, raabte en Opvarter leende: „Ja, saaledes gaar det til i Krigstid, og de betaler os derfor."

Jeg gjorde et Løb hen til den ældgamle, men den Gang dog endnu ikke fuldendte Domkirke. De skumle Mure stræbte mægtigt i Vejret og tabte sig i den af Istaage svangre Luft; der inde i Kirken skumrede det og var tyst; kun en enkelt bedende, en sørgeklædt gammel Kone, laa knælende foran Gitteret for de hellige tre Kongers Kapel. I den krigeriske Begejstring syntes jo Tyskerne at glemme Skaberen over Skabningen, som en Digter eller Filosof, jeg erindrer ikke hvem, har sagt. Ved at færdes mellem dem opstod den Tanke, at de i deres forbavsende Held i den morderiske Kamp nok sagde ligesom Matrosen, da Stormen stillede af: „Ja, du kjære Gud, nu skal du have Tak, nu kan jeg nok hjælpe mig selv!"

Da Signalpiben lød, nærmede sig et Par barmhjærtige Søstre og steg ind i vor Kupé. Det var smukke Piger, den ene pur ung, den anden vel nogle Aar ældre; men den skæbnesvangre Tid syntes i Hast at have gravet Furer og præget Mismod i deres fine Ansigter, der var lige saa blege som deres store Kyser og Brystdug af snehvidt Lin. En af Passagererne spurgte dem, om de havde forladt Lazaretherne for at rekreere sig; men den yngre rystede med et bittert Smil paa Hovedet, og den ældre svarede: „Vi har været sendte til forskjellige Valpladser, og nu er vi blevne saa vante til menneskelige Lidelser, at Synet deraf ikke mere skrækker os. Af alt det skrækkelige, vi har set," vedblev hun efter et Ophold, „var dog Synet af de henved sex Hundrede under Transporten ihjelfrosne franske Fanger dog det skrækkeligste; da jeg gik hen mellem de uendelige Rækker af disse stille, ligesom slumrende Skikkelser for at forsøge at kalde nogle tilbage til Livet, bares det mig for, som var jeg paa en Vandring ind i Evigheden, der gjennem selve Stilheden syntes at bruse mig i Møde. Nu er vi paa Vejen til Metz, hvor Elendigheden er stor; det er vor Rekreation." En tysk Dame blandt vore medrejsende ytrede i en halvt spøgende, halvt bitter Tone: „Ja, nu maa alle vi unge Piger blive barmhjærtige Søstre; vi har ingen Udsigter til Giftermaal." Angaaende Verdensstadens Be-

lejring opstod derpaa en livlig Discussion blandt det for det meste af Tyskere bestaaende Rejseselskab, og det var den almindelige Mening, at Bismarcks Betingelser var maadeholdne, og at Pariserne dog sang paa det sidste Vers. „Naar det er sunget til Ende," bemærkede en Hamborgerkjøbmand, der ikke syntes at dele den almindelige Mening, „begynder vore Klagesange."

Vi havde imidlertid overskredet den belgiske Grænse, og jeg tænkte, at vi nu vilde se Situationen forandret og befinde os i rolige, fredelige Forhold; men dette var langt fra Tilfældet. Paa hver Station vrimlede det med Militær af alle Vaaben; det ene Træn krydsede uophørlig det andet, alle fyldte med Soldater, der sang, jublede og førte højrøstede Samtaler om forestaaende Krigsbegivenheder. Størstedelen af den belgiske Arme drog nemlig til Grænsen for at beskytte Landets garanterede Neutralitet. Sympathien for Frankrig syntes mig i øvrigt ikke almindelig; i flere Butiksvinduer saa jeg de prøjsiske Sejre illustrerede og Franskmændene spottede; man var utilfreds med at skulle ernære det store Antal franske militære, der søgte her ind over Grænsen for at blive fri for Krigens Farer, hed det; omtrent tredive Tusend var internerede i Belgien.

I Brüssel havde alt ved det første Blik et saa glimrende Udseende, at man kunde tro sig forsat til Paris, saaledes som det endnu for et halvt Aar siden havde været. Stadens 200,000 Indvaanere var blevne formerede med mange tusende, dels internerede militære, dels franske, især parisiske Flygtninge. Paa de store Theatre: de la Monnaie, Galeries de Saint Hubert, du Parc o. s. v. opførtes der for det overfyldte Parterre og de straalende Damerækker i Logerne „Profeten", „Den hvide Dame" og gamle og ny Operaer af alle Slags. Elegante Ekvipager rullede gjennem Gaderne, i skarpt Trav nedad, i Skridtgang opad; thi en Del af Brüssel er bygget paa Høje, og det er en trættende Vandring op og ned ad disse Gader. Indenfor de kolossale Butiksruder straalede Allverdens Herligheder, netop som paa de store Boulevarder i Paris forinden Krigen; pragtfuldt kostumerede Damer tog Herlighederne i Øjesyn, elegante Dandyer, Modeherrer lorgnetterede dem, krigeriske Optog drog forbi under klingende Spil, lutter Operamelodier, men ogsaa mange pompes funebres, Ligtog. Dette livlige Billede af et Pariserliv havde imidlertid en mørk Baggrund med sorgfulde Skarer af franske Flygtninge: Familiemødre, der med deres Børn havde søgt Tilflugt her, medens deres Mænd og voxne Sønner samt Døtrenes Bejlere kæmpede der hjemme en Fortvivlelsens Kamp; de svævede i stadig Uro og Uvished om deres Skæbne. Sørgelige Beskrivelser hørtes om, hvorledes det gik Størstedelen af disse Flygtninge. Ved successive Salg af de medbragte Kostbarheder kunde de i Førstningen bestride de daglige Udgifter og boede da i de store Hoteller; efterhaanden flyttede de højere op, til Kvisten og Tagstuerne; saa forlod de det store Hotel og lejede sig ind i et ringere, bestandig ringere, indtil de omsider, blottede for alle Midler, henvendte sig til Handlende og Haandværkere og bad om Arbejde; deres pompøse Boliger i Paris med alt Bohavet tjente imidlertid til Kaserner og Lazarether. Jeg traf saaledes paa de kvindelige Medlemmer af en Familie, hvis Bekjendtskab jeg havde gjort i Paris: Moder og tvende elskværdige Døtre, Frøknerne Augustine og Mimi; den Gang bevægede de sig i den fornemme Verden, rige, ansete og omgivne af alle den verdslige Lykkes Goder, tilbringende Vinteren i en elegant Bolig i Champs Elysées og Sommeren i en Villa, kaldet Chateau Fontaine, et lille Feslot ved Marneflodens Bred. Nu forefandt jeg dem i en saare tarvelig Bolig i en afsides Gade i Udkanten af Brüssel; der var hverken Fløjlsportiérer eller glimrende Gaskroner, kun en simpel Studerelampe paa det gamle Divanbord; der var hverken Atlaskesrober, blomstersmykkede Koiffurer eller Glacéhandsker; kun den naturlige Gratie og Elskværdigheden var blevne tilbage. Med stille Resignation fortalte Moderen mig, at hendes Mand og Søn var forblevne i Paris og gjorde Tjeneste i den mobile Nationalgarde, men hun var uvidende om deres Skæbne saa vel som om, hvor Frøken Augustines Forlovede, en udmærket Ingeniørofficer, Kaptajn de Villiers, færdedes — „om paa Valpladsen, i Lazarethet eller i Graven" — tilføjede Frøken Augustine med Taarer i Øjnene. Deres Bryllup havde allerede været bestemt, da Krigen udbrød og kaldte Brudgommen under Fanen, medens Bruden, efter hans og Familiefaderens Ønske, fulgte med sin Moder og Søster til Brüssel, hvor de nu havde opholdt sig et halvt Aar.

En Morgen, da jeg gjorde en Vandring omkring i Staden, undrede jeg mig over, at der saa tidlig paa Dagen var et usædvanligt Røre i Gaderne. Under højrøstede Samtaler stimlede Folk sammen i Grupper paa alle Hjørner eller ilede afsted, alle i en og samme Retning, til en med Buskads og Træer omgiven Plads. Jeg fulgte med Strømmen derhen, men kunde ikke trænge igjennem den Folkesværm, der allerede havde samlet sig her, og alle stirrede i Vejret og pegede derop under bestandig tiltagende Raaben og Hurra. En tæt Taage havde i de første Morgentimer ruget over Staden; dog nu havde den fordelt sig; Vintersolens noget sløve Straaler trængte frem gjennem Rifterne i Skysløret og lod snart den blaa Himmel til Syne.

Jeg stirrede ligeledes i Vejret og opdagede et mørkt Punkt højt der oppe, der nu begyndte at dale ned; alt som det kom os nærmere viste det sig at være en Ballon; i Baaden, der hang under den, sad tvende Personer, ivrig beskjæftigede med at aabne for Gassen og at udkaste nogle smaa Ankere, der var fastbundne ved lange Reb. Mængden strømmede til, og saa snart Ankerne havde naaet Jorden, greb hundrede kraftige Hænder fat og halede løs paa Rebene. Ballonen, der ligesom gjorde hoppende Anstrængelser for igjen at komme i Vejret, slæbte dem alle en Strækning hen ad Pladsen, indtil man omsider fik Bugt med den og halede den helt ned. Luftskipperne sprang ud af Baaden; omringede af den nysgjerrige Mængde førtes de bort i et formeligt Triumftog, medens andre travle Hænder tog sig af Ballonen, der, efter at al Gassen var sluppen ud, rulledes sammen og læssedes paa en Vogn.

Et Par Dage efter gjentog jeg mit Besøg hos den oven omtalte Familie; men her fandt jeg Situationen pludselig forandret. I Steden for sorgfulde Miner og taareblændede Øjne saa jeg lutter glade Ansigter. Moderen sad med et aabent Brev i Haanden; stakaandet af Glæde fortalte hun mig, at en sælsom Post havde bragt hende Brev fra hendes Mand og Søn, der begge havde deltaget i Kampen og med hele Lemmer var slupne derfra samt nu havde trukket sig tilbage til deres Bolig i Champs Elysées, haabende paa et snarligt Gjensyn med deres kjære, da Freden var nær forestaaende. Ved Vinduet stod Frøken Augustine Haand i Haand med en vakker ung Officer i fransk Uniform, og saa beskjæftiget var de med hinanden, at de næppe bemærkede min Nærværelse. Officeren var hendes Forlovede, Kaptajn de Villiers; det var ham, der med en Regimentskammerat lykkelig var ankommen med Ballonen, medbringende vigtige Depescher samt Breve til Familien. Jeg indbødes til at deltage i et rigtig nok tarveligt, men desto festligere Middagsmaaltid, der, uagtet de knappe Tider, befugtedes med et godt Glas Vin. Under en levende Samtale, der kun af og til afbrødes af triste Betragtninger over de Fædrelandet overgaaede Ulykker, henrandt flere Timer. Som man vel kan tænke, var jeg spændt paa at høre noget om den luftige Rejse gjennem og over Skyerne, og paa min Anmodning i saa Henseende tog de Villiers saaledes til Orde:

„Det var ud paa Eftermiddagen, at vi under den sammenstimlede Mængdes Hilsener og opmuntrende Tilraab forlod Paris, i det vi fra Concordepladsen steg hurtig i Vejret til en betydelig Højde, hvor vi, uagtet vore Pelsværks Overfrakker, led forfærdelig af Kulde. Vi saa prøjsiske Kolonner marschere frem der nede i forskjellige Retninger over de tilsneede Marker og de frosne Floder; vi saa Glimt fra Kanonerne Fort du Mont Valérièn, Bicêtre og flere andre Forter, medens selve Skuddene dog kun lød som en svag Torden i det fjærne; vi saa franske Kolonner rykke ud og kæmpende Masser bølge hid og did. Lidt efter lidt svandt derpaa det hele i Taagen, der begyndte at skjule Jorden for vore Øjne. Faa Minutter efter var vi selv indhyllede i Skyer, tættere og tættere; det var, som om vi svævede hen mellem himmelhøje Mure eller brød ind midt igjennem Klipper af graat og hvidt Marmor; undertiden forekom det os, at Ballonen stod stille, som om den var indmuret i disse Klippeformationer, der dog bestandig drog forbi i vexlende fantastiske Skikkelser. Kun af de nedhængende Snores og Brevsækkens voldsomme Slingren mærkede vi, at Ballonen for afsted med Stormens Fart. Med Bestemthed kan jeg ikke sige, hvor længe denne Fart varede, thi vore Ure var gaaede i staa. Da vi omsider kom ud af Skytaagerne og det klarede op omkring os, opdagede vi en stor Stad langt der nede, uden at vi dog vidste eller kunde beregne, hvorhen vi var drevne. Men vi kunde ikke udholde det længer for Kulde, og slap noget af Gassen ud; alt som vi derpaa dalede nedad, begyndte Larmen fra Staden der nede, især den skarpe Piben fra Jærnbanernes Lokomotiver, at trænge op til os, og vor Glæde var ubeskrivelig, da vi nu opdagede, at Skæbnen havde ført os til Brüssel."

Et halvt Aars Tid efter, da jeg var kommen hjem til Danmark, modtog jeg et Brev fra Paris, der var dateret fra det lille Lystslot ved Marneflodens Bred; deri meddeltes mig som en Ven af Familien, at alle dennes Medlemmer netop var forsamlede i en festlig Anledning, nemlig for at fejre Mademoiselle Augustines Bryllup med Monsieur le Capitaine Raoul de Villiers.

P. P.

Scenografen.

De Læsere, der ikke er lidt hjemme paa Fotografiens Omraade, vil vistnok forgjæves lægge Hovedet i Blød for at udfinde, hvad det Billede skal forestille, som følger med denne lille Skildring. Man ser en Mand, som efter sin Paaklædning og Udrustning maa henføres til Turisterne, staaende ved en Strandbred med et Ur i Haanden og ved Siden af en lille Kasse, hvilende paa en Trefod. Saa meget kan man uden Vanskelighed faa ud af Billedet ved blot at kaste et flygtigt Blik paa det, men saa er man endnu lige klog. Manden har

naturligvis stillet sig op med sin Kasse paa dette Sted i en bestemt Hensigt, men hvilken denne Hensigt er, ja det er just det vanskelige at gætte. For ikke at sætte Læsernes Gætteevne og Taalmodighed paa for stærk en Prøve, skal vi strax løse Gaaden. Billedet forestiller en vandrende Turist eller Lystrejsende, som er standset et Øjeblik for at optage et fotografisk Billede af en Egn, hvis ejendommelige Skjønhed har tiltalt ham, og i denne Hensigt bruger han et Apparat, som Franskmanden Caudize opfandt for nogle Aar siden, og som har mange gode Egenskaber. Det har for det første den gode Egenskab, at det kan bruges af alle, selv om man ikke har det mindste Kjendskab til fotografiske Arbejder, og dette er jo ikke af saa ringe Betydning, da kun de færreste Turister er i Besiddelse af et saadant Kjendskab. Dernæst er det hele Apparat saa lille og let, at det kan bæres i et Haandgreb eller i en Frakkelomme. Scenografen bestaar nemlig af en lille Kasse af Mahognitræ, der i sit Ydre aldeles ligner en almindelig Stereoskopkasse, som stilles op paa en Trefod. Denne Trefod fører Turisten med sig i Form af en almindelig Spaserestok, inden i hvilken der findes to tynde Stænger af Kobber, som sammen med selve Stokken let lader sig opstille saaledes, som Billedet viser. Apparatet har endvidere det Fortrin, at man kun bruger tørre Plader under Fotograferingen. De Glas eller Plader, der skal indsættes i Kassen for at modtage Billedet, er nemlig forud tilberedte, saaledes at de kan føres med fuldt færdige til at indsættes i Kassen og til at paavirkes af Lyset. Naar Turisten altsaa kommer til en Egn, som han ønsker at faa et naturtro Billede af, behøver han kun at opstille sit Apparat saaledes i Kassen i en hertil bestemt Ramme og lader nu blot Lyset virke paa den rette Maade og i en bestemt Tid, som han passer ved at se paa sit Ur. Naar Tiden er gaaet, sætter han det Laag, som han holder i den anden Haand, for den Aabning, gjennem hvilken Lyset virker paa Glaspladen, og Billedet er nu fix og færdigt. Hvis han senere, f. Ex. en Aften ved kunstigt Lys ønsker at fremkalde Billedet, behøver han blot at hælde nogle Draaber Ammoniak ud paa en Underkop, hvorpaa han aander let paa Pladen for at blødgjøre Kollodiumslaget paa denne, som nu holdes et Øjeblik over Underkoppen. Paa Grund af Ammoniakdampenes Indvirkning vil Billedet da strax komme til Syne. Pladen kan derpaa atter gjemmes og bruges senere saa ofte, man har Lyst til, i det Billedet stadig fremkaldes paa samme Maade. Hvis Turisten efter sin Hjemkomst fra Rejsen ønsker at faa sine Billeder overførte paa Papir, behøver han blot at give Pladerne til en Fotograf, som da let kan besørge dette for ham.

Scenografen.

Dette lille snildt udtænkte Apparat vil sikkert være velkommen for mange Turister. Ved Hjælp af det kan enhver paa en nem Maade skaffe sig Billeder, som senere kan opfriske mangen behagelig Rejseerindring. Billederne kan rigtig nok ikke blive større end vore almindelige Fotografier i Visitkortformat, men de skal kunne blive særdeles klare og tydelige.

Nu skinner der Sol.

Nu skinner der Sol paa Mark og Sø
og over de grønne Skove,
alt Snekken drejer af under Ø
og pløjer den salte Vove.

Nu synger Fuglen saa favr og fin
i Nætter og Dage lange;
den synger og kærer for Magen sin —
o tys, forstyr ej dens Sange!

Nu springer Roser og Liljer smaa
og alle de Urter i Dale,
og Hyld og Abild i Blofter staa,
saa lønligt de hviske og tale.

Jeg sidder her i min Hytte arm,
ej Solen her ind kan trænge,
ej skal jeg skue dens Straale varm,
skjønt jeg har ventet saa længe.

Kun svagt jeg hører fra ruggrøn Vang
de jublende Fuglestemmer;
en Gang jeg hørte for vist en Sang,
jeg aldrig i Verden glemmer.

Og Vinden bærer en Duft hertil
fra Markens blomstrende Tue;
en Gang var jeg som den Blomsterlil
saa skær og fager at skue.

En Tid der var, jeg glædtes ved Vaar
og jubled Somren i Møde,
jeg drak af Kilden og pynted mit Haar
med Glædens Roser saa røde.

Jeg sang med Fuglen i højen Lind
og kjendte ej Suk og Klage,
og glad jeg traadte i Dansen ind
med Vennen saa favr og fage.

Nu sidder jeg her foruden Ven,
jeg sidder i Nød og Elende. —
O, kunde jeg finde min Ungdom igjen,
glad gik jeg til Verdens Ende!

Bertel Elmgaard.

Reinhart og Fatme.

Historisk Fortælling af Felix Dahn.

Første Kapitel.

Overfaldet.

Nogle Dagsrejser hinsides Antiokien, der hvor Bjærgenes yderste Udløbere fortaber sig i den store syriske Sandørken, ligger tæt ved hinanden to smaa Høje, saa smaa, at de knap fortjener Navn af Høje; et snævert Pas, som de danner imellem sig, har af Omegnens Arabere faaet Navn af „Ørkenens Port“.

Den nærliggende Ørkens hede Luft tillader ingen saftige Plantevæxter at skyde frem her; kun den nøjsomme, seje Lyng faar Lov at beklæde Højene, og kun en eneste slank Ceder staar som en Kæmpe i Lyngkrattet og aftegner skarpt sin plastiske Skikkelse mod den dybe evigblaa Himmel, for kun en Gang imellem sagte og drømmende at bevæge sine Fjerblade i Vinden.

Bag den største af Højene lejrede sig en Skare af omtrent halvtredssindstyve bevæbnede Mænd; de indtog en lurende og skjult Stilling og sørgede omhyggelig for, at Spidserne af deres Spyd og blanke Hjælme ikke stak frem over Højen. Forsaa en af de menige Ryttere sig her imod, blev han strax kraftig og myndig talt til Rette af en af de trende Riddere, der anførte Skaren.

Det røde Kors paa den venstre Skulder af deres Vaabenkøllerter betegnede dem som hørende til den tapre Hær, der under den fromme Gotfred nylig havde erobret Antiokien, derpaa havde slaaet den tyrkiske Feltherre Korbogas for sent indtrufne Hjælpetropper, og nu under usigelige Lidelser fortsatte deres Tog gjennem Ørkenen for at naa deres hellige Maal.

Kun under stor Møje og yderst langsomt kunde Frankernes Hær rykke frem. Man var ukjendt med Vejen, uvant til Klimaet og Ørkenrejser, og overalt omsværmedes man i det fjendtlige Land af driftige og snu Fjender.

Allerede var flere Tusender af Korsfarerne paa den korte Vej fra Antiokien bukket under, dels for Rejsens Besvær, dels for Arabernes List. Higen efter Bytte, Lyst efter Eventyr og en umættelig Kamptørst plejede at lokke Ridderne bort fra Hovedhærens Vej for at foretage smaa Strejftog længere ind i Landet, og sjælden, næsten aldrig kom de tilbage til Lejren igjen. De lod sig ved de saracenske Rytteres forstilte Flugt eller ved Udsigt til godt Bytte stadig lokke længere og længere bort fra Hæren, indtil de faldt i en overlegen Fjendes Vold og lod Livet uden mindste Nytte for Korsfarertogets store Maal. Saaledes smeltede de kristnes Magt daglig mer og mer ind og truede med draabevis at forbløde.

Derfor havde Hertugen af Lothringen, som for Resten havde sin Nød med at holde Fred og Orden i den af trodsige og hovmodige Adelsmænd af saa mange Nationer løst sammensatte Hær, paa det strængeste forbudt disse fordærvelige Strejftog og endog faaet udstedt en af alle Hærens Fyrster tiltraadt Krigslov, der truede hver den med Døden, som paa egen Haand fjærnede sig fra Hæren.

Men heller ikke denne blodige Trusel afskrækkede de kamplystne Riddere. De vidste, at i Tilfælde af, at de kom tilbage med Sejer og Bytte, vilde Straffens Udøvelse møde kraftig Modstand hos den almindelige Mening i Hæren, ja hos selve Feltherrens egne Interesser.

Saaledes foretoges ogsaa dette Strejftog imod Overfeltherrens Vidende og Vilje. For nogle Dage siden havde en arabisk Overløber indfunden sig hos Kristenhæren. Han havde her opfordret den Afdeling tyske Ryttere, som han tilfældigvis først var stødt paa, til at overfalde en gammel Emir, der stod i Begreb med at forlade det af Frankerne beherskede Strøg omkring Antiokien for med sin skjønne Datter og med rige Skatte at drage paa Kameler gjennem Ørkenen og søge Tilflugt dybere inde mellem Bjærgene. Skildringen, som han gav, af det rige Bytte, havde snart vundet Deltagere for Eventyret, og Mustafa tilbød selv at være Vejviser.

Det var da ogsaa ham, som med den største Utaalmodighed stadig fra Palmestammen spejdede frem i den Retning, hvor man ventede Karavanen.

De tre Riddere laa paa deres Kapper i Skyggen af deres opsadlede, til Kamp beredte Heste, som just ikke med nogen synderlig stor Lyst gnavede paa Højens tørre Buskvæxter.

Den ældste blandt Ridderne, en undersætsig Westfaler med et fordrukkent Ansigt og en anselig Vom, der syntes at lide en Del under den arabiske Middags stegende Hede, var falden i Søvn og snorkede højt.

Den yngste derimod, der knap kunde være fyldt de tyve Aar, laa og betragtede meget dybsindig sin kunstfulde og kostbart stukne himmelblaa Skjærf, hvis gyldne Frynser han langsomt lod glide gjennem sine Fingre. Med et næsten sky Blik saa han sig omkring, og da han fandt sig ubemærket, pressede han rask sine Læber mod Skærfet og strøg derpaa, som i en Slags drømmende Forglemmelse af alt, de lyse blonde Lokker bort fra Ansigtet, hvorved de faldt bølgende ned over Skuldrene.

Den tredje var en Yngling paa omtrent fem

og tyve Aar; hans elastiske Skikkelse og kortlokkede Kastaniehaar gav ham et kjækt Udseende, som hans mørke Øjnes fyrige Blik forhøjede. Han var den, der mest syntes at dele den arabiske Spejders Utaalmodighed paa Højen. Hans Dragt var ikke saa pyntelig som den yngstes og mer krigerisk tætsluttende end den ældstes af hans Kammerater. Han løsnede utaalmodig snart Sværdet i Skeden, snart Dolken i Bæltet og raabte endelig, i det han sprang op og pegede paa en i det fjærne opdukkende Skygge:

„De kommer!"

Disse Ord satte hele Skaren i Bevægelse, de liggende rejste sig og greb deres Vaaben; men Mustafa ilede ned fra Højen, vinkede til dem om at holde inde og kastede sig ned paa Jorden, hvor han fast og forsigtig pressede Øret ned mod det tørre Sand.

Efter at have lyttet lidt, sprang han op og raabte, medens de øvrige tav:

„Det er ikke dem!"

„Hvorledes!" udbrød den mellemste af Ridderne, der allerede sad i Sadlen paa sin sorte Brabanter-Hest. „Jeg saa tydelig Skyggen af en hel Skare dukke frem der ovre mod Nord — og nu ser jeg dem igjen!"

„Det er en Flok flygtende Gazeller — jeg hørte tydelig deres lette Galopspring — det er ikke Kamelernes adstadige, ensformige Trit — Ørkensandet bærer en svag Rysten hertil — det er opskræmmede Gazeller! Se, Skyggen trækker ogsaa til Siden og ikke her hen. Dog maaske er de Forbud om Toget, som i saa Fald har skræmmet dem op."

„Plager den lede Satan dig, Reinhart!" skreg den tykke Westfaler, henvendt til den unge Ridder, der ærgerlig steg af Hesten, „siden du med din pjankede Drengeiver over Smaaskjærmydsler jager ærlige Folk op af deres Middagssøvn . . . Aa, jeg drømte saa dejligt: jeg laa i den dybeste Kjælder paa mit Slot ved Paderborn og spærrede Gabet op under Spundshullet paa det bedste Vinfad og lod en Straale af Rhinskvin strømme mig ned i Halsen. Og saa vækker du mig op til at steges i denne fordømte hedenske Bagerovn."

„Det har længe forundret mig, Hildebrandt, hvorledes det egentlig er gaaet til, at I har taget Korset," svarede Synderen leende; „hvad har dog formaaet eder til at forlade eders gamle dejlige Rhinskvinsfade?"

Hildebrandts røde, gemytlige Ansigt lagde sig pludselig i mørke Folder. Med en raa Gebærde, hvorved hans Harnisk klirrede, gjorde han Korsets Tegn, i det han mumlede:

„Det forstaar du ikke, Reinhart. I din Alder, du unge Kamphane, og med dit hede Blod, behøvede man naturligvis blot at sige, „at Arabernes Damascenerklinger er skarpere end vore blaa Kølnerslirer," for at kildre dine Fingre og trække dig fra Rhinen til Jordan. Men jeg," vedblev han alvorligere, „jeg er kommen her til det forjættede Land — ja, det er ikke mer end billigt, I faar det at vide, I kan saa selv om, om I vil beholde mig eller lade mig løbe — jeg er her, fordi jeg har slaaet en sølle Klerk ihjel!"

Reinhart forblev rolig ved disse Ord og kastede kun et hurtigt Blik fra sine mørke Øjne paa Hildebrandt. Men den blondhaarede for et Skridt tilbage og udbrød:

„Hvorledes? Hildebrandt fra Drankenborg en Morder?"

„Mord? Nej, ved Sankt Hubertus! Berolig kun din blonde, blegsottige Samvittighed, Arnold til Lichtenau! Jeg behøvede ikke at snige mig bag paa en Karl, der ikke var saa tyk om Maven, som jeg om Halsen. Intet Mord, ærligt Dødsslag i ærlig Rus og Harme. Desuden — det ligger os i Blodet — jeg har ikke givet Huset Drankenborg Navn — jeg maa drikke, fordi mine Fædre drak. Havde min Fader ikke i saa høj Grad følt sig tiltalt af den fyrige Hubertusberger, saa havde Klerken levet endnu og læst Messe, og jeg havde ikke siddet her under Ørkenens Palmetræ."

„Men hvorledes kom I saa ulykkelig afsted?" spurgte Arnold forundret.

„Aa, i Hidsighed og Vrede — skabt af den lede —. Vi laa inde i Staden Paderborn for at fejre Pinsefesten. Den hede Junisol bagede ordentlig de gamle Hustage, og jeg maatte tillige med et Par af mine Svende flygte for den ned i en luftig og kølig Vinkjælder. Det var Pinselørdag, vi gik der ned, og vi rørte os ikke af Pletten før Festdagene var forbi; vi havde drukket baade Messe og Ottesang bort.

Saa anden Pinsedag om Aftenen kom den Paderborner Slotspræst og vilde jage os op, skjældte og smeldte over os og sagde, at vi i det mindste skulde høre Vesper nu. Vi blev siddende, lo og drak. Jeg pegede paa et gammelt vældigt Fad af den kosteligste Hubertus og sagde: „Hør du Klerk, før dette Fad er tømt, rører jeg mig ikke ud af Stedet, om saa alle de himmelske Hærskarer sang Vesper i Paderborn!" Da blev den lille, magre Snegl aldeles rasende og skreg: „Far ud, du Vindjævel!" Og kan I saa tænke eder, saa sprang han hen og slog Spundsen fra Tønden, og den ædle Saft stod i en armtyk Straale hen over Kjælderstenene. Jeg blev lynende gal i Skallen ved saaledes at se Guds Gaver gaa til Spilde, naa, og Vinen fra tre Dage sad jo ogsaa her inde, og jeg sætter saa Stenkanden, hvoraf jeg drak, lige i Planeten paa Præsten; han faldt om og rejste sig aldrig siden. Bag efter gjorde det

mig for Resten ondt, for det var nok en meget lærd og gudfrygtig Herre.

Mine Venner fik mig nu op i Gaarden og paa en Hest, og jeg for afsted gjennem Byen, mens Præstekræmmerne lod Blodklokken gaa, og Kvinderne kastede deres Potter og Pander efter mig, da jeg sprængte over Torvet, og alle Gadeunger og Køtere i hele Paderborn sprang bag efter mig. Men jeg sporede Hesten og jog ud gjennem Peterspsorten, førend man kunde lade Faldgitteret gaa ned, og jeg kom heldig hjem til min Borg.

Naa, Hertugen af Sachsen havde vel ikke gjort store Ophævelser over det skete, eftersom han er en meget ridderlig og retfærdig Herre. Men vor hellige Moder, Kirken, og Tonsurens Herrer gav ikke efter. De stævnede mig tre Gange til Paderborn, og da jeg naturligvis ikke mødte, saa hvilede de ikke, før de havde faaet mig erklæret for fredløs, og med deres Kirkeban satte de Saltet paa Suppen.

Det varede ikke længe, før Tusende af Paderborns Borgere laa foran min gode Borg og vilde drive mig ud med Ild og Sværd, ligesom man ryger en gammel Ræv ud af hans Hule, og den fromme Biskop af Paderborn tvang selv sine Skriftebørn til at storme mine gamle Volde og red foran dem med Messebogen i den venstre Haand og Stridskøllen i den højre.

Det begyndte at knibe for mig og mine; vi havde til sidst ikke andet at spise end vore Lædervamser og ikke andet at drikke end Cisternevand — Fy for Djævelen! — men, jeg kunde dog ikke godt overgive mig til en Flok Lappeskræddere fra Paderborn.

Da til min Lykke gik gjennem alle Lande Skriget om den hellige Grav og dens Nød og om, at Pave og Kejser løste enhver af Ban og Rigets Akt, naar han gik mod Hedningerne i Morgenlandet.

Jeg og mine Svende tog Korset, og Biskoppen gav mig sin Velsignelse med paa Vejen. Dog maatte jeg, i Fald jeg skulde finde min Død i Østerland, afstaa Slot og Gods med Søer og Græsgange, med Enge og Skove til vor kjære Frue i Paderborn; den tørre Saracener, der en Gang spidder mig paa sin Lanse, aner næppe, at han derved erhverver sig Tak af Mariestiftelsen i Gammel-Paderborn."

„Gamle Ven," sagde Reinhart og traadte hen til ham. „Du er mig ikke mindre værd for din Ulykkes Skyld; noget lignende kunde møde enhver af os. Men det sværger jeg dig til, du ærlige Kammerat: den Hedning, som slaar dig ihjel, dræber ogsaa mig, eller jeg ham." Han rystede hans Haand.

Hildebrandt var rørt. „Gud lønne dig for dit Venskab og Troskab, du er en prægtig Knøs."

Ogsaa Arnold traadte til: „Tilgiv mig, Hildebrandt, jeg vil eder vel, selv om jeg ikke forstaar og ikke deler eders Vis at være paa; jeg er af et andet Stof end I begge."

„Aa haa," lo den gamle; „men Reinhart vil næppe finde sig i at sammenstilles med mig, den unge Vandrefalk med den gamle Rørdrumme. Du er ogsaa en trofast Svend men endnu for ung, og din fordømte Forelskelse gjør dig alt for net og slikket; du vil stadig skride let og behagelig gjennem denne haarde Verden og ved endnu ikke, hvor stærk en Ting Blodet er i Mennesket. He, hvorledes er du egentlig allerede kommen saa langt bort fra Reden? Saa ung, knap flyvefærdig endnu."

Ynglingen rødmede; han syntes tvivlende at betænke sig paa, om han skulde besvare Spørgsmaalet oplysende. Omsider strøg han med en yndefuld Bevægelse de gule Lokker fra Panden og begyndte:

„Naa, hvorfor, Venner, skulde I ikke vide, hvad der rører sig i mit Hjærte. Jeg tænker ikke, at min Oprigtighed vil skade mig men snarere gavne mig i eders Omdømme. I vil saa ogsaa lettere forstaa og undskylde, at jeg ofte falder i Drømme og kun giver lidet Agt paa mine Omgivelser. Min Skæbne er fortalt med faa Ord: det er Kjærlighedens fromme Pligt, der førte mig hertil.

Fra Dreng af har jeg elsket min Barndoms Legekammerat, den huldsaligste Pige i hele det blomstrende Frankenland, Anna Rink. Vore Fædres Borge stødte tæt op til hinanden. Dog ak! en uoverstigelig Mur skilte vore Hjærter ad: et højtideligt Løfte, som Annas Moder i Fødselsvaande havde aflagt til den hellige Anna; et Løfte om, at hvis Helgeninden ved sin mægtige Bistand frelste Moder og Datter ud af Lidelsen, skulde Barnet være hendes. De reddedes begge, og Anna indviedes til Klosteret. Vore Forældre havde opdaget og billigede vor Kjærlighed, men forgjæves var alle deres Anstrængelser for at løse de hellige Baand. Abedissen viste enhver Løsesum tilbage og fastholdt Løftets Opfyldelse; Annas sextenaarige Fødselsdag var allerede kommen, den Dag da Sløret skulde indhylle hendes Hoved og — for evig skjule hende for mine Blikke.

Da trængte sig ogsaa til vore grønne Høje Talen om den hellige Grav og om, hvorledes den hellige Fader i Rom gav enhver Aflad og Benaadning, der vilde drage til Morgenlandet og kæmpe mod Saracenerne.

Vi henvendte os til Pavens Hovedlegat om hint Løfte, han skrev til Rom, og kort efter kom den Besked tilbage: „at den hellige Anna afstaar fra sin Ret til Gunst for Frelseren og hans Grav. Ungersvenden maa rejse til Morgenlandet og lægge sin elskedes blonde Pandelok paa den befriede Grav i Jerusalem, derved vil Løftet være løst, og han kan

vende hjem og fri til sin Brud; men hun maa afvente denne Stund i St. Annaklosteret, og falder han i Morgenlandet, saa maa hun opfylde sit Løfte, og hendes Arv tilfalder da Stiftet." Kejseren eftergav mig de manglende Aar, han slog mig til Ridder, og jeg brød op og drog bort. Min elskedes hellige Lok bærer jeg indsyet i dette blaa Skjærf, og I vil nu nok tilgive mig de stille Længselssuk, som saa ofte undslipper mig. Mange dyrebare Læber beder for mig mellem Hjemmets grønne Høje, og det er ikke mer end billigt, at jeg giver de dybe Suk Svar, som Aftenvinden bærer hertil fra det fjærne Franken."

„Bravt, min Ven!" udbrød Hildebrandt og rakte ham sin Haand.

„I eders Sted," sagde Reinhart smilende, „havde jeg strax bejlet til den blonde Anna, og saa først efter Brylluppet begivet mig ud paa den lange Rejse."

„Der ser man, Reinhart Stauf," svarede Arnold fornærmet, „at I aldrig har kjendt den ægte Kjærligheds Væsen; ellers vidste I, at det, der gjør mig lykkelig, er netop at gjennemgaa den opofrende Forsagelsens Prøve. Aldrig i Evighed kan en syndig Mand, som en af os, fortjene hine helliges rene Kjærlighed; men det er dog født gjennem forsagende Tro ikke at vise sig uværdig til, at denne Engel er stegen ned til os. Og derfor: skulde hun end aldrig blive min — jeg ved, at hun elsker mig, mit er det første duftende Pust fra hendes udfoldede Sjæl — lige meget, om jeg plukker Blomsten eller ikke — for mig har den blomstret, det er nok. — Dog, hvorfor tale til eder om det, jeg ved jo, at I foragter Kvinder og hader Elskov."

„Jeg hverken hader eller foragter, hvad jeg ikke kjender og aldrig vil lære at kjende," sagde Reinhart kort og vendte sig bort fra sine Kammerater for atter at indtage sin Udkigspost under Palmerne.

„Aa haa," raabte Hildebrandt efter ham, „forsværg dig nu ikke, du vilde Falk. Du finder ogsaa nok den hvide, bløde Haand, der gjør dig tam og hæmmer dine stolte Vingeslag. Kjærligheden er et Pas, enhver maa igjennem, som vil vorde en ægte Mand; man maa blot ikke blive stikkende deri, saadan som vor Ven Arnold; den er en nødvendig Børnesygdom, som man først tør le ad, naar man har overstaaet den, som jeg har. Men du — du har ingen Ret til at le derad; i dine mørke Øjne slumrer en Gnist, som, naar den bliver tændt, kan give en Helvedesbrand. Men sig os: hvorfor har du egentlig ombyttet den brusende Rhin med den dvaskrindende Jordan?"

Reinhart agtede ikke paa Spørgsmaalet — han stod med de pansrede Arme korslagte over Brystet og saa skarpt efter Fjenden.

„Det skal jeg sige eder, Herre," sagde Reinharts gamle Vaabensvend, der hidtil tavs havde lyttet til de tre Ridderes Samtale og nu kom nærmere, „jeg skal sige eder det, thi af ham der oppe faar I dog intet at vide; han holder ikke af mange Ord."

„Men saa gjør I des mere, Gotfred, naar I kan komme til at tale om eders unge Herre! Nu vel da, ros ham kun, thi hos eder er det at tale om ham jo et med at rose ham."

„Er jeg den eneste i det Stykke, Ridder Hildebrandt?" sagde den gamle og smilede i Skjægget. „Ingen søger Folks Gunst mindre end Reinhart, og ingen finder den saa ofte som han, men han fortjener det ogsaa, min Reinhart med sit ædle Hjærte. Ingen kjender ham saa godt som jeg; jeg har opdraget ham fra lille af; jeg har snittet den første Pil til ham, har først løftet ham op paa en Hest og ført ham paa Jagt i al Hemmelighed, uden den salige Grevindes Vidende. Det var en prægtig Kvinde, det var Grevinden. Jeg ser det endnu i Dag saa tydelig, hvorledes Grev Stauf, den tapre Gibilliner, erobrede Piacenza for Kejser Henrik, efter at Colonnaslægten, de stolte Guelfer, havde forsvaret Byen i tre Maaneder. Da den gamle Colonna var falden under et Udfald, førte hans to og tyveaarige Datter Fiammetta Belejringen, og da vi endelig besteg Murene, fandt Grev Stauf hende med Sværd og Banner paa det højeste Taarn. Han berøvede hende Vaabenet og tog hende til Fange. To Maaneder senere var hun hans Hustru og sad paa Staufenborg ved den blaa Rhin. Efter hende har Reinhart det mørke Haar og det varme Blod. Hun opdrog ham alene, thi Faderen døde tidlig. Efter ham har han det barnlig bløde Hjærte. Men det trodsige vælske Blod skammer sig ved det milde og gode paa Bunden; han vil intet høre om sine egne Følelser og stiller sig haardere og koldere an, end han i Virkeligheden er. Kun over for Kvinder er han virkelig sky og kold; men han har ogsaa sin gode Grund: ingen af vore lyshaarede Adelsjomfruer har endnu behaget ham. Moderen trængte ofte ind paa ham for at faa ham til at bejle, thi hun tænkte som saa: en god Kvinde vil lettest binde ham til Hjemmet og fratage ham den rasende Krigerlyst, der indviklede ham i Fejder over hele Riget, Fejder, som slet ikke angik ham. Men naar han kom hjem fra Fester og Turneringer, hvor talrige skjønne Øjne havde fulgt den kolde, unge Jærnridder, den eneste der ikke bar en Dames Farve og Skjærf, og som saa ofte med roligt Hjærte modtog Sejersprisen af en bævende Jomfruhaand — naar han vendte tilbage derfra, og hans Moder saa spørgende paa ham, da rystede han tit paa det krusede Haar og pegede paa de sortlokkede Italiener-

inder blandt Slottets Ahner, hans Moders Slægtninge, hvem vælske Mestere med pragtfulde, glødende Farver havde malet paa Guldgrund eller Elfenben, langt skjønnere end vor Mester i Mainz kunde det. Paa disse Billeder pegede han og lo: „Før en af disse stiger ud af deres gyldne Ramme, ser du ingen Svigerdatter, Moder. For mig er det, som disse Vorbilleder fra Elsaß og Schwaben vilde smelte ved mit første Kys. De kjeder mig med deres Duesjæle." Og da maatte Moderen fortælle ham om hendes Legekammerater, om Velsklands dunkle Skjønhed, om dets glødende Elskovssange og om, hvorledes de vandrede under Laurbær, Myrter og Palmer. Den gode Frue skulde ingen Datter byde velkommen. Da hun var død, styrtede Reinhart sig fra Fejde til Fejde for derved at glemme Sorgen over den højt elskede Moder. Og den Gang der overalt blev Fred i Tyskland, drog vi over Alperne for at hjælpe Gibellinerne mod det guelfiske Parti. Vi kom til Rom ved den gule Tiber, og Reinhart glædede sig allerede til en ny Storm mod Engelsborg. Da lød Budskabet om den hellige Grav, der var i Hedningernes Vold, og Opfordringen til enhver Kristenridder om at drage Sværdet for dens Frelse. Gibellinerne sluttede Fred, og vi knælede for den hellige Fader, hvem vi var komne for med Ild og Sværd at lægge øde, lod os det røde Kors paahæfte og drog til Morgenlandet, fordi at hjemme gaves der ingen Krige mere og intet lystigt Haandværk med Sværd og Lanse."

„Nu," mente Hildebrandt, „er I komne her for at stride, saa er I ikke gaaet fejl; thi disse Hedninger — maaske de beder paa urette Vis — men de slaar paa den rette. Dog er det ikke Kamplyst alene, der i Dag har dreven din koldhjærtede Reinhart paa Eventyr."

„Hvad er det saa?"

„Da Hedningen kom til vort Telt — Gud fordømme ham, at han har ført os saa langt i denne Hede, jeg har snart ikke en Draabe mer i min Feltflaske — da han kom og fortalte os om den gamle Emirs røde Guld og blinkende Juveler, blev Reinhart ganske rolig hos sin islandske Falk; men da Mustafa begyndte i favre Billeder at skildre den skjønne Fatme, skildre hende som Ørkenens Perle, med de purpurne Læber og sorte Øjenbryn, skjønt hvælvede som Regnbuen — da vendte han sit Blik fra Falken og mod os, og endelig satte han Fuglen fra sig paa Tværstangen og udbrød, før nogen af os andre havde sagt et Ord: „Jeg rider imod Karavanen, med eder eller alene!" Se hvorledes han spejder der oppe, Armene korslagte over Brystet, som vilde han hindre Hjærtet i at banke. Jeg tror, Gotfred, at denne Utaalmodighed gjælder hverken Emirens Sværd eller hans Skatte, men hans Datter."

„En Hedning!" udbrød Gotfred forfærdet og korsede sig. „Gud og alle Helgene beskytte ham!"

„Naa, det var dog ikke første Gang, at en Korsridder fattede Elskov . . ."

„Stop, Hildebrandt!" udbrød Arnold hæftig og med rødmende Kinder, „fuldend ikke Bespottelsen! At kalde den syndige Lyst, som drager mange af vor Midte til hine yppige Kvinder, for Elskov! Elskov er for mig det helligste. Den tilbeder jeg, ja den er selve min Tro." Og han trykkede inderligt det blaa Skjærf til sit Bryst.

„Nu kommer de!" raabte Mustafa oppe fra Palmehøjen. „Der er de, Jorden sitrer under Kamelernes Skridt — jeg hører ogsaa allerede de klare Klokkers Klang! Se, der dukker deres Skygger frem af Horisonten — op, I tapre Franker, til Vaaben!"

Og denne Gang var det virkelig den ventede Karavane, som med en paafaldende Hurtighed nærmede sig. En Trop paa omtrent tyve Ryttere dannede Fortravet og syntes at udgjøre hele den bevæbnede Styrke. Efter dem fulgte tæt paa hinanden fem tilpakkede Kameler, som paa deres Hoveder bar vajende Fjerbuske, behængte med smaa Sølvklokker, hvis rene Klang lød i Takt med de mærkelige Dyrs ensformige, gravitetiske men dog raskskridende Gang. Ved Siden af Kamelerne gik Førerne og Slaverne, alle ubevæbnede. Toget maatte næppe være tredsindstyve Mand stærkt, for saa vidt som man kunde overskue det ved Vejens Krumning, thi Karavanen var netop nu dukket frem fra to lignende Smaahøje, som de, hvorved de kristne havde slaaet Lejr.

„Det bliver et let Arbejde!" raabte Reinhart, som allerede med nedslaaet Hjælmgitter sad i Sadlen. „Hold I eder kun uden for Kampen, Hildebrandt, tillige med eders Folk, og lad mig og Arnold med vore tyve Ryttere ene udfægte denne Dyst; en Tredjedel af Byttet skal dog tilhøre eder. Op, Gotfred, og stød i Hornet, de skal ikke sige, at vi har overfaldet dem uden Varsel!"

„Naa ja, for min Skyld gjærne!" raabte Hildebrandt, „jeg er ikke længer saa opsat paa at benytte enhver Lejlighed, hvor jeg kan faa mine gamle Lemmer splintrede. Men kom, Gotfred, og hjælp mig først op paa min Hest. Holdt, først en Taar af Flasken — saa, Resten drikker vi for at hilse eders Sejer!"

Under denne Tale lod den sværlemmede Westfaler sig af Gotfred løfte op paa Hesten. Endelig sad han fast og tørrede sig Sveden af den glinsende Pande.

„Naa, Gud ske Lov, nu sidder vi her. Det varede noget, før man fik mig herop, men derfor

gaar det heller ikke saa let med at kaste mig ned herfra. Fremad!"

Og han fulgte de tvende Ynglinge, som allerede med det til Angrebet bestemte Mandskab var redne frem fra det snævre Pas. De stod nu paa fri og lige Fod med Karavanen. Paa Reinharts Vink stødte Gotfred kraftig i Hornet, og der lød et truende Krigsraab.

Men hvor forbavsede blev de kristne Angribere ikke, da Karavanens Bagtrop, der hidtil havde været skjult af Højen, udviklede sig og viste sig at være en Skare paa over tre Hundrede veludrustede Saracenere, der øjensynlig stod under en dygtig Ledelse og i urokkelig Orden rykkede mod de kristne. Kamelerne havde gjort Holdt, og til deres Beskyttelse blev, foruden Fodgængerne, tillige en stærk Ryttertrop tilbage.

„Det er Forræderi! Mustafa, din Hund!" skreg Reinhart og greb Overløberens Hest i Tøjlen. „Men du skal ikke undslippe, for sammen med dine Brødre at juble over vort Fald."

„Rasende kristen," svarede Saraceneren med funklende Øjne, „ti! Jeg er bedraget som du. Jeg tænkte at finde Ibrahims Karavane ubeskyttet; de havde besluttet at drage alene. Han, der hist fører Rytterne, er min Dødsfjende. Ikke en Gang i Himlen vilde jeg kunne møde Rodvan af Stammen Hasar. Jeg vidste ikke, at han vilde ledsage Toget for sin Bruds Skyld."

„Hans Brud?" spurgte Reinhart og gav den andens Tøjler fri.

„Og dersom vi nu ikke vil tro dig?" raabte Hildebrandt og red frem. „Hvis vi nu i dig kun ser en snu Forræder og kvæler dig i dine egne Garn?"

„Gjør som I lyster, mig er det lige meget. Min Lykke er dog forbi, mit Ønskes Roser visnede, jeg vil dø."

„Hvorfor?" udbrød Reinhart. „Hvilket Ønske har du næret? Hvad førte dig til Frafald fra dine?"

„Hende der," svarede Mustafa heftig og pegede paa en Kvindeskikkelse, der i et lyst flagrende Klædebon sad paa en af Kamelerne.

„Hvem er det?" spurgte Reinhart rask, i det han med sin højre Haand greb efter Sværdhæftet.

„Fatme, Ibrahims Datter, Ørkenens Perle. Hun var af min Stamme, jeg elskede hende fra Dreng af; den Glød, jeg nærede for hende, har forbrændt min Hjærne. Jeg anholdt om hendes Haand, men blev forsmaaet; hendes Fader havde bestemt hende for den mørke Rodvan af den mægtige Stamme Hasar; men før hun kunde blive hans, maatte et dunkelt Orakelbud opfyldes, som Faderen ved at granske efter sin Datters Skæbne havde læst i Stjærnerne. Jeg forraadte deres Tog til eder, for at hun kunde blive tagen til Fange og ved eders Hjælp blive min, som min Andel i Byttet. Forgjæves, den mørke Rodvan ledsager hende. Det var ikke bestemt før, nu er alt ude; men for hendes Fødder vil jeg dø!"

Med disse Ord gav han sin ædle Ganger Sporerne, og før Hildebrandt kunde forhindre det, for han som en Pil over Sletten, svingende den krumme Damascenerklinge over Turbanen og skrigende med højtlydende Stemme: „Fatme, min er Fatme!"

Han nærmede sig hurtig Rytterskaren, hvis Fører, der paa sin sorte Rustning og Klædebon var let at skjelne fra de i lyse og spraglede Dragter klædte Orientalere, red ham rolig i Møde. Deres Klinger krydsede hinanden, klart blinkede de et Øjeblik i Solskinnet, endnu en Gang lød Raabet „Fatme!" fra Mustafas Mund — derpaa styrtede han pludselig, som truffen af et Lyn, i Sandet foran Hesten, der havde baaret ham, og med sænket Hals og bølgende Manke jog det ædle Dyr hen gjennem Ørkenen.

Mustafas Besejrer saa paa Liget. „Ingen Fatme for Forræderen, ingen Løve for Sjakalen. Fremad, Brødre, Død og Ulykke over de frankiske Røvere!"

De kristnes Stilling var fortvivlet.

„Tilbage, I unge!" raabte den erfarne Hildebrandt, „tilbage til det snævre Pas. Vel væbnede, som vi er, vil vi kunne holde os i lang Tid der mod dette luftige Pak, disse Ørkenens Blodmygge. Tilbage, Reinhart!"

„Jeg viger ikke et Skridt," svarede denne, „disse Hunde skal ikke se min Ryg!"

(Fortsættes.)

Ved Kaffekanden.

Af Z. N.

Et Smil sig lejrer paa furet Kind,
hver Gang hendes Kjedel syder,
og Lunet vaagner i hendes Sind,
naar Dampen i Vejret sig skyder.

Og sidder hun saa med spidset Mund
og indsuger Nektarens Strømme,
hun giver sig hen i Nydelsens Stund
som et Barn i liflige Drømme.

Misund hende ikke den fattige Laar,
hun kjender ej anden Lykke;
alene i fattige Hjem hun staar,
hvor Sorger og Savn tit trykke.

Hun slider — vel nok lidt kejtet og sen —
hver Dag bag de hjemlige Mure,
og alt som hun sysler med Pind og Ten,
faar Panden Fure paa Fure.

Og er hun end oftest tilfreds og glad
ved Livet i stille Kammer,
Humøret dog stundum kan synke en Grad
ved Tanken om kommende Jammer.

Da aander hun atter i Ungdommens Luft,
fast Kinden begynder at gløde.
En Fredens Hilsen, en Velværets Duft
da stiger den gamle i Møde.

Den kjære Madam Brun!

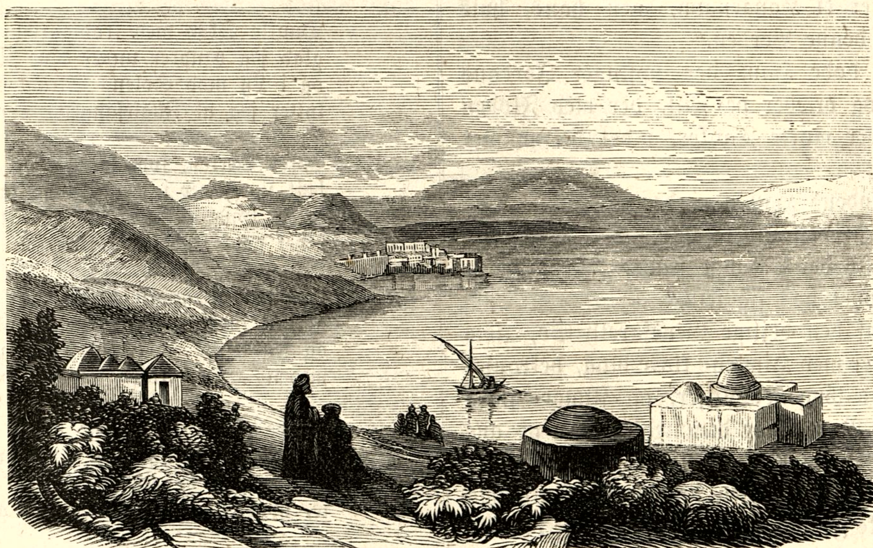
Da sætter hun over den blussende Glød
sin gamle bulede Kande
og slukker snart Tanken om Fremtids Nød
i de brunlige, duftende Vande.

Og Aarene kommer, og Aarene gaar,
hver Dag hun sin Drik monne brygge.
Misund hende ikke den fattige Taar,
den er hendes Alderdoms Lykke.

Genesareth Sø.

Fra gammel Tid har man betragtet Genesareth Sø og dens smilende Omgivelser som et Billede paa Livet og Paradis, medens man i det døde Hav med dets golde Klipper saa et Billede paa Døden og Helvede, og at dette Billede passer, forstaar vi, naar vi betænker, at medens vor Frelsers Tale aldrig lød fra det døde Havs dybe Svælg med dets kvælende Hede, havde han derimod sit Hjem ved Genesareth Sø; ved dens Bredder dvælede han helst, og i de Lignelser, han her fortalte, lod han Himmeriges Rige spejle sig i de simple Fiskeres Gjerning, som han her kaldte til at være Menneskefiskere, ligesom den høje lyse Himmel spejlede sig i Søens klare Vand, og i de Naturforhold, som omgav Søen, saa han et Billede paa Menneskehjærtet, ligesom Fod over Havfladen, saa ligger allerede Genesareth Sø lige saa meget under Middelhavet, og det døde Hav, der optager Jordan, ligger mere end dobbelt saa dybt. Jordan har derfor et meget stridt Løb, saa den svarer til sit Navn, der betyder den rindende, og den nordamerikanske Søofficer Lynch, der i 1849 undersøgte Floden, talte ikke mindre end 27 større og 3 Gange saa mange mindre Vandfald imellem Genesareth Sø og det døde Hav.

Paa Herrens Tid var Genesareth Sø, der er omtrent 4 Mil lang og 2 Mil bred, befærdet af over to Hundrede Fartøjer, og Jesus for ofte over Søen, og det var paa en saadan Sejlads, at han stillede dens oprørte Bølger. De høje Bjærge og dybe Kløfter, som omgiver Søen, foraarsager nemlig ofte heftige og pludselige Kastevinde, der kan overraske Folk i fuldkommen klart Vejr. For nogle

Genesareth Sø.

Søen gjengav Billedet af de skinnende Bjærge og den frodige Plantevæxt, der omgav den.

Den jødiske Historieskriver Josefus, der havde hjemme i Galilæa, roser meget Genesarethsøens velsmagende og fiskerige Vand og skildrer dens Omgivelser, hvor der voxede Palmer, Figen, Oliven, Druer og Valnødder, som et jordisk Paradis. I Modsætning til det døde Hav, i hvis bitre og salte Vand ingen Fisk kan leve, er Genesareth Sø endnu meget fiskerig. Paa Vestsiden bekranses Søens Bredder af straalende Liljer, pragtfulde Oleanderbuske og viftende Palmer, der spejler sig i Søens klare, gjennemsigtige Vand, medens Lyset spiller med tusendfarvet Glans paa Østsidens stejle, hvide Bjærgskrænter. Søen, der ogsaa kaldes Tiberias Sø og det galilæiske Hav, gjennemstrømmes af Jordan, men skjønt denne Flods Kilder ligger 600 Aar siden fandtes paa Søen kun en eneste lille Baad, og den dybe Ensomhed, der er udbredt her, stemmer Sindet til at samle sig. Kun nu og da møder man en enkelt fattig, halvnøgen Fisker, der minder os om hine fattige Fiskere, hvis Forkyndelse skulde omdanne en Verden, eller man træffer paa en enkelt Faarehyrde, der minder os om, at den gode Hyrde her efter sin Opstandelse sagde til Peder, Fiskeren fra Bethsaida: „Vogt mine Faar!"

Af de mange Byer, som laa paa Søens Vestside, og hvoraf nu kun Tiberias er tilbage, skal her nævnes Herrens „egen Stad" Kapernaum (ↄ: Trøstens Bolig), hvis Ruiner man søger ved Tell Hum paa Søens Nordvestside; — Bethsaida (ↄ: Fiskerhuset), Andreas' og Peders Stad, og Magdala, Maria Magdalenes Hjem, laa sydligere. Tiberias, der blev anlagt af Herodes Antipas og opkaldt efter Kejser

Tiberius, ser som de fleste østerlandske Byer smuk ud i Frastand, men kommer man ind i de snævre, smudsige Gader og ser de store Revner i Murene fra Jordskjælvet, der Nytaarsdag 1837 ødelagde Byen, da er Skjønheden forbi. Som Jerusalem og Hebron er Jødernes hellige Byer i Judæa, saa er Tiberias og Safed det i Galilæa. Her mener de, at Bønnerne om Messias' Komme virker kraftigere end paa andre Steder, og da det er deres Tro, at Messias først skal aabenbare sig i Tiberias, saa er Størstedelen af denne Bys Befolkning Jøder.

En halv Fjerdingvej sydøst for Tiberias er der fire varme Svovlkilder, der skal være meget lægende i mange Sygdomme. Kildernes Vand indeholder Svovl, Kalk og Jærn, og der er opført Badehuse med Marmorbassiner paa dette Sted, som kaldes Hamat. Her fra haves en dejlig Udsigt over den smukke Sø, der ligger „som det blanke Skjold, hvis Indskrift er et Kongenavn, men hans, hvis Rige ikke er af denne Verden."

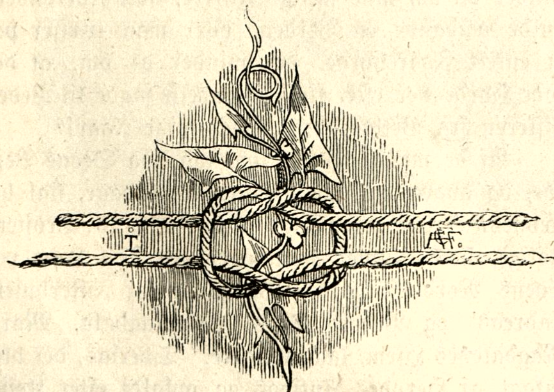
Som det døde Hav, der opsluger Jordans levende Vande og dræber de Fisk, der med Floden føres derud, giver mørke Tanker, i det det minder om, at

„i Dødens Hav udrinder
og brat den Livets Elv,
som Jordens Konge finder
i Støvet hos sig selv,"

saa kan Synet af den dejlige Genesareth Sø, „som farver sine Bølger med Himlens klare blaa, bekranser sine Bredder med Engenes Liljer, og slynger sig i saa mangfoldige Bugter, at den stedse lader os ane ny Skjønheder," bringe Haabets Lysning, i det man, især naar Morgensolen spreder sit Guld paa Søens spejlblanke Flade, kommer til at tænke paa det

„forjættede Land, —
der hilses i Morgenens spejlklare Strand,
naar Børnene skimter dets Lignelse skjøn
og drømmer, det findes, hvor Skoven er grøn,
hvor Barnet kan dele med Blomst og med Siv
sin Lyst og sit Liv!"

K. J.

Sommerliv.

Luften er saa sommervarm og klar,
sitrende af Lysets gyldne Strømme, —
ud af Stuen trang mig Foden bar;
jeg maa ud at sværme og at drømme.

O du herlige, du fri Natur,
jeg dig møder med mit Hjærtes Varme,
og jeg flygter fra mit Fangebur
for at kaste mig i dine Arme.

Alle Baand, som snører Livet til,
og hvorunder tit sig Hjærtet vaander,
de maa briste for dit lyse Smil,
svinde, hvor du Liv og Varme aander.

Smiler til mig, søde Blomster smaa!
Vakte op af Vintrens tunge Dvale,
I saa fagre og saa friske staa,
yndefuld er eders tavse Tale.

Dunkle Skov med frodiggrønne Træer,
glad jeg vandrer under dine Kroner,
og i Ly mod Solens Straaleskjær
lytter jeg til Fuglesangens Toner —

Hører Lærken, som saa fri og let
højt sig hæver i den stille Morgen,
priser Gud af fulde Aandedræt,
i det dybe lyseblaa forborgen.

Ind fra Stranden vifter fulde Drag
af den svale Søluft mig om Kinden,
og jeg hører Aarens raske Slag,
medens Søen kruses let af Vinden.

Se de elskende, de unge to,
som i Lunden hist har Stævnemøde!
Ubemærkede de vist sig tro —
se, hvor Pigens friske Kinder gløde!

Og paa Bænken hist ved Søens Bred,
under Bøgens tætte, svale Skygge,
har de tvende gamle sat sig ned,
drømmende om Ungdomstidens Lykke —

Livets Vaartid — ja, men den endnu
blomstrer frisk ved deres Hjærters Varme,
derfor rækker de saa glad i Hu
mod Naturen deres aabne Arme.

O Natur, du aander Kjærlighed!
derfor og dit Sprog saa godt jeg fatter,
Livets Afglans af Guds Herlighed,
Skjønhedsrigets jordnedstegne Datter!

Gyd din Ild og Varme i mit Bryst,
at jeg leve kan, mens Tiden svinder;
jeg dig hylder, hylder dig med Lyst,
til en evig Vaar for mig oprinder.

Andreas Beiter.

Træpikkeren.

Ved E. Toepfer.

Den lille Fuglefamilie, som vi paa omstaaende Billede fremstiller for Læserne, hører til en Afdeling af Sangfuglene, som kaldes Træløberne. Alle Træløberne er Skovboere, som stadig færdes omkring paa Træerne. Uagtet de ikke hører til Klatrefuglene og altsaa ikke har Klatrefødder, er de dog i Stand til at klavre omkring paa Træerne med stor Færdighed, ved hvilken Lejlighed de baade bruger Fødderne og den elastiske Støttehale. Af de forskjellige Arter Træløbere vil vi her kun holde os til en Art, vor almindelige Træløber eller Træpikker, som er fremstillet paa hosstaaende Billede. Det er en lille Fugl med en silkeblød Fjerdragt, der oven til er brungul med hvide Stænk og neden under hvid eller lys graablaaplettet. Paa Vingerne har den et hvidgult Tværbaand og over Øjet en hvid Stribe; Vinger og Hale har en brungraa Farve. Næbet er langt, lidt bøjet, kantet og meget spidst. Den er meget almindelig i vore Skovegne og findes desuden næsten over hele det øvrige Evropa samt i Sibirien. Paa vort Billede ser Læserne en lille Træpikker-Familie, der bestaar af Han, Hun og to Unger. Man ser tillige Familiens Bolig, der er udhulet i en tyk Træstamme; Boligen er naturligvis i Virkeligheden ikke saaledes aaben til den ene Side, som Tegningen viser, men den er tegnet, som om der var taget et Stykke bort af den, for at Læserne kan tage dens Indre i nærmere Øjesyn. Paa Bunden af Reden ses nogle Æg, som Hunnen har forladt et Øjeblik for at tage Plads i Hullet for oven, der er den eneste Indgang til Boligen. Det er formodentlig de to flyvefærdige Ungers Skrig, der har lokket hende her op; disse er nu snart saa store, at de skal forlade de gamle og selv prøve deres Lykke i Verden. Hannen ses i Nærheden, klatrende op ad en Træstamme, som den underkaster et nøje Eftersyn for at finde Næring. Træpikkerne lever nemlig af Insekter og dises Æg, Larver og Pupper. Denne Næring kan de al Tid være sikker paa at finde i Mængde paa Træernes Stammer og Grene. Man ser derfor Træpikkeren næsten uafladelig klatre fra Roden op ad Træstammerne og ud paa Grenene, holdende sig fast med sine krumme Kløer og støttende sig paa sine stive Halefjer. Under Træernes Bark findes der nemlig en stor Mængde Insekter og Larver, som Træpikkeren snildt forstaar at lokke frem, i det den med Næbet banker paa Barken. Insekterne og Larverne bliver opskræmmede ved denne Banken og kryber frem af Revnerne i Barken, hvor da Træpikkeren lurer paa dem, griber dem med det spidse Næb og æder dem. Da disse Insekter og Larver er højst skadelige for Træerne, som de efterhaanden ødelægger, hvis de ikke hindres heri, gjør Træpikkeren megen Nytte ved at udrydde en talløs Mængde af dem. Den hører derfor til de Fugle, som der ubetinget bør fredes om.

Naar Træpikkeren vil indrette sig en Rede, udhuler den som oftest et passende større eller mindre Rum i en Træstamme, i det den af alle Kræfter hugger løs paa Barken og Veddet med sit stærke Næb. Den viser en saadan Iver og Kraft under dette Arbejde, at de afhuggede Træspaaner flyver omkring den til alle Sider, medens Hullet, den arbejder paa, med en forbavsende Hurtighed bliver større og større. Dette Arbejde udføres baade af Hannen og Hunnen, i det de skiftevis afløser hinanden, naar de bliver trætte. Da den helst vælger gamle og trøskede Træer til at indsætte sin Rede i, fordi det er lettest for den at udhule et Rum i disse, gjør den ingen Skade paa Træerne ved sin Redebygning. Naar det udhulede Rum er stort nok, er det ret morsomt at se den Omhu, med hvilken Hunnen tager Reden i Øjesyn baade udvendig og indvendig. Efter at have udforet Reden med Straa, Bast, Uld eller andre bløde Ting, lægger Hunnen sine Æg i den; disse udruges skiftevis af Hannen og Hunnen, som begge med en ubeskrivelig Anstrængelse opdrætter deres talrige Afkom. Hunnen lægger nemlig Æg to Gange om Aaret, den første Gang 8 eller 9 og den anden 3—5 Æg. — Lige saa behændig Træpikkeren færdes paa Træerne, lige saa kejtet og ubehjælpsom er den paa Jorden, hvor den derfor kun sjældent kommer. Dens Flugt er ujævn men temmelig hurtig; den holder ikke af at flyve lange Strækninger, men flyver som oftest kun fra Toppen af det ene Træ ned paa Stammen af det næste. Den viser ikke den ringeste Frygt for Mennesket, naar man ikke skræmmer den. Man kan derfor let faa Lejlighed til at iagttage den, hvad enten den arbejder paa sin Rede eller klatrer omkring for at søge Næring, og det er nok Umagen værd at tage den i Øjesyn, da en Træløberfamilie frembyder et meget tiltrækkende Skue.

Man har mange Historier om denne lille Fugl. Naturforskeren Wilson fortæller saaledes, at han en Dag fangede en Træpikker, som kun var let saaret i den ene Vinge. Fra det Øjeblik, da den blev fangen, udstødte den stedse de ynkeligste Klageskrig, der aldeles lignede Barneskrig. Den klagede sig paa en saa opsigtsvækkende Maade, at Folk stimlede sammen om dens Ejermand og Vogter eller kom frem i Døre og Vinduer, hidlokkede ved de bedrøvelige Skrig. Da Wilson med sit Bytte, som han havde indsvøbt i et Klæde, kom til et Hotel, blev baade Mænd og Kvinder her be-

styrtede over de ynkelige Klager fra det i Klædet indsvøbte Væsen, og da han derpaa forlangte et Værelse for sig og sit Barn, blev Forbavselsen almindelig.

„Værten saa bleg og forvirret paa mig," siger Wilson, „Klageskrigene fra Klædet tog snarere til end af, og de omstaaende stirrede paa mig med saa forbavsede Blikke, som om jeg var en sand Barnemorder. Efter at jeg saaledes i mit stille Sind havde moret mig nogle faa Øjeblikke paa Bekostning af de tilstedeværende, tog jeg endelig min lille Træpikker frem, og nu blev Forbavselsen afløst af en almindelig Latter. Værten kom atter til fuld Besindelse, og jeg og mit Barn fik det forlangte Værelse. Da Fuglen var bleven lukket inde her, blev den rolig, og jeg forlod nu Stuen. Omtrent en Time efter gik jeg atter ind i Værelset, og den begyndte nu atter at udstøde sine klagende Skrig, denne Gang aabenbart af Ærgrelse over, at jeg kom lidt for tidlig hjem og forstyrrede den. Jeg opdagede nemlig snart, at den ikke havde været et Øjeblik ledig under min Fraværelse, men strax havde lagt en Plan til Undvigelse og udført den med overordentlig Kraft. Den havde over Vinduet hugget store Stykker bort af Gibsdækket og blottet Tømmerværket paa et 15 Kvadrattommer stort Stykke, og et Hul saa stort som en knyttet Haand var allerede hugget ud i Træet. En Times Arbejde endnu vilde have været nok for den til paa denne Maade at befri sig fra sit Fangenskab. Efter at denne Undvigelse saaledes forhindredes ved min Tilbagekomst, bandt jeg nu Fuglen fast til et Bord, hvorpaa jeg atter forlod den og overlod den til sig selv, men visselig ikke til større Glæde for mig. Nogle Personer uden for Værelset blev snart opmærksomme paa dens ivrige Arbejde og kaldte paa mig. Det viste sig da, at den i Løbet af nogle faa Øjeblikke ikke blot havde overskaaren Baandet, som holdt den fængslet, men ogsaa hugget saaledes løs i Bordet, at dette var aldeles ødelagt."

Træpikkerens Rede.

Malach Schneefuß og hans Golem.

En Jødehistorie af Sacher-Masoch.

Oversat af B. E.

At Malach Schneefuß var den lykkeligste Mand i den lille By ved Foden af Karpatherne, var en Ting, der var hævet over enhver Tvivl. Men han var maaske ogsaa en af de faa lykkelige, der overhovedet gives paa den hele vide Jord; thi han kjendte intet til Verden, og hvad bedre og mere misundelsesværdigt gives der vel end dette?

Det var akkurat, som om han midt ude i det store Ocean paa en lille, en ganske lille Ø, havde bygget sig et lille, et ganske lille Hus. Rundt omkring brydes Voverne, kæmper Skibene mod Storm og Klippeskjær, men den vise Mand paa den ensomme Ø ser intet og hører intet dertil, for ham henrinder Dagene lige saa rolige og ensartede som for Rosen, der paa sin tornefulde Busk knoppes, blomstrer og afblomstrer.

Dette lille Hus, som han bebor paa den ensomme Ø, midt i Livets Bølgetummel, og hvori han føler sig saa stille og lykkelig, er Talmud. Hvad bekymrer han sig om Menneskenes Trængsel i de snævre, ildelugtende Gader, om Torvets Larm, om Handel og Trætte, Sværgen og Banden, om alle de smaa ængstelige Sjæle, for ham blomstrer Kabbalaens Have, fuld af de sælsomste Vidunderplanter, til ham nedstiger Profeter, Engle og alle Slags Aander.

Saaledes levede han midt imellem Menneskene som en anden Robinson, men dog ikke ganske saa ensom som denne, thi Malach Schneefuß havde en Kone, der var ung, smuk og klog, og hvem han var inderlig hengiven.

Malach Schneefuß ejede et lille Hus, hvortil hørte en smuk Have, der maaske netop var saa smuk, fordi den ikke blev passet, men i Aarenes Løb havde faaet Lov til at forvandle sig til et lille Vildnis. Desuden besad han ogsaa nogen Formue, og da hans Kone havde forøget den med et Par Tusende

Dukater, saa kunde de leve roligt og uden Sorger, og det saa meget mer, som de ingen Børn havde. Malach Schneefuß kunde uden Sorger sidde fra Morgen tidlig til Aften sildig og ofte langt ud paa Natten og fordybe sig i Talmud. Og Amri, hans Kone, kunde drømme uforstyrret, uden Sorger. Hun drømte, naar hun op paa Formiddagen forlod sit bløde Leje, og drømmende gik hun omkring i Huset. Om Sommeren drømte hun i Skyggen af det lille Vildnis, der laa bag Huset imellem høje Plankeværker, og om Vinteren, iført sin bløde Pelskaabe, ved det med Frostblomster bedækkede Vindue eller ved den store grønne Kakkelovn, hvori Ilden og Trækvinden fortalte besynderlige Eventyr om den store, rige Verden, der laa udenfor.

Saa kom der en Dag, da den første Livsbølge forstyrrende gik over den ensomme Ø; det lille Hus, hvori Malach Schneefuß holdt sig skjult, rystede i sit Grundfæste, og fra den Dag af var den stakkels vise ikke mere lykkelig.

I hele den Ulykke var en Ravn Skyld, som med afklippede Vinger flagrede omkring i Huset og var Malachs Yndling, fordi den havde lært alle Slags kabbalistiske Formularer, som den i baade rette og urette Tid gav til bedste paa den mest ravgale og morsomme Maade. Den var Skyld deri, thi hvad man ikke ved, volder ingen Sorger.

Malach havde et Sølvrør, hvori han fæstede sin Blyant, naar den blev for kort. En skjøn Eftermiddag i Høsten kom Ravnen ind i Vinduet og bortførte Røret. Malach forfulgte den gjennem Stuen, fra Stuen ud i Gaarden, fra Gaarden ud i Haven, men fik dog ikke sit Rør tilbage; derimod fandt han sin Hustru siddende ved en fremmed Mands Side paa en under en Hyldebusk anbragt Græsbænk.

Begge var saa hensunkne i deres hemmelige Samvær, at de hverken hørte eller saa den arme bedragne Mand, før han skjælvende som en dødsdømt, bleg og med bævende Knæ stod foran dem.

„Amri, hvad gjør du?" Det var alt, hvad Malach sagde, og det var nok. Den fremmede Mand styrtede afsted over Plankeværket, og Amri stod rødmende og med det smukke Ansigt vendt mod Jorden, i det hun med de hvide Hænder glattede Pelskaaben, der lagde sig i Folder om hendes yppige Hofter.

Fra den Tid af levede de hver for sig i det stille Hus, den sørgmodige, blege Mand og den smukke Kvinde.

Og der kom atter en Livsbølge, der gik forstyrrende over den ensomme Ø.

Malach Schneefuß blev syg, meget syg, og, da han ingen Hjælp søgte, stedse sygere. Bleg og mager som et Spøgelse sneg han sig omkring i Huset, og om Sommeren i Haven.

Saa skete det, da han en Gang, hensunken i dybe Tanker, stod ved det halvraadne Plankeværk og betragtede Bølgernes Leg i det fjærne, at en munter Menneskestemme tiltalte ham med følgende Ord: „Malach Schneefuß, hvad fejler De? Er De syg, hvorfor kommer De saa ikke til mig?"

Talmudisten saa forbavset op og fik Øje paa Doktor Spær, den mest søgte Læge i hele Egnen; han holdt til Hest paa den anden Side af Plankeværket og smilte venlig ned til ham.

Dette Smil listede sig strax ind i den arme Malachs Hjærte, og han fattede Tiltro til Manden, skjønt han var en vantro (kristen) og oven i Kjøbet en Læge. „Mig kan der ingen Ting hjælpe," svarede han resigneret.

„Hvad siger De?" udbrød Lægen; „naar jeg har sagt det, saa er der ikke mere at gjøre, men før ikke." Han bandt sin Hest til Plankeværket, steg over i Haven og begyndte derpaa uden mange Spørgsmaal nøje at undersøge Malach Schneefuß; da han var færdig, rystede han paa Hovedet og sagde: „Haabløs er Deres Tilstand ikke, men meget betænkelig. De har gaaet og ventet paa Hjælp fra Gud, men Gud hjælper ikke, før vi selv lægger Haand paa Værket. De er brystsyg. Den Slags Sygdomme opstaar som en Følge af Forkølelse, Betændelse —."

Malach rystede paa Hovedet.

„Som en Følge af daarlig Næring," vedblev Lægen, „som en Følge af Kummer, som jo nu ikke kan gjælde Dem, men endelig ogsaa ved Mangel paa god Luft og Søvn og ved aandelig Overanstrængelse; dette er Tilfældet med Dem."

„Det maa det vel være," faldt Malach ind med et bittert Smil.

„De trænger frem for alt til Sjælero," erklærede Lægen, „De maa studere noget mindre, gaa ofte i det fri, bestige Bjærge og sove og spise godt."

„Og hvilken Medicin skal jeg tage?"

„Guds skjønne Natur er den eneste Medicin for Dem. God Bedring!" Dermed fjærnede Lægen sig.

Malach saa ham ride bort og blev endnu længe, hensunken i sælsomme Tanker, staaende ved Plankeværket. Det glædede ham, at Lægen ingen Medicin havde foreskrevet ham. Han frygtede for den lange Recept og den store Flaskes rædselsfulde Indhold. Saa langt var han med — men Naturen? Deraf forstod han lidet eller slet intet. Skulde døde Stene, stumme Planter og Træer, usle Kryb eller Himmel og Skyer og Stjærner lære ham, hvad han forgjæves havde søgt i sine Bøger. Men han tænkte videre og stadig videre. Dette Menneske vidste intet om Kabbalaen, og han havde blot banket

ham paa Brystet og lagt sit Øre til hans Ryg, og han vidste dog allerede, hvordan det saa ud inden i ham. Mon der virkelig gaves en Videnskab, der udbredte mere Lys end hans. Hvad nyttede Talmud ham, naar den ikke var i Stand til at bevare ham hans Hustrus Kjærlighed og Troskab eller gjengive ham hans tabte Sundhed?

Men det var nu hans alvorlige Forsæt at blive sund, saa snart Gud vilde hjælpe ham dertil.

Frem for alt maatte han have Sjælero, havde Lægen sagt.

Han begyndte altsaa med at sende sin Kone tilbage til hendes Fader. Hun græd meget, men hun føjede ham og forlod Huset endnu samme Dag. Paa denne Dag fulgte den første Nat, hvori Schneefuß igjen sov roligt. Da han den følgende Morgen vaagnede og følte sig i en paafaldende Grad styrket, udbrød han: „Lægen har dog Ret, ham har Gud sendt mig.“ Derpaa klædte han sig rask paa, tog sin Stok, gik ud gjennem Havens Plankeværk og skridtede rask afsted hen over Markerne.

Han kom snart ind i en smuk Egeskov, hvori han længe holdt Hvil, derpaa besteg han det nærmeste Bjærg, hvor man fra maleriske gamle Slotsruiner havde den dejligste Udsigt til Sletterne i det fjærne.

Først hen mod Aften vendte Malach tilbage til sit Hjem, træt og sulten, spiste som en Ulv, sov som en Syvsover og bankede den næste Morgen med beskedent men modigt Hjærte paa den brave Læges Dør.

„Naa, De ser jo allerede bedre ud!“ raabte Lægen ham i Møde. „Følg De mig kun i et og alt.“

„Vist følger jeg Dem,“ svarede Malach, „Medicinen, som De foreskrev, virker som et Mirakel.“

„Saaledes paa enhver, min Ven,“ udbrød Lægen, „paa enhver!“

Malach Schneefuß saa sig nu forbavset omkring i Doktorens Værelse, og hvad han ikke saa, viste Lægen ham med elskværdig Iver. Han betragtede halv nysgjerrig, halv frygtsom Menneskeskelettet, der stod i Krogen, Dyrskeletterne, de udstoppede Fugle, de mærkværdige Forsteninger, de mange Bøger paa Reolerne, og Doktoren viste ham sit Herbarium, sine Mineralier, Biller, Sommerfugle, oplyste ham om Magnetnaalens og Elektrisermaskinens Brug og om endnu mange andre Ting, som Malach Schneefuß ansaa for lige saa mange Vidundere.

En hel ny, stor og herlig Verden aabnede sig for den stakkels Talmudist, og han sagde til sig selv, at det ingen Synd kunde være, at lære at kjende den Verden, som var skabt af den samme Gud, hvem han tilbad, og hvis Væsen han forgjæves i sin stille Stue ved den mugne Lugt af hundredaarige Folianter havde søgt at udgrunde.

Før han forlod Lægen, bad han ham meget beskedent om en Bog, og han fik da et Værk, der under Titlen: „Naturens Bog“ gav en kort og letfattelig Fremstilling af hele Naturriget.

Malach Schneefuß slugte dens Indhold og hentede snart en anden og tredje, og dog var det kun paa regnfulde Dage, naar han ikke kunde forlade Huset, at han læste; saa snart Solen lod sig se, tog han sin Stok og sin Taske, hvori der fandtes en gammel Bog, forskjellige Smaaflasker samt en Hammer; tillige tog han sin med Naale gjennemstukne gamle Filthat og gik ud i Skoven og ind mellem Bjærgene, og naar han vendte tilbage, var den gamle Bog fyldt med friske Planter, Flaskerne med alle Haande Biller, og den gamle Hat overtrukken med Sommerfugle. Fra Dag til Dag følte Talmudisten sig raskere, friskere, og da ny Kampe truede ham, tog han kjæk imod dem, ja gik dem endog i Møde med en Skoledrengs overgivne Lystighed.

Da han paa sine Udflugter generedes af den lange Talar, ombyttede han den med en kort Frakke. Strax hed det sig mellem de fromme Sjæle der i Byen, at Malach Schneefuß var en frafalden, thi han bar kristne Klæder. Dertil kom endvidere, at han plejede venskabelig Omgang med en kristen og læste Bøger, der var forbudte af de fromme. Der gaves snart intet saa skrækkeligt, at man jo paadigtede ham det, ja selv det frygteligste fortalte man om ham, nemlig at han spiste Svinekjød.

Det jødiske Menighedsraad tænkte allerede for Alvor paa at lade ham indstævne, og, hvis det ikke lykkedes ham at retfærdiggjøre sig, saa at udtale Forbandelsen over ham.

Malach Schneefuß lo ad det hele. Hans Husholdning førtes af en gammel jødisk Pige, Chai Sore. En Dag bad hun synlig bevæget om sin Afsked.

„Hvem har sat dig det i Hovedet?“ spurgte Malach rolig; „man har fortalt, at jeg var ingen god Jøde, hvad?“

„Jeg vil dog ikke forbandes,“ svarede den gamle.

„Godt, det er dine Ord,“ vedblev Malach; „hør nu, hvad jeg har at sige. Jeg er en bedre Jøde end alle Rabbinere, thi jeg kjender ikke blot Thoraen og Talmud bedre end de, men jeg kjender ogsaa Kabbalaen, forstaar du?“

Chai Sore begyndte at skjælve.

„Jeg vil ingen Tjenestepiger have omkring mig, der sladrer,“ vedblev Malach, „du bliver her i Huset, indtil jeg finder mig en passende Tjener, og indtil da skal du være stum.“

„Retfærdige Gud!“

„Stum har jeg sagt. Saa snart du aabner Munden, før jeg tillader det, skal du dø paa Stedet.“

Med disse Ord aabnede Malach en af sine

Foliobind og oplæste en kabbalistisk Formular. „Tal nu, Chai Sore, hvis du kan," tilføjede han derpaa.

Chai Sore begyndte at græde, men hun sagde ikke et Ord mere.

Da det Rygte udbredte sig i Byen, at Malach havde berøvet sin Tjenestepige Mælet, gaves der ikke en eneste mere, som turde træde fjendtlig op imod ham, alle gik helst af Vejen for ham.

Men det blev ikke derved.

En Uges Tid efter mødte Malach ude paa Marken Klokkeren, der hilste ærbødigt paa ham.

„Hvad er det, jeg hører," begyndte Kabbalisten, „Rabbinerne vil indstævne mig."

„Det kjender jeg slet ikke noget til," stammede Klokkeren, rystende over hele Kroppen, „hvad skulde jeg vel vide."

„Hvad du skulde vide," vedblev Malach. „Du skal vide, at jeg nu laver mig en Golem, og naar de lader mig indkalde, saa sender jeg Golemmen med en stor Hammer til Raadsalen, forstaar du; han skal dræbe dem alle, hvis det da ellers er Guds Vilje."

Klokkeren skyndte sig bævende af Angest hen til Rabbinerne og fortalte, at Malach vilde lave sig en Golem. „Han vil lave sig en Golem," skreg Jøderne i ti Miles Omkreds, „hvorledes kan han det, naar Gud har forladt ham!"

„En Golem," spurgte Malachs Hustru, „hvad er det?"

„Mit Barn," sagde hendes Fader, „det er ikke saa let at forklare. Intet Menneske har endnu set en Golem. Om hellige Mænd og store Kabbalister fortæller man, at de kunde frembringe et saadant Vidunder."

„Paa hvilken Maade, Fader?"

„Det skal jeg sige dig, mit Barn: de fastede i syv Dage, bad syv Bønner, derpaa dannede de af Ler en Menneskeskikkelse, udtalte visse kabbalistiske Formularer, og ved Ordet schemhamphores blev dette Menneske levende. De kaldte ham for Golem. Paa hans Pande stod skreven: aemaeth, Sandhed, Gud. Han kunde ikke tale men forstod alt, hvad man befalede ham. Med Tiden voxede han og truede med at blive større og stærkere end alle andre Mennesker. Da udslettede man de første Bogstaver paa hans Pande, saa at der kun stod maeth, det betyder: Død; han faldt om og var igjen en livløs Lerklump."

Samme Aften, som Amris Fader fortalte dette, lod Malach kjøre syv Trillebøre Ler ind i sin Gaard, dernæst kaldte han paa Chai Sore og sagde: „Da jeg endnu i Nat vil lave mig en Golem, behøver jeg ikke dig længere, og jeg giver dig dit Mæle tilbage. Tal, og forlad strax mit Hus."

Den gamle adlød.

Den samme Nat førte Malach Schneefuß i al Stilhed et Menneske over Plankeværket, gjennem Haven og ind i sit Hus. Denne fremmede, der var stor og stærk men døvstum, havde han opdaget paa en af sine Udflugter til Karpatherne. Han skrev ham med Helvedesstenen, som han havde laant af Lægen, Ordet aemaeth paa Panden og lod ham derpaa kjøre Leret af Gaarden og ind i Haven.

Den næste Morgen for det som en Løbeild gjennem Byen: Malach Schneefuß har lavet sig en Golem; han sidder allerede saa levende som et Menneske foran hans Dør. Og ganske rigtig sad den døvstumme der med aemaeth paa Panden, og enhver, der saa ham, skjalv for Malach Schneefuß og hans kabbalistiske Magt, og mest af alle skjalv Rabbinerne. De stævnede ham ikke for Raadet, de forbandede ham heller ikke; tvært imod, naar de mødte ham, hilste de ærbødig paa ham, som var han den første, den bedste, den viseste og retfærdigste iblandt dem.

Og naar Rabbinerne behandlede ham med saa megen Ærefrygt, hvem vovede vel saa at forstyrre hans Ro?

Saa henlevede Malach Schneefuß og hans Golem fredelig et Aar eller mere i deres stille Hus. Da hændtes det, at Golemmen en Dag indfandt sig hos Malachs Svigerfader med et Brev, hvori hans Herre intet mindre forlangte, end at hans Kone strax skulde vende tilbage.

Amris Fader sagde imidlertid nej, og Golemmen forstod ham og gik hjem. Men samme Dag kjørte den første paa Landet, og næppe hundrede Skridt fra Byen styrtede en lille Træbro sammen under ham, og han brækkede sin Arm.

Den næste Dag sendte Malach atter Bud til ham, og da han udbad sig tre Dages Betænkningstid, gav Malach følgende Svar skriftlig: „Dersom du ikke inden tre Dage giver mig min Hustru tilbage, vil Solen blive formørket."

Den første Dag fik Amris Fader Tandsmerter. „Det har din Mand voldt," sagde han til sin Datter.

Paa den anden Dag drog et frygteligt Hagelvejr hen over Egnen. Hos Malachs Svigerfader blev der ikke en hel Rude tilbage i hele Huset, og Haven, hans Stolthed og Glæde, var inden faa Minutter forvandlet til en Ørken. Amri græd, og hendes Fader vendte sig sukkende bort.

Da paa den tredje Dag hen imod Middag Solen virkelig begyndte at formørkes, samlede Jøderne sig omkring det Hus, som Malachs Svigerfader beboede, og raabte og skreg, om han vilde bringe hele Byen i Fordærvelse.

Næppe et Kvarter efter bankede det paa Døren til den Stue, i hvilken Malach Schneefuß gjennem et sværtet Glas iagttog Solformørkelsen, og Amri, hans Kone, traadte bleg og bævende ind.

„Straf mig," begyndte hun grædende, „men skaan Byen!" Hun vilde kaste sig paa Knæ foran ham, men Malach tillod det ikke. Han løftede hende op i sine Arme og førte hende hen til den lille Divan i Vinduesfordybningen.

„Jeg tænker slet ikke paa at straffe dig," sagde han, „tvært imod, jeg beder dig om Tilgivelse."

„Spot mig ikke, er jeg ikke den skyldige?" svarede hun beskæmmet.

„Nej, du tager fejl, Amri; jeg, jeg alene, er den skyldige," fortsatte Malach, „jeg har kun elsket den tilslørede skjønne: Kabbalaen, og da du hos mig ingen Kjærlighed fandt, har du søgt den hos andre. Det smertede mig dybt, men jeg har fortjent det. Tilgiv mig derfor, Amri, jeg elsker dig af hele mit Hjærte og vil al Tid elske dig."

Han slyngede Armene omkring hende, og hun sank rødmende af Skam og Lykke til hans Bryst.

Under tusende Kys sluttede de det ny Kjærligheds Forbund, og dette blev aldrig siden brudt fra nogen af Siderne. Amri skjænkede sin Mand en talrig Børneflok, og deres Samliv var siden saa fredeligt og lykkeligt, som om der aldrig havde vist sig en mørk Sky paa deres Himmel.

Men Jøderne der i Byen undrede sig over, at Malachs Golem ikke voxede ham selv over Hovedet, men stedse vedblev at være sin Herres flittige og trofaste Tjener.

Æselsvæddeløb.

Saaledes som vi kjender Æslet af de faa Exemplarer, der findes i vort Fædreland, vilde det ikke let falde os ind, at dette Dyr skulde kunne bruges til Væddeløb, at det paa en Rendebane i store Kredse skulde kunne bære sin Rytter med den pilsnare Hastighed, som vi kjender fra vore Hestevæddeløb. Og dog er saadanne Æselsløb meget almindelige i det solvarme Provence og i Italien, men hvor rigtig nok ogsaa Æslet ser anderledes ud end den forkrøblede Skabning, der her bærer dette Navn.

Vi vil ledsage omstaaende Billede med et Par Ord om dette mærkelige Dyr, der er et slaaende Vidnesbyrd om, hvorledes de tamme Dyr i Menneskets Tjeneste forkvakles eller forædles i Forhold til den Behandling, de faar, den Omhu eller Vanrøgt, der vises dem. Ganske vist bærer ikke Behandlingen alene Skylden for, at Æslet i Mellem- og Nordevropa staar tilbage i Skjønhed og smukke Egenskaber for sine Artsfæller i Landene omkring Middelhavet. Dette Dyr, hvis oprindelige Hjem er Asiens varme Steppelande, taaler ikke godt som Hesten Fugtighed og Kulde; men det er dog utvivlsomt især den ringe Kost og den tarvelige Pleje, ofte i Forbindelse med strængt Arbejde, der har bragt det til at udarte. Hesten gjør i det hele hos os Æslet overflødigt; men det turde vise sig, at hvis man vilde anvende en Del af den Flid paa dets Forædling, som man har anvendt paa Hesten, vilde det gjennem faa Slægtled vinde baade i ydre og indre Egenskaber, blive større og stærkere, lettere og mere udholdende, villigere og kløgtigere. Enhver, der har haft Lejlighed til at kjende vore indenlandske Æsler, vil allerede vide, at de mindre gode Egenskaber, man finder hos disse Dyr, er langt mindre til Stede hos de yngre end hos de ældre, og at navnlig Føllene er temmelig livlige. Hermed er det dog ikke Meningen, at det i alle Henseender vilde kunne naa sin nære Stammefrænde Hesten. Men bliver det end, selv hvor det er mest fuldkommen udviklet, tilbage for Hesten i Skjønhed, Størrelse og Styrke, saa besidder det til Gjengjæld adskillige Egenskaber, som bringer Sydevropæeren til i et stort Omfang at foretrække det for Hesten baade til Kjøre- og Ridebrug. Det er saaledes billigere at holde, fordi det af Naturen er et nøjsomt Dyr, det er ikke mindre hurtigt, medens det er langt taalmodigere; det er derhos i høj Grad udholdende og har en saa sikker Fod, at Bjærgboeren med den største Tryghed overgiver sig til dets Førelse ad de vanskeligste Bjærgveje. Dertil kommer, at dets Udseende paa ingen Maade gjør dets gode Egenskaber til Skamme. Hos os er Æslet langhaaret og forpjusket, dets hele Udseende er hæsligt og det er dovent i sine Bevægelser. Men i Italien finder man Æsler, hvis blanke og glatte Skind fremhæver deres sirlige Bygning, og om hvis Lethed og Hurtighed Tegningen ovenfor giver en Forestilling. Hvem der har set et saadant Løb, vil vakle i sin Fordom mod den her almindelig foragtede Race. Der er Ild i Dyrets Øje, og naar Rytteren ægger det med Stemme og Gestus, synes det at forstaa, at Sejren er en Æressag og anspænder alle sine Kræfter for at naa først til Maalet.

De Egenskaber, der findes hos det vilde Æsel, fra hvilket det tamme almindelig antages at nedstamme, stemmer ogsaa i høj Grad med, hvad vi ovenfor har sagt til Fordel for dette. Det vilde Æsel lever i uhyre Flokke i Turans Lavland og i Landene omkring det røde Hav, maaske i to forskjellige Racer, medens en tredje Race, den saakaldte Dschaggetai, bebor Mongoliets uhyre Stepper. At disse Dyr hører hjemme i Jordens ørkenagtige Egne er et Bevis for deres medfødte Tarvelighed. De forskjellige Racer ligner hinanden meget, men navn-

lig skildres den, fra hvilken vort Æsel antages at nedstamme, som et smukt og overordentlig hurtigt Dyr, med stor Snildhed og meget skarpe Sanser, hvilke Egenskaber ogsaa tillægges den vilde, eller vel snarere forvildede Hest, der ligeledes lever selskabelig paa Højasiens Stepper.

—r—n.

rømt Bjærgtop, Rigi Schejdegg, der vel ligger en Mils Vej derfra i lige Linje. Afgangsklokken lød, Flokke af rejsende med Vadsække, Shawler og Solskjærme strømmede fra de to Kæmpehoteller, som knejser paa Bjærgets Top, skyndsomt ned til Jærnvejsholdepladsen tæt ved for at komme med Toget til lavere liggende Egne. „Toget?" spørger maaske en og anden Læser, „et Tog, et Jærnvejstog paa en henved en Fjerdingvej høj Bjærgtop?" Ja,

Et Æselsridt.

I Svejts.

Rejsebilleder af Zakarias Nielsen.

Paa Bjærgene.

Efter at have tilbragt et Døgn paa den verdensberømte Bjærgtop Rigi-Kulm og fra dens 5,700 Fod høje Tinde nydt Udsigten over det storartede og skjønne Rundmaleri, der i en Omkreds af 100 Flademil ligger udbredt om Beskueren, sagde vi atter Stedet Farvel for at gjæste en anden be-

hvor vidunderlig det lyder, findes her virkelig en Jærnvej, ad hvis stejlt skraanende Skinner man tryg og rolig kan kjøre lige fra Bjærgets Fod ved Vierwaldstættersøen til dets svimlende høje Top og lige saa tryg og rolig tilbage igjen. I klart Vejr har man under Kjørselen paa denne mærkelige Jærnvej Udsigt til utallige skjønne Naturbilleder: spredte Skovpartier med Bøge, Ahorn- og ægte Kastanietræer, frodige Engstrækninger i Dalene, blomstersmykkede Skrænter, skummende Vandfald og i Dybet den dejlige Sø, omgiven paa den modsatte

Side af mørke Bjærghøjder, der atter danner Forgrunden for et milevidt, storslaaet Bjærglandskab, hvori Berner-Oberlands hvidtoppede Kæmpeskikkelser rager op mange Mile borte som en uendelig Række skarptakkede, solbelyste Skyspidser.*)

Efter disse korte Sidebemærkninger fortsætter vi Farten fra Rigi-Kulms Top ned over den graagule, knudrede Bjærgside med sine vildt strøede Klippeblokke eller lodrette Nagelfluh-Vægge langs Jærnvejen. Luften er kølig og tindrende ren; men lidt efter lidt bliver den varmere og mindre gjennemsigtig. Alle Sæder i Vognen er besatte. Solen stikker af og til sine brændende Pile ind ad Vognens aabne Udsigtsrum og træffer snart en skaldet, svedende Isse af en tyk engelsk Gentlemen, snart en glødende Kind af en ung Italienerinde, Solskjærmene kommer frem, Tørklæder og Vifter bevæger sig hurtig foran Ansigterne, medens livlige og højrøstede Samtaler i en halv Snes forskjellige Sprog, i Forbindelse med Damphestens Prusten og Klapren, sætter Luften i Svingninger om ens Øren. Ned ad, ned ad gaar det bestandig, men støt og sikkert. Vær blot ikke bange, du lyslokkede, lille Tolvaarspige, som sidder der henne og kiger ængstelig ned paa den hældende Vej, Maskinen sætter Hælene imod, der er ingen Fare! Der til højre ligger en af disse store, prægtige Pensionsanstalter, som det vrimler af baade paa dette Bjærg og i alle andre naturskjønne Egne her i Alpelandet. Lidt længere nede til venstre ligger en anden, og dybere nede, helt ned ad Bjærgets Side, ligger talrige brune Bondehytter spredte paa maleriske Afsatser og Skraaninger.

Nu er vi ved Holdepladsen Rigi-Kaltbad og har altsaa nu kjørt en Tredjedel af hele Vejlængden til Vitznau. Her standser vi og stiger ud, for om en Times Tid at rulle ind paa et Sidespor, der med jævn Stigning fører til vort foreløbige Bestemmelsessted. Rigi-Kaltbad er ogsaa et af disse storartede Kurhuse, der baade udvendig og indvendig tager sig ud som fyrstelige Slotte af fineste Rang, og som sikkert ogsaa tit huser baade Fyrster og andre Stormænd, foruden den Mængde andre fornemme og rige Gjæster fra alle Lande, som ligger her om Sommeren og nyder Livet i Højheden og øser Penge ud med begge Hænder. Vi vandrer i Tankerne forbi Hotellet, tager Vejen ind mellem mosklædte Klipper og standser et Øjeblik ved et lille, romantisk beliggende Kapel, i hvis Nærhed en evigrislende Bæk skyder sig frem af en Klippespalte. Det er denne Bæks iskolde Væld, der har givet Anledning til Navnet Kaltbad (Koldt Bad), og dens Vand skal besidde helbredende Kraft mod adskillige Sygdomme. Endnu et Stykke længere fremme ligger det dejlige Känzeli paa en fremskudt Knude, som man har kaldet Bjærgets Skulder. Det er en indbydende lille Pavillon, hvorfra man har Udsigt til St. Gotthards-Gruppen, Bjærgknuden Pilatus, Byen Luzern og over uhyre Strækninger af Mellemsvejts med dets idylliske Landsbyer, drømmende Skove, Sempacher-, Baldegger-, Hallwyler- og Zuger-Søen samt Floderne Emme, Reuss og Lorze. Men vi maa tilbage til Holdepladsen for at fare videre.

Turen til Rigi-Schejdegg er højst interessant og smuk. I stadig opad gaaende Slangebugtninger vinder Jærnvejen sig uden om Klippepynter, gjennem Smaaskove, der alt imellem aabner Udsigt til fortryllende Landskaber langs Vierwaldstättersøen, forbi nøgne, ludende Nagelfluh-Vægge, gjennem Tunneler og over dybe Afgrunde, paa hvis Bund Vildbækkene tumler sig i viltre Spring. Ved Unterstetten ruller man over en umaadelig høj og tilsyneladende meget spinkel Jærnbro, der kun har selve Sporets Bredde for oven. Naar man under Kjørselen stikker Hovedet ud og kiger ned ad, ser man ikke det mindste Spor af Broen under sig, men Toget farer over Afgrunden som om det fløj, lig et pustende, ildsprudende Uhyre, frit igjennem Luften fra den ene Bjærgvæg til den anden.

Rigi-Schejdegg er et vældigt Hotel, 740 Fod langt, med Plads for 300 Personer. Selve Toppen, paa hvilken det ligger, er ligesom Rigi-Kulm skaldet og uskjøn, kun klædt med svedent, nedtrampet Græs; men forunderligt nok findes i denne uhyre Højde, 5,300 Fod over Havet, en sprudlende Kilde, hvis klare og iskolde Vand skærer sig Vej i rislende Strømme ned ad Bjærgets Nordside. Fra en Pynt tæt ved Hotellet har man et Rundskue, som i Skjønhed og storslaaet Pragt ikke giver det fra Rigi-Kulm meget efter. Særlig overvældende er Skuet ved Solnedgangen af de 10 til 15 Mile derfra knejsende Alpetoppe, der gløder med røde, gyldne og violette Farver.

Paa den anden Side af en flere tusende Fod dyb Dalsænkning med Smaasøer og grønne Enge ligger Bjærget Rossberg, hvor der i Aaret 1806 skete et forfærdeligt Jordskred, der ødelagde fem Landsbyer, deriblandt Goldau. Bjærgets Indre bestaar ligesom Rigi-Kulm af Nagelfluh, der, forinden Ulykken skete, var dækket af et blødt Mærgellag, over hvilket der igjen laa et Yderdække af Nagelfluh**). Aarene 1804 og 1805 havde været

*) Om Rigi-Banen og Udsigten fra Rigi-Kulm m. m. har jeg i Folkets Almanak for 1882 givet en udførligere Skildring, ledsaget af Billeder, hvorfor jeg her indskrænker mig til et Par Antydninger.

**) „Nagelfluh" er en jærnhaard Dannelse af forskjellige tæt sammenkittede Bjærgarter: Nullesten, Grus o. s. v.

ualmindelig regnfulde; og Sommeren 1806 blev det i endnu højere Grad. Vandmasserne, der til sidst væltede ned som sande Skybrud, trængte sig gjennem Kløfter og Revner ned i Mærgellaget, opblødte lidt efter lidt dette, saa at det blev til en grødagtig blød Masse, der ikke længere formaaede at bære Vægten af de oven over hvilende Bjærgmasser, hvorfor disse rev sig løse og gled paa deres fedtede Underlag ned i Dalen. En mere rædselsfuld Begivenhed end et saadant Bjærgskred kan ikke tænkes. „Det af Stormen piskede Hav, det ildsprudende Bjærg, Urskovens Rædsler og Ørkenens Samum kan vel bringe Blodet til at stivne i Aarerne, men ingen Storm paa Oceanet, der aabner tusende Grave for den søfarende, intet Udbrud af en Vulkan, som strækker sine flammende Ildtunger op mod Himlen, ingen Skovbrand i Amerikas Urskove kan fremkalde større Forfærdelse end det Øjeblik, da Bjærgboeren tilraaber sin Hustru, sine Børn og sine Naboer: „Flyer! Bjærget kommer!“ Kun et eneste Naturfænomen kan i lammende Rædsel stilles lige med Bjærgskredet, nemlig Jordskjælvet,“ siger Berlepsch, af hvis fortrinlige Værk „Alperne“ nogle Uddrag her er laante. Om Formiddagen den 2den September 1806 hørte Regnskyllet op, Beboerne af Bjærgskraaningen og Dalen opdagede friske gabende Spalter i Klippevæggene, Grønsværet blev hist og her revet løst, og fra Skovene hørtes dumpe Brag som om Træernes Rødder blev voldsomt sprængte. Store Klippestykker begyndte at rulle ned, og Nedstyrtningen blev med hver Time voldsommere, Luften sitrede, og Folkene følte Jordbunden skjælve under deres Fødder. Klokken henad 5 om Eftermiddagen aabnede sig pludselig midt paa Siden af det jævnt skraanende Bjærg en stor Spalte i Jorden, Grønsværet væltede sig op, Fyrretræerne i den nærliggende Skov bølgede frem og tilbage, saa Stammerne slog mod hverandre, Ravne og Krager flygtede skrigende bort. Til sidst begyndte hele den øverste Del af Bjærget at glide ned mod Dalen, Marker og Haver, Gaarde, Mennesker og Dyr blev i stedse voxende Omfang dragne med ind i den forfærdelige Omvæltning. „Da hørtes pludselig et buldrende Drøn, som om Jordskorpen sprængtes, et saa forfærdeligt bragende, larmende Brag, som om tusende Lynstraaler paa en Gang havde slaaet ned i Bjærget og havde knust og søndersplittet det i alle dets Dele. „Steinbergerfluh“, en Klippemasse paa flere Millioner Kubikfavne, tillige med den derpaa voxende Skov og den neden for liggende terrasseformige, over 100 Fod høje Breccievæg af det saakaldte Gemeinde-Märkt var styrtede sammen. Dette gav Signalet til almindelig Ødelæggelse, og der begyndte nu et Skuespil, hvis storartede Rædsel næppe kan beskrives. I den vildeste Uorden fløj Klippeblokke og Stene, Jordklumper og Græstørv, Buske og Træer, indhyllede i snart stigende, snart synkende Støvskyer, mellem hverandre ud over Bjærgskraaningen ned mod Goldauerdalen. Klippestykkerne syntes at ville indhente hverandre, det var som et Kapløb mellem den raa Materies Elementer. De kaotisk opdyngede Masser, den svimlende Fart, den almindelige Forvirring voxede med hvert Øjeblik . . .“ I Løbet af faa Minutter fuldførtes paa en uhyre Strækning den skrækkelige Naturomvæltning, hvorved Hundreder af Boliger, Kvægstalde og Lader knustes og begravedes. Over halvfemte Hundrede Mennesker tilsatte Livet, og en samlet Værdi af 4 Millioner Kroner tilintetgjordes.

Berlepsch fortæller om nogle vidunderlige Redningstilfælde, som fandt Sted ved denne frygtelige Begivenhed. En overtroisk Mand ved Navn **Mettler**, der boede næsten øverst oppe paa Bjærget, ilede ved Udbruddets Begyndelse ned til Præsten i Landsbyen **Urth** for at bede ham om at komme op og bortmane de onde Aander, som havde begyndt at husere slemt oppe paa Bjærget. Medens han var borte, flygtede hans Hustru med sit lille Barn ud af det vaklende Hus, og næppe var hun kommen uden for Hytten, før denne blev splintret og med rasende Fart slynget i Dybet, medens hun selv og Barnet frelstes, til usigelig Glæde for den ulykkelige Mand og Fader, der sveddryppende ilede tilbage, saa hurtig Forholdene vilde tillade det. Samme Mettler havde en Broder, der boede 500 Skridt længere nede paa Bjærget, men som under Nedskredet befandt sig med sit Kvæg paa Rigi. Huset med Konen og to Børn blev revet med og begravet af Bjærgskredet; men da man bag efter undersøgte den Plads, hvor det havde staaet, fandt man midt i en Dyndmasse det yngste Barn liggende uskadt og rolig sovende paa en Dyne. Dette Barn levede endnu i 1870 som en 64-aarig Mand i Goldau, og maaske er han i Live endnu den Dag i Dag.

Men endnu vidunderligere er det efterfølgende Redningstilfælde. En Tjenestepige **Franziska** og et lille femaarigt Pigebarn **Marianelli** blev begravne under Ruinerne af det Hus, hvori de havde hjemme. Den førstnævnte tabte Bevidstheden, da hun blev slynget til Jorden, og da hun kom til sig selv igjen, mærkede hun, at hun sad muret fast i en vaad, kold Dyndmasse. Hun troede, at Verden var gaaet under, og at hun var begravet midt inde i Jorden. Da hører hun Barnet klynke og blev uendelig glad ved at vide, at hendes lille Veninde er i hendes Nærhed. De begynder at tale sammen. Marianelli fortæller, at hun ligger paa Ryggen, fastklemt mellem Buske og Bjælker, men at hun gjennem en Spalte kan se Dagslyset. Stakkerne græd og bad og raabte om Hjælp, men forgjæves.

De hørte Klokkerne fra et nærliggende Kirketaarn ringe til Aftenmesse, men endnu viste sig intet Tegn til Frelse. Dødens Kulde og Gravens Stilhed herskede omkring dem. Lidende frygtelige Smerter og halvdøde af Sult og Angest maatte de tilbringe Natten under Dynd- og Jordmasserne. Omsider slog Forløsningens Time. Den lille Piges Fader og hendes to Brødre kom ved Dagens Frembrud til Stedet, hørte de ulykkeliges Nødraab og fik trukket dem frem. Den lille Marianelli havde faaet det ene Ben brækket, men saa vel hendes som Franziskas Liv reddedes.

Store Skarer af rejsende gjæster endnu hver Sommer Ulykkesstedet. I mange Aar henlaa Egnen, hvor det gamle Goldau stod, som en øde Stenørken med vildt ophobede Klippeblokke. Tidens mildnende Haand har imidlertid nu omtrent udslettet Sporene af den forfærdelige Ødelæggelse, Blokkene forvitrer og falder sammen, det grønne Mos og andre Planter skyder frodig op af Jordbunden og lægger farverige og bløde Folder over den før saa sønderrevne Grund. Selve Bjærgskraaningen er dog endnu nøgen og vildt furet, som om Fjældstyrtningen kunde være sket for faa Uger siden. Det var med en vis Rædsel, jeg stod og stirrede ned mod Bjærgets Fod, hvor Levningerne af disse mange ulykkelige Mennesker og af de mangfoldige knuste Bygninger var hensmuldrede under de nedvæltede Bjærgmasser. Oven over det Sted, hvor det gamle Goldau stod for 75 Aar siden, knejser nu det ny Goldaus Kirke. Hvilken uhyre Kirkegaard ringer ikke dets Klokker over!

Naar man fra Rigi Schejdeggs Top ser ned paa den lille Kyststad Gersau ved Vierwaldstättersøen, umiddelbart ved Bjærgets Fod, skjønner man nok, at man er oppe i Højden; men man kan dog umulig tro andet, end at man paa en god halv Times Tid er i Stand til at springe ned ad den tilsyneladende jævnt skraanende Bjærgside. Nu vel, Forsøget maatte gjøres! Kl. 9½ Formiddag vilde et Dampskib lægge til ved Staden for derpaa at gaa videre langs Søens storartede og skjønne Kyst. Der maatte vi med! Klokken var endnu kun otte, saa vi havde rigelig Tid; men det kunde jo ogsaa være rart at sidde og hvile en Stund nede ved den friske, herlige Sø, inden Sejladsen begyndte.

I det mest smilende Solskinsvejr og i det friskeste Morgenlune kastede vi vore velsnørede Randsler over Nakken og begyndte vor nedad gaaende Bjærgvandring. „Knæbøjning skiftevis!" hed det. Ok, det kunde man jo holde ud i en halv Dags Tid, det gik jo ganske af sig selv. Ja ja, lad os dog ikke være alt for kjæphøje; disse Dunk over Lænderne og disse evindelige Sæt i Nakken er just ikke saa meget behagelige; men hvad — det faar jo i hvert Fald snart Ende . . . Saa, lad os trække Vejret lidt og se, hvor længe vi nu har gaaet. En halv Time! — hvad for noget! Og vi er endnu ikke komne længere, end at hine cigarrøgende Drenge oppe ved Hotellet næsten kan spytte ned til os. Ja ja, vi har jo Tiden for os!

Hvor mange storartede og herlige Naturbilleder vandrede vi dog ikke forbi paa Vejen! Snart snoede Stien sig langs en svimlende Skrænt, der næsten lodret hævede sig fra en dyb, græsklædt Dal, snart bugtede den sig gjennem en lille Kratskov med rislende Smaabække og dugvaade Alpeblomster. Overalt paa de jævne Skraaninger stod gamle Kæmpefrugttræer, skyggende over den med fint Græs bevoxede Grund. Smaa Hølader og Vaaningshuse, hvis fladtskraanende Tage var belagte med store Sten, til Værn imod Føhnens ruskende Stød og Slag, laa spredte overalt. Vi gik ind i en af disse Hytter, en brunmalet Bjælkebygning med en udvendig Trappeopgang til Loftrummet, drak et Par Glas af den fede Svejtsermælk og hvilede os nogle Minutter i den kølige Stue. Fattigt og tarveligt saa der ud; men de mange Madonna- og Kristusbilleder paa Væggene vidnede om, at Familien havde Tanke for det, der gjør Hjemmet rigt. Et af Billederne, der aabenbart var tegnet og malet af en af Familiens egne Medlemmer, forestillede Kristi Kors, omvundet med Blomsterlænker, og neden under det stod skrevet med en ret smuk, men noget uøvet Haand:

Hvor der er Tro, er Kjærlighed;
hvor der er Kjærlighed, er Fred;
hvor der er Fred, er Salighed;
hvor der er Salighed — er Gud.

Stuens Vægge var bræddeklædte fra Gulv til Loft. I det ene Hjørne stod et Uhyre af en Kakkelovn, flere Alen bred og bygget af store grønt glasserede „Kakler"; i det modsatte Hjørne hang et lille Glasskab med et Kristusbillede af Vox. Ellers lignede Rummet ganske en dansk Husmandsstue.

Klokken var bleven 9. Vi begyndte at blive betænkelige, thi vi var aabenbart ikke nær naaet halvt ned ad Bjærget endnu, skjønt vi saa at sige havde gaaet uafbrudt. Nu vel, kom vi ikke med det Dampskib, saa vilde der et Par Timer senere komme et andet, som vi kunde tage med. Stien snoede sig i evindelige Bølgeganglinjer til højre og venstre og var desuagtet paa flere Steder saa stejl, at man maatte krybe efter Siden, for ikke at styrte paa Hovedet. Vi mødte den ene halvnøgne Lastdrager efter den anden, fattige, forslæbte Bjærgboere, der paa deres runde og knudrede Rygge bar store Byrder af Brød og andre Fødevarer op til Hotellet. Sveden haglede dem ned over Ansigtet og det blottede Bryst, Øjnene stod næsten stive i

Hovedet paa dem; men hvilket forfærdeligt Trælleslæb maa det ikke ogsaa være at stige Timer i Træk op ad ujævne, stenede Fjældstier med en centnertung Byrde paa Ryggen, tilmed for en Løn, som den mest forsultne Sjover her hjemme vilde rynke Næse af. Nu og da mødte vi ogsaa et Par Turister, unge Mænd og Kvinder, Søskende eller forlovede, der med Shawler og Tasker over Skuldrene arbejdede sig op ad Bjærgstien, medens de svedige og pustende støttede sig til deres lange Alpestokke. Adskillige af disse Stokke var forsynede med en Vrimmel af indbrændte Bjærgnavne, der syntes at vidne om, at vedkommende Ejere havde faret hele Svejts over. „Ja, jeg har virkelig været paa alle disse Toppe," forsikrede en vakker ung Tysker, som vi mødte; „men for øvrigt beviser de indbrændte Navne ikke al Tid, at Stokkens Ejermand har gjæstet de paagjældende Steder. Den Mand, af hvem jeg kjøbte Stokken, tilbød straх at indbrænde saa mange Navne, som jeg ønskede, saa kunde jeg gjæste Bjærgene, om jeg vilde, og lade være, om jeg vilde; men naar jeg saa en Gang vendte tilbage til mit Hjem, kunde jeg alligevel forbavse de indfødte ved at fremvise „sort paa hvidt" for at have gjæstet alle de berømteste Bjærgpartier i Alpelandet." En ganske vakker Meddelelse! Ak, Humbugen havde altsaa ogsaa sine Arnesteder i dette Vidunderland.

Time paa Time maatte vi fortsætte den umaadelig trættende Knæbøjning og finde os i disse drillende Stød i Nakken. Dampskibet, hvis Gang over Søens grønlige Vande vi tydelig kunde følge med Øjnene, var for længst kommet og gaaet, og endnu var vi kun komne lidt over Halvvejen. Det ungdommelige Løvemod, hvormed vi havde begyndt Nedstigningen, var unægtelig sunket nogle Grader. Benene begyndte at blive saa løjerlig dinglevorne og viste en Gang imellem en uridderlig Tilbøjelighed til at spænde Krog for hinanden, og det var ikke frit for, at der samtidig ytrede sig visse Fornemmelser i Nakken, der paa en uhyggelig Maade mindede om Faaresygens ubehagelige Stivhed. Men trods alt dette var Turen dejlig. Synet af de stadig vexlende Naturbilleder, bratte Kløfter, skovklædte Skraaninger, den i Solen blinkende Sø og de fjærnt ude blaanende Bjærgtoppe forjog os Trætheden og bragte Lunet op.

Jeg havde netop, efter at vi en Gang havde holdt et Par Minutters Hvil, faaet et lille Forspring, da jeg ved at svinge omkring en Pynt pludselig fik Øje paa min Rejsefælle, der i fuldt Løb ned ad en græsklædt Skrænt forfulgte en rullende Gjenstand — hans velstoppede Rejsetaske — der truede med om faa Sekunder at forsvinde i den mørke Kløft tæt ved. Jeg blev alvorlig forskrækket ved at se ham i dette spændende Væddeløb nærme sig den gabende Kløft i en saadan Fart; men heldigvis fik han i rette Tid fat i Tasken, smed sig samtidig som den skiløbende Palnatoke ned paa Jorden og greb fat i en Busk, hvorved Farten standsedes. Jeg fandt naturligvis Stillingen passende til at holde en alvorlig Formaningstale om Forsigtighed o. s. v., men fik kun en fornøjet Latter fra den gjennemsvedte Væddeløber til Tak for min Omhu. Men hvor kunde vi ogsaa, trods Nedstigningens alvorlige Møje, have Plads for andet end Glæde ved den herlige Bjærgvandring! Se nu, hvor Bjærgene paa den anden Side af Søen spejlede deres Hoveder i det klare Vand, og hvilke vilde og storslaaede Partier der viste sig inde mellem Gletschertoppene!

Men videre, videre! . . . Se der nede, hvor Stien snor sig til venstre, staar et Kors, formodentlig et af de mange Kristkors, som det vrimler med i disse katholske Egne. Nej, det var dog intet Kristusbillede — ak, Herre Gud: et Dødsminde midt ude i den vilde Natur! En paa Korset malet Indskrift tilkjendegav, at en attenaarig Yngling, der en brændende Sommerdag for faa Aar tilbage var paa Vej med en tung Byrde op til Hotellet, pludselig segnede død om paa denne Plet. „Du Vandringsmand, som gaar her forbi, pris din Gud, at du frisk og glad kan drage videre!" sluttede Indskriften. Ja, der rører sig noget i ens Hjærte, som siger, at denne Mindelse vel er værd at agte paa. Hvo ved, om det næste Trin, han vil gjøre, er et Trin ind i Dødens tavse Rige!

Vi nærmer os atter en af disse indbydende Hytter i den bekjendte Svejtserstil, med langt fremspringende Tag og udvendig Trappeopgang. Uden for Gavlen findes et frisk Kildespring, og tæt ved staar et lille Bæger paa en Sten; det maa vel være beregnet paa saadanne tørstige Sjæle som os? En ung, søndagsklædt Pige med korte, hvide Ærmer og et med røde Baand kantet grønt Liv træder frem i Døren, nikker venlig og siger: „Værsgod!" hvorefter hun rødmende trækker sig tilbage. Aa, hvor den kølige Drik gjør godt, det er, som om den rislede forfriskende gjennem alle Aarer! Her kunde man nok have Lyst til at yde en Drikke-Skilling, men den unge Piges høviske Forsvinden er vel et Tegn paa, at hun intet vil modtage. Nu vel, du junge Mädchen, du skal til Gjengjæld for din Venlighed blive omtalt i et af Danmarks mest udbredte Ugeblade.

Endelig, endelig! Efter en Vandring paa tre stive Timer naaede vi med halvt opslidte Støvlesaaler og næsten helt opslidte Kræfter det længe attraaede Maal. Trættende og hed havde Turen visselig været, men tillige saa skjøn og rig paa

Afvexlinger, at ingen af os nogen Sinde havde foretaget en herligere Fodvandring. Synet af den dejlige Sø, Dalens kølende Luft samt nogle lange Drag af en Flaske endnu mere kølende Druesaft forfriskede os snart saaledes, at vi med ny Kræfter kunde fortsætte Rejsen.

Ritmester Silfverlod.

Af Pehr Thomasson. Fra svensk ved B. E.

1.

Ved Foden af Halle- og Huneberg i Vestergötland, omtrent 1 Mil fra Venersberg, ligger en Bondegaard ved Navn Hjerpetorp. Det er til dette naturskjønne Sted, jeg nu vil bede Læseren følge mig.

Men jeg vil tillige bede ham (eller hende) følge mig noget over 170 Aar tilbage i Tiden, thi den Historie her skal fortælles, foregik i Karl den tolvtes daadrige Dage.

„Den gamla tiden är
mig kär,
den gamla Carolinska
tiden,“

synger Tegner, og med ham istemmer trofast hele det svenske Folk, og jeg for min Part gjør det af fuldeste Hjærte. Karl den tolvtes minderige Dage er mig mer end kjære.

Ritmester Silfverlod.

Det har al Tid været en af mine største Fornøjelser at lytte til de Sagn fra hans Dage, som er gængse overalt blandt Almuen, jeg skal her fortælle mine Læsere et saadant.

Paa en lille Husmandslod under Gaarden Hjerpetorp boede paa ovennævnte Tid en gammel Invalid fra Trediveaarskrigen, ved Navn Lod. Det var en høj, muskelstærk Gubbe, som med sit bølgende, sølvhvide Skjæg saa meget statelig ud. Han var livlig og glad af Naturen og derfor afholdt af alle i Nabolavet. Hele Vinteraftener igjennem kunde han sidde hos en eller anden af Naboerne og til Gammen og Glæde for alle, fortælle Historier fra sit æventyrlige Liv. Han var ved saadanne Lejligheder aldrig ledig men syslede stadig med noget Haandarbejde. Derved opmuntrede han andre til det samme, og dette gjorde, at især Husbond og Madmoder saa paa ham med milde Øjne. Lod led derfor heller aldrig nogen Nød, skjønt han sad i yderst smaa Omstændigheder, thi naar han kom i Mangel, blev han al Tid af Venner og Naboer forsynet med det nødvendige til sit og sin Sønnesøns Ophold.

Lod havde nemlig en lille Sønnesøn ved Navn Arvid. Dennes Fader, der havde været den gamles eneste Barn, var falden i det samme Slag, hvori Gubben blev saaret. Kort efter var den lille Arvid tillige bleven moderløs, i det Moderen var død af Sorg. Gamle Lod, der kunde synes at have nok med at hjælpe sig selv, maatte nu tillige tage sig af den stakkels Dreng og hjælpe ham. Dette gik i Begyndelsen daarligt nok, men lidt efter lidt fik den gamle bedre Greb paa Tingen, og da han samtidig blev mere kjendt der i Egnen for sine mange Historier og sit glade Sind, gik det helt godt.

Paa det Tidspunkt vor Fortælling begynder, var Arvid atten Aar gammel. Han var stor og stærk og syntes ikke at ville komme til at staa noget tilbage for sin Farfader. Dette glædede i høj Grad den gamle, thi han havde nylig ladet ham indskrive ved Regimentet, og Legemskræfter var den Gang nødvendige, hvis man skulde kunne udholde Soldaterlivets Anstrængelser.

Af Folk der i Egnen blev Arvid i Almindelighed kaldt for „**Ritmesteren uden Rytteri.**“ Anledningen hertil var, at Farfaderen allerede fra de spædeste Barneaar havde indprentet ham den Lærdom, at hvis han blev mandig og djærv samt uforfærdet i Farens Stund og ellers kom i Krig, saa skulde han nok med Tiden blive Ritmester. Aarsagen i at han foreholdt ham netop Ritmesterposten som Livsmaal, var, at der paa den Tid i Nærheden af Hjerpetorp fandtes en Ritmestergaard, hvis rødmalede Bygninger og tvende Æbletræer — sjældne Sager den Gang — al Tid stak Arvid i Øjnene lige saa meget, som den grønne Ritmesteruniform. Arvid troede ogsaa fuldt og fast, at Bedstefaderens Spaadom skulde gaa i Opfyldelse.

Saaledes stod Sagerne, da Arvid, skjønt endnu

en ung Knøs, gik hen og forelskede sig i en ung, rig og smuk Gaardmandsdatter der paa Egnen. Rask og frejdig som han var, rykkede han strax frem med sit Frieri men fik til sin store Forbavselse det Svar af Pigens Fader: „Ja, naar du bliver Ritmester med Rytteri!" Dette gjorde i Begyndelsen Arvid noget forstemt; thi det bedrøvede ham nemlig, at ikke alle troede lige saa fast paa den Ting, som han selv. Men da han nærmere overvejede Svaret, blev han igjen glad; thi, efter hvad han forstod, laa der i Ordene: „Naar du bliver Ritmester," jo netop en Forudsætning af, at han skulde blive det. Og baade Anna — saaledes hed Pigen — og han havde god Tid til at vente.

Paa samme Tid brød Krigen ud, og Arvid blev udkommanderet. Efter at have taget Afsked med alle sine Kjendinger, sin Farfader og sin Fæstemø, drog han af Sted, glad i Hu; thi Anna havde givet ham det Løfte at vente tro, indtil han kom tilbage.

2.

Mange Aar henrandt.

Fra Arvid hørte man intet, og gamle Lod, der følte sig træt af det jordiske Liv og ikke mente at kunne vente paa Arvid, gik til sine Fædre. Han bad dog Anna bringe Svenden en Hilsen, hvis han en Gang kom tilbage. Dette lovede hun, og hun vedblev trofast at vente Aar efter Aar. Alle Friere gav hun Afslag, skjønt Faderen baade truede og bad hende at gifte sig med en af dem og slaa Arvid af Tankerne.

Imidlertid færdedes Arvid vide omkring. Han var med i alle Slag mod Fjenden, hvor det gjaldt noget, og da han al Tid var djærv og uforsagt, tiltrak han sig til sidst Kongens Opmærksomhed. Denne saa ofte med Velbehag paa sin raske Gut, og han tænkte flere Gange paa at belønne ham for hans Mod og Tapperhed, og omsider bragte han da ogsaa Tanken til Udførelse.

Det var Dagen efter et større Slag, hvori Svenskerne havde vundet en fuldkommen Sejer. Kongen gik omkring blandt sine Soldater og talte snart med en snart med en anden, som han plejede. Endelig faldt hans Blik paa Arvid.

„Hvad hedder du?" spurgte han.

„Arvid Lod!" svarede denne.

„Træk dit Værge, Sergeant Lod!" kommanderede Kongen efter et Øjebliks Tavshed.

Arvid adlød.

„Skulder, Fanejunker!" kommanderede Kongen atter.

Arvid skuldrede.

„Stik Sværdet i Skeden og træd nærmere, Ritmester Silfverlod," vedblev Kongen.

Arvid kastede sig dybt rørt for Kongens Fødder for at fremstamme en Tak for den Naade, der var vist ham; men i det samme mindedes han sin Barndom og den smukke Ritmestergaard og -Uniform, som da stak ham i Øjnene, og han spurgte derfor blot:

„Med eller uden Rustholb, Deres Majestæt?"

„Med Rustholb," sagde Kongen smilende. „Lad mig nu se," vedblev han og gav den anden et kraftigt Haandslag, „at Ritmesteren tjener sin Konge ligesaa tro, som den simple Soldat har gjort."

Vi behøver vel ikke at tilføje, at han gjorde det.

3.

Atter henrandt flere Aar.

Anna hørte aldrig fra Arvid, men hun vedblev lige trofast at vente paa ham. Hun haabede i sit stille Sind, at han nok en Dag skulde komme igjen. Imidlertid spurgtes Rygtet om Kongens Død ved Frederikshald, og at Krigen skulde ophøre. Den ene efter den anden af de faa endnu levende Soldater vendte tilbage, kun ikke Arvid.

Blandt dem, der vendte tilbage fra Krigen, var ogsaa en Ritmester Silfverlod, hvem Ritmestergaarden ved Halleberg var bleven tillagt. Rygtet fortalte, at han fra simpel Soldat havde svungen sig op til Ritmester og Adelsmand. Folk i Egnen var derfor meget nysgjerrige efter at faa ham at se, og de samledes i store Skarer paa Vejen den Dag, han skulde komme.

Blandt de talrige Tilskuere var ogsaa Anna og hendes Forældre.

Anna var endnu lige saa smuk som før, skjønt hun nu var over tredive Aar. Den eneste Forandring var, at hendes Ansigt var blevet blegere og alvorligere; ellers var hun sig selv lig.

Da de havde ventet et Par Timer, saas endelig et Kjøretøj at komme hen ad Vejen. I Vognen sad Ritmesteren, klædt i fuld Uniform. Det var en midaldrende, skjægget Mand. Da han naaede Folkehoben, lod han gjøre Holdt og besvarede venlig deres ærbødige Hilsen.

Pludselig fik han Øje paa Anna; med et Spring var han ude af Vognen og henne ved hendes Side.

„Kjender du mig ikke igjen, Anna?" spurgte han.

„Arvid!" udbrød hun og sank i hans udbredte Arme.

Efter at den første Glæde havde lagt sig, vendte Arvid sig til Annas Forældre, som stod hos, grebne af den største Forundring. Han hilste hjærtelig paa dem og spurgte derpaa Faderen:

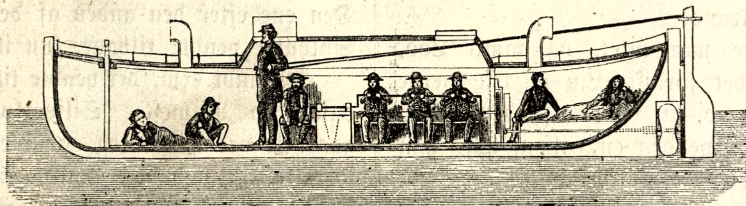
„Maa jeg nu faa Anna til Hustru, Fa'r, for nu er jeg Ritmester med Rytteri?"

„Gud velsigne jer begge to!" sagde de gamle, dybt rørte, og dette Ønske istemte hele Forsamlingen.

Gud velsignede dem ogsaa, saa de i Kjærlighed og Enighed levede sammen i mange Aar.

En Redningsbaad med Skrue.

Under en stærk Storm er det i Almindelighed et meget vanskeligt og ofte livsfarligt Arbejde at drive de sædvanlige Redningsbaade frem gjennem de oprørte Bølger, naar et eller andet Skibbrud kræver en hurtig og kraftig Hjælp. Redningsbaaden arbejder sig møjsommelig frem for at frelse de stakkels skibbrudne, men trods det Mod og den Dødsforagt, som det brave Mandskab i Baaden viser, krones dets Anstrængelser ofte ikke med et heldigt Resultat. De oprørte Bølger kaster undertiden Redningsbaaden tilbage den ene Gang efter den anden, og Bølgegangen kan være saa stærk, at det bliver umuligt for Mandskabet at føre Baaden ud til det strandede Skib, hvis Besætning da finder sin Grav i Bølgerne, hvis det ikke kan lykkes at redde den ved Hjælp af Raketter eller paa anden Maade. Tanken herom har bragt Englænderen Harris til at konstruere en Redningsbaad, som kan bevæges ved Hjælp af en Skrue, og der siges, at de Prøver, som man har anstillet med denne Baad ved de engelske Kyster, har faaet et meget tilfredsstillende Udfald. Den drives fremad ved Hjælp af en Skrue og er aldeles overdækket, saa at baade Mandskabet og de reddede Søfolk er under Dækket. Det er denne ejendommelige Baad, som fremstilles paa hosstaaende Billede, der forestiller et Gjennemsnit af den efter Længden. Skruen, der driver Baaden frem, sættes i Bevægelse ved Haandkraft ved Hjælp af fire Mand, som man ser siddende midtskibs i Maskinrummet. Foran dem staar Styrmanden, som kan styre Baaden ved Hjælp af to Tove, der gaar hen til Roret. Der, hvor han staar, er der i Dækket indrettet et ophøjet Parti, der til alle Sider er dækket af meget tykt og stærkt Glas. Herved sættes Styrmanden ikke alene i Stand til at kunne se ud til alle Sider, men man faar ogsaa her igjennem det nødvendige Lys i Rummet under Dækket. Den fornødne Luft faas gjennem et Vindfang forude og et lignende agterude, der er vendt i modsatte Retninger.

En lukket Redningsbaad med Skrue.

Denne lukkede Baad, i hvilken Redningsmandskabet skal være meget sikret mod Bølgerne, er bygget af Jærnplader og er beklædt med et 5 Tommer tykt Lag Kork. Den er 30 Fod lang og 7 Fod bred. Trods sin ikke ringe Størrelse skal den dog forholdsvis let kunne sættes i Vandet, ligesom den ogsaa, anbragt paa Hjul, med Lethed kan trækkes af to Heste.

Smaating.

Balkonversation. „Det er aldeles umuligt," mumlede Hr. Petersen ved sig selv, da han en Aften var paa Bal, „at holde det ud længere med den unge Dame. Nu har jeg danset tre Gange med hende, og paa alt, hvad jeg siger til hende, har hun ikke andet at svare end: „Nej, virkelig!" Jeg kunde dog have Lyst til at spørge hendes Søster, hvorledes det er fat med hende, hvad Hovedet angaar." — Han vedblev derpaa højt til Søsteren: „Sig mig, bedste Frøken, kan Deres Søster ikke tale? Hun er ellers saa fortryllende, men det er mig ikke muligt at faa noget andet Svar ud af hende end: „Nej, virkelig." —— „Nej, virkelig!" udbrød Søsteren, men saa forsvandt Hr. Petersen.

Den franske Marskal de Gassion var en stor Feltherre, men ogsaa en stor Særling; han synes at have lidt af de rige Englænderes Nationalsygdom Spleen eller Livslede. „Jeg agter ikke Livet højt nok, til at jeg skulde ønske at gjøre en anden delagtig deri," svarede han nogle Venner, der opfordrede ham til at gifte sig. Han faldt 1647 under Belejringen af Lens, hvilken By indtoges Dagen efter hans Død, og det hed i denne Anledning: „Kongen har vunden en lille usel Rede, men tabt en stor Feltherre." Den danske Adelsmand Josias Rantzau, der var traadt i fransk Tjeneste og opnaaede Marskalsstaven, fulgte ham i Kommandoen over Armeen i Flandern.

Ingen Sinde.

Hist hvor Linden hvælver højt sin Krone
over Skovens blomsterstrøede Grønsvær,
Pigen sad og bandt en Krans af Roser,
sad med Taarer i sit skjønne Øje
og en Kind saa bleg som Liljens Blade.
Sagte hvisked Kilden blank og væver,
nær den i det grønne Skovgræs risled:
„Hvi er du bedrøvet, unge Pige?
Er din Ven rejst bort fra Hjemmets Arne,
saa du ej kan mere med ham tale?
Giv til ham mig Bud og Hilsner mange,
og jeg strømmer gjennem alle Have,
til en Gang din Hjærtenskjær jeg finder."

Pigen sænkede sit skjønne Øje
blidt mod Kilden, og hun svared stille:
„Klare Kilde, du min Ven ej finder,
ej hans Snække Bølgen vugger mere."
Gjennem Løvet Sommervinden dansed,
kyssed Pigens blege Kind og sagde:
„Gaar din Ven i fremmed Land og vanker,
du skal ikke græde, ikke sørge;
vidt jeg spreder ud min Kæmpevinge,
og min Flugt gaar over alle Bjærge,
dybe Vande kan den ikke standse,
sorte Afgrundskløfter ikke tvinge.
Alle vide Vegne vil jeg søge,
da til sidst din Hjærtenskjær jeg finder,
og din Hilsen jeg ham saa skal bringe,
han din egen Stemme tror at høre."

Pigen rysted paa de blonde Lokker,
og hun svared i en dæmpet Tone:
„Vilde Vind, du stryger over Voven,
over Bjærg og alle vide Sletter,
men min Hjærtenskjær kan du ej finde."
Sang da Lærken mellem grønne Buske:
„Sørg ej mere, Skovens unge Datter,
smyk dig til et Møde med din elskte,
thi jeg flyver, og jeg skal ham bringe.
Sejler han paa Sø og salten Vove,
sætter jeg mig paa hans Mast og nynner,
nynner ham en liflig Elskovsvise;
vandrer han i fjærne Blomsterlunde
eller i de store, travle Stæder,
skal i Drømme jeg ham tyst fortælle
om den Mø, der gaar og længes saare.
Eller sidder han bag Fængslets Mure,
hvor Guds Sol faar aldrig Lov at skinne,
sætter jeg mig uden for hans Vindu
og i friske, klare Toner synger,
synger, saa at alle Lænker brister!
Længere jeg gaar end Kildens Vande,
højere end alle Markens Vinde,
derfor græd du ej, min unge Pige,
smyk dig til et Møde med din elskte."
Pigen svared, hævende sit Øje:
„Lille Lærke, paa din rappe Vinge
kan du flyve over Sky og Fjælde,
svæve lige ind i Aftenrøden;
men min elskte kan du ikke bringe,
Bud og Hilsen fra ham ikke heller:
ingen Sinde bristed Dødens Lænke,
ingen Sinde nogen kom tilbage,
havde først han traadt dens skumle Haller."

Bertel Elmgaard

Reinhart og Fatme.

Historisk Fortælling af Felix Dahn.

(Fortsat.)

Hvis du bliver her, vil du omringes og sønderrives af Overtallet ligesom Vildornen af et Kobbel Jagthunde. Du kan ikke blive her!"

„Derfor vil jeg fremad!" raabte Reinhart, og dækket bag sit lange Skjold, med Lansen i den venstre Haand og et blinkende Sværd i den højre, styrtede han paa sin panserklædte Hest foran de kristne midt ind imellem de fremrykkende Fjender. Hurtig forsvandt han for sine Kammeraters Øjne i den tykke Sværm af saracenske Ryttere, i hvis Vrimmel vi ogsaa maa lade ham forsvinde for os, indtil vi har erfaret hans Venners Skæbne.

„Naa, min Ven Arnold," udbrød Hildebrandt, „nu tror jeg, det blot gjælder en ærlig Ridderdød. Flygte tilbage til det snævre Pas og lade vor hidsige Ven i Stikken, det tør vi ikke. Se der! Vi er omringede, og altsaa afskaarne fra Passet. Aa, blot jeg dog havde drukket Resten af Rhinskvinen, thi det var dog nok min sidste Slurk paa Jorden. Jeg frygter for, at jeg lige saa lidt ser mit kjære gamle Slot ved Paderborn mere, som du din blonde Anna."

„Velsignet være hendes Navn, hun har dog elsket mig. Gjærne vil jeg dø, thi jeg dør for hende!"

„Gjærne dø? Aa, Sludder! Men endnu en lille Stund vil vi værge vort Skind."

Under denne Samtale ordnede Hildebrandt de kristne i en tæt Kreds, hvis yderste Række dannedes af de bedst bevæbnede. De brede Skjolde dannede en sammenhængende Mur, hvorfra de lange Lanser stak truende frem. Paa den Maade var den lille Hob en god Stund sikret mod Fjendens lette Vaaben; thi Saracenerne forsøgte intet Angreb i sluttet Række; paa deres raske Heste omkredsede de uophørlig de kristne, for paa Afstand med Pile og Kastespyd at nedlægge enkelte uforsigtige og saaledes sprænge Kredsen.

Hildebrandt formanede ved høje Befalingsraab sine undergivne til at dække sig og ikke af Fjendens forstilte Flugt lade sig lokke ud af Kredsen. Og mangen Saracener, der i Tillid til sit vældige Slagsværd, som han førte med begge Hænder, vovede sig for nær, faldt sønderkløvet af sin rappe Ganger, al Tid ledsaget af et højt Jubelraab fra den lille betrængte Skare.

Et saadant Jubelskrig var det, der rev Saracenernes Fører ud af en uafgjort Tvekamp med Reinhart; han vendte sig om og saa atter en af sine Ryttere segne for Hildebrandts Kæmpesværd.

„Vi mødes igjen!" raabte han truende til Reinhart, kastede sin Hest omkring og jog hen mod de kristnes tætsluttede Kreds. Han havde udset sig Arnold fra Lichtenau; paa lang Afstand slyngede han sit Kastespyd saa fast mod den unge Ridders Staalhjælm, at denne klirrende sprang i Stykker, og hans Ansigt viste sig, prægtig ombølget af de lange, gyldne Lokker. Saraceneren rev en lang, stærk Slynge af Palmebast frem fra sit Bælte, medens han paa sin smidige Ganger i kredsende Løb stadig kom den unge Ridder nærmere. Da sporede Arnold sin Hest og med fremstrakt Hoved og Bryst og fældet Lanse styrtede han utaalmodig frem mod sin Fjende. Men som en Pil for Rodvans Hest omkring, og bagfra følte Arnold sig truffen af Bastslyngen, der indviklede sig i hans rige Lokker; han greb med begge Hænder efter Rebet, for at befri sig derfor, da traf Saracenerens krumme Sabel hans hvide Pande, og med Raabet: „Hellige Anna!" styrtede Ynglingen døende af Hesten.

„Farvel! Du rene Sjæl!" raabte Hildebrandt

efter ham. „Du Hedningehund, saaledes fanger man Vildkatte men ikke Kristenriddere. Det er ingen ærlig Kampmaade! Hold sammen, Folkens, bliv i Kredsen!"

For silde! I den Aabning, der var fremkommen ved Arnolds Fald, var Saracenerne i et Nu trængte ind, Kredsen sprængt, og de kristne faldt nu hurtig, Mand efter Mand, for Overmagten; først de flygtende, derpaa ogsaa den lille Trop, der vedblivende holdt sammen. Gotfred holdt til sidst alene ved Siden af Hildebrandt, da brast hans Stridsksølle, og han toges til Fange. Hildebrandt var træt og saaret og kunde kun med Møje svinge det vægtige Sværd; han saa sig om efter Reinhart og fik Øje paa hans Hjælm, der endnu stadig ragede op over den Vrimmel af Turbaner, der omgav den.

„Halløj, Reinhart, min brave Gut, lad os dø sammen!" raabte han og sporede sin Hest i Retning af Kammeraten. Men det saarede Dyrs Kræfter var udtømte, ved det første Tilløb sank det sammen med sin Herre, og Reinhart, til hvis Øre Vennens Raab var naaet, saa, at Rodvan traf ham med et dødeligt Hug i Halsen, der var bleven blottet ved Faldet.

Saracenernes Jubel var stor, da nu alle for løs mod Reinhart, der var alene tilbage. Indtil nu havde han, takket være hans gode Rustning og udholdende Tapperhed, lig et Jærntaarn modstaaet ethvert af de omsværmende Saraceneres Angreb; men nu var hans Lanse splintret, ogsaa sit trofaste Skjold maatte han slippe, thi bedækket som det var med utallige Pile og Spyd kunde hans trætte Arme ikke længere bære det. Og dog vovede ingen Saracener endnu at maale sin Klinge med hans frygtelige Sværd; endnu vilde enhver ogsaa have betalt dette Vovestykke med sit Liv.

Da sprængte Rodvan bort fra Hildebrandts Lig og hen imod ham.

„Du ser, du er fortabt, tapre kristen. Du er den sidste af din Skare, overgiv dig til min ridderlige Varetægt!"

„Til dig, lumpne Ørkenrøver! Til ingen dødelig!"

„Stolte Franker, vogt dig! Rodvan har fældet dine tvende Venner i ridderlig Kamp!"

„Du har myrdet dem! Den ene med Bøddelens Værktøj, den anden i værgeløs Tilstand. Hvad kjender du til Ridderfærd?"

„Nok til at ramme dig, du overmodige!"

Og deres Klinger mødtes. Rodvan lod Sværdet falde, fra hans Skælpanser paa den højre Arm trængte Blodet frem.

„Tag det som Afdrag! Resten kommer senere!" raabte Reinhart.

Medens Rodvan blev hjulpen af Sadlen af en Del tililende, og de andre rasende men sky betragtede Reinhart, opstod der en Pavse. Reinhart rejste sig op i Bøjlerne og saa sig omkring; rundt omkring var Buer, Slynger og Kastespyd rettede imod ham; han indsaa Umuligheden af længer at modstaa Overmagten.

Da faldt hans Blik paa Kamelerne, som nu, da Kampen syntes at være til Ende, nærmede sig. Omtrent halvtredsindstyve Skridt borte saa han en hvid tilsløret Skikkelse ride paa den forreste Kamel; et hurtigt Blik paa sine Fjender, og han slog Hjælmvisiren op og raabte:

„Dø maa jeg. Men før jeg dør, vil jeg se hendes Aasyn!"

Med disse Ord sporede han sin Hest og sprængte midt gjennem Fjenderne, der forskrækkede for til Siden.

Høje Raab og tvivlraadige Trusler undslap Saracenerne, Pile og Spyd fløj efter ham, men han havde allerede naaet Kamelen med den kvindelige Rytterske. Slaven og en Fører, der traadte ham i Vejen, kastede hans Hest til Jorden. Oprejst i Sadlen rev han rask Sløret af Kvinden, der ængstelig bøjede sig tilbage; hendes Aasyn var fri, og de saa sig Ansigt til Ansigt med hinanden. Da pludselig styrtede Reinhart, der syntes at glemme alt af Henrykkelse, forover af Hesten; en Pil havde bag fra truffen ham mellem Skulderringene paa de løftede Arme.

Han laa for Kamelens Fødder. Den heldige Skytte sprængte derhen og svang rasende sit krumme Sværd over den faldnes blege Ansigt; men Saracenerinden hviskede hurtig et Par Ord til sin Slavinde; denne gled ned fra sit høje Sæde og bredte skyndsomt en hvid Kaabe beskyttende over Reinhart.

„Hold inde, Hassan, jeg beskytter denne Franker!"

Den tiltalte trak sig harmfuld tilbage. „Hvorledes? Det er Takken, jeg faar? Denne Morder, maaske min Søn Rodvans Morder, ham beskytter Fatme, hvis Slør han sønderrev? Nej, aldrig!"

Og han svang atter Sværdet.

„Fader Ibrahim, hjælp dit Barn!" raabte Fatme bønfaldende til en ærværdig Olding, der var stegen ned fra sin Kamel og nu traadte til. Hans rige, sølvhvide Skjæg naaede helt ned til det purpurne Præstebælte, og et Udtryk af dyb Ro og Mildhed tegnede sig paa hans Pande.

„Opfyld hendes Ønske, Hassan. At øve Naade er alle Menneskers Ret, og Mildhed og Skaansel Kvindens første Pligt."

„Vel," sagde Hassan mørkt, „saa lad os drage videre, vort Tog har Hast; lad ham ligge her, den

Kristenhund, saa kan han se, om hans Gud kan hjælpe ham." Han gik for at samle Rytterne til Opbrud.

„Det var grummere end et rask Hug af dit Sværd, Hassan!" raabte Fatme efter ham. „Fader, jeg forlanger, at den kristne skal være min Fange: jeg har Ret til ham, thi ingen af eder har han krænket saa dybt som mig, han, en Mand, der er fremmed for vor Stamme, har løftet mit Slør; giv ham i min Varetægt, han er min Slave."

Ibrahim kyssede sin Datter paa den skjønne Pande.

„Det være som du vil; maaske var det ogsaa saaledes, Stjærnen vilde, der forlængst har bestemt denne Tildragelse. Vær ikke for haard mod din Slave, strænge Herskerinde."

Fatme rødmede.

Ibrahim vendte sig til dem, der omgav ham: „Skynd eder, læg de faldne troendes Hoveder imod Øst, saa Morgensolens Engel finder dem, naar det igjen dages. Allerede dukker den første Stjærne frem, Natten bliver lys og kølig for vor Rejse. Nu til Arbejdet!"

Han gik for sammen med sine Slaver at undersøge de døde, og, saa vidt det lod sig gjøre, begrave dem.

Den bevidstløse Reinhart blev løftet op paa den af Kamelerne, der havde den jævneste Gang. Fatme red ved Siden af ham; hun havde selv trukken Pilen ud af hans Saar og med kyndig Haand forbunden dette; hendes Blik forlod ikke hans blege Ansigt, men hans Øjne vedblev at være lukkede i Bevidstløshedens dybe Nat.

Da de brød op, sagde Ibrahim til hende:

„Ogsaa Rodvan er saaret, Datter!"

„Han har Venner og Sygeplejere nok, men den fangne har kun mig til Pleje."

Ibrahim tav.

Karavanen fortsatte nu sin lange Vej; i Spidsen en lille Fortrop, i Midten Kamelerne; Rytterbedækningen med de fangne og saarede sluttede Toget.

Klart blinkede den sydlige Himmels Stjærner ned fra oven, klart lød Kamelernes Sølvklokker med deres ensformige Takt i den synkende Nat; ved det snævre Pas „Ørkenens Port" laa de faldne kristne og Saracenere, blege og stille. Fra det fjærne kom i kredsende Flugt Ørkengribbene, lokkede hid af Blod- og Liglugten.

Og i det fjærne Frankenland, i den hellige Klostercelle, foldede sig i denne Stund to hvide Hænder: de bad for Arnold af Lichtenau.

Andet Kapitel.

Varm Kjærlighed.

„Du favre Datter af Ismael, saa væn du er at skue
som Østens glimrende Juvel, som Stjærnen paa sin Bue!
Velsignet den Araberpil, som rev mig af min Ganger,
i Lykkens Tempel sidder nu skjøn Fatme med sin Sanger.

Dit Læbepar med Purpurglød, hvad kan vel mere fryde,
o salig, deres røde Pragt i varme Kys at nyde,
din Gang er Dans, din Vækst er rank som Palmernes i Dale,
som Blomsterduft dit Aandepust, som Englekvad din Tale.

Og rent og blaat dit Øje er som Sydens dybe Vande,
ja, du af Kvinder skjønnest er paa alle Jordens Lande!
Hvor blege dog de Møer hist, som har i Franken hjemme,
et sløvet Blik, en vissen Barm, og hæs er deres Stemme.

Du søde Saracenerbarn, skudt op i Ørknens Vinde,
med Cederen til Barndomsven, Gazellen til Veninde!
I dine bløde Arme nu jeg drikker Læbens Aande,
og Ridderpligt og Pilgrimsfærd glemmes med hver Vaande.

Vel Jorsal har et Himmerig for trætte og for møde
for Bethlehem, for Herrens Grav vi droge hid at bløde,
og Gotfreds Mænd i Kampens Dans en Stordaad nu udrette,
for sig en Krans af Liljer smaa i Paradis at flette.

Du kranse mig med Roser fra Damaskus, røde, hvide,
thi jeg vil leve, ikke dø, vil elske, ikke stride!
Hvad er vel Krybben, Golgatha, hvad andre Steder flere —
for den, der i dit Øje saa, er Himmerig ej mere."

Saaledes sang i den kurdiske Fæstning Dschabars blomstrende Slotshave den fangne Reinhart. Han sang til den mavriske Luths klare Toner, som han under sit Fangenskab havde lært at frembringe. Han sad under Skyggen af slanke Cedre, der, som i Forundring over det Billede, de overskyggede, sagte rystede de fintløvede Bladkroner. Mat af Saaret, som han endnu var, havde han befriet sig for de tunge Jærnvaaben; de hang nu i en af Havens Klippegrotter, omkransede af Roser og Vinløv; om Knappen paa den forhen pragtløse Hjælm, slyngede sig nu som en levende Hjælmbusk en blomstrende Rosengren. Hans Hoved, der var beklædt med en let Turban af hvid Silke, laa i Fatmes Skjød.

Da Sangen var til Ende, lod han Luthen glide ud af Hænderne og ned paa Grønsværet; saa bøjede han sig tilbage og bredte Armene op imod Fatmes skjønne Hoved.

„Hvad grunder du paa, min elskede?" udbrød han. „Dine Øjne er hensunkne i en fjærn Drøm, du agter ikke paa min Sang, ikke paa mig selv!"

„Jo, men — jeg tænkte paa, hvor længe du, min Stjærne, vil staa saa lysende over vore Hoveder."

„Hvor længe? Evig, elskede!"

„O nej, Reinhart, en Salighed, som den jeg føler, er ligesom Ørkenens underfulde Blomst — den blomstrer kun en Gang i hvert Aarhundrede — og derpaa følger Natten!"

„Tvivler du paa min Tro? Du som er saa skjøn, saa god — hvorledes skulde jeg kunne forlade dig! Hvad skulde vel adskille os? Jeg frygter ingen Magt paa Jorden!"

„Men jeg skyer Himlens Magter! Det kommer mig for, at der om vor Kjærlighed intet staar skrevet i Stjærnerne: Gud har skabt os som Fjender, fremmede for hinanden i Tro, Sind og Sæd — vi maa gjennembryde de Skranker, som han har rejst imellem os."

„O, du onde, skjønne Tvivlerske, hvorfor martrer du baade dig selv og mig. Himlen vil Menneskenes Lykke, og er vi ikke lykkelige. Skal jeg da mane alle vor Kjærligheds søde Timer frem for dig. Tro mig, enhver, der aander, skal ogsaa være lykkelig. Længe har jeg, ligesom du, pint mig selv med Spøgelser, som ikke var til, med Ridderpligtens og Krigsberømmelsens Skystøtter — jeg søgte, jeg ved ikke hvad. Din Kjærlighed, denne lyse Sol, har adsplittet de tomme Skyer foran min Sjæl, og jeg bader mig nu i Lykkens blaa Himmel. At favne dig, Fatme, er stort og herligt, alt andet er Daarskab!"

Og glødende slyngede han hende ind til sig, og hun tav, beroliget og lykkelig.

„Hvor var jeg ikke før en bunden Mand," vedblev han. „Vor Tro, vore Sæder har kastet et Net med hundrede Tusende Masker omkring os. Ved hvert Skridt følte jeg de trykkende Traade: „det er ikke kristeligt," hed det, naar jeg vilde følge mit Hjærtes stærke Trang i Kjærlighed og Had; „det er ikke Riddersæd" — hed det — vilde jeg være et Menneske. De svage, vandblodede Kammerater forstod ikke Gløden, der luede i mig. Da blev jeg stolt og foragtede dem, disse Svæklinger af Mænd og Kvinder, og min eneste Lyst var, at kløve Skallen paa hine og tilstaa disse de Elskovssuk, som de kræver i Told for deres usle, fattige Skjønhed og slappe Følelser."

„Du onde, stolte Mand! Kan du ikke bøje dig? Kan du kun foragte, ikke ære?"

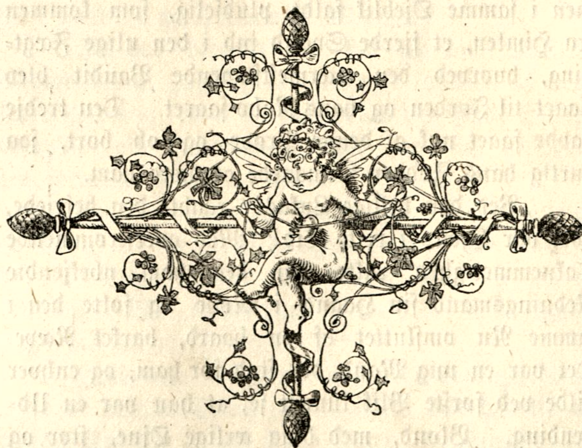
„Jo, Fatme, jeg kan ære: Dig tilbeder jeg, for dig og din Kjærligheds guddommelige Magt bøjer jeg mig; du har et Hjærte, der som mit banker i hele og fulde Slag! Du kan glemme dig selv, Verden og alt i Øjeblikkets berusende Begejstring. Du har Mod til frit og helt at være dig selv. Aldrig havde en af hine dydsirede Jomfruer i mit Hjem vovet at trodse deres Stands snævre Forbud ved paa egen Haand at handle mod en Fjende af deres Tro og deres Folk. Før en af dem havde vovet at beskytte ham mod sin Slægts retmæssige Hævn, vovet at hygge om og vaage over hans Liv, uden at agte paa Folks haanende og krænkende Tale, vovet at vise helt og holdent sin Kjærlighed og derfor taalt Spot og Foragt — før havde en af disse ædle Jomfruer tusende Gange ladet deres elskede forsmægte i Ørkenen. Men du, du har vovet alt dette, du har reddet mig og plejet mig med ømme Hænder, gjennem lange Uger, har trodset dines Vrede — og alt dette for en halvdød, bevidstløs Mand, der ikke kunde skjønne paa, ikke gjengjælde din Kjærlighed."

„Jeg havde set dit Øje, det var Stjærnen, som jeg saa længe havde anet paa mit Livs natlige Himmel; jeg maatte gjøre, hvad jeg gjorde, dit Øje tvang mig dertil. Og hørte jeg ikke ogsaa ofte, naar du laa i Feberføren, mit Navn i din Mund — det var for mig sødere og dejligere, end den Balsam var for dig, hvormed jeg lægte dine Saar."

„Mustafa havde berømmet dig — afmalet din Lidenskab! Dit Aasyn havde været min Bevidstheds sidste Solstraale. Det lyste for mig i Bedøvelsens Nat; halvt i Drømme saa jeg din skjønne Skikkelse bøjet over mig. Og da jeg saa var helbredet, og din hele Skjønheds Himmel, din Kjærlighed blev mig aaben, da følte jeg først, at mit Livs søgende Gaade var løst i dig: du var min Lige: glødende, stærk, begejstret; de hjemlige Formers Net faldt fra mit Hoved, og min Sjæl var fri og lykkelig. Jeg tilsværger dig, at som du har opofret alt det for mig, der binder det svage Menneske, Tro, Sæd, Hensyn, ja din hele Fortid — saaledes vil jeg opofre alt for dig; ikke kristen, ikke Ridder vil jeg være mere: blot Menneske, kun din elskede. Og saaledes, løst fra ethvert Baand, som de bløde Svæklinger anser for ubrødelige, fri for enhver Lænke, der binder Menneskene til Tid og Rum og Sædvane, svæver vi begge ganske alene højt over Menneskehedens Fordomme, i vor Kjærligheds solklare, frihedsaandende Æther!"

Hun stirrede henrykt ind i hans straalende Øjne, og glemmende alt sank de i hinandens Arme — men oven over dem rystede Cederen sit Hoved i Aftenvinden.

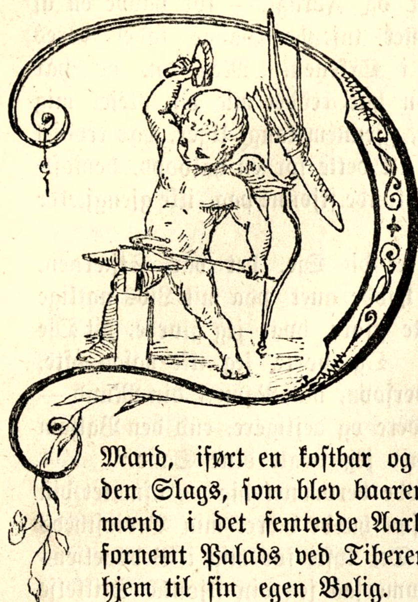
(Fortsættes.)

Vaabensmedden fra Antverpen.

Frit efter L. v. Erlburg.

Ved J—n.

Det kunde vel være en Times Tid efter Midnat, at en velvoxen ung Mand, iført en kostbar og klædelig Dragt af den Slags, som blev baaren af romerske Rigmænd i det femtende Aarhundrede, forlod et fornemt Palads ved Tiberen for at begive sig hjem til sin egen Bolig. Han gik med raske Skridt langs Flodbredden, steg ned i en Baad, som laa og ventede paa ham, og sejlede over til den modsatte Bred. Ankommen hertil sprang han i Land og styrede sine Skridt efter Via Giulia, men for at naa derhen, maatte han gaa tværs over en Plads, der paa denne Tid af Døgnet var øde og menneskétom. Han drejede sorgløst ind paa Pladsen, hans hurtige Gang maatte sikkert tilskrives andre Omstændigheder end Frygt for et ukjærkomment Møde.

Som han netop havde tilbagelagt Vejen over Pladsen traadte pludselig fra en mørk Krog tre formummede Skikkelser ham i Møde med dragne Sværd. Han belavede sig hurtig paa en Kamp, i det han med et rask Spring for hen til den nærmeste Mur, hvor han kunde have Ryggen dækket. Og da han havde et uforfærdet Hjærte og besad stor Færdighed i Brugen af Vaaben, holdt han virkelig en god Tid sine Angribere fra Livet. Imidlertid var de jo tre imod en, og til alt Uheld blev hans lette Kaarde slaaet i Stykker ved et drøjt Slag af en af Modstandernes brede Slagsværd; men i samme Øjeblik faldt pludselig, som kommen fra Himlen, et fjerde Sværd ind i den ulige Fægtning, hvorved den nærmeststaaende Bandit blev slaaet til Jorden og hans Nabo saaret. Den tredje havde faaet nok af denne Prøve og løb bort, saa hurtig hans Fødder formaaede at bære ham.

„Ved den hellige Lukas!" raabte den befriede, „det var Hjælp i rette Tid!" Med overstrømmende Taknemmelighed rakte han den ham ubekjendte Redningsmand sin Haand i Møde og følte den i samme Nu omsluttet af en haard, barket Næve. Det var en ung Mand der stod for ham, og enhver vilde ved første Blik kunnet se, at han var en Udlænding. Blond, med blaa ærlige Øjne, stor og bredskuldret, iført en simpel Læderdvams og støttet paa sit lange Sværd stod han i den lyse romerske Nat som en paa ny opvaagnet Helteskikkelse fra den germaniske Fortid.

„Signor!" raabte Romeren fyrig, „jeg skylder eder mit Liv, og kun ved at vise eder lige Tjeneste til Gjengjæld bliver min Taknemmelighed fyldestgjort. Sig mig, jeg beder eder: hvem er I?"

„Aa, det er ikke noget at gjøre saa meget Væsen af," sagde han paa daarligt Italiensk og halvt smilende. „Jeg kom jo over de Karle bag fra, og behøvede bare at lange efter dem for at slaa dem ned. I er da vel ikke saaret?"

„Nej, takket være eders betimelige og modige Hjælp! Men vil I ikke sige mig eders Navn."

„Hvorfor ikke, naar det kan interessere eder at vide det? Jeg hedder Quintin Messys og er Vaabensmed i min Fædreneby Antverpen. Men sig mig nu ogsaa eders Navn; thi jeg tror næsten aldrig, jeg kan glemme eders Ansigt igjen."

Der gled et let Smil henover den unge smukke Romers Aasyn. „Kald mig Urbino," svarede han og trykkede hjærtelig den grove Haand, der endnu omsluttede hans, „og sig mig for al Ting, om og hvorledes jeg kan være eder til Nytte. I er her fremmed og har sikkert ikke gjort Rejsen hertil uden en bestemt Hensigt. Jeg beder eder indstændig at betro mig denne og alt, hvad jeg formaar at udrette, skal være til eders Tjeneste, paa hvad Maade I selv ønsker."

„Pas paa, at jeg ikke tager eder paa Ordet," sagde den anden smilende. „Dog før jeg kunde gjøre Brug af eders gode Tilbud, maatte jeg fortælle eder en lang Historie, og skjønt den er min egen, vilde den dog sikkert falde eder kjedelig; desuden . . ."

„Eders Livshistorie!" faldt Urbino ind. „Fortæl! Der er ikke noget der interesserer mig mere end saadanne Fortællinger af det virkelige Liv."

„Hm ja! I kan nok vide, at Kjærligheden naturligvis spiller en fremtrædende Rolle i min Historie. Desuden har den ogsaa en Del med Kunsten at gjøre.

„Med Kunsten?" spurgte Urbino med synlig Interesse.

„Ja, Malerkunsten."

„Nej virkelig!" udbrød Urbino med en endnu større Interesse. „Hør, stik eders Sværd ind og følg med mig her ned ad," vedblev han og tog den fremmede under Armen. Saa fortæller I mig det hele, mens vi vandrer sammen, og hvad jeg derefter kan gjøre for eder, det kan I betragte, som det allerede var gjort."

Der laa noget uimodstaaeligt i den unge Romers hele Personlighed, i hans fyrige, sværme-

riske Væsen, hans hjærtelige Imødekommenhed. Vaabensmedden gjorde intet Forsøg paa at unddrage sig det troldomsagtige Herredømme, den anden alt havde vunden over ham. Han gjorde tavs, hvad Romeren bød ham, stak sit Vaaben i Skeden og begyndte villig, i det han Arm i Arm fulgte sin unge Ven ned ad Gaden, at fortælle sin Livshistorie.

„Jeg forudsætter,“ sagde han, „at I er lige saa fremmed for Antverpen, som jeg for Rom, og at I derfor formodentlig aldrig har hørt Tale om vor store Maler Michael Floris.“

„Michael Floris! Kjære Ven, hvilket Menneske i Italien skulde ikke kjende dette store Navn? Fortæl videre! Hvad er det med Michael Floris?“

„Hm!“ sagde den anden efter et lille Ophold, „han har en Datter . . .“

„Aha!“

„Vi var Nabobørn og opvoxede sammen næsten som Søskende. Men da vi begge var blevne voxne, begyndte jeg mer og mer at føle, at jeg holdt af Estella paa en anden Maade, end jeg holdt af mine to Søstre. Hun var saa smuk og kjærlig, saa klog og god, at ingen anden Jomfru i Antverpen kunde lignes ved hende, hvorfor hun ogsaa var almindelig kjendt under Navnet „Antverpens Perle.“ Hun var den første og eneste Kvinde jeg rigtig holdt af, og netop som min Kjærlighed til hende begyndte ret at klares for mig selv, kom jeg til den lyksalige Overbevisning, at hun gjengjældte mine Følelser. Med et Hjærte fuldt af ungdommeligt Mod og glade Forhaabninger traadte jeg frem for hendes Fader og anholdt om hendes Haand. Det turde jeg gjøre, Signor Urbino — bejle til „Antverpens Perle!“ Mit Navn var ærligt og ubesmittet, min Velstand grundfast, mine Hjælme og Harnisker, mine Sværd og Skjolde vidt berømte i alle Lande. Jeg kunde umulig tro andet, end at selv den stolte Michael Floris maatte være glad ved en saadan Frier. Og dog — jeg blev afvist!“

„Stakkels Ven!“ faldt Romeren ind greben af oprigtig Medfølelse. „Hvad kunde han da have at udsætte paa eder?“

„At jeg ikke var Maler,“ svarede Ynglingen, i hvis Kinder Blodet skød op. „Han vilde, sagde han, kun skjænke sin Datter til en Kunstner. Kun en saadan skulde arve hans bedste Skat, hans eneste Barn. Jeg bad og besvor ham, Estella græd, men alt forgjæves. Mod mig personlig havde han ikke det allermindste at indvende, sagde han, og i og for sig ærede og agtede han ogsaa min Stand; men hans Svigersøn skulde være Maler, og dertil en Maler, som kunde maale sig med ham selv; ja han gav ikke utydelig tilkjende, at det helst maatte være en af den store Rafaels Elever, der begjærede Estellas Haand.“

„Hvorfor da ikke den store Rafael selv?“ raabte Urbino og lo højt.

„Ja med ham er det nu sin egen Sag,“ mente Vaabensmedden. „Man vil hjemme hos os paastaa, at den store Rafael ikke er saa særdeles stærk i at vise Troskab i Kjærlighed, og hvad dette Punkt angaar, saa forstaar vi ingen Spøg i Antverpen.“

„Se, se, naa saaledes? hvad saa videre?“

„Ja hvad saa videre? Da jeg havde overtydet mig om, at intet i Verden vilde være i Stand til at bringe Faderen fra hans Forsæt, afskedigede jeg mine Svende, lukkede Værkstedet, samlede alle mine rede Penge sammen og forlod min Fædrenestad, efter at jeg havde givet Estella mit Ord paa ikke at vende tilbage, før jeg formaaede at fyldestgjøre hendes Faders Fordring. Nu er jeg kommen her til, og . . .“

Den unge Romer standsede sin Gang og saa med et halvt medlidende og halvt beundrende Blik op og ned ad sin Ledsager. „Og hvad vil I her, min stakkels Ven?“ spurgte han med en lidt rystende Stemme.

„Jeg vil søge,“ var Svaret, „at formaa en af de mange Kunstnere, som bor her, til at undervise mig i Malerkunstens Begyndelsesgrunde. Hidtil har jeg kun givet mig af med Tegning af Vaaben . . .“

„Og I tror,“ faldt Urbino ind, og strøg med sine lange smalle Fingre ligesom prøvende over Bagen af den haarde Haand, der hvilede paa hans Arm, „og I tror, at I med denne Haand, der er vant til at føre den svære Hammer, endnu kan omgaas med Pensel og Palet? I vil paa denne Vej gjøre eders Livslykke afhængig af et dumdristigt Foretagende, hvorved I mener at kunne trænge ind i den guddommelige Kunsts Hemmeligheder, som de største Mestere sysselsætter sig med fra deres tidligste Barndom til deres graanede Alderdom, uden dog at blive udlærte i den? Betænk hvad I gjør, Quintin Messys!“

„Jeg har betænkt alt, før jeg kom hertil,“ svarede denne, „og jeg er forlængst kommen til den Overbevisning, at et Menneske kan ved Guds Hjælp overvinde alle Hindringer, naar han kun besidder den fornødne Kraft og Vilje.“

„Jeg vil antage, at det er saa; men sig mig en Gang, vil eders elskede ogsaa anse sig for bunden ved sit Løfte, om I nu bruger Aar til eders Studium? Vil „Antverpens Perle“, der naturligvis snart vil faa ny Friere . . .?“

„Hold inde Signor!“ udbrød Vaabensmedden „med at opkaste Tvivl, som I ingen Ret har til at nære. En Mø i mit Hjem skifter ikke Kjærlighed,

som man skifter Klæder; hun har kun et Ord og en Tro."

Urbino tav et Øjeblik og syntes at hensynke i sine egne Tanker. Saa gik de rask videre.

„Hvis det er saaledes, og I er saa fast overtydet derom," sagde endelig Romeren, „saa sig mig kort og godt, hvad jeg skal gjøre for eder."

„Har I maaske blandt de herboende Malere en Kjending?" spurgte Quintin Messys med et Anstrøg af Undseelse, der klædte ham særdeles godt.

„Ganske vist, mere end en. Vil I . . .?"

til Enden af det lange Via Giulia. Foran et ikke meget stort men venligt Hus blev Urbino staaende og satte den blanke Metalhammer paa Porten i Bevægelse. Porten blev indvendig fra aabnet, og den unge Romer greb med Fyrighed sin Ledsagers Haand og sagde „kom med, Quintin Messys!"

Siden det ovenfor omtalte Æventyr var fire Aar forløbne. I den gode Stad Antverpen var

Kristi Gravlægning.
Efter Maleri af Quintin Messys.

„Dersom I vilde indlægge et godt Ord for mig hos en saadan, saa vilde det være den største Tjeneste, I i dette Øjeblik kunde vise mig."

„Hvorfor ikke hos den store Rafael, som I kalder ham," sagde Urbino og lo i Skjægget.

„Hvad tænker I paa?" raabte Vaabensmedden forskrækket. „Saa højt tør jeg ikke strække mig, I glemmer, at jeg maa begynde helt med Begyndelsen. Jeg tænkte, at der muligen kunde findes en eller anden fattig Kunstner, der manglede Arbejde . . ., jeg er villig til at betale gode Lærepenge."

De havde under denne Samtale naaet omtrent

den berømte Vaabensmed og brave Borger Quintin Messys endnu dybt savnet. Ingen havde i den lange Tid trængt sig ind i hans Hjem, og lige saa lidt havde nogen Mand af hans Haandværk haft Mod til at indtage Pladsen i hans Værksted. I de sidste fire Aar var der fra hans Esse ingen Røgsøjler stegne op i den blaa Luft, havde intet Hammerslag vækket Naboerne af deres Morgensøvn, ingen munter Sang lydt. Alt var ensomt og stille saa vel i Stuen som i Værkstedet; — et forladt Hjem, et øde Hus!

„Han kommer ikke mer tilbage," sagde en

Ven og Nabo, „han har nedsat sig et eller andet Sted i et fremmed Land. Det kunde ikke slaa Fejl, at han maatte gjøre sin Lykke."

„Han formaaede ikke at overvinde den Skam og Ærgrelse, som den gamle Floris væltede over ham," mente andre, og alle var enige i at holde den store Maler for en egensindig og overspændt Daare, fordi han ikke alene havde ofret sit eneste Barn for en tosset Grille, men ogsaa berøvet sin Fædreneſtad en af dens bedste Borgere.

Estella var det eneste Menneske i Antverpen, der ventede Vaabensmeddens Tilbagekomst. Den unge Pige tvivlede intet Øjeblik paa, at hans Foretagende vilde lykkes, og endnu mindre tvivlede hun paa hans Troskab imod hende. Hun kjendte hans Hjærte, dette ærlige, trofaste og ædle Hjærte, og hun vidste, at hans Vilje var saa fast og ubøjelig som det funklende Staal i hans Harnisker. Han havde intet Tidspunkt bestemt for sin Tilbagekomst; men ligesom hun nu i fire Aar havde ventet med Trofasthed paa ham, saaledes vilde hun kunne vedblive at vente sit hele Liv med Kjærlighed og Troskab.

Den unge Romer havde ikke taget Fejl i, at der snart vilde indfinde sig ny Friere til „Antverpens Perle." Den store Mesters Datter, der for øvrigt førte et meget tilbagetrukkent Liv, var ved sin Skjønhed, sin Forstand, sin for den Tid sjældne Dannelse og sin personlige Elskværdighed bleven næsten lige saa berømt i Staden som hendes Fader. Hvem der blot en Gang havde opnaaet den Lykke at møde eller se hende, følte sig som af en trolddomsagtig Magt dreven til atter og atter at gjøre Forsøg paa at komme i hendes Nærhed, hvilket ingenlunde — ikke en Gang ved Gudstjenesten i Kirken — var saa let at opnaa. Mangen Patriciersøn og mangen ung og rig Borger havde i disse fire Aar anholdt om hendes Haand; men hun havde givet dem alle Afslag. Den stolte Kunstner lod hende gjærne have sin Vilje; hans Forsæt stod uomtvistelig fast: kun en Maler skulde blive hans Svigersøn. Hans Ønske var nær ved at blive opfyldt, i det en af hans mest begavede Elever, en ung Mand, der næsten tegnede til at skulle blive hans Ligemand i Kunsten, fattede en brændende Kjærlighed til den skjønne Jomfru og anholdt om hendes Haand hos Faderen; men Estella gav ogsaa denne Gang sit uforanderlige Nej. Da bruste den gamle Mester op og begyndte med haarde Ord at minde Datteren om den Lydighed, hun som hans Datter var ham skyldig.

„Kjære Fader," svarede hun blidt men bestemt, „jeg er dig jo ogsaa lydig; jeg giver jo Afkald paa ham, jeg elsker, indtil det er lykkedes ham at fyldestgjøre hvad du forlanger; men kræv ikke af mig, at jeg skal være utro mod mit givne Løfte."

„Du tror altsaa endnu paa hans Tilbagekomst?"

„Ja, saa sikkert som jeg tror paa mit eget Liv."

„Du Tosse!" udbrød han vredt, „du, en Malers Datter, skulde bedre kjende Vanskeligheden ved at trænge ind i Kunsten, end at du skulde tro paa hans taabelige Forehavende!"

„Vanskelighederne kjender jeg fuldt vel, kjære Fader; men jeg kjender ogsaa Quintin Messys; derfor er jeg saa frimodig."

„Hvem ved endog, om han endnu lever! Livet i fremmede Lande har mange Farer."

„Om levende eller død — mit Hjærte er hans, min Tro er i Pant hos ham."

Derved blev hun. Det var med et tungt Hjærte at Michael Floris overbragte den forsmaaede Frier hendes Afslag. Han kunde ikke andet end harmes paa Datteren, fordi hun ved sin „Egensindighed" havde betaget ham et længere næret stille Haab. Forholdet mellem dem havde hidtil været hjærteligt, men fra nu af blev det koldere, og Estella formaaede med al sin Omhu og Kjærlighed ikke at overvinde den Forstemthed, hun daglig sporede hos Faderen.

Den unge Pige udgød i Stilhed mange Taarer derover; hun gik med stræng Samvittighedsfuldhed i Rette med sig selv og forelagde sig atter og atter det Spørgsmaal, om hun ikke gjorde Uret i at forkaste Frieren, og om det dog ikke, som Faderen havde sagt, var en Daarskab af hende at holde fast paa en tilsyneladende saa haabløs Kjærlighed. Men da traadte den elskedes Billede, forklaret gjennem Adskillelsens Smerte frem for hende, og hans trofaste blaa Øjne syntes hende at spørge med mild Bebrejdelse: „Og jeg! Skal jeg, som har stræbt og arbejdet, som har gjort det umulige muligt, ved Tilbagekomsten til min kolde Arne kun modtage en bitter Skuffelse som eneste Løn for min Stræben?"

For dette Spørgsmaal svandt enhver Tvivl, og det stod klart for hende, at hun kun kunde være sig selv tro, ved at hun under alle Forhold var sin elskede Ungdomsven tro. For at undgaa alle paatrængende Friere trak hun sig fuldstændig tilbage fra al Forbindelse med Omverdenen og levede i sine Værelser i en næsten klosterlig Ensomhed.

En Sommeraften ved Solnedgang sad hun ved Vinduet i sit Kammer og syede med kunstnerisk Snille paa et Alterklæde til Domkirken i hendes Fædrenestad. Da blev Døren pludselig reven op, og hendes Fader traadte ind med alle Tegn paa en usædvanlig Overraskelse og Glæde. Selv overrasket rejste hun sig for at gaa ham i Møde; men han greb med den gamle faderlige Mildhed begge hendes Hænder og udbrød: „Mit kjære Barn, du havde Ret og jeg Uret! Tilgiv din gamle Fader til Gjengjæld for den Overraskelse, som jeg bereder dig."

Endnu en Gang gik Døren: Quintin Messys kastede sig for Jomfruens Fødder.

„Han er vendt tilbage," sagde den gamle Mester med en af Rørelse dirrende Stemme, „og har i rigt Maal fyldestgjort alle mine Ønsker og Fordringer! Han er vendt tilbage ikke blot som Værkfælle paa den guddommelige Kunsts Omraade, nej meget mere — han kommer som Elev af den store Rafael!"

Efter at den første Glædesrus havde sat sig, og de bevægede Sind var komne lidt til Ro, maatte den hjemkomne fortælle sit Æventyr.

„Dine Bønner har tilfulde vist deres Kraft, Estella," begyndte han, „og min Skytsengel har i Sandhed været mig god. Knap havde jeg opholdt mig en Time i den evige Stad, før jeg havde den Lykke at kunne yde en ung Mand, der var falden i Hænderne paa tre Banditter, min virksomme Hjælp, netop i det Øjeblik da de troede at have ham i deres Vold. Det havde kun kostet mig den Anstrængelse at svinge Sværdet til et Par velmente Hug, men den befriede unge Mand udtalte i sin overstrømmende Taknemmelighed, at han til Gjengjæld for den Hjælp, jeg havde ydet ham, vilde være mig til Tjeneste med alt, hvad han formaaede at gjøre for mig. Saa fortalte jeg ham Hensigten med min Rejse til Rom og tænkte, at han muligen kunde hjælpe mig at finde en Læremester. Jeg fortalte ham endvidere hele min Historie her hjemme fra, og da han havde hørt den, tog han mig med sig til sit Hjem, og — tænk eder min Overraskelse, da jeg ved Indtrædelsen i samme fandt et Malerværksted. Og hvilket Værksted! Hvilke Malerier, hvilke Skitser, hvilke Madonnabilleder — aa, det svimlede for mig, jeg var som beruset! Han glædede sig nogle Minutter tavs over min grænseløse Henrykkelse, men endelig lagde han sin Haand paa min Skulder og spurgte mig kjærlig:

„Quintin Messys, vil I være min Lærling? Jeg er Rafael Sanzio."

„Rafael!" udbrød Estella jublende og slog sine smaa Hænder sammen. „Rafael Sanzio! Nej, hvilken Lykke, hvilken Overraskelse!"

„Ja," vedblev Quintin, „det var en forunderlig Følelse, der gjennemstrømmede mig i dette Øjeblik. Jeg havde kastet mig for den store Mesters Fødder, hvis han ikke i samme Øjeblik havde grebet mig i sine Arme. Jeg ved kun en Time, der var endnu lykkeligere, endnu mere overvældende . . ."

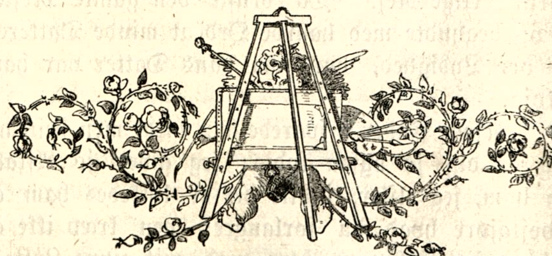
„Naar var det?" spurgte den unge Pige i aandeløs Spænding.

„Min store Mester," vedblev hendes Ven, „ansaa sig ikke for at være for god til i egen Person at undervise mig lige fra første Begyndelse. Ingen af hans talrige Elever blev betroede til at indvie mig i Kunstens første Regler. Jeg turde se paa ham, naar han selv arbejdede, og mine egne første Forsøg udførte jeg under hans Tilsyn og Vejledning. Omsider paalagde han mig uden nogen Hjælp, uden noget som helst Raad at udføre et Arbejde efter egen Komposition, hvilket han da først vilde tage i Øjesyn, naar det var fuldendt. Gud i Himlen kjender, hvor mangen Nat jeg gjennemvaagede, hvor mange Bønner jeg opsendte til ham, indtil der endelig for min skjælvende Sjæl fremstillede sig — vel fra først af utydeligt og svømmende, men senere bestandig lysere og klarere — et Billede af vor hellige Frelsers Gravlægning. Jeg paabegyndte Værket med rystende Haand; men snart vandt jeg mere Sikkerhed og Mod, den hellige Kunst fyldte mig med sin Begejstring. Da Billedet var fuldendt, førte jeg Mesteren ind for Staffeliet. Han betragtede det længe uden at sige et Ord; men da vendte han sig mod mig: „Gaa hjem, Quintin Messys, hils Michael Floris og den smukke Estella fra mig og sig dem, at Rafael Sanzio har intet mere at lære dig!" Ser I, mine kjære, det var det største Øjeblik i mit Liv!"

De to unge, i saa lang Tid prøvede, men tro befundne elskende, holdt nogle Dage derefter deres Bryllup, der blev fejret med festlig Pragt. Hele Antverpen tog Del i deres Lykke, enhver undte dem den. Deres Bryllupsdag var Begyndelsen til et langt og lykkeligt Samliv, der, tilsmilet af Kunstens og Kjærlighedens Genier, hengled saaledes i Fryd og Fred, at de ikke lagde Mærke til Aarenes Gang, før de begge stod i den graanende Alderdom.

Endnu er bestandig hint Mesterværk, der først grundede „Vaabensmedden af Antverpen"s Ry, Gjenstand for den højeste Beundring hos alle rejsende, som gjæster Domkirken i hans Fædrenestad, og som muligvis ved den store Kunstners Gravmæle lytter til den snakkesalige Klokkers Beretning om, hvorledes Kjærligheden førte Kunstneren til „Staden paa de syv Høje", og hvorledes han der reddede den store Rafaels Liv.

Efter at have læst nærværende lille Fortælling vil det vist interessere Læseren dobbelt at se foranstaaende Billede, der er en tro Gjengivelse af det paagjældende Mesterværk, der nok for Resten opbevares i Antverpens Musæum og ikke i Domkirken. Den berømte Maler døde 1530.

Ligenes Behandling før og nu.

Medens man tidligere mente, at kun de gamle Ægyptere kjendte og brugte Indbalsameringen af Ligene, har man senere erfaret, at denne Behandlingsmaade af de døde ogsaa har været kjendt og brugt flere andre Steder; man har saaledes baade i Peru og Mexiko funden balsamerede Lig eller de saakaldte Mumier. Efter paalidelige Beretninger skal de gamle Peruanere have balsameret Ligene af de døde af den i Landet herskende Stamme, som kaldtes „Inkaerne“ eller „Solens Børn“, omtrent paa samme Maade, som det skete i Ægypten. I det gamle Tempel i Byen Cuzco i Peru sad Peruanernes døde og balsamerede Konger paa de samme Guldtroner, som de havde siddet paa, medens de levede. Disse Mumier sad i en kongelig Dragt med korslagte Arme over Brystet og med lidt nedbøjet Hoved, som om de hilste deres Dronninger, der sad paa lignende Troner lige over for dem. Man ved ogsaa, at de tidligere Indbyggere paa de kanariske Øer ved Afrika ligeledes brugte en Indbalsameringsmaade, som dog var højst simpel. Man indskrænkede sig nemlig til blot at udtage Indvoldene og tørre Ligene i Luften, hvorpaa de blev overstrøgne med en Slags Fernis, omviklede med raa Gedeskind og saa til Slutning lagte i Trækister.

Hos intet Folk var Indbalsameringen af Ligene udviklet til en saadan Fuldkommenhed som hos de gamle Ægyptere. Den græske Historieskriver Herodot har givet en meget nøjagtig Fremstilling af den ægyptiske Indbalsameringsmaade, og han fortæller tillige, at den blev dreven af Folk som en regelmæssig Forretning eller Næringsvej. Man udtog først Hjærnen og Indvoldene, fyldte de tomme Rum med Myrrha og forskjellige Stoffer, som kunde modvirke Forraadnelsen, hvorpaa Ligene i 70 Dage blev nedlagte i en Opløsning af kulsur Natron. Derefter blev de omhyggelig udvaskede samt omviklede med fint Lærred, der var overstrøget med Harpix, og til Slutning nedlagt i Trækister, som havde samme Form som Legemet. Denne Fremgangsmaade var den fuldkomneste og mest kostbare, hvorfor ogsaa kun de rige eller fornemme Personers Lig blev behandlet paa denne Maade, men man brugte ogsaa andre Maader, der var mere simple og billige. Den simpleste Indbalsamering bestod i blot at udtage Indvoldene og derpaa ved Hjælp af en Sprøjte at fylde Liget med Cederolje, hvorefter det blev lagt i en Opløsning af Natron, indtil Kjødet var blevet godt gjennemtrængt deraf.

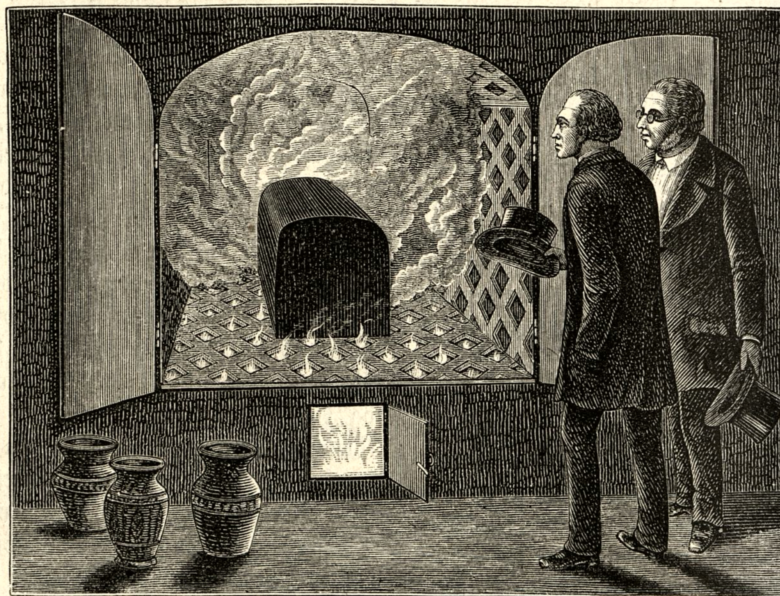
Naar man undersøger den Maade, paa hvilken de forskjellige Folkeslag paa Jorden lige fra den ældste Tid til vore Dage har behandlet Ligene af de afdøde, kommer man til det Resultat, at denne Behandlingsmaade hidtil er gaaet ud paa enten at bevare Ligene eller at ødelægge dem. Oldtidens Ægyptere afgiver et bekjendt Exempel paa et Folk, som benyttede den første Fremgangsmaade, og den græske Historieskriver Herodot giver en meget udførlig Skildring af den Maade, paa hvilken de indbalsamerede Ligene, saa at disse kunde bevares flere Aarhundreder. Ødelæggelsen af de afdødes Lig har hidtil bevæget sig i to Retninger, i det man enten har brændt eller begravet dem. Forbrændingen af Ligene var meget almindelig i Oldtiden; den brugtes af vore Forfædre her i Norden i den saakaldte Brændalder, og den var ligeledes almindelig hos de gamle Romere. Denne Behandlingsmaade af Ligene gik imidlertid efterhaanden mere og mere af Brug, i det man gik over til at ødelægge Ligene ved at begrave dem, men Ligforbrændingen har dog vedligeholdt sig hos enkelte Folk, f. Ex. hos Indbyggerne i en stor Del af Forindien, som bruger den endnu den Dag i Dag. I de senere Aar er der i forskjellige Lande fremkommet Forslag om, at man atter skulde vende tilbage til den gamle Skik og brænde Ligene i Steden for at begrave dem. Dette Spørgsmaal er især blevet drøftet i Tyskland, England, Italien og Amerika, hvor det er blevet gjort til Gjenstand for mangfoldige Afhandlinger og Foredrag. Samtidig hermed er der ogsaa fremkommet forskjellige Forslag om den Maade, paa hvilken Forbrændingen skal foretages, og disse er mer eller mindre praktiske. To Mænd ved Navn Siemens og Recham har paavist en Fremgangsmaade og opfundet et Apparat til Forbrændingen, som synes at være i Besiddelse af flere Fortrin. Deres Fremgangsmaade gaar ud paa at lede almindelig Lysgas gjennem et Rørsystem ind i det Rum, hvor Forbrændingen gaar for sig, og samtidig gjennem et andet Rørsystem at tilføre atmosfærisk Luft, hvis Ilt forøger Lysgassens Brændkraft. Forbrændingskammeret er for oven forsynet med et Dæksel, gjennem hvilket Liget indbringes. Oven over hele Apparatet, som bedst anbringes i en Kjælderetage, er anbragt et Gulv, gjennem hvilket Liget nedsænkes i Forbrændingskammeret ligesom i en Grav. Forbrændingen skal paa denne Maade kunne ske saa fuldstændig, at der kun bliver omtrent 13 Pund Aske tilbage af en voxen Mand.

Det medfølgende Billede fremstiller en Opbrændingsmaade, som for et Par Aar siden blev opfunden af Henry Thompson i London, hvor den blev underkastet en praktisk Prøve, som gav et meget tilfredsstillende Resultat. Det af ham opfundne

Apparat bestaar af et Kammer af Sten eller Jærn paa omtrent 7 Fods Længde og 5 Fods Bredde, hvis gjennemhullede Gulv er anbragt oven over en Ovn, saaledes som man ser paa Billedet. Kammerets indre Overflade er fladt og hvidt. Liget anbringes i en Metalkiste, som sættes paa en Rist af ildfaste Sten, og naar Dørene er lukkede, sker Forbrændingen i omtrent 55 Minutter, hvorefter Liget er forvandlet til en lille Dynge hvid Aske paa omtrent 5 Punds Vægt. Thompson foreslog tillige, at der skulde opføres et Opbrændingshus med to eller tre større Sale og, adskilt fra disse, flere store Ovne af den nylig nævnte Slags. Ligfølget skulde da samles i en tilstødende Sal, hvor de sædvanlige Begravelses-ceremonier kunde gaa for sig, medens Opbrændingen fandt Sted, hvorefter den afdødes Slægtninge tog den i en Urne opsamlede Aske med sig.

vedtog en Plan for sin Organisation. Det paalægger sig at udføre Opbrændingshandlingen paa ethvert Medlem af Selskabet, naturligvis under den Forudsætning, at vedkommende Medlem udtaler Ønsket herom inden sin Død, og de nærmeste Slægtninge ingen Indvendinger gjør. Der vil blive taget de strængeste Forholdsregler for at forebygge Opbrænding af nogen, der ikke er død af naturlige Aarsager, og Omkostningerne er sat saa lavt som muligt. Asken af Liget udleveres til den afdødes Slægtninge eller Venner, som kan lade den begrave eller gjemme i en Urne. Selskabet har foreslaaet at lade opføre Bygninger med Ovne i New-Yorks Forstæder til Forbrænding af Ligene.

Forbrændingen af Ligene har vundet en Del Tilhængere rundt omkring i forskjellige Lande, men Antallet af disse er dog endnu kun ringe. Det er

Thompsons Ovn til Opbrænding af Lig.

Opbrændingen af Ligene, som især er tilraadelig af sanitære Grunde, medfører imidlertid den Ulæmpe, som Modstanderne af den uden Tvivl af al Magt vil fremhæve. Vi sigter hermed til Umuligheden af at frembringe Beviser i Forgiftelsestilfælde, som man nu faar ved Undersøgelse af Liget, hvis en saadan Undersøgelse ikke kunde finde Sted før efter Forbrændingen. En nødvendig Følge heraf vilde uden Tvivl blive, at ethvert Lig maatte aabnes og undersøges, men dette vilde medføre betydelige Omkostninger og i de fleste Tilfælde møde stærk Indsigelse fra den afdødes Slægtninges Side. Det umulige ved paa anden Maade at kunne paavise en udøvet Forgiftning kunde let friste til Forbrydelser.

For et Par Aar siden blev der i New-York stiftet et Opbrændingsselskab, som paa et Møde

derfor ikke godt at sige, hvorledes det vil gaa med denne Sag i Fremtiden, om den efterhaanden vil dø hen, eller om den vil vinde et saa stort Parti for sig, at den vil træde i Steden for Begravelsesmethoden. Som bekjendt har der i den sidste Tid dannet sig et Selskab i Hovedstaden for at faa Ligbrænding indført her i Landet.

En Vinterfornøjelse i Rusland.

Ved Jørgen Stub

Hver Aarstid har sine Fornøjelser. Ogsaa den barske Vintertid, med sine glitrende Isbroer over Vandene og sit hvide, gnistrende Dække over Marker

Vinterfornøjelse i Rusland.

og Veje, har sine Glæder, om de end stundum foraarsager Svie i Fingrene og Stikken i Næse og Øren. Spørg den raske, idrætslystne Fjortenaarsgut om, hvilken Aarstid han foretrækker — han vil upaatvivlelig, med en hurtig Tankebevægelse i Retning af Slædefarter, Skøjteløb og lystige Batailler paa Snemarken, svare: Vinteren. Og mangen voxen, paa hvem lystige Kanefarter med Piskesmæld og Bjældeklang, saa vel som hurtige og muntre Løb over den blanke Flade, udøver samme Tiltrækning som Vinterens Stuefornøjelser — Baller, Maskerader o. s. v. — vil muligvis slutte sig til Guttens Valg. I alle Lande, hvor Vinteren bringer Kvægsølvet i Varmemaaleren ned under Frysepunktet, og hvor Skyerne i rigelig Mængde drysser deres fine hvide Dun over Jorden, har Beboerne med en vis Opfindsomhed vidst at benytte sig af de kolde Vintergaver til varmende og forfriskende Sportsglæder. I Rusland, hvor Vinteren er langt strængere og mere langvarig end hos os, dyrker man ikke alene med Lyst de sædvanlige Glæder paa Isen og Snedækket, men man har der vidst at indrette sig en Art Glidebaner, der i den kolde Vintertid kalder Tusender og atter Tusender af Landets Børn ud af de varme Stuer, indbydende dem til rutschende Farter over deres buede, spejlglatte Flader. Sjælden savnes ved nogen By en saadan Rutschebane, og sjældent staar den ubenyttet. Ved Landsbyerne er de ofte indrettede med meget simple Midler; men ved de større Stæder er de til Gjengjæld byggede og udstyrede paa en hel storartet Maade. Ofte bygger man her taarnagtige, 30—40 Meter høje Stilladser eller Forhøjninger, med en jævnt affaldende, stundum over en Kilometer lang Bane, der ved omhyggelig Overisning gjøres saa glat som et Spejl. Omstaaende Billede kan spare al videre Beskrivelse, da det giver en tydelig Forklaring over Banens hele Indretning.

Jeg kom til Staden, fortæller en rejsende, der gjæstede en af Ruslands større Byer, midt i Vinterens Hjærte. Medens jeg selv knugedes af den forfærdelige Kulde, syntes Byens Folk, der var vante til endnu strængere Vintre, at befinde sig i bedste Velgaaende. Min Vært indbød mig en Dag til en Kanetur ud til en, et godt Stykke uden for Staden, værende Glidebane, som vi, ved at skyde Gjenvej over en tilfrossen Sø, kunde naa ud til i Løbet af et Kvarters Tid. Allerede inden vi naaede Stedet, forbavsedes jeg ved at se en umaadelig Vrimmel af Mennesker bevæge sig omkring Banen, samtidig med at et enkelt Par nu og da gled i susende Fart ned over de skinnende Buer og ligesom mødtes i Farten med et fra den modsatte Side kommende Par. Da jeg kom nærmere til, saa jeg, at Banen, der paa Afstand tog sig noget spinkel ud, var bygget af tykke Bjælker og i alle Maader solidt indrettet, samtidig med at den var tækkelig pyntet med smaa grønne Grantræer og Flag. Høje Trapper med to eller tre Affatser førte op til Endetaarne, hvorfra Farten tog sin Begyndelse. Hele Tiden saa man større eller mindre Flokke, stundum dog kun enkelte Personer, vandre møjsommelig op ad de temmelig stejle Trapper, for i næste Nu at vove sig ud paa den tilsyneladende noget halsbrækkende Tur ned ad Banen. Damerne valgte sig i Reglen en af de paa Taarnene stationerede „Førere", der for en Betaling af 15 Kopeker styrede Nedfarten med koldblodig Sikkerhed. Turen foretoges baade siddende og staaende, i førstnævnte Tilfælde paa smaa, lette Slæder, omtrent som dem, Drengene plejer at benytte. Unge og gamle, Mænd og Kvinder, saa vel af Stadens Befolkning som af de hidkomne Landboere, rutschede afsted efter hverandre med en sand Jærnbanefart. Haar og Baand flagrede om Ørene paa dem, Damerne vred Kroppen efter alle Leder, hvinede og lo, nu og da slog en Ungersvend en ufrivillig Kolbøtte, fejede en Snes Alen paa Bagen ned ad Banen, men sprang atter op og gled videre paa Benene. Og medens de uforfærdede Idrætsmænd og dito Kvinder hengav sig til den styrkende Vinterglæde, forfriskede en talrig Flok af mere adstadige Medborgere sig ved Nydelsen af de mer eller mindre fristende Spise- og Drikkevarer, der rundt om serveredes paa uhøvlede Fjælleborde, samtidig med at et kunstelskende Publikum, der nærmest bestod af meget unge Russere, frydede deres Hjærter ved Synet af de Himmelspræt, som en omrejsende Trup af ekvilebristiske Kunstnere udførte i et Brædbeskur midt for Banen. Det var et helt lille Stykke russisk Folkeliv, der udfoldede sig for mine Øjne, og jeg kunde ikke andet end være min Vært taknemmelig for den muntre lille Udflugt til Glidebanen.

Fra et jysk Bondegilde.

Skitse af Andreas Beiter.

Hos Bønderne i Vestjylland begynder hen ad Efteraaret de saa kaldte „Julbojler" eller Julegilder. Et Gilde hedder nemlig i Almuesproget „en Bojl," hvorimod Arten „Jul"-bojler har sin Grund i, at Gilderne egentlig skulde afholdes i Juletiden, hvilket imidlertid ikke lader sig gjøre, da Gildernes Mængde er saa stor, at man maa begynde med dem længe før og slutte med dem længe efter Juletiden. Hver Bondefamilie har nu sit særskilte

„Lav" at „bojle" med, og gjør saa aarlig to Gilder, et for de gamle og et for de unge. Da Lavet sædvanlig er stort, kommer Familiens Medlemmer i Vinterens Løb jævnlig til Gilde, dog er det navnlig de unge, der faar mest ud af det, i det deres Lav eller Omgangskreds er den mest udstrakte. Hver Karl og Pige kommer i Reglen med til fra 12 til 20 Julegilder, og undertiden følger nogle af disse umiddelbart efter hinanden, saa der er unge Mennesker, som i en Uge deltager i 4 á 5 forskjellige Gilder.

Skjønt, som bemærket, hver Alder har sine Gilder, er der jo ofte Lejligheder, ved hvilke unge og gamle kommer sammen, f. Ex. til Bryllups- eller Barselgilder, i det man ikke sjælden dermed forbinder det sædvanlige Julegilde. En saadan Festlighed er det, jeg her vil beskrive, hvorfor jeg beder Læseren følge mig ud til en større Bondegaard.

Det er den rige Niels Sørensen, som i Dag har sit Barn i Kirke, saa der er en stor Mængde Gjæster og en lang Række Vogne. Efter at Gjæsterne har faaet „Skjænken," det vil sige en Kage og en Dram, samt derefter lidt Frokost, begiver Toget sig til Kirken, hvor Ceremonien gaar for sig paa den sædvanlige Maade. Hvis du som fremmed og ukjendt med Jyderne er til Stede, vil du undre dig over, at Niels Sørensens Søn bliver døbt Søren Nielsen, men det finder Bonden ganske naturligt og mener, at Barnet paa den Maade netop faar „sin Faders Navn."

De unge Piger, som staar Fadder, aftager deres Overtøj, og naar saa Præsten henvender Ritualets Ord til dem, træder de ud paa Kirkegulvet og stiller sig i Række uden for Kvindernes Stolestader til venstre i Kirken. Mandfolkefadderne træder samtidig frem fra Stolene til højre, dog nøjes de undertiden med blot at rejse sig op. Saa kommer Ofringen. Parvis gaar Kvinderne op til Alteret, den, som bærer Barnet, dog alene med den lille nydøbte paa Armen. Mandfolkene marcherer der op en efter en — en Manøvre, der ofte kan være mindre behagelig for de paagjældende, thi „alles Øjne vogter paa dem," og er der noget at udsætte paa dem, skal det nok blive bemærket.

Omsider faar Højtideligheden Ende, man kommer paa Vognene igjen og kjører hjem. Middagsmaaltidet er færdigt, men det tager alligevel lang Tid, inden man kommer til Bords, thi Degnen og hans Kone skal med, og man venter sædvanlig efter dem, for at de kan indtage Hæderspladsen øverst ved Bordet. Endelig kommer de, og Gjæsterne tager nu Sæde under Latter og Støj, fordi den ene af Høflighed ikke vil tage Plads før den anden, dog ogsaa fordi der maa tages Hensyn til en Slags Rangfølge; thi i Bondesamfundet er der ogsaa noget der hedder Etikette, og som haandhæves ikke mindre strængt end ved et Fyrstehof.

Degnekonen præsiderer ved Bordet som Værtinde, skærer for og ser til, at Gjæsterne bliver forsynede, medens Barnets Gudmoder sidder til „Højbords" som Hædersgjæsten.

Det var tidligere Skik, at Degnekonen ogsaa forestod Kaffeskjænkningen, ligesom hun i det hele taget spiller en betydelig Rolle ved slige Sammenkomster; saaledes er det ved Bryllupper i Almindelighed hende, der pynter Bruden o. s. v.

Festmaaltidet ender sædvanlig først langt hen paa Eftermiddagen, thi de forskjellige Retter kræver Tid for at expederes. Første Ret er Kjødsuppe, derefter kommer Kjød med Peberrodssauce, eller Steg. Undertiden serveres bag efter med Rødgrød eller Sødsuppe. Desserten bestaar i Kransekage og Lagkage. Mændene faar Brændevin til Maden, medens der skjænkes Vin for Kvinderne.

Storstuen, „æ stuer Stouw," i hvilken man spiser, ligger al Tid til højre for Indgangsdøren. Strax ved Indtrædelsen befinder man sig i en som oftest lille og mørk Forstue med Murstensgulv. Døren til venstre fører ind til Dagligstuen, som i de sydlige Sogne nærmest Havet hedder „Daanst," medens Forstuen benævnes „Framgulvet." Dagligstuen har en aflang Form, dens 3 á 4 Vinduer vender alle ud til en Side. Langs med Vinduerne er der en faststaaende Bænk, som foroven ender i et Panel, der ofte er smukt udskaaret og rødt- eller blaamalet. Bænken strækker sig hen for hver Bordende, thi foran Bænken mod Vinduerne staar der et langt Bord, som naar fra den ene Ende af Stuen til den anden. Paa Væggen over hver Bordende hænger der sædvanlig et stort Skilderi i ottekantet Ramme, en paa Landet forfærdiget Tegning med Inskription. Til Bryllupet faar Brudeparret en saadan „Brudesang" foræret af Ungdomsvenner, og Tegningen er da udført med skrigende Farver. Ofte bærer en lignende Tegning Overskriften: „Æresbaand til velagte Ungkarl (eller Pige) N. N. og er da et saakaldet „Bindebrev," hvis Ejermand er bleven „bunden," enten med en Gaade eller lignende, og derefter har „løst" sig ved at gjøre et muntert Dansegilde. Gravskrifter i Ottekant hænger ogsaa paa Væggene, dog sjælden i Dagligstuen; de er udførte blot med Tusch. Lignende Tegninger bruges for øvrigt i forskjellige Anledninger, som „Nytaarsønsker," „Konfirmationsønsker" o. s. v., og man træffer sædvanlig i hver Bondegaard flere af dem. Blandt de øvrige Billeder, som hænger paa Bondens Væg, træffer man som oftest smagløse tyske Lithografier, forestillende „Jomfru Maria med gjennemboret Hjerte," „Jesusbarnet med Krone paa Hovedet og et Rigsæble i

Haanden," eller smaa forgyldte Helgenbilleder. I enkelte gamle Gaarde har jeg set de med Guldtryk udførte Etiketter til Chokolade i Glas og Ramme.

I Dagligstuen findes til højre for Indgangen et Chatol eller Klædeskab, paa Væggen mod Vinduerne et i Væggen indføjet Skab, hvori Sølvtøj, Glas og Porcellæn gjemmes, og hvor der tillige henstaar en Brændevinskaraffel med tilhørende Glas. I samme Væg er der en Dør, som fører ud til Køkkenet. Lige ved denne Dør, i Stuens anden Ende, er der en Bilæggerkakkelovn, undertiden af nyere Oprindelse, men som oftest 2 á 300 Aar gammel. Ved Siden af denne Kakkelovn hænger en saakaldet „Sengevarmer," en stor med Huller og Snirkler prydet Messingskaal, der er blankt poleret, og hvis 1½ Alen lange Skaft af Messing ligeledes er blankt poleret. Denne Indretning bruges nu ikke mere, men anvendtes i ældre Tider til at varme Sengen, til hvilket Brug Skaalen da blev fyldt med luende Gløder. Paa selve Kakkelovnen henstaar en eller flere solide Messinglysestager og en Messing Kaffekande af smukt drevet Arbejde, medens der paa en Hylde oven over er opstillet en Række Kaffekander og Thekopper af Fajance eller Porcellæn. Et stort bornholmsk Stueuhr staar til venstre for Kakkelovnen. Fra Dagligstuen gaar man ind i Sovekammeret, der er møbleret paa noget lignende Maade, og hvor Familien tillige med Tjenestefolkene mest opholder sig, ligesom man ogsaa holder sine Maaltider i dette Værelse. I alle gamle Gaarde har man Alkovesenge, medens de nyere Bygninger omtrent gjennemgaaende indrettes efter Nutidens Smag, med fritstaaende Senge i Sovekammeret, Vindovne i Steden for Bilæggere, og Møbler af nyere Form.

For nu at vende tilbage til Gildet vil vi antage, at Julegildet afholdes i Forbindelse med Barselgildet. Ungdommen, som har faaet Indbydelse til at møde om Aftenen, da der skal danses, indfinder sig henved Kl. 7—8, da man har faaet Lysene tændte i Gildesgaarden. I Dagligstuen er Kaffebordet dækket, og saa snart nu Gjæsterne træder ind, er Manden i Huset eller en af Døtrene strax til Rede med en stor Bakke med Kringler og Kager, hvoraf man byder de ny ankomne. En anden Person staar ved Siden af med en Brændevinsflaske og et Glas i Haanden. De som ikke drikker Brændevin, faar Mjød, Vin eller „Sirupsbrændevin." Man kan ved Ankomsten vanskelig faa Lejlighed til at give Haanden til Vært og Værtinde, da de har altfor travlt med Opvartningen, det er desuden heller ikke Skik at give Haandslag til Velkomst, hvorfor man indskrænker sin Hilsen til et „God Aften." Saasnart Gjæsterne har faaet „Skjænken," føres de strax til Bords for at drikke Kaffe, og de, som kan drikke en Punsch, faar da tillige en eller to af de „smaa sorte". (Kaffe med Brændevin).

Storstuen er imidlertid bleven ryddet; i et Hjørne er hensat Stole til Musikanterne, og alle fire Sider af Stuen forsynede med op til Væggene staaende Bænke. Spillemændene begynder saa at stemme deres Violiner, og efter at man i Tavshed, og med en Smule Forlegenhed med at faa begyndt, har hørt paa et eller to Stykker, tager endelig en Friskfyr Mod til sig og byder en Pige op, hvorefter snart flere Par kommer ud paa Gulvet. Jeg maa her gjøre den Bemærkning, at naar Gildet er et Bryllupsgilde, foregaar „Ballets" Aabning paa en meget ceremoniel Maade. Bruden skal nemlig først „danses op" og sidder derfor ved Siden af Brudgommen inde i Dansestuen, iført sin Brudedragt med Slør og Myrtekrans. Ifølge god gammel Skik skal Degnen først engagere hende, og medens Musikken spiller en sagte Vals, træder han en sirlig Dans med Bruden. Der er da kun dette ene Par paa Gulvet. Nu danser Brudgommen med Bruden, som derefter maa danse med Brudgommens Brødre eller „Albusvendene" og med enhver af de nærmeste Slægtninge. Før Dansen gaar Kavalleren hen til Spillemændene og forlanger, hvilket Stykke der skal spilles, i det han samtidig giver Spillemandspenge, sædvanlig 1 á 2 Kroner. Den hele Ceremoni er noget anstrængende for Bruden, skjønt Dansene gjøres noget kortere end sædvanlig. Først naar hver Slægtning har faaet en Dans med hende, kan de øvrige Gjæster deltage i Dansen.

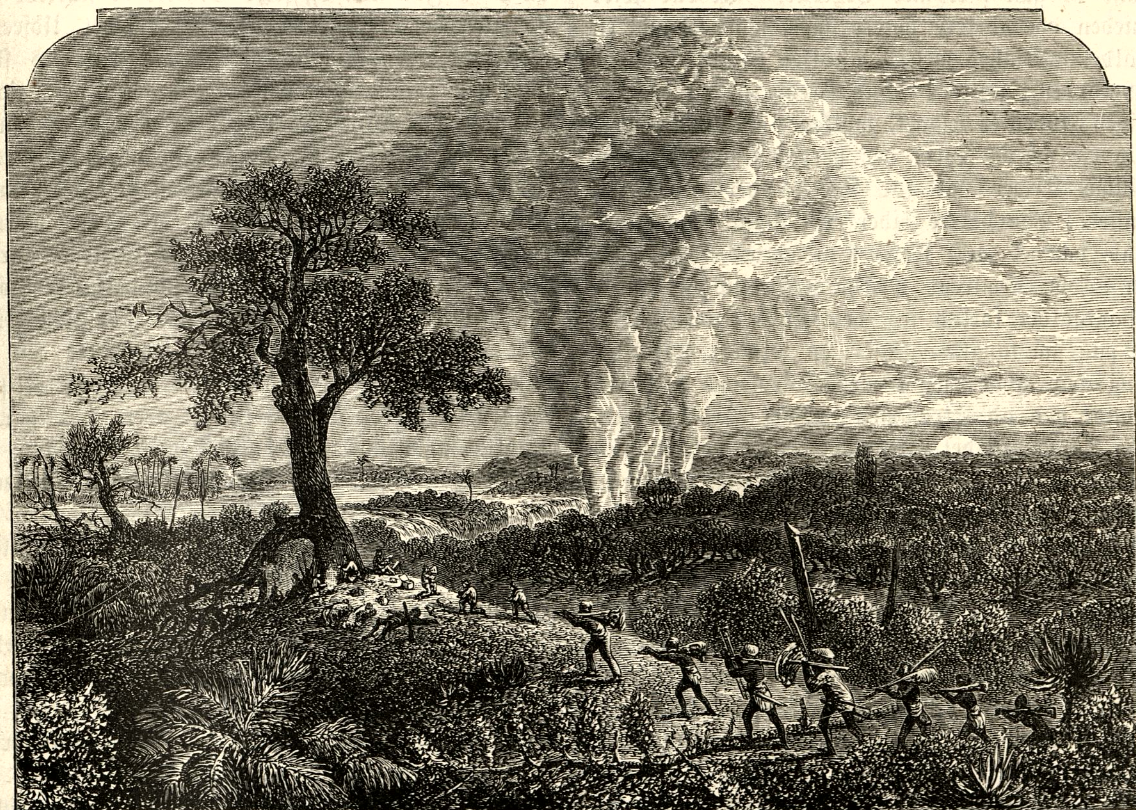
Lystigheden er nu snart i fuld Gang, og de unge bruger deres Ben, saa det har Skik. I Dagligstuen og Sovekammeret sidder en Del af de gamle, dels spillende Kort, dels passiarende ved deres Tobakspiber og fortællende muntre Historier. Der findes jo al Tid en, som er god til at fortælle.

Der er Manden i Huset, en svær, høj, ældre Bonde, iført blaa Vadmels Buxer, sort Buckskins Vest og uden Frakke, med blaa, rødstribede Underærmer. Han dukker lidt med Hovedet, som Følge af Rygradens Krumning, foranlediget ved mange Aars anstrængende Arbejde. Ansigtstrækkene er stærkt markerede, Næsen stor og krum, og Øjnene graa. Med begge Armene paa Bordet sidder han for Bordenden, rygende af sin store, sølvbeslagne Pibe, medens han af og til blander sig i Samtalen. Den trivelige gamle Herre ved Siden af ham er Degnen, og saa er der gamle Hans Madsen, ja „I kinne ham wal?" Der er ellers nok, der kjender ham, og afholdt er han af alle for sin Vittighed og sine morsomme Indfald, hvorfor man er sikker paa at træffe ham ved enhver Højtid. Degnen er ogsaa

en gemytlig Mand og uudtømmelig i at fortælle. Han berettede just et morsomt Træk fra sidste Folketælling. En gammel Kone ved Navn Ann'Lauster (Lauridsdatter) kom en Dag løbende hen til Naboen. „Jeg har hørt," sagde hun, „at de gaar omkring nu med en Liste, og der skal man optegnes paa, baade Navn og Stilling og Reli'on. Kan du ikke sige mig, hvordan jeg skal bære mig ad dermed. Jeg har akkurat den samme Reli'on som vor Præst, men hvordan er det, de kalder det?"

„Ann' Lauster," vedblev Degnen „er født i Tim ved Ringkjøbing, og hun har en Gang fortalt mig en Erindring fra den Tid hun var ung Pige. „Det er Løgn!" — „Hold Mund, Dalgaard!" sagde Præsten. — Nu gik det saa nogenlunde en Tid igjen, men da Præsten saa igjen vilde citere et Bibelsprog, kunde han ikke huske, hvor det stod, og gjorde da ligesom sidst. Han tænkte vel, at naar han kun „gav det Navn og lod det løbe," vilde ingen af Menigheden mærke Fejltagelsen. Men Degnen mærkede den nok og raabte igjen: „Atter en Helvedes Løgn!" — „Jeg siger, hold Mund, Dalgaard!" skreg Præsten, „kan du da ikke holde din forbandede Kjæft!"

(Sluttes.)

Viktoriafaldet i Zambesefloden i Sydafrika.

Jeg havde for Resten da allerede hørt Historien, der er aldeles sand. De havde paa den Tid i Tim en Præst og en Degn, der begge var godt fordrukne og stadig væk gav Forargelse for Menigheden. En Søndag — Ann' Lauster var selv i Kirke den Dag — stod Præsten paa Prædikestolen og havde en ordentlig Pisk. Nu var han i det hele taget ikke synderlig stiv i sin Lærdom, men det var Degnen derimod, og han kunde ofte give Præsten en Rettelse, hvad han aldeles ikke generede sig ved. Da Præsten i sin Tale fremdrog et Bibelsted og skulde til at „kapitelfæste" det, gjorde han dette galt, og aldrig saa snart hører Degnen det, før han raaber:

Viktoria Vandfaldet.

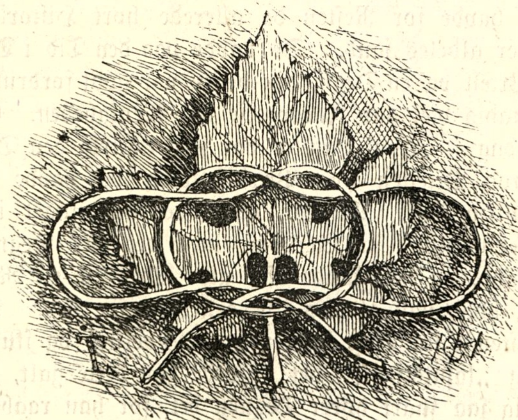
Om dette mærkelige Vandfald i Sydafrika, hvoraf vi i Dag bringer vore Læsere et Billede, giver Livingstone, der har besøgt Stedet, følgende Skildring:

Næste Dag besluttede jeg at besøge Viktoria Vandfaldet, som af de indfødte kaldes Mosioatunya eller med et ældre Navn, Shongwe. Vi havde ofte hørt Tale om det under vort Ophold paa Egnen. De indfødte gik aldrig saa nær til Vandfaldet, at de kunde undersøge det, men betragtede det i Frastand med Bæven og sagde om Skumstøvet og

Bulderet: „Musi oa tunya" (Her buldrer Røg.) Tidligere kaldtes det Shongwe, men Betydningen af dette Navn kunde jeg ikke opdage; det ligner Navnet paa en Gryde, saa det betyder maaske en kogende Kjedel, men jeg er ikke sikker paa det.

Efter tyve Minutters Sejlads fra Kalai fik vi for første Gang Øje paa de Støtter af Skumstøv, som ganske passende kaldes Røgen, og som hævede sig i en Afstand af noget over en Mil; de saa aldeles ud som en af de store afrikanske Steppebrande. Vi skjelnede fem Søjler, som bøjede af for Vinden og syntes at støtte sig op mod en lav, skovgroet Aas; det øverste af Støtterne forekom os i denne Afstand at gaa i et med Skyerne. De var hvide for neden og mørkere højere oppe, saa de havde en paafaldende Lighed med Røgstøtter. Det hele var et overordentlig skjønt Syn: Breddeme og de Øer, hvormed Floden er besaaet, smykkedes af Skovgrupper, i hvis Farve og Form der hersker stor Afvexling. Adskillige Træer var for Tiden oversaaede med Blomster. Paa de tre Sider er Vandfaldet omgivet af Aase paa 3—400 Fods Højde, bedækkede med aaben Skov. Omtrent en halv Fjerdingvej oven for Vandfaldet forlod jeg den Kano, som havde bragt mig saa langt, og gik i en lettere, hvis Besætning var godt kjendt med Hvirvlerne og førte mig midt ned ad Strømmen. Vi landede paa en Ø, faa Favne fra det Sted, hvor man med et Blik kunde overse hele Faldet, men jeg tror ikke, at nogen endda vilde kunne forstaa, hvor den uhyre Vandmasse blev af; den syntes at tabe sig i Jorden; thi den modsatte Rand af Kløften, hvori den forsvandt, var ikke mer end 80 Fod derfra. Jeg i det mindste kunde ikke blive klog derpaa, før jeg forsigtig krøb hen til Randen og stirrede ned i en bred Revne, som naaede fra Bred til Bred, tværs over hele den mægtige Flod Zambese; her saa jeg den 1500 Alen brede Strøm styrte sig ned i Dybet af Hundrede Fod, hvor den pludselig indsnævredes til en Bredde af 20—30 Alen. Hele Faldet er ikke andet end en Spaltning i den haarde Basaltklippe fra den ene Bred af Zambese til den anden. Naar man fra den højre Side af Øen stirrer ned i Revnen, ser man kun en tæt, hvid Sky, som, da jeg besøgte Stedet, bar to skinnende Regnbuer. Fra denne Sky hævede sig et uhyre Springvand af Skum, aldeles som Damp, til en Højde af 2—300 Fod; der fortættede det sig, saa det saa ud som en tyk Røg, og faldt atter ned som en jævn Regn, der snart gjennemblødte os lige til Skindet. Denne Regn falder i Reglen paa den modsatte Side af Revnen, og nogle Favne bag ved Randen staar der en Hæk af eviggrønne Træer. Fra Rødderne af disse løber en Mængde Smaabække tilbage til Svælget; men der, hvor de styrter ned ad den stejle Væg, slikker den opstigende Skumstøtte dem lige af Klippen og tvinger dem til at stige op igjen. De løber uafladelig ned, men naar aldrig Bund.

Paa venstre Side af Øen ser vi Vandet paa Bunden som en hvid, rullende Masse, der vælter sig afsted mod Forlængelsen af Spalten, som bøjer af tæt ved den venstre Flodbred. Et Sted paa venstre Side af Øen er der faldet et Klippestykke ned, som rager op af Vandet forneden; efter det skjønnede jeg, at Faldets Højde kunde være omtrent 100 Fod. Siderne af denne uhyre Spalte er lodrette og bestaar af en ensartet Klippemasse. Randen paa den Side, hvor Vandet falder ned, er afslidt en 2—3 Fod ind, og flere Stykker er styrtede ned, hvorfor den har et noget sønderrevet Udseende. Den modstaaende Rand er derimod aldeles skarp undtagen paa venstre Side, hvor der viser sig en Revne, og et Stykke ser ud til at være ved at falde. I det hele taget er der ingen Forandring foregaaet siden Spaltens Dannelse. Klippen er mørkebrun af Farve, med Undtagelse af de 10 Fod nærmest Bunden, hvis Farve forandres af Vandets aarlige Stigning til denne eller en endnu større Højde. Paa venstre Side af Øen har man et godt Overblik over den Vandmasse, som opsender den ene Skumstøtte, da den styrter frit ud over Klippevæggen, som den aldeles ikke berører, men danner et tykt, sammenhængende Slør over den, lige ned til Bunden. Den var saa hvid, at den lignede Sne — et Syn, jeg i mange Tider ikke har set. Alt som den, (om det kan kaldes saa) brast i enkelte Stykker, der alle styrtede afsted i en Retning, udsendte hvert af disse adskillige Straaler af Skum — aldeles ligesom Staalklumper spruder hele Rækker af Gnister ved at brænde i ren Ilt. Det snehvide Tæppe saa ud som Tusender af smaa Kometer, der ilede afsted i en Retning og hver efterlod Haler af Skum bag sin Kjærne. Jeg har intet Steds set noget lignende omtalt. Det synes at være en Følge af, at Vandmassen strax i Faldet kom klar af Klippen og kun langsomt opløste sig i Fraade.

Skattegraveren Basyl.

Efter Sacher-Masoch ved A. Th. J.

Den gamle Basyl var et Slags Arvegods i Familien Padlewski, hvor han havde tjent Slægt efter Slægt og blev holdt højt i Ære. Ingen kunde mindes den Tid, da han ikke havde været blandt Herresædet Jaromkas Beboere. Der var et Par Bønder paa henved de Hundrede eller lidt over, de kunde dunkelt mindes at have set ham som barfodet Dreng vogte Gæs for den højsalige Hr. Adolf Padlewski, den nuværende Herres Bedstefader; men hvorledes skulde vel Basyl nogen Sinde have haft et andet Ansigt, end dette alvorlige, broncefarvede, af hvide Lokker indfattede ærværdige Aasyn? — og saa oven i Kjøbet barfodet, han, hvis højskaftede Støvler straalede stærkere end en lillerussisk Sognepræsts, hvad siger jeg, langt stærkere end en Biskops, ja akkurat som et Spejl — nej, det var aabenbart en Opdigtelse. Lige saa liden Tiltro skjænkede man dem, der snakkede om, at de i den salig Hr. Thadensch Padlewskis, den nuværende Herres Faders Tid, havde set ham danse Kosakvalsen i Værtshuset, ja endogsaa følge Fogdens Pige til Spindestuen. Basyl og saa Dans — Basyl og saa Kurmageri! Hvorfor saa ikke hellere prate løs om, at den hvide Czar havde danset Zweitrit med Sultanen, og at Paven gjorde Hanebelen til Dronningen af England.

Den gamle Basyl var nu en Gang den gamle Basyl, en sex Fod høj Zaporogerskikkelse, med et Sobieskihoved, langt nedhængende Overskjæg, Sølvringe i Ørene, en høj, hvid Hanekam, fyldige, hvide Øjenbryn over et Par smukke, blaa Øjne, ordknap og alvorlig med alvorligt Blik og alvorlig Mine, med alvorlig, en i Sten udhugget, for 300 Aar siden hensovet polsk Kronfeltherre værdig Holdning, tavs i Smerte, som i den højeste Glæde, ja endog i Vrede, men, naar han først fik Munden paa Gled, alvorlig — ja, Herren selv vil ikke paa Dommedag kunne tale mere alvorligt.

Og efter at den unge Hr. Gracian Padlewski havde begyndt at styre i Jaromka, var det just ikke saa sjælden, at man der havde en Slags Dommedag, paa hvilken Basyl hævede sin Stemme som en streng Fader.

Gracian var en ung, indtagende Adelsmand af Middelhøjde, slank, med græske Træk, fyrige Øjne, et prægtigt sort Overskjæg, med fine Manerer, stor Belærthed, elskværdig, Damerne kaldte ham fortryllende, ja, han var alt, hvad man kan forlange af en Kavaler; men Landmand var han ikke. Han forstod sig lige saa meget paa Avlsvæsenet, som den gamle Basyl paa Literaturen, og var oven i Kjøbet en Ødeland.

Basyl, denne gamle, tro Tjener, der udmærkede sig ved hin homeriske Troskab, der er bleven til en Fabel i Vesterleden, men endnu af og til forekommer hos os i Galizien, hvor Tjenestefolk tilbringer tyve, tredive, ja flere Aar i et og samme Hus, hvor de ikke sjælden fødes, holder Bryllup, bliver gamle og dø i det samme Hus — den gamle Basyl blev bestandig mere alvorlig og gnaven over, at det stadig væk gik ned ad Bakke.

Han saa Husets Glans forsvinde og med det samme sin egen Glans; thi han var lige saa uadskillelig fra Familien Padlewski som dens Vaabenskjold eller de erobrede Tyrkefaner i Riddersalen eller Krypten i den gamle Landsbykirke eller hvad som helst andet, der syntes uadskilleligt fra Padlewskiernes Ry og Anseelse, ja hvis Huset havde haft sin „hvide Dame," vilde hun uden Tvivl ikke have vist sig for nogen anden eller aabenbaret sine skæbnesvangre Profetier for andre end netop ham.

Hvem skulde vel altsaa have større Ret til at formane og dadle den ny Herre end netop den gamle Basyl, saa meget mere som Huset manglede en Frue; og Basyl gjorde den mest udstrakte Brug af denne Ret.

Hans Kjærlighed, hans Omhu og hans Bekymringer gjaldt ikke blot hans Herres Person og Handlinger, men de udstrakte sig til hans Klæder og Støvler, ja til hans Hunde og Heste, og en skjæv Hæl kunde gaa ham lige saa nær til Hjærte som et i Letsindighed sønderknust Kvindehjærte.

Gracian holdt meget af at beværte sine Venner til langt ud paa Natten, og var han i Besøg hos andre eller hos en eller anden indtagende Dame, skyndte han sig just heller ikke med at komme hjem. Den naturlige Følge her af var, at han holdt meget af et sove længe om Morgenen; men denne Nydelse blev ham ofte betagen, og det var kun, naar Basyl havde andre vigtige Forretninger eller maaske endogsaa red til Kolomea for at bringe vigtige Breve paa Posthuset, at Gracian kunde hvile i Ro og drømme sødt til langt op ad Dagen. I Reglen vækkede Basyl, der stod op ved Morgengry, sin Herre første Gang Klokken 6, anden Gang en Time senere, og Kl. 8 trak han Rullegardinerne op. Saa snart han havde gjort dette, maatte Gracian staa op, hvis han ikke vilde udsætte sig for adskillige djærve Opmuntringer og hele Dagen døje den gamles onde Lune.

Et andet vigtigt Punkt var Toilettet. Om end Gracians Smag gjorde Udslaget ved Valget af

Stof, Farve og Snit, kunde han dog sjælden iføre sig andet, end hvad Basyl fandt for godt. Derfor begyndte saa godt som hver eneste Morgen med en Kamp, i hvilken den høje Herre al Tid bukkede under.

En Gang havde Gracian saaledes Lyst til at præsentere sig for den galante Baronesse Bielica i stramt sluttende duegraa Ridebenklæder, hvid Vest og brun Fløjels Jakke, medens Basyl allerede havde bestemt sig for en mørkeblaa Klædning med meget vide polske Pantalons.

„Basyl,“ begyndte den unge Herre, saa højrøstet som mulig for derved at antyde sin urokkelige Beslutning, „jeg vil i Dag have de graa Ridebenklæder paa.“

Basyl betragtede ham medlidende; det hastede endnu ikke med Strængheden.

„Hvordan vil De bære Dem ad med det?“ spurgte han; „de er jo i Stykker.“

„Hvad er der da i Vejen med dem?“

„Aa, I ved da nok, hvordan et Hul ser ud.“

„Da kan jeg ikke mindes at have revet dem itu.“

„De er heller ikke revne itu; de er løbne op.“

„Saa kan de jo hurtig sys sammen igjen.“

„Ja, det er nemt sagt; men gjør det.“

„Er Hullet da saa stort?“

„Benklæderne maa til Skrædderen.“

„Hvorfor har du da ikke allerede sendt dem der hen?“

„Hvilket Spørgsmaal! Jeg trænger ikke til slige Paamindelser; Benklæderne er allerede hos Skrædderen; jeg mindes nu, at jeg har givet ham dem med, den sidste Gang han var her.“

„Hvad skal jeg saa tage paa?“ spurgte Gracian sukkende.

„Hvad De skal tage paa?“ svarede nu Basyl med en Alvor, der ikke tillod nogen Indsigelse; „naturligvis den blaa Klædning.“

Og i en Fart bragte han den og hjalp sin Herre i den omhyggelig, som en Moder, der pynter sit Barn og ikke kan blive færdig med at trække Tøjet til Rette; thi han var stolt af sin unge Herre, der fordrejede Hovedet paa alle unge Damer.

Paa lignende Maade gik det Gracian, naar han vilde kjøbe noget, i det mindste udøvede Basyl en skaanselsløs Kritik, og ikke sjælden tillod han sig et afgjørende Ord, der ikke blev mindre respekteret, end om det var sagt af en af den gamle polske Republiks Deputerede. Særlig Opmærksomhed skjænkede han sin Herres Omgangsvenner; det lillerussiske Ordsprog: „Hvo dig paa sin Vogn giver Sæde, hans Vise skal du kvæde!“ var ikke til for ham. Han sang kun alt for ofte ganske andre Viser end sin Herres.

Var en eller anden ham til Pas, da var Husets Herre al Tid hjemme, naar han bankede paa, og han kunde gjøre Regning paa splendid Opdækning, ja endog paa et dybt Buk, eller et Smil fra Hr. Basyls Side. Kun to, tre Personer blev den Gunst tilstedet at byde Basyl en Pris, af andre tog han hverken Pris eller Drikkepenge, ja ikke en Gang en Knappenaal. Men mishagede nogen ham, lagde han et rentud amerikansk Opfindelsesgeni for Dagen med Hensyn til den Maade, paa hvilken han forstod at gjøre dem kjede af Omgangen med hans Herre eller berede denne Vanskeligheder, naar han havde i Sinde at besøge nogen, der ikke stod vel anskreven hos Basyl. I saa Fald hørtes der uundgaaelig Tale om sønderbrudte Hjul, tabte Hestesko, optrækkende Uvejr, opsvulmede Floder og overskyllede Broer, og indfandt den vedkommende sig paa Jeromka, da opfandt Basyl hvert Øjeblik paatrængende Forretninger, der lagde Beslag paa hans Herres Tid, Maden var ussel, Øllet smagte af Malurt, og Vinen var tilfældigvis sluppen op, og hjalp alt dette ikke, gaves der endnu langt værre Kunster, ved hvilke Gjæstens Fordrivelse omsider lykkedes, saaledes f. Ex., naar Gjæsten fik i Sinde at ville overnatte, og Basyl saa anbragte ham i et Værelse, hvor det spøgte, eller naar den til Huset hjemvendende Gjæst blev udplyndret lige til Skjorten af Røvere, hvem det aldrig faldt ind at aflægge Herresædet Jaromka et Besøg, og som ærbødig hilste Basyl, naar han kjørte ud med sin Herre, medens han indskrænkede sig til en skjælmsk Blinken med Øjnene.

Basyl var i højeste Grad punktlig og ordentlig, ja med Hensyn til Renligheden overgik han endog en Hollænder, maaske var det ogsaa kun af den Grund, han følte sig saa dybt krænket, naar hans Herre fandt noget at laste, eller ogsaa havde han mulig en svag Fornemmelse af, at det udelukkende hørte til hans Departement at laste og dadle. Han, der aldrig lod sig bringe ud af Fatningen, kunde blive maalløs af Forbavselse, naar Gracian en enkelt Gang opdagede noget, der ikke var, som det skulde være. I det højeste skete dette en Gang om Aaret; men dette var nok til at lade den gamle gaa og hænge med Hovedet i flere Uger i Træk. Saaledes traf det sig en Gang, at Gracian, i det han tog en Frakke ud af Skabet, blev opmærksom paa, at der var en Plet paa Skulderen.

„Basyl,“ sagde Gracian, ikke uden en vis Tilfredsstillelse, „denne Frakke kan jeg ikke tage paa.“

„Men i Herrens Navn, hvorfor ikke?“

„Fordi den er daarlig børstet.“

„Det er umuligt.“

„Her paa Skulderen er der en Plet.“

„En Plet!" udbrød Basyl forbavset. „Bevis mig den Naade at lade mig se, hvor den Plet er."

„Her er den, kjære Basyl."

Basyl studsede, vendte og drejede paa Frakken, rystede paa Hovedet, holdt Frakken hen imod Lyset, studsede paa ny.

„Naa, er det saa en Plet, eller er det ingen Plet?" spurgte omsider Gracian.

„Ja, det ser jo nok saadan ud."

„Naa, men hvad saa?"

Basyl betragtede endnu bestandig Frakken. „Hvorledes det, som De behager at kalde en Plet, er kommen der paa Skulderen, det er mig en Gaade."

„Mig ogsaa, Basyl" svarede Gracian, „hele Livet er en Gaade."

Men trods al den Vægt, Basyl lagde paa alt, hvad der angik hans Herre, var en Plet dog kun en Plet og en skjæv Hæl kun en skjæv Hæl. Rigtig til Gavns sørgede han kun over sin Herres Lediggang og Ødselhed, og naar hans Bekymringer tog Overhaand, banede de sig Vej over hans Læber. En Aften satte han sig saaledes ved Gracians Seng, betragtede ham længe opmærksomt, saa derpaa til Siden, sukkede og bevarede endnu en Tid lang en alvorlig Tavshed, hvorpaa han pludselig begyndte at rokke sit ærværdige gamle Hoved frem og tilbage, i det han udbrød: „Men, naadige Herre, kan det dog ikke snart falde Dem ind at handle som et fornuftigt Menneske, et Menneske, hvem Gud saa at sige har skabt i sit Billede!"

„Hvad skal jeg da gjøre?" spurgte Gracian opskræmmet.

„Du store Gud, hvad De skal gjøre!" svarede Basyl, „De kan gjøre, hvad De vil, naar De blot vil holde op med at smide Penge ud til ingen Nytte, traktere deres Venner, hænge Stads paa Damerne og stange Deres Tænder af bare Kjedsomhed. De skal begynde at tage Dem lidt af Deres Avlsbrug, som det sømmer sig en retskaffen Adelsmand; som det nu gaar, kan det ikke blive ved. Se De Deres Godsforvalter lidt paa Fingrene, hvor kan han andet end gjøre dem lange, naar han ser, hvorledes De rutter med de prægtige Dukater?"

Gracian gav gode Løfter; men Dagen efter tabte han dog atter 80 Dukater til Husarofficererne i Kolomea, medens han lige saa lidt da som før gjorde sig Ulejlighed med at undersøge Ladernes og Staldenes Tilstand.

Saaledes gik det i nogle Aar, saa længe Dukaterne endnu kom strømmende omtrent i samme Fart, som de flød afsted; men en daarlig Høst var tilstrækkelig til at give den lette Bygning et farligt Stød, og saaledes kom da omsider den Dag, der saa godt som al Tid bryder frem en Gang i en galizisk Godsbesidders Liv og antyder Ødelæggelsens Begyndelse, den Dag, paa hvilken en velnæret Jøde i en glinsende, sort Atlaskes Talar skred hen over Markerne med Gracian, og den unge Herre stod i Begreb med at sælge den først halvmodne Sæd paa Roden.

Men pludselig dukkede Basyls imponerende Skikkelse op mellem Axene, og hans mægtige Stemme hævede sig:

„Hvor er en saadan Letsindighed dog mulig? Og du usle Blodsuger, du Aagerkarl, se til, du farer der hen, hvorfra Djævelen har sendt dig!"

Gracian forsøgte at undskylde sig, Jøden rejste sig paa Tæerne, rullede med Øjnene og strøg sit lange Skjæg og havde den bedste Vilje af Verden til at skræmme den gamle; men denne brød sig lige saa lidt om hans Forbandelser som om hans Trusler, og efter at han havde faaet ham i Kraven, jog han ham trods alle hans Nødraab paa Flugten og begyndte derpaa at ringe tolv for sin Herre, saa denne blev aldeles overvældet, saa overvældet, at han Dagen efter red ud i Skoven og for første Gang i sit Liv holdt Øje med Udhugsten.

Imidlertid blev Basyl en Dag sendt til Staden og den umodne Sæd alligevel solgt til Jøden. Da den gamle vendte tilbage og erfarede, hvad der var sket, sagde han ikke et eneste Ord — angaaende Sager, der ikke lod sig forandre, plejede han i det hele taget ikke at spilde mange Ord — men alle fik Lejlighed til at føle hans onde Lune, saa vel Gracian som dennes gode Venner og øjeblikkelige Herskerinde.

Gracian sukkede paa den Tid for Baronesse Bielica, en af hine Kvinder der bliver misundte af deres eget Kjøn, beundrede og tilbedte af Mændene og lovpriste af hele Verden som henrivende, fortryllende og bedaarende, uden at egentlig nogen som helst er i Stand til nærmere at forklare, hvori denne bedaarende Ynde bestaar.

Baronessen var en lille, mager Dame, hverken ung eller gammel, hverken smuk eller styg; hun havde et af disse udmattede, fortrædelige Ansigter, der er forfærdelig blege, og naar den hvide Sminke er fjærnet, gule og læderagtige. Hendes blaa Øjne, hvilke hun al Tid havde for Vane at lukke halvt i, havde ikke noget som helst usædvanligt Udtryk, de var tvært imod uden Glans, uden hint stumme Sprog, der ofte gjør stærkere Indtryk end Stemmens Velklang og Veltalenhedens Fyrværkeri, de var saa at sige tomme; naar man saa i dem, var der intet at opdage, intet at ane, ja selv Fantasien tav over for disse Øjne, de var som en afsluttet Dekoration uden Tanke af Perspektiv. Men Baronessen forstod at gaa, at bevæge sig, at pas-

fiare, hun forstod at opbygge et kæmpemæssigt Taarn af rødblonde Haar paa sit lille Hoved — de havde rigtig nok tidligere været kastaniebrune, men da rødblandet blev moderne, skiftede de øjeblikkelig Farve — og hun forstod at klæde sig paa, ja, naar det gjaldt, ogsaa at klæde sig af med den Ynde og Anstand, som kun en Polakinde formaar at lægge for Dagen, og hendes halv tilslørede Blottelser var hendes største Triumfer.

Baronesse Bielica var Enke, men ingen af de Enker, man frygter for at blive hængende ved; hun tænkte ikke paa at varme sine Krøllejærn ved Hymens Fakler; hos hende var de galante unge Herrer lige saa sikre for Fælder og Snarer som hos en gift Dame, der lever i den kjærligste Forstaaelse med sin Ægteherre. Baronessen frygtede selv Lænkerne. Hun ejede et smukt Gods og mange andre smukke Sager, og hvad hun ikke selv havde lod hun sig give af sine Slægtninge, Veninder og Venner. Af hvilken Grund skulde hun vel saa gifte sig?

Fremfor alle andre, der kunde glæde sig ved hendes Gunst nød Gracian det Fortrin efter en næsten uindskrænket Maalestok at turde overvælde hende med Gaver, ja han kunde endogsaa driste sig til at laane hende Penge, naar hun selv ingen havde, og da dette næsten al Tid var Tilfældet, kunde Gracian meget ofte nyde denne Glæde, en Glæde, der ikke paa nogen Maade blev formørket; thi Baronesse Bielica var for fuldendt en Verdensdame til at lægge videre Vægt paa Penge, og hendes Finfølelse gik saa vidt, at hun aldrig omtalte sin Gjæld, end sige tilføjede nogen den Fornærmelse at tilbagebetale, hvad hun havde laant.

Men til Gjengjæld var hun ogsaa en anset Dame, et Mønster paa Elegance for hele Omegnen og elsket af alle med Undtagelse af Basyl. Forgjæves kaldte hun denne sin „kjære gamle Bjørn," forgjæves trak hun ham i Overskjægget, klappede ham, ja gav ham endog af og til et Smækkys. Han fortrak Ansigtet, som om han havde bidt i et umodent Æble og vedblev at være hendes Fjende.

„Mærker De da ikke, at dette Kvindemenneske udsuger Dem?" sagde han til sin Herre.

„Fru Bielica er intet Kvindemenneske, hun er en Dame," svarede Gracian.

„De min Hr. Velgjører, siger i Deres polerede Sprog en Dame, jeg i mit ubehøvlede Sprog et Kvindemenneske; enhver taler, som han kan. Sagen er, at De ødelægger deres Fædrenearv, ja De begynder endogsaa at gjøre Gjæld for denne . . . og saa er De dog ikke en Gang den eneste, hvem hun beærer med sit Venskab; der er mange Herrer . . ."

„Du lyver!"

„Gud straffe mig, om jeg gjør det"

„Baronessen er en Dame, hvem enhver maa agte."

„Maa agte?" gjentog Basyl. „Hvem maa? Jeg f. Ex. maa ikke. Jeg agter hende ikke. Hun behager mig heller ikke i mindste Maade. Dem behager hun derimod — men jeg forstaar ikke, ikke paa nogen Maade, hvorledes . . ."

„Det behøves heller ikke."

„Godt," sukkede den gamle, „men nu vil jeg dog tale, saa kan De dømme. Hvorledes kan dog saadan et Fruentimmer — ja, jeg sagde Fruentimmer, jeg forstaar nok at udtrykke mig frit, naar jeg vil — hvorledes kan saadan et oppudset Græskar behage Dem? Jeg kan ikke faa det i Hovedet. Da jeg var ung" — Basyl blev pludselig meget alvorlig — „da kjendte jeg en Pige hist nede i Landsbyen — det var noget ganske andet, hun var stor og stærk, havde friske Kinder og Øjne som Brombær." Hans Hoved sank et Øjeblik ned ad mod Brystet. „Naa, Gud har taget hende til sig, og jeg har aldrig holdt af eller blot bekymret mig om at se paa nogen anden. Gud give hende den evige Fred!" Og den gamle korsede sig.

Det var især to Omstændigheder, der gav Basyl god Grund til at bringe det letsindige Salg af Sæden paa Roden i Forbindelse med Baronessen. Kort efter ankom der fra Brody en stor Pakke kostbare Zobelskind til hans Herre, og Basyl tvivlede intet Øjeblik om, at de var bestemte til, i det mindste om Vinteren, at forlene Baronessen med den yppige Fylde, Naturen havde nægtet hende. Dette var den ene Omstændighed, den anden bestod deri, at Pan Gracian, kjøbte fire smukke Skimler fra det Bawarowskiske Stutteri, hvorpaa den ærlige gamle ikke længe efter saa Baronessen komme kjørende med det samme kostbare Forspænd.

Fru Bielica kunde ikke have valgt noget ulykkeligere Tidspunkt til at aflægge et Besøg i Jaromka. Hun kom med et lille Følge — Anstanden passede hun nøje paa at bevare — foruden af sin Selskabsdame Mademoiselle Daloup og sin Kammerjomfru, ledsagedes hun af Panna Krentschitschka, en højst agtværdig gammel Frøken af gammel Familie, og Pan Ziberski, en gammel Nar og Snyltegjæst som — ukjendt af hvilken Grund — nød den Forret paa hendes Bekostning at friste sin unyttige Tilværelse. Der var følgelig ingen Mangel paa Dydsvogtere.

Besøget havde for øvrigt et dobbelt Øjemed: for det første at bevidne Gracian den skyldige Taknemmelighed, og dernæst at undvige den første opblussende Harme hos en yderst desperat og dumdristig Ritmester, hvem Baronessen netop havde givet Afsked.

Basyl, hvem hun strax ved Ankomsten gav et

blidt Kys, bandede saa smaat, da han mærkede, at „dette Kvindemenneske" havde i Sinde for nogen Tid at slaa sig fast paa Jaromka. „Det kan Vorherre dog umulig tillade," sagde han; men han mente sikkert: „det vil jeg aldrig tillade", og overensstemmende hermed handlede han.

Imod Forventning viste han sig i Løbet af Dagen aldeles koldblodig, endog elskværdig, sørgede for en delikat Middagsmad, for en lige saa fortræffelig Aftensmad, og omsider for Gjæsternes Anbringelse. Baronessen blev nu næsten øm over for ham, og medens hun allerede i Spisestuen sagde Godnat til Gracian, turde den gamle Basyl, der ikke vilde lade sig betage Retten til selv at lyse hende med en stor Sølvarmstage, betræde hendes Soveværelse og fik her et Bonbon i Munden og et Kys uden paa.

„Jaromka er jo henrivende, en sand Perle," hviskede Baronessen.

„Fortryllende!" istemte Panna Krentschischka og Kammerjomfruen.

„C'est un Paradis!" sukkede Mademoiselle Daloup.

„Man kan jo nok holde det ud her," svarede Basyl, efter at han først omhyggelig havde tørret sig om Munden med sit Ærme; „men det gaar ikke an at have alt for fine Nerver, eller hvad det nu er, Damerne kalder det."

„Og hvorfor ikke?"

„Man maa helst lade være med at tale om den Slags Ting."

„Hvad mener du?" spurgte Baronessen, i det hun atter begyndte at kjærtegne Basyl. „Det er da vel ikke Meningen, at det spøger her?"

„Det har jeg ikke sagt," svarede Basyl med et forfærdelig alvorligt Ansigt; „det er Deres egne Ord, min naadige!"

„Har du mærket noget, Basyl? Har du maaske endogsaa hørt noget?"

„Ja," svarede den gamle, i det han med en betænkelig Mine skottede til Siderne, „jeg har baade mærket, set og hørt adskilligt."

„Men det er jo forfærdeligt!" udbrød alle fire Damer paa en Gang.

„Det har endnu aldrig gjort mig noget," forsikrede Basyl; „det gjælder blot om at have en god Samvittighed."

Enden paa det blev, at de fire Damer bestemte sig til at sove i et og samme Værelse: Baronessen under den blaa Silkehimmel, den gamle Frøken paa Sofaen, Selskabsdamen paa en Madras, som man kastede paa Gulvet midt i Værelset, og Kammerjomfruen paa Tæppet ved sin Herskerinders Fødder. Vinduer og Døre blev omhyggelig lukkede, og Damerne holdt en lydelig Bøn, før de gik til Ro.

Næppe var Lysene slukkede, saa hørte Baronessen et dybt Suk.

„Hvem var det, der sukkede?" spurgte hun ængstelig.

„Det var ikke mig," svarede Frøken Krentschitschka.

„Moi non plus!" stønnede den franske Terne.

„Har De da ikke hørt det?"

„Jo, det har vi."

„Jusia!"

Der lød et nyt Suk.

Baronessen sparkede vredt til Kammerjomfruen, der hvilede ved hendes Fødder. „Hører du ikke, Jusia?"

Gud bevare os!" mumlede Jusia og sukkede paa ny.

Som en ægte Lillerusserinde, rigelig velsignet med Appetit og Soveevne, var hun strax, da man havde slukket Lysene, falden i Søvn og var ikke mer til at vække.

„Jeg tror det var Jusia, der sukkede," sagde Baronessen.

„Der er ingen, som forbyder os at tro det," svarede den gamle Frøken bævende, „lad — os — derfor — kun — tro — det; det er — dog — i det — mind — ste beroligende."

Damerne forholdt sig rolige; det blev stille i Huset, nede i Landsbyen, kun Kammerjomfruen lod sig af og til høre med en dæmpet Snorken. Ogsaa de andre begyndte at slumre.

(Fortsættes.)

Familien i Egemose Krat.

Første Kapitel.
Husvild.

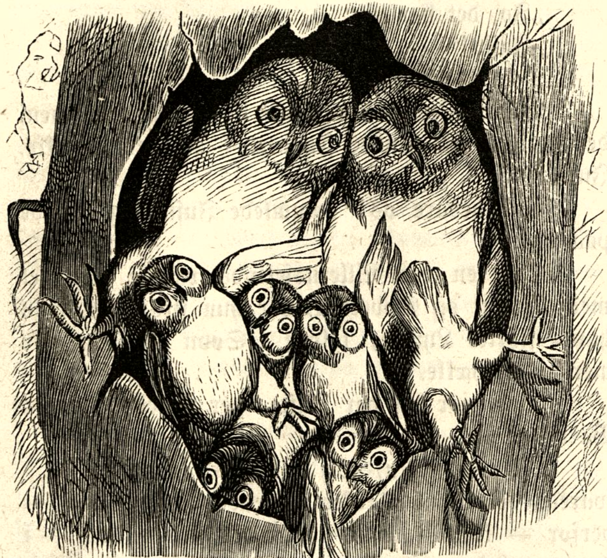
Inde i Krattet og godt i Læ
stod der et gammelt Egetræ!
hulet og knudret og tør var Stammen,
Grenene visnede alle sammen,
sjælden satte det friske Skud;
Træet var lige ved at gaa ud.

Inde bag Egens haarde Ved
havde Familien sat sig ned,
og i den lune og tætte Bolig
havde de levet tilfreds og rolig,
glade ved Livet og ved de smaa,
der alle slægted de gamle paa.

Fulde af Glæde Dagene randt,
al Tid de rigelig Føde fandt.
Ak, da monne en Sorg dem ramme:
Skovfogden stemplede Egens Stamme,
det betød jo saa meget, som
Egen var dømt til at hugges om.

Andet Kapitel.
Trange Tider.

Fader er dragen fra Hjemmet bort,
Afskeden faldt dem alle saa haardt.
Bort han fløj over Skovens Bøge,
rundt i Verden han monne søge
for at finde et Sted, hvor han
med sin Familie bygge kan.

Moder sidder bedrøvet nu,
Børnene slaas med Hy og Hu,
ingen vil høre, og ingen vil lyde,
alle vil herske, og alle vil byde,
daglig er der Spektakler og Strid.
Ak, det er en bedrøvelig Tid!

Tredje Kapitel.
Naar Enden er god, er al Ting godt.

Fader er kommen fra Rejsen hjem,
gode Sager han bragte dem;
Kringler, Trompeter laa i hans Taske,
Bitten*) fik sig en Patteflaske,
Rangler og Møller og andet godt
Børnene hver især har faa't.

Men det bedste, han bragte med,
var dog Fortællingen om et Sted,
hvor han en Bolig dem havde kaaret,
og naar Egen til Efteraaret
faldt før de skarpe Øxehug,
skulde de se, hvor den var smuk.

Atter Glæde og Fred man nød
nu i den lille Families Skjød,
Faderen glad sin Pibe røgte,
Børnene muntert lo og spøgte,
Moderen, friet for alle Savn,
vugged den bitte i sin Favn.

*) Den lille, jysk Udtryk.

Bedstemoders Yndling.

I Morgen er det Bedstemoders Fødselsdag, den rare gamle Bedstemoders, der kan saa mange kjønne Historier. Saa kommer alle Børnebørnene hen og besøger hende, en bringer et Par Kaffekopper, en en Flødekande, en tredje Tøj til et nyt Forklæde, en fjerde en stor Papirspose fuld af modne Kirsebær, og et bringer de alle: et inderligt Ønske om, at Bedstemoder maa leve rigtig længe endnu. Og saa naar Gaverne er tagne i Øjesyn, og der er drukket Kaffe og spist Kage, saa sætter Bedstemoder sig ud i det lille, venlige Lysthus og fortæller om Prinsessen, der var saa hvid som Sne og saa rød som Blod. Det er rigtig en Festdag for Børnene, naar Bedstemoder fylder Aar, og alle glæder de sig da ogsaa til den, som var det til en lille Julehøjtid; men en af de allergladeste er lille Inger, hun er nemlig Bedstemoders særlige Yndling, er kaldt op efter hende, og faar al Tid Lov at sidde paa den gamles Skjød, naar hun fortæller Æventyr. Sidste Gang Bedstemoder holdt Fødselsdag bragte Inger hende sin lille Spaankurv fuld af Kirsebær — men hvad skal hun bringe hende i Aar? Dette har været det store Problem, hvormed lille Ingers Tanker i de sidste tre Uger har syslet. Hun har ingen Ting kunnet hitte paa, for noget, der særligt kunde glæde den kjære gamle, skulde det være. Og nu er det i Dag den sidste Dag, Valget maa træffes, men Inger er stadig lige klog. Sidste Nat har hun næsten ikke sovet, og i Dag gaar hun og ser saa tankefuld ud som en nybagt Rigsdagsmand. Grundende paa det store Spørgsmaal driver hun af hen ad Gaden og standser saa lige uden for Gartner Petersens Havelaage. Som hun nu bedst staar og ser paa de duftende Roser og Levkøjer, som der inde staar i deres fuldeste Flor, kommer hun til at tænke paa Bedstemoders gamle Rose, som Frosten ødelagde i Vinter. Hvor Bedstemoder havde været bedrøvet den Gang, lille Inger havde set Taarer i hendes Øjne, men det var ikke saa sært, for Rosen havde ogsaa været en Gave fra hendes Mand paa deres Sølvbryllupsdag. „Hvad om jeg kjøbte en Rose til hende igjen," tænkte Inger, „mon hun saa ikke vilde blive glad? Jo, det vil jeg!" Uden videre Betænkning aabnede hun Havelaagen og styrede lige hen mod Gartner Petersen selv, der gik og røg sig en Pibe Tobak. Det var en mild og venlig Mand, og Inger var slet ikke en Smule bange for ham. Skjønt det var første Gang, hun handlede paa egen Haand, gik hun dog lige løs paa Sagen og spurgte, om han havde en Rosenplante at sælge, og hvad den kostede. „50 Øre med Potte og samt," svarede Petersen. Inger stod og betænkte sig lidt, for hun havde kun 35 Øre; da gik der pludselig en lys Ide

Hos Gartneren.

op for hende: „Den graa Mis hjemme," sagde hun, „fik Killinger i Søndags; naar jeg giver 35 Øre — for dem har jeg — og saa to af Killingerne, kan det saa ikke gaa? — det er til Bedstemo'er!" „En kan gjøre det," svarede Gartneren, „og saa skal du endda faa den allerkjønneste Rose, jeg har." Han tog den største og smukkeste Rose, han kunde finde, hyggede lidt om den og bandt den forsigtig fast til sin Pind. Og alt imens stod lille Inger og saa til; hun var krøben om bag Bænken, hvorpaa Gartneren sad, og iagttog nu derfra enhver af hans Bevægelser. Alt det øvrige i Haven, de dejlige Blomster, de modne Frugter og Havekarlene, der gik og arbejdede, alt havde tabt enhver Interesse for hende. Ved Rosen hang hendes hele Blik og Tanke, og det lille Barneansigt stod i et Smil: Nu var Problemet løst, og hun vidste, at Gaven, der i Morgen mest vilde glæde Bedstemoder, var den, hun bragte. Og Bedstemoder, hvad vil hun gjøre, naar hun modtager den kjønne Rose? — hun vil tænke ved sig selv: Saaledes planter de unge Blomster, der hvor de gamles visnede.

Reinhart og Fatme.

Historisk Fortælling af Felix Dahn

Tredje Kapitel.

Advarsler.

Da Midnatsstjærnen stod paa Himlen, skiltes de elskende. Reinhart ledsagede Fatme til Døren, der førte ind til Borgens indre Dele, derpaa vendte han tilbage til Haven for at opsøge den luftige Grotte, hvori han plejede at sove.

Han var netop slaaet ind paa en smal Græssti, omgivet af tætte Rosenbuske, da en mørk Skikkelse nogle Skridt foran ham traadte frem af Tykningen, et Vaaben blinkede i Maaneskinnet, og Raabet: „Dø, kristen!" naaede Reinharts Øre. Han sprang hurtig til Siden; i samme Øjeblik for et Kastespyd susende forbi hans Hoved og borede sig ind i et højstammet Platantræ, der stod tæt ved Stien; endnu sitrede Spydet i det flængede Træ, og allerede laa Morderen overvunden paa Jorden. Reinhart knælede paa hans Bryst og svang den krumme Sabel, som han havde vristet ham ud af Haanden, over hans Hoved; det var Belek, Hassans sorte Slave.

„Hvor meget har din Herre lovet dig for mit Hoved?" spurgte Reinhart.

„Intet, Belek er ingen Lejemorder! Belek hørte, hvorledes hans Herre i sine Morgen- og Aftenbønner forbandede den kristnes Navn, og Belek vilde dræbe den, hans Herre hader; men Allah har ikke villet det, hans Navn være priset!"

„Det er det, Menneskene kalder Tro!" sagde Reinhart. „Kom, Slave, jeg vil i Morgen fremstille dig for Fatmes Fader, der i saa høj Grad har rost sine Ørkensønner, og jeg vil spørge ham, om hans milde Visdom ogsaa har et mildt Navn for dette."

Han trak den afvæbnede Slave med sig, bandt ham med sin Turbans stærke Silkeklæde ved Grottens Indgang, lagde sit blanke Sværd ved sin Side paa det bløde Leje og sank snart hen i en rolig Slummer. Den bundne Morian sad stum og tavs i den klare Maaneskinsnat.

Den næste Morgen fandt Fæstningens Besætning samlet til Rettergang i Borggaarden; den bundne Belek stod i Midten. Reinhart traadte op som Anklager; ved hans Side stod Fatmes Fader, lige over for denne stod Hassan og hans Søn Rodvan.

Da Reinhart i Korthed havde fortalt om Overfaldet og forlangt Snigmorderen afstraffet, tog Hassan, henvendt til sin Søn, Ordet:

„Min Rodvan, sig os, har ikke en Flue summet for den troendes Øre?"

„Nej," svarede Rodvan med funklende Øje, „nej, den kristne har oploftet sin hovmodige Røst, han har forkyndt en Udaad og forlangt Straf over den, og Straffen skal ramme den feje Gjerning, hvis ikke en evig Skam skal plette Hassans Stamme af Hasar."

„Min Søn," svarede Hassan, „selv om der ogsaa gaves Forbrydelser mod de vantro — der findes intet Forbud imod den undtagen Kjærlighedens — saa mangler Anklagerens Stemme; den kristnes Ord er en Myggesummen i Moslims*) Raad; jeg hører ingen Røst, der løfter sig."

„Saa hør da min Røst, du mørke Iverer," faldt Ibrahim ind, „mit Ord maa du agte, thi jeg er den Guds Præst, som du kjender saa lidt. Jeg løfter min Stemme og anklager ikke den blinde Gjernings Redskab men dig — det skumle Sind, som har forlokket Redskabet."

Da sagde Hassan: „Vel sømmer det sig blandt os, at Svigerfaderen taler sin Svigersøns Sag; den kristne gad maaske nok være din Svigersøn, men din Datters Ægtefælle er han ikke."

Alle Saracenerne gav gjennem Ord og Miner deres Bifald tilkjende.

Reinhart for sammen og greb til sit Sværd. Men Ibrahim rejste sig værdig op, Ild luede i hans klare Øjne, og som en hvid Flamme bølgede hans lange Skjæg.

„I blinde Vanens og Hadets Slaver — eders

*) Moslim, Bekjender af Islam, deraf Ordet Muselmand. O. A.

giftige Ord rammer eder selv og hverken mig eller mit Barn! I kan altsaa ikke tilgive mig, at mit Øje under Jagttagelsen af Stjærnernes Klarhed og Udstrækning har lært mig, ogsaa uden for vore Telte at se Brødre, lært mig at tro paa Værd og Dyd, ogsaa der hvor Profetens grønne Fane ikke vajer. Jeg kjender Solen, Maanen og alle Stjærner — paa ingen har jeg opdaget den grønne Fane; skulde de derfor være forbandede for evig?"

„Saa tror du ikke paa Profeten!"

„Jo, jeg tror paa ham, men ogsaa paa Zoroaster og paa Moses og paa den milde Mand fra Nazareth, hvem den unge Yngling tjener. Kunde I ikke tilgive mig, at jeg gjærne saa den Menneskelighedens skjønne Lilje, hvormed min Datter plejede den saarede, forvandle sig til Kjærlighedens røde Rose? Kun en iblandt eder tør vredes paa mig, den ædle Rodvan, der elskede Fatme og svor at klæde sig i sort, indtil hendes Kjærlighed oplyste hans Nat. Men han bærer sin Sorg stolt og med ædel Tavshed; tilgiv mig, min Søn Rodvan, jeg kan ikke skaane dig for dette! Thi i Stjærnerne, hine hellige Bøger, hvis Tale for mig er sandere end selve Koranens, har jeg allerede over Fatmes Vugge læst, at en Gang skulde en Yngling komme fra det fjærne Vesten, hans Liv — hendes Liv, — og hans Lod — hendes Lod. Men for mig var deres Skæbne et venligt Symbol paa min Tro: en Gang skulde alle de Skranker falde, som Menneskenes Daarskab har rejst mellem Folk og Folk, mellem Sæd og Sæd, og dette unge Par er for mig et Sindbillede paa den en Gang kommende Forsoning, et Tilsagn om at Morgenlandet og Aftenlandet, som nu strides om Nazaræerens tomme Grav, en Gang skal samles i den Kjærligheds Aand, hvoraf alle Profeter talte; og da vil der blive en Hjord og en Hyrde."

„Ve mig," udbrød Rodvan sagte, „for saadanne Drømmerier skal jeg opofre mit Livs Lykke!"

„Ibrahim," begyndte Hassan, „du sværmer! Fordi du er mere belæst end vi i Bøger og Stjærner, kalder du os Daarer; du fejler, du er selv en Daare. Din Lov kan maaske gjælde i Stjærnernes Rige, din Tro kan leve i dine Bøger — hos os paa Jorden gjælder den ikke. Vi vil ikke fornægte vort Folks Levevis, deres Had, deres Kjærlighed, deres Ret."

„Men ogsaa efter vort Folks Lov rammer Døden Snigmorderen!" raabte Rodvan, „den kristne skal ikke tro, at vort Had vælger Snigveje; adspørg Belek paa Pinebænken, om enten min Fader eller jeg har aftalt noget med ham."

„Hans Tavshed vilde ikke omvende mig, hvis jeg troede det!" faldt Reinhart ind; „men jeg tror det ikke, maaske blot fordi, at jeg da maatte foragte dig, Rodvan! Paa dit Hoved hviler mine Venners Blod — jeg føler det, at jeg paa dig maa hævne den trofaste Hildebrandt og den milde Arnold, og jeg kæmper hellere mod den modige end mod den feje."

„Velan da," raabte Rodvan med flammende Blik, „følg mig ud i Haven, og et rask Sværdslag skal sønderhugge Knuden, der omslynger os alle; kom!"

Reinhart vilde følge ham; men Hassan greb sin Søn i Armen og udbrød: „Nej, ikke saaledes. Min Søns Sværd skal ikke funkle over et Hoved, som Lovens Øxe siden skal fælde."

„Hvilken Lov paa Jorden," raabte Reinhart forbitret, „tør true et pletfrit, ridderligt Hoved med Bøddeløxen?"

„Vor Lov, stolte kristen, og ingen anden gjælder her paa dette Sted. Om fjorten Dage begynder den hellige Maaned Ramadan, i hvilken Profeten bragte Koranen fra den syvende Himmel ned paa Jorden; du ved det selv, Ibrahim, ved Krigens Udbrud med Frankerne blev dette Bud forkyndt og højtidelig besvoren: Døden rammer enhver vantro, som i denne Maaned dvæler under en troendes Tag. I beraaber eder paa vor Lov — velan, eders Ønske ske — Belek skal dø, men den kristne ogsaa."

„Den blodige Lov," begyndte Ibrahim, „rammer kun den kristne, som med sin fri Vilje deler Tag med en Moslim: Reinhart er altsaa ikke skyldig, han er min Fange og tvungen til at blive her."

„Den kristne er fri!" skreg Hassan. „Tror du ikke, vi ved, at allerede for flere Uger siden har en af de vantros Hærførere, Greb Robert af Flandern, som havde erfaret sin Vens Fangenskab, sendt dig Bud hertil og budt dig syv fangne Saracenerfyrster af den bedste Stamme som Løsesum for ham? Du var villig til Byttet, vi andre vilde ogsaa give ham fri, men den kristne — gid hans Gud straffe ham derfor — den kristne foretrak Fangenskabet for Friheden — spørg din Datter, med hvor mange Kys hun har lønnet ham derfor. Men den kristne er min, er vor Fange, min Pil har revet ham af Hesten, og jeg, vi giver ham fri."

„Jeg har forlangt ham som den Del af Byttet der tilkommer Præsten," svarede Ibrahim.

„Vogt dig for at mane dit Præstekald frem for os. Hvem der ikke tror mindre paa Nazaræeren og paa Moses end paa Profeten, han er ikke Allahs Præst mere. Os, Stammen, tilhører den kristne, vi giver ham fri mod den budte Løsesum; bifalder I det, I Mænd af Stammen Hasar?"

„Ja! Den kristne er fri!" skreg de vildt til Svar.

„Hører du det, kristen! Op, lad din raske

Ganger sadle og rid fri og frank ud af denne Borgs Port, som staar dig aaben!"

Sandsynligvis var det deres Haab at overfalde og myrde den ensomme paa hans lange Vej gjennem Ørkenen.

Men Ibrahim tog atter Ordet: „Han bliver — han er, om ikke min Fange, saa min Gjæst — han bliver."

„Godt, han bliver, men han vogte sig vel for ikke at blive for længe. Naar om fjorten Dage den hellige Maaned Ramadan begynder, og vort Øje da skuer ham i vor Midte, saa beskytter hverken din Præstemagt eller Gjæstfriheden ham for Døden; I ved det nu, vogt eder. Nu, Belek, op til Døden — du er den kristnes Forgænger — Snigmorderen bliver levende begravet."

„Lad ham leve!" raabte Reinhart, „jeg gruer for den blodige Skik, I kalder for Ret."

„Velan da, han skal leve! Dog udlæg ikke dette som et Exempel paa din Skæbne! Paa Gjensyn i denne Raadsforsamling paa den første Dag i Maaneden Ramadan."

Og Hassan skred, ledsaget af sine Folk, forbi Reinhart og Ibrahim. Ingen hilste paa den gamle Præst, der langsom og alvorlig men rank vandrede bort fra Stedet — hans Anseelse og Indflydelse var i Dag i Forsamlingen sunken dybt ved den aabne Løssigelse fra Islams Fanatisme og ved hans ivrige Forsvar for Reinhart, paa hvem mangt et mørkt Saracenerøje havde set med dødeligt men taus Had. Rodvan traadte hen til Reinhart og sagde:

„Du har ikke fortjent det af mig, du overmodige! og dog vil jeg beskytte dig; fly, fly hurtig! Jeg selv vil sadle din Hest, vil ledsage dig gjennem Saracenernes Land, indtil du er i sikker Beskyttelse hos dine egne! Gaa blot, fly bort fra hendes Nærhed; bliver du, vil det føre baade dig og hende i Fordærvelse. Før du kom, var jeg lykkelig; jeg var min Stammes ubesejrede Stolthed, jeg havde min Barndomsveninde, Fatmes Venskab og Højagtelse, og, jeg følte det, hendes Kjærlighed havde jeg ogsaa faaet. Min Klædning bar Sorgens Farve, fordi jeg endnu maatte savne hendes Kjærlighed, men mit Hjærte bar Haabets Farve, jeg vidste, jeg kunde vinde hende. Da kom du — som en flammende Ulykkesstjærne traadte du frem paa min Berømmelses, paa min Kjærligheds Himmel. Din Arm har besejret mig, din Sjæl har frarøvet mig mit Livs Blomst, Fatme; alle mine gode Stjærner er blegnede for din røde Ild; i din Nærhed taber min Stolthed sin tidligere Kraft; dit Øje, dine Skridt, din Stemme trykker mig — og dog, jeg har ikke en Gang Kraft til at hade dig, som du fortjener, du min Lykkes Morder. Naar mine forbitrede Brødre kræver dit Hjærteblod, nærer jeg Frygt for dig som for en Ven. Gid du var saa ædel, kristen, som du er stolt! Se jeg, din Dødsfjende, jeg beder dig: du Ulykkesstjærne vig bort herfra, hvor der var en lysere Fredens Himmel, før du kom."

Hans Stemme bævede. Reinhart saa næsten rørt paa ham: „Rodvan, hold inde! Du ødsler med din Oprigtighed og Bravhed — det afvæbner mig ikke — for din Skyld kunde jeg gaa — men Fatme!"

„Fatme vil gaa i sig selv igjen, naar du er borte. Tror du, at din Kjærlighed vil skjænke hende Lykke? Aldrig! For mange Skranker ligger mellem eder, som ingen dødelig ustraffet overstiger; fra hendes Folk, hendes Tro, hendes Hjem bortriver din Kjærlighed hende. Og kan du byde hende Erstatning? Som den vilde Bjærgstrøm bærer den løsrevne Rose, saaledes vil du i nogle faa Øjeblikke bære hende og derpaa lade hende synke ned i dit Livs brusende Hvirvel. Englen, der bygger Fatmes Lykke, har tænkt sig den sammen med min allerede fra Vuggen af. Jeg er den hjemlige, ømme Stamme, hvorom denne Ranke maa slynge sig, skal den trives. Gaa, og Fatme vil selv indse det. Jeg vil — saa trofast er min Kjærlighed — jeg vil endnu glemme, at hun i blind Kjærlighedsforvirring har elsket og har kysset dig. Som en Drøm vil jeg udslette denne Vildfarelse af hendes Liv; endnu vil jeg byde hende den trofaste, stærke Haand, der skal føre hende ud af Feberens Taagesyner til Klarhed."

„Godmodige Daare, som du snakker om Indbildning, om Feber og Slukning! Trods alle de Skranker, som du optalte, har vi begge erkjendt vore Sjæles Frændskab, har følt, at Hjærtets dybeste Strænge binder os sammen højt over alle eders afmægtige Love, og vi, vi, der passer sammen som Hjælm og Hoved — vi skulde glemme vor Kjærlighed som en taabelig Feberdrøm? Ven! hvem der en Gang har siddet til Gjæst i Himlen, glemmer aldrig sin Lykke siden; en Fatme slukker ikke sit Hjærtes Kjærlighed som en udbrændt Kjærte, og den Kvinde, der har været en Reinharts elskede, trøster sig ikke igjen i en Rodvans Arme."

„Hovmodige, allerede igjen lyser i dine Øjne, spiller om din stolte Mund hin frække Selvfølelse, hvormed du virker som med Trolddom. Dette Blændværk i dit Væsen er det, som har besejret Fatme, forhexet Ibrahim og ofte endog truer med at ville bedøve mit Had. Med hvilken Ret hæver du dig saa højt, at allerede fra Begyndelsen af saa du ned paa os, og selv Fatmes ufattelige Kjærlighed betragter du simpelt hen som et velfortjent Bytte?"

„Intet kunde ligge mig fjærnere — Fatmes Kjærlighed er en fri Guds Gave, som Liv, Solskin,

Foraar — den kan man kun modtage med Taknemmelighed og ikke fortjene. Med hvilken Ret jeg løfter mig over dig, over eder alle? Det skal jeg sige dig: med Ørnens Ret over Gribben! Af ædlere Stamme, af bedre Blod er jeg runden, end I alle. Jeg er en kristen, en Ridder, en Tysker. Ingen dump, hed Ørkenvind har kvalt mine Tanker og i brændende Flammer ødelagt min Følelse fra min Ungdom af, som hos eder. Jeg tilhører et Folk, hvis Konge er alle Folkeslags Kejser, er den Guds højre Arm, som styrer Verden; i Landet med de ædle Sæder, hvor den rene Form og Dannelse hersker, er jeg voxet op. Men I er kun plyndrende Barbarer, eders Dyd er som Ørkendyrenes, et afsindigt Mod og en trodsig Frihed. Du er som Løven, du jager som den, og Røverkunsten er alt dit Ridderskab; underlegen er I mig, hvad Tro, Slægt og Sæder angaar. Intet Under at Fatme, den fangne Perle i eders mørke Flinteskal, søger bort fra eders Midte for at finde Ædelstenen."

„Hold inde med din Haan!" raabte Rodvan rasende. „I utaaleligt Overmod har du misbrugt min aabne, beskedne Bekjendelse. Kristen! Ridder! Tysker! Netop de Skranker, som du vil søndertræde for at vinde Fatme! Men du paakalder dig dem dog stadig, du kan ikke frigjøre dig for dem! Og har du Ret, er du os saa langt overlegen — dette tomme Praleri bringer os i det mindste ikke til at tro det. I mine stille Tanker har jeg maaske tænkt noget lignende, dog, at du vover at udtale sligt, at slynge det imod mig med Foragtens Ord, det er for meget. Husk dette — fra nu af kan jeg fuldt og dødeligt hade dig; for hvert af de stolte Ord i din Tale rammer et dødeligt Hug dig fra min Arm. — Hade dig og dræbe dig!"

Og han styrtede rasende bort.

„Ret saa, du Ørkenens Tiger," raabte Reinhart efter ham, „vis dine blodige Kløer, for dig sømmer det sig bedre end Ædelmodighed. Giv Tid! Jeg hører allerede Timen nærme sig, da vor Strid er til Ende."

Og han vendte sig for at opsøge Fatme.

(Fortsættes.)

Munken.

I gamle Dage ved Sø og Strand
laa Klostre spredte i Danmarks Land,
og hvo, der ej fandt i Verden Lykke,
fandt ofte Ly bag de Mure tykke.
Der strede Munke i fælles Bøn
en Kamp mod Verden, men med Guds Søn;
dog ofte sagdes der lumsk at lure
det værste Ondskab bag Klostermure.
Men, hvor det stod under Aandens Tugt,
bar Klosterlivet velsignet Frugt,
skjønt rigtigt var det vel ingen Sinde,
at Herrens Venner sig lukked inde.
Men Kamp der førtes, og Ladhed ej
drev altid Manden paa Klostervej,
til Vidne derom vil jeg fortælle:

en Munkekamp i en Klostercelle.
Han var saa mægtig en Ridders Søn,
var selv en Kæmpe hel stolt og skjøn,
der drog i Kampen for Pris at vinde,
men Lykken kunde han ikke finde.
Og hvor han drog udi Ledingsfærd,
for Ret og Sandhed han drog sit Sværd;
paa Tungen eller hans Hænder stærke
ej fandtes Svig eller Niddingsmærke.
Skjønt Verden gav ham en Venneflok,
af Guld og Ære vel mer end nok,
han sukked: „Kan jeg al Verden vinde,
mit Hjærtes Fred kan jeg ikke finde!"
Det Sværd, der havde ham Stordaad gjort,
han kasted. og banked paa Klosterport;
sit Gods og Guld han gav for ene
i Munkekappe sin Gud at tjene.
Han brugte flittig sin „Perlesnor"
og bad med Alvor sit Fadervor;
han sang, mens Klokken i Sky mon kime,
og messed i Nattens stille Time.
Et Brix af Træ var hans haarde Seng;
sit Kjød han aved med Svøbens Stræng,
hver Uge fasted han Dage tvende,
men Freden lærte han ej at kjende.
Og alt som mere ham Angsten tog,
han ivrig gransked i Klosterbog,
men det, et bange Hjærte søger,
man finder aldrig i gamle Bøger.
Men Gud, paa hvem han ej havde bygt,
han tyed til i sin stærke Frygt,
og vidned ydmygt for ham herefter:
„Jeg kan slet intet ved egne Kræfter."
Og Herren peged ved Aandens Mund
paa Frelsens Gjerning i Daabens Stund,
hvor Jesus stod som den gode Hyrde,
der gav ham Freden og tog hans Byrde.
Nu bygger han fast paa Jesu Navn
og finder sin Fred i Gud Faders Favn;
han glad i sin tavse Celle dvæler
og dybt for Kristus og Korset knæler.

Jens Povlsen.

Fra et jysk Bondegilde.

Skitse af Andreas Beiter.

(Sluttet.)

Gamle Hans Madsen kom nu til at fortælle og gav bl. A. nogle Skjæmtesagn til bedste. Et af disse vil jeg her gjengive ordret:

„Der wor en Gaang en Mand, der waa saa grumme gue te o brow hans Bien, o saa kam han i Tanker om, te han vild' væ Lævver (Løber). No, saa goer han te en Feldtskjær, for te han sku skjær æ Milt a ham, men æ Feldtskjær skor fejl o skor æ Samvittehied a ham. Men sihn den Ti bløw han den bæst' Prikkeraater, der nowwensindh haa vaen."

„Den Histaarre grihn di aall aw," som Blicher siger, og den gamle begyndte paa en frisk. Men nu maa vi ind at se lidt til dem i Dansestuen.

Der er knap med Plads der inde, thi en Bondes Storstue kan ikke rumme saa farlig mange Mennesker, og ved en saadan Lejlighed er der sædvanlig mange flere Deltagere til Stede, end man egentlig har Plads til. Hvert af de dansende Par har da ogsaa kun en Gang imellem Lejlighed til at svinge sig rundt, men man er vant til at sno sig i en snever Vending og tripper omkring mellem hinanden, som man kan bedst. Selvfølgelig er Heden stor i det tætpakkede Rum, men Bønderkarlene forstaar at bøde derpaa ved at trække Frakkerne af og danse i Underærmer. Derimod beholder de altid Huen paa.

Det er Skik her, at naar man vil danse flere Gange i Træk med en og samme Pige, behøver man blot mellem hver Dans at sætte sig med hende paa en af Bænkene, og ingen har da Lov til at tage hende, ligesom hun ikke kan slippe fri, før man tillader det. Et saadant tvungent „Engagement" kan jo undertiden være mindre behageligt for vedkommende unge Pige, hvilket jeg en Gang saa et ret morsomt Exempel paa. En lille skrutrygget Karl, som dansede daarligt, og hvem Pigerne derfor helst gik af Vejen for, havde været saa heldig at faa fat paa en Pige, der dansede godt, og han søgte nu at beholde sin Erobring, hvilket ogsaa lykkedes ham. Den opbragte skjønne vilde slide sig løs, men Fyren holdt godt fast, og heller ikke hjalp det, at et Par unge Fyre vilde befri den fangne Dame. Hun maatte danse flere Gange med den ubehagelige Kavaller, førend han endelig lod hende gaa.

Nu tier Musikken, og man begynder at passiare under munter Latter og bestræbende sig for at „rive Vitser af." Hvad der paa nogen Maade kan tjene til Fremme for denne ædle Sport, undlader man naturligvis ikke at benytte.

Der kommer en halvvoxen Knøs spankulerende ind i Stuen med Hænderne i Lommen og en Cigar i Munden. Det er dog øjensynlig ikke første Gang, han prøver at ryge, thi han viser en vis Færdighed i at udblæse Røgen og at bære sin Kvalmepind med Anstand.

„Uha!" siger en af Karlene, „det ser ud til en stræng Vinter, siden Grisene begynder at gaa med Pinde i Munden."

Denne Vittighed belønnes med en stormende Latter. Men Knøsen, paa hvis Bekostning man morer sig, er ikke tabt bag af en Vogn og har strax Svar paa rede Haand. „Ja, det var noget for dig at grine ad, Mikkel," siger han, „du kunde s'gu ellers ha' godt af at faa saadan en Pind i Munden til at varme dit forfrosne Kallun op med."

„Hvad siger du, din Flab!“ brøler den vittige Mikkel, der ikke kan finde paa noget bedre at dække sig med, og derfor farer op efter Drengen. Men denne har selvfølgelig forudset Angrebet og trækker sig skyndsomst tilbage hen mod den anden Ende af Salen, hvor han farer lige ind mellem en Flok unge Piger. „Det var Ret, Jens,“ raaber de under munter Latter, „kom du kun over til os, vi skal nok hjælpe dig!“ — I det samme spiller Musikken op til en rask Galopade, og Striden dør hen i Dansens Hvirvel.

Inde i Sovekammeret er et lille Selskab samlet ved et Slag Kort. Man spiller sædvanlig Trekort, og der spilles ofte meget højt. Den gamle Bondemand der for Bordenden, med det røde, blussende Ansigt, er en Mand af Faget, om hvem det siges, at han regelmæssig hver Vinter plejer at vinde saa meget i Kortene, at han dermed kan udrede den aarlige Løn til sine Tjenestefolk. Jeg kjørte en Gang sammen med ham i Toget til en nærliggende By, hvor der skulde holdes Grundlovsfest. I Byens Gjæstgivergaard traf han en Del Kortspillere og fik sig et Slag med. Da jeg nu, efter at have overværet Festen, kom tilbage til Kroen, traf jeg ham endnu siddende der. Hans Kone var med, men hun havde ikke kunnet faa ham fra Kortene og blev derfor gaaende i Gjæstestuen, uden at komme med til Festen. „Naa, hvordan gik det dig saa?“ spurgte jeg ham siden. „Aa,“ svarede han, „det blev ikke til meget, men jeg tjente da atten Daler.“

Kortspillet drives for Resten med Iver her i Egnen, baade af ældre og yngre, og selv Kvinderne spiller Kort om Penge. Man har mere end et Exempel paa, at en Bondekarl ved et Julegilde har bortspillet sin nylig akkorderede Sommerløn.

I Dagligstuen er man ved at diske op med Fortællinger og Smaatræk om bekjendte afdøde og endnu levende Særlinge. En nylig afdød Godsejer var just paa Tapetet.

„Ja, den Momsen var en løjerlig Snegl,“ vedblev Degnen, „han havde f. Ex. den Ide, at Skolelærdommen ikke gjorde andet end Skade. Naar han hørte om et eller andet Ulykkestilfælde, Ildspaasættelse, Hængning eller lignende, saa sagde han gjærne: „Ja, der kan vi se, det er alt sammen de verdammte Schu—u—ler, der er Skyld deri!“ Han talte saadan lidt gebrokkent, for han var tyskfødt. „Di Schu—u—ler!“ sagde han og strøg det saadan ud af sit store Skjæg, „Der kom en mal til maj en Pige, som vilde have Kondition po Gaarden. Hvad kan du beschtille?“ siger jeg, „kan du vaske und skure Golf?“ — Ja, det var hun da ikke meget vant til. — „Na, kan du malke und kan du ta' Korn op efter den Høle?“ — Det havde hun ikke probiret før. — „Har du da gaaen i Schule?“ siger jeg, „kan du lese din Katekismus?“ — Jo, og hun havde oksaa gaaen po Institut, und sin Karakterbog den havde hun med! — Der kan Di se! Hvad skulde jeg met so'n Tøs? Jeg har en stuer Hirtendreng, han kan hverken lese eller skrife, men han kan sg'u passe mine Foer!“

„Ja jeg kjender nok Momsen,“ sagde Hans Madsen, „for jeg tjente en Gang hos ham. Det var en gudsforgaaen Krop, der holdt et Styr paa Gaarden med sine Svirebrødre, saa det var noget groft. I al den Tid, han boede der i Egnen, var han kun tretten Gange i Kirke, den første Gang var da han blev gift, og saa fik han tolv Børn og maatte jo til Kirke, hver Gang et af dem skulde døbes. Jeg husker en Historie, som passerede uden for Gaarden en Søndag Formiddag. Præsten, det var nu saadan en uanselig lille Person, der ikke saa ud til meget og hvem jeg den Gang endnu ikke havde hørt prædike, var just oppe paa Gaarden, hvor han havde sin Præstekjole liggende, thi Gaarden laa lige ved Kirken. Saa staar jeg der nede ved Porten, og Momsen kommer gaaende med sin Bøsse og Jagttaske. „Vil du nogen Steder hen?“ siger han. — „Ja, jeg har tænkt at gaa i Kirke,“ siger jeg — „Nej, Fanden gale mig, om du skal!“ sagde han, „er det noget at gaa hen og høre paa det Præk og Sludder. De fordømte sorte Djævle, de er Katten rive mig nogle rigtige Kjæltringer, der har gaaet og opfundet noget Vrøvleri, som de fylder i Folk, det Fandens Tøj!“ — I det samme fik Momsen et haandfast Slag paa Skulderen, og det var da Præsten, som i al god Lav var kommen og havde hørt det hele. Men jeg skal svare for, at Momsen fik læst og paaskrevet! Jeg har aldrig i mine Dage hørt nogen saadan blive tiltalt, og jeg mærkede, at den lille Præst var skaaren for Tungebaand. Momsen hørte paa ham en Stund, men saa sagde han: „Nu har jeg Fanden far' i mig faaet nok af det!“ og gik saa sin Vej.

Efter et Par andre Anekdoter om Momsen, faldt Talen paa Spøgeri og deslige. Landalmuen tror vel ikke længer paa Spøgelser, men derimod er Troen paa Varsler meget udbredt og saa rodfæstet, at man kan høre fornuftige og i enhver Henseende troværdige Folk fortælle, hvorledes de har set eller hørt „Varsel“ (Forwaar) for et Menneskes Død.

„Forwaar er der da,“ sagde en af de ved Bordet siddende, en yngre Mand, „det kan nu gjærne være, at Hans Madsen ikke vil tro det, men det kerer jeg mig ikke om, for jeg ved, hvad jeg selv har oplevet.“

„Ja, det er reele!“ sagde Jep, en ældre Bonde, som sad lige over for Hans Madsen, „hvad

en ved, det ved en. Var det ikke for din Fader, du mærkede Forwaar?"

„Jo," svarede den tiltalte, „og det gik helt underligt til. Det var en Aften, at min Fader og min Tante samt to af mine Brødre og jeg sad sammen inde i Stuen. Bedst som vi sidder, hører vi pludselig tre stærke Trin lige over os paa Loftet, og saa hører vi grangivelig, at Loftslugen smækker i med et lydeligt Brag. Vi gik der op for at se ad, men vi kunde ikke komme efter, hvad der havde været Aarsagen til Lyden. Naa, saa gaar der en Tid hen, og min Fader bliver syg og dør. Paa Begravelsesdagen skulde jeg et Ærinde op paa Loftet, og kom ved den Lejlighed ved Opgangen til at snuble, saa jeg nær var falden ned af Trappen, men jeg gjorde da et Sæt op ad og sprang saa med tre stærke Trin hen over Loftet. Derved kom jeg til at røre ved Loftslugen, der faldt i med stor Allarm. Jeg kom da i Tanker om, hvad vi havde hørt den Aften, og kunde da nu se, at det sædede godt nok. Men hør kun nu. Vi skulde jo kjøre til Kirken, og jeg havde sat mig paa Vognen og faaet ved Tømmerne, hvorefter Ligtoget satte sig i Bevægelse. Nu var Hestene for min Vogn lidt „myndige," og en gammel Mand, der sad ved Siden af mig, blev bange og gav sig til at raabe: Holdt! holdt! og saa greb han pludselig fat i Tømmerne. „For Guds Skyld!" raaber min Faster, der ogsaa var med, „I maa ikke holde!" Det er jo en gammel Tro, at naar man standser undervejs med et Ligtog, vil en af Følget snart dø. Og se om det ikke slog til, for den gamle Mand, der standsede Vognen, døde et Fjerdingaar efter."

„Ja, det er reele!" sagde Jep, og saa sig triumferende omkring. Det lod til, at han vilde give noget af samme Sort til bedste, men gamle Hans afskar ham Ordet: „Nej, nu skal jeg fortælle jer noget om Per Jensen," sagde han, „I kan vistnok huske Per Jensen, der boede her i Sønder-sognet. Det var den løjerligste Fyr, jeg har kjendt, snart hverken ret klog eller ret tosset, som man siger. Men gjerrig var han som en Ulykke, og han kunde da f. Ex. aldrig nænne at gjøre Julegilde, som andre ordentlige Folk. Det var hans Kone og Børn jo ikke godt tilfreds med, for de syntes jo da, de skulde gjøre Gjengjæld, naar de tog mod Indbydelser til andres Gilder. Det kunde umulig blive ved at gaa paa den Maade, for saa blev de omsider nødt til at holde sig helt hjemme, og det havde de da ingen Lyst til, som man kan tænke sig.

Naa, de spekulerede jo over Sagen, og saa fik de en Gang aftalt, at nu skulde de rigtig narre den gamle. Han var netop til Gilde et Steds i Nabolaget, og det stilede de saa deres Sager efter.

Per Jensen var ikke fri for ved Lejlighed at ville tage sig en Taar over Tørsten, og den Gang kom han da just heller ikke hjem som en pæn Mand. Men Konen plejede aldrig at lade ham høre noget derfor, og hun fik ham saa i Seng. Den næste Morgen kunde Per Jensen jo nok huske, hvordan han havde været, og det var han lidt skamfuld over.

„Aa, lille Karen," sagde han, da han havde faaet „afgabet" og var bleven ret vaagen, „lille Karen, a fik vist for mange Punser i Gaar, gjorde a."

„Ja," sagde hans Kone, „det kan jo endda blive godt, men det er værre med alle de mange Mennesker, som du har „bøjen" (buden) til Gilde her i Aften."

„Har a?" sagde Per Jensen, og det kan nok være han blev forundret, „har a bøjen?"

„Ja, lille Fa'r, kan du nu ikke huske det? Du var saa godt til Pas i Aftes, og saa sagde du til dem, om de nu vilde komme alle sammen og faa en Puns og en Svingom."

Per Jensen gav sig nu til at gnide Øjnene og satte sig oprejst i Sengen.

„A bøj?" sagde han, „Karen, a bøj? Bøj a?"

„Ja det er da vist, du gjorde, og nu maa vi ordentlig skynde os, for at vi kan tage mod de Gjæster, som du har skaffet os."

„Nej, nej, nej!" sagde Per Jensen, „det var da Satens! a bøj! — Karen, Karen, hvor a har væ't fuld!"

„Aa, det er aldrig værd at snakke mere om det, Per," sagde den snilde Karen, der saa, at hun havde vundet Spillet. I en Fart fik hun Børnene sendt ud i Byen med Indbydelser, og imens gik Per Jensen stadig og sagde: „A bøj! a bøj!"

„Per," sagde Karen, „nu maa du da ikke lade dig mærke med noget i Aften, for saa kunde de fremmede tro, at de ikke var velkomne hos os, og det var jo da en Skam."

Ja, Per Jensen holdt sig ogsaa Formaningen efterrettelig, men da han om Aftenen havde faaet lidt i Hovedet, kunde han dog ikke dy sig for at sige: „Nej, det var da Satens alligevel! A kan ett forstaa, hvordan . . ." her fik Karen ved et velanbragt Puf Fatter stoppet i Farten.

Nu blev gamle Hans ogsaa foreløbig stoppet i at fortælle, thi det var blevet hen ved Kl. 11, og Gjæsterne kom til Bords for at indtage en solid Aftensmad. Naturligvis kunde de ikke alle sammen faa Plads paa en Gang, og de gamle blev derfor først beværtede, hvorefter Ungdommen kom til Bords, hver Karl med sin Pige ved Siden. Det er just ikke rart at sidde ved et saadant Bord, thi der er altid for mange Bordgjæster, og man bliver saadan presset sammen, at man næppe kan røre sig.

Da man var færdig med Spisningen, skyndte jeg mig hen til de gamle, thi jeg gjorde Regning paa, at Hans Madsen kunde mere om Per Jensen, og heri tog jeg heller ikke fejl. Som vi bedst var komne til Sæde igjen og havde faaet Piberne tændt, begyndte Fortælleren atter:

„Per Jensen var urimelig bange for Spøgeri og Hexekunster, og hans Kone var da heller ikke fri for at tro paa saadan noget. Det var nu i den Tid, da jeg var med Murerne om Sommeren, og vi havde da en Del Løjer med Per Jensen, som vi arbejdede hos. Han fik sig bygget en ny Længe til Gaarden, og det tog jo Tid, saa vi blev godt hjemmevant hos ham. Nu var der ude i hans Have et stort Pæretræ med de dejligste søde Pærer, som vore Tænder løb i Vand efter, men den gamle kunde ikke afse en eneste Pære til os. Saa fandt vi paa at spille ham et Puds, for at faa fat i Pærerne. En af Mursvendene — det var en Sydslesviger og for Resten en stor Spilopmager — fik en god Ide, som vi ved Lejlighed udførte.

Aaret i Forvejen var der blevet stjaalet nogle Fjerdinger Smør fra Per Jensen, og han havde tit snakket derom, for saadan en Svie kunde han naturligvis ikke glemme. Som vi nu en Dag sad ved Bordet, førte en af os Talen hen paa Tyveriet.

„Ja," sagde den før nævnte Svend, som hed Rolfus, „den Tyf — ik kan visen den Tyf igjen, aber ik gjør det nicht gjærne."

„Det var ellers nemt for dig, Per Jensen," bemærkede en anden af Komplottets Medvidere, „nu kan du faa Rolfus til at vise dig Tyven, saa faar du maaske fat paa dit Smør igjen."

„Aa," sagde Rolfus, „den Kerl har det natyrlich opædt for lang Tid siden."

„Ja," mente en anden, „men det var dog rart nok at kjende Tyven, for saa kan man tage sig i Agt for ham. Ikke sandt, Per Jensen?"

Jo, Per Jensen havde da nok Lyst til at faa den Hemmelighed opklaret. Han gav sig strax i Lag med Rolfus, der efter megen Snakken frem og tilbage endelig lod sig overtale.

„Ik gjør det nicht gjærne," sagde han i sit gebrokne Sprog, „denn das ist en farlich Ding. Aber Per Jensen er en flink Mand og en honnet Mand, und ik vil gjøre ham den Dienst. Nu mo der hinges for di Vinduer, denn der mo ikke være Dagslis in den Kammer. Und so skal der tendes Lis, sonst kan ik nicht hexe."

Man fik hængt for Vinduerne (uden for hvilke Pæretræet stod) og Lyset tændt, hvorpaa Rolfus forlangte et Krus Øl. „Aber," sagde han, „det maa være af den beste Tønne i dette Hus." Han fik da ogsaa et skummende Krus af det gode gamle Øl, der ellers kun kom frem ved højtidelige Lejligheder og som Rolfus nærede stor Forkjærlighed for.

Efter at han havde taget en god Slurk af Øllet, sad han længe og stirrede ned i Kruset med en yderst dybsindig Mine. Per Jensen gloede paa Sortekunstneren, i spændt Forventning om, hvad der vilde ske. At han var ved at blive bange, kunde man tydelig se paa ham.

„Slobre, dobre, kraterikatsky!" sagde Hexemesteren. „Ik ser den Tyf, han har kun en Øje, og so har han en gammel Hat po und en Par sture Træsko."

„Kan du nu kjende Tyven?" hviskede jeg til Per Jensen.

„Ja," svarede denne hviskende, „det skal nok sæde, det er ham! Tys!"

„Hvem er det, der taler?" brølede Rolfus pludselig med frygtelig Stemme, saa den stakkels Per Jensen blev ganske hvid i Ansigtet af Forskrækkelse. Rolfus vedblev: „Ik stefner den Tyf, han skal miste sin Lyf, hvis han ikke kommer i Morgen tidlig. Øsen, døsen, slampamperutski!" Og saa drak han igjen af Øllet, i det Øjnene rullede vildt i Hovedet paa ham.

„A blywer ræj!" sagde Per Jensen, og det saa han ud til. „A vil ud!"

„Di mo blifen her!" raabte Hexemesteren, men Per Jensen løb, som var der Ild i Hælene paa ham.

„Ja, so kan ik nicht den Tyf visen igjen," sagde Rolfus, hvorpaa han tømte Kruset og gik sin Vej.

Men i al god Lav havde Murerdrengene naturligvis været ude at plukke Pærer. Den gamle lagde jo nok siden Mærke til, at der havde været fremmede i Træet, men han kom ikke i Tanker om, hvem det var, eller at der var drevet Spil med ham. Han var siden den Tid umanerlig bange for Rolfus og troede fuldt og fast, at han kunde hexe.

„Der var," fortsatte Hans Madsen, „i den Tid en Mand her i Byen, som alle Folk var bange for. De troede, at han kunde „lidt mere end sit Fadervor," og han var nu rigtig nok klog paa mange Ting og vidste mere end de fleste Bønder. Han hed Niels Post og kjørte Postvognen mellem Ringkjøbing og Varde. En Dag var jeg nu agende med ham til Ringkjøbing, og undervejs, som vi sad og snakkede om et og andet, kom jeg i Tanker om dette her Hexeri. Saa siger jeg til ham: „Hør, Niels," siger jeg, „er det nu ogsaa sandt, hvad Folk fortæller, at du kan hexe?"

„Aa ja," siger han saa polisk og stryger sig om Munden, „det er s'gu sandt nok."

„Nu," siger jeg, „gjør mig saa den Tjeneste,

Niels, at hexe mig rent sønder og sammen, for jeg har nok Lyst til at se en Prøve paa din Kunst."

Niels lo saa „smørret."

„Hør, ved du hvad, Hans," siger han, „jeg kan s'gu slet ikke hexe mere, end som du kan, men Folk tror det nu en Gang, og saa lader jeg dem blive i den Tro. Men du maa love mig, at du ikke vil sige det til nogen, for jeg har nu min Plaser deraf." Og saa forklarede han mig, hvordan han bar sig ad med en Del af sine Hexekunster. Det gik alt sammen helt naturligt til. En Gang, det var nu det pudsigste, kom der en Mand til ham om Raad, for de kunde ikke faa Smør, hvormeget de saa kjærnede. Niels Post gik saa med ham og opdagede snart, hvori Fejlen stak. Konen i Huset var en So og Pigerne ligevis. Der var et Lag Snavs i Kjærnen, saa det var grueligt, og Snavs i alle Bøtter og Baljer. Den „kloge" Mand beordrede saa, at alt i Huset, som brugtes ved Malkning og Smørtilberedning, Spande og Fade o. s. v. skulde skoldes med kogende Vand hver Dag og skruppes dygtig med Sand, saa vilde Hexen, som havde forgjort Køerne, hver Gang blive skoldet over hele Kroppen, og fornemme Skruppene paa sine Rygstykker, hun skulde da nok siden holde sin Næse fra deres Kostald. Det Raad hjalp naturligvis udmærket, og Manden var saa glad ved Niels Post for det, at han forærede ham et Uldfaar. Og saadan" sluttede gamle Hans, „hænger det omtrent sammen med alle de dumme Historier om Hexeri, der løber omkring, og Spøgeri er saamænd heller ikke mere overnaturligt, naar man faar den rette Sammenhæng at vide. Det beror alt sammen paa Indbildning, hvad Folk tror paa af den Slags." I det den gamle sagde dette, saa han med et eget lunt Smil paa den lige over for ham siddende Bonde: „Ja, hvad siger du, Jep?"

„Hva A sejer?" svarede den tiltalte, i det han pustede en stor Røgsky ud af Munden, „A sejer, te de er ett Vrøvl o Sludder alt sammel. En sier o hør da af ænd tou not*), o de bodde Spøgeri o Forwaar."

„Vil I vær saa gue," sagde i det samme Værten, „o kom ind o fo en Kop Te o en Puns!"

Man var snart i et lystigt Lag, hvor den ene Skaaltale fulgte oven paa den anden. Der maatte jo drikkes paa den lille nyfødtes Sundhed og paa Forældrenes Sundhed med. Nogle af de unge kom ind fra Dansestuen og hjalp til med at faa Lystigheden i Gang, i det de istemte et rungende Bravo — bravissimo. Stemningen forhøjes efterhaanden, og der udbringes Skaaler i det uendelige. — „Skaal for Gemytligheden!" sagde Hans Madsen, „og Skaal for Punsen, som bringer den, det er den rette Brama=Livs=Elixir."

„Ja vist!" lo en fugtig Broder, „leve Punsen! Den styrker Hjærtet, renser Nyrerne og viser Vejen til Rendestenen. Skaal, Bror!" sagde han til Jep og klinkede med ham, „naar du drikker dygtig Puns, kan du min S'æl se Spøgelser ved høj lys Dag."

„Hold Kjæft!" sagde Jep med paataget Fornærmelse, „du kan selv være et Spøgelse, Graves!"

Og saadan gaar det videre en Stund, i Fryd og Gammen. Senere fortsættes Dansen og Kortspillet, og man bliver sædvanlig ved til den lyse Morgen. En Del af Gjæsterne gaar vel hjem noget før, men de fleste og især Ungdommen holder ud. Det hændes undertiden, at Gjæsterne ikke har forladt Gildesgaarden før Kl. 7—8 om Formiddagen, thi naar man har danset hele Natten, har man ingen Lyst til at gaa i Seng. Det er dog kun ved Begyndelsen af Julegildernes lange Række, at man er saa udholdende, senere hen paa Vintertiden gaar man langt tidligere hjem fra Laget.

*) Man ser og hører da af og til noget.

Negerriget Niam-Niam i Afrika.

Efter „I Hjærtet af Afrika" af Dr. Sweinfurth.

Et af de mærkeligste Lande, som Doktor Sweinfurth kom igjennem paa sin Rejse i Afrika, var Negerriget Niam=Niam, som ligger mellem den 4de og 6te nordlige Breddegrad. Det danner ikke et samlet Rige, men er delt i en Mængde mindre Stater, der hver regeres selvstændig af sin Konge eller Høvding.

Beboerne af dette Land, hvis Antal omtrent er 2 Millioner, er saa ejendommelige i flere Henseender, at man, selv om man kun en Gang har befundet sig mellem dem, dog let ved første Øjekast paa nogle enkelte Træk vil kunne kjende dem fra alle andre Negerstammer. De har i Almindelighed et stort Hoved og tæt, krøllet Haar, som er usædvanlig langt og som oftest deles i Duske og Fletninger, som hænger ned over Skuldrene og undertiden langt ned ad Ryggen eller Brystet. Øjnene er store og klare med tætte, markerede Øjenbryn; Ansigtet er vildt, dristigt og krigerisk, men har i Reglen et aabent og forstandigt Udtryk. Hudfarven er chokoladebrun med en mat Glans, og Tatovering er meget almindelig, i det man anbringer Firkanter og andre Figurer paa Panden, Kinderne, Brystet og paa andre Dele af Legemet.

Klædedragten hos denne Negerstamme er meget simpel; enkelte bærer undertiden en Klædning, som er lavet af Bladene af en Art Figentræ, men de fleste bruger Dyreskind, som bæres omkring Livet paa en saa sindrig Maade, at det ser ret malerisk ud. De Skind, som bruges hertil, har i Reglen smukke og iøjnefaldende Farver. Kun Høvdingerne og deres ægte Afkom har Ret til at bære Hovedbedækning, som i Almindelighed laves af Lossens Skind. Det første af de medfølgende Billeder fremstiller en Høvding af denne Negerstamme, hvis hele Klædning indskrænker sig til et Skind, der er bundet omkring Lænderne. Naar Mændene i Regntiden gjennemstrejfer Stepperne, kaster de i Reglen et stort Antilopeskind omkring Halsen, hvilket ofte naar dem helt ned til Knæene; det stribede Antilopeskind tager sig særdeles godt ud paa denne Maade med sine skinnende hvide Striber paa den gule Grund. Høvdingernes Sønner bærer deres Klædning ophæftet kun paa den ene Side, paa den anden Side er den aaben saaledes, at hele Benet bliver ubedækket og frit.

En Høvding i Niam-Niam.

Medens Kvindernes Frisure er saa simpel og beskeden som vel mulig, lægger Mændene derimod megen Vægt paa deres Haarpynt og gjør sig saa megen Ulejlighed med denne, at man vanskelig vil kunne finde nogen Slags Fletning, Dusk eller anden kunstig Maade at sætte Haaret op paa, som de ikke kjender. Det andet af de medfølgende Billeder fremstiller den mest kunstige og ejendommelige Slags Haarpynt, som bruges af Mændene af denne Negerstamme. Hovedet er, som man kan se, paa Billedet, omgivet af en Straalekrans, der minder noget om den Glorie, der omgiver Helgenbilleder. Disse mange Straaler dannes paa en behændig og sindrig Maade af selve Haaret, der deles i en Mængde tynde Fletninger, hvis yderste Ende fastgjøres til et lille Tøndebaand eller en lignende Bøjle, som tillige pyntes med en Mængde brogede Sneglehuse. Denne Krans fæstes ved Hjælp af Metaltraade paa en saadan Maade til Hovedbedækningen, at man kan give Straalekransen en forskjellig Stilling. De Mænd som bruger denne kunstige og ejendommelige Haarpynt, maa hver Dag anvende en ikke ringe Tid paa Opsætningen af dette Behændighedsarbejde.

Haarpynt i Niam-Niam.

Kun Mændene bærer nogen egentlig Hovedbedækning, og det er endda kun Høvdingerne og deres ægte Afkom, der, som før nævnt, har Ret til at bære en saadan. Hovedbedækningen bestaar som oftest af en høj, cylinderformet Hat uden Skygge, der foroven er firkantet og al Tid er prydet med en vajende Fjerbusk. En saadan Hat fastgjøres ved Hjælp af store Naale af Jærn, Kobber eller Elfenben, paa hvis Hoved er anbragt en Halvmaane, en Trefork, Kugler eller andre Gjenstande af forskjellig Form. Som Prydelser bæres Tænder af Mennesker eller Dyr; en meget almindelig Prydelse er ogsaa en Kjæde af smaa Stykker Elfenben, der er tilskaarne som Løvetænder, og en saadan hvid Kjæde ser meget godt ud paa den mørke Hud. Den mest yndede Prydelse er dog en Krans af Hundetænder, der anbringes under Haarene og derfra hænger ned paa Panden omtrent ligesom en Frynse. Glasperler og andre Prydelser af Glas sætter Beboerne i Niam=Niam derimod kun meget ringe Pris paa i Modsætning til de andre Negerstammer.

Med Hensyn til Levemaaden, da tillaver Beboerne i Niam=Niam vel enkelte Retter meget omhyggelig, men de er i Almindelighed ikke meget kræsne i Valget af deres Næringsmidler. Kjød er denne Negerstammes kjæreste Næring, og da der paa visse Aarstider og paa mange Steder i Landet er fuldt op af Vildt, er det Mændenes vigtigste Beskjæftigelse at jage og dræbe dette med deres Vaaben, som især bestaar af Lanser og forskjellige Kasteredskaber af Jærn eller haardt Træ. Flere rejsende har beskyldt Beboerne i Niam=Niam for at være Menneskeædere, hvilket ogsaa er sandt, i det mindste i enkelte Egne af Landet. Beboerne gjør heller ingen Hemmelighed af denne Tilbøjelighed, men praler endog med Prydelser, f. Ex. Halsbaand, som de har lavet af Tænderne af de Mennesker, de har spist, og hvis Hjærneskaller de tillige gjemmer som en Slags Jagttrofæer. Menneskefedt spises meget almindelig, og Beboerne paastaar, at det har en berusende Virkning. I Krigene fortærer man de faldne og saarede af enhver Alder og undertiden dræber man ogsaa Fangerne og spiser dem. Enhver, som dør uden at efterlade sig Slægtninge, er sikker paa at blive spist, og Legemet bliver da altid fortæret i det Distrikt, hvor den døde levede. I

Nødstilfælde vrager man intet Lig som Næringsmiddel, med mindre at Personen dør af en eller anden Hudsygdom. Det er dog langt fra alle Beboerne, som har en afgjort Tilbøjelighed til dette afskyelige Menneskeæderi; en stor Del af dem nærer tvært imod en saa stor Modbydelighed herfor, at de f. Ex. aldrig vil spise af samme Fad, som en Menneskeæder har brugt.

Paa Vestkysten af Afrika findes der en Negerstamme, de saakaldte Faner, som langt overgaar Beboerne i Niam-Niam med Hensyn til Menneskeæderi. Øjenvidner paastaar endogsaa, at disse Negere driver det saa vidt i denne Retning, at de opgraver Lig og spiser dem eller endog driver Handel med dem. Fanerne og Beboerne i Niam-Niam har i øvrigt mange fælles Skikke, som vidner om et nært Slægtskab mellem disse Folk. Begge disse Negerstammer har f. Ex. den Skik at file deres Tænder spidse; de bruger begge Klæder af Bark og farver Huden med den samme Farve. Høvdingerne hos begge Stammer bærer Leopardskind som Tegn paa deres Værdighed og deres Undersaatter anvender alle lige megen Omhu med deres Haarpynt, og endelig bruger begge Stammer aldeles de samme Krumspring under den Dans, som de opfører ved Fuldmaaneskin.

Alle Fyrsterne eller Høvdingerne i Niam-Niam bærer Titlen „Bie," og deres Magt er aldeles uindskrænket, saa at enhver af dem ubetinget er Herre over sine Undersaatters Liv. Enhver Høvding er ikke alene sine Undersaatters øverste Krigsherre, som ene har Magt og Ret til at bestemme Krig og slutte Fred, men han beklæder ogsaa en Skarpretters Værdighed, i det han med egen Haand hugger Hovedet af enhver, som han har dømt til Døden. Høvdingernes Indtægter er i Almindelighed ikke store. Indtægterne bestaar dels i Elfenbenet af de dræbte Elefanter og dels i Halvparten af disse Dyrs Kjød. Høvdingerne faar ogsaa en Del Indtægter ved Salget af de Produkter, som avles paa deres Ejendomme, der dyrkes af Slaver eller, hvad der er mer almindeligt, af deres talrige Koner. Endvidere har enhver Høvding ogsaa en Indtægt af Slavehandelen paa hele hans Omraade. Ved denne Slavehandel gaar det næsten udelukkende ud over fremmede Negere, som har bosat sig i Niam-Niam, men ikke hører til samme Stamme som de øvrige Beboere i dette Land. Enhver af disse Negere maa nemlig betale en Skat til den paagjældende Høvding, og denne bestaar i en Udskrivning, som Høvdingen foretager mellem de fremmede Negeres unge Drenge og Piger. De udtagne Drenge og Piger sælges til Slavehandlere, som kommer til Niam-Niam for at kjøbe Slaver. Høvdingen beholder i Reglen dog ikke selv hele Indtægten for sin egen Mund, men er saa ædelmodig mod Forældrene, at han giver disse en lille Del af den som en Skadeserstatning for de Børn, de har maattet udlevere.

Høvdingerne i Niam-Niam foragter alt Pral og alle tomme Ceremonier, men deres Værdighed og Magt er derfor ikke mindre respekteret. Ingen af de mindre, underordnede Høvdinger vover at indlade sig i Kamp eller Trætte uden efter den overordnede Høvdings Befaling, lige saa lidt som de paa egen Haand vover at slutte Vaabenstilstand, Fred eller uddele Vaaben. Visse paa deres Magt og Overlegenhed bærer Fyrsterne eller de øverste Høvdinger sjældent noget særegent Tegn paa deres Værdighed, hvorved man kan adskille dem fra deres Undersaatter; deres Stilling som Hersker viser sig derimod allerede i deres Færden, deres majestætiske, noble Gang og Bevægelser, i hvilken Retning de ikke staar tilbage for nogen europæisk Fyrste. Det kan dog af og til hændes, at en eller anden Høvding kan finde sig foranlediget til at erindre disse Undersaatter om den Respekt og Lydighed, som der skyldes ham. Ved en saadan Lejlighed overbeviser han dem paa en slaaende Maade om, at han raader over deres Liv og Død, i det han udpeger et Offer blandt Mængden; dette ulykkelige Menneske faar da en Strikke omkring Halsen, og Høvdingen kapper da allernaadigst Hovedet af ham med egne Hænder. Enhver Høvdings ældste Søn betragtes som Tronarving og overtager Faderens Magt og Myndighed ved dennes Død, medens de yngre Sønner fører Kommandoen over den væbnede Styrke i de forskjellige Distrikter. Det hænder dog ogsaa af og til efter en Høvdings Død, at hans Sønner kommer i Strid og slaas om Magten, eller at de yngre Sønner gjør Krav paa en selvstændig og uafhængig Stilling i det Distrikt, hvor de tidligere har været Befalingsmænd under Høvdingens Overkommando. Hvor krigerske end Høvdingerne er i dette Land, vil man dog aldrig se, at de i et Slag personlig stiller sig i Spidsen for deres Krigere; de holder sig stedse noget tilbage fra Kampen, og hvis denne tager en uheldig Vending for dem, søger de altid at frelse sig med alle deres Koner og Skatte ved at flygte til et utilgængeligt Sted eller ved at skjule sig i det høje Græs paa Stepperne.

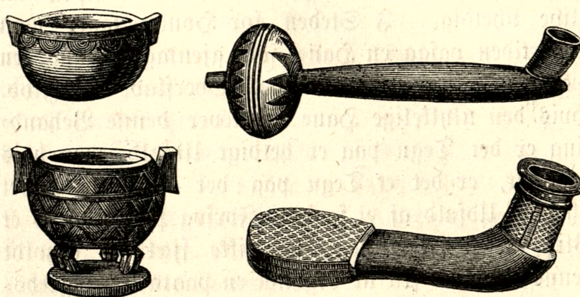
Høvdingens Magt udstrækker sig ogsaa til alle Giftermaals Anliggender. Naar en Mand vil indgaa et Ægteskab, gaar han frem paa en meget simpel Maade, i det han kun henvender sig til Høvdingen eller til Befalingsmanden i det Distrikt, hvor han opholder sig, og denne sørger da strax for, at der bliver udsøgt en Kone til ham blandt Stedets unge giftefærdige Piger, og Brylluppet fejres derefter snart. Uagtet denne meget simple og prosaiske

Fremgangsmaade, og uagtet Flerkoneriet er almindelig i Landet efter en stor Maalestok, holdes de ægteskabelige Forbindelser, som stiftes paa denne Maade, næsten altid hellige, og enhver Utroskab straffes med Døden. Hvis der avles Børn i et saadant Ægteskab, betragtes disse som et aabenbart Bevis paa den Lykke, som forener Forældrene, de er Segl paa den gjensidige Tilbøjelighed og Hengivenhed mellem Mand og Kone, og Moderen til en talrig Børneflok nyder derfor en særlig Agtelse og Opmærksomhed, som aldrig nægtes hende. Den Agtelse, som Mændene viser deres Koner, er overhovedet et fremtrædende og karakteristisk Træk hos

En Brud i Niam-Niam.

Indbyggerne i Niam-Niam. Den unge Pige, som Høvdingen har valgt til at være en Mands Kone, føres i sin Brudedragt, i hvilken hun er fremstillet paa medfølgende Billede, simpelt hen til sin ny Bolig af Befalingsmanden i Distriktet. Hun ledsages af et større eller mindre Følge, i Spidsen for hvilket der marscherer en Del Musikanter og Personer i Narredragter, der gjør Tjeneste som en Slags Hofnarre. I et saadant Optog kommer Bruden til sit fremtidige Hjem, hvor hele Selskabet nu indtager et Maaltid. Ved denne Lejlighed spiser Kvinderne sammen med Mændene, hvilket er en Undtagelse fra den almindelige Regel, da de ellers altid spiser for sig selv. Enhver gift Kvinde paalægges der mange og store Pligter. Hun skal ikke alene sørge for Maaltiderne og Næringsmidlerne, men hun skal ogsaa besørge Arbejdet i Haven og Marken, ligesom hun ogsaa hver Dag har det vigtige Hverv at rede sin Mands Haar og opsætte det paa den rigtige Maade. Børnene lægger derimod kun ringe Beslag paa Moderens Opmærksomhed, dels fordi baade gamle og unge omtrent gaar omkring lige saa nøgne, som Vorherre har skabt dem, og dels fordi de smaa Børn i Almindelighed passes af en Amme, indtil de bliver saa store, at de kan overlades til sig selv.

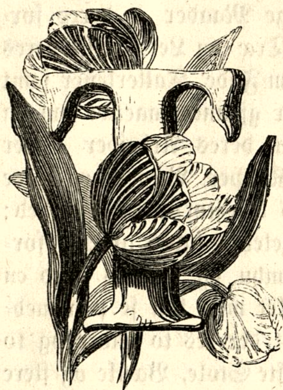

Tobakspiber og Kar af Ler i Niam-Niam.

De indfødte i Niam-Niam er i Besiddelse af en stor Haandfærdighed og en virkelig god Smag, hvilket viser sig paa mange Maader i deres forskjellige Arbejder i Jærn, Træ og Ler. Alle deres Husholdningsgjenstande, som Fade, Tallerkener samt deres Kurvefletninger vidner gjennemgaaende om en god Smag, ligesom ogsaa deres Arbejder i Ler er smukt udførte. Smaa Kopper, Bægere og store Kar til Maaling laves med den største Nøjagtighed; deres Tobakspiber, som ligeledes laves af Ler, forarbejdes ogsaa med stor Omhu og pyntes med en smagfuld Dekoration, hvilket man kan se paa medfølgende Billede, paa hvilket der ses to Piber og to Lerkar. Man ser ogsaa ofte Stole, Bænke og flere forskjellige mindre Møbler, som er saa smukt udførte, at de til Dels er virkelige Kunstsager. En lignende Kunstfærdighed lægges ogsaa for Dagen under Forarbejdelsen af de forskjellige Vaaben, som Krigerne bruger.

Det er ganske vist i høj Grad forbavsende hos et saa raat og uciviliceret Folk dybt inde i Afrika at finde en saa naturlig Sans og Smag for smukke Former og Dekorationer, som træder tydelig frem i mange af deres Arbejder. Paa den ene Side staar denne Negerstamme paa et saa lavt Kulturtrin, at Forældre sælger deres Drenge og Piger som Slaver til den højest bydende, og paa den anden Side er den i Besiddelse af en saadan Skjønhedssans, at dens Haandværksfrembringelser ofte er saa smagfuldt og kunstnerisk udførte, at de næsten kan taale en Sammenligning med de mest civiliserede Nationers Arbejde. Det er unægtelig mærkelige Modsætninger.

Da Negerstammen i Niam-Niam staar paa et saa lavt Kulturtrin, er det ikke saa underligt, at der hersker en høj Grad af Overtro hos den. Som Exempel herpaa fortæller Doktor Sweinfurth, at naar Indbyggerne i dette Land vil skaffe sig Underretning om Udfaldet af en eller anden forestaaende Kamp, tager de en Høne og dukker denne til Gavns i en af rødt Træ udvunden harpixagtig Vædske. Hvis Hønen overlever denne Behandling, tror man, at Kampen vil faa et heldigt Udfald, men hvis den dør, mener man, at Kampen vil blive uheldig. I Steden for Hønen tager man undertiden ogsaa en Hane, som gjentagne Gange en vis Tid holdes under Vandets Overflade i en Flod. Hvis den ulykkelige Hane overlever denne Behandling er det Tegn paa et heldigt Udfald, men hvis den dør, er det et Tegn paa det modsatte. Det uheldige Udfald af et saadant Forsøg paa at kaste et Blik ind i Fremtiden, har ikke sjældent afholdt denne Stamme fra at begynde en paatænkt Angrebskrig eller et Overfald paa en anden Stamme.

Tulipanen.

En kulturhistorisk Skitse

af Anton Andersen.

Tulipanens Anseelse er i vore Dage ikke saa stor. Den lunefulde, hurtigvexlende Mode har ogsaa her øvet sin Indflydelse, thi for et Hundrede Aar tilbage var den, som en af Datidens Havebogsforfattere udtrykte sig, „den vigtigste Blomst udi en Blomsterhave", og i Midten af det 17de Aarhundrede opnaaede den en Berømmelse, der aldrig er bleven nogen anden Plante til Del, ikke en Gang „Blomsternes Dronning", Rosen. Oprindelig hører Tulipanerne hjemme i Orienten, i Tyrkiet og Persien, og er der fra indførte til Evropa i Aaret 1559. Hollænderne kastede sig strax ivrig over deres Dyrkning og Forædling og frembragte snart en stor Mængde Varieteter af højst forskjellig Farve. Aldrig saa snart var Tulipanen kommen i Mode, førend den strax frembragte en fuldstændig Omvæltning i Blomsterliebhaveriet og blev til sidst en Handelsvare, der solgtes til aldeles fabelagtige Priser, ja somme Tider efter Vægt som Perler og Ædelstene. De rige overbød hinanden, ja ruinerede hinanden og bragtes til Bettelstaven blot for disse Blomsters Skyld. Handelen blev til et fuldstændigt Raseri, som man har kaldet „Tulipanmanien". Og alt dette opnaaede den uden at være i Besiddelse af særegne udmærkede Egenskaber. Der gives vel flere smukke Tulipaner; men de fleste har i Grunden skrigende og afstikkende Farver og mangler den behagelige Duft, der udmærker mangen anden uanselig Plante. Det er regelmæssige Sextalsplanter, der i Linnés System henregnes til 6te Klasses 1ste Orden. Roden er et Løg (Zwiebel), der udsender flere halvomfattende, bredt lancetformige Blade og en opret, ugrenet, trind Stængel („Skaft"), der bærer en enlig Blomst. Efterhaanden har man frembragt en aldeles forbavsende Masse af Varieteter; i Følge Professor Hornemann skal der findes over 5000 Farvenuancer. Professor Schnyl i Leiden anførte i sin Tid i sit berømte Katalog ikkun 7 Slags, medens man samtidig saa deres Tal angivet til 233 og af andre til 439 og meget mere. Saa længe Løgene alene kom fra Holland, anvendtes, som allerede anført, forbavsende Summer til Anskaffelsen af sjældne Sorter. En betydelig Del afsendtes til Hoffet i Paris og Versailles, hvor Kavallererne kappedes om at kjøbe dem til høje Priser for at forære Damerne de mest udsøgte og berømte. Men ogsaa i selve Holland dreves denne Mani paa den mest taabelige Maade, og for at Folk ikke aldeles skulde ødelægge hinanden, maatte Generalstaterne af Vest-Friesland udstede et Forbud, dateret 27de April 1637, hvilket gik ud paa: „at denne Tulipanhandel ganske skulde ophæves, og ingen maatte bruge den mere." En ældre Bog (Chr. Juncker: „Geographische und Historische Beschreibung der Ziebenzehn Niederlandschen Provincien", v. Pag. 12), som jeg skal hidsætte et Par Citater af, giver ret artige Oplysninger om denne Handel. Saaledes blev der i Byen Alcmar i Holland, Aar 1637, solgt 26 Tulipanløg for 90,000 holl. Pund. Og en enkelt Løg, som kaldtes „Admiral von Enchuysen" blev med sine Afsætninger solgt for 5,200 Pund. Et Par „Brabanconnes" naaede 3,800 Pund. En anden Løg, bekjendt under Navn af „Vice Roi", kostede 4,203 Pund, saa man ser, det just ikke var smaa Summer, man den Gang bortødslede for et Blomsterløg, man nu næppe vilde give 10 Øre for. Saa omskiftelig og ustadig er Modens lunefulde, letfærdige Gudinde! I en anden, nu lidet kjendt, tysk Kulturhistorie, hedder det, at ikke alene solgtes Tulipanerne til fabelagtige Priser, men i Mangel af rede Penge tog man ogsaa Varer til høj Værdi som Betalingsmiddel. En „Vice Roi" blev 1637 i Holland solgt for: „2 Læster Hvede, 4 Læster Rug, 4 fede Oxer, 8 fede Svin, 12 fede Faar, 2 Oxehoveder Vin, 4 Tønder (8 Gyldens) Øl, 2 Tønder

Smør, 1000 Pd. Ost, 1 Seng med Tilbehør = 100 Gylden, 1 Pakke Klæde af Værdi 80 Gylden, 1 Sølvbæger til 60 Gylden, hvilket, alt i alt, vilde løbe op til den ganske nette lille Sum af 2,500 hollandske Gylden. En „Vice Roi", som vejede 410 Gran, kostede 300 Gylden, og den ansete „Semper Augustus", vægtig 200 Gran, solgtes for 5,500 Gylden, saa det i Sandhed var paa Tide, at Regeringen skred ind. Men selv for blot et Seculum siden var Tulipanerne højt ansete, og de gamle Havebøger er alle enige i at lovprise dem. Man forsøgte mange Haande Kunster for at frembringe ny Farver og store kraftige Exemplarer, som man kaldte „Tulipa monstrosæ". Saaledes forsøgte man, henholdende sig til et Sted i Plinii: Histor. mund. Libr. 21, at hænge Zwieblerne i Røg og derefter lægge dem i Værme af rød græsk Vin. Naar de da bliver satte i Haven og vandede med nævnte Vin, skulde de bære store purpurfarvede eller brunrøde Blomster. Naar det ikke kronedes med Held, sagde man, at Grunden var den, at man manglede den af Plinius omtalte „grækiske Vin". Ligeledes tog man to Løg af forskjellige Farver, skar dem midt over og sammenføjede f. Ex. Halvdelen af en hvid med Halvdelen af en rød o. s. v., bandt en Traad fast omkring og plantede disse, der saa frembragte en „Tulipa monstrosæ". Fremdeles farvede man Vand med Brasilietræ, Korsbær, Lakmus, Kornblomster o. s. v., lagde Løgene i Afkoget i 3 Uger og plantede dem da ud, saa skulde de faa Farve efter Vandet. Iver Dam Just anfører i sin Havebog af 1774, at man skal saa Frøet af Tulipanerne i „tiltagende Maane i Tvillingens eller Vægtens Tegn."

Som de sjældneste Tulipaner nævner han: den himmelblaa, som meget sjælden findes, den sorte, som Dapper siger voxer i Afrika, er rar i Evropa, ja findes næppe, og den grønne. Men vi maa beklage, at vi næppe lige saa lidt som salig Hr. Just nogen Sinde vil faa Fornøjelsen at se disse Sjældenheder. I Lægevidenskaben har Tulipanen derimod ingen Rolle spillet. Naar Løget bliver lagt i Eddike og Peber, skal det kunne anvendes som Brækmiddel. Bladene og Stænglen anbefales af nogle som et fortrinligt Husraad mod Bistik, naar man strax indgnider Stedet dermed. Hornemann skriver, at Have-Tulipanen skal findes vild i Capadocien og Rusland. Hos os kan den undertiden forvildes i Nærheden af Haver, og jeg har ofte, især paa Skovgrund, fundet ret kraftige Exemplarer af saadanne forvildede Individer. Derimod har vi en vildtvoxende Art i Danmark, nemlig Skov-Tulipanen (Tulipa silvestris), der har megen Lighed med den dyrkede, men er mindre og har en gul, vellugtende enkelt Blomst. Den findes hist og her i Kratskove, samt hyppig i Kjøbenhavns Omegn. Den har dog forhen været dyrket som Zirplante i Haver og forekommer derfor ikke saa faa Steder ved gamle Gaarde. Saaledes optræder den ved Klingstrup i Sydfyn, og er sandsynligvis, som Rostrup antager, en Levning af Valkendorfernes smukke Have. Særlig talrig har jeg fundet den blandt Krat i Vigerslev Præstegaards Have i Nordfyn.

Trods sin gamle Berømmelse hører Tulipanen ikke til de af Digterne besungne og lovpriste Blomster, i saa Henseende gaar Rosen, Liljen, Violen og Forglemmigejen langt foran. Kun i en bekjendt gammel, komisk Vise faar den ubetinget Fortrinet, naar Lars Skytte synger:

„De andre er Liljer og Roser,
men du — du er en Tulipan!"

Endnu kan mindes om Hostrups morsomme Vise i „Eventyr paa Fodrejsen", hvor Skriverhans synger om sin tilkommende, at

„hun skal have Kinder som den røde Tulipan,
og Ojenstene, der kan rigtig skinne!"

Naturforskeren Agassiz.

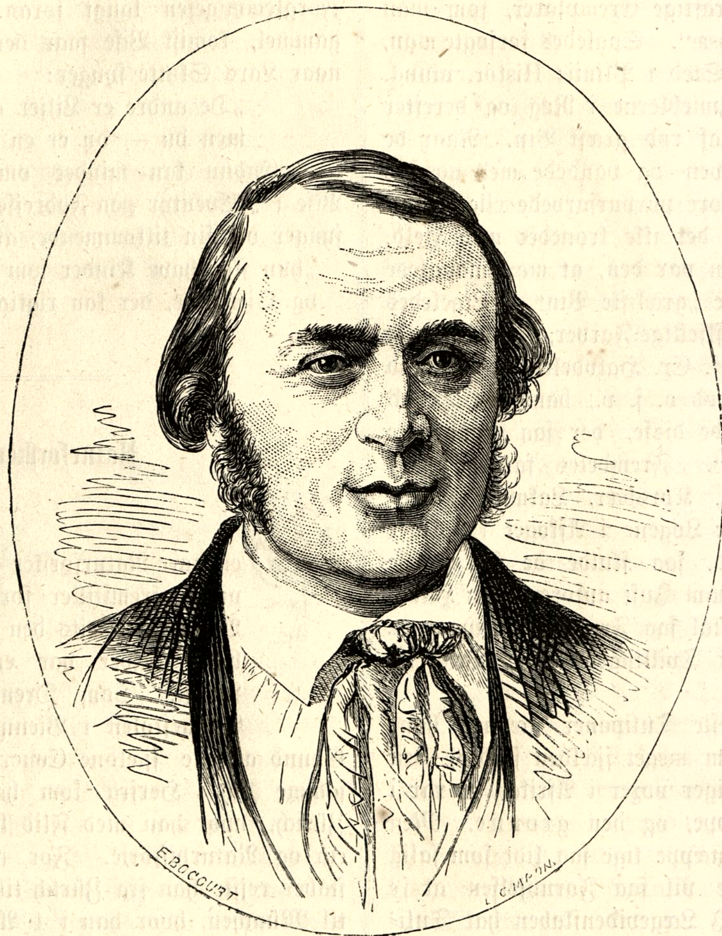

Den store Naturforsker Agassiz, hvis Portræt vi her fremstiller for Læserne, blev født i Wandt i Svejts den 28de Maj 1807, hvor hans Fader var en fattig protestantisk Præst. Som Dreng kom han først i Almueskolen i Bienne og fra denne paa Grund af sine sjældne Evner i den lærde Skole i samme By. Herfra kom han som Student til Zürich, hvor han med Flid lagde sig efter Medicin og Naturhistorie. For at udvide sine Kundskaber rejste han fra Zürich til Heidelberg og derfra til München, hvor han i 4 Aar hørte den berømte Filosof Schellings Forelæsninger. De grundige Kundskaber, som han erhvervede sig her, fremmede i høj Grad den Skarpsindighed, som han senere viste under alle sine Forskninger. I Aaret 1826 begyndte Agassiz, som den Gang næppe var 19 Aar gammel, allerede at arbejde paa et Værk, i det Naturforskeren Martins overdrog ham at samle hans Optegnelser og ordne de Fisk, som han havde hjembragt fra sit Ophold i Brasilien. Dette Arbejde skilte han sig ved paa en saadan Maade, at den store Boghandler Cotta i Leipzig, der skulde slutte et Værk om Evropas Fisk, henvendte sin Opmærksomhed paa Agassiz, der baade havde de fornødne Evner og trængte til Arbejde, og han

fuldførte dette Værk paa en saadan Maade, at Efterslægten maa være ham taknemmelig derfor.

Han fik en Ansættelse ved Akademiet i Neuchatel i Svejts som Professor i Naturhistorie. Han gjorde snart dette Akademi saa berømt at der strømmede Tilhørere til fra næsten alle Lande i Evropa.

Under Agassiz Ophold ved dette Akademi opdagede en af hans Landsmænd, Charpentier, en Gang furede Klipper i Bjærgene og Spor af gamle, længst forsvundne Gletschere. Da Agassiz hørte den. Dette bragte dog ikke Agassiz til at opgive sin Paastand; hans Veltalenhed og hans faste Overbevisning skaffede ham mange Elever og Tilhængere, og det varede ikke ret længe før de hidtil saa forladte Gletschere blev hjemsøgte af en Skare unge Naturforskere, der næsten alle senere blev berømte Mænd. Et Minde om disse ivrige Granskninger i Gletscherne er den store Sten, paa hvilken enhver af disse Mænd indridsede sit Navn, og som kaldes „Hotel des Newchatelois,“ fordi Agassiz og hans Venner lejrede sig i dens Skygge, medens de

Naturforskeren Agassiz.

denne Opdagelse, indsaa han strax dens Vigtighed, og han prøvede efter en nøjere Overvejelse at paavise, at de svejtsiske Gletschere en Gang i Fortiden havde bedækket alle Nabolandene. Han holdt nemlig fuldt og fast paa, at der en Gang havde været en Isperiode, som havde dannet et interessant Afsnit af Jordens Udviklingshistorie. Denne Opdagelse fremkaldte stor Overraskelse hos alle Videnskabsmændene paa begge Halvkugler, men de holdt ikke paa hans Paastand og trak i Begyndelsen kun medlidende paa Smilebaandet ved at høre foretog deres storartede Undersøgelser. Det er denne Sten, som er afbildet her efter en Tegning. Stenen, som i Slutningen af forrige Aarhundrede var kommen ned fra Schreckhorns Højder, havde af Naturen en skiferagtig Sammensætning og delte sig efterhaanden, som den fulgte Isens naturlige Synken.

I Aaret 1846 var det ikke Agassiz mere mulig at skaffe sig de fornødne Midler til Fortsættelsen af sine Undersøgelser, og han besluttede nu at udvandre til Amerika, men det var med et tungt

Hjerte at han forlod sine kjære Bjærge. Hans sjældne Veltalenhed og varme Hjerte skaffede ham snart mange Venner og Beundrere i det ny Fædreland, og han blev snart udnævnt til Professor i Naturhistorie og Geologi i Boston. Under sit Ophold i denne By gjorde han en Gang en Udflugt med nogle af sine Elever til Ovresøen, hvis Bredder han undersøgte omhyggeligt, og til sin store Glæde og Overraskelse stødte han ogsaa her paa Spor af en tidligere Gletscher-Periode. Da han kom tilbage fra denne Udflugt, fandt han i sit Hjem en Skrivelse fra Staten Syd-Carolina, i hvilken han blev udnævnt til Professor i Naturhistorie og Geologi i Byen Charleston. Agassiz blev meget glad over denne Udnævnelse, da han altsaa nu skaber i Europa. Paa denne Tid blev Agassiz udnævnt til Professor i Anatomi og Geologi ved Universitetet i Cambridge, og da man efter hans Opfordring bestemte sig til at anlægge et naturhistorisk Museum her, blev han tillige ansat som Direktør ved dette. Man kunde ikke have gjort et heldigere Valg; thi i mindre end 8 Aar lykkedes det Agassiz her at tilvejebringe en Samling, som er aldeles enestaaende i Verden. Dette store Museum skaffede Adgang til et umaadeligt Arbejde, men ogsaa stor Glæde, og det var hans Stolthed. De nødvendige Penge til det tilvejebragtes dels ved Bidrag fra Staten og dels ved storartede Gaver fra rige Amerikanere. 1865 foretog han en stor Expedition paa Amazonfloden, hvor fra han hjembragte flere Hun-

Agassiz' Mindesten.

kunde bosætte sig i et Land, hvis rige og yppige Natur frembyder Stof nok til Undersøgelse for en Naturforsker. Ved en Vens Hjælp fik han et af Regeringens Skibe stillet til sin Raadighed, og han tilbragte nu en hel Vinter med at foretage Undersøgelser af Havets Dybder. Det glimrende Resultat, som opnaaedes ved disse Undersøgelser, gav Stødet til en Mængde andre undersøiske Forskninger. Ved hans forskjellige grundige Undersøgelser og ved de Værker, som han udgav, blev Opmærksomheden i Evropa først ret henledt paa ham, og man begyndte der at komme i Tanker om, at han egentlig hørte hjemme i den gamle Verden. Han modtog nu den ene Æresbevisning efter den anden fra forskjellige Universiteter og videnskabelige Sel-

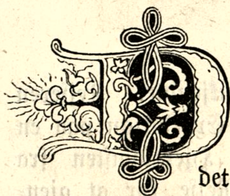
drede Arter Fiske, som hidtil var ukjendte. Kejseren af Brasilien understøttede denne Expedition paa en meget gavmild Maade. Efter Hjemkomsten fra Amazonfloden foretog han en Rejse for at gjenvinde sin tabte Sundhed og gjense gamle Venner. Næppe var han kommen tilbage fra denne Rejse, før han atter begyndte paa en storartet Expedition, som gik ud paa at undersøge Amerikas Kyster fra Boston til San Francisco. Hans anden Hustru ledsagede ham baade paa denne og de to foregaaende Rejser; hun interesserede sig meget for hans Arbejder og var hans uadskillelige Medhjælper ved disse. Ogsaa den sidste Rejse havde det heldigste Udfald, og de Undersøgelser, som blev gjort paa den, ledede til et stort Udbytte for Videnskaberne.

Ved sin Hjemkomst fra denne Rejse ventede Agassiz en ny og glædelig Overraskelse. Ved et af de Foredrag, som han efter Opfordring holdt i Boston efter Hjemkomsten paa Amazonfloden, havde han udtalt Ønsket om Oprettelsen af en Skole for Saltvands-Fiskeriet og udkastet en Plan for en saadan Skole. En rig Kjøbmand i Boston ved Navn Anderson følte sig saa tiltalt af dette Forslag, at han i et Brev underrettede Agassiz, om, at han stillede en Sum paa 400,000 Dollars (over 1,500,000 Kroner) til hans Raadighed samt den smukkeste Ø i Arkipelaget Elisabeth, som ligger i Massachusetts-Bugten, for at den foreslaaede Skole kunde blive oprettet. Det var denne Overraskelse, som ventede Agassiz; han tog naturligvis med Glæde mod dette gavmilde Tilbud, og 1873 indviedes denne Skole, der vakte stor Opsigt i Amerika, og som Agassiz selv tilskrev en saa stor Betydning, at han satte den langt over det store Museum, som han havde grundlagt i Cambridge.

Agassiz havde ikke den Glæde at se denne Skole ret længe i Virksomhed, thi han døde samme Aar, som den blev oprettet. Hans Død vakte stor Sorg i Amerika, hvor de offentlige Bygninger hejsede National-Banneret paa halv Stang, som Tegn paa almindelig Deltagelse. Han oplevede ikke at faa sit store Værk, „Bidrag til de forenede Staters Naturhistorie," fuldendt, som skulde omfatte 10 Bind i stort Format, og til hvilket der havde tegnet sig ikke mindre end 60,000 Subskribenter. Kun de fire Bind var færdige og udkomne inden hans Død, men hans Søn Alexander, der synes at have arvet Faderens Geni og Lyst til Naturvidenskaberne vedbliver at fortsætte Udgivelsen af dette videnskabelige Værk.

Kirkeforsamlingen i Clermont.

Af —r—n.

Den mægtige Bevægelse, der ved det ellevte Aarhundredes Slutning greb Kristenheden, og som sendte talløse trosivrige eller rovbegjærlige Skarer fra Evropa over til Asien, til det hellige Lands Erobring, blev efter den almindelige Mening vakt af en Munk, Peter Eremit, og af Pave Urban den anden. Korstogenes Tanke ligger dog dybere. Disse Tog skyldes lige saa lidt som nogen anden af de store Revolutioner, der har gjort Epoke i Verdenshistorien, enkelte Personer, hvor stor en Rolle disse end har spillet i Begivenhederne. De store Omvæltninger er alle forberedte gjennem lang Tid, og naar Øjeblikket er kommet, naar den i Masserne herskende Gjæring har naaet et vist Højdepunkt, kan det mindste Paaskud, en i sig selv ubetydelig Begivenhed fremkalde Udbrudet.

Længe før Peter Eremit og Pave Urban havde Ønsket om det hellige Lands Befrielse fra de vantroende bevæget de kristne Sjæle. De talrige Pilgrimme, som i en stadig Strøm valfartede til de Steder, hvor Kristus levede og døde for Menneskeslægten, havde givet den vestlige Verden et mørkt Billede af de Ydmygelser og den Elendighed, hvorunder de kristne Befolkninger i Palæstina sukkede, og mange Røster havde Tid efter anden anraabt om Hjælp og opfordret til Hævn.

I 999 udsendte en berømt gejstlig, Gerbert, i det hærjede Jerusalems Navn et rørende Brev, hvori han anraabte om de kristnes Hjælp mod de vantroendes Tyranni. Dette Brev fandt stærk Anklang i alle Lande, og dets nærmeste Følge var, at det ansporede den Iver, hvormed Pisanerne den Gang angreb Saracenerne i Afrika.

I 1010 sendte Jøderne i Orleans det Budskab til Sultanen i Babylon, at han snart vilde blive fordrevet fra sit Rige af de kristne, hvis han ikke tilintetgjorde deres Tempel i den hellige Stad.

I December 1074 skrev Pave Gregor den syvende til Kejser Henrik den fjerde, at over 150,000 Italienere og Franskmænd havde ladet ham vide, at de vilde befri den hellige Grav, hvis Kirkens Overhoved vilde stille sig i Spidsen for dem. Gotfred af Bouillon ytrede som Yngling, efter hans Moders Vidnesbyrd, ofte det mest levende Ønske om en Gang at kunne føre en sejerrig Armé mod Jerusalem.

Ogsaa i Orienten, blandt Mahomedanerne, herskede mørke Anelser om strænge Tider, der vilde komme. Den Saracener, hos hvem Robert af Flandern i Aaret 1090 boede i Jerusalem, sagde en Dag til ham: „Vi har i Stjærnerne set forunderlige Tegn, som forudsiger os, at de kristne vil komme til dette Land og overvinde os efter en lang Række af Kampe og Sejre; men vi vil siden igjen besejre dem og jage dem bort fra vore Enemærker."

I 1095 rørte Tanken om Korstogene sig i alle Sjæle. Peter Eremit, der i 1093 havde været ved den hellige Grav for at begræde sine Synder, havde i de mellemliggende to Aar med Korset i Haanden gjennemvandret Italien og Frankrig, i det han bittert klagede over Muselmændenes Forfølgelser, fortalte om Aabenbaringer, han havde faaet fra Himlen og æggede Folkene til den hellige Krig. Urban II. gav efter for Sværmerens Forestillinger, og efter at have afholdt et Par andre talrige Kirkemøder, saaledes et, ved hvilket over 30,000 Mennesker var til Stede, og hvor der mødte Gesandter fra Kejseren i Byzans, Alexander Comenius, holdt han

endelig i November 1095 den uhyre Kirkeforsamling i Clermont-Ferrand.

Under Navn af Augusto Nemetum var Clermont berømt i Romernes Tid. Der fandtes i Staden en Skole for de skjønne Kunster og et Tempel, helliget Guden Mars, hvis kolossale Billedstøtte ogsaa tiltrak sig Opmærksomhed. I Tidernes Løb var Nemetum et Bytte for alle de Erobrere, der hærjede Galliens Jord, lige fra Vandalerne til Normannerne. Sit senere Navn (Clarus mons) skyldte den sit paa en Bjærgkegle liggende Citadel.

Efter at Kirkeforsamlingen havde beskjæftiget sig med forskjellige kirkelige og politiske Sager, forhandledes paa sammes 10de Møde det store Spørgsmaal om den hellige Krig. Dette Møde blev holdt under aaben Himmel, og hvor uhyre Plads den tilstrømmende Mængde krævede, kan skjønnes deraf, at Forsamlingen efter daværende Historieskriveres Vidnesbyrd talte, foruden det romerske Hofs Prælater, 225 Biskopper, 4,000 lavere gejstlige og 300,000 Lægfolk. Det var en broget Blanding af vadmelsklædte Bjærgboere, harniskklædte Krigere, Kjøbmænd og Haandværkere, Præster, Munke og Prælater, og over dem, paa en ophøjet Plads Pave Urban ved Siden af Dagens Helt, Peter Eremit. Den omgivende Naturs Skjønhed, den udstrakte, af Floden Alles vandede Slette med dens Byer og Landsbyer, de maleriske Bjærgkjæder og -Højsletter, hvorover Puy de Dômes' mægtige Kegle hævede sit lyse Hoved, alt dette harmonerede godt med det storartede Skuespil af denne, maaske den største Forsamling, Historien kjender. Mange Forfattere har beskrevet Kirkeforsamlingen i Clermont; men de enkelte Træk af det passerede, navnlig selve de Ord, Pave Urban henvendte til Folket, er kun lidet overensstemmende og derfor lidet troværdige. Paven roses for sin Lærdom, sin høje Dannelse og værdige Optræden; men i det Billede, der gives af ham, faar man ingenlunde Indtrykket af Trosiveren, hvis lidenskabelige Begejstring for den hellige Sag maatte rive Tilhørerne med sig, maatte bringe det letfængelige Stof til at explodere. Man er ikke en Gang enig om, hvilket Sprog han talte; dog antages det nærmest, at han udtrykte sig paa Latin, et Sprog, som Mængden ikke forstod, og denne Antagelse er sandsynlig, da det næppe er rimeligt, at han selv tilfulde forstod nogen af de mange Dialekter, der taltes af Folket i det transalpinske Gallien.

Men dette gjør kun lidet til Sagen. At Kirkens Overhoved var til Stede ved det Møde, som alle vidste skulde være ligesom Indvielsen til Kristenhedens store Kamp, at den biskoppelige Velsignelse blev givet de bortdragende, saa at de i egentlig Forstand kunde kalde sig Kirkens egne Stridsmænd, der var sikre paa Himlens Belønning, hvis de skulde dø for Kristi Sag, og tillige paa jordisk Løn, hvis de som Sejerherrer drog ind i den hellige Stad — dette var det væsentlige; der behøvedes ikke bevingede Ord til at varme de allerede glødende Hjærter, opildne de allerede vakte Lidenskaber. At denne Indvielse skete i det sydlige Frankrig var naturligt; ingensteds var den religiøse Begejstring stærkere end i det solrige Provence og i Auvergnes frugtbare Dale. I det Pave Urban lovede Syndernes Forladelse og Himlens Kongerige til dem, der tog Korset, lød et tusendstemmigt Raab fra Mængden: „Gud vil det! Gud vil det!", der gjentoges af Paven. Mange af de højeste Prælater gjorde strax Løftet om at gaa med til den hellige Krig, og Tusender af de tilstedeværende fulgte deres Exempel. Paven uddelte til dem Kors af rødt Klæde, som de skulde bære paa Skuldrene til Tegn paa deres Kald, og det hedder, at Byen Clermont ikke kunde skaffe Stof nok til disse Kors. En almindelig Vaabenstilstand blev paabudt mellem alle kristne Folk, og Gejstligheden fik Befaling at prædike Korstogene i alle Lande.

Bevægelsen var umaadelig. Mennesker af alle Klasser og Samfundsstillinger: Friherrer og Riddere, Mænd og Kvinder, Oldinge og Børn, Biskopper og Munke, Arbejdere og Kjøbmænd, fattige og rige, Beboere af By som af Land ilede med at tage Korset. De fleste dreves virkelig af Begejstring for Sagen, nogle af Kjærlighed til Kampe og Æventyr, andre af Haab om Rov og Bytte; hos dem alle var noget af den instinktmæssige Drift, som drager Nordens og Vestens Befolkninger til det varmere Syden. Alle Baand, der knytter Menneskene til Hjemmet, var ligesom sprængte: Mænd forlod deres Hustruer, ja endog Mødre deres Børn. Korstogene gav Anledning til, at nogle vendte om fra forbryderske Veje, men blev ogsaa benyttede som Paaskud til slette Handlinger. Røvere og Mordere fik Aflad og tog Korset, Skyldnere unddrog sig deres Kreditorers Efterstræbelser. Paa Konciliets Tid hærjede en Hungersnød Frankrig. De fattige maatte nære sig af vilde Urters Rødder, og alles Bekymring var stor over for den uhyre Elendighed. Kornpugerne søgte som sædvanlig at gjøre Kapital af denne; men Beslutningen om Korstogene frembragte ligesom ved Trylleri en mærkelig Forandring i denne Tingenes Tilstand. En pludselig og overordentlig Formindskelse fandt Sted af Priserne paa alle Levnedsmidler, og al Mangel ophørte. Samtidige Forfattere angiver meget forskjellig Tallet paa de første Korsfarere; men den mindste Angivelse anslaar dem til 1,300,000 Sjæle.

Kirkeforsamlingen i Clermont.

Skattegraveren Basyl.

Efter Sacher-Masoch ved A. Th. J.

(Fortsat.)

Pludselig lød en sælsom Tone. Den svirrede igjennem Værelset, det sang, det bankede svagt paa Vinduet, og nu slog det lydeligt mod Gulvet. Derpaa blev alt atter stille. Ingen af Damerne vovede at røre sig. Baronessen laa badet i Angestsved. Der kunde ikke være Tvivl om, at det var en Aand. Alle korsede sig og bad for den stakkels omflakkende Sjæl. Strax efter begyndte det paa ny, det tog til fra det ene Øjeblik til det andet, og ikke nok med, at det svirrede, sang og bankede — nu lød der ogsaa svage Skridt, som nærmede sig Baronessens Leje. Hun for hvinende op, og nu begyndte de alle sammen at hvine, endogsaa Kammerjomfruen skreg i Søvne, som en der bliver myrdet. Endnu stedse skrigende tændte Baronessen Lys, hvorved hun pludselig befandt sig som midt i Helvedes Luer.

„Jeg brænder!" skreg hun, „jeg brænder!" og for ud af Sengen, medens de to andre Damer samtidig sprang op fra deres Leje. Strax efter blev det stille; Spøgeriet skyede aabenbart Lyset; Baronessen begyndte at gjenvinde Fatningen og gav sig i Færd med at tage Tøflerne paa; men i det hun stak Foden i den anden, var hun lige ved at falde i Afmagt. Hun havde med den bare Fod stødt mod en forfærdelig Gjenstand, der var kold og fugtig og bløde, ja oven i Kjøbet levende. Hurtig vilde hun derpaa iføre sig sin Kazabaika og udstødte paa ny et Skrig, der denne Gang ogsaa røbede Smerte. Medens hun mente at ville varme sine Arme paa det bløde Pelsværk, med hvilket hendes Kazabaika var foret, blev de sønderrevne af smaa Rovdyrtænder. Baronessen trak hurtigt sine blødende Arme ud af Ærmerne, begyndte at ringe Storm, vækkede sin Kammerjomfru med rasende Spark, klædte sig fuldstændig paa, befalede at lade spænde for, overvældede den tililende Grazian med Bebrejdelser og kjørte øjeblikkelig hjem uden nogen Sinde tiere at lade sig se i Jaromka.

Basyl smilede, men lod sig ikke mærke med noget. Alt var gaaet ganske simpelt til: et Glas fyldt med Oldenborrer stod i Vindueskarmen, et Pindsvin sov under Sofaen, nogle Brændnælder var anbragte i Baronessens Seng, i Tøflen sad en lille Tudse, og Kazabaikaen var bleven spækket med Burrer, Tidsler og Torne.

Med saa simple Midler havde den gamle slaaet en saa kostbar, snedig, fin og farlig Frue af Marken.

Ikke bedre gik det Gracians Perleven Pan Karol.

Denne Herre lagde stadig an paa Padlewskis Pengepung. „Han malker ham som en Ko," plejede Basyl at sige. „Hvordan kan De dog finde Dem i at have saadan en Ven?" spurgte han mindst to Gange om Dagen sin Herre; „vær dog en Gang saa fornuftig at høre, hvad Folk siger om ham. Denne Pan Karol er jo en Vindbøjtel . . . hvad behager? . . . en Pjalt, en Lumpenhund, en Ødeland, og al hans Kjærlighed bestaar i at plyndre Dem."

„Des værre havde den gamle Ret, og næppe fik Pan Karol efter Kornsalget at vide, at Gracian atter havde Penge — han kunde lugte det, paastod Basyl — saa arriverede han ogsaa og gjorde Mine til at ville slaa sig til Ro paa Jaromka. Men Basyl vilde have fornægtet sin egen Natur, om han uden videre havde taalt dette. Han holdt strax Afregning med Pan Karol, den første Nat denne tilbragte under hans Herres Tag.

Næppe var Pan Karol omsider efter en haard Kamp med en Nattesværmer og en Mus falden i Søvn, før Basyl traadte ind med et Lys.

„Hvad befaler Deres Naade?"

„Jeg?" — Karol gned sine Øjne og stirrede forbavset paa den gamle.

„De behagede at kalde."

„Jeg? Saa har det været i Søvne. Lad mig nu have Ro."

Det fik han da ogsaa; men en halv Times Tid efter kom Basyl igjen ind med Lyset.

„Hvad befaler Deres Naade?"

„Jeg har ikke kaldt paa dig."

„Jo vist har Herren kaldt!"

„Saa bryd dig ikke om min Kalden, men lad mig sove."

„Skulde jeg ikke bryde mig om, naar Herren kalder," svarede Basyl, „jeg ved, hvad der paahviler mig som Tjener, og hvad det angaar at sove, saa holder jeg ogsaa selv meget af at have Ro om Natten."

„Ja lad os saa sove, Basyl, bare sove."

„Saa Deres Naade befaler virkelig ikke noget?"

„Nej, nej!"

„Ja saa god rolig Nat!"

Pan Karol var heldig nok til strax at falde i Søvn igjen; han fik denne Gang Lov at sove en hel Time; men saa kom Basyl stormende og raabte:

„Ja, ja, ja! Hvad er der? Brænder det? Er De syg?"

„Lad mig dog sove!" bad Pan Karol, i det han vendte Ansigtet mod Væggen.

„Men Deres Naade har jo ringet!"

„Er du fra Forstanden?"

„Jeg fejler, Gud ske Lov, ingen Ting! Men man maa da tro sine egne Øren."

„Aa, gid Fanden havde dig!"

„Mig lader han nok gaa, jeg er ham for sej; han kan sagtens finde sig bedre Lækkerbidskener."

Saaledes gik det hele Natten og ligesaa den følgende Dag. Ved sin Tjenstiver bragte Basyl ligefrem Pan Karol til Fortvivlelse og fik ham omsider fordreven fra Jaromka.

En Gang kom Gracians Venner en trist Høsteftermiddag, slog sig ned i Spisestuen og spillede halv tolv. Basyl fandt sig deri og tav, han tav da de blev til Aften, han tav endog, da de bag efter tømte de store Bægre, det ene efter det andet; men da Klokken slog ti, og ingen endnu lavede sig til at bryde op, slukkede Basyl først et Lys, derpaa et til og endnu et, og til sidst brændte der kun et eneste; men Herrerne blev ved med at spille, kives, drikke og synge. Basyl lod spænde for. Da alle Vogne var forspændte, kom han ind, saa lidt paa Spillet, som om det i høj Grad vakte hans Opmærksomhed, og sagde saa til sidst:

„Der er spændt for!"

Man hørte ham ikke.

Han hentede Overfrakkerne og begyndte at hænge dem paa Herrerne, der sad omkring det store Bord. Ingen forhindrede ham i hans Idræt; men der var heller ingen, der lod sig forstyrre af ham. Spillet gik fremdeles sin Gang. Da traadte den gamle med faste Skridt hen til Bordet.

„Klokken er strax elleve," sagde han med sin rolige, dybe Stemme, „det er derfor paa Tide at kjøre hjem, der er spændt for, jeg har forsynet alle med Overtøj, altsaa . . ."

„Men du ser jo, at vi vil spille mere!"

„Hvad behager?" udbrød den gamle. „Hvem vil spille? Nu har jeg længe nok set til. Skam jer dog! Er I Herrer, Adelsmænd? I bærer jer jo ad som Røvere og Hedninger!"

Og med et kraftigt Pust slukkede han det sidste Lys.

Men alle disse den gamle Basyls Formaninger og Indgreb i sin Herres Rettigheder hjalp ikke; Gracian Padlewski sank dybere i Gjæld, greb til fortvivlede Midler, fristede Livet endnu en Tid og naaede saa omsider den Dag, da den menneskelige Forstand forgjæves søger en Udvej.

En Dag kaldte Gracian med en forstyrret Mine Basyl ind i sit Kabinet og sagde ganske sagte til ham:

„Jeg forstaar ikke, hvorledes det gaar til, I Gaar havde jeg dog endnu 500 Dukater i mit Skrivebord, og i Dag er der kun en Papirgylden. Det er mig en Gaade, hvor Pengene er blevne af."

„Det har allerede længe været mig gaadefuld," sagde den gamle, „hvorledes Pengene forsvinder for Dem."

„Men denne Gang ved jeg, at jeg ikke har givet dem ud."

„De giver kun det mindste ud selv; det er Deres Venner og dette Kvindemenneske . . ."

Utaalmodig afbrød Gracian ham og gik sin Vej.

Saaledes kom da, som sagt den Dag, da Gracian var fuldstændig ruineret. Men lige saa letsindig han havde været, lige saa retsindig viste han sig i dette Øjeblik. Saa snart han forstod sin Stilling, var han ogsaa enig med sig selv om, at om end Formuen ikke mere stod til at redde, vilde han i hvert Fald bevare Æren ren.

Han veg tilbage for Tanken om at gjøre større Gjæld. Han solgte sit Gods, alt hvad han ejede, og efter at han havde tilfredsstillet sine Kreditorer, fandt han sig i Besiddelse af nøjagtig 17 Gylden og 21 Kreuzer. Han bevarede dog sit gode Humør. Grædende kyssede Folkene hans Klæder og Hænder og vandrede saa, hvor hen Skæbnen viste dem Vej. Da han forlod Jaromka, var ingen hos ham uden gamle Basyl; det fulgte af sig selv, at han fulgte ham. Hver af dem havde en gammel Jagttaske over Skulderen og en dygtig Stok i Haanden, og saaledes udrustede vandrede de uden at se sig om hen ad Landevejen. Først ved den næste Landsby, hvor de hvilede sig ved et Kors, mumlede Basyl: „Gik det saa ikke, som jeg hele Tiden har sagt?" Det var hans første Ord i lang Tid; hidtil havde han mødt Begivenhederne med en værdig Tavshed.

Gracian svarede ikke, men tyggede paa sine Negle og lod til at have al sin Opmærksomhed henvendt paa en Mus, der løb frem og tilbage mellem en Kornmark og sit Smuthul.

De fortsatte deres Vandring og kom omsider til Pan Karols Herregaard. De traadte uden videre ind og traf Husets Herre i en magelig Slobrok udstrakt paa Sofaen, beskjæftiget med en Roman. Da han saa Gracian, sprang han op for at omfavne ham. Gracian skildrede ham sin Forfatning og bad foreløbig om et Natteleje.

Pan Karol hørte paa ham med en hoven Mine, drejede paa sine Favoriter, forsikrede, at alt stod til Vennens Tjeneste; men han manglede Senge, og et passende Værelse, og frem for alt manglede han Tid til at træffe de nødvendige Anstalter i saa Henseende, da han havde meget vigtige uopsættelige Forretninger; og i det samme fik han travlt med at se paa sit Ur, faldt i Tanker og syntes ikke at høre eller at ville høre, hvad Gracian fremdeles sagde.

„Men du kan da vel laane mig nogle Penge?" spurgte nu Padlewski.

Pan Karol trak forbavset, næsten harmfuld Øjenbrynene i Vejret. „Jeg? Penge? Hvor skulde jeg vel have dem fra? Du ved jo . . ." han saa atter paa sit Ur . . . „men undskyld, jeg har Hastværk."

„Saa De har virkelig ingen Seng til min Herre," begyndte nu den gamle Basyl, „intet Værelse og ingen Seng. Det er smukt, meget smukt. Og De kalder Dem en Ven, en Adelsmand! Ved De, hvad De er, De Menneske, der har faaet Hundreder, ja Tusinder hos os, De er en Vindbøjtel . . ."

„Hvad siger du!" skreg Pan Karol.

„Det er ikke mig, der siger det," gav den gamle rolig til Svar. „Saadan siger alle Folk; jeg for mit Vedkommende har al Tid sagt, at De er en Pjalt, og det holder jeg fast ved."

„Hund!"

„Gjør Dem ingen Ulejlighed med at blive vred. De er nu en Gang en Pjalt og vil blive ved at være det, saa længe det behager Gud." Den gamle greb nu Pan Karol, der var bleven ildrød og rystede over hele Legemet, i Brystet og vedblev: „Det skulde være mig en Fornøjelse at ryste Dem sønder og sammen; men jeg gider dog ikke, da jeg ved, at jeg kunde vende op og ned paa Dem, uden at ryste en eneste Skilling ud af Lommen paa Dem."

Da han slap ham, sank Pan Karol maalløs om paa en Stol og stirrede uden at vide, hvad han gjorde, paa sit Ur.

De to Vandringsmænd drog derpaa videre og naaede Baronesse Vielicas Bolig.

Denne skjønne Dame modtog dem i en kinesisk Havepavillon. Hun var iført et splinternyt Sommertoilette, der lige var kommet fra Paris, og viste sig overmaade deltagende, da Gracian skildrede hende sin fortvivlede Stilling.

„Det er jo rigtig sørgeligt," sagde hun, „ja undskyld, jeg maa virkelig give mine Taarer frit Løb, mit bløde Hjærte løber af med mig." Hun førte virkelig Lommetørklædet til Øjnene. „Des værre venter jeg fremmede," vedblev hun efter et Øjebliks Tavshed, „og jeg vil ikke plage Dem, kjære Gracian med Bønner om at blive . . . Deres Kummer og Deres tarvelige Paaklædning . . . jeg ved, hvad jeg skylder Dem, jeg vil skaane Deres Følelser."

Gracian blev staaende maalløs foran Baronessen. Hun rejste sig for at trække sin Kjole til rette og skjule sin Forlegenhed.

„Nej, saa skal da ogsaa . . .!" raabte Basyl. „Jeg ser, De skammer Dem ved min Herre i Steden for, at det er ham, der skulde skamme sig over Dem . . ."

Baronessen begyndte at græde. „Befal dog Deres Tjener, at han skal gaa!" udbrød hun med en af Harme halvkvalt Stemme.

„Vi gaar begge to," svarede Basyl, „vi beder Dem ikke om en eneste Hvid; vi er fattige men ærlige, vi."

Dermed var de sidste Baand, til hvilke Gracian, havde knyttet sit Haab, bristede. Han gik med den gamle til den nærmeste Skov, satte sig der paa en omhugget Træstamme og begyndte at anstille Betragtninger.

„Jeg vidste, at det vilde gaa saaledes," sagde Basyl.

„Det er, som det skal være," svarede Gracian, „nu ved jeg, at jeg kun kan bygge paa mig selv."

„Og paa mig," svarede den gamle sagtmodig, men ikke uden Stolthed.

„Ja, paa dig!" Gracian rakte ham Haanden, som Basyl kyssede.

„Jeg vil arbejde," vedblev Gracian.

„Gud velsigne denne Beslutning."

„Jeg vil gaa til den første, den bedste Bonde og tærske paa Dagløn."

„Vil De tærske, Herre?" svarede Basyl, „det kan andre ogsaa. De har jo dog lært noget."

„Ikke meget."

„Naa, De kan da baade læse og skrive; dermed lader der sig allerede udrette en Del i et Land som vort," sagde Basyl. „Lad os bare gaa til Horodenka, der finder vi nok noget at tage fat paa."

Hermed tav han, rejste sig og gik videre, og Gracian fulgte ham.

Sent om Aftenen kom de til Horodenka. Gracian blev i et Værtshus, hvilket han under andre Omstændigheder ikke vilde have betraadt, og spiste et Stykke Brød og drak en Snaps Finkel, medens Basyl gik ud for, som han sagde, at se sig lidt om.

En Times Tid efter vendte den gamle tilbage, satte sig til Ro og stoppede sin Pibe uden at sige et eneste Ord.

„Naa, hvad skal vi nu tage os for?" spurgte Gracian til sidst.

„Hvad vi skal tage os for?" gjentog Basyl. „Arbejde, Herre, slide af alle Kræfter! Jeg har allerede en Plads til Dem og en til mig med."

Gracian for forbavset op fra sin Stol.

„Hos hvem, min Ven?" spurgte han glædelig overrasket.

„Hos en Jøde, som er Handelsmand," svarede Basyl. „Han kalder sig Peiß Taubeles; De skal være en Slags Bogholder hos ham, og jeg Kvægdriver; han handler meget med Oxer og Svin. Lad os lige saa godt strax gaa der hen."

Gracian betalte sin Fortæring og fulgte sin gamle Tjener. Jøden modtog dem venligt, ja endog høfligt og traf nærmere Aftale med Gracian. Han gav kun en ringe Løn, men lovede Forhøjelse i

Fremtiden. Hovedsagen for dem begge var, at de fik et lille Værelse med renlige Senge for dem selv og hele Kosten. Og saaledes blev da det hele hurtigt afgjort.

„Vi vil faa usel Mad," sagde Basyl under fire Øjne til sin Herre, „Og Lønnen er ikke mange Ord værd; men De vil hos denne Jøde kunne lære, hvad der ikke lader sig betale med Penge: De vil kunne lære at fortjene meget og kun bruge lidt. Ser De, Polakken foragter Jøden. Men hvorfor foragter han ham, lige som enhver Dagdriver ser den arbejdsomme over Skuldrene, og dog har et Menneske kun Betydning, efter som han er i Stand til at erhverve sig noget selv. Af Jøderne kan man altid lære noget."

Saa blev de da begge to hos Peiß Taubeles, og alt gik over Forventning godt, efter at Basyl strax den første Dag havde, som han udtrykte sig, lært den lange Gibbor, Kjøbmandens højre Haand, en Smule fine Manerer. Gibbor, der ikke sjælden maatte repræsentere sin Velynder, følte sig af den Grund som Herre, og benyttede sig over for Gracian af en Tone, som denne vel fandt sig i med Ro, men som krænkede Basyl dybt. En Stund hørte den gamle til i Tavshed; men saa greb han pludselig Gibbor ved Ærmet af hans Kaftan og sagde:

„Hvem taler du til?"

„Til Bogholderen," svarede Gibbor studs.

„Det er ingen Maade at tale til saadan en Herre paa; jeg raader dig til at være høflig, forstaar du?"

„Behold du dine Raad for dig selv, Dumrian," skreg Gibbor.

Men Basyl havde ham allerede i Nakken og begyndte at prygle løs paa ham. „Hvem kalder du en Dumrian?" spurgte han.

„Jeg skal faa dig jaget paa Porten," stønnede Gibbor.

„Jeg spørger dig, hvem det er, du kalder en Dumrian."

„Det er — ikke — dig —"

„Nej, men det er dig, der er en Dumrian, ikke sandt? Ja eller nej!"

„Ja, ja, det er mig!" sukkede Gibbor.

„Vil du saa være høflig for Fremtiden, hvad?" Basyl blev ved at prygle løs paa ham.

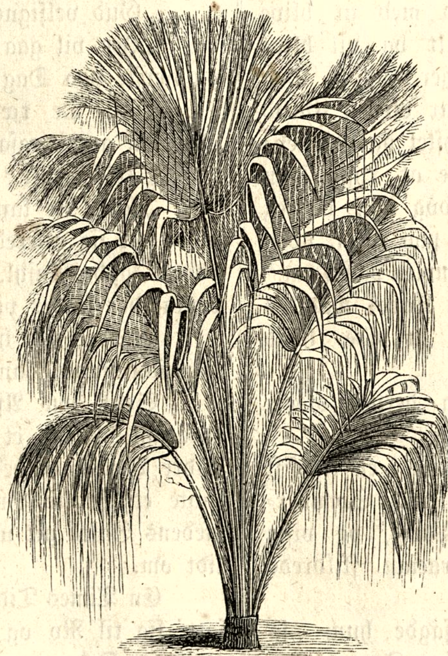
„Ja, ja, ja, kjæreste Ven! Hold blot op!"

Fra det Øjeblik var Gibbor Høfligheden selv, ja følte endog en vis Hengivenhed for Basyl.

Alt øvrigt gik nøjagtigt, som den gamle havde forudsagt det. Lønnen kunde næppe strække til Vask og Fodtøj, Maden var elendig og blev dem knap tilmaalt; men Gracian lærte i alle Retninger af Jøden, og fremfor alt lærte han Flid og Udholdenhed, samt at skatte Pengenes Værd.

Gracian besørgede ikke blot Hr. Peiß Taubeles' Bogføring og Korrespondance, men kjørte ogsaa omkring for ham i Nabolaget, og da han gjorde flere heldige Forretninger, vandt han mer og mer Jødens Tillid, saa at denne omsider sendte ham til de store Markeder i Kolomea, Halycz, Czernowitz og Lemberg, hvor han afsluttede betydelige Kjøb og Salg. Ved slige Lejligheder havde han gjærne Basyl med, og denne forsømte da ikke at føje sine Lærdomme, som heller ikke var at foragte, til dem, den snilde Jøde havde bibragt hans Herre.

(Fortsættes.)

En amerikansk Fjerpalme.

En smuk Palme.

Uagtet de tropiske Lande næsten udelukkende er Palmernes rette og egentlige Hjemsted, træffer man dog ogsaa enkelte Arter i denne store Familie, som er saa haardføre, at de kan taale nogen Kulde. Dette er f. Ex. Tilfældet med den Palme, Pritchardia filifera, som fremstilles for Læserne paa hosstaaende Billede. Den har hjemme i Amerika, og den voxer længere mod Nord end nogen anden Palme, da den nemlig kan overvintre i Ny-Mexiko uden at tage nogen Skade af Frosten. Det er en af de smukkeste Palmer, hvorfor den ogsaa har vakt en almindelig og vel fortjent Beundring. Det ser ud, som om den var beklædt med Fjer paa Grund af de lange, hvide Traade, der hænger ned fra dens store, viftedannede Blade, hvilket giver den et særdeles smukt og ejendommeligt Udseende. Den har derfor tiltrukken sig alle Haveelskeres Opmærksomhed, og man har paa Grund af dens Skjønhed indført den i Sydevropa, hvor det har vist sig, at den godt kan voxe og trives i fri Land; i de nordligere Lande kan den kun trives godt i almindelige Drivhuse.

Gangen forbi Møllen.

Med Tegning af Carl Thomsen.

Alt hvidner Dagens Guldglans blidt
hen over Himlens blegblaa Dug,
og Vinden tager sit Aftenridt
igjennem den blonde Rug.
Paa Marens Hoved Spanden høj
ved Gangen sagtelig dirrer;
Jærnhanken som et Ringetøj
mod Messingbaandene klirrer.

Til Svar hun drev mod Svendens Kind
en Ørefigen fast og tæt;
men saa . . . saa blev hun myg i Sind
og havde saa bittert grædt.
For lige fra den samme Stund,
da denne Tort hende hændte,
det var, som fast til hendes Mund
det Kys sad klæbet og brændte.

Og medens Pigen Traaden blaa
Gang efter Gang om Fingren snor,
saa støt og sikkert som Græssets Straa
den Bomuldshose gror.
Se Sejlene med blegrødt Skjær
paa Møllens susende Vinger!
. . . Jo mer hun kommer Møllen nær,
des mere sit Skridt hun tvinger.

Forbi hun tør saa daarlig gaa:
Den hvide Møllersvend hun har
alt set der oppe i Gluggen staa,
og han „vil gjøre Nar."
Ja nu han staar og griner hist,
fordi det „ledagtige Skaren",
da der var Dans i Skoven sidst,
et Kys har stjaalet fra Maren.

Hun kunde gaa en Omvej, men
„det var jo ogsaa flovt og ledt,"
for det var klart, den Møllersvend
alt havde hende set.
Saa tog hun i sig selv et Tag
og vilde spille den tapre,
men skjalv, da under Axens Brag
hun hørte Vingerne klapre.

Mens deres lange Skygger skred
hen over Vejens Kjørespor,
hun bored Tanden i Læben ned
og Blikket dybt i Jord.
Hun Øjenlaaget sammen kneb,
hun Taarens Løb vilde hæmme.
. . . En Haand om Armen hende greb,
i Øret hvisked en Stemme:

„Til Majdag i det næste Aar
saa kan jeg i Forpagtning faa
Stenløselille Møllegaard
med Lod og Eng og Aa.
Kanske, hvis nu du kysset blev
af Møllersvenden Niels Madsen,
du ikke slet saa „fos" ham drev
en myrderlig en paa Kassen."

Skjøn Maren tav — End Spanden høj
som Garderhuen raged op,
og begge Strikkepindene fløj
afsted i fuldt Galop.
Først da hun øjned Hjemmets Port
og Humlehaven bag Gærde,
hun sa': „Det nytter vel næppe stort,
jeg siger, du skal la' være."

S. Schandorph.

Eilert Sundt.

Efter at Norge i Aarhundredets Begyndelse var skilt fra Danmark, fremstod Henrik Wergeland. Det var en rig, alsidig og omfattende Begavelse; han var ikke blot Digter — som Lyriker maaske Nordens største — han var ogsaa Folketaler, Folkeskribent, Politiker, Theolog, Oplysningsmand, Samfundsreformator, alt tog han Del i, alt kastede han sig ind i, intet var ham for smaat og ringe, selv ikke de mest prosaiske, hverdagslige Ting, som Klædedragt, Moseudtørring og Husstellet i de fattiges Hjem. Han var mange Ting, og dog, kan man næsten fristes til at sige, kun en Ting, nemlig Digter.

I hans rige, mangeartede Virksomhed vil man ligesom finde Spirerne til alt det, som i den Menneskealder, der er gaaet siden hans Død, har fundet Vækst i Norges Jordbund, til alt det, Landets dygtigste og friskeste Kræfter har virket for, og hans Navn har været det Bannermærke, hvor under dets Sønner har fylket sig. Der maatte, for at fortsætte den Gjerning, hvori Døden 1845 afbrød ham, for at føre hans ofte ufordøjede og kun halvfærdige Ideer videre, mange Kræfter til; de talrige Omraader, han havde været inde paa, maatte nu saa at sige fordeles paa flere Hænder. Og Kræfterne lod da heller ikke længe vente paa sig. Lige fra den store Skjalds Dødsdag til den Dag i Dag har Norge haft en Række af Storaander paa Politikkens, paa Skolens og paa Literaturens Felt at opvise, som alle sammen med rette bærer Navn af Wergelands Arvtagere.

Til disse hører sikkerlig ogsaa Eilert Sundt. Det var Wergelands Stræben efter at løfte Almuen i moralsk Henseende, hans Virken for en bedre Husordning paa Landet og et smukkere og ædlere Samliv mellem Mand, Hustru og Tyende, at Sundt ubevidst tog op og førte videre. Gjennem Aaringer af sit Liv drog han omkring fra Dal til Dal, fra Bygd til Bygd og indsamlede Oplysninger om Landboforholdene, og Frugten af hans Rejser blev en Række af Skrifter, hvori omhandledes saa godt som alt, hvad der vedrører Bondens daglige Liv og Færden.

Eilert Sundt blev født 1817 i Farsund i Kristiansands Stift. Faderen havde tidligere været Skibsfører, men var nu, efter at have lagt op, bleven Postexpeditør. Moderen, af hvem Eilert under sin Opvæxt blev mest paavirket, var en begavet Kvinde og frem for alt en god Husmoder. Da Embedets Indtægter var smaa, og Børneflokken stor, søgte hun at erhverve sig en Bifortjeneste ved at udleje Værelser til rejsende og indrette sig en lille Butik, hvor der solgtes Hvedebrød. Her i denne Butik modtog Eilert sin første Undervisning i Geografi og Regning. En ældre Broder, der passede Handelen, var Skolemester.

Af en Præst paa Landet modtog han sin første Forberedelse til Examen artium, som han tog 1835. Først ti Aar efter naaede han at tage den theologiske Embedsexamen, da han hele Tiden maatte tjene sit Ophold ved Informationer og oftere led saaledes af Nervesvækkelse, at han helt maatte afbryde Studeringerne.

Som Student blev han Lærer ved Kristiania Tugthus, og han fik her rig Lejlighed til at lære sine ulykkelige Medmenneskers aandelige Tilstand at kjende. Hans Opmærksomhed blev hurtig henledet paa nogle sortsmudsede, skulende og i det hele af Udseende lidet tiltalende Folk, hvoraf der sagtens har været forholdsvis mange i Fængslet. Det var Fanterne, som de kaldes i Norge, en fred- og hjemløs Menneskerace, der svarer til de jyske Natfolk eller Kjeltringer og til sydligere Landes Zigeunere. Sundt havde uhyggelige Minder fra sin Barndom om dette Folk, og det var derfor en med Frygt blandet Nysgjerrighed, hvormed han først tog dem i nærmere Øjesyn. Men efterhaanden tiltrak de med deres hemmelige Væsen og gaadefulde Herkomst sig hans Interesse, og Følgen blev et fuldstændigt Vendepunkt i hans Liv.

En Søndag Eftermiddag kort efter Nytaar 1847, da Sundt holdt Samtaler med Tugthusfangerne over Luthers Katekismus, saa han blandt sine Tilhørere en sortskjægget, vildtudseende Mand, han ikke tidligere havde set. Paa Sundts Spørgsmaal gav han sledske og undvigende Svar, og hans Adfærd blev endnu mere krybende, da Sundt, efter

at Undervisningen var forbi, tog ham for sig i Enrum; blandt andet benægtede han paa det bestemteste at være „Fant". I Ugens Løb overbeviste Sundt sig af Domsakterne om, at han var en saadan, at hans Navn var Kristian Frederiksen, og at han var som Løsgænger indbragt til Tugthuset for at konfirmeres. Han kaldte atter Fangen for sig næste Søndag. Kristian nægtede nu intet, men forholdt sig omtrent tavs, indtil Sundt spurgte, om „Fanterne imellem sig har opdigtet et stygt Skøjermaal, hvormed de bedrager enfoldige Bønder?" Da tegnede Forbitrelsen sig i alle hans Træk, han sprang hurtig op og svarede kjæk: „Det Sprog, vi taler, hedder Rommania, og det har vore hellige Fædre for mange Aar siden bragt med sig her til Landet fra Byen Assas i Assaria!" Sundt formaaede Fangen til at nævne nogle Ord af Sproget, som han nedskrev. Siden foreviste han dem for en sprogkyndig Ven, og hørte nu til sin store Overraskelse, at det Sprog, som dette usle Fantefolk her oppe i Norden talte og kaldte for sit eget, var i nøje Slægt med Indiens ældgamle Sprog „Sanskrit".

Om Sommeren foretog Sundt et Par kortere Rejser, i den Hensigt at indvinde større Kjendskab til Landstrygerfolket. Men han saa snart, at skulde det lykkes i nogen større Udstrækning, maatte der ofres mere baade af Tid og Arbejde. Med Regeringens Understøttelse foretog han den følgende Sommer en længere Rejse og gjennemvandrede Landet fra Kristiania nord over til langt forbi Trondhjem.

Fantefolket blev for første Gang talt i 1845, og deres Antal beløb sig da til 1145. Hovedstammen er af østerlandsk Oprindelse, og deres Levevis er fuldstændig landstrygersk: ingen fast Bopæl, altid paa Vandring, Sommer som Vinter. Som de jyske Natmændsfolk, der nu mest kjendes af Blichers og Carit Etlars Noveller, er de en Stat i Staten, deres Haand er imod Samfundet, og Samfundets imod dem. Ad Landevejen drager de frem i større eller mindre Flokke, snyder og bedrager den godtroende Bonde, og lykkes det ikke, bestjæler de ham, eller gjør dem skyldige i endnu værre Forbrydelser. Sættes de en Gang imellem fast af Politiet, forstaar de ved Løgn, Snedighed og Forstillelse, eller ogsaa ved ligefrem Vold, oftest atter at slippe løs. Og nu deres Liv indbyrdes: den samme Tøjlesløshed, den samme Raahed og Mangel paa Moral. Enhver Fornærmelse afgjøres med Kniven, og den forfærdeligste Hævn truer den, som har vovet at røbe hele Stammens eller en enkelt Bandes Hemmeligheder; thi i alt hvad der angaar deres egne private Anliggender fordres usvigelig Troskab, og noget af den samme Troskab finder man undertiden ogsaa i deres Familieliv. Men ellers er det et raat, vildt Naturfolk, hvis Liv er en Række af Lovovertrædelser, et Brud paa de almindelige Menneskerettigheder, en Kræftknude paa Samfundslegemet.

Og dette Folk var det, der fængslede Sundts Interesse, blev Gjenstand for hans Stræben og Arbejde. Fra Foraaret til sent paa Høsten var han paa Rejse, og hvor Lejlighed bødes, gav han sig i Snak med Fanterne; han opsøgte dem paa Landevejene og i Fængslerne; om deres Færd forhørte han sig hos Almuen, og Spørgsmaalet om, hvad der var at gjøre for deres Frelse, drøftede han med Præster og Politiembedsmænd. Hvor rigt og bevæget dette Rejseliv har været, faar man bedst en Forestilling om ved at læse hans Beretning derom, som under Titlen „Fante- eller Landstrygerfolket i Norge" blev udgivet paa offentlig Foranstaltning i 1850. Der findes heri foruden en historisk Undersøgelse af Fanternes Oprindelse, Forslag til deres Forbedring og en Ordbog over deres Rommani, tillige en Række af Træk og Jagttagelser, saa livlige og spændende, at de ofte gjør Indtryk af en Samling af Smaanoveller.

I 1854 havde Sundt den Glæde, at Stortinget paa hans Forslag bevilgede 24,000 Kr. til „Forsøg paa at skaffe Fanter og andre deslige omflakkende Personer en lovlig Næringsvej, samt give deres Børn en ordentlig Opdragelse." Tre Aar efter bevilgedes et lignende Beløb, og i sin „Fortsat Beretning om Fantefolket" (1859) kunde Sundt berette, at af 250 Fanter tegnede Forsøget godt for de to Tredjeparters Vedkommende. Fra Fanterne ledtes Sundts Interesse snart hen paa selve Folket.

Paa sine Rejser havde Sundt indset Vigtigheden af at lære selve den norske Almue med dens Sæder og Skikke at kjende, og han foreslog derfor i sit Skrift om Fantefolket, at en kyndig Mand blev beskikket af Regeringen til at undersøge Samfundsforholdene paa Landet. Man gik ind paa hans Forslag, og Valget faldt paa ham selv. Han fik et bestemt Livserhverv, og i Steden for at søge Embede og leve i en rolig Præstegaard, tilbragte han nu de følgende tyve Aar af sit Liv for en stor Del paa Rejser og helliget Undersøgelser af Bondens daglige Kaar og Levevis. Dette skete paa hans egen originale Maade. Som folkelig Videnskabsmand i Ordets bedste Forstand foretog han sine Undersøgelser paa en videnskabelig granskende Maade. Sundt studerede Almuen. Men han sad ikke hjemme i sit Studereværelse og begravede sig i Dynger af statistiske Beregninger og Bunker af Tabeller, nej, han gjorde sine Studier i aaben Mark, færdedes selv ude blandt Folket, spiste ved deres Bord, sov i deres Senge — kort, han saa og vilde se med egne Øjne. Derfor blev hans

Kjendskab til Almuen saa stort og saa paalideligt. Han kjendte dens Husstel ud og ind, lige fra Storstuen til Stabbur og Fjøs, og han kjendte Bonden selv, kjendte ham fra øverst til nederst, hans Arbejde og Levemaade, hans Følelsesliv og hele Tankegang. Selv de fineste Træk, selv de svageste Afskygninger i Karakteren undgik ikke hans sikre Blik. Thi frem for alt var hans Blik sikkert, hans Iagttagelsesevne skarp, og hertil kom snart en rig Erfaring.

Som hans første Bog havde handlet om er just ikke altid hyggeligt at læse disse Beretninger, som han bærer frem; alt for ofte er Skyggepartierne større end Lyssiderne. Men Sundt afpudsede heller ikke, han udsmykkede ikke, lige saa lidt som han overdrev; han fortalte simpelt hen om Sagen, som den var, fortalte roligt, klart og ædrueligt, og dog mærker man strax, at der under denne Fremstilling gaar en Strøm af Kjærlighed og varm Medlidenhed. Han vilde ikke skjule Daarligheden, blottes skulde den, men af en mild Lægehaand. Han havde arvet den store Wergelands Kjærlighed til de smaa og

Eilert Sundt.

Fantefolket, saaledes kom hans følgende Skrifter til at handle om den norske Almue. Hvert Skrift har sit Emne, men disse er alle saa nær beslægtede, saa nøje sammenkjædede, at de slet ikke kan adskilles; at sysselsætte sig med det ene, vil føre det andet med sig, alene Titlerne vil vise det: Om Giftermaal i Norge (1855), Om Dødeligheden i Norge (1855), Om Sædelighedstilstanden i Norge (1857), Om Ædruelighedstilstanden i Norge (1859), Om Bygningsskikken paa Landet i Norge (1862), Om Husfliden i Norge (1867), og endelig Om Renlighedsstellet (1869). Det svage i Samfundet, derfor blev han aldrig træt i sin Virksomhed, aldrig ubillig i sine Domme. Ikke direkte, ikke ved Lovbud, ikke ved nogen aandelig Vækkelse, i alt Fald kun lejlighedsvis, har han draget Bonden op til højere moralsk Stade, men han har ved sine Skildringer af Sæder og Skikke, ved sine statistiske Oplysninger om mangt og meget, som før var indhyllet i Mørke, ad indirekte Vej virket mere end kanske nogen anden derfor; han har udført det Forarbejde, som nødvendigvis maatte til, før Brøst og Mangler kan afhjælpes.

Her er ikke Plads til at gaa ind paa en

nærmere Omtale af disse Skrifter enkeltvis, blot nogle Ord i al Almindelighed. Det er statistiske Værker, dersom de endelig skal have et videnskabeligt Navn. Men Sundt nøjes ikke med at fremsætte de tørre Tal og Procentberegninger, nøjes ikke med stive, kjedelige Talrubrikker, han iklæder sine Kjendsgjerninger Kjød og Blod, og hans Bøger om Almuen er, ligesom hans Skrift om Fanterne, rige paa karakteristiske Smaatræk og Begivenheder, malende Exempler om Karakter og Folkeskik. For ham er Almuen ikke en løjerlig Fremtoning, som man gjennem et Par Lorgnetter kan betragte paa fjærn Afstand, lige saa lidt som de er den eneste sunde og ufordærvede Jordbund i hele Folket; hans Syn paa den er ikke fornemt-aristokratisk, ikke taabeligt-fantastisk, men sundt menneskeligt. Som Mennesker betragter han og med hjærtelig Deltagelse. Han ser Nøden, Uvidenheden og Fordærvelsen, og han lægger ingen Skjul paa, hvor stærkt Laster som Usædelighed og Drikfældighed gnaver paa Folkelivet. I flere Egne er Tilstanden forfærdelig, og hvor tit mon han ikke var fristet til at harmes over den Raahed, hvortil han var Vidne? Men som sagt, han blev aldrig ubillig i sine Domme; som den sande Menneskeven forstod han altid at retvende sit Syn. Han tog Forholdene som de var, sammenlignede de forskjellige Egne og mærkede sig den store Forskjel, der ofte kunde være i Levevis og Tankesæt. Nu gjaldt det om at finde Aarsagen hertil. Bærer en Ager daarligere end en anden, er det ikke saa vanskeligt at sige, hvoraf det kommer, men saaledes ikke her. Folkeundersøgelsens Felt var jo hidtil udyrket, intet Forarbejde var udført, og der var altsaa heller ingen tidligere indvundne Erfaringer at gaa ud fra. Her maatte begyndes paa bar Bund, og Sundts Kjærlighed og Taalmodighed stod sin Prøve. Gjennem et omhyggeligt Studium af de Forhold og de Naturomgivelser, hvori Almuen vox er op, vandt han større og større Klarhed, ikke blot over Sygdommens Aarsager, men ogsaa over Lægemidlerne, der maatte til.

Sundt har for Offentligheden aflagt en nøjagtig og sand Beretning om Fante- og Almuelivet. Forhold, der før laa i Mørke, har han lagt frem i det klare Dagslys, og han har givet vægtige Bidrag til Forstaaelsen deraf. Vejen er nu farbar, og Lovgivningsmagten kan træde til med Reformer.

Dog, Sundt skrev ikke for at oplyse Videnskabsmænd og Lovgivere alene. „Der er Folk — siger han — hvem klar Kundskab om Folkelivets Fejl og Skrøbeligheder angaar nærmere — det er Massernes Folk selv. Jeg skulde kalde et Aar af mit Liv vel anvendt, om jeg kunde skrive en Bog om Folket, som ti af Landets bedste Mænd kunde billige og have Nytte af, men jeg skulde glædelig give ti Aar, om det kunde gives mig at skrive for Folket og til Folket om Folkets alvorlige Ting, saaledes at selv Massernes Folk kunde sige: „Ja, dette er saa sandt, som det er sagt. Vi vidste det jo nok før paa en Maade, men nu staar det klarere for os. Dette maa vi tænke paa herefter."

1850, samme Aar, som Sundt fik sin første Bog ud, giftede han sig med Nicoline Hansen*), Datter af den bekjendte Novelleforfatter Mourits Hansen, en begavet og aandsdannet Kvinde, med hvem han levede et lykkeligt Familieliv.

Foruden sine Undersøgelsesrejser i Indlandet foretog Sundt et Par Udenlandsrejser til England og Danmark, for ogsaa der at gjøre sig bekjendt med Almuens Kaar. Han var Medlem af flere literære og videnskabelige Selskaber, og fra 1857 var han i en længere Aarrække Redaktør af Tidsskriftet „Folkevennen", hvori flere af hans Arbejder først saa Lyset. I det hele havde han her igjennem en god Lejlighed til at virke for Almuens Oplysning. Han skulde dog ikke faa Lov til udelukkende at hengive sig til sit Studium til sin Død. Fra forskjellige Sider mentes hans Gjerning blandt Folket at være endt, og i Aaret 1870 inddrog Regeringen de Rejsepenge, han hidtil havde faaet bevilget, medens han dog stadig beholdt sin Gage som Ventepenge. Da Ejdsvold Præstekald kort efter blev ledigt, blev han anmodet om at søge det, og han fik det.

Natur- og frihedselskende som Sundt var, kunde han for den Sags Skyld næppe have ønsket sig et bedre Sted at bo paa end det skjønne og fra Fortid og Nutid saa minderige Ejdsvold**), hvis Jordbund er bleven Nordmændene hellig. Men som Præst dér var han des værre ikke rigtig lykkelig. Der var et Misforhold mellem ham og Menigheden, som ikke kunde andet end gjøre den virksomme Mand hans sidste Leveaar tunge, og Aarsagerne hertil var ikke vanskelige at finde. De laa i den store Aandsforskjel, der var mellem Menigheden og dens Præst. Sundt var en fin, poetisk Natur, og i kristelig Retning stærkt paavirket af Grundtvig og Wexels. Intet kunde staa mer i Modsætning til Ejdsvoldfolket. Fra gammel Tid har dette haft Ord paa sig for at være mere udpræget materialistisk og mere umoralsk end nogen anden Del af Folket. Og hertil kommer, at det i den senere Tid er bleven stærkt smittet af Pietismen. Folket forstod ikke sin Præst, det poetiske Skjær, der bredte sig over alt, hvad han tog sig for, stødte an mod deres raa Materialisme, og deres

*) Hun lever endnu, og nærværende Blad har for ikke lang Tid siden bragt flere smukke Skitser fra hendes Haand.

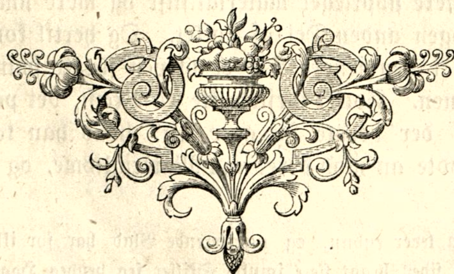
**) Henrik Wergelands Fødested.

snæversynede eller utaalsomme Religiøsitet kunde ikke forliges med den anderledes tænkende, lyse og skaansomme Kristendomsanskuelse, hvortil han hørte. Forholdet bedredes dog i hans sidste Aar, i det flere og flere lærte at kjende og skatte hans gode Hjærte og blide, varmtfølende Sindelag, og der var al Udsigt til, at han skulde have faaet det godt, havde han levet noget længere; men dette skulde ikke være. Han døde 1875, og hans sidste Ord var: „Gud velsigne Ejdsvold!"

Medens han saaledes fra selve Folket manglede ret Forstaaelse af sin Gjerning, blev dette ham endnu tungere ved den Mangel paa Paaskjønnelse og de skarpe Angreb fra den „dannede Klasse", han i sine sidste Leveaar blev Gjenstand for. Aarsagen til denne var den større Bog, der afsluttede hans Folkeundersøgelsesvirksomhed: „Om Renlighedsstellet i Norge". Denne Bog var et varmt Indlæg til ret Forstaaelse og Undskyldning af mangt og meget i Almuens Stel, hvilket den „dannede" saa ofte ubillig fordømmer som Følge af Raahed og Vanart. Mange, navnlig i Lægestanden, følte sig trufne eller udæskede, og der fremkom bitre Angreb paa den i sine Domme og Retninger maaske for almuekjære Forfatter. Denne Afslutning paa et langt og flittigt sandhedssøgende Livsarbejde græmmede Eilert Sundts milde Natur meget, og blev ham en bitter Løn for en Livsgjerning, man skal lede viden om for tilnærmelsesvis at finde Magen til. Først ved hans Død mindedes Folket, at det havde tabt en af sine bedste Sønner.

Det viste sig dog, at hans Gjerning og varme Iver havde forstaaet at vinde Venner over hele Landet og i alle Samfundslag, at hans lyse og begavede Aand havde vundet Tak og Paaskjønnelse, og at hans ihærdige Arbejde i Oplysningens og Fremskridtets Tjeneste har baaret og vil bære Frugt, det saas den Dag, da en talrig Sørgeskare fulgte ham til Graven. En Kreds af ansete Mænd traadte sammen og indbød Medborgere til at rejse et Mindesmærke over ham — men denne Gjæld venter endnu paa sin Indfrielse, ligesom hans Gjerning endnu venter paa sin Arvtager.

* — *

Reinhart og Fatme.

Historisk Fortælling af Felix Dahn.

(Fortsat.)

Fjerde Kapitel.

Kjærlighedsprøver.

Tidlig den næste Morgen traadte Ibrahim frem for sin Datters Leje; han var rejsefærdig paaklædt, og hans Morgenhilsen var et Levvel. Paa hendes angestfulde Spørgsmaal svarede han, at der endnu i Nat var kommen flyvende Bud fra den saracenske Hovedlejr — Budets udmattede Dyr var styrtet død om i Gaarden.

„Hans Budskab? Jeg kan ikke aabenbare dig det. Det vilde kun til ingen Nytte martre dig og din elskede. Men denne Efterretning kalder med samme Myndighed mig og Hassan bort herfra. Han iler for at øge en brændende Ild, jeg gaar for i et grumt, brusende Hav at gyde Fredens og Forsoningens Oljedraaber. Men hør mig nu: Reinharts Skæbne, hans Liv og hans Død ligger i hans eller maaske meget mere i din Haand."

„Hvorledes mener I, Fader?"

„Den dybe Grav, som hans Fjenders Nag har gravet for ham, kan for eder blive den Guldmine, hvori I finder eders Lykkes varige Skat; den første Dag i Ramadan er Reinharts Død, hvis den hilser ham som kristen, og den er hans Redning for stedse, dersom den hilser ham som Muselmand."

„Jeg forstaar dig nok; men Reinhart — gaar han nogen Tid ind paa vor Tro?"

„Han gjør det, thi han elsker dig, og det er den eneste Maade, hvorpaa I begge kan reddes. Brug nu den Magt, du har vundet over hans Sjæl, opbyd alle din Skjønheds og Aands Tryllemidler. Til hans eget Held maa du overvinde ham endnu en Gang. Du ved — at kun Ønsket om eders Lykke taler af min Mund. Ikke som den blinde Koranens Præst — thi jeg er en Discipel af de lysende Stjærner — og højt, som fra Morgenstjærnens Rand, betragter jeg Menneskenes Vaner og Overtro; jeg ser ikke Franker eller Muselmænd, jeg ser kun mine Brødre, den rene, skjønne Menneskehed overalt, og at løse dem fra de Baand, hvormed Tro, Stamme og Sæd har omgivet dem, det er mit Maal. Ikke for min, men for eders Kjærligheds Skyld skal Reinhart lempe sig efter

Formen. Sig ham det, sig ham — dog, jeg behøver ikke at undervise dig om, hvorledes du skal vinde den elskede; til din Kjærlighed, din Kløgt betror jeg hans Skæbne. Levvel, mit Barn!"

Hurtig var han borte. Ogsaa Hassan med en større Del af Besætningen brød op. En mægtig Bevægelse havde grebet alle Saracenerne. Et stort Slag maatte nylig have staaet eller ogsaa være i Vente. Men trods alle Anstrængelser kunde de elskende ikke løfte Sløret, der, uigjennemtrængeligt for deres Blikke, af Muselmændene blev bredt ud over Begivenhedernes Gang. I over en Maaned havde Reinhart intet hørt om Korshæren, hverken om dens Stilling, Held eller Uheld. Han havde i sin Kjærligheds Rus aldeles forglemt alt andet paa Jorden.

Samme Dags Aften sad de to elskende i Haven paa det Sted, der plejede at være Vidne til deres Lykke. Fatme bar et prunkløst, hvidt Slør, det mørke, silkebløde Haar havde hun i glatte Bølger strøget om bag Øret, saa hendes hvide Tinding traadte ren og blændende frem. En mørkerød, tætbladet Rose var hendes hele Smykke — Reinhart havde aldrig før set hende saa henrivende skjøn. Han laa kjælent ind til hendes Barm og saa ind i hendes Ansigt, aldrig blev han træt af at skue hendes Skjønhed. Og nu begyndte hun, efter en kort Meddelelse om sin Faders Afskedsord, at frembære sin inderlige, men tunge Bøn. Saa snart Reinhart fattede hendes Hensigt, sprang han forfærdet og maalløs op. Blidt trak hun ham med de hvide Arme, med et Blik af den dybeste Kjærlighed, ned til sig igjen. Viljeløs adlød han hendes stumme Bøn om at høre videre.

„Se, min elskede," vedblev hun, „min Fader talte til mig om Tryllemidler, om Elskovskunster, som jeg skulde anvende imod dig. Jeg forstaar ham ikke deri. Jeg har kun en Kunst, min fulde Kjærlighed, kun et Tryllemiddel — den inderligste Hengivelse. Kan de ikke vinde dig, formaar jeg intet. Jeg vil ikke gaa i Rette med dig, fordi du ærer andre Guder ved Siden af vor Kjærlighed, fordi du tøver med for mit hele Livs Lykke at ofre en død Formel, hvorved dit Hjærte, jeg føler det, ikke mere hænger. Jeg vil kun sige dig dette: det er den eneste Vej, der fører os til Maalet, der kan forene os. Den maa du gaa eller skilles fra mig for evig. Kan du det? Kan du skilles fra mig?"

Og hun bøjede sig ned over hans Ansigt og saa ham ind i Øjnene.

„Nej, aldrig, aldrig," raabte han og omfavnede hende heftig. „Men heller aldrig betræder jeg den Vej! Min Ære, mit Ridderskab!"

„Din Ære? Du selvkjærlige Mand! Hvor var din Ære, det blodløse Fantom, som du vilde ofre for mit Liv, hvor var det, da du i Feberdrømme havde glemt alt, alt undtagen mit Navn? Da min Haand alene holdt dit Livs ulmende Væge? Hvor var det Fantom, du kalder dit Ridderskab, da du senere, karsk og lykkelig, hvilte i mine Arme og tilsvor mig, at først nu var du bleven et Menneske, nu var du som gjenfødt. Forbød din Ridderære dig ikke at modtage min Kjærligheds Offer, og vil den nu forhindre at bringe et Offer igjen? Jeg er for stolt til at gjøre den Ret gjældende, som jeg besidder over dig. Jeg vil kun bede dig, bede dig for din egen Skyld, om at gaa ind til den sikre Lykke, at afkaste den tomme, formelle Tvang og, som jeg har lært dig, at være et Menneske, kun et Menneske!"

„Nej, Fatme, nej! Ved dine Ord vækkes mine Følelser til større Klarhed. Aldrig, aldrig forlader jeg min Kristentro! Den hører ikke til de døde Former, der holder mit Hjærte fangen. Den er min Ungdom, mit Liv og mit sande Væsen. Ha, nu erindrer jeg, hvor langt, hvor frygtelig langt vor Elskov har ført mig fra Livets Kjærne. Denne forfærdelige Bøn, disse Ord: „Bliv en Muselmand!" river mig først ud af denne tunge, feberhede Drøm. Bort, du kvælende Ørkenvind — o, blot et eneste Aandepust fra den friske Naaleskov — o, blot et Aandedrag af den kølige Nordenvind! Bort, du bløde Yppighed!" Med disse Ord rev han det hvide Silkeklæde bort fra sit Hoved; hans Øje faldt paa hans Sværd, der hang paa Grottevæggen under Rosengrenene, han sprang der hen, rev Sværdet ud af Skeden, kyssede Korshæftet med Inderlighed, og derpaa svang han det susende over sit Hoved: „Nej, Fatme, min Kristentro naar lige ind til mit Hjærtes inderste Dyb — jeg er en kristen, en Ridder, en Korsets Mand og vil vedblive at være det."

„Har en vanvittig Tanke grebet dig," udbrød Fatme forfærdet. „Du vil skilles fra mig, skilles blot for et Ords Skyld!"

„Nej, Fatme! Det er ikke et Ord! Det er hele min Fortid, den, hvoraf jeg er bleven, det jeg er, den Grund, hvorpaa jeg staar, og hvormed jeg maa falde. Du selv vilde ikke elske mig længere, hvis jeg havde tabt denne min dybeste sande Natur. Omstyrt nu ikke din Kjærligheds Pille."

„Din Tro er det, der adskiller os for evig."

„Nej, Fatme. Det er tvært imod den, der forener os for evig! Du selv er ubevidst en kristen, dit inderlige, lyse Sind hæver dig højt over din Stammes Kvinder, der er Slavinder i deres Kjærlighed. Du er ikke en Blomst, der skal tilfredsstille min Kjærlighedstrang, nej, du er min Sjæls fri, jævnbyrdige Veninde. Ydmyghed, Kyskhed og Hengivelse og det længselsfulde Sind er de kristelige Kvindedyder — du har dem alle! Saa vidt var du

kristen, før du elskede mig, og vor Kjærlighed har kristnet dig fuldstændig. Og saaledes fælder denne Stund Dommen, sikkert anderledes end du havde tænkt, men dog med samme Udfald. Ikke jeg dig — du — du følger mig. Adskille os kan intet. Men min Tro er stærkere end din, og den viser dig, at paa min Side er Baandet, der holder os begge sammen. Du gaar over til Kristendommen og følger mig til mit Hjemland."

Og i sine stærke Arme løftede han hende op til sit Bryst.

„Min Reinhart! Jeg føler det, jeg kan ikke modstaa dine mandige Ord, din overbevisende Tale! Men er det til Lykke? Se, ogsaa i mit Fædreland, under Palmernes Skygge er der smukt. Ogsaa min Ungdom har sin Rod i Hjemmet, i Fædrenetroen. Du løsriver mig fra den Bund, hvorpaa jeg er voxet op. Er du sikker paa, du kan erstatte mig alt dette?"

„Ja, Fatme, ja; jeg kan erstatte dig alt; din Ægtefælles Kjærlighed vil være dig Fader, Broder, Folk og Tro. Eders er Ørkenen, vor er Verden! Jeg fører dig hjem til Tyskland, og der, du ædle og skjønne, skal du være Dronning mellem alle Kvinder. I mine grønne Bøgeskove skal du vandre, paa den blaa Rhin skal du sejle og lytte til den hellige Klosterklokkes Ave Marie. Fra Slottets Svale skal du skue langt ud i mit skjønne Fædreland. Og hvis du da virkelig længes bort fra min Kjærlighed, bort fra vor Verden og ønsker dig tilbage til dit Hjem, da fører jeg dig tilbage, thi da er du ikke den Fatme, der har elsket mig. Vil du føle Hjemve?"

„Nej, min Reinhart, dit Hjærte er mit Hjem — før mig, hvor hen du vil — jeg følger dig."

Reinhart var som forvandlet fra denne Stund. Hans faste Beslutning om at undfly med Fatme til Korshæren og derfra til Hjemmet, syntes som et Vindstød at have adsplittet Nydelsens lumre Taage, der alt længe og lammende havde bredt sig over hans Daadskraft. Han aflagde fra denne Stund den lette østerlandske Dragt, klædte sig atter i sin Panserserk, og til Skue mellem alle Saracenerne bar han det røde Kors paa den venstre Skulder.

Han benyttede den større Frihed, som man siden hin skæbnesvangre Forsamling havde tilladt ham, da man hellere ønskede at fremme end hindre hans Flugt, til i al Hemmelighed nøje at undersøge Bjergfæstningens nærmeste Omgivelser og indhente sig Oplysninger om Korshærens nuværende Stilling. Han erfarede da, at en Vej paa en halv Dagsrejse førte fra Borgen til en Havbugt, hvor kristelige og navnlig byzantinske Galejer jævnlig plejede at hente Vand — dog paa et sligt Lykketræf lod ingen sikker Plan for Flugten sig bygge. Tillige brændte Reinhart nu af Lyst til efter den lange Slummer at forenes med sine Brødre og sammen med dem at udkæmpe den Strid, hvorfor han var dragen hid, at løse sit Løfte om at være med til Jerusalems Erobring. Begjærlig greb han derfor en anden Udvej, der syntes at kunne føre til Maalet. Det kom til hans Kundskab, at omtrent tre Dagsrejser fra Fæstningen, paa Vejen efter Jerusalem, havde en Korstogshøvding med en lille Afdeling taget og holdt besat et Bjærgslot, lignende Dschabar. Efter Beskrivelsen var der næppe Tvivl om, at denne Hærfører ingen anden var end Grev Robert af Flandern, hans Faders gamle Vaabenfælle og nu hans Ven og Beskytter. Til ham tænkte han at undfly med Fatme og ved hans mægtige Indflydelse atter at blive optaget i Korshæren.

Da han ikke selv turde forlade Fatme, sendte han Gotfred bort for at indhente nærmere Oplysninger. Den gamle Tjener havde trofast delt sin Herres Fangenskab, men havde med Tusende Forbandelser og Taarer været Vidne til hans Kjærlighed til Hedningepigen, som han haanende kaldte den skjønne Fatme. Den gamle skulde opsøge Greven af Flandern og med ham nøje aftale Tid og Maade, hvorpaa Flugten kunde finde Sted. Hvis han ikke fandt ham, skulde han søge Underretning om den kristne Hærs Skæbne og Opholdssted, og frem for alt maatte han ikke forsømme at være tilbage før den første i Maaneden Ramadan, der som en mørk Uvejrssky stadig rykkede nærmere. Kun ti Dage var endnu tilbage; i Løbet af de sex kunde Gotfred med Lethed være tilbage. De tvende talte med bange Hjærteslag hver Time, der gik efter hans Bortrejse.

Rodvan havde, om ikke helt gjennemskuet Planen, saa dog fattet stærk Mistanke. Hans skarpe Blik holdt stadig Øje med Parret. Og medens Reinhart turde vove sig milelangt bort fra Slottet, saa følte Fatme sig bevogtet ved ethvert Skridt, hun traadte uden for sine smaa Værelser i den af en høj Mur omgivne Have. Alle Udgange fra Slottet var Dag og Nat besatte med talrige Vagter. Dette skrækkede dog ikke Reinhart. Allerede under sin Bedring efter Sygdommen havde han i Grotten, hvori han sov, opdaget en stor Sten i Havemuren, som let lod sig tage bort og derved aabnede en mulig Adgang til Flugt. Fra denne Grotte vilde han flygte bort med Fatme, saa snart Gotfred var tilbage. At vove Flugten uden Hjælp, uden Dækning, var haabløst: Flygtningene var paa den mindst tre Dage lange Rejse Tusende Gange udsatte for Rodvans Hævn. Men den ene Dag randt hen efter den anden, og der kom ingen Gotfred tilbage. Forgjæves red Reinhart flere Mil for at møde ham,

forgjæves spejdede Fatme fra Borgens Udkigstaarn, men der kom ingen Gotfred. Og stadig rykkede den ulykkebringende Maaned nærmere, og stadig saas Hadet dødeligere i de Blikke, hvormed Saracenerne betragtede Reinhart.

Aftenen før Afgjørelsen var kommen. Med alvorligt Blik saa Reinhart Solen synke. Han hilste Aftenrøden maaske for sidste Gang. Han tænkte paa sin døde Moder, det fjærne Hjem, han tænkte paa den blaa Rhin og paa, hvorledes hans Slot vel nu lyste fredelig i det gyldne Aftenlys. Hans Hjærte blev blødt — men han tilbagetvang den Taare, der vilde trænge sig frem; da følte han en Haand blidt lagt paa hans Skulder.

„Reinhart," hviskede Fatme, „fortvivler du?"

„Nej, mit Øjes Lys," svarede han med fast Stemme, „aldrig, saa længe du elsker mig."

„O, Reinhart, gid du aldrig havde set mig! Jeg var ikke din gode Engel! Du havde levet glad og fri, havde jeg ikke været."

„Spot ikke, Fatme! Vor Kjærlighed kan ikke angres. Alt er heller ikke tabt endnu. Gotfred er tro — hvis han lever, vil han vende tilbage: maaske allerede i Morgen. Var der blot Tid, var blot den Dag i Morgen vunden!"

„Blot den Dag i Morgen?" gjentog Fatme eftertænksom. „Da skal du dø, fordi du er kristen. Dog," udbrød hun pludselig med lynende Øjne, „blot Tid — blot den Dag i Morgen, siger du? Jeg ved et Middel til at vinde Tid, til at vinde Dagen i Morgen."

„Et Middel? Hvilket Middel?"

„Maaske vil det fremskynde vor Undergang. Det er højst farligt," vedblev hun atter i en eftertænksom Tone; „men vi har intet Valg. Den skibbrudne svømmer mod Land, selv om Krokodillen lurer paa ham der."

„Tal, hvilket Middel?"

Med et varmt, ædelt Smil saa hun ham ind i Øjet. „Min elskede, jeg har helt og fuldt betroet mig til dig — betro du dig nu ogsaa en Gang til mig og lad mig beholde min Hemmelighed."

Reinhart kyssede hendes skjønne Pande og sagde: „Jeg betror mig til dig."

Og den frygtede Dag brød frem. Med den første Solstraale styrtede en larmende Bande ind i Rodvans Sovekammer, krævende den kristnes Blod.

„Skal vi tigge og trygle dig til Hævn?" skreg de. „Hvem har mere Grund til at hade ham end du? Vil du beskytte din Bruds Elsker?"

„Nej, ved Profeten, det vil jeg ikke!" raabte Rodvan og sprang op. „Han er bleven advaret, og hele Natten har Borgporten staaet ham aaben. Naar han er bleven, har han myrdet sig selv."

„Han er bleven!" skreg Skaren, „han vandrede den hele Nat i Haven. Nu hviler han i Grotten. Befal det eller tillad os det blot, og vi sønderriver ham med vore Hænder."

„Hold inde!" udbrød Rodvan. „Ret og ikke Vold skal fælde ham! To af eder bringer ham frem for Dommersædet. I andre følger mig til Borghallen."

Medens Rodvan tog Plads paa Trappetrinet til den ophøjede Dommertrone, og Saracenerne med klirrende Vaaben fyldte Rundhallen, traadte Reinhart ind ad Døren. Han var i fuld Rustning og bar alle sine Vaaben. Hans stolte Hjælm knejste højere end selve Rodvan ved Dommersædet. Rolig saa han sig omkring i Kredsen, og et let, spottende Smil spillede om hans Mund.

Rodvan begyndte: „I Hassans Navn holder jeg her Dom i Stammen Hasar. Hvem er du fremmede der ved Døren? Du er ikke af vor Stamme; er du en kristen?"

Uden at fortrække en Mine svarede Reinhart: „Ser du ikke det røde Kors paa min Skulder?"

„Velan da, kristen! Du kjender vort Folks Ret, kjender det Løfte, som binder det fra i Dag af! Du var advaret, var fri og har dog afventet denne Dag under vort Tag. Du vil forstaa, at der kun times dig Ret, ved hvad din Dommer nu maa udtale."

„Min Dommer er i Morgenlandet kun Gotfred af Bouillon! I Aftenlandet er det den tyske Konge. Min Ret er den rhinske Ret, den bærer jeg med mig overalt, og hvo der vil dømme mig, maa gjøre det efter denne Ret. Lad det derfor faa en Ende med disse Taabeligheder, Rodvan af Hasar! Her gjælder Magt, ikke Ret. Brug din Magt! I er ikke mine Dommere: I er Røvere, Hedninger og Barbarer!"

„Hug ham ned!" hylede alle Saracenerne og stormede med vildt svungne Vaaben ind paa ham — Rodvan i Spidsen — Reinhart ventede dem med Skjold og Sværd.

Da lød pludselig en velkjendt Stemme henne i Døren: „Hold inde, Mordere!" Og Fatme styrtede med flagrende Klædebon, løst Haar, uden Slør, midt ind mellem de ophidsede Mænd. Hun kastede sig til Reinharts Bryst og værnede ham som et Skjold mod Fjendens Vaaben. Alle stod som skrækslagne ved Synet af denne uhørte, ukvindelige Gjerning. De fleste saa for første Gang Fatmes Ansigt utilsløret og var som blændede af hendes Skjønhed. Rodvan sænkede det blottede Sværd og sagde med tonløs Stemme:

„Fatme — du ulyksalige! Hvad gjør du? Hvad vil du her?"

„Frygt ikke, Rodvan, jeg vil ikke redde ham, kun dø med ham!"

„Fatme!“ udbrød Reinhart og Rodvan paa en Gang.

„Ja, dø med dig, elskede! Tal, Rodvan, du Retfærdighedens Dommer! Er han ikke viet til Døden, fordi han, en kristen, paa denne Dag befinder sig under eders Tag?“

„Du siger det,“ svarede Rodvan, „og han skal ikke leve!“

„Velan, Rodvan, sving dit Sværd, opfyld Loven; men ikke paa ham alene. Ogsaa paa mig; thi jeg er en kristen.“

„Fatme!“ jublede Reinhart begejstret og glemmende Dødsfaren. „Min elskede, min herlige Mø!“

„Fatme — en kristen — du —“ stammede Rodvan forfærdet. En dump, truende Mumlen gik igjennem Saracenerskaren.

Reinhart havde trykket hende ømt ind til sig. Med dyb Inderlighed skuede hendes Blik nu ind i hans. „Ikke længer Fatme,“ sagde hun, „Marie er mit Navn. Gudsmoderens Navn vil jeg bære, hende, om hvem du har fortalt mig saa meget herligt. I denne Nat har jeg under hellige Bønner selv døbt mig ved Kilden i Haven; de hellige Stjærner var mine Vidner. Og som jeg her sønderriver dette Slør, saaledes sønderriver jeg ethvert Baand, der binder mig til Muhamed. Og som jeg her holder denne Mand omslynget, uden at nogen skal skille os ad, saaledes holder jeg ogsaa paa Korsets Tegn, der blinker paa hans Sværd.“

Med disse Ord tog hun Reinharts Sværd ud af hans Haand og løftede det som til Værn højt over begges Hoveder.

„Marie, min elskede, aldrig vil jeg skilles fra dig!“ raabte Reinhart.

Maalløse stod Saracenerne. Rodvan skjulte sit Ansigt i sine Hænder.

Triumferende vedblev Marie — saaledes vilde hun jo hedde for Fremtiden —: „Du ser, Rodvan, at skal Retten her dømme, saa maa du først fælde mig, som den frafaldne! Og bruger I Magt, saa tilsværger jeg dig, jeg gjør det samme.“

„Ned med dem begge!“ brølte Fjenderne, opirrede til det yderste. Men Rodvan, der imidlertid havde fattet sig, traadte nu til.

„Rolig, Venner, forlad Hallen. Jeg borger eder for, at her skal blive øvet Ret; lad mig ene med dette Par — jeg vil det!“

De gik tavse og truende.

„Reinhart, et Ord med dig alene.“

Fatme gik efter at have sendt Reinhart et kjærligt Blik.

De tvende Mænd traadte assides hen til Vinduet.

„Kristen, først i denne Stund har jeg tømt det giftige Bæger til Bunden, der allerede blev rakt mig, da du første Gang viste dig iblandt os. Hin Kvinde har udført en Kjærlighedens Kæmpedaad — hun har sejret — Dommen kan kun træffe eder begge — og hende maa jeg skaane; thi jeg tror sikkert, at jeg elsker hende endnu højere, hvis det da ikke er Had, der brænder her inde. Men vi to kan ikke længer aande paa en Jord, leve i en Verden. Derfor lad os vælge det Middel, der alt længe som vor Skæbne har svævet over vore Hoveder. Gjør dig rede til en Kamp, som kun en af os forlader levende.“

„Det er et Ord!“ udbrød Reinhart. „Jeg følger dig! Kom!“

I dette Øjeblik naaede en vild, forvirret Larm deres Øren. Skrig, Hestevrinsken og Vaabenlarm gjenlød fra Gaardspladsen. Saracenere stormede ind med rasende Gebærder og kaldte Rodvan ud i Gaarden, hvor Reinhart fra Vinduet saa ham omringet af støvbedækkede Budbringere. Reinhart vilde ile ud for at søge Oplysning om den store Efterretning. Da mødte han i Døren en Skikkelse, der var indhyllet i en Haarklædning, bar et Reb om Livet og hvis Legeme viste tydelige Spor af strænge Bodsøvelser.

„Gotfred!“ raabte Reinhart forbavset. „Hvad, er det dig? Hvor var du? og hvorfra kommer du nu endelig?“

„Jeg kommer fra Jerusalem!“ svarede den bodfærdige højtidelig.

„Fra Jerusalem? Fra Hedningerne? Hvad har du gjort der?“

„Jerusalem er i de kristnes Haand! For syv Dage siden faldt den, og paa Salomons Tempel vajer nu Gotfred af Bouillons Fane.“

„Jerusalem erobret — uden mig!“ skreg Reinhart og styrtede fortvivlet ned paa sit Ansigt. Følelsen af at have forsømt Aarhundredets ridderlige Stordaad traf ham som et Lyn.

Gotfred rørte sig ikke for at løfte ham op, men vedblev:

„Grev Robert fandt jeg ikke paa Bjærgfæstningen. Denne var ødelagt. Han havde trukket sig tilbage til Lejren foran den hellige Stad; thi i lang Tid maatte Korshæren ligge foran Jerusalem, og først efter syv haarde Kampe tog de den.“

„Og jeg har intet gjort, kun kysset en Kvinde!“ stønnede Reinhart og sprang op.

„De kristnes Ankomst foran Jerusalem var det Budskab, der kaldte Ibrahim og Hassan bort herfra; Hassan kastede sig ind i den belejrede Stad, Ibrahim søgte med utrættelig Iver at mægle Fred og afværge Blodbadet omkring den hellige Stad. Det lykkedes ham da ogsaa at faa en Vaabenstilstand bragt til Veje. Men Guds Vilje sønderslog Forliget. Man

rustede sig til Storm; Stridshornene lød, og dog vilde Ibrahim endnu forsone de kæmpende. Med udbredte Arme stillede han sig mellem Staden og de stormende. Han faldt, samtidig gjennemboret for fra af et Kristenspyd og bag fra af en Tyrkepil. Og over hans Lig rasede Kampen.

Den fromme Gotfred besteg først Muren. Staden blev tagen med Storm, og fire Tusende Saracenere nedhuggede — om Hassans Skæbne ved jeg intet. Jeg kom Dagen efter Erobringen. Jeg fløj og ikke vandrede over Bjærg og Ørken for at bringe eder Hjælp. Jeg søgte Grev Robert, og jeg fandt ham tillige med alle Fyrsterne og hele Hæren i Templet. De holdt højtidelig Messe. Jeg knælede paa Frelserens Grav, da vaktes jeg pludselig op af mine Bønner og Taarer ved at høre eders Navn nævne."

„Mit Navn?" raabte Reinhart, „hvem nævnte mig?"

„Fyrst Bohemund af Tarent."

„Min Fjende, denne Hykler, denne Pavetræl! Han nævnte mig ikke for det gode!"

„Nej, ulykkelige, hans Ord var en Forbandelse. Efter at Takkebønnen var til Ende, traadte Bohemund frem foran Alteret og oplæste Navnene paa alle de Feltherrer af Korshæren, der havde brudt deres Løfte ved med fri Vilje at have forladt den hellige Hær. En dyb Stilhed. Da traf eders Navn mit Øren. De tilbagevendte Affendinge fra Grev Robert vidnede at have truffet eder i hedensk Klædebon og hensunken i Armene paa en hedensk Kvinde, og at I med ugudelige Ord havde afslaaet Udvexling og nægtet at vende tilbage til eders Lejr. Endnu mange Navne blev nævnte. Som i Feber ventede jeg paa Slutningen. Endelig udtalte Dommen: Band og Død paa Baalet over alle de frafaldne, der ikke havde været med ved Jerusalems Fald. Eders Vaaben skulde sønderbrydes af Bøddelens Haand, eders Navn være en Skamplet i hele det kristelige Ridderskab, og hvor kristne Mænd traf eder, var I hjemfaldne til Døden."

„O, hold inde! Hold inde!" raabte Reinhart. Dog, Gotfred vedblev:

„Da Dommens Slutning var udtalt, gjenlød Kirken af hele Hærens tre Gange gjentagne Fordømmelsesraab. Næppe var dette Raab forstummet, da traadte Biskop Gregor af Alkara frem foran Alterets Fod og udslyngede Banstraalen over de dømte. Endnu klinger i mine Øren de forfærdelige Ord, hvormed han skildrede eders Synd og Straf. Han forbandede eder! Ethvert Haar paa eders Hoved! Enhver Draabe af eders Hjerteblod! Ethvert Sted, der giver Plads for eders Fod! Enhver Mundfuld Mad, I synler! Enhver Haand, der berører eder! Og til Slutning kastede han den brændende Fakkel, han holdt i Haanden, imod Jorden, saa at den slukkedes, og hans sidste Ord lød: „Men eders Sjæle skal være fordømte og slukkes i det evige Mørke som denne Fakkel!"

Da løftede Reinhart Hovedet: „Stop! Eders blinde Vrede giver mig den Kraft og Klarhed tilbage, som jeg havde tabt. De udfordrer min Trods. Opsøgte du ikke Greven?"

„Herre! Hvor lidet agter du paa de Ord om den evige Fordømmelse. Jeg, hvem Slaget ikke har ramt, er som bedøvet. Jeg fandt endelig Greven og forkyndte ham eders Budskab. Han gav mig denne Skrivelse til eder, og jeg fløj tilbage til eder. Endnu har Himlens Naade ladet en Vej aaben til eders Frelse."

Hurtig brød Reinhart Grevens Skrivelse og læste:

„Du arme, affindige, ulykkelige Yngling! Du har ikke fortjent det af mig, Gud og Sankt Robert ved det! Men for din Faders Skyld, der var en Mand fra Fod til Isse, og fordi du selv har været en brav Svend, vil jeg endnu en Gang række dig en trofast Vennehaand. Redde dig fra Akt og Band kunde jeg ikke. Den giftige Bohemund, der aldrig tilgiver dig, at din Fader en Gang i Velskland har jaget ham samt syv Prælater paa Flugt og hjulpet med til at fordrive Paven fra Rom, og at du selv i Antiochia stak vor tyske Fane som den første paa Volden, oven over Banneret fra Tarent — han har af mine Udsendinge, der vendte tilbage uden dig, udspurgt din Skjændsel og derpaa indskrevet dit Navn paa Synderegistret. Hans egen Frænde Tankred bad for dig — forgjæves. Hvor du ogsaa er en usalig Daare. Dog endnu en Gang vil jeg tage dig til Naade. Udriv øjeblikkelig den hedenske Kvinde af din Favn og af dit Hjærte. Fly endnu i denne Nat til Jerusalem. En Dagsrejse fra eders Fæstning vil jeg vente dig —, hjælpe dig i Sikkerhed til Evropa, og gjøre alt, trods den sorte Bohemund, for at skaffe dig fri for baade Rigets Akt og Kirkens Band. Du ved, jeg lover intet, som jeg ikke kan holde. Du har i mine Øjne lidt nok derved, at du ikke var med til Stormen paa den hellige Stad. Det var et blodigt, men et herligt kristeligt Værk! Men husk vel — kom uden din Hedningedise, ellers kapper jeg hende Hovedet af med egne Hænder og spærrer dig inde i et Munkekloster paa Livstid. Thi du er ingen Mand, dersom du ikke kan lade sligt Elskovsspil fare. Læg dig vel mine Ord paa Sinde; det er Ridderærens Stemme, den kalder dig for sidste Gang. Følger du ikke, saa gjør du som den, der stikker Hovedet bag Kvindeskjørtet, naar Hornet lyder for sidste Gang. Kom! Jeg venter dig."

Reinhart lod Pergamentet falde. „Det er

sandt!" udbrød han hen for sig. „For sidste Gang, jeg føler det, bliver jeg kaldet."

Da kastede Gotfred sig under Taarer for hans Fødder. „O, Reinhart, min kjære Herre, min Søn! Giv efter! Følg hans Røst. Se, da jeg stod i Kapellet og hørte eders sorte Synder skildrede, hørte den grusomme Band, som den hellige Kirke for evig udslyngede mod eder, da var det mig, som havde mit Hjærte for evig løst sig fra eder. Havde I ikke ogsaa holdt mig tilbage fra at opfylde mit Løfte? Havde I maaske ogsaa trukket min Sjæl med ned i den evige Afgrund? Med Gru og Harme, ja næsten med Had, vendte jeg tilbage til eder med Grevens Budskab. Men nu, da jeg ser eder igjen, da jeg hører eders Stemme igjen — nu vaagner al min Kjærlighed paa ny. I har jo været som min egen Søn. Tænk paa eders ædle, døde Moder. Med tusende Ængstelser ser hun nu fra sin Himmel ned paa eder. Hendes Bønraab lyder sammen med mit her foran eder. Forlad dog denne Troldkvinde. Vend tilbage til Forsagelsen, til eders Pligt!" Og grædende omslyngede den gamle Mand Reinharts Knæ.

„Hold inde, staa op, du trofaste Ven," udbrød Reinhart bevæget og løftede ham op. „Det er forgjæves, aldrig forlader jeg denne Kvinde. Laa end Himlen og Jorden, og — mer end dem begge — min ædle Moder, som du, bønfaldende for mine Knæ — jeg forlod hende aldrig. Udstødt, forfulgt til Døden er jeg af kristne og Muselmænd. Intet, intet uden hendes Sjæl har jeg tilbage, og Troskab mod hende er al min Pligt mod Jorden. Grev Robert, ædle Ven, Tak for dine Ord — men jeg tør ikke følge dem."

Dermed sønderrev han Grevens Brev.

„Forbarmende Gud," stønnede den gamle, „saaledes sønderriver han sin arme Sjæl, og det alene for en Hednings Skyld!"

„Denne Torn, min Ven, kan jeg trække ud af dit Bryst!" smilede Reinhart. „Hun er en kristen, døbt i sit eget Hjærteblod! Hun blev en kristen, ikke for at dele Livet men Døden med mig." Og i Korthed fortalte han den gamle om Maries Forsøg paa at afvende Dagens Fare for ham eller ogsaa at dø med ham.

Denne Gjerning fremkaldte en mægtig Forvandling hos Gotfred. Med Blikke lysende af Forundring fulgte han Reinharts Fortælling og afbrød ham med glade Udraab: „Hvorledes? Det har hun gjort? Hedningebarnet har saa megen Kristentro, saa megen kristelig Kjærlighed i sig. Saa er det ikke den blinde, syndige Glød, nej, det er den sande, ægte Elskov! Dø vil hun for min kjære unge Herre! Og hendes Kjærlighed har bragt hendes Sjæl fra den levende Fordømmelse over i den himmelske Salighed! O, velsignet være hende! Det havde mangen kristen ikke gjort. Ja, nu maa Kirken forbande eder, fordømme den Haand, der støtter eder, den Fod, der følger eder, eders Kjærlighed er ingen hedensk Synd længer, den er virkelig Kjærlighed. Nu følger Gotfred eder i Liv og Død, nu tilhører jeg igjen eder med enhver Draabe Blod. Jeg havde besluttet, for eders Sjæls Skyld, bedende at udaande mit Liv paa Forløserens Grav. Nu ved jeg noget bedre at anvende det til. Til eders Hjælp og Tjeneste vier jeg alle mine Kræfter. Og lad mig kun raade! Jeg ser en Sti, der kan føre os alle ud af Faren og til Sikkerhed i Hjemmet."

Reinhart omfavnede ham rørt og bragte ham til den elskede. Den menneskelige Tro havde overvundet Kirkeluftens forstenende Aande.

(Slutte.)

Vildfarende i Urskoven.

Af Fr. Appun.

Tusender af Stemmer i de mest forskjellige Tonarter vakte mig af min Søvn, medens Morgensolen, som kastede sine Straaler ind i Hytten gjennem Døraabningen, mindede mig om at staa op. Denne ejendommelige Koncert kom fra en Mængde forskjellige Fugle, der flagrede omkring de blomstrende Bananer, som tillige med mange Slags Palmer og Buske stod uden for Hytten. Da jeg traadte ud, viste der sig en glimrende Udsigt for mit Blik. Den dunkle, mørkegrønne Urskov strakte sig i Baggrunden ned langs Bredderne af Orinokofloden, hvis gulbrune Vand i lange, flade Bølger væltede ud mod Flodens Munding. Mellemgrunden dannedes af en Skraaning, der var bevoxet med højt Græs og blomstrende Buske, hvis friske, grønne Farve tog sig dejlig ud mod den fjerntliggende Skov. I Forgrunden laa Husene og Hytterne i den indiske Landsby Zacupana, der paa de tre Sider omgav en aaben Plads, hvis fjerde Side vendte mod Orinokofloden. Husene var opførte af Ler, og Hytterne var dannede af Bambusrør eller flettede af Grene med Tage af Palmeblade. De var alle opførte af den tidligere spanske Befolkning og meget forfaldne. Nu havde Guarauno-Indianerne indkvarteret sig i dem. Bag ved Boligerne knejste de stolte Kokos-Palmer samt andre tropiske Planter, f. Ex. Bananer, Pisang, Sukkerrør, Ananas o. s. v. En Mængde Kolibrier flagrede omkring de udsprungne Blomster og lignede Rubiner, Topaser, Safirer og andre Ædelstene, naar Solen skinnede paa deres prægtige Fjerdragt, medens

utallige Papegøjer under en utaalelig Skrigen fløj bort til Urskoven. Midt i min stille Beundring af den henrivende Udsigt, blev jeg pludselig forstyrret af en Flok Indianerinder, Koner og Piger; de bar store Kurve paa Ryggen, der var fastgjorte med Baand, som gik tværs over Panden. De var paa Vejen til Urskoven for at samle „Purgua,“ Frugten af et Træ, der just nu var moden, og som

de højeste og smukkeste jeg hidtil havde set. Disse Kæmpetræer havde staaet her i Aarhundreder med usvækket Livskraft og ragede højt op over den øvrige Skov med deres smukke Bladduske, medens Lianer, saa tykke som Skibstove, i malerisk Uorden slyngede sig mellem Stammerne. Her fandt jeg den store Lachytio med sine vældige Rødder, der lignede Brædder; Hymenæa caurbaril, hvis mægtige

Vildfarende i Urskoven.

er disse Indianeres Livret. Jeg greb strax Lejligheden og besluttede at gjøre Turen med til Urskoven. Vor Vej gik gjennem Indianernes Marker, der alle var i en mønsterværdig Orden og bugnede af Majs og Papaja. Store Fugleskarer fløj op for os under gjennemtrængende Skrig, og vi naaede snart Urskoven, i hvis Udkant der voxede Grupper af høje Palmer,

Stamme har en tyk Skorpe af Harpix, som sveder ud af den; Curapa guianensis, der imponerer ved sin forbavsende Højde og bærer ovale Frugter af et Barnehoveds Størrelse, og af hvis trekantede Kjærner, Kreol-Negerinderne laver en yndet Haarolje; den kæmpestore Sapota, af hvis Stamme og Grene der udsveder en mælkeagtig Saft, som størk-

ner under Luftens Paavirkning. Den har Lighed med Guttapercha og er en vigtig Udførselsgjenstand i det engelske Guyana.

Da vi omtrent havde vandret et Par Timer gjennem den mørke Urskov, kom vi pludselig til en Aabning i Skoven, hvor vi opdagede en lille Sø med en klar, spejlglat Flade. Her laa en Del store Aligatorer eller Kaimaner (en Art Krokodiller) paa 8—10 Alens Længde og solede sig paa den sandede Bred. Ved vor Nærmelse lod det ene efter det andet af disse klodsede Dyr sig plumpe ud i Vandet, der som en Sølvregn sprøjtede højt op omkring dem.

Efter endnu en Times Forløb naaede vi det Sted, hvor Purgua-Træerne stod, og hvor der paa Jorden fandtes en utallig Mængde af modne nedfaldne Frugter. Da jeg havde fortæret min medbragte Frokost, besluttede jeg at gjøre en lille botanisk Udflugt i Nærheden, og efter at have sat min Bøsse op mod et Træ gik jeg med min Haandøxe videre ind i Skoven. Just som jeg havde fundet en sjælden Plante, som jeg vilde tage op med Rod, for pludselig et stort trekantet Hoved af en Slange frem af Løvet, hvor den vistnok havde ligget og taget sig en Lur. Jeg sprang forskrækket tilbage og undgik herved heldigvis det Bid, som Slangen havde tiltænkt mig. Denne lod imidlertid til at være bleven ligesaa bange ved Synet af mig, som jeg ved at se den. Da dens første Angreb var mislykket, rullede den nemlig sin lange, tykke Krop frem af sit Skjul og flygtede i modsat Retning af den, jeg kom fra. Jeg greb nu hurtig en stor Gren, der laa paa Jorden, for at prøve paa at dræbe den, men den var hurtigere end jeg, der møjsommelig maatte bane mig Vej gjennem Slyngplanter og Tjørnekrat, indtil en bred Grav, som var fuld af Vand, omsider afskar Vejen for os begge. Uagtet de fleste Slanger ikke skyr Vandet, men tværtimod er gode Svømmere, undgaar de det dog helst, naar de kan, og dette var Tilfældet her. Da jeg næsten aandeløs naaede tæt hen til den, laa den sammenrullet ved Kanten af Graven og ventede paa mig, i det den strakte Hovedet frem mod mig fra Midten af den sammenrullede Krop. Jeg nærmede mig og knuste dens Hoved med et stærkt Slag af Grenen just i det Øjeblik, da den med opspærret Gab vilde styrte løs paa mig. Endnu et kraftigt Slag knuste dens Rygrad, og den laa nu død for mine Fødder. Det var en 5 Alen lang Lachesis rhombeata eller Buskmesteren, en af de farligste Giftslanger i Sydamerika, som jeg her havde dræbt.

Mit Herbarium og min Haandøxe havde jeg efterladt paa det Sted, hvor Slangen overraskede mig, og da jeg nu vilde tilbage, opdagede jeg til min Skræk, at jeg ikke kunde finde Tilbagevejen. Jeg stod et Øjeblik aldeles raadvild og vidste ikke, hvad jeg skulde gjøre; jeg raabte af fuld Hals, for at Indianerinderne skulde høre mig, men fik intet Svar. Uheldigvis havde jeg glemt at tage mit Lommekompas med, og Solens Stilling kunde ikke vejlede mig, da den var skjult af mørke Regnskyer. Jeg vidste vel, at jeg skulde søge Landsbyen Zucupana og Orinokofloden mod Nord, men hvor var Nord? — Her, hvor jeg havde dræbt Slangen, kunde jeg ikke blive, og jeg søgte derfor atter at finde det Sted, hvor jeg havde ladet mine Sager ligge, da det næppe kunde være mere end en Fjerdingvej borte. Den ene Time gik imidlertid efter den anden, uden at jeg trods al min Møje kunde finde tilbage til dette Sted. Mørket tog efterhaanden til, og Aftenen nærmede sig. Mine Skridt blev stadig hurtigere, saa at jeg ikke mere løb, men for afsted som en vanvittig, i det jeg snart styrtede over skjulte Trærødder, snart indviklede mig i Slyngplanterne og snart sank i til Knæene. Intet standsede mit vilde Løb, før jeg pludselig snublede over en vældig Træstamme, som laa paa Jorden, og i Faldet slog jeg mit Hoved saa voldsomt mod et andet Træ, at jeg strax mistede Bevidstheden.

Jeg maatte have ligget saaledes i flere Timer, thi da jeg vaagnede, var der aldeles mørkt omkring mig; jeg greb uvilkaarligt til mit Hoved, som gjorde meget ondt, og fik Haanden fuld af Blod, som endnu løb ud af det Saar, jeg havde faaet ved Faldet. Natten var meget kold, især for mig i min tynde Dragt; jeg rejste mig op og tog Plads paa en omstyrtet Træstamme. Sove kunde jeg ikke, men Sulten begyndte at plage mig, og jeg ventede derfor med Længsel Dagens Frembrud for om muligt at opdage en eller anden spiselig Gjenstand. Efter en pinlig Ventetid, der forekom mig som en hel Evighed, begyndte Mørket omsider til min store Glæde at svinde, og Dagen at bryde frem. Jeg prøvede nu atter, og denne Gang med mere Besindighed og Overlæg, at finde Tilbagevejen, men des værre gavnede mit Overlæg mig ikke meget under disse Omstændigheder. Min Interesse for Botaniken var aldeles forsvunden for Trangen til at faa noget at spise, men hele Formiddagen gik, uden at jeg var kommen Maalet et Skridt nærmere. Solen nærmede sig atter sin Nedgang, mine Kræfter begyndte at svinde, og Sulten pinte mig mer og mer. Det vilde være umuligt for mig at tilbringe endnu en Nat uden at faa noget at spise. Paa en raadden Træstamme, der laa paa Jorden, opdagede jeg nu en Mængde store, fede Larver af samme Slags, som jeg tit havde set Indianerne fortære med stort Velbehag. Jeg greb en af dem, klemte Hovedet af den med et Stykke Træ, og

slugte Resten som en stor modbydelig Pille, vistnok til den største Forundring for min Mave, der ikke var vant til den Slags Kost; men den blev dog beroliget, da jeg havde slugt en halv Snes Stykker af disse væmmelige Larver.

Jeg bestemte mig nu til at tilbringe den kommende Nat i et Træ, da jeg den foregaaende Nat havde hørt forskjellige Dyrs Stemmer og blandt disse ogsaa de frygtelige Jaguarer. Jeg krøb derfor op i et stort Træ, hvor jeg efter Omstændighederne indrettede mig det saa magelig som muligt, og faldt snart hen i en Slags Døs, der var en Mellemting af Søvn og vaagen Tilstand. Naar Jaguarens Hyl af og til lød i Nattens Stilhed, blev hele den indslumrede Dyreverden vækket og kom i Bevægelse, men lige saa hurtig hørte den atter op, og der herskede igjen en Gravstilhed i den mørke Skov. Omsider brød Dagen atter frem; udmattet og rystende af Kulde krøb jeg nu ned af Træet og slæbte mig videre. Pludselig hørte jeg en sagte Støj i det fjærne. Var det Regnen, Vinden — eller Trætoppene? Jeg var ikke i Stand til at afgjøre det og nærmede mig det Sted, som Lyden kom fra. Denne blev stadig stærkere, og da Taagen i det samme spredte sig, opdagede jeg til mig store Glæde Orinokofloden vælte sig frem i sin hele Majestæt, medens vældige Træer, der var løsrevne ved Flodens Bredder, drev bort med Strømmen, tæt besatte med hvide Hejrer; ja hele Stykker af Flodbredden, saa store som smaa Øer, sejlede ned ad Strømmen, medens en Alligator eller en enlig Slange fulgte med som eneste Beboer.

Tæt ved Flodbredden fandt jeg en Mængde store Sumpsnegle, som Indianerne spiste stegte, men jeg maatte nøjes med at nedsluge dem raa. Min Stilling var og blev imidlertid endnu højst fortvivlet, men der var dog kommen mere Liv i mine Omgivelser, og dette indvirkede oplivende paa mig. Efter at have taget et Bad og derpaa hvilt mig et Par Timer ved Bredden, fortsatte jeg atter min møjsommelige Vandring. Solen nærmede sig for tredje Gang, siden jeg var faren vild, sin Nedgang, uden at jeg endnu havde den mindste Udsigt til eller det ringeste Haab om at finde den rette Vej, da jeg pludselig naaede en af Orinokos Bifloder, som var meget bred. Da jeg ikke troede at have tilstrækkelige Kræfter til at kunne svømme over den, maatte jeg bestemme mig til at følge Bredden op ad Floden, for at prøve en Overgang højere oppe, og jeg var ikke gaaet ret længe, da jeg til min store Glæde fik Øje paa en Indianerhytte, der stod paa en Bakke i Nærheden af Floden. Den var tom, men tre Hængemaatter, nogle simple Husredskaber og andet Tøj tydede paa, at den dog var beboet, ligesom ogsaa de Gløder og antændte Brændestykker, som endnu laa og ulmede paa Gulvet, vidnede om, at Hyttens Beboere havde været der samme Morgen. Jeg søgte derimod forgjæves efter noget at spise, og aldeles udmattet, som jeg var, kastede jeg mig da uden videre i en af Hængekøjerne, hvor jeg strax efter faldt i en dyb Søvn.

Jeg havde vel omtrent sovet et Par Timer, da jeg blev vækket af en Støj uden for Hytten og sprang nu hurtig ud for at se, hvad det var. Da mine Øjne var blevne lidt fortrolige med Nattens Mørke, skimtede jeg en Indianer-Kano med tre Personer, som lagde til Land. Indianerne kom strax til Hytten og blev højst forbavsede ved at se mig, men gik strax ind uden at bryde sig om mit „buenas noches." Det var en gammel og en ung Indianer samt en ung Pige. Da jeg traadte ind i Hytten, var den gamle i Færd med at lægge mere Brændsel til Ilden, som snart fyldte Rummet med en kvælende Røg, der dog drev bort, da den klare Flamme lidt efter slog i Vejret og oplyste Hytten. Det var Guarauno-Indianere; Mændene havde et frastødende Udseende, men var kraftig byggede, Pigen var derimod en komplet Skjønhed og fuldt udviklet, skjønt hun næppe var 14 Aar. De var alle tre nøgne med Undtagelse af et lille Skjørt om Hofterne; Pigen bar et Halsbaand af Glasperler og lignende Prydelser paa Armene og paa Benene oven for Læggene. Hendes lange ravnsorte Haar hængte frit ned ad Ryggen, og de kulsorte Øjne røbede Kløgt og Energi. Medens den gamle tændte Baalet, tilberedte de andre de Fisk, som de havde bragt med sig, til et Maaltid.

Jeg afbrød den uhyggelige Tavshed og henvendte mig til den gamle, som jeg fortalte Grunden til min Nærværelse, og bad ham ro mig til Lacupana den næste Dag mod en god Betaling. Til den Tid bad jeg ham om at huse mig og strax at give mig noget at spise. Jeg kunde ikke strax rigtig blive klog paa, om han forstod mig eller ikke; han gav mig nemlig ikke noget Svar, men den unge Indianer lod dog til at have forstaaet mig, da han rakte mig et Stykke af den ristede Fisk. Efter at have slugt dette med Graadighed, tog jeg Plads paa en stor Skildpaddeskal, som laa paa Gulvet. De to Indianere stak Hovederne sammen og mumlede nogle Ord til hinanden, hvorpaa den forrige Tavshed atter indtraadte. Da alle Fiskene var blevne hængte op paa Stokke over Ilden, løb den unge Pige ud og kom strax tilbage igjen med et kæmpestort Bananblad, som hun bredte ud paa Græsset. Fra Hyttens Palmetag fremtog hun derpaa nogle Stykker Zacunabrød, der laves af Marven af en Palme og blandes med fede Larver, lagde disse samt de ristede Fisk paa Bladet og indbød derpaa baade de to Indianere og mig til at tage

for os af Retterne. Efter Maaltidet, som smagte mig udmærket efter min lange ufrivillige Fastetid, gik de bort og lod mig blive alene. Jeg kunde høre dem smaaskjændes og tale ivrig sammen, under hvilken Samtale den unge Piges Stemme især lød stærkt og truende. Hun traadte først igjen ind i Hytten og tilhviskede mig strax „Peuga cuidado blanco!" („Vogt dig, hvide!"). Lidt efter traadte ogsaa de to andre ind i Hytten, hvor de lagde sig i deres Hængekøjer med deres Palmebladscigarer i Munden.

Jeg flyttede den store Skildpaddeskal hen til Ildstedet, lagde mere Brænde paa Ilden og besluttede at gjøre alt for at holde mig vaagen. De tre Indianere, som nu alle laa i deres Hængemaatter, rørte ikke et Lem, men lod til at være faldne i en dyb Søvn. Dog forekom det mig imidlertid, som om jeg et Øjeblik saa den unge Indianer fæste sine gnistrende Øjne paa mig, men da jeg kun holdt det for et Foster af min Indbildningskraft, slog jeg mig til Ro. Trods mit Forsæt at holde mig vaagen, fik Søvnen dog mer og mer Overhaand over mig, og jeg bukkede til sidst under for den. Jeg ved ikke, hvor længe jeg havde sovet, da jeg pludselig blev vækket af et gjennemtrængende Skrig, som den unge Pige udstødte, i det hun med alle Tegn paa Skræk sprang ned fra sin Hængemaatte og styrtede ud af Hytten. Ved den Bevægelse, som jeg gjorde, da jeg vaagnede, rullede jeg heldigvis baglængs ned af Skildpaddeskallen. Jeg opdagede nu strax den unge Indianers Skikkelse staaende foran mig, svingende sin tunge Krigskølle, som han lod falde med al sin Kraft, men det vældige Slag, som var tiltænkt mig, ramte Skildpaddeskallen og splintrede den aldeles. I et Nu kom jeg paa Benene, greb i Hast en stor glødende Brand, som jeg huggede i Ansigtet paa min overraskede Modstander med en saadan Kraft, at han strax styrtede til Jorden. Den gamle, der nu ilede ham til Hjælp, fik et saa voldsomt Slag, at han styrtede næsegrus om paa Ildstedet, hvorpaa jeg for ud af Hytten og ned til Floden. Her stod den skjælvende Indianerpige, som hurtig løste en Baad og ved Tegn opfordrede mig til at springe i den og flygte bort. Jeg naaede med stor Møje over til Flodens modsatte Bred, hvor jeg sprang i Land og paa ny begyndte min fortvivlede Vandring. Hen ad Aften naaede jeg omsider en Lysning i Skoven, og man kan let tænke sig min Henrykkelse, da jeg herfra i det fjærne opdagede Zacupanas Hytter. Nu var jeg reddet.

Efter at have hvilet mig i nogle Dage, gjorde jeg i Følge med en Trop Guarauno-Indianere en Tur op til Indianer-Hytten, men fandt den nedbrændt og forladt af Beboerne.

Tre Folkeviser.

Efter Herder ved B. E.

I. En siciliansk Vise.

Sig mig liden Bi, du kjære,
hvor hen iler du saa aarle?
Endnu glimter hist paa Taarnet
ej den klare Morgenrøde.

Overalt paa grønne Enge
Duggens Draabeperler funkler;
vogt dig kjære, at den ikke
skal de gyldne Vinger stække.

Endnu alle Blomster favre
blunder i det grønne Bæger,
lunt og trygt de sidder gjemte,
vugger sig i søde Drømme.

Dog du slaar saa let din Vinge,
iler ad de kjendte Veje.
Sig, o sig mig, Bi du liden,
hvor hen vil du dog saa aarle?

Søge Honning? intet andet,
saa lad kun din Vinge hvile,
jeg et Sted dig gjærne viser,
hvor du altid Honning finder.

Kjender du vel ej min Nice,
Nice med de skjønne Øjne?
Hendes Læbers friske Aande
er den ædle Sødme selv.

Paa min elsktes Rosenlæber,
farvede af Skjønhedsguden,
der er Honning af den bedste,
der en Gang du skulde suge.

II. Rosen paa Heden.

En Yngling saa en Rose staa,
Roselil paa Heden:
frisk og grøn med Knopper smaa
stak den frem blandt Lyng og Straa,
vakte søde Tanker:
Rose, Rose, Rose rød,
Roselil paa Heden.

Sagde han: jeg bryder dig,
Roselil paa Heden.
Rosen lo: jeg stikker dig,
saa du ej skal glemme mig,
derfor lad mig blomstre.
Rose, Rose, Rose rød,
Roselil paa Heden.

Dog den vilde Yngling brød
den Roselil paa Heden;
Rosen kæmped til sin Død,
ej han agted paa dens Nød,
lo kun ad dens Smerte.
Rose, Rose, Rose rød,
Roselil paa Heden.

III. Det ulykkelige Piletræ.

Ej, min Hest, du brune,
du min rappe Ganger!
Hvi vil du ej æde
af den hvide Havre?

Ja, jeg vil dig fælde,
dine Grene kappe;
af din smækre Stamme
vil jeg Brætter skære,
hvide glatte Brætter.

Deraf vil jeg tømre
mig en liden Vugge
til min unge Pige,
og af dine Grene
vil et Skur jeg bygge
til min rappe Ganger."

Rosen paa Heden.

Kan du ej udholde
denne lange Rejse,
denne lange Rejse,
tvende Hundred Mile?

Dristig red vi gjennem
mange Floders Vande;
atter sorte Bølger
hjemad os skal bære.

Hesten naaede Bredden,
Broderen sank under,
til en Pil han klynged
sig, og den ham frelste.

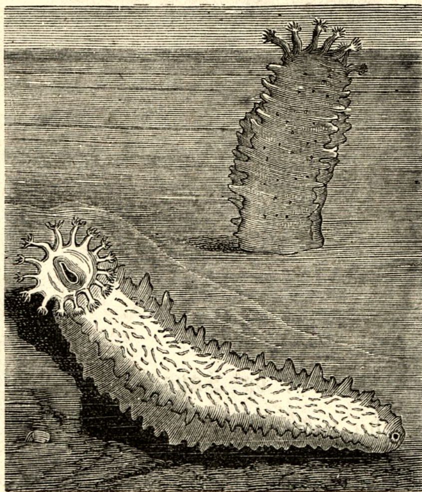
„Piletræ, du ranke,
staar du her og grønnes;
det er sidste Sommer,
du faar Lov at løves.

Søpølserne og Søpølse-Fangsten.

Efter forskjellige Kilder ved E. Toepfer.

Søpølserne eller Holuthurierne hører ligesom den straaleformede Søstjærne og det halvkugleformede Søpindsvin, der begge er saa almindelige ved vore Kyster, til den Afdeling af Bløddyrene, som man paa Grund af deres piggede Beklædning, kalder Pighudene. Søpølserne mangler den haarde, kalkagtige Beklædning, som findes hos de fleste andre Pighude, i det deres Legeme kun er dækket af en læderagtig Hud; de adskiller sig desuden ogsaa fra disse ved deres Legemsform, som er ormagtig eller pølsedannet, hvor fra deres Navn hidrører. Denne Legemsform ses tydelig paa det første af de med-

følgende Billeder, som fremstiller to Søpølser, der bevæger sig paa Bunden af Havet. I den ene Ende af Legemet findes Munden, og i den anden Gataabningen; Munden er omgiven af en Kreds grenede Fangarme, som man tydelig kan se paa Billedet, og som kan sammenfoldes og udfoldes, eftersom Dyret har Brug for dem. Kroppen er forsynet med en Mængde Sugefødder, som enten er ordnede i fem Rækker paa langs eller spredte over hele Legemet. Disse Sugefødder tjener som Bevægelsesredskaber, men Søpølserne kan ogsaa krybe omkring ligesom Orme ved skiftevis at sammentrække eller udvide deres Legeme, ligesom de ogsaa kan svømme ved at bugte Legemet fra den ene Side til den anden. De findes vel især i de varme Have, men forekommer dog ogsaa i de nordiske Have, hvor der lever en halv Snes forskjellige Arter, hvis Længde vexler fra 1—12 Tommer. Af de europæiske Arter vil vi blot nævne den saakaldte Sø-Agurk (Cucumarra Hyndmanni), som i Hviletilstand kun er omtrent en Fod lang, men kan udstrække sig til det tredobbelte af dette Maal, ligesom den ogsaa kan forandre sin Legemsform paa den mærkeligste Maade, i det den undertiden forlænger sig som en Orm, og derefter atter snører sig sammen paa Midten som et Timeglas eller ogsaa puster sig op, saa at den kommer til at ligne en Kugle.

To Søpølser.

Søpølserne er nogle højst mærkelige Dyr i flere Retninger. Naar de forskrækkes, eller naar noget foruroliger eller forstyrrer dem, viser de sig i Besiddelse af Egenskaber og Hjælpemidler, som alle sultne Mennesker, der ikke har nogen Udsigt til at faa deres Sult stillet, maa misunde dem. De kan nemlig under saadanne Omstændigheder ved en pludselig Bevægelse lade deres Mave i Stikken, i det de uden videre udspyr den med alle dens Indvolde. Naar Dyret saaledes har skilt sig ved sin Mave, fortsætter det Tilværelsen uden Mave, og det lever i bedste Velgaaende, indtil der efter kortere eller længere Tids Forløb atter har dannet sig en ny Mave med alt fornødent Udstyr inden i den. Denne Ejendommelighed er saa mærkelig, at man med fuld Føje kunde holde det for en Fabel, hvis den ikke var bleven bekræftet ved flere Naturforskeres nøjagtige Jagttagelser. Doktor Johnston fortæller saaledes, at han en Gang havde fanget en Søpølse, som han opbevarede i et Glas, der var fyldt med Saltvand, for at han kunde faa Lejlighed til nøje at iagttage den. Da han i flere Dage havde glemt at give den frisk Vand, fik den ingen Næring, og den tog da sine Forholdsregler derefter. Den opkastede nemlig sin Mave med dens Indvolde og belavede sig saaledes paa at kunne udholde en længere Sultekur. Denne maveløse Tilværelse generede den ikke i mindste Maade; den levede fremdeles i bedste Velgaaende, var endnu lige modtagelig for den mindste Berøring og erstattede senere atter de tabte Indvolde. En anden og ikke mindre mærkelig Ejendommelighed hos Søpølsen bestaar i, at den efter Behag kan dele sig i to selvstændige Individer. En saadan Deling begynder med, at begge Ender af Dyret bliver noget bredere, medens Midten af det lidt efter lidt indsnøres og bliver til sidst saa tynd som en Traad; denne brister, og Dyret er da delt i to Dele, der hver for sig er en fuldstændig Søpølse.

Da Søpølserne saa let kan skille sig ved deres indre Dele, er det saa meget mærkeligere, at den store saakaldte „Annanas-Søpølse" rolig taaler Tilværelsen af et ganske sælsomt Snyltedyr i sig. Det er en omtrent sex Tommer lang Fisk, som flere Naturforskere ikke sjældent har fundet i den. Denne uforskammede Snyltegjæst, der ser daarlig og skal sky Lyset, trænger ind i Munden paa den store Søpølse, og da dennes Mave er for lille til at kunne optage den, river den Spiserøret i Stykker og indkvarterer sig uden videre mellem Indvoldene og den ydre Beklædning. Man har endog fundet to af disse Fiske i en og samme Søpølse, uden at noget ydre Tegn tydede derpaa, og uden at deres Vært syntes at lide derunder.

Inden vi gaar over til at skildre Fangsten af Søpølserne, skal vi endnu omtale et Dyr, som ogsaa hører til Søpølserne, nemlig den saakaldte „Ormpølse", af hvilken der er fremstillet to Exemplarer paa det andet Billede. Dette Dyr, som i flere Retninger er endnu mere mærkelig end de tidligere omtalte Søpølser, skildrer den franske Naturforsker Quatrefages omtrent saaledes: „Forestil Dem en rødlig Krystal-Cylinder paa omtrent 18 Tommers Længde og en Tommes Gjennemsnit, der paa langs har fem smalle og hvide Silkebaand,

og som paa sin øverste Ende bærer en levende Blomst, hvis ti Kronblade, der har en mat, hvid Farve, er bøjede smukt tilbage. Midt i dette Væv, der i Finhed overgaar alt, hvad Industrien er i Stand til at kunne frembringe, ses Fordøjelsesorganer som af det fineste Flor og fuldproppet fra Ende til anden med Granit- eller Sandkorn, hvis skarpe Kanter Øjet tydelig kan skjelne. Dette var, hvad jeg først bemærkede og beundrede hos dette Dyr, der bogstavelig synes ikke at have anden Næring end Sandet, som omgiver det. Men hvilke uventede Overraskelser stødte jeg ikke paa, da jeg senere ved Hjælp af Kniv og Mikroskop trængte ind i Dyrets indre Organisation! I dette Legeme, hvis Vægge var tyndere end Papir, skjelnede jeg syv Lag af forskjellig Væv, Hud, Muskler o. s. v. Paa Fangarmene omkring Munden, som jeg før sammenlignede med Kronblade, opdagede jeg Sugeredskaber, ved hvilke Dyret var i Stand til at hæve sig op til Overfladen af en Krystalvase, og endelig viste det sig, at dette paa Angrebs- og Forsvarsmidler tilsyneladende lige blottede Væsen dog var beskyttet af en Slags Panser, dannet af smaa, kalkagtige Skjolde og forsynet med Spidser, der var saa riflede, at de endog efterlod Mærker paa mine Hænder."

Ormpølserne adskiller sig fra de andre Søpølser derved, at de mangler Sugefødder, samt at begge Kjøn er forenede i et og samme Individ. Naar man opbevarer en fanget og levende Ormpølse i nogen Tid i et Glas med Saltvand, og tvinger det til at faste, vil man blive forbavset ved at se det udføre følgende, næsten utrolige Experiment. Da Dyret ikke kan finde den Næring, som hele dets Legeme behøver, skiller den sig lidt efter lidt af med saa den ene og saa den anden Del af det. Det synes at skille sig af med de Legemsdele, som bedst kan undværes, og det søger herved at gjøre det tilbageblivende saa let at føde som muligt. Af dette overraskende Middel mod Sult betjener Dyret sig til sidste Øjeblik. Denne Operation kan til sidst gaa saa vidt, at der ikke er andet tilbage af Dyret end Hovedet med Fangarmene, og for at frelse disse Dele fra at dø af Sult ofrer det alle de øvrige Dele af Legemet.

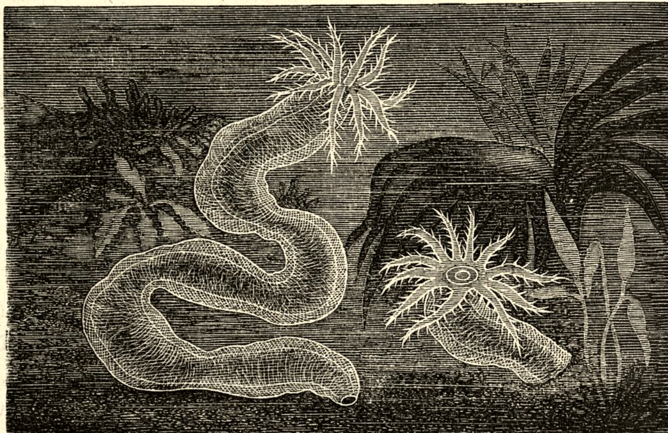
Søpølserne, som i vor Verdensdel kun bliver meget lidet paaagtede og slet ikke benyttes, spiller derimod en meget vigtig Rolle i det indiske Hav, hvor en Art af dem, som kaldes „Trepang" fanges i Millionvis og bringes paa Markedet i Kina og Kochin-Kina, hvor Søpølserne betragtes som en Delikatesse og derfor er en vigtig Handelsartikel. Tusender af Praos, en Slags malayiske Fartøjer, udrustes hvert Aar til Søpølsefangst i Havnene paa Sundaøerne; ved Hjælp af Vestmonsunen undersøger de Havet mellem Molukkerne, Fillippinerne og Karolinerne eller langs Nyhollands Nordkyst og vender senere, begunstiget af Østmonsunen, tilbage ad samme Vej. Nyhollands nøgne, ugjæstfri, kun af nogle forsultne vilde beboede Nordkyst, oplives i nogle Maaneder ved Trepangfiskernes Nærværelse.

Franskmanden Dumont d'Urville giver i sit Værk „Voyage au pole sud" følgende interessante Skildring af Søpølse-Fangsten: „Under min Udflugt omkring Rafflesbay havde jeg hist og her bemærket smaa Mure, der i Bueform omgav en lille Rundkreds. Hensigten med disse lave Bygninger var en fuldstændig Gaade for mig, indtil de malayiske Fiskere ankom. Næppe havde deres Praos kastet Anker, førend de uden at spilde Tiden bragte en stor Jærnkjedel, der vel omtrent kunde holde 3 Fod i Gjennemsnit, i Land, og satte den paa de smaa Mure, hvis Hensigt nu paa en Gang blev mig klar. Ved Siden af dette improviserede Køkken, indrettede de Skure, der bestod af fire Bambuspæle, der bar et Tag, under hvilket der sandsynligvis skulde tørres, naar Vejret var fugtigt. Da Natten brød frem, var alle Forberedelser endte, og den næste Morgen besøgte vi Fiskerne, som tog høflig imod os. Hver Prao havde 37 Mand om Bord og førte 6 Joller med sig, som vi alle fandt beskjæftigede med Fangsten til Dels i Nærheden af det for Anker liggende Fartøj. Syv eller otte næsten nøgne Mænd dukkede ned for at opsøge Trepangen paa Havbunden. Kun Føreren stod op og førte Tilsyn med Arbejdet. En brændende Sol sved Dykkernes Hoveder, uden at disse følte sig besværede derved; ingen Europæer vilde have været i Stand til endog kun en Maaned at udføre et saadant Arbejde. Det var netop Middag, og den malayiske Kaptejn forsikrede os, at det var den bedste Tid til at fiske paa. Vi saa ogsaa Dykkerne regelmæssig komme op igjen med nogle fangede Søpølser. Jo højere Solen staar paa Himlen, desto lettere synes de at kunne kjende og gribe de paa Bunden krybende Søpølser. Næppe havde de kastet deres Fangst i Baaden, før man atter saa dem dykke. Saa snart Baaden var tilstrækkelig ladet, blev den afløst af en anden, der var tom, og roet ind til Stranden. (Det er denne Fangst, som er fremstillet paa medfølgende Billede). Jeg fulgte med til Stranden for at lære Trepangens Tilberedning at kjende.

Søpølserne i Rafflesbay er omtrent 5—6 Tommer lange og 2 Tommer i Gjennemsnit. De kryber meget langsomt omkring paa Havbunden, hvor de med Lethed kan fanges. En god Fiskers første Egenskab er at være en fortrinlig Dykker og at have et skarpt Øje for at kunne skjelne Søpølserne fra Bunden, der har samme Farve som de.

Trepangen tillaves paa den Maade, at man kaster det endnu levende Dyr i en Kjedel med kogende Søvand og stadig rører om i den med en lang Stang, der hviler paa en i Jorden fæstet Gaffel. Den første Kogning er færdig paa nogle faa Minutter, hvorpaa Søpølsen tages op af det varme Bad og skæres op med en bred Kniv for at renses for Indvoldene.

Nu kaster man den i en anden Kjedel, hvor den ved Hjælp af lidt Vand og Barken af Mimosatræ, som hurtig forkuller i Varmen, danner en tæt Røg. Hensigten hermed er at røge Trepangen, for at den bedre skal kunne opbevares. Endelig tørres den i Solen eller, naar det regner, under det forhen nævnte Skur.

To Ormpølser.

Jeg smagte paa Trepangen og fandt, at den lignede Hummer i Smag. Den blev ført til de kinesiske Markeder og, som jeg hørte, sælges den af Malayerne til Mellemhandlerne for 15 Rupier (c. 23 Kr.) for en Pikul (c. 120 Pund). Kaptejnen vurderede sin Ladning til over 2,100 Kr., og denne havde han samlet i 3 Maaneder. Malayerne har i utænkelige Tider haft Eneret paa denne Handel, og Evropæerne vil aldrig kunne rive den fra dem, da hines tarvelige Udrustning og overordentlige Nøjsomhed forbyder al Medbejlen.

Fangst af Søpølser.

Indbyggerne paa Fidschiøerne er berygtede som de værste Menneskeædere og de mest troløse vilde i hele Sydhavet; ikke desto mindre lokker Trepangfiskeriet mangen amerikansk eller evropæisk søfarende til dette farlige Øhav. Amerikaneren Wilkes traf der en Landsmand, Kaptejn Eagleston, som oftere havde gjort denne Rejse, og som udførlig meddelte hele Fremgangsmaaden ved Trepangshandelen. Det første, som den fremmede Spekulant har at gjøre, er at slutte Akkord med en af Høvdingerne, som overtager Bygningen af et Hus til at tørre Søpølserne i og lader sine Undersaatter fiske eller dykke efter disse Dyr. Det krystalklare Vands Gjennemsigtighed ved disse Øer er saa stor, at Dyrene indsamles paa Koralbund ikke blot om Dagen, men ogsaa ved Maanelys eller Fakkelskin, da de ved Nattetid ser sig om efter Bytte. Den sædvanlige Pris, som Høvdingen faar for et helt Fad friskfanget Trepang, er en Tand af en Kaskelot, men ogsaa Bøsser, Krudt, Kugler, Glasperler, blaat Bomuldstøj o. s. v. bruges som Betaling. Efter at Dyrene er blevne opskaarne, kaster man dem i store Potter, hvor de omtrent en halv Time steges i deres eget Fedt; man lægger dem dernæst paa en Rist, for at de kan dryppe af, og bringer dem endelig ind i Tørrehuset, hvor de ligger nogle Dage over en svag Ild, indtil de er aldeles tørre. Hele dette Arbejde hører just ikke til det behageligste i den glødende Hede, men herom spørger Høvdingen lige saa lidt, som Plantageejeren spørger, om Afskæringen af Sukkerrørene behager hans Slaver. I omtrent 7 Maaneder fik Kaptejn Eagleston her med et Udlæg af omtrent 3000 Dollars samlet en Ladning paa 1200 Pikuler til en Værdi af 6000 Dollars, om Bord saa at det hele altsaa ikke var nogen daarlig Forretning. Den er dog altid forbunden med saa stor Fare, at intet Skib, der

sejler til Fischiøerne, kan blive assureret. For at Rejsen skal lykkes, fordres der lige saa megen Virksomhed som Mod, et nøje Kjendskab til de vildes Karakter samt den yderste Vagtsomhed og Forsigtighed. Det maa ikke tillades nogen større Kano at lægge til Skibets Side, og man maa altid have en Høvding om Bord som Gidsel. De indfødte søge at bemægtige sig de mindre Skibe, i det de, naar Vinden blæser mod Land, svømmer under Vandet og kapper Ankertovet eller ogsaa binder et Reb til Kjættingen og derpaa selv haler Skibet op paa Land. Efter den der gjældende Standret tilhører alt da Kongen; Mandskabet bliver myrdet og — fortæret!

Skattegraveren Basyl.

Efter Sacher-Masoch

ved A. Th. J.

(Fortsat.)

Et Aar var forløbet, og Gracian var bleven et ganske andet Menneske. Ingen vilde i dette sparsommelige, nøjsomme, flittige, utrættelige og livlige unge Menneske have kunnet gjenkjende den blaserede adelige Ødeland fra fordums Tid.

Basyl holdt stadig Øje med ham, roste ham ofte paa faderlig Vis, sørgede med en næsten moderlig Opmærksomhed for hans Fornødenheder og vaagede med skinsyg Iver over sin Herres Anseelse og Ære; den, der i mindste Maade kom Gracian for nær, gik det ikke godt. I Almindelighed lod han sig nøje med paa sin alvorlige, eftertrykkelige Maade at advare Folk, og i saa Fald taalte han ikke nogen Modsigelse, om det saa var af selve Politimesteren; men ofte brugte han ogsaa en mere slaaende Veltalenhed. I Løbet af det første Aar, de tilbragte hos Jøden, havde Basyl pryglet fem Jøder, en Bonde, en Skatteopkræver, to Herskabstjenere og en Adelsmand, rykket Skjægget af en Armenier og kastet en Skovrider samt hans Bøsse i Vandet.

En Gang førte Forretninger Gracian og hans trofaste Basyl til Godsejeren Pan Marianskis Hus.

Da de inde i Gaarden steg ned af Britschkaen, begyndte Adelsmandens Kammertjener, som stod der ude, mæsket som en Kapuciner og uforskammet som en Eunuk, at raabe i høje Toner:

„Se til, I kommer afsted, I skabede Jøder! Min Herre gjør ingen Forretninger med saadant Pak."

Basyl betragtede ham med en medlidende Mine. „For det første burde du kunne se, at vi ikke er Jøder. Siden du ikke kan se det, er du et Faarehoved. For det andet burde du vide, at din Herre mange Gange har gjort Forretninger med Jøder; og da du ikke ved det, er det aabenbart, at du ikke har noget her at gjøre, og det er derfor bedst, du rupper dig lidt."

„Hvad siger du, Jøde? Gjør du Vrøvl? Skal jeg slippe Hundene løs?" brølte Kammertjeneren.

„Hvad skal vi med Hunde?" spurgte Basyl. „Vi behøver ingen Vidner; jeg kan godt prygle dig uden Vidner!"

Han greb fat paa ham, slog ham til Jorden og fugtlede ham ordentlig igjennem. De andre Tjenestefolk gottede sig, og til sidst kom Pan Marianski ned i Gaarden, nikkede bifaldende til den gamle og gav ham en Drikkeskilling. Gracian gjorde ham sin Opvartning og indledede Forretningen. Der var adskillige Vanskeligheder, der skulde overvindes, adskillige Omstændigheder, der skulde nøjere undersøges, og medens den gamle Herre raadførte sig med sin Skriver, slentrede Gracian omkring i Nabolavet og naaede langs en Bæk, ved hvilken der laa en lille Savmølle, ned til Landsbyen, hvor et lille net, hvidmalet Hus med rødt Teglтag tiltrak sig hans Opmærksomhed.

„Hvem tilhører dette Hus?" spurgte Gracian en Bondekone, der skyllede Tøj i Bækken.

„Det er Skolen, naadige Herre."

Gracian nærmede sig Bygningen uden at være enig med sig selv, om han skulde gaa indenfor eller ikke. Da opfangede hans Øre Lyden af en Stemme, der bragte ham til at standse og derpaa trak ham bestandig nærmere og nærmere. Denne Stemme lød ud fra det aabne Vindue i Skolestuen. Det var en klar Kvindestemme, ualmindelig velklingende og samtidig hjærtelig og oprømt, og det var denne Stemme, der underviste Børnene.

Gracian traadte ind i Skolestuen. Paa en halv Snes Træbænke sad et halvt Hundrede Børn, Piger og Drenge, hvis blonde og mørke Hoveder var i en svag vuggende Bevægelse som Blomster paa en Kornmark, medens deres bare Fødder gyngede frem og tilbage under Bænkene. Paa en Forhøjning foran en sort Tavle stod en slank Pige paa højst sexten Aar, med et mildt, smukt Ansigt, runde Læber, store, klare Øjne og lange Fletninger ned ad Ryggen. Hun standsede Undervisningen og betragtede Gracian med Forbavselse.

„Er det tilladt at overvære Undervisningen?" spurgte han, efter først at have hilst hende med et høfligt Buk.

„Vær saa artig," svarede den unge Lærerinde, som dog ikke kunde andet end betragte ham med

endnu større Nysgjerrighed end før. „Behag at tage Plads!" sagde hun derpaa og tog saa atter fat paa sit Arbejde. Hun var i Færd med at tegne de fem Verdensdele paa den store Tavle og forklarede samtidig Tegningen uden i mindste Maade at lade sig forvirre eller paavirke af den fremmedes Nærværelse. Hun talte rolig og meget tydelig; af og til, naar hun tegnede hurtigere end ellers, raslede hendes lette Sommerkjole som den unge Skov, der kjærtegnes af Foraarsvinden. Gracian sad stille og lyttede; han følte sig helt forunderlig til Mode.

Da Undervisningen var til Ende, og Børnene med stjaalne Smil og lystige Puf trængte sig ud af Døren, forlod Lærerinden Forhøjningen, tog sin Solskjærm og trak langsomt sine sorte, filerede Handsker paa. Gracian havde en Fornemmelse af, at hun ventede, han skulde tiltale hende. Han nærmede sig hende og sagde hende nogle smigrende Ord. Hun modsagde ham ikke. „Jeg tror selv," svarede hun med en Selvfølelse, der var samtidig beskeden og stolt, „at jeg yder noget mere end en almindelig Lærerinde; jeg hengiver mig af ganske Hjærte til Gjerningen, og det er jo derom det gjælder."

De forlod Skolen sammen og gik igjennem Landsbyen. Hun talte, han hørte til. Hun berettede løst og fast om, hvad der var hændet hende som Lærerinde, alvorlige, fortrædelige og lystige Sager. Alt, hvad hun fortalte, fandt Gracian af stor Betydning, og hertil kom endnu hendes Stemmes Klang og af og til en yndig, dæmpet Latter, der lod to Rækker smukke hvide Tænder komme til Syne, medens de brune Fletninger bugtede sig frem og tilbage. De skiltes uden for Præstegaarden. Hun rakte ham Haanden og ilede derpaa op ad den brede Stentrappe, der førte til Hoveddøren. Uden for denne blev hun staaende for at trække Vejret og saa efter ham.

Gracian vendte tilbage til Herregaarden for at forhandle med Pan Marianski. Efter en lang Konference paa dennes Kontor enedes man omsider, og da Godsejeren kom ud med ham i Gaarden, stod den unge Pige fra Skolen der ude.

„Hvem er det?" spurgte hun den i Køkkenet sysselsatte Kammertjener, i det hun gjorde Tegn hen til Gracian.

„Hvor kan jeg vide det," svarede Kammertjeneren i en gnaven Tone, „det er sagtens en eller anden Agent for en Jøde."

„Jeg troede, han var Adelsmand," mumlede den unge Pige.

„Det er han ogsaa," skyndte Basyl, der stod i Nærheden, sig at bemærke, „og det en bedre Adelsmand end mange, der kjører omkring med fire og staar i Gjæld til hver eneste Sjæl, de møder. Ham har alene ulykkelige Omstændigheder bragt i denne Stilling, og det maa regnes ham til Ære, at han har foretrukket en retskaffen Forretning frem for at føre et Dagdriverlevnet og opholde Livet paa andres Bekostning."

„Du har Ret," sagde den unge Pige, i det hun betragtede Gracian med et Blik, der røbede lige saa megen Interesse som Medlidenhed. Gracian hilste hende ærbødig, og talte derpaa med Basyl. Pludselig spurgte han:

„Hvem er denne unge Pige? Er hun Lærerinde eller Guvernante?"

„Ingen af Delene," svarede Basyl, „det er den naadige Frøken Augusta Marianski."

„Ah!"

Medens Augusta fodrede Duerne, der fra alle Sider flokkedes om hende og kurrede og flagrede ved hendes Fødder, nærmede Gracian sig for at bede om Undskyldning for sin tidligere Dristighed.

„Hvorfor saa mange Ord," svarede Frøkenen smilende, „jeg føler mig jo slet ikke fornærmet, jeg glæder mig tvært imod over, at De paa en saadan Maade . . ."

Pludselig blev hun forvirret, tog den ene Fletning i Haanden og stirrede paa Duerne, der baskede dygtigt løs paa hverandre med Vingerne, for hver for sig at erobre endnu et lille Korn.

„Jeg er ikke Aristokrat, i det mindste ønsker jeg ikke at kaldes saaledes," begyndte hun igjen, uden at se paa Gracian, „mig forekommer Rigdommen som en Slags Uret, og jeg for min Part søger at gjøre denne Uret god igjen ved at bidrage den Smule, jeg formaar, til at udvikle Folkets aandelige Syn og lindre de fattiges Lidelser. Jeg underviser Børnene i Skolen, og om Søndagen efter Messen bibringer jeg Bønderne de nødvendigste Begreber om Naturen og dens Historie, om Lov og Ret, og bag efter giver jeg Konerne og de unge Piger Vejledning i alle Slags Haandarbejder. Jeg studerer ogsaa Medicin. Vore Bønder har nu en Gang ingen Tillid til Lægerne, de vil kun lade sig raade og helbrede af en Kvinde, altsaa trænges der til Kvinder, der ikke blot vil behandle Folk med de gamle Midler, der er nedarvede fra Slægt til Slægt, men som vil tilegne sig virkelig medicinske Kundskaber. Jeg kunde have Lyst til at besøge Universitetet i Zürich; men da Fader ikke vil tillade mig det, hjælper jeg mig med Bøgerne."

I dette Øjeblik blev Gracian kaldt op til Godsherren. Han kjørte bort uden at kunne faa Lejlighed til at sige Frøkenen Farvel; men da de bøjede ind paa Hovedlandevejen og pludselig mellem de høje, mørke Popler ved Siden af Vejen fandt Udsigten aaben til Herregaarden, stod Augusta paa

Balkonen. Gracian gjenkjendte hendes lyse Sommerdragt.

„Jeg skal sige Dem noget," udbrød Basyl.

„Hvad vil du sige mig?"

„Det var en Kone for Dem."

„Det kan jeg sige mig selv, kjære Basyl; men hvad er derved at gjøre, naar man er bleven saa haardt hjemsøgt af Skæbnen som jeg," sukkede Gracian.

„Mod Skæbnen nytter ingen Modstand," svarede den gamle, „det er ikke Skæbnen, der har knækket Dem. De har selv ved Deres Letsind, Lediggang og Ødselhed styrtet Dem i Armod, De bærer udelukkende selv Skylden, følgelig kan De ogsaa ved Flid, Iver og Sparsomhed atter blive en rig Mand."

Gracian svarede ikke. Men Basyl greb Pisken, knaldede dygtig løs med den og begyndte at nynne en lystig Sang.

To Uger forløb, i hvilke Gracian ikke saa Panna Avgusta, heller ikke kom i Nærheden af hendes Hjem, ja næppe nok fik Tid til at tænke paa hende. Jøden forstod at tage Brug af sine Folk. Nu havde Gracian jo ganske vist kunnet drømme om Avgusta, det havde han Ret til, og Peitz Taubeles vilde ikke paa nogen Maade have hindret ham deri; men arbejdsomme Mennesker drømmer ikke; saa snart de gaar til Ro, sover de og sover roligt og vedholdende. Og Gracian var nu arbejdsom og udholdende trods nogen; endogsaa Peitz Taubeles agtede ham, og det vil sige noget at være agtet af en polsk Jøde, der i sin utrættelige, rastløse Flid ser en Dagdriver i ethvert efter kristelige Begreber tilstrækkelig virksomt Menneske.

Kort Tid efter besøgte Gracian en Landsby, der kun laa en Mil fra Pan Marianskis Herregaard; men heller ikke i denne Nærhed, inden for den elskedes Tryllekreds, gav han sig Tid til forelskede eller romantiske Tanker; thi han var kommen med Basyl til Landsbyen for at kjøbe Svin og tænkte følgelig som en værdig Discipel af Peitz Taubeles paa Svin og paa intet andet end Svin, altsaa ikke i mindste Maade paa den skjønne Avgusta.

Des mere overrasket blev han, da denne pludselig i sin lyse Sommerklædning traadte frem af den graa Røgsky, der langsomt væltede frem af den lave Dør paa en Bondehytte og tilraabte ham: „Kom, kom, De maa hjælpe mig; her er en Mand, der er kommen slemt til Skade, og Folkene er saa klodsede og ubehjælpsomme."

Gracian fulgte Frøkenen ind i Stuen, hvor en Bonde i sin kraftigste Alder laa henstrakt paa Ovnen indhyllet i en Faarepels, uden at klage eller sukke, med den urokkelige Taalmodighed, med hvilken kun Lillerusseren udholder Lidelser og ser selve Døden i Møde. Beskjæftiget i Skoven var han bleven ramt af et omstyrtende Træ, der havde knæstet hans Bryst, medens hans højre Arm og Fod var brækkede.

Avgusta begyndte ved Hjælp af Gracian og Basyl, der ogsaa strax kom til Stede, at bringe Armen og Benet i den rette Stilling, hvorefter hun forbandt dem paa fuldstændig kunstmæssig Maade. Gracian forbavsedes over den Ro, Sikkerhed og Aandsstyrke, den unge Pige lagde for Dagen, i det hun, fjærnt fra ethvert Snærperi, bag hvilket der altid kun findes skjult bevidst eller ubevidst Sanselighed, kun viste sig besjælet af den ene Tanke: at bevare en trængende Familie dens Forsørger og lindre et Menneskes Lidelser.

Efter at Avgusta havde gjort alt, hvad i dette Tilfælde en prøvet og erfaren Saarlæge havde gjort, og sagt Bonden og hans Hustru, hvad de for øvrigt havde at iagttage, forlod hun Hytten for at vende tilbage til sine Skolebørn, hvilke hun ved Budskabet om Ulykkestilfældet havde forladt. Hun blev staaende uden for Døren; Røgen ombølgede hende til begge Sider som to store hvide Vinger, og Gracian stod foran hende, hensunken i Beundring og ude af Stand til at fremtvinge et Ord.

„Ja, nu maa jeg gaa," sagde Avgusta omsider, medens hun med Spidsen af sin Parasol tegnede i det hvide Sand.

Basyl gav ubemærket sin Herre et Albuestød og forsvandt saa i en Fart. Avgusta og Gracian fulgtes ad gjennem Landsbyen; det var som en Selvfølge, at han ledsagede hende. Længe havde ingen af dem et eneste Ord at sige. Gracian nøjedes med fra Siden af at betragte Avgustas rene, næsten barnlige Profil. De kom til et Bræt, der førte over en lystig henilende Bæk. Han rakte hende Haanden for at hjælpe hende over. Hun smilede.

„Det er egentlig ikke nødvendigt," sagde hun, men gav ham dog Haanden, og da de saa stod paa den anden Bred mellem blomstrende vilde Roser, og han blev ved at holde fast paa hendes Haand, saa hun paa ham med sine store, forstandige, straalende Øjne og smilede atter.

„Har De da slet ikke noget at sige mig?" udbrød hun. „Af en Polak at være er De meget ordknap."

„Hvorledes skulde jeg vel turde vove det!" stammede Gracian, i det han liviligere end nogen Sinde tænkte paa de Svin, han var kommen for at kjøbe.

„Jeg er ingen fornem Dame, vil i alt Fald ikke være det," svarede Avgusta; „om jeg end er for svag til at nedrive de Skranker, der adskiller os fra Folket, er jeg dog stærk og modig nok til selv at springe over dem; jeg hører til Folket, jeg regner mig i det mindste med til det. Tal til mig

som til Deres Ligemand. For øvrigt er de jo selv Adelsmand."

„Men en meget fattig Adelsmand."

„Aa, jeg foragter Rigdommen," vedblev den unge Pige, „jeg vil kun kalde det mit, som jeg fortjener ved mit Arbejde. Naar jeg sagde, at ogsaa De er Adelsmand, mente jeg kun, at De ikke er noget udannet Menneske; Raaheden støder mig tilbage, ikke Fattigdommen."

„Men hvad skal jeg sige Dem?" spurgte Gracian mer og mer forlegen og betagen; „og hvortil vil det føre, naar jeg ikke længer lader mit Hjærte tie?"

„Til en god Ende, Hr. Padlewski." Augusta betragtede ham med et mildt og kjærligt Blik, der i et Nu besejrede alle hans Betænkeligheder, hans Frygt og hans Forlegenhed.

„Naa, saa hør mig da," udbrød han. „Jeg vil ikke sige Dem, at jeg elsker Dem, at jeg tilbeder Dem; det vilde lyde latterlig for en Mand i min Stilling; men det kan jeg sige, fordi det er den fulde Sandhed, fordi det som en hellig Forvisning bruser frem fra min Sjæls inderste, at jeg ikke ønsker mig nogen bedre Hustru, ingen bedre Livsledsagerinde, ingen bedre Moder for mine Børn, ingen bedre Herskerinde i mit Hus end Dem, at jeg vilde være lykkelig ved at kunne kalde Dem min for hele Livet fra den kraftige modige Ungdoms skjønne Sommerdage til Alderdommens lange Vinternat, at . . . at . . . ak, jeg kan jo slet ikke udtale hvad De, Frøken Augusta er for mig og har været for mig fra det Øjeblik af, da jeg første Gang saa Dem i Skolen."

„Der er min Haand," svarede Augusta, „jeg vil drage med Dem, saa snart De forlanger, ja nu i Øjeblikket, om De vil!"

Gracian kyssede hendes Haand; han kyssede den atter; han vovede ikke at berøre hendes friske, uskyldige Læber, og hun, hun kunde jo dog ikke kysse ham først; men i det de skuede ind i hinandens Øjne, læste de der dejlige Forjættelser og uindskrænket Tillid til Fremtiden.

„Skal jeg saa følge Dem nu?" spurgte Augusta.

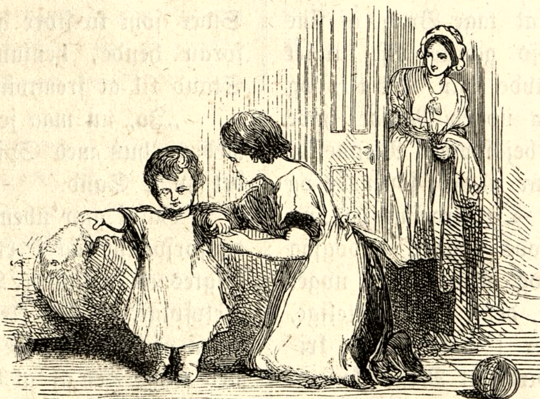
„Nej, for Himlens Skyld ikke nu;" udbrød Gracian; „endnu er jeg Dem ikke værd; men jeg vil arbejde endnu mere end hidtil . . . og saa . . . maaske om et Aar."

„Godt, saa venter jeg!" svarede Augusta rolig med et lykkeligt Smil.

(Sluttes.)

Den første Fødselsdag.

Det er i Dag for første Gang den lilles Fødselsdag. Den ældre Søster har i lang Tid øvet „Pojken" i at gaa ene, men endnu er han ikke kommen saa vidt, at han kan staa paa egne Ben. Dog Søsteren opgiver ikke Værket, hun har nemlig væddet med Moderen om, at hun skulde faa den lille lært at gaa ene, til han var Aar gammel, og da Fristen først er udløben hen imod Aften, saa har hun endnu næsten en hel Dag til at vinde Væddemaalet paa. Hun gjør sig da ogsaa tydelig stor Flid, og den lille Rekrut er slet ikke slem at komme afsted med. Han smiler, strækker de trinde, buttede Arme lige ud, og gjør endog Forsøg paa at træde mandige Trin i Gulvet. Søsteren iagttager ham opmærksom for at opdage ethvert nok saa lille Fremskridt, og Fremskridt er der. Nu holder han hende kun i en Finger, og se, hvor sikkert han „tulrer" afsted hen over Gulvet. Nu slipper hun hans Haand og holder ham kun i Forklædesnippen omme paa Ryggen, og han gaar nok saa støt fra Væg til Væg. — Nu ganske alene . . . det gaar, prægtigt, Hurra! Væddemaalet er vundet! Og Lærlings og Lærerindes Ansigter straaler om Kap af Stolthed og Glæde. Men ingen af dem har en Anelse om, at henne ved den halvt aabne Dør staar Moderen med et Smil og ser derpaa, og skjønt hun er den tabende Part i Sagen, er Stoltheden og Glæden maaske næppe mindst hos hende.

Det store Øjeblik.

Længsel.

Jeg længes hver Time, jeg vaager,
jeg længtes i Somre tre;
— det er, som bag dunlette Taager
endnu jeg dit Aasyn kan se.

Jeg længes, naar Klokken kimer
hist i den græsklædte Dal,
naar Mørket udvælder i Stimer,
og Luften bliver saa sval.

Men kommer saa Dagen den rene,
jeg ved ej mit levende Raad!
— Jeg ser mig saa fattig, saa ene,
og Puden er klam af Graad.

Mens Vinter følger paa Sommer,
jeg sukker med taarefuldt Blik:
Mon atter en Gang du kommer
tilbage den Vej, du gik?

Jeg længes, naar Maanen kvælder,
og naar den voxer paa ny,
jeg længes, naar Dagen hælder,
og atter ved næste Gry.

Saa tit jeg ser Havet bølge
her ude i Solskin og Blæst,
saa strømmer Længslen i Følge
med Mindet hos mig til Gjæst.

Jeg ser dig i Nattens Drømme,
jeg føler din Kind mod min,
vi vandrer ad sølverne Strømme
og drikker den rødeste Vin.

O kom, som i gamle Dage,
sig ja, og bliv atter min,
da kan jeg ende min Klage
og hvile min Haand i din.

Kom, sæt dig her ved min Side
ved Søens smilende Bred,
da atter skal Dagene glide
i sagtelig, stille Fred.

Bertel Elmgaard.

Reinhart og Fatme.

Historisk Fortælling af Felix Dahn.

(Sluttet.)

Femte Kapitel.

Slutning.

Undervejs havde Gotfred indhentet Kundskab om, at en Galej, der skulde føre syge og saarede fra Palæstina til en af de græske Øer, laa for Anker i Bugten Al Irm, omtrent en halv Dagsrejse fra Fæstningen Dschabar, og skulde gaa under Sejl næste Dags Middag. Paa denne Efterretning var Redningsplanen, som Gotfred meddelte de elskende, bygget. Paa sin Tilbagevej havde Gotfred med egne Øjne set Skibet og indestod altsaa tryg for, at han kunde føre Flygtningene ad den nærmeste og sikreste Vej til Ankerstedet. I et hurtigt Ridt paa sex Timer kunde Stien langs Kysten tilbagelægges. Det blev da besluttet at vove den dristige Flugt ved Midnatstid fra Klippegrotten. Hos de elskende dæmrede nyt Haab om Liv, Frihed, Lykke. Reinharts Tanke om at modtage Grev Roberts tilbudte Hjælp nu, da Fatme var bleven kristen, og Vennen altsaa maaske vilde skifte Sind, maatte strax opgives, da Gotfred — om end tøvende — berettede, hvorledes Greven havde svoret en høj Ed paa, at han aldrig vilde tilgive sin Vens Forførerske, og at hun under alle Omstændigheder maatte bøde med sit Liv.

Reinhart og Gotfred havde netop truffet de nødvendigste Forberedelser til Flugten, gjort Heste og Vaaben rede, prøvet Havegrottens naturlige Stenport, og i forhaabningsfuld Utaalmodighed saa de to Venner nu Solen gaa ned, da en sort Slave overbragte Reinhart en Seddel fra Rodvan.

Reinhart læste:

„Kristen! Budskabet om Jerusalems Fald har forhindret den afgjørende Kamp mellem os to, men ikke for bestandig. Et Hverv, jeg har at røgte for min Fader, der undslap fra Erobringens Blodbad, forbyder mig at komme til Dschabar i Dag; fra Jerusalem drager Kristenhæren imod os, og her i Nærheden af vort Slot vil i de nærmest følgende Dage den sidste blodige Terning blive kastet. Men i Morgen før Solopgang er jeg tilbage og venter dig ved Dagens Frembrud bag Slotsdøren, til den sidste Kamp!"

Bleg, rystende lod Reinhart Bladet falde. Han havde over Gotfreds Flugtplan fuldstændig glemt Aftalen med Rodvan. Nu paa Redningens Dørtærskel faldt dette Tilsagn tungt paa hans Sjæl.

„I to maa fly, fly for at redde eder!" stammede han, „jeg kan ikke følge eder, jeg bliver." Han vaklede og havde Møje med at holde sig oprejst.

Forfærdet greb Marie og Gotfred den ulykkesbringende Skrivelse, og med et smerteligt Kjærligheds-blik spurgte hun: „Hvorfor? Sig os, hvorfor maa du blive?"

„Du spørger!" udbrød Reinhart, „min Dødsfjende har udfordret mig til Kamp! Min Ære staar i Pant! Skal jeg vel bryde Ord og Ære og fly?"

„O, Reinhart, stiller dette Ærens Spøgelse sig da altid mellem dig og min Kjærlighed? Min Tro, mit Liv har jeg ofret for dig! Og du kan ikke en Gang for mig ofre en død Afgud, din Ære!"

„Æren er mere end Livet, Barn! Rodvan, hvem jeg med haanende Foragt har nægtet Ridderskab, han har højmodig ikke villet bruge den Magt, som han besad over mig, men har ladet alt komme an paa en Vaabenkamp — for ham skulde jeg fly? Skal han sige om Reinhart, at han var en Ridder i Ord, men en fej Usling i Gjerning! Aldrig!"

Smertefuld, fortvivlet tog Gotfred til Orde: „Jeg kan ikke give Svar. Jeg kan ikke raade til at fly og ikke til at blive. Det er mig umuligt at afgjøre denne Sag."

„Men jeg!" raabte Marie heftig, „jeg kan afgjøre den! O, Reinhart, tro mig, ikke noget egenkjærligt Forlangende taler ud af mig. Adlyd Stemmen fra en ren Kvindes Bryst. Du maa, du skal undslaa dig for denne Kamp. Det er den store guddommelige Kjærligheds Toner her klinger, og den menneskelige Stoltheds matte Bjældeklang maa forstumme. Se, under Palmetræet der var det, jeg krævede et andet Offer af dig — din Kristentro! Du stod imod. Og jeg erkjendte, at du havde Ret; jeg gav efter. Min Kjærlighed traadte tilbage for din helligere Ret. Men her, her rammer min Kjærlighed med sejrende Vælde din Stolthed og tilraaber dig med triumferende Stemme: Bøj dig, mørke Magt, for den lyse Kjærlighedssol, din Kjærlighed er din Ære."

„Ja!" udbrød Reinhart overvældet, overbevist af hendes ædle Begejstring, „ja, du har Ret, jeg følger dig. Lad Rodvan mene, hvad han vil. Jeg besejrer min Stolthed, mit Had, der er mægtigere end Saracenerhelten. Det ved jeg, at Rodvans Sværd flyr jeg ikke, lad saa ham og hans Folk sige, at jeg er fej, om de har Lyst. Saa snart jeg har dig bragt i Sikkerhed, udfordrer jeg ham til Tvekamp. Jeg følger dig. Jeg forlader dig ikke."

„Nu først, min elskede, er du min for evig!" raabte Marie. „Lad os festligholde denne Stund.

Se, Aftensolens sidste Straaler spiller omkring os. Lad os vidne for dem, at vi er lykkelige, ja salige i vor Kjærlighed, at her et Par arme Menneskehjærter er blevne fyldte med den guddommelige Naades evige Lykke."

„Ja," vedblev Reinhart i den samme begejstrede Tone, „lykkelige har vi været, lykkelige, som kun den første Kjærlighed kan gjøre to unge Hjærter. Om vor Glæde var skyldfri, ved jeg ikke. Mig forekommer det, som den store Mængde ikke vilde kalde den saaledes. Maaske har de Ret. Maaske den søde Drik har været Gift og efter en kort Rus fører os i Døden — nu vel, vi angrer det dog ikke. Hvem der vil i Himmerig, maa ikke frygte Døden."

„Du taler, som du ingen Redning venter."

„Jeg haaber, saa længe jeg lever. Men jeg vilde endnu en Gang takke dig for din Kjærlighed, takke dig, selv i Fald det gaar os ilde. Føler du den lune Aftenvind! Roserne i din Have dufter; lad os rolig nyde denne Fredens Stund, maaske vil det vare længe, før en saadan oprinder igjen."

Og tavse, Haand i Haand, hensunkne i Drømme sad de, mens Aftenens sidste Timer randt hen. —

Den skæbnesvangre Nat var kommen. Alt var stille paa Fæstningen. Rodvans samt de fleste Saraceneres Fraværelse gjorde Stedet øde og frembød, i det at de spejdende Øjne var mindre i Tal, en lettere Lejlighed til Flugt. For ikke at vække Mistanke skiltes de elskende ved sædvanlig Tid. Marie gik til sit Soverum, der var beliggende imellem Borgens inderste Værelser. Hendes Slavinder forlod hende snart. Ved Midnatstid vilde hun hurtig smutte ned ad Trappen og med en let Banken give Reinhart, der skulde modtage hende ved Havedøren, et Tegn, hvorpaa han skulde følge hende hen til den Hulning, hvor Klippedøren var. Gotfred ventede dem paa et ham nøje betegnet Sted paa Slottets Ringmur.

Alt lykkedes efter Ønske.

Fæstningen laa i dyb, natlig Stilhed. Kun en Gang troede Reinhart at høre den store Borgdør blive aabnet. Natten var mørk og stormfuld. Den svage Nymaane stod først sent op. Sønderrevne Skyer jagede hen under Himlen. Stormen suste omkring det gamle Slotstaarn. Endelig kom Midnat. Indhyllet i sin hvide Natdragt gled Marie uset, let som en Aand, gjennem Gangene, Hallen og ned ad Trappen. Paa det givne Tegn traadte Reinhart frem af Mørket, greb hendes bævende Haand og førte hende skyndsomt gjennem Haven.

Intet Ord blev talt. Heftigt slog Maries Hjærte, dels af Frygt, dels af Haab. Da de naaede Grotten, slog Reinhart et sagte Slag med Hænderne for at gjøre den udenfor ventende Gotfred opmærksom paa deres Komme. Han lyttede efter Svaret — men alt forblev stille. Han gjentog Tegnet med højere Lyd. Ængstelig pressede han Øret ind til Klipperevnen. Forgjæves — intet Svar fulgte.

„O ve!" sukkede Marie, „Gotfred har forladt os!"

„Nej," svarede Reinhart bestemt, „denne tro Svend forlader os ikke. Han maa i Mørket have taget fejl af det rette Sted. Han maa være her i Nærheden — jeg vil gaa udenfor og søge efter ham."

„Nej, min elskede, gaa ikke fra mig! Angesten dræber mig!"

Men Reinhart havde allerede løftet Pladen bort, var smuttet gjennem Aabningen og havde atter dækket Stedet til. Marie stod i Grotten, Reinhart i det fri. „Gotfred," raabte han sagte, „hvor er du?" Og i det han saa sig omkring i Mørket, traadte han et Skridt frem. Da stødte hans Fod mod et mørkt Legeme. Han bukkede sig ned, det var hans trofaste Svend, der laa for ham.

„Gotfred!" raabte han, „staa op! Sover du?"

„Nej, han er død!" svarede en velbekjendt Stemme og en mørk Skikkelse traadte frem fra en Krog i Muren.

„Rodvan!" raabte Reinhart og traadte forfærdet tilbage. „Du her?"

„Ja, falske Hund, æreløse Usling! Jeg er her for at udspejde og straffe din skamløse Færd. En ond Anelse drev mig allerede før Midnat hertil; Hadet sover lige saa lidt som Kjærligheden. Jeg saa den frafaldne hvide Skikkelse ile ud af Hallen og følge dig til Grotten. Jeg anede alt. Jeg lod det gaa, thi jeg vilde se, hvor vidt den stolte Ridder vilde bryde sit ridderlige Ord eller ej. Jeg skyndte mig fra Slottets Mur for at hindre eders skjændige Flugt i aaben Mark, da traf jeg her paa den graahaarede Nar med Hestene. Han vilde opholde mig, forsvare eder. Sin Dristighed har han betalt med sit Liv. Du ser, Usling, du undgaar ikke mit Sværd — det er din Skæbne! Forsvar dig."

„Rodvan," udbrød Reinhart med tonløs Stemme, „gaa og giv Plads! Lad os fly! Det er ikke godt at opholde den fortvivlede! Giv Plads! Giv Plads!"

„Forsvar dig, Usling! Eller jeg hugger dig ned!"

„Du vil altsaa ikke andet. Nu vel, din Saga skal snart være endt."

Kampen begyndte. Klirrende krydsede Sværdene hinanden. Forfærdet hørte Marie i Grotten Vaabenlarmen. „Reinhart, Reinhart!" raabte hun, klamrende sig til Klippen og forgjæves prøvende paa at løfte den tunge Plade, der dækkede for Aabningen. „Reinhart, hvad gjør du? Kom!"

Endnu en Gang lød Sværdeklangen.

Derpaa blev det stille. Marie lyttede med tilbageholdt Aandedræt. Pladen blev løftet bort ude fra, og Reinhart stod i Aabningen med det dragne Sværd i den højre Haand. „Kom," raabte han, „skynd dig!"

De traadte ud i det fri; hun saa sig om. Maanen traadte just frem af Skydækket. Hun saa Gotfreds Lig for sig; et Skridt fremad — og hun saa Rodvan ligge med blodig Pande for hendes Fødder.

„Allah!" raabte hun og traadte forfærdet tilbage. „Over Lig gaar min Vej. Rodvan, stakkels Rodvan!"

„Nu er det ikke Tid til at beklage sig over døde Fjender," svarede Reinhart mørk. „Kom!"

Den pludselige Vexlen mellem Haab og Fortvivlelse havde i Øjeblikket gjort Reinhart jærnhaard. Opbydelsen af hele sin Aands- og Legemskraft i den nys overstaaede Dødsfare havde forlenet ham med noget overmenneskeligt.

Han stod foran hende, truende som det blodige Sværd.

„Du er forfærdelig, Reinhart!" udbrød hun. „Det er døde Mennesker, som her ligger! Stakkels ædle Rodvan — du døde for mig."

„Det var hans egen Skyld! Den lille skal ikke træde den store i Vejen. Kom, det er paa den høje Tid!"

Med disse Ord greb han den skjælvende Kvinde og løftede hende paa sine jærnklædte Arme op paa Hesten; derpaa svang han sig op i Sadlen til hende, og afsted jog de i Natten og Stormen.

Susende slog Vinden under det rasende Ridt Maries Slør og løste Lokker mod Reinharts Ansigt. Ikke et Ord blev talt. Blot fremad, fremad jog Reinhart det snøftende Dyr. Hvor hen det brusende Ridt bar dem, vidste de ikke selv. Kun bort fra den fjendtlige Borg og afsted i Retning af Havet var deres Maal. At følge Vejen, som Gotfred havde lovet at anvise dem, var efter Tabet af den tro gamle umuligt. Og med denne Vej opgav Reinhart Haabet om betids at naa Havbugten og Skibet. Det gjaldt for ham nu kun om at vinde det størst mulige Forspring fra den rasende Forfølgelse, som Mandskabet paa Dschabar uden al Tvivl vilde iværksætte, saa snart de opdagede Parrets Flugt og fandt Rodvans blodige Lig.

Ofte afbrød Reinhart sin Gangers hurtige Løb og holdt stille for at lytte; men kun Natvindens Sus og Havet, der rullede i det fjærne, naaede hans Øre.

Derpaa trykkede han Marie, der klamrede sig fast ind til ham, et Kys paa den skjønne Pande, hviskede et Par opmuntrende Ord, som han næppe selv troede paa, og fremad gik det i stormende Flugt.

De havde saaledes redet i flere Timer. Dagen begyndte at gry. Det venlige, men farlige Dagslys lod Omgivelserne komme stadig mer og mer til Syne. Reinhart saa, at de var komne ind i Fordybningen af en af Kystdalene, der omgivet af klippeagtige Højdedrag løb ud mod det aabne Hav.

Med den første Straale af Morgenrøden saa de fra Toppen af en Høj, de havde besteget, foran sig det larmende Hav. Reinhart besluttede at bestige en endnu højere Klippe, der laa kun et Pileskud borte, for om han derfra kunde faa Øje paa de for Anker liggende Fartøjer, der skulde bringe Frelsen.

Med Møje tvang han det trætte Dyr op ad den stejle Høj, ved hvis Fod allerede Bølgerne legede. Da de endelig naaede Toppen, laa for deres overraskede Blik en stor krigersk Lejr, som hidtil havde været skjult af Højene.

Det var Korsfarerhæren, der havde forladt Jerusalem for at tilintetgjøre Resten af den saracenske Styrke, der endnu laa i Omegnen.

Med en af Fryd og Smerte blandet Følelse saa Reinhart de velbekjendte Korsfaner vaje i Morgenvinden. Hvem de enkelte Bannere tilhørte, var det ham ikke muligt at skjelne.

Der var allerede levende i Lejren. Man saa Ryttere sadle deres Heste, pudse Vaaben og ile frem og tilbage med Befalinger. Snart var Parret paa den høje Fjældtop opdaget, og en Rytter nærmede sig dem, saa langt den tiltagende Flod, der steg højere og højere omkring Klippen, tillod det.

Med et smerteligt Blik betragtede Reinhart sine gamle Vaabenbrødre, da et pludseligt Angestskrig fra Marie bragte ham til at vende sig om. Paa det paa den modsatte Side af Dalen liggende Højdedrag saa han en talrig Skare af saracenske Ryttere jage frem.

Hurtig kjendte han Hassan, der red blandt de forreste.

Kort efter Midnat var denne med Fortroppen af det tyrkiske Rytteri naaet ind til Dschabar, hvor han havde fundet Fangen flygtet og sin Søn dræbt. Som en rasende havde han forfulgt Flygtningenes Spor og nu endelig indhentet dem her ved Kysten.

Næppe havde ogsaa Saracenerne opdaget de tvende Skikkelser paa Klippen, før Hassan tillige med sine Ryttere styrtede sig paa deres Heste ud i Floden, for svømmende at naa over til Klippen. Med Rædsel saa Marie dem komme nærmere og nærmere.

Men fra Kristenhæren, der, saa snart Saracenerne var blevne synlige, skyndsomt havde stillet sig i Slagorden, syntes Flygtningene at skulle faa Hjælp og Redning. Lejrens Forposter havde aabenbart forstaaet Saracenernes fjendtlige Hensigter

med Parret og havde derfor rask besluttet at unddrage den fælles Fjende dets Offer. Samtidig med Hassan havde de kristne kastet sig i Baade, og ved Hjælp af nogle kraftige Aaretag vundne et godt Forspring for de langsomt svømmende Saracenere. „Vær ved godt Mod!" tilraabte de kristnes Fører Reinhart. „Hedningerne skal intet ondt gjøre eder."

„Hvor er Grev Robert af Flandern?" spurgte Reinhart tilbage.

„Grev Robert fører Efterstyrken hertil fra Jerusalem. Han indtræffer først i Aften."

„Hvem fører Befalingen over Fortropperne? Hvis Folk er I?" spurgte Reinhart hastig videre.

„Os fører Fyrst Bohemund af Tarent!" lød Svaret.

Med Skræk gjenkjendte Reinhart sin værste Fjendes normanniske Farve og Hjælmtegn. Rytterne begyndte allerede at stige ud af Baadene.

„Men hvem er I der oppe? I synes at være af kristelig Byrd?"

Reinhart svarede ikke; han trak langsomt sin Hest tilbage.

Men to af Normannerne, der var sprungne i Land, havde gjenkjendt ham.

„Ved Tancreds Sværd!" raabte den første til ham, „Guido! Det er Reinhart fra Stauf! Overløberen! Hertugen har udlovet en Belønning paa halvtredsindstyve Guldgylden for hans Hoved. Og den, der dræber en af den hellige Kirke forbandet, faar Aflad for tre Dødssynder. Den Fugl maa vi fange!"

De øvrige tilkjendegav med vild Jubel deres Bifald. Føreren tilraabte fra Foden af Klippen Reinhart om at overgive sig.

Reinhart svarede ikke, men kastede et Blik til højre, hvor Saracenerne trængte frem. Hassan havde nu ogsaa naaet Klippehøjen og stormede op ad dens stejle Skrænter; med svingende Vaaben raabte han vildt:

„Frafaldne Kvinde! Min Søns Morder! Ned med Kristenbruden!"

„Marie!" udbrød Reinhart, i det han omfavnede den elskede, „skal vi overgive os til Hassan eller til Normannerne?"

„Nej, Reinhart!" svarede hun, „fri som vi har levet, vil vi dø. Til Gud og ikke til Menneskene vil vi overgive os!" Med disse Ord pegede hun ud over det brusende Hav.

„Tilgiv mig, Marie, at jeg har været din Ulykke!"

„Og jeg din, og vor Ulykke var vor Lyksalighed!" udbrød hun og omslyngede ham med begge sine Arme.

„Ja, elskede, hellere dø med dig end leve uden dig. Annam os da, du hellige, fri Hav!"

Og med sine Sporer og sin kraftige Haand tvang han det snøftende Dyr til et svimlende Spring.

Et Øjeblik vægrede det ædle Dyr sig ved den frygtelige Tjeneste.

Men i det næste fløj det med Parret ud i den fraadende Brænding, der sprøjtende og skummende slog sammen om dem.

Endnu en Gang stak Reinharts Hjælmbusk frem af Dybet. Endnu en Gang saa man en Nakke omklamret af to hvide Arme. Da væltede en høj, skumtakket Bølge hen over dem og begrov Hesten og de elskende for bestandig i sit Skjød.

Normannerne var, da de saa Byttet undslippe, vendte tilbage til Baadene og paa dem ilede tilbage til Kristenhæren. Hassan naaede uhindret Toppen af Højen og saa Flygtningene synke. Et Øjeblik stirrede han tavs og mørkt ned i Bølgerne, som vilde han ikke tro, at de havde taget hans Offer. Derpaa vendte han tilbage til sine Folk, der ventede ham i en Baad ved Klippens Fod.

Snart gjenlød hele Dalen af en vild Kamplarm. Længe rasede Slaget, og endnu da Solen nærmede sig sin Nedgang var det uafgjort. Men ved Aftenstid indtraf Grev Robert af Flandern med Bagtropperne paa Valpladsen og afgjorde Udfaldet til Fordel for de kristne. Hassan fægtede som en fortvivlet og bar selv Muhameds hellige Fane til det sidste Øjeblik. Han faldt, og med ham sank den grønne Fane.

Forgjæves søgte Grev Robert, hvem Normannerne havde fortalt om Reinharts Endeligt, efter sin unge Vens Lig.

Han vilde adskille ham fra den „hedenske Troldkvinde" og trods Akt og Kirkeband højtidelig begrave ham i indviet kristelig Jord.

Hans Folk afsøgte nøje alle Klippens Omgivelser, hvor Vandet under den med Aftenen indtrædende Ebbe havde trukket sig tilbage.

Forgjæves: Det stolte Hav gav ikke de elskende tilbage, som havde betroet sig til det; det havde forenet dem uadskillelig i sit evige, fri Dyb.

To Digte.

Af Wilh. von Braun. Fra svensk ved B. E.

I. Skipperen.

Der staar et Hus ved Gøtaelv,
i dette Hus der bor en Pige,
men mere tør jeg ikke sige,
og Resten kan du gætte selv.

Ak, gid det atter snart var Vaar,
at jeg igjen til Havs kan sætte,
men Resten bør du kunne gætte:
ved Gøtaelv et Hus der staar.

Det Hus det ejer Pigen selv,
og hende ejer jeg med rette,
og Resten er ej svær at gætte:
der staar et Hus ved Gøtaelv.

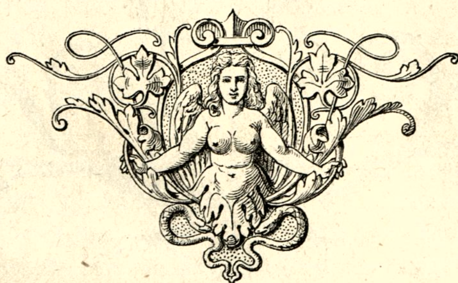
II. Vexelsang.

Han:

Farvel! Jeg gaar med Sorg i Sinde,
ej Elskov smiler til mig her.
En Blomst du skjænke mig til Minde,
men kys den først, jeg kun begjær!

Hun:

En Gunst er nok, du be'r om tvende,
tag Blomsten da, men sig først mig:
naar dig jeg kysser og ej denne,
hvor langt, min Ven, gaar saa din Vej?

Mødet i Marburg.

Ved Jørgen Stub.

Luthers mægtige Reformatorvirksomhed fremkaldte baade i selve Tyskland og flere Nabolande et kirkeligt Røre, som man forhen under det katolske Regimente ikke havde kjendt Mage til. Partier dannedes, stormende Møder afholdtes, lærde Granskere og varmblodige Troeskæmpere tørnede alvorlig sammen. Ogsaa mange af Luthers egne Medhjælpere, lærde og fromme Mænd, der dybt harmedes over Uvæsenet i Pavekirken, stødte undertiden sammen med stor Voldsomhed, i det hver især af dem vilde gjøre sin Opfattelse af foreliggende Troesspørgsmaal enegjældende. Med Svejtserreformatorerne, navnlig Ulrik Zwingli, kom Luther selv i en heftig Kamp, der i høj Grad rystede hans kraftige og djærve Aand. Luthers Lære om Kristi legemlige Nærværelse i Nadveren blev paa det bestemteste forkastet af Zwingli, der endog kaldte den „et Djævelens Bedrag" og ansaa Kristi Tilbedelse i Brødet som et skjændigt Afguderi. Nadveren er blot et Erindringsmaaltid, hvorved Kristi Forsoningsdød stilles Altergjæsterne levende i Minde, til Troens Bestyrkelse. Ordene „Det er Jesu Legeme" . . . „det er Jesu Blod" forklarede han saaledes: „Det betyder o. s. v." Senere gjorde han en mere aandelig Opfattelse gjældende, men kom aldrig til at samstemme med Luther om Kristi legemlige Tilstedeværelse i Brødet og Vinen. Mange af Luthers Venner er tilbøjelige til at slutte sig til Svejtserreformatorernes Opfattelse, der vandt mere og mere Fremgang baade i Svejts og Tyskland. Luther udgav det ene Stridsskrift efter det andet mod sine Modstandere, men Zwingli og hans Meningsfælle Oecolampadius blev ham ikke Svar skyldig. Da udgav Luther Aar 1528 sit Hovedskrift om Nadveren og fremstillede heri, støttet paa Guds Ord, sin klare og rene Opfattelse af Sakramentet; men ogsaa denne Gang blev han fra Modstandernes Lejr imødegaaet med stor Styrke. Sindene kom i Oprør, Meningsforskjellen avlede Bitterhed og Vrede, især hos Luther, der i saadanne Sager ikke var til at spøge med. Han ansaa sine Modstanderes Lære for at være endnu værre end alle Pavekirkens Udskejelser, ja ligefrem ugudelig, og Harmen over deres Vranglære pinte og æggede ham i højeste Grad. Da der af de evangeliske Fyrster blev indgaaet et Forbund til Værn imod Kejseren, ivrede Luther paa det kraftigste imod, at Svejtserne blev optagne deri. Det vilde være at skjænde Evangeliet og udbrede

Kjætteriet, mente han, og en Del af Fyrsterne, deriblandt Kurfyrsten af Sachsen, der i saa mange Henseender støttede Luther, gav ham Medhold heri. Men Landgrev Filip af Hessen var af en anden Mening. Vi bør ikke bortstøde disse fromme og lærde Mænd, fordi de i enkelte Spørgsmaal gaar deres egne Veje, mente han. For muligen at opnaa Enighed mellem de to stridende Partier søgte han at faa afholdt et Forhandlingsmøde, ved hvilket Kampens Hovedmænd kunde faa Lejlighed til at udtale sig mundtlig; men hverken Luther eller Zwingli var stemte for et saadant Møde; thi de havde begge paa Forhaand en Følelse af, at Kløften imellem dem endnu var for dyb, til at den saadan i en Haandevending lod sig udjævne; dog gik de til sidst begge ind paa Tanken, og Mødet kom da virkelig i Stand.

Paa et af Lahnfloden gjennemstrømmet Højdedrag laa et gammelt Slot, som beherskede Staden Marburg. Man havde herfra Udsigt over den dejlige Lahndal og over de endnu længere borte liggende terrasseformige, i det fjærne forsvindende Bjærge. Det var i dette Slot, i en gammeldags Sal, at Mødet skulde holdes. Lørdag Morgen den 2den Oktober 1529 aabnedes de offentlige Forhandlinger. Fra begge Sider havde alle de lærdeste og dygtigste Mænd indfundet sig. Omgiven af sit Hof, Fyrster og Adelsmænd, indtog Landgreven sin Plads i Salen. Foran ham stod et Bord, ved hvilket Luther, Zwingli, Melanchton og Oecolampadius satte sig. Bag ved dem grupperede sig deres Venner, Reformationens ædle Kæmper, Jonas, Myconius og adskillige andre paa den ene Side, og Hedio, Buzer, Funk o. fl. paa den anden. En højtidelig Spænding hvilede over Forsamlingen. Ved Forhandlingernes Begyndelse tog Luther et Stykke Kridt og skrev foran sig paa Bordet med store Bogstaver: „Hoc est corpus meum" (Dette er mit Legem), hvilke Ord han stadig vilde have for Øje under Forhandlingerne, og paa hvilket Ord han ved enhver Indvending fra Modstandernes Side pegede, i det han derhos raabte: „Gud er over al Mathematik!" Det blev en varm Kamp. Ikke blot det omtvistede Sakrament, men ogsaa Læren om Arvesynden, Daaben og mange andre Spørgsmaal blev behandlede med Alvor og Grundighed; men dog var det navnlig Nadverspørgsmaalet, der gjorde de kæmpende hede. Til sidst forsøgte Zwingli en broderlig Tilnærmelse og rakte med Taarer i Øjnene Haanden frem mod Luther; men denne, der i Trossager ikke veg en Tomme fra sin Overbevisning, gav ham det barske Svar: „I har en anden Aand end jeg!" og vilde ikke modtage den fremrakte Haand. Det er denne Scene, der med Mesterskab er fremstillet paa omstaaende Billede, hvor man ser Zwingli række sig hen imod Luther med et Udtryk af Inderlighed i sit fintformede Ansigt, medens Luthers kraftige Fuldblodsskikkelse ligesom drager sig tilbage og vægrer sig ved at modtage den fremrakte Haand. Paa de øvrige tilstedeværendes Ansigter kan man ligesom læse de højst forskjellige Indtryk, som dette Optrin vakte hos dem; man ser Udtryk baade af dyb Smerte, kold Ro og gjærende Harme, og i Virkeligheden har sikkert ogsaa højst forskjellige Følelser rørt sig i Tilhørernes Hjærter. Efter at Kampen, der fortsattes næste Dag, havde truet med at føre til et ulægeligt Brud mellem de stridende, i det ingen af dem vilde eller kunde svigte sin Overbevisning, lykkedes det dog ved Landgrev Filips Mægling at tilvejebringe Enighed i en Del af de omtvistede Spørgsmaal; men om Nadveren hed det i de fjorten Artikler som Luther opsatte, og som blev underskrevne af ti Theologer ved Slutningen af Mødet: „Skjønt vi ikke denne Gang har forenet os om, at Kristi sande Legem og Blod er legemlig til Stede i Brødet og Vinen, saa skal dog den ene Part vise den anden kristelig Kjærlighed, og flittig bede til Gud, at han ved sin Aand vil give os den rette Forstand."

Saaledes fik Marburgmødet da en fredelig Udgang; ja Luther udtalte endog offentlig, da han kom tilbage til Wittenberg, at der var Mulighed for, at den opnaaede venskabelige Endrægtighed endog, naar alle flittig vilde bede derom, kunde gaa over til broderlig Forening; men des værre blussede Striden snart op igjen, denne Gang paa Foranledning af Zvinglianerne, der roste sig af, at de havde faaet Bugt med Luther ved Mødet. Atter for da Luther i Harnisk og fortsatte Kampen igjen lige til sin Død 1546; men da vi kun her har villet dvæle ved Mødet i Marburg, skal vi ikke indlade os paa de efterfølgende Stridigheder, men kun tilføje et Par Ord, som passende kan slutte denne lille Opsats. „Der bliver aldrig Fred imellem Kirkerne," ytrede Zvingli ved Marburgmødet, „hvis man ikke ved Siden af Enigheden om det store Hovedpunkt: Saliggjort kun ved Troen, giver enhver af dem frit Lov til at have sine afvigende Meninger i underordnede Spørgsmaal. „Dette er," siger en berømt svejtsisk Kirkehistoriker, „i Virkeligheden den kristelige Enheds rette Kjærnepunkt. Det sextende Aarhundrede sad endnu for fast i spidsfindig Disputerekunst, til at det kunde fatte dette; vi vil haabe, at det nittende skal forstaa det bedre ... Det er gavnligt, at forskjellige Meninger gjør sig gjældende; det fordærvelige ligger kun i, at man, i det man klamrer sig til den ene, fordømmer de andre."

Luther paa Mødet i Marburg.

Broen over Severn-Floden.

Denne storartede Bro kan med rette siges at være af en ualmindelig Interesse, og Englænderne betragter den ogsaa som et Arbejde, der har Betydning for hele Nationen. Naar man betragter Englands Kort, vil man let se, at Severn-Floden udmærker sig ved sin store Bredde, især ved sin Munding, hvor den ikke mangler meget i at være lige saa bred, som den engelske Kanal er paa Strækningen mellem Dover og Calais.

Naar man fra Severns Munding kommer op ad Floden, træffer man den første Bro ved Gloucester, 80 Kilometre fra Udløbet (en Kilometer er rigelig en halv Fjerdingvej). De fjærneste Beboere paa begge Sider af Floden er saaledes, skjønt der kun er faa engelske Mil mellem Bredderne, dog fjærnet saa langt fra hinanden, som om Afstanden var henved 100 Mil. Færgefarten er forbunden med mange Omstændigheder, som lægger ikke faa Hindringer i Vejen for den.

I Løbet af de sidste 30 Aar fremkom der mange forskjellige Forslag til en Bro over Severn, dels til en Jærnbaneforbindelse og dels til al øvrig almindelig Færdsel, især paa Strækningen mellem Portskewet eller New-Passage og Newham. En stor Del af disse Forslag blev enten strax opgivne eller forkastede paa Grund af den Modstand, som de mødte i Parlamentet. Der var imidlertid dog to af alle disse Projekter, som opnaaede at blive foreløbig antagne i 1865, nemlig Towlers Bro ved Chepston paa 3 Kilometres Længde og Broen ved Newham, men ogsaa disse to Planer maatte til sidst dele Skæbne med alle de øvrige, i det de blev opgivne. Den Bro, der senere blev bygget over Severn-Floden, blev, hvad Hovedplanen angaar, vedtagen i 1872, men rigtig nok først efter en længere Kamp i Parlamentet. Der var store Vanskeligheder at overvinde, før det lykkedes at forene de modstridende Interesser, hvorved Paabegyndelsen af Arbejdet ved Broen blev trukken stærkt i Langdrag. Omsider blev Kontrakterne dog afsluttede, og man begyndte da strax med Kraft at tage fat paa Arbejdet ved Broen.

Sagkyndige vil let kunne se det usædvanlige ved denne Bro, men andre, der ikke er sagkyndige, vil vi dog bede betragte medfølgende Billede lidt nøjere, da de saa ogsaa sikkert vil faa Indtrykket af det overordentlige ved den. Ogsaa de vil, ved at betragte dette store Arbejde, let forstaa, at der her er udført et Værk, som selv i vor Tid, der er saa rig paa kæmpemæssige og store Arbejder, er vel-

Broen over Severn-Floden.

stikket til at tiltrække sig stor Opmærksomhed. Vi skal her indskrænke os til at anføre nogle Enkeltheder med Hensyn til Broens Sammensætning, hvoraf man let vil kunne se det ualmindelige ved den.

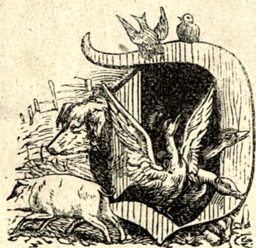
Naar man gaar ud fra den nordlige Flodbred, altsaa til højre paa Tegningen, følger Buerne hinanden med følgende Afstand mellem Pillerne. Den første Bue er paa 134 danske Fod, derefter følger to paa 327 Fod, saa kommer der fem paa 171 Fod og til sidst 13 Buer med en Vidde paa 134 Fod. De to Buer paa 327 Fod strækker sig over det sejlbare Løb og hæver sig 70 Fod over Flodens almindelige Højvande. Højden for de øvrige Piller aftager gradevis fra 70 til 50 Fod. Pillerne under de to største Buer bestaar af fire Cylindre paa 10 Fods Gjennemsnit med deres Fundament 44 Fod under Vandets Overflade. Pillerne under de næste fem Buer paa 171 Fod bestaar kun af to Cylindre, hver med et Gjennemsnit af 9 Fod, og deres Fundamenter ligger i Gjennemsnit i en Dybde af 36 Fod under den laveste Vandstand. De øvrige Piller bestaar ligeledes kun af to Cylindre, hver med et Gjennemsnit af 6 Fod og med deres Fundamenter 15 Fod under Lavvande. Flodens Bund bestaar af Sand, der bedækker Klippegrunden i en Højde af gjennemsnitlig 25 Fod.

Paa den nordlige Side begynder Broen med et i og for sig meget stort Arbejde, nemlig en Viadukt, bestaaende af 12 murede Buer paa omtrent 70 Fods Højde. Billedet viser ogsaa dette smukke Arbejde til højre som en Indledning til den egentlige Bro. Paa den modsatte Side blev der i Steden for Viadukten bygget en Svingbro over den sejlbare Kanal mellem Gloucester og Berkeley. Den samlede Vægt af Jærn i hele denne Kæmpebro udgjør 6,800 Tons. (En Tons er over 20 Centner).

Skattegraveren Basyl

Efter Sacher-Masoch ved A. Th. J.

(Sluttet.)

Da Gracian kort efter begav sig hjem ad med Svinene, hvilke Basyl drev fremad ved Hjælp af en lang Stok eller lokkede fremad ved at strø Kukuruz (Majs) for dem, begyndte den gamle:

„Naa, hvorfor er Herren paa en Gang bleven saa stille? Gik det maaske ikke efter Ønske?"

„Det gik, Basyl, det gik," svarede Gracian alvorlig, „men jeg har jo ingen Penge, og hos Jøden er det jo ikke muligt at spare noget sammen, det indser du da!"

„Ja, det forstaar sig. Men jeg forstaar ikke, hvad De behøver Penge til. Frøkenen har jo Penge nok."

„Hun vil give Afkald paa al sin Rigdom for at blive min Hustru."

„Det er en anden Sag," sukkede den gamle. „Naa, Vorherre lønne hende for det. Saa højhjærtede Frøkener vokser ikke paa Træerne. Altsaa Herren trænger til Penge? Men hvad vil Herren da med Penge? Maaske holde Bryllup strax . . . hvad?"

„Nej, Basyl. Der kunde nu være en Forretning at gjøre med Svin, naar jeg blot havde nogle Gylden. Man kunde tjene noget klækkeligt; Begyndelsen vilde være gjort, og saa gik Resten af sig selv."

„Penge!" svarede Basyl. „Nogle Gylden vilde da ikke strække til. Nogle Gylden har jeg, jeg har dem indsyet i min Frakke til Brug i Nødens Tid; men jeg ved noget bedre."

Han strøede Kukuruz for Svinene, blev staaende, stoppede sin Pibe og slog Ild med Sten og Svamp.

„Hvad ved du, kjære Basyl?"

Basyl saa sig forsigtig om, der kom et hemmelighedsfuldt Udtryk i hans Ansigt. „Jeg ved, hvor der er en Skat, vi kan løfte!"

„Aa Snak! Hvor kan det falde dig ind at komme med saadant Almuevrøvl!"

„Naar jeg siger, jeg ved en Skat, saa ved jeg den; og naar jeg siger, at vi kan løfte den, saafremt De blot vil følge min Anvisning, saa vil vi ogsaa faa den."

„Hvorledes da?"

„Vi har Tid nok til at tale derom."

Den gamle drev Svinene fremad med Stokken og talte ikke et Ord mere om Sagen, hvor lang end den Vej var, som de havde at tilbagelægge inden de naaede hjem til Peiß Taubeles' Hus paa Torvet.

De nærmest følgende Dage bevarede Basyl en lige saa dyb, ja næsten gnaven Tavshed. Tilfældet førte dem en Onsdag i Nærheden af Jaromka. Gracian afsluttede en god Forretning for Jøden med to Forpagtere, derpaa maatte han gaa til Kros med dem og drak sammen med dem en Slivowitz, der brændte som Ild i Struben, derefter ned ad Brystet og omsider ogsaa i Maven.

Da de to Forpagtere havde sagt Farvel, satte Basyl sig hen til sin Herre, ikke ved Bordet, det vilde han have kaldt tølperagtigt, men paa en Bænk i Nærheden.

„Onsdag er en lykkelig Dag," hviskede han højtidelig, „lad os derfor i Dag løfte Skatten."

„Ved du da en her i Nærheden?"

„Ja, ganske nær her ved."

„Hvad har jeg saa at gjøre?"

Basyl skottede til Siden og sukkede.

„Det er endnu god Tid," sagde han. „Jeg skal nok sige Dem Besked i rette Tid; først og fremmest maa De tage et Værelse for i Nat; Resten bliver min Sag."

Han gik ud og kom lidt efter tilbage, hvorpaa han uden at sige et eneste Ord mere satte sig hen i en Krog og smøgede paa sin Pibe. Næppe meldte imidlertid Pigen, at Sengene var i Orden, før Basyl rejste sig, gav Gracian et Vink, og begge gik saa ind i Kammeret.

„Jeg har alt, hvad vi trænger til," sagde den gamle, „foreløbig gjælder det blot om at sove. Ved Midnat skal jeg vække Dem."

De gik følgelig til Ro.

Lidt før Midnat vækkede Basyl sin Herre. De havde begge sovet med Klæderne paa og var altsaa strax rede. Ganske sagte listede de Kammerdøren op, og igjennem Skjænkestuen sneg de sig saa paa Taaspidserne med Støvlerne i Haanden ud i Gaarden. Ingen hørte dem, dog begyndte Hundene at gjø; men den gamle fik lukket Munden paa dem ved nogle forfærdelige Eder. Saa trak de Støvlerne paa igjen og skyndte sig ad en Markvej hen imod Skoven. Ved Udkanten af denne funklede en Ildstribe dem i Møde.

„Hvad er det? Er det en Lygtemand?" spurgte Gracian.

„Nej," svarede Basyl i en højtidelig Tone, „det er en lysende Planterod, der findes paa enkelte Steder her i Egnen. Den kan vi ikke undvære, naar det skal lykkes os at hæve Skatten."

De gik nærmere; Basyl skar et stort Stykke af den stærkt lysende Rod og gik saa foran, alvorlig og tavs. Ved en Klynge Birketræer, hvis Stammer lignede slanke, i hvidt Atlask smykkede Brude, blev han staaende, vinkede til Gracian, at han skulde forholde sig rolig, og gik saa ivrig søgende frem og tilbage med Roden i Haanden. Endelig blev han staaende, nikkede tre Gange til sin Herre paa samme Maade, som vore Bønder gjør, naar de før den hellige Nadvers Uddeling beder om Syndernes Forladelse, derpaa støttede han to Spader, han hidtil havde holdt skjult under sin Kappe, op mod en vældig Eg og gav Gracian Tegn til, at han skulde sætte sig. De sad dog ikke længe, før Klokken slog tolv i det nærmeste Kirketaarn. Basyl korsede sig og sagde: „Lader os bede!"

Begge knælede og bad.

Da Basyl rejste sig, sagde Gracian: „Jeg troede for Resten, at man under slige Omstændigheder paakaldte Satan?"

„Ja, det er, som man finder for godt," svarede Basyl. „Jeg holder nu mest af at paakalde Gud."

Han ridsede med Spaden et Kors i Jorden, slog en Kreds om dets fire Endepunkter og tog saa en lille Flaske frem, hvis Indhold han sprængte først mod Nord, derpaa mod Syd, Øst og Vest.

„Hvad er det, du har der?" spurgte hans Herre.

„Indviet Vand," svarede Basyl alvorlig. „Se saa," vedblev han, „nu gjælder det om at grave."

Gracian tog den anden Spade. I regelmæssig Takt begyndte de at opgrave Jorden i Tavshed, uden at hvile, medens rundt om Uglerne skreg eller en opskræmmet Fugl eller en Maar, der vendte hjem fra en Vikingefart, for igjennem det raslende Løv. Omsider stødte de mod en haard Gjenstand. Nu først standsede Basyl, nikkede atter tre Gange med Hovedet og tørrede Sveden af sin Pande.

Atter klang Spaderne i tungsindig Harmoni, ligesaa tungsindig som Tærskeplejlens Tretakt, en lille Jærnkasse blev mer og mer synlig, omsider kunde Basyl stige ned i Graven, og, efter at han havde korset sig tre Gange, hæve Skatten. Det var i Virkeligheden en Skat. De aabnede Kassen og fandt deri to Hundrede Dukater, Basyl gav sin Herre Pengene, hvorpaa de atter kastede Hullet til og saa i al Hemmelighed vendte tilbage til Værtshuset.

„Vi deler lige," sagde Gracian.

Basyl indskrænkede sig til at ryste paa Hovedet.

„Det er dog det rimeligste."

„Nej, vi deler ikke. Jeg har hævet Skatten til Dem. Pengene er Deres."

Der var intet at stille op med den gamle, og Gracian beholdt følgelig de to Hundrede Dukater. Først da Forretningen med Svinene havde faaet et heldigt Udfald, fik han Betænkeligheder.

„Mon det dog i Grunden ikke er urigtigt, at jeg har brugt de Penge," sagde han til Basyl, „hvem ved, hvis Penge det egentlig er."

„Det skulde De have tænkt paa lidt før," svarede Basyl noget skarpt, „men for øvrigt kan det være Dem nok, naar jeg siger Dem, at Pengene er Deres. Naar jeg siger det, forholder det sig ogsaa saaledes."

Gracian vilde have betragtet det som Synd i mindste Maade at angribe de paa denne Maade vundne og ved en heldig Forretning betydeligt formerede Penge. Han saa i dem en ham betroet Kapital, med hvilken han spekulerede videre, modig, men tillige forsigtig. En anden, tredje og fjerde Forretning havde samme heldige Udfald; Pengene havde allerede bragt flere Fold.

Da viste der sig Lejlighed til en stor Forretning i Havre. Jøden, der ikke fandt den aldeles

sikker, vilde ikke have noget med den at gjøre; men Gracian, der var bedre kjendt med Forholdene, var overbevist om et heldigt Udfald.

„Bare jeg havde nogle Hundrede Dukater til," sagde han til Basyl, „saa vilde jeg kjøbe Havren for egen Regning og tjene dygtigt paa den."

Basyl rømmede sig og saa mod Jorden.

„Nogle Hundrede Dukater!" brummede han. „Hvor mange Hundrede?"

„Aa, mindst sex Hundrede."

„Jeg ved et Sted, hvor der ligger Tusende," sagde den gamle barsk. Det er altsaa bedst, vi henter dem i Nat."

„Er du ogsaa ganske vis paa, at ..."

„Naar jeg siger, der ligger tusende Dukater, saa ligger der tusende Dukater, hverken mer eller mindre."

Gracian vovede ikke længer at tvivle.

Om Natten begav de sig da til et øde Sted mellem Horodenka og Jaromka. Denne Gang betegnede tre forkrøblede Piletræer, der stod som Grædekvinder ved Dnisterens Bred med opløftede Grene, Stedet, hvor Skatten laa. Basyl gik frem paa samme hemmelighedsfulde Maade som første Gang, og lige som da stødte de omsider under Uglesfrig, til hvilke her føjedes Rørdrummens Sukken og Hejrens Stønnen, paa en Jærnkasse, i hvilken Dukaterne laa, netop saa mange som Basyl havde sagt, hverken flere eller færre.

„Jeg begynder virkelig at tro, at du staar i Samfund med visse hemmelige Magter, Basyl," sagde Gracian, der begyndte at føle sig noget uhyggelig til Mode.

„Lad det ikke bringe Dem unødvendige Skrupler, Deres Naade," svarede Basyl. „De maa jo dog kunne indse, at det, saafremt nogen anden end vi to har Fingrene med i Spillet, i hvert Fald ikke er Djævelen."

Havreforretningen lykkedes saa godt, at Gracian kunde opgive Pladsen hos Peiß Taubeles og begynde at drive Handel for egen Regning. Han handlede med Hvede, Havre, Byg, Huder, Flæsk, Svin, Faar, Køer og Heste.

Efter et Aars Forløb sagde Gracian en Aften til Basyl: „Hvad mener du nu, min Ven?" — saaledes kaldte han ham nu altid — „kunde det nu ikke være paa Tide at forpagte et eller andet mindre Gods og saa holde Bryllup?"

„Aa, hvad skal det til at forpagte?" svarede Basyl med det mest gnavne Ansigt, han endnu havde vist sin Herre, „lad os hellere strax kjøbe noget."

„Kjøbe? Hvordan skulde det gaa til?"

„Ih nu, De har da allerede en Slump Penge og i Nødsfald ved jeg, hvor der ligger et Par Tusende Dukater endnu."

„Har du endnu en Skat?"

„Ja vist saa, men gjør nu ikke saa lang Snak om det. Skynd Dem frem for alt til den unge Dame og spørg hende, om hun vil tage Dem til Ægteherre for Gud og Mennesker."

„Af den Grund behøver jeg ikke at gaa et eneste Skridt, min Ven," svarede Gracian. „Her er blot Tale om Forældrene, der er meget adelsstolte og aldrig vil give deres Samtykke."

„Vi vil slet ikke bede dem om det," bemærkede Basyl tørt, „lad mig blot vide, om De selv er fast bestemt paa det."

„Om jeg er!"

„Godt," vedblev Basyl, „saa er det bedst, jeg i Deres Navn taler med Frøkenen, det vækker mindst Opsigt, og saa skal jeg ogsaa sørge for en Præst, der kan vie Dem."

„Tror du, det gaar?"

„Tror? Jeg tror paa Gud Herren og paa alt, hvad „Troen" indeholder; men i slige Sager tror jeg ikke noget; jeg ved, at det er og bliver saaledes."

„Jeg betror dig altsaa hele mit Livs Lykke," sagde Gracian bevæget.

„Den er i gode Hænder," svarede den gamle.

Han tog en Hest, red til Pan Marianskis Gods, hvor han, uden at nogen mærkede det, som et retskaffent Elskovsbud havde en hemmelig Samtale med Frøken Avgusta bag en yppigt blomstrende Rosenhæk; derpaa red han til Krienіza, talte med en gammel afskediget Kapellan, der var hans Bysbarn, og vendte saa tilbage til sin Herre, mørk og fortrædelig, som om alt var mislykkedes. Uden at sige et eneste Ord trak han først Hesten op og ned ad Gaarden, for at dens Varme kunde faa Tid at sætte sig, og begyndte saa at tage Sadlen af den.

„Men saa sig mig dog, hvad du har udrettet!" udbrød Gracian.

„Hvad skal jeg sige?" svarede Basyl. „I Morgen Aften skal Bryllupet staa."

Og da Solen Dagen efter var gaaet ned, standsede virkelig to Ryttere uden for den lille Kirke i Krienіza; paa den mosgroede Bænk under de mægtige Lindetræer sad en ung Pige, der havde vinket dem i Møde med sit Lommetørklæde, og en gammel, noget krumbøjet Præst ventede dem i Sakristiet.

Den samme Nat kjørte Gracian, hans unge Hustru og den gamle Basyl til Egnen omkring Jaromka, og stod af Vognen ved Foden af en med forvitrede Ruiner af en af Tartarerne ødelagt Borg bedækket Høj; den besteg de og begyndte saa, efter at Basyl havde endt sine højtidelige Forberedelser, at grave efter Skatten. Den unge Dame hjalp trolig til.

Denne Gang varede det længe, saa længe, at Gracian begyndte at tvivle om Basyls Tryllekraft; desto glædeligere blev Overraskelsen, da den gamle omsider løftede en tung Jærnkiste i Vejret, aabnede Laaget og lod Pengene funkle i det sælsomme Skjær fra den lysende Rod, hvilken han ogsaa denne Gang havde skaffet sig.

Avgusta stak sin hvide Haand ned imellem Guldet og lod det klirre mellem Fingrene. Pludselig fik hun et Papir i Haanden. „Hvad mon det er?" udbrød hun forbavset.

Gracian tog det og lukkede det op. En gammel polsk Dukat fra Sigismund den tredjes Tid kom til Syne. Gracian tog Papiret, som han holdt i Haanden, nøjere i Øjesyn ved Hjælp af den lysende Rod og udbrød derpaa i højeste Grad forbavset:

„Ja, hvad er dog dette? Hvorledes kommer denne Dukat her? Det er den selv samme, som jeg fik af min Bedstefader i Faddergave; her paa Papiret staar Aarstallet endnu skrevet med hans egen Haand. Det er jo Hexeri."

Basyl svarede intet, men indskrænkede sig til et tre Gange gjentaget Nik.

„Hele Hexeriet, min elskede," sagde den unge Kone med et lykkeligt Smil, „bestaar deri, at der gives en Tjener, et Menneske med en saadan Troskab og Redelighed som vor Basyl, vor eneste sande Ven.

Aner du da endnu ikke," vedblev Avgusta, i det hun kyssede Gracian, „at vor trofaste Basyl, da han saa dig kaste omkring med Pengene og skimtede din fuldstændige Ødelæggelse, hemmelig skaffede disse Summer til Side og nedgravede dem?"

Med maalløs Forbavselse betragtede Gracian den gamle, og i samme Øjeblik begyndte Basyl for første Gang i sit Liv at le af ganske Hjærte, ja, han lo saa stærkt, at Taarerne trillede ham ned ad Kinderne, medens Gracian først brast i Graad og derpaa, efter at have taget den gamle om Halsen og givet ham et hjærteligt Kys paa hver Kind, ligeledes gav sig til at le, i det han udbrød:

„Hvor har din Gavtyv dog kunnet tage mig saaledes ved Næsen!"

„De maa ikke tro, naadige Herre, at jeg saadan uden videre vilde have givet Dem Pengene," tog nu gamle Basyl til Orde. „Gud straffe mig, om jeg havde det! Det er kun, fordi De er bleven et klogt arbejdsomt Menneske, og saa fordi der nu slet ikke længer er nogen Fare paa Færde, da hendes Naade nok skal vide at holde Dem i Tømme."

Ved Hjælp af den Sum, Basyl — Skattegraveren, som nu alle kaldte ham — havde sikret Gracian, kjøbte denne et lille Gods i Nærheden af Kredsstaden. Strax efter at Kjøbet var afsluttet, vilde han med sin unge Hustru kjøre afsted til sine Svigerforældre for at bede dem om Tilgivelse; men det tillod Basyl paa ingen Maade.

„Jeg maa dog vel gjøre noget for Brødet," sagde han, „lad bare mig tale med den gamle Herre; vi to skal nok blive enige."

Og det blev de, og det endda i den Grad, at Pan Marianski selv drak Basyl til i et Glas Kontuschuwka og endnu samme Aften gav det unge Par sin Velsignelse.

Nu førtes et prægtigt Liv paa Glianitz, saaledes hed Gracians ny Gods; Tilfredshed straalede i alles Blikke, og ingensteds byggede Svalerne hellere deres Rede end under Glianitz' lykkelige Tag. Og Glæden blev fuldstændig, da den unge Herskerinde en Gang midt om Natten trak i Klokkestrængen, hvorpaa Basyl gjorde en Larm, som om hele Herresædet stod i lys Lue, indtil der omsider hørtes en Stemme fin og pibende som en Kattekillings. Det var et Drengebarn, Avgusta skjænkede sin Ægteherre og tillige Basyl, ja ham frem for alle andre; thi han anstillede sig nu som Fader, Moder, Bedstefader og Bedstemoder i en Person.

Da man begyndte at tale om en Amme, tav Basyl, og det blev den unge, blomstrende Moder, der standhaftig sikrede sig den søde Ret til selv at ernære sit Barn; men da man begyndte at tale om en Barnepige; blev Basyl vred for Alvor.

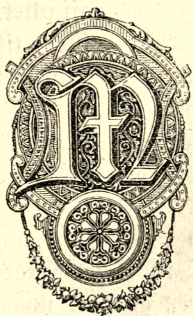
„Hvad skulde jeg vel saa tage mig for?" udbrød han. „Saa det stakkels Barn skulde overlades til et fremmed Kvindemenneske! Nej, aldrig i Verden!"

Og han fik sin Krig ført igjennem. Man tog ingen Barnepige, og den lille Fyr fik intet rundt, friskt farvet, lillerussisk Pigeansigt at helde sig op til, men et brunt Zaporogeransigt med langt, hvidt Overskjæg; men dette Ansigt var saa godmodigt, det kunde give Udtryk for den dybeste Deltagelse, og det kunde le saa hjærteligt, at Barnet, da det først havde lært at bruge sine smaa Hænder, med Henrykkelse rakte dem ud efter det gamle, rynkede Ansigts Ejermand.

Dag og Nat bar Basyl det paa sine Arme; af ham hørte Drengen først vort Folks herlige Sange, af ham lærte han at tage de første Skridt, af ham at lalle de første Ord; da Drengen blev større, gyngede han ham paa sine Knæ, han fortalte ham alle de ældgamle Æventyr og Historier og var lykkelig, naar Drengen faldt i Søvn med de trinde, smaa Arme slyngede om hans Hals, ja, af alle de lykkelige paa Glianitz var Basyl ubestridelig den lykkeligste.

Japan i vore Dage.

Ved E. Toepfer.

Medens Japaneserne endnu for henved 30 Aar siden var næsten fuldstændig afspærrede fra den øvrige Verden, har de i den sidste halve Snes Aar med en beundringsværdig og ihærdig Iver af al Kraft stræbt efter at tilkæmpe sig den Plads blandt de civiliserede Folkeslag, som tilkommer dem efter deres gode Evner, samt deres Lands Størrelse og uhyre Rigdomskilder. Det var, ligesom Folket paa en Gang vaagnede op af en Søvn, der havde varet gjennem flere Aarhundreder, og kom til Bevidsthed om, hvor meget det havde at indhente. Men har Japaneserne sovet længe, maa man paa den anden Side ogsaa indrømme, at de er gaaede fremad med Kæmpeskridt og har opnaaet glimrende Resultater paa mange Omraader i en forbavsende kort Tid. Den europæiske Kultur er saa at sige bleven indført i Japan med Damp, saa rivende hurtig har Udviklingen i mange Retninger været i dette Ørige i det fjærne Asien.

Regeringen gik i Spidsen for denne Udvikling. For flere Aar siden sendte den et stort Gesandtskab til Amerika, som om Bord paa Damperen „Amerika" sejlede over det stille Hav til Byen San Francisko i Kalifornien, hvorfra det rejste videre over Land. Dette Gesandtskab, som skulde afslutte en Traktat med Regeringen i de forenede nordamerikanske Fristater, talte ikke mindre en 105 Personer foruden 5 Prinsesser, som skulde uddannes i en amerikansk Kvinde-Højskole. Dagen efter Ankomsten til San Francisko, som hædrede disse sjældne Gjæster ved at give et storartet Festmaaltid, begyndte Gesandterne strax at studere de fremmede Forhold her ved at besøge Skoler, Fængsler, Værksteder, Fabrikker o. s. v. De fleste Medlemmer af Gesandtskabet var klædte paa europæisk Vis og talte flydende engelsk, og alle var enige i at rose dem som fuldendte Gentlemen. Fra Amerika rejste Gesandtskabet videre til Europa, hvor det dels skulde afslutte Traktater med forskjellige Magter og dels grundig studere Forholdene i denne Verdensdel. Den japanske Regering havde i denne Anledning sendt 3 Krigsdampere til Europa for der at staa til Gesandtskabets Raadighed. Ogsaa her i Europa var man overalt enig om at rose disse Gesandters værdige Optræden og deres Iver efter at studere de europæiske Forhold.

Japan har nu allerede i flere Aar haft en paa europæisk Vis indøvet Hær. Det samme gjælder ogsaa med Hensyn til Flaaden, da Regeringen ikke alene har ladet en Del Panserskibe bygge i Europa, men ogsaa ladet anlægge storartede Værfter til Bygning af Krigsskibe i selve Landet. Dette har ogsaa lidt efter lidt faaet en Forfatning, et Parlament, Trykkefrihed o. s. v. alt efter europæisk Mønster. Regeringen har ligeledes sendt en Mængde begavede unge Mennesker til Europa og Amerika, for at de der kan erhverve sig saadanne Kundskaber og Færdigheder, som med Tiden kan komme Japan til gode. En stor Del Amerikanere og Europæere har faaet Ansættelse i Japan for at oplære Japaneserne og gjøre dem delagtige i Nutidens Opfindelser og Fremskridt paa alle mulige Omraader. Da Japaneserne er et af Naturen særdeles godt begavet og lærenemt Folk, tegner alt til, at de paa en forbavsende kort Tid vil kunne arbejde sig op til samme Standpunkt som deres europæiske og amerikanske Læremestre, saa at de kan staa paa deres egne Ben.

Der er end videre bleven oprettet Telegrafforbindelser og anlagt gode Landeveje samt Jærnbaner mellem de vigtigste Byer i Japan. Telegrafledningerne har allerede en Udstrækning paa over tusende Mil, kort sagt alt i dette Land faar efterhaanden mer og mer et europæisk og civiliseret Præg.

Den første Jærnvej i Japan blev anlagt mellem Hovedstaden Yeddo, der tæller omtrent 2 Millioner Indbyggere og den vigtige Handelsby Yokohoma. Denne Jærnvej er anlagt af Englændere, og alt, hvad der hører til selve Jærnbanen er engelsk. Lokomotiverne er bygget i England og føres af Englændere med indfødte Fyrbødere som Medhjælpere. Vognene er ligeledes fra England, men byggede efter amerikansk Mønster med en Gang, der løber fra den ene Ende til den anden, saa at Konduktøren kan gaa hele Toget igjennem. Næsten alle Embedsmændene ved denne Jærnvej er Japanesere af god Familie, og de har med en mærkelig Flid sat sig ind i alle Enkelthederne i deres ny Kald, som de udfører med samme Lethed og Nøjagtighed som deres Standsfæller i England. Naar man paa Banestationerne ser Venteværelserne, Garderoberne, Beværtningslokalerne og Billetkontorerne samt læser engelske Reglementer, Avertissementer og Bekjendtgjørelser, har man ondt ved at tro, at man befinder sig i det fjærne Japan. Hver eneste Signalpæl, hvert „Sving," hver Lygte er kommen fra England, kort sagt: paa den korte Rejse fra Yeddo til Yokohama kan man for en Stund tro sig hensat til England, naar man blot lukker Øjnene for de rejsendes underlige Skikkelser, deres Ansigter og Sprog samt Landskabets ejendommelige Karakter, thi saa vil Illusionen næsten være fuldstændig.

Jærnvejene gjorde strax megen Lykke i Japan, og Japaneserne fik en overordentlig stor Lyst til at rejse paa dem. I den første Tid især var der mangfoldige Mennesker, som rejste frem og tilbage med Togene alene for Morskabs Skyld, da det var en barnagtig Glæde for dem at rumle hen ad Vejen med en Hastighed af 20 engelske Mil i Timen. Alle Samfundsklasser bruger nu dette hurtige og billige Befordringsmiddel; alle Togene er derfor overfyldte af rejsende, især om Søndagen. Paa en saadan Jærnvejstur er det ofte morsomt for en Evropæer at se, hvorledes en eller anden ung haabefuld Japaneser prøver paa at imponere sine Landsmænd ved at paatage sig en aldeles ligegyldig Mine og lade, som om han har været vant til at rejse paa Jærnvejen hele sit Liv igjennem.

Da Japan er et Ørige, som tæller ikke mindre end 3,800 Øer af forskjellig Størrelse, er det naturligt, at Skibsfarten maa spille en meget vigtig Rolle her. Tidligere blev de rejsende og Varerne befordrede fra den ene Ø til den anden i store Robaade og i utallige fladbundede Skibe, de saakaldte Junker. Disse Skibe er meget maleriske. Agter udtaarner de sig op til et højt Kastel, hvor Styrmanden har sin Plads ved den svære Rorpind, hvis Længde er en Tredjedel af hele Skibets. Kastellet er paa Siderne omgivet af et Galleri, en Slags Vægtergang, der hænger ud over Søen, og under dets Dæk findes Kaptajnens og Mandskabets Soverum. Midten af Junken er aaben og optages af Ladningen, der som oftest ved et Straatag eller en let Bambushytte er beskyttet mod Sø og Regn. Forenden er kun hævet nogle faa Fod over Vandet; den ender i en dristig tilskaaren Planke, hvis yderste Spids altid er pyntet med en Kvast af Tovværk, der har Lighed med en kæmpemæssig Svaber. Junkerne er, som før nævnt, fladbundede og lidet dybtstikkende; det uhyre Ror, der sænker sig dybt ned i Vandet, kan ved en Talje lettes op i en skraa Stilling for ikke at tage Skade, naar Fartøjet under Lavvande kommer paa Grund; det har kun en Mast, men denne er forholdsvis umaadelig stor og firkantet. Alle japanesiske Junker er nøjagtig byggede efter samme Model: de er aldrig tjærede eller malede paa den Del af Skroget, som er over Vandet, men det blanke Træ er smykket med kunstige Metalprydelser. Paa et højt Flagspil agter findes et malet Skilt med Junkens og Ejerens Navn.

I de senere Aar er disse Fartøjer dog begyndte at blive fortrængte af Dampskibe. Japan ejer allerede en Mængde store og smaa Dampere, paa hvilke baade Kaptajner, Maskinmestre og Matroser er indfødte. I den første Tid forefaldt der rigtignok hyppige Ulykkestilfælde til Søs, da de indfødte ikke var rigtig fortrolige med Dampskibsfarten og ikke ret forstod at regere Damperne, men nu gaar det godt. For den livlige Skibsfarts Skyld har Regeringen ladet opføre Fyrtaarne og Sømærker paa alle farlige Steder paa Kysterne.

Den store Reformiver i Japan har ogsaa udstrakt sig til Klædedragten. Medens en stor Del af Indbyggerne nu klæder sig paa evropæisk Vis, hænger andre derimod, især den lavere Befolkning, endnu ved den gamle, nationale Klædedragt. Paa det Træsnit, som ledsager denne lille Skildring, ser Læserne begge disse Parter fremstillede. Det unge fremadskridende Japan er paa Billedet fremstillet i en moderne evropæisk Selskabsdragt. De to Personer midt paa Billedet er uden Tvivl Fader og Søn; den sidste er unægtelig en højst komisk Fyr at se paa, da den høje Cylinderhat og „Knivtangen“ ikke ret passer for hans Alder, trods den værdige Mine, hvormed han bærer begge Dele. Man kan derfor ikke fortænke det gamle Japan, der paa Billedet er fremstillet i den nationale Klædedragt, at det trækker paa Smilebaandet og morer sig ret ved Synet af dette unge Individ af Fremskridtspartiet. Til venstre ses en Fisker med Straahat paa Hovedet, af den hos Japaneserne brugelige Form; to Spande, som han bærer i et Slags Aag over den ene Skulder, indeholder Fisk, som han ved sine Raab henleder Folks Opmærksomhed paa. I Baggrunden af Billedet ser Læserne en Butik, som paa japanesisk Vis udvendig er pyntet med en Mængde Faner og kulørte Lamper.

Den indtrængende evropæiske Kultur har, som Læserne kan se af denne lille Skildring, allerede fremkaldt saa store Forandringer, at de fleste Former, under hvilke Folkets Liv tidligere ytrede sig, snart vil være forsvundne. Kun faa gamle Skikke har endnu vedligeholdt sig aldeles uforandret blandt alt det ny. Blandt disse vil jeg nævne en højst sælsom Skik, der som en Ruin fra den graa Fortid rager ind i Nutiden, i det den bevares tro og skattes højt af alle Japanesere, hvem deres Folks Ære ligger paa Hjærte. Det er den saakaldte „Harikiri“ eller „Maveopskæring“. Enhver Japaneser af god Familie forberedes allerede fra Barnsben paa, at han en skjønne Dag kan komme i den efter evropæiske Forestillinger ikke ganske behagelige Stilling at skulle skære Maven op paa sig selv, eller at han kan komme til at vise sin bedste Ven den sidste Tjeneste her i Verden ved at skære Halsen over paa ham. Til enhver „Harikiri“ udfordres der nemlig en Sekundant, som forkorter Ofrets Lidelser paa denne Maade. Handlingen sker med den største Højtidelighed, og der findes et særegent japanesisk Værk, af hvilke den japanesiske Yngling lærer, hvorledes han har at forholde sig i dette vigtige Tilfælde. Japaneseren er vanskelig at fornærme, men

naar det sker, tragter han lige saa godt som Evropæeren efter Hævn over sin Fjende, og naar det ikke lykkes ham at faa denne og at kunne afvaske Fornærmelsen i sin Modstanders Blod, har han ingen anden Udvej end at skære Maven op paa sig selv, hvilket i dette Tilfælde er en Pligt, som han aldrig forsømmer at udføre. Ofte er imidlertid „Harikiri,“ ingen frivillig Handling men en Straf. En „Samurai“, en Mand af den adelige Krigerkaste, maatte ikke og maa heller ikke nu, henrettes, naar han paa Grund af en Forbrydelse er bleven dømt til Døden, men man siger ganske simpelt til ham: „Fuldbyrd Harikiri!“ Det skal endnu aldrig være forefaldet, at den skyldige har søgt at unddrage sig det saaledes paabudte Selvmord. Med samme Sindsro, som Paschaen i Konstantinopel tidligere paa Befaling slog Silkesnoren om Halsen paa sig og hængte eller kvalte sig, støder ogsaa den adelige Japaneser Sablen i Livet paa sig. Hans bedste Ven gjør derpaa i det næste Øjeblik Ende paa hans Lidelser ved med et rask Sværdhug at skære Halsen over paa ham.

Følgende aldeles paalidelige Tildragelse viser, hvor nøjeregnende Japaneserne er i Æressager. For nogle Aar siden gjorde et Par Evropæere, som hørte til det diplomatiske Korps i Yokohama, en Udflugt i Omegnen af Byen, paa hvilken de blev ledsagede af nogle adelige Officerer. Medens de gjorde Holdt i en Landsby, kom en af Evropæerne tilfældigvis til at røre med Foden ved en Sabel, der tilhørte en af de nævnte Officerer. Da dette i Japan holdes for en stor Fornærmelse, ansaa Officeren sig som Følge heraf for vanæret, alle hans Kammerater og alle de tilstedeværende Personer tog levende Del i hans Ulykke. Da de to Evropæere som Medlemmer af Gesandtskabet stod under den japanesiske Regerings Beskyttelse, kunde Officeren ikke hævne sig paa dem for denne ufrivillige Fornærmelse. Han erklærede, at han ikke kunde overleve Fornærmelsen, og at der ikke var andet for ham, at gjøre end at udføre „Harikiri,“ altsaa at dræbe sig ved at skære Maven op paa sig. De to Evropæere var i den største Vaande ved denne Tildragelse, men da fik heldigvis en af de japanesiske Tolke, der var fulgt med, en lys Ide. Han sagde nemlig til Officeren: „De havde lagt Deres Sabel paa Maatten og ikke paa Etagéren, som De burde have gjort (I ethvert Værelse i Japan skal der nemlig findes en Etagére, paa hvilken Embedsmændene kan henlægge deres Sabler), det er derfor ganske tilfældigt, at den fremmede Herre er kommen til at røre ved Deres Sabel og ikke for at fornærme Dem. Deres Ære har aldeles ingen Skade lidt.“ Denne Forklaring tilfredsstillede alle, men dog mest den paagjældende Officer, som saaledes blev fri for at skære Maven op paa sig. De to Evropæere var ligeledes meget glade over denne heldige Vending; de lønnede Tolken rigelig for den snilde Udvej, som han havde fundet, og bar sig senere mer fornuftig ad, naar de færdedes blandt dette Folk, der er saa nøjeregnende i Æressager.

Japanesere i vore Dage.

Overhøringen.

Hvad gaar der af den lille Ellen i Dag? Hun plejer altid at være saa flink baade til at læse sin Lexie og at regne og skrive; men i Dag kan hun ikke en Linje, og det var ligesaa i Gaar, ellers var sligt gamle og begyndte at fremsige Skriftstedet, men det gik hurtigt i Staa for hende, og hun stod nu med de foldede Hænder og saa paa Else Skolemesters med et bønligt, taarefyldt Blik. Nu blev den gamles Ansigt strængt, og gjennem de respektindgydende Hornbriller fæstede hun sit Blik fast og

Overhøringen.

aldrig indtruffen før. I Gaar var den gamle Else Skolemesters, der er en meget klog Kone, uden derfor at høre til de „kloge Koner", bleven yderst forbavset, men hun havde dog nøjedes med at sige: „Lad mig se, du kan det bedre til næste Dag." Lille Ellen kunde det dog slet ikke bedre. Lidt sky rejste hun sig fra sin Plads, traadte hen foran den alvorligt paa Ellen; Forhøret begyndte: „Hvorfor har du saa ikke lært din Lexie?" — „Jeg havde saa daarlig Tid," stammede Ellen. — „Daarlig Tid, hvad vil det sige, hvad bestilte du da i Gaar?" — „Jeg strikkede." — „Havde din Moder sagt, du skulde det?" — „Nej, men —" Ellen kom stadig nærmere til Taarerne. Den gamle vedblev at trænge

paa med det ene Spørgsmaal mere nærgaaende end det andet, hun vilde have „Re'lighed paa Tingene", sagde hun, og saa maatte den lille Ellen da ogsaa frem med den.

For et Par Dage siden havde hun hørt sine Forældre, der var fattige Folk, tale om, at inden otte Dage skulde Skatten betales, ellers kom Fogden og pantede, hvad de havde. Faderen laa syg, og Moderen havde med Taarer i Øjnene sukket og sagt, at hun saa ingen Udvej til at skaffe Pengene til Veje; Doktor og Medicin skulde jo ogsaa betales. Ellen havde netop i denne Tid noget Strikkearbejde fra en af de rige Familier i Byen, og hun kom da i Tanker om, at naar hun skyndte sig rigtig med det, kunde hun tjene en kjøn lille Skilling i Løbet af de otte Dage, og saa maaske kunde Skatten betales. Men hver Dag maatte hun ogsaa begynde sit Arbejde, saa snart hun kom hjem fra Skolen, og blive ved til Klokken 1 om Natten, og derfor blev der saa daarlig Tid til at lære Lexier i.

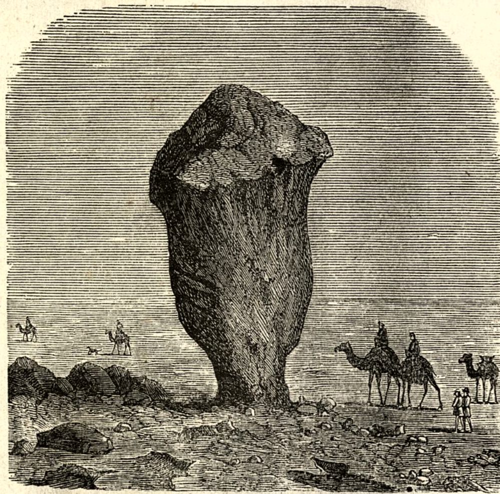
Da Ellen var færdig, smilte den gamle og klappede hende venlig paa Skulderen. „Du er en god lille Pige," sagde hun, „indtil Skatten er betalt, skal du ingen Lexie have for, gid alle lærte deres saa godt, som du har lært din." Og den skikkelige Else Skolemesters og de andre Børn, der tavse havde lyttet til, kom fra den Dag af til at holde endnu mere af den lille Ellen.

Ørkenen Sahara

Syd for Atlasbjærgene, Barkas Højland og Middelhavet til hen imod Floden Niger og Indsøen Tschar, altsaa fra den 30te til den 16de nordlige Breddegrad, strækker sig fra det atlantiske Hav til den arabiske Havbugt den uhyre Ørken Sahara. Denne Ørken overgaar alle andre Lavlande i Udstrækning, da dens Fladeindhold ikke er mindre end 100,000 Kvadratmile, altsaa som to Tredjedele af hele Evropa. Den største Del af denne Ørken er en fuldkommen Flade, ligesom Havet; man ser kun Himlens Hvælving over sig og den udstrakte Slette omkring sig, ingen Bjærge eller Høje, ingen Skove eller Buske og ingen menneskelig Bolig afbryder Udsigten paa denne uhyre Flade. Kun i den østlige Del af Ørkenen hæver Overfladen sig til smaa Høje og Højdedrag.

Man plejer i Almindelighed at forestille sig Ørkenen Sahara som et uhyre Sandhav; men dette gjælder dog kun om en Del af den. Paa mange Steder dannes dens Overflade af fast Klippegrund, som enten er aldeles nøgen eller kun dækket med et tyndt Lag løst Sand. Hist og her paa disse Klippeflader hæver der sig en stor Granitblok, men disse Blokke er saa sjældne, og der er saa stor Afstand mellem dem, at Ørkenens Beboere, Beduinerne, har givet dem det betegnende Navn „Eremiter"; da de kan ses i lang Afstand, tjener de som vigtige Kjendemærker for de rejsende. Paa medfølgende Billede er en af disse Blokke fremstillet, som har en Højde

En „Eremit" i Sahara.

af 35 Fod. Dens højst forunderlige Form hidrører fra det fine Sand, som stadig hvirvler omkring den. Det er nemlig Sandet, som i Løbet af mange Aarhundreder har afslidt eller afslebet alle de fremstaaende Kanter paa Blokken, saa at dens Sider efterhaanden er blevne aldeles afrundede. Paa de Steder, hvor Sandet findes i stor Mængde, er det ikke alene højst besværligt for de rejsende i Ørkenen, men det kan ogsaa blive meget farligt, naar Stormen sætter det i en hvirvlende Bevægelse. Saadanne Sandhvirvler danner undertiden store Sandklitter, der opstaar pludselig og lige saa pludselig igjen blæser fra hverandre. En Karavane, som overfaldes af en saadan stor Sandhvirvel, er let udsat for at blive næsten helt tildækket af Sand og kommer i stor Fare. Man har mange Fortællinger om hele Karavaner, der er blevne begravede under Sandmasserne, og om disse Fortællinger end er en Del overdrevne, er det dog altid en farlig Sag for en Karavane at blive overfalden af en Sandhvirvel. Det følger af sig selv, at det kun er under en Storm, at Sandet kan blive farligt for de rejsende, men voldsomme Storme er ogsaa meget hyppige i Ørkenen. Samum er Navnet paa en meget almindelig Storm i Ørkenen, som ikke har nogen bestemt Varighed eller Retning, da den kommer fra forskjellige Verdens-

hjørner. Den bliver farlig for de rejsende ved den stærke Hede, den fører med sig, ved sin Voldsomhed og ved den Mængde Støv og Sand, den jager foran sig og opdynger i store Masser. Dyrene i en Karavane bliver ustyrlige under en saadan hed Sandstorm og afkaster deres Ladning. Menneskene taber Besindelsen, ligesom under en voldsom Snestorm, og bukker undertiden til sidst under i Kampen med Hede, Sand og Storm. En anden Storm i Ørkenen, som altid indtræffer med Søndenvinden, altsaa i April og Maj, kaldes „Chamsin", hvilket betyder „halvtreds", og den har faaet dette Navn, fordi den bestemt blæser i et Tidsrum af 50 Dage. Den er aldrig saa voldsom og farlig som Samumen, men dog ubehagelig nok for de rejsende paa Grund af den trykkende Hede, som følger med den, og fordi den opfylder Luften med en Mængde fint Sand og Støv, der angriber Huden og Øjnene og trænger ind overalt.

Uagtet Ørkenen Sahara er det varmeste Strøg paa hele Jorden, er Nætterne der dog meget kølige, og Vintermaanederne er ofte saa kolde, at Varmemaaleren endog viser paa Frysepunktet. Da Ørkenen hører til det regnløse Bælte, er der overalt Mangel paa Vand, og denne Vandmangel i Forbindelse med den nøgne eller sandige Overflade bevirker, at Sahara næsten er aldeles blottet for al Plantevæxt, hvorved den faar et ejendommeligt, øde Præg. Man ser ingen Steder hverken Træer eller Buske, ja i det hele næsten ingen Planter, ikke en Gang Græs. Kun der, hvor Ørkenen støder op til Havet, findes nogle faa Saltplanter og i Nærheden af dens andre Grænser enkelte smaa Tornebuske. Da Dyrenes Tilværelse enten direkte eller indirekte er knyttet til Planterne, følger det af sig selv, at Dyreverdenen i Ørkenen er lige saa fattig som dens Planteverden. Nogle faa Arter Insekter og Firben samt den hornede Hugorm er omtrent de eneste Dyr, som har hjemme i Ørkenen. Naar man nævner Vildæslet, Gazellen, Hyænen, Schakalen, Leoparden, Løven og Strudsen som Dyr, der har hjemme i Ørkenen, er dette dog i højst indskrænket Betydning, da de kun findes i dens Udkanter eller langs dens Grænser.

Hist og her omkring i hele Ørkenen findes der enkelte frugtbare Jordstrækninger, de saakaldte Oaser, som er af højst forskjellig Størrelse, thi medens nogle er saa store, at de tæller adskillige Tusende Indbyggere, er andre derimod af ganske ringe Udstrækning. Deres Beskaffenhed er ligeledes højst forskjellig; enkelte af dem er endog saa smukke og frugtbare, at de er sande Haver, hvor der vokser en Mængde Mandel-, Fersken-, Aprikos-, Figen-, Oliven- og Orangetræer foruden en Del andre forskjellige Planter; desuden dyrkes der ogsaa Hvede, Byg, Majs og Durra. Den vigtigste Plante i Oaserne er dog ubetinget Daddelpalmen; den forsyner Indbyggerne omtrent med alle deres Fornødenheder, og hele Familiers, hele Slægters, ja hele Stammers Tilværelse er alene afhængig af denne Plante, hvorfor den ogsaa i en arabisk Legende kaldes „Menneskets Broder." Daddelpalmen vokser udmærket i Oasernes frugtbare Jordbund og i den stærke Hede, som hersker her, thi denne Plante trives efter et arabisk Mundheld kun, „naar den bader sin Top i Ilden og sin Rod i Vandet." Denne Palmes Frugter, de saakaldte Dadler, som baade er nærende og velsmagende, er den vigtigste Handelsartikel for Indbyggerne i Oaserne. Her er ogsaa Dromedarernes egentlige Hjem, dette Dyr opnaar intet Sted en saa stor Hurtighed og Udholdenhed som i Oaserne. Den er det vigtigste Husdyr i Oaserne, og det er, som bekjendt, udelukkende ved Hjælp af dette udholdende og nøjsomme Dyr, at det er muligt at gjøre Rejser gjennem Ørkenen, hvorfor man ogsaa med rette kalder Dromedaren „Ørkenens Skib". Foruden dette Dyr holdes der ogsaa Faar, Geder samt nogle faa Heste og lidt Hornkvæg som Husdyr i Oaserne. Indbyggerne i disse, der for største Delen er Beduiner, ernærer sig især ved Agerdyrkning og Kvægavl. Byerne i Oaserne er næsten altid befæstede, da Indbyggerne kun herved kan sikre sig mod de røveriske Nomadestammer, som overfalder og plyndrer Karavanerne og er en Skræk for alle fredelige Folk. Til Slutning skal vi endnu blot bemærke om Oaserne, at de ligger spredte over hele Ørkenen, hvorfor de er at betragte som Øer i dette store Sandhav. Paa nogle Steder ligger de i ringe Afstand fra hverandre, som „Koraller paa en Snor" siger Araberen, paa andre Steder findes de derimod kun i stor Afstand fra hverandre.

Oasernes Frugtbarhed kan kun vedligeholdes ved kunstig Vanding. Den Maade, paa hvilken man skaffer sig Vand i disse Egne, er ældgammel og beror paa Gravningen af de saakaldte artesiske Brønde. Man graver gjennem Sandet, indtil man kommer til et Gipslag; naar dette er gjennembrudt, strømmer Vandet saa pludselig og stærkt frem, at de nedstegne Arbejdere let drukner, hvis de ikke hurtig griber de nedhængende Tove og hurtig bliver trukne op. Brønden bliver derpaa renset af Dykkere, som fylder det paa Bunden af denne afsatte Vand i Kurve og hejser det op. En saadan Brønd, der for oven omtrent er 12 Fod bred og tager af ned ad som en Tragt indtil 3 Fod, kan vare, eller som Indbyggerne kalder det, „leve" i henved 100 Aar. Undertiden har en saadan Brønd en Dybde af 160 Fod, og det følger af sig selv, at Udgravningen af den er et meget møjsommeligt Arbejde, især da man i disse Egne mangler alle tekniske Hjælpemidler.

Franskmændene har indlagt sig store Fortjenester ved Gravningen af artesiske Brønde i de Oaser, som hører ind under Algier. Den første af disse Brønde blev gravet i Oasen Sidi-Rascher, hvor al Plantevæxt truede med at gaa ud, da de gamle Brønde var styrtede sammen, og Indbyggerne hverken havde Kraft eller Midler til at grave en ny. Da den franske General Dewaux hørte dette, lod han paa eget Ansvar et Boreapparat og en Ingenieur hente fra Frankrig over til Ørkenen. Man tog strax fat paa Arbejdet, og da man havde boret i fire Dage, sprudlede allerede Vandet i den ny Brønd frem med over 4,300 Potter i Minuttet, og hele Befolkningens grænseløse Jubel hilste denne heldbringende Begivenhed. De indfødte ilede i stor Mængde til Stedet og styrtede sig over den velsignelsesrige Kilde, der var hentet op af Jordens mørke Skjød. Mødrene badede deres Børn i dens Vand, og den gamle Høvding eller Scheik blev aldeles overvældet af Rørelse ved Synet af Vandet, der gav dem alle Livet tilbage. Ved Efterretningen herom indløb der Bønskrifter fra alle nærliggende Oaser om lignende Begunstigelser, og Franskmændene har siden den Tid ladet grave over 50 dybe Brønde paa forskjellige Steder, uden at man har sporet nogen væsentlig Formindskelse af Vandmængden. Der er derfor Haab om ny Oaser med ny Byer i den Del af Sahara, som hører til Algier. Det heldige Resultat af disse Boringer har bevirket, at Indbyggerne aldeles frivillig har anerkjendt

Oase i Ørkenen Sahara.

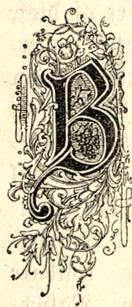
Franskmændenes Overlegenhed, og Frankrig vil uden Tvivl, som en højere fransk Officer har sagt, paa denne Maade kunne gjøre langt sikrere Erobringer ved Boret end ved Riflen eller Klingen.

Hele Handelen gjennem Sahara, som er af stor Vigtighed, sker ved Karavaner, som enten enkeltvis eller flere i Forening drager gjennem denne uhyre Ørken ad ældgamle Veje, der næsten uden Undtagelse har været kjendte og benyttede i mange Aarhundreder. Den Hurtighed og Sikkerhed, hvormed den lange Vej tilbagelægges gjennem dette udstrakte, øde Rum, afhænger af mangfoldige Omstændigheder. Kabirens eller Førerens Paalidelighed, den betimelige Ankomst til Vandpladserne og Vandmængden der, har ligesom Karavanens Udrustning og Bevæbning en afgjort Indflydelse paa den hurtige og heldige Udførelse af en saadan Rejse. Kabiren kjender hverken Kompas eller Magnetnaal; om Dagen lader han sig lede af Solens Stilling og om Natten af Stjærnernes. De mindste Kjendetegn i Synskredsen, som andre ikke vilde bemærke, undgaar lige saa lidt hans skarpe Blik som Sporene i Sandet, paa hvilke han kjender det Dyrs Alder og Kjøn, der satte dem, og han danner sig endog efter disse rigtige Forestillinger om den Karavanes Tilstand, det tilhører. Hvis Føreren forvilder sig, Vandsækkenes Indhold for tidlig bortdunster, eller Brøndene for tidlig findes udtørrede, befinder Karavanen sig i en højst fortvivlet Stilling med kun ringe Udsigt til Redning. En saadan ulykkelig Skæbne ramte saaledes en Gang en lille Karavane paa 5 Kjøbmænd, 30 Slaver og en Mængde Dromedarer. Af Frygt for Røveren Najm, som den Gang lurede paa de rejsende ved Brønden Nedsjem, besluttede Karavanen at gjøre en Omvej mod Øst til Brønden Auareek. Føreren bragte ogsaa Karavanen i Sikkerhed til dette Sted, men herfra forvildede man sig mod Nord. Efter 5 Dages Forløb var Karavanens Vandforraad sluppet op, og man vidste ikke, hvor man var, hvorfor man besluttede at styre Kursen efter den nedgaaende Sol. Efter 2 Dages Tørst døde 15 Slaver og en Kjøbmand, en anden Kjøbmand, som førte 10 Kameler med sig, troede, at disse bedre forstod at finde Vej end Føreren, hvorfor han bad sine Kammerater om at binde sig fast paa Sadlen af hans stærkeste Kamel, da han var for afkræftet til at kunne holde sig fast; han red nu bort, men man har aldrig senere hørt noget om ham. Den 8de Dag efter at Karavanen havde forladt Auareek, saa Resten af den Sjigrebjærgene, som man strax gjenkjendte, men alles Kræfter var udtømte, saa at hverken Mennesker eller Dyr kunne røre sig af Stedet. Kjøbmændene lagde sig under en Klippe og sendte to af Tjenerne bort med den stærkeste Kamel for at søge Vand. Inden disse naaede Bjærgkjæden, faldt den ene Tjener af Kamelen og døde; den anden fortsatte sin Vej, men for snart vild, hvorpaa han lagde sig under Skyggen af et Træ og bandt Kamelen til en Gren. Da Kamelen kunde lugte Vand, rev den sig løs, og løb rasende efter Kilden, der som det senere viste sig, endnu var en halv Mil borte. Tjeneren forstod godt, hvad dette betød, og gjorde sig Umage for at følge efter Kamelen, men han styrtede snart udmattet til Jorden og var lige ved at dø, da Skæbnen førte en Beduiner fra en Lejr i Nærheden hen til ham. Beduineren stænkede Vand i Ansigtet paa ham og bragte ham atter til sig selv. Derpaa gik de begge til Brønden, fyldte deres Sække med Vand og var saa heldige at finde alle de lidende i Karavanen endnu i Live og redde dem fra Døden.

I den sidste Tid er der fremkommen flere Planer, som gaar ud paa at gjøre Sahara mere tilgængelig for de rejsende. En af disse Planer gaar ud paa at sætte en Del af Ørkenen under Vand ved at lede Havet ind i den. Efter de nyere Undersøgelser har nemlig en ikke ringe Del af Sahara tidligere staaet i Forbindelse med Havet og været bedækket med Vand, men dette er efterhaanden fordampet. Denne Plan gaar altsaa i Grunden kun ud paa at føre Forholdene her tilbage til en tidligere Skikkelse ved at gjennemgrave de Sandbanker, som adskiller Sahara fra Havet. To Mænd, en Franskmand og en Englænder, er omtrent paa samme Tid fremkomne med forskjellige Forslag i denne Retning. Den første foreslaar at lede Middelhavet ind i en Indsænkning af Sahara i Nærheden af Algier, den anden vil derimod lede Atlanterhavet ind i den Del af Ørkenen, som støder op til dette Hav. Fremtiden vil vise, om et af disse Forslag lader sig udføre. Hvis en nøjagtig Undersøgelse leder til det Resultat, at det virkelig lader sig gjøre ved en Gjennemgravning at lede Havet ind i Sahara, saa at en Del af denne bliver sejlbar, vil dette være af stor Vigtighed. Der vil herved blive aabnet en lettere Adgang til det frugtbare Sudanland, Syd for Sahara, med dets Millioner af Indbyggere, dets mange og kostbare Produkter, som Bomuld, Indigo, Korn, Palme- og Nødolje, Gummi, Harpix, Kaffe, Elfenben o. s. v. Paa den anden Side vil der ogsaa i Landene syd for Sahara blive aabnet et Marked, hvor en Mængde forskjellige europæiske Produkter vil finde en god Afsætning. Indstrømningen af en saa stor Vandmasse i Sahara vil efter al Sandsynlighed desuden ogsaa bidrage til, at der af og til falder Regn i de hidtil regnløse Egne, hvilket atter vil forbedre Saharas Klima og efterhaanden gjøre flere Strækninger af denne Ørken skikket til Kultur. Da det kun er omtrent en Tyvendedel af Ørkenens hele

Areal, som paatænkes sat under Vand, er et saadant Foretagende maaske ikke aldeles uudførligt. Baade den franske og den engelske Regering har bevilget Penge til en grundig Undersøgelse af Planens Udførlighed. Den franske Regering har desuden ogsaa besluttet at gjøre et andet Forsøg paa at aabne en bedre og hurtigere Forbindelse mellem Nordafrika og det Indre af denne Verdensdel. I Begyndelsen af dette Aar har nemlig en talrig og vel organiseret Expedition forladt Paris for over Marseille at begive sig til Algiers Sydgrænse og derfra at tiltræde en Rejse gjennem den store Ørken Sahara for at udfinde den bedste Retning for et paatænkt Anlæg af en Jærnbane, der skal føre ind i det Indre af Afrika mellem Floderne Niger og Tschar. Denne Expedition, som er organiseret paa militær Vis, vil dels udsende enkelte Forskere og dels rykke frem i sluttet Kolonne. Føreren for den er Oberstløjtnant Flatters, der længe har levet sammen med de indfødte i Sahara, kjender deres Sprog og Skikke samt forstaar at omgaas dem, og han har faaet sikkert Løfte om Bistand fra flere Høvdinger og Negerkonger. Til Expeditionen hører flere dygtige, unge Ingeniører, en Læge, en Naturforsker og nogle franske Officerer; den skal ledsages af en talrig militær Bedækning af udvalgte og trofaste Arabere fra Grænsedistrikterne, der staar under fransk Herredømme. Hele Expeditionen er udrustet med de bedste Vaaben og Instrumenter samt alle mulige Fornødenheder. Man følger denne Expedition med levende Interesse i Frankrig og venter sig et godt Udbytte af dens Virksomhed.

Barberstuer og Kaffehuse i Orienten.

Barbererne i Orienten bruges ligesom her hos os ikke alene til at barbere, men ogsaa til at aarelade, sætte Blodigler samt Kopper, og de maa desuden ogsaa ber yde Hjælp ved alvorligere Operationer. I Barberernes Lokaler i Orienten finder man stedse Piber og Kaffe, de vigtigste Fornødenheder til Livsnydelse i disse Lande, især paa offentlige Steder. Paa den anden Side kan man ogsaa i Kaffehusene faa sit Skjæg raget og sit Haar klippet, men disse Huse er dog i Almindelighed udelukkende bestemt til Udskjænkning af Kaffe samt andre varme og kolde Drikkevarer, eller de tilbyder i det mindste Lejlighed til at ryge og hvile.

Kaffen er en meget yndet Drik i Orienten, hvor de første offentlige Kaffehuse allerede blev aabnede i det sextende Aarhundrede; disse blev snart saa stærkt besøgte af alle Samfundets Klasser, at Imanerne eller Forstanderne for den tyrkiske Gejstlighed begyndte at frygte for, at de skulde have en slet Indflydelse paa den offentlige Sædelighed, og Kaffehusene blev derfor lukkede. Dette Forbud mod Kaffehusene blev i Tidens Løb flere Gange ophævet og atter indført, indtil Sultan Ibrahim den første tillod Oprettelsen af dem. Siden den Tid er Antallet af Kaffehusene tiltaget i en utrolig Grad, og de er blevne en Nødvendighed for Orientalerne.

Paa alle offentlige Spaseresteder i Orienten ser man saadanne Kaffehuse, ofte 30—40 ved Siden af hinanden. Det er som oftest smagfuldt byggede Kiosker, som ligger paa de livligste og mest maleriske Steder, i Konstantinopel f. Ex. ved Bredderne af Bosporus og Marmorahavet. Forskjellige smukke Træer og Buske beskygger disse Forlystelsessteder; Bænke og Sofaer, bedækkede med de fineste Tæpper, indbyder til Hvile her, og Springvande, hvis Marmorbækkener rundt om er bevoxede med Blomster, tilvifter stadig en forfriskende Køling. De er de skjønneste Hvilesteder i Verden og indbyder uimodstaalig til „Kief", hvis Betydning Tyrkerne alene forstaar. „Kief" er nemlig et tyrkisk Ord, der omtrent vil sige det samme som Italienernes „dolce far niente", men det kan ikke oversættes; thi „Kief" forholder sig til den italienske søde Dovenskab som Diamanten til Krystallen. „Far niente" betyder egentlig kun en rolig Uvirksomhed eller det tillokkende for Sydboen i at ligge sorgløs i Solens varme Straaler eller hvile i den kølige Skygge. „Kief" derimod er en Henrykkelsestilstand, i hvilken man hviler paa bløde Silkepuder, ryger den fineste Tobak af det smukkeste Jasmin- eller Weichselrør, der tændes af en ung Slavinde med en vellugtende Fidibus; dertil nydes draabevis den kostelige Kaffe eller den af de mest forskjelligartede Plantestoffer sammensatte Shorbet, og man hører paa de tyrkiske Melodier, som vel forekommer Evropæerne søvndyssende og ensformige, men som derimod er overordentlig tiltalende for Orientalerne.

I disse orientalske Kaffehuse gjør i Reglen Digterne, Musikerne og Gjøglerne først deres Talent gjældende; i disse er i Bagdad, Damaskus og Kairo „Tusend og en Nats" ypperlige Eventyr og alle siden saa berømte, aandfulde orientalske Digtninger blevne til. I den sidst nævnte Stad, den eneste maaske, der endnu ganske har bevaret sin oprindelige Karakter, hører man endnu stedse saadanne Fortællinger, som Araberne aldrig kan blive trætte af at høre. Disse Fortællinger varierer naturligvis ved Gjentagelsen stedse efter Fortællerens Indbildningskraft, og de faar derved mange overdrevne Tilsætninger. Saavel Fortællere som Musikere

bliver betalte af Kaffehusets Ejer, thi denne søger at opbyde alt, hvad der kan lokke Mængden sammen og fastholde den saa længe som mulig; det sidste er i Reglen ikke vanskeligt, da Orientalerne er lige saa store Venner af Magelighed som af Tobak og Kaffe.

Under Ramadan, Muhamedanernes store Fastemaaned, fordobler Kaffehusene deres Pragt og Opmærksomheder. Festlige Illuminationer, Kaffedjiernes eller Kaffeopvarternes rige Klædninger, Karagøerne, en Art Marionetter eller erotiske Skyggespil, der henrykker baade gamle og unge, — alt maa tiltrække og fængsle Publikum. I Konstantinopel drikkes Kaffe fra Morgen til Aften af Mænd, Kvinder og Børn i enhver Alder. Træder man ind i en Kjøbmands Basar, besøger man en fornem Tyrk, Araber, Perser, Jøde eller Armenier, saa byder Husherren stedse først Kaffe, og varer Besøget længe, da endog 3—4 Kopper efter hinanden. Disse Kopper er af tyrkisk eller kinesisk Porcellæn og meget smaa, og naar de bydes nogen, stilles de først paa Metalskaale, der kaldes Zarf, for at man ikke skal brænde sig. Disse Zarfs er af Messing, Sølv eller Guld, forsynede med rige Forsiringer og ofte besatte med Ædelstene. Naar de unge Slaver byder Kaffen omkring, lægger de altid Haanden paa Hjærtet. I Orienten sætter man i øvrigt kun Pris paa den bedste Kaffe, den saakaldte Mokkakaffe.

Den Maade, paa hvilken Araberne laver Kaffen, er højst simpel. Efter at Bønnerne er brændte, støder man dem i en Morter af Metal eller Marmor til et meget fint Pulver; af dette hælder man, naar Vandet koger, 5—6 Tesker i en fortinnet Kaffekande af Kobber, der omtrent rummer to Glas Vand. Saa ofte Skummet vil træde over Kandens Rand, tager man den af Ilden, indtil alt Skum er forsvundet, hvilket i Almindelighed plejer at ske, efter at Kanden har faaet syv til otte Opkog. Bønnerne brændes og stødes altid, kort før man vil bruge dem, thi deres Aroma bortdunster meget hurtig, og dette er uden Tvivl den vigtigste Grund til, at man i Evropa aldrig faar saa god Kaffe som i Orienten.

I Ægypten, hvor Kaffen er en sand Gudedrik, findes i alle større Byer særegne Magasiner, i hvilke der fra Morgen til Aften ikke bestilles andet end at brænde og støde Kaffebønner. Morterne har Form af en Hestekrybbe, langs med hvilken staar en Skare halv paaklædte Mænd, der sønderknuser de kostbare Bønner med en kæmpemæssig Støder. Ved denne Fremgangsmaade bliver de oljeagtige Bestanddele i Bønnerne nøje forenede med det fine Pulver, og dette beholder altsaa hele sin Velsmag.

Orientalerne kommer aldrig Fløde i Kaffen og heller ikke Sukker for ikke at fordærve dens rene Smag. De søber den lunken eller draabevis i sig, hvilket Arbejde de kun af og til standser med for at trække en Røgsky af deres Pibe. Tobak og Piber er derfor uundværlige Gjenstande i et orientalsk Kaffehus.

I Aaret 1605, under Sultan Achmeds Regering, blev Tobakken indført i Konstantinopel af nogle Kjøbmænd. Ligesom Kaffen var Tobakken længe Gjenstand for Strid, og man tvistedes især om, dens Brug ikke stred mod Islams Bud. Da man senere tilskrev Uforsigtighed ved Tobaksrygning de hyppige Ildebrande, som under Murad den fjerdes Regering hjemsøgte Konstantinopel, saa blev den forbudt paa det strængeste ligesom Kaffen. Med Kaffen kom dog ogsaa Piben atter i Brug, og siden er Tobakken ligesom hin Drik bleven mere og mere almindelig i Orienten. Da Orientalerne stedse forbinder den størst mulige Luxus med deres Yndlingsnydelser, vurderer de Pibernes Skjønhed lige saa højt som Tobakkens Godhed. Rørene paa Piberne er i Reglen af Weichseltræ, ja ofte endog af Rosen- og Jasmintræ, hvis lange og bøjelige Stængler er meget smukke og blander deres ejendommelige Vellugt med Tobakkens. De er for det meste omvundne med Silke-, Sølv- eller Guldtraade; Mundstykket dannes i Almindelighed af Rav, Koral og andet haardt Stof, og er endog undertiden besat med Diamanter og Guldarbejde, saa at det ikke er nogen Sjældenhed hos en fornem Pascha at træffe Piber til en Værdi af 16—20,000 Kroner. De Piber, som Damerne af de højere Stænder bruger, er undertiden endnu mere kostbare. Man kan saaledes ikke sjældent se persiske Piber, der er indrettede saaledes, at Røgen gaar igjennem Rosenvand, og afkølet paa denne Maade kommer den dobbelt velsmagende til Munden. I Konstantinopel kalder man disse Piber Narguile, i Kairo Chibre. Almindelig Høflighed fordrer, at man foruden Kaffe ogsaa byder sin Gjæst en Pibe, og man kan derfor let forstaa, hvor stor Bekostningen maa være hos fornemme og rige Orientalere ved stadig at have halvtredsindstyve, Hundrede, ja ofte endog to Hundrede af de smukke Piber i Beredskab. Flere Slaver bruges derfor alene til at opvarte og betjene Gjæsterne med Piber, og naar man paa Grund af Kulden om Vinteren er nødt til at lukke Vinduerne, er der ofte en saadan Røg i det Værelse, hvor Herren og hans Gjæster opholder sig, at man ikke kan se de nærmeste Gjenstande.

Tyrkerne, Araberne og overhovedet enhver Orientaler gaar aldrig ud uden Pibe og Tobak; thi disse Luxusgjenstande er blevne til sande Livsfornødenheder for ham. Liggende paa det bløde Grønsvær i Skyggen af et Platantræ og i Nærheden af et Vandspring, ryger Muselmanden sin Pibe, drikker sin Kaffe til den, i det han af og til

med stor Sjælsro udraaber Navnet Allah og anser de Mennesker for Hunde, som ikke gjør det samme.

De underordnede tillader sig aldrig at ryge i deres foresattes Nærværelse, men der gives dog ingen Muselmand, som ikke fra Barndommen af er vant til at ryge sine 10—12 Piber daglig og drikke lige saa mange Kopper Kaffe; man kan derfor let forstaa, at Forbruget af Tobak og Kaffe maa være meget stort i Orienten. Ligesom alle Personer, der er svækkede ved Udsvævelser, søger ogsaa Tyrkerne ved ny Pirringsmidler igjen at opfriske deres Kræfter, men det varer som oftest ikke længe, før de hjemfalder under den af Skaberen givne Lov, som enhver, der gjør Vold paa sin Natur, maa adlyde. Dette er uden Tvivl ogsaa en af de vigtigste Grunde til den Slaphedstilstand, som denne af Naturen saa heldig begavede Nation er hensunken i. Misbrugen af søvndyssende eller bedøvende Nydelser, der sløver Tænkeevnen og leder Mennesket til den blotte Tilfredsstillelse af rent dyriske Drifter, har sløvet dens Evner, og man ser derfor et Folk, hvem Himlen har begavet med alle Velgjerninger, som det skjønneste af Jordens Himmelstrøg kan opvise, lidt efter lidt hensygne i Svaghed og sløv Træghed. Som graadige Rovfugle venter allerede Nabofolkene paa dets Endeligt for at sønderrive det og dele Byttet mellem sig.

En Kongedom.

Kongen i Kastilien, Don Pedro den retfærdige, havde for Skik, som det ogsaa fortælles om andre dygtige Regenter, at vandre forklædt om, undertiden for, selv ukjendt, at se, hvorledes hans Bud efterlevedes. En Nat vandrede han saaledes om i Sevillas Gader, og det hændte sig, at han kom i Strid med en anden natlig Vandrer. Kong Pedro var heftig og voldsom. Foruden Tilnavnet: „den retfærdige", har han ogsaa faaet et andet Tilnavn: „den grusomme". Han gav ikke let efter i en Kamp, og det gjorde han da heller ikke den omtalte Nat, men dræbte sin Modstander paa Stedet.

Han havde dog selv givet strænge Love for Mord og bestemt, at der skulde bødes Liv for Liv, samt at den, som kjendte Gjerningsmanden til et Drab, skulde angive Misgjerningsmanden eller ogsaa være lige Straf undergiven med denne. Kongens egen Gjerning den omtalte Nat var bleven set af en Borger i Byen, som siden sagde, at han kjendte Drabsmanden, men turde ikke angive ham. Don Pedro lod Borgeren kalde og udspurgte ham, men i Steden for at nævne Morderens Navn pegede han paa Kongens eget Portræt, i det han sagde, at han vilde og kunde ikke give anden Oplysning. Det behøvedes heller ikke, thi Kongen vidste jo selv Besked. Han kunde dog ikke godt lade sig selv henrette, men han tilstod offentlig sin Brøde, og til Minde om den lod han sit Billede opsætte i den Gade, hvor Mordet var begaaet. Det var en Støtte, udhuggen af Sten, et Slags Skamstøtte, vistnok den eneste, som nogen Konge med Bevidsthed har rejst for sig selv. Den siges at staa endnu efter fem Hundrede Aars Forløb og fortjener vel snarere at kaldes et Hædersminde end mangen Æresstøtte, som lav Smiger har rejst for Magthavere, der var lige saa hensynsløse, men ikke saa sandhedskjærlige som Don Pedro.

Fint Instinkt.

„Hvorfor, min kjære Datterlil,
er du saa dybt bedrøvet?" —
„Ak, Moder, Williams Kjærlighed
fra mig man grumt har røvet!

Naar fordum han mig fulgte hjem,
han tog sig gode Stunder,
og altid ad den længste Vej
vi kom som ved et Under.

Men nu — ak, Moder, fatter du,
at jeg med Sorg maa græde! —
nu vælger han den korte Vej
igjennem Torskestræde!"

I September.

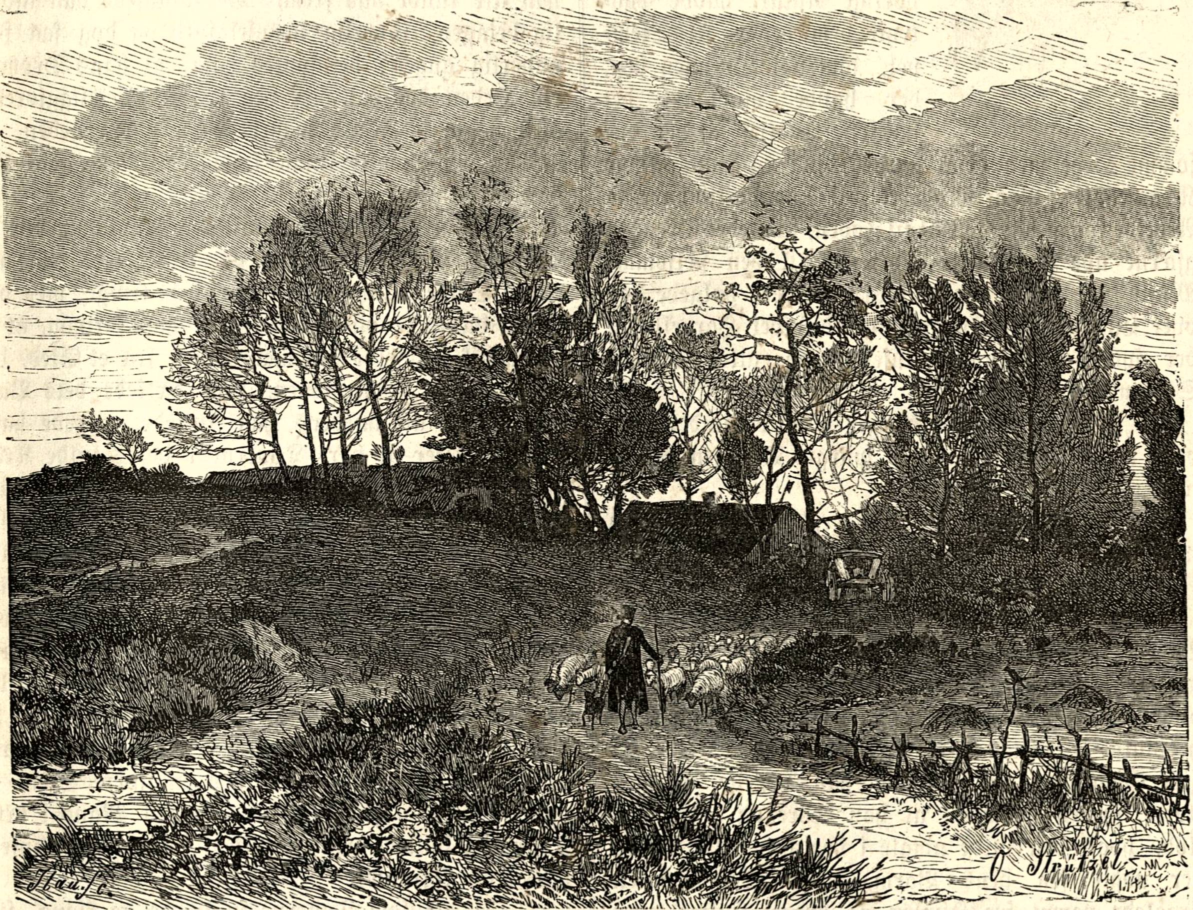
Her, hvor endnu man ser smile
i Græsset en bly Viol,
vil jeg mig sætte og hvile
tyst i den glimtende Sol.

Sommerlig lune September,
liljehvid er din Kind;
Rosernes Gløden du dæmper,
luller i Vemod os ind.

Luftninger susende strømme
hen over Marken vid,
kalder Tanken i Drømme
bort til en svunden Tid.

Forbi jeg nu ser det drage
alt, hvorved Hjærtet har lidt,
alt, hvad der voldte mig Klage,
saaret mig ofte og tit.

Haab og Længsler i Klynge
bristende for mig jeg ser.

Efteraar.

Stille og blidt dine Dage
rinder som lydløse Fnug
bort uden Støj, uden Klage,
bort med et Smil og et Suk.

Lysstraaler sagtelig spille,
Lærken hun glemmer sin Sang,
slaar kun en sagtelig Trille
over den høstlige Vang.

Bladene gulnes og briste,
daler fra Røn og fra Pil;
duftende end til det sidste
Blomsterne dør med et Smil.

— Ak, men det kan ikke tynge,
kan ikke smerte mig mer.

Sorgen og Hadet fortoner
her i Naturfredens Skjød:
Septemberdagen forsoner
ofte, hvad Vaaren forbrød.

I dette høstlige stille,
paa denne drømmende Plet,
mellem Naturaander milde,
her er selv Døden jo let.

Bertel Elmgaard.

Heden og Havet.

Af Emanuel Henningsen

I.

Hedens Sang.

Ude paa Lerup Hede — fortælles der — boede der fordum en fattig Kone med sin lille Søn. Den mørke, alvorlige Natur havde paatrykt dem begge sit Stempel, dog var Drengen den, der havde modtaget det stærkeste Indtryk af den ensomme Hede med dens brune Lyng og mangfoldige Kæmpehøje. Naar Moderen ved Sommertid var paa Arbejde for at bjærge lidt til Føden, færdedes Drengen gjærne ude paa Heden, lyttende til den sælsomme Musik, der snart svagt, snart stærkere bølgede hen over Lyngtoppene ligesom en dæmpet Harpeklang, der syntes at rumme tusende og atter tusende Stemmer.

„Hvad er det, der klinger i Luften under mig, over mig, rundt om mig?" spurgte Drengen og saa forskende paa Moderen.

„Det er Heden, der synger," svarede hun og lyttede.

„Heden!" gjentog Drengen.

Den mørke Hede syntes ham et levende, følende Væsen, hvis Bryst kunde rumme Glæde og Sorg, og som kunde udtale denne sin Sjælsstemning i den vidunderlige, vemodige Sang, der bragte hemmelighedsfulde Strænge i hans Indre til at bæve og give Gjenklang, og alt som han voxede og blev større, syntes det ham, at han bedre og bedre forstod, hvad den vilde udtale i den dæmpede Musik, der udgik fra dens Barm, naar Sommersolen straalede varmt fra Himlen og bragte Luften over Lyngen i en sitrende Bevægelse. Om Vinteren, naar Sneens Dække laa udbredt over Gravhøjene, da var Heden tavs og stille, kun Nordenvinden for hen over den, susende og brusende, men Heden gav ingen Gjenlyd, den laa som død under Ligklædet. Og alt som Drengen voxede og blev større, knyttede han sig fastere til den brune Hede, den blev ham som en Ven, hos hvem han søgte Trøst og Medfølelse, naar hans Sind var uroligt og tungt. Udstrakt i Lyngen laa han da med lukkede Øjne og lyttede til Hedens Sang, indtil Solen ved Aftentide sank ned bag Klitterne, og alt blev tavs og stille. Han tænkte sig da Heden som en gammel Eneboer i en brun Kappe, med en Harpe i Haanden og et tungsindigt Blik — en gammel Mand, der havde set Slægter fødes og dø, og det syntes ham, at den gamle maatte være et Sted der ude i Ensomheden — hvor vidste han ikke.

Saa var det en Dag, at han vankede om paa Heden, da kom han til en Kæmpehøj, som var aabnet, saa at det Gravkammer, den var opkastet over, var kommen til Syne. Og da han kom nærmere, syntes det ham, at Tonerne steg i Kraft og Klangfylde, som om de udgik fra Gravkammeret eller fra Stenen, der dækkede dets Baggrund, eller fra et Sted, der laa bag ved Stenen, og hvortil han ikke kunde naa frem. Da standsede han inderlig betagen, inderlig længselsfuld og dog saa forunderlig angest; det syntes ham, at hans Drømme om Heden her var nær ved deres Virkeliggjørelse, at den gamle Mand maatte være i Nærheden, og at han dog maatte kunne komme til ham, naar blot han turde gjøre Forsøget.

Han traadte langsomt ind i Gravkammeret, og Tonerne svulmede højere og kraftigere, end han nogen Sinde fordum havde hørt dem klinge, men dog endnu dæmpede og tilslørede, og han fornam, at de ikke udgik fra selve Kammeret, men fra et Sted, der laa bag ved Kampestenen, som dækkede dets Baggrund, og alt imedens han lyttede, voxede hans Længsel efter at høre Tonerne i deres fulde Kraft og Styrke, og det syntes ham, at han aldrig vilde kunne faa Fred i sit Indre, hvis han ikke fik Længslen stillet. Da gik han frem mod Stenen med udstrakte Hænder, og den veg bort for hans Tryk. Solen straalede ind ad Aabningen, som Stenen havde dækket, og han saa ud over en stor, grøn Slette, der strakte sig, saa langt Øjet rakte, og kun begrænsedes af den blaa Himmel, der hvælvede sig over den. Langt ude paa Sletten var der en Krans af Stene, og i Midten af den en større Sten, og oppe paa den stod der en gammel Mand i brun Kappe og spillede paa en gylden Harpe, der glinsede i Solens Straaler.

Og alt som Tonerne svulmede og klang, steg der mørke Skarer frem i Horisonten. Jærnklædte Mænd med blinkende Vaaben og Skjolde paa Armen stormede løs paa hinanden, Jorden dundrede under Hestenes Hove; Spyd og Pile susede gjennem Luften, Sværdene hvinede, Luren klang, og Blodet flød i Strømme, men Krigerne smilede ved de dødelige Vunder. Og alt som Tonerne svulmede og klang, svandt de kæmpende Skarer bort som Skygger; op over de faldne hævede der sig grønne Høje, hvorover Lærken sang sin jublende Trille; midt paa Sletten rejste der sig et Bjælkehus, halv skjult af Eg og Krat, i hvis mørke Skygger raat tilhugne Stenbilleder var opstillede; paa en bred Sten foran dem laa der et bundet Menneske med blege, angestfulde Miner, medens mørke Skikkelser hvæssede Offerkniven.

Da klang Harpen længselsfuldt og smeltende, Stenbillederne sank i Grus og skjultes halvt af Tidsler og Nælder; men ude paa Sletten stod der en uoverskuelig Menneskemasse, Hoved ved Hoved, og oppe paa en af Gravhøjene stod der en ung, bleg Mand i en sid Kjortel, der sammenholdtes om Livet med et Reb, og holdt et Kors med Billedet af den korsfæstede Frelser højt i Vejret.

Atter klang Harpen; angestfuldt og smertelig bølgede Tonerne gjennem Luften; et sorteblaat, gustent Spøgelse, indsvøbt i Havgusens graahvide Svøb, svævede hen over Sletten — da visnede Græs og Urter, den frugtbare Slette forvandledes til en øde Hede.

For sidste Gang klang Harpen mildt og lokkende, da laa det uendelige, bølgende Hav for hans Blik, da laa Bjørnsholm, den dejlige Herregaard nær Hav og Hede, foran ham, da saa han atter ind i Dansesalen, hvor Herremandens skjønne Datter med det guldfagre Haar svævede om i de dansendes Række ligesom hin mørke Vinteraften, da han var kommen op til Gaarden med sin Moder og havde faaet Lov til at kaste et Blik gjennem Døren til Salen . . .

Ud paa Aftenen gik Moderen over Heden, da saa hun Drengen ligge sovende i Lyngen med marmorhvide Kinder og Dug i Haaret. Hun vakte ham, og han saa paa hende med et sælsomt Blik.

„Saa du Heden, den gamle Mand i den brune Kappe," sagde han, „hørte du ham slaa Guldharpen?"

„Hvad taler du om?" spurgte hun angest. „Jeg forstaar dig ikke."

„Du saa ham ikke," sagde han næsten hviskende, „ingen har set ham uden jeg."

Han stod op og fulgte Moderen hjem til Hytten; men han gik som i Drømme og hørte ikke, hvad hun sagde til ham, og saa ikke, at hun i Grunden var bange for at spørge ham. Da sagde hun endelig med hemmelig Gru:

„Har du været i Højen?"

„Jeg har været bag Stenen i Højen," svarede Drengen og nikkede.

Da foldede Moderen sine Hænder i Smerte og hviskede for sig selv:

„O, Gud, saa er han da højtagen og uvittig for hele Livet!"

Og hun gav sig til at græde bitterlig.

Den næste Dag vandrede Drengen atter ud til Gravkammeret, lyttende til Harpeklangen, der bølgede hen over Heden. Da stod hun der inde, Herremandens dejlige Datter med det guldfagre Haar; hun lagde sin Kind mod den kolde Sten, og der var et længselsfuldt Præg i hendes Ansigt, som afspejlede Udtrykket i hans eget.

„Hører du Klangen?" spurgte hun dæmpet og hemmelighedsfuldt. „Det er Heden, der synger."

„Det er Guldharpens Klang bag Stenen," sagde han fast, fordi han vidste det bedre; „kom, vil du følge mig? Jeg kan føre dig bag Stenen, hvor Guldharpen klinger!"

„Jeg vil følge dig," svarede hun og tog ham ved Haanden.

Da gik han stolt og tillidsfuld frem mod Stenen, som dækkede Gravens Baggrund; men hans Haand stødte imod den haarde Granit, og Stenen veg ikke til Side.

„Du formaar det ikke!" raabte hun smertelig og rev sig løs fra ham. „Bag Stenen formaar ingen at føre mig."

Hun forlod Gravkammeret, og han blev ene tilbage. Han gik atter og atter frem mod Stenen med et angestfuldt bankende Hjærte, men den veg ikke til Side for hans Tryk. Da vendte han sorgfuld om og gik tilbage til sin Moders Hytte.

Uden for Døren sad der en gammel Mand i en graabrun Kappe; han havde en tilhyllet Gjenstand staaende ved sin Side, og han saa paa Drengen med et underligt, tungsindigt Blik. Og Drengen saa paa ham, og det syntes ham, at han skulde kjende den gamle. Da rejste Manden sig og slog Klædet tilbage, der dækkede Gjenstanden ved hans Side, og Drengen saa, at det var en Harpe.

„Du er Heden!" raabte han og klyngede sig fast til hans Arm, „tag mig med dig bag Stenen; her dør jeg af Længsel."

Saa tog Manden ham tavs ved Haanden, og de vandrede bort over Heden. —

Mange Aar var henrundne, og Enkens uvittige Søn, der pludselig var forsvunden og efter Folks Mening tagen ind i Højen af Bjærgfolket, var længst forglemt. Herremandens Datter paa Bjørnsholm var voxet op til en underdejlig Jomfru; hendes Haar laa som en Guldsky om hendes blege Kind og høje, rene Pande, men det, der især gjorde hende saa forunderlig skjøn, det var dog hendes dejlige Øjne, mørkeblaa som Havets Bølger, drømmende og uudgrundelige som den dybe Sø. Der gik den Tale i Egnen, at hun en Gang som Barn var bleven funden bleg og bevidstløs ude paa Heden, og at hun, da hun blev vakt til Live, var bristet i bitre Taarer, uden at noget Menneske kunde faa at vide, hvad der var hændet hende. Derfor mente Folk, at hun havde været i de hemmelighedsfulde Væseners Vold, der bor i Højene, men at de ikke havde formaaet at holde hende fast, fordi hun var saa uskyldig og ren. Hvorledes det end forholdt sig, saa var hun nu en dejlig Kvinde, hvem mangen rig og ædelbaaren Ungersvend sukkede efter at føre hjem som sin Hustru.

Herremanden paa Bjørnsholm elskede sin Datter højere end noget andet i Verden, og hvorvel han

gjærne havde set, at hun havde valgt sig en Ægteherre blandt de mange, der bejlede til hendes Haand, saa vilde han dog allermindst lægge Baand paa hendes fri Vilje. Der var en underlig Fordring, som hun stillede til enhver, der anholdt om hendes Haand, det var Fordringen om at give en Sang, der tonløs og uklar fandtes i hendes Sjæl, Udtryk og Klang; men den Fordring kunde ingen opfylde, ingen kunde finde Tonen, der vilde give Gjenklang i hendes Hjærte, og hver Bejler, der fremstillede sig for hende, drog hjem igjen med Sorg og Skuffelse i Hjærtet.

Nær ved Tranum Klit, tæt ved det brusende Vesterhav, laa paa den Tid Herregaarden Brunslev. Her boede den unge Ove Juel, en smuk, kraftig Mand, modig og stærk som Fortidens Vikinger, blød og mild som en Kvinde. Han hørte Tale om Herremandens Datter paa Bjørnsholm, og da han vidste, at Herremanden var en gjæstfri Mand, besluttede han at drage der hen og forsøge sin Lykke.

Og næppe havde han set hende, før hans Hjærte blev mægtig hendraget til hende, og han følte, at hun holdt hans Sjæls Fred i sin spæde Haand, men med det samme mistede han sit frejdige Mod, og han turde næppe opløfte sine Øjne og møde det gaadefulde, drømmende Blik, der udgik fra hendes, end sige tale til hende og bede hende om at blive hans Viv.

Da bad han Herremanden at tale hans Sag hos hende; selv gik han angestfuld og bange ned i Haven. Der fandt Herremanden ham rastløs vandrende frem og tilbage:

„Min Datter vil selv tale med dig," sagde han og lagde sin Haand opmuntrende paa Oves Skulder. „Gaa op til hende og vær ved godt Mod. Jeg ved, at hun vil bede dig om at synge en Sang, før hun giver dig Svaret; søg derfor at finde den rette, de andre har ikke fundet den."

Da steg Ove Juel op ad Trappen med bankende Hjærte, og alt som han kom den skjønne Pige nærmere, svandt hans Haab om at vinde hende mer og mer bort. Saa blev han staaende foran hende og saa bønfaldende op til hendes Aasyn.

„Syng, syng," hviskede hun og bøjede sig forventningsfuldt hen imod ham, „maaske finder I den rette Sang, den, jeg hørte i min Barndom, og som lever toneløs i mit Hjærte."

Og Ove sang om sin Kjærlighed, om sin Længsel og Angest, han sang om sit Fædrehjem, der laa ude bag Klitten, om Herregaardens Arne med den flammende Ild, foran hvilken han selv sad drømmende og længselsfuld, medens Vinterstormen for brølende ind fra Havet. Men Jomfruen smilede bedrøvet, hans Sang gav ingen Gjenlyd i hendes Hjærte, og hun vinkede med Haanden, at han skulde tie.

„I kjender den ikke," sagde hun stille. „I mægter ikke at føre mig bag Stenen . . . ingen, ingen mægter det."

Hun svævede forbi ham ud af Salen, og han gik med tunge Skridt ned ad Trappen, besteg sin Hest og red bort.

Men Herremanden sørgede over, at hans Datter var saa underlig, saa forskjellig fra alle andre unge Piger, og det bedrøvede ham, at han aldrig saa hende rigtig glad. Da fik han den Tanke, at det var Herregaardens Ensomhed og Omegnens alvorlige Natur, der var Skyld deri, og han rejste derfor til Hovedstaden med hende og førte hende fra den ene Adspredelse til den anden; men det frugtede ikke, hun blev mere drømmende og tungsindig end nogen Sinde, og hendes Kind blev blegere og blegere.

Da var det en Aften, da Herremanden havde ført hende til Bal hos en af Landets fornemste Mænd, at hun saa en ung, bleg Mand, paa hvis Pande Tungsindet og Længslen havde sat sit Stempel. Han stod halv skjult mellem Gardinerne i en Vinduesfordybning og saa paa de dansende med et drømmende Blik. Da mødte hans Øjne hendes, og han blegnede og for med Haanden til Brystet, som om noget smertede ham. Hun kunde ikke erindre, at hun fordum havde set ham, og dog syntes han hende forunderlig bekjendt.

„Hvem er den blege Mand hist henne?" spurgte hun sin Fader.

„Det er en berømt Harpespiller, der nylig er kommen til Byen," svarede Herremanden; „han har lovet at spille her i Aften."

Kort efter blev Salen rømmet, og da Selskabet atter kom der ind og tog Plads, stod den unge Mand paa en Forhøjning med Harpen i Haanden. Han greb i Strængene, og Tonerne svulmede og klang; længselsfuldt og bævende bølgede de gjennem Salen, og Herremandens Datter sank tilbage paa Stolen og trykkede Haanden mod Hjærtet.

„Er du syg?" hviskede Herremanden. „Vil du, at vi skal tage hjem?"

„Tys . . . tys," sagde hun dæmpet, og et underligt, lykkeligt Smil gled hen over hendes Aasyn, „hører du ikke, det er Sangen bag Stenen, Hedens Sang fra min Barndom, den, der har levet i mit Hjærte uden at finde Toner."

Og alt som Tonerne svulmede og klang, mødtes hendes og Harpespillerens Øjne i et inderligt Blik, og hun kjendte pludselig, at det var Enkens Søn ude paa Lerup Hede. Men Harpespilleren saa hendes lykkelige Smil, da klang der en Jubel gjennem den tungsindige Melodi, der fyldte hele Salen: det var Lærkens Sang over Gravhøjene, naar Solen straaler varmt ude paa Heden. Saa tav Harpen.

Og da — fortælles der — traadte hun hen til Harpespilleren, og hun bøjede sig hen imod ham og sagde:

„Du skuffede mig dog ikke; du mægtede alligevel at føre mig bag Stenen, saa faar du da føre mig hele Livet igjennem, om du vil."

Da greb Harpespilleren hendes Hænder og trykkede dem til sit Bryst.

Isbjørnen.

Ved E. Toepfer.

Det største og farligste Landpattedyr i de nordlige Polarlande er Isbjørnen, ogsaa kaldet Polarbjørnen eller Hvidbjørnen. Den overgaar alle de andre Bjørnearter i Størrelse, da en fuldvoxen Han-Isbjørn kan opnaa en Længde af over 8 Fod og en Vægt af indtil 1600 Pund. Dens langstrakte Krop, der ender med en kort, tyk Hale, bæres af korte, men svære og kraftige Ben; Fødderne er længere og bredere end hos de andre Bjørne og er forsynet med en Svømmehud mellem næsten det halve af Tæernes Længde. Det langstrakte og forholdsvis smalle Hoved ender med en spids Snude og bæres af en lang Hals. Haarlaget i den lange og tætte Pels dannes dels af korte Uldhaar og dels af lange, glinsende Dækhaar, der er fine og bløde; ogsaa Fodsaalerne er beklædte med Dækhaar, hvorfor Isbjørnens Gang næsten er lydløs, især paa Isen. Pelsens Farve er hvid eller hvidgul hele Aaret igjennem.

En Isbjørn med sine Unger.

Isbjørnen har, som allerede Navnet antyder, hjemme i Jordens koldeste Egne, nemlig i de nordlige Polarlande, hvor man har fundet den lige saa langt som Mennesket er trængt frem mod Nord. Dens tykke Fedtlag under Huden og dens tætte og varme Pels sætter den i Stand til at byde den strængeste Kulde Trods. Under den mest isnende Kulde og de stærkeste Storme skrider den sin jævne Gang hen over Ismarkerne eller svømmer omkring i det aabne Hav; Snevejr holder den derimod ikke af, og saa længe dette staar paa, holder den sig rolig i sit Leje. Man træffer den almindelig i Landene langs Baffins- og Hudsonsbugten, i Labrador og i Grønland, snart paa det faste Land og snart paa Drivisen. Undertiden kan man endog træffe hele Flokke af dem; saaledes fortæller Scoresby, at han en Gang ved Grønlands Kyst stødte paa en Flok, der talte ikke mindre end 100 Individer, af hvilke det lykkedes ham og hans Ledsagere at dræbe 20. Den Spitsbergen, der ligger nord for Norge, er dens stadige Hjem her i Europa.

Paa Landet bevæger Isbjørnen sig sædvanlig langsomt og plumpt, men naar den er i Fare, eller naar Sulten driver den, kan den paa Isen løbe langt stærkere end noget andet Pattedyr eller end Mennesket, og dens uhyre Styrke gjør den til en meget farlig Modstander. Vandet er dens egentlige Element, da den er en Mester i at svømme, hvorfor ogsaa de andre Bjørnearter i Modsætning til den kaldes for Landbjørne. Den søger ogsaa især sin Føde i Vandet; i Almindelighed bestaar denne mest af Fisk, som den jager under Vandet og driver ind i Bugter eller Flodmundinger, hvor den da dræber en Mængde af dem. Sælerne er ogsaa et kjærkomment Bytte for den, og hvor snilde og behændige disse Dyr end er, har de dog Vanskeligheder ved at undgaa den. Sælerne plejer ofte at ligge enlig eller i Flokke tæt ved en eller anden Aabning i Isen, for at de let kan smutte ned i Vandet, naar en eller anden Fare truer dem. Isbjørnen, som svømmer under Vandet, forstaar med Lethed at opdage disse Aabninger; den dukker pludselig op af dem, og nu er det ude med Sælerne, da de er afskaarne fra Vandet og næsten er aldeles ubehjælpsomme paa Isen, hvorfor de bliver et let Bytte for Isbjørnen. Naar denne i lang Afstand fra Landet eller Isen faar Øje paa en Sæl, stiger den sagte ned i Vandet og svømmer mod Vinden hen imod den; naar den er kommen i Nærheden af den dukker den under og angriber den neden fra. Isbjørnens Udholdenhed og Hurtighed i Svømning, der sætter den i Stand til at kunne tilbagelægge lange Strækninger, gjør den til en

farlig Fjende for alle Havdyr. Kun i Nødstilfælde overfalder den Landdyr, men da er hverken Rensdyr, Ræve eller Fugle sikre for dens Efterstræbelser.

Isbjørnen sover ingen Vintersøvn, men i den koldeste Aarstid opholder Hannerne sig udelukkende i Havet eller paa Isen, medens derimod de drægtige Hunner gaar i Land. Her indretter de sig et bekvemt Leje under Klipper eller fremspringende Isblokke; i Nødstilfælde graver de sig et Hul i den frosne Sne og lader sig indesne der. Det stærke Snefald i de nordlige Egne skaffer dem snart et lunt Dække; Sneen træder i Steden for Drikkevand, og anden Næring behøver de ikke, da de forud har samlet saa meget Fedt paa Kroppen, at de kan tære paa det hele Vinteren igjennem, thi de forlader ikke deres Leje, før Foraarssolen kalder dem frem. Paa denne Tid og i dette Leje er det, at Hunnen føder sine Unger. Medfølgende Billede viser en Hun-Isbjørn i sit lune Vinterleje under nogle fremspringende Klipper, hvor den ligger og nyder Moderglæderne, i det den af og til slikker sine to Unger. Hunnen viser altid en stor Omhu for sine Unger og forsvarer dem rasende mod ethvert Angreb, selv naar de næsten er voxne, hvorfor Sammenstød med den paa denne Tid er langt farligere end ellers. Følgende paalidelige Fortælling giver et smukt Vidnesbyrd om dens Moderkjærlighed. Da Skibet „la Carcasse“ for en Del Aar siden var bleven siddende fast i Isen, viste der sig en Dag paa en Gang tre Isbjørne ganske nær ved det, vistnok hidlokkede ved Lugten af Hvalroskjødet, som Matroserne havde sat over Ilden. Det var en Hunbjørn med to næsten voxne Unger; de styrtede hen mod Ilden, hvor de greb et stort Stykke Kjød, som de strax slugte. Da Matroserne kastede mere Kjød ud til dem, greb Moderen det og bragte det til Ungerne. Medens den hentede det sidste Stykke, skød Matroserne Ungerne og saarede Moderen, men ikke dødeligt; uagtet den stakkels Isbjørn kun med Møje var i Stand til at bevæge sig paa Grund af det Saar, den havde faaet, krøb den dog hen til Ungerne, lagde ny Stykker Kjød for dem, og da den saa, at de ikke rørte Kjødet, søgte den med sine Labber møjsommelig at rejse dem op og udstødte et klagende Skrig ved at se, at al dens Møje var forgjæves. Derpaa gik den et Stykke bort, stadig tudende, saa sig om efter Ungerne, gik tilbage til dem og snusede til dem. Da den omsider mærkede, at de var døde og kolde, vendte den sig om mod Skibet, brummende af Raseri og Fortvivlelse. Truffen af flere Skud sank den ned over Ungerne, slikkede deres Saar og døde.

Isbjørnen plejer i Reglen at gaa af Vejen for Mennesket og ikke angribe det, uden naar den plages af Sult eller bliver tirret; i saa Tilfælde gaar den lige løs paa Fjenden og viser sig som en frygtelig Modstander, hvilket følgende paalidelige Fortælling bekræfter. Da Kaptajn Munroe i Aaret 1820 laa indefrossen i det nordlige Ishav med sit Skib, fik en Dag en af Matroserne, som vistnok havde kiget for dybt i Rumflasken og hentet sig Mod i den, Lyst til at dræbe en Isbjørn, som viste sig i længere Afstand fra Skibet. Trods sine Kammeraters Forestillinger sprang han ned paa Isen og begav sig ud paa sit farlige Foretagende blot væbnet med en Harpun. En højst møjsommelig Vandring paa omtrent en halv Mil hen over den ujævne Isflade og Isblokker bragte ham i Nærheden af Isbjørnen, der til hans store Forbavselse uforfærdet stirrede paa ham i Steden for, som han troede, at tage Flugten ved Synet af ham. Paa Vejen var en stor Del af hans Mod bortdunstet tillige med Rummen, og han begyndte at blive betænkelig, især da Bjørnen ikke viste Spor af Frygt, men tvært imod antog en udfordrende og truende Mine. Han standsede derpaa sin Gang og svingede Harpunen et Par Gange frem og tilbage, som om han var uenig med sig selv, om han skulde angribe eller blot indskrænke sig til Forsvar. Bjørnen stod ligeledes stille. Matrosen kunde ikke bekvemme sig til at angribe denne frygtelige Modstander, som ikke veg af Stedet; han søgte forgjæves at skræmme den ved at skrige og ved at svinge Harpunen mod den, men Bjørnen forstod enten ikke hans Trudsler, eller foragtede dem. Knæene begyndte at ryste under ham, og han havde helst strax flygtet tilbage til Skibet, hvis han ikke frygtede for at blive udlet af sine Kammerater. Bjørnen lod nu til at blive kjed af denne afventende Stilling, thi den begyndte dristig at rykke ind paa Livet af ham. Ved dette Syn svandt den sidste Rest af Matrosens Mod; han vendte sig om og begyndte af alle Kræfter at løbe tilbage til Skibet. Det hjalp imidlertid ikke, at han halede ud, det bedste han kunde; thi Bjørnen havde snart indhentet ham. Han kastede nu sit eneste Forsvarsvaaben Harpunen fra sig, da den var ham for tung at bære og løb videre. Heldigvis tiltrak Harpunen sig strax Bjørnens Opmærksomhed; den standsede, studsede, snusede til den og bed i den og optog derpaa atter Forfølgelsen. Den var snart lige i Hælene paa ham, hvorfor han kastede sin ene Vante fra sig i Haab om herved atter at standse den. Hans List lykkedes, og medens Bjørnen standsede ved Vanten og underkastede den et nøjere Eftersyn, vandt han et godt Forspring. Bjørnen fortsatte imidlertid snart igjen Forfølgelsen med den største Haardnakkethed. Uagtet han søgte at opholde den ved først at kaste sin anden Vante og derpaa sin Hue fra sig, vilde, den dog uden Tvivl have indhentet ham, da han baade tabte

Vejret under dette Væddeløb paa Liv og Død, og begyndte at miste sine Kræfter. Heldigvis opdagede de andre Matroser paa Skibet nu hans fortvivlede Stilling; en Del af dem væbnede sig med Harpuner og Rifler og ilede til for at frelse ham fra dens Kløer. Ved Synet af denne uventede Undsætning standsede Bjørnen et Øjeblik; da den ikke fandt det raadeligt at optage Kampen med saa mange Modstandere, tiltraadte den et ærefuldt Tilbagetog uden at blive forurolig. Den flygtende Matros var greben af en saadan Frygt, at han trods den tililende Hjælp ikke standsede sin Flugt, før han aandeløs var naaet tilbage til Skibet. Han blev ved denne Lejlighed saa grundigt helbredet for sin Lyst til Isbjørnejagten, at han aldrig oftere indlod sig paa et saa farligt Foretagende, og han maatte døje megen Spot af sine Kammerater paa Grund af den uheldige Jagtudflugt, der endte med, at Bjørnene gjorde Jagt efter ham i Steden for omvendt.

I et engelsk Værk, fortælles et andet interessant Exempel paa Isbjørnens Farlighed. En Kaptajn Lewis angreb en Gang tillige med 5 andre Jægere en Isbjørn; da de omtrent var 40 Skridt fra den, affyrede de fire af dem deres Rifler paa den og tilføjede den flere Saar. Den saarede Isbjørn for nu løs paa dem med aabent Gab, men da den brølende rykkede ind paa Livet af dem, skød de andre to, som havde sparet deres Ild, Skulderbladet i Stykker paa den, hvilket standsede den et Øjeblik. Men før de atter havde faaet deres Bøsser ladte, optog Bjørnen igjen sit Angreb, og de maatte nu af alle Kræfter løbe til Strandbredden, hvor den til Trods for sin lammede Fod dog nær havde indhentet dem. To af dem sprang i Baaden, medens de andre skjulte sig bag nogle Isblokke og skød saa hurtig paa den, som de kunde lade. Den fik herved atter nogle Saar, men dette tjente kun til at forøge dens Raseri, og den kom omsider saa nær ind paa Livet af to af Jægerne, at disse maatte springe ned i Vandet fra en 20 Fod høj Isblok. Isbjørnen styrtede efter dem og havde næsten naaet den bageste, da Kræfterne omsider begyndte at svigte den, og den udaandede som Følge af det svære Blodtab. Efter at Jægerne havde faaet den slæbt op paa Strandbredden, fandt de, at den var ramt af 8 Kugler.

Hvor farlig Isbjørnejagten end er, drives den dog lidenskabeligt, da den giver et værdifuldt Jagtudbytte. Baade Fedtet og Kjødet af den bruges, og af dens Skind laves der udmærkede Pelse, Tæpper, Støvler, Handsker o. s. v. Eskimoerne i Grønland samt Jakuterne og Samojederne i Sibirien bygger sig Træhytter, i hvilke de lurer paa den og dræber den.

I de store zoologiske Haver ser man ofte Isbjørne; i den zoologiske Have ved Kjøbenhavn er der kun en. Disse Isbjørne er blevne fangede som Unger, da Eskimoerne ikke sjældent udgraver dem om Foraaret af deres Sneleje. Uagtet de fra Ungdommen af er blevne vænnede til menneskeligt Selskab, behager Fangenskabet dem dog langt fra, og selv ved den bedste Pleje ser de dog højst ulykkelige ud. De kan ikke taale Varme og maa flere Gange daglig overgydes med koldt Vand, hvis de ikke fra Buret kan gaa ud og tage et Bad i en stor Vandbeholder, naar de føler Lyst dertil. Under Fangenskabet fødes de som unge med Mælk og Brød og som voxne med Kjød og Fisk eller Brød, hvoraf en voxen Isbjørn daglig behøver 6 Pund.

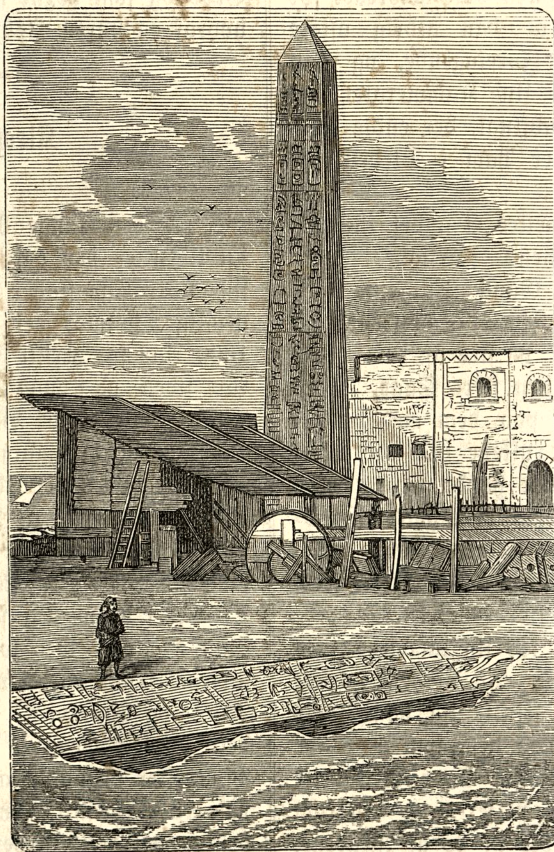
Kleopatras Naal.

I den lange Række af ægyptiske Konger i Oldtiden er der en, som særlig udmærkede sig ved sine store Egenskaber og ved sin Regerings Glans, nemlig Thotmes den tredje. Han levede omtrent 1600 Aar før Kristi Fødsel, altsaa for næsten 3,500 Aar siden, og i hans Regeringstid stod den ægyptiske Kunst i sin fulde Blomstring. Thotmes lod en Mængde Pragtbygninger opføre og befalede desuden, at der skulde udhugges to Obelisker af kæmpemæssig Størrelse til Byen On eller „Solens By“, som Grækerne kaldte Heliopolis, der betyder det samme. Disse Obelisker skulde opstilles foran Solens Tempel i denne By som et fromt Offer til Solens Gud, Osiris, der som Lysets og Varmens Kilde virkede frugtbargjørende og opholdende paa alt Dyre- og Planteliv. Der blev strax taget fat paa dette kæmpemæssige Arbejde, og en Mængde Mennesker begyndte at udhugge Obeliskerne af den rosenrøde Granit, som fandtes i Elefantines Stenbrud, men dette Arbejde optog meget lang Tid, da Obeliskerne jo som bekjendt er uhyre firkantede Søjler, der blev udhuggede af en eneste Sten. Thotmes oplevede ikke Fuldendelsen af disse Obelisker, thi han var død og borte, inden de blev færdige. En af hans Efterfølgere, Ramses den anden, der er mere bekjendt i Historien under Navnet Sesostris, lod dem under store Højtideligheder opstille paa det bestemte Sted. Paa begge Obeliskerne var der indhugget Hieroglyfer eller Billedskrift, som betegnede, at de var rejste til Ære for Solens Gud, og til disse Hieroglyfer lod Sesostris føje en Del andre, der skulde minde om hans krigerske Erobringer.

Solens By, i hvilken disse store Obelisker blev opstillede, har delt Skæbne med mange andre af de gamle Byer i Ægypten. Den er forsvunden, og

dens pragtfulde Bygninger og Mindesmærker er enten ødelagte eller adspredte. Da Romerne tog Ægypten i Besiddelse, lod den berømte Dronning Kleopatra de nævnte to Obelisker flytte fra Solens By til Alexandria, hvor de blev opstillede paa Cæsariumspladsen og efter hende fik Navn af „Kleopatras Naale". Man opstillede dem nær ved Strandbredden; den ene af dem staar endnu paa samme Sted, hvor den blev sat, og er et velbekjendt Sømærke, den anden er senere af en eller anden ubekjendt Aarsag styrtet om og har ligget saaledes lige indtil vore Dage. Det er disse to Obelisker, som fremstilles for Læserne paa hosstaaende Billede. Man har ingen Forestilling om, ved hvilke Midler det har været muligt at transportere disse uhyre Obelisker den lange Vej fra Heliopolis til Alexandria. Sandsynligvis er det sket ved Menneskekraft og har kostet mange Menneskeliv. De ulykkelige, som paa den Tid blev fangne i Krigene, var en Gang for alle fordømte til Slaveri, og om en Mængde af dem døde ved at slæbe sig ihjel under Transporten af saadanne kæmpemæssige Søjler, var noget, som ingen brød sig om. Hvis Kleopatras Naal kunde tale, havde den vistnok adskilligt at meddele om de Grusomheder, der fandt Sted under Transporten.

I Begyndelsen af dette Aarhundrede forærede Vicekongen i Ægypten den faldne Obelisk til den engelske Regering som en Tak for den Hjælp, som Englænderne havde ydet ham mod Franskmændene. Den engelske Regering modtog vel Gaven, men traf ingen Foranstaltninger til at benytte den, da man anslog Omkostningerne ved dens Transport til England til ikke mindre end 200,000 Kroner. Senere kom man dog i Tanker om denne Gave, der laa i en Slags begravet Tilstand paa Ægyptens Kyst, og der fremkom forskjellige Forslag til dens Overførelse, som dog alle blev opgivne. Obelisken vilde maaske endnu i mange Aar have faaet Lov til at blive liggende paa Ægyptens Kyst, hvis ikke den rige og berømte engelske Læge Wilson for nogle Aar siden havde tilbudt den engelske Regering at ville afholde alle Udgifterne ved dens Transport fra Alexandria til England. Paa Grund af dette rundhaandede Tilbud tog man nu for Alvor fat paa at drøfte Sagen, om hvorledes man bedst skulde faa Obelisken transporteret den lange Vej. Det var let at indse, at det vilde blive et højst vanskeligt Arbejde; thi Obelisken var 73 Fod lang, 7 Fod bred i Firkant ved Foden, og man anslog dens Vægt til mindst 400,000 Pund. Der fremkom forskjellige Forslag, og af disse antog man et af den engelske Ingeniør Dixon som det bedste og mest praktiske. Hans Forslag gik ud paa at bygge et Skib uden om Stenkolossen og derpaa gjennem en udgravet Kanal at lede Vand til for at bringe Skibet til at flyde. For en Sikkerheds Skyld skulde Obelisken indesluttes i Træ og pakkes godt ind, i hvilken Tilstand den skulde fastgjøres lidt neden for Midten af Skibet. Dette skulde have Form af en Cylinder og ved syv Tværskillerum deles i otte vandtætte Afdelinger. Skibet skulde bygges af Jærnplader og være omtrent 95 Fod langt og 15 Fod bredt; naar det var færdigt, og Obelisken vel inden Borde, skulde det slæbes ud i Havnen for der at blive forsynet med Kjøl, Dæk, Ror, Sejl samt Ballast, og en Bugserdamper skulde derpaa slæbe det til England.

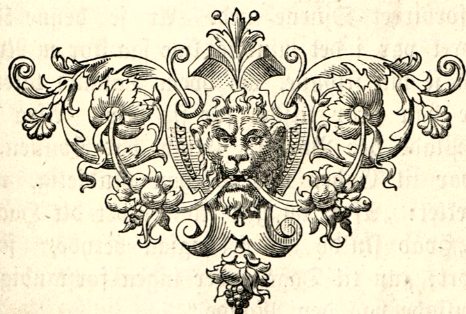

Kleopatras Naal.

Denne geniale Plan blev udført i alle dens Enkeltheder og uden at støde paa nogen videre Vanskelighed. Da det mærkelige Skib var bleven færdigt og derpaa udrustet i Alexandrias Havn, tog Damperen „Olga" det paa Slæb, og Rejsen begyndte. I de første Dage gik alt godt, og der var en stadig Udvexling af Signaler baade Dag og Nat mellem „Olga" og „Kleopatra", saaledes havde man døbt det mærkelige Skib, hvis lille Besætning blev gynget dygtigt i den høje Sø. Uden noget Uheld naaede man ind i den spanske Sø, men her rejste der sig en saa voldsom Storm,

at „Olga" kun havde Valget mellem at gaa under med „Kleopatra" eller at kaste Bugsertovet los og overlade „Kleopatra" til dets Skæbne. „Olga" valgte det sidste og kastede Bugsertovet los, men gjorde dog først et Forsøg paa at redde „Kleopatra"'s Besætning. Dette Forsøg mislykkedes imidlertid, thi den Baad, der blev sat ud fra „Olga", blev reven bort af Bølgerne og forsvandt sporløst. „Kleopatra", som nu var given aldeles til Pris for Stormens Rasen, drev i to Dage hjælpeløs omkring, indtil det endelig blev bjærget af en engelsk Damper, som bugserede det ind i Byen Ferrols Havn i Spanien. Her blev „Kleopatra" underkastet en Reparation, men da Kaptejnen paa den engelske Damper gjorde Fordring paa en stor Sum i Bjærgeløn, fik „Kleopatra" ikke Lov til at forlade Havnen, før der var bleven deponeret en stor Pengesum til Sikkerhed for denne Bjærgeløn, hvis Størrelse Domstolene skulde afgjøre. „Kleopatra" blev nu tagen paa Slæb af den store Bugserdamper „Anglia", som efter fem Dages heldig Fart førte den i sikker Havn ved London, hvor den blev modtagen med stor Jubel og efter nogen Tids Forløb opstillet paa en Plads i Byen. Det følger af sig selv, at den Dag var en Højtidsdag for hele London, da dette interessante Mindesmærke fra Oldtiden blev oprejst paa engelsk Jordbund.

Den her omtalte Obelisk er ikke den eneste, som fra Ægypten er bleven ført til Evropa. Foruden den Mængde Obelisker af forskjellig Størrelse, som der findes i Rom, og som blev førte dertil fra Ægypten af de gamle Romere, findes der ogsaa en Obelisk i Paris. Det er den saakaldte „Luxorobelisk", der er opstillet paa Concordiapladsen. Den har Navn efter den ægyptiske By Luxor og er lidt over 72 Fod høj foruden Fodstykket, der er 15 Fod, og har en Vægt af 500,000 Pund; det er en smuk Stensøjle af rødligt Syenit. Omkostningerne ved dens Transport fra Luxor i Nærheden af Theben til Paris beløb sig omtrent til 2 Millioner Franks eller omtrent $1\frac{1}{2}$ Million Kroner.

Skilsmissebrevet.

Af Sacher-Masoch.

Fra tysk ved B. E.

Selv om man vilde bejle til en Kongedatter, kunde man ikke optræde paa en mere højtidelig Maade end den, hvorpaa Weißmann Goldreich fra Kolomea optraadte i Kalmus Feuerstein til Stanislavs Hus. Han anholdt paa sin Søn Eliams Vegne om en af Feuersteins Døtres Haand, efter at den jødiske Ægteskabsmægler havde gjort sit, og han var sikker paa, at hans Forslag vilde finde en god Modtagelse. Det fandt den ogsaa; men Feuerstein, der vel bar jødiske Klæder og fulgte ethvert af Talmuds Bud, var dog ikke ganske upaavirket af den nyere Tids Aand, og han tilføjede, rigtignok lidt usikkert, at det var nødvendigt, at de unge Folk først lærte hinanden at kjende, for at man kunde se, om de holdt af hinanden.

„Hvad skal disse Omstændigheder til?" udbrød Goldreich.

„Jeg vil se mine Børn lykkelige," svarede Feuerstein; „ingen af mine Døtre skal giftes imod deres Vilje."

Eliam, Goldreichs Søn, en ung Mand med et smukt, aandfuldt, men blegt Ansigt, lo spottende. „Hvem vil spørge en Kvinde om hendes Mening," sagde han rolig. „Kvinden er en underordnet Skabning, hvis Aand ikke rækker længere end til en Kage med Rosiner eller en ny Dragt."

„Men Ægtefolk skal dog elske hinanden," indvendte Feuerstein.

„Kjærligheden er en vis Mand uværdig," svarede Eliam, „mig lokker kun den tilslørede skjønne, om hvem Talmud taler, Kabbalaen."

„Men du kan dog tale med Pigen," sagde Weißmann Goldreich.

„Ja vel," svarede Eliam; „da du ønsker det, og jeg har al Agtelse for Hr. Feuersteins Vilje, saa vil jeg gjøre det."

I Stuen ved Siden af befandt sig under denne Samtale tre Piger, Feuersteins tvende Døtre Rachel og Sara samt deres Veninde Afra Rabinowitsch. De lyttede i Begyndelsen ved Døren og skiftedes til at titte gjennem Nøglehullet. Rachel fandt den unge Talmudist meget smuk, Sara roste hans aandfulde Øjne, Afra sagde ikke et Ord. Men da Eliam

udtalte sin klassiske Dom over Kvinden, slog Stemningen om. Sara erklærede, at han var afskyelig, Rachel kaldte ham for et hæsligt Dyr, og begge var enige om, at de ikke for nogen Pris i Verden vilde gifte sig med ham. Ganske anderledes var det med Afra Rabinowitsch. Hun rejste sig fra sit Sæde, hendes mørke Øjne lynede, hendes hvide Haand strøg energisk det rige, guldrøde Haar tilbage. „Jeg tager ham," sagde hun med et ondt Smil.

„Du, Afra?" raabte Sara. „Har man hørt Magen, Mandfolkehaderen!" udbrød Rachel forbavset. — „Du, den oplyste, der prækede for os, at der ingen Kjærlighed gives!" tog Sara atter Ordet. — „Afra Rabinowitsch, hvem alle Mandfolk frygter, fordi du er lige saa ond som smuk!" tilføjede Rachel.

Afra Rabinowitsch lo ikke mere. „Netop derfor," sagde hun, „jeg tager ham for at straffe ham." De to andre Piger begyndte at le højt. „Deri har du Ret," mente Rachel, „ved at du bliver hans Kone, Afra, er han straffet nok. Men dig selv, hvorledes vil det gaa dig under Ægteskabets Aag?"

„Naar jeg ønsker det, vil han give mig Skilsmissebrev," gav Afra rolig til Svar, „jeg vil tvinge ham."

I dette Øjeblik traadte Kalmus Feuerstein ind. Da han atter vendte tilbage til sine Gjæster, sukkede han og begyndte: „De maa ikke blive vred, Weißmann Goldreich, men ingen af mine Døtre vil indtræde i Ægteskabet; de vil endnu ikke for det første give Afkald paa deres Frihed, siger de; men der er Afra Rabinowitsch, et forældreløst Barn, min Myndling, en smuk Pige, en klog Pige og en rig Pige, meget rigere end mine Døtre, hun vil tage Eliam."

„Det lader sig høre," svarede Goldreich lettet.

„Men Afra er intet jødisk Navn," faldt Eliam ind.

„Nej deri stikker netop Knuden," vedblev Feuerstein sukkende. „Pigen er meget dannet og oplyst, hun har et kristeligt Navn og bærer kristelige Klæder, og som alle kloge Fruentimmer følger hun sit eget Hoved."

„Min Eliam vil nok lære hende Lydighed," svarede Goldreich, „jeg tager Bruden god; maa jeg se hende?"

„Afra finder det ikke nødvendigt."

„Og jeg lige saa lidt," faldt Eliam ind, „naar min Fader er tilfreds, er Sagen klar, naar skal Brylluppet holdes?"

Dermed var Sagen paa ægte jødisk Vis afgjort. Eliam vendte tilbage til Kolomea med sin Fader og bekymrede sig ikke videre om sin Brud. Goldreich sørgede for en Lejlighed til det unge Par, og i Feuersteins Hus sysselsatte man sig med Afras Udstyrelse. Denne selv beredte sig til sit Ægteskab paa en ganske anden Maade. Hun havde nydt en Opdragelse, som intet lod tilbage at ønske, og var sikkerlig, hvad de fleste Ting angik, bedre underrettet end hendes Brudgom, kun om Talmud og Thoraen vidste hun ingen Besked. Hun begyndte derfor nu med en næsten komisk Iver at studere Talmud og Thoraen; ingen vidste i hvilken Hensigt, men hun vidste det.

Bryllupshøjtiden blev, som Skik og Brug er, fejret midt imellem Kolomea og Stanislav, altsaa i Nadworna, hvortil begge Parter indtraf. Bruden var med tilsløret Aasyn bleven ført frem for Eliam under Brudehimlen i Synagogen. Han havde stukket Ringen paa hendes Finger med disse Ord: „Jeg skjænker dig min Tro og Løfte for evig!" Rabbien havde velsignet Parret, og Bækkenet, hvoraf de begge havde drukket, blev slaaet i hundrede Stykker, til Tegn paa, at Ægtepagten lige saa lidt skulde opløses, som Bækkenet igjen kunde blive helt.

Eliam havde tillige med sin unge Kone strax efter Vielsen besteget Kanen, der holdt rede, og kjørt til Kolomea, og endnu havde han ikke set hendes Ansigt.

„Vil du ikke tage Sløret bort?" var de første Ord, han henvendte til hende.

„Nej," svarede hun kort og bestemt og trak Slør og Pels endnu tættere sammen om sig.

Det var Aften, da de kom hjem, og Eliam førte Afra ind i sit Hus. Hun trak sig tilbage til sit Værelse og laasede Døren af. „Vil du ikke spise til Aften sammen med mig?" spurgte Eliam.

„Jo, jeg vil," lød Svaret. Da Bordet var dækket, og Maden sat frem, traadte hun ind med en fornem Dames hele Anstand. Eliam saa overrasket paa hende. Den graa Silkekjole med Slæb og den rødtsømmede Trøje, foret og besat med Maarskind, gjorde hendes middelstore, slanke og yppige Skikkelse langt stoltere end den i Virkeligheden var. Fra hendes smukke, friske Ansigt blinkede et Par store, kloge, mørke Øjne næsten spottende over til Eliam, og under hendes med kostbare Ædelstene smykkede Hovedbaand, rullede det rige, guldrøde Haar ned over den bløde, snehvide Nakke. Eliam slog forvirret Øjnene ned. At se denne Kvinde utilsløret var i det mindste lige saa stor en Nydelse, som at se hin skjønne, om hvem Talmud taler; det maatte han strax tilstaa for sig selv. Afra havde taget Plads ved Bordet. Eliam bad Bønnen. Da den var til Ende, udbrød han pludselig, næsten forskrækket: „Afra, du har ikke klippet dit Haar!"

„Hvad skulde det vel ogsaa betyde," svarede hun tørt; „nu til Dags lader ingen forstandig Pige sig vanskabe paa den Maade."

„Men Moses har dog befalet Kvinden at klippe sit Haar!"

„Ja, selv om han ogsaa har det," svarede Afra, „saa er det dog temmelig ligegyldigt for vor Sjælefred. En Kvinde kan være slet med kort Haar og god med langt. Men hvor staar det skrevet, at Moses har befalet at afklippe Haaret?"

„I Thoraen staar det skrevet."

„Hvem har sagt dig, at Moses har skrevet Thoraen?" spurgte Afra, i det hun, støttende sit Hoved i den venstre Haand, saa spottende paa sin Mand og med Elfenbensfingrene paa den højre pillede ved det pelsbesatte Ærme, hvoraf den runde, bløde Arm stak frem.

„Moses skulde ikke have skrevet Thoraen!" udbrød Eliam; „raser du, Kvinde!"

„Moses har ikke skrevet Thoraen," vedblev den smukke, unge Kvinde, i det hun lænede sig tilbage med Armene korslagte over den blødt buede Barm. „Moses kan ikke have skrevet Thoraen, thi i 5. Mose Bog 11. Kapitel fortælles Moses Død, og du vil dog vel indrømme, at intet Menneske, ikke en Gang Moses, kan skrive om sin egen Død, og i samme Kapitel 10. Vers hedder det: „Og der opstod siden i Israel ingen Profeter som Moses." Heller ikke dette kan Moses selv men kun en meget senere have skrevet om ham."

Eliam stirrede fuldkommen tilintetgjort paa sin Hustru, Ordene døde paa hans Læber, og han følte sig som en Orm, der forgjæves søgte at bevæge sig under hendes Fødder.

„Og dog kalder Talmudisterne enhver i Israel en Kjætter, der ikke vil tro, at ethvert Ord i Thoraen er af Gud selv dikteret Moses i Pennen," vedblev Afra med grusomt Velbehag. „Jeg ærer Thoraen og Talmud, fordi jeg ærer vor Tro, som de lærer, og fordi de ved Siden af mange Daarskaber indeholder megen Visdom; og man kaster jo ikke Hveden bort, fordi der er Avner deriblandt. Men Videnskaben rækker i Dag længere end hine vise Mænd, der har skrevet disse Bøger. Den aabner den Verden for os, hvori vi lever, og Stjærneverdenen over os, og afslører for os de Vildfarelser, som Talmud, Thoraen og de øvrige Skrifter indeholder."

„Vildfarelser i de hellige Bøger," stammede Eliam; Grunden begyndte at vakle under hans Fødder. „Frygter du ikke, Afra, at Jorden skal aabne sig og opsluge dig?"

Men Jorden aabnede sig ikke og opslugte ikke den skjønne Kvinde, skjønt hun, skjødesløs indhyllet i sin Pelskaabe, lo højt. „Lod Josva ikke Solen staa stille over Gibeon, og ved vi dog ikke nu, at det er Jorden og ikke Solen, der bevæger sig. Lod Moses ikke Gud skabe Verden i syv Dage, og dog ved vi, at dertil er medgaaet en Tid, hvis Udstrækning vor Aand slet ikke kan fatte. Du ser, jeg kjender Thoraen og Talmud bedre end du selv, men jeg kjender andre Ting, hvorom du slet intet ved. Jeg kjender Lande og Folkeslag under andre Himmelstrøg? Du kjender dem ikke. Kjender du Digtere og Malere og deres Værker. Du kjender lige saa lidt til Fortidens Historie som til Athen og Rom, Perikles og Cæsar. Sig mig, hvad hedder de Stjærner, som nu smykker den natlige Himmel. Sig mig, hvorledes Planterne opstaar, vokser og forgaar! Du kan ikke sige mig det. Derfor lad du mig og mit Haar ubeskaaret!"

Eliam var bleven baade rød og bleg; han skammede sig over, at han ikke kunde give Afra Svar, og endnu mer skammede han sig ved, at han i dette Øjeblik kun havde Øje for, hvor smuk hun var og kun den ene Tanke: Denne Kvinde var dog værd at elske.

„Men Maden bliver kold," sagde Afra. Eliam sagde ikke et Ord, men tog Plads lige over for hende. Da de havde spist, rejste Afra sig og traadte hen til Vinduet. Eliam betragtede hende med en Slags Beundring; han rejste sig og forsøgte at nærme sig hende, men hans Fødder var som fastnaglede til Gulvet.

„Godnat!" sagde hun endelig og gik ind paa sit Værelse. Han havde ikke vovet at kysse hende, og endnu mindre vovede han at følge efter hende. Besejret af en Kvinde, dybt skæmmet sad han endnu længe foran den opslagne Talmud, men han kastede ikke et Blik i Bogen, han tænkte kun paa sin Kone, medens hun hemmelig af Hjærtens Lyst lo ad ham.

Da den næste Morgen ved Frokostbordet Afras lille Haand, i det hun tog efter Sukker, tilfældig kom til at berøre Eliams, blev han ildrød. Den unge Frue bemærkede det med Glæde, men hun var endnu ikke tilfreds. Efter at have drukket sin Kaffe traadte hun hen foran Spejlet for at ordne sit Haar og saa nu, hvorledes hendes Mand formelig slugte hende med Øjnene. Hun smilte glad, men heller ikke dette var hende endnu nok.

„Jeg gaar i Byen for at kjøbe et og andet," sagde hun.

„Skal jeg følge med?" spurgte han hurtig.

„Hvorfor det?" svarede hun med et ondt Blik, „jeg vil ikke rive dig bort fra din tilslørede skjønne."

Nu blev han bleg, og hendes Ansigt lyste af den højeste Triumf; hun vidste i dette Øjeblik, at han var forelsket i hende. I to Minutter var det saa stille i Stuen, at man havde kunnet høre en Naal falde, og virkelig faldt der ogsaa en Haarnaal, som Afra forsætlig kastede paa Gulvet. „Eliam!" sagde hun, uden at røre sig, „tag mig den Haarnaal op."

Han skyndte sig at tage den op, den skjønne Kvinde aandede dybt, hun havde vundet Spillet.

* * *

Et Aar var gaaet, i hvilket Afra med haardnakket Iverighed, stedse sejerrig, havde bekæmpet Eliams blinde Tro og mørke Fordomme, medens han ikke en Gang havde vovet at berøre hendes Haand med sine Læber. Atter faldt de hvide Sneflager, og Isblomsterne glimrede paa Vinduerne. Den unge Kone sad indhyllet i sin Pelskaabe i sit Værelse og stirrede misfornøjet ind i de flakkende Ildflammer.

Da traadte hendes Mand ind. Hun forskrækkedes og vendte sig derpaa uvillig om. „Du er ikke tilfreds, Afra," begyndte han. „Hvad skal jeg gjøre for at opfylde dine Ønsker?"

„Hvem vil spørge en Kvinde om hendes Mening," gav hun med et bittert Smil til Svar. „Hvad Vægt ligger der paa en saa underordnet Skabning!"

Eliam saa overrasket paa hende. „Nu forstaar jeg dig," udbrød han. „Du har den Gang hørt de tossede Ord, som jeg lod falde hos Feuersteins, og derfor hader du mig."

„Jeg hader dig ikke, jeg elsker dig kun ikke."

„Det er nok," vedblev Eliam, „men jeg elsker dig og vil se dig lykkelig."

„Kjærligheden er en vis Mand uværdig," udbrød Afra og lo højt, „men vil du se mig lykkelig, saa giv mig fri. Jeg har taget dig for at straffe dig, og hvis du tvinger mig til at blive hos dig, skal jeg gjøre dig Huset til et Helvede!"

„Eliam smilede bittert. „Hvor du er, kan der intet Helvede være," sagde han; „men jeg kan ikke se dig ulykkelig." Han forlod hende, og da han kom tilbage, lagde han et Skilsmissebrev i hendes Skjød. Hun saa paa ham med store Øjne; nu fandt hun intet Ord, men hun gjorde sig strax færdig til Afrejsen, mens han lod Kanen spænde for til hende.

Da endelig alt var i Orden, stod hun, iført den store Rejsepels og med det smukke Hoved indhyllet i et Baschelikklæde, midt i Stuen, saa sig endnu en Gang omkring og sukkede. Derpaa rakte hun ham sin Haand. Han bøjede sig over denne, der kold som en Sneflage laa i hans, for at kysse den; og en Taare faldt paa den. Da trak Afra Haanden heftig tilbage, sønderrev Skilsmissebrevet og kastede sig grædende om hans Hals. Og denne Gang fandt ingen af dem Ord.

Lissabon.

Af P. P.

Lissabon, paa portugisisk Lisboa, hed i Oldtiden Ulisippo og kaldtes af de indtrængte Arabere Al-Oschbuna eller Lischbuna. Staden ligger amfitheatralsk ved Foden af og mellem flere Højder af Serra de Cintra og er delt i fire Kvarterer; den gamle Stad, Kvarteret Alkahama, der forskaanedes under Jordskjælvene i forrige Aarhundrede, beliggende paa Monte do Castellos Skraaning, udgjør ligesom en Labyrinth af mørke, krumme og snævre Gader med gamle Huse i en underlig gothisk Stil. Indløbet til Lissabon fra Atlanterhavet, hvor Floden Tejo udmunder, Intrada de Tejo, har farlige Skjær og kan ikke sikkert befares uden Lods; det er over to Mile langt og over en Mil bredt.

Fra Midten af det forrige Aarhundrede havde den svage og uvirksomme Kong Joseph den første i en lang Aarrække overladt Rigets Styrelse til sin Minister Pombal, en Mand, der var udrustet med store Aandsevner og en kraftig Vilje; hans frisindige Ideer var langt forud for hans Tid. Under hans Styrelse begyndte en ny Tidsalder for den portugisiske Nation, der var hensunken i Sløvhed og Vankundighed. Ved kloge Foranstaltninger lykkedes det ham at ophjælpe Handel og Industri, hvorhos han efter megen Kamp besejrede det hidtil almægtige Hierarki, først og fremmest Jesuiterne, under hvis gejstlige Aag Nationen gjennem Aarhundreder havde hensygnet Livet; han hævede ogsaa Handels- og Haandværkerstanden til større Selvstændighed, stræbte at ophjælpe Agerdyrkningen, ligesom han ogsaa beskyttede Kunsternes og Videnskabernes Dyrkere; kort sagt, et nyt og virksomt Liv begyndte efterhaanden i Forening med en friere Aandsretning at løfte Folket til Selvbevidsthed; det var i den nyere Tid Portugals mest glimrende, men kortvarige Periode; en frygtelig Naturbegivenhed forstyrrede, i det mindste for den store, opblomstrende Stads Vedkommende, al Herligheden i Løbet af nogle Timer.

Morgenen den 1ste November 1755 oprandt med klar Himmel. Hele Staden vaagnede til fornyet Virksomhed og rørte sig larmende paa alle Kanter. Medens de mangfoldige ved den udstrakte Kajs Bolværker fortøjede Koffardimænd var i Færd med at indlade eller udlosse Varer fra alle Jordens

Jordskjælvet i Lissabon 1755.

Egne, og travle Flokke af muntre Søgutter ilede fra og til; medens de sort tilslørede Matroner vandrede til Messe i forskjellige Kirker, og Handels- og andre Forretningsmænd under højrøstede Samtaler og levende Gestikulationer hastede afsted i alle Retninger til deres daglige Gjerning; medens de rige og fornemme, men ørkesløse Sennorer, indhyllede i sorte Silkekapper, og de unge, mørkøjede Sennoraer, halvt tilslørede og kastende bag Viften talende Blikke til deres mandlige Ledsagere, gik deres Morgentur, alle optagne af Planer til at benytte det klare og milde Efteraarsvejr til Udflugter mellem Bjærgene eller til Sejlture i Bugten, hvis Søer løb saa usædvanligt smukt, og hvis let krusede Skumkamme glimrede i Sollyset, da — — ligesom standsede alt Liv og Røre pludselig i Gader, paa Pladser, paa Promenader og i Havnen. Med vaagnende uhyggelige Anelser hørte man en sælsom Brusen i Luften, og Jorden syntes at krympe sig i en gyngende Bevægelse, saa at Folk tumlede mellem hinanden som berusede Mennesker. Faa Minutter efter formørkedes Himlen over Staden og Havnen, medens Søen i samme Nu kom i en skummende Bevægelse, fra Atlanterhavet væltede uhyre Vandbjærge ind gjennem Bugten og oversvømmede hele Vejen og Havnepladsen. De fortøjede Skibe reves løs, vendte Stævnen i Vejret og kastedes ind paa Land; der ude i Bugten saa langt Øjet kunde naa, saas mange Fartøjer slyngede op paa Kæmpebølgernes Rygge og derpaa rives ned i Dybet og forsvinde i Skumflagerne. Mængden vendte om og flygtede hen imod de til Havnen stødende Gader og Pladser. Som om et Tordenvejr brød løs, rullede det og bragede der oppe under en frembrusende Storm; alle stirrede i Vejret og som lammede af Skræk standsede de i tæt sammenpakkede Masser, hele Husrækker saa de styrte forover ned fra Højderne til højre og venstre; ogsaa Kirketaarnet der henne vaklede hid og did, styrtede saa ned knusende alt i Faldet, og selve Kirken fulgte efter. Mange Mennesker begravedes under de væltende Mure, og Mængden flygtede nu tilbage til Havnen, hvor mangfoldige fandt Døden i de oprørte Vande, der overskyllede hele Havnepladsen og i Stormløbet kylede flere med Kvinder og Børn opfyldte Fartøjer med Kjølene i Vejret. Fra de fjærnere Gader og Pladser flygtede mange, tumlende mellem hinanden, op til det højere beliggende Kvarter Alhama. Faldende her paa Knæ og vridende i Fortvivlelse de oprakte Hænder, anraabte de deres Skytshelgene om Redning. Man kunde herfra overse den skrækkelige Scene af Ødelæggelse i de omliggende Staddele; gjennem Stormens Hvin og den tordnende Bragen af de rundt om nedstyrtede Huse, Paladser og Kirker hørtes et tusendstemmet Kor af hylende Stemmer, og snart brød ogsaa Ilden ud paa alle Kanter; gjennem Støvskyerne, der hvirvlede i Vejret og snart rugede over hele Staden, skinnede de rødlige Flammer og Gnister som et uhyre Fyrværkeri. Over 30,000 Mennesker omkom, dels begravede under Ruinerne dels opslugte af de vældige Bølger eller nedtrampede i Trængslen af den flygtende Mængde, der tumlede paa den gyngende Jord og halvt vanvittige af Skræk og Fortvivlelse raste afsted i alle Retninger, hvor Ødelæggelse og Død mødte dem overalt. — I Aaret 1775 indtraf atter et frygteligt Jordskjælv, der ligeledes og i en endnu højere Grad bragte Død og Ødelæggelse; henved 80,000 Mennesker skal være omkomne under denne Omvæltning. Disse Jordskjælv og endelig Ministeren Pombals Afskedigelse standsede det portugisiske Folk i dets begyndte Fremskridt i Civilisation og en friere, selvstændig Tilværelse; det faldt snart tilbage under Hierarkiets og Despotismens aandsfortærende Aag og hensank atter i Sløvhed og Vankundighed, af hvilken nedværdigende Tilværelse Nationen dog nu atter har begyndt at opmande sig.

Ligesom i Spanien synes ogsaa i Portugal Tiggeriet at være en lovlig Næringsvej og Dovenskab og Bigotteri Hovedtræk i Almuens Karakter. Det kongelige Slot i Belem (Bethlehem), et Kvarter af Lissabon, fandt vi saaledes ved vort Besøg belejret af pjaltede Skabninger af begge Kjøn, der med ynkelige Miner omringede os og fulgte uhindrede af Vagtposterne med ind under Portalet; det tog sig ret østerlandsk og patriarkalsk ud, da den kongelige Familie i disse Dage opholdt sig her. Paa Grund af Hoffets Nærværelse fik vi ikke Slottets Indre at se; dog til Gjengjæld førtes vi ind i den kongelige Vognremisse, der maaske var nok saa seværdig som selve Slottet; dette udmærker sig ikke ved nogen arkitektonisk Skjønhed, lige saa lidt som de mange andre kongelige Residensslotte i Portugal. I Remissen var Stadsvognene rangerede i kronologisk Orden fra alle Tidsaldre, fra det femtende Aarhundrede indtil vore Dage, saa at man her kunde gjennemgaa et Kursus i en Gren af Kulturhistorien. I det femtende Aarhundrede maa Hjulmagerne have været dygtige og uegennyttige Haandværkere; deres Arbejde var solidt og ikke beregnet paa Reparationer i deres Levetid. Vognhjulene med Naver saa tykke som en Mands Laar, de i Jærnbaandene inddrevne Nagler, af Størrelse som en knyttet Næve, har holdt ud i flere Hundrede Aar uden at vise Spor af Slid eller Skamfering. Ogsaa Datidens Kunstnere, især Billedskærerne har været dygtige; foran Kuskesædet paa hin gigantiske Karrosse, til hvis Indre en Trappe fører op, er

lejret en ikke uskjøn Gruppe i naturlig Størrelse af Sol- og Flodheste, der synes at stræbe fremad som Stangheste; bag Tjenersædet, der ser ud som en Balkon, er mellem Baghjulene anbragt en anden Gruppe af Doros (Dueros) og Tejos (Tajos) Flodguder, omgivne af Flodnymfer. Som en stor Hængekøje gynger Vognkassen i vældige Silkeseler; den har historiske Billeder i endnu levende Farver paa begge Sider; Dør- og Vinduesbeslag er af Guld og Sølv. Alle de gamle Karrosser saa omtrent saaledes ud, kun med de Nuancer eller gradvise Forandringer, den paagjældende Tidsalders Mode havde medført. Der var ogsaa en kongelig Ligvogn, der tog sig underlig ud blandt al denne rigtignok falmede Pragt. Den gemytlige, snaksomme gamle Staldmester, som talte et af Spansk og Fransk sammenblandet Sprog, men i portugisisk Mundart, gav en Historie til bedste om hver Karrosse; han fortalte ogsaa et og andet om Skik og Sædvaner ved det herværende Hof, blandt andet, at Kongen endnu ved højtidelige Lejligheder holder „Lever" (Morgenopvartning) og „Beija—mannos" (Haandkysning.)

Den lystrejsende finder sig i øvrigt hyggeligere til Mode i Portugal end blandt Spanierne, hvis stive Grandezza (Højhed, Hovmod) synes at tabe sig her, ligesom Bjærghøjderne, der strækker sig ind fra Spanien, og i nogle Retninger er Portugiserne komne deres Naboer forud i Civilisation; Sproget forekom mig ogsaa mer velklingende end i Spanien, hvor den hæslige, fra Maurernes Tid stammende Strubelyd, har vedligeholdt sig blandt Almuen. Spanien er imidlertid for Portugal en god Formur, der i Forening med det britiske Formynderskab holder det afspærret fra de convulsiviske Bevægelser i det øvrige Evropa. I Spanien sporede man overalt Uro i Gemytterne, og alle Samtaler drejede sig om politiske, som oftest revolutionære Emner; men saa snart man ved den portugisiske Fæstning Elvas har forladt spansk Grund, taber sig denne Uro og en conservativ Luftning kommer Turisten i Møde; endog Bagagens Visitation foregaar her med større Regelmæssighed, og ved Porten af enhver By, man passerer, gjentages den i Form af den gode gamle Konsumtion.

Endnu er Lissabon ikke rigtig kommen til Kræfter efter Jordskjælvene, og Spor af Ødelæggelsen opdages overalt, medens dog ny og prægtige Bygninger efterhaanden rejser sig paa Tomterne. Naar man fra en Bjærghøjde ser ud over Staden, har man et overraskende Skue; den hæver sig amfitheatralsk i Vejret med Paladser og Kirker højt oppe paa Bjærgskraaninger og Klippetinder. Mange Gader, af hvilke en og anden danner en eneste Trappe, gaar stejlt i Vejret, saa at man gyser ved at se en Omnibus eller en af disse gammeldags tohjulede Fragtvogne, hvis vældige Hjul bestaar af en eneste blaa- eller rødmalet Skive, rulle ligesom styrtende ned fra Højden, medens sex Muler med Anstrængelse slæber Kjøretøjet op ad.

Lissabon er en ældgammel By, nu med omtrent 280,000 Indvaanere; en Mythe lader den være grundlagt af Ulysses paa hans Omflakken efter Trojas Ødelæggelse, medens et andet Sagn melder, at Navnet skriver sig fra et fønikisk Ord: „Alis—ubbo", dejlig Bugt. I Havnen og langs Flodbredden, Kajen eller Caes, der har en Udstrækning fra Øst til Vest af næsten tre Fjerdingvej og tillige danner en med Træer beplantet Promenade, hersker Liv og Virksomhed som i alle Søstæder, og Lissabon er en saadan af stor Betydning. Med langt større Bevægelighed end de spanske Arbejdsfolk, iler Lastdragere rastløs fra og til Skibene med utrolige Byrder af Tømmer og Vareballer. De sortsmudsede Karle, der bærer frygiske Huer paa Hovedet; de utallige Sejlere eller Dampere fra alle Verdens Kanter; de langs Bredden skvulpende Baade med smaa Master og uhyre lange Røer af Bambus; Sværmen af støjende, i forskjellige Tungemaal snakkende Sømænd, alt dette udgjør et broget og interessant Billede. Den nævnte frygiske Hue er et nationalt Klædningsstykke; det samme gjælder om den brune Kappe, der bæres af begge Kjøn, baade af voxne og Børn; ser man en lille Purk indhyllet i sin Kappe, og med den i Toppen bøjede Hue paa det purrede sorte Haar, føres Tanken hen paa den sønderjyske Nisse, der flytter med Bondens Familie. Hvad Beliggenheden angaar kan vel kun Konstantinopel, Neapel og maaske Stockholm maale sig med Lissabon; i Oldtiden hed det, at den laa ved „Auriferi vipa beata Tagi", den guldførende Tajos lykkelige Bred. Den Række Højder, hvorpaa Staden er bygget, fortsættes mod Vest indtil Cintra, der ligger paa det højeste Punkt, kaldet Buenos Ayres, den gode Luft. Man tror at spore en kraftig Regeringshaand og administrativ Dygtighed, der minder om Pombals Tid; dog maa dette maaske nærmest tilskrives engelsk Indflydelse. De mange engelske rejsende, der opholder sig her, synes af Befolkningen at betragtes som en højere Menneskerace, som Landets egentlige Herrer, og de britiske Turister undlader heller ikke at give sig Mine deraf. Hotellerne er venlige og forsynede med al mulig Comfort; det anseligste, det, der især søges af Briterne, er Hotel Braganza, beliggende paa en Højde med herlig Udsigt over Floden; men her blæser det altid og er uhyre dyrt; det ved Kajen opførte Hotel Central foretrækkes af de andre Nationers Turister. Paa dette Hotels Balkon oplevede jeg Synet af en Borrasca, en Regnbyge, der havde en hel anden Karakter end en saadan her hjemme i Danmark.

Den kom pludselig ind fra Atlanterhavet; i et Nu oprørte den Tejos Vande, og de sværeste Skibe rullede eller hoppede i Bølgerne med svajende Master; som i et Skybrud styrtede Vandene ned, blandet med Hagel; af en Stormvind dreves de over Pladser og gjennem Gaderne, der hurtig var menneskеtomme. Jeg fik Fornemmelsen af, at et Jordskjælv vel begyndte saaledes; Vinduer og Døre klaprede, og Murene syntes at ryste. Efter fem Minuters Forløb var dog Bygen dreven over og Solen straalede atter ned fra skyfri Himmel; Gaderne var som vaskede rene og hurtig tørrede, da Vandet strømmede ned ad Skraaningerne.

I Lissabon findes mange Kirker, Klostre og Paladser, der knejser op mellem denne Mylder af sammenstablede Huse og for det meste er omgivne af Haver, Mure eller Afgrunde; set fra Citadellet eller Floden viser det hele sig som et storartet Panorama. Havnen, til hvilken Indløbet forsvares af flere Kasteller og Batterier, kan rumme 10,000 Skibe. Med Undtagelse af den maleriske Beliggenhed har Staden i øvrigt ikke meget seværdigt og kun lidt af kunstnerisk eller historisk Interesse. Det er noget særegent for den purtugisiske Bygningskunst, at mangfoldige Huse har paa Murene en Beklædning af Porcelæn, for det meste blaafarvet, hvilket giver dem Lighed med hine gammeldags Porcelæns Potpourri-Krukker, hvori vore Bedstemødre gjemte syltede Rosenblade og Lavendler. Til den i Europas andre sydlige Lande fremherskende Romantik mærker man heller ikke stort i Portugal; det eneste romantiske, jeg har oplevet her, var, at jeg en Morgen før Solopgang vækkedes af Sang og Guitarspil nede paa Gaden, hvor nogle unge Mennesker, der vendte hjem fra en Fest, opførte en Serenade ud for Nabohuset til vort Hotel; dog opdagede jeg ikke, at noget Vindue eller nogen Balkondør blev aabnet i denne Anledning. Staden har 200 Kirker, der dog kun udmærker sig ved deres indre Udsmykning med Silke, Fløjl, Guld og Sølv, samt sex Theatre; et af disse er indrettet i en forhenværende Kirke, et Særsyn af Vanhelligelse i et Land, hvor Præstevælden endnu er saa fremherskende. Kathedralkirken ligger paa Toppen af et Bjærg, hvortil Gaderne fører stejlt i Vejret; den er i det tolvte Aarhundrede bygget paa Ruinerne af en Moske; af mærkeligt indeholder den kun nogle Relikvier og et Billede, der gjør Mirakler for de troende. De gamle Konger af Huset Braganza ligger begravede i Kirken San Vincente. Kirken San Roque har et mærkværdig pragtfuldt (Kongens) Kapel, der blev bygget i Rom og 1774 opstillet i Peterskirken for at indvies af Paven, hvorpaa det toges fra hinanden og bragtes til Lissabon; det har værdifulde Billeder i romersk Mosaik, i Baggrunden „Johannes, der døber Jesus," efter en Tegning af Michel Angelo; til højre „Bebudelsen," efter Guido Reni, og til venstre „Den hellige Aand," efter Raphael Urbino. Datidens dygtigste Kunstnere arbejdede femten Aar paa disse Billeder. Blandt de øvrige Kirker er den i Klostret „Mosteiro de Bolem" den interessanteste; den skriver sig fra Aaret 1500 og er opført paa det Sted, hvor Vasco di Gama den 6te Juli 1497, Dagen før han tiltraadte sin Opdagelsesrejse omkring Afrikas Sydspids til Ostindien, tilbragte Natten med sine Staldbrødre i et lille Kapel. Stadens største og mærkeligste Bygningsværk er en 1738 fuldført Aquæduct eller Vandledning, der fra en, en Mil fjærnet Flække tilfører Lissabon Drikkevand. Paa 35 kolossale Buer overskrider den Alcantaradalen; den midterste Bue hvælver sig til en Højde af 195 Fod.

Stadens nyere Del har regelmæssige, brede Gader og elegante Butiker med lutter engelske eller franske Varer, men sjælden noget, der kunde vidne om portugisisk Industri. For den fremmede er det ikke saa let at finde Vej her, da en og samme Gade ikke sjælden har forskjellige Navne, af hvilke kun det officielle er paategnet Hjørnemuren. Den fashionable Rua da Prata, Sølvgaden, har Englænderne saaledes omdøbt til Rua bella da Raina, Dronningens smukke Gade, og den store Plads Praca do commercio, Handelspladsen, til Black Horse Square. Paa denne Plads knejser nemlig en Rytterstatue af Kong Joseph den første, paa hvis ene Side af Fodstykket ses en i Marmor mejslet Elefant, paa den anden Side en Hest, under hvis Hove et Menneske krymper sig, en uhyggelig Ide, der minder om Rytterstatuen paa vort Kongens Nytorv. Paa en anden Plads ses derimod en smuk Statue af Portugals største Digter, Luis de Camoens; paa Fodstykket staar mindre Statuer af andre portugisiske Digtere og lærde. Fra de offentlige Brønde, fornemmelig „Samaritana" og „Belem," henter de saa kaldte Gallegos hver Dag Vand og bære det om i Husene; disse Vandbærere har Navn for at være de honnetteste og ærligste af den pyrenæiske Halvøes ubemidlede Befolkning.

Med meget Besvær og mod Erlæggelsen af 5000 Reis eller fem Milreis havde vi en Aften forskaffet os Nøglen til en lille Loge i Theatret San Carlo — Nøglen udleveres nemlig i Steden for Indgangsbillet, og den tilsyneladende enorme Sum af 5000 Reis er omtrent 20 Kroner efter vor Mønt. Theatret er stort og smukt udstyret, omkredset af Medaillons med Portræter af Camoens og hans Efterfølgere i den portugisiske Poesies Verden; her er tre Rækker godt monterede Loger og i Forgrunden en Kongeloge, der naar gjennem alle tre Etager. Kongen og Dronningen havde dog taget Plads i

en beskeden Loge tæt ved Prosceniet (den forreste Del af selve Scenen); deres Følge befandt sig i de tvende næste Loger, Hofkavalererne i glimrende Uniformer. Der gaves „Barberen i Sevilla“ med en fortræffelig Udførelse, især af Titelrollen. Majestæterne, ved hvis Indtrædelse i Logen hele det elegante Publikum rejste sig, fulgte med levende Interesse Stykkets Gang; de var altid de første der gav Bifald til Kjende; naar en enkelt Musikelsker applauderede af indre Drift og for tidlig, blev der hysset, indtil Kongen eller Dronningen løftede Hænderne til Klap, saa bruste en Bifaldsstorm gjennem Salen. Det var i Karnevalstiden; men Karnevalet har her ikke stort at betyde, og man møder kun faa Masker paa Gaden. Derimod syntes den elegante Dameverden i Theatret at fejre Karneval og slaa Gjækken løs i de snurrigste Dragter og skrigende Farver; de fleste unge Sennoraer i primera og secunda fila (første og anden Logerække) havde Haar og Chignon stærkt pudrede ligesom de franske Damer paa Ludvig den femtendes Tid, hvilket gav disse blege eller brunladne Ansigter med de sorte Bryn og funklende Øjne et sælsomt Udseende.

Egnen omkring Lissabon frembyder Billedet af Frugtbarhed og yppig Vegetation. Der hang allerede gyldne Frugter mellem Træernes glinsende Løv; Palmer, Kork- Kastanje-, Citron og Granattræer viftede i den milde Luft, og Storken sejlede hen over de blomstrende Enge; Vinhaver afvexlede med Bomulds- og Rismarker. Paa en Udflugt fra Lissabon til Cintra kom vi forbi en Række Villaer med Fontæner og Statuer, for det meste omgivne af hvide Mure med Sprinkelværks Jærnporte; selve Bygningernes Facader var fra øverst til nederst bedækkede med blaat, violet eller gultmalet Porcelæn. Cintra ligger omtrent tre Mil fra Hovedstaden i Nærheden af Tejos Munding, paa Skraaningen af Klippen „Serra de Cintra“, der hæver sig fra 1800 indtil 3000 Fod over Havfladen. I det hyggelige Hotel „Victor“ har man fra Balkonen et overraskende Panorama: ned i de smilende Dale, hvor Veje og Stier bugter sig mellem Balsamtræer og Magnoler, gjennem en Citron- og en blomstrende Kamelieskov, op ad de terasseformede Bjærge og Fjælde, der rundtom kige hinanden over Hovedet, et prægtigt Syn, medens Skyerne ruller sig op langs Fjældet Capo de Roccas Side. Den engelske Digter Byron har besunget dette Sted og kalder det den mest velsignede Plet i den beboede Verden. Saa vel i Dalene som op ad Bjærgskraaningerne og paa Fjældtoppene ses spredte Villaer, Klostre, mauriske Borge og Taarne, overalt en Sammenblanding af saracensk og kristen Arkitektur. Her var en Gang de i Lissabon herskende mauriske, og senere de kristne Kongers Sommerresidens; men nu har Hovedstadens fornemme Familier og rige Englændere valgt det til Sommerophold. Ogsaa her har britisk Indflydelse gjort sig gjældende og til Fordel for Turisterne. Hotellet udmærkede sig ved Renlighed og tidssvarende Udstyring samt et godt Køkken; den Frokost, der serveredes, var afpasset efter Nordboernes Smag: Skinke med Kartofler, engelsk Smør, hollandsk Ost og frisk bagt Brød, dertil en noget tung, men fortræffelig rød Vin, et Produkt fra Omegnen.

Som de fleste sydlige Folkeslag er Portugiserne Tyranner mod deres Træk- og Lastdyr, hvis Kraft de forstaar at udtømme til det yderste; de Byrder, et Æsel, en Mule eller en Hest kan slæbe afsted her, grænser til det utrolige. Hvad Æslet og Mulen angaar, da maa disse Husdyr sædvanlig selv søge deres Føde ved at snappe en Visk af et forbidragende Hølæs eller afgnave lidt Græs og Blomster langs Haver og Enge, ikke paa Vej eller Grøftekanter, hvor der kun voxer vældige Kaktus; Hesten faar dog i Almindelighed Foder, men kun sparsomt og magert.

Vi kjørte til Cintra i en gammeldags Chaise, forspændt med tvende Heste, der dog var i en ret god Foderstand; men Kusken var en Tyran. Vejen der hen førte for det meste opad, undertiden meget stejlt; ikke destomindre gik det i rask Trav, og Pisken var i stadig Bevægelse. Paa hele Henfarten bededes der kun en Gang, det vil sige, vi holdt stille ved den dørløse Indgang til en rigtignok malerisk beliggende landlig Posada, Kro. Kusken forsvandt et Par Minutter der inde i den halvmørke Baggrund, hvor han tømte en Vindunk; da han vendte tilbage, medbragte han et Brød af Størrelse som et fire Øres Franskbrød, samt tre Gulerodstoppe, hvilket Foder han med nogle knubbede Ord om slugvorne Kreaturer først viste de sveddrivende Dyr, der snøftende strakte Mulerne frem, og endelig delte imellem dem. Derpaa gik det atter afsted i skarpt Trav; et Stykke længere frem bøjede han pludselig af til venstre hen til en Cisterne mellem Kaktustræerne, hvor han lod Dyrene drikke. Nu dreves de Knald i Knald op ad Skraaninger, og han holdt en højrøstet Tale til dem, der, saa vidt jeg kunde forstaa Meningen, gik ud paa, at nu havde de faaet Mad og Drikke, saa kunde de sagtens holde ud en Stund.

Paa Tilbagevejen stod Kusken oprejst foran sit Sæde, med Slag og Knalden drev han Dyrene fremad i Galop, gjennem tykt og tyndt, over Vandløb og Stene, saa at vi tumlede mellem hinanden i det skrøbelige Kjøretøj, der reves afsted slingrende fra den ene Side til den anden. Der gjordes atter Holdt ved den landlige Posada, og med et lignende Maaltid som paa Henfarten beværtede Kusken sine stønnende Heste.

Purpuret fra Tyrus.

Oldtidens Føniciere, der boede i en lang Strimmel Land ved Middelhavets Kyst i Lilleasien, var ikke blot særdeles dristige Sømænd og utrættelige Handelsfolk, men de var ogsaa i Besiddelse af stor Dygtighed paa Industriens Omraade. De lavede udmærkede Arbejder af Metal, forstod at støbe Mønter samt Statuer i Guld, Sølv og Bronce, havde Fabrikker for de forskjelligste Redskaber og Instrumenter, store Glasværker, og forstod at gravere i ædle Stene med en udviklet Kunstsans.

De opnaaede ogsaa en særlig Berømmelse ved deres Dygtighed i al Slags Farvning, især med den berømte Purpurfarve. Denne Farve uddrog de af forskjellige Bløddyr, som levede i Havet ved Kysten af deres Land. Efter et gammelt Sagn skal en Hyrde, hvis Hund en Gang tilfældig havde bidt en Purpursnegl i Stykker, og hvis Snude blev farvet violet af Saften, heraf have lært at uddrage denne Farve. Hvorledes det end forholder sig med dette Sagn, er det vist, at Opdagelsen af den berømte Purpurfarve gaar langt tilbage i Oldtiden, thi Ægypterne, Perserne og Indierne kjendte det føniciske Purpur i det mindste siden Moses' Tid.

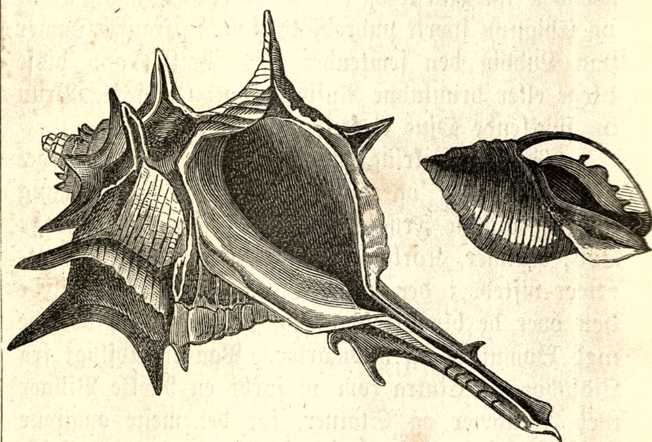
Forfatteren Plutark fortæller, at denne smukke Farve var saa ægte, at Alexander den store ved Indtagelsen af Staden Tyrus, i dens Borg fandt 60 Pund af det kostbareste Purpur, svarende til en Værdi af 5000 Talenter (omtrent 2 Millioner Kroner), som man havde ophobet i et Tidsrum af 190 Aar, og som endnu havde bevaret hele sin Glans og Skjønhed.

Fønicierne var i meget lang Tid de eneste, som forstod at uddrage og tilberede denne Farve, som blev brugt til Farvning af de kostbareste Tøjer. Babylonerne prydede deres Gudebilleder med purpurfarvede Klæder, og Ypperstepræstens Dragt hos Jøderne var af samme Farve.

Senere kom der ogsaa Purpurfarverier i Gang i Morea, paa flere græske Øer og i Italien. Under Kejser Theodosius i Slutningen af det 4de Aarhundrede efter Kristi Fødsel var der kun to Farverier af denne Slags tilbage, nemlig et i Tyrus og et i Konstantinopel; det første blev ødelagt af Saracenerne, og det sidste af Tyrkerne, og med Tilintetgjørelsen af disse Farverier gik Kunsten at farve i ægte Purpur tabt.

I den nyere Tid har man været meget usikker med Hensyn til Oprindelsen af denne smukke Farve. Naturforskeren Aristoteles, der levede paa Alexander den stores Tid, fortæller, at den blev uddragen af to i Middelhavet forekommende Bløddyr. Det ene af disse havde en temmelig stor Skal, der havde 7 Spiralgange, var tæt besat med Torne og forsynet med en stor Aabning; det andet Dyr havde derimod en meget mindre Skal.

Efter at Purpurfarven og de Dyr, som den blev indvunden af, havde været glemte i flere Aarhundreder, begyndte man paa den saakaldte Renaissance-Tid atter at syssel sætte sig med at udfinde de Dyr, som denne Farve havde sin Oprindelse fra, men man forskede længe uden at kunne opnaa noget Resultat. Rondelet var den første, der paaviste, at den største af de førnævnte Snegle, maatte være den samme, som nu kaldes „Brandhornet" (Murex brandaris), der ogsaa nøje stemmer overens med den Snegl, som Aristoteles har beskrevet. Den er almindelig i Middelhavet, hvor den lever paa Dyndbund.

Purpursneglen.

Den mindste af de før nævnte Snegle har man gjenkjendt i den nuværende „Purpursnegl" (Purpura lapillus), der hyppig forekommer paa Klipperne i Middelhavet og i den engelsk-franske Kanal, men ogsaa findes langs Jyllands Vestkyst og i den nordlige Del af Kattegattet. Begge disse Snegle er fremstillede paa medfølgende Billede; den første, som er let kjendelig ved sin Størrelse og sine Pigge, hører til Pigsnækkerne, og den sidste til Trompetsnækkerne.

Nyere Undersøgelser har hævet enhver Tvivl om, at de her fremstillede Snegle er de Dyr, af hvilke man indvandt Purpurfarve i Oldtiden. Paa Kysten af Fønicien mellem Stæderne Tyrus og Sidon har den franske Naturforsker de Saulcy for nogle Aar siden opdaget en uhyre Ophobning af Sneglehuse eller Konkylier, alle af en og samme Art (Murex trunculus). Ved alle disse Konkylier var der den Ejendommelighed, at Skallen var kløvet ved et eneste Slag mellem den første og anden Spiral, for at man kunde komme til at indvinde

Purpurfarven. „Dette", siger de Saulcy, „kan ikke være noget tilfældigt, og man har her tydelig Sporet af den Fremgangsmaade, som Oldtidens Farvere i Sidon og Tyrus brugte for at erholde det berømte Purpur." Heraf slutter han, at „Murex brandaris" især blev brugt i Grækenland og Italien og „Murex trunculus" i Fønicien.

Efter Naturforskeren Lacaze's Undersøgelser er det Organ, som udskiller Purpurfarven, et lille hvidt eller gult Baand, som ligger under den indvendige Side af Sneglens Kappe. I dette Baand findes nemlig det kornede Stof, som ved Opløsning frembringer Farven. Naar dette Stof udsættes for Sollysets Paavirkning, gjennemgaar det en Række Farver fra citrongult, grøngult, grønt til violet, der bliver dybere, jo længere det udsættes for denne Paavirkning; paa samme Tid udvikler der sig ogsaa en stærk gjennemtrængende Lugt, der stærkt minder om Hvidløg.

Ved en urigtig Fortolkning af de gamle Forfattere har man hidtil ment, at den oprindelige, naturlige Farve af Purpuret var blodrød. Lacaze har imidlertid paavist, at Purpurfarven var mere eller mindre dyb violet. Afændringerne fra den oprindelige Farve blev fremkaldte ved Modens Luner, og de romerske Farvere maatte for at tilfredsstille Publikums Smag tage deres Tilflugt til særegne Fremgangsmaader. Saa meget er vist, at der paa de romerske Kejseres Tid gaves flere Farver af Purpur, fra violet til dybt rødt og skarlagenrødt. Cornelius Nepos, som døde, medens Kejser Augustus regerede, fortæller, at i hans Ungdom var det violette Purpur mest paa Moden, og solgtes til 100 Denærer Pundet, omtrent 450 Kroner, men senere kom andre Farver i Mode, der betaltes med indtil 2000 Kroner Pundet.

Af disse overdrevne Priser vil man let kunne forstaa, at kun Konger, Fyrster og rige Folk kunde bære saadanne purpurfarvede Klæder, og paa de romerske Kejseres Tid havde kun Medlemmerne af den kejserlige Familie Lov til at bære Purpurklæder.

Uglspejls Historier*).

Uglspejls Mælkekjøb.

En Gang da Uglspejl gik over Torvet i Bremen, traf han paa en Flok Bønderkvinder, der stod og solgte Mælk. Han faar da fat i et vældigt stort Kar, triller det hen til dem og siger: „Naa lille Madammer og Jomfruer, hvad skal I saa have for Mælken i Dag?" Det siger de ham. „Lad gaa," svarede han, „held mig den saa i Karret her." Det var de alle mer end villige til og kom springende med deres Spande og Krukker, saa Karret blev snart fuldt. „Ja, jeg har ingen Penge i Dag," siger Uglspejl, „og de, der ikke vil vente i fjorten Dage, maa helst tage deres Mælk igjen." Og dermed gik han. Men nu blev der jo en Hurlumhej mellem Kvindfolkene. Rykkende og hivende hinanden i Skjørterne stormede de løs om Karret, men da de paa ingen Maade kunde blive enige om, hvor megen Mælk enhver havde haft, saa for de strax i Kammen paa hinanden. Nogle dunkede hinanden paa Bagen med Spande og Aag, andre tog Livtag eller trak hinanden i Haaret, og atter andre kladskede omkring sig til højre og til venstre med Ørefigen, medens endelig Resten sørgede for at den omtvistede Mælk blev brugt til noget, i det de Spandevis sprøjtede den ud til alle Sider, saa Valpladsen og hele Skjørteregimentet saa ud, da Bataillen var endt, som havde de været ude i et øsende Mælke-Regnvejr.

Uglspejl paa Hønsehandel.

En Torvedag kom Uglspejl til en større By. Han havde ingen Penge, intet han kunde sælge, det eneste, han havde, var Hovedet fuldt af Spekulationer om, hvordan han skulde spille en eller anden af Torvegjæsterne et Puds. Da han havde gaaet og set sig omkring en Stund, fik han Øje paa en Bondekone, der sad og holdt nogle Høns samt en Hane til fals. Han gaar hen til hende og spørger, hvad Hønsene koster. „Tre Mark Parret," svarede Konen. — „Aa, I kan nok sælge dem lidt billigere," sagde Uglspejl, og i det samme snappede han Kurven og løb. Men Konen halede bag efter, saa Skjørterne suste hende om Benene, og endelig naaede hun da Gavtyven. „I er jo gal, Mand, løbe med Hønsene uden at betale dem, hvordan skal det forstaas?" raabte hun hæsblæsende. — „Nej, vist er jeg ikke gal," svarede Uglspejl, „jeg er Abbedissens Skriver, og kan I nu ikke nok forstaa, lille Mutter, at jeg først maa hjem og vise hende Hønsene, før de kan betales?" Men nu tog Konen Ordet og himlede op, om hvordan hun aldrig gav paa Borg hverken til den ene eller den anden, vilde de have hendes Høns, maatte de værs'god at betale kontant, og det uden Prutten. — „Naa, naa, kjønt langsomt," begyndte Uglspejl, „ser I nu, lille Mo'r, for at I dog kan være sikker paa Betalingen, saa tag da Hanen der som Pant og behold den, til jeg kommer tilbage med Pengene." Dette fandt Konen,

*) Paa N. C. Roms Forlagsforretning vil der i Løbet af Efteraaret udkomme som Folkelæsning en Samling Uglspejls Historier, ledsaget af Tegninger af L. Frølich og J. Th. Lundbye. Ovenstaaende meddeles her som en Prøve.

var der Fornuft og Rimelighed i, og hun tog saa sin egen Hane som Pant, mens Uglspejl gik sin Vej med Hønsene, som han solgte og saaledes skaffede sig Penge.

Den forvandlede Medbejler.

Ved Knud Skytte.

I.

I Fald Læseren modtager min Indbydelse og vil gjøre mig Selskab en Times Tid eller to, vil jeg foreslaa en lille Tur til Hurlingham Park. For vore Øjne ligger nu udbredt den rige og fornemme Verdens Sommerparadis i en Uendelighed af Slyng-gange mellem yndige, grønne Græsplæner og Blomsterbede, et Virvar af Kjøretøjer og et broget, bølgende Selskab af rigtklædte, statelige Skikkelser, Mænd og Kvinder, unge og gamle, der alle synes at have glemt, at der er saadanne Ting til i Verden som Sorg og Savn, Nød og Fattigdom; thi vi træffer kun smilende, leende, sladrende, støjende, legende, glade Mennesker.

De troede maaske, vi var komne her ud for at se paa eller deltage i Dueskydningen, Boldspillet og slige Idrætter? Nej, dertil har vi ikke Stunder;

Uglspejls Mælkekjøb.

Vi ryster altsaa Støvet af vore Fødder og forlader Kæmpestaden med dens Savn og dens Taage, dens Larm og dens evindelige Higen mod det fælles Maal: Penge, Penge! Vi følger en af de kjønne indhegnede Tulham-Veje og passerer Indgangen til Hurlingham Park. Her har vi kølige, skyggefulde Nøddetræs-Alleer lige op til det prægtige Hotel paa Banken oven for Themsens brede, rolige Sølvstrøm. Vi gaar ikke indenfor i saa prægtigt Sommervejr, men længere fremad, og for vi maa skynde os at faa begyndt paa Historien, og den foregaar for godt og vel et Par Menneskealdre tilbage i Tiden.

Jeg svinger altsaa min Tryllestav — og det store Hotel, Villaerne, Plænerne, Blomsterbedene, Buskadserne, Alleerne, Menneskemængden, kort sagt: Paradiset forsvinder. I Stedet for det prægtige Hotel ser vi oppe paa Banken en gammel straatakt Bygning med to Skorstene, fra hvilken den hvide Trærøg stiger fredelig op i Luften. Det er simpelt hen

en Landsbykro, hvor man kan faa „kogt Vand", naar man vil lave The, Kaffe eller Toddy her ude i Skoven ved de umalede Borde, paa hvilke man breder Dugen for at nyde sine hjemmefra medbragte Forfriskninger, inden man tiltræder Hjemmevejen. „Skoven" siger jeg, skjønt den næppe fortjener at kaldes saaledes. Der findes kun enkelte store, højstammede Træer; men hele den store Skraaning, hvor nu Plænerne, Grusgangene, Blomsterbedene, Legepladserne o. s. v. saa smagfuldt er anlagte, var for 60 Aar siden oversaaet med vildtvoxende Grupper af Elle- Nødde- og Bøgetræer, gjennem hvilke der var hugget nogle Aabninger, som benævnedes „Gange", til de spaserendes Bekvemmelighed. Men Stedets største og mest oplivende Skjønhed var den Gang til Stede, lige saa smilende, ungdomsfrisk og saa drømmende og sommerfrisk her ude, at mange tyede her ud for at nyde et Par Timers Ro og Hvile, saa ofte Dagens Travlhed i Byen tillod det.

Og saa var det saa fornøjeligt, at den lille skjælmske Gud Cupido, syntes at have kaaret Hurlingham Park til sit Yndlingsopholdssted. Den Gang som nu legede han Skjul mellem Buskene med polerede Sølvvinger og Buen spændt, parat til at skyde paa maa og faa, uden at tage Hensyn til andet end sine egne uberegnelige Luner.

Vi skal nu snart faa at se et Exempel paa hans Lunefuldhed og hans Færdighed i Skydekunsten.

Det var en dejlig, solvarm Sommereftermiddag. Den unge, lyshaarede, muntre, livsglade, overgivne Percy Linword var tagen til Hurling-

Aglspeisls-Sønsehandel.

dragende som nu til Dags; jeg mener Themsens rolige, brede Sølvstrøm. Putney Broen existerede ogsaa, men ikke i saa solid og prægtig en Skikkelse som nu. Det var kun en simpel Træbro, bygget paa nedrammede Egepæle, der var bleven graa af Ælde og alle omvundne med en frisk Krans af Græs, Tang og Siv, som Strømmen havde ført hid. Hurlingham Park tog sig i det hele simpel ud i Sammenligning med, hvad den senere er bleven; men der var dog saa roligt, saa malerisk, ham Park for at fiske. Han havde sat sig paa en simpel umalet Træbænk et Stykke neden for Putney Broen med sit Medetøj, men gav kun daarlig Agt paa Snorens Korkmærke, der for ham kunde vippe op og ned, saa meget det vilde; thi han var bleven opmærksom paa en usædvanlig stor og smuk spraglet Sommerfugl, der flagrede om i Toppen af Siv- og Rørbusken. Vilde den til højre eller venstre? Ud over Floden eller ind over Engene? I sidste Fald vilde han prøve paa at fange den. Nu satte den

sig paa et vajende Siv, bevægede Vingerne op og ned, som om den i sit stille Sind overvejede: enten — eller? Omsider lettede den sig til Flugt; den satte ikke over Floden, men holdt sig til Landsiden, Percy lagde varsomt sit Medetøj fra sig og løb efter Sommerfuglen langs ad Engen, og hver Gang den dalede og satte sig paa en Blomst, nærmede han sig forsigtig og prøvede paa at sætte sin Hat over den, hvilket dog aldrig vilde lykkes; thi saa snart han kom den nær med Hatten — vips! var den paa Flugten igjen. Saa optaget var Percy i sin Jagt, at han aldeles ikke lagde Mærke til, at han havde Tilskuere. Det var et enligt, ungt Par, en Dame og en Herre, som gik og spaserede ad Gangen eller Fodstien, der var anlagt langs med Engen mellem denne og den oven for liggende Skraaning. De standsede, og det morede navnlig Damen at give Agt paa Percys underlige og overgivne Krumspring. Pludselig udstødte den unge Dame et lille Skrig. Percy hørte det, og studsede: Det var dog en vidunderlig dejlig, sølvklingende Stemme, der havde udsendt dette svage Nødraab. Han saa sig om og fik Øje paa den unge, høje Dame, den smukkeste Kvinde han i sit Liv havde set. Hun kom ilende hen over Engen med bart Hoved og løse flagrende Lokker, medens hendes Ledsager rendte i Galop langt forud for hende — som om han var bleven smittet af Percy's Exempel og ligeledes vilde paa Jagt efter — ja hvad var det? En kæmpestor gul Sommerfugl med flagrende mørke Vinger? Nej, det var den unge Dames Straahat, som en Hvirvelvind havde revet af hendes Hoved og ført højt op i Luften, hvor den vedblev at hvirvle rundt, rundt, rundt! indtil den til sidst dalede ned midt ude i den brede svulmende Flod og begyndte at „sejle". Mon det nu var en virkelig Hvirvelvind, der havde voldt dette kjedsommelige Uheld? eller kunde det ikke tænkes, at det var den lille usynlige, skjælmske Kjærlighedsgud, som her begyndte at drive sit Spil? For hvem ved, hvilke Kunster han kan øve for at faa sin Krig frem. Det være nu, som det vil; men „Tilfældet" førte imidlertid den unge Dame i Percys Nærhed. Han saa hende og var paa Øjeblikket enig med sig selv om, at gaves der Engle i Menneskeskikkelse, saa maatte hun være en af dem. En saadan Figur, en saadan Ansigtsfarve, saadanne Øjne og en saadan Sølvstemme — ak ja! Stakkels Percy var leveret! Vi ved jo, at det stundum kan komme over en, saadan uforvarende, i et Nu — man ved ikke, hvordan det gaar til.

„Min smukke, ny Hat! Den bliver ødelagt! Jeg faar den aldrig mere!" raabte den skjønne grædefærdig.

„Jeg giver ikke tabt endnu!" raabte hendes Ledsager tilbage. „Der ligger en Baad oppe ved Broen, nu henter jeg den!" Og han for afsted i fuldt Spring op efter Putney Broen. Percy, der hidtil havde staaet som en ledig, lamslaaet — eller rettere hjærteskudt — Tilskuer, uden enten at bekymre sig mere om Sommerfugl, Medetøj eller noget i Verden, den unge ubekjendte Dame undtagen, kom i dette Øjeblik hurtig til sig selv og fattede en stor Beslutning.

„Vær ikke bekymret, skjønne Frøken, jeg skal frelse den!" raabte han og styrtede afsted. I et Par Spring var han ved Floden, kastede sig uden Betænkning i Vandet, svømmede ud og hentede Hatten i Land. Den anden Gentleman, der vilde hente Baaden, havde hørt Percys trøstende Tilraab til den unge Dame; han standsede vendte sig om og gik tilbage, i det han ærgerlig bed sig i Læben, og mumlede: „Hvilket Fæ jeg dog var!" Han og Percy mødtes ved Flodbreden, ligesom den sidste havde fuldført sin ridderlige Daad og steg i Land med sit erobrede Bytte i Haanden. Den fremmede hilste flygtig, og med et: „Tak, Sir!" udstrakte han Haanden efter Straahatten. Men Percy var af en anden Mening. „De skal ingen Ulejlighed gjøre Dem, Sir!" svarede han, skyndte sig hen til den unge Dame, hilste hende med et artigt Buk og overrakte hende den frelste Hat.

„O, den har ingen Skade taget!" jublede hun. „Saa snart den bliver tør, er den lige god. Det var rigtignok smukt gjort af Dem, Sir!" vedblev hun og sendte Percy et Blik, der gik ham lige til Marv og Ben, stakkels Fyr. „Hvorledes skal jeg takke Dem? Det var for meget — altfor meget! O, jeg er saa taknemmelig, saa mageløs taknemmelig! Bare De ikke bliver forkølet?"

„Nej, det har ingen Nød," svarede Percy, der stod og saa ud som en druknet Mus. „Deres Hat var i Fare, og det var ikke mer end billigt, at jeg frelste den. Det glæder mig, Frøken, at de sætter Pris paa min Smule Tjeneste."

Hun bevidnede ham endnu en Gang sin varmeste Tak; men Percy, der fandt, at hans Rolle for denne Gang, var spillet til Ende, og at han nu paa en Maade tog sig ud som Ridderen af den bedrøvelige Skikkelse, hilste af og skyndte sig bort.

Paa den anden Side af Gangstien stod der nogle tætte Ellebuske. Der smuttede han i Skjul, tog sin Frakke af og vred Vandet af den.

Medens han var sysselsat med dette, hørte han Stemmer tæt uden for Buskene. Det var den unge Dame og hendes Ledsager, der var vendte tilbage og fortsatte deres Spaseretur langs ad Gangstien.

„De skulde have forestillet mig for ham, Kaptajn," sagde hun. „Det var rigtig kjedeligt, at De

ikke gjorde det. Vi havde faaet at vide, hvem han var, og det vilde have glædet mig overordentlig."

„Ja, jeg tænkte saamænd ogsaa paa det," svarede han; „men det var jo slet ikke sagt, han ønskede at være kjendt — og saa i den Forfatning han var. . . ."

„Han var en Ridder!" udbrød hun lovprisende. „De turde ikke have gjort det, Kaptajn!"

„Hvor kan De dog nænne at sige det? Tror De virkelig . . . jeg forsikrer . . ."

„De var bange for Vandet!" lo hun.

„Kjære Frøken . . .!"

„De var bange!"

Hvad Kaptajnen denne Gang svarede, kunde Percy ikke høre! men hendes drillende: „De var bange!" ledsaget af en skadefro, overgiven Latter opfangede han endnu en Gang, og han kunde have kysset Støvet for hendes Fod, saa henrykt var han over, hvad han i sit Skjul havde været Vidne til. Thi hvad betød vel det muntre Drilleri, hun tillod sig over for sin Ledsager? Meningen var jo soleklart den, at hun brød sig en god Dag om Kaptajnen, at hun i sit Hjærte beundrede og lovpriste den ridderlige Helt Percy Linwood, der saa ridderlig havde trodset Strøm og Bølgegang — ja, Bølger var der vel egentlig ingen af — og frelst hendes Hat.

Men ak! Den overgivne, drillende Latter hørtes ikke mere, den ubekjendte skjønne, der kom og forsvandt som et dejligt Drømmesyn, var borte. Naar og hvor skulde de mødes næste Gang? Eller maaske: saa han hende aldrig mere? Skulde han sjokke efter dem og sige hende, hvem han var? Nej, det vilde dog være altfor urimeligt, ja latterligt — saadan som han saa ud! Æventyret var endt, i det mindste for den Gang. Lykken fik at raade for, om der var mere tilbage endnu.

Efter at være kommen til dette Resultat, forlod Percy Linwood sit Skjul og gik op til Kroen, hvor han lejede et Værelse og gik i Seng, medens Krokonen tørrede og gjorde hans Klæder i Stand.

Det kolde Bad gjorde ham ikke noget; men den Skavank, han havde faaet i Hjærtet, tegnede til at blive ulægelig. Det var et Par Timer før Aften, han gik i Seng; men han fik næsten ikke Søvn i sine Øjne hele Natten, saa levende sysselsatte han sig med Æventyret i Engen, og med det skæbnesvangre Spørgsmaal: „Om der var mere tilbage endnu?" Og saa var der et andet lige saa vigtigt Spørgsmaal: „Hvem var Kaptajnen? Hendes Mand var han heldigvis ikke; thi han havde kaldt hende „Frøken". Men sæt, at han var hendes forlovede? Maaske de skulde have Bryllup om et halvt Aars Tid? om en Maaned? om en Uge? Ha! her stod rigtignok meget paa Spil. Gid den Nat havde været overstaaet! Thi saa længe han laa her, kunde han jo ingen Ting udrette. Stakkels Percy! Saadan havde han aldrig før været.

„Har Deres Mutter faaet mit Tøj tørt?" var de første Ord han tilraabte Værten, da denne om Morgenen kom ind for at spørge om hans Befindende, og om han ønskede Kaffe paa Sengen.

„Endnu ikke Sir!" svarede Kromanden og satte sig paa en Stol midt paa Gulvet med Tommelfingrene i Ærmegabene; for den tykke, varmblodige Mand var i Skjortærmer og svedte forskrækkelig, saadan en Varme var det. „Endnu ikke, Sir!" gjentog han og stønnede; „men hun er i Lav med det — haaber, De har haft en behagelig Nat, Sir?"

„Hvor længe vil det da vare?" raabte Percy utaalmodig, uden at ænse Værtens menneskekjærlige Spørgsmaal.

„Et Par Timer — tre Timer, Sir. Hun gaar og vender og tumler med det; men saa skal det bankes og strammes, Sir, og børstes, Sir; for Mutter forstaar det, hun har lært fin Levemaade, Sir. Og Støvlerne hænger her ude paa Væggen, lige mod Solen; de er snart tørre, Sir, saa Pigen kan komme i Lav med dem med Blankbørsten. Og Deres Lintøj er vasket og stivet og tørret, Sir, og Strygebolten er i Ilden — De skal blive saa pæn og flunkende ny som en Prins, Sir."

„De har ellers ingen logerende her i Huset, Kromand?" spurgte Percy, der fulgte sin egen Tankegang.

„Nej, ikke andre end Dem, Sir."

„Var her ikke i Gaar — kommer her ikke af og til en Militær — Kaptajn tror jeg, han er, som . . ."

„Hvad hedder han, Sir? For her kommer jo saa mange, og somme Tider hører jeg Navnene paa dem. Simco? Fry? Tottingham? Clarke? Var det maaske Kaptajn Clarke?"

„Jeg ved ikke, hvad han hedder; men det var en temmelig høj, sortskjægget, kjøn — nej, ikke just kjøn, men alvorlig ung Mand."

„Den Beskrivelse passer jo paa saa mange, Sir."

„Der var en ung, smuk — henrivende smuk Dame med ham."

„Det skulde da vel aldrig have været Hertugen og Hertuginden af Kensington? For De var her i Gaar."

„Nej vist ikke. Han var kun Kaptajn, og hun var slet og ret Frøken et eller andet."

„Gjør mig ondt, at jeg ikke kan hjælpe Dem, Sir. Var det ellers noget særdeles?"

„Aa nej. God Morgen, Kromand. Jeg tror, jeg skal have mig nok en lille Lur. Det haster ikke med Kaffen."

(Fortsættes.)

Sukker-Ahorntræet.

Ahorntræet, af hvilke vi har flere hos os, er sikkert en for alle Læserne vel bekjendt Plante, da dette Træ baade er temmelig almindelig i vore Haver og Alleer. Dets Blade har om Foraaret en smuk lysegrøn Farve, om Sommeren bliver de mørkere, og om Efteraaret antager de ofte en pragtfuld purpuragtig Farve. Veddet af dette Træ er meget haardt, hvorfor det bruges meget af Snedkere og Drejere til forskjellige Gjenstande. Det er imidlertid ingen af vore indenlandske Arter, som skal gjøres til Gjenstand for denne lille Skildring, men en beslægtet Art, den saakaldte Sukker-Ahorn, der har hjemme i Nordamerika, især i Kanada, hvor det er af langt større Betydning end nogen af vore indenlandske Arter er for os. Man bruger der dets haarde Ved til Møbler og mange andre Ting og af dets Aske kan man indvinde udmærket Potaske. Det er dog hverken Veddet eller Potasken, som gjør dette Træ saa vigtigt, men derimod en sød Saft, som det indeholder en Mængde af, og af hvilket man laver et udmærket Sukker. Da det maaske kan interessere Læserne at høre lidt om denne Sukkerfabrikation, skal vi her give en ganske kort Meddelelse om den.

Sukkertilvirkning af Ahorntræet.

Som før nævnt er det især i Kanada, at denne Sukkerfabrikation drives, og man begynder der sædvanlig i Førstningen af Marts at indvinde Saften af Sukker-Ahornen. I denne Hensigt drager man ud i en eller anden Skov, hvor der findes en Mængde af disse Træer, og her oprejser man strax et simpelt Telt eller Tag, der hviler paa Stolper. Dette Telt eller Tag skal baade tjene som Værn mod Solens Varme og Vejrliget, samt til at opstille de forskjellige Redskaber i, som bruges ved denne Sukker-Tilvirkning. Disse Redskaber er højst simple, da de blot bestaar af nogle Kjedler og Former. Kjedlerne bruges til at koge den indvundne Saft i, og Formerne, der som oftest er nogle simple Kasser af Træ, skal tjene til at helde den kogte Saft ud i, for at den kan blive afkølet. Foruden disse Redskaber behøves der et Bor, samt et kort Rør; det sidste kan man i Mangel af andet godt lave af et Stykke Hyldetræ. Hermed er alle Forberedelserne færdige, og Fabrikationen kan nu begynde. Denne gaar for sig paa en ganske simpel Maade, i det man blot i 1½ Fods Afstand fra Jorden borer et Hul saa langt ind i Stammen, at man naar lige inden for Basten. Saa snart man sætter et Rør ind i dette Hul, begynder Saften at flyde ud, og den opsamles i et Kar, som man stiller paa Jorden neden under Røret. Naar Karret er fuldt, og Saften vedbliver at flyde ud, sætter man et andet Kar under Røret, og saaledes vedbliver man, indtil Saftudstrømningen ophører. Man kan ogsaa bore flere Huller i den samme Stamme og sætte Rør i dem og Kar under dem, da man saa hurtigere faar Saften tømt af Træet; af to saadanne Huller kan man paa en Dag omtrent opsamle 20—24 Pund Saft. Hosstaaende Billede fremstiller denne Sukkertilvirkning i al dens Simpelhed. Medens nogle Folk passer Karrene under Rørene, bærer andre Saften i Spande hen til Kogestedet i Baggrunden, hvor den heldes i en stor Kjedel, som staar over Ilden. Rundt omkring Kogestedet er der opstillet en Del simple Former, i hvilke den kogte Saft heldes for at blive afkølet. Under Luftens Paavirkning bliver Saften til en haard og fast Masse af samme Figur som Formen.

Tilvirkningen af dette Sukker sker altsaa paa en højst simpel Maade og uden al det Arbejde, som er forbunden med Dyrkningen af Sukkerrøret paa de store Plantager. Sukker-Ahornen giver paa denne Maade villig og uden videre Omstændigheder sin Saft det ene Aar efter det andet. Man maa kun sørge for at beskytte Træerne mod de Dyr, der gjærne vil afrive eller afgnave Barken paa dem for at kunne komme til den søde Saft. Denne Sukkertilvirkning drives dog ikke i nogen stor Maalestok. Det er især Indianerne, som giver sig af med den, og de bringer hvert Aar en stor Mængde af det saaledes indvundne Sukker til Montreal og flere andre Byer i Kanada. Indianerne forstaar ogsaa at lave udmærkede Likører, samt en Slags fortræffeligt Øl med Tilsætning af Vand og Gjær.

Niels Juels Statue.

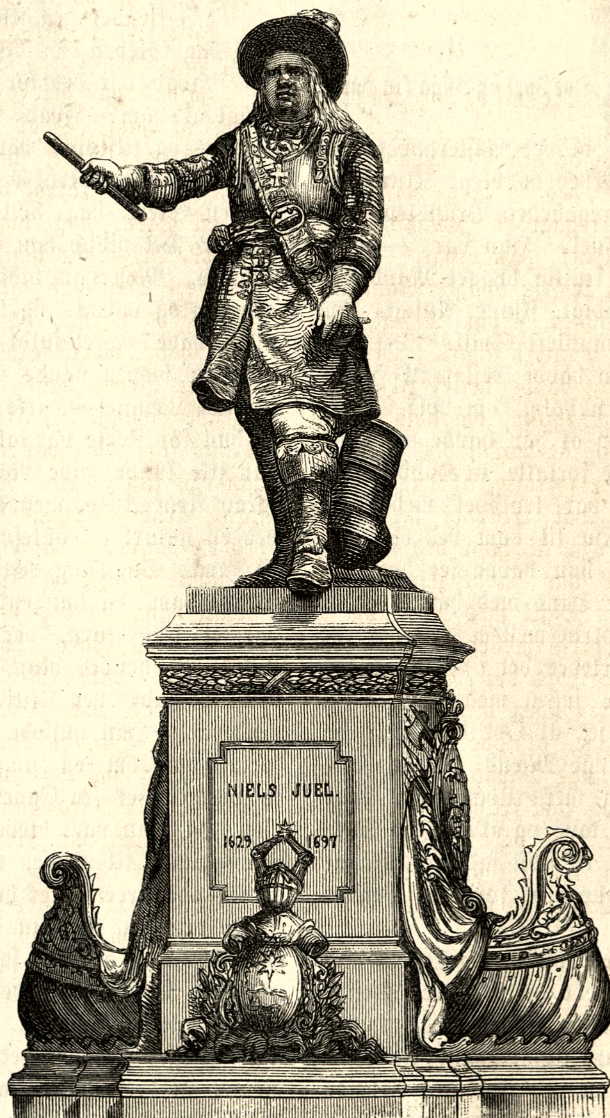
Fra Oldtiden af har Havet jo været de danskes Vej „til Ros og Magt“. Paa Dragesnækken stævnede Vikingen ud til Kamp, paa de rullende Bølger førtes han til fremmede Lande, paa dem vandt han Rigdom og Høvdingeære, og under deres Sang kæmpede han sin sidste Kamp og drog, mærket af Valkyriens Spyd, til de tapre hedengangne i Valhal. Det var paa Havet, at Jomsvikingerne, Hedenskabets sidste Kæmper, udførte deres Bedrifter; i Østersøen fejrede de Sejren over Olav Trygvasøn, i Hjørungavaag knækkedes deres Magt for bestandig. Paa Havet drog Knud hin rige til Bretland og gjorde de danskes Navn stort og mægtigt udadtil som aldrig før eller siden, og hvem kan vel som Havet fortælle om Bisp Axels og Esbern Snares, Tvillingparrets Kampe og Sejervindinger over Venderne? Og den nyere Tid, hvor mange mindeværdige Heltebedrifter har den ikke indridset paa Historiens Tavler. De langvarige svenske Stridigheder bragte os Tab af Landomraader, tærede paa Folkets Marv, voldte mere Sorg og Kummer end Stolthed og Glæde, men Æren frelste vi, og det var i Kampen paa de Have, der leger og smiler om vore Kyster, vi frelste den; det var der, at Mænd som Norby, Trolle, Juel, Hvidtfeldt og Tordenskjold udførte deres Storværker.

„Vort Fødeland var altid rigt
paa raske Orlogshelte.“

Disse Ord har stadfæstet sig lige ned til den nyeste Tid, ved Slaget paa Rheden og ved Helgoland.

Det er naturligt, at Folket mindes de Mænd, der i Farens Stund stod som dets Førere og vovede alt for at redde Land og Rige og bevare Fredens Skjold rent og uplettet; og naar der nu ligger over 200 Aar mellem Niels Juels Storbedrift i Kjøgebugt og Dagen, da man rejser hans Mindesmærke, saa er dette Tidsrum snarere for langt end for kort.

Den 1ste Juli 1877 festligholdt man rundt om i Landet 200 Aarsdagen for Niels Juels Sejer i Kjøge Bugt. (I „Familievennen“ for samme Aar S. 547 vil man finde en udførlig Skildring af Niels Juels Levnet og især af det berømte Slag.) Kort i Forvejen var der fra en Kreds af ansete Mænd udgaaet en Indbydelse til at rejse Søhelten et Mindesmærke. Tiden var heldig, Bidrag strømmede saa talrige ind fra alle Sider, at endnu samme Aar kunde Statuen bestilles hos Professor Stein. I December næste Aar havde Kunstneren Modellen færdig i Ler, og i Februar 1879 var den færdig i Gibs og var i flere Dage udstillet paa Charlottenborg. Staten var saa rundhaandet at skjænke 14,000 Pund Kanonmetal til Støbningen af Statuen og de talrige Bronceprydelser paa Fodstykket, der er smukt og fortjenstfuldt udførte af Metalstøber Holm.

Niels Juels Statue. Tegning af Anker Lund.

Statuen, hvoraf vi i Dag bringer vore Læsere et Billede, er omtrent 6 Alen høj, Fodstykket henved 7 Alen. Dets Plads har man valgt paa Gammelholm, i Nærheden af det Sted, hvor Helten boede i Fredens Dage, og hvor han drog sit sidste Suk, nemlig det nuværende Hotel du Nord.

I Følge den oprindelige Bestemmelse skulde Mindesmærket have været afsløret den 1ste Juli; dette kunde paa Grund af visse Omstændigheder ikke ske; Højtideligheden blev da udsat til en Gang

efter Høst og fandt under stor Tilslutning fra den kjøbenhavnske Befolknings Side og under Kongehusets Overværelse Sted den 21de September.

— e —

Heden og Havet.

Af Emanuel Henningsen.

II.

Ove Juel og Inga fra Havet.

Ude ved Vesterhavet, nær ved de blege Klitrækker, laa i fordums Tid Herregaarden Brunslev, som tilhørte den unge Ove Juel. Han var — efter hvad der fortælles — en kraftig bygget Mand med brede Skuldre og et mandigt, skjønt Ansigt, som sjælden oplivedes ved et muntert Smil. Det hed sig der paa Egnen, at han havde bejlet til Herremandens Datter paa Bjørnsholm, om hvis Skjønhed der gik et stort Ry, og at han havde modtaget et Afslag. Et andet Rygte fortalte, at Knud Parsbergs unge Datter, der var trolovet med Jens Grubbe, havde vendt sit Hu til ham ved et Julegilde paa Kokkedal, hvor hun havde set ham for første Gang og danset en Dans med ham, og at der havde været heftige Optrin mellem de trolovede i den Anledning; men hvorledes det i Virkeligheden forholdt sig dermed, vidste ingen med Bestemthed. Kun saa meget kunde alle se, at Ove blev mer og mer tungsindig, og de unge Mænd blandt hans jævnlige trak sig mer og mer tilbage fra hans Selskab, fordi han var saa tavs og alvorlig. Saaledes gik det da til, at han til sidst sad ene hjemme paa sin Gaard, uden at Slægt og fordums Venner syntes at mindes ham.

Ove lod ikke til at bemærke det, i hvert Fald syntes det ikke, at han savnede det muntre støjende Selskab, hvis Latter og Sang i gamle Dage havde faaet Brunslevs gamle Mure til at gjenlyde. Han gik stille omkring og saa efter ved Folkenes Arbejde eller gav Anvisning til, hvad der skulde gjøres med Hensyn til Gaardens Drift, derpaa sadlede han gjærne sin Hest og red ud paa Heden eller op mellem Klitterne og ned til Stranden, hvor han kunde blive holdende stille og se ud over de evig rullende Bølger, indtil Hestens utaalmodige Stampen vakte ham op af hans tungsindige Drømmerier. Saa vendte han om og red samme Vej tilbage. Og om Aftenen, naar Solen var sunken i Havet, og Mørket faldt paa, sad han ene i sin store Dagligstue med de mørke Egetræspaneler og det udskaarne Bjælkeloft og stirrede ind i Kaminens flammende Baal, lige tankefuld, lige drømmende og tungsindig. Da tænkte han paa, hvorledes han fuld af Ungdomsmod og Livslyst var reden ind paa Bjørnsholm, og hvorledes han sorgfuld, modløs og livstræt atter var reden ud gjennem dens Port over Vindebroen, da saa han atter, hvorledes Herremandens dejlige Datter vinkede til ham med sin hvide Haand, at han skulde tie, hvorledes hun stille og bleg svævede forbi ham og hviskede:

„I kjender den ikke; I mægter ikke at føre mig bag Stenen . . . Ingen, ingen mægter det."

Hvad var det for en Sang, hun havde forlangt af ham? Hvad var det for en Sang, som toneløs og tilsløret havde hvilet i hendes Hjærte uden at finde Udtryk og Klang? Hvad var det da for en Sten, bag hvilken ingen mægtede at føre hende? Det vidste han ikke, det kunde han ikke udgranske. Men han vidste, at han havde elsket hende inderlig og varmt, og han vidste, at hans Hjærte vilde have været fuldt af Glæde og Lykke, hvis hun var bleven hans, medens det nu var fuldt af sugende Længsel — ikke efter hende, thi han følte, at hun for stedse var tabt for ham, men efter noget, han ikke kunde give Navn. Og medens han sad foran Arnens flammende Ild og grublede, kom han ved en naturlig Tankeforbindelse til at tænke paa de gamle Sagn og Æventyr, hans Moder havde fortalt ham, da hun endnu var hos ham, og han var et lille Barn, der sad paa hendes Skjød og lyttede til hendes Røst, medens Vestenstormen for brusende ind over Klitten, og Regnen piskede paa Ruderne. Han huskede da, hvorledes hun havde fortalt ham om en ung Pige, som pludselig var forsvunden der fra Egnen, og som først mange Aar efter, da hun var bleven gammel og graa, atter var kommen til Syne, uden at nogen vidste, hvor hun havde været, eller hvor hun kom fra; men Folk havde talt om, at hun have været højtagen. Han huskede godt, at han selv havde set hende som en aldrende Kvinde, og det syntes ham, at han nu kunde mindes, at der over hendes Ansigt havde hvilet noget hemmelighedsfuldt og tilsløret, og han mente, at det maatte have været dette, der havde bragt ham til at betragte hendes bøjede Skikkelse med underlig Gru. Han huskede ogsaa, at der var bleven sagt, hun havde forlangt at blive jordfæstet i Klitbanken ved Siden af en stor Kampesten, som laa der ude; men da hun var død, havde man nedsænket hende paa Kirkegaarden. Derfor færdedes hendes taageagtige Skikkelse — efter Folketroen — endnu ved Nattetid ude mellem Klitterne, uden at kunne finde Hvile. Alt dette randt ham nu i Sinde, og paa Grund af hans tungsindige Drømmeri og higende Længsel efter det ubekjendte, han ikke kunde

give Navn, syntes det ham ikke længer umuligt, at den evig vexlende Natur havde sine forborgne Hemmeligheder, til hvilke kun af og til en enkelt udvalgt kunde trænge frem. Og medens han saaledes hengav sig til sine Drømme, blev hans Længsel mere inderlig, mere sugende, og han drog hyppigere end før bort fra Hjemmet til ensomme Steder ude paa Heden eller mellem Klitterne, hvor en menneskelig Fod sjælden satte sit Mærke.

Da var det en Sommeraften, han vandrede oppe paa Klitterne. Tusmørket var brudt frem, alt var fredeligt og tyst rundt om ham, og Havets sagte Døning, Bølgens Skvulpen op mod Strandbredden, naaede næppe op til ham. Han satte sig ned paa Grønsværen og stirrede ud over Havet, og det syntes ham, at han langt ude saa noget hvidt, som et Slør, der gyngede paa Bølgerne og langsomt fjærnede sig fra Land. Og medens han sad saaledes og stirrede, hævede der sig der ude en klagende Sang, der af den sagte Aftenluftning førtes ind til ham. Ordene, der ledsagede Sangen, kunde han ikke skjelne; men Tonen fyldte ham med længselsfuld Forventning, og han sprang op og bredte sine Arme ud imod Havet. Og alt som han lyttede, blev Sangen mer og mer dæmpet, og det hvide Slør gled bort gjennem Tusmørket, da følte han en knugende Angest for, at den Aabenbaring, han mente, var ham nær, atter skulde unddrages ham, og han raabte kaldende ud over Bølgerne; men Sangen døde hen, og han vendte tavs og sorgfuld tilbage til sit Hjem.

Næste Aften sad han igjen ude paa Klitbanken og spejdede ud over Havet; men intet lod sig se, og den dæmpede Sang lod sig ikke høre. Han sad da stille og ventede, indtil den mørke Nat brød frem, da rejste han sig og gik tilbage for atter at indfinde sig den følgende Aften. Saaledes henrandt en Uge, uden at hans Øje opdagede andet end en enlig Maage, der for hen over Havfladen, uden at hans Øre hørte andet end Bølgens Plasken mod Bredden og Hjejlens sørgmodige Fløjten. Af og til syntes det ham, at han saa et Glimt af det lyse Slør, der gyngede hen over Bølgerne; men hver Gang opdagede han, at det kun var Skumflager ude fra Revlerne. Dog var der i hans Hjærte en Forvisning om, at den Aabenbaring, der en Gang var bleven ham til Del, atter vilde blive skjænket ham, og Dag for Dag sad han ude paa Klitbanken, indtil Natten lagde sin mørke Kaabe over Omgivelserne, ventende paa det, som Havet vilde bringe ham.

En Aften kom han senere der ud end sædvanlig. Da hørte han allerede ved Foden af Klitterne den bævende Sang, der hin første Aften havde grebet ham saa dybt, og hans Hjærte var fuldt af bange Forventning, medens han hurtig nærmede sig til det Sted, hvor fra Sangen syntes at komme. Og da han drejede om Klitbanken, der skjulte Havet for ham, saa han i Aftenskumringen, at der sad en kvindelig, hvidklædt Skikkelse halvt oppe paa Skraaningen af Klitten, og han saa tillige, at hun sad paa den Sten, ved hvilken hin gamle Kvinde, om hvem Sagnet fortalte, at hun havde været i Højen, havde ønsket at finde det sidste Hvilested. Og alt imens han nærmede sig til hende, uden at hun syntes at mærke det, svulmede Tonerne højere og klang længselsfuldt og bævende ud over Havet, der sagte skvulpende rullede sine Bølger ind imod Landet; men Oves Hjærte jublede af Glæde, og da han var kommen hende nær, greb han hendes Hænder, der laa sammenfoldede i hendes Skjød, og sank ned foran hende.

„Hvorfor har du tøvet saa længe med at komme," hviskede han ømt. „Kjendte du da ikke min Længsel og mit Savn? Vidste du da ikke, at jeg sad paa Klitten og ventede paa dig?"

Da han greb hendes Hænder, for hun sammen i Angest og forsøgte at vriste dem fra ham; men nu lagde hun sit Ansigt ned paa hans Skulder og græd sagte. Saa sad de længe i Tavshed, han med hendes Hænder i sine, hun med sit Hoved hvilende paa hans Skulder, derpaa hviskede hun:

„Ak, Ove ... Ove, hvad maa du dog tænke om mig!"

Det undrede ham ikke, at hun kjendte hans Navn, men det undrede ham at faa et saadant Spørgsmaal af hende, et Spørgsmaal, der var lige saa gaadefuldt som hendes egen Oprindelse.

„Hvad jeg tænker om dig," gjentog han; „jeg tænker, at den samme Længsel, der har ført mig ud til Havet, har ført dig der fra og her ind. Sig mig, elskede Væsen, hvis Oprindelse jeg ikke kjender, er det ikke saa?"

„Det er saaledes," svarede hun og løftede sit Ansigt med et underlig spørgende Blik, „Længslen efter dig drev mig over Havet."

„Og du maa atter vende tilbage der til?" spurgte han. „Har jeg ikke Ret til at holde dig fangen?"

„Nej, Ove," svarede hun med ængstelig Hast; „jeg maa vende hjem, før Mørket kommer. Du maa ikke holde mig tilbage, hvis du har mig kjær."

„Og hvor er dit Hjem?" spurgte han igjen. „Kan jeg ikke følge dig?"

„Aldrig ... aldrig," svarede hun og saa igjen ned paa ham med det samme spørgende Blik; „o, kunde du det blot, men det kan du aldrig. Ved du da ikke, hvor mit Hjem er?"

„Der ude," sagde Ove og pegede ud over Havet.

Der for ligesom en Gysning igjennem hende, og Ove følte, at hendes Hænder blev kolde i hans.

„Ja, der ude," gjentog hun sagte. „O, spørg mig ikke mere, Ove; jeg kan intet sige dig . . . kun det, at du aldrig kan følge mig. Mørket falder alt paa, jeg maa bort."

„Men du vil komme igjen; vil du ikke? Den Lov, du er undergiven, kan ikke være saa haard, at den vil røve dig fra mig for stedse. Lov mig, at jeg skal se dig igjen."

„Jeg skal komme," svarede hun; „men forlad mig nu, Ove; jeg maa ile. Og, Ove, jeg beder dig, udspejd ikke mine Veje."

Han tog den lyse Pigeskikkelse i sine Arme og trykkede et Kys paa hendes Mund, derpaa forlod han hende og gik ind mellem Klitterne. Det syntes ham, at han hørte noget plaske i Havet, derefter blev alt tyst og stille som tilforn.

Den følgende Aften sad Ove ude bag Klitbanken og ventede paa Havfrusangen, der skulde melde ham hendes Ankomst. Solen var gaaet rød og truende ned i Vest, og mørke Skymasser havde taarnet sig op i Horizonten. Enkelte Vindstød kom ind fra Havet og for med en underlig hvislende Lyd hen gjennem Marehalmen; Havet begyndte at komme i Bevægelse, og ude ved Revlerne var Vandet skumhvidt.

Da sprang Ove paa en Gang op, greben af Angest og ilede ned til Strandbredden. Han saa ud over Havet, og det syntes ham ofte, at han kunde se hendes lyse Skikkelse hæve sig op og ned med Bølgerne; men det var kun Skumflager, som Vinden greb fat i og førte som en salt Regn ind over Kysten.

„Hun kommer visselig," mumlede han, medens han i Uro vandrede frem og tilbage langs Bredden. „Havet er jo hendes Hjem; i sit mægtigste Oprør formaar det ikke at skade hende."

Men nu, da han stod Ansigt til Ansigt med den haandgribelige Virkelighed, følte han med Forfærdelse, at det Drømmeliv, der i saa lang en Tid havde ligget som en Svøb om hans Sjæl, blev sønderrevet, og den Trøst, der laa i hans Ord, var en Nød uden Kjærne. Han kastede et angestfuldt Blik omkring sig, da saa han hendes lyse Skikkelse ligge udstrakt i Sandet, og i Havstokken gyngede der en kæntret Baad.

Han løftede hende op i sine Arme og bar hende bort fra Strandbredden op til Stenen paa Klitbankens Skraaning. Han lagde hendes Hoved ved sit Bryst, strøg de vaade Lokker bort fra hendes Pande og kyssede hendes blege Kind. Han søgte at varme de kolde, viljeløse Hænder mellem sine, men det var alt forgjæves, det var kun et Lig, han holdt i sin Favn.

Da Morgenen brød frem, stilnede Vinden og sprang om til Øst. Der kom en ung Mand gaaende langs med Strandbredden; han saa bleg og forstyrret ud, medens han lod Blikket søgende svæve om. Da fik han Øje paa Ove Juel, som sad oppe paa Stenen med den unge Piges Lig i sine Arme, og han ilede hurtig op ad Skraaningen.

„Saa er det dog sandt, at I er en nedrig Kvindeskjænder!" raabte han og rev sit Sværd ud af Skeden. „Forbandelse over eder! Forsvar eder, om I har eders Liv kjær!"

„Hvad taler du om, Jens Grubbe," svarede Ove og saa op med et Blik, der lyste af Feberild.

„Jeg taler om, at du har røvet Inga Parsberg fra mig. Slip hende og forsvar dig!"

„Stille.... stille," svarede Ove og vinkede med Haanden, at han skulde tie; „hører du ikke Bryllupsklokkerne ringe for hende og mig? Taabelige Dreng, tror du at kunne skille Ove Juel ved hans Brud!"

En svag hendøende Lyd af Kirkeklokker, som ringede ved Solens Opgang, naaede ud til dem; men Jens Grubbe hug i vanvittig Raseri til ham med sit Sværd, og Ove sank tilbage paa Stenen med Inga i sine Arme.

„Nu tav Klokkerne, Inga," hviskede han og udaandede.

Jens Grubbe bøjede sig ned over Inga for at løfte hende op, da saa han, at hun var uden Liv, og han kastede i Forfærdelse sit blodige Sværd i Sandet og flyede bort over Klitterne.

Jonas Lie.

Af Bertel Elmgaard

Medens i Treserne og i Begyndelsen af Halvfjerdserne vore store Digtere fra Aarhundredets første Halvdel ældedes og efterhaanden gik bort, uden at der strax var friske Kræfter til at udfylde Rækkerne paa ny, saa oplevede Broderlandet Norge paa samme Tid en rig poetisk Guldalder. Den var begyndt med **Wergeland** og **Welhaven**, og den fortsattes i næste Slægtled med **Bj. Bjørnson** og **Henrik Ibsen** som Bannerførere. Den første havde med sine Bondenoveller, der baade hjemme og ude blev hilste med stormende Jubel, indtaget en ny, en urfrisk Jordbund for Digtekunsten i sit Fædreland. Naar han skildrede den norske Fjeldnatur, med dens mørke Furuskove, dens lyse Birke og majgrønne Lier, grebes man af noget nyt og oprindeligt, og fra hans Fortælling om Bondens Liv og Færd bares der os som et Pust fra Sagatiden i Møde.

Det var en Selvfølge, at yngre Fæller snart flokkede sig om ham og begyndte at øse af de samme rige, frugtbringende Kilder. Flere af disse yngre viste sig at være betydelige og fremragende Aander, der til fulde var Mesteren værdige, og hvis Værker vilde være en Pryd for enhver Literatur. Som en af de første iblandt dem bør Jonas Lie nævnes, ligesom han maaske ogsaa nok er den af dem, der er trængt dybest ud i Folket, i alt Fald her i Danmark, hvor hans Fortællinger om norsk at Lie, skjønt hørende dertil, maa ønskes læst saa ofte som muligt baade af unge og gamle.

Jonas Lauritz Edemil Lie er født den 6te November 1833 i Eker ved Drammen. Faderen, Mons Lie, var Prokurator, men blev, da Sønnen var 5 Aar gammel, kaldet til Byfoged i Tromsø, hvor Lie voxede op til sit tolvte Aar. Den storartede, vilde Nordlandsnatur med sin Skibsfart og Fiskeridrift, sin graa Havluft og sine fraadende Bølger omkring Klipper og Skjær, sine Nordlysnætter og

Jonas Lie.

Kyst- og Sømandsliv sikkert i mangt et Hjem har faaet Plads Side om Side med Sten Blichers og Bj. Bjørnsons Fortællinger. Thi ligesom disse to Digtere besidder Lie den Evne at kunne fortælle for alle; kun faa Bøger kan som hans „Tremasteren Fremtiden", „Lodsen og hans Hustru", „Rutland" og Smaafortællingerne forstaas og tilegnes af de forskjellige Klasser. Og hvad Mening man end kan have om den „nyere Literatur", den saakaldte „Realisme", saa vil alle dog vist let blive enige om, fin Rigdom paa Sagn, som Lie her havde for Øje, har sikkert fyldt ham med mangt et dybt og uforglemmeligt Indtryk. Meget af hvad han fremstiller, især i sine to første større Fortællinger „Den Fremsynte" og „Tremasteren Fremtiden", Skildringer af Hav og Fjæld, af Julegilder, Folkeskikke, Æventyrfortællere i Borgerstuen, af Livsskæbner som Jens Drengs, Store Lars's og Sølv-Saras, har uden Tvivl sin Rod i Barndomsminder.

Hans Hu stod tidlig til Havet, og han blev

derfor 12 Aar gammel sendt til Søkadetskolen i Frederiksværn. Det var imidlertid ikke paa den Maade, at Lie og Havet skulde blive knyttet til hinanden. Nærsynethed tvang ham til at opgive den paatænkte Livsbane, og han kom nu i Bergens Latinskole for at blive forberedt til Universitetet. Ogsaa her var en Mark for ham saa rig paa Ejendommeligheder, at Minderne derom ofte senere maa have afsat Frugt i hans Arbejder. Den gamle By, en Gang Vidne til de driftige Hansekjøbmænds Færd, ejede mange Særheder, mange Erindringer om de „gode gamle Dage", og navnlig skal en hel Del baade mandlige og kvindelige Originaler have bidraget til at give Livet der en egen Farve.

En af Lies Lærere i Bergen, den som Digter og Smagsdommer begavede Lyder Sagen blev ikke uden Indflydelse paa den poetiske Side af hans Evner; men det var dog først efter at han i 1851 som Student var kommen til Kristiania, at Kræfterne ret begyndte at dæmre og spire i ham.

Henrik Ibsen var lige optraadt den Gang med sit første Arbejde „Catilina" og udgav sammen med Vinje og Botten-Hansen et Ugeblad, og ikke længe varede det, før Bjørnstjerne Bjørnson ogsaa betraadte den offentlige Bane. Det var de senere saa berømte Aander i deres første Gry, og det er en Selvfølge, at en saa nær beslægtet Aandsfælle som Lie maatte føle sig tiltrukket af dem og søge deres Kreds. Han var en bly, stille, barnlig Natur med et Sind, der sagtens endnu stærkt bar Præget af de afsides liggende, drømmetunge Egne, hvori han var voxet op. Sine Omgangsfæller stod han ikke lidet tilbage for i Modenhed og Udvikling, og de digteriske Forsøg, der af og til saas fra ham, var mer Efterligning af deres Arbejder end egentlig udsprungne af hans egen oprindelige Digtersjæl. Han havde endnu adskilligt at lære, og Ynglingen skulde blive til fuldt modnet Mand, før han fandt den Stræng, der gav hans Evne og Higen det rette Udtryk.

I Aaret 1858 tog han juridisk Embedsexamen med bedste Karakter, og kort efter flyttede han til Kongsvinger, hvor han nedsatte sig som Sagfører. Den Forbindelse, han hidtil havde haft med forskjellige Blade, opgav han dog ikke derfor. Tværtimod, ved Siden af sin Sagførervirksomhed skrev han en Række Artikler, mest af politisk Indhold, angaaende baade inden- og udenlandske Anliggender. Flere af disse Opsatser vakte ved deres Selvstændighed i Opfattelse mer end almindelig Opsigt, og Lie erhvervede derved et anset Navn i den journalistiske Verden. Efter sex Aars Forløb blev han af en Krise tvungen til at opgive sin Virksomhed paa Kongsvinger, og han flyttede nu i 1865 ind til Kristiania for fuldstændig at vie sine Kræfter til Forfattervirksomheden. Han arbejdede fra nu af flittig for forskjellige norske og danske Blade, skrev blandt andet en Række Breve fra Norge til Tidsskriftet „For Ide og Virkelighed", og en Tid var han Redaktør af et Billed- og Underholdningsblad. Samtidig skrev han ikke saa faa Lejlighedsdigte, hvorfor hans Evner særlig syntes at ligge, i det han forstod at gribe og udtrykke den øjeblikkelige Feststemning med al dens Finhed og Duft; hans Digte blev meget yndede, og adskillige af dem er ogsaa af virkelig Værd.

Jonas Lies Ungdomskammerater havde forlængst vundet Berømmelsens Krone og mer end en Gang været Dagens Løver; han havde udgivet et Bind Lejlighedspoesier og udfoldede en anset Journalistvirksomhed, men han var allerede godt op i Trediverne, og der var vel derfor nok dem, der mente, at han næppe kom langt videre, skjønt hvad man havde set fra ham vidnede om en digterisk Aare — men hvor dyb, hvor selvstændig?

Da udkom 1870 „Den Fremsynte." Den oplevede hurtig ny Oplag, blev meget læst og meget omtalt, og alle var enige om, at det unge Norge havde faaet en betydelig Tilvæxt, en virkelig Digter mere. Stoffet til denne Fortælling havde Lie hentet fra sine Hjemegne, det vilde, naturskjønne Nordland. Malende og sikkert gjengav han de mørke Fjeldlandskaber og Havet i dets fredløse Bølgen, og med levende Kraft og Anskuelighed tegnede han de Mennesker, som voxer op i denne Natur og paavirkes af dens underlige, koglende Magter. „Den fremsynte" er et Menneske, som ligger i Kamp med disse Naturomgivelser, der i deres Gru og Rædsel har skuet ned paa hans Barndom, har berøvet hans Moder Forstanden, og som endelig til sidst berøver ham den Kvinde, han elsker højst; men netop i Kjærligheden til hende finder han Freden og Forløsningen.

Bogen skaffede Lie offentlig Rejseunderstøttelse først til Nordland, dernæst til Italien, hvor han opholdt sig i omtrent to og et halvt Aar. I Rom og i Byen Rocca di Papa i Albanerbjærgene skrev han tre Smaafortællinger „Nordfjordshesten," „Søndmørsottringen" og „Finneblod," der sammen med en ældre Skildring: „Svend Føyn og Ishavsfarten" udkom under Titlen „Fortællinger og Skildringer fra Norge." Af disse er særlig den første, „Nordfjordshesten" en ypperlig lille Fortælling af en sjælden Ynde og fin Stemningsfylde. Paa samme Tid, som Lie nedskrev disse Smaastykker, arbejdede han paa en større Fortælling, der under Titlen „Tremasteren Fremtiden eller Liv nordpaa" udkom i Efteraaret 1872. Medens Hovedvægten i „Den Fremsynte" nærmest var lagt paa Skildringen af Sjælelivets Brydninger og de dybere Vexelvirkninger mellem Naturen og Mennesket, giver „Tre-

masteren" under den sædvanlige Novelle- eller Romanform en Række friskt udførte, karakteristiske og afvexlende Billeder af Nordlændingens daglige Liv. Snart er det en snetyk Vinterdag ude paa et kuldsejlet Fartøj, snart Livet i det rige Kjøbmands Hus, snart en Slædefart over de øde Snemarker, der skildres, og stadig med en kraftig Pensel og en varm, stemningsrig Følelse.

Digterens næste Bog „Lodsen og hans Hustru", blev ligeledes udarbejdet i Rom og udkom 1874. Her er Skildringen af Sjælsudviklingen atter Hovedsagen og tager det øvrige i sin Tjeneste. Det er delvis en Fortælling om et Ægteskab, der for en Tid truer med at tage en sørgelig Ende, skjønt det er en virkelig og inderlig Kjærlighed, der har ført Mand og Hustru sammen; da endelig opklares Misforholdet, og Ægteparret finder Frelsen og Fremtidslykken i gjensidig Aabenhjærtighed og fuld Sandhed i alt overfor hinanden. Men til Belysning af Lodsen og hans Hustrus Karakterer og Sjælstilstande baade før og efter Ægteskabet oprulles en Række Scener og Begivenheder saa livfulde og maleriske at ingen Læser nogen Sinde glemmer dem.

Med „Lodsen og hans Hustru" forlod Lie foreløbig Sømandsfortællingen. Aaret efter udkom hans „Faustina Strozzi", en versificeret Digtning, der paa sine Steder er temmelig løs og tung i Formen, men ingenlunde uden Skjønheder, ligesom den ogsaa har flere dygtigt tegnede og tillige typiske Karakterer. Paa dette Digt fulgte Fortællingerne „Thomas Ross" og „Adam Schrader," der skildrede Livet inden for de dannede Kredse. Skjønt disse Bøger besidder adskilligt godt, saa blev baade Kritikken og Læseverdenen dog snart enige om, at de stod langt tilbage for Digterens tidligere Arbejder, og at han med dem var kommen ind paa et Omraade, hvor han vanskelig vilde kunne hævde Stillingen. Det moderne Samfundsliv i Byerne med dets Brydninger og Forviklinger ligger langt fra saaledes for Lies Pen som det jævne, simple Sømandsliv ude paa Kysten, med dets varme, men enkelte Følelsesliv og faa, usammensatte Tanker. Hans Fremstillingskunst og malende Evne, der havde frembragt saa mange mesterlige Billeder fra Sømandens Liv, enten det nu var en Nat i oprørt Sø paa Norges Vestkyst eller en Kamp med blinkende Dolke mellem vilde Matroser — denne Evne syntes at afbleges og mattes ved at blive flyttet ind i de dannedes Sale. Til samme Retning som „Thomas Ross" og „Adam Schrader" maa ogsaa regnes Lies i Fjor Efteraar udkomne Skuespil „Grabows Kat."

Da kom sidste Jul Sømandsfortællingen „Rutland." Kritikken bød den et enstemmigt Velkommen, og det hurtigt paafølgende andet Oplag af Bogen viste maaske bedre end noget andet, at ogsaa Publikum kjendte den gamle Lie igjen. Digteren var vendt tilbage fra Bylivet. Det var atter Kyst- og Søfolkenes Liv og Færd, der her førtes frem med en næsten rørende Simpelhed og dog malende Kraft i Skildringen. Det var Lie, som vi alle syntes bedst om ham.

Det af Digterens øvrige Arbejder, som „Rutland" har mest til fælles med, er „Lodsen og hans Hustru." Som denne er det en Ægteskabshistorie, om end Konflikten opstaar paa en hel anden Vis. I „Lodsen" var det Hustruens tidligere Forhold til en Søofficer, der kastede sin truende Skygge ind over Ægteparrets Samliv og gjorde Manden skinsyg; i „Rutland" derimod er det selve Kvindens Stilling over for hendes Mand og Ret over for Børnene, der omhandles. Og ligesom Lies Svar hist lød paa fuld gjensidig Sandhed og Oprigtighed, dersom Skjæret skulde klares, saaledes lyder det her paa fuld Imødekommen og Eftergivenhed fra begge Sider. „Rutland" er et smukt Vidnesbyrd om Lies usvækkede Kraft og Evne til at opfatte og gjengive Livet i „de tusend Hjem." Han har intet glemt i de Aar, der ligger mellem denne Bog og „Lodsen og hans Hustru," tværtimod, snarere vundet. Der er i „Rutland" mere kunstnerisk Ro og Helstøbthed end i de tidligere Fortællinger, Personerne er færre, Naturskildringerne langt fra saa brede, og de enkelte Scener ikke mindre sikkert og friskt givne. Ligesom i de tidligere Sø- og Kystbilleder er i denne Bog god og sund Virkelighedsskildring overalt forenet med en rig dyb Poesi.

Jonas Lie er ikke noget smidigt Talent. Hvad han skriver er gjennemtænkt, nøje overvejet, men Form og Fremstilling er ofte præget af en vis Tunghed hvilket især kommer frem, hvor han slipper den ubundne Stil og udtrykker sig paa Vers, som til Exempel i „Faustina Strozzi." Tung, bred og samtidig vægtig, saadan er Lie, og saadan er de Skikkelser, han maler; derfor lykkes Søfolkene bedst, Søfolk som Salve Kristensten, Jon Zachariassen, Jomfru Een o. s. v. Lie er ogsaa en langsom modnet Natur, først da han var 36 Aar gammel, traadte han for Alvor frem; men til Gjengjæld var han saa ogsaa en sikker Mand.

Han er en mandig og dog tillige en med en næsten kvindelig Blidhed besjælet Digternatur; hans Sind er aabent og i høj Grad modtageligt for Indtryk, det er derfor ikke tilfældigt, naar hans første Fortællinger var henlagte til hans Barndomsegne og sikkert gjennemflettede med mangen en Barndomserindring; for en Natur som Lies laa denne Kilde nærmest at øse af. I at gjengive den enkelte Scene med al dens umiddelbare Friskhed, den enkelte

Stemning og Følelse med al dens fine, yndefulde Duft, deri er Lie en Mester som faa; men ved Siden deraf har han ogsaa en Forkjærlighed for stærke og vilde Billeder. Han maler ofte helst graat i graat, og en tung, snesket Vinteraften tegner han nok saa sikkert som en sollys, varm Sommerdag. Og ligesom hans Naturbilleder hyppigst er mørke og uvejrsfvangre, saaledes staar Menneskelivet ogsaa for ham som en Sejlads, der ofte gaar gjennem høj Søgang og over farefulde Skjær, og hvor fuld Sandhed og Ærlighed maa være Kompasset, hvis det ikke skal blive Afgrundens Bytte.

Kongen i Lejre.

Af A. Oehlenschläger.

Der var en Konning i Lejre
hel trofast til sin Grav,
hans Fæstemø hin fejre
ham i Døden et Guldhorn gav.

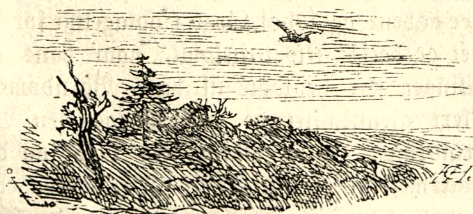
Det elskte han saa saare;
i hvert et Gjæstebud
hans Øje svømmed i Taare,
saa tit han stak det ud.

Og da sig nærmed hans Ende,
uddelte han Stad og Land
til hver en Ven og Frænde;
kun Hornet gjemte han.

En Gang i Høstens Dage
han sad ved Egebord
med sine Kæmper fage
paa Lejre ved Isefjord.

Der stod den gamle brave,
drak Livets sidste Glød
og kasted den hellige Gave
i Isefjordens Skjød.

Igjennem dybe Taage
han blank den synke ser,
da segned hans Øjenlaage, —
drak ej en Draabe mer.

En Autodafé i Spanien.

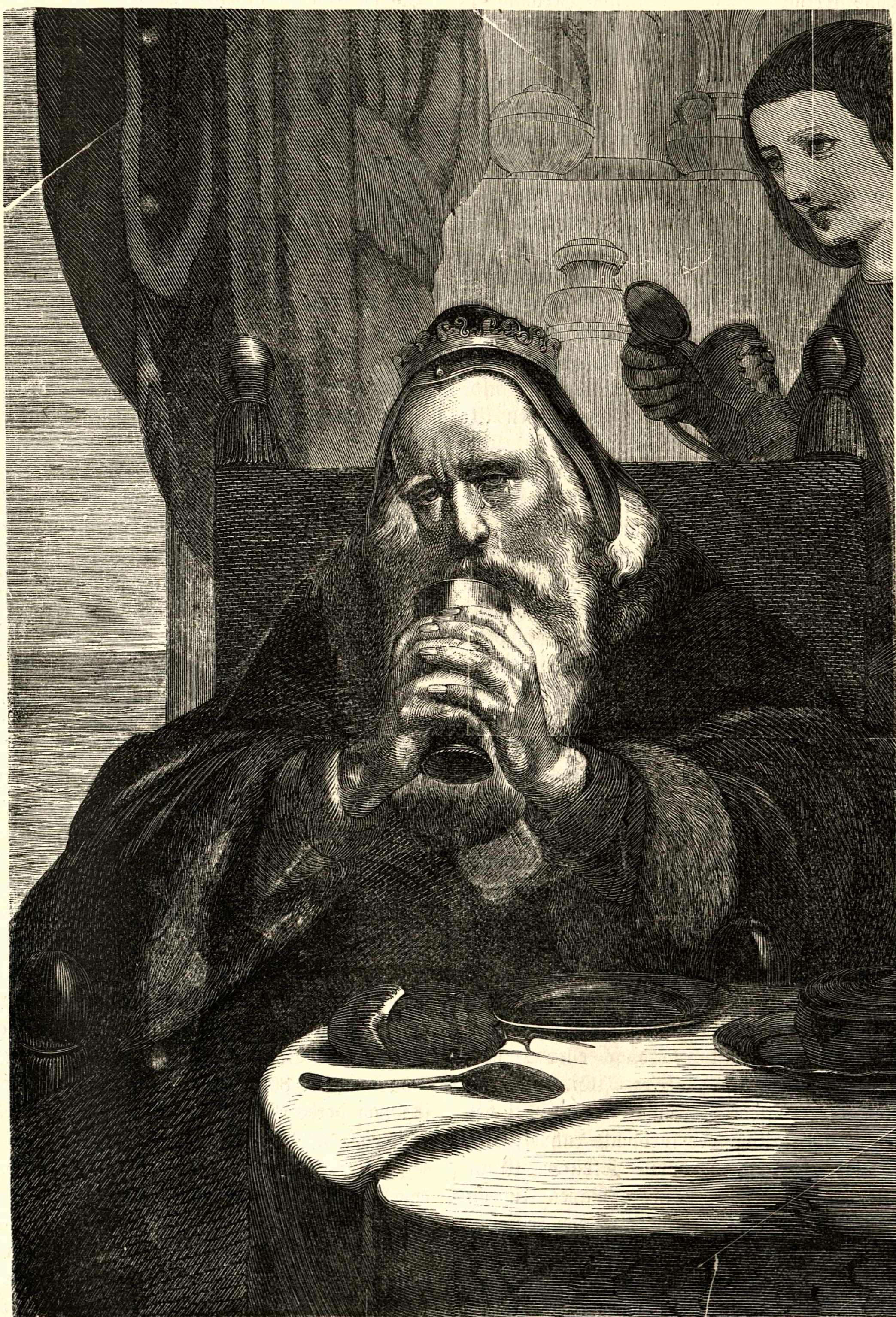
Et Billede af Reformationens Historie i Spanien.

Efter Prescott.

Agtet Spaniens fjærne Beliggenhed under Kejser Karl den 5tes Herredømme, traadte det dog i et alt for nært Samkvem med Evropas andre Stater, til ikke at føle Stødet af den store, religiøse Bevægelse, som rystede disse Stater i deres Grundvolde. Det stod ogsaa i den nøjeste Forbindelse med de Lande, i hvilke Reformationens eller Kirkeforbedringens Sæd først blev plantet. I det 16de Aarhundrede var det nemlig meget almindeligt, at Spanierne søgte hen til de tyske Universiteter og hentede deres Lærdom der. De lærde Spaniere, som ledsagede Kejseren paa hans Rejser, blev bekjendte med de religiøse Lærdomme, som var udbredte i Tyskland og Flandern. De spanske Tropper tilegnede sig de samme Lærdomme af de lutherske Soldater, som almindelig tjente sammen med dem under det kejserlige Banner. Disse religiøse Lærdomme bragte de hjem med sig til deres Fædreland, Spanien, hvor der vaktes en Videlyst, der beredte Vejen for de store religiøse Sandheder, som satte det øvrige Evropa i Bevægelse. Mænd af højere Opdragelse fandt ved deres Tilbagekomst til Spanien Midler til der at udbrede disse Sandheder. Der blev oprettet en Mængde hemmelige Selskaber i Spanien, og Evangeliet blev prædiket og forklaret for de troendes stedse større og større Forsamlinger med den samme Hemmelighedsfuldhed, som der herskede i de første kristnes Dage. Den største Vanskelighed for Reformationens Fremgang var Manglen paa Bøger, men denne Hindring blev overvunden ved nogle troendes opofrende Udholdenhed.

En spansk Oversættelse af Bibelen var paa denne Tid bleven trykt i Tyskland, hvor der tillige var udkommen forskjellige protestantiske Skrifter, som enten var skrevne paa spansk eller oversatte i dette Sprog. Af og til havde nogle Afskrifter af disse Skrifter fundet Vej over Pyrenæerne, men disse faa Exemplarer var kun til liden Støtte for Reformationen i Spanien. Da var det, at en Spanier ved Navn Juan Hernandes, som var ansat ved et Bogtrykkeri i Genf, af Iver efter at faa den ny Lære indført i sit Fædreland paatog sig at indføre et større Forraad af den forbudne spanske Bibeloversættelse. Med stor Behændighed undgik han Toldbetjentenes Aarvaagenhed og Inkvisitionens endnu mere aarvaagne Spioner. Det lykkedes ham saaledes at indføre to store Kasser med Bibler i Spanien, som hurtig uddeltes mellem Medlemmerne

Kongen i Lejre.

af det nylig oprettede Kirkesamfund. Andre omvendte, der var lige saa uforfærdede som Hernandes, fulgte hans Exempel med et lignende Held, saa at Antallet af de troende daglig tiltog over hele Landet ved Hjælp af disse Bibeloversættelser og ved ivrige gejstlige Lærere. Blandt de omvendte fandtes der langt flere Personer af Stand og god Opdragelse, end der sædvanlig findes i lignende Tilfælde, vistnok paa Grund af, at det var denne Klasse som mest havde besøgt de Lande, hvor de lutherske Lærdomme forkyndtes. Saaledes trivedes og udbredtes den ny Lære i Spanien, vel ikke som i Tysklands, Skandinaviens og Englands friere Luft, men saa godt som den i det hele taget kunde trives her under Inkvisitionens kuende Tryk, ligesom en spæd Plante, der, opelsket i Skyggen, kun venter paa en bedre Aarstid for at naa sin fulde Udvikling; men en saadan Aarstid skulde den ikke faa i Spanien.

Det var forbavsende, at den ny Læres Udbredelse i saa lang Tid kunde undgaa den spanske Inkvisitions Opmærksomhed, og at denne Domstol fik den første Underretning herom fra Embedsbrødre i Udlandet. Nogle Præster, der hørte til Filip den 2dens Følge, der havde flere af deres Landsmænd i Nederlandene mistænkte for Kjætteri, lod disse gribe og sende til Spanien, hvor de blev forhørte af Inkvisitionen. Ved denne Undersøgelse opdagede man, at disse Personer længe havde staaet i Brevvexling med Landsmænd hjemme af lignende Anskuelser, og paa denne Maade blev Tilværelsen af den spanske Reformation bekjendt.

Saa snart denne Opdagelse var bleven bekjendt, sendte Paven strax et Brev til den spanske Inkvisition, i hvilket det blev paalagt Overhovedet for denne Domstol ikke at sky nogen Møje for at opdage og udrydde det tiltagende onde (den ny Lære), og Paven bemyndigede denne Embedsmand til at lade enhver, der var mistænkt for Kjætteri, uden Hensyn til Rang eller Stand, hvad enten han var Biskop eller Ærkebiskop, Konge eller Kejser, fængsle og strængt straffe. Kong Filip den 2den af Spanien understøttede Paven af al Kraft, i det han udstedte en Befaling, der fordømte enhver, som kjøbte, solgte eller læste forbudne Skrifter, til at brændes levende. Senere udstedte Paven en ny Bulle, i hvilken han befalede alle Skriftefædre under Bans Straf at paalægge alle deres Skriftebørn at angive alle, hvor nær de end var i Slægt med dem, som gjorde sig skyldige i saadanne Ulovligheder, og for at opmuntre Angiveren fornyede Filip en ældre Lov, i Følge hvilken Angiveren var berettiget til at erholde en Fjerdedel af den overbeviste Kjætters forbrudte Formue. Paven bemyndigede tillige Inkvisitionen til at nægte den angrende Kjætter Tilgivelse, naar der var Tvivl om hans Oprigtighed, og herved blev den ulykkelige Fanges Liv og Formue aldeles afhængig af denne frygtelige Domstol, der havde en aabenbar Fordel af at finde ham skyldig.

Til stort Held for Paven stod der den Gang en Mand i Spidsen for den spanske Inkvisition, som var særlig skikket til at udføre disse Befalinger, nemlig Kardinal-Ærkebispen af Sevilla, Fernando Valdez, en Mand af en haard og ubønhørlig Karakter og aldeles opfyldt af Trosiver. Han benyttede sig beredvilligt af det frygtelige Maskineri, der var stillet til hans Raadighed, og for ikke at gjøre de mistænkte urolige, nærmede han sig dem langsomt og hemmeligt. Han var Overhoved for den frygtelige Domstol, som sad i Mørket og virkede ved usynlige Redskaber, og længe og tyst arbejdede han under Jorden, førend han sprængte den Mine, som skulde berede den ny Læres Tilhængere i Spanien en almindelig Undergang.

Hans mange Spejdere færdedes alle Vegne, i det de omgikkes de mistænkte og indsneg sig i deres Fortrolighed, og til sidst lykkedes det ham ved nogles Troløshed og ved at indvirke paa andres Frygtsomhed at opdage Kjætteriets Smuthuller og hele Omraade.

Da alle foreløbige Oplysninger var indhentede, de strafskyldige betegnede, og Angrebsplanen lagt, gav han Befaling til paa samme Tid overalt i Riget at paagribe alle, der var mistænkte for Kjætteri, en Befaling, som ramte de ulykkelige Ofre som en Lynstraale; disse havde nemlig fortsat deres hemmelige Sammenkomster uden at have nogen Anelse om den Undergang, som truede dem. Der blev ikke gjort noget Forsøg paa Modstand; Mænd og Kvinder, Præster og Lægfolk, Mennesker af enhver Stand og Livsstilling reves ud af deres Hjem og forvaredes i Inkvisitionens Kjældere; men da disse ikke kunde rumme dem alle, blev mange førte til de almindelige Fængsler, ja endog til Klostre og private Boliger. I Byen Sevilla alene blev der den første Dag fængslet 800, og da man frygtede for et Forsøg paa deres Befrielse, forstærkede man Fængselsvagterne.

Fængslingen af en ledede efterhaanden til Opdagelsen af flere, thi man kan ikke undres over, at det ulykkelige Offer kunde bringes til at afgive Tilstaaelser, der blev fordærvelige for ham selv og hans Trosfæller, naar han fra sit ensomme Fængsel blev stillet frem for Inkvisitionens Domstol og stod der alene, uden nogen Sagfører til sin Bistand, uden noget venligt Ansigt til sin Opmuntring, uden at kjende sin Anklagers Navn, uden at turde afhøre de Vidner, som var til Stede for at frasværge ham Livet, ja uden at faa andet af den mod ham rejste

Anklage at se end de forvanskede Brudstykker, som de underfundige Dommere fandt for godt at meddele ham. Hvis hans Tilstaaelser ikke tilfredsstillede Dommerne, stod det i disses Magt at bruge Torturen — Pinebænken, Strikken, Vippegalgen eller andre frygtelige Marterinstrumenter — indtil, naar ethvert Lem var revet af Led paa ham, den barbariske Domstol nødsagedes til at standse, men ikke opgive dens Brug, fordi den lidende ikke længer kunde udholde den. Disse var de frygtelige Skuespil, som i Religionens Navn blev opførte af dens og Inkvisitionens Tjenere, Skuespil, hvortil kun faa af dem, der havde været Vidner til dem og var slupne derfra med Livet, vovede at hentyde; thi at aabenbare Inkvisitionens Hemmeligheder var det samme som den visse Død.

Atten Maaneder efter de første Fængslinger var mange af Søgsmaalene endte, og Fangernes Dom afsagt, hvorfor man mente, at det var paa Tiden, at Fængslerne blev ryddede for deres overflødige Beboere. Man valgte Byen Valladolid til Skueplads for den første Autodafé, dels paa Grund af Byens Vigtighed, dels paa Grund af Hoffets Nærværelse der, hvorved Autodaféen vilde erholde en Billigelse og større Værdighed. Denne Begivenhed fandt Sted i Maj 1559 og skulde overværes af Regentinden Johanne, den unge Prins af Asturien, Don Carlos, og de fornemste Grander ved Hoffet.

Efter det i Valladolid givne Exempel fulgte snart Autodaféer i Granada, Toledo, Sevilla, Barcelona, kort sagt i alle de tolv store Stæder, hvor Inkvisitionen havde sine Domstole. En Gjentagelse af Højtideligheden i Valladolid fandt Sted den 8de Oktober samme Aar, og den blev beæret med selve Herskerens Nærværelse. Da flere af Søgsmaalene var blevne sluttede adskillige Maaneder før denne Tid, er der Grund til at tro, at mere end et af Ofrenes Henrettelse var bleven udsat, for at Skuespillet kunde gjøre et saa meget desto stærkere Indtryk.

En Autodafé (Troshandling) var ikke alene den mest betydningsfulde, men ogsaa den skrækkeligste af den katholske Kirkes Højtideligheder, som paa en noget verdslig Maade skulde forene den romerske Triumfs Pagt med Dommedags Rædsler, skjønt den fuldt saa meget maatte minde om de blodige Fester, der i Oldtiden afholdtes i Rom til Adspredelse for Cæsarerne. Den med en Autodafé forbundne Vigtighed tilkjendegaves ved, at den fandt Sted paa en Søndag eller en anden af Kirkens Helligdage, og Paven tilstod enhver, som overværede den, Syndsforladelse i 40 Dage, som om Lysten til at bivaane menneskelige Lidelser behøvede at opmuntres, og det især i Spanien, hvor Adspredelserne var og endnu er af den mest blodtørstige Beskaffenhed; vi behøver i denne Retning kun at minde om Tyrefægtningerne i dette Land.

Skuepladsen for denne anden Autodafé i Valladolid var den store, lige over for St. Franciskokirken værende Plads, paa hvis ene Ende der var opført en med kostbare Tapeter overtrukken Forhøjning, paa hvilken der stod Stole til Medlemmerne af Inkvisitionen, og i Nærheden af denne Forhøjning var den kongelige Altan, der havde sin egen Indgang, for at Tilskuerne der ikke skulde besværes af Mængden. Lige over for denne Altan var der rejst et stort Skafot, som kunde ses overalt paa Pladsen og var bestemt for de ulykkelige Martyrer, som her skulde udstaa deres Straf.

Klokken 6 om Morgenen begyndte alle Stadens Klokker at ringe, og et højtideligt Optog saas at bevæge sig fra Inkvisitionens sørgelige Fæstning. Foran drog en Afdeling Soldater for at holde Vejen ryddelig for Toget, derpaa kom de domfældte, hver især ledsagede af to af Inkvisitionens Tjenere, og de, som skulde lide Døden paa Baalet, desuden af to Munke, der formanede Kjætteren til at afsværge sine Vildfarelser. De, som det var indrømmet at gjøre Bod, bar en mørk Dragt med et Billede af den korsfæstede Kristus paa Brystet og en Hætte over Hovedet (se omstaaende Billede). Den ulykkelige Martyr, som skulde brændes, var derimod indhyllet i en vid Sæk af gult Klæde, medens hans Hoved var bedækket af en kegledannet Hue af Pap, der, ligesom Sækken, var udsyet med Afbildninger af Luer og Djævle, der pustede til disse, alt Sindbilleder paa den Skæbne, der ventede Kjætterens Sjæl i den tilkommende og hans Legeme i den nærværende Verden. Derpaa kom Byens Øvrighed og Dommere, Munkeordenerne og Landets Adelsmænd til Hest, og efter dem fulgte Medlemmerne af den skrækkelige Domstol og dens Fiskal, som bar en Fane af mørkerødt Damask med Inkvisitionens Vaaben paa den ene Side og dens Instifteres, Sixtus den 5tes og Ferdinand den katholskes Skjoldmærker paa den anden Side. Derpaa fulgte en lang Række underordnede Tjenere til Hest, af hvilke mange hørte til Landskabets Adel og var stolte af at gjøre Tjeneste som Inkvisitionens Livvagt, og endelig sluttedes Toget af en uendelig Mængde Mennesker af de simplere Klasser, der ved denne Lejlighed uden Tvivl dreves af det undersaatlige Ønske om at se deres ny Hersker saa vel som af Ærgjerrighed efter at deltage i Triumfen ved en Autodafé. Medens Mængden fordelte sig paa Pladsen, satte Inkvisitorerne sig paa de for dem bestemte Stole, hvorpaa de domfældte førtes op paa Skafottet, og Filip med de forskjellige Medlemmer af sin Hofstat traadte ind paa den konge-

lige Altan. Ved Siden af ham sad hans Søster, den forrige Regentinde, hans Søn Don Carlos, hans Søstersøn Alexander Farnese, flere udenlandske Gesanter, de fornemste Grander og Præster ved Hoffet. Det var en ophøjet Forsamling af alt, hvad der var fornemt og stolt i Landet, men selv den mest ligegyldige Tilskuer vilde, naar han blot havde haft en Gnist af menneskelig Følelse i sit Bryst, med en Følelse af Beundring have vendt sit Øje fra den glimrende Forsamling til den ulykkelige Martyr, der uden anden Støtte end den, han havde i sig selv, var rede til at trodse denne Magt og ofre sit Liv for at hævde Samvittighedens Ret. I den store Trængsel var der maaske nogle, som delte disse Anskuelser, men deres Tal var kun ringe i Sammenligning med dem, der betragtede det ulykkelige Offer som Guds Fjende og hans nærforestaaende Henrettelse som Korsets herligste Triumf.

Højtideligheden begyndte med en Prædiken af Biskoppen af Zamora, og da Prædikenen var sluttet, lod Storinkvisitoren den forsamlede Mængde aflægge en Ed, hvorved den knælende svor at ville forsvare Inkvisitionen, bevare Troens Renhed og angive enhver, der vaklede i den, og i det Kongen aflagde denne Ed, rejste han sig op fra sin Stol og drog sit Sværd af Skeden, som om han vilde kundgjøre, at han var den hellige Inkvisitions mest trofaste Forkæmper.

Fra Inkvisitionen.

Derpaa oplæste Domstolens Sekretær et Dokument, som indeholdt Grundene til Fangernes Domfældelse og de forskjellige Domme, der var afsagte over dem. De, som man havde tilstaaet at gjøre Bod, knælede, medens denne Dom oplæstes, hvorpaa de med Hænderne paa Messebogen afsvor deres Vildfarelser og erholdt Syndsforladelse af Storinkvisitoren. Denne Syndsforladelse var dog ikke saa fuldstændig, at den fritog Synderen for Straf i denne Verden, i det nogle dømtes til livsvarigt Fængsel i Inkvisitionens Celler, andre til lettere Bodsstraffe, men alle til at have deres Formue forbrudt, hvilket Punkt var det vigtigste for Domstolens Velvære. Desuden blev Forbryderne i mange Tilfælde og med en himmelraabende Uretfærdighed ogsaa deres nærmeste Efterkommere erklæret for uværdige til at beklæde noget som helst offentligt Embede, og deres Navne brændemærkedes med en evig Skjændsel; efter saaledes at være blevne berøvede Ære og Formue, sagdes de i Inkvisitionens blide Sprog at være blevne gjenoptagne i Kirkens Skjød.

I det disse ulykkelige Mennesker under en stærk Bedækning førtes tilbage til deres Fængsler, henvendtes alles Øjne paa den lille Hob Martyrer, der iført den vanærende Dragt, stod og ventede paa deres Dom med et Reb om Halsen og et Kors, eller undertiden en omvendt Fakkel, Sindbilledet paa deres snarlige Død, i Haanden, og i nærværende Tilfælde vaktes Tilskuernes Deltagelse i en endnu stærkere Grad end ellers ved den Omstændighed, at mange af disse Ofre ikke blot udmærkede sig ved deres Stand, men ogsaa ved deres Dyder og aandelige Evner. I deres udtærede Ansigter, afmagrede Skikkelser og des værre alt for ofte ogsaa i deres fortrukne Lemmer var det let at læse deres Lidelseshistorie i deres langvarige Fængselstid; thi flere af dem havde været indespærrede over et Aar i Inkvisitionens mørke Kjældere. Hvor udtærede de end saa ud, var deres Ansigter dog langt fra at røbe noget Tegn paa Frygt eller Svaghed, men glødede tvært imod af en hellig Begejstring.

Da den Del af Forhøret, som indeholdt Grundene til deres Domfældelse var bleven oplæst, overgav Storinkvisitoren Fangerne til Stadens Corregidor, som han bad behandle dem med Mildhed og Barmhjærtighed, en honningsød, men hyklersk Talemaade, da denne verdslige Dommer ikke havde andet Valg end at fuldbyrde den ved Loven mod

Kjætterne fastsatte skrækkelige Straf, hvortil han allerede havde truffet Forberedelser otte Dage forud.

Antallet af de domfældte var 30 hvoraf 16 gjenoptoges i den katholske Kirke, medens de øvrige 14 overgaves til den verdslige Øvrighed for at lide Døden. Kun faa af disse domfældte gøs ikke, da de blev førte op paa Baalet, for saa vidt tilbage for den skrækkelige Død, der ventede dem, at de jo tilkjøbte sig en Forandring i den ved at aflægge en fuldstændig Tilstaaelse, før de døde, i hvilket Tilfælde de blev kvalte med Garotten, før deres Legemer kastedes i Luerne. Der var kun to af de domfældte, som hellere vilde lide den pinlige Død end tilkjøbe sig nogen Formildelse af den ved at gaa paa Forlig med deres Samvittighed. Navnene paa disse to Martyrer bør staa uudsletteligt indgravede i Historiens Tavler.

Den ene af dem var Don Carlos de Seso, en florentinsk Adelsmand, der havde staaet i stor Yndest hos Kejser Karl den 5te, og, efter at have ægtet en fornem spansk Dame, var flyttet til Spanien, hvor han havde bosat sig i Valladolid. Efter at han selv havde antaget den lutherske Lære, havde han med den største Iver virket for Reformationens Udbredelse i Valladolid og dens Omegn, hvorfor Inkvisitionens Had fortrinsvis var rettet mod ham. Han havde i 15 Maaneder siddet i et mørkt Fængsel, afskaaren fra al menneskelig Medfølelse og Bistand, men bevarede dog et urokkeligt Mod. Da hans Domfældelse var bleven ham forkyndt, forlangte han Natten før sin Henrettelse Lys samt Pen, Blæk og Papir, hvilket han ogsaa fik, da man troede, at han vilde formilde sine Dommere ved en fuldstændig Bekjendelse af sine Vildfarelser. I Steden for en saadan Bekjendelse skrev han et Brev, i hvilket han paastod, at det var den katholske Kirke, som for vild, og han udtalte tillige sin urokkelige Tillid til Reformationens store Sandheder; da han paa Vejen til Retterstedet kom forbi den kongelige Altan, raabte han op til Kongen: „Er det saaledes du tillader, at dine uskyldige Undersaatter forfølges?" Kongen svarede herpaa med de mærkelige Ord: „Var min egen Søn en saadan Synder som du, vilde jeg selv hente Brændet til hans Baal!" Det var unægtelig et betegnende Svar.

Paa Baalet viste Don Seso den samme urokkelige Standhaftighed, i det han her med høj Røst aflagde Vidnesbyrd om Sandheden af den store Sag, for hvilken han ofrede sit Liv. Da Luerne begyndte at slikke op ad ham, opfordrede han blot Soldaterne til at kaste mere Brænde paa Baalet, for at hans Lidelser des snarere kunde endes, hvilket ogsaa skete.

Den anden Martyr var Domingo de Roxas, en Søn af Markien af Poza, en ulykkelig Adelsmand, der allerede tidligere havde faaet fem Sønner idømt ydmygende Bodsstraffe af Inkvisitionen paa Grund af deres Kjætteri, og nu skulde han se den sjette lide Døden. De Roxas var Dominikanermunk, og uagtet det især var af denne Orden, at Medlemmerne af den hellige Inkvisition toges, var dog mange gaaede over til den lutherske Lære. Efter Skik og Brug beholdt de Roxas sin Præstekjole paa, indtil Dommen var bleven oplæst, hvorpaa man afførte ham Præstekjolen og iførte ham de domfældtes afskyelige Dragt. Da han nu med høj Røst begyndte at tale til Folket om Pavens Vildfarelser og Grusomheder, raabte Kongen rasende, at man skulde kneble ham. Knebelen var et kløftet Stykke Træ, der, i det det med Magt trykkede Tungen ned, ogsaa medførte den Fordel, at den voldte megen Smerte. Med denne Knebel i Munden maatte de Roxas lide Martyrdøden.

Saaledes var Beskaffenheden af denne skrækkelige Forestilling, som man kaldte en religiøs Højtid. Den varede fra Kl. 6 om Morgenen til Kl. 2 om Middagen, og i hele denne lange Tid viste Tilskuerne hverken Tegn paa Utaalmodighed eller paa Medynk med de lidende.

Med Kongens Bifald fortsatte Inkvisitionen nu Forfølgelserne mod Tilhængerne af den ny Lære med større Iver end nogen Sinde før, og ingen Stilling var saa hellig, ingen Stand saa høj, at den undgik Angiverens Pile. I Løbet af nogle faa Aar maatte ikke mindre end 9 Biskopper gjøre en ydmygende Bod paa Grund af vrange Troesmeninger. De for Protestanterne tændte Baal vedblev paa samme Tid at brænde med Voldsomhed over alle Dele af Landet, indtil omsider den sidste Autodafé afholdtes i Spanien 1570. Aldrig har en Forfølgelse gjort sin Gjerning mere fuldstændig end her. Spanien kunde nu rose sig af, at Landet ikke mere var besudlet af noget Kjætteri. Dette Maal blev naaet ved Opofrelse af Tusenders Liv og Formue. Folkets Aand blev underkuet og maatte bøje sig under Vankundighedens Aag, som en vidende Gejstlighed endnu holder det under i vore Dage.

Dagens Stjærne.

Af Torvald Køhl.

Solen — dette ved sin Størrelse og sin mægtige Lysevne saa mærkværdige Himmellegeme, som spreder sine Straaler over de mørke Planeter, hvortil Jorden hører, og som derfor af Copernicus kaldtes „Verdenslygten" — har fra de fjærneste Tider af været betragtet med hellig Ærefrygt som en Guddom, fra hvem Livet paa Jordens Overflade

har sin Oprindelse. Den Omstændighed, at Solen ved sit stærke Lys hindrer Iagttagelser med blotte Øjne, har vistnok bidraget meget til at omgive den med en vis Guddommelighedens Nimbus, indtil den berømte Galilæi i Aaret 1611 med Forundring opdagede de sorte Pletter paa Solens Overflade, en Opdagelse, som danner Indledningen til senere Astronomers Studier over Sollegemets Natur. Før dette Tidspunkt havde man i næsten 2000 Aar ladet sig nøje med Aristoteles's gamle Lære, at Himlene er uforkrænkelige og uforanderlige, saa at der paa Himmellegemernes Overflader ej kan tænkes at foregaa saadanne fysiske Omvæltninger, som finder Sted her paa Jorden. Beretningen om Solpletternes Tilværelse blev derfor af hin Theoris Tilhængere modtagen med heftig Uvilje. Det var jo formasteligt, ja gudsbespotteligt at tro, at der paa den rene, hvide Sol kunde findes Pletter! Mange forsøgte strax simpelt hen at benægte Sagen, men da dette umulig lod sig gjøre i Længden, maatte man gribe til andre Udveje for at fjærne disse fatale Pletter og frelse Solens Renhed. Man paastod, at Pletterne kun skyldtes et Øjenbedrag, fremkaldt ved Fejl i Observationsglassene, og naar denne Paastand efter omhyggelige Prøver med forskjellige Glas maatte forkastes, greb man til det sidste Middel: at anse Pletterne for smaa mørke Kloder, der omkredser Solen. Denne sidste Forklaring krævede en dybere Undersøgelse. Ganske vist var Pletterne i Bevægelse, thi de rykkede alle regelmæssig frem fra Øst til Vest, men da de frembød højst uregelmæssige Former, ja endog var foranderlige, i det nogle opstod, medens andre forsvandt, maatte allerede Galilæi bestemt fastholde, at Pletterne tilhører selve Solen. I denne Mening bestyrkedes han ved Iagttagelser over Solfaklerne, hvorved menes de lyse, flammelignende Partier, som meget tit omgiver Pletterne. De følger nemlig nøjagtig disses Bevægelser og forsvinder ved Solens Vestrand. Saafremt disse Fakler, der viser sig hvide paa selve Solens skinnende Overflade, nogen Sinde kom uden for Solen, maatte de selvfølgelig funkle i stærk Glans, noget som aldrig sker.

To af Galilæis samtidige, Johan Fabricius og Scheiner deler med ham Æren for Solpletternes Opdagelse, i det de uafhængig af hverandre næsten samtidig rettede deres Opmærksomhed mod Solen. Scheiner var i Begyndelsen tilbøjelig til at anse Solpletterne for Fejl i Glassene; dog efter at have vundet fast Overbevisning om Fænomenets Virkelighed, meddelte han Sagen til Jesuiterordenens Forstander, Pater Budèe; men denne, som var en blind Tilhænger af den aristoteliske Skole, vilde paa ingen Maade give Scheiner Ret. „Jeg har læst Aristoteles's Skrifter mange Gange fra Ende til anden," siger han til Scheiner, „og jeg kan forsikre dig, at jeg aldrig der har fundet noget, der ligner, hvad du omtaler. Gaa, min Søn, og berolig dig. Hvad du tager for Pletter i Solen, er Fejl i dine Glas eller i dine Øjne."

Det er mærkeligt nok, at disse første Soliagttagere var ukjendte med Midler til at betragte Solen uden at fordærve Øjet. Skjønt Apian allerede i det 15de Aarhundrede skal have henledet Astronomernes Opmærksomhed paa Nytten af farvede Glas, synes det, som om hans Efterfølgere ganske havde glemt Raadet, og det uagtet man maatte være vel vidende om, at de hollandske Søfolk tog Solhøjder ved Hjælp af farvede Glas. Fabricius observerede Solen ved at lade Lyset passere en smal Aabning og da falde paa en hvid Skjærm. Galilæi iagttog kun Solen, naar den stod lavt paa Himlen, eller naar tynde Skyer drog over den, en Methode, som aabenbart maatte virke højst skadelig paa Synet, og som sagtens har været en medvirkende Grund til, at han var starblind i sine fem sidste Leveaar. Scheiner anvendte rigtignok et grønt eller blaat Glas, men dette anbragte han foran Kikkertens Objektiv ɔ: det mod den iagttagne Gjenstand vendte Glas, hvorved stor Utydelighed maatte opstaa. Nu til Dags har man et paa Kikkerten fastskruet Blændglas umiddelbart ved Øjet. Blændglasset kan beskytte Øjet fuldkomment og samtidig være saaledes indrettet, at Solbilledet bliver farvefrit.

Det første, Solpletterne lærte os, var, at Solkuglen drejer sig om sin Axe fra Øst til Vest, ɔ: at Pletterne ses at rykke fra venstre til højre, naar man betjener sig af en retvisende Kikkert. Solen gaar altsaa samme Vej rundt som Jorden, skjønt Udtrykket „Øst til Vest" kunde synes at antyde det modsatte. Naar en Solplet træder frem ved Østranden, kan man vente at se den i ca. 14 Dage; i Løbet af denne Tid skrider den langsomt over Solen og forsvinder da ved Vestranden; men 27 Dage efter den første Iagttagelse vil man atter se den træde frem ved Østranden, saafremt den da ikke i Mellemtiden skulde have opløst sig og være fuldkommen udslettet. Dette Tilfælde indtræder meget ofte, ja det er i Virkeligheden kun faa Pletter, som blot i nogle Dage beholder samme Størrelse og Form. Tit foregaar Forandringerne under Iagttagerens Øjne. Dog har man haft Exempler paa, at en Solplet har vedligeholdt sig under otte Solomløb. Til et saadant Omløb medgaar $25\frac{1}{4}$ Dag. Hvad Størrelsen angaar, kunne Pletterne være meget forskjellige. I 1839 viste der sig Solpletter af umaadeligt Omfang. En Dobbeltplets Gjennemsnit beløb sig endog til $\frac{1}{4}$ af Solens Diameter, hvilket efter Stillingen at dømme svarede til 50,000 Mil. Betragtes Pletterne som tragtformige Aabninger, vilde ikke blot Jorden (Diameter

1,719 Mil) men selv Kæmpeplaneten Jupiter (Diameter 20,000 Mil) med største Lethed kunne faa Plads i en saadan. Med Hensyn til Solpletternes vexlende Antal maa vi vende os til den yderst flittige og utrættelige Hofraad Schwabe i Dessau. I et Tidsrum af ca. 50 Aar (1826—1868, begge inklusive) har han fra Dag til Dag observeret Solen, udkastet Skitser over Grupper og enkelte Pletter, bestemt de størstes Positioner, foretaget omhyggelige Tælninger af deres Antal, kort sagt, med den mest exempelløse Iver arbejdet for denne sit Livs Opgave*). Af det kongelige astronomiske Selskab i London erholdt han den store Guldmedalje, og Selskabet fik da som Gave hans Dagbøger, for Størstedelen vedrørende Soliagttagelser og omfattende 39 Kvartbind. Med Vemod skiltes han fra dem og siger herom i et Brev til Wolf i Zürich: „De var mine tro Ledsagere hele Livet igjennem og gik med gjennem Roser og Torne; de angiver mig, hvorledes jeg oplevede den Glæde at kunne nyde de første og overvinde de sidste.“ Efter 20 Aars Iagttagelser kunde Schwabe som Løn for sin Udholdenhed fastslaa som Regel, at Solpletternes Antal varierer saaledes, at der hvert 10de Aar indtræffer et Maximum. Wolf undersøgte Sagen ved at samle alle Iagttagelser lige fra Minimumsaaret 1611, og han fandt Perioden at være $11^1/_9$ Aar. I Aaret 1871 havde vi et betydeligt Antal Solpletter, og næste Maximum kan derefter forventes i 1882. Under saadanne Forhold har man talt ca. 80 Pletter paa en Gang, hvorimod Solen ved Minimum kan være aldeles pletfri i flere Maaneder. Usædvanlig mange Solpletter maa selvfølgelig frembringe en formindsket Varmeudstraaling fra Solen, hvoraf Herschel endog ventede at kunne finde Spor i de statistiske Optegnelser om Kornpriserne, en Ide, som dog ikke førte til noget Resultat. Aarsagen til Solpletternes Periodicitet kjendes ikke, men det fremgaar af andre Iagttagelser, at Nordlysene, de saakaldte magnetiske Uvejr, de indiske Cycloner o. s. v. staar i en hemmelighedsfuld Forbindelse med Uroligheder i Solens Dunstkreds.

Hvad er Solpletterne? Hvad foregaar der paa Solens Overflade? Og hvorledes vedligeholdes Solens Størrelse trods Tabet af Lys og Varme ved den mægtige Udstraaling i Rummet? Disse Spørgsmaals Besvarelse kræver meget fine Iagttagelser, ikke blot ved Kikkertens Hjælp, men ogsaa ved Hjælp af Fotografapparatet, Fotometret, Spektroskopet, Thermosøjler o. s. v. Man er i de sidste Aartier kommen til Vished om, at Solpletterne har Egenbevægelse. Siden 1862 har Spörer i Anclam (nu i Potsdam) underkastet disse Egenbevægelser et dybtgaaende Studium, i det han fra Dag til Dag har taget meget nøjagtige Positioner af Pletterne. Det viste sig da, at disse ligesom Skyer føres frem af Vinde, hvis Retning selvfølgelig fremgaar af Bevægelserne. Ved Solens Ækvator forekommer kun Vestenvinden, nemlig indenfor et Bælte af 6 ° nordlig og 6 ° sydlig Bredde. Mellem 6 ° og 10 ° Bredde paa begge Hemisfærer optræder Vestenvinden skiftevis med en Østenvind, og paa Bredder, større end 10 °, forekommer kun Østenvinden*). Spörer har givet et interessant Exempel paa, hvorledes en Vestenvind efterhaanden er aftagen i Styrke og omsider gaaet over til en Østenvind. Denne Kamp mellem to modsatte Vinde, eller rettere Storme, forstaas bedst ved at betragte de paagjældende Tal. Vestenvindens oprindelige Hastighed var 44 Mil i Timen, den næste Dag 33 Mil og den følgende Dag 8 Mil. Dagen efter var der ingen Vestenvind, men en Østenvind med 3 Mils Hastighed, den næste Dag var Hastigheden voxet til 14 Mil, og den paafølgende Dag til 25 Mil. Ligheden mellem vor Jords Luftstorme og de omtalte Solstorme er paafaldende, men da vore Luftstorme betinges af den ved Solvarmen fremkaldte ulige Opvarmning af Jordoverfladen, bliver det vanskeligere at fatte Aarsagen til Solstormene. Secchi har imidlertid opdaget — og dette er bekræftet ved mange senere Forsøg — at Solens Varmeevne ikke er ens overalt paa dens Overflade, at Varmen f. Ex. er større ved Solækvatoren end ved Polerne, og om vi end ikke ved Grunden til denne ulige Temperatur, saa faar vi dog herved et Middel i Hænde til at forklare os de omtalte Strømninger. Vi kan godt forstaa, at Pletterne i Form af Skyer, førte af Storme, i længere Tid kan bevare deres Form, tilmed da Tyngden paa Solen er 28 Gange større end paa Jorden og altsaa begunstiger Uforanderligheden.

Spektralanalysen har lært os mange ny, vidunderlige Ting om Solen. En Mængde af vore jordiske Grundstoffer befinder sig i hvidglødende Tilstand og i Dampform i og over Solkloden. Lyset maa have passeret disse Dampe, da det ved Prismet frembragte Farvebaand viser mørke Linjer, der paa det fuldkomneste røber disse Dampes Tilstedeværelse. At Solen er omgiven af et helt Hylster af glødende Brint, er en fastslaaet Kjendsgjerning, og i dette Hylster er det, at man under totale Solformørkelser iagttager de skjønne, røde, fantastisk

*) Videnskaben skylder ham endvidere den smukke Opdagelse af Saturnringens Excentricitet, hvorved menes, at Ringens og Planetens Midtpunkter ikke ganske falder sammen.

*) Solpletterne forekommer sjældent paa Breder, større end 30 °, og i hvert Fald aldrig ved Polerne.

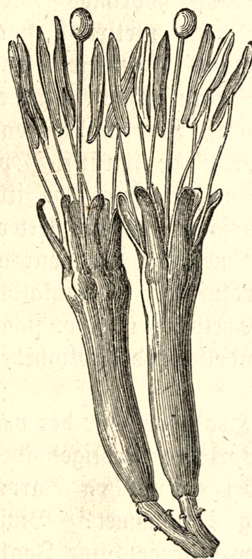
formede Flammer, som benævnes Protuberanser. Det er en Selvfølge, at fuldt Kjendskab til den store Virksomhed, som ytrer sig paa Solen, endnu ikke er opnaaet; men Kirchhoffs Hypothese, yderligere stadfæstet af Ångstrøm og Spörer, bør dog i vore Dage have Fortrinet for enhver anden. Den lyder i Korthed saaledes: Sollegemet er en i glødende Tilstand værende fast eller draabeflydende Masse, hvis Overflade man maa tænke sig som et af frygtelige Storme oprørt Ocean. Over dette hviler en Atmosfære af en noget lavere Temperatur. Lokale Forskjelligheder i Varmen medfører Dannelsen af Skyer; dog maa Solskyerne i deres kemiske Sammensætning væsentlig adskilles fra vore jordiske Skyer. Har en saadan Sky dannet sig, virker Solvarmen i ringere Grad paa de Dele af Atmosfæren, som ligger lige over Skyen. Disse Dele afkøles og Skyen voxer, men Afkølingen bevirker en formindsket Lyskraft, og naar Varmen er sunken ned under Glødheden, bliver Skyen uigjennemsigtig og danner Solplettens Kjærne. Den omgivende graa Rand (Penumbraen) fremkommer ved højereliggende Skyer, der til Dels er gjennemsigtige, da Dampenes Tæthed er betydelig formindsket i de højere Regioner. Da Skyerne danner et skjærmende Dække over de lavere Lag, maa disses Temperatur stige ved den fra det Indre uafbrudt fremstrømmende Hede. Heraf indses, at de ophedede og derved udvidede Dampe maa skaffe sig Udvej langs Skyens Sider og fremtræder da som Fakler i Pletternes Region. At Faklerne ses bedst nær ved Solens Rand, ligger simpelt hen i, at Randen er lidt mindre lys end Solens øvrige Overflade, og Aarsagen hertil maa atter, som ved lignende Forhold paa andre Himmellegemer, søges i, at Solatmosfæren ikke er fuldkommen gjennemsigtig, og Lyset fra Solens Rand har jo en længere Vej at passere gjennem Atmosfæren, end Lyset fra Solens Midte. Af den foregaaende Betragtning følger, at Stofferne i Solens Indre ophedes i en saadan Grad, at de efter Adskillelsen i Grundstoffer som Dampe stiger opad, indtil de naar de Steder, hvor koldere Lag medfører en Afkøling. Men netop ved denne kemiske Proces udvikles der Lys. De metalliske Partikler styrter nedad mod Solens Indre, hvor de atter bringes i Glødhede og gjennemgaar de samme Stadier paa ny, ganske paa samme Maade, som Vandet paa Jordens Overflade ved Varmen omdannes til Damp, hvorpaa Dampen ved Afkøling atter omdannes til Vand. Saaledes vedligeholdes Solens Størrelse, uden at nogen Forandring i Aartusender vil kunne spores.

Allerede for lang Tid siden har man formodet, at det sorte i en Solpletkjærne ingenlunde betegner et dybt Mørke, men kun skylder sit mørke Udseende den mægtige Kontrastvirkning overfor Solens blændende Glans. Hvad man anede, er bleven bekræftet ved Zöllners nyere fotometriske Undersøgelser, der giver det overraskende Resultat, at selve den mørke Solpletkjærne udsender et Lys, som er 150 Gange stærkere end vort elektriske Lys, og at det egentlige Sollys overgaar Maaneskinnet 618,000 Gange.

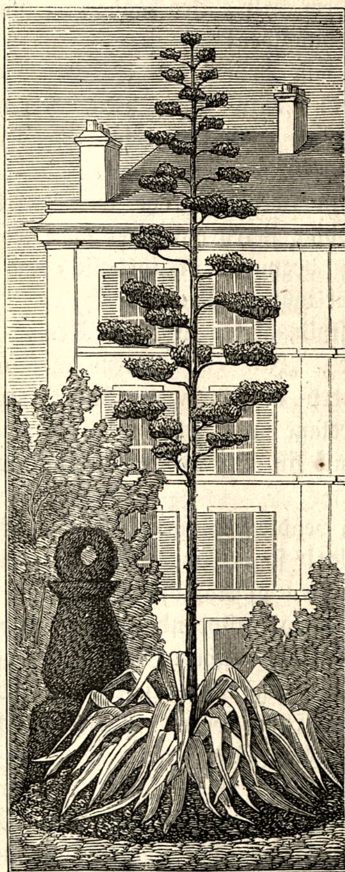
Sluttelig vil vi for Fuldstændigheds Skyld bemærke, at naar først Afstanden til Solen er udfunden, vil dens virkelige Størrelse let kunne beregnes. Afstanden udledes bedst ved Jagttagelser over Venusgjennemgangene og er paa det nærmeste 20 Millioner Mil. Solens Diameter bliver herefter 186,000 Mil. Man ser heraf, at 110 Jordkugler kunne tænkes opstillede Side om Side som en Perlerække langs Solens Diameter. I Kubikindhold overgaar Solen vor Jord $1^1/_2$ Million Gange, saa at der af Solkloden kan tænkes dannet $1^1/_2$ Million Kugler af Størrelse som Jorden.

Agaverne.

Agaverne er en i flere Retninger højst ejendommelig Planteslægt, som har hjemme i Amerikas varmeste Egne, især i Mellemamerika. Disse Planters tykke og kjødfulde Blade kan blive indtil 6 Fod lange og 10 Tommer brede og er samlede i en Roset. Randen af Bladene er besat med en Mængde spidse Torne, der ligner krogede Naale. Disse spidse Torne tjener Agaven som Forsvarsvaaben mod Mennesker og Dyr, og de er højst farlige at komme i nærmere Berøring med. En Gartner i Paris, som havde en Agave i et Drivhus, var saaledes en Gang saa uheldig at blive saaret indvendig i Haanden paa en af dens Torne. Paa Grund af dette Saar, som saa højst ubetydelig ud, svulmede ikke alene Haanden, men ogsaa hele Kroppen og Hovedet saa stærkt op, at den stakkels Mand blev aldeles ukjendelig, og han blev saa farlig syg, at han nær havde mistet Livet. Fra Midten af den Roset, som Bladene danner lige ved Jordens Overflade, udvoxer der et indtil 30 Fod højt Blomsterskaft, som ligner en kæmpemæssig Asparges, medens det er ungt. Senere forgrener Skaftet sig, i det der udvikler sig en

Blomster af Agaven.

Mængde blomsterbærende Grene fra det. Den hele Blomsterstand, som ofte har over 4000 grøngule Blomster, ligner en pragtfuld Pyramide. Blomsterne, af hvilke et Par i naturlig Størrelse er fremstillet paa foranstaaende Billede, udvikles overordentlig hurtig, men strax efter Afblomstringen og Frugtmodningen visner hele Planten og gaar ud med Undtagelse af de smaa Knopper, der kommer frem øverst paa Planten, og ved hvilke Agaverne i Almindelighed formeres. Den samme Plante udvikler altsaa kun en Gang Blomster, men naar Agaven voxer i fri Land, kommer der en Mængde Rodskud frem fra den, ved hvilke den kan formeres.

En Agave i Blomst.

Da Agaverne er særdeles smukke og pragtfulde Planter, har man overført dem fra Amerika til Evropa, hvor man ofte finder dem i store Drivhuse. Ved en omhyggelig Behandling har man ogsaa faaet dem til at voxe i fri Land i de varmeste Egne her i Evropa, men man har da maattet beskytte dem mod Kulden ved at sætte et Bræddeskur over dem om Vinteren. Den Agave, som er fremstillet paa hosstaaende Billede, voxer i fri Land i det sydlige Frankrig, hvor man har faaet den til at opnaa en Højde af 15 Fod. Medens Agaverne i deres Hjemstavn blomstrer, naar de har opnaaet en Alder af omtrent 10 Aar, kommer de i Drivhuse derimod sjældent til at blomstre, før de er henved 50 Aar gamle, hvilken sene Blomstring har givet Anledning til Navnet „den hundredaarige Agave".

Indbyggerne i de Egne, hvor Agaverne har hjemme, forstaar paa flere forskjellige Maader at drage Nytte af disse Planter. Dette er især Tilfældet i Mexiko, hvor man laver en meget yndet Nationaldrik, som kaldes „Pulque" af Blomsterskaftets Saft. Kort før Blomstringen gjør man et Indsnit i Skaftet og udhuler en skaaldannet Fordybning paa dette Sted. Denne Fordybning fyldes af sig selv flere Gange om Dagen med Saft i en à to Maaneder. Saften tømmes og kommes i store Lerpotter, hvor man lader den gaa i Gjæring, og paa denne Maade faar man en Slags Vin, som de indfødte sætter stor Pris paa. Hvor behagelig denne Drik end smager, koster det dog alle fremmede stor Overvindelse at nyde den paa Grund af dens modbydelige Lugt, thi den lugter nemlig aldeles som raadent Kjød. De seje Trævler i Bladene bruges til at lave grove Tøjer, Maatter, Sejlgarn og stærkt Reb af. Kjødet i Bladene og det unge Blomsterskaft har en behagelig syrlig Smag og bruges som Næring af de indfødte, som ogsaa forstaar at lave en Slags Papir af Bladene, efter at disse er knuste og æltede sammen til en Dej. Desuden bruger de fattige ogsaa Bladene til at lave et stærkt og uigjennemtrængeligt Tag af over deres simple Boliger. Roden af forskjellige Agave-Arter bruges tillige som et almindeligt Lægemiddel i Amerika.

Den forvandlede Medbejler.

Ved Knud Skytte.

(Fortsat.)

Efter at have sagt dette, vendte Percy sig om paa den anden Side, som om han vilde sove, medens den tykke Kromand skyndte sig at komme bort.

Da Percy omsider fik Tøjet paa, der ganske rigtig var blevet som „flunkende nyt", skyndte han sig afsted ned efter Putney Broen, i Haab om atter at mødes med den skjønne ubekjendte. Hele Dagen tilbragte han med at gjennemstøve den nærmeste Omegn — forgjæves. Der var nok af spaserende, men ingen der lignede hende. Det var næsten Aften, da Percy endelig gav tabt og med et tungt Hjærte fuldt af Skuffelse, vendte tilbage til sit Hjem i London.

Hele Ugen bestilte han ikke andet end at gjennemstrejfe alle Gangene ved Hurlingham Park og

spejde blandt alle de spaserende. Han prøvede ogsaa at sætte sig paa den gamle, umalede Træbænk med sit Medetøj, ja endogsaa at gjøre Jagt paa Sommerfugle, medens han opmærksomt holdt Øje med de forbigaaende paa Gangstien. Men hun var borte og vendte ikke tilbage. Hans Kongerige var goldt og øde — Dronningen manglede.

Dog kunde han aldrig slippe hende af sine Tanker, og han haabede at møde hende anden Steds: paa Londons Gader, i Selskabssalene, ved Badestederne — alle Vegne, hvor han færdedes, tænkte han paa hende. Men Tiden gik, Sommeren var forbi, det blev Efteraar, Vinter, Julen kom, et nyt Aar oprandt — og endnu havde Percy Linword ikke fundet sit Hjærtes Dronning.

II.

Percy havde en ældre Ven, Major Much, en livlig og kvik lille Mand, der gjorde sit bedste for at skjule sin virkelige Alder, halvtredsindstyve Aar, ved at „anlægge" et ungdommeligt Udseende. Efter at han med Udmærkelse havde gjort Tjeneste i flere Verdensdele, var Majoren bleven en uafhængig Mand ved at arve en Ejendom i en af Grevskaberne i det Indre af Landet. Han var ugift, og da han altid var rede til at give den elskværdige, var han alle Vegne en velset Gjæst i Dameselskab, og i enhver Balsal var han stedse en velkommen „Tilgift". Den tyske Vals var nylig bleven indført i England, og valsende Herrer var Sjældenheder. Major Much havde i sin modne Alder heldig overvundet alle Dansens Vanskeligheder og valsede nysseligt, og de unge Damer var ædelmodige nok til at lønne ham for Møjen med at overse de halvtredsindstyve Aar og lade det ungdommelige Udseende gjælde.

Major Much kjendte alle og var velkommen hos alle, og da han desuden spillede en god Whist og var et rent Geni, hvad det selskabelige Liv angaar, var det en Selvfølge, at han tilhørte alle de bedste Klubber paa den Tid. Percy Linword og han mødtes stadig i Billardværelset eller ved Middagsbordet. Majoren syntes godt om den elskværdige, smukke og underholdende unge Mand. „Jeg har mistet Ungdommens første Friskhed," plejede han at sige; „men jeg ser den saa at sige kaldt til Live igjen i Percy. Naturligvis holder jeg af Percy."

En Eftermiddag mødtes de to Venner ved Indgangen til en Klub.

„Har De bestemt Dem nogen Steds hen i Aften?" spurgte Majoren.

„Ikke det jeg ved," svarede Percy aandsfraværende. „Theatret maaske."

„Lad Theatret vente min Dreng. Mit gamle Regiment giver et Bal i Woolwich i Aften. Jeg har et Adgangskort at give bort, og jeg kjender adskillige velsignede Pigebørn, som kommer der. Nogle af dem kan valse, Percy! Glæd Dem, mens Tid er — kom med mig!"

Indbydelsen modtoges lige saa villig, som den blev given. Majoren fandt Kjøretøjet, og Percy betalte for Posthestene.

De var blandt de første Gjæster, der betraadte Balsalen, og den første, de mødte, lige udenfor Døren, var Kaptajnen fra Eventyret i Hurlingham Park!

Begge de unge Mænd studsede, og Kaptajnen bukkede tvungent. Percy sagde: „Det glæder mig at træffe Dem, Sir. Jeg haaber, vi kan blive forestillede for hinanden?"

„Lad mig bringe det i Orden!" raabte den lille Major: „Min kjære Ven, Percy Linword! Min kjære Ven Arthur Bervic! Kjender hinanden! agter hinanden!"

Kaptajn Bervic svarede med en kold Hilsen. Den godmodige Percy gav efter for Øjeblikkets Indskydelse og begyndte at fortælle om deres første Møde i Hurlingham Park.

„Undskyld, at jeg afbryder Dem," sagde Kaptajn Bervic. „Jeg er Medlem af Komiteen, der har det Hverv at arrangere Ballet, og jeg maa virkelig varetage mine Pligter."

Han gik sin Vej uden en Gang at oppebie et Svar.

Percy vendte sig forundret til Major Much. „Besynderligt!" sagde han. „Jeg føler mig næsten... magisk tiltrukken af Kaptajn Bervic, og han synes paa sin Side saa frastødende, at han næppe kan vise mig almindelig Høflighed. Hvad skal det betyde?"

„Lad mig sige Dem noget," svarede Majoren fortrolig. „Arthur Bervic er rasende forelsket — rasende er netop Ordet, min Dreng — i Frøken Bowmore; men det er mere end tvivlsomt, om hun deler hans Følelser — ganske mellem os sagt. En sød Pige for Resten, har siddet paa mine Knæ over de hundrede Gange, mens hun var Barn. Hendes Forældre er gamle Venner af mig. Hun kommer her i Aften. . . ."

„Virkelig?" Percy Linwords Hjærte bankede.

„Og det er den virkelige Grund til, at Arthur forlod os just i dette Øjeblik," vedblev Majoren uden at ænse Afbrydelsen. „Pas paa ham! — vil være den første, der taler til hende! Hvis han kunde forhindre det, lod han ikke nogen Herre komme hende nær den hele Aften, stakkels Pigebarn. Han formelig forfølger hende. Jeg skal nok forestille Dem, og De skal se, hvilke Øjne han laaner os, saa snart vi begynder at nærme os hende. Det er virkelig kjedeligt; for hun tager ham aldrig.

Arthur Bervic er en højsindet, brav Gentleman, hans Lige findes ikke blandt tusende; men han gaar næsten og bliver til en Bjørn, saa haardt har han det. Men hvad behager? De hører jo ikke, hvad jeg siger?"

Den sidste Bemærkning var fuldstændig berettiget; thi Percy Linword var ivrig sysselsat med sine egne Tanker, eller rettere sin egen Forlængsel, og hørte ikke mer efter.

„Sig mig kjære Major," sagde han og greb ham i Armen, „hvordan ser Frøken Bowmore ud? Er der noget ejendommeligt i hendes Udseende? Jeg har mine Grunde, hvorfor jeg spørger derom."

Medens han sagde dette, opstod der en sagte beundrende Mumlen blandt Gjæsterne, der hurtig fyldte Balsalen. Major Much lagde sin Haand paa Percys Skulder og pegede med den anden i Retning af Døren.

„Hvordan Frøken Bowmore ser ud?" gjentog han. „Der er hun min Dreng. Se og døm selv."

Percy vendte sig hurtig mod Indgangen. En ung Dame, klædt i Silke, traadte just ind i Salen — milde Himmel! det var hende, den høje, smukke Dame fra Eventyret i Hurlingham Park! Hun havde en hvid Rose fæstet paa sit Bryst; men ellers bar hun intet som helst Smykke af nogen Slags. Denne fordringsløse, smagfulde Simpelhed i Paaklædningen forøgede mangefold hendes Skjønhed, og den høje, smidige, majestætiske Skikkelse indtog fra første Øjeblik Rangen som den af Ballets Damer, der tildrog sig størst Opmærksomhed.

Percy var aldeles optagen af dette saa uventede og lykkelige Møde; han fulgte som en beruset i Hælene paa den lille, smilende, hilsende, nikkende, bukkende Major, der banede sig Vej helt hen til den unge Dame og hendes Moder, med hvem Kaptajn Bervic allerede var dybt inde i en Samtale.

„Min kjære Fru Bowmore, hvor godt De ser ud! Min kjære Frøken Charlotte, hvilket Indtryk De allerede har gjort!" raabte den livlige lille Mand. „Den herlige Simpelhed i Deres Paaklædning, om jeg saa maa sige, er... er... hvordan skal jeg udtrykke mig? Ideerne er altfor overvældende... jeg fattes sandelig Ord til at iklæde dem!"

Her gjorde Much en Haandbevægelse med vidtspredte Fingre, som om Ordene fløj om i Luften, Frøken Bowmore lo med sin sølvklare Stemme, og hendes prægtige brune Øjne vandrede fra Majoren til Percy Linword, hvem hun øjeblikkelig gjenkjendte.

„Ah, er det Dem!" raabte hun glad overrasket. „Hr. Major, tør jeg bede Dem... denne Herre..."

„De ordner sig allerede til Dansen, Frøken Bowmore," sagde den aarvaagne og skinsyge Kaptajn Bervic og trængte sig utaalmodig frem. „Vi maa skynde os at indtage vore Pladser, ellers kommer vi for sent."

„Holdt!" raabte Majoren. „Der skal Tid til al Ting, og nu er det just den rette Tid til at forestille min kjære Ven her, Hr. Percy Linword. Det er med ham som med mig, Frøken Charlotte — ogsaa han føler sig slaaet af den herlige Simpelhed, ogsaa han savner Ord — men maaske De allerede kjendte hinanden? Det forekom mig, at Frøkenen lod et Ord falde..."

„Et ganske tilfældigt Møde en Gang... en ubetydelig Hændelse," begyndte Percy lidt stammende.

„Naa, en lille Hændelse," gjentog Majoren og tog sig en Pris. Han saa fra den ene til den anden.

„Nej, ikke saa ubetydelig endda," indvendte Frøkenen. „Moder, det er denne Herre, jeg har fortalt dig om, du husker nok... Hurlingham Park. Jeg skal sige Dem, Major, hvordan det hænger sammen. Hr. Linword har en Gang gjort mig en meget betydelig Tjeneste, og der er ikke andet i Vejen, end at han er altfor beskeden..."

„En betydelig Tjeneste! Bravo, min Dreng!" raabte Majoren.

„Frøken Bowmore, tør jeg spørge, om De er engageret til næste Dans?" spurgte Percy.

„Frøkenen har lovet at danse næste Dans med mig," indvendte den vrede Kaptajn, førend hun kunde svare.

„Men saa den næste igjen?" vedblev Percy ufortrøden og med det klareste Smil.

„Med Fornøjelse, Sir," svarede Frøken Bowmore. Hun beklagede Arthurs saa aabenlyse og urimelige Skinsyge. Det var, som om han anmassede sig et ligefremt Herredømme over hende, og det havde han ikke Skygge af Ret til. I det han førte hende bort, tilkastede hun Percy et taknemmeligt Blik, og det var den haardeste Straf, hun kunde tildele den Mand, der elskede hende saa inderligt.

Den tredje Dans paa Programmet var en Vals. I sin skinsyge Mistro til Percy tog Kaptajnen Musikdirektøren til Side og benyttede sig af sin Myndighed som Komite-Medlem til at faa en anden Dans sat i Steden. Men han havde aldrig saa snart vendt Orkestret Ryggen, førend Regimentsoberstens Frue, der havde hørt deres Samtale, ligeledes henvendte sig til Direktøren og forlangte, at det oprindelige Program skulde staa ved Magt. „Beraab Dem paa Obersten, Sir, hvis Kaptajn Bervic skulde vove at gjøre Indvendinger," sagde hun. Imidlertid var Kaptajnen gaaet hen for at opsøge Charlotte igjen, men blev standset af en

Kollega, der kaldte ham til en Komiteforhandling i Anledning af den forestaaende Sexa.

„Den Smule Sag maa da let kunne afgjøres uden min Mellemkomst," mente Arthur.

„Nej, den kan ikke," indvendte en anden; „for Obersten forlanger, at hele Komiteen skal samles for det Tilfælde, at der skulde være delte Meninger."

Under slige Omstændigheder var der ikke andet for, end at Arthur maatte følge med til Komite-Værelset. Et Par Minutter efter, at han havde forladt Balsalen, hævede Musikdirektøren sin Taktstok, og de første Toner fra Orkestret lød dæmpede og klagende som Introduktion til den næste Dans.

„Percy, min Dreng!" raabte Majoren, der kjendte Melodien. „De er ret en Lykkens Yngling! Det bliver en Vals."

Medens han sagde dette, gled de dæmpede Valstoner harmonisk og umærkelig over i en livlig Dansemelodi. Percy bukkede for sin Dame og vilde tage hendes Haand. Charlotte tøvede og saa til sin Moder.

„De valser naturligvis?" sagde han.

„Jeg har rigtignok lært det," svarede hun; „men i denne store Sal — og hvor der er saa mange til Stede."

„En Gang rundt," bad Percy — „kun en Gang rundt?"

Hun saa igjen til sin Moder. Hendes Fod holdt hemmelig Takt med Musikken, og hendes Hjærte bankede af glad Bevægelse. Fru Bowmore smilede godmodigt og sagde: „En Gang rundt mit Barn, som Hr. Linword forlanger."

Percy lagde sin Arm om hendes Liv, og borte var de paa Valsens Vinger. Denne Dans var næsten som et Vendepunkt i Charlottes Liv. Det var første Gang, hun havde valset med en Mand. Hvilken Forskjel paa saadan en udmærket, ridderlig Danser, der førte saa let og saa sikkert og selv dansede, fordi det glædede ham — og det kolde, stive, maskinmæssige Avtomat af en Lærerinde, der havde undervist hende! „En Gang rundt," havde Percy foreslaaet — „en Gang rundt," havde hendes Moder sagt. De havde været Salen ti, tyve Gange rundt og standsede ikke for at hvile sig som de andre dansende. Alles Øjne var henvendte paa det smukke Par. Charlottes fine, blege Ansigtsfarve var bleven rosenrød, og hendes Haar var kommen lidt i Uorden. Barmen bølgede stedse hurtigere, og til sidst maatte hun standse og sige: „Det gjør mig ondt, Sir — men jeg kan ikke udholde det længer!"

Percy førte hende til Forfriskningsværelset og skjænkede hende et Glas Limonade. Hendes Arm hvilede endnu i hans, og hun var just i Begreb med at sige ham Tak for den Omhu, han viste hende, da Kaptajn Bervic traadte ind. Hans Ansigt var overtrukket med en askegraa BlegHed, der tydeligt nok røbede, at Vreden kogte i ham; men han beherskede sig og var høflig over for Percy.

„Deres Moder bad mig om at føre Dem tilbage til hende," sagde han til Charlotte, og i det de gik bort, tilføjede han, henvendt til Percy: „Vil De være saa venlig at vente her, til jeg kommer tilbage? Jeg har noget at snakke med Dem om og skal være her igjen paa Øjeblikket."

Percy satte sig ned for at afkøle og udhvile sig. „Hvilken skærende Modsætning der dog var mellem Kaptajn Bervics Ansigt og Kaptain Bervics Opførsel!" tænkte han. „Det er klart, at han har set sig vred paa mig, fordi jeg dansede med Charlotte, og nu kommer han og vil yppe Strid med mig."

Et Par Minutter var knap forløbne, inden Kaptajn Bervic vendte tilbage og overbeviste Percy om, at hans Forudsigelse var rigtig.

III.

Det var den fjerde Dag efter Ballet. Skjønt det ikke var længere hen paa Aaret end i Februar Maaned, var det dog klart Solskinsvejr, og Luften saa mild, som det kunde været i Maj.

Percy og Charlotte gik og spaserede i den lille Have bag ved Hr. Bowmores Bolig, i Nærheden af Byen Saxtford i Kent.

„Hr. Linword," sagde hun. „De burde have gjort os Deres første Visit Dagen efter Ballet. Hvorfor har De ladet os vente? Har De haft saa travlt, saa De ikke har kunnet huske Deres ny Venner."

„Jeg forsikrer Dem, Frøken, at jeg har talt Timerne, og hvis Forretninger ikke havde gjort det nødvendigt. . . ."

„Saa var De kommen lidt tidligere," afbrød hun ham drillende; „men Forretninger — o, en hel Masse uopsættelige Forretninger . . .! Jo, den Talemaade kjender vi."

„Saadan forholder det sig virkelig, Frøken Bowmore."

„Jeg tror ikke et Ord deraf, Hr. Linword."

Paa en saadan Ytring kunde der ikke svares, og desuden følte Percy godt, at Charlotte havde Ret i ikke at lade hans forslidte Undskyldning gjælde. Det var derfor bedst at lede Samtalen i en anden Retning. I Nærheden af, hvor de tilfældig var blevne staaende, var der et gammelt Drivhus. Glasdøren var lukket, og de saa Blomster og Planter, som fandtes indenfor, saa temmelig forsømte og vantrevne ud. „Er der ingen, der besøger dette affides Sted?" sagde Percy spøgende. „Eller skjuler en Blomsterdyrker maaske her sine

Opfindelser i Kunsten og forbyder fremmede at se dem, for at Hemmeligheden ikke skal blive røbet?"

„Nej, De maa saamænd gjøre Dem saa nysgjerrig, De vil, Hr. Linwordh," svarede Charlotte i samme Tone. „Luk kun op, og jeg følger Dem. Der er vist endnu en Bænk der inde, tror jeg, og det kunde være rart at sidde lidt."

Percy aabnede Døren. I det han gik ind i Drivhuset, kom han i Strid med nogle udgaaede Slyngplanter, der havde løsnet sig fra Træværket paa Taget og hang ned over Døren. Han drog dem til Side, for at Charlotte ikke ogsaa skulde blive hildet i Grenene, medens han samtidig søgte at skjule, at hans hvide Kammerdugs Halstørklæde var kommen en Smule i Ulave. Charlotte satte sig paa Bænken og henledte med et trodsigt Smil Percys Opmærksomhed paa Drivhusets forsømte Udseende.

„Den Hemmelighed, som Deres livlige Fantasi satte i Forbindelse med dette Sted," sagde hun, betyder slet ikke andet, Sir, end at vi ikke har Raad til at holde en Gartner. De bliver altsaa skuffet; men tag det med Ro og sæt Dem her ved Siden af mig. Ingen kan se os eller høre et Ord af vor Samtale, og De har ingen Undskyldning, hvis De nægter at tilfredsstille min Nysgjerrighed og sige mig den sande Grund til, at de holdt Dem borte fra os saa længe."

Hun iagttog ham skarpt, medens hun sagde dette, og førend Percy kunde finde paa en Undskyldning, havde hun opdaget Uordenen ved hans Halstørklæde samt, den øverste Rand af et sort Plaster paa hans Hals. „De er saaret!" raabte hun, og det er Grunden til, at vi forgjæves maatte vente paa Dem i tre Dage!"

„En ren Ubetydelighed," sagde Percy forvirret; „jeg beder Dem, skjænk det aldrig en Tanke."

Hun hverken hørte eller ænsede, hvad han sagde. Hun vedblev at holde sine Øjne fæstede paa hans Ansigt, og lidt efter lidt antog de et Udtryk af Mistænksomhed, som Percy ikke kunde begribe. Pludselig stod hun op, som om en ny Tanke havde grebet hende. „Bliv her," sagde hun, blussende af Bevægelse, „til jeg kommer tilbage — jeg stoler paa, De bliver!"

Dermed ilede hun bort.

Det varede kun et Øjeblik, saa var hun tilbage igjen og med en Avis i Haanden. „Læs dette Sir," sagde hun og pegede paa et Stykke, som der var draget en Blækstreg omkring.

Stykket var en Beretning om en Duel, der nylig havde fundet Sted i Nærheden af London. Duellanternes Navne var ikke nævnede; men den ene var en Officer og den anden en civil, hed det. De var komne i Strid ved Kortspil og havde duelleret paa Pistoler. Den civile var nær bleven dræbt; hans Modstanders Kugle havde saaret hans Hals, og var den gaaet en halv Linje længer ind og havde berørt de ædle Dele, kunde ingen Magt have reddet ham fra at dø.

Det undgik ikke Charlottes Opmærksomhed, at Percy skiftede Farve i det Øjeblik, han saa i Avisen, og det var hende nok. „De er Manden"! raabte hun. „O, hvor De burde skamme Dem, Sir, at vove Deres Liv for en lumpen Strid om Kortspil!"

„Jeg vilde vove det igjen," svarede han, „for at høre Dem sige, at De satte nogen Pris paa det!"

Hun saa hurtig til den anden Side, uden at svare et Ord, og hun syntes atter fordybet i sine egne Tanker. Maaske var det Duellen og dens Aarsag, hun gjentagende overvejede? Var hun ikke tilfreds med, hvad hun allerede havde opdaget?

Percy Linwords Tanker gik i en helt anden Retning. Han var jo allerede i Forvejen beruset af den elskedes Nærhed, og hendes oprigtige Deltagelse for ham fik Bægeret til at flyde over, saa at han rykkede ud med en formelig Kjærlighedserklæring.

„De har ingen Ide om, hvor fuldstændig De er bleven en Del af mit Liv, siden vi mødtes paa Ballet," vedblev han. „Denne ene yndige Dans syntes ved et eller andet Trylleri, som jeg ikke kan forklare mig, i nogle faa Minutter at sammenknytte os, som om vi havde kjendt hinanden i flere Aar. De maa endelig ikke blive forskrækket, kjære Frøken, fordi jeg maaske har erklæret mig altfor hovedkulds.

Naar en stakkels Knøs ved første Øjekast elsker Dem, som han aldrig har elsket nogen Kvinde, og han bliver pint af Frygt for, at De maaske foretrækker en anden, kan De saa ikke nok tilgive ham, at han bekjender Sandheden for Dem en Smule for tidlig?" Han vovede at gribe hendes Haand, medens han udtalte dette aabenhjærtige Spørgsmaal. „Det er virkelig ikke min Fejl," tilføjede han med et Anstrøg af Overgivenhed. „De har fyldt mit stakkels Hjærte saa aldeles, at jeg ikke kan tale om andet med Dem."

Det overraskede ham, at det første svage Haandtryk, han tillod sig, var saa langt fra at blive ilde optaget, at det tvært imod hurtig gjengjældtes. Charlotte saa igjen paa ham med en ny Beslutning i sit Ansigt.

„Jeg skal gjærne tilgive Dem alle de Behageligheder, jeg har maattet høre af Dem Sir," sagde hun, „og jeg vil endogsaa tillade, at De kommer her igjen, men paa en Betingelse: at De siger mig hele Sandheden angaaende Duellen. Hvis De skjuler den allermindste Omstændighed for mig, saa er det forbi med vort Venskab."

„Har jeg ikke allerede tilstaaet alt?" spurgte

Percy i den største Uro. „Svarede jeg nej, da De sagde mig, at jeg var Manden?“

„Kunde De svare nej med dette Plaster paa Halsen?“ svarede hun. „Jeg vil vide mere, end Avisen kan fortælle mig. Tør De give mig Deres Æresord paa, at Kaptajn Bervic ikke havde med Duellen at gjøre? Kan De se mig frit i Øjnene og erklære, at Stridens rette Aarsag var Uenighed om Kortspil? Husker De, hvad De sagde, da De talte med mig, lige før jeg forlod Ballet, og da en Herre kom og spurgte Dem, om De vilde være med til en Whist? De svarede: „Jeg spiller aldrig Kort.“ Ah — De troede, jeg havde glemt det! Nej, kys mig ikke paa Haanden! Sig mig hele Sandheden eller — Farvel for stedse!“

„Ja, bare jeg vidste, hvad jeg skal sige Dem, kjære Frøken,“ svarede Percy ydmyg. „Naar De vil spørge, saa skal jeg svare Dem, saa godt jeg kan.“

„Var Kaptajn Bervic Deres Modstander?“

„Ja.“

„Var det om mig, Striden opstod?“

„Ja.“

„Hvad sagde han?“

„Han sagde, at jeg havde gjort mig skyldig i noget meget upassende ved at valse med Dem.“

„Ved at valse med mig! Hvordan skal det forstaas?“

„Jo, han paastod, at Deres Forældre havde imod, at De valsede i en offentlig Balsal.“

„Naa, saadan. Ja, men det er ikke sandt. Hvad sagde han mere?“

„Han sagde, at jeg havde tifold øget min Brøde ved at valse med Dem paa en saadan Maade, at jeg gjorde Dem til Gjenstand for hele Selskabets Bemærkninger.“

„N—ej! Tillod De ham virkelig at sige sligt?“

„Paa ingen Maade. Jeg modsagde ham øjeblikkelig, og jeg sagde blandt andet, at det var en grov Fornærmelse mod Dem, naar han forudsatte, at De vilde finde Dem i noget upassende.“

„Ganske rigtigt. Og hvad sagde han saa?“

„Han tabte aldeles Herredømmet over sig selv. Jeg vilde helst være fri, for at gjentage, hvad han sagde; for Skinsygen gjorde ham helt tosset. Der var ikke andet for end at lade ham have sin Villie.“

„Lade ham have sin Villie. Vil det sige at duellere med ham?“

„Ja.“

„Og De holdt mit Navn uden for Sagen og foregav, at Striden var kommen af Kortspil?“

„Ja, vi enedes om at give det et saadant Udseende, og det lykkedes os efter Aftensbordet, da der ikke var andre Vidner til Stede i Spilleværelset end Major Much og en anden Ven.“

„Og naar fandt Duellen Sted?“

„Den næste Morgen.“

„De tænkte formodentlig aldrig paa mig?“

„Jo, det gjorde jeg rigtignok. Jeg var meget glad ved, at De ingen Anelse havde om, hvad vi foretog os.“

„Var det det hele?“

„Nej, jeg havde Deres Blomst hos mig, som De gav mig af Deres Buket.“

„Nu vel?“

„O, spørg ikke mere; det betyder intet.“

„Jo, vist betyder det. Hvad gjorde De ved min Blomst?“

„Jeg stjal mig til at kysse den, medens de andre afmaalte Pladsen, og saa lagde jeg den til mit Hjerte, at den skulde bringe mig Lykke . . .“

„Var det lige før, han skød paa Dem?“

„Ja.“

„Hvorledes skød han?“

„Først gik han ti Skridt fremad, som Sekundanterne havde aftalt, saa hævede han Pistolen . . .“

„Sig ikke mere! At tænke sig, at jeg skulde blive den ulykkelige Aarsag til noget saa skrækkeligt! Jeg danser aldrig mere, det skal blive vist. Troede De, han havde dræbt dem, da Kuglen saarede Deres stakkels Hals?“

„Nej, i Førstningen kunde jeg næppe føle det.“

„Næppe føle det — hvilken Snak! Og da Niddingen havde gjort sit bedste for at dræbe Dem, og Turen kom til Dem, hvad gjorde saa De?“

„Ingen Ting.“

„Hvad! De gjorde ikke Deres ti Skridt fremad?“

„Nej.“

„Og De skød ikke paa ham?“

„Nej, jeg havde jo ikke noget at kæmpe med ham om, stakkels Fyr! Jeg blev staaende, hvor jeg var, og skød i Luften . . .“

Hvad mere han vilde have sagt, døde paa hans Læber; thi førend han kunde hindre det, havde Charlotte grebet hans Haand og kysset den med den varmeste Beundring, hvorover han aldeles tabte Fatningen.

„Hvorfor skulde jeg ikke kysse en Helts Haand?“ sagde hun med Øjnene fulde af Taarer. „De er en Helt ellers kunde De ikke have skjænket ham hans Liv og tilgivet ham, medens Blodet flød af Saaret, som han havde tilføjet Dem. Jeg højagter, jeg beundrer Dem, Sir! O, men tro ikke, at jeg er nogen Heltinde,“ tilføjede hun, i det hun pludselig skjulte Ansigtet i sine Hænder. „Men jeg kan blot ikke beherske mig, naar jeg hører om noget ædelt og godt. Jeg haaber, De bærer over med min Særhed; De vil bedre kunne forstaa mig, naar vi først bliver rigtig gamle Venner.“

Hun talte bønfaldende med venlig dæmpet Stemme. Percy's Arm stjal sig om hendes Liv.

„Kunde vi ikke blive noget mere for hinanden end Venner?" hviskede han. „Jeg er ingen Helt, kjære Frøken, men det er Deres gode Hjærte, der overvurderer den Smule. Min eneste Ærgjerrighed er, at jeg maatte blive den lykkelige, der var værdig til at vinde Dem. Men ikke nu — jeg forlanger ikke Afgjørelsen nu! Jeg vilde ikke for alt i Verden drage Fordel af den Ros, De nylig har skjænket mig."

Hun sukkede, skjælvede lidt og saa paa ham i Taushed; men Svaret stod tydelig nok at læse i hendes smukke, udtryksfulde Øjne. Uvilkaarlig søgte deres Hænder hinanden, deres Kinder og derefter deres Læber mødtes. Men pludselig rev hun sig løs fra ham og stod op; thi der hørtes Fodtrin op ad Grusgangen udenfor. „Det er Fader," sagde Charlotte. „Kom og lad mig forestille Dem for ham."

Percy stod altsaa op og fulgte efter hende ud i Haven.

Charlotte havde arvet alle sine indtagende ydre Egenskaber efter sin Moder. Hendes Fader var lille af Vært, ikke synderlig højere end Major Much. Hr. Bowmore saa ud som en Mand, der tidlig var bleven opslidt gjennem et anstrængende bekymret Liv. Den eneste ydre Lighed, der var mellem ham og Datteren, laa i Øjnene. Deres Øjne havde nøjagtig samme Form og samme Farve; men Udtrykket var helt forskjelligt. Hans Blik var usædvanlig skarpt, uroligt og mistænksomt, og de manglede aldeles det Udtryk af Mildhed og Ærlighed, der gjorde Datterens Øjne saa indtagende. En Mand, hvis Verdenserfaring havde været en Række af Skuffelser, der til sidst havde forbitret hans Sind og nedbrudt hans Tillid til andre Mennesker — saadan var det første uvilkaarlige Indtryk, man fik af Hr. Bowmore. Mulig at der til Gjengjæld ogsaa var gode Egenskaber hos ham; men de var i saa Fald gjemte og kunde kun opdages af hans allernærmeste i daglig Omgang.

Han modtog Percy høflig, men med en aandsfraværende Mine. Nu og da vandrede hans rastløse Blik fra Gjæsten til et aabent Brev, han holdt i sin Haand. Charlotte, der havde lagt Mærke til hans Adspredthed, pegede paa Brevet og spurgte:

„Har du faaet daarlige Nyheder, Fader?"

„Skrækkelige Nyheder!" svarede Hr. Bowmore, „skrækkelige Nyheder, mit Barn! For enhver Englænder, der sætter Pris paa de Friheder, hans Forfædre erhvervede ham. Min Meddeler er en Mand, der nyder Ministeriets Tillid," vedblev han, henvendt til Percy. „Hvad tror De, det er for et Middel, Sir, Regeringen vil anvende til at afhjælpe den almindelige Nød, hvorunder vort stakkels ulykkelige Folk lider? Vi har i Dag den 17de Februar — læg nu Mærke til mine Ord — og inden der er forløben en Uge, vil . . . Ministeriet . . . have . . . indbragt . . . et Lovforslag . . . til at suspendere . . . Habeas-Corpus-Acten! Hvad siger De til det, Sir?" Han slog med sin flade Haand paa Brevet for hvert Ord, og hans Øjne, der ufravendt hvilede paa Percy, funklede af Harme. „Jeg kjender ikke deres politiske Anskuelser, min Herre; men som engelsk Borger kan De dog næppe høre, at Regeringen har i Sinde at omstyrte Landets fri Forfatning og indføre absolut Enevælde, uden at De jo maa føle nogen Harme og Bekymring derover."

(Fortsættes.)

Fra Chile.

Chile er Navnet paa en af de mange sydamerikanske Fristater, der i sin Tid stod under Spaniens Herredømme, men under Napoleonskrigene frigjorde sig derfor. I Henseende til Oplysning og Dannelse er Befolkningen i disse Lande langt tilbage; fremmeligst er den i Chile. Her findes flere betydelige Byer, hvoraf de ved Kysten beliggende hovedsagelig driver Handel, medens Beboerne af de længere inde i Landet liggende lever af Agerdyrkning og Bjærgværksdrift. Landet er paa mange Steder vildt og øde, store Bjærgkjæder afvexler med ørkenagtige Sletter, hvor der kun vokser nogle forkrøblede Græs- og Buskarter og endelig en Slags Kaktus, der ofte bliver en Snes Fod høje. Indbyggerne bruger den til Tømmerværk i deres Huse. Klimaet er i en overordentlig Grad sundt og behageligt; og de fleste Beboere opnaar en meget høj Alder. En rejsende, der har besøgt Landet fortæller følgende om en Vandring, han en Gang foretog sig i Landsdelen Tarapaka.

Efter at jeg havde vandret hele Dagen i østlig Retning for inden Aften at naa en Landsbykro, opdagede jeg lidt efter lidt, at jeg havde forfejlet Retningen, og da jeg indsaa Umuligheden af at naa det paatænkte Bestemmelsessted, besluttede jeg at tilbringe Natten under aaben Himmel. Medens jeg halv uvilkaarligt lod Blikket svæve rundt for at finde et nogenlunde godt Hvilested, fik jeg til min store Glæde Øje paa en ensomt liggende Hytte, hen imod hvilken to Personer ligesom jeg styrede deres Skridt. Parret bestod af et Mandfolk og et Kvindfolk. Den første var Smudsigheden selv. Han gik barfodet, tyggende paa et Stykke Tobak, og

bar Hænderne forslagte paa Ryggen. Fyrens Hoved bedækkedes af et langt stridt Haar, over hvilket han bar en Bjørneskindshue. Denne i Forening med den blaa Jakke med Metalknapper underrettede mig om, at jeg havde et Medlem af Nabostatens, Perus Armé for mig. Han var efter Sigende kommanderet til at forstærke en Post paa Grænsen af Bolivia og gjorde dette, efter Landets Skik i Selskab med sin Ægtehalvdel, der var belæsset med en Byrde af Vaaben og huslige Brugsgjenstande. Næste Dag haabede det militære Par at naa sit Bestemmelsessted, og deres Beslutning var at tilbringe Natten i den omtalte Hytte, der viste sig at være tom. Deres venlige Indbydelse om at gjøre Følgeskab modtog jeg, skjønt jeg ikke tør sige, jeg følte mig smigret ved den Tanke, at jeg skulde dele Maaltid og Natteleje med disse to smudsige Personer.

Da Manden havde befriet sin Livsledsagerinde for den besværlige Byrde, begyndte vi at træffe Forberedelser til Natten, og derpaa blev Aftensmaden tillavet. Af vissent Græs og Kviste tændte vi et Baal, hvorved Konen kogte en Ret, bestaaende af de forskjelligste Ting, som hun førte med sig i sine Krukker. Manden stod og rørte omkring i Maden med Jernladestokken til Geværet og ventede med synlig Længsel, at den skulde komme i Kog. Øjeblikket oprandt, Gryden blev tagen bort, og jeg nærmede mig nu Baalet for at tillave min Aftensmad, der bestod af Te, røget Kjød og en Flaske Jamaikarum. Synet af min Rumflaske frembragte et livligt Røre hos Parret, der gik over til lydelige Glædesudbrud, da jeg gav dem lidt af Rummen. Da vi var mættede, søgte jeg hen i et Hjørne af Hytten, hvor jeg lagde mig til Hvile, medens Ægteparret tændte deres Piber og begyndte en Samtale i deres aldeles uforstaaelige Strubelyde.

Dagen begyndte allerede at lyse, da jeg skræmmedes op af en forfærdelig Larm. Skjønt man i denne Egn hverken behøver at nære Frygt for Mennesker eller Dyr, greb jeg dog helt uvilkaarligt efter mine Pistoler og rejste mig over Ende for at faa Grunden til denne Allarm at vide. Den blev da ejheller længe skjult for mig. Ægteparret havde nemlig, mens jeg sov, taget Rum og Sukker frem af min Vadsæk og dermed holdt sig en lystig Nat. Det var imidlertid gaaet her som saa ofte ved lignende Tilfælde, Flasken var bleven tom, og Hovedet fuldt, en Uenighed var opstaaet mellem de tvende, og da Munden ikke længer kunde klare Sagen, havde de taget Næverne til Hjælp. Generalen var øjensynlig den svagere Part, thi Konen havde faaet ham under sig og bearbejdede hans Rygstykker og Sideben med en beundringsværdig Sikkerhed, der lod ane, at hun ikke var nogen Begynder i Faget. Ved min Mellemkomst blev de skilte ad, og kort efter sov de blidelig ved hinandens Side.

Ægtepar fra Chile.

Jeg pakkede mine Sager sammen og forlod derpaa Hytten samt mine to sovende Rejsefæller. Jeg fortsatte min Vej og havde den Glæde kort efter Solopgang at nyde Synet af Fata Morgana. Jeg saa en smuk Indsø med mange Smaaøer, der omgaves af Buskvæxter. Skuffelsen ved disse Syner er saa fuldstændig, at jeg baade den Gang og ofte senere fulgte Synet i Haab om, at det var Virkelighed.

Provinsen Tarapaka er ikke synderlig rig paa Oldtidsminder; dog findes der enkelte Steder paa Sletten interessante Spor fra Fortidens Liv. Paa Toppen af en Høj ved Tanna findes to af store Stenblokke dannede Kredse, hvortil Stenene efter al Sandsynlighed maa være hentede fra et fjerntliggende Sted, og dette kan kun være sket ved en uhyre Anvendelse af Menneskekræfter. Ved Foden af Højen finder man Levninger af Stenmure. Da Sandet ryddedes bort fra en af dem, saa man at Gulvet bestod af haardt og glat Cement, ligesom man opdagede nogle Lerkar og forskjellige foroven flade og forneden afrundede Stene, der var blevne benyttede til at male Korn med.

Mexikanske Kvinder.

Ligesom flere Egne i Mexiko anses for et Eden, hvis vidunderlige Dejlighed Sproget næppe har Ord nok til at skildre, saaledes er dette Lands Kvinder vidt og bredt berømte for deres sjældne Skjønhed. De har været det fra gammel Tid, og man har i disse Egne mer end et Sagn, hvori der fortælles om spanske Krigere, der har ladet sig bedaare af en Kvindes Skjønhed og Ynde. Befolkningen bestaar dels af Kreoler, dels af Indianere, der for en stor Del er blandede. Mange tænker sig vel Indianerne nærmest som en Flok røde eller brune halvvilde Folk farende afsted paa helt vilde Heste og iførte en Narredragt med viftende Fjer og raslende Perler. Hvor vil disse ikke studse, naar de betragter de to Skjønheder, vort Billede fremviser, eller endnu mer, naar de betræder selve Landet og ser Kvinder med Haar og Øjne, glimrende sorte, og af en uforlignelig Skjønhed, med en rigtignok mørk men glødende Hudfarve, med de dejligste Tænder, de finest formede Hænder og Fødder og med en Figur, der kunde friste den største Billedhugger. Og hvor ligefrem naturlige og yndige er ikke alle deres Bevægelser! Her som altid gaar Natur og virkelig Ynde Haand i Haand med hinanden. Mexikos Kvinder bliver heller ikke opammede med en Broderenaal mellem Fingrene, bøjede over et Sybord eller en spændende Roman. De tumler sig som Mændene ude i den fri Natur, suger og indaander Livet i stærke og fulde Drag, tager Del i legemlige Øvelser; mange udmærker sig særlig som dygtige Ryttersker. Og denne stadige Bevægelse, den legemlige Virksomhed, som de kommer i, dels frivillig, dels under det nødtvungne Arbejde, skyldes det uden Tvivl, i Forening med den sunde og tarvelige Kost, at deres Skjønhed i saa høj Grad bevares.

Vi skal tilføje, at der her nærmest er tænkt paa Bønderne, den arbejdende Klasse; hos de rigere forholder det sig næppe bedre der end andre Steder. Overflødighed paa fine og lækre Spiser og Mangel paa legemlig Arbejde har ført til Skjønhedens Afblomstring der som i ethvert overkultiveret Samfund.

Vort Billede viser Indianerinder fra Egnen ved Jalappa, iførte Ponschaen og et kort Skjørt, som de indianske Kvinder allerede bar paa den Tid, da Spanierne indtog Landet. Da man her i Almindelighed bruger Krukker af antik græsk Form, og disse af Beboerne bæres paa Hovedet, kan man, naar en af disse smukke ranke Skikkelser viser sig med en slig antik Krukke paa Hovedet, se et Billede, der minder om Hellas' yndige Døtre.

Republikken Mexiko er omtrent 36,000 Kvadratmil stor og tæller noget over ni Millioner Indbyggere. Religionen er romersk-katolsk, og som i de fleste katolske Lande staar Almenoplysningen ikke synderlig højt.

— e —

Det bedste af alt.

Fortælling af Frans Hedberg.

Fra svensk ved B. Elmgaard.

I.

For en fem, sex Aar siden sad nogle Mænd omkring et med Drikkevarer vel forsynet Bord, i en af Hovedstadens mere ansete Caféer. De havde et Værelse for sig selv og havde tillige Takt nok til i den Anledning ikke at gjøre alt for megen Larm; Laget var lystigt, men ikke støjende, man drak en Del, men snakkede dog mere, og den ene morsomme Anekdote, det ene lystige Indfald afløste det andet. De unge Mænd var i alt fem, thi den sjette i Laget var allerede over de fyrretyve og kunde altsaa ikke godt kaldes ung længer. Han var svær og fyldig, i sit Ydre tung og langsom, i sit Indre godmodig, syntes særdeles vel om et godt Bord og et fuldt Glas og var som en Følge heraf altid gjærne vel set og altid gjærne med, naar der vankede noget. Han holdt sig oftest og helst til de unge. „Paa den Maade vedbliver man selv at være ung," plejede han at sige, „og man kan altid sagtens blive gammel." For øvrigt var han Jægermester og hed Kron.

Af de fem unge var de to examinerede Teknikere, en tredje havde nylig taget Kandidatexamen, en var Secondløjtnant ved Garden, og den femte var Provisor ved et af Hovedstadens større Apotheker. Det glade Lag i Aften var egentlig en Afskedsfest, thi alle skulde nu til hver sin Side for at søge sit Udkomme og prøve, hvad Livet havde at byde.

At de fem unge Mænd saa Fremtiden i Haabets blændende Rosenskjær, kan vel ingen undre sig over? Er det ikke altid Ungdommens Forret at se saaledes, og kunde den ellers udføre sit Kald i Verden? Hvis den, ligesom vi ældre, skulde se sin Vej gjennem brustne Illusioners knuste Glar, hvilket Maal vilde den da være i Stand til at naa? Nej, lystigt Mod og frejdigt Haab maa den have med sig paa Rejsen, ligegyldigt saa om Vadsækken er velspækket eller ikke. Saaledes mente ogsaa de unge Mænd, og da derfor Jægermesteren foreslog en Skaal for en lykkelig Rejse med let Oppakning, men hurtig Fart til god og sikker Havn, saa modtoges denne Skaal med jublende Bifald af alle.

„Du er en Krondiamant!" udbrød Løjtnanten leende, i det han stødte sit Glas mod Jægermesterens, „og ender du ikke som Generaldirektør for Skovvæsenet, er det ikke min Skyld!"

„Ja, ikke heller min," forsikrede Jægermesteren, i det han tog sig en dygtig Slurk af Punschglasset, „thi jeg har bedrevet tilstrækkelig mange Middage for at kunne være kompetent til Pladsen."

„Hvad det angaar, saa burde du være moden til at blive Konsejlspræsident eller noget andet rigtig fint," faldt den yngste af Teknikerne ind, en mørkladen livlig Fyr med spillende Øjne, Smilehuller i Kinderne og Læber saa friske, at man godt kunde have antaget dem for en ung Piges, hvis ikke det smukke sorte Overskjæg, som han af og til kjærtegnede med Fingeren, havde forraadt hans mandlige Kjøn; — „thi af Middage har du spist mange."

„Og gode tillige," sagde Løjtnanten.

„Ja, det kan I stole paa, Kammerater," svarede Kron, i det han fornøjet strøg sig om Hagen, „og en god Middag, det er alligevel det bedste af alt."

„Materialist!" udbrød Kandidaten og løftede sin lyse Studenterhue højt op over den glatte Pande, der var alt for lav til at se saa tankefuld og forstandsklar ud, som Ejeren ønskede; „det bedste af alt er at leve og virke i Ideens Tjeneste."

„Det var da ogsaa en Ide," sagde Provisoren med tør og noget slæbende Stemme; „jeg synes, at det bedste af alt er et godt Apothek i en Egn, hvor der er god Søgning."

„Du, Holmberg, kan tage Jægermesteren ved Haanden," gjenmælede Kandidaten „I er et Par Kammerater ligedan! Den, som ikke har aabent Øje for det sande i Livet, den, som ikke ved at skatte Ideens evige Højhed . . ."

„Den lever saamænd lige lykkeligt endda," afbrød Kron med rolig Alvor; „jeg er overbevist om, at du vil ende som en beskeden Landsbypræst eller Skolelærer, og den Ide er der, hvad det glimrende angaar, saamænd Maade med. Nej, jeg holder nu paa mit, det bedste af alt er en god Middag!"

„Det passer ikke, min kjære Jægermester," udbrød den mørkladne Tekniker, i det han slog den gamle paa Skulderen, „det bedste af alt er en god Ægtefælle, med den kan man komme langt her i Verden!"

„Hvem har ikke en god Ægtefælle, saa længe man er ung!" raabte Secondløjtnanten muntert, i det han fyldte sit Glas. „Nej, Kammerater jeg skal sige jer, hvad der er det bedste af alt!"

„Naa, hvad er det da?" spurgte alle i Kor.

„Det er en kjøn Pige, der har Penge nok og holder mer af Løjtnanter end noget andet i Verden."

„Man kan høre, at det er en Løjtnant, der taler," sagde Jægermesteren rolig, i det han paa ny tømte sit Glas, „men vil I høre et klogt Ord af en gammel Karl, der har set Verden, saa har I det her: det, at indlade sig med Kvindfolk, er det værste af alt!"

„Spotter du!" raabte Doktoren, „Kvinden er Skabelsens Krone!"

„Ja, og Mandens Tornekrone," svarede Jægermesteren; „se paa mig; tror I, jeg vilde have været saa glad og saa munter og i det hele have befundet mig saa vel, som jeg gjør, hvis jeg ikke havde svoret Kvinderne et evigt Had! Nej, mine Venner, den Mand, som kan tage sig Agt for dem, han er Idealet for sit Kjøn, han er i Stand til at erobre Verden!"

„Erkjender du da ikke Kjærligheden?" spurgte Løjtnanten, i det han rejste sig og gjorde en storartet Gebærde, omtrent som en tragisk Skuespiller, der gaar ud, men dog ikke vil forlade Scenen uden Applaus; „erkjender du da ikke dens uimodstaaelige Vælde?"

„Jo, det gjør jeg rigtignok, og det er netop derfor, jeg taler, som jeg gjør! Ve den Mand, som bliver den Magts Slave; hans Selvstændighed er for evig forbi, og han har tabt Herredømmet over Dyret. Tag jer derfor i Agt, mine Venner! Med Kvinden kom en hel Mængde andre Ting til Verden, som: Næringssorg, Hypokondri, Mavekatarrh, Mord, Rov, Kighoste, Barneskrig, Krig, Maaneskin, og Fallitter! Ve den Mand, som lader sig overvælde af Kjærligheden og af dens Repræsentant, Kvinden! Han maa opofre sig selv og kun leve for andre! Han maa nøjes med Torsk, Lever og Pandekager i Steden for gode Middage og fine Middage; han er med et Ord en Slave, som er bunden med Kobberlænker!"

„Bravo!" raabte med dyb og klangfuld Røst den femte unge Mand, Teknikerens Kammerat, der endnu ikke havde sagt et Ord, men nu saa op paa de andre med et Par ærlige, trofaste blaa Øjne og løftede sit Glas højt i Vejret, medens hans temmelig hverdagsagtige Ansigt lyste af en smuk indre Glans, der gjorde det næsten skjønt. „Bravo, Kron! Du har udtalt de magiske Ord, som forklarer Livets Gaade for hver den, der vil forstaa den. Du har vist os Grunden til alt stort, ædelt og godt her i Verden, du har under Skjæmtens Maske, gjennem Overdrivelsens Briller lært os, at det bedste er at ofre sig for en anden. Kun lidet misunder jeg Egoisten hans tarvelige Glæde, naar han søger at være sig selv nok, — hvad fremmer han vel ved Forgudelsen af sit fattige jeg? Sin egen Fordærvelse! Nej, mine Venner det bedste er at ofre sin egen Lyst, sit eget Begjær og sine egne Følelser for en anden. Det er Løftestangen i Fremtidens Arbejde, det er den Grund, hvorpaa Manden bygger sit Lands Lykke og Ære, hvorpaa Individet arbejder frem mod Slægtens Udvikling og Fuldkommenhed."

„Han er gal!" raabte de andre leende, i det de søgte at bringe ham til at tie; „han er smittet af Tidens umodne Ideer. Det bedste af alt skulde være Opofrelse? Nej, gaa du Pokker i Vold med den Slags Theorier!"

„Jeg holder fast ved mit Ord," sagde den unge Mand, „og har I Lyst til at høre en lille Historie, saa maaske den kan bevise min Paastand."

„Ja, lad os faa den!" udbrød de øvrige.

„Bare den er morsom," tilføjede Kron, og fyldte paa ny sit Glas.

„Det indestaar jeg ikke for," sagde den unge Tekniker, „men den har en anden god Egenskab, og det er, at den er sand."

II.

„Der var en Gang en Dreng . . ."

„Nej, vil man høre, han begynder akkurat som i Børneæventyrene: Der var en Gang en Kone, som havde en Skindpels, og den blødte hun, og den stødte hun!" raabte Løjtnanten.

„Ingen Afbrydelse!" kommanderede Jægermesteren, „om igjen, forfra, Hult!"

„Som I vil. Naa, der var en Gang en Dreng, som var den yngste af fire Brødre, og som en Følge deraf Faders og Moders Kjæledægge, og den Dreng blev senere min Fader. Der var ti Aar mellem ham og den næstyngste, og da min Fader havde fyldt sit trettende Aar, var han faderløs. Min Farfader var Kronfoged inde i Vestergøtland og var i sine Velmagtsdage en meget haard og stræng Mand, der rigtignok havde arbejdet sig frem til en vis Velstand, men som dog ikke kunde siges at have nogen Rigdom. Saa snart derfor Sønnerne blev voxne og havde faaet den nødvendige Skolegang, skulde de, trods alle mine Farmoders Bønner, strax ud af Huset for selv at tjene deres Brød. „Saaledes maatte jeg gjøre," sagde Farfader myndig og bestemt, „og saaledes skal de ogsaa gjøre. Se en Gang til Fugleungerne, hvorledes de lærer at flyve, Drenge bliver ikke til Mænd, naar de skal gaa hjemme og stole paa Fader og Moder."

Femten Aar gamle var mine tre Farbrødre blevne konfirmerede, hvorpaa Farfader havde skaffet dem Pladser, givet dem hver halvtredsindstyve Rigsdaler Banko (8 Kroner) i Lommen og sagt til dem: „Forsørg jer nu selv, det er alt, hvad I faar af mig." Og saa var de dragne ud i Verden.

Den eneste Imødekommenhed, han for øvrigt viste dem, bestod deri, at de fik Lov til selv at vælge deres Livsbane. Paa den Maade blev de ogsaa vidt adskilte. Den ældste blev Sømand og kom med et større Handelsfartøj, som for paa Sydamerika og Vestindien, den næstældste blev Bogholder paa en Fabrik oppe i Dalarne, og den yngste

af de tre blev Medhjælper hos en Landmaaler oppe i Nordland, men drog siden med denne til Finland og Rusland og havnede efter nogle Aars Forløb henne ad Ural til, et Stykke fra Jekaterinenborg.

Min Farmoder var en ejegod men temmelig blød Kvinde, lige en Modsætning til min Farfader. Lige saa haard og strix han var, lige saa mild og øm var hun, og hun fik mange Irettesættelser af Fader for sit „Kjællingeri", som han kaldte det. Da nu den yngste Søn fødtes, havde de to ældste allerede forladt Fædrenehjemmet, og da han var fem Aar gammel, var han helt alene hos Forældrene. Farmoder havde ønsket at faa en Datter, thi hende troede hun i det mindste at maatte faa Lov til at beholde; men Farfader havde altid sagt paa sin temmelig raa Maade: „Kom ikke stikkende med en Tøs, det siger jeg dig Karen, et Fruentimmerskjørt er nok her i Huset!"

Da nu min Fader blev født, græd Farmoder i Stilhed mange bitre Taarer over, at det ikke var bleven en Pige; thi hun vidste nok, at en saadan ogsaa vilde have været velkommen for den barske Fader, hvor meget han end vilde have brummet ved den første Underretning derom. Thi det var det mærkværdige ved min Farmoder, at hvor blød og kjærlig hun end var, saa havde det dog hændt et Par Gange, at hun havde vist mere Kraft og Aandsnærværelse end Farfader selv, og vilde hun en Gang imellem vise, at ogsaa hun havde noget i Huset at sige, saa plejede Farfader at tie bomstille af bar Forbavselse, stoppe sin store Pibe, gaa sin Vej og lade som ingen Ting men lade fem være lige. Fra det Øjeblik, at den tredje Søn havde forladt Hjemmet, syntes der at være foregaaet en mærkværdig Forandring med den myndige Kronfoged. Farmoder kunde stundum overraske ham i Færd med at lade min Fader ride Ranke paa sine Knæ, en Ting, som aldrig var hændt med de ældre Børn. Første Gang hun overraskede Farfader i den Stilling, saa han lidt flov ud, men udbrød strax i en barsk Tone: „Man maa jo da more Klæbberten med noget, de andre var altid to." Da det led mod Tiden, at Fader skulde i Skole, saa sagde Farfader en skjøn Dag til sin Hustru: Du husker jo Herredsfoged Malm, som det gik galt med for nogle Aar siden?"

„Ja, jeg mindes ham nok," svarede Farmoder.

„Hans Søn ligger i Upsala og sulter," vedblev Farfader, „jeg stod jo Fadder paa Drengen og kommer vel derfor til at hjælpe ham."

„Ja, det var kjønt af dig, lille Mand," svarede Farmoder, „men paa hvad Maade har du tænkt bedst at kunne hjælpe ham?"

„Ja, hvad mener du? Sende ham nogle Penge, maaske."

„Det hjælper blot i Øjeblikket."

„Ja, ja, det mener jeg ogsaa, havde derfor tænkt at tage ham her i Huset."

„Som Medhjælper ved Skriveriet?"

„Ja vel saa, og saa . . . og saa . . ." her kigede Farfader ud gjennem Vinduet, som om der ude i Gaarden havde været noget meget vigtigt at se efter, skjønt der ikke var andet end en Hane, der stod og drejede Øjnene efter en Krage, der fløj forbi; — „og saa kunde han jo læse med Drengen der, ved jeg."

Farmoder for op fra Stolen, som blev hun sat i Bevægelse af en Staalfjeder; med glædestraalende Ansigt ilede hun hen til sin Mand, lagde begge sine Hænder paa hans Skuldre og stammede med dirrende Røst:

„Er det din Alvor, Samuel?"

„Ja, hvorfor ikke det, man maa jo værne lidt om de unge Træer."

„Ham tager du altsaa ikke fra mig? Han behøver ikke at rejse til Skara? Aa Gud velsigne dig for det . . . det erstatter mig de tre, som jeg savner!"

„Hm, skal vel holde mit Fadderløfte!" mumlede Farfader, i det han rejste sig og gik ud.

Paa den Maade fik min Fader en Informator og behøvede ikke at komme bort fra Hjemmet for at gaa i Skole.

Den mellemste Broder, der var Bogholder og snart skulde være Inspektør, kom hjem Aaret efter og saa da, hvorledes det nu stod til. Et bittert Smil spillede om hans Læber, da han hilste paa sin Fader.

„Jeg ser, at Tiderne forandres," sagde han i en tør og spottende Tone. „Før var der ikke Plads til os Børn, nu er der bleven Plads til en Informator!"

„Hold Mund, Knægt!" raabte Farfader, og det var alt, hvad de sagde til hinanden efter otte Aars Fraværelse.

Den ældste Broder kom en Tid efter. Han stod i Begreb med at overtage en Bestyrerplads og bad Faderen om at gaa i Kavtion.

„Jeg gaar aldrig i Kavtion for mine Sønner," sagde Farfader stiv. „Hjælp jer selv, saaledes har jeg maattet gjøre!"

Og derved blev det. Min Faders Broder rejste igjen Dagen efter. Det var kun ved min Mormoders indtrængende Bønner derom, at han bevægedes til at blive Natten over, og da han tog Afsked fra Farfader, saa han med et ondt Blik paa min Fader, der stod og undrede sig over, at Broderen ikke havde vist ham den mindste Venlighed, og sagde:

„Til Lykke med Kjæleungen, ham vil I nok en Gang faa Glæde af!"

„Pas du dig selv og fej for din egen Dør," svarede Farfader, i det han vendte sig bort fra Sønnen og blæste Røgen af sin Pibe ind i Ansigtet paa Farmoder, der stod med Taarer i Øjnene henne ved Vinduet.

Da Broderen var stegen op paa Vognen og kjørt sin Vej, gik Fader hen til Farfader, der endnu stod paa samme Sted og sendte en vældig Røgsky op i Luften.

„Hør Fader," sagde Drengen i en barnlig Tone, i det han saa ham ind i det strænge Ansigt: „Er du ikke ogsaa Fader til Broder Erik?"

„Jo vist, hvorfor spørger du om det?"

„Fordi ham saa du saa vredt til, og du plejer jo altid at være saa god mod mig."

Farfader svarede intet, men traadte et Skridt frem mod min Fader, løftede Armen, som om han havde villet slaa ham, men standsede dog, kastede derpaa et vredt Blik til Farmoder og gik ud, i det han slog Døren i, saa Vinduerne rystede.

Dagen efter maatte Huslæreren rejse sin Vej, og min Fader sendtes til Skolen i Skara, hvor han første Gang i sit Liv fik at prøve, hvad det vil sige at være ene i Verden.

(Fortsættes.)

Marmorbruddene ved l'Echaillon.

Marmorbruddene ved l'Echaillon i Frankrig er ikke nogen ny Opdagelse, da de tværtimod har en gammel Historie, og den første Drift af dem begyndte allerede for mange Aarhundreder siden. Ikke desto mindre kan man dog med rette sige, at den Drift, som nu finder Sted her, er af en temmelig ny Oprindelse i Forhold til den Tid, i hvilken Bruddene har været kjendte, thi der er gaaet et meget langt Tidsrum hen, uden at man har gjort et eneste Mejselslag i disse Brud, som fremstilles paa de to hosstaaende Billeder, og uden at man har brugt det ringeste af den uhyre Masse af det fineste Marmor, der er ophobet her. Hvad der gjælder med Hensyn til disse Brud, viser Historien saa mange Exempler paa i den industrielle Virksomhed og Udvikling: store og rige Skatte kan blive forladte i nogle Aarhundreder, enten fordi Datiden ikke kjendte deres Omfang, eller fordi den ikke forstod at drage Nytte af dem paa en praktisk Maade. Man kjendte allerede disse Marmorbrud paa de gamle Romeres Tid, men efter at man havde drevet dem hele Middelalderen igjennem og endnu senere, blev de forladte og henlaa nu en lang Tid aldeles stille og øde, fordi Floden Isère, som man siger, havde gjort dette Marmorbjerg næsten aldeles ubestige-

Marmorbjærget ved Isère.

Marmorbruddet i Bjerget.

ligt. Først i Begyndelsen af dette Aarhundrede begyndte man atter at bearbejde de gamle Marmorlejer, men i en Del Aar dog kun i det aabne Brud; det er først i den sidste Snes Aar, at man er begyndt paa at tage Marmoret ud af Bjærgets Indre ved Dannelsen af underjordiske Miner eller Gange.

Af de medfølgende to Træsnit viser det første et ydre Parti af dette gamle Marmorbrud; uagtet Billedet kun fremstiller en ganske ringe Del, ser man dog nok til at kunne danne sig en Forestilling om Størrelsen af dette vældige Marmorbjærg, som fra den ved Foden løbende Flod Isère hæver sig næsten stejlt op med sin Top til en svimlende Højde. Omtrent midt paa Billedet ses nogle Affatser paa Bjærget, fra hvilket maaske for Aarhundreder siden vældige Marmorblokke er gledne ud i den neden under løbende Flod. Ved Foden af Bjærget og ud til Floden ser man et Marmor-Savværk, som er blevet anlagt i den nyere Tid. Uagtet dette Savværk er meget stort og anseligt, tager det sig dog kun ubetydeligt ud ved Siden af det vældige Bjærg.

Paa det andet Træsnit kan Læseren kaste et Blik ind i Bjærgets Indre, hvor man ser Arbejderne sysselsatte med at bearbejde den kostbare Marmormasse. Her løsner man de vældige Marmorblokke, som derpaa, efter at være blevne gjennemskaarne og foreløbig bearbejdede paa forskjellig Maade, forsendes rundt omkring til nære og fjærne Egne, baade i og uden for Evropa. Læserne kan gjøre sig en Forestilling om de uhyre Rigdomme, som er ophobede her, naar de hører, at en eneste Kubikmeter meget ofte koster over 1000 Francs paa Stedet, og til denne høje Pris kommer senere store Transportomkostninger m. m.

Efter de videnskabelige Undersøgelser, som er foretagne af dette Marmor, har det vist sig, at det bestaar af en ren eller kun lidet magnesiaholdig Kalkforbindelse. Det har ogsaa vist sig, at Marmoret væsentlig er dannet af Polypbygninger og forskjellige Levninger af andre Havdyr, der har dannet en krystallisk Kalkforbindelse. Det er korallisk Dannelse, som især skyldes Polyppers og andre Havdyrs Virksomhed under Havets Overflade. Resterne af disse Smaadyrs storartede Arbejder er i Tidernes Løb paa en eller anden Maade blevne hævede langt op over Havets Overflade og har dannet de nuværende prægtige Marmorbrud. Lignende Marmordannelser finder man paa mange andre Steder i det østlige Frankrig, og de har altid været stærkt søgte til Opførelsen af alle Slags monumentale Bygninger.

Af Marmoret fra l'Echaillon har man i Paris flere interessante Anvendelser fra Middelalderen og indtil for et Par Aarhundreder siden, f. Ex. Kapitælerne og nogle Søjler i Kirken St. Laurent, Portalen af St. André o. s. v. I vor Tid har dette Marmor faaet en udstrakt Anvendelse ved Opførelsen af de mange Pragtbygninger, der i de senere Aar har rejst sig i saa stor Mængde i Paris, f. Ex. den ny store Opera, Palais de justice, Tribunal du commerce o. s. v. Det skjønne, blegrøde og gulagtige Marmor fra disse Brud er ogsaa bekjendt nok; de hvidagtige Kjærner, som man ser i det, vidner om dets koralliske Oprindelse.

Det fine Marmor, der har en ren hvid Farve og bruges af Billedhuggerne, er meget sjældent og faas kun faa Steder. Tidligere fik man det især fra de berømte Brud paa den græske Ø Paros, men disse Brud er nu udtømte; men man har senere ogsaa fundet dette Marmor i Penteles-Bjærget i Nærheden af Athen. Det er dog endnu stadig de berømte Brud ved Carrara i det nordlige Italien, som leverer den største Del af det Marmor, som Billedhuggerne bruger.

Et Skøjteløb paa Liv og Død.

(Frit efter Chamber's Journal.)

Min Tvillingbroder og jeg havde nedsat os som Nybyggere i en af de vildeste Egne af Øvre-Kanada. En tæt Skov omgav paa alle Sider vor ensomme Landsby, hvis faa Bjælkehytter hver Nat blev vædede af Taagedunsterne fra den omgivende Sumpbund. Skovtykningen gjennemskares af en Flod, hvis mørke Vand langsomt listede sig afsted og sivede ind mellem de udgaaede Træer paa dens Bredder. Saaledes saa det triste Scugog ud. Den lille Landsby laa paa en Høj, der dannede en Brink mod Floden. Der var kun ryddet meget lidt Jord, da vi paa alle Sider standsedes af tætte Klynger af Træer; naar der af og til faldt en tætsluttet Række af disse for Øxen, viste der sig strax en anden bag ved den. De andre Nybyggere i Landsbyen lignede Egnen og var vilde og haardføre, saaledes som de Folk maatte være, der for 40 Aar siden nedsatte sig i denne Egn af Kanada.

Min Broder Jack og jeg var som sagt Tvillinger, men lignede ikke hinanden meget. Han var en smuk og rask Fyr; jeg erkjendte hans Overlegenhed og glædede mig over hans kjække, fri Væsen. Som Dreng havde han vist sig dristigere end enhver

anden og som oftest staaet i Spidsen for sine Kammerater. Hans Dristighed havde ofte ført ham i Forlegenhed og voldet ham mange Vanskeligheder, men aldrig paa nogen uhæderlig Maade. Mit Hjærte kan endnu blive varmt, naar jeg tænker paa den vilde Dreng, der altid gik i Spidsen, naar det gjaldt om at udføre et eller andet Vovestykke.

I den første Tid efter at vi havde ombyttet vort tidligere Hjem i Kents solbeskinnede Egne med de skyggefulde kanadiske Skove, udøvede denne triste Egn en nedtrykkende Indflydelse paa mig, medens Jack derimod var henrykt over alt i det ny Hjem. Efter hans Mening kunde intet være mere romantisk end vor lille Hytte paa Brinken, og ingen Flod kunde taale nogen Sammenligning med den brune og triste Scugog, som jeg slet ikke syntes om.

Da vi havde nedsat os i vort ny Hjem i Kanada, begyndte vi ikke strax paa det regelmæssige Liv, som Nybyggerne ellers plejer at føre, men vi bestemte først rigtig at ville nyde Livet. Vi opholdt os mest baade Dag og Nat paa den mørke Flod i vore smaa Kanoer; om Dagen fiskede vi eller skød efter et eller andet Dyr fra Kanoerne, og om Natten, naar det var Maaneskin, plaskede vi omkring paa Floden.

Vor Omgang var indskrænket til Landsbyens Indbyggere, mellem hvilke der fandtes nogle Halvindianere, et blandet Afkom af Indianere og hvide, der var nedsunkne til at trælle som en Slags Tyende hos de hvide Nybyggere. De var Mestere i alt, hvad der vedrørte Fiskeri og Jagt, men i alle andre Retninger aldeles upaalidelige og dovne Folk. Under vort omflakkende Liv paa Floden høstede vi megen Nytte af disse Folks Vejledning. Jeg foretrak stedse at gjøre disse Udflugter alene, hvorimod Jack, der var af en mere selskabelig Natur og ikke fandt Behag i et drømmende Liv, lejede en Halvindianer, der hed Olier, til at ledsage sig. Alle disse Halvindianere var afskyelige Folk at se paa; deres rindende Øjne vidnede om Svig. Olier var en stor Slyngel, som jeg følte den største Modbydelighed for, og han var efter min Mening værre end alle de andre. Jeg advarede derfor Jack mod ham, men han gjorde Nar ad mig og erklærede, at han var Mand for at kunne tage en god Slump af den Slags Fyre paa sin Samvittighed, hvorfor der ikke var nogen Grund for mig til at være urolig for hans Skyld.

Det var sent paa Efteraaret, men Skovene stod endnu i hele deres brogede Løvdragt, og Luften var fuld af Eftersommerens balsamiske Duft. En Aften, da jeg laa paa Kanten af Brinken og røg min Pibe, medens Tankerne dvælede ved mit gamle Hjem, fik jeg Øje paa en Kano, der kom frem fra Flodnæsset neden for Landsbyen; der var kun en Mand i den, og jeg opdagede snart, at det var Jack. Da jeg vidste, at han var roet ud for at fiske tillige med Olier, blev jeg greben af stor Skræk ved ikke at se denne i Kanoen. Jack trak Kanoen op paa Land, tog Aarerne paa Nakken og gik op til mig.

„Hvad har du gjort af din Ledsager, Jack?" spurgte jeg strax, i det jeg søgte at skjule min Frygt.

„Aa, det ved jeg ikke," svarede Jack, i det han satte sig ved Siden af mig.

„Ved du det ikke?"

„Nej, hvor skulde jeg kjende alle Krinkelkroge her i Omegnen."

„Naa, nu forstaar jeg det; han er altsaa gaaet efter noget Vildt," sagde jeg med lettet Sind, men da Jack tav, vendte min Frygt atter tilbage, og jeg følte, at der maatte være hændet noget galt.

„Naa," sagde Jack, „jeg vil ikke skjule det for dig, da jeg ingen Grund har til at gjøre en Hemmelighed af Sagen. Jeg maa nu sande den Mening, som du tidligere har udtalt om Olier. Han er en doven Slyngel og nægtede rent ud før at ro for mig, da jeg følte Lyst til at komme lidt længere ned ad Floden end sædvanlig."

„Og du?"

„Jeg lod Baaden løbe op paa Strandbredden og gav den uforskammede Slyngel en god Dragt Prygl med min Aare, hvorpaa jeg satte ham i Land."

„Gud forbarme sig!" raabte jeg i min Skræk. „Har du da aldeles glemt, at disse Indianere er yderst hævngjerrige, og at de aldrig tilgiver et Slag?"

„Snak!" raabte han, i det han sprang op og gik hjemad med mig. „Du skal ingen Bekymring gjøre dig i den Retning. Jeg er vis paa, at Olier i Morgen vil bede mig om Tilgivelse. Jeg skylder ham desuden en halv Dollar."

Halvindianeren indfandt sig imidlertid ikke den næste Dag, og de gamle Nybyggere, der kjendte denne Slyngel, rystede paa Hovederne og anede noget galt. Der gik to Dage hen, og Oliver lod sig endnu ikke se. Jeg blev derfor mere let om Hjærtet og troede, at han havde forladt Egnen, da han ikke havde noget egentlig Hjemsted.

Tyve engelske Mile neden for vor lille Landsby dannede Scugog en skummende Strømhvirvel og styrtede sig derpaa med stor Kraft ned over en høj Klippebrink. Jeg havde længe følt Lyst til at tage denne Fos i Øjesyn, men maattet opgive det, da Vejen var for lang, til at jeg kunde ro den alene. Nu fik jeg omsider mit Ønske opfyldt, da nogle af Nybyggerne havde bestemt at gjøre en Jagtudflugt i denne Retning, og jeg fik Lov til at slutte mig til dem. Vi skulde tilbagelægge Vejen i en fladbundet Baad, der var stor nok til at kunne rumme os alle, og Natten skulde tilbringes ved Faldet. Jack havde

ikke Lyst til at tage med, da han mente, at han vilde more sig bedre alene i sin lille Kano, og vi lod ham derfor have sin Vilje.

Turen var ikke meget mærkelig. Vi maatte sejle over 20 Mile ned ad den triste Flod. Vi saa intet Sted det mindste Spor af Rydning, ja paa hele Vejen fra Landsbyen til Fossen kunde vi ikke en Gang se Flodens Bredder, da disse var aldeles skjulte af de tætte Træer og Buske, der for neden skjultes af et sammenfiltret Væv af blege Planter. Der rugede en dyb Tavshed over det hele, og ikke en Fugl lod sin Stemme høre, men kun af og til hørte vi Træpikkeren hamre med sit Næb paa Stammen af et eller andet udgaaet Træ. Den klare, blaa Himmel var den eneste livlige Gjenstand, som vi saa.

Da vi havde taget den store Fos i Øjesyn, vendte vi atter hjem den næste Dag. Vi havde endnu henved sex Mile tilbage til vor Landsby, da Solen gik ned. Den dybe Stilhed blev kun afbrudt af Træpikkerens ensformige Hamren, der lød, som naar en Snedker hamrer paa en Ligkiste. En fransk Kanadier sang en Vise, hvis Omkvæd vi andre istemmede af fuld Hals for at overdøve Fuglens ildevarslende Lyd. Sangen standsede pludselig, og jeg følte en Gysen, da jeg atter hørte Fuglens Hamren fra en høj Fyr, der ragede op i Luften som et Spøgelse. Strax efter gjorde mine Rejsefæller mig opmærksom paa en Baad, der kom drivende ned ad Strømmen. Vi troede, at den var kommen løs af sig selv og søgte derfor at faa fat i den med en Baadshage, for at kunne bringe den tilbage til dens Ejermand. Da den kort efter stødte mod vor Baad, udstødte den Nybygger, der sad i Stavnen, et dæmpet Skrig, og da vi stimlede sammen for at se, hvad det var, sagde en af Nybyggerne til mig: „Se, unge Mand! Her ligger Deres Broder, myrdet af Olier, saa vist som en Riffelkugle bringer Døden."

Min stakkels Broder laa i sit Hjerteblod forover paa Aaren, og den hævnende Kugle var gaaet lige igjennem hans Hjærte. Myrdet af Olier! Trods min dybe Sorg, tørstede jeg dog strax efter at hævne hans Død. Hævn eller snarere Retfærdighed, thi jeg vilde jo kun have Blod for Blod, var nu Maalet for al min Higen. Straffen kunde ikke overlades til Øvrigheden i Landet, som maaske nok havde Vilje, men dens Arm var for svag, til at jeg turde sætte min Lid til den. Mine Naboer turde jeg heller ikke vente nogen videre Bistand fra, men maatte stole paa mig selv. Hvor sikker end Morderen var i de tætte Skove, følte jeg mig dog overbevist om, at min Hævn vilde faa Lejlighed til at ramme ham.

Vinteren, som nu snart efter begyndte, var meget stræng. Efteraarsregnen havde bragt den stille Scugog til at svulme op til en rivende Strøm, som Frosten længe forgjæves søgte at lægge i Lænker. Det stærke Snefog havde næsten skjult Træerne i store Driver, saa at Floden, som Frosten nu omsider havde lagt et tykt og stærkt Dække over, kom til at ligne en jævn Vej mellem to Rækker sammenhængende Kalkfjælde. Da Vinteren var begyndt, fik jeg fra forskjellige Sider Underretning om, at Skurken flere Gange havde ladet sig se i Udkanten af vor Nybygd. Man fortalte mig, at han levede i en Wigwam eller Hytte oven for Landsbyen, og at han af og til om Natten kom til Landsbyen for at besøge sine Venner og hente sig en eller anden Fornødenhed. Ved Efterretningen herom følte jeg en vild Glæde. Jeg havde snart lagt en Hævnplan; jeg var forvisset om, at Skurkens Dødsdom nu var fældet, og at jeg skulde blive hans Banemand.

Paa Grund af det stærke Snefald kunde man nu ikke mere færdes i Skovene, som Sneen havde gjort aldeles uigjennemtrængelige. Isen paa Floden var derfor den eneste Vej til og fra Landsbyen. Skurken kunde derfor kun komme ad denne Vej, indtil et nyt Snefald ogsaa spærrede den. Neden for Landsbyen var Floden imidlertid, som før nævnt, paa hver Side omgiven af en Mur af Sne, der var saa høj, at den ofte naaede op til Trætoppene. Paa en Strækning af over 20 Mile var Floden nu kun en snæver, lige Kløft, omgiven af Is og Sne.

Jeg lagde mig nu paa Lur om Natten paa Brinken ved Floden, væbnet med Pistoler og med Skøjter spændte fast paa Fødderne. Allerede som Dreng havde jeg haft megen Færdighed i at løbe paa Skøjter, og dette var af stor Vigtighed ved Udførelsen af min Plan. Omsider fik jeg Øje paa ham. Det var en smuk Nat, og den hvide Flade foran mig glinsede i Maaneskinnet. Skurken for forbi mig paa Skøjter i en Afstand af omtrent 50 Alen. Det havde derfor været en let Sag for mig at dræbe ham med et Pistolskud, men min Hævnlyst krævede en frygteligere Straf end Døden ved en Pistolkugle. Da han var kommen forbi mit Skjulested, styrtede jeg med et Krigsskrig ud efter ham paa Floden. Han standsede et Øjeblik for at forvisse sig om, hvem det var, der forfulgte ham. Da han opdagede mig, prøvede han, hurtig som Lynet, at smutte forbi mig for at komme op ad Floden. Jeg havde imidlertid forudset dette, og med en spændt Pistol i hver Haand spærrede jeg Vejen for ham. Han udstødte en Forbandelse, vendte sig og foer af alle Kræfter ned ad Isen.

Nu begyndte der et Væddeløb paa Liv og Død. Den ene Mil efter den anden foer vi afsted under den dybeste Tavshed. Maanen lyste klart, saa at Skurken ikke kunde undgaa min Hævn, og

til min store Glæde opdagede jeg snart, at jeg var hans Overmand i at løbe paa Skøjter. Olier gjorde ogsaa snart den samme Opdagelse, og han løb derfor ofte fra den ene Side til den anden for at spejde efter en Aabning, som han kunde frelse sig igjennem, men de høje og stejle Snemure aabnede kun en Udgang, og den var — ned over Fossen.

Vort hurtige Løb førte os snart nærmere og nærmere hen imod Vandfaldet, som nu ikke kunde være langt borte. Under Løbet udmalede jeg mig Oliers Tanker. Vidste han den Skæbne, som han ilede i Møde? Eller mon han endnu ikke havde nogen Forestilling herom? Skurken svarede strax selv paa min Tanke. Jeg saa ham nemlig krampagtig slaa med sine Arme i Vejret; han turde dog ikke standse, men styrtede videre, i det han udstødte et Fortvivlelsesskrig. Strax efter naaede en anden Lyd mit Øre, og jeg indsaa nu Grunden til det Skrig, der var undsluppet Olier. Det var den dumpe Torden af Fossen. Vi kom hurtig nærmere til denne, men stedse spærrede Snemasserne Udvejen til Frelse for mit Offer, og hans Haab om at kunne undslippe blev hvert Øjeblik mindre. Der var kun en Udvej tilbage for ham, nemlig at vinde Forspring for mig og skjule sig et eller andet Sted i Sneen, men det var kun et tomt Haab, thi Vinger kunde nu næppe have frelst ham.

Fossens Bulder lød stedse højere og højere. Vi havde hele Tiden omtrent holdt os i den samme Afstand fra hinanden, nemlig 150—200 Alen. Jeg knugede mine Pistoler fast i Hænderne og var forberedt paa ethvert af Morderens Kunstgreb.

Fossens Brusen lød nu højt og truende i vore Øren, og om fem Minutter maatte Jagten være endt. Olier vendte sig pludselig om og syntes at give tabt. Han var uden Vaaben, hvilket jeg hele Tiden havde været vis paa, da han ellers tidligere vilde have prøvet Styrke med mig. Uden at sagtne mit Løb for jeg nu hen mod ham med en Pistol i hver Haand, men det var min Hensigt kun i yderste Nødstilfælde at dræbe Skurken. Da jeg omtrent var tyve Alen fra ham, svigtede Modet ham, og han flygtede nu atter fejt ned ad Floden. Med en høj Latter satte jeg efter ham og halede stærkt ind paa ham.

Vi var nu komne Fossen saa nær, at dens Støj var aldeles øredøvende, og Taagen af dens Skum trængte sig helt op mod den blege Himmel. Lige forud kunde jeg se den takkede Linje, som Isdækket dannede der, hvor den stærke Strøm afbrød det lige oven for Fossen, og paa den anden Side kunde jeg skjelne den dunkle Flods Vandmasse, hvor den brød frem af sit Fængsel af Is og Sne. Indianeren vendte et Øjeblik sit Ansigt om mod mig, medens jeg rasende fulgte lige i Hælene paa ham, og jeg skal aldrig glemme den frygtelige Fortvivlelse, der viste sig i Skurkens Ansigt. Det var godt, at Fossens Støj overdøvede hans Forbandelser — jeg vidste nemlig, at han udstødte Forbandelser mod mig — thi de vilde ellers have lydt for mine Øren hele mit Liv igjennem.

Med et Mod, som kun den største Fortvivlelse kan give, styrtede han frem til Randen af Fossen, og i det næste Øjeblik var jeg alene paa Isen. Opfyldt af mørk Glæde stirrede jeg paa den vilde Strøm, som havde grebet Morderen og hvirvlede ham ned over Fossen. Jeg troede et Øjeblik at kunne skjelne ham kæmpende i Hvirvlerne, men jeg er ikke i Stand til at kunne afgjøre, om det var Indbildning eller ikke. Jeg var kun i et Pistolskuds Afstand fra Vandfaldet, og da jeg strax efter vendte tilbage gjennem den frygtelige Is- og Sneørken, vidste jeg, at min Broder var bleven hævnet.

Den lykkeligste.

Af Andreas Beiter.

Kong Nushirvan den rige,
Perserlandets Drot,
sad paa de Hynder bløde
i sit prægtige Slot.
Og alle Hoffets Stormænd
var samled om ham der;
parat til ham at lyde
det var den hele Hær.

Ind straalte Sommersolen
med gyldenrøde Brand,
og Rosen og Violen
ind over Vindvets Rand
lod deres Duft udstrømme
i Luften lun og lind,
baaren af den friske,
letviftende Vind.

Paa Gulvets Tæpper bløde
der traadtes en Dans
af sydlandske Piger
med mørke Øjnes Glans.
De snoede sig saa lette
til Tamburinens Klang;
sødt toned gjennem Hallen
deres tryllende Sang.

Sig hæfted mangt et Øje
paa Fødderne, de smaa,
paa Barmens bløde Runding,
som under Silken laa.
Og Armens skære Hvidhed
og Øjets stærke Glød
fik Hjærtet til at banke
og farved Kinden rød.

Men Kongen sad som urørt,
med Haanden under Kind;
ham tyktes Herligheden
at være kun et Skin.
Rynket var hans Pande,
og Øjet sløvt og mat,
som var han midt i Lykken
af Glæden forladt.

Da pludselig han hæver
sin Haand og raaber: „Stop!"
I samme Nu var standset
de muntre Pigers Hop.
Tamburin og Cymbel
og Sang forstummed brat;
for Glæden denne Sinde
var der en Skranke sat.

Og atter talte Kongen:
„Hvad nytter al min Pragt,
Rigets store Skatte
og min kongelige Magt?
Aldrig min Længsel stilles,
mit Hjærte faar ej Fred
ved alt, hvad her paa Jorden
der er at glædes ved!"

Sørgmodige de Hofmænd
paa deres Konge saa,
hans Hjærtes dybe Kummer
de kunde ej forstaa.
Da kom der ind i Salen
en Mand med hvide Haar,
klædt i en simpel Kappe;
han frem for Kongen gaar.

Det var en gammel Vismand,
en Eremit saa from,
der fra sin Klippehule
til Kongeborgen kom.
„Om Sorgen din, o Konge,"
han talte, „har jeg hørt;
den Længsel, dig fortærer,
har og mit Hjærte rørt.

Men om din Nød kan stilles,
det kjender jeg ej grant,
dog hist i Ensomheden
et Middel jeg udfandt:
Lad søge i dit Rige,
om der du finde kan
en af de lykkelige,
som mod Sorgen holder Stand.

Har du en saadan fundet,
da tag hans Skjorte paa,
bær den i trende Dage,
maaske du frelses saa!"
Da rejste fra sit Sæde
sig flux Kong Nushirvan;
det er, som alt i Haabet
han Hjælpen øjne kan.

De Sendebud sig skyndte
trindt om i Kongens Land,
de gik fra Morgnen tidlig
til Aftenrødens Brand.

I Hytten og paa Borgen,
hos Handelsmand og lærd
de spurgte, og de ledte,
men det var trøstløs Færd.

En som af Sorg ej vidste,
som altid var tilfreds,
en af de lykkelige,
ham fandt de intetsteds.
Men Klager fik de nok af,
de hørte Suk og Graad,
selv i den riges Bolig
sad Sorgen med sin Braad.

Da, efter mange Dage,
de kom til Søen ned,
og der, hvor Bølgen fraader
mod stenede Bred,
paa Brinkens høje Stade
en fattig Fisker sad.
Han saa ud over Havet
og sang og var saa glad.

Han sagde sig at være
bestandig uden Sorg,
saa lykkelig som Kongen
alt paa sin stolte Borg.
Saa tog de ham da med sig
for Kongens Aasyn frem:
„O Drot, nu holder Glæden
sit Indtog i dit Hjem!"

Med Undren spurgte Kongen
„Sig, er du lykkelig?"
„Ja," svared Ungersvenden,
„mig kan du kalde rig.
Min Føde bringer Havet,
der kaster jeg mit Næt
og drager op paa Stranden
den tunge Fiskedræt.

Jeg vil med ingen bytte,
thi hvo er fri som jeg?
Og Skatte har jeg nok af,
dem savner jeg ej:
Mit raske, sunde Legem,
mit prægtige Humør,
som jeg haaber at eje,
indtil en Gang jeg dør.

Og Fuglene i Luften,
for mig de synger jo,
jeg nyder Blomsterduften
i Somrens lune Ro.
Sig smykker for mit Øje
Hvælvet med Stjærnerad,
min er jo Alnaturen,
og derfor er jeg glad!"

„Men har du aldrig Sorgen,
den bitre, tunge, kjendt?"
„Jo, Herre, ej det nytter
at jeg det nægter rent.
Lig Solen, naar den skjules
af Skyens mørke Slør,
saa kan Bekymring ofte
formørke mit Humør.

Men ej jeg Modet taber:
jeg ser jo Solens Glans
atter gjennemstraale
de mørke Skyers Krans.
Nej, aldrig falder Modet,
hvor sort det end ser ud:
jeg ved jo: hist bor Ormudz,
den stærke Lysets Gud!"

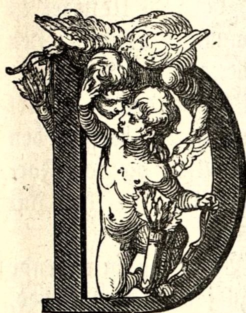
„Vel talt, du vakre Fisker!
Drag af din Skjorte nu,
at jeg den selv kan bære
og vorde glad som du!"
„Ak, Herre Konge!" var da
den gode Ynglings Svar,
„det er mig plat umuligt: —
jeg ingen Skjorte har!"

Tavs sad paa bløde Hynde
Kong Nushirvan en Stund,
da var det, som en Klarhed
opgik i Hjærtets Grund:
„Jeg ser det grant, i Hjærtet
maa Lykken fæste Bo.
Tak, Fisker, for din Lære!
Nu vil min Sjæl faa Ro."

Barnet, som ikke vilde ind i Himmeriges Rige uden sin Gudfader.

Spansk Legende.

Oversat af Anna W. Horn

Der var en Gang en fattig Mand. Saa fattig var han, at han ikke havde noget at give sit ottende Barn paa, det som han ventede, at Storken snart vilde bringe ham, og heller ikke havde han noget at give de syv andre Børn at spise. Han gik derfor en Dag bort fra sit Hus, fordi det skar ham i Hjærtet at høre dem klage sig og bede om Brød. Han gik og gik, uden at vide hvor hen, og da han havde gaaet og gaaet hele Dagen, naaede han om Aftenen Indgangen til en Røverhule. Kaptajnen kom hen til Indgangen og var aldeles rasende.

„Hvem er du? Hvad vil du?" spurgte han med en Tordenstemme.

„Herre," svarede den stakkels Mand og faldt paa Knæ; „jeg er et ulykkeligt Menneske, der ikke gjør nogen Fortræd, og jeg er gaaet hjemme fra, fordi jeg ikke kunde udholde at høre mine stakkels Børn bede om Brød, uden at kunne give dem noget."

Kaptajnen følte Medynk med Staklen, gav ham noget at spise og skjænkede ham derpaa en Pung med Penge og en Hest. „Rid nu hjem," sagde han, „og naar Storken har bragt dig det ottende Barn, lad mig det saa vide, for at jeg kan staa Fadder til det."

Manden vendte saa lykkelig tilbage til sit Hjem, at Hjærtet var nær ved at sprænges i hans Bryst. „Hvilken Glæde mine Børn vil faa i Dag!" sagde han ved sig selv. Da han kom hjem, havde Storken allerede bragt Barnet; det laa i Sengen hos sin Moder. Han gik derfor strax tilbage til Hulen og fortalte Røveren, hvad der var sket, og denne lovede at komme samme Aften i Kirken og holde sit Løfte. Saaledes skete det ogsaa, han holdt Barnet over Daaben og skjænkede det en Pung med Guld.

Nogen Tid efter døde Barnet og kom til Himlen. Sankt Peter stod ved Porten og sagde, at det kunde gaa ind, men det svarede: „Jeg gaar ikke ind, naar ikke min Gudfader faar Lov at komme ind med mig."

„Og hvem er da din Gudfader?" spurgte Sankt Peter.

„En Røverkaptajn," svarede Barnet.

„Saa kan du komme ind," sagde Sankt Peter, „men ikke din Gudfader."

Barnet satte sig da bedrøvet ved Porten med Haanden under Kinden. Men det traf sig, at den hellige Jomfru kom forbi; hun spurgte: „Hvorfor er du ikke kommen ind, mit Barn?"

Barnet svarede, at det ikke vilde ind i Himlen, uden at dets Gudfader kunde komme med, og Sankt Peter havde sagt, at det var umuligt. Barnet kastede sig nu paa Knæ, foldede sine Hænder og græd saa bitterlig, at den hellige Jomfru, som jo er Barmhjærtighedens Moder, ynkedes over dets Sorg. Den hellige Jomfru gik og kom tilbage med et Guldbæger; dette gav hun Barnet og sagde:

„Gaa nu og opsøg din Gudfader og sig til ham, at han skal fylde dette Bæger med Angerens Taarer, saa kan han sammen med dig komme ind i Himlen. Tag disse Sølvvinger og flyv bort."

Røveren laa og sov paa en Klippe med Geværet i den ene Haand og Dolken i den anden. Da han vaagnede, saa han, at der lige over for ham i en Lavendelbusk sad et smukt Englebarn med Sølvvinger paa, der glimrede i Solen, og som holdt et Guldbæger i Haanden.

Røveren gned sine Øjne, thi han troede, at han drømte, men Barnet sagde til ham: „Nej, nej, tro ikke, at du drømmer. Jeg er dit Gudbarn." Og saa fortalte det alt, hvad der var hændet det. Da aabnede Røverens Hjærte sig som et Granatæble, og hans Øjne strømmede over af Taarer som en Kilde. Hans Smerte var saa dyb, hans Anger saa levende, at de som en Dolk trængte ind i hans Hjærte, og han døde. Barnet tog nu Bægeret fuldt af Taarer og fløj med sin Gudfaders Sjæl til Himlen, hvor de nu begge fik Lov at komme ind. Gud give ogsaa os at træde ind i hans Himmel!

Redningsapparater til Brug til Søs.

I den amerikanske Marine og Koffardifart bruges der et ejendommeligt Redningsapparat, som bestaar af to flade, lukkede Kobberkar, der forenes med hinanden ved en stærk Stang paa omtrent 3 Fods Længde. Paa Midten af denne er der anbragt en lodret Stang, som altsaa faar en lodret Stilling, naar Apparatet flyder paa Vandet. Paa den nederste Ende af denne lodrette Stang er anbragt en kort Tværstok og paa den øverste Ende, noget oven over Vandfladen, en lille lufttæt Kasse, i hvilken findes et eller andet brændbart Stof. Et saadant Apparat har sin Plads i Skibet paa et Sted, hvor det let kan gjøres los og kastes i Vandet, i det man da tillige antænder Stoffet inden i Kassen, hvis det skal bruges om Natten, og den forulykkede kan saaledes let finde Apparatet og klamre sig fast til den før nævnte lodrette Stang, i det han med Fødderne hviler paa den lille Tværstok, der er anbragt paa Stangens nederste Ende under Vandet. Efter en paalidelig Kilde skal alle Skibe i den amerikanske Marine være forsynede med et eller to saadanne Redningsapparater.

Vandtæt Klædning for Redningsmandskaber.

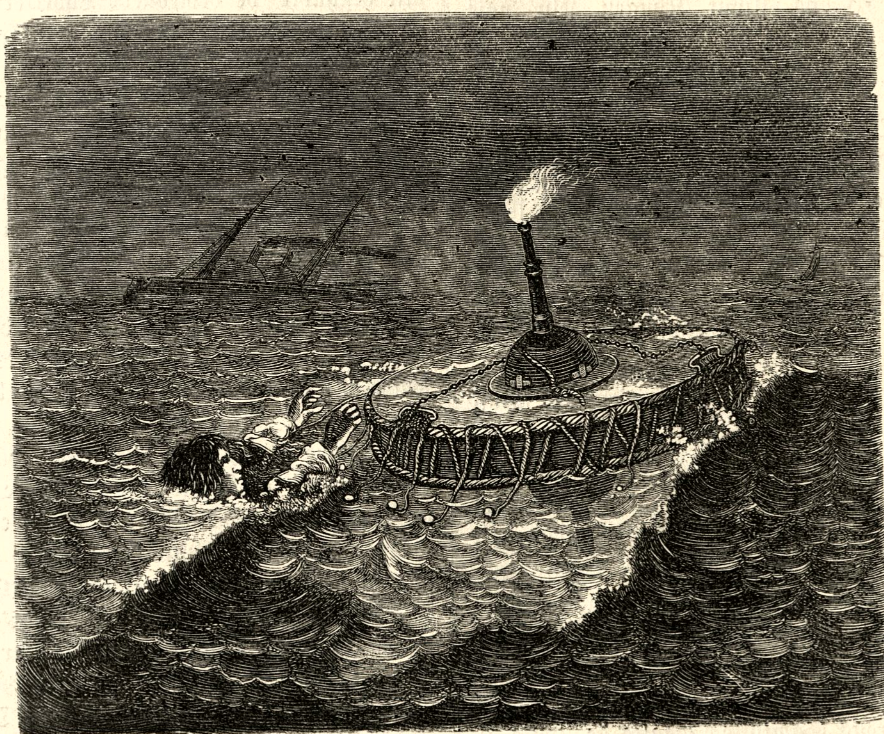
I England anvender man mange forskjellige Redningsapparater, og man har der gjort Forsøg med en stor Del saadanne. Et af disse Apparater blev for nogle Aar siden vist praktisk paa Stadsgraven ved Tivoli, ved hvilken Lejlighed det vakte megen Opmærksomhed blandt Tilskuerne. Det mærkeligste ved denne Opfindelse bestaar i, at der i Forbindelse med Redningsapparatet, som i øvrigt kan være af en meget forskjellig Form og Beskaffenhed, anbringes et Lys, som hverken lader sig slukke af Vand eller Vind, men snarere bliver mere stærkt, jo stærkere Søgang eller Storm der finder Sted. Ved den før nævnte Forevisning paa Stadsgraven vakte det saaledes den største Interesse hos Tilskuerne at se, at man ved Hjælp af en lang Stang trykkede det aldeles frit brændende Lys langt ned under Vandets Overflade, hvor det endog holdtes flere Sekunder, og dog, efter at det igjen var kommen op over Vandets Overflade, brændte lige saa frit og stærkt som før. Denne Opfindelse har ogsaa vakt en meget stor Opmærksomhed i England, og efter paalidelige Beretninger er der bleven gjort omfattende Forsøg med den i den franske Marine, hvor den skal have gode Udsigter til at komme i Brug. Den Maade, paa hvilken Apparatet her bringes til praktisk Anvendelse, er ret interessant, og Læserne vil let kunne forstaa den ved Hjælp af det medfølgende Billede og den Forklaring, som vi her skal give den.

Redningsforsøg.

Vand og brændende Lys plejer, som man ved, at være Ting, der ikke godt kan forliges sammen; her er derimod det modsatte Tilfældet, da de her ikke alene kommer godt ud af det med hinanden, men Vandet er endogsaa ligefrem nødvendigt, for at Lyset kan blive tændt og vedblive at brænde. Hvor utrolig dette end lyder, er det dog sandt. Det Legeme, som skal brænde og lyse i dette Apparat, tændes ikke ved Hjælp af en Svovlstik, men man gjennembløder det derimod med Vand, hvorved det antændes og kan kaste et stærkt Lys temmelig langt fra sig. Der gives flere kemiske Forbindelser, som kan gjøre Tjeneste paa denne Maade; den, som bruges af Apparatets Opfinder, Hr. Holmes i

London, og som ogsaa er brugt i Frankrig, er en Fosfor-Kalciumforbindelse, et temmelig billigt Stof, som lyser meget stærkt, hvilket man saa ved Forevisningen i Stadsgraven ved Tivoli. Medfølgende Billede viser Apparatet, i hvilket dette Stof anbringes, samt Maaden, paa hvilken Anvendelsen sker. Selve Redningsbøjen, der er lavet af Træ og Kork, er her af en cirkelrund Form, og i Midten er der gjort et Hul helt igjennem den, i hvilken Apparatet, som frembringer Lyset, er anbragt. Dette Apparat bestaar af en kugledannet Beholder, der er gjort fast til Bøjen ved Hjælp af en Flansche, og gjennem hvilken er ført et lige Rør, som naar noget uden for Beholderen baade op ad og ned ad. Vandet, kappes Tovet, og i det Apparatet nu falder ned, bevirker den tynde Snor, at begge Hanerne aabnes, hvorpaa Snoren brister. Apparatet falder nu ud i Vandet, hvor det flyder med begge Haner aabnede, saa at Vandet frit kan strømme ind til det i Kuglen værende Stof, der gjennemblødes og udvikler en Luftart, som antændes af sig selv og brænder, i det den strømmer ud af Rørets øverste Ende. Den svømmende kan saaledes let se, hvor Apparatet er, og hvis det lykkes ham at naa det, vil han ogsaa let kunne vente, indtil en Baad kan komme og frelse ham. Paa Billedet ser man en Matros, som er falden over Bord om Natten, svømmende naa hen til Redningsbøjen, vejledet af

Holmes Redningsbøje med selvlysende Apparat.

Inden i Kuglen er dette Rør forsynet med mange smaa Gjennemboringer, gjennem hvilke Vandet kan strømme ind til den før nævnte Fosfor-Kalciumforbindelse. Paa hver Ende af Røret er anbragt en Hane, og disse staar saaledes i Forbindelse med hinanden, at de begge samtidig aabnes eller lukkes.

Maaden, paa hvilken et saadant Apparat skal bruges om Bord i Skibe, f. Ex. i det Tilfælde, at en Mand falder over Bord, er meget simpel og sindrig. Det ophænges paa et passende Sted, rimeligvis i Skibets Agterende, i et eneste Tov og med en tynd Snor fastgjort dels i Skibet og dels til den øverste Hane. Naar et Menneske falder i Lyset fra denne. Naar Apparatet kastes i Søen om Dagen, sørger man for, at begge Haner forbliver lukkede; det kan da let ses, uden at den lysende Flamme er nødvendig.

Niels Eskildsen.

Af G. H. Mellin.

Fra Svensk ved B. E.

Da vi skrev 1533, levede der i Stockholm en rig Kjøbmand af tysk Herkomst. Han stod i særlig Yndest hos Kong Gustav den første og drev en for sin Tid betydelig Handel paa Finland. Til Kongens Husholdning leverede han store Partier af Smør og røget Kjød, og skjønt Kongen selv nøje eftersaa Regningerne og afpruttede Kjøbmanden, hvor han kunde, og ofte gav ham Varer i Steden for Penge, saa var det dog en almindelig Mening, at Kjøbmanden stod sig godt, og dette bekræftedes ogsaa af hans stedse tiltagende Formue.

Gamle Tydich, saaledes hed Kjøbmanden, havde en Datter, som ikke blot ved sin Skjønhed, men ogsaa ved sit gode Sindelag udmærkede sig blandt Stadens unge Piger. Hun havde to Bejlere, den ene var en Lybekker, den anden en svensk Skipper.

Lybekkeren var en raa og vild Karl, men meget rig; han hed Gytterbach, og det fortaltes om ham, at han var Sørøver. Hos Kjøbmanden stod han for Landsmandskabets Skyld i høj Gunst.

Svenskeren, som førte en af Kongens Skuder, hed Niels Eskildsen og var en ung, rask, men fattig Yngling. Han havde i Hemmelighed vundet Pigens Hjærte; men da de ikke vidste, hvorledes de skulde faa Faderens Samtykke, maatte de sætte al deres Haab om Lykke til Fremtiden.

Gytterbach, som ejede et lille, hurtigt sejlende Fartøj, fik en Gang, da han tog Afsked med Fader Tydich, Løfte om Pigens Haand, dersom han kom tilbage fra Lybek. Omtrent paa samme Tid fik den bedrøvede Niels Eskildsen Befaling af Kongen til at hente en Skibslast i Åbo,

Det blæste en temmelig skarp Søndenvind. Niels Eskildsen havde lagt sin Skude i Læ bag en lille skovbevoxet Klippe midt i Ålandsskjærene. For at benytte Tiden lod han sit Mandskab gaa i Land for at hugge Ved. Kort efter blev han et fremmed Fartøj vaer, som hurtigt nærmede sig. Niels Eskildsens øvede Øje gjenkjendte snart Gytterbachs velsejlende Skib, og det var ikke uden en vis Følelse af Misundelse, at den ærlige Niels sammenlignede sin tunge Skude, bemandet med tolv uøvede Mænd, med Lybekkerens smukke og lette Bygning, dens høje Master og kvikke, raske Manøvring. Hvor gjærne havde han ikke ogsaa villet føre en saa fortræffelig Skude, især naar han havde kunnet føre sin Pige ned i Kahytten.

Saa snart Lybekkeren naaede forbi Pynten og opdagede den svenske Skude, forandrede han strax Kurs og styrede hen imod denne. Niels Eskildsen kaldte sit Mandskab om Bord, men knap var Folkene naaede ud paa Skibet, før der fra Lybekkeren nærmede sig en Baad rustet med bevæbnede Krigere. Niels Eskildsen indsaa snart, at her var Tale om Fjendtligheder, et Skud hørtes fra Lybekkerskibet og en Kugle peb forbi hans Hoved. I samme Øjeblik begyndte de bevæbnede Lybekkere at klatre op ad Skibets Sider. Det var umuligt at tænke paa Modstand. Lybekkerne fuldstændig overmandede den svenske Besætning og begyndte strax uden Omsvøb at myrde dem en efter en. Kun Niels Eskildsen og en Mand til skaanedes og lagdes i Lænker, hvorpaa de førtes om Bord paa Lybekkerskibet.

Gytterbach betragtede sin fangne Medbejler med et skadefro Grin og gav Befaling til, at han skulde kastes ned i Skibsrummet, medens Skudens Last undersøgtes. Søndenvinden vedblev, og Lybekkeren maatte finde sig i med sin Pris at blive liggende bag Klippen. Det blev snart klart for Niels Eskildsen, at Gytterbachs Skib, der var bemandet med tredive Mand, ene og alene var udrustet til Sørøveri, og at Rygtet altsaa havde Ret. Endnu var der ingen anden Erobring gjort end den svenske Skude, hvis Last Gytterbach fandt saa værdifuld, at han besluttede sig til at tage Fartøjet med paa Slæbetov. Hver Dag blev Niels Eskildsen og hans Medfange løste af deres Lænker, som de kun bar om Natten, og hver Middag førtes de under Bevogtning af en Lybekker op paa Dækket for der at trække frisk Luft, medens Kaptajnen og hans Folk spiste nede i Kahytten.

En Middag, da tre Lybekkere som sædvanlig havde Dagvagt, vandrede Niels Eskildsen og hans Medfange grublende frem og tilbage paa Dækket. Hurtig vaagnede en dristig Tanke hos Niels, han gav sin Kammerat et Vink og begge greb hver sin Haandspage og for ind paa Lybekkerne, der snart alle tre laa med knuste Hoveder. Derpaa slog de Lugen, som førte ned til Kahytten, i. Der blev en skrækkelig Larm der nede.

„Hent Fyrtøj nede i Kabyssen!" raabte Niels, „saa sætter vi Ild paa hele Hvepsereden. Jeg skal nok holde Lugen i saa længe."

Gytterbachs Røst lød, som om den kom fra en dyb Grav; han bad for sit og sines Liv og tilbød at gaa ind paa alle mulige Vilkaar. Niels Eskild-

sen lod ham tigge og bede en Stund; til sidst befalede han Lybekkerne at trække sig længst mulig tilbage i Rummet og derpaa komme frem en for en og lade sig binde. Dersom man mærkede det mindste Forsøg paa at gjøre Modstand, skulde Lugen strax lukkes i, og Skibet sættes i Brand. Lugen var da ogsaa saa snæver, at kun en Mand kunde komme op ad Gangen. Den første der kom op, var Gytterbach; Niels stod med et draget Sværd løftet over hans Hoved, medens Kammeraten bandt ham paa Hænder og Fødder. Paa den Maade var snart hele Skibets Besætning bunden og fængslet.

Kort efter sprang Vinden om i Øst, og Niels og hans Kammerat satte nu Sejl til, og med Skuden paa Slæbetov styrede de over Ålandshavet. De naaede lykkelig de svenske Skjær, og det vilde her have været dem en saare let Sag at faa Hjælp og Bistand af de svenske Lodser og Fiskere, men Niels, som havde haft god Lykke hidtil, vilde ogsaa ene fuldende sit Æventyr. Dette lykkedes ogsaa, og han lagde i god Behold til ved Skibsbroen i Stockholm.

Hans Ankomst var ikke bleven ubemærket, og en stor Menneskemasse havde samlet sig paa Skibsbroen. Niels Eskildsen steg glad i Land, og den første, som skyndte sig henimod ham, var gamle Tydich, der saa helt forundret ud.

„Hvor er Gytterbach?" spurgte han, „hvordan Pokker har du faaet hans Fartøj?"

Men førend Niels Eskildsen kunde svare, kom en af Hoffets Herrer ridende gjennem Folkestimlen og spurgte: „Hvor er Skipperen, som nys har lagt til her?"

Niels traadte frem og hilste.

„Hans Naade Kongen holder oppe ved Slottet og ønsker at tale med dig," vedblev Herren.

Alle blottede deres Hoveder og saa op mod Slottet, hvor der netop holdt en Skare stadseligklædte Riddere, med den kraftige, majestætiske Konge paa en prægtig snehvid Hest i Spidsen.

Niels Eskildsen nærmede sig ham med Hatten i Haanden, medens Folkeskaren nysgjerrig trængte sig frem for at høre, hvad Skipperen sagde. Der for først et Vredesudtryk over Kongens Ansigt, men snart glattede Pandens Rynker sig, og de fine Læber fortrak sig til et velvilligt Smil, da han hørte Fortsættelsen af Skipperens Beretning.

„De gode Herrer af Lybek," sagde Kongen, „skal komme til at lade vore Fartøjer i Fred; du er en rask og dygtig Gut, Skipper, vi skal nok komme dig i Hu."

Gamle Tydich var en slu Karl, der vel forstod at agte paa Tidens Tegn, og da han vidste, at Kongens Ord var at lide paa, bød han Niels hjem til sig.

En Uge efter havde Røverne paa Lybekkerskibet faaet deres Straf, i det de havde maattet lade Livet paa Skafottet; en ny Befalingsmand var udnævnt paa det svenske Orlogsskib „Brynthen", og i Byens største Kirke lystes der til Ægteskab for mandhaftige Høvedsmand paa hans Naade Kongens Skib, Niels Eskildsen, og dydige Ungpige Dorthea Tydichsdatter.

Sladdersøstrene.

Betragt en Gang disse to værdige Søstre, som du af en Kunstners Haand ser fremstillede for dig. Fru Kroll med den imponerende Kappe har faaet Besøg af sin gode Veninde Frøken Snack, en gammel Pebermø med en mageløs Hat fra Trediverne. Hun kom lige forbi Døren, og saa syntes hun da, hun skulde se indenfor, blot et Øjeblik, derfor ingen Ulejlighed, Gud bevares, hun beholder Overtøj, Handsker og alt paa, har knap Tid at sidde, endelig ingen Ulejlighed .... Aa, men hun kunde da ikke gaa forbi. — En Kop Kaffe? byder Veninden. Ja Tak, hun havde netop været inde hos Etatsraadens, de plejede ellers at have dejlig Kaffe, men den i Dag, pøj! Aa, det var ligefrem ækelt, som den smagte, og Smagen sad i Munden endnu; for at skylle den væk drak hun gjærne en Kop igjen, ellers drak hun aldrig to Kopper saa kort efter hinanden — ja, det var saamænd ikke for Skjønhedens Skyld, Gud bevares, en kom jo nok igjennem Verden med den Skjønhed, man havde ... men det var nu ogsaa rent ud sagt en ækel Kaffe, Etatsraadens. Der kunde man se det, jo det var fra de Tjenestepiger al Fordærvelse kom; Fruen var begribeligvis syg som sædvanlig, men de Tjenestepiger, nej ... Og med hvislende Stemme og i en Tone saa bitter og kras, som havde den været hensyltet i Peber og Tobak, giver den gamle Pebermø nu en Række Krøniker til bedste, opsamlede i Køkkener og paa Trappegange. Naar Æmnet er udtømt, tager hun ufortrøden fat paa et nyt, og alt imens vædder hun de aldrig hvilende Læber med en Taar af den brune Drik. Veninden er lutter Opmærksomhed, hun har ladet sit Strikketøj ligge og ledsager af og til de forskjellige Meddelelser med et Haandklask, et idiotisk Smil, et Udraabsord eller lignende. Og naar Koppen er tømt, saa .... „Maa jeg skjænke Dem en til? Aa hvad, blot en lille Taar?"

Denne Scene gjentager sig hver Dag og i enhver Samfundsklasse. Det er med Sladderen som med Ukrudtet, i enhver Jordbund og ethvert Vejrlig skyder den frodig frem. Ligesom der overalt findes en Art Muld, hvor Ugræsset kan fæste

Sladdersøstrene.

sine Rødder og trives, saaledes er der ogsaa overalt Mennesker, der er rede til at hjælpe Sladderen og Bagvaskelsen Fremvært. De to Fjer, der blev til fem Høns, er derfor intet Eventyr, det er en sand Historie. — e —

Den forvandlede Medbejler.

Ved Knud Skytte.

(Fortsat.)

Inden Percy kunde svare, gjorde Charlotte sin Fader et Spørgsmaal, der syntes baade at forbavse og bedrøve ham.

„Hvad er Habeas-Corpus-Acten?" spurgte hun.

„Du gode Gud!" udbrød Hr. Bowmore. „Er det muligt, at mit eget Barn kan være voxet op i en saadan Uvidenhed om den engelske Friheds Palladium? Charlotte, Charlotte!"

„Det gjør mig ondt, Papa, at jeg er saa uvidende; men hvis du vil være saa venlig at sige mig, hvad det er, saa skal jeg aldrig glemme det."

Hr. Bowmore blottede ærbødig sit Hoved; han tog sin Datter ved Haanden med en vis faderlig Strænghed, og hans Røst skjælvede som af indre Bevægelse, i det han højtidelig udtalte følgende Ord.

„Habeas-Corpus-Acten, mit Barn, forbyder at fængsle en engelsk Undersaat, med mindre Fængslingen kan retfærdiggjøres ved Lov. Ikke en Gang en Befaling fra den regerende Monark, ja ingen Magt i Verden kan hindre os i at træde frem for Domstolene og forlange — ikke bede, trygle om, Charlotte, men fordre, kræve — at de skal erklære, hvor vidt den Arrestordre, i Kraft af hvilken vi er blevne fængslede, er lovlig og retfærdig eller ikke." Han satte Hatten paa igjen og tilføjede højtidelig og med løftet Finger: „Glem aldrig, hvad jeg i denne Stund har sagt, Charlotte!" Derpaa vendte han sig til Percy og sagde: „Jeg vilde ikke tage min Hat af, Sir, om det saa var for den vældigste Selvhersker, der nogen Sinde har siddet paa en Trone; men jeg blotter ærbødig mit Hoved for den store Lov, der hævder den menneskelige Friheds Hellighed. De er maaske for ung og for lidt politisk erfaren endnu til at kunne forudse, hvad Følgerne vilde blive, hvis dette grusomme Forslag blev til Lov. Men jeg kan sige Dem, hvad Følgen blev, da Habeas-Corpus-Acten suspenderedes her til Lands i Slutningen af forrige Aarhundrede. At elske Frihed var den Gang ensbetydende med Forfølgelse, Fængsling, ja Død paa Skafottet, og det i Følge Ordrer, som hemmelig kunde tilvejebringes gjennem Regeringens lejede Spioner og Haandlangere og udstedtes af Dommere, der var Despotismens slaviskfindede og ydmyge Tjenere. De selvsamme Afskyeligheder vil atter begynde at gaa i Svang, inden ret mange Uger er omme, hvis Folket ikke kan tvinge Parlamentet til at forsvare dets Friheder. Kan det altsaa forundre Dem, Sir, at jeg harmes over den Efterretning, jeg her har modtaget? Og kan De selv, Sir, i disse sørgelige Tider staa som en ledig og lunken Tilskuer, uden at dele det store og almindelige Folkeønske: at Magten kom i Hænderne paa en virkelig liberal Regering?"

„Om Forladelse, Sir," svarede Percy; „det er saa langt fra Tilfældet, at jeg tvært imod af flere Grunde ønsker en virkelig frisindet Regering al den Støtte, den kan faa fra Folkets Side."

„Og hvilke er Deres Grunde Sir?" raabte Hr. Bowmore ivrig.

„En af mine væsentligste Grunde er," svarede Percy aabenhjærtig, „at jeg har en temmelig betydelig Sum Penge til gode hos Regeringen. Min afdøde Fader laante i sin Tid Regeringen Pengene uden nogen Sinde at faa dem tilbage, og jeg har arvet hans Fordring. Den er lovformelig godkjendt af det nuværende Ministerium, og jeg har for længe siden indgivet Andragende om en Opgjørelse. Saa snart Parlamentet aabnes, vil mine Venner indbringe Sagen, og forsvare mine Interesser i Underhuset."

Hr. Bowmore greb Percys Haand og trykkede den varmt.

„I en saadan Sag kan De ikke have for mange Venner til at hjælpe Dem, Sir," sagde han. „Jeg er ikke helt uden Indflydelse som en af Repræsentanterne for den offentlige Mening uden for Parlamentet, og jeg er ganske til Deres Tjeneste, Sir. Kom i Morgen og spis til Middag hos os, saa kan vi drøfte Sagen lidt nærmere. I Dag skal jeg give Møde i Hampden-Klubben. Jeg er nemlig dens Vicepræsident og maa nødvendig overvære Dagsmødet for at meddele den skrækkelige Nyhed, som dette Brev indeholder. Her i min lille Have," fortsatte Hr. Bowmore og udstrakte Haanden over sin beskedne Ejendom, „her, hvor der er Ro og Ensomhed, plejer jeg at overveje Hovedpunkterne i de Taler, jeg skal holde i Klubben. Netop her i denne Gang har jeg gjort Udkastet til mine berømteste Taler. De er nok saa venlig at undskylde mig for i Dag, Sir? og i Morgen har vi saa atter den Fornøjelse at se Dem hos os?"

Hvis Percy ikke havde været forelsket, maatte han have syntes underligt om den mærkværdige Deltagelse, der vistes ham og hans Sag efter et

Bekjendtskab, som ikke var mere end ti Minutter gammelt. Men som Forholdet nu var, gav den foreslaaede Sammenkomst næste Dag ham jo en kjær og uventet Lejlighed til atter at se Charlotte, og dette var den eneste Grund til, at han modtog Indbydelsen uden Tøven. Hr. Bowmore beærede ham med nok et Tryk af sin patriotiske Haand, hvorpaa han fjærnede sig for at udarbejde en ny „berømmelig Tale" i Havegangenes inspirerende Ensomhed, medens de nyforlovede fulgtes ad ud i Kottagen.

En halv Times Tid senere sagde Percy Farvel til Charlotte og hendes Moder og tog bort for den Dag.

III.

Paa den Tid, da de heri skildrede Begivenheder foregik, boede der i London en Mediciner, over hvis Tilværelse der hvilede et hemmelighedsfuldt Slør. Han hed Lagarde, var af fransk Herkomst og havde sin Bolig i et af Verdensstadens snævre Stræder.

Doktor Lagarde bekjendtgjorde i Bladene, at han ved et omhyggeligt Studium af de „Opdagelser", som først forkyndtes af hans Landsmand, den bekjendte Mesmer, var kommen til at tro paa „den dyriske Magnetisme", som den den Gang kaldtes, og han henvendte sig med sin „Opfordring" især til saadanne lidende, som var opgivne af Lægerne, samt til saadanne, som maaske „kunde have Lyst til at prøve den dyriske Magnetismes Magt, som et Middel til at kaste et Blik ind i „Fremtiden." „Jeg forlanger intet Honorar af dem, der maatte beære mig med deres Tillid," tilføjede Doktoren beskedent, „fordi jeg ikke paa Forhaand kan indestaa for et saadant Udfald af min Betjening, som deres Fornødenheder og Ønsker maatte kræve. Min Fremgangsmaade er ingen Hemmelighed; den kjendtes og omtaltes længe før min Tid. Jeg lader mig bringe i en magnetisk Søvn, og De tager min ene Haand, medens De gjør mig Deres Spørgsmaal. Resultatet afhænger ganske af hemmelige Love for nervøs Sympathi og nervøs Indsigt, for hvis Tilstedeværelse jeg tør indestaa, men om hvilke jeg (paa den videnskabelige Forsknings nuværende Stade) ikke er i Stand til yderligere at udtale mig. De ærede, som jeg maatte være saa heldig at tilfredsstille, anmodes venligst om, hver efter sin Evne, at lægge deres Offer i en Pengebøsse, der er fæstet til Bordet i Venteværelset. De, derimod, som ikke finder sig tilfredsstillede, beder jeg være forsikrede om min dybe Beklagelse, og af dem forlanger jeg intet. Det er muligt, at jeg bliver et Offer for en misforstaaet Overbevisning; men jeg beder Publikum være forsikret om, at det i hvert Fald er en ærlig Mands Overbevisning. Sluttelig skal jeg kun tilføje, at jeg vil være at træffe i Hjemmet hver Aften mellem Kl. 6 og 10."

I Slutningen af Aaret 1816 var denne sælsomme Kundgjørelse hyppig Gjenstand for Samtaler blandt dannede Folk i London. I nogle Uger skjænkede man „Seerens Henrykkelser" rigelig Opmærksomhed, og i det hele indbragte hans „Kunst" ham en ganske god Høst; men Meningerne om den og dens Udøver var dog temmelig delte. Nogle faa „troende" skjænkede ham ubetinget Tillid og fortalte vidunderlige Ting om, hvad han havde udtalt og profeteret i „henrykt" Tilstand. Men Flertallet af hans besøgende satte ham ikke synderlig højere end en offentlig Gjøgler, der gjorde sine Kunster og morede Folk for at tjene Penge, og det undrede dem, at en videnskabelig dannet Mand vilde fortjene sit daglige Brød som en slet og ret Humbugsmager, medens kun faa eller maaske slet ingen havde nogen Anelse om, at den løjerlige Haandtering, han drev, kun var et Skjærmbræt, bag hvilket han skjult kunde arbejde i et ganske andet Formaals Tjeneste.

Det var en raa Snevejrseftermiddag i Slutningen af Februar 1817. Der kom en høj, men noget krumbøjet, kappeklædt Herre gaaende med langsomme og, som det syntes, trætte Fjed gjennem Gaden „Strand," drejede ind i det snævre Stræde, hvor Doktor Lagarde boede og steg op ad Stentrappen til Mesmeristens Dør. „Det er Doktorens gamle Tjener, der har været ude at gaa i dette Gudsvejr!" tænkte Gjenboerne, der tilfældig kom til at kaste Blikket ud af Vinduet. Paa det øverste Trappetrin blev han staaende lidt, medens han knappede sin Kappe op og rystede Sneen af sig. Hans Skjæg og Haar var snehvidt, og han saa meget gammel og affældig ud. Efter at han havde befriet sin Kappe og sine Støvler fra det værste af den vedhængende Sne, greb han i Dørhammeren og lod den lyde en — to — tre Gange paa en egen taktmæssig Maade. Et Øjeblik efter hørtes Fodtrin indenfor, og Døren aabnedes af Doktor Lagarde selv.

„Naa, Mancini?" sagde Doktoren i en spørgende Tone til den indtrædende, medens han atter omhyggelig aflaasede Døren.

„Ikke noget stort Udbytte, men lidt har jeg da namset," svarede Mancini. „Lad mig nu gaa ind og faa en tør Frakke og et Par andre Støvler paa, saa skal jeg strax være hos dig."

„Kom saa op paa mit Værelse," sagde Doktoren og ilede selv op ad Trappen igjen.

Mancini aabnede en Dør til højere for Gangen og traadte ind i en lille Stue, der var hans eget private Værelse og tarvelig møbleret med en Seng, et Bord, et Par Stole og et lille Bogskab med tyndt besatte Hylder.

Mærkelig nok syntes Trætheden helt at have forladt ham, fra det Øjeblik af, at han betraadte Huset; thi han rettede sin bøjede Ryg, og hans Skridt blev lette og elastiske; men større var dog den Forvandling, der foregik med ham her inde i hans eget Værelse. Først afførte han sig sin vaade Kappe og hængte den paa en Knag ved Siden af Kaminen; da han dernæst havde skiftet Fodtøj, aftog han sin Paryk og sit forlorne Skjæg, og nu var der ikke Spor af den duknakkede Olding tilbage; men Mancini var forvandlet til en frisk og rødmusset ung Mand med kort afskaaret, krøllet Haar. Han forlod atter den lille Stue, ilede let og hurtig op ad Trappen og traadte ind i Doktorens „Studereværelse", uden først at banke paa.

Dette Værelse var ligesaa tarveligt og fattigt som Mancinis og lignede snarere en Privatskrivers Lukaf end en Videnskabsmands Studerekammer. Paa den ene Væg hang der en lille Bogreol med en halv Snes Bind og paa en af de andre et Frankrigs- og et Englandskort. Midt paa Gulvet stod der et umalet Træbord, dækket med Breve og Papirer, og ved dette sad Doktor Lagarde og skrev. Han lagde paa ny Pennen, da Mancini traadte ind. Denne tog uden videre en Stol og satte sig ved den modsatte Side af Bordet, lige over for Mesmeristen.

„Naa, lad os saa høre," begyndte Doktor Lagarde.

„Ja," begyndte Mancini, „noget afgjørende kan jeg ikke melde om; men Stemningen er fremdeles den samme: Utilfredshed er alle Vegne, Folket knurrer mod Magthaverne."

Doktoren nikkede.

„Det engelske Folk synes i hvert Fald rede til en revolutionær Rejsning; men . . ."

„Om den vil blive bragt i Udførelse er et andet Spørgsmaal?" fuldendte Doktoren.

„Ja vel. England er ikke Frankrig, det engelske Blod er ligesaa koldt som dette Lands forbandede Klima."

Begge tav en Stund, og Doktoren stirrede ud ad Vinduet, fordybet i sine egne Betragtninger.

„Et af de mest levende Udgangspunkter er fremdeles Hampden-Klubben," begyndte han omsider.

„Ja," svarede Mancini og trak paa Skulderen; „men denne Bowmore er dog ikke den Mand, vi leder om. Han er med al sin Iver for Sagen noget hen imod et Fæ. Ved ham lykkes det aldrig, og desuden vil han snart falde som Offer for sin egen Udygtighed."

„Hvorledes det?"

„Jo, hans eneste Tjener, Peter Weems, er Regeringens lønnede Spion."

„Det skulde man dog se at give ham et Vink om," mente Lagarde.

„Ja, det er det ærgerlige af det — man kunde lige saa godt slaa Vand paa en Gaas, som advare Hr. Bowmore. Han vilde tro, det Menneske var taabeligt, der gav ham et saadant Vink."

„Tror du da, der er Fare for, at han bliver arresteret?"

„Ja, det er der ingen Tvivl om."

„Da maa vi endelig se at redde ham paa den ene eller den anden Maade," udbrød Doktor Lagarde ivrig.

„Det er ikke saa let," mente Mancini; „og desuden: kan det lønne sig? Sagen taber intet ved, at han forsvinder fra Skuepladsen."

„En saadan Tænkemaade kan jeg ikke billige," svarede Doktoren uvillig. „Lad Manden være som han vil: han er dog Folkets og Frihedens Sag hengiven, og det er Grund nok til at redde ham."

„Hvordan vil du bære dig ad dermed?" spurgte Mancini.

Lagarde stirrede atter i et Par Minutter ud Vinduet, og derpaa sagde han:

„Jeg tænker, det kan lade sig gjøre ved Kaptajn Bervic og Major Much, skjønt ingen af dem vil gjøre det for den gode Sags Skyld — de hører snarere til den modsatte Lejr — men de er Perlevenner, og Kaptajnen er forelsket i Frøken Bowmore."

„Og Frøken Bowmore har nylig forlovet sig med Percy Linword."

„Ja saa!"

„Kaptajn Bervic og Percy Linword har duelleret, og den sidste var nær bleven dræbt."

„Ja saa!"

„Imidlertid skal Duellen have medført, at Rivalerne har sluttet en oprigtig og broderlig Venskabspagt med hinanden."

„Det ligner Kaptajn Bervic!" udbrød Lagarde. „Han er ædelmodig og højsindet, og jeg tør indestaa for, at han for Datterens Skyld gjærne rækker Haand til at frelse Hr. Bowmore."

„Men Kaptajn Berwic og Major Much kjender jo hverken dig eller mig," indvendte Mancini.

„Nej, heldigvis ikke — det er ogsaa bedst saaledes. Hovedsagen er, at vi kjender dem. Til at begynde med maa du se at faa Kaptajnen og maaske ogsaa Percy Linword til at komme her hen en Aften."

„Ja, det kan let lade sig gjøre ved en af vore hemmelige Hjælpere, en af vore forlorne Regeringsvenner."

„Men helst snarest muligt," sagde Lagarde, da Mancini rejste sig for at gaa. „Det dragne Sværd hænger maaske allerede over vor stakkels Vens Hoved. Skaf mig imidlertid al den Underretning om disse Mennesker, du kan faa."

„Stol kun paa mig," svarede Mancini og nikkede, hvorpaa han gik sin Vej og lukkede Døren efter sig.

Nogle Aftener senere kom der lige som sidst, men et Par Timer sildigere, en ensom Herre gaaende gjennem Gaden „Strand," drejede ind i det snævre Stræde, hvor Doktor Lagarde boede, og bankede paa Mesmeristens Dør. Det var en ung og smuk Mand, hvis Gang og Holdning røbede, at han var Militær. I hans Paaklædning var der intet af den urimelige Overdrivelse, som Datidens Modeherrer ellers lagde sig efter, og hele hans Ydre viste umiskjendelig, at han var en Gentleman.

Mancini, der nu atter optraadte som Doktorens „gamle Tjener," aabnede Døren for ham og førte ham ind i et Venteværelse paa første Sal. Lyset fra en eneste lille Lampe dæmpedes i den Grad af en mørkegrøn Skjærm, at det var menneskeligt, om ikke umuligt for Folk, der traf sammen her, at se hinandens Ansigt tydeligt. Pengebøssen, der var fastgjort til Bordet, kunde lige ses, men heller ikke mere. I den ustadige Lysning fra Kaminilden opdagede den fremmede Omridsene af tre Mænd, der sad afsondrede fra hinanden og uden at mæle et Ord. Foruden dem og den nysankomne samt den gamle Tjener var der ikke et Menneske til Stede i Værelset. Tjeneren gav den fremmede et Kort med et Nummer paa og sagde hviskende: „Deres Nummer, Sir, vil blive raabt op efter Tur," hvorpaa han fjærnede sig. I flere Minutter var der intet andet, der afbrød den dybe Stilhed, end Urets Tikken. Men omsider hørtes en Klokke fra et indre Værelse, en Dør aabnedes, og en Herre traadte ind. Hans Sammenkomst med Mesmeristen var endt, og sin Mening om Profeten udtalte han aabent i et eneste Ord: „Humbug!" Fra hans Haand kom der intet „Offer" i Pengebøssen.

„Ved Lyden af Stemmen var den fremmede sprungen op. „Percy Linword — De her!"

„Kaptajn Bervic!" svarede den anden ligesaa overrasket.

„De var ikke tilfreds med Deres Besøg, hører jeg?"

„Den rene, skjære Humbug — bliv derfra, Kaptajn!" svarede Percy.

„Nej, jeg vil være lige saa klog som De — gjennem egen Erfaring," udbrød Kaptajnen leende. „Tøver De ikke, til jeg faar det overstaaet?"

„Hvis det ikke varer for længe? I denne Hule vil jeg i hvert Fald ikke vente paa Dem; men jeg skal gaa en lille Tur op og ned ad Strædet, saa kommer De maaske."

Han trykkede Kaptajnens Haand og forlod Værelset.

Det næste Nummer — det var Nummer 15 — blev raabt op af den aldrende Tjener, og nu skete det første af den Række „Tilfælde," der skulde indtræffe hos Doktorens den Aften.

De tre Herrer, som havde ventet længst, stod op, den ene efter den anden, holdt deres Kort nærmere til Lampen for at kunne læse Numret, og satte sig igjen med et Udbrud af Forundring og Skuffelse. Tjeneren kom tilbage for at undersøge, om der mulig var begaaet en Fejltagelse. De tre Herrers Numre, som skulde have været 15, 16 og 17, viste sig at være 16, 17 og 18. Tjeneren vendte sig til Kaptajn Bervic og sagde:

„Har jeg givet Dem et fejl Kort Sir? Jeg ser ikke godt, og jeg er virkelig bange for, jeg har været saa uheldig at forvexle Kortene i dette mørke Værelse. Har jeg maaske givet Dem Nummer 15 i Stedet for . . . det vigtige Nummer?"

Kaptajnen lod ham se sit Kort. Ja, der var rigtig nok sket en Fejltagelse, men ikke den, Tjeneren lod, som han formodede. Kortet var det samme, som det Percy Linword havde haft, og Kortet Nr. 15 lod til at være helt forsvundet. Men det fandtes næste Morgen paa Gulvet i en Krog af Værelset, hvor det „tilfældig" var blevet tabt.

„De kjendte den Herre, som gik, Sir?" sagde Tjeneren til Kaptajn Bervic, „og han lovede at vente paa dem. Jeg haaber, at han vil gaa med her ind igjen."

Med disse Ord ilede han ud af Værelset, men vendte strax tilbage med Percy Linword.

„Mere Humbug?" spurgte Percy, i det han traade ind.

Tjeneren lod ikke til at kunne tilgive sig selv den begaaede Fejltagelse og syntes helt forvirret.

„Jeg beder Dem om Forladelse, Sir," sagde han. „Jeg er bange for, jeg har forvexlet et af de Kort, som jeg skulde uddele, med et af dem, jeg har faaet tilbage. I Tilfælde af Fejltagelse er det mig paalagt at faa det rettet paa Stedet; men i dette Tilfælde maa jeg vist helst raadføre mig med min Herre."

Dermed forsvandt han gjennem Døren til det indre Værelse. Det indtrufne Tilfælde morede de fremmede, og de lo ad den sælsomme Situation, de var komne i, medens Percy gjorde Løjer med sit Besøg hos Doktoren. „Jeg forlangte, at han skulde sige mig min Skæbne," sagde han. „Først faldt han i Søvn over det, og derpaa erklærede han, at

han ingen Ting kunde sige mig. Jeg spurgte om Grunden — nej, den kunde han lige saa lidt sige mig. „Men jeg kan!" raabte jeg; „for det hele er Humbug!" Og jeg tør vædde ti mod en paa, Gentlemen, at De alle vil komme til det samme Resultat."

Nu gik Døren til det omtalte indre Værelse op, og i Døraabningen viste sig en ny Figur: en høj, mager, sortklædt Mand, hvis Skikkelse nogenlunde tydelig aftegnede sig mod Lyset fra Stuen bag ved ham. En ejendommelig rolig og noget tungsindig Stemme henvendte sig til de fremmede i følgende Ord:

„Gentlemen! Jeg maa bede Dem om en Smule Overbærelse. Det tilsyneladende tilfældige, at den først ankomne har faaet samme Nummer som den Herre, der var saa utilfreds med Konsultationen, kan maaske have en Betydning, som ingen af os for Øjeblikket er i Stand til at øjne. Hvis de tre Gentlemen, der har ventet længst, vil tillade den nuværende Ihændehaver af Kortet Nummer 14 at konsulere mig først, og hvis den første ærede Herre, der forlod mig misfornøjet med Konsultationen, vilde være saa venlig at opholde sig her endnu i nogle faa Minutter, da giver jeg Dem mit Æresord paa, om intet hænder under Sammenkomstens første ti Minutter, at jeg da skal være rede til at modtage de Herrer, der har forlangt at konsulere mig, og jeg forbinder mig til ikke at opholde Dem et Øjeblik længer. Paa den anden Side: skulde der hænde et eller andet, da er det muligt, at en af Dem — med størst Rimelighed den første Nummer 14 — maa være interesseret deri. Er ti Minutters Taalmodighed for meget at forlange under disse Omstændigheder?"

De tre Herrer, der havde ventet længst, raadførte sig med hverandre, og da de intet bedre havde at forslaa Tiden med, indgik de paa Doktorens Forslag. Percy Lindword var strax rede; han sagde: „Gaa kun ind og fortsæt Deres Hokus-Pokus Sir; jeg skal nok vente."

„De tror paa Tilfældet?" svarede Doktoren rolig. „Det forbyder min Erfaring mig."

Han lod Kaptajn Bervic gaa foran sig ind i Modtagelsesværelset; derpaa fulgte han selv efter og lukkede Døren.

Modtagelsesværelset var bedre oplyst end Venteværelset; men dette var ogsaa den eneste Forskjel, der var paa dem. Hverken i det ene eller det andet var der gjort det mindste for at pirre Indbildningskraften. Bohavet var det samme, som almindelig forefandtes i londonske Lejeværelser, og der var ikke Spor af at være foretaget nogen Forandring dermed.

I Doktor Lagardes Ansigt og hele Ydre var der ikke det mindste, der lignede en Bedrager. Hans Øjne syntes drømmende som en Sværmers, og Blikket var den granskende Mands, hvem overanstrængende Arbejde ved Studerelampen har ældet før Tiden.

Efter at have givet Kaptajn Bervic en Stol og selv taget Plads i Lænestolen paa den modsatte Side af det lille Bord, der stod imellem dem, holdt han et Øjeblik Hænderne for Ansigtet, som for at samle sig, og derpaa sagde han:

„Vilde De raadføre Dem med mig i et Sygdomstilfælde Sir? Eller vilde De anmode mig om at kaste Blikket ind i det Mørke, der skjuler Deres Fremtid?"

Kaptajnen svarede alvorlig: „Jeg trænger ikke til at konsulere Dem paa Helbreds Vegne; men jeg kommer for at høre, hvad De kan have at sige mig om . . . min fremtidige Skæbne.

„Ja, jeg skal gjærne prøve det, Sir; men jeg kan ikke love Dem, at det lykkes."

„Jeg gaar ind paa Deres Vilkaar," svarede Kaptajn Bervic. „Jeg hverken tror eller tvivler paa Deres Kunst. Sandt at sige var det min Hensigt at iagttage Dem nøje og derefter selv danne mig en Mening."

Doktor Lagarde smilede tungsindig.

„De har hørt mig omtale som en Vindmager, der morer Lediggængere med sine Kunster," sagde han. „Jeg beklager mig ikke derover; thi det kan ikke undgaas, at min nuværende Stilling bliver misforstaaet. Selv om jeg skulde blive et Offer derfor, vil jeg dog aldrig fornægte min Tro paa en stor Videnskab. Ja, jeg gjentager det — en stor Videnskab! fremmed for den nuværende Slægt, skjønt den kjendtes og dyrkedes i de Dage, da Pyramiderne byggedes. Men lad os, som man siger her til Lands, skride til Forretningen. For at kunne tjene Dem, maa jeg først bringes i en magnetisk Søvn." Han holdt inde og saa sig om. „Moder, er du færdig?" spurgte han venlig.

En aldrende sortklædt Dame rejste sig fra sit Sæde i et Hjørne af Værelset. Den højryggede Lænestol, Sønnen sad i, havde hidtil hindret Kaptajn Bervic i at lægge Mærke til hende. Naar undtages nogle sorte Kniplinger, der var lagte i Folder og dannede et smukt og klædeligt Hovedtøj, var der intet usædvanligt i hendes Paaklædning. Et eneste Blik sagde Kaptajn Bervic, at det var en dannet Dame, han havde for sig, og han rejste sig og bukkede for hende. Hun besvarede Hilsenen tavs og alvorlig, medens hun gik om og blev staaende foran sin Søn.

„Jeg er til Tjeneste, Henrik," sagde hun.

I det hun derpaa bøjede sig frem imod ham, tog hun begge hans Hænder i sine og saa ham

stadig ind i Øjnene. I et Par Minutter lænede han Hovedet tilbage i Stolen, og hans Øjne lukkede sig.

„Sover du?“ spurgte hun dæmpet.

„Ja, jeg sover,“ svarede han.

Hun lagde hans Hænder varsomt paa Stolearmene og vendte sig til Kaptajnen.

„Lad ham sove endnu et Minut eller to,“ sagde hun. „Tag saa en af hans Hænder og spørg ham, om hvad De vil.“

„Hører han os nu, Madame?“ spurgte Kaptajn Bervic godtroende.

„De kunde affyre en Pistol lige ved hans Øre, Sir, og han vilde ikke kunne høre det. Vibrationen vilde maaske kunne forstyrre ham lidt, det var det hele. Indtil De eller jeg berører ham og saaledes tilvejebringer den nervøse Sympathi, er han lige saa sanseløs for vor Nærværelse her, som om han var død. Drag Deres Stol nærmere hen til ham og tag hans Haand,“ vedblev hun, „og Deres Spørgsmaal kan De udtale frit og uforbeholdent; thi hvad der sker eller bliver sagt i denne Sal, kommer ingen Sinde uden for den.“

Efter at have sagt dette, vendte hun tilbage til sin forrige Plads i Hjørnet bag Doktorens Stol.

Kaptajn Bervic tog Lagardes Haand. I det de rørte ved hinanden, bildte han sig ind i sin egen Haand at fornemme en svag Kildren, der paa en sælsom Maade mindede ham om tidligere Forsøg med en Elektricermaskine, da han var en Dreng og gik i Skole.

„Jeg ønsker at spørge Dem om min fremtidige Skæbne,“ begyndte han, „hvordan skal jeg begynde?“

Doktoren udtalte sit Svar monotomt, som en, der snakker over sig i Søvne.

„Vedkjend Dem den sande Bevæggrund, førend De begynder,“ sagde han. „En ung Kvinde er . . . eller har hidtil været Midtpunktet i alle Deres Forhaabninger. Hun har givet en anden sit Ja, og De ønsker at vide, om hendes Valg er lykkeligt; thi De er en ædel Natur, der elsker hende saa højt, at De vilde ofre Dem selv for hendes Lykke, uagtet hun bliver en andens Hustru. Her ender Deres Interesse med Hensyn til Deres Fremtid.“

Denne den sovendes dristige Paastand paa Evne til ved Sympathiens Hjælp at kunne se ham lige ind i Hjærtet, og læse hans hemmeligste Tanker, var saa langt fra at overbevise Kaptajnen, at den tvært imod gjorde ham mistænksom. „De forstaar at skaffe Dem Underretning ad Veje, som jeg ikke kjender,“ sagde han temmelig heftig.

Doktoren lo, som om Tanken morede ham.

Madame Lagarde rejste sig fra sin Plads og lagde sig imellem.

„Der kommer Hundreder af fremmede her for at konsulere min Søn, sagde hun rolig, „og hvis De tror, at vi kjender alle disse Mennesker og har Midler til at skaffe os Underretning om deres private Liv, førend de træder ind i denne Sal, saa tror De noget langt mere uterligt end selve den magnetiske Søvn.“

Dette Argument fandt Kaptajnen ligefrem slaaende, og han gjorde en Undskyldning.

„Jeg kunde ønske nogen Forklaring,“ tilføjede han. „Sagen er jo dog saa overordentlig mærkværdig. Hvorledes skal jeg formaa Doktor Lagarde til at oplyse mig?“

„Han kan kun sige Dem, hvad han ser,“ svarede Madame Lagarde. „Forlang det af ham, og De vil faa et tydeligt Svar. Sig til ham: Ser De den unge Dame?“

Kaptajnen gjentog Spørgsmaalet, og Svaret fulgte øjeblikkelig.

„Jeg ser kun Mørke alle Vegne omkring mig, undtagen paa et Sted, hvor der er et Lys, der ligner et dunkelt Maanelys. I det svagt oplyste Rum ser jeg to Skikkelser staaende ved Siden af hinanden. Den ene af dem er Deres Skikkelse, og den anden er en Dames Skikkelse. Hende ser jeg dog ikke tydelig. Jeg ser ikke andet, end at hun er højere end Damer i Almindelighed, og at hendes Dragt er lyseblaa.“

„Hendes Yndlingsfarve,“ mumlede Kaptajnen.

„Ja,“ vedblev den sovende rolig, „hendes Yndlingsfarve, som De jo ved. Hun aftager og forsvinder, mens jeg ser paa hende. Nu er hun borte. Jeg ser kun Dem. De holder Hænderne for Ansigtet. De græder. De ser ud som en Mand, der lider en frygtelig Skuffelse. Vent lidt. De bliver ogsaa utydelig. De forsvinder helt bort. Mørke over alt. Jeg ser intet.“

Der paafulgte en Pavse. Derpaa begyndte den sovendes Ansigt at blive uroligt. Kaptajnen gjorde ham det sædvanlige Spørgsmaal: „Hvad ser De?“

„Jeg ser Dem igjen. De har en Pistol i Deres Haand. Lige over for Dem ser jeg en anden Mand. Han har ligeledes en Pistol i Haanden. Er De og han Fjender? Er de mødtes for at duellere? Er den unge Dame Aarsagen? Jeg søger efter hende, men ser hende ikke.“

„Kan De beskrive Manden?“

„Endnu ikke, han er for langt borte, kun en Skygge i Mands Lignelse.“

Atter en kort Pavse. Udtrykket i den sovendes Ansigt blev stadig mere uroligt og forstyrret. Pludselig vinkede han med sin ledige Haand i Retning af Ventesværelset.

„Kald paa de besøgende som venter der,“

sagde han, „og lad dem alle komme her ind og, en efter en anden, tage min ene Haand, medens De bliver, hvor De er, og beholder den anden. Slip mig ikke et Øjeblik; min Moder vil ringe.“

Madame Lagarde ringede med en lille Klokke, der stod paa Bordet. Tjeneren modtog Doktorens Ordre af hende og trak sig atter tilbage. Efter en kort Fraværelse kom han igjen med Percy Linword, der blev staaende bag ved ham inden for Døren.

„De andre Gentlemen var gaaede deres Vej, Madame,“ forklarede Tjeneren. „Denne Herre var falden i Søvn, og jeg er bange for, han blev vred paa mig, fordi jeg tog mig den Frihed at vække ham.“

„Det lader ikke til, at Søvn af den almindelige Slags er tilladt her i Huset,“ sagde Percy muntert og traadte frem i Værelset; „men Fejlen var ikke min, jeg kunde ikke magnetisere mig selv — kunde jeg vel?“

I det samme fik han Øje paa Madame Lagarde, og som en dannet Mand lagde han strax Baand paa sin satiriske Tunge. „Om Forladelse Frue,“ sagde han og bukkede dybt. „Jeg har mange Fejl, og at sige daarlige Vittigheder er en af dem. Har Tjeneren Ret, Frue, naar han siger mig, at det er i Følge Deres Ønske, jeg har den Ære at fremstille mig her?“

Madame Lagarde forklarede kortelig, hvad der var foregaaet, og den godmodige Percy blev glad ved, at han maaske kunde gjøre Nytte.

„Gratulerer,“ sagde han med sit tørre Lune, i det han gik forbi Kaptajn Bervic. „Nummer fjorten lader til at være heldigere i Deres Haand, end den var i min.“

I det han derpaa tog Lagardes Haand, og de berørte hinanden, for Doktoren sammen. Hans Stemme hævede sig, og hans Ansigt blussede. „De er Manden!“ raabte han. „Nu ser jeg Dem tydelig.“

„Hvad foretager jeg mig?“

„De staar lige over for denne Gentleman, som holder min anden Haand for at tage Sigte paa ham.“

„Aa, det er allerede en gammel Historie,“ sagde Percy, „og den kjender vi vistnok bedre end De. Fortæl os hellere om noget som skal ske.“

„Fremtiden har sin Rod i Fortid og Nutid; det er nødvendigt at begynde med Begyndelsen,“ svarede Lagarde orakelmæssigt.

Percy tilkastede Kaptajn Bervic et listigt Blik, puffede til ham med Albuen og sagde derpaa højt:

„Da De og jeg, saa vidt jeg ved, ikke har set hinanden før i Aften Sir, tror De saa ikke, at Doktoren gjorde rettest i at forestille os for hinanden, inden han gaar videre. Vi er jo Duellanter hører jeg, og jeg synes vi burde kjende hinanden, førend Pistolerne gaar af. Jeg holder nemlig ikke af Skuespil uden for Theatret,“ vedblev han vendt til Spaamanden. „Tillad mig derfor at foreslaa Dem en mere ligefrem Prøve paa Deres Kunst. Jeg ønsker at blive forestillet for denne Herre. Har han sagt Dem sit Navn?“

„Nej.“

„De maa naturligvis kunne vide det, uden at det er blevet Dem sagt?“

„Ja, ganske vist. Jeg behøver jo kun at se ind i Deres Kjendskab til Dem selv, medens jeg befinder mig i den magnetiske Søvn, og medens De begge holder mine Hænder, for at vide Deres Navne ligesaa godt som De kjender Dem selv.“

„Forestil os saa for hinanden og nævn først mit Navn,“ forlangte Spøgefuglen.

„Hr. Percy Linword,“ svarede Doktoren. „Jeg har den Ære at forestille Dem for Hr. Artillerikaptajn Bervic.“

Begge Herrerne slap samtidig Doktor Lagardes Hænder og stirrede paa hinanden i stum Forbavselse.

„Han har naturligvis erfaret vore Navne — Det er sandt! Vi udtalte dem maaske for hinanden, da vi mødtes der ude i Venteværelset,“ sagde Percy, der selv var vel tilfreds med paa den Maade at have overhugget Knuden.

„Der var Doktoren jo ikke til Stede,“ indvendte Kaptajn Bervic.

„Han kan have luret ved Døren eller faaet Underretning af Tjeneren.“

Men Kaptajnen rystede paa Hovedet. Han var allerede godt paa Veje til at blive en af de „troende“. „Lad det nu være som det vil,“ sagde han; „men hvis De ikke har noget der imod, lad os saa tage hans Hænder igjen og høre, om han har mere at sige os.“

„Med største Fornøjelse!“ svarede den godmodige Percy. „Vor fælles Ven begynder desuden at more mig.“

Kaptajn Bervic fremsatte det næste Spørgsmaal:

„De har set os duellere med hinanden — kan De ogsaa sige os Udfaldet?“

„Jeg kan ikke sige Dem mere, end jeg allerede har sagt. Duellanternes Skikkelser er forsvundne. Hvad jeg nu ser, er . . . Der er den ene af dem igjen. Han og en ung Dame kommer gaaende hen imod mig. Han standser, sætter en Ring paa hendes Finger og kysser hende.“

„Hvem er den lykkelige Mand?“ spurgte Percy.

„De er den lykkelige Mand,“ var det øjeblikkelige Svar.

„Og Damen?“ spurgte Kaptajn Bervic.

„Den samme, som jeg saa før, og iført den samme lyseblaa Dragt."

Her slap Herrerne atter Doktorens Hænder og stirrede paa hinanden.

„Tvivler De endnu?" spurgte Kaptajn Bervic sørgmodig.

„Hvad behager!" raabte Percy Linword forbavset. „De tror da vel ikke, at hele denne Forestilling er andet end Humbug fra Ende til anden?"

„Jo, jeg skal aldrig nægte, jeg er paa Veje til at blive . . ."

„Overbevist?" fuldendte Percy.

„Nej, det just ikke, men dog mindre tvivlende end før," svarede Kaptajnen, der næppe vilde være bekjendt, hvor dybt et Indtryk Søvngængeren havde gjort paa ham.

„Da maa vi min Sandten se Komedien til Ende!" raabte Percy muntert og tog Doktorens Haand, medens Kaptajnen denne Gang blev siddende med korslagte Arme og saa hen for sig med et tungsindigt Smil. „Naa, Hr. Doktor!" vedblev Percy. „Hvad er saa den næste Opdagelse? Vi skal vel vide lidt mere om det elskende Par?"

Svaret blev givet med lav og mat Stemme, som om den sovende begyndte at blive træt.

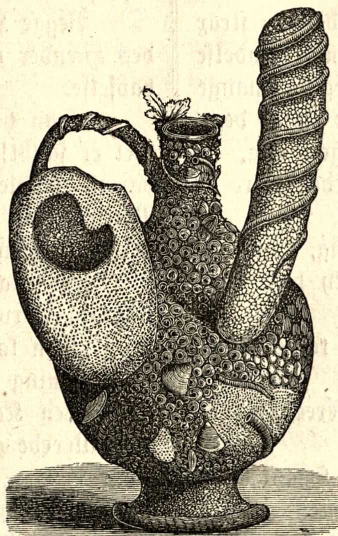
(Fortsættes.)

Forskninger i Havet og paa Havets Bund.

Ingen Sinde tidligere har Videnskaben og Industrien saaledes kastet sig over Undersøgelser i Havet og paa Havbunden, som nu i vor Tid. Havet bedækker de to Tredjedele af Jordens Overflade, og vi har hidtil saa godt som slet intet vidst om, hvad det udstrakte Hav og dets Bund skjuler for os, da det egentlig først er i den sidste Tid, at Forskningen med Iver har kastet sig over dette uhyre Omraade.

Hvad der behøvedes for at give Stødet i denne Retning, var en eller anden stor og vigtig Begivenhed, og en saadan blev Nedlægningen af de undersøiske Telegraflinjer, denne store Triumf baade for Videnskaben og Industrien. Efter Aaret 1855 var Nedlægningen af de undersøiske elektriske Ledninger lykkedes saa vel, at man kunde tænke paa at forbinde den ny Verden med den gamle, og de herved fremkaldte nødvendige Undersøgelser af Atlanterhavets uhyre store Dybder gav Anledning til Begyndelsen af den undersøiske Forskning.

De første og vigtige Opdagelser med Hensyn til Dyrelivet i store Dybder i Havet, gaar tilbage til Aaret 1853, da det amerikanske Skib „Delphin" foretog Undersøgelser paa en Strækning af 100 engelske Mile mellem Terre-neuve og Valentia for Nedlægningen af det transatlantiske Telegraftov. Med Lodbet eller de nedsænkede Apparater fulgte en klæbrig Dyndmasse med op, som undersøgtes ved Hjælp af Mikroskopet, og viste sig at indeholde en uhyre Masse uendelig smaa Muslinger. Af saadanne skrøbelig Organismer er Havbunden paa mange Steder bedækket i tykke Lag, og Livet er her saa rigelig til Stede, trods det stærke Tryk og Fraværelse af alt Lys. Disse Undersøgelser bidrog meget til at fremkalde ny Forskninger i samme Retning.

Antik Vase, funden paa Havbunden.

Den næste Expedition, som den engelske Regering lod foretage 1860, gav atter i mange Retninger ny Bidrag til Kundskaben om Livet i Havets store Dybder. Med Skibet „Bull-Dog" foretog man flere Undersøgelser ved Sydkysten af Grønland i en Afstand af omtrent tre Mil fra Land og tog her fra en Dybde af over 7000 Fod levende Søstjærner op, ganske af samme Art som de, der lever ved Nordeuropas Kyster; de havde grebet fast ved Linjen i Nærheden af Lodbet og havde hængt sig saa fast, at de ikke kunde løsrives ved Ophalingen. Senere har franske Videnskabsmænd ligeledes foretaget talrige Undersøgelser; saadanne Forskninger vinder med hver Dag i Betydning og Interesse, og det ikke blot i videnskabelig, men ogsaa i høj Grad i praktisk, industriel Henseende.

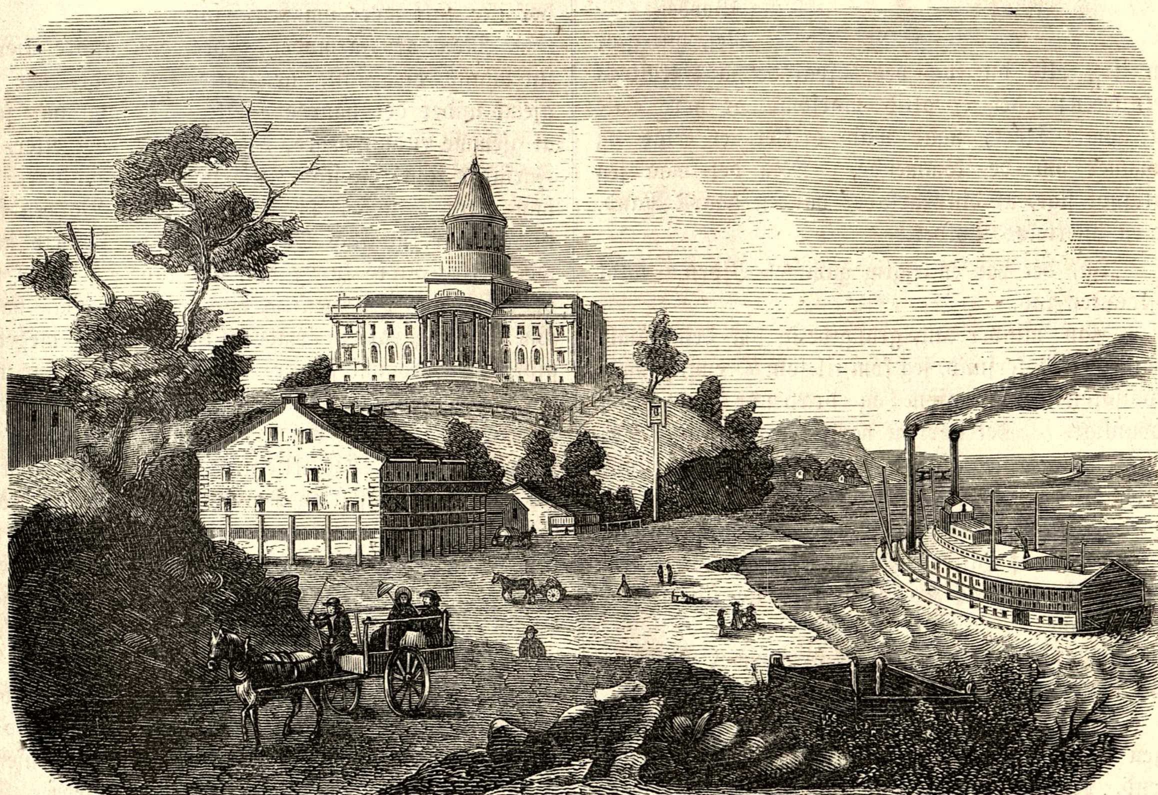
Det medfølgende Billede fremstiller en interessant Gjenstand der er bragt frem for Dagens Lys ved Forskningerne paa Havbunden. Det viser en antik Vase, der, som Læserne let kan se, er tæt besat med alle Slags stenagtige eller kalkagtige Legemer i en Uendelighed af mærkelige og interessante Former, og midt imellem disse Dannelser fandtes den tillige tæt besat med forskjellige Svampe.

Jefferson City.

Jefferson City, Hovedstaden i Staten Missouri og Sædet for Domstolene i Canton Coln, ligger paa Floden Missouris højre Bred, midt i en rig og frugtbar Egn. Cantonet vandes af flere Vandløb, og flere af Distrikterne er temmelig skovrige; Skovene bestaar i Reglen af Gran, Fyr og Sukkerahorn. Jordbunden, der er noget forskjellig, er paa visse Steder meget stenet og klippefuld, hvilket skader dens Dyrkning. I andre Distrikter, især de lavere liggende, findes frugtbare Markjorder og uhyre Præriesletter, som frembringer Hvede, Majs og Havre i Overflødighed og afgiver ypperlige Græsgange for de talrige Hjorder af Bøfler og andet Hornkvæg, hvis Kjød er en af Landets vigtigste Udførselsartikler.

Byens høje, maleriske Beliggenhed, hvorfra man har en dejlig Udsigt over Missouri og Højderne paa den anden Bred, er særdeles gunstig og spaar en heldig Udvikling af dens Rigdomskilder. Byen er opført i Midten af Staten, hvis Hovedstad den paa Grund af sin Beliggenhed er bleven, og den har af Kongressen faaet 2500 Akres Land til Bebyggelse. Salget af Jorder til Opførelsen af Huse holder Skridt med Bygningen af Skibe fra Statens Side. Man ser kun et lille Antal Huse paa Bredden af Floden, hvorimod Hovedgaden løber paa Toppen af Højene, hvis Fod „Bluffs“, som den kaldes, den ligeledes til Dels bedækker. Paa alle de syv Høje, der endnu findes inden for Byens Omkreds, findes slige regelmæssige, men endnu ufuldendte Gader med smukke Huse, der omgives af Haver.

Jefferson City, der grundlagdes 1826, tæller allerede fem Hundrede Huse. Imellem de offentlige Bygninger lægger man især Mærke til Gouvernørens smukke Palads, bygget af brændte Sten, og hvis Facade vender ud mod Floden; endvidere maa fremhæves Fæstningen, som ligger paa Toppen af en af Højene, og hvorfra man har en ganske dejlig Udsigt; ogsaa Statsfængslet er en anselig Bygning, og den koster ikke alene ikke Staten noget, men skaffer den endog Indtægter, der hidrører fra Fangernes Arbejder. Byen har tre Kirker og lige saa mange Aviser til de sex Tusende Mennesker, den indeslutter. — Vort Billede viser Havnen, og i Nærheden deraf Hotellet, der bærer Navn efter Floden. Noget oven for hæver sig den stolte Fæstning, bag hvilken den unge, blomstrende By er beliggende.

Jefferson City ved Missouri.

Det bedste af alt.

Fortælling
af Frans Hedberg.
(Fortsat.)

III.

Hvis min Historie trætter jer, saa sig kun til, og jeg skal strax holde op," sagde Hult efter en kort Pavse til sine Kammerater omkring Bordet.

„Nej, vist gjør den ikke, bliv du kun ved," svarede hans Kollega Teknikeren; „det er altid morsomt at høre Tale om gamle Tider, naar man drikker et Glas og drømmer om de kommende. Men det maa jeg rigtignok sige, at din Farfader var en haard Mand, ret en hjærteløs Tølper."

„Ja, det var en rigtig gammel Bjørn," faldt Løjtnanten ind.

„Han minder mig grangivelig om den gamle Apotheker i Askersund, jeg kom til som Dreng," sagde Provisoren i en langsom og drævende Tone som sædvanligt. „Det var en barsk Herre, kan I tro; særlig mindes jeg første Gang, jeg skulde lave Hæfteplaster . . ."

„Stop nu med dit Plaster og lad os faa Fortsættelsen af Historien!" sagde Kron, som aldrig lod Provisoren have Ro til at fortælle sine Historier til Ende.

Provisoren tømte med en fornærmet Mine sit Glas til Bunden, og Hult vedblev:

„Min Farfader var hverken hjærteløs eller nogen Tølper, — han var omtrent som den Tids Mænd, der ikke taalte noget som helst blødagtigt Føleri, og som aldrig vilde tilstaa, at de havde nogen svag Side eller noget saarligt Sted. Han var selv paa den Maade bleven opdragen af sin Fader og kjendte ikke nogen anden. Den ny Tids Skik at opdrage med Lempe, og lade Kjærligheden mellem Forældre og Børn være den eneste Vejleder, den forstod man ikke den Gang. Og om end ogsaa megen Raahed og Haardhed har sin Rod i denne Fremgangsmaade, saa undgik man dog ogsaa derved megen Svaghed, og ofte efterlod hin Tids Fædre mere Kraft og Selvstændighed i Arv til deres Sønner, end vi maaske en Gang vil komme til at efterlade vore. Min Farfader gik stundum for vidt i sin Strænghed, men havde Farmoder faaet Lov til ene at raade, saa er det sandsynligt, at Sønnerne var blevne mere forkjælede, end de egentlig havde godt af, naar de en Gang skulde ud i Verden. Imidlertid var Farfaders haarde Sind nær kommen til at berøve Farmoder Livet; thi hun begyndte at sygne hen af Sorg over sin yngste Søns Bortrejse fra Hjemmet. Farfader sagde som sædvanlig ingen Ting, men en Dag da Doktoren havde fortalt ham, at det saa betænkeligt ud med Hustruen, spændte han for sin gamle Gig, steg op i den, og uden at sige et Ord kjørte han lige til Skara, hvor han uden videre Omstændigheder tog min Fader med sig hjem, trak ham med sig ind i Sygeværelset til Moderen, som efter den Tid hurtig blev bedre. Da al Fare var overstaaet, sendtes Drengen atter tilbage til Skolen, og siden blev der ikke talt mere om den Ting.

Men at Farmoder bedre end andre kjendte sin Mand og vidste at skatte det gode, der laa gjemt under det haarde Dække, og som han søgte at gjemme endnu bedre, det viste sig kort efter, da Farfader tabte en stor Sum ved en Svindler, som han flere Gange i Træk var gaaet i Borgen for; thi det var kun sine Sønner, han af Princip nægtede dette; andre kunde han nok lade sig skrive for, og oftere end det egentlig var heldigt. Han havde som en Følge af sin Embedsstilling ogsaa meget at gjøre med Kommissioner og kom i Berøring med saa mange Folk, at det ikke altid var saa let at komme frem med et nej, især naar det gjaldt en Forretningsven eller Klient. Den omtalte Svindler var en saadan, og Kavtionen gjaldt en større Ejendomshandel. Men at kjøbe Ejendomme var den Gang ikke det samme som nu. Samfærdselsmidlerne var daarlige, Handel og Industri laa i Dvale, og det gik ikke an den Gang at rydde Skove og sælge væk, som det sker i vore Dage. Med faa Ord at fortælle, Svindleren stak af, og der blev afholdt Skiftebehandling efter ham, og Farfader maatte udrede en Sum af halvtredsindstyve Tusende Rigsdaler, hvilket var mer end han selv ejede. For siden at redde dem, der hjalp ham, maatte han sætte Ejendommen til Tvangsavktion, og den Affære gjorde Sagen endnu værre. Alt dette Bryderi græmmede ham meget, thi han var ligesaa gammeldags i sine Anskuelser om Ære og Ret, som han var det i Spørgsmaal om Skik og Brug. Vant som han var til hurtig at klare sine Forbindelser, sygnede han nu hen af Uro og Nattevaagen, og den før saa stærke Mand fik inden kort Tids Forløb sit Knæk i den Sjælekamp. Da han efter nogle Ugers Forløb laa paa sit yderste, var han blød og ømhjærtet som et Barn. Farmoder viste nu, at hun kunde være stærkere end mange af de saakaldte dygtige Kvinder, der hele Dagen igjennem skjændes og kjævles med Mand, Børn, Tyende og alle deres Omgivende, men naar det gjælder om

virkelig at udrette noget, sidder med Hænderne over Kors og ikke ved, hvad de skal gjøre. Uden at klage og uden at unde sig selv den mindste Hvile, sad hun Nat og Dag ved Sygesengen, og da min Fader endnu en Gang kom hjem for at se Farfader, syntes han, at Moderen saa lige saa svag og daarlig ud som den døende Fader, hvem han næppe kunde kjende igjen. Da Drengen traadte hen til Sengen, for et Glædesglimt over den døendes blege og matte Træk. Med stor Anstrængelse løftede han Armen i Vejret for at lægge sin Haand paa Sønnens Hoved, men den faldt tilbage ned paa Dynen, og da min Fader grædende bøjede sig ned over den magre Haand, strøg denne hen over hans Kind paa en Maade, som han aldrig havde kjendt før. Med en sidste Opbydelse af sin Kraft, drog Farfader Sønnens Hoved ind til sig og hviskede disse Ord i hans Øre:

„Forlad aldrig din Moder, erstat du hende, hvad hun har tabt i mig og dine Brødre."

Og dette Løfte afgav min Fader under hede Taarer. Inden en Times Forløb døde den strænge Mand i Hustruens Favn og med den yngste Søns Haand i sin, medens hans Blik for rundt i Værelset, som søgte han de ældre Sønner, hvem hans strænge Bud havde sendt ud i Verden, langt fra Hjemmet.

Da enhver havde faaet sit, var der intet til de efterladte, og nu gjaldt det for min Fader at indfri sit Løfte. I vil sagtens le, naar jeg fortæller jer, at den trettenaarige Dreng gjorde dette til fulde og gjorde det som en Mand. At begynde med kunde han naturligvis intet bidrage til sin Moders lille Husholdning, men ved at meddele mindre Børn Undervisning naaede han dog at skaffe sig selv fri Skolegang og holde sig selv vedlige med Klæder. Min Farmoder flyttede imidlertid ind i et lille Husmandssted, beliggende i samme Sogn, hvor Farfader havde haft sit Kronfogedembede; en lille Pension hjalp hende over de værste Bekymringer; for Resten spandt og vævede hun for Sognets Herskaber og tjente paa den Maade sit nødvendige Behov. Da min Fader var konfirmeret, forlod han Skolen og tog Ophold hjemme hos Moderen, hvor han nu begyndte en Skole for Egnens Fattigfolk. Det gik smaat i Begyndelsen, thi der var dem, der syntes, at Skolemesteren selv var ikke mindre Dreng end Eleverne, men da alt godt jo bedst taler for sig selv, saa varede det heller ikke længe, før han vandt Tiltro, og den lille Skole tog Væxt. Min Fader havde fra sin tidligste Barndom haft megen Lyst til Gartneri og Jordbrug, og det kom ham til Nytte nu. Huset forpagtedes i flere Aar i Farmoders Navn, og paa den dertil hørende Jordlod begyndte han nu at opbryde den stenede Bund, skaffe denne bedre Muldjord fra Diger og Moser, saa og plante, saa at efter nogle faa Aars Forløb en vel opdyrket Plet omgav den fattige Husmandshytte. Folkene i Nabolaget saa med Forbavselse, hvor Træer og Buske voxede og trivedes paa „Skolemesterdrengens" Lod, og hans Skolebørn bar mangt et Frø og mangen en Plante med sig hjem, som siden slog Rod og spirede i deres egen lille Jordplet ved Siden af Husvæggen. Med Tiden voxede saaledes baade Planterne og Indtægterne; Skolen blev mer og mer besøgt, ogsaa fra de andre Sogne; og midt i al denne landlige Hyggelighed sad gamle Farmoder som en stille og god Fe, rigtignok bleg og hentæret af en Sorg, som aldrig slukkedes, dog lykkelig ved sin Søn, som aldrig forlod hende, men bogstavelig talt læste hendes mindste Ønsker ud af hendes Øjne og bar hende paa sine Hænder.

IV.

Da min Fader havde fyldt sit to og tyvende Aar, indtraf en Begivenhed, uden hvilken jeg nok ikke vilde have siddet her ved Glasset og fortalt min gammeldags Historie."

„Han blev forelsket!" udbrød Løjtnanten hurtig. „Og Gud velsigne ham for det, baade for din Skyld og for det, at en Smule Kjærlighed altid frisker op i en Fortælling, naar den begynder at blive lidt ensformig."

„Tak for Kritikken," svarede Fortælleren smilende; „men jeg har jo sagt jer, at hvis I finder det trættende, saa kan jeg slutte, naar det skal være."

„Nej, for Pokker! Netop nu skal du fortsætte," tog hin atter Ordet; „du ved, at militære og Kjærlighed er som sammen opvoxede Børn."

„Men læsk først Halsen en Smule," tilføjede Kron, som aldrig glemte den flydende Del af Guds Gaver. „En Skaal for din Farfader, det var en Hædersmand paa sin Vis!"

„Hans Skaal!" lød det omkring Bordet.

„Ja, som vor Ven Hjelmstjern siger," fortsatte Hult, efter at Glassene var tømte; „min Fader blev forelsket. Men det var ingen romantisk Kjærlighed, en, der kan gjøre Effekt i en Roman eller Novelle, men en stille, rolig og dyb Følelse, som nok kan fylde et Menneskehjærte, men ikke en Bogside eller et Kapitel. Blandt min Faders første Skolebørn fandtes en tiaarig Pige, en Datter af Klokkeren i Sognet; fattig var hun, men glad og skjøn som den lyse Dag, og da hendes Skolegang var til Ende, og hun var konfirmeret, var hun voxet op til en af de væneste og bedste Piger i hele Egnen. Faderen, der ogsaa var Skrædder, stod sig ret godt, og da han var Enkemand og altsaa behøvede en til at passe sin lille Husholdning,

vilde han ikke lade Datteren komme ud blandt fremmede. Hun blev saaledes hjemme og var Gubbens et og alt. Lige siden sin Skoletid havde hun ogsaa været Farmoders særlige Yndling, og naar hun imellem havde en ledig Stund, kom hun altid over i det lille Hus og hjalp til med at pusle om den gamle, og berede den flittige Skolemester en og anden Overraskelse med en Ret Mad eller en Kop Kaffe i det grønne, noget som altid i høj Grad glædede hans gamle Moder, skjønt det egentlig blev gjort for at glæde ham.

Elin betragtede altid min Fader med en Blanding af Agtelse og Fortrolighed samt en god Tilsætning af Nysgjerrighed. Man syntes næsten at kunne læse i hendes store blaa Øjne, at hun stundum undrede sig over, at den unge Skolemester ikke var lærd nok til at opdage, hvad hele den øvrige ulærde Verden meget godt vidste, at hun var Sognets kjønneste og vakreste Pige og lidt mere værd end en Skolebog eller en Udenadslectie. Hun kunde vel ikke gjøre sig det rigtig klart, hvorfor hun vilde, at netop han skulde se, at hun var smuk, men det ærgrede hende tit, at han lod til at være saa stokblind overfor hendes Fortrin. Men ved Siden af denne for en ung Pige ganske naturlige Følelse, fandtes en anden, som ikke enhver Pige rummede, nemlig Agtelse for hans Kundskaber og Medfølelse for hans Værd som Søn. Elin havde egentlig aldrig set andre end Almuens Sønner, hos hvem Kjærligheden til Forældrene just ikke er den stærkest fremherskende Følelse, især efter at de gamle er gaaede paa Aftægt og har overladt Gaard og Grund til de unge. Overalt i de velhavende Bondehjem hørte hun Søn eller Datter klage over Gammelfar og Gammelmor, at de ikke havde Forstand nok til at lægge sig til at dø, saa de kunde slippe for Aftægten, og ofte sammenlignede hun det smaalige Kjævleri og gnavne Væsen, hvormed en saadan gammel Fader eller Moder modtoges af sine nærmeste, med den Maade, hvorpaa min Farmoder behandledes af Fader. Alt hvad der lykkedes og gik godt i Huset, det gav han hende Æren for, hvad der derimod gik daarligt, tilskrev han sig selv Fejlen for. Aldrig foretog han sig noget, selv det allermindste, uden først at spørge hende til Raads, aldrig berøvede han hende den for Moderhjærtet saa kjære Tilfredsstillelse at vedblive at være Moder, selv efter at Sønnen er voxen. Men paa den anden Side gik han ogsaa saa helt og holdent op i denne Følelse, og i sit møjsomme Kald, at han syntes at være bleven gammel før Tiden.

Efter min Faders egen Beskrivelse, saa var han paa den Tid en temmelig lang, gammelklog, ikke videre smuk, men kejtet og bly Skolemester paa et Par og tyve Aar; men i Grunden saa han ud til at være i det mindste lige saa langt oppe i Trediverne. Han var tavs og faamælende blandt fremmede og egentlig aldrig gladere, end naar han fik sin gamle Moder med ud i Haven, hvor Skyggen voxede i samme Forhold som Træerne, og hvor hun da kunde hvile sig paa en lille Lystbænk, han selv havde lavet, medens han syslede med sit Havearbejde. Da glattedes de sammentrukne Øjenbryn, der kom Solskin over det alvorlige Ansigt, og den to og tyveaarige tittede med et lille Smil frem bag den trediveaarige Maske. Da snakkede han glad og utvungent, snart med den gamle, snart med sine Buske og Blomster, snart med de smaa Spurve og Stærer, som trolig hjalp ham at holde sine Yndlinger fri for Orme og Insekter. Da var han kort sagt det naturligste Menneske, men da var der i Reglen ikke andre end Moderen, der saa ham.

En saadan Aftenstund var det — min Fader talte ofte derom med os Drenge, thi han syntes snarere at behandle os som yngre Venner end som Sønner — at den kjønne Elin aflagde et af sine sædvanlige smaa Besøg i Huset. Hun hilste glad og venlig som altid paa Farmoder, til hvem hun havde plukket en lille Krukke modne Jordbær, derpaa hilste hun ligesaa venlig, men mere tvungent paa min Farfader, som laa paa Knæ i en af de smalle Gange og lugede et Rødbedebed, hvor en Masse Ukrudt pippede frem mellem Planterne. Efter at den gamle og Elin havde talt sammen en Stund, sagde Farmoder helt pludselig, i det hun rejste sig: „Du kunde gjærne hjælpe Arvid med Ukrudtet, lille Elin, mens jeg gaar ind for at skumme lidt Fløde til Jordbærrene!"

„Ja, gjærne, kjære Moster," svarede Elin, som man plejer paa Landet, hvor Moster bruges i Steden for det udenlandske „Tante", „hvis han da ellers bryder sig om min Hjælp."

„Hvorfor ikke," sagde han, „kom du kun, Elin, du er jo rask paa Fingrene."

„Ja, hjælp du kun, Barn! Det kan nok behøves," sagde Farmoder med et ejendommeligt paa en Gang glad og fugtigt Blik paa Sønnen og den unge Pige; derpaa gik hun langsomt ind i Huset, men paa Tærskelen vendte hun sig om med et endnu gladere Blik end før.

Se, paa den Maade gik det til, at min Fader lidt efter laa paa Knæ i en Havegang lige over for en ung kjøn Pige, der ligeledes laa paa Knæ, og ikke længer fra ham, end at deres Hænder jævnlig berørte hverandre, i det de kappedes om at luge Ukrudtet bort.

Samtalen var i Begyndelsen just ikke meget livlig, men efterhaanden gik det dog bedre. Min Fader fortalte Elin om Ukrudtets Natur og Navne, medens hun til Gjengjæld fortalte ham om sin

Fader og deres lille Husholdning der hjemme. Men allerbedst som de sad, udstødte hun et lille Skrig; hun havde brændt sig paa en Nælde, der havde listet sig ind mellem Rødbederne, og i det hun nu halvt smilende halvt grædende strakte sine smaa runde Fingre frem mod Fader, sagde hun:

„Aa blæs paa den! Den grimme Nælde, saadan som det svider!"

Min Fader tog fat paa Haanden og begyndte at blæse af alle Kræfter. Men det sved lige meget, og han vidste da i sin Troskyldighed ikke bedre end at føre Haanden til sine Læber og aande paa den, for at lindre Smærterne. Men — saadan er Kjærligheden — inden han vidste et Ord af det, havde han kysset hende paa Haanden, og da Farmoder efter en Stunds Forløb kom ud, var Samtalen standset, og i Steden for et Kys paa Haanden, var det nu blevet et Kys paa Elins rosenrøde Læber, og det oven i Kjøbet et Kys, som aldrig syntes at ville faa Ende. De to unge havde fundet hinanden, Skolemesterstivheden var jagen paa Flugt, og min Fader var nu lige saa ung og lystig som nogen to og tyveaarig i Verden. Han syntes aldrig at ville slippe Elin løs fra sit Favntag, og da Farmoder med glædestraalende Øjne nedkaldte Guds Velsignelse over de unge, sprang han op som en femtenaarig Knøs, omfavnede den gamle Kone, for fra hende til Elin og saa til Moderen igjen, i det han udbrød:

„Nej, hvor jeg dog har været blind før!"

V.

Og nu blev det lille Sted, som han selv havde opdyrket og sat i Drift et virkeligt Paradis for min Fader. Et Aar efter hjemførte han den smukke Elin som sin Hustru, og Farmoder maatte, trods alle sine Anstrængelser for at komme til at bo hos en gammel Slægtning i nærmeste Kjøbstad, alligevel blive der i Huset, der nu snart fik en lille Udbygning, og derved gav fuld Plads for de tvende unge og deres stille Lykke.

Det var en lang og egensindig, men i al sin Egenhed venskabelig Strid, der nu førtes mellem Moder og Søn, om hvor vidt den gamle skulde blive i Huset eller ej. I Grunden vilde hun selv saa gjerne, men det sagde hun aldrig. Tvært imod søgte hun at overbevise min Fader om det urigtige i at beholde sin Moder hos sig, naar han hjemførte en ung Hustru, og at ingen Ægteskabslykke kunde bære et saadant Paahæng, uden enten at kølnes og slappes eller helt briste.

„Det kan maaske være sandt, naar det gjælder andre Mødre," svarede min Fader, „men ikke hvor Talen er om dig; du er ikke en Moder, der vil forstyrre dine Børns Lykke."

„Det gjør ingen Moder af Hensigt," sagde Farmoder, i det hun klappede hans Kind, som hun endnu fandt lige saa blød, som da han var Dreng, skjønt den nu var begyndt at blive skjægget; „men tit gaar det saadan alligevel! De gamle ser og tænker ikke som de unge, og jeg vil kun blive jer til Ulejlighed."

„Hvis du siger sligt en Gang til, saa gifter jeg mig aldrig," sagde Fader og forsøgte at se vred ud.

„Aa, det sørger Elin nok for! Lad mig nu kun flytte ind til min Kusine Malle; jeg vil ikke, at du en Dag skal angre, at du har beholdt din Moder i Huset."

„Tænker du da paa at blive saa ondskabsfuld herefter?"

„Nej, men lige Børn leger bedst! Og du skal nu tænke paa Elin og de smaa, som sagtens kommer efter."

„Om jeg end faar Huset fuldt, saa bliver der dog nok Plads til dig. Og hvem skulde vel pusle om dem og lære dem Abc, hvis ikke du?"

„Det skal deres Moder, Arvid! Nu kan du allerede se, hvor let du glemmer hendes Rettigheder for at værne om mine. Manden skal forlade Fader og Moder, lad mig derfor rejse min Dreng!"

„Nej, Moder! Jeg bryder aldrig mit Løfte.... Jeg gav det til min døende Fader, og det maa være helligt for dig som for mig. Du bliver hos os, og aldrig skal et Blik, et Ord eller det allerringeste minde dig om, at du er os til andet end Glæde. Elin vil som jeg og tænker som jeg; vi har for længe siden afgjort den Sag mellem os, og du maa derfor blive, enten du vil eller ej."

Og saaledes blev det. Farmoder rejste ikke, og i de ti Aar hun endnu levede, fik hun ikke Grund til et eneste Øjeblik at fortryde, at hun gav efter. Mere agtet og mere afholdt af Børn og Børnebørn, end hun var, har sikkerlig ingen været. Hun var Hjemmets gode Engel, og hvor fuldt Huset end blev — vi var otte Søskende, den ene et Aar yngre end den anden — saa var hun dog aldrig hverken tilovers eller til Ulejlighed. Jeg, der var den ældste, husker hende saa godt, hvorledes hun sad der saa mild, stille og venlig med Spinderokken i sit lille Kammer og fortalte Æventyr for os Børn, der andægtig lyttende sad i en Kreds omkring hende, medens min Moder syede, og Fader snittede eller læste i Stuen ved Siden af. Det var Aftener, der med deres hjemlige Fred og Glæde aldrig gaar mig af Minde. Fader og Moder var altid venlige og opmærksomme mod den gamle; og da Sorgen blev vor Gjæst, og tre af mine smaa Søskende lagdes i Graven, da var det Farmoder, som lukkede deres Øjne og med bævende Røst bad en Bøn for dem, og hun var den, der havde Trøst og Resig-

nation at bringe Fader og Moder, som begge sørgede dybt over Børnenes Bortgang. Kort sagt, hun var Midtpunktet i Hjemmet og den elskværdigste Aabenbaring af Alderdommens Højhed, som man kan tænke sig.

Da vi blev mange Søskende, havde min Fader ofte Møje og Bekymring nok med at mætte saa mange Munde, men han tog mod Sorgen som en Ven og ikke som en Fjende. — „Den, Gud har kjær, sender han Sorger," plejede han at sige, — „der findes ikke farligere Fjender her i Livet end stadig Medgang og god Lykke." Han blev mer end en Gang tilbudt temmelig gode Pladser andre Steder i Landet, thi hans Rygte som en nidkjær Lærer og kyndig Havemand var kjendt vidt og bredt; men han tog aldrig mod noget Tilbud, da han derved vilde blive nødt til at forlade sit selvskabte Hjem. For hver Gang Børneflokken fik en ny Tilvæxt, arbejdede han saa meget mere, og man saa ham altid glad og vel tilfreds. Netop det samme var Tilfældet med min Moder; lige saa kjøn og lige saa ung, som den Dag Fader kyssede det nældebrændte Sted paa Haanden, var hun endnu, skjønt hun var Moder til otte Børn. Morfader døde et Par Aar efter, at jeg blev født, og efterlod sig nogle Hundrede Rigsdaler og en lille Huslod, som blev min Moders selvstændige Ejendom — saaledes vilde min Fader nu — og paa den Maade levede vi rigtignok i Fattigdom, men aldrig i Nød. Trods disse beskedne Forhold saa var det dog en ret smuk Ungdom, der voxede op i det gamle Hus, og af min Fader modtog vi Drenge en anstændig Opdragelse, hvad jeg haaber jer ærbødige Meddeler er tilstrækkelig Bevis for. Og havde min Fader villet, saa kunde han nu have været Forstander for Lenets Landbrugsskole der nede i Vestergøtland; thi for en saadan Plads havde han mer end Kundskaber nok, og Landbrugsselskabet har mer end en Gang tilbudt ham den.

Saa længe Farmoder levede, vilde han ikke tage imod den, thi den gamle skulde ikke rokkes i sine gamle Vaner, og efter at hun var død, syntes han, at han var for gammel til at begynde en ny Virksomhed, og det blev derfor ved at være, som det var. Saa kom gamle Farmoders Død: — hun sad en Aften som sædvanlig, efter at Rokken var sat til Side, inde i sit lille Kammer, med Salmebogen; da faldt denne hende ud af Haanden, og med et let Suk lod hun Hovedet falde tilbage mod Ryggen paa den gamle Lænestol, hvori hun altid plejede at sidde. Vi unge troede, at den gamle var falden i Søvn, da Fader til vor store Forskrækkelse og Sorg kom ind og fortalte, at hun var slumret ind for sidste Gang. — Saa var det et Aar efter hendes Død en Søndageftermiddag; vi var nys komne hjem fra Kirken og skulde netop til at sætte os til Bords, da en Vogn rullede ind paa den lille Græsplads og standsede foran Forstuedøren.

En Vogn med to store Heste for var i vor landlige Ensomhed en ikke lille Begivenhed, og vi Drenge røg alle fire hen til Vinduet for at se, hvem det kunde være. Vi troede, at det i det mindste var Kongen eller allermindst Herredsfogden eller Generalen, og vore Øjne stirrede uafbrudt ned paa Vognen, fra hvilken en Herre rejste sig og steg ud, medens en Tjener aabnede Vogndøren.

Det var en mørkladen, pelsklædt Herre med stort Skjæg, høj af Væxt og med bredskygget Hat omkring den høje bydende Pande, hvorunder der sad et Par hvasse Øjne. Hurtig og bestemt steg han op ad Trappestenen til Forstuen, standsede et Øjeblik ligesom tvivlende uden for Dagligstuedøren, tog saa endelig et rask Tag i Dørgrebet, vred det om og stod snart i Stuen. Min Fader saa op fra sin Bog, min Moder, som netop kom ud fra Køkkenet med et rygende Kjødfad, standsede som fastnaglet i Døren; bag ved hende og holdende hende i Skjørtet stod lille Søster Gjertrud med Fingrene i Munden, og ved Vinduet stod vi Drenge som de troværdigste Billeder paa den mest udulgte Forbavselse. I det samme tog den fremmede til Orde og sagde med engelsk Betoning, i det han kastede sin bredskyggede Hat paa en Stol ved Døren.

„Well, jeg kommer nok lige til Pas; Dineren er jo allerede paa Bordet!"

„Hvem er De, min Herre?" spurgte min Fader, forbavset over den fremmedes utvungne Væsen, i det han rejste sig op og gik ham i Møde.

„Er du Arvid Hult?" spurgte den fremmede, og betragtede forskende min Fader fra Top til Taa.

„Ja," svarede min Fader nølende, „men jeg forstaar ikke . . . jeg kjender Dem ikke. . . ."

„Nej, det er sandt! Du kjender mig ikke, men derfor kjender jeg alligevel dig. . . . Jeg er Jakob Hult, din ældste Broder, og nu kan du gjærne give mig et ordentlig Haandslag!"

„Broder Jakob!" udbrød min Fader og skyndte sig hen imod ham. „Velkommen hos den Broder, som aldrig har set dig før nu."

Efter at han ogsaa havde hilst paa min Moder, og vi Drenge var blevne hyssede op mod Loftet, og lille Søster trods sine Skrig og fortvivlet Modstand var bleven kysset af den skjæggede Mand, satte vi os til Bords. Farbroder Jakob lod Tjeneren hente et Par Flasker Vin ind fra Vognen, og vi nød en Middag saa glad og festlig, at vort tarvelige Hjem aldrig før havde set Magen dertil.

(Sluttes.)

Nogle Redningsapparater.

Den store Livsfare, som de skibbrudne er udsatte for, har altid gjort det til en vigtig Opgave at tilvejebringe Redningsapparater, som er i Stand til at kunne formindske denne Fare. Mangfoldige Forslag og Opfindelser er gjorte i denne Retning, af hvilke vi her skal fremstille nogle for Læserne.

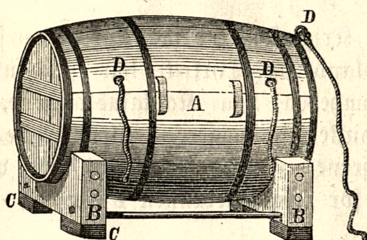

Fig. 1. En Redningstønde.

Det første Redningsapparat, som fremstilles her i Fig. 1, er en dansk Opfindelse, som skyldes Billedhugger Carlsen i Kjøbenhavn, der for nogle Aar siden foreviste det i den derværende Industriforening. Dette Apparat har hidtil ikke opnaaet at finde nogen praktisk Anvendelse, fordi det er gaaet hermed, som det ikke saa sjældent gaar i den opfindsomme Verden, de første Resultater, man kommer til, er de mindst praktiske; men vedbliver Tanken herom blot at beskæftige en, ledes man i Reglen til noget simplere og bedre, til noget, som man ofte undrer sig over, at man ikke strax fandt paa. Dette kan med rette siges om det her fremstillede Apparat. Den Tanke, at bruge Vandtønderne om Bord i et Skib som Redningsapparat, ligger jo overmaade nær, og det er herpaa, at denne Opfindelse gaar ud. Skjønt Opfinderen paa ingen Maade mener om sit Apparat, at det er aldeles fuldkomment, er det dog i hvert Tilfælde et Middel, som langt bedre er i Stand til at kunne udføre sin Bestemmelse end mange andre af de i denne Retning foreslaaede Redskaber. Opfinderen støtter sit Apparat paa den Beregning, at en almindelig Vandtønde, saaledes som de bruges om Bord i Skibene, maaler 4½ Kubikfod og har en Bærekraft i Vandet af 174 Pund. Et Menneske, som er halvt hængende i Vandet, kan regnes til en Vægt af 150 Pund, og der bliver altsaa et ikke ringe Overskud. Denne Beregning er dog saa rundelig, at Forholdet i Virkeligheden stiller sig langt mere gunstigt.

Opfinderens Forslag gaar først ud paa at indrette Vandtønden saaledes, at den ikke kan rulle rundt, naar den kastes ud i Vandet. For at opnaa dette, gjøres der intet ved den, som i nogen som helst Retning kan hindre Brugen af den paa sædvanlig Maade. Han foreslaar kun, at Foden, paa hvilken Tønden hviler, og som paa det første af de medfølgende Træsnit er betegnet med Bogstavet B, gjøres fast til Tønden ved Hjælp af nogle Skruer, og at der under Foden paaskrues en Vægt af Jærn. Denne Vægt er paa Træsnittet antydet med Bogstavet C, medens D betegner de Tove, som de skibbrudne skal holde sig fast ved.

En Vandtønde, som er indrettet paa denne Maade, vil ikke kunne rulle rundt, naar den kastes ud i Vandet, og et Par Mennesker vil uden Tvivl let kunne holde sig oppe ved den. Efter al Sandsynlighed vilde det dog være langt bedre, hvis man satte to saadanne Vandtønder i Forbindelse med hinanden paa den Maade, som vises paa Fig. 2. Her er, som man ser, to Tønder forbundne med hinanden ved Hjælp af to Stænger, en paa hver Side, hvor de blot stikkes ind i nogle Bøjler og gjøres fast paa en eller anden Maade. Stænger, som kan bruges hertil, har man i Reglen om Bord i ethvert Skib eller kan let anskaffes. To paa denne Maade forbundne Tønder har en forholdsvis langt større Bærekraft end en enkelt, og de vil kræve en mindre Vægt under sig, ja maaske endog helt kunne undvære denne. Paa Billedet ser man fire skibbrudne holde sig oppe i Vandet ved Hjælp af dette simple Apparat, medens en femte sidder i en ridende Stilling paa den ene Tønde og giver Signal om Hjælp til et Skib, som viser sig i Nærheden. Man maa med rette undre sig over, at et saa billigt, praktisk og simpelt Redningsapparat ikke har tiltrukket sig nogen større Opmærksomhed.

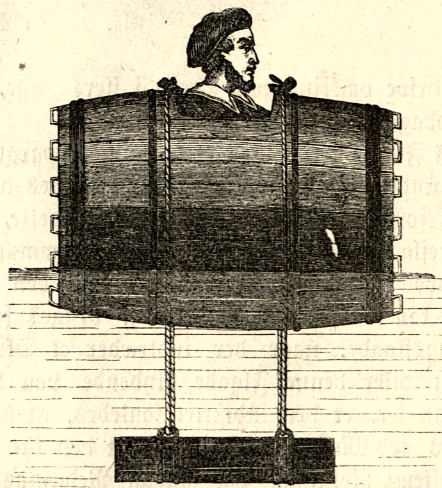

Fig. 3. En Redningstønde.

Det næste Redningsapparat, som i Fig. 3 fremstilles for Læserne, bestaar ligeledes af en Tønde. Man kalder dette Apparat en Rednings-

tønde, og det bestaar af en ligefrem Tønde, paa hvilken Spundshullet er gjort saa stort, at et Menneske kan krybe gjennem det og sætte sig i Tønden i den Stilling, som Billedet viser. Rundt omkring denne Aabning er der fastslaaet en Beklædning af Kautschuk eller af andet vandtæt og stærkt Materiale, der tillige er givet en saadan Form, at den, som sidder i Tønden, kan binde Beklædningen fast om Livet af sig, saa at Vandet aldeles hindres i at kunne trænge ind i Tønden; for at denne kan holdes i den rette Stilling, bærer den for neden et Anker af fornøden Vægt. Man har fra flere Sider fremhævet, at det vilde være meget hensigtsmæssigt, hvis der fandtes saadanne Redningstønder om Bord paa Skibene. Den, der ved et Skibbrud kan frelse sig i en saadan Tønde og faa Tid til at proviantere sig, vil uden Fare kunne drive omkring paa Havet i flere Dage, indtil han opdages af et eller andet Skib.

I Fig. 4 fremstilles et Redningsapparat af en ganske anden Slags, som udelukkende synes at være bestemt for Dampskibe. Opfinderen af dette Apparat foreslaar at indrette Kaptajnens Kommandobro om Bord i Dampskibene saaledes, at den meget hurtig kan løsnes fra Skibet og bruges som en Redningsflaade, naar der indtræder et Skibbrud. Billedet viser denne Flaade flydende paa Havet; som man ser, er den indrettet saaledes, at den kan forsynes med Master og Sejl, saa at den kan styres i en bestemt Retning. En saadan Redningsflaade, som efter Opfinderens Mening meget hurtig kan gjøres klar til at sættes i Vandet, synes at være ret praktisk, da den er saa rummelig, at den ikke alene kan optage hele Skibets Besætning, men ogsaa en god Del Passagerer. Det er imidlertid et Spørgsmaal, om Kommandobroen paa et Skib virkelig kan indrettes saaledes uden at støde paa alt for store praktiske Vanskeligheder. Dette Spørgsmaal er vi ikke i Stand til at kunne afgjøre, men maa overlade Besvarelsen af det til Fagmænd.

Fig. 2. Et Redningsapparat af to Skibstønder.

Fra Kavkasus.

Ved C. Toepfer.

Den Krig, som for faa Aar siden førtes mellem Rusland og Tyrkiet, har paa ny henledet Opmærksomheden paa Kavkasuslandene, hvor de muhamedanske Indbyggere i flere Egne rejste sig mod Russerne. I Haab om at det vil være af Interesse for „Familievennen"s Læsere, vil vi her meddele nogle Skildringer af Indbyggerne i Kavkasus og deres heltemodige Kampe mod Russerne i en tidligere Tid.

I Aaret 1857 kom en Polak, Theophil Lapinsky, med en Del af sine Landsmænd til Abkasien, den Del af Kavkasus, der ligger ved det sorte Hav. Strax efter sin Ankomst fik han oprettet en Afdeling Feltartilleri, et hos Abkasierne hidtil ukjendt Vaaben, som skulde hjælpe dem i deres Kamp mod Russerne. Han blev selv tillige med sine Landsmænd hos Abkasierne og deltog indtil Aaret 1860 i alle dette Folks Raadslagninger og vigtige Kampe. Da Russerne trods den tapre og fortvivlede Modstand, som de mødte, dog stadig trængte længere og længere ind i Landet, og der derfor ikke var den ringeste Udsigt til noget heldigt Udfald af Kampen, vendte Lapinsky atter tilbage til Europa. Efter sin Tilbagekomst skrev han et meget interessant Værk om Kav-

kasuslandene, deres Indbyggere og disses Kamp mod Russerne. Det er fra dette aldeles paalidelige Værk, at vi har laant de efterfølgende Skildringer.

En stor Del af Kavkasus er et vildt Bjærgland, der efter hele sin naturlige Beskaffenhed egner sig særdeles godt til at yde en indtrængende Fjende Modstand. Enhver af Landets Indbyggere gaar altid væbnet, der findes kun faa store Byer i Landet, ja i mange Egne ikke en Gang Landsbyer, der kan tjene Fjenden til Støttepunkter og forsyne ham med Levnetsmidler. Et saadant Land er det en Umulighed at underkaste sig ved nogle faa vundne Fægtninger. Det var derfor nødvendigt for Russerne, at de maatte skaffe sig faste Støttepunkter, fra hvilke de lidt efter lidt kunde tvinge de forskjellige Stammer til Underkastelse og Lydighed. Dette System man kommer ind i Landet, desto mere tiltager Antallet af Forterne, og desto stærkere er disse befæstede. Intet af disse Forter vilde imidlertid være i Stand til at modstaa et Angreb af regulære Tropper, men derimod er de meget frygtede og vanskelige at angribe for Bjærgfolkene i Kavkasus, der kun er væbnede med Rifler og Sabler samt aldeles ukyndige i den regulære Krigsførelse. Forterne bliver derfor altid iagttagne af Bjærgboerne med aarvaagne Øjne. Naar man frygter for et Overfald fra Russernes Side, samler de ældste i Nationens Stammer sig for at holde Raad. Hvis Frygten viser sig grundet, sender man sine Ejendele samt Oldinge, Kvinder og Børn længere ind i Landet, og kun de kampdygtige Mænd bliver tilbage. Disse ødelægger Veje og Stier og spærrer dem med For-

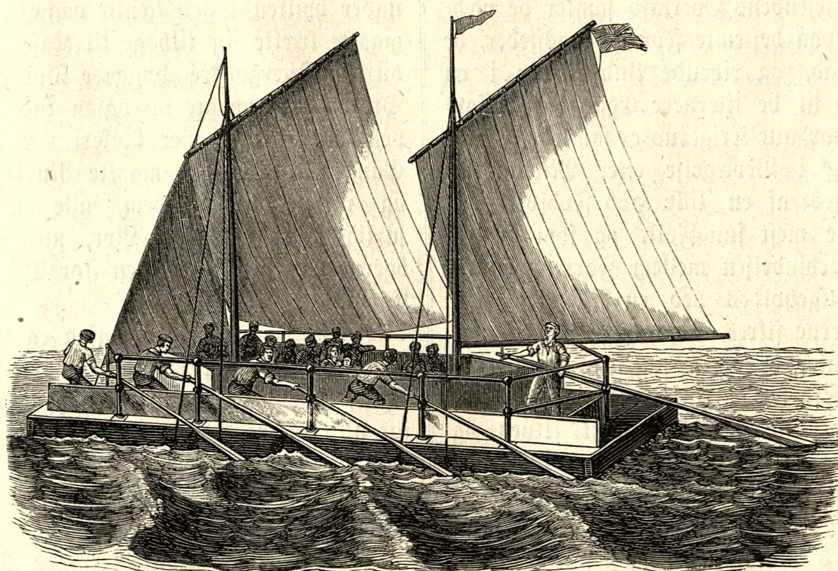

Fig. 4. En Redningsflaade af Kommandobroen.

blev sat i Værk af Russerne efter en stor Maalestok, i det de over hele Landet efterhaanden har opført et Net af større og mindre Forter, der efter deres forskjellige Størrelse kan rumme 50, 100, 500 ja ofte indtil 3000 Mand Fodfolk med et tilsvarende Antal Kanoner og en Del Kosakker. Disse Forter har som oftest Form af en Firkant, er omgivne af Volde og Grave samt ofte forsynede med Pallisader. Kasernerne og de andre Bygninger i Forterne er sædvanlig opførte af Træ og forsynede med Tage af Siv eller Straa, hvorfor de ikke er i Stand til at udholde den svageste Kanonild. Disse Forter har ofte givet Anledning til Grundlæggelsen af ny Stæder og Flækker, i det russiske Nybyggere, Kjøbmænd, Armeniere, Grækere og Jøder har nedsat sig under Fæstningskanonernes Beskyttelse. Jo længere hugninger af Træ, underretter paa samme Tid de omliggende Egne om den truende Fare og iagttager med den største Paapassenhed enhver af Fjendens Bevægelser.

Hvis Fjenden derimod gjør et uventet Overfald, udstøder de Vagtposter, som stadig iagttager ham, det sædvanlige langtrukne Krigsskrig og affyrer deres Bøsser. Krigsskriget bliver gjentaget af alle, som hører det, og i et Nu er hele Egnen vidt og bredt paa Benene. Mændene styrter til fra alle Sider, enten til Fods eller til Hest, Vagtposterne samler sig og forsvarer ethvert Træ, enhver Busk og i Særdeleshed Indbyggernes Gaarde med den største Haardnakkethed. Imidlertid lyder Krigsskriget stadig og tjener til Signal for de tililende væbnede Mænd, at disse kan samle sig paa det rette

Sted. Russiske Soldater, der er graanede i de langvarige Kampe med disse Bjærgfolk, fortæller, at disse frygtelige Krigsskrig, som Ekkoet tusende Gange kaster tilbage fra Bjærg og Skov nær og fjærn, og som toner fra alle Sider, trænger gjennem Marv og Ben og er uhyggeligere for dem end Kuglernes Piben.

Medens Mændene styrter Fjenden i Møde, pakker Kvinderne deres faa Ejendele paa Vogne, Heste eller paa Ryggen, og Børnene driver Kvæget bort; alt dette sker saa hurtigt, at de nærmeste Gaarde er forladte og staar aldeles øde i Løbet af et Kvarter. Kun maaske en Olding, der ikke mere er i Stand til at kæmpe, eller en Dreng underholder en stor Ild i en af Hytterne. Han lytter efter Fægtningen og Krigsraabene; hvis Fjenden er nær, stikker han Hyttens Straatag i Brand og iler derpaa bort.

Strax efter Fjendens Overfald samler de væbnede Krigere sig paa bestemte Forsamlingssteder, de gamle holder Raad, og ridende Bud bliver i en Hast sendte afsted til de fjærnere Egne for at forlange Hjælp. Naar alle Krigerne er samlede, sætter hele Troppen sig i Bevægelse efter Midnatstid. Fortroppen dannes af en lille Hob Fodfolk, der bliver ført af de mest snu Folk, og som kjender Egnen bedst. Forbindelsen mellem Fortroppen og Hovedstyrken vedligeholdes ved en Mængde smaa Poster, og Flankerne sikres ved talrige smaa Hobe. Forskjellige Signaler er aftalte mellem de forskjellige Dele af hele Styrken og Anføreren. Natuglers, vilde Ænders og Gæs's Skrig samt Ulves og Ræves Hylen bliver efterlignede paa en skuffende Maade og gjælder efter Aftale som et godt eller slemt Tegn. Naar Russerne opdager noget mistænkeligt, og deres Vagtposter gjør Allarm, fyrer de russiske Kanoner ofte hele Timer igjennem til alle Sider, medens der tillige paa samme Tid bliver kastet Lyskugler og Raketter fra Fortet for at oplyse Omegnen.

Undertiden kan det dog lykkes Bjærgfolkene at overrumple og erobre et saadant Fort. Saaledes blev f. Ex. Fortet Tschepsun ved Kysten af det sorte Hav i Aaret 1842 indtaget ved List. Der var bleven gjort mange Forsøg paa at erobre dette stærke Fort, der var forsynet med en talrig Besætning og 30 Kanoner, men de var alle mislykkede. Anføreren for Bjærgfolkene gav derfor disse Ordre til at trække sig tilbage. Stammerne adspredte sig mellem Bjærgene, og kun en Del af Krigerne blev tilbage hos Anføreren, som aabenbarede dem, at han vilde trække sig tilbage med dem i et Skjul, hvorfra man den næste Nat atter vilde gjøre et nyt Forsøg paa at tage Fortet ved Overrumpling. Da Natten kom, marscherede han i Ilmarsch tilbage til Fortet med sine Krigere, og han naaede det et Par Timer før Dagens Frembrud uden at have stødt paa nogen Hindring. I Nærheden af Fortet skjulte han sig atter med sine Folk og sendte nogle af dem bort for nøjere at iagttage Fortet. Da disse ved et Ugleskrig havde givet til Kjende, at alt i Fortet var stille, nærmede Anføreren sig dette med sine Krigere med den største Hurtighed og Tavshed. De havde endnu nogle Hundrede Skridt at tilbagelægge, da der pludselig faldt et Allarmskud fra Fortet; strax efter hvirvlede Trommerne, og Kanonerne aabnede en morderisk Ild. Bjærgfolkene var imidlertid allerede Fortet for nær, til at Ilden kunde virke paa dem; i det næste Øjeblik sprang de i Graven og var strax efter oppe paa Volden. De fleste af dem havde bortkastet deres Bøsser og styrtede ind paa Russerne med den korte Sabel i Haanden. Der begyndte nu en rasende Kamp, under hvilken ingen tænkte paa at flygte. Russerne maatte trække sig tilbage til Kasernen, men de forbitrede Bjærgboere huggede Dørene paa denne i Stykker og trængte nu ogsaa ind her, hvor Kampen blev fortsat med Raseri i Værelserne og paa Gangene. Omsider maatte Russerne bukke under, og næppe 40 af dem, alle mer eller mindre farlig saarede, blev i Live, men ogsaa af Bjærgboerne var der falden en stor Del i den frygtelige Kamp.

Af og til vover ogsaa en lille Hob Bjærgboere at gjøre et Overfald i en eller anden af de Egne, hvor de russiske Nybyggere har nedsat sig, for at plyndre disse og tage dem til Fange. Et saadant Overfald er dog altid et meget farligt Foretagende og mislykkes som oftest paa Grund af de russiske Vagtposters Paapassenhed.

En gammel Abkasier havde henved hundrede Gange deltaget i røveriske Overfald paa den Landstrækning, hvor de russiske Kosakker havde nedsat sig, og han var hidtil sluppen mer eller mindre helskindet fra disse Tog. Da han var 70 Aar gammel, fik han Lyst til atter at gifte sig, men da det kom til Stykket, viste det sig, at han, der havde kjøbt saa mange Kvinder til sine Sønner og Sønnesønner, var saa fattig, at han ikke kunde udrede en saadan Sum Penge, som en Brud vilde koste ham, da den paa Grund af hans høje Alder var meget stor. I denne sin Nød samlede han alle sine Sønner og voxne Sønnesønner og gjorde dem det Forslag, at de under hans Anførsel skulde gjøre et Overfald hos Tschernomora-Kosakkerne. Han vidste, at der var en stor Gaard, som han for over 20 Aar siden havde været med til at overfalde og nedbrænde, men den var bleven bygget op igjen, og i den kunde man vente at finde et rigt Bytte.

Da den gamles Erfaring var de unge en sikker

Borgen for, at Foretagendet vilde lykkes, gav de strax deres Samtykke til hans Forslag. De gjorde strax deres Vaaben i Stand og forsynede sig med de fornødne Levnetsmidler. Derpaa begav de sig, i alt 13 Personer, paa Vejen og tilbagelagde om Natten en møjsommelig Marsch uden at støde paa Grænseposter eller andre Hindringer. Et Par Timer før Dagens Frembrud naaede de Gaarden, men da det nu var for sent til at vove Overfaldet, besluttede de at holde sig skjulte hele Dagen igjennem i en høj og tæt Majsmark. Den lange og varme Sommerdag gik meget langsomt for dem, især da de næsten ikke turde røre sig i deres Skjul. Da det omsider var bleven aldeles mørkt, sneg de sig alle med den gamle i Spidsen hen til Gaarden, men da de kom til denne, blev de meget forbavsede ved at finde alle Vinduerne paa den klart oplyste, og en lystig Musik lød dem i Møde. Dette var dem en slem Streg i Regningen; de skjulte sig bag det høje Gjærde og holdt her Raad om, hvad der var at gjøre. Nogle raadede til strax at angribe Gaarden, men den gamle bestemte, at Overfaldet skulde opsættes til den følgende Nat. Just som de vilde trække sig tilbage for atter at skjule sig, fik en Hund Øje paa dem og begyndte at gø af fuld Hals. Et Øjeblik efter styrtede den og en hel Flok andre Hunde ind paa dem. En Kosak, som tilfældig paa samme Tid kom ridende ud fra Gaarden, sprængte strax hen til Stedet for at se, hvorfor Hundene gjorde saa megen Støj, og han fandt sig paa en Gang omringet af Fjender. En af de unge Abkasiere var saa ubetænksom at fyre sin Bøsse af paa Kosakken, som med et højt Skrig styrtede af Hesten, medens Abkasierne, forfulgte af de rasende Hunde, skyndsomst tog Flugten.

Inde i Gaarden havde man imidlertid baade hørt Skuddet og Skriget; Folkene styrtede væbnede ud af den og fandt snart den døende Kosak, som endnu havde Kraft nok til at fortælle, at en stor Bande Abkasier havde nærmet sig Gaarden for at overfalde den.

Man barikaderede nu strax Gaarden saa godt, det i en Hast lod sig gjøre, og sendte fire Kosakker til den nærmeste Stanitza eller Kosakkoloni for at hente Hjælp. En Time senere lød der Kanonskud fra denne Stanitza, Bavnerne brændte, og alle kom i Bevægelse. To Timer efter sprængte nogle Hundreder Kosakker hen til Gaarden.

Imidlertid havde Abkasierne atter skjult sig i Majsmarken, hvor de raadslog om, hvad der videre var at gjøre. Den gamle foreslog, at man skulde trænge endnu dybere ind i Landet, da han troede, at Fjenden vilde søge dem nærmere ved Grænsen. De blev strax enige om at følge hans Raad og begav sig paa Vejen, men Kosakkerne, der godt kjendte den Slags Krigslist, fik snart opdaget dem.

„Tilbage til Gaarden!" raabte den gamle Abkasier; thi han haabede der let at kunne faa fat paa en Del Kvinder og Børn, der kunde bruges som Gisler til at sikre deres Tilbagetog. Hele Banden hævede nu et højt, gjaldende Krigsskrig, af hvilket man umulig kan slutte sig til, om det kom fra tretten eller hundrede Struber, og ilede i vildt Løb tilbage mod Gaarden. Kosakkerne, som paa Grund af den høje Majsmark ikke kunde se Fjendens Antal, vovede sig ikke nær ind paa dem, men sendte dem det ene Skud efter det andet.

Gaarden var imidlertid bleven besat af en Del Kosakker, som modtog Abkasierne med en heftig Geværild; en af dem blev dræbt og en anden svært saaret. Deres Stilling var fortvivlet, og der var nu intet andet tilbage for dem end at sælge deres Liv saa dyrt som muligt. De trak sig tilbage til et lille Skur, der stod uden for Gaarden, og slæbte deres døde Kammerater med sig. Nu begyndte der en levende Geværild mellem Kosakkerne og Abkasierne, der strax havde boret Skydehuller gjennem Skurets tynde Lervægge.

Dagen var imidlertid brudt frem, og de tynde Lervægge afgav kun en daarlig Dækning for Abkasierne, af hvilke allerede en Del var bleven saaret. Den ene af dem blev dræbt efter den anden, og de tilbageblevne dækkede sig med Ligene af de faldne. Der var snart kun fem tilbage af dem, og disse var alle saarede.

Russerne havde imidlertid hentet et Par Kanoner fra den nærmeste Stanitza for hurtigere at ende Kampen. De første Skud fra disse rev den halve Mur ned; der var endnu kun to af Abkasierne i Live, som med Pistolen i den venstre og Sabelen i den højre Haand under vilde Hyl styrtede frem mod Kanonerne, men strax styrtede døde til Jorden under en Hagl af Kugler.

Alle de Landsbyer, som strækker sig i en Linje fra det kaspiske til det sorte Hav og danner en Kjæde omkring det nordlige Kavkasus, har en militær Befolkning og kaldes „Stanitzer". De mandlige Indbyggere i disse Landsbyer er godt udrustede Linjekosakker, som er særdeles godt beredne og væbnede; naar den militære Tjeneste ikke gjør Krav paa dem, dyrker de deres Marker. De staar alle under militær Kommando, og i enhver større Landsby bor der en Oberst, som fører Befalingen over de i denne boende Kosakker. „Denne Omstændighed," fortæller en rejsende, „kan jeg takke for et særdeles interessant Skuespil, som jeg saa paa min Rejse i Kavkasus. Medens jeg nemlig holdt Rast i en større Landsby, gav Obersten i denne, som vilde vise mig en Venlighed, Ordre til Afholdelsen af en saakaldt „Dschiguitowka", en Slags Rytterleg. Faa Minutter efter at Befalingen var

bleven udstedt, kom 40 smukt beredne og godt udrustede Kosakker frem paa en stor aaben Plads, og disse opførte nu den smukkeste Rytterleg, som jeg nogen Sinde har set. Behændigheds- og Kraftkunster, som jeg saa disse Kosakker udføre, overgik langt det, som jeg har set Kunstberidere udføre af lignende Art. De gjorde de smukkeste Svingninger og Vendinger, ladede deres Bøsser under en stærk Galop, kastede deres Pistoler og Huer paa Jorden under Ridtet, sprang ned for at tage dem op igjen, og var i et Nu atter i Sadlen. Hest og Rytter syntes kun at udgjøre et Væsen. I over en Time nød jeg dette smukke og interessante Skue, som er fremstillet paa medfølgende Billede."

Kosakkernes Ridekunster.

Svovlet og Svovlminerne paa Sicilien.

Svovlet spiller en overordentlig stor Rolle i den kemiske Industri, i hvilken det benyttes paa mangfoldige og forskjellige Maader, hvorfor der bruges en uhyre stor Mængde af det her i Evropa. Da Kongen af Neapel i Aaret 1838 vanskeliggjorde den fri Handel med Svovl fra Sicilien ved at begrænse Produktionen af det til en vis Størrelse og meddelte et enkelt Handelshus Eneret til Handelen dermed, var Følgen heraf, at Prisen paa det hurtig steg til det tredobbelte; dette Skridt fremkaldte Englands diplomatiske Mellemkomst hos den neapolitanske Regering, og denne Mellemkomst blev der givet større Eftertryk ved en engelsk Flaade, som i dette Øjemed truende kastede Anker paa Neapels Red; herover blev Kongen bange, han ophævede de paabudte Bestemmelser med Hensyn til Svovlet, og alt vendte atter tilbage til det gamle. Vi anfører dette Exempel, fordi det giver det bedste Bevis paa, hvor stor Betydning Svovlet har for den engelske Industri, ja for Industrien i det hele taget. Det benyttes til Krudt, som fremstilles ved en omhyggelig Blanding i bestemt Forhold af Trækul, Salpeter og Svovl, til Svovlstikker, Svovling af Vinfade, Vulkanisering af Kautschuk, som Middel mod Druesygdommen, som Kit til at forbinde Jærn og Sten med hinanden o. s. v., men det er dog navnlig af størst Vigtighed ved Fabrikationen af Svovlsyre, som især bruges i stor Mængde ved Fabrikation af Soda og Salt. — Svovlet er et af de faa Grundstoffer, som findes i fri Tilstand i Jorden. Det er meget udbredt, danner ikke egentlige Bjærge, men findes spredt i Lejer uden stor Udstrækning, mest i Masser og Klumper. I størst Mængde findes det ved udslukte eller endnu i Virksomhed værende Vulkaner, f. Ex. Vesuv, Ætna, Vulkanerne paa Island, Java o. s. v., fra hvilke det strømmer ud som Dampe, dannende Krystaller og Skorper i disses Revner, ligesom det ogsaa afsætter sig ved de bekjendte Svovlkilder, der søges stærkt som Sundhedskilder af rejsende. Paa Grund af sin store Tiltrækning til Metallerne findes det ofte i kemisk Forbindelse med disse, saaledes med Jærn, Kobber, Bly og Zink. Af de mere sammensatte Forbindelser, som Svovl indgaar, skal her kun nævnes Gips, som er krystalliseret, svovlsur Kalk, der indeholder Krystalvand, og Anhydrit, som er vandfri svovlsur Kalk; begge danner mægtige Lag i Jorden og forekommer især sammen med Kogsalt og Ler.

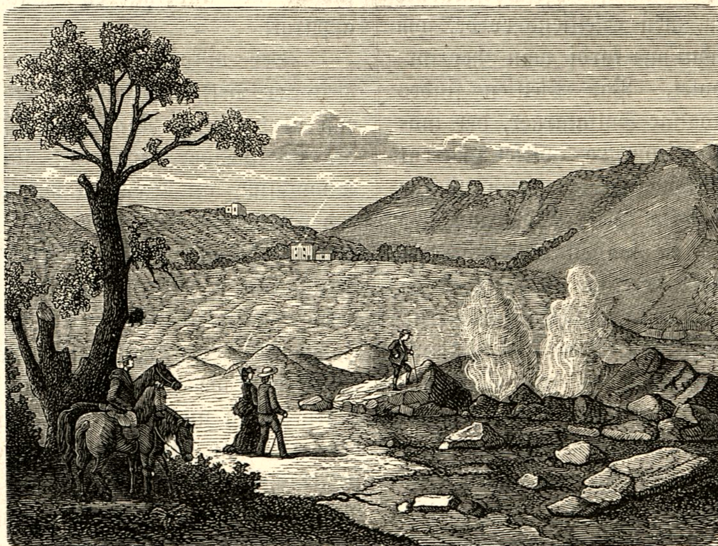
De Svovllejer, af hvilke man indvinder Svovl, er af to Slags, nemlig de saakaldte Solfataraer og Svovlkislejerne. Ved Ordet Solfatara, der er et italiensk Ord, betegner man en dybt nede i Krateret brændende og dampende Svovlgrube, som udstøder Luftarter.

Før vi gaar videre, skal vi i Korthed omtale Vulkanerne samt den Maade, paa hvilken Svovlet fremkommer. De Fænomener, som ledsager Udbruddet af en Vulkan, er bekjendte nok: Jordskjælv eller en Rystning af det Vulkanen omgivende Terræn, en umaadelig Udvikling af Vanddampe og Luftarter (især Kulsyre, Svovldampe og Klorbrinte), en Regn af kogende Vand, der fremkommer ved, at de udstødte Vanddampe fortættes oppe i Luften, en stærk Udvikling af Elektricitet ledsaget af Lyn og Torden, Udkastning af jordagtige Stoffer, dels i Blokke og dels som Støv eller Aske, og endelig en glødende Masse, der ikke blot strømmer ud af Kraterets Top, men ogsaa af Revner paa Vulkanens Sider; denne glødende Masse kommer fra Kraterets Bund, fra hvilken den udstødes i smeltet Tilstand.

Aedgangen til en Svovlmine paa Sicilien.

Den ældre og endnu antagne Forklaring af vulkanske Udbrud er omtrent følgende: Man antager, at Jordklodens Indre befinder sig i en flydende eller smeltet Tilstand; hvis man kunde bore sig omtrent en Snes Mil lige ned i Jorden, vilde man komme til denne underjordiske Ildverden. Hele Jorden har fra først af været en flydende Masse, men efterhaanden er dens Overflade bleven afkølet og har faaet en fast Form, saa at der paa denne Maade er dannet en henved 20 Mil tyk Skorpe uden om dens flydende Indre. Det er da ikke vanskeligt at forstaa, at Jordens indre flydende Indhold fra Tid til anden kan bane sig Vej gjennem den faste Skorpe, hvorved de før nævnte storartede og frygtelige Fænomener frembringes. Naar den smeltede Masse støder mod det Indre af den faste Jordskorpe, opstaar der Jordskjælv, og Vulkanen dannes saaledes derved, at der fra Jordens Indre gjennembrydes en Forbindelse til dens Overflade eller til Luften uden om Jorden. Der gives Steder, hvor den smeltede og glødende Masse, Lavaen, stadig udstødes uden Afbrydelse, f. Ex. gjennem en Vulkan paa Øen Stromboli, andre Steder sker Udstødningen derimod med større eller mindre Mellemrum, f. Ex. ved Vesuv og Ætna. Paa mange Steder, f. Ex. i Frankrig, findes der udslukte Vulkaner, hvis Virksomhed har været ophørt i mange Aar.

Den udslukte Vulkan Puzzoles i Nærheden af Neapel.

Med Hensyn til Vulkanerne har man ogsaa opstillet en anden Forklaring, der er grundet paa den Omstændighed, at næsten alle bekjendte Vulkaner ligger i Nærheden af Kysterne. Man har da ment, at de vulkanske Udbrud skyldes en Revne i Jordskorpen, gjennem hvilken Havvandet trængte ind til Jordens Indre og ved her at komme under Paavirkning af en høj Varmegrad blev forvandlet til Damp, der da gjennembrød den oven for værende Jordskorpe. Til Støtte for denne Forklaring anføres, at største Delen af den fra

Kraterne udstrømmende Damp og Gas bestaar af Vanddampe, og den udstrømmende Lava afgiver ligeledes en stor Mængde deraf. Franskmanden Fouque har beregnet, at Ætnas Krater under Udbruddet 1865 udslyngede Vanddampe, som i flydende Tilstand maatte svare til en Strøm af 250 Litre Vand i Sekundet. Der udslynges ogsaa Klorbrinte eller andre Klorforbindelser, Natron og Ammoniaksalte, hvilke Produkter man mener netop har deres Oprindelse fra Havvandet, der ved Heden i Jordens Indre er blevet forvandlet til Damp. Det af Vulkanerne som Svovlbrinte udslyngede Svovl, skulde da hidrøre fra de Svovlforbindelser, som Havvandet indeholder. Efter denne Forklaring skulde altsaa Havet, der forsyner Industrien med Soda, ogsaa være Kilden til det Svovl, som Vulkanerne udstøder.

Hvad enten nu den ene Forklaring eller den anden er rigtig, er det dog i hvert Fald bekjendt, at Svovlet hyppigst findes i Nærheden af Vulkanerne, fra hvilke dets Dannelse paa Jordoverfladen hidrører. Vulkanerne er virksomme, selv om de har standset deres heftigere Udbrud. I deres underjordiske Rum udvikles stadig disse Gasarter, og blandt disse nogle Svovlforbindelser, der trænger op gjennem Jordens Overflade. Ved at komme i Berøring med Luften undergaar de en kemisk Forvandling, hvoraf Resultatet bliver, at Svovlet afsættes i fast Tilstand, og saaledes dannes da betydelige Svovllejer i Tidens Løb.

Man finder et stort Antal af disse Solfataraer spredte over hele Jorden, men Siciliens er de, som har størst praktisk Betydning, fordi man her fordelagtigst udvinder Svovlet. Paa Sicilien findes ikke mindre end 200 saadanne Solfataraer, der indtager en Længde af 250 Kilometre, hvilket omtrent vil sige det samme som at næsten hele Øen udgjør et Svovlleje. Ved en rigtig Drift vilde man her kunne indvinde Svovl i en saadan Mængde, at hele Jorden kunde forsynes herfra. Forholdene er imidlertid ikke gunstige, og Driften af Svovlminerne lader meget tilbage at ønske. Der er stor Mangel paa Brændsel paa Sicilien, Skovene er sjældne, og Stenkul findes ikke. Savnet af gode Veje, der gjør det nødvendigt at transportere Brændslet paa Mulæsler, er ogsaa en Hindring for en god Drift. Hertil kommer endnu Røvervæsenet, der gjør Landet usikkert og maaske ogsaa bidrager til, at Indbyggerne som oftest er mindre venligt sindede mod fremmede. Under saadanne Omstændigheder er den Industridrivende uheldig stillet, og Øens store, naturlige Rigdom danner en sørgelig Modsætning til den Virksomhed, der finder Sted paa den. Trods alle disse Mangler leverer Siciliens Miner dog $^9/_{10}$ af alt det Svovl, som Evropa bruger.

Paa Sicilien forekommer Svovlet ledsaget af Stensalt, Kalk, undertiden Asfalt m. m. Bearbejdelsen af en Svovlmine begynder med, at man udgraver eller udhugger en Skaft eller en Gang i den Retning, hvor man venter at støde paa det bedste Svovlleje. Er man truffen paa dette, udhuler man et underjordisk Galleri eller Rum paa 10—12 Metres Bredde og 20 Metres Højde, i det man dog sørger for, at de fornødne Piller bliver staaende for at støtte Hvælvingen eller Loftet. Det udhuggede Svovl bæres ud af Minerne, hvilket ofte sker ved Hjælp af Børn, og opstables uden for denne. Paa det første af de medfølgende Billeder ser man Indgangen til en Svovlmine, fra hvilken flere Arbejdere er i Færd med at udbære og opstable Svovlblokke. Disse behandles senere i Ovne, der opvarmes saa stærkt, at Svovlet bliver flydende og adskiller sig fra de andre Stoffer, som findes indblandede i det. Det smeltede Svovl løber derpaa ud i et Hul i Ovnen og opsamles i store Trækar, hvorefter det er færdigt til at komme i Handelen.

Svovlminerne trues af to Fjender, Ilden og Vandet. Hvis der kommer Vand i dem i saa stor Mængde, at Arbejdet hindres, søger man om muligt, at fjærne det ved at lade nogle Børn øse det bort ved Hjælp af Spande. Forslaar dette ikke, og Minen er højt nok beliggende, afleder man det ved Render, men kan man ikke dette, forlader man uden videre Minen. Det er endnu ikke faldet Mineejerne ind at lade anbringe en Dampmaskine og et Pumpeapparat.

Der opkommer sjælden Ild i Svovlminerne, men sker det, har man intet andet Hjælpemiddel end at lukke for Aabningen og for Resten overlade det brændende Svovl til sig selv. Ilden i en Svovlmine kan brænde i mange Aar. I en Mine ved Sommatia har der i 50 Aar været Ild i en Del af et Svovlbjærg. I 1787 opkom der en heftig Ild i Minen Solfatara granda, som Arbejderne maatte forlade. I to Aar brændte Svovlet stadig under Jorden, men tilfældigvis fik det smeltede Svovl da Udløb. Man begyndte nemlig at bearbejde en ny Mine i det samme Svovlbjærg, og efter at man havde udhugget en stor Del Svovl, stødte man pludselig mod den i fuld Brand værende Mine. Vældige Masser af smeltet Svovl styrtede ud fra dens brændende Indre, og store Mængder deraf løb lige frem bort i en Bæk, som strømmede forbi. Man opsamlede ved denne Lejlighed dog ikke mindre en 70 Kilogrammer smeltet Svovl.

Det næste Billede fremstiller den næsten udslukte Vulkan Puzzoles i Nærheden af Neapel. Denne Vulkan, fra hvilken der intet Udbrud har fundet Sted i umindelige Tider, har en Omkreds

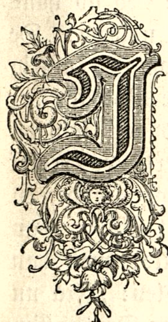
af 2,200 Metre. Den besøges meget af fremmede, da den frembyder et højst interessant Skue. Kraterets Indre frembyder et højst mærkeligt Syn, i det det paa den ene Side, den østlige, er rigt bevoxet med Kastanietræer, hvorimod dets vestlige Side er dannet af en hvid, ofte brændende hed Flade. Fra Krateret opstiger der stadig forskjellige Luftarter, som blandt andet indeholder forskjellige Svovlforbindelser. Kastes en Sten ned i Midten af Krateret, høres der snart efter en dump Lyd.

Solfataraen ved Puzzoles overgaas i Storhed kun af to andre, nemlig den saakaldte Giftdal paa Java, og Kinesernes „brændende Slette". Giftdalen er en udslukt Solfatara, men foruden dens store Omfang er der den Mærkelighed ved den, at den stadig udstøder en saa stor Mængde Kulsyre, at intet Menneske tør betræde den, da man er sikker paa at blive dræbt af denne giftige Luftart. Den brændende Slette i Kina, ikke langt fra Byen Urumpthi, er over 7 Mil i Omkreds og er overalt bedækket med en bølgende Aske. Lysende Flammer, og en sort kvælende Røg stiger stadig op fra denne store Slette, som ingen Fugl vover at flyve over. Denne Slette er den største af alle bekjendte Solfataraer.

Den forvandlede Medbejler.

Ved Knud Skytte.

(Fortsat.)

Jeg ser ikke mere noget til de elskende," sagde han. „Hvad jeg nu ser, er et Værelse, og den samme unge Dame viser sig for mig igjen. Men denne Gang er Manden, der er hos hende ikke Hr. Percy Linword — Manden er Kaptajn Bervic."

„Og maa jeg spørge Dem, Hr. Doktor Lagarde, hvad Kaptajn Berwic og den unge Dame foretager sig?" spurgte Percy og saa paa Kaptajnen med et tvungent Smil.

Det syntes, som om den sovende havde svært ved at svare paa dette Spørgsmaal. „Jeg kan kun se," svarede han, „at hun er smertelig bevæget af noget, Kaptajnen siger til hende. . . som om han vil frelse hende eller en af hendes kjæreste fra en overhængende Fare . . . eller sligt. Hun lægger sin Arm i hans . . . han synes at ville overtale hende til at forlade Værelset med ham. Hun tøver . . . hun beder ham med Taarer at slippe hende. Han hvisker hende noget i Øret, hvilket synes at overbevise hende. Hun overvejer. Hun siger nogle faa Ord. Hun indvilger. Nu leder han hende ud af Værelset. De forsvinder. Mørke overalt. Jeg ser intet."

„Skal vi vente lidt og saa prøve det igjen?" foreslog Percy.

Doktor Lagarde sukkede og lagde sig tilbage i Stolen. „Mit Hoved er tungt, og mit Aandedræt mat," gispede han. „Jeg vil føje Dem; men De maa ikke dadle mig, om det mislykkes."

Efter et lille Ophold fremsatte Percy det sædvanlige Spørgsmaal. Den sovende svarede træt: „Jeg ser det indre af en Rejsevogn. Den unge Dame er en af Personerne i den, og der er en Mand hos hende. Der er . . ." Han standsede og begyndte at aande tungt; hans Haandtag løsnedes.

„Er jeg Manden denne Gang, eller er det Kaptajn Bervic?" spurgte Percy.

„Jeg kan ikke sige Dem det," mumlede Doktor Lagarde søvnig. „Det gjør ondt i mine Øjne, og Mørket forvirrer mig. Jeg har længe nok anstrængt mig for Deres Skyld. Slip min Haand, og lad mig hvile."

Ved at høre disse Ord stod Madame Lagarde op og nærmede sig.

„Det vilde være forgjæves, Sir, at gjøre ham flere Spørgsmaal i Aften," sagde hun. „Han har været svag og nervøs hele Dagen, og nu er han træt. Tilgiv, at jeg maa lade Dem træde til Side et Øjeblik, medens jeg giver ham den nødvendige Ro."

Hun lagde blidt sin højre Haand paa hans Hoved og blev staaende saaledes i et Par Minutter. „Hviler du nu?" spurgte hun.

„Jeg hviler," svarede han sagte og i en søvnig Tone.

Madame Lagarde vendte sig til Percy og sagde: „Hvis De ikke endnu er tilfredsstillet, Sir, saa vil min Søn være til Deres Tjeneste i Morgen Aften."

„Tak, Madame; jeg har kun et eneste Spørgsmaal tilbage, og det kan De uden Tvivl lige saa godt svare paa. Naar Deres Søn vaagner, vil han saa kunne huske, hvad han har sagt til Kaptajn Bervic og mig?"

„Min Søn vil være lige saa uvidende, om hvad han har set og sagt, som det Barn, der ikke er født."

Percy Linword slugte denne overdrevne Paastand med en Anstrængelse, som han ikke helt kunde skjule. „Mange Tak, Madame," sagde han. „Jeg ønsker Dem og Deres Søn god Nat!"

Han og Kaptajnen fulgtes ad tilbage til Venteværelset.

„Disse Mennesker er vist fattige," sagde han,

„og jeg er virkelig i Gjæld til Dem for en fornøjelig Aften. Desuden har jeg Raad til at være rundhaandet, da jeg ikke har i Sinde at komme her oftere.“ Han lod en Fempundsnote falde ned i Bøssen. „Skal vi være enige om, at dette er vort sidste Besøg hos Vindmageren?“ spurgte han Kaptajnen, der saa ud som en drømmende.

„Nej, det vil jeg ikke love Dem,“ svarede Kaptajn Bervic, „og De har altfor ringe Tanker om Manden.“

Percy rystede paa Hovedet. De forlod Huset sammen og fulgtes ad hen ad Gaden, indtil deres Veje skiltes.

„En overhængende Fare! ja, det er der vistnok noget om,“ mumlede Kaptajn Bervic, da han var bleven ene, „og denne Udtalelse slog mig mere end alt det øvrige. Bare Hr. Bowmore — bare Percy eller Charlotte endda kjendte lige saa godt som jeg, fra hvilken Kant denne Fare vil komme.

Percy Linwords Tanker gik i en helt anden Retning. „Jeg havde aldrig troet, at Kaptajn Bervic var saa enfoldig, at han et eneste Øjeblik kunde fæste Lid til denne Vindmagers Hokus-Pokus,“ sagde han til sig selv.

V.

Snevejret var forbi, der var kommen Mildhed i Luften, og det tegnede til tidligt Foraar.

Vi træffer atter Frøken Bowmore og Percy Linword spaserende i hendes Forældres lille Have.

„Jeg haaber, De synes om Fader,“ sagde Charlotte, i det de fulgtes ad hen efter Huset. „Han er saadan en stor Politiker; vi er saa glade ved ham og saa stolte af ham! Alle vore Venner siger, at han burde ind i Parlamentet. Han har prøvet det to Gange. Omkostningerne var forfærdelige, og Modkandidaterne slog ham begge Gange. Maaske han kunde sejre, hvis han prøvede det endnu en Gang; men der er ingen Penge i Kassen, og vi maa ikke tænke paa det.“

I denne barnlig naive Tilstaaelse vilde et mistænksomt Menneske maaske have opdaget den hemmelige Aarsag til, at Hr. Bowmore interesserede sig saa levende for sin unge Vens Mellemværende med Regeringen. En britisk Undersaat, der har en god Sum Penge til sin Raadighed, maa være en uvurderlig Vinding for en britisk Undersaat, (uden rede Penge), som ikke kan sidde bekvemt andre Steder end i Parlamentet. Men her var Percy Linword alt andet end mistænksom; han sagde ja og Amen til Charlottes begejstrede Lovtaler over sin Fader, og Charlotte lønnede ham med et Blik og et Smil.

Just som de naaede Dagligstuedøren, mødte dem en slavisk ydmyg, skulende Tjener med et Budskab, som de begge var lige uforberedte paa.

„Kaptajn Bervic er her for at hilse paa Dem, Frøken, og Deres Moder ønsker, at De kommer ind i Dagligstuen.“

Efter at have sagt dette, kastede Tjeneren stjaalent et forskende Blik paa Percy og gik sin Vej.

Charlotte vendte sig til sin Elsker med blussende Kinder og funklende Øjne. „Den Nidding!“ raabte hun. „Tror han virkelig, at jeg vil drage Aande i samme Værelse som han, efter at han har prøvet paa at tage Deres Liv . . .!“

Percy standsede hendes Vredes Strøm ved at tage hendes Haand og se hende alvorlig ind i Ansigtet.

„Kjære Frøken. De befinder Dem i en sørgelig Vildfarelse,“ sagde han, „og det glæder mig, at jeg her faar Lejlighed til at bringe Dem ud af den. Ser De: Kaptajn Bervic stod lige saa koldblodig for mit Skud, som jeg stod for hans, og da jeg havde affyret min Pistol i Luften, var han den første, der ilede til og spurgte, om jeg var alvorlig saaret. Man sagde ham, at mit Saar var ubetydeligt, og han faldt paa sine Knæ og takkede Gud for, at han havde sparet mit Liv, saa at jeg ikke faldt for hans skyldige og ulykkelige Haand. Jeg saa selv, hvordan Taarerne strømmede ned ad hans Kinder, da han vendte sig til mig og udbrød: „De har vist mig mit ugudelige Hjærte, som jeg aldrig har kjendt det før! Men jeg vil gjøre Bod for det — jeg vil rejse bort og være ene med mig selv og ikke vende tilbage, før end mit Hjærte er renset for den sidste Gnist af Had og Skinsyge mod den Mand, der tilgav mig og sparede mit Liv.“ Han lod det ikke blive ved at love dette; men han rakte mig forsonlig Haanden og vedblev: „Fra nu af er jeg ikke længer Rivalen, der hader Dem. Giv mig lidt Tid og jeg vil blive Deres Broder og hendes Broder. Er jeg værdig til at tage deres Haand?“ Jeg gav ham den, vi var Venner. Hvad Fejl der ellers kan være ved ham, en Ting er vist: Arthur Bervic har et stort Hjærte. Gaa med ind og bliv hans Veninde, som jeg er hans Ven.“ Charlotte hørte paa ham med nedslagne Øjne og skiftende Ansigtsfarve. „De tror ham?“ spurgte hun med sagte, skjælvende Stemme.

„Ja, jeg tror ham, som jeg tror Dem,“ svarede Percy. Sammenligningen stødte hende, og i sit stille Sind afskyede hun Kaptajnen mere oprigtig end nogen Sinde. „Jeg vil gaa ind og se ham, siden De ønsker det,“ sagde hun omsider eftergivende, „men ikke alene; De skal gaa med mig.“

„Hvorfor det?“ spurgte Percy.

„Jeg ønsker nok at se hans Ansigt, naar De og han mødes."

„De tror ham ikke endnu, Frøken Charlotte?" Hun saa pludselig op og svarede ham lidt heftig: „De ser ham angrende og paa Knæ, jeg ser ham sigtende med Pistolen for at tage Deres Liv."

De fulgtes ad ind i Kottagen og hilste paa Kaptajn Bervic. Hun havde ventet, at han skulde skifte Farve og blive forvirret, saa snart han fik Øje paa Percy; men det var saa langt fra Tilfældet, at han tvært imod gik ham venlig i Møde, og De hilste hinanden hjærtelig. Charlotte satte sig hos sin Moder og vedligeholdt Fatningen, i det mindste paa Overfladen. „Jeg hører, De kommer for at sige os Farvel," sagde hun til Kaptajnen. „Bliver De længe borte, Sir?"

„Jeg har faaet to Maaneders Permission," svarede han rolig.

„De rejser til Udlandet?"

„Ja, det er min Bestemmelse."

Der opstod en lille Pavse. Percy var den første, der brød Tavsheden, i det han henvendte nogle Ord til Kaptajnen. Medens de talte sammen, benyttede Charlotte Lejligheden og hviskede hemmelig til sin Moder: Det er ikke værd at bede ham blive længere, end han selv har Lyst. Jeg synes ringere om ham end nogen Sinde."

Fru Bowmore der var bleven opdraget under Indøvelse af den taalmodige Høflighed, som for længe siden er gaaet af Brug i selskabelig Omgang, forargedes over Datterens ugjæstmilde Forslag, og i Steden for at rette sig efter hende, spurgte hun Kaptajnen, om han ikke nok vilde blive og drikke Te? Nej, det kunde han ikke. Han stod op og takkede hende, men forsikrede, at nu kunde han ikke tøve et Øjeblik længer. Til Charlottes store Overraskelse stod Percy ligeledes op og tog Afsked. „Min Vogn holder for Døren," sagde han, „og jeg har tilbudt at kjøre Kaptajn Bervic til London." Charlotte mistænkte Dem strax for at have aftalt en fortrolig Sammenkomst. Hendes haardnakkede Mistro til Kaptajnen øgedes ti Fold, og det var kun med Overvindelse, hun rakte ham Haanden til Afsked. „Naar vi atter mødes," sagde han, „haaber jeg, De vil faa mig at se i en ny Karakter." Dermed ilede han ud af Værelset uden at oppebie hendes Svar.

Charlotte fulgte Percy til Døren. „Jeg kommer igjen i Morgen, min elskede," sagde han og vilde løfte hendes Haand til sine Læber; men hun drog den hurtig til sig. „Kys hellere denne," sagde hun og rakte ham den venstre — „den anden har Kaptajnen nylig rørt ved."

„Tvivler De endnu om Kaptajnen?" spurgte han; hendes Halsstarrighed begyndte at more ham.

Hun lagde sin venstre Haand paa hans Skulder, rørte ved Arret paa hans Hals med højre Haands Pegefinger og sagde: „Jeg tvivler aldeles ikke; men jeg ved, hvem der gjorde dette."

Percy forlod hende leende. Han var altfor lykkelig til at gaa alvorlig i Rette med hende.

Uden for Gadedøren stod Arthur Bervic i Samtale med den samme skulende Tjener, som havde meldt Charlotte Kaptajnens Besøg.

„Hvad er der bleven af den anden Tjener?" spurgte Bervic. „Jeg mener den gamle Mand, der var her i saa mange Aar?"

„Han er bleven afskediget, Sir."

„Hvorfor?"

„Saa vidt jeg ved, Sir, var han uhøflig mod Herren."

„Ja saa. Og hvordan fik Herren saa Spor paa Dem?"

„Jeg lod en Bekjendtgjørelse indrykke i Bladene, Sir, og saa fik jeg Brev fra Hr. Bowmore."

Kaptajnen spurgte ikke mere, men blev staaende et Øjeblik og betragtede Manden med et gjennemborende Blik, hvorpaa han og Percy steg til Vogns og kjørte til London.

„Lagde de Mærke til Hr. Bowmores ny Tjener?" spurgte Kaptajnen. „Dette Menneske huer mig ikke."

„Nej, jeg lagde just ikke saadan Mærke til ham," svarede Percy.

Der blev en Pavse. De talte siden om ligegyldige Ting; men nogen egentlig Samtale vilde ikke ret komme i Gang. Kaptajnen saa forlegen ud af Vinduet, og Percy saa forlegen paa Kaptajnen.

Da de var komne en halv Mils Vej fra Dartford, lagde Percy Mærke til en smuk gammel Gaard med takkede Gavle. Den laa et lille Stykke fra Vejen paa et højt Sted og var omgiven af prægtige Træer. Vogne og opsadlede Heste kunde ses paa Vejen foran Hovedbygningen, og der vejede et Flag fra Toppen af en Flagstang inde i Haven.

„Der maa gaa noget for sig, ser det ud til," sagde Percy. „Hvilken prægtig gammel Gaard! Hvis mon den er?"

„Det er min Faders," svarede Bervic. „Han er Præsident i Fredsdommernes Møder her og har sine Fæller hos sig i Dag for at højtideligholde Sessionens Aabning. Han holdt inde og saa paa Percy med en vis Forlegenhed. „Jeg er bange for, jeg overrasker eller skuffer Dem," sagde han, i det han hurtig skiftede Emne. „Jeg sagde Dem inde hos Bowmores, at jeg havde noget af Vigtighed at tale med Dem om, og endnu har jeg ikke faaet begyndt derpaa. Sagen er, at jeg efter nøjere Overvejelse ikke er sikker paa, vi har været Venner længe

nok til, at jeg tør tage mig den Frihed at give Dem Raad."

„De mener mig det godt," svarede Percy paa sin aabne hjærtelige Maade, „og hvad De end tror at burde raade mig, kan De være overbevist om, at jeg skal optage det i bedste Mening."

Saaledes opmuntret, holdt Kaptajnen sig ikke længer tilbage.

„De meddelte mig i Dag," begyndte han, „at Hr. Bowmore interesserer sig levende for et heldigt Udfald af Deres Sag mod Regeringen. De vil rimeligvis komme til at tilbringe en god Del af Deres Tid i Selskab med Hr. Bowmore og hans Familie. Jeg har kjendt ham i mange Aar, og naar jeg skal tale ud af dette mit Kjendskab til ham, maa jeg paa det alvorligste advare Dem for ham som en fuldstændig principløs og yderst farlig Mand. Uden at skulle indlade mig paa Spørgsmaalet om hans Politik, kan jeg sige Dem, at Bevæggrunden til alt, hvad han siger og foretager sig, er Forfængelighed — den rene skjære Forfængelighed. For at tilfredsstille denne sin eneste Lidenskab vilde han ikke et eneste Øjeblik betænke sig paa at ofre Dem eller mig, sin Hustru eller sin Datter, uden Tøven og uden Samvittighedsnag. Hans store Ønske er jo at komme ind i Parlamentet. De er en formuende Mand, og De kan hjælpe ham. Han vil ikke lade noget Middel uforsøgt for at sikre sig Deres Hjælp, og hvis han faar Dem draget ind i sine politiske Vanskeligheder, vil han en skjøn Dag svigte Dem uden Skrupler. Ja, jeg ser, at jeg forbavser Dem. Hvis De tror, at jeg er forud indtagen imod ham, saa skriv til min Fader, der kjender Manden og hans Karakter lige saa godt som jeg, og det samme vil jeg bede Dem gjøre, hvis De under min Fraværelse skulde opdage, at Hr. Bowmore kommer i Fare. Jeg skal tale med Fader og gaa i Borgen for Dem som en Gentleman, der ikke vil misbruge den Tillid, han maatte vise Dem. Fader vil bekræfte, hvad jeg siger, at Hr. Bowmore tilhører en af de mest revolutionære Klubber i England, at han ligefrem har prædiket Oprør paa offentlige Møder, og at hans Navn allerede er indskrevet i Indenrigsministeriets sorte Bog. Hvis Rygtet taler Sandhed, at Ministeriet, af Frygt for en Opstand, har i Sinde at suspendere Habeas-Corpus-Acten, vil Hr. Bowmore sikkert være udsat for Fare, og det maa blive min Faders Pligt at udstede hans Arrestordre. I Deres egen sande Interesse: afslaa bestemt at indlade Dem med ham i politiske Samtaler, modtag ikke hans Hjælp i Sagen angaaende Deres Pengefordring, og — frem for alt — stands ham i Tide, hvis han skulde prøve paa at indsmigre sig i Deres Fortrolighed. Jeg behøver ikke at advare Dem for at sige noget imod ham til hans Hustru eller hans Datter; de er rent bedaarede i ham, og dem har hans glatte Tunge for længe siden snakket baade Øjne og Øren fra. Lad ham nu ikke ogsaa bedaare Dem! Om De saa var min egen Broder, kunde jeg ikke give Dem bedre eller sundere Raad, og jeg beder Dem for Deres egen, for Charlottes og hendes Forældres Skyld ikke at glemme, hvad jeg har sagt. Om Hr. Bowmore selv kan reddes fra den Fare, der saa at sige svæver ham over Hovedet, er maaske et Spørgsmaal. Jeg har just i disse Dage fra flere Sider modtaget Vink om at passe paa og se at faa Faren afvendt, saa Lynstraalen, der snart maa komme, ikke skal ramme ham uforvarende. Jeg skal ogsaa gjøre det, om jeg kan, og det vil være mig betydelig lettere, naar jeg har en trofast Forbundsfælle i Dem."

Percy var som lynslagen af det, han her havde hørt, og skjønt han ikke kunde fatte, at det forholdt sig, som Bervic havde sagt, var han dog fuldt overbevist om, at han trygt kunde stole paa sin Ven. Han skrev sig derfor denne velmente og alvorlige Advarsel bag Øret, og besluttede at indrette sin Opførsel derefter.

Paa Vejen til Percy Linwords Bolig skulde de igjennem Gaden „Strand," og ved Hjørnet af det Stræde, i hvilket Doktor Lagarde boede, gjorde Vognen holdt, og Kaptajn Bervic stod af.

„Vil De komme til mig eller sende mig Brev, om der skulde hænde noget usædvanligt?" sagde han ved Afskeden til Percy.

„De skal i saa Fald sikkert høre fra mig eller se mig selv hos Dem," svarede Vennen.

Dermed trykkede de gjentagende hinandens Haand og skiltes.

Samme Aften modtog Percy en lille Billet fra Kaptajn Bervic der skrev:

„Som De vel formodede, var det min Agt at ville have besøgt Doktor Lagarde, hvem jeg alt har gjæstet flere Gange, siden De og jeg traf sammen der. Men i Aften traf jeg ham ikke; han var rejst, og ingen vidste, hvor han var bleven af. Det hed sig, at han havde forladt England. Hvis han har vovet sig tilbage til Frankrig, er der maaske Mulighed for, at jeg kan komme ham paa Spor. Jeg har Venner ved det engelske Gesandtskab i Paris, og de vil hjælpe mig at finde ham. Tilgiv, at jeg maaske kjeder Dem med denne Meddelelse, der mulig ikke har ringeste Værd for Dem; men Manden havde gjort et dybt og uudsletteligt Indtryk paa mig, jeg er helt opfyldt af ham, og dette maa tjene til min Undskyldning. I Morgen rejser jeg til Fastlandet. Skriv mig flittig til, medens jeg er borte, og send Brevene til min Fader: Manor

House, Dartford. Han vil altid vide min Adresse og besørge mig Brevene tilsendte. — Men først og sidst: glem ikke den Advarsel, jeg gav Dem i Eftermiddags! Deres oprigtige Ven

A. B."

VI.

(Fra Peter Weems til velbaarne Hr. John Jennet, det hemmelige Politi Departement, Indenrigsministeriet. Hemmeligt og fortroligt.)

Kottagen, Dartfort, 27de Februar 1817.

Min Herre! Jeg tillader mig at meddele Dem, at der ikke er nogen Fare for, at jeg skulde blive nødsaget til at forlade min Plads som Tjener i Hr. Bowmores Hus, inden jeg har fuldført de hemmelige Efterforskninger, som det er mig overdraget at anstille. Fru Bowmore og hendes Datter har vel bestræbt sig for at udvinde Tilgivelse for den gamle Tjener og faa ham tilbage igjen; men det er mislykket. Det synes, som om han, stolende paa sin lange tro Tjeneste, har dristet sig til at advare sin Herre, at hans politiske Færd og Anskuelser ikke til sidst skulde volde ham Ubehageligheder. Det være nu imidlertid som det vil: Hr. Bowmore afslaar bestemt at tilgive den Frihed, Tjeneren har tilladt sig over for ham. Jeg har selvfølgelig faaet Tjenerens Plads, og ingen har fjærneste Anelse om mit virkelige Ærende her i Huset.

Min Dagbog indeholder intet fra sidste Uge, hvilket fornemmelig skyldes en Hr. Percy Linwords stadige Besøg her; disse Besøg har nemlig bragt lidt Forstyrrelse ind i det sædvanlige huslige Forhold. Det er aabenbart denne Herres Hensigt at bejle til Frøken Bowmore. Hvor vidt han politisk talt, er en Person af Betydning, maa jeg lade staa hen, indtil jeg faar kiget ham nøjere i Kortene. Skjønt han er meget ærbødig over for Hr. Bowmore, lader det dog ikke til, at han holder særdeles meget af sin tilkommende Svigerfaders Selskab. Hr. Bowmore mærker det nok, og det behager ham ikke. Han er bleven vranten og gjemmer sine Tanker for sig selv. Forleden holdtes der en Familie-Raadslagning angaaende Hr. Linword, og skulde det senere vise sig, at den har ført til noget, som er værd at notere, skal jeg ikke glemme at meddele Dem det.

3. Marts.

Familie-Raadslagningen førte dog til et Resultat, som jeg nødvendig maa meddele Dem.

Under Hr. Linwords næste Besøg havde den unge Dame (Frøken Charlotte) en lang Samtale med ham angaaende hans Adfærd over for hendes Fader. De mødtes som sædvanlig i Drivhuset. Jeg har brækket en Rude itu paa Bagsiden af Huset og kan høre alt, hvad De siger. Hun beskyldte sin Elsker for, at han af en eller anden Øretuder maatte have ladet sig forlede til at være hendes Fader imod, og Harmen førte hende endog saa vidt, at hun gættede paa, hvem Øretuderen kunde være. Hun nævnede ingen ringere Person end Kaptajn Bervic, Søn af Dommer Bervic til Manor House. Hr. Linwords Forsvar var meget spagfærdigt, i det han nemlig indskrænkede sig til gjentagende at erklære, at hun tog fejl. Det vilde hun ikke indrømme, og det endte med, at hun gav ham hans Afsked med følgende Ord: „De mistror min Fader, Sir, og De afslaar at indvie mig i Deres Fortrolighed — De skal ingen Ulejlighed gjøre Dem med at komme til os oftere."

Den sædvanlige Slutning paafulgte. Hr. Linword er altfor forelsket i den unge Dame til, at han skulde kunne modstaa hende og udsætte sig for at miste hende. Han indgik paa alt, hvad hun foreskrev ham som Vilkaar for, at hun atter vilde skjænke ham sin Gunst.

En halv Time senere spaserede han sammen med Hr. Bowmore og udbad sig dennes Raad angaaende en Pengefordring, han har paa Regeringen. Jeg fandt ingen heldig Lejlighed til at aflure dem, hvad der ellers blev aftalt under denne Sammenkomst, og jeg kan kun meddele Dem, som et Resultat af Samtalen, at samme Aften ledsagede Hr. Linword Hr. Bowmore til et Møde i den lokale Hampden-Klub. Jeg formoder, at han modtog sin Løn den følgende Dag; thi da havde han og Frøken Charlotte atter en Sammenkomst i Haven, og denne Gang tillodes det ham at sætte en Ring paa hendes Finger og derefter at kysse hende af Hjærtens Lyst. Angaaende hvad der fandt Sted i Klubben, da maa jeg henvise Dem til min Kollega, som overværer Møderne der i Egenskab af Medlem.

10. Marts.

Intet at meddele, undtagen at Forholdet mellem Hr. Bowmore og Hr. Linword stadig bliver fortroligere, og nok et Besøg af dem begge i Hampden-Klubben, samt at den unge Herres Kjærligheds-anliggende er i lykkelig Fremgang. Jeg nævner kun denne sidste Ubetydelighed, fordi det er nødvendigt at komme tilbage til Frøken Charlotte. Hun har mødt gamle Dommer Bervic paa en Ridetur og faaet at vide af ham, at hans Søn uventet var kommen tilbage fra Udlandet. Af hvad jeg kunde opsnappe af Samtalen ved Middagsbordet, slutter jeg, at Dommeren er bleven underrettet om Hr. Linwords Besøg i den revolutionære Klub, at han har tilskrevet sin Søn desangaaende, og at Kaptajnen er vendt tilbage for at sætte sin Ind-

flydelse paa Hr. Lindword mod Hr. Bowmores Indflydelse og frelse dem begge — i Fald han kan! Men som sagt, det er kun noget, jeg slutter af enkelte Ord, der faldt, og ganske sikker i min Sag er jeg ikke endnu paa dette enkelte Punkt. Et synes imidlertid af flere Omstændigheder temmelig sikkert: at Kaptajnen i det mindste har en Anelse om den Fare, der hænger over dette Hus's Beboere, og jeg gad nok vidst, hvem der har givet ham Vinket. Min Mistanke i dette Stykke falder nærmest paa den franske Doktor Lagarde, om hvem vi forhandlede mundtlig, da jeg sidst havde den Ære at tale med Dem. Jeg har altid troet, at han var en forklædt Spion, som Kommunisterne i Paris havde sendt her over. Jeg ved af paalidelig Kilde, at Hr. Percy Lindword har besøgt hans saakaldte somnambulistiske Aftener en Gang, og Kaptajn Bervic flere Gange. Jeg fulgte Deres Raad og besøgte ham, saa ofte jeg var i London; men jeg fik aldrig andet ud af hans „Henrykkelser“ end lutter intetsigende Snak. Sidste Gang, jeg gik efter ham, var han flyttet, og jeg har aldeles tabt ham af Syne. Men lad det nu alt sammen være, som det vil: Kaptajnen er altsaa vent tilbage, og jeg skal have Øje med ham. Frøken Charlotte er opbragt ved den blotte Tanke om hans Mellemkomst. Stakkels Pige! Hun tror virkelig, at hendes Fader vil blive den største Statsmand, der endnu har haft at gjøre med vort Fædrelands Anliggender.

17. Marts.

Paa Grund af, at De har været saa optagen af andre vigtige Sager, maa De ikke have lagt Mærke til, at Hr. Linwords Sag allerede har været for i Underhuset, og at dens Behandling er bleven udsat i tre Maaneder. Naar Landet trues med Revolution, har Parlamentet andet at tage vare end at forhandle om private Fordringer. Det vilde have været lige frem umuligt at fremme en saadan Sag.

Imidlertid har Hr. Bowmore og Lindword et ganske andet Syn paa Sagen. Begge er opbragte, især den første. Han har besluttet at sammenkalde et Extramøde for at overveje sin Vens „Forudrettelse,“ og han har overtalt Hr. Linword til at forlange sig optagen som Medlem af Hampden-Klubben. Kaptajn Bervic har baade mundtlig og skriftlig prøvet paa at blande sig i det, men er bleven afvist. Ikke alene Frøken Charlotte, men selv den fredsommelige Fru Bowmore er smækvred paa Kaptajnen og hans lønlige Mistro til Hr. Bowmore og Klubben. Hr. Linword har ladet Kaptajnen vide, at han ikke vil høre eller læse et eneste Ord af ham, naar Meningen og Hensigten med hans Ord og Breve er at nedsætte og forklejne Hr. Bowmore. Frøken Charlotte er ikke utaknemmelig for dette Kraftbevis paa Tillid til hendes Fader. Af Sladderen mellem Pigerne i Køkkenet har jeg erfaret, at hun har samtykket i, at Bryllupsdagen allerede skal fastsættes.

26. Marts.

Der er hengaaet længere Tid end sædvanlig, siden jeg sendte mit sidste Brev.

Ved nøjere Overvejelse fandt jeg, det var bedst, at faa Ende paa vor Tvivl: om Hr. Bowmore er den hemmelige Agent i England for et Selskab af franske Republikanere, og jeg skrev desaarsag til Opdagelsespolitiets Hovedkontor i Paris. Manden selv er, som De ganske rigtig bemærker en topmaalt Nar, der kun kan volde os alvorlige Bryderier som et Redskab i andres Hænder; men den omhandlede Forbindelse med de franske Republikanere behøver vi dog ikke at ængste os for; thi efter at jeg i nogle Dage havde ventet paa Svar fra Paris, har jeg nu modtaget en Meddelelse derfra, som gaar ud paa, at Hr. Bowmore vel havde tilbudt den franske Klub sin Tjeneste, men at Tilbudet var blevet vraget. Enten maa Franskmændene vel saa have skaffet sig nøjere Oplysninger om Hampden-Klubbens Udsigter, eller de maa have kjendt Hr. Bowmores sande Karakter i Forvejen — igjennem Doktor Lagarde?

Nu er der ikke mere, der skal afgjøres, undtagen Spørgsmaalet, om man skal stoppe denne Mands fraadende Veltalenhedsstrøm (der unægtelig øver sin Indflydelse paa adskillige Borgere) ved at sætte ham i Fængsel. Hvis jeg ikke har misforstaaet Deres sidste Instruktioner, maa Grunden til Opsættelsen vel søges i, at følgende Spørgsmaal først skal afgjøres: Har Hr. Percy Linword ogsaa mundtlig eller skriftlig prædiket Oprør mod Regeringen? Er det nødvendigt, at han bliver arresteret samtidig med Hr. Bowmore?

Som Svar herpaa sender jeg hoslagte stenografiske Optegnelser af min Kollega, hvis Hverv det er at indberette, hvad der bliver talt og forhandlet i Hampden-Klubben.

Optegnelsen Nr. 1 indeholder Hr. Linwords Tale under Forhandlingen om at tiltvinge sig Regeringens Opmærksomhed angaaende hans Pengefordring. Som Tale betragtet er den ikke meget bevendt; som Oprørs-Fængstof overgaar den derimod alt, hvad selve Hr. Bowmore endnu har præsteret.

Optegnelsen Nr. 2 indeholder en Beretning om Forhandlingerne paa et Extramøde, som afholdtes i Morges. Forhandlingsæmnet er den Afgjørelse, der nylig har fundet Sted i Parlamentet, og hvorved Habeas-Corpus Acten er bleven suspenderet paa

Forslag af Regeringen. De vil se, at et almindeligt Folkemøde vil blive sammenkaldt paa Marken uden for Dartford den 2. April, „i Kraft af den britiske Forsamlingsfrihed," at de londonske Foreninger skal modtage Hampden-Klubbens Komite den næste Dag, at de skal ledsage Hr. Bowmore til Westminster Hall og sætte igjennem, at han maa blive hørt fra Tilhørerpladsen i Underhuset. De vil ligeledes se, at den Person der i øvrigt støtter den af Klubben sidst vedtagne Resolution — at man maa se „at indjage Parlamentet Skræk, hvis det ikke er til at faa i Tale paa anden Maade" — ikke er nogen anden end selve Hr. Percy Linword.

Jeg har endvidere forvisset mig om, at Frøken Bowmore var en af de „Damer i Galleriet," som havde faaet Adgang til at overvære Debatten, og at hun holder Bryllup med Hr. Linword den 7de April næstkommende. Denne sidste Omstændighed forklarer efter min Mening fuldstændig Grunden til den store Ubetænksomhed, i hvilken Hr. Linword har gjort sig skyldig. Hr. Bowmore erklærer, at „selve Regeringens Øjestene ikke tør krumme et Haar paa hans Hoved." Frøken Charlotte stoler blindt paa sin Fader, og Hr. Lindword stoler paa Frøken Charlotte.

Efter at have meddelt Dem foranstaaende har jeg den Ære at at afvente Deres endelige Beslutninger.

31. Marts.

Deres Befalinger naaede mig i Gaar Middags. To Timer senere erholdt jeg Tilladelse til at gaa lidt fra By og begav mig hemmelig til Dommer Bervic. Jeg havde min Parykt og mine øvrige Forklædningsgjenstande i Lommen paa min Overfrakke, og i en forladt Stenbrudsgrube fandt jeg en udmærket bekvem Plads, hvor jeg uforstyrret kunde foretage den nødvendige Forvandling med mit Ydre, inden jeg besøgte Dommeren, og nok en Forvandling igjen, inden jeg atter vendte tilbage til Kottagen.

Ankommen til Manor House sendte jeg Deres fortrolige Brev ind, og jeg havde der efter en Samtale med Dommeren. Efter at have fremført min Anklage i behørig Form, udbad jeg mig Arrestordre paa Hr. Bowmore og Hr. Lindword.. Dommeren trak sig tilbage for at overveje Sagen. Jeg har ham stærkt mistænkt for, at hvis Deres Brev ikke havde været, vilde han have forespurgt sig hos Ministeriet, inden han udstedte Arrestordren. Som det nu var, havde han intet andet Valg end at gjøre sin Pligt, og han gjorde den desuagtet saa meget i Favør af de paagjældende Herrer som muligt, i det han af lutter formelle Grunde afslog at datere Ordren tidligere end 2. April. Jeg mindede ham om, at det store Folkemøde var bestemt til at afholdes den 2. April, og at den hele Demonstration vilde gaa over Styr, naar Lederne, de Herrer Bowmore og Lindword, blev arresterede en Dag eller to tidligere. Dommerens Svar paa denne min Indvending var ikke meget høfligt: „Jeg handler i Overensstemmelse med hvad jeg selv finder rigtigst, Sir! God Morgen!"

I det jeg gik min Vej, lagde jeg Mærke til tre Personer henne i et Hjørne af Værelset. De syntes alle tre at holde et vaagent Øje med mig. To af dem gjenkjendte jeg som Kaptajn Bervic og Major Much, begge Venner af Hr. Linword. Den tredje var en Dame, og jeg har siden overtydet mig om, at det var Kaptajnens Søster. At det er de tvende Herrer magtpaaliggende at hjælpe Hr. Lindword og muligt Hr. Bowmore med, ud af de politiske Vanskeligheder har jeg nu ikke den ringeste Tvivl om. Hvad Frøken Bervic angaar, da kan jeg kun med Sikkerhed sige saa meget, at hun befandt sig i sin Broders og Majorens Selskab; men hun er rimeligvis indviet i deres Fortrolighed.

I Morgen Aften (1. April) skal der atter være et Extramøde i Klubben for at træffe de sidste Forberedelser til det store Folkemøde den 2. April. Hvis Arrestordren havde været dateret en Dag tidligere, kunde jeg ganske rolig have arresteret Hr. Bowmore og Hr. Linword, naar de vendte tilbage fra Klubben, og Efterretningen derom vilde i rette Tid have spredt sig, saa at Folkemødet var blevet forpurret. Hvis jeg ikke faar nærmere Ordre fra Dem, maa Omstændighederne afgjøre, om jeg arresterer dem før Mødet eller først efter samme.

I ethvert Tilfælde kan De stole paa, at den hele Affære skal — overensstemmende med Regeringens Ønske — blive ledet med den strængeste Hemmelighedsfuldhed. Deres Brev til Dommer Bervic, i hvilket De meddelte ham Ministeriets Befaling, at intet Menneske, ikke en Gang hans Fuldmægtig, maatte vide, at jeg havde forlangt Arrestordren udtagen, bragte øjensynlig den gamle Herre til at studse. Hvis jeg opdager, at han har averteret denne Forskrift, vil hans Afskedigelse fra Dommerembedet naturligvis være selvskreven. Jeg antager imidlertid, at han nok holder Tand for Tunge. Han er skarpsindig nok til at indse Nødvendigheden af, at Hr. Bowmore og Hr. Linword maa forsvinde, da Bladene ellers vil fremstille dem som Martyrer. Hvilken overordentlig Vinding det dog maa være for Regeringen, at Habeas-Corpus-Acten er sat ud af Kraft! Tilgiv at jeg kommer ind paa politiske Betragtninger; men jeg er saa oprømt ved Tanken om, at mine Anstrængelser nærmer sig deres heldige Slutning. Med det samme maa jeg beklage Frøken Charlotte. Hun er saa lykkelig og saa fuldstændig

uvidende om den Vanskæbne, der hænger over hendes Hoved, at jeg ikke kan andet end ynke hende. Det vil blive et grusomt Slag for hende, naar hun ser sin Fæstemand spasere i Fængsel, just som deres Bryllupsdag er for Haanden.

Jeg skal personlig bringe Dem Meddelelse om selve Hæftelsen; der vil imidlertid blive Tid nok for mig til at komme med Eftermiddags-Deligencen til London. Vær forvisset om, at jeg fra i Dag af og indtil den 2den April er forbi skal have et særdeles vaagent Øje med de tvende Herrer, især med Hr. Bowmore. Han er just den Mand, der ikke vil betænke sig paa, hvis han lugter Lunten, at lade Hr. Linword i Stikken og bjærge sit eget Skind, om han kan. Jeg har den Ære, Sir, at undertegne mig Deres underdanige og lydige Tjener.

Peter Weems.

VII.

Om Aftenen den 1. April var Fru Bowmore ene hjemme med Tyendet. Hr. Bowmore og Percy var i Klubben til det omtalte Møde. Kort efter, at de var gaaede, havde Charlotte forladt Huset under særdeles paafaldende Omstændigheder.

Hendes Fader og Percy kunde vel have været borte end fem Minutter, da hun modtog en Billet, der syntes at volde hende den største Sindsbevægelse. Hun sagde til sin Moder: „Jeg maa tale med Kaptajn Bervic et Par Minutter i Enrum om en Sag, der er af den største Vigtighed for os alle. Han venter her udenfor, og saa snart jeg viser mig i Gadedøren, kommer han ind." Hvorpaa Fru Bowmore havde spurgt om en nærmere Forklaring. „Der er ingen Tid til at give Forklaringer," havde Datteren svaret; „jeg beder kun om Tilladelse til at være ene med Kaptajnen i fem Minutter." Fru Bowmore tøvede endnu, som rimeligt var. Men nu snappede Charlotte sin Hat og erklære heftig, at hun vilde gaa ud og tale med Kaptajnen, naar hun ikke maatte modtage ham inde i Huset. Overfor en saadan Erklæring gav Fru Bowmore efter og forlod Værelset.

Et Par Minutter senere var Kaptajnen i Dagligstuen. Ihvorvel Fru Bowmore havde givet efter for sin Datter, turde hun dog ikke ganske lade hende være ene med en Mand, hvem Charlotte selv havde omtalt som en Æreskjænder og falsk Ven. Hun satte sig derfor ud i Verandaen uden for Dagligstuen, i sikker Afstand fra de to Vinduer, som man havde lukket op for den friske Lufts Skyld. Her ventede hun og lyttede.

I Førstningen førtes Samtalen hviskende; men begges stigende Iver lod dem snart glemme denne Forsigtighed, saa de stadig blev mere højmælede. „Jeg sværger Dem til ved min kristne Tro!" hørte Fru Bowmore Kaptajnen sige. „Ved den alvidende Gud jeg taler Sandhed!" Og Charlotte svarede hulkende: „Jeg kan ikke . . . jeg tør ikke tro Dem! Hvordan kan De forlange sligt af mig! Lad mig gaa!" Disse Ord havde foruroliget Fru Bowmore, saa hun var traadt til og havde set ind af Vinduet. Hun saa da, at Kaptajn Bervic lagde Charlottes Arm i sin og vilde overtale hende til at forlade Værelset sammen med ham. Hun stred imod og bønfaldt ham om at slippe hende. Fru Bowmore var lige paa Nippet til at træde ind og give sig til Kjende, da Kaptajnen pludselig hviskede Charlotte noget i Øret. Hun studsede, saa vist paa ham og besluttede sig øjeblikkelig. „Lad mig sige Moder, hvor jeg bliver af," sagde hun, „saa vil jeg gaa med Dem." „Lad gaa da!" svarede han og skyndte paa hende.

I det Fru Bowmore nu vilde gaa ind i Huset, mødte hun dem i Gangen. „Husk paa en Ting," sagde Bervic, førend Charlotte kunde komme til Orde, „hvert Minut er kostbart; de færreste Ord er de bedste."

Charlotte fattede sig kort. „Jeg maa strax gaa til Manor House. Bliv ikke urolig, Moder! Jeg ved, hvad jeg gjør, og jeg ved, det er det rette!"

„Til Manor House!" udbrød Fru Bowmore, yderlig forbavset. „Hvad vil din Fader og Percy tænke, naar de kommer hjem, og du er tagen til Manor House?"

„Min Søsters Vogn venter paa mig lige her ved," skyndte Bervic sig at sige. „Den er ganske til Frøkenens Tjeneste, og hvis hun ønsker, at Besøget skal holdes hemmeligt, kan hun magelig være her igjen, inden Hr. Bowmore og Hr. Linword kommer hjem."

Han nærmede sig Døren, medens han talte. Charlotte kyssede kjærlig sin Moder og fulgte ham. Fru Bowmore vilde holde paa dem. „Jeg tør ikke lade dig gaa uden din Faders Tilladelse," sagde hun næsten hændervridende. Men hverken Kaptajnen eller Charlotte lod til at ville høre, hvad hun sagde. De ilede gjennem Blomsterhaven foran Huset og ud paa Vejen. I et Øjeblik var de hende ude af Syne.

Der var nu gaaet et Par Timer godt og vel. Solen var allerede nede, og endnu var der ingen Charlotte vendt tilbage.

Fru Bowmore blev mere og mere urolig. Omsider besluttede hun at ringe paa en af Tjenestepigerne og sende hende til Manor House for at fremskynde Datterens Hjemkomst. Hun nærmede sig Klokkestrængen, men tys! Der hørtes en puslende Lyd som af listende Fodtrin i Gangen og derpaa

en dump Larm, som om en tung Gjenstand faldt paa Gulvet. Hun trak hastigt i Klokkestrængen og skyndte sig ud i Gangen; men lige i det hun aabnede Døren, passerede Tjeneren forbi hende, ilede ud og afsted med et Hastværk, som om han forfulgte nogen. Fru Bowmore for efter ham, ud af Huset, gjennem Blomsterhaven, ud paa Vejen. Hun kom just tids nok til at se ham svinge sig op bag paa en Postvogn, der maatte være kjørt forbi i det samme og have holdt stille et Øjeblik. Lige som Peter var kommen til Sæde, satte Kusken Hestene i Gang igjen og kjørte ad Vejen til London. Da Vognen havde kjørt et lille Stykke, fik Tjeneren Øje paa Fru Bowmore, der stod og stirrede efter ham. Med et uforskammet Nik pegede han først ind i Vognen og derpaa oven over den, frem ad Landevejen, som om han vilde sige: „Den Person, der sidder inde i Vognen, ledsager jeg til Rejsens Ende!"

Begge Pigerne var fulgte efter Fru Bowmore. Da denne vendte sig for at gaa ind igjen, saa hun uvilkaarligt paa dem; de saa helt forskrækkede ud.

„Hvem kan det være, Peter er efter, Frue? Mon det er en Tyv?" spurgte Kokkepigen.

Stuepigen pegede paa Postvognen, der endnu lige kunde øjnes, og sagde: „Tossenakke! Rejser Tyve paa den Maade? Gid Herren havde været hjemme, Frue! Jeg er rigtig bange for, der ligger en Re'lighed."

Fru Bowmore saa hastig paa hende og spurgte: „Hvorfor taler du om Bowmore, Amalia, naar du tror, at der er noget galt?"

Amalia skiftede Farve og saa helt forvirret ud.

„Jeg vilde nødig forskrække Fruen, og jeg ved ikke rigtig, hvad jeg skal."

Fru Bowmore vaklede og maatte støtte sig til Pigen for ikke at falde om.

„Lad mig vide hvad det er, og hold mig ikke i Spænding," gispede hun.

De gik ind i Dagligstuen, og Kokkepigen, der nu ikke turde være alene, fulgte med.

„Det var noget jeg hørte i Eftermiddag, Frue," begyndte Amalia. „Nelly havde netop travlt . . ."

„Men Nelly havde endnu ikke forvundet Amalias Udtryk „Tossenakke," og hun raabte fornærmet: „Nej, hvis du endelig vil have mig blandet ind i det, følg saa endelig Sandheden! Jeg havde saamænd slet ikke saa travlt; men jeg kunde ikke gaa fra Suppegryden."

„Jeg indser ikke, at det gjør hverken fra eller til," svarede Amalia. „Vist er det da i alt Fald, at det var mig og ikke dig, der gik ud i Haven for at hente Suppegrønt . . ."

„Da skete det, ved Gud ikke med mit Ønske!" raabte Nelly.

„Forlad Værelset!" befalede Fru Bowmore, hvis Taalmodighed endelig var udtømt.

Nelly saa ud, som om hun ikke rigtig vilde tro sine egne Øren; men Fruen pegede paa Døren, og Pigen maatte da gjøre en Dyd af Nødvendigheden; hun gik bort i Tavshed, men slog Døren haardt i efter sig.

„Jeg var ude at hente Grønt, Frue," begyndte Amalia igjen, „og saa hørte jeg Stemmer paa den anden Side af Plankeværket, der jo er saa gammelt, at man baade kan høre og se gjennem Sprækkerne. Det var da Herren og Hr. Linword og Kaptajn Berwic, saa jeg, og det lignede efter, at Kaptajnen havde standset de andre to paa Stien, der gaar over Marken; for han havde stillet sig saadan, at han spærrede dem Vejen tilbage til Huset — og han talte alvorlig, det kan nok være! „For sidste Gang, Hr. Bowmore," sagde han, „vil De ikke forstaa, at baade De og Hr. Linword er i Fare, og at De begge maa forlade Egnen endnu i Aften for at undgaa den?"

Herren tog det meget let og svarede: „For sidste Gang, Sir, vil De være saa venlig at lade os se Beviserne for Deres Paastand, at vi selv kan dømme!"

„Jeg har jo allerede sagt Dem," svarede Kaptajnen, „at Hensynet til en anden binder min Tunge og tvinger mig til at holde det hemmeligt."

„Godt," sa'e saa Herren igjen, „og Pligten mod mit Fædreland binder mig. Og jeg kan sige Dem," sa'e han paa sin majestætiske, bydende Maade, „at hverken Regeringen selv, eller Regeringens lejede Spioner tør krumme et Haar paa mit Hoved — og hvorfor ikke, Sir? Fordi de ved, at jeg er en Folkets Mand!"

Men nu blev Kaptajnen utaalmodig; han ordentlig stampede i Jorden. „Passiar!" sa'e han. „Der er en Regeringsspion, forklædt som Tjener i Deres eget Hus, Sir!"

Herren saa paa Hr. Linword og gav sig til at le. „Peter en Spion!" sa'e han. „Stakkels Peter! Nej, den gaar ikke, Sir!" Og uden at sige et Ord mere skubbede han sig forbi Kaptajnen og gik hjem.

Men nu var Hr. Linword tilbage. Kaptajnen tog ham i Armen og sagde: „For Guds Skyld, følg dog ikke dette gale Menneskes Exempel! I Fald De sætter Pris paa Deres Frihed, og De haaber at blive Charlottes Husbond, sørg da for at komme i Sikkerhed. Jeg kan give Dem et Pas — flygt til Frankrig og vent der, mens Uvejret driver over!"

Hr. Linword var just ikke i det bedste Humør, og De kan tro, han rystede ham af sig! „Charlottes

Fader bliver snart min Fader," sa'e han, „tror De, jeg vil forlade ham? Mine Venner i Klubben har taget min Sag op — tror De, jeg vil svigte Dem og Mødet i Morgen? De forlanger jo ligefrem, at jeg skulde gjøre mig Charlotte og alle mine Venner uværdig! De fornærmer mig, om De siger et eneste Ord mere!" Han snurrede sig om paa Hælen og fulgte Herren. Kaptajnen løftede sine Hænder mod Himlen og saa ud . . . ja, jeg forsikrer, at det sortnede ordentlig for mine Øjne, blot ved at se ham, og hvis der er Sandhed skabt i dødelige Mennesker, saa er det min faste Tro . . .!"

Hvad Amalias faste Tro var, forblev en Hemmelighed; thi førend hun kunde faa udtalt, lød der et sandt Rædselsskrig ude fra Gangen.

Fruen og Amalia ilede derud, belavede paa at erfare, de vidste vel ikke selv hvad. Der stod Kokkepigen ganske alene og stirrede paa Stativet, paa hvilket Herrernes Hatte og Overfrakker hængte. „Hvor er Herrens Rejsekappe?" skreg hun vildt og pegede paa en tom Knage. „Og hvor er Huen? O Gud, han er væk, han er væk . . . i Postvognen, og Peter er efter ham!"

(Sluttes.)

Ariel - Svalen.

Under sit Ophold i Ny-Sydwales i Avstralien fik den engelske Naturforsker Gould gjentagne Gange Lejlighed til at iagttage en Svaleart, som baade i Legemsform og Farve har ikke ringe Lighed med vore evropæiske Svalearter. Baade Hannen og Hunnen har den samme Farve; Hovedet er rustbrunt, Ryggen staalblaa, Vingerne og Halen mørkebrune, Underkroppen hvid med et rødligt Skjær paa Struben og Brystet. Han fandt denne Svaleart, som han kalder Ariel-Svalen, mange Steder i det sydlige Avstralien, baade i beboede og ubeboede Egne. Den udmærker sig frem for de andre Svalearter ved den ejendommelige Form, som den giver sin Rede. Denne ligner nemlig en Flaske og er ligesom vore Svalers lavet af Ler og Dynd. Indgangen til Reden dannes af et langstrakt og smalt Rør, medens den egentlige Rede er stærkt udbuet og har et Tværmaal af indtil 6 Tommer; med Indgangsrøret kan hele denne Redebygning opnaa en Længde af indtil 9 Tommer. Naar en saadan Rede skal laves, udføres dette Arbejde altid af mindst et halvt Dusin Svaler; en af disse optræder som den egentlige Bygmester, medens de andre, som formodentlig først skal lære denne Kunst, indtager en mere beskeden Rolle som Haandlangere og bringer Bygmesteren det Stof i deres Næb, som Reden skal opføres af. Reden opføres paa forskjellige Steder, i det den snart fæstes til den indre Væg af et hult Træ, snart langs de stejle Bredder af en Flod og snart paa en lodret Klippevæg, men altid helst i Nærheden af et Vandløb eller en Dam. I beboede Egne anbringes Reden ogsaa meget ofte under Taget paa et Hus eller i Krogene paa Vinduerne. Man ser sjældent en enkelt af disse Reder, men næsten altid flere, som oftest 12—15 ved Siden af hverandre, af hvilke nogle springer lodret frem fra Væggen, medens andre indtager en mere skraa Stilling med Indgangen ned ad mod Jorden. Det indre af enhver Rede er udforet med Fjer og fine tørrede Plantedele, for at danne et blødt og varmt Leje for Æggene, der enten er aldeles hvide eller rødplettede. Foranstaaende Billede fremstiller to Samlinger af disse ejendommelige Reder; i den ene Samling til venstre er Rederne anbragte i et hult Træ, medens Rederne paa den højre Side derimod er fæstede til en næsten lodret Klippevæg, og i Baggrunden paa Billedet ses en lille Sø.

Ariel-Svaler.

Øen Mauritius.

Det er til et fjærntliggende Sted, „Familievennen" i Dag agter at føre sine Læsere, nemlig til den omtrent 33 Kvadratmile store Ø Maritius eller Ile de France, beliggende i det indiske Hav og tilhørende en større Øgruppe, øst for Madagaskar, ved Navn Mascarenerne. Klimaet paa Øen er overordentlig sundt, og Naturen saa rig paa Skjønheder, at den reisende stadig sættes i Forbavselse derved. Den lyseblaa Himmel formørkes sjælden af nogen Sky, og den klare, solvarme Luft faar en stadig Tilsætning af frisk Kølighed fra det store blaanende Hav, der ruller til alle Sider. For en Dansker vilde hver Plante og hvert Træ frembyde en Overraskelse, og i Steden for Droslen, Gjøgen og Solsorten, vore saa velsete Skovgjæster, vilde han her træffe støjende Papegøjeselskaber og Hundreder andre Fuglearter, hvis rige, glimrende Fjerpragt fuldstændig overstraaler vore smaa fjedrede Venners, men hvis Sangstemmer til Gjengjæld vilde staa langt tilbage for disses. Af og til ses en Abe klatre op ad Grenene og for et Øjeblik kan dens Skrig da afbryde Papegøjernes Pludren. Bjærgene, som paa hele Øen antager højst sælsomme ofte fantastiske Former, er lige til Toppen bevoxede med Træer. Mellem dem findes ikke sjældent Svælg og smaa Dale, gjennemskaarne af en krystalklar

En Malabar- og en Kafferpige.

Flod og med en virkelig paradisisk Fred og Skygge. En vidunderlig dejlig Dal gjennemstrømmes af Floden Charmarel med et berømt Vandfald, der styrter ned over stejle Klippevægge fra en Højde af over sex Hundrede Fod. Det koster rigtignok Anstrængelser at komme frem gjennem Skraaningernes tætte Slyngplanter og de af en yppig Vegetation næsten skjulte Sumpe, men des mere overraskende er ogsaa Skuet af den i Solens Straaler glimrende Vandmasse, der fossende og brusende styrter ned fra sin Højde for derpaa ganske rolig og med en dæmpet Mumlen at rinde videre gjennem den sollyse, løvhegnede Dal, i hvis Midte den sætter en Sukkermølle i Bevægelse.

Øens sorte Beboere har en ganske pudserlig Maade at hilse paa. Naar to Venner mødes, tager de nemlig hinanden i Skuldrene og ler af fuld Hals, og ikke sjælden gaar de stærke Latterudbrud over til en formelig Brølen, og stundum kan det hændes, at de til sidst i lutter Glæde og Overstadighed vælter sig omkring paa Jorden. Foruden en Del indvandrede kinesiske Arbejdere, findes der ogsaa mange Afrikanere der paa Øen. Af disse udmærker de sorte Malabarer sig ved en i høj Grad smuk Ansigtsform, og trofast Udholdenhed i deres Kaldspligter. Endnu smukkere er de just ikke talrigt forekommende Kaffere. Kvinderne af begge Racer er særlig efterspurgte som Ammer; thi deres opofrende Kjærlighed for det til deres Omhu betroede Barn overstiger alle Grænser. Saaledes — fortæller en rejsende — viste man mig Portrættet af en malabarisk Kvinde, holdende et Spyd i Haanden, hvormed hun ikke alene havde forsvaret sig mod sex Kinesere, der var lejede til at bortrøve den toaarige Arving til en stor Formue, men endog havde saaret to dødelig og saaledes beskyttet Barnet, indtil der kom Hjælp. Denne bragtes først af en ung Kafferpige, der tjente hos samme Familie og ligeledes gik de kinesiske Menneskerøvere saa haardt paa Klingen, at de til sidst maatte tage Flugten. De blev dog senere indhentede, og hele Bortførelseshistorien kom derved for Dagen. De to Heltinder blev rigeligt belønnede af den paagjældende Familie og havde den Glæde, at deres Portrætter kom i alle Vinduer, og at de af deres Landsmænd blev roste for deres Mod og Trofasthed.

Det bedste af alt.

Fortælling

af Frans Hedberg.

(Sluttet.)

VI.

fter Middag sad vi nede i Faders Lysthus i Haven, hvor Moder havde dækket Kaffebordet. Til os Børn havde Farbroder ladet Tjeneren bære ind en temmelig stor kinesisk Kurv af en ejendommelig Form, og med den havde vi faaet Lov til at gjøre, som vi vilde. Denne Ret var saa meget mere velkommen, som der i Kurven fandtes alle Haande herlige Sager, som sandelig ikke voxede paa Træerne der hjemme. Vi ordentlig skreg af Glæde og Forbavselse ved Synet af Figner, trekantede brasilianske Nødder, Dadler og Pisangskiver, indlagte i Sukker. Men vor Henrykkelse naaede sin Højdepunkt, da vi i Bunden af Kurven fandt to vældige Kokosnødder, og Fader fik ingen Fred, før han havde forklaret os, hvad al Ting hed, og hvor det voxede. Da den første Nysgjerrighed endelig var tilfredsstillet, gav Moder os hver sin rundelige Part af Velsignelsen, paa et særskilt Bord, dog ledsaget af en moderlig Formaning om at passe vel paa Tænderne og ikke spise mer, end vi kunde taale. Og medens vi Børn nu med de lækre Spisevarer bragte Munden til Tavshed, begyndte en Samtale mellem de ældre om nyt og gammelt. Jeg forsømte dog ikke at holde Ørene aabne og kunde sjælden tage Øjnene bort fra Farbroder Jakob, som sad der saa flot, skjødesløs tilbageslængt i Stolen og paa amerikansk Vis havde lagt Fødderne op paa en anden, uden at agte min Moders bekymrede Blik paa Stolebetrækket, — thi i Anledning af Højtideligheden var Stadsstolene flyttede ud i Lysthuset. Jeg syntes, at jeg aldrig havde set et saa mandigt Ansigt, men der laa noget haardt og bistert deri, som næsten gjorde mig bange. De skarpe gjennemtrængende, mørke Øjne fæstede han uophørlig snart paa Fader og snart paa Moder, og det saa ud, som han vilde se lige igjennem dem, for at komme paa Spor efter deres hemmeligste Tanker.

„Naa, kjære Jakob," sagde til sidst min Fader, hvis klare og frimodige Blik mødtes med min Farbroders mørke og forskende, „fortæl os nu dit Levnetsløb, vort kjender du fra Middagsbordet, og du ved, hvor roligt og stille det er rundet hen uden

anden Forstyrrelse end Moders Død. Var du endda kommen noget før; hun længtes saa meget efter at faa dig og vore to andre Brødre at se."

„Jeg kunde ikke komme," svarede Farbroder Jakob, „og jeg havde en gyldig Grund: Afstanden. Man hopper ikke saa let over en Bæk som Atlanterhavet. Mere sært var det, at hverken Erik eller Anton saa til hende en Gang imellem! Men jeg forstaar dem nok: vor Fader vilde ikke have os til at være Kjæledægger, og vi er vel ikke andet end det ligefremme Resultat af hans Maade at opdrage paa. Kun Synd at det skulde gaa ud over vor gamle Moder, som nok var en brav gammel Kone, skjønt jeg mindes hende saa lidt! Talte hun om os, sagde du?"

„Ja ofte, og altid med Kjærlighed," svarede min Fader blødt, „og som hun længtes efter Brev, men der kom aldrig noget. Kun en eneste Gang underrettede Erik i en kort og forretningsmæssig Tone hende om, at han havde giftet sig og var flyttet til Nordland. Anton skrev aldrig . . . og du. . . ."

„Lad os ikke tale om det," afbrød Farbroder Jakob lidt bittert, i det han med Bagen af sin Haand strøg sig over Øjnene, som vilde han viske et Minde eller en længe slumret Barndomsfølelse bort. „Jeg har haft andet at bestille end at skrive! Du vilde jo høre noget om mit henrundne Liv? Kan du ogsaa taale at høre det? Vil du og din fromme Hustru ikke ryste som spøgelsesrædde Børn, naar jeg fortæller om, at Livet for mig er henfaret som en hvinende Storm over skumpiskede Vover og klippefulde Rev. I Dag Overflod, i Morgen Sult, saa Guld igjen, saa det har strømmet mellem Fingrene som Vandperler, derefter ny Elendighed, og en Elendighed saa dyb, at selve Afgrunden ikke kunde opvise den værre. Matros i Dag, Guldgraver i Morgen. Dagen efter Spiller og saa Matros igjen. En skjøn Dag Kaptajn paa et Kaperskib, befalende over et halvt Hundrede gule Hunde, Malayer og Kinesere, med Kniven mellem Tænderne og øvende Mord og Rov som en Slags Morskab i ledige Timer. Tænk dig et vildt stormende Hav og en saadan Besætning i Mytteri, og jeg og min Styrmand paa Skansen hver med et Hugvaaben i Haanden, og saa Slag til højre og venstre og kløvede Pandeskaller og rindende Blodbække paa Dækket! Og saa Skibbrud paa en Kyst, saa ugjæstfri, at Kanibalerne med dyrisk Lyst kun ventede paa, at Stormen skulde slynge os i Land, for at de af os kunde lave sig en lækker Steg. Derpaa atter i smulte Vande og landende rig og fejret som en Nabob paa Kyster, skjønne og henrivende som et Paradis! Gyngende i Hængekøjer under blomstrende, løvrige Træer, vugget i Søvn af Slavinder saa skjønne, at den gamle Verdens Kejsere gjærne vilde give alle deres Kroner bort for blot et Kys af en eneste af dem. Se, saadan har mit Liv været, og tro mig, det er et Liv, som ikke gjør en blød, ikke fremkalder fromme og barnlige Tanker, især naar man er gaaet ud fra Fædrenehjemmet med Hjærtet fuldt af Had. Thi jeg hadede min Fader baade for min egen Skyld og for min Moders, som han tyranniserede. Jeg hadede ogsaa hende, fordi hun ikke vovede at beskytte sine Børn! Jeg mindes endnu dunkelt fra min Barndom, at jeg længtes efter Kjærlighed, som en brændende Tørst længes efter Vand, og de Kjærtegn, som min Moder stjal sig til at give mig, naar min Fader ikke saa det, tilfredsstillede mig ikke. Saa blev jeg kastet ud paa Søen, hvor min Opdragelse bestod af Prygl og onde Ord; af Kammeraterne lærte jeg at haane alt og le ad alt, som var godt, fromt og ædelt, jeg blev i Arme og Sener saa stærk som en Bjørn, og i Hjærte og Sind saa haard som en Sten. Der har du min Livshistorie, og sig mig nu ærligt, om du ikke gruer for den, du nys kaldte din Broder?"

„Nej, jeg gruer ikke for dig," sagde min Fader, i det han ømt lagde sin Haand paa Farbroder, „jeg beklager dig i Steden; men jeg indser ogsaa, at du ikke kunde blive anderledes. Og at du er bedre, end du selv vil tilstaa, det bevises bedst af den Maade, hvorpaa du taler om dit henrundne Liv!"

„Ha, ha, ha! Naa saa det tror du!" udbrød Farbroder Jakob med en bitter Latter, i det han til min Moders store Forskrækkelse kastede Benene op paa Bordet, „hvem indestaar dig for, at jeg ikke forstiller mig for din Hustrus og dine Børns Skyld?"

„Din Tone!" svarede Fader rolig, „den lyver ikke!"

„Det kjender du saa lidt til; din Kone ser paa mig med forskrækkede Øjne; hun ser skarpere end du; hun er bange for, at jeg skal gjøre hendes Drenge forrykte med mine Minder fra de henrundne Dage."

„Nej, vist ikke," svarede min Moder med et hurtigt Smil, „jeg er kun bange for mine Kaffekopper!"

„Naa saaledes; ja undskyld, kjære Svigerinde! Jeg glemmer helt, at jeg ikke længer er i Amerika!" sagde Farbroder Jakob, i det han flyttede Benene ned fra Bordet og lagde dem tilbage paa Stolen; „men saa længe jeg ikke tager Kniven frem og begynder at snitte Bordpladen i Stykker, maa I ikke klage."

„Herre du min Gud, lever man da virkelig saaledes i Amerika!" udbrød min Moder forfærdet.

„Det er kun Smaating, som ingen snakker om. Har man blot Dollars nok i Lommen, saa kan man snitte saa mange Borde itu, man lyster. Yankeen ved, hvad Pengene kan bruges til; men han ved ogsaa meget andet, som er bedre end det. I skulde ikke se ham over Hovedet og hovmode jer, I den

gamle Verdens Børn, som lever i gammel Vane og Slendrian; thi han er bedre end I, og Fremtiden har han for sig, og en hel Verdensdel til Tumleplads — en Verdensdel, hvoraf kun en Ottendedel er beboet."

„Og dog har han adskilligt at lære af den gamle Verden," sagde min Fader rolig som altid.

„Og hvad skulde det vel være?" spurgte Farbroder med en vis Strænghed i Tone og Mine.

„Agtelse for Menneskeværdet uden Dollars, for sand Religiøsitet og ikke Sektkristendom," svarede min Fader.

„Du snakker! Begge Dele findes i Amerika om end ikke paa samme Maade som her. Jeg har derfor ogsaa til Sinds at drage tilbage, nu da jeg har set, hvorledes mine Brødre har det, thi her kunde jeg i alt Fald ikke trives. Her er alt for smaat, for trangt og for spidsborgerligt. Sig mig Arvid, har du Lyst til at udvandre?"

„Jeg?" udbrød min Fader forbavset, „hvor kan du da falde paa saadan noget?"

„For Pokker, jeg synes da, svarede min Farbroder Jakob, i det han med en Smule Foragt saa sig omkring og til sidst lod Blikket dvæle ved den rødmalede Bygning med sit Spaantag, jeg synes da ikke, at her vilde være saa meget at savne."

„Naa det synes du ikke," svarede min Fader, og tog Moders Haand og trykkede den i sin; „men for mig er det nu alt. Her døde min Moder, her blev Ellin min Hustru, her er vore Børn fødte, her har jeg selv plantet hvert Træ, hver Busk, hvert Frø i den moderlige Jord — ingen af dine Paradiser der ude kan for mig opveje denne lille Plet magre Jord i en Krog af mit gamle Fædreland, og jeg haaber at dø her ligesaa tilfreds, som jeg har levet."

„Snegl!" udbrød Farbroder Jakob i en haanende Tone, i det han kastede det ene Ben oven paa det andet og gyngede sig paa Stolen; „jeg anede nok, at du var saaledes sindet. Broder Erik forberedte mig paa, at du var Moders Kjæledægge iblandt os, og det er ingen Sag for dig at være god, thi den Kjærlighed, hvoraf vi andre skulde have haft vor Part, den fik du alene. Og medens vor Fader var stræng og uretfærdig mod os, kjælede han for dig til enhver Tid, og nu kan jeg gjærne sige dig det rent ud, at jeg altid har været misundelig paa dig af mit ganske Hjærte."

VII.

Jeg mindes endnu, som det havde været i Gaar, hvilken mørk Stemning, som ved disse Ord lagde sig over den lille Familiekreds. Vi Børn følte os saa underlig usikre, som om en Ulykke truede os, og vi begyndte at synes, at Lækkerierne smagte mindre godt, efter at Giveren havde talt saa uvenligt til Fader.

Min Moder, som altid var villig til at rette, hvad der var kommen i Ulave, begyndte dog snart at tale om noget andet, og den trykkende Stemning forsvandt lige saa snart, som den var kommen. Hun spurgte efter min Faders to Brødre, og hvorledes de havde det.

„De har det udmærket," svarede Farbroder og tændte en stor, lang, krum, Cigar, som var aldeles sort, „jeg har nøje undersøgt dem, kan I tro! Broder Anton traf jeg for to Aar siden i Odessa; han er første Landmaaler et Steds dernede i det sydlige Rusland, hvor han for en halv Snes Aar siden nedsatte sig, efter først at have boet i Uralbjærgene. Han er Enkemand og meget rig, har en smuk, grøn og rød Uniform og Brystet fuld af Ordener af alle Slags. Han spiser gode Middage, er tyk som en Tønde, drikker et Par Flasker Champagne om Dagen og dør vel en smuk Aftenstund efter en god Middag, af et Slagtilfælde. Han har en Søn, der er Løjtnant i den russiske Armee, og som har bortspillet hele sin Arv, før han endnu har faaet den i Hænde. En rask Gut for Resten, som sagtens en smuk Dag fanger en Fyrstinde, der drikker Cognac og hjælper ham at sætte de Penge over Styr, han faar med hende. Broder Erik er Delhaver i et stort Savværk oppe i Nordland; han har giftet sig Formue til med en Enke, der er to Gange saa gammel som han og tre Gange saa gjerrig. Han tituleres „Brugspatron", og han har to Døtre, som begge er gifte med hver sin storsnudede Skovejer der oppe. De fører et stort Hus, men lever for Resten som Hund og Kat."

„Mine stakkels Brødre," sagde Fader med et Suk, „hvor jeg dog gjærne vilde tale med dem endnu en Gang her i Livet."

„Det Ønske er du saamænd ene om," svarede Farbroder, „for de vil næppe kjendes ved dig. Skolemesteren nede i Knallbygden*) vil de slet ikke regne sig i Familie med; den rige Fabrikejer oppe i Nordland i det mindste ikke. Russeren har glemt baade dig og Sprog og Fædreland — han plapper uffski og ruffski og toj og skoj, som om han aldrig i sine Dage havde bestilt andet end æde Hvidløg og Surkaal. Havde jeg ikke været i Amerika, hvor man fremfor alt lærer Jævnhed, saa var jeg sagtens bleven lige saa nærsynet som de. Nu har jeg i alt Fald set dig og ved, at du efter dit eget Begreb har det godt, og nu drager jeg bort igjen, og jeg tænker, at det vil vare en god Stund, inden vi atter ses."

„Tænker du paa at rejse igjen?" spurgte min

*) Saaledes kalder Svenskerne Egnen omkring Boraas.

Fader forbavset og sørgmodig; „vil du ikke blive her hjemme i Sverige?"

„Hvad skulde jeg tage mig for her? Gaa og kjævles med de andre Kvæghoveder, som ikke kjender noget bedre? Nej Tak, jeg vil have Luft, Spillerum, Frihed; jeg lader mig ikke indestænge; endnu i Aften rejser jeg!"

„Som du vil da," sagde min Fader men tilføjede efter et Øjebliks Tavshed, „men vil du ikke med en lille Tur op paa Kirkegaarden, den er ikke ret langt her fra."

„Hvad skulde jeg der?"

„Besøge vor Moders, din Moders Grav."

„Min Moders Grav! Nej, det vil jeg ikke . . . jeg vil ikke tynge den med min Nærværelse. Græde kan jeg ikke, og hykle vil jeg ikke. Det er bedst, vi lader det være."

„Men du kan da i det mindste gaa ind i hendes Værelse, hvor hun levede de sidste ti Aar, og hvor hun døde. Vil du det?"

„Well! hvorfor ikke."

Derpaa forlod han og Fader Haven, medens Moder og vi Børn blev tilbage. Vi undredes meget over, hvorfor han ikke vilde besøge Farmoders Grav, som vi hver Søndag pyntede med friske Kranse og Blomster; men Moder sagde, at sligt var ikke Skik i Amerika, og at Farbroder Jakob sørgede lige dybt over Farmoder for det."

„Men alligevel er Farbroder Jakob en slem Mand, er han ikke ogsaa, Moder?" spurgte jeg efter at have grundet en Stund paa hvad, jeg havde hørt.

„Nej, kjære Barn," svarede min Moder mildt bebrejdende, „nu gjør du ham Uret; han er ikke slem, men han er ulykkelig."

„Ulykkelig! Han som har saa mange „Godter"!" sagde vor lille Søster, i det hun puttede en hel Figen i Munden. „Hvem er saa da lykkelig, Moder?"

„Den, som ikke har saa mange „Godter"," svarede min Moder og tog den lille op paa sit Skjød, som om hun vilde vogte hende for noget ondt.

Efter godt et Kvarterstids Forløb, kom Fader og Farbroder Jakob tilbage. Min Fader saa bevæget ud, men Farbroder ligesaa haard og indesluttet som før.

„Naa?" spurgte min Moder.

„Ja, hvad mener du?" spurgte Farbroder, „naa, hvad jeg synes om Værelset? Jeg synes, man kan kvæles der inde paa ti Minutter, hvor meget mere da ikke paa ti Aar. Men Tiden gaar, og nu maa jeg byde jer Farvel!"

„Du vil altsaa ikke blive," sagde min Fader og greb hans Haand.

„Nej, paa ingen Maade, men maaske jeg kommer igjen, hvis jeg lever og bliver meget gammel! Men et Ord, vil I give mig et Minde om jer?"

„Ja, saa gjærne," svarede min Fader glad, „hvad ønsker du?"

„Drengen der," svarede Jakob kort, i det han pegede paa mig.

Min Fader for op og blev bleg som et Lig. Derpaa lagde han Armen om mit Hoved trykkede mig ind til sig og sagde med en Røst, der dirrede af Sindsbevægelse:

„Jeg sender ikke mine Børn bort fra Hjemmet, før de selv vil forlade det."

„Dumheder!" udbrød Farbroder Jakob, „Drengen skal faa det godt, det kan du stole paa. Han skal se sig om i Verden, lære, hvad han har Lyst til, og dersom jeg dør, skal han ikke komme til at staa med tomme Lommer. Kundskab, Erfaring og gode Dage skal han faa, hvis jeg maa tage ham med mig."

„Men hans Hjærte?" spurgte min Moder.

„Af den Vare er det bedst at have saa lidt som muligt," svarede Farbroder. „Naa I vil altsaa ikke, ja, ja saa maa I have Farvel!"

Og dermed gik han og steg op paa Vognen, som nys var bleven forspændt og nu holdt for Døren. Vi fulgte efter; men ikke et Minut var forløbet, før Kusken jog paa Hestene, og afsted gik det som et Lyn hen ad Landevejen, medens den høje mørke Skikkelse, der laa magelig tilbageheldet i Agestolen, hilste os, der stod som forstenede ved den pludselige Afsked, med et kort Nik.

Da vi kort efter kom ind, syntes det os alle, som om en mørk Sky var dragen over vort stille Hjem, og som det nu var klaret op igjen. Da nu Moder havde tørret Taarerne bort fra Øjnene, sagde hun sagte henvendt til Fader:

„Det var alligevel Skade, at han ikke fik et eller andet med som Minde herfra."

„Vær kun rolig Elin," sagde min Fader med et vemodigt Smil, „han drog ikke helt tomhændet bort. Da han ikke troede, at jeg saa det, tog han den gamles Salmebog og puttede i Lommen."

„Ja, nu er jeg snart færdig med min simple Historie," sagde Hult, i det han nippede til sit Punscheglas; „thi jeg har ikke andet at tilføje, end at vi aldrig siden saa Farbroder Jakob, og at min Faders to andre Brødre heller aldrig lod høre fra sig. Min Fader og Moder lever Gud ske Lov endnu fornøjede og glade paa deres lille Ejendom; jeg og mine Brødre er ude i Verden, og det gaar os alle helt godt; vor lille Søster er for et Par Maaneder siden bleven forlovet med en ung og dygtig Land-

mand, som bor der i Egnen. Farbroder Anton skal virkelig for et Par Aar siden være død af Slagflod, og for Farbroder Erik gik det mod Slutningen saa daarligt, at han døde paa Naadsensbrød hos en af sine Svigersønner."

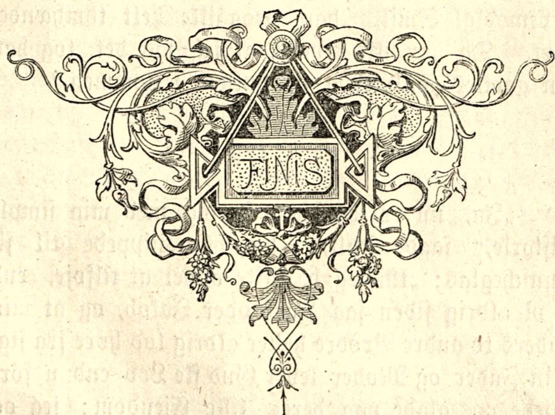
„Men hørte I aldrig siden fra Amerikaneren?" spurgte en af Tilhørerne.

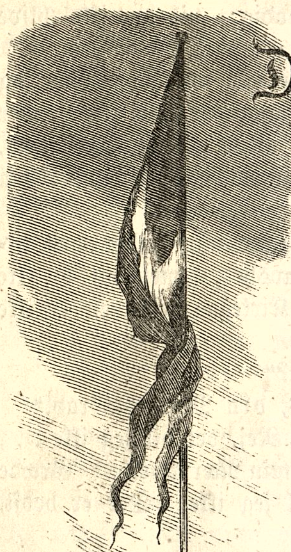
„Jo," lød Svaret, „fem Aar efter at han havde hilst paa os, kom der til Fader en Pakke med en Mængde amerikanske Frimærker paa Omslaget. Da man rev det yderste Lag Papir op, saa han, at der paa et næste Lag stod skrevet: „Til ham, der valgte det bedste af alt!" Inden i laa Farmoders gamle Salmebog og et kort Brev samt en Vexel paa tusende Dollars „til den Drengs Opdragelse, som jeg ikke fik med mig, og som kan takke Gud for, at han blev hjemme," stod der i Brevet. Han havde skrevet det paa et Syge-Hospital i San Francisco, efter at Lægen havde sagt ham, at der ikke mere var Haab om, at han nogen Sinde kunde forlade sit Leje. Paa et Spillehus var han kommen i Spektakel med en Irlænder, og havde af denne faaet et Revolverskud i Siden.

„Det er alt, hvad jeg ikke har spillet bort," skrev han videre; „og kan det hjælpe Drengen frem ad i Verden, saa kommer der dog noget godt ud af de syndige Penge." Paa den Maade lykkedes det mig at komme ind paa det tekniske Institut, og derfor velsigner jeg Farbroder Jakob, som var mere ulykkelig, end han var slem! Og nu har jeg talt!"

„Og nu drikker vi et Glas for Fortælleren og Historien," udbrød Kron, i det han stødte Glasset mod Flasken.

„Nej, det kan være det samme," svarede Hult smilende, „lad os drikke for Arbejdet og Opofrelsen, som er det bedste af alt!"

Det danske Flag.

Kong Valdemar bragte fra Liflands Tog
vor dejlige Fane, vort Danebrog,
det skulde vort Banner være.
Aarhundreder saa det paa Danskens Færd,
naar stærke Arme og hvasse Sværd
kjælt strede for Ret og Ære.

End straaler i Skarlagens Skjær dens Dug,
dens Kors ej plettes af mindste Fnug,
saa straale den endnu længe!
Hver dansk vil sværge den dyre Pagt
at holde med Fanen en trofast Vagt
for dejlige Vang og Vænge.

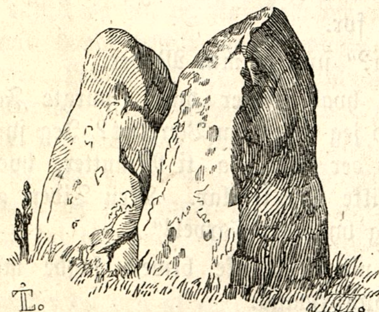
M. S.

Kæmpestenen.

I Rugmarken ligger en mægtig, gammel Sten,
omgivet af Kornets gyldne Bølger,
som mosgroet Minde over Vikingens Ben
et Blad af Historien den dølger.

Som Oldtidens Rest, midt i Nutidens Flid,
den maner det ny om det gamle,
at Fædrenes Kraft fører Armen i Strid,
mens i Freden vi Kundskaber samle.

M. S.

Fabrikation af uægte Perler i Frankrig.

Medens Fabrikationen af de almindelige, farvede eller ufarvede Glasperler, der bruges til Halsbaand, Armbaand og anden Pynt, har været kjendt i Aarhundreder, er der en anden Perlefabrikation, som er af en langt nyere Oprindelse, i det den først blev opfunden i Begyndelsen af dette Aarhundrede af en Franskmand. Det er Fabrikationen af uægte Perler, som vi hermed sigter til, og den har lige siden sin Begyndelse haft og har endnu hjemme i Frankrig. Den gaar ud paa at eftergjøre eller paa en kunstig Maade at efterligne de ægte Perler, der har deres Oprindelse fra Perlemuslingen og nogle enkelte andre Muslinger. Disse ægte Perler har paa Grund af deres Skjønhed og ejendommelige perlemorsagtige Glans altid staaet i en meget høj Pris, da man ofte vurderede dem næsten lige saa højt som den kostbare Ædelsten. Paa Grund heraf gjorde man utallige Forsøg paa en kunstig Efterlignelse af de ægte Perler, men disse mislykkedes stadig, indtil det omsider lykkedes en Fabrikant i Paris ved Navn Jacquin at gjøre en interessant Opdagelse, hvorved Fabrikationen af de kunstige Perler fik et stort Opsving. Da han en Gang opholdt sig paa sin Landejendom ved Passy, opdagede han nemlig, at det Vand, i hvilket nogle smaa Fisk var blevne vaskede, indeholdt en Mængde sølvagtige Smaadele. Efter at han havde ladet dette Vand staa i nogen Tid, heldte han det med stor Forsigtighed ud af Karret, og han fik nu et Bundfald, som havde en særdeles smuk Perlemorsglans. Denne Opdagelse bragte ham strax til at forsøge paa at bruge dette smukke Bundfald til Fabrikation af kunstige Perler. Han lod fange en Mængde af disse smaa Fisk og lod de fine Skæl skrabe af dem; af disse glinsende Skæl lavede han en Vædske, som han kaldte Perleessents. I Begyndelsen brugte han denne til at overtrække smaa Gibskugler med, som derved fik et meget smukt Udseende og fandt en stærk Afsætning paa Grund af deres Lighed med de ægte Perler. Det varede dog ikke længe, før Damerne begyndte at blive utilfredse med denne Efterligning, da Overtrækket gik af Kuglerne, naar disse blev varme eller lidt fugtige. De fremkom selv med det Forslag, at man skulde overtrække smaa Glaskugler indvendig med Perleessentsen. Det Forsøg, som man gjorde hermed, lykkedes over al Forventning, og Fabrikationen af de uægte Perler naaede snart en saadan Grad af Fuldkommenhed, at disse Perler næsten ikke kunde skjelnes fra de ægte. Denne Fabrikation er tiltagen Aar for Aar, og Hovedsædet for den er Paris, hvor nu et meget stort Antal Arbejdere, især Kvinder er sysselsat med den.

Det er denne højst simple Fabrikation af kunstige Perler, der er fremstillet paa medfølgende Billede, som viser hele den ejendommelige Fremgangsmaade eller dog det vigtigste ved den, saa at Læserne let kan forstaa den ved Hjælp af af efterstaaende Forklaring. Billedet viser en ung Pige siddende ved et Bord med en Glaspusterlampe foran sig. I den højre Haand holder hun et lille Glasrør af hvidt Glas og i den venstre en lille Tang eller et andet Instrument. Tegningen fremstiller Arbejdet just i det Øjeblik, da hun holder den nederste Ende af Glasrøret ind i Flammen, hvor det strax smelter eller bliver blødt, og i det hun med Munden blæser svagt gjennem Røret, dannes der i et Øjeblik en lille Glaskugle eller Perle paa dets nederste Ende. Naar den er færdig klippes den af, og der dannes en ny. Hvis Perlen skal bruges til Halsbaand eller lignende, bores der strax et Hul i begge Sider af den, medens den endnu er blød. Af og til støder Arbejdersken den lille Glaskugle mod Bordpladen, hvilket hun gjør for at hindre Perlen i at blive aldeles kuglerund, men lidt kantet eller ujævn. Efterligningen bliver herved mere skuffende, da de ægte Perler aldrig er aldeles kuglerunde. En øvet og dygtig Arbejderske kan paa en Dag lave 300 af disse Perler, der betales med omtrent 200 Kr. for hvert Hundrede.

Hermed er Perlerne imidlertid endnu ikke færdige, da de skal fyldes, for at de kan faa det rette Udseende. Man skulde tro, at Fyldningen af denne Mængde smaa Glaskugler maatte være et meget møjsommeligt Arbejde, og man vil derfor blive forbavset, naar man hører, at en Arbejder eller Arbejderske ikke faar mer end 9—12 Kroner for at lave og fylde 50,000 Perler. Naar man imidlertid ser den Maade, paa hvilken Fyldningen sker, samt den store Øvelse og Fingerfærdighed, som den unge Pige udvikler ved denne Lejlighed, kommer man snart til det Resultat, at dette Arbejde gaar meget let fra Haanden. Den, som foretager Fyldningen, sidder foran et Bord, i hvilket der findes et meget stort Antal Rum med Perler i Tusendvis; Rummene er indrettede efter Perlernes forskjellige Størrelse, og Perlerne ligger alle med Hullerne vendte op ad. Naar Fyldningen skal gaa for sig, tager Arbejdersken et fint Glasrør og dypper Enden af det i en tykflydende Masse, der er lavet af den før nævnte Fiskeskæl. Ved Sugning fyldes Røret nu med lidt af denne Masse, og hver enkelt Perle fyldes derpaa med en ringe Del af denne, hvilket Arbejde sker saa hurtigt og behændigt, at man ofte

har ondt ved at følge det rigtig med Øjnene. Arbejdersken sætter nemlig Røret for det lille Hul i Perlen, som ved et svagt Pust i Røret bliver fyldt med Massen. Der staar nu ikke andet tilbage end at lukke Hullet med Gelatine samt at fastgjøre Naale, Kroge eller hvad, det skal være, efter den forskjellige Maade Perlen skal bruges paa, men disse Arbejder udføres af andre Hænder.

Til Slutning skal vi blot tilføje, at man laver Perleessentsen, ogsaa kaldet „Essence de Orient", af en Art lille Karpefisk, Løjeren eller Millingen, der findes i stor Mængde i Frankrigs Floder og flere andre Steder. Man afskraber dens Skæl, knuser dem saa fint som muligt og kommer dem derpaa i Vand. Det sølvfarvede Vand hældes derpaa i et højt Glas, som man lader staa roligt i et Par Timer for at det fine Farvestof kan bundfældes. Derefter hælder man forsigtig Vandet fra, saa at kun Essentsen, en tyk oljeagtig Vædske bliver tilbage og denne renses til sidst ved Hjælp af Ammonniak fra alle andre organiske Stoffer. Af 18—20,000 Fisk kan man kun faa et Pund Essents.

Glasblæsning.

Walhalla i Bajern.

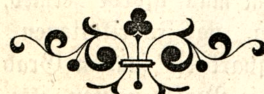
Højt over den store Donauslette, ikke langt fra den af Svenskerne i Trediveaarskrigen ødelagde Fæstning Stauf og vel godt et Par Mils Vej fra Regensburg, rejser sig en ejendommelig Bygning, som man allerede langt i det fjærne ser aftegne sine rene, antikke Former mod Himlen. Det er Walhalla, et Tempel helliget Mindet om Tysklands Helte og andre store. Grundstenen til denne pragtfulde Bygning nedlagdes af Kong Ludvig af Bajern den 18de Oktober 1830, Aarsdagen for Slaget ved Leipzig, og den 18de Oktober 1842 stod Bygningen fuldendt og blev højtidelig indviet.

Bygningen rejser sig paa et terrasseformigt Underlag, er opført af graahvidt, upoleret Marmor og omgivet af 52 Søjler. Templets Stil er dorisk, og det har i sit Ydre en fuldkommen Lighed med Athens Parthenon. Over de forreste og bageste Søjlerækker hviler i ren antik Stil holdte Frontespicer med Marmorgrupper. Den sydlige mod Donau vendende Frontespice prydes af den ved Leipzigslaget frigjorte Germania, paa den nordlige fremstilles Hermanslaget — begge af den store tyske Billedhugger Schwanthaler.

Det indre af Bygningen, som er holdt i jonisk Stil, danner en uhyre Sal, 168 Fod lang, 48 Fod bred og 58 Fod høj, med et kassetteret, rigt smykket og forgyldt Bronceloft, forsynet med tre store Vinduer. Hver Langvæg afdeles ved to fremspringende pilasterformige Partier. For oven er de fire Vægge afdelte ved en Gesims, paa hvilken 14 Valkyrier bærer det i blaat og Guld rigt sirede Bjælkelag. Langs Gesimsen løber en Frise hele Salen rundt, fremstillende det germanske Folks Liv og Historie indtil Kristendommens Indførelse.

De enkelte Vægpartier over og under Gesimsen er beklædte med rødbrunt Marmor. Over Gesimsen pranger to Rækker hvide Marmortavler med forgyldte Indskrifter, og under Gesimsen fremtræder en Række Marmorkonsoler med Buster. En nøjagtig Redegjørelse for dette indholdsrige Billedgalleri vilde føre for langt. Hvor hen Blikket end svæver, minder det om store Bedrifter, men ikke blot Slagmarkens, ogsaa Kunstens og Videnskabens Idrætter har sine Repræsentanter her. Hist ser vi t. Ex. Frederik Barbarossa, Rudolf af Habsburg, Frederik II. og Maria Teresia, og her Gutenberg, Dürer, Luther, Wallenstein, Mozart, Kant osv.

En lys Modsætning til de nærliggende mørke Ruiner af Stauf danner dette Tysklands mest storartede Pantheon, en af Nutidens pragtfuldeste Bygninger, paa samme Tid som det er et talende Vidnesbyrd om vor Tids stærke Præg af aandelig Adel, af Lys og Skjønhed.

En uheldig Peter.

Stockholmshistorie af August Blanche.

Fra svensk ved B. E.

Peter Domnerus, Sognets Kirkenotarius, var noget over 50 Aar, da jeg gjorde hans Bekjendtskab. Hans Skikkelse var endnu rank og kraftig, et tro Billede af hans redelige og venlige Sind. Han havde i sin Tid været ansat i et af Ministerierne, men var bleven nødsaget til tidlig at forlade denne Plads. De, der havde kjendt ham som ung, paastod dog alligevel, at han paa Grund af sine Kundskaber og praktiske Dygtighed havde haft de bedste Fremtidsudsigter, foruden det, at han ved sit fordelagtige Ydre og sine Selskabstalenter var som kaldet til at spille en større Rolle i Samfundet.

Hvad havde vel da været Aarsagen i, at han nu efter 20 Aars Forløb beklædte en saa ubetydelig og fordringsløs Post? Jeg gjorde ham en Gang selv dette Spørgsmaal, og han besvarede det med sin sædvanlige Godmodighed. „Tre Ting har forstyrret min Lykke," sagde Domnerus, „og det er Ølost, en Skjødehund og en Raket."

Hvorledes det var gaaet til, vil man erfare af det følgende.

Domnerus havde kun i faa Aar været ansat i Ministeriet, da det paa Grund af hans smukke Ansigt og dannede Væsen lykkedes ham at indtage en ung, rig Pige, hvis Moder var Enke efter en Godsejer paa Landet. Pigens Fædrenearv udgjorde mindst 300,000 Kroner, og efter al Rimelighed havde hun mindst lige saa meget i Vente efter Moderen. Det vakte derfor storlig Forundring, da det blev bekjendt, at denne rige og virkelig dannede Pige blandt sine mange Friere, hvoriblandt flere baade af Byrd og med Formue, valgte en simpel Embedsmand, og dertil en, der bar et saa plebejsk Navn som Peter Domnerus.

Walhalla i Bajern.

Domnerus kom naturligvis hver Aften i sin Svigermoders Hus; men da han nok holdt af at leve godt, saa ærgrede det ham, at han aldrig blev trakteret med andet end en Kop Te, naar han kom, og Smørrebrød samt et Glas Ølost til Aftens-

mad. I fjorten Dage holdt han det ud, men paa den femtende skød han noget trevent Ølostglasset fra sig.

„Holder du ikke af Øloſt?" spurgte hans tilkommende Svigermoder, noget forbavset over en saa aabenbar Mangel paa god Takt og Smag.

„Aa jo," svarede Domnerus, „Øloſt kan være god nok, men jeg tror ikke, den gjør mange Mennesker glade."

„Gaa du saa hellere andre Steder hen, hvor de er gladere," udbrød Værtinden fornærmet.

„Tag Dem ikke Sagen saa nær, kjære Tante," sagde Domnerus skjemtende, „men lad os hver gaa den halve Vej: Giv mig Øllet og behold I saa selv Osten."

Men Værtinden, som ikke taalte Spøg, naar det angik hendes Yndlingsdrik, rejste sig heftig fra Bordet. Det ene Ord tog det andet, og til sidst blev Domnerus afskediget. Mindre Ting end Øloſt har forvoldt langt større Omvæltninger her i Verden, og nogle Uger efter var den rige Arvtagerske forlovet med en Løjtnant ved Garden; denne, klog af andres Skade, drak ikke mindre end tre Glas Øloſt hver Aften hos sin tilkommende Svigermoder og holdt trolig ud dermed lige til Bryllupsdagen; da var det nok forbi med Svigermoderens Magt og vistnok ogsaa med Ølosten.

Peter Domnerus vedblev at være en eftersøgt Gjæst overalt, og han var fast besluttet paa, dersom Lykken atter skulde smile ham i Møde, da ikke at være saa nøjeregnende med Drikkevarerne. Han kom i mange fornemme Huse, hvortil hans musikalske Talenter og hans udmærkede Evner, ogsaa som Danser, skaffede ham Adgang. En brændende hed Sommerdag befandt han sig paa en af de Baade, der regelmæssig farer mellem Carlberg og Ny Kongsholmsbroen. For ude sad en Herre med en stor Puddel, og i Bagstavnen ved Siden af Domnerus en gammel Grevinde med sin Skjødehund, der syntes ualmindelig vel ved Magt. Da Baaden nærmede sig Ny Kongsholmsbroen, gav Herren i Forstavnen et Tegn til sin Puddel, som strax sprang i Vandet.

„Hvor den svømmer charmant!" udbrød Grevinden henvendt til Domnerus, hvem hun personlig kjendte, og som endog havde haft den Ære flere Gange at have været indbudt i hendes Hus. „Min stakkels „Netta" kunde ogsaa nok behøve at komme lidt i Vandet," lagde Grevinden til med et ømt Blik paa den lille Yndling, som laa i hendes Skjød, plaget af Varmen, gispende og med den lille, røde Tunge hængende langt ud af Halsen.

„Det kan meget godt lade sig gjøre, Deres Naade, naar vi kommer hen til Broen," sagde Domnerus.

„Men er De sikker paa, at lille Netta kan svømme?" spurgte Grevinden.

„Den Egenskab er af Naturen forlenet ethvert Dyr," forsikrede Domnerus smilende.

„De svarer for det?"

„Ja, Deres Naade, saa sikkert som det var for mig selv," svarede den uforsigtige Domnerus.

Da Baaden skulde lægge til ved Broen, tog Domnerus paa Grevindens Anmodning derom den lille Netta i Nakken og kastede den forsigtig i Vandet.

Plop, plop, plop! lød det, hvorefter lille Netta sank, efterladende sig de dejligste Bølgeringe paa Vandfladen.

„O, min Gud, hvor blev lille Netta af?" raabte Grevinden forfærdet.

„Den dukker blot," sagde Domnerus, som begyndte at faa en Anelse om, at det gik galt med lille Netta.

„Dukker?" raabte Grevinden, „hvorfor dukker hun?"

„Ja, ja, Gud ved — formodentlig for at søge friskere Vand," svarede Domnerus og kløede sig ængstelig bag Øret.

Bølgeringene vedblev at brede sig ud over Clara Sø, men lille Netta vedblev ogsaa at søge friskere Vand og søger det kanske endnu, thi lille Netta kom aldrig op igjen.

„Men Menneske dog! red hende, red lille Netta!" skreg Grevinden og greb fat i Domnerus.

„Bare jeg kunde svømme," sukkede denne.

„Naa, saa De kan ikke svømme . . . men Netta kunde svømme! De forsikrede, at enhver Skabning kunde svømme!"

„Ja, det tror jeg ogsaa, hun kan," svarede Domnerus, „skjønt hun kanske har lidt vanskelig ved at holde sig over Vandet."

Grevinden raste som en Furie og gav en Scene til bedste i Baaden.

Fra den Dag af var det ogsaa forbi med Domnerus' Lykke og Fremgang i den fornemme Verden. Ondskabsfulde Tunger fortalte, at Domnerus med Forsæt havde druknet Grevindens Hund, og alle, der havde Skjødehunde, kunde ikke nævne hans Navn uden den største Afsky.

Domnerus mente selv, at dette Uheld var Skyld i, at der hengik saa lang Tid, inden han blev forflyttet; først efter ti Aars Forløb lykkedes det ham at faa et bedre Embede. Dette havde han beklædt vel omtrent et Aars Tid, da Chefen i det Departement, hvor han var ansat, bød ham ud paa sit Landsted, for der i Forening med de øvrige Embedsmænd at fejre Fruens Fødselsdag.

Domnerus tog et større Parti Fyrværkerisager med sig fra Staden, for dermed at gjøre sit til at forherlige Festdagen. Da man havde

drukket Te, og Mørket begyndte at falde paa, samledes hele Selskabet nede i Haven for at nyde den smukke Augustaften og se paa Fyrværkeriet, som den snilde Domnerus selv vilde afbrænde. Han havde allerede afbrændt en Sol, som vandt Selskabets udelte Bifald, og opkastet tre Raketter, der overstrøede Haven med Stjærner af alle Kulører, da Ulykken vilde, at han tabte sin Lunte mellem alle de øvrige Fyrværkerisager. En Explosion opstod, i det det hele antændtes og kastedes i horisontal Retning ind mellem Gjæsterne. Det knitrede og spruttede, men disse Lyd overdøvedes dog af Herrernes Banden og Damernes Skrig. Departementschefens Frue, en temmelig høj og svær Dame, fik en af de saakaldte „Sværmere" ind under sit Skjørt, hvor den naturligvis bar sig alt andet end smukt ad og bevirkede, at den arme Frue gjorde saadanne Hop og Spring, som næppe en Kunstberiderske havde kunnet gjøre hende efter. Chefen, en lille vissen Herre, havde med Møje søgt at undfly Valpladsen, da en Raket for saa nær forbi hans Øje, at han besvimet styrtede til Jorden. Overalt hvæste Ildslanger og knaldede Granater, uden noget som helst Hensyn til Øjne og Øren; Damerne og Herrerne sprang, skreg og slog om sig i et Væk — og alt dette i bengalsk Belysning —, det var rigtig en Scene af Dantes Helvede. Kort at fortælle, sjælden har en Fødselsdag sluttet med et mere vældigt Knald; men Peter Domnerus, der lig en Moses havde staaet i den brændende Busk, uden dog at blive tilbedt af Mængden, gik skamfuld sin Vej, vel vogtende sig for at tage Afsked med Vært og Værtinde.

Da Chefen efter nogle Dages Upasselighed atter indfandt sig paa Kontoret, saa man, at han som en Følge af Raketten var bleven skeløjet, noget, som han des værre vedblev at være i flere Maaneder. Det var næppe, at de underordnede Embedsmænd kunde gjenkjende deres Chef, men denne kjendte saa meget desto bedre dem, og da især den ulykkelige Domnerus, der ydmyg stod og bukkede for sin høje Chef, et levende Billede paa Synden og Angeren tilsammen.

„Min Herre!" udbrød Chefen, henvendt til ham, „det var en smuk Opførsel, De viste, da jeg sidst havde den Ære at se Dem. Gjorde jeg Dem Deres Ret, saa burde jeg, ja jeg burde . . ."

„Ak, naadige Hr. Chef," afbrød Domnerus, „ingen kan bedre foreholde mig min store Uforsigtighed, end jeg selv har gjort, og jeg takker virkelig Himlen for, at intet værre skete."

„Intet værre," buldrede Chefen op og skelede med Øjnene, „er det ikke galt nok kanske, hvad, ikke galt nok!"

Da den ulykkelige Domnerus i det samme kom til at kaste et Blik paa sine Kammerater bag Chefens Ryg og saa dem trække paa Smilebaandet, kunde han umulig tilbageholde Latteren længere; han begyndte først en sagte Fnisen, som lidt efter lidt gik over til en uimodstaaelig Latter, og snart stemte alle de øvrige Embedsmænd i med, thi intet er saa smitsom som Latteren.

Ord kan ikke skildre, hvad Chefen i denne Stund følte. Han blegnede, bevægede Læberne, men fik ikke et eneste Ord frem. Man maatte række ham et Glas Vand og lede ham til hans Stol, hvor han atter nogenlunde gjenvandt sin Fatning. Men den ulykkelige Domnerus, som aldrig mere vovede at komme for hans Øjne, indsaa Umuligheden af en ærefuld Fremtid i Statens Tjeneste; han begjærede sin Afsked, dette bifaldtes strax — det eneste Bifald, han vandt under hele sin Embedsvirksomhed.

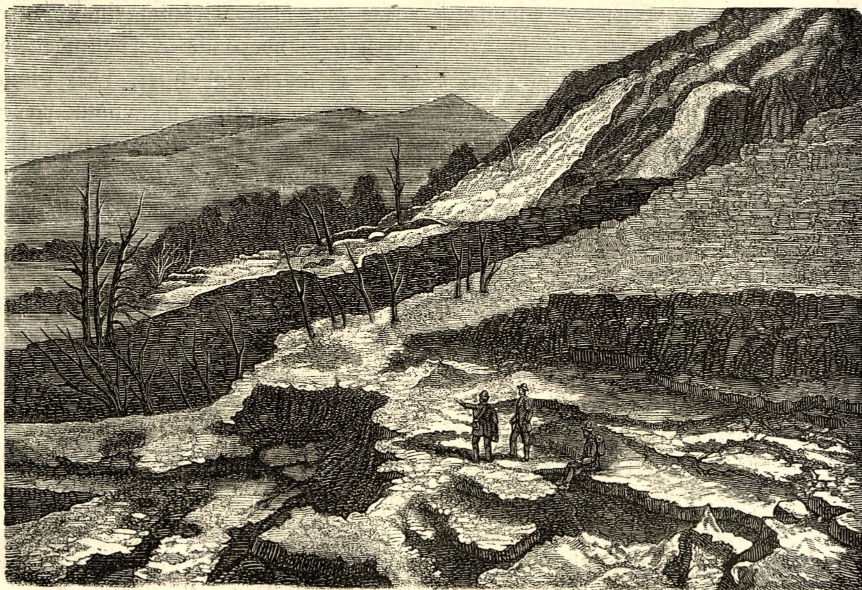
„Forladt af Staten kastede jeg mig i Kirkens Arme og blev Kirkenotarius," ytrede Domnerus, da han havde endt Fortællingen om sin uheldige Skæbne, „men jeg ryster, hver Gang jeg hører en Skjødehund bjæffe, og endnu værre er det, naar man afbrænder Raketter, og jeg lader mig før piske, end jeg smager Ølost."

Enhver Ting paa sit Sted, et bestemt Sted til hver Ting.

Ved A. Th. J.

Denne Leveregel burde staa med gyldne Bogstaver over enhver Stuedør; ingen Moder skulde forsømme i Ord og Exempel at medgive sine Døtre den paa Livets Vej; thi dens Efterlevelse danner Grundlaget for huslig Lykke. Hygge og Ro savnes i det Hus, hvor man ikke lever under denne Regel, en stadig Uro hersker der, fremkaldt ved den stadige Søgen efter Sager, der hvert Øjeblik er ved Haanden uden netop i det, da man trænger til dem. Det er utroligt, hvor megen kostbar Tid der spildes, og hvor mange unødvendige Udgifter der foranlediges ved at forsømme Overholdelsen af den gyldne Regel: Enhver Ting paa sit Sted, et bestemt Sted til hver Ting. I fredelig Endrægtighed — endnu oftere rigtignok i aabenbar Fejde — finder man de forskjelligste Gjenstande i Skabe og Skuffer i saadanne Huse, hvor man ikke lever efter denne Grundsætning. Husmoderen har ingen Anelse om, hvorledes de er komne der, skjønt hun selv i et forvirret Øjeblik har puttet dem derhen; hun ved aldrig, hvor det, hun netop skal bruge, er at finde, og Følgen deraf er, at mange Ting bliver anvendte paa en fra deres oprindelige Bestemmelse fuldstændig afvigende Maade og derved selvfølgelig ødelægges. Servietterne

bruger man til Haandklæder, Haandklæderne til Støvklude; Gaflerne bliver benyttede som Proptrækkere, Strygejærnet som Hammer. Smedden er en hyppig benyttet Person i et saadant Hus, thi det hører til Dagens Orden at forlægge Nøglerne. Sjælden kommer Maden i rette Tid paa Bordet, endnu sjældnere er den rigtig velsmagende, thi der mangler gjærne et og andet af de nødvendige Ingredienser. Et Kaos af Uorden, der opsluger al Fred og Lykke, er den uundgaalige Følge af en saadan Husførelse. Mangen Familie, som vi ser leve i Armod og Utilfredshed, vilde kunne have det i Velstand og Hygge, naar blot Hustruen havde forstaaet at skatte Betydningen af den Leveregel: Enhver Ting paa sit Sted og et bestemt Sted til hver Ting.

Mammuth-Kilden.

Hede Kilder i Nordamerika.

Et af de Steder i Nordamerika, som mest udmærker sig ved sine mange Natur-Mærkværdigheder er Yellowstone-Egnen i Territoriet Wyoming, fra hvilken Egn medfølgende Billede fremstiller to af de mærkeligste Punkter. Det som i Særdeleshed udmærker denne Egn, er dens store Rigdomme paa Gejsere eller kogende Kilder, samt dens mange og ejendommelige Inkrustationer (stenagtige Overtræk paa forskjellige Legemer) af kalk- og kiselagtig Natur.

Ikke ret langt fra Gardiner-River, der støder op til denne Egn findes de berømte hede Mammuth-Kilder, som er fremstillede paa det første af de medfølgende to Billeder. Man kan her se det hede Vand flyde ned ad stejle Klippevægge fra en Terrasse øverst oppe; paa sin Vej ned efter fyldte Vandet det ene lille Bassin efter det andet, som det efterhaanden har udhulet i hver fremspringende Del af Klippen. Disse Bassiner eller Vandbeholdere er ikke ret store, da de kun er 4—8 Fod brede og 2—4 Fod dybe; de danner fuldstændig naturlige, varme Bade, i hvilke Vandet har en forskjellig Varmegrad. I det øverste Bassin har Vandet den højeste Varmegrad, og det bliver nu mere og mere køligt, jo længere det kommer ned ad. Paa Vejen ned efter afsætter Vandet et hvidt Bundfald, som dækker hele Siden af et Bjærg paa 1000 Fods Højde, og som har en Længde af en god dansk Fjerdingvej.

I Nærheden af Mammuth-Kilderne findes der en hed udtørret Kilde, der medens den var i Virksomhed, lidt efter lidt har afsat en Kalkkegle paa 42 Fods Højde, og hvis Gjennemsnit ved Grunden er 22 Fod; den er dannet ved en gradvis Afkøling og Afsætning af de Stoffer, der var opløste i det kogende Vand. Det er denne Kalkkegle eller Kalk-Obelisk, som fremstilles for Læserne paa det andet af de medfølgende Billeder. Den er bekjendt i de nordamerikanske Fristater under Navnet „Frihedshuen“, hvilket Navn skriver sig fra dens Lighed med den Hovedbedækning, der blev baaren af de oprørske Slaver i det gamle Rom som et Sindbillede paa deres Fordring om Befrielse fra Slaveriet og personlig Frihed.

For at bevare denne Egns mangfoldige og forskjelligartede Natur-Mærkværdigheder for Ødelæggelse ved Menneskehænder har Kongressen udstedt en Lov, i Følge hvilken hele Egnen er bleven

erklæret for Statsejendom, som der for Fremtiden skal fredes om paa den bedste Maade. De mange og vidunderlige Naturskjønheder i denne Egn, der har en Længde af 65 og en Brede af 55 engelske Mil, lokker hvert Aar en Mængde rejsende fra alle Verdens Kanter hertil.

Den forvandlede Medbejler.

Ved Knud Skytte.

(Sluttet.)

Denne skrækkelige Opdagelse havde hun gjort, medens hun stod og lurede i Gangen. Baade Kappe og Hue begge lavede efter et udenlandsk Mønster og i Henseende baade til Form og Farve paafaldende mærkværdige i engelske Øjne — var unægtelig forsvundne. Det var lige saa vist, at Herren kun brugte disse Klædningsstykker, naar han rejste, og at Peter vidste dette. Var det virkelig blevet indlysende for Hr. Bovmore, at han var i Fare? Havde Nødvendigheden af øjeblikkelig Flugt kun levnet ham Tid til at snappe Hue og Kappe, i det han ilede afsted? Og havde Peter set ham skynde sig til Postvognen og var sat efter ham? der kunde næppe være Tvivl om, at alt dette jo forholdt sig saaledes, og desværre havde Kaptajnens Varselsord om en overhængende Fare været altfor vel grundede.

„Frihedshuen“ i Yellowstone.

Denne sidste Prøvelse var Fru Bowmore for meget; Kræfterne svigtede hende, og hun besvimede. Amalia hjalp hende til Sæde paa en Stol og lod Kokkepigen aabne Gadedøren, for at den friske Luft kunde strømme ind. Nelly adlød, men hun havde aldrig saa snart faaet Døren op, førend hun udstødte nok et Rædselsskrig — den lyslevendende Hr. Bowmore stod i bedste Velgaaende for hende! Han og Percy Linword vendte nemlig i dette Øjeblik hjem fra Mødet i Hampden-Klubben.

De nødvendige Spørgsmaal og Svar paafulgte, og skjønt Hr. Bowmore, politisk talt, var fuldt overbevist om sin Persons Ukrænkelighed — som han jo havde sagt til Kaptajnen — blev han dog lidt bleg om Næsen, da han saa, at hans Rejsetøj var forsvundet. Havde maaske en eller anden ubekjendt Ven givet sig ud for ham? Og var Postvogen bleven hyret, og det hele sat i Scene for at lede Forfølgerne paa Vildspor: Eller hvad betød vel ellers hele denne Komedie? Hvad Peters Adfærd angik, saa var der nu kun en Forklaring anvendelig paa ham; thi den retfærdiggjorde jo fuldstændig Kaptajnens Paastand, at Tjeneren var en Spion. Hr. Bowmore tænkte paa den anden Paastand, Kaptajn Bervic havde udtalt, om den overhængende Fare og Nødvendigheden af at

undgaa den ved Flugt. Han saa paa Percy i hans Modløshed og blev endnu mere bleg om Næsen.

„Lad os høre, hvad Charlotte mener," sagde Percy. „Hvor er Charlotte?"

Nok en Forklaring, og den øvede en saa frygtelig Virkning paa Percy, at Fru Bowmore blev helt ulykkelig; hun kunde kun udgyde Strømme af Taarer og udtale sin fromme Fortrøstning til Forsynet. Men hendes Husbond betragtede denne ny Ulykke fra et ganske andet Synspunkt. „Hidtil," sagde den store Patriot, „har mine politiske Angribere dog indskrænket sig til at børste løs paa mig gjennem Bladene — nu vil de knuse mig med at rane mit eneste Barn!" Percy sagde ingen Ting; men der var et Udtryk i hans Ansigt, der spaaede Kaptajnen ilde, naar de næste Gang mødtes. „Jeg tager ud for at finde hende, og det saa hurtig som en Hest kan føre mig," ytrede han endelig.

Han lejede en Hest i Byen og galopperede til Manor House.

Da Percy var borte, aflaasede Hr. Bowmore med egen Haand alle Yderdørene. Efter at have taget denne Forsigtighedsregel gik han ind paa sit Værelse og pakkede sin Vadsæk. „Mine faa Fornødenheder under Fængselstiden," mumlede han; „Regeringens Blodhunde er i Hælene paa mig."

„Er de ogsaa efter Percy?" vovede hans Hustru at spørge.

Hr. Bowmore saa utaaalmodig paa hende og sagde: „pyt!" som om det var ligegyldigt, hvad der blev af ham.

Den gode Frue tænkte anderledes. Hun gik ind i sit eget Værelse og pakkede ogsaa en Vadsæk til Percy.

Der gik en Time, der gik mere, og endnu var der intet hændet. Hr. Bowmore spankede op og ned ad Gulvet i dybe Tanker. Stundum foresvævede der ham lokkende Billeder af en heldig Flugt; men saa tænkte han igjen paa den Tale, han havde Hovedet fuldt af, og som skulde holdes paa det store Folkemøde næste Dag — det drog ham baade hid og did. „Om jeg nu flygtede i Aften! Lad dem sætte mig i Fængsel — Folket skal høre mig!"

Han satte sig ned med et bistert Ansigt og foldede Armene over Brystet; men lige i det han skottede til sin Hustru for at se, hvad Virkning hans mandige Adfærd øvede paa hende, hørtes Larmen af Vognhjul og Hestetrampen fra Vejen. Hr. Bowmore sprang hurtig op, og nu saa hans Ansigt ikke længer bistert, men yderlig forvirret og modfaldende ud. Han aabnede forsigtig Døren ud til Gangen og følte sig pludselig lettet; thi Percy raabte uden for Gadedøren: „Luk mig ind! hurtig, hurtig!"

Fru Bowmore rev Slaaen fra, inden nogen af Pigerne kunde gjøre det. „Hvor er Charlotte?" skreg hun, da hun saa, at Percy var alene.

„Borte!" svarede han rasende; „flygtet til Paris med Kaptajn Bervie! Læs selv hendes Tilstaaelse! De vilde just have sendt et Bud her over med Brevet, lige som jeg naaede Manor House."

Han gav Fruen Brevet, der lød som følger:

Min inderlig elskede Moder!

Jeg har forladt dig, men kun for nogle faa Dage. Vær endelig ikke urolig og tænk for Guds Skyld ikke ilde om mig. Alt skal blive forklaret, naar jeg kommer tilbage. Jeg har en Dame til Rejsefælle, og der vises mig den hensynsfuldeste Omhu. Jeg skriver igjen fra Paris.

Din trofast hengivne Datter.

Charlotte.

Percy tog Hr. Bowmore ved Armen og pegede paa en med fire Heste forspændt Vogn, der holdt ude paa Vejen. „Vil De rejse med og støtte mig med Deres Autoritet som hendes Fader?" spurgte han kort og alvorlig. „Eller skal jeg rejse alene?"

Blandt sine Beundrere var Hr. Bowmore berømt for sine „snarraadige Svar". Han gav et saadant nu.

„Jeg er kun Bowmore og ikke Brutus," sagde han. „Mit Barns Velfærd frem for alt! Tag mig min Vadsæk."

Medens Vadsækkene bares ud i Vognen fik Hr. Bowmore pludselig en heldig Tanke. Af sin Brystlomme fremtog han en tæt beskreven Rulle Papir, paa hvis blanke Omslag han skrev med store Bogstaver: „Frygtelig Sorg i Hjemmet! Vicepræsident Bowmore nødsaget til at forlade England! En elsket Datters Velfærd! Hans Tale vil blive oplæst paa Folkemødet af Klubbens Præsident Joskin. (Privat til Joskin: Lad disse Linjer trykke og opslaa overalt! og tab for Guds Skyld ikke Mælet i Slutningen af Sætningerne!)."

Han smed Pennen fra sig og omfavnede sin Hustru paa en temmelig skyndsom Maade. Det paalagdes den stakkels Kone at sende Manuskriptet til Klubben; men han sagde hende ikke et Ord til Trøst og Beroligelse; Percy derimod talte kjærlig og trøstende til hende, i det han kyssede hendes Kind til Afsked.

Et Øjeblik senere var begge Politikerne paa Vejen til Dover.

VIII.

Sandt at sige følte den store Mand sig betydelig lettet, nu da han førtes længer og længer bort fra Faren og Forfølgelsen, alt hvad fire Heste

kunde strække. Hele hans overlegne Sindsro vendte lidt efter lidt tilbage, og han begyndte at kritisere Percys, fra hans Synspunkt, yderst dadelværdige Opførsel.

„Havde De lyttet til mit Raad," sagde han, „eller havde De bare bekvemmet Dem til at lade Dem overtale af min Datter, der har arvet mine aldrig fejlende Instinkter, saa havde De behandlet Kaptajn Bervic, den Hykler og Skurk han er! efter Fortjeneste. Men nej! De stolede bedre paa Deres egen umodne Livserfaring. Da Duellen var forbi, og De havde givet ham Deres Haand — jeg vilde have givet ham Indholdet af min Pistol! — betænkte De Dem paa at trække den til Dem igjen, fordi Slyngelen appellerede til Deres Venskab. Nu har vi Følgerne!"

„Vent, til vi kommer til Paris!"

Trods al sin Møje var Hr. Bowmore ikke i Stand til at pine noget andet Svar ud af sin Rejsefælle.

Han var altsaa for saa vidt slaaet af Marken, og derfor begyndte han at tale om andre Ting.

Om de havde Penge nok til Rejsen?

Percy slog paa sin Lomme og svarede: „Rigelig."

Om de havde Pas?

Percy viste ham vrantent et Brev. „Her er det fornødne Vidnesbyrd fra en Øvrighedsperson," sagde han, „og Konsulen i Dover vil give os vore Pas. Men glem ikke!" tilføjede han advarende, „jeg har givet Dommer Bervic mit Æresord paa, at vi intet som helst politisk Øjemed havde med vor Rejse til Frankrig. Behold derfor Deres politiske Meninger for Dem selv, indtil vi har Kanalen bag ved os."

Hr. Bowmore lyttede i stum Forbavselse. Charlottes forlovede viste sig for ham fra en ny og helt uventet Side, i det han — rent ud sagt — var i Færd med at tabe Respekten for Charlottes Fader!

Det vilde altsaa være spildt Ulejlighed at tale mere til ham! Hr. Bowmore opgav altsaa viselig ethvert yderligere Forsøg paa Samtale ved at læne sig tilbage i Vognen og lukke sine Øjne. Sagen var egentlig den, at Hr. Bowmores Sprog og hele Adfærd nu begyndte at fremkalde det Indtryk hos Percy, som Kaptajn Bervic havde forsøgt at bibringe ham, men forgjæves, fordi han havde Charlottes mægtige Indflydelse imod sig. Men under hele Rejsen gjorde Percy nøjagtig, hvad Kaptajnen saa indtrængende havde anmodet ham om at gjøre — han holdt sig Hr. Bowmore tre Skridt fra Livet.

Paa alle Mellemstationerne spurgte de efter Flygtningene, og alle Vegne gav man dem en mer eller mindre tydelig Beskrivelse af Bervic, Charlotte og den anden Dame, der ledsagede dem. Ingen som helst Forklædning havde de brugt, og ingen var nogenstedsbleven underkjøbt til at skjule, hvad der kunde lede til deres Opdagelse.

Da den første voldsomme Sindsbevægelse saa nogenlunde havde lagt sig, begyndte Percy i Tankerne at sammenholde denne forbavsende mærkværdige Tildragelse med Dommer Bervics lige saa uforklarlige Adfærd, da han (Percy) var ankommen til Manor House. Den gamle Herre mødte sin Gjæst uden at ytre, ja øjensynlig uden endog at nære den ringeste Uvilje over Sønnens Opførsel. Det var ogsaa spildt at bede ham om en Forklaring. Han sagde kun: „Jeg er ikke Arthurs fortrolige. Baade han og min Datter har naaet Myndighedsalderen, og jeg har ingen Ret til at blande mig i Deres private Handlinger. Jeg antager, at de er rejste med Frøken Bowmore til Paris, og det er alt, hvad jeg kan sige Dem om Sagen." Den samme Mangel paa Deltagelse havde han vist, da han udfærdigede Embedsskrivelsen angaaende Passene. Percy skulde kun indestaa ham for, at der ingen Politik var med i Spillet, og Dokumentet blev skrevet, som om det var noget, der fulgte af sig selv. Saadan havde Faderens Opførsel været, og nu lod det jo til, at Sønnen havde handlet med samme frække Aabenhed. Hvad var dog Sammenhængen i alt dette? Atter og atter gjorde Percy sig selv dette Spørgsmaal, og lige saa ofte maatte han fortvivlet opgive at finde et tilfredsstillende Svar.

De naaede Dover omtrent Klokken to om Morgenen.

Paa Brohovedet traf de en vagthavende Kystbetjent, af hvem de fik nærmere Underretning. I 1817 skete Overfarten mellem Dover og Calais endnu med Sejlskibe. Da Bervic først var ankommen længe efter, at den regelmæssige Paketbaad var afgaaet, havde han hyret en Lugger og var for en frisk Brise gaaet over med sine tvende Ledsagerinder. Percys første vrede Indskydelse var at følge ham øjeblikkelig; men heldigvis huskede han i Tide en væsentlig Hindring — de manglede Pas! og Konsulen vilde rimeligvis ikke lade sig purre ud Klokken to om Natten for at udfærdige dem. Der var ikke andet for end at vente, til de kunde komme over med det ordinære Paketskib, der først afgik mellem Kl. otte og ni. I et Tilfælde som dette kunde de nok faa deres Pas udleverede før den almindelige Kontortid, naar de forklarede Omstændighederne og foreviste Dommer Bervics Brev.

Hr. Bowmore fulgte med Percy til det nærmeste aabne Hotel, med ophøjet Ligegyldighed for Rejsens Besværligheder. Han forlangte Forfrisk-

ninger med en Mine, som om han i Menneskelighedens Navn opfyldte en sørgelig Pligt mod sig selv. „Naar jeg tænker paa min Tale," sagde han ved Bordet, da bløder Hjærtet mig i Livet. Det stakkels Folk! Om nogle Timer vil de samle sig i Tusendvis med samme Higen efter at høre mig, som den tørstige efter sød Mælk! Og hvad venter der dem saa? Joskin i mit Sted! Joskin med et Papir i Haanden! Joskin, der taber Mælet mod Enden af hver eneste Sætning! Jeg kan aldrig tilgive Charlotte — aldrig! Opvarter, nok et Glas Toddy!"

Rejsefællerne fik heldig deres Pas udstedte i rette Tid, og nu standsedes de ikke af flere Hindringer. Efter en hurtig Overfart, tog de med Posten til Amiens og naaede denne By tidsnok til at komme med Deligencen til Paris.

Blandt de Personer, der havde samlet sig i Postgaarden for at overvære Deligencens Ankomst, var der ogsaa en Herre med et Papir i Haanden. Det var klart, at han spejdede efter en og anden blandt de ankomne rejsende. Efter at have raadført sig med sit Papir, holdt han opmærksomt Øje med Percy og Hr. Bowmore, hvorpaa han hurtig traadte hen til dem. Hvis De ønsker at tale med Kaptajnen," sagde han paa daarlig engelsk, „vil de kunne træffe ham paa dette Hotel." Han rakte Percy et trykt Kort og forsvandt blandt Mængden, førend det var muligt at faa mere at vide af ham.

Selv Hr. Bowmore gav efter for en menneskelig Svaghed og nedlod sig til at blive forbavset over et Tilfælde som dette!

„Mærkværdigt," mumlede han. „Men hvad saa?"

„Vent, til vi naar Hotellet," svarede Percy.

En halv Time senere var de der.

Percy puffede Opvarteren til Side, saa snart han naaede Døren, og styrtede ind i Værelset.

Kaptajnen var alene. Han sad ved Vinduet og læste i en Avis. Førend det første heftige Vredesudbrud kunde komme over Percys Læber, havde Bervic bragt ham til Tavshed ved at pege paa en Dør til højre for Kaminen. „Der er hun inde," sagde han; „tal roligt, ellers forskrækker de hende. Jeg ved, hvad De vil sige," vedblev han, da Percy traadte nærmere, bestemt paa at blive hørt. „Vil De unde mig et Minut at tale i til mit eget Forsvar, og dernæst afgjøre, om jeg er den største Slyngel, der lever, eller den bedste Ven, De nogen Sinde har haft?"

Han spurgte for ramme Alvor, men dog venlig, og der var noget paa en Gang højtideligt og mildt i hans Blik og Adfærd. Den overordentlige Sindsro, hvormed han handlede og talte, virkede dæmpende paa Percys oprørte Stemning. Ja, han var næsten selv forbavset over, at han gav Arthur Ørenlyd.

„Først vil jeg sige Dem, hvad jeg har gjort," fortsatte Bervic, „og dernæst, hvorfor jeg har gjort det. Af Grunde, som jeg strax skal komme til, har jeg tilladt mig at gjøre en lille Forandring i Ordningen af Deres Bryllupsfærd. I Steden for at blive viet i Dartford Kirke, vil De — om De ellers ikke selv har noget derimod — blive viet i det engelske Gesandtskabs Kapel i Paris, af min gamle Fakultetsven, Kapellanen."

Dette var Percys Selvbeherskelse for meget. „En uforskammet Dristighed!" buldrede han løs. „Men forudsat endogsaa, at De taler Sandhed: hvor tør De, uden min Tilladelse, blande Dem i Ordningen af mine private Sager?"

Bervic løftede sin Haand i Vejret og forlangte Tavshed.

„Et Minut er da ikke for meget forlangt," sagde han. „Tag det Spanskrør der i Krogen og behandl mig, som De vilde behandle en Hund, der har bidt Dem, hvis De ikke skifter Mening, naar De har hørt mig til Ende."

Percy tøvede, Hr. Bowmore greb Lejligheden til at blive hørt.

„Det er alt sammen meget godt, Sir," begyndte han; „men jeg for mit Vedkommende har under alle Omstændigheder meget imod at være bleven Offer for en Gavtyvestreg."

„De er et Offer for Deres egen blinde Vægring, ikke at ville drage Fordel af en aabenhjærtig Advarsel, Sir," svarede Bervic. „Jeg bønfaldt i den ellevte Time baade Dem og Hr. Linword om at sørge for Deres Sikkerhed; men jeg talte for døve Øren."

Endnu en Gang brast Taalmodigheden for Percy. „Deres Minut er forbi!" raabte han, „og endnu har De ikke retfærdiggjort Dem med et Ord!"

„Meget rigtig bemærket," istemte Hr. Bowmore. „Til Sagen Sir. Det er min Datters Ære, det gjælder!"

„Det gjælder aldeles ikke Frøken Bowmores Ære," svarede Bervic. „Min Søster har ledsaget hende paa Rejsen fra først til sidst."

„Rejsen!" gjentog Hr. Bowmore opbragt. „Jeg gad nok vidst, hvad denne Rejse betyder, og som hendes grovelig fornærmede Fader gjør jeg Dem et eneste tydeligt Spørgsmaal: Hvorfor løb De Deres Vej med min Datter, Sir?"

I Steden for lige strax at svare den „grovelig fornærmede Fader" fremtog Bervic af sin Lomme to Blade Papir og rakte Percy dem med et Smil.

„Jeg løb min Vej med Bruden i den bestemte Overbevisning," sagde han, „at De og Hr. Bowmore vilde løbe bag efter. Havde jeg ikke tvunget dem begge til at følge mig ud af England i Gaar, vilde De have været Statsfanger i Dag. Disse Blade

er Affkrifter af de Arrestbefalinger som min Fader, i Følge Embedspligt, var tvungen til at udstede, og i Kraft af hvilke „Percy Linword og Orlando Bowmore ville være at hæfte og belægge med Arrest." Nu maa jeg røbe Hemmeligheden, fordi Arrestordren er uden Gyldighed i Paris. Tal ikke, Percy! Minuttet er ikke helt forbi endnu. Svar mig først paa et Spørgsmaal, saa er jeg færdig. Den Dag, De sparede mit Liv, lovede jeg at gjøre mig værdig til Deres Venskab. Har jeg holdt mit Ord?"

Percy stod som himmelfalden. Han var henrykt, bevæget, skamfuld! Hjærtet var for fuldt til, at han kunde udtrykke sine Følelser i Ord. Med et Udbrud af den inderligste Taknemmelighed kastede han sig til Bervics Bryst. Som Brødre omfavnede de hinanden, som Brødre elskede og stolede de paa hinanden fra denne Dag.

Den omtalte Dør til højre aabnedes sagte inden fra. Et fortryllende Ansigt — de mørke Øjne klare af Glædestaarer, de rosenrøde Læber aabnede i et Smil — tittede ind i Værelset, og en blød melodisk Stemme, der ikke var fri for at skjælve lidt, henvendte sig til Percy; „Naar du bliver helt færdig med Kaptajn Bervic, saa maaske du har et Par Ord at sige mig!"

Slutning.

Vi maa for et Øjeblik vende tilbage til Kottagen i Dartford igjen, da det er nødvendigt at kaste Lys over adskilligt, som ellers vilde være Læseren dunkelt.

Da Kaptajn Bervic ikke havde kunnet erholde Charlottes Samtykke til det nødvendige Krigspuds, lod hun sig omsider, som vi har set, bevæge til at tage med ham til Manor House, hvor Kaptajnen overtalte sin Fader til at løbe den Risiko at betro hende Hemmeligheden med den forestaaende Fængsling. Efter at Bindet saaledes var taget hende fra Øjnene, havde hun ikke andet Valg end enten at lade sin Fader og sin forlovede vandre i Fængsel eller at gjøre sit til deres mulige Frelse ved at tage Plads i Rejsevognen hos Kaptajn Bervic og hans Søster. At Krigspudset lykkedes fuldstændig, har vi jo set.

Den forvovne og gaadefulde Person, som narrede Spionen bort i den gale Retning, just da hans Fraværelse var af den yderste Vigtighed, hvis Krigspudset skulde lykkes, var ingen anden end Major Much. Den gamle Veteran var just i Besøg paa Manor House, da Kaptajnen og Charlotte ankom, og saa snart han hørte, at den falske Tjener var en væsentlig Hindring for en lykkelig Gjennemførelse af hans kjære Arthurs Plan, fik han den prægtige Ide at give sig ud for Bowmore. Iført Patriotens afstikkende Rejsekappe og Hue, vilde Major Much, især naar han saas bag fra, have skuffet enhver, og han var snild nok til at vende Ryggen til Peter, saa snart den nødvendige Støj havde bragt Spionen fra Køkkenet op i Gangen. Ved enhver Holdeplads paa Vejen til London var Majoren saa forsigtig at brede et Lommetørklæde over sit Ansigt og at læne sig tilbage i Vognen, som om han sov, hver Gang Peter sneg sig til at kige ind til ham for at overtyde sig om, at Offeret var der inde. — Vognen standsede udenfor Majorens Dør; nu var det jo blevet Aften og mørkt; men den gamle Soldat sprang alligevel ud af Vognen og ind i Huset med paafaldende Hastværk og forestillede skuffende en Mand, der var bange for at blive kjendt. Peter holdt selv Vagt ved Huset, og med den første ledige Person, han kunde faa til at gaa Bud for sig, sendte han et Par Linjer til sin overordnede med Anmodning om Bistand. Saa snart som Londons Taarnure havde slaaet tolv og saaledes meldt, at den 2. April var begyndt, trængte han og hans Hjælpere ind i Huset, Peter Weems med Arrestordren i Haanden. Besynderlig nok gjorde Tjeneren ikke den mindste Modstand, men aabnede villig Døren for dem. Major Much sad i al Ro og Mag og røgte sin Pibe; han paastod bestemt, at han ikke vidste det ringeste om, hvor Hr. Bowmore opholdt sig; men han gjorde det med en saa ypperlig paatagen Forvirring, at Peter og hans Hjælpere gav sig til at lede, og de spildte flere Timer med at udspørge de øvrige Beboere og gjennemstøve Huset lige fra Kjælderen til Loftskamrene. Langt om længe gik det dog op for Spionen, at han var bleven narret April, og han besluttede at tage tilbage til Dartfort med Morgen-Diligencen; men da var Flygtningene forlængst uden for hans Rækkevne; thi paa samme Tid som Peter Weems naaede Kottagen i Dartford, sad Percy Linword og Bowmore paa Desseins Hotel i Calais og spiste Frokost.

Charlotte glemte ikke sit Løfte til Moderen, men tilskrev hende et langt Brev. Efter at have meddelt hende Aarsagen til Flugten, og hvilket lykkeligt Udfald den havde faaet, sluttede hun saaledes: „Frøken Bervic vil være min Brudepige, vor kjære Kaptajn vil være Percys Fører, og Fader skal naturligvis give mig bort. Men, kjære Moder! vi kan dog ingen Ting uden dig! Et Ilbud, der er øvet i at sno sig paa Rejser, har modtaget de fornødne Forskrifter af Percy og vil ledsage dig til Paris. Du maa endelig komme, kjære Moder. baade for din egen og for min Skyld. Hverken

Percy eller Fader tør eller kan vende tilbage til England, og at lade dig sidde ganske alene i Dartford er ikke til at tænke paa. Desuden kan du vist bedre end nogen af os andre hjælpe til at trøste stakkels Fader. Vi kan foretage os med ham, hvad vi vil, han vedbliver dog haardnakket at være vred paa Kaptajn Vervic. Naar jeg minder ham om, at han var bleven arresteret, hvis Kaptajnen ikke havde frelst ham, ryster han paa Hovedet og svarer med et tungsindigt Smil: „Jeg kunde have forsonet mig med Fængselslivet, Charlotte; men jeg kan ikke udholde at være gjort til Offer for en Gavtyvestreg."

Nogle Dage senere fandt Vielsen Sted. Der var ikke flere med til Brylluppet, end der nødvendig maatte være. Ved Frokosten, som indtoges efter Hjemkomsten fra Kapellet, kunde Hr. Bowmore ikke modstaa sin Lyst til at holde en Tale, skjønt hans Tilhørerkreds kun talte fem Personer: Brud og Brudgom, Fru Bowmore, Præsten og Kaptajn Vervic. Hans Emne var: Hvorledes kan jeg heldigst tjene mit Fædreland i disse vanskelige Tider? Som landflygtig paa Fastlandet, eller som Martyr og i Fængsel hjemme? Svar: „Mine Venner! lad os overlade det til Tiden at afgjøre det!"

Percy var klog nok til at lade Hvedebrødsdagene trække saa længe ud som muligt. Han vilde først sikre sig den afgjørende Indflydelse paa sin Hustru, før end han turde lade hende komme inden for hendes Faders Omraade igjen. Hr. og Fru Bowmore ledsagede Kaptajn Vervic til Boulogne paa hans Rejse tilbage til England. I denne smukke og venlige By opslog den landflygtige Fædrelandsven sit Telt. Det var billigere at leve der end i Paris, og det var saa bekvemt nær ved England, naar han en Gang blev enig med sig selv, om han vilde være landflygtig eller Martyr. Det endte med, at hans Fædrelands politiske Udvikling afgjorde Spørgsmaalet for ham, og Hr. Bowmore vendte tilbage til England, da Habeas-Corpus-Acten var vendt tilbage.

En amerikansk Gadebrolægning.

Hosstaaende Billede fremstiller en af New-Yorks Gader, som man er i Færd med at give en ny Brolægning, der ikke bestaar af Sten, men af Træblokke. En saadan Brolægning er ikke noget aldeles nyt, da den har været prøvet flere Steder her i Landet, men Resultatet har, saa vidt vi ved, ikke været tilfredsstillende. Fremgangsmaaden ved denne Art Brolægning er følgende: Først bliver Grunden vel planeret samt rullet og stampet, og derpaa belægges den med et Lag Asfalt, hvortil der er sat en passende Del Grus. I Forgrunden paa Billedet ser man først den planerede Grund og derefter Asfaltlaget, der ligeledes bliver gjort saa glat og jævnt som muligt ved at tromle det med store Jærncylindere, af hvilke man ser en i Virksomhed. Oven paa dette Lag stiller man Træblokkene paa Enden, saaledes som man ser Arbejderne i Færd med at gjøre. Disse Blokke ligner næsten Oste med Hensyn til Formen; det er nemlig Træstammer, som blot ligefrem er gjennemskaarne, og som man ikke har gjort andet ved end kun at fjærne Barken. Man kan vel bruge Stammer af meget forskjelligt Gjennemsnit, men det er dog det bedste, at dette er lige stort hos alle Blokkene. Disse Blokke lægges, som det ses paa Billedet, ved Siden af hverandre, og de kommer let til at ligge meget fast, da deres tilfældige Ujævnheder just medfører den Fordel, at de kommer til at staa mere fast, end om de var tilrettet med plane Sider. Mellemrummene mellem dem udfyldes derpaa til noget over den halve Højde med tørt Sand, Skjærver eller lignende, hvorpaa det hele overhældes med en smeltet Asfaltmasse, paa hvilken der lægges et Lag Grus, medens den endnu er hed, derpaa tromler man Laget og hermed er hele Brolægningen fix og færdig. Asfaltlaget binder de enkelte Blokke stærkt sammen og fæster dem til Underlaget. Paa denne Maade opnaar man at faa en meget stærk, vandtæt og smuk Brolægning, som tillige hindrer Frosten i at kunne trænge igjennem. En saadan Brolægning skal være meget varig, fordi den er fuldstændig sammenhængende, saa at ethvert Tryk paa et bestemt Sted

Brolægning med Træblokke i New-York.

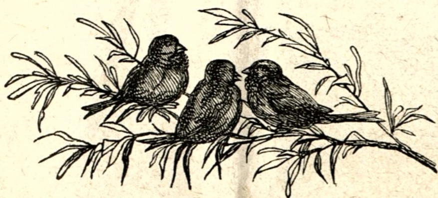
modvirkes af en større Flade. En Istandsættelse eller Omlægning medfører ingen Vanskelighed, og om ogsaa den første Udgift er højere end ved den almindelige Stenbrolægning, kan den forøgede Udgift dog indvindes ved den større Varighed.

Alocasiaerne.

Den ejendommelige Plante, som hosstaaende Billede fremstiller for Læserne, er den saakaldte „Alocasia intermedia“, hører til Armaderne, der har hjemme i de varme Lande og i den sidste Tid har tiltrukket sig Opmærksomheden paa Grund af sine smukke Blade. Det er en meget smuk Plante, hvis mest fremtrædende Ejendommelighed bestaar i Bladenes Størrelse og særegne Form samt i den Skede, hvormed hver Bladstilk er forsynet. Dens Blade udmærker sig desuden ogsaa ved deres krusede Kant og ved Ribbernes stærke Udvikling. Den kan ligesom de fleste andre Planter af samme Familie lettest formeres ved Deling. Paa Grund af dens kraftige Natur vil man let kunne faa et godt Exemplar, naar man planter den i en Potte, der fyldes med en Blanding af Tørvejord, Lerjord og Bladmuld, i hvilken der endvidere maa kommes en Del groft Sandstensgrus for at holde det hele aabent og porøst. Oven i Potten maa man helst anbringe et Lag frisk og levende Sfagnum-Mos nær ved Rodstokken, da dette bidrager meget til at holde Planten sund og fremme Udviklingen af ny Rødder.

En Alocasia.

Otto von Fieandt*).

Efter Runebergs „Fänrik Ståls sägner“, ved A. Beiter.

Fra Kristina var en Mand,
Otto Fieandt hedte han,
var blandt Brødrene den første,
derfor blev han og den største.

Naaede under Krigens Gang
ikkun Oberstløjtnants Rang,
kunde bedre Lod vel nyde,
om han havde lært at lyde.

Men han gik sin egen Vej,
bar sit Hoved selv for sig,
vilde under ingen høre,
og fik egen Trop at føre.

Nu, saa hør, hvor han saa ud:
Klædt han gik i graa Surtout**),
hjemmesyet og god mod Kulden,
og af egne Faar var Ulden.

Stolt han paa sit Hoved bar
Hatten, som hans Faders var,
Arv fra Willmanstrand paa Næsset,
hvor hans Fa'rfa'r bed i Græsset.

Læg dertil i Vintertid
Faar'skindspels, hel kort, men vid,
Beckfømsstøvler end paa Foden;
saadan red han frem for Roden.

Helt han var af saadan Slags,
at man just ej saa det strax;
andre Tider, andre Sæder,
Fieandt bar for dybt sin Hæder.

Kun for Syns Skyld Sværd han bar,
Skud han næppe løsnet har,
ingen ved derom at melde,
som fra Krigen kan fortælle.

Hug og Skud i Stridens Lag,
det blev nu hans Gutters Sag;
Jærn og Krudt og Bly for Hoben, —
en Krabask var Gubbens Vaaben!

Naar han gik med den i Haand,
klemte til for Drot og Land,
var han sej og haard som Egen,
blev ej gjærne træt af Legen,

*) Otto Henrik von Fieandt, ved Krigens Begyndelse Major ved Tawasthus Regimentet, siden Oberstløjtnant. Trak sig tilbage fra Tjenesten efter Freden i Finland, efter forgjæves at have søgt om en passende militær Stilling, og døde 1823 med Titel af Oberst.

**) Udtales: Syrtu, Overstykke, Kappe.

Slog fra Gry til Aftenrød,
Pokker sig om Sejren brød,
vilde blot paa Striden klemme,
og befandt sig da som hjemme.

Finnen er, det vidste han,
ikke just den travle Mand,
vilde derfor hjælpe Arten,
ikke Modet, bare Farten.

Piben tændt han maatte ha',
ellers var det aldrig bra',
men med Røgen frisk i Munden,
slog han glad, fast overvunden.

Ofte under Stridens Brag
stopped han med Velbehag,
lod en Gut slaa Fyr og vente,
til for Alvor Piben brændte.

Naar han da blandt Hoben stod,
sølet til af Sved og Blod,
først han maatte da forsøge,
hvordan Piben kunde røge.

Troppen saa han ordnet fik,
Bajonetterne i Skik,
og med største Fryd og Glæde
for han ind i Kampens Hede.

Finsk han talte som en Tolk,
talte som til Arbejdsfolk,
var ej i sit Es, forinden
alle stormed frem som Vinden.

Da, hans Mænd forsikrer paa,
galt for Fjenden ud det saa,
da var Gubben lig den onde,
ellers var han som en Bonde.

Saadan med sin Hob han trak —
samme Pibe, samme Frak —,
under Skud og Sværd, som bider,
frem til Karstula omsider.

Hele finske Hærens Haab
ene stod til denne Trop,
levnet var kun godt et Tusend,
trefold mandstærk mødte Russen.

Det blev nok en farlig Leg,
men ej derfor Fieandt veg;
allerførst han Piben tændte,
derpaa løs mod Fjenden brændte.

Sexten Timer holdt han Stand,
sejre dog ej kunde han,
drog saa Troppen rask tilbage,
vel med Hjærtet fuldt af Klage.

Der fortælles om ham saa,
at han strax holdt op at slaa,
trykked Hatten ned i Panden
og blev rolig som en anden.

Saa til Möttonen han red,
stirred stivt mod Sadlen ned,
holdt sin højre Haand mod Bommen,
Piben den laa gjemt i Lommen.

Hvad han sad og tænkte paa,
kunde ingen ret forstaa,
med sig selv kun holdt han Gilde,
lod sin Trop gaa som den vilde.

Da han kom til Lintulaks,
bad han om et Halmneg strax,
søgte Søvn paa al sin Møde,
smagte ej en Bid til Føde.

Saa han slutted denne Dag,
næste Morgen, tre ved Lag,
efter liden Blund i Øjet,
var han meget mer fornøjet.

Noget nær han var som før,
kiged ud af Stuens Dør,
lige skarp som før i Synet,
og som vanlig mørk i Brynet.

Tog en Skraa, før bort han for,
skjændte paa sin yngre Bro'er,
smækked en paa Øret lystig,
røg i Perrho nok saa trøstig.

Gud ved, hvad det rette er;
Krigen fordrer jo Gevær,
men paa Fieandts Vis at stride,
kan vel ogsaa ha' sin Side.

Derfor siger og hans Mænd,
naar der stilles Spørgsmaal end
om, hvi Sverig maatte drage
sig med Finlands Tab tilbage:

„Bedre var det Hæren gaaet,
havde den en Fører faaet,
som forstod at passe Tiden,
og som røg Tobak i Striden."

